Anul LXX Sibiu, 1/14 Ianuar 1922 Nr. 1

SIBIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an **100 Lei.** — Șase luni **50 Lei.**
Trei luni **25 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Nou abonament

Cu 1 Ianuar v. 1922 deschidem nou abonament la **Telegraful Român** cu prețurile arătate în fruntea ziarului.

Dnii abonați sânt invitați să-și înoească din vreme abonamentul, stăruind pentru răspândirea organului nostru în cercuri cât mai largi.

Abonamentul se face prin mandat poștal. Numele abonatului și locuința (și posta ultimă) să se scrie *legibil*, la adresa: *Telegraful Român*, pentru administrație, *Sibiu*.

Administrația

La început de an

(=) Se impune o privire înapoi, în mersul evenimentelor anului trecut 1921, — privitoare îndeosebi la viața noastră bisericească de dincoace de munți, — în scopul de a vedea, într'un resumat momentele de căpetenie înfăptuite și de a ne orienta mai bine în munca ce ne așteaptă în anul Domnului 1922.

Anul de care ne am despărțit n'a fost sărac în fapte săvârșite pentru întărirea și progresul bisericii; — dar a lăsat, este aproape de sine înțeles — și multe greutăți, ce rămân în sarcina noului an să le deslege, desăvârșind tot mai mult opera de refacere spre binele clerului și poporului românesc.

In primele zile din primăvara anului 1921 ni s'a dat să vedem reînființată vechea episcopie a *Vadului*, înființată pe vremuri de marele voevod moldovean, și purtând azi numele de Eparhia Vadului, Feleacului și Clujului, care își are acum episcopul investit și instalat.

Alte *învestiri și instalări* de episcopi, făcute în cursul anului expirat, sânt ale arhiereilor din: Chișinău și Hotin, din Râmnicul N. S., din Caransebeș și din Oradea Mare. Noii arhierei sânt PP. SS. LL. Gurie în Basarabia, Vartolomeu Stănescu în Râmnic, Iosif T. Badescu în Caransebeș, Roman Ciorogariu în Oradeamare și Nicolae Ivan în Cluj.

Prea Sfințitul Sinod episcopesc al mitropoliei noastre a promovat la rangul de arhierei titulari pe arhimandriții vicari Ilarion Pușcariu și Filaret Musta, având în vedere meritele lor câștigate într'un serviciu îndelungat pentru biserică și neam.

Un fel de îngrijorare s'a exprimat la începutul anului 1921, cu raport la *unificarea bisericească* pusă la ordinea zilei. Unul dintre oamenii marcanți ai vieții publice din mitropolie spunea, cu prilejul intrării în noul an, că proiectul de atunci al unificării pare a amenința, în consecințele sale, marea operă a nemuritorului nostru arhiepiscop și mitropolit Andrei. Actualul șef al bisericii ardelene răspunzând vorbitorului cu privire la păstrarea organizării bisericești, rămasă nouă scumpă moștenire dela în veci neuitatul Andrei, a accentuat că această organizație se întemeează pe experiența trăită, de care nu ne putem lăpăda. In acest înțeles s'a lucrat și în congresul nostru bisericesc, cu ocaziile desbaterilor asupra chestiunii de unificare, constatându-se din nou că starea de progres și înflorire a instituțiilor bisericești se datorește în deosebi organizației cuprinse în Statutul nostru organic, și că experimentarea cu o nouă întocmire n'ar fi decât spre daunа acestor instituții.

Nu este acum nimerit momentul de a stărui în amănunte asupra piedecilor ivite în discuțiile consfătuirilor dela București, — știm însă cu siguranță că preoțimea ortodoxă din toate provinciile, chiar și din vechiul regat, în covârșitoare majoritate, dacă nu chiar totalitate, aprobă din toată inima năzuințele bisericii ardelene pentru democratizare și pentru a feri clerul de a fi supus fluctuațiilor politice ale partidelor.

Vizitațiunile canonice ale I. P. S. Sale Mitropolitului nostru *Nicolae* s'au continuat în anul 1921 în părțile Dejului și Făgărașului. Toate comunele vizitate au întâmpinat cu manifestări de sinceră bucurie și iubire pe înaltul păstor sufletesc, care sfințind biserici și împărtășind poporului binecuvântarea arhierească, îi promite să-l conducă la lumina evangheliei și la cultură, în biserica noastră strămoșească desrobită.

O afacere, căreia i s'a consacrat nu puțină atențiune este a *Concordatului*. In regularea acestei afaceri bisericești cu Vaticanul, cuvintele mitropolitului primat al țării au fost următoarele: «Țara noastră a fost totdeauna foarte toleranță, Vom fi și în viitor foarte toleranți față de toate credințele. Le vom da deplină libertate, cu condiția să nu primejduim credința și țara noastră: Să nu ne ceară însă în loc de libertate paritate, căci paritatea nu o putem da nimănui. Cei 800 de mii de mucenici au murit, pentruca țara noastră să rămâie a neamului românesc».

Pentru apărarea vechei credințe, mișcarea împotriva concordatului era dintre cele mai firești. S'au întrunit conferențe preoțești s'au ținut câteva adunări, în capitală și în orașele din provincie, s'au redactat memorii s'a rostit și congresul nostru, — dar problema rămâne să fie resolvită de aici înainte din partea guvernului și a parlamentului: Atât clerul, cât și credincioșii și-au spus cuvântul lămurit în defavorarea concordatului planuit cu Roma papală. —

Al doilea congres al preoțimii de legea ortodoxă din mitropolia ardeleană, adunat la Sibiu având caracterul de congres *biblic* a luat în program multe puncte de mare interes. Hotărârile aduse au dat activității preoțimii organizate în Asociația «Andrei Șaguna», îndemn puternic în lupta pentru îndrumarea inimilor spre idealuri morale și creștinești. —

Studențimea universitară s'a organizat din cauza greutăților actuale de trai în așa numite *căminuri*, centre unde tinerii duc viață în comun, și unde se poate face propagandă de cultură religioasă. La Cluj, a cărui universitate este încă tot lipsită de facultatea teologică, profesorul universitar, păr. *I. Lupaș*, a luat însărcinarea de a face asemenea propagandă, arătând tinerimii între altele cât de sistematic se lucrează în alte țări, b. o. în Anglia pentru ca Mântuitorul Isus Hristos să învie și să trăiască în sufletul fiecărui student. Activitatea aceasta urmată cu râvnă și dragoste va da la vremea sa, rodul dorit a cărui sămânță se cuprinde în învățăturile evanghelice de veșnică valoare. —

In chestiunile de *dotație* preoțească, de *recăsătorirea* preoților văduvi, de lupta împotriva sectelor, de păstrarea școalelor confesionale ș. a. s'au produs constatări și motive ponderoase, care ar trebui să grăbească resolvirea lor în conformitate cu cerințele vremii. —

Prin lege nouă s'a organizat și *clerul militar* în următoarele grade: preot de regiment (asimilat cu grad de căpitan), preof de divizie (gr. de maior sau locotenent-colonel), preot de corp (gr. de locotenent-colonel sau colonel), inspector al clerului militar (gr. de general), sau episcop militar cu jurisdicțiune spirituală și administrativă, aceasta din urmă asupra întregului cler militar fără deosebire de confesiune. Episcopul militar este recomandat de sf. sinod și e numit prin decret regal. Primul episcop militar a fost numit părintele protopop dela Brașov, *Dr. Vasile Saftu*. —

*

Dacă biserica ortodoxă a biruit în cursul de veacuri piedicile ce i s'au pus

944

în cale, puterea ei de viață le va înlătura și de aici încolo pe lângă toate curentele dușmănoase ce se ivesc din timp în timp.

Muncă stăruitoare și neîntreruptă, însoțită de cruțare și prevedere, vor perfecționa tot mai mult opera înaintașilor noștri cari au pregătit drumul ca această biserică ortodoxă română, desconsiderată odată, astăzi să ajungă în fruntea tuturor bisericilor din țara românească și să-și desfășoare energiile pe toate căile moralei și ale culturii creștine.

Înzestrată cu un număr însemnat de păstori ai turmei cuvântătoare și cu credincioși mulți și valoroși, are toate condițiile d'a se desvolta și întări pretutindeni. In anul, în care am intrat, așteptăm prin urmare să vedem și să auzim făptuiri bune și numeroase, — ear vorbărie și hărțueli cât mai puține.

Fidanțarea Prințesei Mărioara

O nouă bucurie se vestește dela Curtea regală română: A. S. R. Principesa Mărioara s'a logodit cu Regele Alexandru al Sârbiei.

Poporul român din întreagă țara, ia parte la această bucurie și dorește regalei părechi fericire deplină întru mulți ani.

Nădăjduim că faptul fidanțării va apropia și mai mult cele două țări vecine, pentru a deslega cu atât mai ușor problemele neresolvite încă între Sârbia și România.

Graiul cifrelor

Sub acest titlu, în articol de fond arată «Unirea», că bugetul Ministerului cultelor pe anul 1921—22 este fixat pentru cultul ortodox cu suma de 30.425,755 Lei, ear a celorlalte culte catolice și diverse cu suma de 45.639,122 Lei și ne spune, că «cifrele nu sânt luate din gazete, cari pot să greșească, ci din publicația oficială a ministerului cultelor».

Și «Unirea» nici cu acest buget nu este mulțumită. Amenință, că «va trebui să miște toate pietrile pentru a li se măsura în viitor cu *aceiaș* măsură» (adecă cu care se măsură ortodocșilor).

Curat povestea lupului cu mielul.

Să întoarcem moneda dlor și să cerem odată și noi ortodocșii să ni se măsure cu aceiaș măsură.

Dacă pentru cele nici 20% de neortodocși se cheltuiește 45 milioane — pentru cele peste 80% de ortodocși câți sânt după datele statistice în România întregită — ar trebui să se prelimineze cel puțin de 4 ori câte 45 milioane — și în cazul acesta, ar fi aceiaș măsură.

Deci noi am avea gravamene de ridicat și nu celelalte confesiuni.

Ii doare rău însă pe ucenicii papismului de pe Târnave, că în cadrul bugetului bisericii ortodoxe, s'a votat câteva sute de mii Lei pentru cumpărarea unor locuințe corespunzătoare pe seama episcopilor noștri din Cluj și Oradeamare, pentrucă în Cluj episcopul nostru nu avea unde să-și plece capul, ear la Oradea-mare pe când episcopul catolic și gr.-cat. locuesc în palate sumtuoase, ridicate nu din sudoarea credincioșilor, ci din dărnicia statului unguresc — după care se vede, că unii tânjesc și acum — episcopul nostru până ieri alaltăieri locuia în o căscioară de tot modestă, cumpărată și aceea din sărăcia noastră.

Le trebue paritate dlor dela «Unirea»?

O primim și noi și iată le facem ofertă. Haidați dlor să împărțim frățește, după proporția numerică, toate bunurile și palatele primite de Dvoastră dela statul ungar — și pe cele primite de noi dela statul ungar și român.

Căci altfel cum înțelegeți Dvoastră paritatea, ca și astăzi dupăce Dumnezeu în urma vitejiei soldatului român și ortodox, episcopii catolici și greco-catolici cu o ceată întreagă de canonici, să locuiască în palate splendide provăzuți cu toate bunătățile pământești, cu latifundii și moșii întinse — ear ai noștri în colibi?

Așa înțelegeți Dvoastră paritatea?

Vom reveni.

„Atitudinea politică a preoțimii"

— Păreri —

In unul din numerele trecute ale acestui ziar în legătură cu articolul «Atitudinea politică a preoțimii», se pun următoarele întrebări: «Ce fel de activitate are să desfășoare preoțimea noastră în luptele politice astăzi, în situația total schimbată a noului stat român? In ce chip are preotul să participe la lupta de refacere și consolidare a țării, din punct de vedere sufletesc și financiar și economic și cultural?»

Concluziarea la care a ajuns scriitorul articolului menționat este: preotul să nu se coboare în vălmășagul patimilor politice de partid... ear votul să-l deie acelei persoane, fără deosebire de partid, care a lucrat și promite a lucra pentru interesele generale ale bisericii dominante.

*

Nu înșir luptele politice din trecut și partea cu care a contribuit preoțimea și preste tot biserica în desfășurarea lor, sânt binecunoscute. Vom lua în examinare cele două alegeri efectuite în 1919 și 1920 scoțând învățături pentru viitor, căci acestea au fost preludiul politicei românești care va urma și în viitor și astfel vom răspunde și întrebărilor puse.

Alegerile politice din 1919 efectuite în vremea când era numai bucurie pentru unitatea națională, dându se lozinca de a ne prezenta compacți și de a impune cu solidaritatea noastră față de vechiul Regat, au decurs în liniște și cu demnitate, deși tocmai prin acel procedeu nefăcându se selecțiunea cerută s'a deschis calea spre București multor persoane necunoscute în luptele politice din trecut și astfel de persoane fără garanții morale au compromis pentru totdeauna cinstea și dreptatea cu care ne mândream în trecut, fără a putea influința in spre bine moravurile ale fraților din Regat.

Au urmat alegerile anului 1920 în altă formă și cu alte arme. S'au început tămâierile, desbinările între cei cari au luptat o viață întreagă laolaltă și astfel dat ne-a fost să vedem și să auzim vorbe puțin măgulitoare la adresa preoțimii și chiar a bisericii. Aceste alegeri pentru preoțime au fost o lecție, o desamăgire și totodată o învățătură pentru ținuta sa în luptele politice din viitor.

Preoțimea în adunări oficioase și mai puțin oficioase vorbește despre organizare pe toate terenele, și cu cât se discută mai mult această organizare cu atât se pare că ne desorganizăm mai ales din punct de vedere politic. S'a decis: preotul trebuie să ia parte activă în luptele politice iar în congresul anului curent, să repășească fiecare preot din ori ce partid. Ca sub impresia vorbirii păr. arh. Scriban să ne înscriem în partidul Dsale, social țărănismul. Astfel tot discutând și nimica făcând ne ajung noi alegeri și atunci ce e de făcut se întreabă, în urmă fiecare face cum poate fără a avea o ținută unitară și fără de a putea impune cătuș de cât interesele instituțiunii ce conducem, pierzând zi cu zi terenul de sub picioare, căci fiecare organizație politică fiind preotul contra ei la alegeri, aceea cearcă să-și răsbune pe instituțiunea ce o conducem. Cu politica urmată de partidele din Ardeal sântem în clar, nu cunoaștem în deajuns felul și organizația partidelor din vechiul Regat cărora trebuie să le deschidem calea spre Ardeal pentru desăvârșirea unității naționale, nu cunoaștem îndeajuns persoanele de valoare cari judecând după presă, nici aici, nici în vechiul Regat, nu te mai poți orienta.

*

La prima întrebare răspundem afirmativ, preotul trebue să desfășoare o activitate politică și în urma poziției ce ocupă ca conducător în mijlocul credincioșilor săi — în cazuri de alegere ca conducător al alegătorilor. Săteanul te întreabă: «Ce i de făcut?» «Pe cine recomanzi, Sfintia Ta?» «Cu cine să stăm?» «Care e mai bun?» etc. Sânt și alegători cari știu și fac cum vreau ei. Recomanzi un om de valoare cu merite, contracandidatul te declară de om al partidului respectiv, nici așa nu o nimerești, deja indirect ai intrat în politică. Stai pasiv, te doare inima cum cutare nechemat îmbată lumea cu apă rece, ba deadreptul îți pune pe alegători în cap cu fel și fel de minciuni neobișnuite. Astfel se nimicește încrederea în conducători prin nechibzuința unora. Când însă fiecare tagmă de oameni se îngrijește de luptă din anumite interese speciale ale tagmei, — biserica cea dintâi instituțiune și slujitorii ei încă trebue să lupte, însă pe cale cinstită, făcând zid de apărare pentru instituțiune și interesele sale. Pentru acest lucru chemați sânt toți slujitorii bisericii să ia parte activă în luptă.

La a doua întrebare răspundem, dacă preoțimea desfășoară activitate politică, atunci pentru noile împrejurări de viață, și pentru felul cum se purcede în politica românească, două sânt căile bisericii și ale preoțimii ca să participe la consolidarea țării din punct de vedere sufletesc, financiar, economic și cultural. Amândouă căile încep de jos, dela alegeri. Alegătorii prin conducătorii lor firești, dacă se înțeleg asupra unei persoane demnă de a-i reprezenta în sfatul țării, dându i acest mandat onorific — trebue să l lege și de o răspundere cu care datorează către alegătorii săi. Când se prezintă înaintea alegătorilor săi promițând marea cu sarea, când spune că toată lumea înșeală, fură etc., numai dânsul e cinstit și nu are nimic, — preotul în înțelegere cu alegătorii să-i ceară o declarațiune publică în scris, că va fi pentru binele țării și al bisericii, în sfatul țării nu se va mai certa în forma cunoscută, nu va tolera abuzurile etc. etc. neîmplinind datorințele sale, să ia la cunoștință că i se abzice mandatul și dreptul de a-i reprezenta pe mai departe. Astfel urmând își vor trage seama candidații, se vor feri de promisiuni absurde, vor evita discreditarea altora și în forma aceasta biserica și slujitorii ei vor fi moralizatorii necesari a purifica și îndrepta viața politică atât de decăzută cu un pronunțat ascuțiș de partid și de persoane. Ce-lce nu dă declarația în scris, publice — să nu fie ales.

Mai există o cale de a contribui la sanarea răului și la purificarea vieții publice. La timpul său începându-se luptele electorale și dacă se urmează acelaș tipic în vorbe și fapte la alegeri — să declarăm pentru noile alegeri o pasivitate față de orcare candidat, față de orce partid, un fel de rezistență pasivă, ear unul din alegători făcând pe moș Ion Roată să spună: Nu ne mai putem orienta, nu mai pricepem rostul alegerilor, nu știm pentru ce se mai aleg oameni în sfatul țării, căci am înțeles și citit că acolo se fac numai vrajbe și împărecheri, ni s'au promis multe, și nimic nu-i din toate până acum. Poți să ajungi deputat și fără votul nostru, la alte alegeri noi dând dovadă că ești om cinstit, te vom alege cu altă ocazie, de astădată voim să fim liniștiți, nu luăm parte la alegeri etc.

In aceste două căi găsesc posibilitatea de a îndrepta ce e rău în politică și de a contribui ca biserică și preoți la o nouă orientare cinstită și demnă. La tot cazul preoțimea va căuta la alegeri persoane din mijlocul ei, cari au interes și pentru biserica noastră.

Altcum în era libertății, lăsând totul la voia întâmplării, biserica și slujitorii ei rămân la o parte, sau dacă nu pășesc unitar, se reslețesc forțele și nimic nu va rezulta pentru biserică și preoți. Odată divizați cu greu ne vom mai putea organiza pe cale politică, și se vor decide toate «de nobis sine nobis».

In zadar ne tânguim în urmă, că totul merge rău. Sfatul țării, așa cum se prezintă adeseori, ne reprezintă pe noi așa cum sântem, deci trebue să ne reculegem, să ne primenim în toate.

Un preot

Un ciclu de predici

au hotărât să țină câțiva preoți pentru vremea postului Nașterii în catedrala din Sibiu. Hotărârea — și datoria — au împlinit-o cu succes.

Părintele *Dăncilă* a suit cel dintâi amvonul. Dânsul are o bogată praxă și dexteritate câștigată în cariera sa de preot militar. A vorbit despre pilda Samarineanului milostiv cu siguranță și însuflețire. Obiectul a fost bine prins, bine tratat și ascultat cu deosebit interes și folos sufletesc.

Al doilea a suit amvonul — cu liniștea și modestia ce-l caracterizează — părintele *Tr. Scorobeț*. A tratat evanghelia din Dumineca a 25 a după Rusale, — conversația între Isus și tânărul avut — cu o deosebită măestrie. Vederile și orizonturile largi ce a dat predicii sale sânt dovadă că oratorul n'a cunoscut degeaba Anglia. A captivat și plăcut foarte mult actualitatea ce a dat-o expunerii, lămurind și arătând în lumină creștină multe stări bolnave

din România-Mare. Potrivit firii sale, păr. Scorobeț vorbește rar, apăsat și convingător.

A treilea orator, părintele *P. Moruşca*, a vorbit Duminecă foarte frumos și adâncit despre «lumina lumii». Caracterizarea și apreciarea predicii sale o văd potrivit redată în ziarul «Inălțarea»: «Pentru reușita predicii păr. Moruşca a pus înaintea auditorului coloritul și viața naturii: dupăcum natura se înviorează la lumina soarelui, se înfrumsețează, își deschide sânul ca să rodească, așa viața omului să înoească primind lumina lui Hristos din evanghelie. Predica părintelui a fost răsunetul glasurilor marilor apostoli ai bisericii creștine chemătoare la isvorul veșnic al învățăturilor divine».

Adaog: păr. Moruşca este orator de forță, cu voce plină și tare. Vorbește avântat și convingător.

In sfârșit am suit amvonul și subsemnatul la praznicul sf. Nicolae. Am fost om nou pentru amvonul din catedrală și nu e în competința mea să mă caracterizez. In loc de aceasta voi spune impresiile, — poate de interes pentru preoți, — pe cari le-am avut când am suit întâia oară amvonul din catedrală. O impresie neuitată. Când m'am văzut sus, mulțimea de jos, sutele de capete mi se păreau o apă plutitoare; mi se părea că-s grozav de sus, prea sus și o teamă mă îneca par'că înainte de a începe predica. Dar numai o clipă a ținut această teamă, în cealaltă clipă am simțit că vine cineva cu grabă în ajutorul meu. Era «prisosul», era «belșugul», era «comoara» mea din suflet, care mă îndemnară și îmi dederă tărie și grai. Nu grăisem eu: grăise belșugul inimii mele, spre întărirea adevărului scris de apostolul Pavel: «predica e în arătarea Duhului și a puterii» (I Corinteni 2, 4).

Iată astfel am căutat noi 4 preoți, să dăm grai amvonului. Indemnul nostru am dori să fie urmat în toate părțile. *Pr. I. Trifa*

Dela sate

— Instalarea Protopopului dela Geoagiu —

Poate nici odată n'a văzut valea noastră a Geoagiului așa măreață manifestație, ca instalarea noului protopop al Geoagiului săvârșită în 12/25 Dec. 1921, în persoana părintelui protopop *Oliver Goron*, de către Prea On. Domn asesor consistorial *Lazăr Triteanu*, ca mandatar al I. P. S. S. arhiepiscopului și mitropolitului nostru *Nicolae*.

Serviciul divin a fost oficiat de păr. asesor Lazăr Triteanu, protopopul Oliver Goron, preotul I. Glodean și subscrisul.

La pricesnă păr. comisar, prin o instructivă și frumoasă predică, explică poporului evanghelia zilei. La sfârșitul liturghiei predă noului protopop biserica tractului spre păstorire.

In răspunsul său, păr. protopop a arătat cum înțelege să păstorească tractul său și a terminat zicând: «Și acum, Prea On. păr. comisar te rog transpune arhiepiscopului și mitropolitului nostru *Nicolae*, că eu de astăzi înainte nu voiu mai trăi pentru mine, ci pentru sf. biserică a neamului din acest tract, care mi-a fost încredințat spre păstorire».

«Să ajute Dumnezeu»! zicea poporul credincios adânc impresionat.

După terminarea serviciului lumea a pornit în sala cea mare, frumos decorată, a școalei agronomice a statului la banchet.

Aici au luat parte peste o sută persoane. Erau de față reprezentanții diferitelor confesiuni și naționalități cu un singur gând și o singură credință: Prosperarea neamului a bisericii și a patriei.

Șirul vorbirilor l-a deschis păr. asesor Lazar Triteanu, închinând pentru Majestatea Sa Regele, la care muzica militară (venită dela Orăștie) a intonat Imnul Regal. Au vorbit apoi: dl jude Dr. I. Marghita pentru I. P. S. S. și pentru dl comisar, dl fost ministru Dr. A. Vlad, pentru confesiuni și minorități, ș. a.

La sfârșit părintele protopop Goron mulțumește tuturora, zicând că manifestațiile de simpatie ce i s'au adus, se resfrâng asupra bisericii ce-o represintă... Pr. *V. Păscău*

Dela conferențele preoțești

Conferența preoțească de toamnă a tractului Sălişte s'a ținut în fruntașa comună *Tilişca* în 13 l. c.

Preoțimea tractuală în frunte cu Păr. protopop Dr. D. Borcia, s'a întrunit la biserică unde la sunetul clopotelor au început să se adune mult popor. Sfta liturgie s'a oficiat de păr. protopop, asistat de preoții Ioan Iosof, Petru Iuga, Ioan Manta sen., Ioan Manta jun., și Ioan Avram. Răspunsurile le-a dat corul bine instruit al elevilor școalei din Tilişca, condus de harnicul învățător I. Bratu. Poporul a ascultat cu evlavie sfta liturgie. La pricesnă s'a întrat în celebrarea parastasului pentru odihna sufletului marelui arhiereu Andrei Şaguna. La sfârșitul parastasului păr. protopop a ținut o frumoasă cuvântare poporului înfățișând în culori vii personalitatea puternică a lui Şaguna, pe care providința divină ni l-a hărăzit să-l avem tocmai în vremurile cele mai grele. Bisericii noastre ortodoxe din Ardeal, câștigându i autonomia a ridicat-o din umilința seculară, i-a dat o organizație puternică prin creiarea statutului organic și i-a asigurat cea mai prielnică desvoltare.

După serviciul divin s'a deschis în sala școalei conferența, în prezența preoților: Al. Vlad, Ioan Manta sen., Ioan Iosof, Petru Iuga, Ioan Popa, Aron Flucuş, Ioan Manta jun., și Ioan Avram. Păr. prot. Dr. D. Borcia, prin o scurtă cuvântare, scoate în relief marea problemă morală religioasă și culturală, pe care preoțimea noastră e chemată să o rezolve în mijlocul poporului. Insistă asupra importanței meditațiilor și a exercițiilor spirituale, care aduc preotului cel mai mare folos sufletesc. Apoi păr. I. Popa își citește lucrarea ca temă dată: Raportul sufletesc al preotului cu Mântuitorul (S'a publicat în Tel. Rom. Nr. 90 ș. u.)

După o discuție asupra propunerilor făcute, și după câteva comunicări oficiale din partea păr. protopop, conferența s'a terminat la ora 2 jum. p. m. *Păr. Ioan Avram*

Notificare oficială

Atragem atențiunea oficiilor protopresbiterale și parohiale la dispozițiunile concluzului congresual Nr. 236 din anul 1878 pentru înființarea unui fond mitropolitan, conform căruia în tot anul la sărbătoarea «Arătarea Domnului» trebue să se poarte un disc separat în toate bisericile din mitropolia noastră în folosul numitului fond. Prin urmare oficiile parohiale să dispună purtarea acestui disc, iar suma ce se va aduna, a o trimite oficiului protopopesc concernent până la 15 Ianuar st. v. 1922.

Oficiile protopopești să subștearnă Consistoriului arhidiecezan banii incurși pe lângă conspect până la 31 Ianuar st. v. 1922.

Sibiu, 20 Decemvrie 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Știrile zilei

De anul nou 1922 dorim bunilor noștri cititori multă sănătate și fericire.

Muzeu bisericesc. La reședința episcopiei din Oradea-mare se va înființa un muzeu, în care se vor aduna toate obiectele vechi istorice aflătoare în biserici. Custode al muzeului va fi asesorul consistorial Zaharie Moga.

Intrunirea a cincea, — scrie ziarul din Deva, Solia Dreptății, — s'a ținut în sala dela Crucea Albă nin acel oraș în 28 Dec. 1921. Intrunirile au fost organizate de dna Lucreția Costa Nicoară în favoarea bisericii din Deva. A participat public numeros și s'a adunat și cu această ocazie mai bine de 400 lei pentru biserică.

Ofensă? Aprobându-se cererea credincioșilor noștri din orașul Târgul-Mureș de a și clădi o biserică în oraș, s'au făcut toatepregătirile necesare în acest scop. Ziarele maghiare din Târgul-Mureș protestează împotriva autorităților cari au acordat acel loc aparținător orașului, zicând că biserica românească în centrul dela Târgu Mureș însemnează ofensă adusă ungurimii de acolo...

Teatrul românesc din Sibiu. Sâmbătă, în ziua de anul nou se reprezintă piesa *Aur* scrisă de dna Constanța Hodoș. Duminecă se va relua comedia în 3 acte Finul Coniței. Inceputul la ora 8 seara.

«Incă o internațională». *Neamul Românesc* de sub direcția dlui N. Iorga, reproduce sub titlul de mai sus, în Nr. 4 din Ianuar 1922, articolul apărut în ziarul nostru (Nr. 90, Internaționala catolică), și-l însoțește — de sigur din greșală — cu următoarea introducere: «*Unirea* din Blaj publică acest articol»...

Dela cercul de recrutare Sibiu. Incorporarea contg. 1922 se va face la 1 Februar 1922.

Mulțămită. La ședința societăților de lectură «Andrei Şaguna» a elevilor Seminarului teologic și Școalei normale, ținută la 25 Decemvrie 1921 întru memoria fericitului în Domnul marele arhiepiscop și mitropolit *Andrei* au binevoit a contribui în favorul societăților: I. P. S. S. Dr. Nicolae Bălan arh. și mitr. 100 lei, P. S. S. Dr. Ilarion Puşcariu, 40 lei, T. Doboi, «Banca Românească», câte 100 lei, C. Pop, director «Albina», I. Papp, general, E. Verzariu, dir. Transilvania, M. Jantea, câte 50 lei, Dr. Moga, general, Dr. V. Stan, director la «Școala normală», N. Muzicescu, Dr. L. Borcea, adv., Dumitru Coltofeanu, N. Vasu câte 40 lei, N. Soroș, 25 lei, A. Bârsan, L. Triteanu, ases. cons., Dr. V. Bologa, Dr. I. Fruma adv., Dr. F. Vilt medic, Dr. G. Măcelar, Dr. Căpitanovici, Dr. Popovici, Maior Boleta, Dr. N. Schiau, Dr. V. Lăzărescu, P. Moruşca, V. Şerbănescu. C. Popa, T. Scorobeț, G Bodnărescu, Pr. Dăncilă, E. Băncilă, N. Băilă, I. Maftei, A. Popovici, Bălăban prefect de pol., E. Todoran, prof., N. Bratu, Dr. Piso, adv., N. Marcu, fam. Stanciu, Dna M. Orovu, I. Pleşa, Dr. Preda, N. Borcea, S. Moian cu soția, I. Preda, înv., Jurca, Iliu, G. Bărbat. Vlaicu, Câmpian, G. Poponea, S. Milea căp. de poliție, I. Orăștian Loc. Dobrescu, I. Floaș, Ionaș, I. Isac, Dr. N. Cristea, I. Sandu prof., câte 20 lei, Dr. I. Bunea, dir. liceului, M. Neagu, câte 15 lei, Subl. Blaga, 11 lei Dr. Proca, N Topolog prof., Dș. Rociu, prof., V. Hurdu, O. Petra, I. Săsărman, D. Axente, I. Trifa, preot, R. Dragomir, N. Ionescu, V. Popovici, Rădulescu, A. Borzea, Dobrin V. Olariu, prof., V. Mosoiu, V. Constantin, I. Russu, Căp. Achimescu, Bembea, I. Platoș, Oltean, Subl. Isacie, Subl. Berghia, P. Simtion, V. Racotă, I. Mutit, Dș. C. Prie, Andrea, Nuțiu șeful gării, Fagură, I. Aldeș, I. Todoran, N. N., N. N, N. N., N N., câte 10 lei, Loc. Cosma, 8 lei. I. Negoescu, N. N., câte 7 lei, P. Joandrea, S. Bordean, I. Marcu, L. Bucur, Dra Răcuciu, Dra Roșca, Dra Demian, Dra M. Iosif, Dra M. Negru, M. Cârstea, D. Dragomir, Dr. N. Vecerdea, Dș. Rehovean și Lengel, Oș. Platoș și Dobrotă, Cora, Roșca, N. N., N. N., N. N., N. N., N N., câte 5 lei, I. Mera, 3 lei, Dna M. Iacob, 2 lei, Dna E. Simt on 1 leu. Pentru aceste oferte societățile se simt plăcut îndemnate a și exprima cele mai vii mulțumiri. *N. Filip*, casierul secției teologiee, *P. Chirca*, casierul școalei normale.

Calendarul arhidiecezan a apărut și s'a pus în vânzare. Conține, și de astă dată, variată și aleasă materie, instructivă și de distracție: note de actualitate, povestiri interesante, sfaturi și îndrumări privitoare la sănătate, chestiuni economice, și alte însemnări folositoare, — precum și partea calendaristică cu serbătorile tipărite în roșu, apoi șematismul bisericii noastre ortodoxe, însemnarea târgurilor ș. a. Comenzile să se adreseze la: *Librăria Arhidiecezană*, în Sibiu.

La fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace, administrat de Reuniunea meseriașilor români din Sibiu, a mai dăruit: Ioan Popiștiu, judecător la trib. din Satu-mare, Eugenia Tordășianu, profesoară, câte 20 Lei; Mioara Tordășianu, Elena Bârză, Viorel Bârză, câte 10 Lei; Paul Iovescu 5 Lei. — Pentru prinos mulțumește *Comitetul.*

Calendare scrise pentru popor sânt: «Calendarul pentru toți» pe 1922 și «Calendarul Calicului» pe 1922, ambele apărute în editura «Librăriei Săteanului» Sibiu. «Calendarul pentru toți» cuprinde istoria pe scurt a eroilor naționali, diferite chipuri, sfaturi, literatură, cronologie, consemnarea târgurilor etc. «Calendarul Calicului» e continuarea vechiului calendar cu acelaș nume și cuprinde glume, satire, poezii, din care se desprinde umorul românesc sănătos. Costă fiecare lei 5 50 bucata. Revânzătorii au rabatul lor. Se pot comanda la editură precum și la celelalte librării din țară.

Nr. 616/1921. 222 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Cerbăl** cu filiile **Aranieș** și **Ulmi** din protopopiatul Hunedoara se publică concurs în «Telegraful Român» cu termen *de 30 zile* dela întâia publicare.

Venitele sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea dotațiunei dela stat, plus salarizarea dela stat conform calificațiunii și anilor de serviciu a celui ales.

Concurenții să-și înainteze cererile de concurs provăzute cu toate documentele de lipsă subsemnatului oficiu protopopesc în terminul fixat și să se prezinte în vre-o sărbătoare în comunele menționate spre a face cunoștință cu poporul și referințele locale.

Hunedoara, 15/28 Dec. 1921.

Oficiul protopopesc ort.:

Andrei Ludu
protopop

Nr. 183/1921 223 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Baia-Craiului** cu filiile **Toplița, Cernișoara-Florese** și **Valar-Buzdular,** în cf. cu ordinul consistorial Nr. 7172 Bis. 1921 se publică concurs în «Telegraful Român» cu termin *de 30 zile.*

Venitele sânt cele statorite în coala B. despre dotația dela stat.

Concurenții sânt poftiți a-și înainta cererile provăzute cu toate documentele necesare subsemnatului oficiu protopopesc în terminul fixat și a se prezenta în respectivele comune ca concurenți spre a-și lua informații despre referințele locale.

Hunedoara, 7/20 Dec. 1921.

Oficiul protopopesc ort.:

Andrei Ludu
protopop

Nr. 2943/1921. 224 1—2

Concurs

Pentru ocuparea postului de **vice-secretar** în comuna **Poplaca** (județul Sibiu) se publică concurs.

Emolumentele împreunate cu acest post:

1. salar fundamental, adaus de scumpete și indemnitate speciale, conform legii.

2. bani de chirie 300 Lei anual

Reflectanții, cari au calificația prevăzută în Art. de lege I. din 1883, respective Art. de lege XX. din 1900 sânt învățați, să și înainteze cererile instruate cu documentele necesare cel mai târziu până la 10 Februar 1922, la primpretorul Sibiu.

Sibiu, la 3 Ianuar 1922.

Werner
primpretor

Nr. 451/1921 225 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. II a **Balomir,** prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român»

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea salarului dela stat.

Doritorii de a reflecta la acest post au a-și așterne subscrisului în terminul sus indicat suplicile instruite, conform normelor în vigoare, și a se prezenta la biserică în vre-o zi de Duminecă sau sărbătoare ca să fie cunoscuți din partea poporului.

Cei cu cunoștință de contabilitate vor fi preferiți.

Oficiul protopresbiteral rom. ort. în înțelegere cu comitetul parohial.

Orăștie, 18 Dec. 1921 v.

Vasile Domșa
protopop

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare

Rodica

povestire din răsboi

de

Constanța Hodoș

în prețul original de **Lei 8·50**

La **Librăria Arhidiecezană,** Sibiu, strada Măcelarilor 45, se găsesc de vânzare cele mai bune:

Cărți de bucate

sub titlul **Poftă Bună,** de *Zotti Hodoș.* Au apărut: Partea I à 6 Lei, Partea III à 10 Lei, Partea IV à 10 Lei. Plus porto postal, à Lei 2·50.

„ALBINA", institut de credit și de economii, Sibiu

Prospect de emisiune

In urma autorizării primite din partea adunării generale a acționarilor institutului de credit și de economii «ALBINA», ținută la 23 Noemvrie a. c. în Sibiu, subsemnatul Consiliu de administrație deschide prin aceasta subscripție pentru o nouă emisiune de acțiuni, în scopul sporirii capitalului societar dela Lei 10,000.000·— la Lei 25,000.000·—.

Noua emisiune se face în următoarele condițiuni:

1. Acționarii vechi au dreptul să opteze, cel mai târziu până la 31 Ianuarie 1922, tot după două acțiuni vechi *trei* acțiuni nouă.

Abateri dela condițiunea, ca acțiunile vechi să fie înregistrate pe proprietarul actual, se admit numai erezilor, cari vor dovedi, că proprietarul vechiu a răposat, că ei sânt îndreptățiți a moșteni acțiunile vechi, înregistrate pe numele decedatului, și că s'a deschis procedura de ereditare, dar nu s'a terminat. Această excepțiune însă se poate admite numai până la terminul fixat pentru anunțarea opțiunilor. Astfel de acții însă se vor elibera îndreptățiților numai după predarea judecătorească a eredității.

2. Cursul de emisiune pentru acțiunile optate de vechii actionari — respective de erezii lor — se stabilește la suma de Lei 135·— din care Lei 100— se vor trece la capitalul societar, iar Lei 35·— ca primă de emisiune, la fondurile de rezervă.

3. Prețul acțiunilor se va vărsa conform § 9 din statute în 5 rate egale de câte 20% iar prima de Lei 35·— de acțiune se va achita deodată cu vărsământul întâi.

In acelaș timp se primesc subscrieri în contul acțiunilor, ce ar rămânea neoptate de acționari, conform punct. 1. atât dela vechii acționari cât și dela neacționari pe prețul de Lei 180·— din care 20% a valorii nominale și prima de Lei 80·— sânt a se achita la întâiul vărsământ.

Repartizarea acestor acțiuni se va face din partea Consiliului de administrație.

4. Acționarii, cari vor face vărsămintele în rate vor beneficia de 6% dobândă pentru anul 1922, și vor avea să plătească 8% după ratele restante; iar acționarii cari vor vărsa la I-a rată valoarea integrală a acțiunilor, vor beneficia de dividendul anului 1922.

5. Pentru plata acțiunilor se fixează următoarele termine:

rata I. de Lei 55·— respect, 100·— până la 31 Ianuarie 1922.
rata II. de Lei 20·— până la 31 Martie 1922.
rata III. de Lei 20·— până la 31 Maiu 1922.
rata IV. de Lei 20·— până la 31 Iulie 1922.
rata V. de Lei 20·— până la 30 Septemvrie 1922.

Față cu acționarii cari nu vor achita ratele la termin, se vor aplica dispozițiile § 10 din statute.

6. Acționarii sânt rugați a subsrie un număr de acțiuni, care împreună cu cele vechi, ce mai au pe numele lor, să fie divizibil cu 5.

7. La subscripție sânt a se prezenta acțiunile vechi împreună cu coalele de cupoane, și se vor libera deocamdată în schimb certificate provizorii cu cupoane curente.

8. Acțiunile nouă se vor emite cu nominalul de Lei 500·— adecă se vor contrage tot 5 acțiuni á Lei 100·— nominal în o actiune nouă de Lei 500·—.

9. Sumele vărsate în contul acțiunilor subscrise în senzul punctului 3 al. 2 al prospectului, pe cari Consiliul de administrație nu le-ar putea admite, se vor restitui subscriitorilor fără dobândă.

10. Ca locuri de subscripție și vărsăminte se designează Centrala, Filialele și agenturile institutului (Brașov. Lugoș, Mediaș, Târgul-Mureșului, Dicio-Sân-Mărtin, Cluj, Timișoara și București), strada Banca Națională Nr. 1.

Plăți se pot face și la celelalte bănci, membre la «Solidaritatea», la Banca «Marmorosch-Blank & Co.», și la «Banca Românească», București.

11. Pentru anunțare la emisiune să se folosească declarațiunea anexată acestui prospect.

Sibiu, 27 Decemvrie 1921.

Direcțiunea

Redactor responsabil: Dr. George Proca

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 7/20 Ianuar 1922 Nr. 3

Telegraful Român

Organ național-biseri

Nr. 6 (Of.)

Procuratura de stat

Str. Schewis oco

Abonamentul:
Un an **100 Lei.** — Șase luni **50 Lei.**
Trei luni **25 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

O măsură cu meteahnă

Domnul director general al teatrelor, dl V. Eftimiu, a luat inițiativa de a înlesni lucrătorilor și lucrătoarelor o participare mai număroasă la spectacolele teatrului național din București. In sensul acesta a decis, ca de acî înainte, în fiecare Duminecă și zi de sărbătoare la ora 10 a. m. să se dea reprezentații la Teatrul național, anume pentru lucrători și lucrătoare. Prețurile vor fi foarte modeste pentruca partic.parea să fie cât mai număroasă». Și ziarul din care luăm știrea îmbucurătoare nu uită să constate, că «faptul nu poate decât să contribue la răspândirea culturii în massele poporului».

Foarte frumos din partea dlui V. Eftimiu, că s'a gândit și la nevoile sufletești ale unei clase care până acuma nu s'a putut bucura de binefacerile ce le strecoară în suflet arta superioară.

S'a zis că arta este aristocratică — prin escelență. Sântem de perfect acord, dacă ne-am înțeles asupra semnificației cuvântului *aristocratic*. Căci este o aristocrație a sufletului și alta a banului — înlocuit uneori prin palate luxoase și nemărginite latifundii.

In limba lui Homer «aristos» însemna *cel mai bun, cel mai distins*. Dela Homer însă până în zilele noastre au trecut atâtea veacuri. Cuvântul a avut deci răgaz să se *imaterializeze* — cum ar zice Maiorescu — și să-și peardă semnificația originară. Așa s'a și întâmplat. Cum în lumea veche, ca și în cea de azi, cel mai bogat devenea de obiceiu — nu însă totdeauna! — prin școală si educație și cel mai distins sufletește, *aristos* ul clasic s'a sinonimizat tot mai mult cu *plutos*-ul. Ba mai mult: astăzi partea accidentală a luat rolul determinației, în noțiune. Dovadă, că — de pildă — în fosta Ungarie și Austrie titlul de nobil se vindea până în timpul din urmă pe parale, cum se vinde cașcavalul la tejghea.

Intr'adevăr arta nu se zămislește decât într'un suflet distins, aristocratic. Dar distincția aceasta nu are nimic comun cu bogăția — tocmai din motivul că e de *natură* deosebită.

Superioritatea operei de artă consistă în universalitatea naturii sale. Sub raportul adevărului pe care-l exprimă, deci și sub raportul accesibilității ei din punct de vedere sufletesc. A realiza această accesibilitate și sub raportul material e o chestiune de umanitate.

Deaceea felicităm pe fostul director general al teatrelor, dl V. Eftimiu, că — trecând peste testamentul fariseilor, cari au închis porțile împărăției lui Dumnezeu — s'a încumetat să ia o măsură dreaptă, care-i dă și proletarului nevoiaș putința materială de a pătrunde în templul artei. Gestul a trebuit să pornească de sigur, dint'o superioară concepție despre importanța educativă a teatrului pentru sufletul omenesc.

Pân'aici deci toate bune.

Un singur lucru nu-l înțeleg: de ce va fi găsit de cuviință dl director al teatrelor să fixeze timpul reprezentațiilor populare tocmai pe orele 10 a. m., din Dumineci și sărbători, când au loc serviciile divine în bisericile noastre. Firește, nu-mi trece prin gând că această coincidență ar fi fost căutată anume. La baza ei văd mai mult o scăpare din vedere, care poate și trebue să fie îndreptată. Lucrătorii sânt liberi în Dumineci și sărbători și după masă. Acesta și este timpul potrivit pentru reprezentațiile cari oricât de populare ar fi, vor să fie ceva mai mult decât niscai adunări dela Dacia.

Va zice poate cineva, cu nu prea multe scrupule de cucernicie: «Muncitorul are toată libertatea să aleagă între două biserici». Fie. Dar dacă le alege pe amândouă? Și asta tocmai fiindcă se'mpacă așa de minunat una cu alta.

Atunci?

Credem că avem tot dreptul să rugăm pe actualul director general al teatrelor, ca îndreptând meteahna evidentă a unei dispoziții atât de fericite în principiu, să dea Chesarului ce-i al Chesarului și lui Dumnezeu ce-i al lui Dumnezeu.

Neculce

Botezul Domnului în Sibiu

A patra oară dela fericitul eveniment al întregirii neamului s'a serbat în centrul mitropoliei noastre praznicul Botezului Domnului cu mare solemnitate și paradă militară.

Din incidentul praznicului de ieri întreg orașul a îmbrăcat haină de sărbătoare. Prăvăliile au fost închise, ear pe foarte multe edificii arborate stindardele naționale.

Incă înainte de ora 9 era deja postată înaintea catedralei și rezidenței arhiepiscopești o companie de onoare din Regimentul 90 în frunte cu muzica militară.

La ora 9 preoțimea îmbrăcată în ornate, în frunte cu corul, conduce pe I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* în biserică. Muzica întonează «la rugăciune».

După întrarea în catedrală I. P. S. Sa celebrează sfânta liturghie asistat de preoții; Lazar Triteanu, Dr. G. Proca, Dr. V. Bologa, Dr. A. Crăciunescu, Dr. V. Stan, Iosif Serafim, Marcu Jantea, Mihail Stoia, Pompeiu Morușca, Trandafir Scorobeț, Patriciu Marcu, Valeriu Hurdu și diaconii Sofroniu Morariu, Dimitrie Antal și George Jurebiță, în prezența autorităților militare în frunte cu dl general D. Papp, și a autorităților civile în frunte cu dl prefect Dr. N. Comșa și a unei mari mulțimi de credincioși.

Răspunsurile liturghice le-a dat corul mixt condus de dl profesor T. Popovici.

După terminarea sfintei liturghii a urmat procesiunea în Piața Ferdinand, unde s'a celebrat sfințirea apei.

Cortegiul a fost foarte impunător. Inainte mergea compania de onoare, apoi urma muzica militară, care atât la mergere cât și la întoarcere a cântat imnuri religioase, urma corul mixt, preoțimea celebrantă, apoi sub baldachin I. P. S. Sa mitropolitul nostru *Nicolae* în splendide ornate arhierești cu mitra și cârja.

După baldachin urmau dnii generali cu ofițerimea din garnizoană, autoritățile civile și public imens.

In piața mare erau postate trupele garnizoanei, iar în mijlocul pieței era așezat un podiu, pe care s'a oficiat sfințirea apei, și aici a cântat corul mixt. La rostirea rugăciunei, din partea I. P. S. Sale mitropolitului, pentru Majestatea Sa Regele *Ferdinand I*, muzica militară a intonat Imnul Regal.

La finea slujbei, corul mixt acompaniat de muzica militară, a cântat «In Iordan».

I. P. S. Sa botează apoi pe cei prezenți. A urmat defilarea armatei admirată de cei prezenți. In decursul defilării I. P. S. Sa a stropit pe soldați cu apă sfințită.

In ordinea în care a mers procesiunea în piață, a urmat întoarcerea la catedrală. I. P. S Sa a continuat în catedrală stropirea cu apă sfințită, apoi a dat binecuvântarea și a împărțit anafora.

Se apropia ora douăsprezece și jumătate, când preoțimea a condus pe I. P. S. Sa la reședință.

Ordinea exemplară a fost susținută de ostași sub conducerea dlui colonel Muntean. Pentru aranjarea și decorarea pieții se cuvine comenduirii pieții toată recunoștința.

Nou guvern. *In urma votului de neîncredere dat în şedinţa parlamentului din 17 l. c., dl prim ministru Take Ionescu s'a prezentat în ziua următoare la palat şi a înaintat Suveranului demisiunea întregului cabinet. Maiestatea Sa, primind această demisiune, a încredinţat pe dl* ***Ionel Brătianu*** *cu formarea noului guvern.*

Dispoziţiuni salutare

Proectul-ordonanţa prefecturii din Cluj care prevede măsuri ca în Dumineci şi sărbători să se închidă cârciumele timp de 36 ore, pe întreg teritorul judeţului Cojocna, ear toate celelalte localuri să nu servească beuturi alcoolice, — după aprobarea forurilor mai înalte, — a fost pus în aplicare în zilele acestea.

Prin asemenea dispoziţie salutară populaţia judeţului, pe lângă câştigul moral şi material, va fi ferită de a cădea cu totul în braţele alcoolismului, ştiut fiind că muncitorimea dela sate şi oraşe, cu deosebire în timpul liber, în Dumineci şi sărbători, se lasă ameţită de mirosul otrăvitor al alcoolului, cheltuindu-şi gologanii câştigaţi cu trudă în zilele de lucru, ear de altă parte sdruncinându şi sănătatea, făcându-se cu vremea incapabili de muncă.

Asemenea dispoziţii sânt pentru poporul muncitor de o netăgăduită însemnătate atât din punct de vedere religios moral, cât şi din punct de vedere social şi sanitar.

Citind această ordonanţă, voi să amintesc o împrejurare, care s'ar putea repeta şi în judeţul Cojocna, şi atunci bucuria celorce iau asemenea laudabile hotărâri nu va fi încununată cu deplin succes.

Voi să amintesc că în judeţul nostru al Albei inferioare s'a luat asemenea dispoziţii, atât sub stăpânirea străină, cât şi sub actuala stăpânire, fără să se fi găsit vre-un mod ca acestea măsuri să fie *respectate* fără împotrivire.

Această împrejurare am sulevat-o într'un articol publicat în 1919 în «Gazeta Poporului» spunând între altele că orce lege sau dispoziţie numai atunci poate aduce roade binecuvântate pentru ţară şi popor, când atât stăpânitorii, cât şi stăpâniţii o vor pătrunde şi ţinea cu sfinţenie.

Prevederea mea s'a împlinit, căci abia a trecut o jumătate de an de când a intrat în vigoare ordonanţa prefecturii noastre, dată în 1919, şi aşa pe neobservate, cu toate că şi azi e afişată ordonanţa în localurile publice, cuprinzând pedepse aspre în bani şi temniţă, atât pentru cârciumari, cât şi pentru consumători, — nici unii nici alţii nu mai ţin seamă de ea.

Trăim în ţară liberă, zic oamenii noştri, şi au dreptate. Dupăce unii contravenienţi au fost arătaţi, că cârciumarul a vândut, ear oaspeţii au consumat beutură în localul cârciumei în timpul oprit, au fost amendaţi de către pretură cu sume foarte bagatele (5—20 lei), încât oamenii noştri şi-au permis apoi luxul să bea pentru pedeapsă.

Dela o vreme administraţia de sat, — primăria şi judecătoria, — n'a mai făcut arătare, — cârciumarii azi nu se mai feresc, şi ţin localurile deschise în zilele de Dumineci şi sărbători, fără ca ordonanţa să fie scoasă din vigoare. Subsemnatul am intervenit, cu deosebire sub guvernele străine, ca să fie pedepsiţi, nu atât cârciumarii, cât mai mult oamenii administraţiei locale; urmarea a fost că cu toate dovezile produse contra celor vinovaţi, n'au fost pedepsiţi, ci mai mult am atras asupra mea ura oamenilor interesaţi în cauză. Văzând cei de jos că autoritatea superioară e uşoară, nepăsătoare, nu s'au mai supus ordonanţei, şi astfel se explică şi neexecutarea ordonanţei edate de fostul prefect al judeţului nostru.

Sântem deci de convingerea nestrămutată că dacă în ordonanţa prefectului din Cluj nu vor fi prevăzute pedepse şi pentru neîmplinirea datorinţelor organelor de control, începând dela juratul satului până la prefectură, atunci tot acelaş rezultat va avea această ordonanţă a prefectului din Cluj, că şi altele de felul acesta.

Dorim ca roadele binefăcătoare ale ordonanţei date pentru combaterea alcoolismului să iasă cât mai curând la iveală, şi dorim ca asemenea dispoziţiunii laudabile să se ia în toate judeţele, să se voteze chiar lege din partea parlamentului.

Biserica de sine înţeles va da tot concursul său organelor administrative, pentruca poporul, fără deosebire de clasă socială, să înţeleagă mai bine, că asemenea dispoziţii nu sânt luate decât în interesul obştei.

Preoţimea română va avea posibilitatea să desfăşoare acţiune de luminare a poporului cu mai multă înteţire, prin faptul că fiind închise localurile de petreceri în Dumineci şi sărbători, va putea strânge pe păstorţii lor la şcoală, în casa naţională, pentru a le da hrana sufletească de care au neapărată trebuinţă. Pe de altă parte obştea română să aibă în vedere că bunăoară şi în America, de vre-o câţiva ani încoace s'a oprit vânzarea de băuturi spirtuoase.

Deci, dacă în America, cu bunăstarea şi cultura sa înaintată, se opreşte consumarea de băuturi spirtuoase nu numai în Dumineci şi sărbători, ci în toate zilele, oare cetăţenii României mari nu se pot abţinea de a consuma otrăvuri cel puţin în zilele de Dumineci şi sărbători când fiecare creştin trebuie să se adape cu băutură duhovnicească?

Totul se poate face cu dreaptă înţelegere şi bunăvoinţă din partea tuturor celor interesaţi.

In interesul conservării neamului nostru cerem dela factorii cu cădere să aducă legi cu măsuri excepţionale pentru cei ce le vor călca în picioare, deoarece nerespectarea legilor aduce cu sine demoralizare. Binefacerile, ce ar resultà pe urma astorfel de legi, vor fi pentru toată ţara de netăgăduită însemnătate.

Pr. Ioan Crăciun.

Misiunea preotului

— Vorbire ţinută de prot. Dr. I. Dobre la conferenţa preoţească de toamnă a tractului Deva —

On. conferenţă, On. fraţi în Hristos, — Cu viu dor am aşteptat această zi de întrunire colegială, în conferenţa preoţilor, când dându-ne seamă de munca noastră în vestirea evangheliei, să găsim metoadele cele mai bune, să ne întărim cu armele cele mai iscusite pentru marea şi plina de răspundere chemare ce ni s'a încredinţat. Pe lângă bucuria revederii de astăzi, nu pot să nu vă descoper părerea de rău, că starea mea sanitară nu mi-a îngăduit să iau parte la sf. parastas, la evocarea vieţii marelui arhiereu Andrei, care trimis de providenţă, a ridicat biserica şi neamul din umilinţă şi întunerec la viaţă demnă, pe calea progresului, dându-i cea mai solidă organizaţie.

Dâra de lumină ce a lăsat acest extraordinar bărbat, va lumina încă multe veacuri cărările ce trebue să bată slujitorii altarului. Puterea de muncă, energia şi talentul, lăpădarea de sine şi însufleţirea plină de dragoste ce au împodobit marele lui suflet, trebue să rămână pururea îndemnuri pentru inimile devotate bisericii.

N'a fost nici odată în scurgerea vremilor uşoară chemarea preotului român în mijlocul unui popor năcăjit, sărac şi stors până la măduvă de asupritori şi de nedreptatea legilor, — dar putem spune, nici când rolul lui nu e mai greu, mai însemnat şi mai cu răspundere ca în zilele noastre, astăzi, când lupta pentru cele materiale şi pământeşti a distrus par'că toate preceptele morale, tot idealismul din suflete, şi a ridicat viţelul de aur în altar de zeitate, astăzi, când îndurerata maică, ce ne a ocrotit în viforoasele vremuri şi ni-a alinat durerile prin dulcile-i mângâieri, sf. biserică stă întristată, când se vede tot mai mult în Dumineci şi zile de prăznuire părăsită de bunii ei fii, şi obidită, când atâţi rătăciţi o hulesc şi o defaimă, necinstindu-i datinele şi rânduelile.

Nu este preot, nu este român cu dragoste de neam şi lege, care privind aceste răni ce infectează organismul de viaţă a poporului, să nu dorească cât mai curând îndreptarea şi revenirea la echilibru moral.

Şi ochii mulţimii din fiecare sat stau îndreptaţi numai spre acela, care singur poate frânge pânea credinţei celor lipsiţi, şi de mângâiere şi pace între fraţi, spre preotul său, ca spre îndreptătorul credinţii, îndrumătorul pe urmele lui Hristos. Cu drept spune marele Crisostom: «Când cetatea Domnului este păzită de prevederea şi înţelepciunea păstorului, săgeţile duşmane nu o pot dărâma, şi locuitorii ei rămân nevătămaţi». Şi o puternică pârghie avem prin tradiţia de veacuri în conştiinţa poporului român, care socoteşte pe preot de servitor al Domnului, săvârşitor al celor sfinte. Aici e taina sub a cărei putere stăpâneşte el în agrul lui Hristos inimile păstoriţilor, şi sădeşte în ele sămânţa evanghelică, ducându-le spre desăvârşire şi inobilitându-le cu veşnicile raze de lumină.

FOIŞOARA

O revistă nouă pentru copii

Crăciunul ne-a adus un dar plăcut: primul număr al unei reviste: «*Lumea copiilor*». O sărbătoare sufletească, şi pentru ochi şi pentru inimă.

Cel ce va trage la îndoială epitetul acesta — şi aici rog pe fiecare să o tragă la îndoială, pentru ca să se convingă despre cele afirmate — va avea o deosebită satisfacţie, cetind «Lumea copiilor».

Ne trudim să oferim copiilor o lectură plăcută, folositoare, înălţătoare de inimi — căutăm prin librării şi prin biblioteci ce este bun pentru dânşii, ca să le dăm o directivă spre o ţintă vrednică de avut înaintea ochilor. Iată aici o lectură, care este cât se poate de recomandabilă.

Superlativele le ocoleşte din principiu acela care ştie că superlativul nu poate fi nici odată ajuns, că este o ţară fermecată, visată numai aici însă eşti tentat să lauzi mai apăsat, în timpul nostru de denigrare îndesată, fiindcă te învită publicaţia la aşa ceva.

Judecaţi şi dvoastră:

Pe o hârtie din timp de pace — acum, când se tipăresc cărţi şi reviste preţioase pe hârtie maculatură — într'un format atrăgător, de carte de legat (20×25), cu o copertă frumoasă (desen: o droaie de copii, de orăşeni şi de ţărani cum citeşte Lumea copiilor) ne oferă revista pe 24 de pagini un material ales în numărul ei escepţional.

Vrea să fie o recomandare pentru ce are să ne ofere de aici înainte şi recomandarea este mult promiţătoare. Ilustraţiile sânt ale dlui Ary Murnu, pe care îl cunoaşte publicul românesc din cărţile cu poveşti ale lui Dulfu. Ceeace a prestat în numărul acesta al revistei pentru copii dl Murnu, este vrednic de laudă. Ilustraţiile acestea ar putea să fie în ori şi ce carte pentru copii din străinătatea înaintată. Te doreşti iară copil, ca să poţi gusta frumuseţea gravurilor acestora.

Materialul literar va da nutremânt sufletesc escelent copilaşilor noştri. Avem d. e. o minunată poveste a lui Perrault (Frumoasa din pădure adormită), în traducerea nieditâ a regretaţilor Anghel şi Iosif, apoi tot de ei, trad. fabulei «Greerul şi Furnica», (a lui La Fontaine). O poezie de preotului Soricu: Şcolăriţa, care va împodobi de aici înainte cărţile de şcoală — cum o mamă bătrână de 72 de ani învaţă să citească, pentruca să aibă putinţa să slovenească numele copilului ei pe crucea sub care zace el îngropat, ca soldat — o poveste de Crăciun de Selma Lagerlöf, vestita scriitoare suediană (în traducerea dlui director al şcoalei normale din Sibiu V. Stan, pseud. Sica). Poezii de recitat de dna Aurelia Popa, Teleor, Ţinc, Schiţe de Alfred Moşoiu, D. Caselli, Gala Galacteon, Pora. O notă muzicală: «Păsărica'n timpul iernii», de maiestrul Kiriac (textul de Creangă), apoi o mulţime de glume din viaţa copiilor şi ilustraţii posnaşe.

Numărul acesta s'a tipărit în 30.000 de ex. şi se vinde cu 3 lei. Dela 29 Ianuarie va apărea regulat în fiecare săptămână, în câte 16 pagini cu preţul de 2 lei. (abon. 100 lei anual, 50 lei jum an, 25 lei pătr. an.) Editor este cunoscutul fost conducător al institutului de editură «Minerva» din Bucureşti, dl G. Filip. Dsale i se

In trecutul sbuciumat al bisericii noastre aproape întreagă activitatea pastorală se reducea la îndeplinirea sf. slujbe şi numai sporadic mai aflai preot, care să tâlcuească tainele divine din slovele Scripturii pentru enoriaşii săi.

Astăzi, — ne place a crede cel puţin, — că nu se mai găseşte nici un preot care să nu înţeleagă că trebue să ne îngrijim şi de o întinsă cultură a preoţimii, spre a răspunde chemării apostolice în sinul poporului.

Este prea adevărat, că în timpul mai nou se accentuiază mult unele piedici ce slăbesc avântul în slujba altruismului religios. Se spune că micile salare nu îngăduie preotului nici dispoziţia sufletească, nici răgazul de-a fi deplin devotat misiunii sale.

Dar, privind departe îndărătul nostru ştim că toată viaţa apostolilor în peregrinajul vestirii soliei cereşti, n'a fost de cât un lung şir de dureri. Cetind epistolele pastorale, trebue să uimească şi pe necredincioşi eroismul cu care au răbdat amarul şi durerea istovitoare fără a se descuraja.

Cu puterea de răbdare cu tărie de suflet s'a plămădit şi cimentat în sufletele milioanelor de oameni, învăţăturile creştineşti în toate ţările prin simpla predicaţie a celor 12 apostoli. Aici trebue să găsim sprijinul moral d'a sta în faţa neajunsurilor, a înfrunta săgeţile ce ne ating prin răutatea, perfidia, prin egoismul şi ura multor trufaşi ignoranţi, lipsiţi de iubire şi respect faţă de semenii lor.

Nimic şi nimeni să nu mai poată abate pe preot din calea datoriei, de conducător şi povăţuitor nedeslipit al turmei sale, atât în supunerea omului voinţei lui Dumnezeu în gânduri şi fapte, cât şi în toată munca culturală, ce aşteaptă poporul dela păstorul său sufletesc.

Inchei cu rugămintea ce-o făcea ap. gintilor, tinărului muncitor în dregătoria pastorală, Timotei: Predică cuvântul, stăruieşte cu vreme şi fără vreme, mustră, ceartă, îndeamnă cu toată îndelungă răbdarea şi învăţătura, — aşteptând dela fieşte care din fraţiile voastre muncă plină de dragoste pentru întărirea credinţei şi temerii de Dumnezeu, cât şi pentru desrobirea culturală a satelor ce păstorim.

Primul curs de cooperaţie în Ardeal

In zilele de 27, 28, 29 Decemvrie 1921 am asistat la primul curs de cooperaţie în Ardeal, ţinut în Arpatac, jud. Treiscaune, de harnicul preot din Arpătac, dl A. Nistor, cu concursul controlorului casei centrale a cooperativelor din Bucureşti, dl C. Stănciulescu. Deşi ţinerea acestui curs a fost publicată prin gazete, s'au prezentat puţini reprezentanţi ai cooperaţiei din Ardeal, semn că ideea cooperatistă nu e pe deplin cunoscută şi apreţiată în Ardeal. Totuş începutul acesta modest a avut circa 20 de ascultători, cari încălziţi de însemnătatea mare a cooperativelor în viaţa poporului nostru, au plecat acasă ducând în sufletele lor căldura ideii cooperatiste împărtăşită cu atâta putere de convingere de păr. Nistor.

Au fost prezenţi reprezentanţi ai cooperativelor existente din Arini, Vălcele, Arpătac, jud. Treiscaune, Cristian (Braşov), Vad (Făgăraş), Crihalma (Târnava-mare) şi ai cooperativelor în formaţie din Hetur (Târnava-mică) şi Criş (Târnava-mare).

Cursul a decurs cu o însufleţire de cauza cooperaţiei ce a ridicat sufleteşte pe orce ascultător. S'au predat cursuri despre următoarele subiecte:

1. Rolul cooperativelor în desvoltarea morală, economică, comercială şi industrială a poporului nostru.

2. Elementele necesare pentru lucrările pregătitoare la înfiinţarea cooperativei.

3. Rolul şi însemnătatea consiliului de administraţie, comisiei de censori, adunării generale şi funcţionarilor cooperativei (predate după statutele tip ale centralei coop. Bucureşti).

4. Cum se poate moraliza şi educa poporul prin cooperaţie (fond filantropic şi cultural al coop.).

5. Rostul şi rolul casei centrale a cooperativelor cu sediul Bucureşti.

6. Rolul şi însemnătatea băncilor poporale în desvoltarea şi ajutorarea ţărănimii pe toate terenele.

7. Contabilitatea cooperativei cu exerciţii practice ţinute în aşa fel, că fiecare ascultător şi-a câştigat cunoştinţele trebuincioase la conducerea clară a socotelilor cooperaţiei.

8. Legătura vie între cooperative prin federala centrală şi controlori, şi foi ce vor trebui să lumineze poporul pentru ajutorarea prin cooperative.

9. Informaţiuni privitoare la tot mersul şi conducerea cooperativei.

Cursul acesta a fost sosit la timp. Claritatea şi căldura cu care s'au predat cursurile din partea păr. Nistor şi dl controlor Stănciulescu, ne-a cucerit sufletele convingându-ne că numai prin cooperaţie vom putea pune mai repede mâna pe bogăţia ţării noastre, pe comerţul ei, ajutând ţărănimea, care azi e speculată de samsari şi capitalişti, a pune mâna şi a fi stăpână ea pe averea şi viitorul ei.

Fiind cursul gratuit reiese viul interes ce-l poartă adevăratul preot Nistor şi dl controlor Stănciulescu pentru fericirea milioanelor de ţărani prin cooperaţie.

Sânt convins că acest început va mişca din toropeală lumea ţărănească însufleţindu-o pentru cooperaţie şi cred că dragostea de muncă ce a dovedit-o păr. Nistor ne va face posibil să ascultăm şi alte cursuri, putându-se astfel recruta din popor tot atâţia misionari ai ideii cooperatiste, ce în scurt timp va îmbuna şi îmbogăţi ţara întreagă. *Pr. D. Bucur.*

Dela sate

— Corespondenţă —

In orăşelul Cojocna, situat la 23 Km. de Cluj, sânt *cinci* confesiuni cu circa 6000 suflete: Este parohie ort. rom., protopopiat gr.-catolic, parohie rom. cat., ev. ref., şi unitară.

In trecut Cojocna era unul din centrele şovinismului din Cluj. Societatea «Emke» îşi ţinea la noi primele adunări culturale, — faimosul Apáty tot la noi îşi ţinea filipicile contra lui Tisza. Şovinismul era infiltrat binişor în sufletul populaţiunii maghiare şi a preoţilor lor. Noi românii eram despreţuiţi şi priviţi peste umăr. Mai ales preotul ortodox era luat la ochi, — căci dânsul era privit ca «adevăratul valah».

Mi aduc aminte, că în primăvara anului 1917 când s'au deschis băile de sare ce le avem, s'a făcut o serbare mare. Au luat parte mulţi reprezentanţi oficiali şi neoficiali din Cluj şi toţi magnaţi din jur. La recepţiunile ţinute în sala băilor, fieştecare preot a salutat pe cei de faţă în numele confesiunii sale. Noi ortodocşi eram cei din urmă. Când subscrisul a cutezat a saluta pe cei de faţă în limba bisericii şi poporului său, s'a făcut mare scandal. Au urmat anchete cu jandarmi şi s'au sfârşit la curtea marţială. Foile din Cluj unanim propuneau: spânzurătoare pentru »agitatori»...

Acestea şi altele au fost în *trecut.*

Astăzi? Astăzi este linişte şi bunăînţelegere. Noi ne-am apropiat de dânşii cu blândeţe şi dragoste frăţească. Ba, în 30 Decemvrie 1921 s'a întâmplat un fapt îmbucurător, care ar trebui urmat de toţi fraţii preoţi în comune cu mai multe confesiuni. Anume, la iniţiativa subscrisului ne am întrunit toţi 5 preoţi şi am pus bază la «Sfatul preoţilor locali», — care are să cerceteze sanarea morală a poporului şi lucrurilor din comună, — şi apoi să facă propuneri concrete de sanare autorităţilor.

Rezultatul practic al primei consfătuiri este, că repausul Duminecal se ţine cu stricteţe, crâşmele sânt închise în Dumineci şi sărbători, jocurile tinerimii sânt controlate şi supraveghiate, — cele clandestine interzise. Consfătuirea a decurs într'o atmosferă caldă şi prietinească. S'a acentuat ca acest fapt nu s'a întâmplat nici odată în comuna noastră ca toţi 5 preoţii să fie întruniţi pentru a discuta lucru de interes obştesc.

Pr. G. Suciu

Ştirile zilei

Botezul prinţului *Mihai* se face Duminecă în palatul regal din Bucureşti.

Conferinţele Asociaţiunii. Şi până se va fixa definitiv o serie de conferinţe permanentă, anunţăm publicul din Sibiu şi jur, că Duminecă în 22 Ian. a. c. după ameazi la ore 6 dl Vlad Ghidionescu, profesor universitar în Cluj, va ţinea o conferinţă cu subiectul «Oameni de caracter», în sala cea mare a prefecturii judeţene din loc. Dată fiind importanţa subiectului şi deosebita lui actualitate, publicul e rugat să asiste în număr cât mai mare. Preţurile de întrare cele obicinuite: Locul I 4 lei; locul II 2 lei; elevii şi elevele gratuit.

In aceeaşi sală şi aceeaşi oră (6) va vorbi publicului nostru binecunoscutul conferenţiar I. D. Ştefănescu asupra «Originalităţii şi evoluţiei artei româneşti» Joi, Vineri, Sâmbătă şi Duminecă (din 9—12 Februarie a. c.), ilustrându-şi conferinţele cu proiecţiuni de vederi. Intreg venitul acestor conferinţe e destinat pentru fondul A. Vlahuţă creat de conferenţiar la Braşov, de aceea şi preţurile de întrare vor fi puţin mai urcate: Locul I 5 lei; locul II 3 lei; elevele şi elevii 1 leu. «*Biroul Asociaţiunii*».

Teatru în Sibiu. Trupa teatrală românească va reprezenta Sâmbătă în 21 Ianuar comedia *Bal mascat,* ear Duminecă piesa *Aur,* de dna C. Hodoş, a doua oară. Reprezentaţia aceasta se dă în favorul societăţii Mărăşti pentru reclădirea localităţilor distruse în răsboi. Inceputul la ora 8 seara

Jertfe. Conform listelor oficiale publicate de guvernul sovietic, în timpul domniei bolşevice (7 Noemvrie 1917 şi până acum) au fost omorâţi aproape două milioane de oameni. Intre aceştia sânt: 28 episcopi ruşi, 1215 preoţi, peste şase mii de învăţători şi profesori, 260 mii soldaţi, 200 mii muncitori şi peste 800 de mii de ţărani.

Act de mulţămire. Unul din cele mai preţioase daruri pentru biserica noastră din Breaza (prot. Făgăraş), este fără îndoială darul nobil al evlavioasei noastre credincioase, dna *Marina Lupescu* născ. *Hasu,* care întoarsă norocoasă din Statele Unite N. A., a cumpărat un rând complet de odăjdii bisericeşti, în uzul slujitorilor sf. altar dela această biserică. Odăjdiile au costat suma considerabilă de 3500 lei. Exprim în numele credincioşilor mei, calde mulţumiri şi dorim ca binevoitoarea noastră în semnul acesta să învingă toate obstacolele din viaţa aceasta. *Pr. Ilie Paştină.*

Teatrul românesc în Sibiu a reprezentat în 14 l. c. piesa dramatică în patru acte *Aur!* scrisă de dna Constanţa Hodoş. Drama aceasta, cu subiect din viaţa popo ului bihorean, şi cu câteva scene de mare efect, s'a jucat întâi pe scena Teatrului naţional din Bucureşti. Dincoace de munţi s'a reprezentat de trupele diletanţilor la prilejurile festive ale adunărilor generale, ţinute de societăţile noastre de cultură. Publicul a primit o în general, cu multă simpatie, deşi piesa nu este uşor de jucat. In Sibiu d'asemenea a obţinut frumos succes, care este a se atribui şi jocului artistelor şi artiştilor din trupa de sub direcţia autoarei. Teatrul a fost bine cercetat. O reluare a piesei este de dorit. La reprezentaţii am observat şi câţiva actori dela trupa germană sibiană. Presa locală a saşilor se exprimă cu laude despre teatrul românesc al Sibiului.

---

mulţumeşte şi forma tipografică inescepţionabilă, în care se prezintă revista şi dacă apelează la instituţiile noastre de bani, la societăţile noastre culturale, economice, la oamenii cu dare de mână ca să-i dea putinţa să editeze revista în condiţiile numărului prim, plătind pe scriitorii de talent şi răspândind o literatură sănătoasă, vrednică de a fi dată în mâna tineretului, n'avem decât cuvinte de încurajare rugând pe toţi preoţii şi învăţătorii nostri să răspândească în cercuri cât mai largi această publicaţie. E spre binele nostru al tuturora. Astfel vom ajunge să aducem o altă atmosferă în casele noastre, gonind cărţile de şantaj şi lectura pestilenţiată.

Oricare are la inimă viitorul tineretului nostru va sprijini din răsputeri Lumea copiilor, în sălile de lectură, în şcoli, între micii săi prietini. Aşa vom putea să avem în vlitorul apropiat o gardă întreagă de scriitori, cari scriu pentru tinerime pagini, cari să rămână şi să germineze în inimile lor plăpânde şi primitoare.

Redacţia şi administraţia revistei: Bucureşti, G. Filip, str. Câmpineanu 40.

Nr. 57/1022 (2) 1—1

Concurs

Pentru ocuparea postului de diurnist comunal în comuna **Hamba** (județul Sibiu) se publică concurs.

Reflectanții sânt invitați să și înainteze cererile cu documentele de calificațiune și serviciu de până acum până la 10 Februar a. c. la subsemnatul primpretor.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt: 500 Lei lunar, cvartir gratuit și anual 4 stânjini lemne de foc.

Sibiu, la 10 Ianuar 1922.

Nedescifrabil
primpretor

Nr. prot. 342—1921 (3) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a doua **Nocrich**, protopresbiteratul Agnitei, devenită vacantă prin alegerea și strămutarea parohului în altă parohie, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în «Tel. Român».

Emolumentele sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat, în special acelea pe care le-a avut parohul antecesor.

Cererile de concurs împreună cu documentele cerute de legile în vigoare să se înainteze subscrisului în terminul susindicat.

Concurenții după prealabila încuviințare a protopresbiterului, să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie, spre a cânta și predica, eventual a celebra.

Agnita, 8 Iulie 1921.

In înțelegere cu comitetul parohial:

Ioachim Muntean,
protopop.

Nr. 376/921 of. prot. (4) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II. **Uroiu** cu filia **Cărpiniș**, aparținătoare tractului Geoagiu, prin aceasta se deschide concurs cu termin de 30 zile dela prima apariția lui în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. penrru întregirea dotației dela stat.

Doritori de a ocupa acest post sânt poftiți să-și înainteze cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, ear pe lângă observarea dispozițiilor reglementare să se presinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică pentru a se face cunoscuți poporului.

Geoagiu, la 28 Dec. 1921.

Oficiul protopresbiteral Geoagiu, în înțelegere cu comitetul parohial.

V. Goron
protopop

Nr. 20—1922 (6) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. III **Bacitelec**, din protopresbiteratul Sfântul George (Treiscaune) se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs sânt a se înainta subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul normal.

Reflectanții la acest post se vor prezenta pe lângă observarea dispozițiunilor regulamentare în vre-o Duminecă sau sărbătoare în parohie spre a face cunoștință cu credincioșii.

Intorsura-Buzău, 9 Ianuar 1922.

George Neagoviciu-Negoescu,
adm. prot.

Nr. 375/921 of. prot. (5) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de paroh în parohia de cl. II. **Rapoldul mare**, din tractul Geoagiu, se publică concurs de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate în acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotației dela stat.

Cererile de concurs sânt a se înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Reflectanții se vor prezenta pe lângă stricta observare a dispozițiilor reglementare în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică pentru a se face cunoscuți poporului credincios.

Geoagiu, la 28 Dec. 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Geoagiu în înțelegere cu comitetul parohial din Rapoldul mare.

V. Goron
protopop

Nr. 543/1921 226 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa I **Brad**, protopopiatul Zarandului se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, iar concurenții cu observarea dispozițiilor reglementare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică.

Brad, la 30/X 1921

Oficiul protopopesc ortodox român al Zarandului.

Pompiliu Piso
protopop

Nr. 619/1921 (227) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Josani** cu filia **Peștișul-mic**, prin această se publică concurs în «Telegraful Român» cu termin de 30 zile, dela întâia publicare.

Venitele parohului sânt cele statorite în coala B. de congruă și dotația de paroh dela stat conform cvalificației alesului.

Concurenții să-și aștearnă cererile de concurs instruite cu documentele de lipsă subsemnatului oficiu protopopesc în terminul fixat și să se prezinte în parohie în vre-o zi de sărbătoare pentru cunoașterea referințelor locale.

In înțelegere cu comitetul parohial.

Hunedoara, 18/31 Decemvrie 1921.

Oficiul protopopesc ortodox român.

Andrei Ludu
protopop

---

(228) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia **Valcele**, însemnată stațiune balneară, se publică concurs în termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. de congruă.

Concurenții să-și înainteze petițiile de concurs cu documentele de lipsă subsemnatului oficiu în terminul indicat și pe lângă observarea restricțiilor § 33 din Reg. pentru parohii, să se prezinte în vre-o sărbătoara în parohie ca concurenți.

Vălcele, la 26 Decemvrie 1921.

Oficiul protopopesc gr.-or. al tractului Sft. George în înțelegere cu organele parohiale.

George Neagoviciu-Neagoescu
adm. ppesc

Nr. 451/1921 225 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. II a **Balomir**, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român»

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea salarului dela stat.

Doritorii de a reflecta la acest post au a-și așterne subscrisului în terminul sus indicat suplicile instruite, conform normelor în vigoare și a se prezenta la biserică în vre-o zi de Duminecă sau sărbătoare ca să fie cunoscuți din partea poporului.

Cei cu cunoștință de contabilitate vor fi preferiți.

Oficiul protopresbiteral rom. ort. în înțelegere cu comitetul parohial.

Orăștie, 18 Dec. 1921 v.

Vasile Domșa
protopop

Nr. 616/1921. 222 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Cerbăl** cu filiile **Arănieș și Ulmi** din protopopiatul Hunedoara se publică concurs în «Telegraful Român» cu termen *de 30 zile* dela întâia publicare.

Venitele sânt cele statorite în coala B pentru întregirea dotațiunei dela stat, plus salarizarea dela stat conform calificațiunii și anilor de serviciu a celui ales.

Concurenții să-și înainteze cererile de concurs provăzute cu toate documentele de lipsă subsemnatului oficiu protopopesc în terminul fixat și să se prezinte în vre-o sărbătoare în comunele menționate spre a face cunoștință cu poporul și referințele locale.

Hunedoara, 15/28 Dec. 1921.

Oficiul protopopesc ort.:

Andrei Ludu
protopop

Nr. 183/1921 223 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Baia-Craiului** cu filiile **Toplita, Cernișoara-Florese** și **Valar-Buzdular**, în cf. cu ordinul consistorial Nr. 7172 Bis. 1921 se publică concurs în «Telegraful Român» cu termin *de 30 zile.*

Venitele sânt cele statorite în coala B. despre dotația dela stat.

Concurenții sânt poftiți a-și înainta cererile provăzute cu toate documentele necesare subsemnatului oficiu protopopesc în terminul fixat și a se prezenta în respectivele comune ca concurenți spre a-și lua informații despre referințele locale.

Hunedoara, 7/20 Dec. 1921.

Oficiul protopopesc ort.:

Andrei Ludu
protopop

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaș,
profesor universitar și membru al Acad. române

La **Librăria Arhidiecezană** din **Sibiu** a sosit și se află de vânzare

Recvizite bisericești

dela

atelierul de argintării și obiecte bisericești

Dim. D. Popescu din București

fabrică sistematică de clopote, Argintărie, și orice obiecte bisericești. — Furnizorul Curții regale și al sfintelor mitropolii, episcopii și biserici din România-Mare. — Calea Moșilor Nr. 249.

Precum: **Potire, Disc, Stea, Linguriță, Cădelnițe, Chivote, Candele, Cruci, Sfeșnice, Icoane din argint de China și metal,** de tot felul etc. etc. cu

prețuri moderate.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 11/24 Ianuar 1922 Nr. 4

Telegraful Român

Organ naţional-bi

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Şase luni 50 Lei.
Trei luni 25 Lei.
Ziarul apare Marţia şi Vinerea

Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

P lor, după învoeală
să se aţiei ziarului «Telegraful Ro- e şi inserţiunile da Măcelarilor Nr. 45.

Nr. 6 (Of.)
Procuratura de stat
Str. Schewis
Loco

Cursul pastoral

La cursul pastoral, care se va deschide la 1. Februarie a. c. st. nou sau anuntat şi sânt primiţi următorii preoţi din arhidieceza noastră:

1. Ioan Cetean, Ţichindeal (prot. Agnita).
2. Ioan Alexandru, Ilimbav (prot. Agnita).
3. Pavel Borzea, Vişlea-de-sus (prot. Avrig).
4. Aurel Muşat, Ucea-de-sus (prot. Avrig).
5. Gregoriu Chialda, Avrig (prot. Avrig).
6. Traian Maxim, Avrig (Avrig).
7. Dragomir Trandafir, Arpaşul de jos (Avrig).
8. Victor Puşcariu, Sohodol (Bran).
9. Ioan Leuca, Merchiaşa (Cohalm).
10. Laurenţiu Curea, Deva (Deva).
11. Aurelian Oprean, M hăeşti (Dobra).
12. Alexandru Popa, L sa (Făgăr ş).
13. Nicolae Todea, B lşa (Geoagiu).
14. Petru Lula, Bobâlna (Geoagiu).
15. Iosif Hancheş, Glod (Geoagiu).
16. Andrei Ludu, Hunedoara (Hunedoara)
17. Ioan Manica, Cerişor (Hunedoara).
18. Ioan Laslo, Fueş-B gara (Ilia).
19. Aurel Crişan, Godineşti (Ilia).
20. Ioan Crăciun, Spring (Mercurea).
21. Ioan Popa, Apoldul-de-jos (Mercurea).
22. Ioachim Marcu, Broşteni (Mercurea)..
23. Nicolae Săcăşan, Cinadie (Mercurea).
24. Ioan Radu, Alma (Mediaş).
25. Ioan Chiş, Ernea săsească (Mediaş).
26. Ambrosiu Suciu, Agârbiciu (Mediaş).
27. Sever Păcurariu, Ghelmar (Oraştie).
28. Aurel Baciu Orăştioara-de jos (Orăştie).
29. Zaharie M hăţan, Limba (Sebeş)
30. Ioan Ghiş , Râchita (Sebeş).
31. Ioan Bogdan, Totoiu (Sebeş).
32. Toma Modran, Bungard (Sibiu).
33. Ioan Bânda, Roşia (Sibiu).
34. Traian Petrişor, Gusteriţa (Sibiu).
35. Man Lungu, Reşinariu (Sibiu).
36. Ioan Boiu, Sibiu (Sibiu).
37. George Simplăceanu, Cornăţel (Sibiu).
38. Andrei Moldovan, Hendorf (Sighişoara).
39. Romul Pulca, Sasch z (Sighişoara).
40. Ieroteiu Visereanu, Criş (S ghişoara).
41. Ilie Ioanoviciu, Şoimuşul-român (Târnava).

Toţi aceşti preoti anunţaţi şi primiţi sânt datori a se prezenta la curs cu toată punctualitatea şi fără întârziere.

In ziua de desch dere a cursului se va face sfânta liturghie în biserica catedrală, după care va urma deschiderea solemnă a cursului în Seminarul «Andreian».

In tot decursul celor 28 de zile preotii vor avea locuinţa şi întreţ nerea gratuită în seminar.

Salutăm preoţimea noastră, care a îmbrăţişat intenţiile arhiereului nostru şi a grăbit a se anunţa la primul curs pentru perfecţionarea preoţilor din *cura animarum*. Sântem convinşi că preoţii noştri se vor înfăţişa la timp cu demnitate şi cu dragostea pentru cel-ce l'a înfiinţat şi-l conduce cu mare însufleţire.

Protopopii din câteva protopopiate n'au anunţat pe nimenea la curs. Intr'unul din numerele viitoare le vom da numele acestora, ca să se cunoască cei ce n'au trebuinţă de mai multă lumină.

Lista noului guvern. «*Monitorul Oficial*» apărut joi seara intr'o ediţie specială cu decretul de numire al noului guvern, publică următoarea listă:

I. I. C. Brătianu, preşedinţia şi războiul;
General *Artur Văitoianu*, la interne;
Al. Constantinescu, agricultură şi ad interim la domenii;
Dr. C. Angelescu, instrucţiunea publică şi ad interim la comunicaţii;
I. G. Duca, afacerile străine;
Vintilă I. C. Brătianu, finanţele;
Gh. Mârzescu, munca şi ocrotirile sociale;
I. Inculeţ, ministru de stat;
I. Nistor, ministru de stat;
C. Banu, culte şi arte şi ad interim la lucrări publice;
Ioan Th. Florescu, justiţie;
Vasile P. Sassu, industria şi comerţul.
N. Zigre, subsecretar de stat.

Disolvarea parlamentului. Parlamentul actual a fost disolvat prin decret regal. Noile alegeri se vor face în primele zile ale lunei Martie, iar convocarea parlamentului, care va avea caracter de *constituantă*, se va face la sfârşitul lui Martie.

Preoţimea ortodoxă şi partidul naţional

Din cercuri preoţeşti primim următorul articol:

Partidul naţional din Ardeal, aşa cum e condus astăzi, nu poate întruni simpatia preoţimii noastre ortodoxe. O ruptură e inevitabilă, dacă conducătorii acestui partid mai continuă a fi exponenţii regionalismului amestecat cu un pronunţat confesionalism unit catolic.

FOIŞOARA

Sentimentul religios la români

In vremile vechi de grea încercare, când din coline în coline buciumele vestiau primejdia ce ameninţa ţara şi chemau vitejii la datorie, patria mică avea destule braţe ca să împedece puhoiul greu, ce «ca o mare tulburată» venia să nimicească viaţa pacinicilor locuitori. Dârzi se ridicau ostaşii ţării în faţa nevoilor, fiindcă aveau un suflet, nutriau nădejdea dreptăţii şi aveau mai pe sus de toate încredere în ajutorul puternic al Celui de sus, potrivit cuvintelor cronicarului, că «nu bat cei mulţi pe cei puţini, ci numai cum vrea Dumnezeu». Dar nu numai umilii locuitori ai cătunelor credeau în dreptatea ce va să vie. Figurile cucernice ale voivozilor noştri toate au strălucit de acest simţ puternic al religiunii, de această virtute a credinţii. Ea a fost piatra din capul unghiului, pe care am pus temelie trainică aşezământului strămoşesc. Şi pe brazdele tăiate de înaintaşi au păşit cutezătoare rânduri-rânduri generaţii, care şi-au legat de suflet îngrijirea moştenirii părinteşti, care nu s'au legănat la suflarea aspră a vânturilor dela răsărit şi apus, ci asemănătoare oamenilor, despre cari zice Scriptura: «De veţi avea credinţă cât un grăunte de muştar zice-veţi muntelui acestuia mută-te, şi se va muta», au împlinit cuvântul profetic al Evangheliei, mutând munţii ce despărţiau până acum frate de frate, încât falnicii Carpaţi au devenit ceeace i-a lăsat Dumnezeu să fie, şira spinării patriei noastre». (Din cuvântarea I. P. S. Sale mitropolitului nostru Nicolae, la sărbătoarea eroilor). Fericit a fost poporul nostru, că în mijlocul luptelor încleştate, între viaţă şi moarte, a ştiut să păstreze şi să se hrănească din frumoasele virtuţi creştineşti, fiindcă «lipsa de credinţă religioasă s'a dovedit totdeauna o rădăcină putredă în viaţa popoarelor, căci ea nu satisface trebuinţele sufleteşti ale oamenilor şi de regulă, biruinţa este acelora cari ştiu să-şi păstreze sentimentele religioase». (Friedrich von Helwald) Am păstrat aceste sentimente şi am devenit biruitori. Dar fără îndoială că în toate frământările poporului nostru oropsit am avut graţia provedinţii divine care ne a luminat mintea şi întărit sufletul, că zice bătrânul Neculce «Când este mila lui Dumnezeu, slujeşte şi mintea omului şi banii folosesc; iară când este mânia lui Dumnezeu, atunci nici mintea nu slujeşte, nici prietenii, nici banii».

Faţă de aceste constatări înălţătoare din trecutul nostru nu putem produce dovezi măgulitoare pentru timpurile de faţă. Cu adâncă mâhnire sufletească vedem cum multele din frumoasele rosturi şi obiceiuri îndreptăţite ale bătrânilor noştri pier încetul cu încetul, pentru ca să fie înlocuite cu spoiala uşoară a civilizaţiei moderne, care pentru cei mulţi se resumă la o totală desconsiderare a învăţăturilor de credinţă şi a preceptelor etice, singure menite să dea posibilitatea unei desvoltări trainice atât individului, cât şi naţiunei. Ne trebue regenerare morală, pe toate terenele, începând dela cei mai mari pân' la cei mai mici.

De aceea ţin de bine să arăt, în cadrul literaturii române, tuturor acelora cari atingând marea cu degetul, — cred, că învăţăturile religioase, etice şi de credinţă sânt pentru ce

Noi, preoţimea ortodoxă, înţelegem să dăm patriei întregite cele mai capabile caractere pentru reîntrarea în legalitatea constituţională, dar nu înţelegem să fim uneltele unui partid care în forma sa de astăzi nu mai are legătură cu noi. Am fost şi sântem încă membri ai acestui partid, sântem de părerea să-l servim şi să-l creştem, — dar nu în folosul unor conducători, ci în folosul poporului întreg din patria întregită.

De câte ori s'a sulevat chestia revizuirii conducerii partidului naţional, s'a găsit cine să împedece acţiunea spunând «că nu e oportun», «să nu ne slăbim», «să facem front partidelor istorice», «să fim ardelenii una»; ba azi se fac apeluri pentru unirea tuturor forţelor ardelene. Foarte bine; dar noi credem că forţele ardelene nu sânt numai cei cu aplicaţie spre «ciune», reprezentanţi conştienţioşi ai unei minorităţi confesionale. Noi cunoaştem între forţele ardelene bărbaţi integri, cari astăzi stau la o parte şi se miră cum unii din şefii partidului abuzează de încrederea majorităţii.

Partidul naţional în trecut a fost întreg neamul românesc din teritoriile azi liberate, noi preoţimea ortodoxă am fost mucenicii acestui partid, jertfind averi, energie, şi suferind temniţe pentru susţinerea în întregime a programului său. Am susţinut partidul nu ca partid politic, ci ca totalitate etnică care îşi pretindea drepturile dela un neam străin; — astăzi totalitatea drepturilor cerute de noi atunci, sânt câştigate şi garantate prin statul naţional, deci partidul naţional, pierzând substratul de acţiune câştigătoare de drepturi, trebue să devie: sau un partid al ţării întregite pentru aplicarea constituţiei, sau un puternic partid de control în opoziţie. Cum e condus astăzi, nu este nici una, nici alta, — ci a devenit element de neînţelegere, având în vedere aranjarea oportunistă a chestiunilor unite.

Criza politică prin care trecem astăzi, este aşa de ascuţită, încât numai prin o vehementă luptă se va aplana. Noi preoţimea ortodoxă înainte de a întra în lupta care vine cu paşi repezi şi cu semne de furtună facem cunoscut conducătorilor partidului naţional, că numai pe lângă o amănunţită revizuire a conducerii vom putea să dăm partidului încrederea noastră.

Pr. P. Avel

Din pastoralele arhiereilor noştri

De sfintele sărbători ale Naşterii Domnului nostru Isus Hristos, toţi arhiereii mitropoliei ortodoxe române de dincoace de munţi au adresat clerului şi poporului din eparhiile PP. SS. LLor cuvinte de învăţături, de îndemnuri înălţătoare şi de creştinească mângâiere şi nădejde.

P. S. Sa Episcopul *Iosif*, al eparhiei Caransebeşene, spune:

Sântem un popor cu însuşiri sufleteşti măreţe, nobile, cu nimica mai prejos decât alţii, dară până acuma am fost încercuiţi, impedecaţi dela înaintare, pe alocurea sugrumaţi, şi aşa am petrecut şi ne-am conservat în jurul şi şi la adăpostul sfintelor noastre altare. Acum lumea s'a schimbat. Am ajuns şi noi la libertate şi dispunem noi de noi, de soartea noastră. Libertatea însă nu însamnă desfrâu, a face ce voeşti fără privire la interesele înalte ale societăţii tale, ale neamului tău, ci a se folosi de toate mijloacele în cercul şi cu respectarea ordinei legale, pentru de a înainta, a-ţi perfecţiona toate facultăţile tale spirituale şi morale ca popor dornic şi vrednic de viaţă, a te întări în ale ştiinţei, a te întări moraliceşte şi materialiceşte în cele economice, spre a te ridica la loc de frunte în societatea omenească.

Conştii de aceasta, de bunurile şi postulatele libertăţii, să ne arătăm vrednici de libertate şi de însuşirile noastre frumoase, năzuind a înainta cu paşi repezi pe toate cărările vieţii ca să ajungem cât mai îndată la loc de frunte în marea familie a popoarelor. Şi, mare şi puternic este Dumnezeul El ne va ajuta, ca năzuinţele noastre să fie binecuvântate, încoronate cu succes, să ne ajungem ţinta ce o dorim.

Se cere însă, ca să nu ne înstrăinăm de sfintele noastre altare, de puternicul nostru scut din trecut, prezent şi viitor; să nu le părăsim, ci aprinzând făclia minţii noastre mărginite la flacăra Luminei adevărate, la învăţăturile Domnului nostru Isus Hristos, avându le acestea ca bază şi temelie solidă, să ne dăm toată silinţa pentru cultivarea spiritului nostru în toate ramurile ştiinţei, făcându-ne astfel părtaşi în cel mai larg cerc al poporului nostru la bunul comun al omenimei, pe care trebue să-l formeze cultura cea adevărată, nobilitată prin adevărurile credinţei creştine, prin învăţăturile Mântuitorului Isus Hristos, păstrate în curăţenia lor în sinul sfintei noastre biserici. Ştiinţa să nu se înstrăineze de religiune, de credinţă, ci să domnească o deplină armonie între aceşti doi factori principali de cultură, între ştiinţa şi credinţă, şi această armonie este asigurată, dacă adevărurile religioase, învăţăturile sublime ale Mântuitorului nostru păstrate în sfânta noastră biserică, formează temelia năzuinţelor noastre de a ne cultiva spiritul în toate ramurile ştiinţei. Această armonie, această temelie asigură întărirea noastră, viitorul nostru şi preste tot, existenţa noastră pe acest pământ. Astfel să vor prăbuşi toate uneltirile duşmanilor bisericei şi neamului nostru. Astfel vom fi în sufletul nostru îndestulaţi cu noi înşine şi prin urmare vom avea adevărată fericire vremelnică. Vom stăpâni pământul strămoşesc păstrat şi câştigat cu multe jertfe de vieţi, şi-l vom lăsa moştenire urmaşilor noştri, şi aşa vom avea viaţă, viaţă naţională, nu trecătoare, ci vecinică.

•

P. S. Sa, Episcopul *Roman*, din eparhia Orăzii Mari, zice:

Ca să nu mai fie războiu între popoare, s'a zis să punem pacea lui Hristos între ele. Să nu mai fie popoare robite, ci toate să se ocârmuiască pe sine după firea şi legile lor. Şi fiindcă noi am fost mai mult robiţi, noi am dobândit mai mult. O ţară liberă, frumoasă şi bogată în bunurile ei. O ţară din care prin muncă cinstită putem face un rai pământesc.

S'a sfârşit războiul popoarelor cu acest minunat dar dumnezeesc pentru noi, dar a mai rămas războiul în sufletele împietrite care acum sfâşie pacea şi bunăvoinţa între cei de o credinţă şi de un sânge şi primejduesc noua patrie ce ne-a fost hărăzită din dreptatea Dumnezeiască. Acest războiu sufletesc al urei şi duşmăniei dintre fraţi trebuie să înceteze înainte de a lua flacări, ca nu cumva a doua rătăcire să fie mai amară de cât cea dintâi.

Nu spre mustrarea Vă spun acestea, iubiţilor mei fii sufleteşti, în aceasta zi de praznic creştinesc, ci spre învăţătură de renaştere sufletească în ziua Naşterii Mântuitorului Nostru Isus Hristos când inimele sunt deschise pentru primirea Lui.

Lăsaţi să între în sufletele Voastre blândul Hristos cu iubirea lui de oameni şi veţi avea pace în casele Voastre, şi în tot cuprinsul vieţii voastre. El vă va învăţa cum să vă iubiţi unii pe alţii, şi lumea vă va cunoaşte că sunteţi ai Lui şi vă va iubi pe voi. El este pretutindenea unde este chemat, că de aceea a venit în lume să fie cu noi şi să ne ajute la săvârşirea păcii în suflete, fără de care nu este pace adevărată în lume. «Acestea am grăit vouă ca să aveţi pace întru mine, — zice Mântuitorul Hristos — în lume scârbă veţi avea ci îndrăsniţi că eu am învins lumea».

Şi dacă vreţi ca fiii voştri să aibă parte de pace, aduceţi i la Hristos, creşteţi-i în iubirea creştinească şi în iubirea patriei mume care ne a primit la sânul ei. Hristos îi chiamă. El zice mamelor: «lăsaţi pruncii să vină la mine, că unora ca aceştia este împărăţia cerurilor». Că dacă ai dat fiului tău carnea şi i-ai ucis sufletul, prin creşterea rea, ucigător de fii eşti, o omule. Fiecare părinte este răspunzător cu sufletul înaintea lui Dumnezeu pentru creşterea fiului său, că dela Dumnezeu este dat lui, pentru a-l creşte în frica Domnului.

•

(Indată ce vom primi pastorala P. S. S. episcopului *Ioan* dela Arad, vom spicui şi dintr'însa).

Vorbe înţelepte

Celce dăruieşte cu faţa veselă, dăruieşte de două ori.

«mulţi şi proşti», iar ei copiii răsfăţaţi ai lumii moderne se pot alinta în desmerdarea curentelor nouă care vor ferici lumea mai altfel decât sublima evanghelie a celui născut în Nazaret, că la noi românii nu numai cei «mulţi şi proşti» dar mai ales cei puţini şi aleşi au fost pătrunşi de un adânc sentiment religios. Voi cita, bine înţeles, numai din laici, fără a pomeni numele acelor cucernici păstori bisericeşti cari au strălucit prin aceste virtuţi ale sufletului, propovăduind cu tărie adevărul după cuvintele bisericii «Drept îndreptând cuvântul adevărului».

Aproape toate momentele mai de seamă ale vieţii creştine au aflat sinceri şi convinşi interpreţi în dibacii mânuitori ai condeiului român. Cronicarii mărturisesc apriat că întâmplările veacului au fost însemnate anume prin ajutorul Duhului celui sfânt. «Aşa de zidirea lumii şi a omului celui de'ntâi, a strămoşului nostru Adam, şi de Dumnezeu şi de poruncile lui şi de învăţătura mântuirii noastre, nici o ştiinţă nu am avea, de nu ni-ar fi descoperit şi arătat nouă Moisi din Duhul sfânt Istoria sfintei Bibliei şi pe urmă Ezdra şi alţi proroci de nu ar fi lăsat veacurilor următoare, şi mai pe urmă de aceea de minunata şi de mirata întrupare a Domnului şi Dumnezeul nostru Isus Hristos şi de patima şi lăudata înviere din morţi şi alte prea sfinte lucruri mântuitoare, cine dintre noi ar avea ştiinţă de nu ni-ar fi scris istoria de aceste, cei patru Evanghelişti?»[1]

Ear despre filozofii vechi, cari ziceau că lumea s'a făcut din «Haos, adecă amestecarea lucrurilor şi a stihiilor, între care şi părerea poeticului Ovidie au fost, unde zice, în stihurile sale de Metamorfos: Aceste mai 'nainte de marea şi de pământ şi cât acopere ceriul, un chip era a firei în toată lumea, cărui chip i-au zis Haos, groasă şi nemistuită mamină,[2] spune că au greşit, «fiind fără ştiinţa puterniciei lui Dumnezeu», şi drept urmare: «Pentru aceea şi noi mai adevărat şi mai dovedit temeiu a începăturilor, a dovedirilor, şi a orânduirei istoriei noastre în care arătăm cu alte neamuri şi neamul Dacilor, cu mare osteneală, cu lungă nevoinţă şi cu mare osârdie vecilor viitori, de aiure n'am putut cunoaşte fără dintru sfânta scriptură, ca dintr'o fântână şi isvorul ştiinţei şi învăţătura de Dumnezeu, carele este zidítorul, ocârmuitorul şi înmulţitorul şi începătorul lucrurilor».[1] Acelaş curs de idei îl găsim şi la Miron Costin. Iată ce spune el cetitorului, care i-ar trage la îndoială că «După sutele de ani, cum se vor putea şti istoriile adevărate de atâtea veacuri?» «Lăsat-au puternicul Dumnezeu iscusită oglindă minţei omeneşti scrisoarea, dintru carea dacă va nevoi omul, cele trecute cu multe vremi le va putea şti şi le va putea oblici şi nu numai lucrurile lumii, staturile şi începuturile ţerilor, ci şi singură iumea, cerul, pământul, că sânt zidite de cuvântul lui Dumnezeu celui puternic».

(Va urma)

---

[1] Cronicile României sau Letopiseţele Moldovei şi Valahiei de M. Kogălniceanu Tom. I. Buc. 1872 pag. 35 din predoslovia lui Nic. Costin dela cartea pentru Descălecatul De'ntâiu.

[2] Op. cit. pag. 39. Cartea pentru desc. de'ntâi Nic. Costin.

[1] Op. cit. pag. 39—40. Cartea pentru desc. de'n- Nic. Costin.

Cântăreţii bisericeşti

Este ştiut, că înainte de războiu aici, în Transilvania, funcţiunea de cântăreţ sau de cantor, cum îi spunem, în maioritatea cazurilor o îndepliniau învăţătorii.

Acest lucru era posibil, deoarece şcoalele, fiind confesionale, erau obligaţi învăţătorii să îndeplinească şi funcţiunea de cantor, care abia dacă mai era plătită separat afară de venitele proprii ale cantoratului.

Ca învăţătorii să poată îndeplini cu succes această funcţie în şcoalele primare confesionale, li se şi preda în institutele pedagogice cântările bisericeşti şi tipicul.

Nu este locul aici să apreciez, că era bine sau nu cum s'a procedat. Şcoala însă avea favorul, că odată cu alegerea învăţătorului se deslega şi problema cantorului bisericesc, fără a mai îngreuna nici bugetul statului, nici al parohiei.

Statificându-se şcoalele, chestiunea cântăreţilor bisericeşti a devenit o problemă destul de serioasă, care nu trebue să ne scape din vedere.

Şi este cu atât mai serioasă, cu cât azi ne găsim în situaţia de a nu avea nici pe departe numărul suficient de cântăreţi. Ce e mai grav, e că nu există încă o şcoală sistemizată de cântăreţi.

Puţinii cântăreţi cari îi avem sânt în situaţie materială precară, dat fiind că în Transilvania nu primesc salar fix dela stat, ear parohiile sânt aşa de mici, că pe mulţi îi face să se angajeze în alte servicii, părăsind funcţiunea de până acum.

Se naşte întrebarea: Ce este de făcut mai întâi?

Problema oricât s'ar părea pentru unii de neînsemnată, cere rezolvire cât mai grabnică, deoarece nu ne putem închipui, cum s'ar putea să ne lipsim de cântăreţi.

Ne trebue cântăreţi în biserică, buni cântăreţi. In zadar va face preotul serviciu frumos, dacă nu va avea cântăreţ de seamă. Serviciile divine ar suferi mult în lipsa lor. Cântăreţii, de cari avem nevoie, trebue să fie la culmea chemării lor. După părerea mea, pentru rezolvirea acestei chestiuni biserica va fi necesitată să asigure pentru cantori venitul, prin care cu ceeace mai câştigă să le asigure traiul corespunzător, şi să-i facă să meargă cu drag la biserică, şi tot cu drag şi devotament să-şi împlinească datoria.

Spre acest scop e nevoie ca statul să le asigure salar fix şi proporţional cu serviciul ce-l îndeplinesc. Ear întru cât ne găsim în faţa înfăptuirii reforme agrare, să se dea fiecărei biserici pentru cântăreţi pământ, aşa dupăcum de altcum prevede şi legea reformei agrare.

Pe lângă asigurarea existenţii cântăreţilor' va trebui apoi să se înfiinţeze şcoale pregătitoare de cântăreţi, unde pe lângă cântările bisericeşti şi tipic să înveţe şi teorie muzicală profană, ca la timpul său eventual să poată fi conducători de coruri.

Trăim vremuri, când nu mai este d'ajuns să fie cineva care să cânte în biserică pe lângă preot, ci este important şi faptul *cum* cântă.

Numai cântările bine executate, şi în consecinţă numai serviciile divine pline de armonie pot avea darul să ne înalţe sufleteşte, să ne înobileze şi să ne deschidă larg porţile inimii în faţa faptelor bune.

Conştient de importanţa şi seriositatea acestei împrejurări am scris aceste rânduri, nu din dorinţa de a o face cunoscut celor în drept şi celor cari au datoria de a se ocupa de ea cu toată atenţ unea, căci nu-mi închipuesc că autorităţile noastre bisericeşti nu se vor fi gândit la această problemă, ci din dorinţa de a le-o reaminti şi de a grăbi rezolvirea ei.

Aş fi satisfăcut, dacă spusele mele ar fi de prisos, în faţa paşilor pozitivi pentru realizarea trebuinţei de care m'am ocupat.

In orce caz, sperăm, că i se va da atenţiunea cuvenită şi în consecinţă va urma şi rezolvirea ei neîntârziată. *Pr. N. Dima.*

Nou abonament

Cu 1 Ianuar v. 1922 deschidem nou abonament la **Telegraful Român** cu preţurile arătate în fruntea ziarului.

Dnii abonaţi sânt invitaţi să-şi înoească din vreme abonamentul, stăruind pentru răspândirea organului nostru în cercuri cât mai largi.

Abonamentul se face prin mandat poştal. Numele abonatului şi locuinţa (şi posta ultimă) să se scrie *legibil*, la adresa: *Telegraful Român*, pentru administraţie, *Sibiu*.

Administraia.

Ştirile zilei

Conferenţele Asociaţiunii din anul acesta s'au început Dumineca trecută aici în Sibiu în un mod foarte fericit. Selectul şi numărosul public în frunte cu I P. S. Sa mitropolitul nostru *Nicolae* a avut ocaziunea de a asculta 2 conferinţe ţinute de distinşii profesori ai universităţii din Cluj. In numele Asociaţiunii dl preşedinte A. Bârseanu a salutat pe dnii conferenţiari, mulţumindu-le pentru afabilitatea avută de a urma invitării şi a veni la Sibiu. A urmat apoi conferenţa dlui V. Ghidionescu despre «Oameni de caracter» şi îndată după Dsa a vorbit dl Marin Stefănescu despre «Filozofia şcoalei George Lazar». Ambii au fost ascultaţi cu deosebită atenţiune şi la urmă viu aclamaţi. In decursul ambelor conferenţe auditorul a avut momente de adevărată elevaţiune sufletească.

Dl Duca şi sinodul nostru episcopesc. In vorbirea ce a ţinut o dl Duca cu ocazia organizării partidului liberal în judeţul Sibiu, pe lângă alte păreri în chestia bisericească, a spus şi următoarele:

«Sânt corporaţiuni, cum e d. p. sinodul episcopesc a cărui existenţă a fost canonică şi deplin justificată în mitropolia bisericii ortodoxe române din Ungaria, dar în biserica ortodoxă rom. din România întregită, în fruntea căreia stă Sf. sinod, ca cea mai înaltă autoritate dogmatică pentru întreagă biserica, *nu mai are rost şi un sinod episcoposc în Ardeal*».

Credem că dl Duca nu este temeinic orientat când emite această părere. Mitropolia Ardealului în vederea unificării bisericeşti s'a pronunţat că recunoaşte sf. Sinod din Bucureşti din care fac parte şi ierarhii noştri, ca for suprem şi ca centru al unităţii spirituale pentru întreaga biserică ortodoxă română din cuprinsul ţării noastre. Sinodul episcopesc al mitropoliei noastre însă, *îl menţinem*, dar nu ca organ al autochefaliei, cum a fost până acum, ci ca for spiritual mitropolitan, luat în prevederile canonice. Dacă dl Duca avea cunoştinţă de felul cum am precizat noi atribuţiile sinodului nostru episcopesc, precum şi de canonul al 8 lea al sinodului al VI-lea şi de canonul al 6-lea al sinodului al VII-lea ecumenic, atunci găsea rostul menţinerii sinodului nostru episcopesc.

Despre muzeul bisericesc din Sibiu scrie ziarul Libertatea: Lucrul are o importanţă mai mare decât pare la început. Comori nepreţuite atât pentru ştiinţă cât şi pentru noi înşine se pierd aşa, din lipsă de grijă. Biserici vechi se dărâmă, cărţi şi lucruri vechi se sfărâmă şi se nimicesc prin podurile bisericilor şi caselor parohiale şi apoi lipsa se simte abea peste zeci şi sute de ani, şi ştiinţa istoriei rămâne cu mânile legate, iar noi în lipsă de dovezi nu cunoaştem frumuseţile şi culmile la care au ajuns strămoşii noştri. Dacă n'ar fi în genere mijloace bune de a transmite urmaşilor rodul muncii înaintaşilor, viaţa toată ar sta pe loc, noi cei de azi n'am fi mai cuminţi ca oamenii cei deacu sute şi mii de ani şi toată munca ar fi dusă 'n vânt şi fără rost aproape. Şi la noi cam aşa a fost până acum faţă de munca românilor de acu sute şi sute de ani. Grija părintelui mitropolit Nicolae e de toată lauda şi-l arată ca pe un om cu adevărat cuminte.

Numiri de episcopi. Suveranul a numit pe *Dr. Valeriu Frenţiu* episcop gr. cat. la Oradeamare, şi pe canonicul *Niculescu* episcop în Lugoj.

Fără iubire. In toiul pătimaşelor lupte dintre partidele politice din ţara noastră, prea adeseori ni s'a dat să auzim ori să cetim vorbe lipsite cu totul de iubire la adresa fraţilor noştri din vechiul regat. Nu vor fi existând nici acolo stări şi oameni care să nu merite o vorbă bună din partea noastră, cum nici la noi nu sânt toţi vrednici de laudă. In tot cazul e lipsită nu numai de iubire, ci şi de obiectivitate şi autocritică, afirmaţia ce o face dl S. Dan, în calitatea de secretar al partidului naţional, că: In vechiul regat tot ce e rău, e dela oameni şi tot ce e bun, se datoreşte numai împrejurărilor, pe când în Ardeal tot e bun, e dela oameni şi tot ce e rău provine din vina împrejurărilor. — Unde-ar fi norocul nostru să fi avut noi parte tot de oameni buni şi creatori de fapte bune! E de dorit să apreciem criterii mai severe când ne judecăm pe noi înşine, pentru că nimic nu contribue în aşa măsură la destrămarea unei societăţi ca tendinţa de-a arunca relele din sânul ei asupra cauzelor impersonale, a împrejurărilor externe, nu şi asupra oamenilor. Mai multă autocritică şi când e vorba de alţii, mai multă iubire, dle Dan!

Văduvele eroilor morţi pentru patrie au înaintat un memoriu dlui ministru de războiu, în care cer următoarele: să se egaleze pensiunile tuturor văduvelor de războiu, de oarece nu se poate tolera actuala nedreptate ca acele văduve, a căror soţi au murit după 1920, să primească pensiuni de 2—3 ori mai mari decât văduvelor a căror soţi au murit înainte de 1920 şi primesc pensiuni ridicole, pensiuni de «foame». Sunt văduve, cari deşi li s'au aranjat pensiunile după legea veche, nu li s'a rectificat pensiile după legea nouă. Cu suma de 300—400 lei lunar nu pot trăi văduvele cu copii. Credem că dl ministru de războiu va examina această chestiune cu toată seriozitatea.

Cer o justificare

A apărut în *Telegraful Român* nr. din 20 Dec. 1921 un articol semnat de pr. Alexandru Popa, şi un alt articol în nr. de Crăciun semnat de pr. P. Avel.

Nu-i în firea mea s'aştept cruţare când greşesc, şi-mi place să-mi iau pedeapsa întreagă pentru orice greşală, dar aştept dela nişte preoţi cari nu numai mă acuză, ci mă şi condamnă, şi încă publice, să-şi justifice acuzele şi cu atât mai mult condamnarea, fie prin documente scrise, citate din articolele mele, fie prin mărturii, fie prin argumente logice.

Aştept dela păr. Alexandru Popa, să declare limpede, pe scurt şi fără înconjur, motivele cari l-au îndemnat să ceară ca să fiu tras la răspundere de autoritatea bisericească şi să dovedească că nu mi-aş fi împlinit conştienţios misiunea păstorească în America.

Iar dela pr. P. Avel, aştept să declare şi dovedească: Când? unde? în ce chip am atăcat preoţimea şi am batjocorit slujbele legii româneşti? şi care e aceea lege? Cari sânt pasajele din călindarul de pe anul 1921 prin cari am propagat ură împotriva bisericii, ură împotriva slujbelor şi preoţilor? Unde e şi care e numele românului întors din America, care bazat pe călindarul meu din 1921, a batjocorit pe un preot sau rânduelile bisericii? Cari sânt articolele apărute în «Sămănătorul» prin care înveninez societatea românească? Cari sânt articolele prin care arunc în sufletul poporului «socialism, comunism, baptism»? [1]

I. Podea [2]
fost protop. în America

Cărţi şi reviste

Biserica Ortodoxă Română. Numărul din Decemvrie cuprinde articole de: Arhim. Scriban (Loc pentru Isus, cugetări cu prilejul Naşterii Domnului; Crăciunul sub dărămături ş. a), I. Lupaş (Atitudinea preoţimii faţă de problema unificării bisericeşti), I. Mihălcescu, Şt. Berechet (Biserica sârbă din Austro-Ungaria) ş. a. — Abonamentul 100 lei pe an. Un număr 10 lei. Administraţia: Bucureşti, la biserica Artim.

Cosinzeana, revistă ilustrată, apare de două ori pe lună. Director: Dr. S. Bornemisa, în Cluj. Abonamentul 80 Lei pe an. Numărul de anul nou 1922 cuprinde bogat material informativ şi literar, cu numeroase ilustraţii de actualitate.

[1] *Dar prin articolele Dtale publicate în «Sămănătorul» prin cari lauzi şi preamdreşti «Forţa morală a Baptismului», ear despre cultul bisericii noastre afirmi, că «sânt forme goale şi slujbării fără înţeles», ce faci? Nu arunci în sufletul poporului otrava cea mai periculoasă?*

[2] *După informaţiunile ce le avem, nu ai fost nici odată protopop. Ai fost încredinţat numai cu provederea agendelor protopresbiterale. Chirotesia întru protoiereu nu ţi s'a împărtăşit.* *Nota culeg.*

Nr. 9/1921 (7) 1—3

Concurs

Pe baza §. 63 din Statutul organic, combinat cu §. 23 p. 5 şi a Regulamentului pentru procedura la alegerea de protopresbiter, votat de Congresul national bisericesc al mitropoliei noastre sub Nr. 130 din 1888 §. 7, prin aceasta conform ordinului consistorial din 6 Noemvrie a. c. Nr. 9408 Pl. se publică concurs pentru îndeplinirea postului de **protopresbiter** în tractul nou înfiinţat al **Oituzului.**

Fiitorul protopop va fi totodată şi paroh al parohiei centrale, Târgul Săcuilor.

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt:

1. Venitele din parohia Târgul Săcuilor.

2. Venitele după postul de protopresbiter cu întregirea dela stat.

3. Venitele după inspecţiile făcute.

Concurenţii au să documenteze cvalificaţiunea prescrisă prin concluzul congresual Nr. 111 din 1888.

Cererile de concurs cu documentele necesare în original sânt a se înainta la Consistorul arhidiecezan în termin de 30 de zile după prima publicare în ziarul «Telegraful Român», fiind a se alătura şi o tabelă de cvalificaţiune după rubricile indicate în Regulamentul congresual provocat §. 12.

Concursele intrate după expirarea terminului nu se vor lua în considerare.

Târgul Săcuilor, din şedinţa comitetului protopresbiteral, ţinută la 15 Decemvrie 1921.

Gheorge Neagoviciu Neagoescu
adm. prot.

Nicolae Dima
notar

Nr. 10304 Plen.

Aprobat. Din şedinţa plenară ţinută la 4 Ianuarie 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. prot. 342—1921 (3) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a doua **Nocrich** protopresbiteratul Agnitei, devenită vacantă prin alegerea şi strămutarea ei parohului în altă parohie, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariţie în «Tel. Român».

Emolumentele sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat, în special acelea pe care le-a avut parohul antecesor.

Cererile de concurs împreună cu documentele cerute de legile în vigoare să se înainteze subscrisului în terminul susindicat.

Concurenţii după prealabila încuviinţare a protopresbiterului, să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie, spre a cânta şi predica, eventual a celebra.

Agnita, 8 Iulie 1921.

În înţelegere cu comitetul parohial:

Ioachim Muntean,
protopop.

Nr. 376/921 of. prot. (4) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II. **Uroiu** cu filia **Carpiniş**, aparţinătoare tractului Geoagiu, prin aceasta se deschide concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţia lui în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiei dela stat.

Doritori de a ocupa acest post sânt poftiţi să-şi înainteze cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, iar pe lângă observarea dispoziţiilor reglementare să se presinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică pentru a se face cunoscuţi poporului.

Geoagiu, la 28 Dec. 1921.

Oficiul protopresbiteral Geoagiu, în înţelegere cu comitetul parohial.

V. Goron
protopop

Nr. 20—1922 (6) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. III **Bacitelec**, din protopresbiteratul Sfântul George (Trei-scaune) se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs sânt a se înainta subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul normal.

Reflectanţii la acest post se vor prezenta pe lângă observarea dispoziţiunilor regulamentare în vre-o Duminecă sau sărbătoare în parohie spre a face cunoştinţă cu credincioşii.

Întorsura-Buzău, 9 Ianuar 1922.

George Neagoviciu-Negoescu,
adm prot.

Nr. 375/921 of. prot. (5) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de paroh în parohia de cl. II. **Rapoldul mare**, din tractul Geoagiu, se publică concurs de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate în acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiei dela stat.

Cererile de concurs sânt a se înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Reflectanţii se vor prezenta pe lângă stricta observare a dispoziţiilor reglementare în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică pentru a se face cunoscuţi poporului credincios.

Geoagiu, la 28 Dec. 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Geoagiu în înţelegere cu comitetul parohial.

V. Goron
protopop

Nr. 543/1921 226 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa I **Brad**, protopopiatul Zarandului se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, iar concurenţii cu observarea dispoziţiilor reglementare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică.

Brad, la 30/X 1921

Oficiul protopopesc ortodox român al Zarandului.

Pompiliu Piso
protopop

Nr. 619/1921 (227) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Josani** cu filia **Peştişul-mic**, prin această se publică concurs în «Telegraful Român» cu termin de 30 zile, dela întâia publicare.

Venitele parohului sânt cele statorite în coala B. de congruă şi dotaţia de paroh dela stat conform cvalificaţiei alesului.

Concurenţii să-şi aştearnă cererile de concurs instruite cu documentele de lipsă subsemnatului oficiu protopopesc în terminul fixat şi să se prezinte în parohie în vre-o zi de sărbătoare pentru cunoaşterea referinţelor locale.

În înţelegere cu comitetul parohial.

Hunedoara, 18/31 Decemvrie 1921.

Oficiul protopopesc ortodox român.

Andrei Tudu
protopop

---

(228) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia **Vâlcele**, însemnată staţiune balneară, se publică concurs în termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. de congruă.

Concurenţii să-şi înainteze petiţiile de concurs cu documentele de lipsă subsemnatului oficiu în terminul indicat şi pe lângă observarea restricţiilor § 33 din Reg. pentru parohii, să se prezinte în vre o sărbătoare în parohie ca concurenţi.

Vâlcele, la 26 Decemvrie 1921.

Oficiul protopopesc gr.-or. al tractului Sft. George în înţelegere cu organele parohiale.

George Neagoviciu-Neagoescu
adm. ppesc

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,
profesor universitar şi membru al Acad. române

A apărut şi se găseşte de vânzare la **Librăria Arhidiecezană în Sibiu**

Calendarul arhidiecezan
pe anul comun 1922

cu bogat şi interesant cuprins, din care amintim următoarele: O frumoasă *colindă* şi alte versuri alese; P. S. Sa nou l arhiereu, *Dr. Ilarion Puşcariu; Din zile grele*, amintiri; *Cum să ne îngrijim sănătatea:* 1. Despre răniri; 2. Copii nervoşi; 3. Sfaturi; 4. Lămâea. — *Morţilor noştri.* — *Apa vieţii*, poveste. — *Gâcitori.* — *Fel de fel:* 1. Copii şi mame; 2 Greutatea corpului; 3 Răspândirea religiilor; 4. Bisericile cele mai mari; 5. Eparhiile veduului regat; 6. A lucra şi a nu lucra; 7. Om sălbătăcit; 8 Cine stăpâneşte în Rusia? 9. Cum se păstrează banii; 10 Cel mai înapoiat popor, — *Cântec* etc. — *Un cortegiu istoric* (la încoronare). — *Umblat în lume.* — *D'ale economiei:* 1. Să ne apărăm pădurile; 2. Pomăritul; 3. Grijiţi de pomi; 4. Sfecle de zahăr.

In celelalte părţi ale calendarului se află: Cronologia, zilele şi lunile de peste an, mersul vremii; Insemnarea târgurilor, întocmite după luni ş. a. ş. a.

Calendarul s'a tipărit în două ediţii: o ediţie cu *Şematismul* bisericii ort. rom. din Transilvania, Bănat şi părţile anexate din Ungaria, cu «Evidenţă» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catiheţi şi învăţători, — şi altă ediţie, *fără Şematism.*

Preţul: { **Ediţia cu Şematism 10 Lei** / **„ fără „ 6 Lei** } **plus porto postal Lei 2 50 şi sânt a se trimite înainte prin mandat postal.**

Librăriilor pentru desfacere peste 10 exemplare se dă rabat

Redactor responsabil: Dr. George Proca

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 21 Ianuar (3 Februar) 1922 Nr. 7

Telegraful Român

Nr. 6

Procuratura de stat (Of.)

Str. Schewis

Loco

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an **100 Lei.** — Șase luni **50 Lei.**
Trei luni **25 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Lumină mai multă

(=) Preoțimea din arhidieceza ortodoxă română de Alba-Iulia și Sibiu, potrivit bunelor gândiri ale șefului său bisericesc, s'a adunat în mare număr la *cursul pastoral*, care s'a deschis în Sibiu, Miercuri, în 1 Februar a. c.

Larg este ogorul de muncă intelectuală și morală în mijlocul poporului nostru, cu deosebire în zilele când năravuri rele, păcate mari și mici, se resfață în vederea tuturora; când egoismul, lăcomia, dragostea banului, invidia, ponegrirea, ura și alte asemenea făptuiri și simțiri, fac mari stricăciuni în viața morală a mulțimii.

Activitatea în sânul familiei, — ca și în numeroase organe de publicitate, și chiar lucrarea din biserică și din școală, — nu se pune la bir d'ajuns pentru întărirea culturii religioase și morale a neamului. Ideea de cinste, bunătate, cumpăt, respect pentru convingerile altora, se poate și trebue să se răspândească cu mult mai efectiv, atât la sate cât și la orașe.

Predica liturgică, în acest scop, nu va fi îndestulătoare. Ea va avea efectul durabil numai când credincioșii sânt pregătiți și pe altă cale să înțeleagă bine tot ce în auzul lor răsună de pe amvon; — alt fel, cuvântările preotului ar putea să devie o simplă formalitate, lipsită de sâmbure și înstrăinătoare de inimi.

Se cere de aceea nu puțină măestrie întru a ști încuraja pe cei buni, și a combate cu succes fapte și însușiri slabe de-ale celorlalți credincioși și a-i povățui spre cumpăt, cruțare, poftă de-a munci pentru binele propriu și pentru binele altora: această cultură morală o putem da oamenilor numai dacă o stăpânim și noi de fapt și o practicăm cât mai des, purtând pe Hristos în sufletele noastre.

Cum are să-și împlinească duhovnicul slujba sa, ca păstor sufletesc al poporului, cum să-și conducă turma cuvântătoare la desăvârșire morală, — va fi să se arete în prelegerile cursului pastoral, în care se vor împrospăta și întregi cunoștințe și adevăruri necesare ori cărui slujitor al bisericii. Cu cât acești slujitori se vor ști apropia mai vârtos de învățăturile dumnezeescului Intemeetor al creștinismului, cu atât va deveni și înrâurirea lor mai binefăcătoare și mai puternică asupra păstoriților.

Cu greu se va afla un popor mai doritor de-a căuta razim și forță sufletească în biserică și în legea creștinească păstrată din strămoși, ca poporul românesc al satelor noastre.

A întreține atingerea continuă și înțeleaptă între acest popor și între biserica dătătoare de viață și sănătate, să fie o țintă de căpetenie a tuturor păstorilor sufletești. Cursul pastoral le ofere sămânța bună: dacă ea va fi sămănată și îngrijită, secerișul dorit, pentru a patriei și a bisericii prosperare, nu poate să întârzie.

Campania electorală. La Cluj s'au întrunit și se mai întrunesc, în adunări bine cercetate, deosebitele partide politice. Inceputul l-a făcut partidul *național* ardelean, în 27 Ianuar, când prezidentul său, dl I. Maniu, într'un expozeu de *trei* ore, a făcut istoricul luptelor purtate de partid; a trecut apoi la faptele regimului de sub șefia dlui Averescu. Vorbind despre chemarea la cârma țării a dlui Take Ionescu și mai pe urmă a dlui I. I. C. Brătianu, șeful partidului național a atins și rolul *coroanei* în desfășurarea acestor evenimnete politice, zicând că Suveranul n'a urmat dorința poporului, când a chemat la guvern pe dl Take Ionescu și pe dl Brătianu. Dl Maniu arată după aceasta, tratativele cu partidul liberal și eșuarea lor. In resoluția votată de adunare, se cere respectarea hotărârilor dela Alba Iulia, se osândește venirea la guvern a partidului liberal, se protestează împotriva menținerî stării de asediu și împotriva neîntregirii listelor electorale. Comitetul executiv al partidului național are acum 30 membri (în loc de 15), comitetul de 100 s'a mai sporit cu 50 de membri, și se numește comitetul central electoral.

Duminecă s'a întrunit partidul *țărănist*, Luni partidul *poporului*, ear pentru ieri Joi se anunțase întrunirea partidului *liberal*, în frunte cu mai mulți miniștri. — Consfătuirea averescanilor, prezidată de dl O. Goga, a hotărât cu privire la alegeri lupta pe două fronturi: în contra liberarilor, și în contra partidului național.

Deschiderea cursului pastoral

— Raport special —

La cuvântul de chemare al I. P. Sfințitului nostru mitropolit *Nicolae*, preoțimea arhidiecezei de Alba-Iulia și Sibiu s'a prezentat în număr mai mare chiar de cum a fost anunțată. Mulți au venit să ia parte numai la solemnitatea de

---

FOIȘOARA

Sentimentul religios la români

(Fine)

Biserica noastră mai e la *Curtea de Argeș* a cărei duioasă legendă despre jertfirea soției meșterului Manole face să roureze de lacrimi până și ochii pruncilor noștri.

Biserica noastră e la Rădăuți, unde se odihnește Bogdan descălicătorul.

Biserica noastră e la Putna «Cel mare și sfânt», pe care însuși papa dela Roma l-a numit «atletul întregei creștinătăți»[1]

Biserica noastră — adaogăm noi — e la mormântul marelui Andreiu și pretutindeni în Ardeal, unde românii dreptcredincioși și-au păstrat și apărat credința și legea strămoșească în luptă cu dușmanii și stăpânii hrăpăreți.

«Biserica noastră e în sfârșit peste tot, unde dorm somnul lor de veci ctitori de așezăminte, voevozii «dătători de legi și datini» și

[1] S. Mehedinți: Către noua generație. Buc. Minerva 1912 pag. 30—31.

ori unde se aude o rugă în graiul neamului nostru. Căci, în deosebire de alții, care au primit creștinismul din porunca unui stăpân — trecând într'o bună dimineață prin apa unei gârle și ieșind la malul celălalt botezați, — la noi biserica s'a înfiripat pe încetul sute și sute de ani, împreună cu limba, pe când părinții noștri erau încă sub stindardul legiunilor. Crucea noastră se chiamă și azi *cruce*, ca și în basilicele din preajma castrelor; cimitirul se chiamă *cimitir;* ziua odihnei se chiamă *Duminecă*, iar banul morților e nelipsit și azi din mormintele românești, ca și din mormintele de acum 2000 de ani. De aceea biserica noastră ne vorbește un graiu cu înțeles, pe care nu-l poate avea pentru noi nici o altă biserică din lume».[1]

Dacă graiul bisericii noastre nu e asemănător graiului celorlalte biserici, ne revine o scumpă îndatorire morală — și aici e rândul preoților îndeosebi — să tălmăcim poporului acest graiu fermecat al bisericii, fiindcă «poporul crede, dar nu știe cum să creadă. Puterea evlaviei lui doarme încă somnul cel plin de vise urâte al ignoranței. Doarme așteptând ca

[1] S. Mehedinți: op. cit. pag. 31.

fecioara basmului. Pe un pat de mușchiu moale și verde în taina umbrită din inima unui codru bătrân, doarme frumoasa de o sută de ani, somn adânc și fermecat. Și va să vie de departe Făt frumos. El singur poate s'o deștepte sărutându-o cu o sărutare neprihănită. Ea doarme necontenit, și'n așteptare a așezat lângă patul adormirii perna împodobită, pe care va îngenunchea așteptatul izbăvitor.

Povestea poate fi un simbol al actualității noastre religioase. Dormitează credința și numai Cuvântul lui Hristos o poate deștepta la aurora mistică a dumnezeescului adevăr.

Evanghelia! Pe aceasta o așteaptă poporul»[1] Evanghelia! «acest isvor permanent din care se adapă mentalitatea oricărui popor civilizat»[2] să se răspândească în păturile largi ale poporului în înțelesul ei cel adevărat, findcă «fără un viguros temeiu moral, nimic solid nu se poate reclădi».[3]

[1] Nichifor Crainic: Icoanele Vremii Buc. 1919 pag. 185—186.

[2] N. Crainic: Op. cit. pag. 203.

[3] D. Bolintineanu: Poezii Buc. 1905 (Bibl. scriit. rom.) pag. 277—278.

deschidere, dacă nu pot urma cursul din acest an, decât în număr limitat.

Acest curs pastoral este de cea mai mare importanţă pentru viaţa şi chemarea bisericii noastre între noile împrejurări de viaţă. Problemele de păstorire sufletească pretind noi orientări şi noue mijloace de acţiune. Sufletele oamenilor, adânc zguduite pe pe urma războiului, contactul în care au ajuns credincioşii bisericii noastre cu alte neamuri din alte ţări, pe unde au umblat şi au văzut lucruri necunoscute, apoi diferitele curente de viaţă socială şi de manifestări religioase ce se încrucişează, impun preotului pe lângă îndatoririle din trecut o muncă luminată şi conştientă pentru intensificarea şi interiorizarea vieţii religioase.

Dacă în trecut preotul român a trebuit să se ocupe de toate laturile vieţii poporului nostru, în viitor, fără a negliga preocupările de viaţă externă, el trebue să şi îndrepte în chip covârşitor atenţiunea spre centrul vieţii spirituale, spre sufletul credincioşilor. Acest suflet are nevoie azi de mai multă şi mai chibzuită îngrijire pentru a fi readus la Hristos, la evanghelia Lui.

Cursul pastoral, cel dintâi de acest fel în biserica ortodoxă rom., ce s'a deschis Miercuri la 1 Februar, are scopul de a împrieteni preoţimea cu noi metode şi mijloace de acţiune în opera de evanghelizare.

*

Inceputul s'a făcut cu slujba sfintei liturghii celebrată de I. P. Sfinţitul mitropolit *Nicolae*, asistat de asesorii consistoriali M. Voileanu şi L. Triteanu, de protoiereii Dr. V. Stan şi Dr. A. Crăciunescu, de preoţii din afară: I. Todea din Balşa, N. Solomon din Porumbacul-de-sul, M. Lungu din Răşinari şi Gh. Sâmplăcean din Rusciori, de protodiaconul I. Beleuţă şi diaconul S. Morariu. Răspunsurile liturghice le-a dat corul mixt al şcoalei normale «Andrei Şaguna» sub conducerea profesorului T. Popovici. La sfârşitul liturghiei s'a făcut invocarea Duhului sfânt. Apoi I. P. S. Sa a ţinut o înălţătoare alocuţie pornind dela cuvintele ap. Pavel: «Noi sântem soli în locul lui Hristos» (II Cor. 5. 20). A arătat că preotul pentru a răspunde chemării sale azi trebue să meargă pe urmele lui Hristos, să se identifice pe deplin cu El, să trăiască în sufletul său Mântuitorul ca să poată spune cu Pavel: «Iată acum trăesc, viez, dară nu eu ci Hristos în mine». Numai având pe Hristos în suflete Il putem duce în viaţa oamenilor. Dupăcum cuvântul lui Dumnezeu a luat trup la plinirea vremii, aşa este necesar ca adevărul mântuirii să se întrupeze în noi, ca să-l putem arăta oamenilor. Dacă Hristos nu trăeşte viu în sufletul preotului deci nu se simte una cu El, de ar avea ori câtă ştiinţă şi ori cât zel în cele din afară, munca lui este numai aramă sunătoare şi chimval răsunător. Dacă nu poate da pe Hristos din sufletul său, nu are la ce chema nici mulţimea ca să se apropie.

Nu cunoştinţele îngrămădite pentru a străluci să ne fie ţinta, ele pot străluci ca soarele de iarnă care nu încălzeşte, ci inimi largi, credinţă puternică, pătrundere în spiritul lui Hristos sânt însuşirile de căpetenie cu ajutorul cărora vom fi în stare să cucerim împărăţia largă a sufletelor. Harul Domnului nostru Isus Hristos pe care l-am cerut va veni să întărească în noi efectele tainei hirotoniei, să ne înoiască curajul, să ne întărească nădejdea în puterea mântuitoare a adevărului, pe care îl vom căuta în zilele ce le vom petrece împreună pentru a ne fi de folos nouă, credincioşilor, întreg poporului şi spre înălţarea sfintei noastre biserici.

Dela catedrală preoţimea a trecut în sala de cursuri, întocmită în edificiul seminarial de pe Spinarea cânelui, unde s'a făcut şi aranjamentul de adăpostire pe vremea cursului. Corul seminarial a cântat rugăciunea «Tatăl nostru», apoi I. P. Sfinţitul Părinte a ţinut cuvântul de deschidere, cald, de o înaltă concepţie. Analisează situaţia sufletească a lumii de azi şi a poporului nostru, care e atât de potrivită pentru o activitate în duhul lui Hristos. Dar o bună păstorire cere mai întâi preoţi buni. Arată rostul cursului, care va ţinea seamă de trebuinţele practice mai mult decât de cerinţe academice.

Expune felul cum va fi organizat, ce materii va îmbrăţişa şi cine vor face cursuri. Cu mândrie şi bucurie am luat cunoştinţă că alături de I. P. S. Sa vor onora cursul cu prezenţa şi cuvântul lor de învăţătură P. S. episcopi *Vartolomeu* al Râmnicului, *Visarion* al Argeşului, P. S. arhiereu vicar arhiepiscopesc *Ilarion* şi alţi bărbaţi distinşi ai bisericii noastre. Vor face cursuri I. P. C. Sa păr. arhimandrit *Dr. E. R. Roşca*, directorul seminarului, domnii asesori consistoriali, profesorii seminariali şi ai şcoalei normale.

Săptămâna din urmă a cursului, contemplat, de 4 săptămâni, va fi închinată meditaţiilor şi exerciţiilor spirituale, după cari se vor mărturisi şi cumineca toţi.

Intr'o atmosferă solemnă, cu încrederea deplină că preoţimea tinără ca şi venerabilele figuri de preoţi încărunţiţi, cari au venit să ia parte la curs, se vor întoarce în mijlocul poporului ca tot atâtea organe de propagandă vie a lui Hristos între oameni, I. P. S. Sa declară cursul de deschis.

Corul seminarial mai întonează o cântare religioasă. Şi după anunţarea ordinei de cursuri se trece la masa comună în refectorul seminarului, în frunte cu I. P. S. Sa păr. mitropolit.

Numai atunci deci când în sufletele tuturor va încolţi un sâmbure măcar din sămânţa roditoare a Cuvântului dumnezeesc, şi când toţi vor înghiţi şi numai un strop din marea Adevărului divin, va fi sentimentul religios ceeace este, numai atunci vom preamări *cu adevărat* pe marele Dumezeu în deplină fericire:

»Tu putere creatoare,
Ce dai viaţă şi mişcări
Şi la legi neschimbătoare
Pui sublimele-ţi lucrări.
Nu ştim ce-i a ta natură!
Insă ştim, că tu trăieşti
Şi a lumilor făptură
Cauza sublimă eşti.
Tu ai cununat eterul
Cu 'ntunerec şi lumini;
Ai încins ferice cerul
Cu planeţii tăi divini
Zorilor în dimineaţă
Dai frumoasele culori;
Văilor le dai verdeaţă
Roua o reversi pe flori.
Zilelor le dai splendoare;
Florilor parfum divin;
Serilor le dai răcoare
Aerului sborul lin.
Cu divina ta suflare,
Tu ţărâna înviezi,
Şi la prima ei mişcare
Cu cuvântul o veghezi
Nu-i iubire mai curată,
Mai sublimă pe pământ;
Fericit celce se'mbată
In extasul tău cel sfânt».[1]

S. Cărpenişan.

[1] D. Bolintineanu: Poezii. Buc. 1905 (Bibl. scriit. rom.) pag. 277—278.

Indemnuri şi mustrări

Un şir întreg de îndemnuri la activitatea pastorală mai potenţată se desprinde din revista ministrului de culte *Cuvântul*, dar în legătură cu acestea, se aduce totodată, direct sau indirect, şi un şir de acuze şi mustrări preoţimii noastre. Dintre acestea cea mai dureroasă ni se pare a fi afirmarea, care am cetit-o odată şi în *Telegraful Român* din peana unui preot, care şi-a părăsit parohia dela sat, — că «puţini preoţi îşi dau seamă, ce muncă oferă ţării, ca să fie echivalentul unui salar mare, cum cer timpurile de azi», şi pe care necontenit îl solicită.

Nu putem afirma, că întreagă preoţimea şi-ar fi îndeplinit pe deplin şi cu maximul forţelor, de care dispune, şi peste tot locul, misiunea ce o are, — dar nici nu ne putem împăca cu generalizarea că munca depusă deja n'ar fi echivalat salarul micuţ ce ni s'a dat. Astfel de acuză se răsfrânge şi trebue să atingă şi pe conducătorii, încredinţaţi cu supravegherea noastră.

Dar, după cum ştim, până acum de câte ori s'a vorbit despre tagma noastră am fost obişnuiţi a auzi laude şi nu fără drept s'a recunoscut că preoţimea noastră a săvârşit cu abnegaţie, o muncă mai mare, decât era echivalentul de salar, semn că preoţimea n'a considerat nici când salarul de scop, ci de mijloc de existenţă şi mijloc pentru îndeplinirea mai potenţată a misiunii nobile ce are.

Când am făcut cereri pentru ameliorarea sorţii, am fost conduşi de aceste principii. Când ni se vorbeşte de salar, ca echivalent al muncii prestate, pe care nu toţi l-ar merita, cu drept întrebăm, că cu ce s'a echivalat cel puţin munca celor sârguincioşi?

Când ni se fac mustrări de acestea, pe lângă durerea sufletească ce simţim, sântem cuprinşi de legitimă revoltă. Fără a ne pune în raport cu alţi funcţionari, în ce priveşte salarizarea, venitele şi munca depusă, — să ne mărginim a face o comparaţie numai între noi. Dintre cei îndegetaţi de revista amintită, sânt mai ales preoţii dela sate, — unde «oftica seceră, copiii cresc ca sălbaticii.. pomii se usucă, zarzării şi caişii se duc», după cum se spune tot acolo, — cari singuri cunosc greutăţile, nevoile şi piedecile de tot felul ce le întâmpină la îndeplinirea misiunii lor, — dar pe care piedeci, mulţi dintre ceice împart sfaturi, nu le cunosc. Acestora cu toată dreptatea li-am putea răspunde că ar fi bine să schimbăm locurile, să vedem pe fiecare de ce este capabil în aceleaşi condiţii de viaţă.

Practica vieţii ne dovedeşte cu prisosinţă că mediul, în care trăeşti, are mare influinţă asupra activităţii de păstor. Nu este egal, că am ajuns preot într'o comună fruntaşă, bogată sau într'una sărăcăcioasă, — deşi îndatoririle sânt egale; — nu este egal, că am ajuns într'o comună curată sau mixtă în confesiuni, unde s'a muncit de înaintaşi, sau nu. Scurta practică de zece ani ce o am pe teren pastoral mi-a dovedit că într'o parohie cu 46 de familii, am putut săvârşi lucruri mai grele, decât în cea de acum cu 200 familii, unde sântem 2 preoţi la o biserică, dar în sat se găsesc şi uniţi. Să nu fim deci aşa de aspri în judecăţile rostite asupra altora.

Ne aducem aminte că din vechea «congruă», deşi nu era mare, în timpuri normale ne puteam permite a lua parte la multe întruniri şi conveniri culturale, ţineam câte-o revistă sau ziar. Astăzi, pe lângă toată «îmbunătăţirea» de salar, după ce ni s'au scăzut şi adausele familiare nu mai sântem în stare a face acel lucru. Salarul nu va fi nici când echivalent al muncii noastre, dar poate să fie bun mijloc şi stimulent pentru potenţarea muncii.

Cred că ar fi de folos aplicarea lozincii date mai sus: «să mai schimbăm locurile.» Schimbarea la 5—6 ani între şefi, după cum se practică în Basarabia, cred că şi-ar avea partea bună; cei harnici n'ar avea să se teamă că vor fi înlocuiţi, ear oamenii cei noi ar veni cu experienţe şi cunoştinţe nouă şi cu mai multă energie. Aceştia apoi, cunoscând amănunţit împrejurările de viaţă ale preoţimii, ar putea face o icoană fidelă despre munca ce o săvârşeşte preoţimea, şi nu s'ar mai ajunge la concluzii greşite.

P. C.

Noua reformă a calendarului apusean

Pe când la noi se vorbeşte de reforma calendarului, având-se în vedere reforma deja făcută în apus acum mai bine de 300 de ani, pe care, după părerea unora, ar trebui s'o primim şi noi şi care în viaţa civilă chiar a şi fost primită, — apusenii nu sânt nici ei înşişi mulţămiţi cu ce au şi vor să introducă alte schimbări. De aceea dl A. Wolfer, directorul observatoriului federal din Zürich, ne sfătuia că, dacă e vorba de a reforma calendarul nostru să mai aşteptăm până ce-l vor reforma ei pe al lor. «S'ar face un singur pas în loc de doi», adică am modifica ţinând seamă şi de noua lor schimbare.

Dar ce mai au ei de schimbat în calendarul lor?

Apusenii nu sânt mulţămiţi de prea marile oscilaţiuni ale sărbătorilor schimbătoare. Paştile se pot mişca pe o scară de 35 de zile, şi dacă nu pot fi făcute cu totul fixe, ar voi să le facă mai puţin schimbătoare.

Impreună cu ele, se schimbă atâtea sărbători, şi aceasta vatămă uşurinţa socotelilor în chestiunile comerciale, în justiţie, în administraţiuni, etc. Trebuie să calculezi termenele de judecată, de plată, în conformitate cu datele schimbate ale anului viitor.

Afară de aceasta, o greutate rezultă şi din faptul că o dată a anului nu cade în toţi anii la aceeaşi zi a săptămânii. Aceasta aduce greutăţi, şi de aceea dorinţa este ca în privinţa aceasta să se introducă regule fixe. —

Chestiunea schimbării calendarului gregorian a intrat acum într'un stadiu de realizare, prin instituirea unui comitet internaţional care să se ocupe de aceasta. El e instituit de mult şi se va întruni în April la Roma. Va fi compus din astronomi francezi, englezi, belgieni, americani şi alţii. Despre lucrările acestui comitet, profesorul Pio Emanuelli, astronom, spune următoarele:

«Va fi întocmit un calendar nou, care să nu mai trebuiască a fi schimbat, astfel ca în fiecare an, aceeaşi zi din săptămână să cadă la una şi aceeaşi dată. Aceasta ar fi foarte uşor

dacă totalul zilelor dintr'un an ar putea fi împărţit exact cu şapte. Spre a face aceasta cu putinţă trebue lăsată afară o zi la începutul anului fără a fi înşirată în nici o săptămână din calendar, ci va figura deosebit. Ziua aceasta ar fi ziua anului nou, după care ar urma apoi cele 364 de zile ale anului, împărţite în 52 de săptămâni, începând cu ziua Duminecii. Tot astfel şi ziua în plus a anului bisect (29 Februarie) va figura deosebit de celelalte, ca şi ziua anului nou, şi va fi intercalată după 30 Iunie, adecă chiar la mijlocul anului. Pentru sărbătoarea Invierii Domnului, s'a propus a doua Duminecă din Aprilie,

Dacă conferenţa va primi reformele propuse, se va convoca una mai mare, la care vor lua parte şi autorităţile bisericeşti, pentru regularea chestiunilor liturgice». *B. O. R.*

† Preotul Iosif Comanescu

In 25 Ian. a avut loc în comuna Codlea (jud. Braşov) înmormântarea venerabilului preot Iosif *Comanescu*. Născut la 1846, a muncit cu dragoste de neam şi biserică 50 de ani ca preot fiind totdeauna îndrumătorul sufletesc al comunei păstorite de dânsul. A fost un mare cărturar. Şi a tradus în faptă gândurile, îndemnând necontenit pe credincioşii săi să-şi trimită copiii la şcoală şi la meserii. Ca rezultat al acestei munci e ridicarea culturală a comunei Codlea, care numără zeci de elevi şi număroşi meseriaşi.

A crezut cu tărie în împlinirea idealului naţional, fiind totdeauna gata de luptă. In 1916 s'a retras, cu toată vârsta de peste 70 ani, cu armata română, suferind în Moldova toate mizeriile pribegiei.

Mai norocos decât alţii, şi a văzut visul împlinit. A luat parte la aproape toate momentele mari de după unire, ca un străjer neclintit în slujba neamului.

Autor al unei monografii a comunei Codlea, păr. Comanescu poate fi model pentru cei ce-şi închină viaţa slujbei adevărate.

O vastă bibliotecă, în care se află şi cărţi vechi de mare valoare, a fost lăsată pentru înfiinţarea unei biblioteci parohiale care îi va purta numele. Autoritatea sa superioară bisericească, încă înainte cu 20 de ani, apreţiindu-şi munca şi hărnicia, i-a distins cu brâu roşu.

Odihnească în pace!

Dela Reuniunea română de înmormântare din Sibiu

Aducem la cunoştinţa membrilor, că adunarea generală extraordinară din 25 Decemvrie 1921 a schimbat statutul reuniunii potrivit cu împrejurările de acum şi a hotărât, ca statutul nou, până la aprobarea ministerială, să fie pus în aplicare în mod provizor cu începere din 1 Ianuar 1922.

Părţile mai însemnate din statutul nou sânt următoarele:

1. Ajutorul după membrii decedaţi s'a luat cu suma de bază de Lei 200 (faţă de Lei 50 din statutul vechi) urcându-se treptat cu câte 1 leu după fiecare caz de moarte până la suma maximală de lei 500 pentru membrii cari la moartea lor au avut plătite taxele după maximul de 300 cazuri de moarte.

Taxa după cazul de moarte s'a stabilit la 1·25 lei, iar taxa de înscriere la 5 lei. (§ 4).

2. Taxele de 60 fil. (=30 bani) după cazurile de moarte plătite de membrii reuniunii până la finea anului 1921 în baza statutului vechi în valută de coroane se socotesc în lei în proporţia de 1:1 (adecă 60 fil = 60 bani) şi membrii actuali au să plătească o diferenţă de taxă de câte 60 bani după toate cazurile de moarte întâmplate până la 31 Decemvrie 1921. Membri care nu ar voi să plătească această diferenţă, vor fi escontaţi, dânduli-se înapoi taxele plătite de ei până acum, însă în proporţia de 1:2 (adecă 60 fil. = 30 bani) şi fără interese încetând de a mai fi membri ai reuniunii. De aici rezultă un favor însemnat pentru membrii actuali ai reuniunii, ceeace de sigur îi va îndemna a continua şi mai departe a fi membrii ai ei.

Rugăm pe toţi membrii să binevoiască a şi prezenta cărţile la directorul reuniunii T. Popovici, str. Regina Maria 7, sau a le da încasatorului Ioan Sandi pentru a se introduce în ele diferenţa de taxe până la 31 Decemvrie 1921. Diferenţa aceasta de taxe poate fi plătită de membri în rate în termin de un an. Pentru sumele neachitate până la acest termin se vor socoti interesele cuvenite.

Membrii externi vor binevoi a-şi trimite cărţile de membri cu posta.

Inscrieri de membri noi se pot face în fiecare zi la directorul, la secretarul Ioan Marcu (librăria arhidiecezană) şi la casierul reuniunii Mihail Neagu, exactor la consistorul arhidiecezan.

Timotei Popovici
dir. reuniunii

Ioan Marcu
sec. reuniunii

Ştirile zilei

Cununia principesei Mărioara. Din Belgrad se anunţă, că regele Alexandru va pleca la Bucureşti în 20 Februar. Căsătoria oficială se va face în 22 Februar a. c.

Prefecţi de judeţe şi de oraşe mai sânt numiţi: Dr. C. Velican, în Alba de-jos; Dr. S. Andru, în Bihor; Dr. Iustin Ardelean, în oraşul Oradea Mare; Dr. At. Sulică, jud. Braşov; Dr. P. Cornean, Caraş Severin; Dr. E. Folea, Târnava Mică; Dr. Moldovan, Turda-Arieş; Solomon Haliţă, Bistriţa-Năsăud; O. Filipan, Solnoc-Dobâca; Z. Filotti, al oraşului Sibiu; Dr. Cornel Albu, Târgu-Mureş; T. Dragoş, Sătmar; M. Dărcuş, Arad.

† **Ilie Iosof**, preot ort. român şi membru în scaunul protopresbiteral din Sălişte, după lungi şi grele suferinţe, împărtăşit cu sf. taine, şi a dat sufletul în mânile Creatorului, Miercuri în 12/24 Ianuar 1922 la ora 9 a. m. în etate de 67 ani, servind ca preot şi învăţător 44 ani. Inmormântarea i s'a făcut Sâmbătă în 15/28 Ianuar la ora 11 a. m. în cimiterul bisericii ort. rom. din Galeş. In veci pomenirea lui!

Dela «Românla Jună». Societatea studenţilor români din Viena, «Românla Jună», care se bucură de un trecut onorific, a serbat în seara de 13 Ianuar n. schimbarea anului prin o serată la «Schützenhof». Prezidentul Mircea Prelipceanu, stud. în medicină, a salutat oaspeţii număroşi: dela legaţiune, dela societăţile studenţeşti din Viena. S'au executat piese de muzică: celo, vioară, cântece naţionale, colinde ş. a. Cabinetul societăţii, instalat în Hofburg, are pe lângă bibliotecă mai toate ziarele din ţară. Membrii şi oaspeţii societăţii ţin conferinţe, se organizează, pentru studenţi, cursuri de limba franceză, engleză şi germană.

Moartea lui Al. Ciurcu. Din Bucureşti se anunţă încetarea din viaţă a lui Alexandru Ciurcu, una dintre figurile bătrânei generaţii de entuziaşti. A fondat şi condus mai multe ziare, şi a desvoltat o efectivă activitate şi ca prim ajutor de primar al capitalei. Odihnească în pace!

Din regiunile înflămânzite ale Rusiei se vestesc mai multe cazuri de antropofagie. In Camienca, guvernământul Samara, au fost arestate două femei, care voiau să ucidă o bătrână ca s'o mănânce. Aceleaşi femei au omorât copii şi i-au mâncat. In alte locuri s'au desgropat cadavre, din care s'au nutrit zece familii. Pânea se face, în republica Baskirilor, din oase de animale şi din pământ.

Conferinţele «Asociaţiunii». Precum s'a mai anunţat deja, Joi în 9 Februar a. c. d. a. la ora 6 jum. va începe un ciclu de conferinţe asupra «*Originalităţii şi evoluţiei artei româneşti*» în sala cea mare a prefecturei judeţene dl *I. D. Ştefănescu*, binecunoscutul conferenţiar bucureştean. Conferinţele vor fi însoţite de proiecţiuni luminoase la schiopticon. Venitul curat e destinat pentru sporirea fondului Alexandru Vlahuţă, creat de conferenţiar la Braşov.

Publicul e rugat să asiste în număr cât mai mare, deoarece rar i se dă prilej de a-şi întregi cunoştinţele în acest domeniu puţin cunoscut.

Preţurile de intrare de persoană: Locul I 5 lei; locul II 3 lei; elevii şi elevele câte 1 (un) leu. *Biroul «Asociaţiunii».*

Membri fundatori la «Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu» s'au înscris: Iosif Trifa, duhovnic seminarial şi redactor la «Lumina Satelor» şi Alexandru Aldea, ospătar, Sibiu, achitând fiecare taxa de câte Lei 100. *Comitetul.*

Pentru orfani. La cercul militar-civil din localitate se aranjează o serată dansată în folosul orfanilor de războiu în seara de 4 Februar n. 1922 ora 9. Comitetul a lansat numeroase invitări pentru această operă de binefacere.

Teatru în Sibiu. Trupa de sub direcţia dnei C. Hodoş va da în teatrul comunal, Sâmbătă seara, în 4 Februar, piesa *Dezertorul*, de Mihai Sorbul. Duminecă se va reprezenta în matineu comedia *Sgârcitul risipitor.*

Premii. Aflăm că *Gazeta Ardealului* din Cluj în vederea alegerilor parlamentare deschide un mare concurs cu premii. Gazeta Ardealului întreabă pe cititori: Care e rezultatul cel mai probabil al alegerilor? Din 366 de mandate de deputaţi şi 198 mandate de senatori, câte vor fi obţinute de liberali, şi câte de opoziţie? Premiul I de 5000 lei se va da pentru răspunsul cel mai aproape de rezultat; Premiul II de 3000 lei pentru răspunsul care se va departa de rezultat numai cu 10 procente; Premiul III de 2000 lei pentru răspunsul care se va departa de rezultat numai cu 20 de procente. Concursul acesta este deschis până la 1 Martie 1922.

Pentru biserica nouă din Lupşa. Credincioşii români ortodocşi din Lupşa, judeţul Făgăraş, având în vedere cuvintele sf. maicii noastre biserici «Fericiţi ceice iubesc podoaba casei Tale», şi având în vedere împrejurarea, că biserica veche este dărăpănată, au hotărât, ca spre mărirea lui Dumnezeu să edifice o biserică nouă. Comuna bisericească din puterile sale nefiind în stare a ajunge acest scop nobil, deoarece comuna e mică şi credincioşii se află într'o stare materială slabă, prin concursul preţios al lui Nicodim Buciumean şi Nicolae Brânzea au întreprins o colectă pentru edificarea bisericii, cu următorul rezultat: Const. N. Buciumean şi familia 30 dolari, Nicolae Brânzea şi soţia Paraschiva 15 dolari, Trifon Pulţia şi familia 15 dol., Ioan P. Blebea, Andron Chiţia şi familia, câte 5 dol., Pantilimon Chima şi familia, George Popistaşiu, Petru Mike, câte 2 dolari, Aron Boeriu, Andron Clem, Lazăr Boeriu şi soţia Maria, David Blebea, Ioan Oana şi soţia Elena, Ioan Niaşcu, Nicolae Bujdar, Nicolae Zicusa, Stefan Taşca, George Taşca, Ioan Murgoiu, Vasile Talvan, Vasile Mihu, Ilie Mihu, Vasile Savu, Nicolae Spiro, fiecare câte 1 dolar. Traian Băncilă, Lazăr Morariu şi soţia Maria, George Taşca, Toma Pădurian, Simion Câmpian, Tănase Drăgici, fiecare câte 50 cenţi, George Mija 25 cenţi, George Muntean şi George Roşca câte 10 cenţi. Suma colectată de 95 dolari şi 45 cenţi s'a schimbat în 11,500 Lei. In numele comitetului şi sinodului parohial român ortodox din Lupşa, judeţul Făgăraş, şi în interesul cauzei creştineşti şi naţionale, căreia i-au servit donatorii marinimoşi, îmi iau voe a exprima şi pe această cale adânc simţita noastră mulţămită donatorilor şi colectanţilor. *Pr. Dr. Bucur Buzdugan.*

Din Calendarul arhidiecezan mai sânt câteva exemplare. Conţine, şi de astă dată, variată şi aleasă materie, instructivă şi de distracţie: note de actualitate, povestiri interesante, sfaturi şi îndrumări privitoare la sănătate, chestiuni economice, şi alte însemnări folositoare, — precum şi partea calendaristică cu serbătorile tipărite în roşu, însemnarea târgurilor ş. a. Comenzile se se adreseze la: *Librăria Arhidiecezană*, în Sibiu.

Nr. 3951 Plen. (17) 2—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de **referent şcolar al Consistorului arhidiecezan** se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Dela concurenţi se cere calificaţiune academică, adecă, ca ei după terminarea cursurilor teologice la vreun seminar din mitropolie, să fie făcut studii speciale din teologie sau din pedagogie.

Retribuţiunile sânt cele normate pentru asesorii consistoriali.

Cererile însoţite de documentele necesare alăturate în original sânt a se adresa Consistorului arhidiecezan.

Vor fi preferiţi concurenţii cari au şi practică în viaţa şcolară.

Sibiu, din şedinţa plenară a Consistorului arhidiecezan, ţinută la 4 Ianuar 1922

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 3145/1921 (16) 1—3

Concurs

Sistemizându-se prin resoluţia de dto 1 Noemvrie 1921 Nr. 23,037/1921 a Secretariatului general dela instrucţiune un post de **profesor de religie** pentru elevii ortodoxi dela toate şcoalele din **Bistriţa**, prin aceasta, pentru ocuparea aceluia, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Dela reflectanţi se cere să fie preoţi ori clerici cu examen de capacitate preoţească. Preferiţi vor fi cei cu studii superioare ori cu examen de cursuri dela universitate şi cu certificat de examen pedagogic.

Cererile însoţite de documentele cerute sunt a se înainta la Consistorul diecezan din Cluj în terminul deschis. Cel numit va trebui să-şi ocupe postul la 1 April 1922.

Cluj, 26 Ianuar 1922.

Consistorul diecezan:

Nicolae Ivan
episcop

Nr. 11/1922 (14) 1- 3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia I-ma din **Ibăneşti** (de clasa I-a) în protopresbiteratul Reghinului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Beneficiile împreunate cu acest post sânt venitele parohiale statorite în coala B. pentru întregirea dotaţiunei dela stat şi salarul dela stat conform cualificaţiunei şi timpul de serviciu a celui ales.

Alesul paroh după terminarea bisericii a cărei zidire acum s'a decis în sinodul parohial, va fi îndatorat a locui în casa parohială din cătunul «Runcul» când şi parohiile din Ibăneşti se vor aronda din nou.

Cererile de concurs le vor înainta concurenţii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, iar pentru a se face cunoscuţi poporului se vor prezenta la biserică în vre o Duminecă ori sărbătoare cu prealabila încunoştiinţare a oficiului protopresbiteral.

Reghin, la 4/17 Ianuar 1922.

Oficiul protopresbiteral ortodox.

Vasile Duma
protopresbiter

Nr. 10/1922 (19) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia ort. română de clasa I **Coşna** în protopresbiteratul Bistriţei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în ziarul «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt toate cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat, precum şi salarul preoţesc conform statelor de plată şi anii de serviciu.

Reflectanţii calificaţi pentru acest post îşi vor înainta cererile susţinute cu documentele de lipsă oficiului protopresb. ort. român în Bistriţa şi pentru a face cunoştinţa poporului se pot prezenta în parohie în vre-o Duminecă ori sărbătoare spre a cânta, a cuvânta ori a liturghisi în biserică.

Bistriţa, 10 Ianuar 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. în înţelegere cu comitetul parohial.

Gregoriu Pletosu
protopresb.

Nr. 9/1921 (7) 3—3

Concurs

Pe baza §. 63 din Statutul organic, combinat cu §. 23 p. 5 şi a Regulamentului pentru procedura la alegerea de protopresbiter, votat de Congresul naţional bisericesc al mitropoliei noastre sub Nr. 130 din 1888 §. 7, prin aceasta conform ordinului consistorial din 6 Noemvrie a. c. Nr. 9408 Pl. se publică concurs pentru îndeplinirea postului de **protopresbiter** în tractul nou înfiinţat al **Oituzului.**

Fiitorul protopop va fi totodată şi paroh al parohiei centrale, Târgul Săcuilor.

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt

1. Venitele din parohia Târgul Săcuilor.

2. Venitele după postul de protopresbiter cu întregirea dela stat.

3. Venitele după inspecţiile făcute.

Concurenţii au să documenteze cvalificaţiunea prescrisă prin concluzul congresual Nr. 111 din 1888.

Cererile de concurs cu documentele necesare în original sânt a se înainta la Consistorul arhidiecezan în termin de 30 de zile după prima publicare în ziarul «Telegraful Român», fiind a se alătura şi o tabelă de cvalificaţiune după rubricile indicate în Regulamentul congresual provocat §. 12.

Concursele intrate după expirarea terminului nu se vor lua în considerare.

Târgul Săcuilor, din şedinţa comitetului protopresbiteral, ţinută la 15 Decemvrie 1921.

Gheorge Neagoviciu Neagoescu
adm. prot.

Nicolae Dima
notar

Nr. 10304 Plen.

Aprobat. Din şedinţa plenară ţinută la 4 Ianuarie 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 3688/1921 (8) 2—3

Concurs din oficiu

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa II **Dângaul mare** cu filia **Dângăul mic** trac. Cluj se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Reflectanţii sunt învitaţi să-şi înainteze petiţia concursuală, adjustată cu documentele cerute, în termenul deschis Consistorului Diecezan ortodox român din Cluj şi a se reprezenta în parohie spre a fi cunoscuţi din partea poporului.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fixate în coala B. pentru întregirea retribuţiunilor preoţeşti dela stat.

Taxele stolare stabilite din nou de către credincioşi se pot vedea la Consistor, — iar casă parohială este foarte bună.

Cluj, la 30 Decemvrie 1921.

Consistorul Diecezan ortodox român:

Nicolae Ivan
episcop

Nr. 3439/921 Bis. (11) 2—3

Concurs din oficiu

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de cl. I. **Aiud**, centrul judeţului Albei inferioare, sistemizat prin rezoluţia ministerială nr. 61,141/921, prin aceasta publicăm concurs în termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt: dotaţia dela stat — minus venitele statorite în coala B. — Dela reflectanţi să cere să aibe cualificaţie pentru parohii de cl. I, să fie apţi de a propune şi studiul religiunii la toate şcoalele de acolo (liceu, civile) pentru cari va primi remuneraţie specială şi să se prezinte în o Duminecă sau sărbătoare în capela noastră de acolo pentru a-şi arăta desteritatea de a servi şi cuvânta.

Cererile însoţite de documentele prescrise — sânt a se înainta la Consistoriul Diecezan — în terminul deschis.

Cluj, la 23 Ianuar 1922.

Consistoriul Diecezan

Nicolae Ivan
episcop

Nr. 4/922 (12) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din comuna bisericească **Roşia Montană**, de cl. II, în protopresbiteratul Abrudului, se publică concurs cu terminul de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor dela stat.

Ceice doresc a ocupa acest post îşi vor înainta cererile de concurs subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul arătat şi se vor prezenta pe lângă observarea dispoziţiilor reglementare, în vre-o Duminecă sau sărbătoare în parohie pentru a face cunoştinţă cu poporul.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Abrudului în înţelegere cu comitetul parohial.

Abrud, 8 Ianuar 1922.

Petru Popoviciu
protopop

Nr. 25/1922 (13) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învăţător la şcoala confesională română ortodoxă din **Calbor**, tractul Făgăraş, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt: Salar dela biserică 300 Lei, restul va primi dela stat. Cvartir corespunzător în edificiul şcoalei şi 20 lei pentru grădină.

Cel ales e dator a conduce elevii Duminecă şi sărbătoarea la biserică şi a cânta cu ei răspunsurile liturgice.

Doritorii de a ocupa acest post să şi înainteze în terminul deschis cererile cu documentele cerute de lege oficiului protoprebiteral al tractului Făgăraş, având a se prezenta la biserică spre a face cunoştinţă cu poporul.

Oficiul protopresbiteral al tractului Făgăraş în înţelegere cu comitetul parohial.

Făgăraş, la 25 Ianuar 1922.

Nicolae Borzea
protopop.

Frac

căptuşit cu mătasă, **pantaloni** şi **vestă**, precum şi **un pat de copil**, de vânzare. Se pot vedea **Str. Quer 28** între orele 4—6 p. m.

Anunţuri şi reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45.

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Preţul 20 Lei.

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare

Album

de

brodării şi ţesături româneşti

Compus şi editat de

Minerva Cosma

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul LXX Sibiu, 25 Ianuar (7 Februar) 1922 Nr. 8

Telegraful Român

Nr. 6 (Of.)
Procuratura de stat
Str. Schewis Loco

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an **100 Lei.** — Șase luni **50 Lei.**
Trei luni **25 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Biserica neamului nostru

Dintru începutul veacurilor destinele omenirii au fost conduse de puterea credinței, manifestată prin cultura fiecărui neam în deosebi. In vechime formarea unui stat omogen era condiționată mai întâi de unitatea de vederi în chestii de credință a popoarelor care aparțineau aceluiaș stat. Credința sau religia, având însemnătatea istorică, în viața popoarelor de pe acest glob terestru, cu atât mai vârtos va trebui să i se dea deosebită afecțiune credinței mărturisite de națiunea preponderantă, care formează statul național.

In consecință, toți fiii credincioși unei biserici naționale, fără deosebire de stare socială, datorință sfântă au de-a se pătrunde de învățăturile mamei lor, biserică, la al cărui sân s'au adăpat cu alinătoarele cuvinte păstrate cu sfințenie dela întemeietorul bisericii creștine Isus Hristos. Fiind cu toții fiii aceleiași mame creștine adunați prin pronia cerească sub scutul unui sceptru creștin, trebue să ne trezim la nouă viață, căutând a da mulțămită lui Dumnezeu pentru toate ale sale bogate daruri, întărindu-ne în dreapta și mântuitoarea credință a strămoșilor noștri.

Constatăm, nu fără durere, că unii fii ai neamului nostru nu mai sânt pătrunși de duhul creștinesc al bisericii în care au primit botezul, și prea puțin îi mai interesează chestiuni ce aparțin organismului bisericii lor.

Unii ajunși la adăpostul grijilor zilnice, prea ușor și degrabă au uitat de binefacerile de cari i-a învrednicit Dumnezeul părinților noștri.

Astfel, nu mai aduc imnuri de laudă și de mulțumire lui Dumnezeu pentru tot ce ni-a dat, și nu-și pun încrederea în pronia cerească, singură în stare a ne da puteri nouă prin care să putem învinge greutățile ce se pun în calea consolidării noului nostru imperiu românesc.

Vedem deci, în viața de toate zilele cum cei puternici ai zilei nu mai cercetează, decât foarte rar, locașul sfânt al lui Dumnezeu și ca urmare vedem cum slăbesc în aceștia virtuțile creștinești, ne mai făcând fapte creștinești și de caritate publică și ne mai ajutorând pe cei lipsiți și neputincioși de un sânge cu ei, ci cu oarecare sfidare trec înainte pe drumul apucat făcându-se a nu auzi și a nu vedea pe cei ce le cer ajutorul.

Prin purtarea aceasta cu timpul se produce o oarecare răceală și chiar îndoială în sufletele celor nenorociți și față de dreptatea lui Dumnezeu, care nu împarte deopotrivă darurile acestei lumi, în așa fel ca să nu fie bogați și săraci.

Intreb acum unde ar ajunge omenirea dacă n'ar avea credință, că dacă nu aici apoi cu siguranță pe cealaltă lume fiecare după faptele sale își va primi răsplata. Aici societatea omenească ar ajunge la un antagonism și chiar la răsbunări, dacă biserica prin slujitorii săi n'ar tălmăci tuturor învățătura lui Hristos, care zice: «fericiți sânteți săracilor, că a voastră este împărăția lui Dumnezeu», aducând și pilda evangheliei cu bogatul care zilnic se desfată având toate bunătățile pe când săracul Lazar care sta plin de bube la ușa lui, s'ar fi bucurat dacă i-ar fi dat numai rămășițele ce cădeau de pe masa bogatului, — ceeace a avut ca urmare — osândirea bogatului în munca de veci, și fericirea săracului în sinul lui Avram.

Trăim în era materialismului, care întunecă pornirea nobilă în sufletul omenesc și coboară nivelul moral în viața familiară și în viața publică. In aceste stări critice se află azi mentalitatea multor indivizi fără deosebire de rang social.

Biserica creștină română și slujitorii săi stau azi înaintea unei crize sufletești având de rezolvat o mare problemă de viață a refacerii morale a unui popor așezat la portile orientului. In acestea zile de prefaceri cineva la sfârșitul unui articol de ziar pune întrebarea: «Unde sânt apostolii zilelor noastre? Biserica va trebui să ne dea răspunsul deplin, — și aceea biserică în care vom găsi mai viu sufletul de viață regenerător al credinței va fi biserica neamului nostru».

Ne mărginim deocamdată a răspunde următoarele:

Biserica vie întemeiată de Mântuitorul lumii Isus Hristos supremul cap nevăzut al bisericii creștine ale cărei învățături sacre au fost scrise și propoveduite de ucenicii și apostolii neamurilor și mai apoi de sfinții părinți, și nefiind schimbate sau falsificate de nici un muritor fie cât de «infalibil», aceasta se numește biserica ortodoxă și în consecință fiind păstrătoarea existenței neamului românesc, se numește tot odată și biserica neamului românesc.

Dați cu toții sprijin acestei biserici a neamului și faceți-vă cu toții ucenici și apărători ai acestei moșteniri sfinte și neștirbite a lui Isus Hristos.

Cinstiți pe slujitorii acestei biserici, punându-i la adăpostul grijilor zilnice, pentruca cu îndoite puteri să poată aduce viață regenerătoare în sufletele credincioșilor, — și atunci apostolii zilelor noastre nu vor mai fi căutați prin «institutele de propaganda fide» — ci se vor naște pe plaiurile României întregite.

Să întărim credința păstrătoare de neam, căci aceasta stă azi la temelia statului român, și să eliminăm din această comoară a credinții strămoșești orce cugetare sau învățătură străină de sufletul neamului românesc.

Să întărim deci cu toții, dela opincă până la vlădică, biserica ortodoxă română, care e biserica neamului nostru. Așa să ne ajute Dumnezeu. *Pr. I. Crăciun.*

„Preoțimea ortodoxă și partidul național"

Primim spre publicare următoarele:

Onor. Redacțiune,

La articolul apărut în ziarul dvoastră sub titula «Preoțimea ortodoxă și partidul național» binevoiți a publica în numele adevărului următoarele lămuriri: Subscrisul ca fiu credincios al bisericii mele, care în timpurile cele mai grele d. e. cu ocaziunea alegerii lui Mangra, apoi în chestia comisariatului baronului Horvath Petrichevich am dat dovadă, că atunci când e vorba de apărarea drepturilor bisericii nu stau la o parte, cred, că sânt destul de competent, ca să iau în apărare activitatea partidului național față de o critică absolut nedreaptă și publicată cu anumită tendință politică.

Se susține în acest articol, că partidul național ar fi esponentul unui regionalism amestecat cu un pronunțat confesionalism unit catolic.

Mă surprinde, că tocmai organul mitropoliei noastre, publică astfel de acuze nebazate, punându se în serviciul unui partid politic,[1] față de care o mare parte a celor mai distinși fii ai bisericii sânt în cea mai vehementă opoziție. Și apoi să nu uităm, că în chestia unificării bisericești, întreaga noastră biserică sau mai bine zis toți reprezentanții ei autorizați, fără deosebire de culoarea lor politică, s'au pus pe bază regionalistă, susținând întru toate statutul organic față de tendințele de centralizare și unificare, care nesocoteau principiul măreț al autonomiei.

Acelaș lucru îl face partidul național și trebue să-l facă tot ardeleanul conștient în viața noastră politică. Este un adevăr necontestat la noi și recunoscut de mulți bărbați valoroși din vechiul regat, că teritoriile alipite dela fosta monarhie austro-ungară au adus cu sine o organizație de stat în multe privințe superioară celei din vechiul regat. Când partidul național apără această organizație față de tendințele de unificare pripite și neprecugetate, are aprobarea tuturor ardelenilor cinstiți. A apăra ce-i bun la

---

[1] Acest organ, cu totul independent, nu stă în serviciul nici unui partid politic, ci în serviciul intereselor bisericii și ale neamului nostru! *N. R.*

noi este *un interes de stat,* este nu numai *interesul Ardealului, ci al României întregi.*

Unificarea forțată a produs o adevărată debandandă în administrația Ardealului și ne-a compromis complet justiția. Față de acestea tendințe Ardealul întreg trebue să formeze un bloc, căci la din contra ajungem într'o robie politică și economică, pe care cu toții o vom deplânge.

Tot așa de nebazată este afirmațiunea, că partidul național ar avea un caracter confesional unit. Cum se poate afirma aceasta, când în comitetul său executiv ortodoxii sânt în majoritate, între cari se află Vasile Goldiș, Valer Braniște, Dr. A. Lazar, Dr. V. Moldovan, Dr. V. Saftu, de a căror ortodoxie nime nu se poate îndoi. Apoi cum poate fi bănuit de unit un partid, care alege la Crasna, o circumscripție curat unită, pe ortodoxul Ioan Lapedatu. Se lansează mai departe, nu în acest articol, ci pe alte căi, svonul tendențios că Consiliul Dirigent ar fi avut un caracter pronunțat unit, care a menajat pe uniți în contra ortodoxilor. Această aserțiune e tot așa de puțin bazată, ca și celelalte. In Consiliul Dirigent au fost 9 uniți și 8 ortodocși și anume iată-i cu numele, uniți: Dr. Maniu, Dr. Boila, Dr. Bontescu, Dr. Vajda, Dr. St. Pop, Dr. Hațieganu, Vasile Lucaciu. Membri ortodoxi au fost următorii: Dr. A. Lazar, Vasile Goldiș, Dr. Valer Braniște, Dr. Aurel Vlad, Dr. Ioan Suciu, Oct. Goga, Jumanca, mai târziu Mihai Popovici și Flueraș, înlocuit mai târziu prin Tib. Brediceanu tot ortodox. Sub acest Consiliu Dirigent au funcționat cu totul 25 de prefecți între cari 17 ortodoxi și 8 uniți.

Au fost ortodoxi următorii prefecți și anume:

1. La Brașov:	Dr. G. Baiulescu.
2. La Făgăraș:	Dr. Oct. Vasu.
3. La Sibiu:	Dr. Comșa.
4. La Deva:	Dr. T. Vasinca.
5. La Lugoș:	Dr. G. Dobrin.
6. La Timișoara:	Dr. A. Cosma.
7. La Arad (județ):	Dr. I. Marșieu.
8. La Arad (oraș):	Dr. Veliciu.
9. La Aiud:	Dr. Ioan Popu.
10. La Bichiș:	Dr. M. Marcu.
11. La Cianad:	Dr. Popovici.
12. La Ciuc:	Dr. G. Dubleșiu.
13. La Treiscaune:	Dr. Vecerdea.
14. La Turda:	Dr. Z. Chirtop.
15. La Maramureș:	Dr. Chiroi.
16. La Bistrița:	Dr. Pahone.
17. La Târn.-mare:	Dr. D. Roman.

Uniți au fost următorii prefecți:

1. La Cluj (oraș):	Dr. V. Poruțiu.
2. La Cluj (județ):	Dr. Tamașiu.
3. La Dej:	Dr. T. Mihali.
4. La Selagiu:	Dr. G. Pop.
5. La Sătmar:	Dr. Racoți.
6. Târgu-Mureș:	Dr. Vescan.
7. Diciosânmărtin:	Dr. Caluțiu.
8. La Odorheiu:	Dr. Neamțu.

Dintre 14 secretari generali 10 au fost ortodoxi și 4 gr.-catolici. Subliniez, că toți șefii de resort ortodocși au avut din întâmplare secretari generali de aceeași confesiune, până când șefii de resort uniți au avut și secretari generali ortodoxi, așa de ex. Dr. Boilă a avut pe ortodoxul Dr. Missits, iar unitul Dr. Bontescu l'a avut pe ortodoxul Ionel Comșa ca secretar general, apoi Dr. Iuliu Maniu a avut la prezidenție 2 secretari generali ortodoxi, pe Dr. Lucian Borcea și pe Dr. G. Moroianu, iar la interne după demisiunea Dr. V. Onișor a urmat ortodoxul Dr. Z. Chirtop. Ear ce privește resortul de culte, pe lângă șeful de resort Vasile Goldiș și mai târziu Dr. V. Braniște, au funcționat 2 secretari generali ortodoxi (Dr. I. Lupaș și Onisifor Ghibu) și numai un unit. Intre astfel de împrejurări era imposibil să se valideze interesele bisericii unite în dauna celei ortodoxe. In tot decursul funcționării Consiliului Dirigent pe temă confesională nu a existat nici un conflict.

Partidul național nu a avut nici când caracter confesional și nu-l are nici acuma. Aceasta acuză poate servi cel mult ca pretext pe sama acelor oportuniști, cari din alte motive părăsesc și combat acest partid, nu corăspunde însă adevărului.

Dacă am voi să ne folosim de atari mijloace detestabile și neadmisibile am putea și noi să acuzăm partidul liberal, că sprijinește uniții pe cuvânt, că a menținut la președenția comisiei de unificare pe unitul Dr. Mihali și a numit de prefect în județul Făgărașului, spre bucuria protopopului Borzea, pe unitul Dr. Andreiu Micu — și așa putea continua.

Sunt firm convins, că comite o enormă greșală acela, care în situația actuală, pe lângă patimile politice, ațâță și cele confesionale. Nu așa să consolidează România-Mare, dle Pr. P. Avel.

Dr. Aurel Vlad,
deputat congresual și sinodal

Ingrijirea cimitirelor

Pentru împlinirea unei frumoase îndatoriri pastorale, care este îngrijirea cimitirelor, ministrul cultelor a dat, autorităților comunale și parohiilor vechiului regat, îndrumări de importanță deosebită, în care, între altele, se spun următoarele:

Cimitirile popoarelor culte civilizate din Apus sânt adevărate grădini, adevărate parcuri de pietate, în care nu numai cei morți își află într'însele odihna veșnică, dar înșiși viii se duc acolo să mai scape de grija chinuitoare a vremurilor grele ce le străbatem.

Ele au înțeles că cimitirile au în mijlocul mulțimii nu numai un rol social, ci și unul educativ și de aceea nu cruță nici o osteneală, nici un sacrificiu pentru cât mai buna și desăvârșita lor înfrumsețare și îngrijire.

Ele știu că acolo odihnește tot ce poate avea omul mai scump în această viață scurtă și trecătoare: pumnul de țărână al celor, cari ni-au fost în viață atât de dragi și atât de scumpi.

La noi cimitirele sânt expresia celei mai vinovate nepăsări. Par'că n'am fi oameni și mai cu seamă creștini. Uitâm cu cea mai mare ușurință morții, pe cari i-am iubit cândva în viață. Nu vrem să știm, că cine își uită morții se nevrednicește pe sine; devine cel mai de pe urmă dintre oameni și popoare.

Dar chestiunea întreținerii cimitirelor noastre sătești apare într'o lumină și mai tristă, atunci, când ne gândim, că ne aflăm într'o epocă plină de glorie și mândrie națională, în care «*Cimitirele de onoare*» sânt la ordinea zilei.

In aceste sfințite cimitire zac Eroii Neamului nostru, cari nu sânt decât fiii și frații noștri, cărora cu drept cuvânt li se cuvine toată cinstea, toată iubirea și întreaga noastră recunoștință, manifestată în chip deosebit și prin îngrijirea cimitirelor, în cari se odihnesc.

Dacă însă aceasta ne este datoria, ca popor cu puternice aspirații de cultură și civilizație, față de aceste cimitire, apoi aceleași sfinte obligațiuni le avem, după datină și lege și față de *celelalte cimitire*, care, spre deosebire de cele dintâi, rămân să se numească și mai departe cimitire comunale.

Căci dacă în cele dintâi se odihnesc, cu toată cinstea cuvenită Eroii Neamului, cari nu sânt, dupăcum am afirmat, decât frații și copiii noștri, în celelalte se odihnesc moșii și părinții lor, cărora de asemenea li se cuvine cinste și recunoștință, pentrucă au știut să dea Neamului și țării pe făuritorii României-Mari.

Pentru comunele, în care nu sânt cimitire de onoare, socotim că organizarea în anumite zile de peste an a pelerinagiilor pioase, făcute cu elevii școalelor la cimitirele comunale, ar fi pe lângă cel mai minunat mijloc pentru atingerea scopului urmărit, dar și o lecție vie de educație morală.

Plivind, curățând și semănând flori pe mormintele bunicilor fraților și surorilor, elevii încă de mici s'ar deprinde cu aceste manifestări pioase, care au darul să îmlădie și să înnobileze sufletul omului.

De aceea căutați să obțineți și ajutorul prețios al învățătorului. Nu credem că se va găsi printre învățătorii neamului — cu toții buni români și pioși creștini — vreunul care, fără să pericliteze interesele școlare, să refuze sprijinul său, în această operă de îndreptare socială și morală.

Ințelegerea și voia bună a oamenilor deasemenea pot face minuni. Virtutea fiecărui preot va fi să transforme păragina de azi a celor mai multe dintre cimitire în adevărate parcuri de creștină pietate—pilde vii ale puterii de voință și creațiune omenească.

Mergeți dar, Cucernici Preoți, din om în om, cu focul credinței în suflete și împliniți porunca vremii!.. Unde sfatul și îndemnul nu va prinde, întrebuințați dojana părintească! Aprindeți într'un cuvânt sufletul mulțimii, pentu această nobilă și pioasă îndatorire a îngrijirii cimitirelor!...

Imprejmuiți-le dar cu garduri, ferindu-le în acest chip da profanarea vitelor. Păstrați alinierea mormintelor. Curățați-le de cioburi și îndreptați-le crucile. Nu lăsați ca în țara florilor

---

FOIȘOARA

O carte bună

«*Oameni aleși*» de I. Simionescu se numește o carte, pe care ar trebui să o aibă fiecare preot și orice bibliotecă parohială sau casă culturală sătească.[1] Ne-am obișnuit să cetim articolele și broșurile dlui Simionescu (în Viitorul, Viața românească, Lamura, Biblioteca de popularizare a științei dela Casa Școalelor, etc.) cu multă plăcere, căci conțin învățături date în formă acceptabilă, în stil plin de căldură, întovărășit de mult bun simț.

Dl S. este profesor la universitatea din Iași și membru al Academiei române. Călcând pe urmele lui Ion Ghicu Barasch (*Isis*) și I. Anestin, și-a propus să popularizeze științele la noi.

Dl Simionescu a ținut de astă dată prelegeri despre oamenii mari ai omenirii coloniilor cercetășești adunate în Iași, în sălile «întunecate, neîncălzite, din subsolul Universității», în decursul războiului. Carteaapărută acum o dedică «copiilor țării» sale.

Ce minunat teren de activitate! Ce misiune strălucită pentru un învățat de a da de gândit tineretului, sămănând idei nobile și de a îndemna și inima tineretului să bată! Una din cele mai mari glorii ale științei franceze, Fabre, a scris cărți de vulgarizare a științei pentru copiii de școală, contribuind astfel ca tineretul francez să iubească natura și animalele.

Dl S. își alege ca *motto* cuvintele lui Maxim Gorki dintr'o scrisoare deschisă, adresată lui Romain Rolland: «Să amintim copiilor, că oamenii n'au fost întotdeauna așa de slabi și răi cum sântem noi, din păcate», și vrea să arate cu exemple cât de grea este cariera unui om mare, cum «calea mai tuturor oamenilor mari e presărată cu spini. Picături de sânge și sudoare e firul Ariadnei pentru dânșii».

Mai potrivită epocă pentru a arăta sbuciumul oamenilor mari de a fi buni, nobili cu perseverență pe cărarea spinoasă, pe care inima lor le dictează să o bătătorească, n'a existat. In furtuna sufletească sălbatică ce s'a deslănțuit peste sufletele noastre sânt icoanele acestea ale mucenicilor omenirii adevărate icoane de închinat. Colecția de față conține biografiile a 40 de oameni mari: Francisc de Assise și Martin Luther, ca reprezentanți ai credinței; Demostene, Cicero și Jaures, ca oratori; Benvenuto Cellini; Leonardo da Vinci, Beethoven, pentru artă-Dante, Burns Goethe ca poeți; Socrate, D'Alembert, Rousseau, Fichte, Grundtvig, Carlyle, Ruskin, ca reprezentanți ai filosofiei; Cristofor Columb, Cortez, Alex. de Humboldt Livingstone, Nansen, ca exploratori; Arhimede, Vesale, Galileu, Franklin, Lamarck, Faraday, Darwin, Fabre, ca oameni de știință; Gutenberg, Watt, Stephenson, Arkwright, Jacquard, Edison, ca inventatori în domeniul industriei; Alexandru cel Mare, Hanibal, Napoleon conducători de armată.

După aceștia ne promite dl S. pe oamenii *noștri*, aleși.

Influența oamenilor mari trece granițele țării lor; scrie dl S. «Sânt ai omenirii întregi. Sânt mai presus de naționalitate; pot servi însă la isbucnirea energiilor naționale» (p. 8).

Ai putea discuta din punct de vedere bisericesc dacă e să se înșire d. e. în planul întâi un Martin Luther, ca reprezentant al credinții — Carilyle îi dedică un capitol ca reprezentant al omenirii, — sau dacă nu aventurier ca talentatul Benvenuto Cellini are prioritatea față de Tolostoi sau Shakespeare, când numești pe cei «aleși„ — în orice caz și «oamenii» aceștia au fos «reprezentanți», și sbuciumul lor sufletesc inspiră respect și poate să germineze idei bune și sănătoase în creerul prins în vâr-

[1] I. Simionescu prof. la univ. din Iași Oameni aleși — I Străinii. — București, Ed. Cartea românească 1921, broș. 12 Lei, 200 pag.

— darul cel mai de preţ al firii — mormintele moşilor, părinţilor şi fiilor noştri să zacă şi mai departe sub apăsarea încă odată omorâtoare a buruenilor sălbatice!

Puterea cuvântului vostru să strălucească însă în frumuseţea morală a pildei voastre.

Nu uitaţi că însuşi Mântuitorul, pe urmele căruia umblaţi, a făcut ca puterea Dumnezeirii Lui să strălucească şi mai mult prin minunata îmbinare a cuvântului cu a faptei!

Dela conferenţele preoţeşti

— Intrunirea din Borcut —

Preoţimea din tractul *Cetăţii de peatră* s'a adunat în 19 Ianuar 1922 la conferinţa pastorală a Asociaţiei clerului «Andrei Şaguna», ţinută în parohia *Borcut.*

Deşi earnă cu zăpadă multă şi ger mare, totuşi preoţii, ascultând de glasul părintelui protopop Zaharie Manu, au venit în mare număr la conferinţa, care a decurs conform programului anunţat:

Cuvântul de deschidere, o disertaţie în toată forma, a părintelui protopop, a fost o lucrare plină de bune poveţe şi de îmbărbătare la munca stăruitoare. Vorbitorul arată cum poporul nostru trebue să-şi caute sprijinul şi mântuirea în credinţa vie depositată în sf. Scriptură şi propovăduită de sf. biserică. Preoţimea, pătrunsă de această credinţă, are să lucreze cu râvnă, dragoste şi abnegaţie la luminarea turmei cuvântătoare încredinţate ei spre conducere. Răsplătirea îi va fi stima celor de sus, şi ascultarea celor păstoriţi.

Mai amintesc, din conferenţă, desbaterile preoţimii cu privire la înfiinţarea *şcoalei de Duminecă*, în scop de-a se da o creştere mai intensivă religioasă morală tineretului. Tema aceasta a fost lucrată de părintele Liviu Greblea.

Preoţii conştienţi de rolul ce au de împlinit, în deosebi în aceste părţi expuse ale reînfiinţatei episcopii a lui Ştefan Cel Mare, au hotărît înfiinţarea şcoalei de Duminecă după un program provizor. Să dea Dumnezeu, ca începutul acesta să ducă la rezultatul aşteptat.

Pr. Ioan Budu

Aviz

P. On. Domni Protopopi sânt rugaţi ca în termen de 10 zile să binevoiască a returna Calendarele nevândute de pe 1922. La caz contrar le vom considera vândute.

Librăria arhidiecezană.

Ştirile zilei

Formulă protocolară. Pe baza adresei Preşedinţiei Consiliului de miniştri se aduce la cunoştinţă că oridecâteori se va vorbi într'o corespondenţă, publicatiune, dare de seamă, programă etc. despre A.A. L.L. R.R, Principele Carol şi Principesa Elena, formula protocolară ce urmează a fi întrebuinţată va fi: *A. S. R. Principele Moştenitor, A. S. R. Principesa Moştenitoare*, sau *A A.L.L.R.R. Principele Moştenitor şi Principesa Moştenitoare*, fără să se mai citeze numele proprii ale Alteţelor Lor Regale.

Misiunile de prisos. In urma unui raport al dlui ministru de externe Duca, s'au desfiinţat unele misiuni de prisos din străinătate. Prin măsura aceasta se aduce în bugetul externelor o economie anuală de peste 70 mil. de lei.

S'a inaugurat în mod solemn, în 1 l. c. teatrul naţional din *Cernăuţ*. Artiştii teatrului dela Iaşi au reprezentat drama Vlaicu Vodă. Se aşteaptă ca până la toamnă Teatrul naţional dela Cernăuţ să ia fiinţă deplină.

Consiliul poporal săsesc, în adunarea sa intimă ţinută zilele acestea în Sibiu şi condusă de fostul deputat H. O. Roth, a hotărât să trimită o delegaţie la Bucureşti pentru a intra în tratative cu guvernul, în vederea conlucrării saşilor cu partidul liberal.

Politica şcolară. Statul român, cum se ştie, deschide şcoale pe seama minorităţilor şi le acordă dreptul de a propune obiectele de învăţământ în limba lor maternă. In Iugoslavia lucrurile se petrec cu totul altcum. Astfel în comuna *Marghita mare* s'a prezentat inspectorul şcolar sârb la epitropia bisericii româneşti care susţine din mijloacele sale o şcoală confesională, şi cu provocare la o hotărâre ministerială a comunicat epitropiei că şcoala confesională se statifică, ear clădirea ei se rechisiţionează pentru şcoala de stat; învăţătorul este primit în serviciul şcoalei de stat, dacă în timp de un an învaţă sârbeşte aşa, ca să fie în stare a propune copiilor în această limbă exclusiv.

Lumina Femeii, revistă de familie, directoare dna Sanda I. Mateiu, Cluj, Eminescu 13. Au apărut nrele 1—2 pentru Ianuar şi Februar 1922 şi conţin materie instructivă şi bine aleasă pentru a răspândi cultura în cercuri cât mai largi. Abonamentul anual 80 lei.

Apel către sibieni. Loja Brukenthal Nr. 3 a ordului bunilor templieri pentru combaterea alcoolismului intenţionează a organiza în zilele acestea o votare secretă a poporaţiunii oraşului Sibiu. Scopul principal este a afla adevărata părere a poporaţiunii Sibiului în diferite chestiuni cu raport la întrebuinţarea alcoolului. Dorim în interesul lucrării noastre, de interes public, să ni se restitue toate voturilor, dela fiecare, provăzute cu răspuns dat în deplină conştienţă. Rugăm dară pe toţi locuitorii în etate de 21 ani, atât bărbaţi, cât şi femei, ca în lucrarea aceasta să sprijinească membrii ordului, cari vor distribui şi aduna biletele de vot. Ca să evităm orce neînţelegere, ne permitem a atrage atenţiunea, că numai prima întrebare se referă la interzicerea întrebuinţării alcoolului în zile de Dumineci şi sărbători, — celelalte întrebări se referă mai cu seamă la estradarea alcoolului. Rezultatul se examinează de o comisie şi pe urmă se aduce la cunoştinţa publicului. Pentru comitet: *A. Kellner*, preşedinte. *H. Ertl*, secretar.

Ştire ziaristică. Foaia săptămânală pentru popor, *Lumina Satelor*, se bucură — cum sântem informaţi — de o bună primire în mijlocul cititorilor satelor noastre. Este poate singura foaie, care, scrisă pe înţelesul celor mulţi, nu face politică de partid şi nu aduce vorbe grele de ocară pentru nimeni, — ear fapta bună şi cinstită o scoate la iveală fără să caute din care anume parte a răsărit. Operă de creştere politică şi morală pentru popor se poate face numai pe asemenea căi.

Strada Bucureşti. Parisul a dat uneia din străzile sale numele Bucureştilor. Strada *Rue de Bucarest* se află în cartierul numit «al Europei» unde găsim numele principalelor oraşe europene, ca ex.: Rue de Londres, de Vienne, de Madrid, Petrograd, Rome, Turin, Amsterdam şi chiar de Budapest.

Inmormântarea preotului din Galeş, *Ilie Iosof*, care a funcţionat ca paroh şi învăţător 44 de ani cu multă trudă, în cele mai grele timpuri pentru sfânta noastră biserică, s'a făcut prin păr. protopop al tractului Sălişte, Dr. D. Borcia, asistat de 8 preoţi. Răspunsurile liturghice le-a dat corul sălişteau, ear înainte de a se pune în mormânt corpul decedatului, păr. protopop într'un discurs înduioşător ia rămas bun dela fostul său preot. La actul înmormântării au luat parte toţi credincioşii comunei, în frunte cu conducătorii săi petrecându-l până la locul de odihnă în cimiterul bisericii ort. rom. din Galeş. O dihnească cu drepţii!

Nr. 3951 Plen. (17) 3—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de **referent şcolar al Consistorului arhidiecezan** se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Dela concurenţi se cere calificaţiune academică, adecă, ca ei după terminarea cursurilor teologice la vreun seminar din mitropolie, să fie făcut studii speciale din teologie sau din pedagogie.

Retribuţiunile sânt cele normate pentru asesorii consistoriali.

Cererile însoţite de documentele necesare alăturate în original sânt a se adresa Consistorului arhidiecezan.

Vor fi preferiţi concurenţii cari au şi practică în viaţa şcolară.

Sibiu, din şedinţa plenară a Consistorului arhidiecezan, ţinută la 4 Ianuar 1922

Consistorul arhidiecezan.

---

tejul lui Sherlock Holmes şi Buffalo Bill (şi la noi, nu numai la copii!).

Autorul citează ici şi colo, din Emerson, din Carlyle, din Dela Sizeranne, din Ruskin, din Smiles, dovedind astfel că s'a folosit la alcătuirea acestei cărţi de câţiva autori, cari au dat expresie gândurilor sănătoase pentru colaborare între oameni, colaborare, spre care va trebui să tindem cu toţii, spre binele comun.

Cetitorul zilelor noastre, marele cercetaş, va găsi paralele foarte elocuente între ce a fost şi ce este în ziua de astăzi şi din gimnastica aceasta, care — să o dorim — nu va fi a unui măscărici, va putea trage chiar foloase.

Aşa d. ex. scrie despre Cicero: «La 35 de ani devine celebru prin pledoaria în contra lui Verres, lacom de avere, care, cât a fost pretor în Sicilia, adunase din jaf şi biruri nedrepte vre'o 7 500,000 de drahme, peste 10 milioane de lei, o avere mare pentru aceea vreme. Verres fu condamnat la amendă de vreo 700 000 lei. (p. 24)

Stă pe loc cetitorul — pune cartea de-oparte şi se întreabă: «când va veni un al doilea Cicero, în fiecare ţară, să isbunească împotriva Verreşilor zilelor noastre?»

Şi se mai întreabă cetitorul: «N'ar fi bine ca pledoaria aceasta să vadă lumina zilei şi în românește, să ne edificăm la puterea de argumentaţie contra samsarilor lipsiţi de scrupole?»

Şi când vom avea în traduceri bune românești, cărţile amintite de dl S. cartea despro Flacără a lui Faraday, amintirile entomologice ale lui Fabre; Sartor Resartus-ul lui Carlyle:

Cu astfel de traduceri să şi bată capul editorii noştri şi nu cu editarea banalităţilor rimate şi neritmate ale cutărui vânător de glorie ieftină — acum, când hârtia e, vai, atât de scumpă şi timpul ar trebui să ne fie atât de preţios!

Ici colea cere dl S. cunoştinţe cari sânt — deocamdată — necunoscute lectorului de duzină din Ardeal. Pentru cel ce e iniţiat în istoria artelor are, firește, farmec când scrie d. e. despre Jaures că avea un cap masiv, pe un gât scurt, aducea aminte de gânditorul lui Rodin, dar şi de muncitorul de pământ. (p. 27) Ca să pricepi comparaţia trebue să fi avut fericirea de a fi văzut aievea sau în copie pe «Gânditorul» lui Rodin, marele sculptor francez.

Ca să înţeleagă cetitorul tenorul cărţii citească d. e. biografia despre Grundtvig.

Pentru Grundtvig, «cel mai mare pedagog al poporului din nord», întemeietorul universităţii populare în Danemarca — un Fichte al poporului său, are autorul cuvinte de admiraţie sinceră». Danemarca, micşorată şi prin trunchierea ei pre sud, găseşte energie îndeajunsă într'însa ca să devie rai. Nu şi au pus cetăţeni cenuşă pe cap, să plângă nenorocirea. Din potrivă energia lor fu biciuită. Fiecare om devine om adevărat, nu umbră, fiecare gospodărie e un stup». (p. 81)

S'ar putea simţi lipsa biografiilor unui Tolstoi, Victor Hugo, Shakespeare, Björnson, când e vorba de oamenii «aleşi» ai omenirii, — dar autorul a tipărit pe pagina primă un I roman — şi aşteptăm urmările cu dragoste, cu dragostea atât de rară astăzi...

Ilie Marin

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Fiacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

Nr. 494/921 (18) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III, **Subpeatra**, din protopresbiteratul Lupşa, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în foaia oficioasă «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasionate (enumărate) în coala B. pentru venitele preoţeşti, precum şi salarele ce le acordă statul preoţilor conform cvalificaţiei de care dispun.

Concursele înzestrate cu documentele recerute sânt a se înainta subscrisului în terminul deschis, iar concurenţii — cu observarea prescrierilor regulamentului parohial — se vor prezenta înainte de alegere şi în comună, spre a cânta, eventual a celebra şi cuvânta şi a face cunoştinţă şi cu poporul.

Pe baza decisului comitetului parohial dela 13/26 Decemvie a. c., în lipsa altor concurenţi, în candidaţie se vor admite şi învăţători diplomaţi cu atestat de calificaţie preoţească câştigat în cale extraordinară.

Baia-de-Arieş (Ofenbaia), 29 Decemvrie 1921, (11 Ianuar 1922).

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Lupşei în înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Vasile Gan
protopresbiter

Nr. 11/1922 (14) 2 3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia I-ma din **Ibăneşti** (de clasa I-a) în protopresbiteratul Reghinului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Beneficiile împreunate cu acest post sânt venitele parohiale statorite în coala B. pentru întregirea dotaţiunei dela stat şi salarul dela stat conform cualificaţiunei şi timpul de serviciu a celui ales.

Alesul paroh după terminarea bisericii a cărei zidire acum s'a decis în sinodul parohial, va fi îndatorat a locui în casa parohială din cătunul «Runcul» când şi parohiile din Ibăneşti se vor aronda din nou.

Cererile de concurs le vor înainta concurenţii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, iar pentru a se face cunoscuţi poporului se vor prezenta la biserică în vre o Duminecă ori sărbătoare cu prealabila încunoştiinţare a oficiului protopresbiteral.

Reghin, la 4/17 Ianuar 1922.

Oficiul protopresbiteral ortodox.

Vasile Duma
protopresbiter

Nr. 10/1922 (19) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia ort. română de clasa I **Coşna** în protopresbiteratul Bistriţei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în ziarul «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt toate cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat, precum şi salarul preoţesc conform statelor de plată şi anii de serviciu.

Reflectanţii calificaţi pentru acest post îşi vor înainta cererile susţinute cu documentele de lipsă oficiului protopresb. ort. român în Bistriţa şi pentru a face cunoştinţa poporului se pot prezenta în parohie în vre-o Duminecă ori sărbătoare spre a cânta, a cuvânta ori a liturghisi în biserică.

Bistriţa, 10 Ianuar 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. în înţelegere cu comitetul parohial.

Gregoriu Pletosu
protopresb.

Nr. 3145/1921 (16) 2—3

Concurs

Sistemizându-se prin resoluţia de dto 1 Noemvrie 1921 Nr. 23,037/1921 a Secretariatului general dela instrucţiune un post de **profesor de religie** pentru elevii ortodoxi dela toate şcoalele din **Bistriţa**, prin aceasta, pentru ocuparea aceluia, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Dela reflectanţi se cere să fie preoţi ori clerici cu examen de capacitate preoţească. Preferiţi vor fi cei cu studii superioare ori cu examen de cursuri dela universitate şi cu certificat de examen pedagogic.

Cererile însoţite de documentele cerute sunt a se înainta la Consistorul diecezan din Cluj în terminul deschis. Cel numit va trebui să-şi ocupe postul la 1 April 1922.

Cluj, 26 Ianuar 1922.

Consistorul diecezan:

Nicolae Ivan
episcop

Frac

căptuşit cu mătasă, **pantaloni** şi **vestă**, precum şi **un pat de copil**, de vânzare. Se pot vedea **Str. Quer 28** între orele 4—6 p. m.

„IZVORUL“ institut de credit şi economii societate pe acţii în Sebeşul-de-jos

Convocare

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii «IZVORUL» societate pe acţiuni se convoacă la

a XIV-a adunare generală ordinară

pe ziua de *Vineri în 17 Februarie st. n. a. c.* la 11 ore a. m. cu următorul

PROGRAM:

1. *Deschiderea şi constituirea adunării generale.*
2. *Statorirea numărului acţionarilor prezenţi şi acţiunilor reprezentate.*
3. *Raportul direcţiunii şi comitetului de supraveghiare pe 1921 şi darea absolutorului.*
4. *Hotărâre asupra bilanţului şi împărţirea profitului curat.*
5. *Statorirea salarului funcţionarilor.*
6. *Alegerea a 1 membru în comitetul de supraveghiare.*
7. *Inchiderea adunării generale.*

Sebeşul-de-jos, la 3 Februarie 1922.

Direcţiunea.

NB. La adunarea generală pot participa numai acei acţionari cari sunt trecuţi în registrul societăţii ca acţionari cu 6 luni înainte şi cari cel puţin cu o zi înainte de adunarea generală au depus la cassa institutului acţiunile scrise pe numele lor, resp. pe ale acelora, cari îi reprezintă împreună cu plenipotenţa. (§ 17).

Activa. **Bilanţ la 31 Decemvrie 1921.** **Pasiva.**

	Lei b.		Lei b.
Cassa în numărar	86,675 99	Capit. soc. din Emis. I. II. 65,000·—	
Cambii	749,973.—	Capit. soc. din Emis. III. 68,500·—	133,500·—
Imprumuturi hipotecare	112,986·—	Fond de rezervă	60,260·—
Imprumuturi cu obligaţiuni	930,748·—	Fond de binefaceri	900·—
Bon în Cont-curent	51,505·—	Depuneri spre fructificare	2.347,999·87
Depuneri proprii	604,174·15	Creditori	8,000·—
Efecte	66,886·—	Dividendă neridicată	1,161·21
		Tantiemă neridicată	189·44
		Interese transitoare anticipate	10,000·—
		Profit transp. din an. tr. 359·53	
		Profit curat din anul crt. 40,578·09	40,937·62
	2.602,948·14		2.602,948·14

Debit. **Profit şi Perdere la 31 Decemvrie 1921.** **Credit.**

		Lei b.		Lei b.
Interese de depuneri		70,597·77	Profit transpus din anul trecut	359·53
Spese:			Interese de escont	36,271·20
Salare	8,100·—		„ hipotecare	7,175·—
Incălzit, luminat, tipărituri, porto etc.	6 203·28	14,303·28	„ după obligaţiuni	50,110·35
Dare după int. de dep. dir. şi aruncuri		7,481·67	„ de Cont-curent	1,561·—
Profit curat		40,937·62	„ după depuneri proprii	21,471·16
			„ după efecte	2 867·—
			Proviziuni	7,548 05
			Competinţă de scris	5,957·05
		133,320·34		133,320·34

Sebeşul-de-jos, la 31 Decemvrie 1921.

Toma Doican m. p.,
preşedinte.

Pentru contabilitate:
Iosif Stoica m. p.

DIRECŢIUNEA:

Ioan Cândea m. p. **George Costea** m. p. **Toma Roman** m. p. **Iosif Popa** m. p.
Ioan Doican m. p. **Nicolae Roman** m. p. **Aurel Doican** m. p. **Ioan Stoichiţia** m. p.
George Stoica m. p. **Ieronim Motoc** m. p. **Toma Stoia** m. p.

S'au examinat şi aflat corect.

Sebeşul-de-jos, la 3 Februarie 1922.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

Ioan Măerean m. p., preş. **Vasile Spârlea** m. p. **Victor Preda** m. p. **Vasile Ritivoiu** m. p.
Toma Totan m. p. **Toma Flucsă** m. p. **Ioan Radu** m. p. **Ioan Tatu** m. p.
Nicolae Zacharie m. p. **Iosif Tod. Roman** m. p. **Toma Ritivoiu** m. p. **V. Tod. Roman** m. p.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 1/14 Februar 1922 Nr. 10

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei.
Trei luni 25 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inse... după învoeală
Abo... erțiunile
să se adreseze ...i «Telegraful Român», Si... ...arilor Nr. 45.

(Of.)
Nr. 6 Procuratura de stat
Loco
Str. Schewis

Oamenii bisericii

(=) Campania electorală se prezintă și la noi, — ca pretutindenea în statele constituționale, — împreunată cu agitații iipsite adese ori de cumpăt, cu atacuri violente de vorbe, de duh mai mult sau mai puțin, și cu învinovățiri exagerate ce merg dela un partid la altul. Violența de vorbe, deși poate mai mare ca de obicei, n'a trecut, până acum, în violență de fapte, ciocniri între reprezentanții partidelor deocamdată nu s'au ivit, — și să nădăjduim că nici d'aici încolo n'au să se ivească, ci se vor evita chiar și în zilele hotărâtoare ce se apropie.

In acest scop își va putea exercita, de sine înțeles, înrâurirea binefăcătoare și preoțimea noastră conștientă de îndatoririle sale.

Atitudinea clerului, în luptele electorale, se poate preciza prin însuși rolul ce-l are preotul în viața credincioșilor săi.

Organul nostru de publicitate, cu totul independent de partidele politice, și-a afirmat credințele și ideile în dragoste și cinste pentru biserica aceea, care a cultivat și a păstrat cele mai strânse legături cu statul românesc.

Ferindu-ne de a stărui în propagandă pentru idei dubioase sau chiar primejdioase, și de a promite ce nu putem da, facem apel la toți preoții noștri ca, la alegerile pentru parlament, să aibă în vedere pe acei bărbați, cari sânt cunoscuți ca *oameni ai bisericii ortodoxe*, adecă bărbați destoinici, încercați și cu experiență în treburile bisericești, oameni prin cari interesele bisericii să fie reprezentate în mod vrednic și să fie ținute în seamă la toate locurile cu cădere. Astfel de oameni se vor fi găsind, credem, în toate partidele politice românești din întreaga țară.

Nu trebue firește să uităm îndeosebi pe acei fii buni ai bisericii noastre cari și-au ridicat glasul și au apărat energic și cu succes drepturile și interesele bisericii noastre ortodoxe atât în vremuri mai vechi, cât și în zile mai recente; ear unii, dintre dânșii, au sprijinit cu dărnicie biserica și așezămintele sale de cultură și binefacere.

Ei sânt colaboratorii preoțimii, — și nu ne îndoim că vor urmări și mai departe cu aceeaș atențiune și râvnă interesele noastre mari și obștești.

In mijlocul multelor greutăți, în care se găsește țara, gândul nostru nu poate să fie de-a învrăjbì sufletele, nici a le nedreptăți, cu atât mai puțin a le ademeni cu frumoase și bine sunătoare cuvinte.

Avem datoria să sprijinim astfel de conducători și îndrumători, cari au izbutit să-și statornicească o bună faimă în purtarea de grijă arătată bisericii, clerului și poporului setos de lumină, adevăr și dreptate.

Viitoarele corpuri legiuitoare, convocate pentru ziua de 27 Martie a. c. vor avea caracter de constituantă. Sarcina acestui parlament, care va da țării cu provinciile alipite o nouă constituție, va fi să pună statului român temelie solidă: morală și creștină, ca să vedem, după lungul șir de frământări, o stăpânire mai statornică și mai capabilă de lucru.

Alegerile bat la ușă.

Cu sânge rece, fără clocot de patimi să ne apropiem de urnă și, ca buni păstori sufletești, să dăm exemplu masselor care, umbrite de votul universal și secret, vor veni să aducă dovadă despre creșterea lor cetățenească în statul chemat la nouă viață.

---

† Pantaleon Lucuța
(1839—1922)

(x) Fostul asesor onorar în senatul epitropesc al arhidiecezei noastre, și mai nainte căpitan în armata monarhiei dispărute, venerabilul bătrân *Pantaleon Lucuța*, a răposat Sâmbătă în 11 l. c., aici în Sibiu în vârstă de 83 ani, după o lungă activitate, împlinită cu râvnă și pricepere pentru promovarea intereselor poporului și ale bisericii sale.

Crescut din părinți cu puțină avere, ca om tinăr fără protecție, s'a luptat cu aspre greutăți ca să ajungă la gradele carierii sale militare. Prin voință neînfrântă, prin deșteptăciune nu de toate zilele, prin lucrare stăruitoare și prin caracterul său neprihănit a ieșit biruitor din toate încercările vieții.

Sfârșind cu cinste activitatea sa militară, a ocupat, la dorința și invitarea mai marilor bisericii noastre, locul de asesor și cassier consistorial, și cu rară putere de muncă a sprijinit năzuințele economice și financiare, cărora își dedicase toate forțele sale.

Averea sa materială, modestă pentru stările actuale, și a dobândit-o prin spirit de cruțare și cumpăt, și a știut să o întrebuințeze și pentru alții în timpuri când curentul malerialist a câștigat tot mai mulți rătăciți și când idealismul se prezintă pare că din ce în ce mai redus.

Până în ultimele clipe ale vieții sale laborioase, Pantaleon Lucuța și-a închinat lucrarea desinteresată instituțiilor bisericești și economice, care l-au chemat în mijlocul lor, și care toate s'au bucurat de vasta sa experiență, de mintea lui luminată, și de numeroasele sale cunoștințe de oameni și împrejurări.

P. Lucuța s'a împărtășit pururea de stima și încrederea desăvârșită a cercurilor în care a muncit, pentru că a rămas totdeauna bărbatul drept, cu mânile deplin curate și gata de a da ajutor acolo unde se cere.

După astfel de activitate, pilduitoare în viața publică, numele lui *Lucuța* va fi cu cinste pomenit alăturea de numele vrednicilor bărbați de caractere înalte ai bisericii și ai neamului românesc.

Odihnească cu drepții!

•

Despre mult regretatul răposat ni se comunică următoarele:

Pantaleon Lucuța, încetat din viață în etate de 83 de ani, a servit ca asesor și cassar consistorial 30 de ani.

Prin cruțare și bună chivernisală și-a agonisit o avere frumoasă care în timpuri normale ar fi chear însemnată: se ridică la suma de 200.000 lei.

Intreaga avere a testat o bisericii, având a se întemeia o fondațiune, care să poarte numele lui și din al cărei venit în primul rând va avea să se înființeze *o masă a ucenicilor*, aici în Sibiu, spre a fi provăzuți cu mâncare elevii români ortodoxi dela diferite meserii.

Indată-ce I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae*, a aflat despre trecerea din această viață a vrednicului bărbat al bisericii și neamului nostru, a convocat pe Sâmbătă la orele 9 a. m. ședința consistorială în care s'a deschis testamentul reposatului depus în cassa werthaimiană a consistorului arhidiecezan. După cetirea testamentului s'au decis următoarele:

1. S'a dat expresiune prin ridicare pierderii suferite;
2. S'a exmis o comisiune stătătoare din asesorii Mateiu Voileanu, Spiridon Moianu și Dumitru Coltofeanu spre a exprima în persoană văduvei rămase după reposatul, condolențele consistorului;
3. S'a decis a se depune din partea consistorului o cunună pe sicriul defunctului;
4. S'a mai decis a se publica următorul anunț funebral:

Consistorul arhidiecezan cu adâncă durere anunță, că vrednicul și binemeritatul său membru *Pantaleon Lucuța*, căpitan în retragere, asesor consistorial, fost cassar consistorial și membru în diferite corporațiuni bisericești culturale, după o viață rodnică bogată în fapte nobile izvorâte din o adâncă tragere de inimă pentru biserică și instituțiunile ei culturale, azi în 11 Febr. n. la ora 1 dimineața și-a dat nobilul suflet în mânile Creatorului în etate de 83 ani.

Rămăşiţele pământeşti ale neuitatului defunct se vor ridica din casa proprie (strada Urezului Nr 18), Luni în 13 Februarie st. n. a. c. la ora 2 p. m. şi se vor transporta în biserica catedrală, unde se va oficia prohodul înmormântării, şi apoi se vor depune spre veci-nică odihnă în cimitirul orăşenesc din loc. Binecuvântată şi eternă să-i fie memoria»!

*

Anunţuri funebrale au mai publicat: familia decedatului şi Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu.

Rămăşiţele pământeşti ale regretatului a fost transportate Luni la ora 2 d. a. din casa proprie str. Urezului în biserica noastră catedrală la a cărei ridicare a conlucrat şi răposatul.

In fruntea cortejului mergea Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu, cu steagul negru, urmau elevii seminariului nostru arh diecezan, apoi corul seminarial condus de dl C. Popa, după aceea preoţimea celebrantă, apoi carul mortual cu sicriul pe care erau aşezate mai multe cununi. Urma neconsolabila soţie Elena născută Filip, o mulţime de rudenii între cari am remarcat pe cumnatul său canonicul Cheţan din Blaj, nepoţii Nicolae Bogdan directorul liceului de fete din Cluj cu dna, ing. Pop, căp. Pop etc.

Ajuns cortejul în faţa catedralei sicriul a fost ridicat de pe car şi transportat în biserică.

Prohodul a fost săvârşit de I. P. S. Sa arhiepiscopul şi mitropolitul nostru *Nicolae*, asistat de preoţii Mateiu Voileanu, Lazar Triteanu, Dr. Aurel Crăciunescu, Ioan Crăciun, Ioan Chialda, Ioan Popa, Andreiu Moldovan şi diaconul Sofroniu Morariu.

In catedrală aştepta un public ales şi numeros. Membrii consistorului arhiediecezan în frunte cu P. S. Sa arhiereul Ilarion, prefectul judeţului Sibiu Dr. Eugen Piso, prefectul oraşului Sibiu Anastasiu Boiu, Comitetul Asociaţiunii în frunte cu prezindentul Andrei Bârseanu, Direcţiunea Albinei în frunte cu Directorul Ioan Vătăşanu, Direcţiunea financiară în frunte cu Dr. Tăbăcariu, Reuniunea meseriaşilor români în frunte cu prezidentul George Poponea, Generalii în retragere Logojan şi Popoviciu şi un număr însemnat de onoraţiori, stimători şi prieteni ai răposatului.

La finea serviciului divin I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae a rostit un pătrunzător panegiric espunând pe scurt biografia defunctului, amintind că a fost născut din părinţi ţărani în judeţul Bistriţa Năsăud în Borgo Joseni la anul 1839. In casa părintească şi a însuşit acele frumoase calităţi, cari caracterizează şi astăzi pe poporul nostru din acele părţi, popor din care s'a format regimentul al 2-lea de graniţă. Inrolat ca militar a luat parte la războaiele purtate de Austria la anul 1859 în sud şi 1866 în nord şi deşi n'a avut o pregătire specială militară, prin calităţile sale superioare şi prin simţul său de datorinţă a atras atenţiunea superiorilor asupra sa ajungând la rangul de căpitan.

Ca căpitan a trecut în pensie, dar nu ca să treacă la odihnă, ci ca scăpat din unele obezi cari l ţineau legat să înceapă o nouă viaţă plină de activitate.

Aşezându-se în Sibiu a ajuns asesor şi cassar consistorial, post pe care l-a purtat cu cinste şi cu omenie timp de treizeci de ani, a fost mai mulţi ani membru în direcţiunea Albinei, preşedintele reuniunii de Agricultură din judeţul Sibiu prezidentul reuniunii de înmormântare etc. Intr'un mod clasic a scos înaltul prelat în relief simţul de datorie, simţul de ordine şi disciplină cu care era înzestrat reposatul, având să servească ca pildă vie, ca pildă luminoasă de jertfă şi eroism generaţiunii de astăzi şi cu deosebire meseriaşilor noştri pentru a căror ridicare şi întărire şi-a testat întreaga sa avere.

După terminarea discursului care a făcut o adâncă impresie, sicriul a fost ridicat şi transportat în cimitirul central unde a fost aşezat spre vecinică odihnă.

In veci amintirea lui!

Se caută o casă cu 6—8 odăi, cu puţină grădină, întru cât se poate în centrul oraşului. Vânzătorii sânt rugaţi a se adresa la Tipografia arhidiecezană, str. Mitropoliei Nr. 45.

Din pastoralele arhiereilor noştri

In nrul 4, al ziarului nostru din anul acesta, am promis că vom spicui şi din pastorala mai nouă a P. S. Sale episcopului *Ioan I. Papp* al Aradului.

Primind astăzi această pastorală, publicăm dintr'însa următoarele:

Dragostea către aproapele ne îndatorează, ca pe cei neştiutori să-i învăţăm, pe cei rătăciţi să-i îndreptăm, pe cei năcăjiţi să-i mângâiem, pe cei lipsiţi să-i ajutăm şi pe cei bolnavi să i cercetăm, şi ne obligă să iubim chiar şi pe duşmanii noştri şi să facem bine celor ce ne urăsc pe noi.

Dacă toţi oamenii ar urma acestor învăţături frumoase şi folositoare, ar peri dintre oameni certele, duşmăniile, lăcomia şi răutatea; oamenii n'ar cunoaşte nedreptatea, necazul, lipsurile şi supărarea; bogaţii ar ajutora pe săraci, ear săracii ar iubi pe cei bogaţi; atunci, pentru siguranţa vieţii şi avutului nostru, statul n'ar fi constrâns să susţină cu bani grei atâtea oficii de siguranţă şi atâtea temniţe pentru răufăcători şi criminali.

Insă ce vedem astăzi? Unii oameni s'au făcut pe sine idoli, trăind numai pentru poftele, plăcerile şi lăcomia lor. Şi pentru satisfacerea patimilor n'au cinste, n'au ruşine de oameni şi n'au nici frica lui Dumnezeu.

Aceşti oameni sânt creştini numai după nume. Sufletul lor e păgân şi păgân e şi modul lor de cugetare şi toate faptele lor.

Făloşia, vanitatea, invidia, lăcomia, dorul de a se îmbogăţi cu ori şi ce preţ, răutatea, desfrânarea sânt lucruri păgâne, izvorâte din sufletele lipsite de credinţa şi dragostea lui Dumnezeu şi a deaproapelui.

Şi nu va fi pace pe pământ, nici mântuire şi nici bunăvoire între oameni, până nu vom urma învăţăturilor şi poruncilor dumnezeeşti din toată inima, din tot sufletul şi din tot cugetul nostru, pentrucă aceste învăţături sânt temelia cea mai sigură şi cea mai puternică a familiei, a societăţii şi a statului.

Din slujbele făcute la altarul Domnului se revarsă darul şi binecuvântarea lui Dumnezeu asupra voastră, asupra copiilor, caselor şi holdelor voastre. Deci cercaţi cu sârguinţă acest dar al lui Dumnezeu, ca să vă ajute în necazuri şi să sporească lucrurile voastre spre bine.

Trimeteţi copiii regulat la şcoală, căci astăzi, fără carte şi învăţătură, nici zilerul nu mai poate trăi. Copilul fără învăţătură este ca orbul lipsit de lumina ochilor trupeşti. Daţi copiii să înveţe meserie, neguţătorie şi industrie, pentrucă aceste sânt astăzi cel mai sigur izvor de existenţă şi stare bună materială. Să nu uitaţi, că câtă vreme aceste ramuri de ocupaţiune omenească vor fi ţinute numai de străini, românii vor rămânea străini şi săraci pe pământul lor strămoşesc desrobit cu atâtea jertfe de sânge.

Ţineţi cu sfinţenie la credinţa voastră strămoşească, prin care v'aţi ridicat şi întărit şi precum aţi primit-o dela fericiţii voştri strămoşi, aşa să o daţi şi voi de moştenire fiilor vostri, pentrucă cel ce nu ţine la legea părinteească, nu şi iubeşte părinţii, şi cine nu-şi iubeşte părinţii acela nici pe Dumnezeu nu iubeşte. In timpul din urmă — s'au înmulţit numărul proorocilor mincinoşi, cari — după cuvintele Sf. Scripturi — vin la voi îmbrăcaţi în piele de oaie, adecă blânzi şi umiliţi, dar înlăuntrul lor sânt lupi răpitori cari cearcă prin tot felul de ispite viclene şi promisiuni goale să vă amăgească, spre a vă înstrăina de biserica strămoşească şi a vă folosi spre scopurile lor păcătoase.

Fiţi lucrători sârguincioşi şi cumpătaţi. Învăţaţi, să ştiţi păstra ce aţi agonisit, pentrucă fără păstrare şi bună-împărţire toată truda şi osteneala voastră va fi zădarnică. Nu lăcomiţi la câştigul şi averea altuia, pentrucă nu este dar şi binecuvântarea lui Dumnezeu acolo, unde averea se câştigă cu vicleşug şi nedreptate. Supuneţi-vă legilor şi le păziţi, pentrucă toată stăpânirea dela Dumnezeu este.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

Tribuna liberă

„Clerul unit şi politica"

Un fruntaş al bisericii gr.-cat. române abordând chestiunea atitudinii ce se impune clerului unit faţă de mişcarea politică, într'un ziar ce apare la Bucureşti, susţine următoarele:

1. «Clerul unit, cu toată situaţia schimbată, trebue să fie hotărât pentru acţiunea politică;

2. E bine, şi chiar necesar, ca preoţimea unită să exploateze în serviciul bisericii toate conjuncturile politice în cea mai deplină măsură;

3. Până la înfiinţarea partidului, care să reprezinte şi să exhaurieze programul de acţiune al bisericii unite, preoţimea în fruntea credincioşilor să se alăture la acelea dintre partidele existente, care sânt mai aproape de sufletul său;

4. Pentru cazul, când turma i-ar fi divizată în deosebite partide politice, aşa cât dacă s'ar alătura unei părţi, cealaltă nu l-ar asculta, preotul e dator să rămână neutral, şi luându-şi un rol negativ să lumineze enorieşii, care partide sânt *duşmănoase bisericii*».

Acest cuvânt de ordine şi de orientare, dat clerului unit din partea unui fruntaş al bisericii surori, nouă cari aparţinem bisericii ortodoxe ne poate servi de orientare în viitoarele lupte politice.

Ne bucură faptul, că uniţii ies pe teren deschis, punând carta pe faţă, şi nu se mai mărginesc a da preoţilor lor ca în trecut ordine confidenţiale că: «dacă preotul nu va conlucra în cercul său de activitate să reiese candidatul partidului naţional, va trage consecinţele».

Citind punctele de mai sus, nu mai poate nimeni sta la îndoială, că şi în viitor toată suflarea unită cu Roma va sprijini pe oamenii, cari aparţin bisericii greco-catolice.

Constatăm de astădată numai un caz concret, ca să arătăm cum se octroiază interesele bisericii unite în judeţul Alba-inferioară. In acest judeţ cu maioritate de cetăţeni ortodoxi, conducerea partidului naţional a aflat de bine a pune şi acum candidatura alor 5 deputaţi exclusiv uniţi şi canonici «domnestici», şi la senat a unui singur membru al biserici ortodoxe. E clar deci ca lumina soarelui, că partidul naţional în cazul acesta menajează tendinţe confesionale.

Stând astfel lucrurile nu putem în deajuns şi atragem şi chiar să rugăm pe fruntaşii bisericii noastre cari se află în comitetul partidului naţional să ne clarifice noua situaţie a partidului naţional, dacă doresc să fie susţinut şi de alţi aderenţi. Vrem să ştim că acest partid reprezintă în egală măsură şi interesele bisericii noastre cum le susţine pe ale bisericii unite? Şi pentru-ce conducerea partidului naţional nu ţine seamă de numărul alegătorilor români de legea ortodoxă?

Preoţimea noastră, în deosebi comitetul central al *Asociaţiei clerului «A. Şaguna»*, din bună vreme să ia măsuri dând orientări la timp membrilor săi în ceeace priveşte atitudinea noastră în viitor. Se cere o acţiune unitară în orice direcţie de interes obştesc, iar în vederea schimbării situaţiei politice preoţimea ortodoxă are datorinţă a se conforma ordinelor dela conducerea Asociaţiei clerului, trecând fiecare preste orice interes personal sau de partid.

Atitudinea noastră să aibă ca bază refacerea morală în toate acţiunile publice şi de stat, şi în consecinţă consolidarea ţării şi întronarea unui regim drept, care singur poate aduce liniştea şi fericirea ţării. Ca să putem ajunge acest scop de interes general, să trimitem ca reprezentanţi ai naţiunii numai oameni de cuvânt, de cinste şi oameni muncitori, cari au dat dovadă că se ştiu însufleţi pentru cauze obşteşti contribuind cu cuvântul, cu scrisul şi cu faptele lor, la limpezirea multor chestiuni de interes general şi de oameni de aceia cari nu au tendinţe de separatism confesional.

Nădăjduim că aceste rânduri vor servi de îndemn oricărui fiu credincios al patriei şi al bisericii, ca să contribue în cercul său de activitate la limpezirea unei situaţii, care nu ne poate lăsa indiferenţi faţă de interesele noului stat, de interesele românismului în general şi ale legii noastre strămoşeşti. In consecinţă să caute puncte de apropiere cu fraţii lor de un sânge şi de o lege, căci numai atunci îşi vor găsi liniştea şi mulţumirea de creştini şi de români.

I. C.

Citind ziare

Din *Viitorul* dela 6 l. c.:

Statul Papal este o fosilă de muzeu păstrată cu grijă în borcanul cu spirt al diplomaţiei universale, şi autorii de drept internaţional se silesc să ne convingă că acest stat minuscul ca o republică miedevală italiană are tot ce-i trebue pentru a fi considerat ca stat independent: Are o întindere; are o armată care să-l păzească — o bravă armată cu suliţi de carton, cu ciorapi de mătasă, cu pantofi agrafaţi cu boabe de argint şi cu soldaţi înmânuşaţi! — cu un suveran absolut care are miniştrii săi acreditaţi pe lângă alte state, el primindu-i pe ai altora.

Totuşi în statul grădină şi palat nu e statul papal de altă dată, nici elveţienii gătiţi, pomposi şi ridicoli, nu fac oştire; nici suveranul care-şi îngreunează bătrâna-i frunte cu tiara grea de ametiste, diamante şi smaralde, nu este suveranul care chema la Canossa pe regele penitent.

Celce aşteaptă ciocănaşul de aur care-l va bate cu siguranţă cum a căzut de atâtea ori pe alte irunţi, nu mai este nemuritorul trimis al sfântului Petru pe pământul ars de soarele cald şi înroşit de sângele crimelor lui Borgea....

«*Habemus papam*». Firește. Avem ceva mai mult decât un papă; avem nostalgia trecutului ce vrem să-i dăm o viaţă nouă.

Ocrotirea orfanilor din răsboi

Dare de seamă

Societatea Ocrotirea Orfanifor din răsboi, secţia regională Sibiu, cu ocasiunea sărbătorilor Crăciunului a organizat pentru orfanii din răsboi din orfelinatul «Principele Mircea» un foarte reuşit Pom de Crăciun. La această sărbătoare a orfanilor a asistat un public numeros şi distins.

Orfanilor de răsboi din oraşul Sibiu, în număr de 93, li s'au distribuit la biroul societăţii, haine, ghete, cozonaci, carne, slănină, lemne etc. Pentru acest pom de crăciun, pe lângă cele primite din magazia societăţii, adecă lemne 9500 klg. slănină 30 klg. cozonaci 100, haine 39, ghete 47, s'au primit următoarele donaţiuni în natură:

Librăria Foaia Poporului 175 ex. diferite cărţi de cetit şi 2 duz. creioane; Librăria Arhidiecezană 90 ex. cărţi de citit, 8 duz. creioane, 6 duz. condee, 250 caiete; Librăria Săteanului 50 ex. cărţi de citit, 10 buc. gume, 10 cutii peniţe, 10 palete aquarele; Firma N. Vogelsang 3 duzine ciorapi; doamnele: Catinca A. Bârseanu un palton, Elvira general Botez, Dochia Petrescu, Agnes Măcelariu, Maria C. Popp, Silvia Iliu, Zoe Comanescu, Valeria Beu, prăjituri mere şi nuci. Dna Elisabeta Bratu 1 păr. bocanci, 3 cărţi de citit, 2 jocuri pentru copii. Donaţiuni în bani: Comandantul Garnizoanei Sibiu 563 lei, funcţionarii băncii Albina, dna Minerva Brote, dl Ioan Candrea, banca Centrală filiala Sibiu câte 500 lei; Corpul VII Armată Serviciul Cartierului 350 lei, dl N. Marculescu, dl Ing. Fink Sibiu, prima societate Ardeleană de asigurare S. A. câte 300 lei. Comand. Teritorial Corpul VII Armată biroul I adjut. lei 279; Banca de scont a României sucursala Sibiu, Banca Românească, Creditul technic Transilvănean, Colecta elevelor din internatul Asociaţiunii, dna Emilia Russu Sibiu, câte 200 lei, dna Istrati lei 140. Familia T. Popovici, dl Stoianovici C. dna şi dl colonel C. Roşianu, dna Veturia Lăpădatu, dl general Pap, Librăria Drotleff, firma Hoza şi Inişca Sibiu, dna Miţi Baca, firma Misselbacher câte 100 lei; dna Livia Fruma 50 lei; dna Broşu Maria, Braşov Dârste, şi dşoara M. H. câte 30 lei; dl prot. N. Togan, dl Dr. Vasile Lăzărescu, câte 25 lei; fam. Dr. Vecerdea, dşoara Borcea, dl Romul Simu, dna F. Dombora, dl Dr. G. Măcelariu, dnii Roşca, Aurel Popescu, Dr. Tăbăcariu, dşoara Broşteanu, dl Dr. Bologa câte 20 lei. Generoşilor donatori le aducem pe această cale, în numele orfanilor, cele mai sincere mulţumiri. (ss) *Catinca A. Bârseanu*, prezidentă.

Ştirile zilei

Dela Cassa arhidiecezană. Sf. Sa preotul militar Ioan Dăncilă a colectat pe seama Orfelinatului arhidiecezan suma de 2599 Lei dela următorii: Vama. Sibiu 2000 Lei. Teodor Economu 500 Lei, Hotel Boulevard 50 Lei. Geza Maksai 40 Lei. Total 2590 Lei. Pentru acestea daruri, aduse orfanilor noştri, exprimăm şi pe calea aceasta sincere mulţămiri.

Predică în catedrală. Dumineca trecută a ţinut o frumoasă predică în catedrala mitropolitană părintele *Traian Petrişor* din Guşteriţa.

Distincţie bine meritată. I. P. S. arhiepiscop şi mitropolit *Nicolae* a distins pe vrednicul paroh *N. Todea* din fruntaşa parohie Balşa, tractul protopresbiteral al Geoagiului, acordându-i dreptul de a purta brâu roşu. Părintele N. Todea, după terminarea studiilor teologice şi-a început activitatea ca învăţător în Sebeşul săsesc, unde s'a distins prin înfiinţarea unui bun şi frumos cor bisericesc. A fost ales apoi paroh în comuna Almaşul-mic, pe care a păstorit-o cu vrednicie, căutând a-şi îmbogăţi păstoriţii mai mult în Dumnezeu, dupăce situaţia geografică, sărăcia solului şi comunicaţia anevoioasă, le făcea viaţa din ce în ce mai grea şi apăsătoare. După moartea parohului Demian, a fost ales paroh al comunei Balşa. Grija ce dintâi i-a fost repararea şcoalei şi a sf. biserici, care prezenta o privelişte jalnică. După trecerea la cele eterne a protopresbiterului I. Popovici, a fost încredinţat cu administrarea tractului Geoagiu. Administrarea celui mai estins şi mai sărac tract, sărac sub toate raporturile: intelectual, material şi al totalei lipse de comunicaţie, e o sarcină, pe care părintele N. Todea a purtat-o cu vrednicie 2 ani şi 2 luni. Pentru acestea I. P. S. mitropolit Nicolae a distins pe harnicul preot cu dreptul de a purta brâu roşu. Mandatarul I. P. S. Sale, asesorul consistorial L. Tritean, i-a înmanuat actul în ziua de 23 Ianuar st. v., când, în semnul prieteniei vechi şi a bucuriei ce a avut-o, prin distingerea prietenului său, l-a şi încins cu brâul roşu, cumpărat de domnia Sa, între felicitările şi bucuria colegilor săi prezenţi la cursurile pastorale. Să-l poarte sănătos la mulţi ani, ca un nou îndemn de activitate pastorală în ogorul Domnului.

Nou prefect al Sibiului. In locul dlui Z. Filotti, care s'a retras din postul de prefect al oraşului Sibiu, este numit dl *A. Boiu*. Noul prefect se bucură de multă simpatie în cercurile sibiene, fără deosebire de naţionalitate.

Reuniunea română de muzică din Sibiu şi a ţinut aseară concertul anunţat. Sala dela Urania a fost plină, ca totdeauna la concertele reuniunii. Intre cei prezenţi am remarcat pe I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae, ofiţeri superiori, preoţime, funcţionari civili şi militari, meseriaşi şi tinerime şcolară. Toate 5 bucăţile programei s'au interpretat cu îngrijire şi pricepere. Dare de seamă vom publica în numărul viitor.

Fixarea frontierelor. In 6 Februarie a sosit la Arad comisia pentru fixarea frontierelor, venind dela Oradea Mare. Comisia va continua lucrările pentru fixarea frontierei de sud. In acest scop notarii comunelor din această regiune au fost încunoştiinţaţi a pune la dispoziţia comisiunei toate actele referitoare la întinderea comunelor şi locuitori.

Societatea Crucea Roşie, al cărei scop nobil şi înălţător este cunoscut de toţi, aranjează pentru ziua de 20 Februar 1922 o serată dansantă în sala Unicum din Sibiu. Publicul sibian şi din împrejurime este rugat a-i da concursul pentru obţinerea unui succes cât se poate mai mare, atât din punct de vedere moral, cât şi material. *Comitetul.*

Preoţimea basarabeană intenţionează să înfiinţeze, la reşedinţa episcopiei din Chişinău un muzeu în care se vor aduna toate obiectele vechi istorice aflate în bisericile din Basarabia.

Distincţiuni. M. Sa Regele a conferit ordinul «Coroana României», în gradul de comandor dlor *O. Dima*, *Dumitru Popovici*, şi *Tiberiu Brediceanu*, pentru meriie câştigate în jurul înfiinţării operei şi conservatorului din Cluj.

Saşii şi alegerile. Consiliul naţional săsesc se întruneşte în Sibiu în 16 l. c. la ora 9 dimineaţa pentru a stabili candidaturile şi a-şi preciza atitudinea faţă de guvernul actual.

Coroane eterne. Dna Eugenia Tordăşianu şi fiica Miorica dăruesc la fondul Victor Tordăşianu pentru asilul bătrânilor neputincioşi, administrat de Reuniunea română de înmormântare din Sibiu, Lei 100 în loc de cunună pieritoare pe coşciugul iubitului naş dl căpitan Pantaleon Lucuţa.

Reuniunea femeilor ort. române din Sibiu, suburbiul Iosefin, pentru înfrumseţarea bisericii, invită la *Convenirea socială* ce se va aranja Miercuri, în 2|15 Februar 1922 (Intâmpinarea Domnului) în saleta dela Urania. Inceputul la 8 ore seara. Preţul de intrare: de persoană 10 Lei. Venitul curat e destinat pentru augmentarea fondului Reuniunii.

Dela poştă. Mărcile de 10 bani, asistenţă socială, se aplică numai pe scrisori şi cărţi poştale (şi ilustrate) în *interiorul* ţării, şi nu pe cele trimise loco sau în străinătate. Nu se pun mărci de asistenţă socială nici pe: imprimate, probe de marfă, ziare, cărţi de vizită, fie adresate loco, în ţară sau străinătate.

Colectă americană. Credincioşii parohiei noastre Sâmbăta-de jos, aflaţi în oraşul Canton, America de nord, au colectat pentru biserica noastră suma de 35,105 (treizeci şi cinci mii una sută cinci Lei). După datele primite, colecta a fost făcută numai între fiii bisericii şi comunei noastre aflaţi în America, voind prin aceasta să arete dragostea mare ce o au pentru biserică. Dorinţa donatorilor a fost, ca pe banii colectaţi să trimită din America un clopot. Greutăţile transporturilor însă i-a împiedecat de la această dorinţă. Mai târziu au sosit banii din America, împreună şi câţiva credincioşi vrednici, cari au cumpărat din colecta de mai sus — conform hotărârii donatorilor — două clopote, cu suma de 28,832 Lei. Restul de 6273 Lei s'a depus la bancă sub numirea: «Fondul colecţiei americane, al bisericii ort. rom. Sâmbăta de jos». Vrednică de laudă şi de imitat este această faptă nobilă a marinimoşilor noştri credincioşi, cărora le aduc şi pe această cale cele mai căldurease mulţumiri, rugând pe bunul Dumnezeu să-i ocrotească şi să-i aducă în pace la vetrele lor. *Pr. Aurel Gabor.*

Aviz. Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi, cari au cumpărat sau vândut sau arândat or-ce instalaţie industrială, sau or-ce fel de transaţie, cesiune etc., sub or-ce titlu sau formă, încheiate în intervalul de la 14 August 1916 şi până astăzi, sau care urmează de astăzi încolo a fi încheiate, că în conformitate cu Inaltul Decret Lege Nr. 2447/920 şi Jurnalul consiliului de miniştri cu Nr. 3637, pentru a fi valabile, au neapărată nevoie de aprobarea ministrului de industrie şi comerţ, — fără această aprobare transacţiunile sânt nule. Termenul ultim, pentru arătarea acestora prin Inspectoratele respective, a fost fixat până în ziua de 1 April 1922, după care dată orce cereri pentru transancţiunile deja încheiate, vor fi considerate ca anulate. Cererile pentru aprobarea transacţiunilor, pentru cuprinsul judeţelor Alba-Inferioară, Sibiu şi Făgăraş, trebue înaintate Inspectoratului XX Industrial din Sibiu, Piaţa Regele Ferdinand Nr. 14. *Inspectorul Industrial.*

Parastas. Implinindu-se în 1/14 l. c. 2 ani dela decedarea iubitului soţ şi tată Victor Tordăşianu, dna Eugenia Tordăşianu şi fiica Miorica dăruesc Lei 100 în loc de parastas la fondul Victor Tordăşianu pentru azilul bătrânilor neputincioşi, administrat de Reuniunea română de înmormântare din Sibiu.

Nimicirea şobolanilor. Dela Consiliul oraşului Sibiu primim: Prima întrebuinţare a otrăvii de şobolani s'a executat în intregul oraş şi a avut resultat mulţumitor. Mai cu seamă atestatele administraţiilor dela localuri mai mari (căsărmi şi alte asemenea), constată că otrava şi-a făcut efectul. Fiind că scopul urmărit nu se poate ajunge cu o singură aplicare, proprietarii de case şi administratorii edificiilor sânt rugaţi să execute aplicarea a doua în întregul oraş în 15 l. c.

La fondul Victor şi Eugenia Tordăşianu pentru înzestrarea fetelor sărace dar cu alipire către Reuniune, a colectat vornicul Ioan Imbăruş dela nuntaşii ospăţului lui Ioan Bunea, comerciant cu Elisaveta Brădean, naşi fiind dl George Urian cu dna, suma de Lei 60. Pentru prinos mulţumeşte: *G. Poponea*, prezident. *St. Duca*, secretar.

Nr. 494/921 (18) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III, **Subpeatra**, din protopresbiteratul Lupşa, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în foaia oficioasă «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasionate (enumărate) în coala B. pentru venitele preoţeşti, precum şi salarele ce le acordă statul preoţilor conform cvalificaţiei de care dispun.

Concursele înzestrate cu documentele recerute sânt a se înainta subscrisului în terminul deschis, iar concurenţii — cu observarea prescrierilor regulamentului parohial — se vor prezenta înainte de alegere şi în comună, spre a cânta, eventual a celebra şi cuvânta şi a face cunoştinţă şi cu poporul.

Pe baza decisului comitetului parohial dela 13/26 Decemvie a. c., în lipsa altor concurenţi, în candidaţie se vor admite şi învăţători diplomaţi cu atestat de calificaţie preoţească câştigat în cale extraordinară.

Baia-de-Arieş (Ofenbaia), 29 Decemvrie 1921, (11 Ianuar 1922).

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Lupşei în înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Vasile Gan
protopresbiter

Nr. 11/1922 (14) 3 3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia I-ma din **Ibăneşti** (de clasa I-a) în protopresbiteratul Reghinului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Beneficiile împreunate cu acest post sânt venitele parohiale statorite în coala B. pentru întregirea dotaţiunei dela stat şi salarul dela stat conform cualificaţiunei şi timpul de serviciu a celui ales.

Alesul paroh după terminarea bisericii a cărei zidire acum s'a decis în sinodul parohial, va fi îndatorat a locui în casa parohială din cătunul «Runcul» când şi parohiile din Ibăneşti se vor aronda din nou.

Cererile de concurs le vor înainta concurenţii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, iar pentru a se face cunoscuţi poporului se vor prezenta la biserică în vre o Duminecă ori sărbătoare cu prealabila încunoştiinţare a oficiului protopresbiteral.

Reghin, la 4/17 Ianuar 1922.

Oficiul protopresbiteral ortodox.

Vasile Duma
protopresbiter

Nr. 10/1922 (19) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia ort. română de clasa I **Coşna** în protopresbiteratul Bistriţei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în ziarul «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt toate cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat, precum şi salarul preoţesc conform statelor de plată şi anii de serviciu.

Reflectanţii calificaţi pentru acest post îşi vor înainta cererile susţinute cu documentele de lipsă oficiului protopresb. ort. român în Bistriţa şi pentru a face cunoştinţa poporului se pot prezenta în parohie în vre-o Duminecă ori sărbătoare spre a cânta, a cuvânta ori a urlit ghisi în biserică.

Bistriţa, 10 Ianuar 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. în înţelegere cu comitetul parohial.

Grigoriu Pletosu
protopresb.

Nr. 3145/1921 (16) 3—3

Concurs

Sistemizându-se prin resoluţia de dto 1 Noemvrie 1921 Nr. 23,037/1921 a Secretariatului general dela instrucţiune un post de **profesor de religie** pentru elevii ortodoxi dela toate şcoalele din **Bistriţa**, prin aceasta, pentru ocuparea aceluia, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Dela reflectanţi se cere să fie preoţi ori clerici cu examen de capacitate preoţească. Preferiţi vor fi cei cu studii superioare ori cu examen de cursuri dela universitate şi cu certificat de examen pedagogic.

Cererile însoţite de documentele cerute sunt a se înainta la Consistorul diecezan din Cluj în terminul deschis. Cel numit va trebui să-şi ocupe postul la 1 April 1922.

Cluj, 26 Ianuar 1922.

Consistorul diecezan:

Nicolae Ivan
episcop

Nr. 3439/921 Bis. (11) 3—3

Concurs din oficiu

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de cl. I. **Aiud**, centrul judeţului Albei inferioare, sistemizat prin rezoluţia ministerială nr. 61,141/921, prin aceasta publicăm concurs în termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt: dotaţia dela stat — minus venitele statorite în coala B. — Dela reflectanţi să cere să aibe cualificaţie pentru parohii de cl. I, să fie apţi de a propune şi studiul religiunii la toate şcoalele de acolo (liceu, civile) pentru cari va primi remuneraţie specială şi să se prezinte în o Duminecă sau sărbătoare în capela noastră de acolo pentru a-şi arăta desteritatea de a servi şi cuvânta.

Cererile însoţite de documentele prescrise — sânt a se înainta la Consistoriul Diecezan — în terminul deschis.

Cluj, la 23 Ianuar 1922.

Consistoriul Diecezan

Nicolae Ivan
episcop

Nr. 3688/1921 (8) 3—3

Concurs din oficiu

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa II **Dângaul mare** cu filia **Dângaul mic** trac. Cluj se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Reflectanţii sunt învitaţi să-şi înainteze petiţia concursuală, adjustată cu documentele cerute, în termenul deschis Consistorului Diecezan ortodox român din Cluj şi a se reprezenta în parohie spre a fi cunoscuţi din partea poporului.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fixate în coala B. pentru întregirea retribuţiunilor preoţeşti dela stat.

Taxele stolare stabilite din nou de către credincioşi se pot vedea la Consistor, — iar casă parohială este foarte bună.

Cluj, la 30 Decemvrie 1921.

Consistorul Diecezan ortodox român:

Nicolae Ivan
episcop

Nr. 25/1922 (13) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învăţător la şcoala confesională română ortodoxă din **Calbor**, tractul Făgăraş, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt: Salar dela biserică 300 Lei, restul va primi dela stat. Cvartir corespunzător în edificiul şcoalei şi 20 lei pentru grădină.

Cel ales e dator a conduce elevii Dumineca şi sărbătoarea la biserică şi a cânta cu ei răspunsurile liturgice.

Doritorii de a ocupa acest post să şi înainteze în terminul deschis cererile cu documentele cerute de lege oficiului protoprebiteral al tractului Făgăraş, având a se prezenta la biserică spre a face cunoştinţă cu poporul.

Oficiul protopresbiteral al tractului Făgăraş în înţelegere cu comitetul parohial.

Făgăraş, la 25 Ianuar 1922.

Nicolae Borzea
protopop.

Nr. 4/922 (12) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din comuna bisericească **Roşia Montană**, de cl. II, în protopresbiteratul Abrudului, se publică concurs cu terminul de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor dela stat.

Ceice doresc a ocupa acest post îşi vor înainta cererile de concurs subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul arătat şi se vor prezenta pe lângă observarea dispoziţiilor reglementare, în vre-o Duminecă sau sărbătoare în parohie pentru a face cunoştinţă cu poporul.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Abrudului în înţelegere cu comitetul parohial.

Abrud, 8 Ianuar 1922.

Petru Popoviciu
protopop

Anunţuri şi reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45.

Frac

căptuşit cu mătasă, **pantaloni** şi **vestă**, precum şi **un pat de copil**, de vânzare. Se pot vedea **Str. Quer 28** între orele 4—6 p. m.

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,
profesor universitar şi membru al Acad. române

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare

Album

de

brodării şi ţesături româneşti

Compus şi editat de

Minerva Cosma

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,
profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Preţul 20 Lei.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 8/21 Februar 1922 Nr. 12

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Nr. 6 (Of.)
Procuratura de stat
Str. Schewis
Loco

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Anunțiurilor: un șir petit 2 lei pentru odată, la mai multe ori se dă **rabatul cuvenit.**
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Averi catolice și — uneltiri confesionale

I.

Averi „catolice" de milioane. — Scopurile urmărite. — Datoria organelor statului.

In zilele trecute s'a scris prin gazete, că episcopia unită din Lugoj s'a făcut stăpână peste o avere «catolică» de o sută de milioane. Dar știrea a fost prea puțin luată în seamă, și gazetele au întrelăsat de a ne lămuri și asupra împrejurărilor, cine a înzestrat-o cu acea avere? ce scopuri va servi ea, și cari factori publici și-au dat concursul la această înzestrare?

Chestiunea acestei averi însă este numai un fragment din o chestiune, mult mai mare, ceea a averilor catolice comune din fostul stat ungar.

Biserica catolică ungară, din care făcea parte și biserica uniților români, era una din cele mai bogate biserici din lume. Distrus și împărțit odată statul ungar, care încadra în hotarele sale biserica catolică, ar fi trebuit să urmeze în ordinea firească și legală a lucrurilor, ca și acele averi comune să se împartă și ca cetățenilor catolici ai României, câștigați de sub stăpânirea ungurească, să li se facă parte cuvenită din acele averi. Și se mai cerea, ca licvidarea și împărțirea acelor averi să se facă chiar cu știrea organelor statului român, deoarece nu e indiferent pentru stat, *ce averi* au singurati cele confesiuni, și mai ales *ce scopuri* urmăresc acele averi?

Statul e interesat să știe aceste lucruri, deoarece subvențiile bisericești dela stat trebue să fie măsurate în raport cu averile, de cari dispune fiecare confesiune; și, în al doilea loc, statul trebue să pună frâu în gura averilor catolice, cari servesc scopuri de agresiuni confesionale și nu au tocmai caracterul și tendența politică în deplină armonie cu interesele noului stat român.

Drept aceea, ne permitem să întrebăm dacă averea mare, primită de episcopia unită din Lugoj — numai de ea și numai pentru sine — i s'a acordat cu concursul organelor statului? și face ea parte din marea avere catolică din fostul stat ungar? apoi, că cine și când a conlucrat din partea statului la operațiunile de licvidare?

Dacă statul român nu-și va impune cuvenitele precauții și nu-și va cere partea cuvenită de acțiune în rezolvirea unor atari chestiuni, ne putem trezi, ca mâne-poimâne, cu alte sute de milioane — botezate ca averi *bisericești* — cu cari să se înzestreze alte eparhii «catolice» de pe nu știu unde și din partea nu știu cui? Și cu vremea rătăcirea cea de apoi poate fi mai mare decât cea dintâi, vorba sf. Scripturi!

Noi nu ne intrigăm pe motivul, că episcopia unită din Lugoj a primit ce a primit; ci ne privește *metodul* și eventualele urmări funeste ale atăror înzestrări. Ci, tocmai din contra, ne-am bucura, dacă fiecare episcopie unită și-ar primi *cât mai de grabă* partea sa din averile catolice comune. Ar fi la mijloc și un înalt interes al statului nostru să se facă acest lucru, deoarece ar trebui să jertfească mai puțin pentru «cultul catolic», și i-ar rămânea mai mulți bani pentru nevoile sale proprii, ca stat.

Dar mai are statul român și un alt interes în chestiunea averilor catolice. O mare parte a averilor catolice, din fosta Ungarie, erau administrate de însuși guvernul țării. Statul român, moștean al celui ungar în cele politice, a moștenit nu numai dreptul, ci și datoria de a chivernisi, direct ori indirect — sau *cel puțin de a controla* chivernisirea acelor averi, cari ar fi partea catolicilor noștri trecuți încoaci din statul ungar.

Insuși parlamentul din Budapesta de pe vremuri a pus în discuție chestia aceasta, în repetite rânduri: dacă averile catolice, chivernisite de stat, nu cumva sânt averi de stat.

Noi nu vom afirma acest lucru, ci numai atâta: că ele sânt averi ale catolicilor, chivernisite de statul ungar, și că statul român e dator să se intereseze de chestiune și să-și ia partea sa de muncă și de îndatoriri, pentru licvidarea urgentă a acelor averi și pentruca și până la regularea definitivă a raporturilor confesionale prin Constituția nouă a țării, chivernisirea lor să fie controlată de organele statului român.

II.

Statul ungar și averile catolice. — Dotarea unor biserici din Bănat. — Acțiune confesională dusă în popor.

Interesele obștești ale țării, prin a cărora prismă privim chestia averilor catolice comune, ne impun datoria să ne clarificăm atitudinea și prin câteva motive.

Averile catolice din fostul stat ungar aveau un vădit caracter de agresiune. Insuși statul ungar s'a folosit de ele în scopurile sale politice, ear matadorii catolicismului unguresc au știut să profite de această tendență, întru ajungerea scopurilor lor de a propaga totodată prin ele și catolicismul.

Cei luați în pleasna acestui atac am fost tocmai noi, românii ortodocși, de o întreagă sută de ani încoaci. Iată cum:

Este binecunoscut asaltul catolicismului asupra bisericii ortodoxe române din părțile ungurene și banatice, început încă din vremea episcopului Samoilă Vulcan dela Oradea, mai ales în părțile Bănatului, unde catolicismul nu putuse prinde rădăcini.

Și, atunci, ce se întâmplă? Stăpânirea ungurească veni în sprijinul catolicismului agresiv, prin aceea că o parte din averile sale erariale din Bănat le schimbă cu moșiile, mai puțin roditoare, ale *fondului religionar catolic* și ale *fondului studiilor*, cari se aflau în nordul Ungariei.

Aceste averi, alăturea de alte isvoare de ban catolic, luară asupra lor sarcina de a dota pe preoții și bisericile unite din Bănat, și de a promova sciziunea sufletească a românilor ortodocși, în folosul catolicismului, și slăbirea lor politică în favorul maghiarismului.

Schimbul acela se făcu pe la începutul veacului trecut, așa că astăzi în Bănat fondul religionar e stăpân în 26 sate din județul Timiș, din cari numai maximum 5 nu sânt românești, iar în județul Caraș-Severin alte patru sate românești. Dintre aceste sate unele au primit «unirea» numai după înstăpânirea fondului religiunii catolice pe teritorul lor.

Astăzi de pildă fondul religionar ungar catolic, care are și în Bănat un domeniu, la Ciacova patronează 45 comune unite din Bănat și alte 79 în Bihor. In Bănat opera aceasta de distrucțiune sufletească este sprijinită și de domeniul societății căilor ferate austro-ungare deodinioară, în 8 comune, precum și de erariul regesc din Bănat — ministeriul agriculturii — în 10 comune românești,

Tot astfel, și fondul studiilor își are stăpânirea asupra altor patru sate românești, și numai românești, tot în județul Timișului.

Averea catolică și alte averi publice din statul ungar de odinioară, chiar și averi de ale statului, ne încălecaseră de a binele, pe neobservate și ne subminau. Chiar și statul român de azi încă are anumite angajamente, negative față de interesele sale bine pricepute, moștenite dela regimul ungar sub titlul patronal, în folosul mai multor biserici și instituții de rit latin chiar.

Și în loc de a se despovăra statul de aceste sarcini cari sânt negația expresă a intereselor sale, — ei asistă pasiv și indiferent la o nouă încălecare a cetățenilor săi ortodocși din partea averilor catolice.

Sub acest aspect e foarte îngrijorător fenomenul eclesiastico-politic, al înzestrării tocmai și numai a episcopiei unite din Bănat cu o avere colosală, din partea nu știm a cui, și că a avut parte de această înzestrare tocmai episcopia unită din Lugoj, care și până aci a fost cea mai zeloasă și mai puțin alegătoare în mijloacele propagandei de «catolicizare», iar în timpul din urmă a deschis în Bănatul năpăstuit cea mai odioasă acțiune confesionalistă, dusă în popor cu broșuri, pline de hulă la adresa bisericii ortodoxe și de proslăvire a — papalității!

In adevăr, averile catolice trebue să fie împărtășite de o specială atențiune din partea statului român, căci la din contră ne putem trezi cu surprize dureroase, de pe urma cărora noi vom pierde, ca Țară și Biserică, și se vor

alege cu câştiguri numai catolicii noştri şi prietenii lor politici de peste hotare.

III

Episcopia unită din Lugoj şi propaganda. — Deosebire între metod şi metod. — Cine este tulburător al sufletelor

Ceeace se petrece în Bănat, în legătură tocmai cu episcopia unită din Lugoj şi în folosul străinismului, este d'a dreptul revoltător.

D'abia că scăpărăm fericiţi peste ziua memorabilei Adunări dela Alba-Iulia, din 1918 şi eată că episcopul de atunci al Lugojului, acum al Oradiei, cu prilejul festiv al celui de al treilea sinod diecezan unit al eparhiei Lugojului, invită în primăvara anului 1919, biserica ortodoxă română printr'un specific machiavelism jesuitic, să primească unirea cu Roma. Am făcut unirea politică cu Ţara mamă, să facem acum şi unirea religioasă cu altă mamă.

E acesta, *cel dintâi* cuvânt de provocare confesională, şi signatura acestei chemări religioase-bisericeşti se resfrânge şi în unele din acţiunile vieţii politice de reconstruirea politică unitară a statului.

Se 'nţelege, statul român şi biserica ortodoxă română, nu s'au gândit să urmeze acestei chemări de sirenă. Li s'a răspuns: *Voi* aveţi să vă întoarceţi la sânul mamei, pe care aţi părăsit-o de 200 ani şi mai bine.

Şi atunci ce se întâmplă? Dar, să citâm din documentele lor politice:

Eată ce cetim în apelul dela 10 Mai 1921 emis cu nr. 912/1921 de «Episcopia Lugojului — Direcţiunea cancelariei diecezane» şi trimis preoţilor uniţi până şi din celelalte eparhii:..

...«Se ivesc presemnele unei lupte, lupte de exterminare (?) împotriva bisericii noastre. Ni se declară răsboi din partea acelora cari abia scăpaţi de robia comună *se cred stăpâni (?!) în casă*, liberi a adauga rătăcire peste rătăcire. — Nu putem zice, că aceste vremi ne-ar fi aflat pe deplin pregătiţi... ne lipsesc cele mai eficace mijloace de apărare: *literatura poporală*... am decis să scoatem o serie de broşuri apologetice pentru poporul nostru...»

Şi, deja în Mai 1921, se expedia urbi et orbi prima broşură: *Glasul unirii*, scrisă de un vechiu maniac papal, Virgil Pop. De atunci s'au mai respândit alte două broşuri: una despre *Schisma dela 1054* şi alta despre *Unirea dela 1700.*

Şi nu este teză de adevăr istoric, care să nu fie răsucită şi întoarsă pe dos în aceste broşuri cari nu mai slăbesc din catolicism şi nu lasă, nerostit, nici măcar un singur cuvânt de hulă la adresa bisericii ortodoxe şi de laudă la adresa papismului şi a «schismei româneşti.»

Cu arsenalul atâtor mijloace prea puţin curate şi şi mai puţin româneşti, s'a scoborât episcopia unită din Lugoj în mijlocul poporului. De aceasta propagandă are nevoie Ţara şi Neamul Românesc, şi mai ales bănăţenii noştri fracturaţi sub două stăpâniri politice? Am crede că nu!

E adevărat, că de pe urma provocării din sinodul unit dela Lugoj, şi noi li-am răspuns cu chemarea, de a întoarce acolo, unde-i cheamă *legătura sângelui şi o tradiţie religioasă multiseculară*, în care ni s'a formatneamul. *Dar poporul l-am lăsat în pace*, adresându-ne numai bisericanilor obsedaţi de iubirea către papa în o mai mare măsură decât către Ţara Românească. Ear acum răspunsul ce ni se dă, este: *tăciunăria confesională dusă în popor. Spre acest scop*, al răsboiului confesional în popor, *s'au dat multele milioane episcopiei unite din Lugoj*?

Dânşii tulbură sufletul poporului şi-l otrăvesc, în loc de a sta de vorbă, noi de noi, între olaltă, căpetenii şi fruntaşi bisericeşti ai aceluiaşi *un* popor certat de Dumnezeu cu *două* feluri de altare.

Să fixăm bine această mare deosebire de metod, dintre noi şi ei. Vom căuta şi noi să grăim poporului la vreme potrivită, dar nu în feliul propagandei sectare dela Lugoj, ci clarificând mai întâi alte *chestiuni preliminarii.*

Dar rosturile acestea ies din cadrele acestui scris de gazetă. De aceea ne mulţumim deastădată, să demascăm averile catolice — din trecut şi cele din viitor chiar! — de printre români.

Căci, fără îndoială, tăciunăria confesională din Bănat nu se face fără de concursul averilor catolice, cari — prea suspect lucru — se sporesc în Bănat prin mijlociri oculte şi cu tendenţa de a slăbi, în ultima instanţă, însuşi statul român.

De aceea chestiunea acelor averi o recomandăm în specială atenţiune a organelor statului român, despre cari nu putem presupune că ar fi capabile să lipsească dela o înaltă datorie politică şi patriotică.

Logodnă princiară. Luni, în 20 Februar 1922, s'a serbat logodna Domniţei noastre Maria, *a doua fiică a Suveranilor români, cu Regele* Alexandru *al sârbilor, croaţilor şi slovenilor. Ziua aceasta de sărbătoare să fie tot odată şi semn de speranţă, că între cele două ţări aliate, ieşite glorioase şi mărite din războiul popoarelor, se va stabili deplină înţelegere, — şi ceea ce după dreptate este al nostru, ni se va restitui în întregime. Cu această sperare toţi românii întâmpină cu bucurie şi însufleţire pe regescul mire Alexandru.*

Nr. 8728 Plen.

CIRCULARĂ

către toţi membrii ordinari şi ad hoc ai sinodului protopopesc din tractul Sibiu

Având în vedere dispoziţiunile din § 42 Stat. org. şi ale §§-lor 15 şi 16, din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter, prin aceasta convoc sinodul protopresbiteral electoral al tractului Sibiu pentru îndeplinirea alegerii de protopresbiter pe ziua de *Vineri, 4/17 Martie 1922* la sediul protopopiatului, Sibiu, dimineaţa la 10 ore.

Sinodului electoral va premerge sfta liturgie cu chemarea Duhului sfânt, la care sânt poftiţi toţi membrii sinodului electoral.

Tot pe ziua aceea este convocat comitetul protopopesc la ora 9 jum. a. m. spre a constata calificaţiunea candidaţilor şi a face lista de candidare.

Sibiu, 3/16 Martie 1922.

Mateiu Voileanu
comisar consistorial

Citind ziare

In Dimineaţa:

Preotul M. Radulescu, din vechiul regat (Cosâmbeşti-Ialomiţa) spune următoarele despre proiectul legii de organizare a bisericii şi clerului ortodox:

Ne aşteptăm cu toţii, ca noua lege organică a bisericii dominante să fie aşezată pe alte norme decât cele de până acum.

Libertăţile ce aveau bisericile surori, ce au venit la noi, ne vor folosi şi nouă şi ne vor scoate de sub tutela politică a statului; căci nu cred să fi fost vreun loc de episcop sau de simplu preot — care să fi fost mai bun, — şi să nu fi fost ocupat prin politică.

De aceea am avut atâtea neplăceri în biserică... Starea aceasta anormală a făcut, ca cei care puteau să lucreze ceva în via Domnului pentru biserică, au lucrat pentru *politică*; căci altfel, erau condamnaţi a rămânea obscuri, orcât de meritoşi ar fi fost.

Pe noi, maioritatea membrilor clerului ca să nu zic totalitatea, ne interesează în noua lege: Ce se va face pentru emulaţia preoţilor?

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,
profesor universitar şi membru al Acad. române

FOIŞOARA

Igienă şi prevedere socială

«Igienă şi prevedere socială» e titlul unei broşuri apărute în editura «Ramuri» din Craiova şi datorită condeiului măestru al dlui dr. Ch. Laugier. Ocrotirea copiilor şi a femeii, lupta contra epidemillor, tuberculoza, boalele venerice, pelagra, paludismul, alcoolismul, asistenţa şi organizaţia sanitară sânt arătate în această broşură scurt, limpede şi convingător. Nu există în literatura noastră modernă publicaţie, care ni-ar desvăli cruda stare faptică a igienei sociale mai bine decât această broşură. In interesul propriu şi obştesc e, ca această scriere să fie citită şi recitită de toţi cărturari noştri dela oraşe şi dela sate. Preotul şi învăţătorul dela sate se vor convinge, că şi pe teren social se cere cu drept o conlucrare a dânşilor, ear pătura intelectuală dela oraşe se va convinge cum păcătueşte prin indolenţa sa în contra sănătăţii proprii.

Citind despre ocrotirea femeii la naştere ne vom întreba surprinşi: se poate aşa ceva în anul 1921? Se poate ca la noi această «ocrotire» să fie încă aşa de «mistică» ca la popoarele inculte, bună oară din Australia? Sau va rămânea «satisfăcut» cititorul aflând că în 1904 au murit în România 72 484 copii în vârsta de sub 5 ani, adecă 46·3 %? «Din 100 de născuţi nu trec vârsta de 5 ani decât jumătate» — conclude autorul.

In lupta contra epidemiilor vom afla că avem o lege bună, foarte bună, însă nu se poate aplica, fiindcă... societatea nu apreciază această lege, nu se dau banii necesari pentru spitalele epidemice şi din lipsa lor sufere societatea, căci «sănătatea nu este decât chestie de bani»! Un bolnav contagios d. e. un scarlatinos, constitue pericol pentru copii şi adulţi: interesul societăţii e — isolarea dânsului. «Femeea dela ţară nu poate pricepe rostul şi practica izolării şi o taxăm de incultă, de ignorantă: cum să clasificăm însă actul cugetat al orăsencei, care îşi ascunde copilul bolnav de bubat pentru a nu-şi întrerupe vizitele, bostonurile, ceaiurile şi altele asemenea grave ocupaţiuni?»

«Cât timp publicul are a face cu o boleşniţă, ce bântue numai printre copii şi ştie că pe ei nu-l poate atinge, o priveşte cu indiferenţă (adecă isolarea), ba chiar găseşte că e cazul de a cânta în struna milei şi a filantropiei. Când însă e vorba de o boală, ce-l poate repune chiar pe el, atunci oh! atunci se schimbă, reacţionează, şi dacă ar fi după el, ar trebui să procedăm ruseşte, să dăm foc satelor cu bolnavi cu tot, numai să scape el de această pacoste», ca d. e. holeră sau tifosul exentematic. Şi tot acest public din neştiinţă nu se agită de loc faţă — de tuberculoză! Nu intreprinde nimic, sau aproape nimic, în contra tuberculozei, fiindcă nu cunoaşte în destul acest ravagiu omorâtor al societăţii!

Asupra tuberculozei vom afla din această broşură multe lucruri «edificatoare»; şi fiecare, chiar şi medicii vor putea învăţa multe în interesul propriu. In Germania în 1886 mureau din 100 de cetăţeni 34.3, In anul 1907 mor 23! de tuberculosă; în Franţa în 1887 mor 28·2 şi în 1907 deja 33·7! «Concluzia ce se impune

Unificarea calendarului

Intr'o convorbire acordată directorului dela ziarul *Ethnos* din capitală, I. P. S. Sa mitropolitul primat Miron a declarat despre unificarea calendarului următoarele:

Chestiune foarte importantă, este a calendarului; căci din cauza existenței a două calendare, cu două rânduri de sărbători, statele sufer uriașe pierderi economice. Un economist făcând calcul aproximativ, afirmă că România pierde într'o zi de nelucrare 500.000 000 lei. Cum după războiu statele sânt încărcate de datorii, de sigur că o asemenea perdere, în loc să ușureze, agravează situația. Din punct de vedere moral și al frățeștei convețuiri cu diferite confesiuni, unificarea calendarului ar fi de mare folos. Intrebarea este cum să accepteze și biserica orientală calendarul nou, sau că știința astronomică de azi ar putea să ne prezinte ceva și cu mai puține defecte. Un sinod ecumenic, schimbând calendarul, poate ar reduce unele din sărbătorile mai neînsemnate, ori le-ar transfera pe Dumineca ce urmează.

Știrile zilei

Hirotonire. I. P. S. Sa mitropolitul nostru *Nicolae* a hirotonit în 4 l. c., întru diacon, iar în 6 l. c., întru presbiter pe clericul Chirion Marcu ales paroh în Șeica-mare (prot. Mediaș).

Prințul moștenitor Carol a sosit Sâmbătă după amează în capitală, înapoindu-se din călătoria făcută în Grecia. Principesa Elena, augusta soție a principelui moștenitor, mai rămâne împreună cu micul prinț Mihai, timp de o lună, la Atena.

Pe cale bună. Din toate părțile Basarabiei sosesc la directoratul de instrucțiune publică cereri de școale din partea sătenilor. Poporul basarabean oferă a da tot sprijinul pentru înființarea și susținerea școalelor de care are trebuință. Unde lipsește localul necesar, sătenii oferă clădirea cerută. Unde localurile sânt neîncăpătoare, țăranii arată că pun cu bucurie mâna dela mână spre a face tot ce le trebue.

Abdicarea regelui Constantin. Regele Constantin al Greciei voește să-și părăsească tronul și să se stabilească în România. Prin aceasta Grecia își pregătește drumul spre Mica Înțelegere a popoarelor din Balcani.

Episcop calomniator. Ziarele bucureștene aduc știrea, că episcopul ungur *Raffay* din Ungaria continuă să publice în presa din Budapesta o serie de calomnii la adresa României. Intre altele, episcopul nu se sfiește să scrie neadevărul, că preoții săcui din Ardeal sânt arestați și torturați. Fără să poată da nici un singur nume de asemenea preoți, autorul articolelor se mărginește a respândi calomniile spre a induce în eroare opinia publică din străinătate. Cel mai bun răspuns, dat episcopului calominator, este desmințirea ce o publică ziarele minorităților din țara noastră.

Ministerul instrucțiunii a decis unificarea administrativă a învățământului superior din teritoriile alipite cu cele din regat. Numirea personalului didactic și administrativ al acestui învățământ se va face pe viitor de către minister, conform legii învățământului superior din regat.

Moartea episcopului Safirin. Fostul episcop al Romanului, *Gherasim Safirin*, a încetat din viață la Schitul Frăsinet, din județul Vâlcea. Se știe că defunctul, între anii 1908—1911 a dus o vie luptă în Sinod contra fostului mitropolit primat Atanasie Mironescu, retras la mănăstirea Cernica de lângă București. Din cauza acestui conflict, episcopul a trebuit să demisioneze, și din 1911 a stat retras în Schitul Frăsinet. Episcopul Safirin s'a născut în Isvoarele (Mehedinți) și a murit în etate de 72 ani.

Candidați în Ardeal. Partidul național liberal a fixat toate candidaturile sale în Ardeal. Dintre candidații guvernamentali din Ardeal, 40 procente sânt din vechiul regat. In 9 circumscripții electorale liberalii n'au pus candidați, pentru a lăsa pe șefii partidelor de opoziție să intre în parlament.

«Lumina Satelor», foaia pentru popor, ce apare aici în Sibiu a fost primită cu bucurie de țărănimea noastră dornică de lumină curată și povățuire dreaptă. De se va menținea la înălțimea numerelor din urmă, ea este pe drumul de a deveni cea mai bună gazetă pentru popor. Pe lângă numărul frumos de abonamente ce-i sosesc dela cititori, ei își spun și cuvântul lor simplu, dar cu atât mai prețios arătându-și plăcerea cu care o cetesc. Pe urma înțelegerii rostului ei din partea preoțimii, au început să sosească liste, unele cu mai multe zeci de abonați. Nici nu se poate ca preoțimea să nu înțeleagă glasul de chemare a I. P. S. Sale părintelui nostru mitropolit pentru sprijinirea și răspândirea foii, ca cel mai bun tovarăș în lucrul lor de păstorire. Stăruința preoțimii în această direcție va fi socotită fiecăruia ca un merit în proporția în care a știut să-i câștige cititori.

In aceeaș vreme atragem atențiunea asupra încercării pe care o face «Foaia Poporului» din Sibiu de a submina autoritatea preoțimii, din motive înțelese, dar nejustificate.

Acum pentru a doua oară are ieșirea vehementă prin cuvinte puse în gura «oamenilor noștri dela sate»: «Popii să ne lase în pace cu gazetele lor, și să-și vadă de biserică, ear dacă au ceva bani curați adunați (vorbă să fie! Red. Foii pop.) aceia să nu i cheltuească pe gazete...» Oameni «răi la suflet» sânt numiți preoții cerând cititorilor săi să denunțe pe ceice ar îndrzsni să răspândească «foaia popilor».

Cum se vede dl *Bratu*, proprietarul «Foii Poporului» are veleități nu numai față de «Lumina Satelor», ci atacă întreaga tagmă preoțească. In consecință preoții noștri vor ști ce atitudine se ia, când vor găsi și unde vor găsi foaia lui în casele păstoriților lor.

Cunună eternă, întru veșnica pomenire, și în loc de cunună pe sicriul mamei sale, *Eleonora Jantea n. Coman*, trecută la cele eterne Sâmbătă la 11 Februar a. c. în Geoagiu, — dl Dr. Ioan Jantea primpretor a donat fondului de curând înființat pentru edificarea bisericii ort. din Geoagiu-Suseni, unamie (1000) Lei. Tot spre acest scop, dl Virgil Vlad din Alba-Iulia și un anonim au dăruit câte unasută (100) lei. Pentru aceste pioase donații li se aduc, în numele comitetului parohial, cele mai călduroase mulțumiri. Geoagiu, la 14 Februar 1922. *Valeriu Goron*, paroh-protopop.

Recunoștință. O biserică monumentală s'a zidit la Sofia, drept recunoștință pentru poporul rus, care a contribuit la eliberarea bulgarilor în 1877. — Și pentru poporul român?

Retrocedarea sfintei Sofii. Din Constantinopol se vestește, că patriarhul a adresat marilor puteri un memoriu, în care cere să se retrocedeze ortodoxiei catedrala Sfânta Sofia.

A doua ședință literară la «Reuniunea meseriașilor români din Sibiu» se va ținea Joi în 10/23 Februar la ora 8 seara în localul Reuniunii din strada Brukenthal Nr. 17. Prelegător: Dr. Lazar Popovici, inspector sanitar.

Cununie. Dl Ionel Berghian, profesor în Deva, și-a serbat cununia cu dșoara Elvira Motora, fiica preotului Vasile T. Motora, Duminecă în 19 Februar a. c. în biserica ort. română din Deva. — Felicitările noastre.

Pe lângă Academia de agricultură din Cluj se va înființa un curs de viticultură și vinificație; acest curs va dura opt luni în trei perioade. La sfârșit, 15 dintre cei mai buni elevi vor fi angajați în serviciul statului, ca agenți viticoli. Condițiunile de admitere sânt: să fie absolvent al unei școale medii sau inferioare de agricultură sau viticultură, sau să aibă patru clase de liceu, civile sau o școală echivalentă, și să dovedească că au o practică de cel puțin un an în viticultură.

Școale. In darea de seamă asupra activității directorului instrucțiunii din Cluj, se arată că românii din Ardeal au 43 licee, iar celelalte naționalități 48 licee; românii au 48 școale civile, minoritățile 101.

Ministru corect. Noul ministru francez al finanțelor, luând în primire portofoliul său, a demisionat din toate consiliile de administrație ale băncilor, unde fusese membru. Ni se pare că la noi lucrul se petrece dimpotrivă: noii miniștri caută să între în cât mai multe consilii de administrație.

Noua monedă metalică de 25 bani va fi pusă în circulație de ministerul de finanțe pe ziua de 1 Martie 1922. Numai d'ar ajunge și pe la noi, ca să înlocuească hârtiuțele mult zdrențuite.

Curs de istoria românilor. Consiliul profesoral al Universității din Sorbona, a admis ca în programul de cursuri să fie înscris și cursul de istorie a românilor, care a fost încredințat dlui profesor N. Iorga. D-sa va pleca în lune a. c. la Sorbona, să țină acest curs.

Zamolxe, mister păgân, este titlul celei mai nouă lucrări, datorite poetului *Lucian Blaga*. Opera, cu desene de dl G. Șerban, este premiată de universitatea din Cluj. A apărut în editura Institutului de arte grafice «Ardealul». Prețul 12 Lei + porto.

Biserica rusă în ajutorul înflămânziților. Ziarele Rusiei sovietice publică numeroase scrisori ale credincioșilor ortodoxi, prin care autoritățile bisericești sânt îndemnate a vinde prețioasele lucruri bisericești în aur și petre scumpe și a fi întrebuințate în ajutorul înflămânziților de la Volga. Cum se știe bisericile și mânăstirile rusești dispun de colosale comori bisericești din metal prețios și pietre scumpe Dacă aceste comori bisericești ar fi schimbate în cereale, s'ar procura pe doi ani mijloace de existență în regiunile înfometate. Și s'ar mai putea întreprinde și multe alte lucruri. Episcopul din Nijninovgorod a arătat că răspunde apelului făcut, dacă iubirea deaproapelui cere ca lucrurile bisericești din aur, argint, briliante să fie jertfite.

Chiriile. Consiliul de miniștri, ținut Vineri seara, sub președinția dlui I. I. Brătianu, autorizează biroul presei să repete comunicatul dat că în privința viitoarei legi a chiriilor principiul general va fi: *prelungirea* contractelor de închiriare în condițiile ce le vor stabili viitoarele corpuri legiuitoare, astfel ca interesele tuturora să fie apărate. — In legătură cu aceasta amintim, că Liga chiriașilor din Sibiu, în întrunirea sa ținută zilele acestea în sala dela Urania, a trimis telegramă guvernului și a cerut prelungirea contractelor pe cinci ani.

---

din citirea acestor cifre este, că în Germania se observă o scădere constantă și regulată a acestei mortalități și desigur că măsurile de mai sus nu sânt străine de acest rezultat».

Și oare nu ar fi la loc, ca să cunoaștem cu toții acele măsuri bune și să le importăm și la noi?

Și câte idei sănătoase conține această eminentă broșură, — ea este un adevărat «Memento mori» acum, când mai mult e necesară o rațională igienă socială, ca să vindece rănile războiului.

Ostașul viteaz a înfăptuit România-Mare, și e datorința supremă a societății, în comun acord cu autoritățile, a face această România și *tare!*

Autorul broșurei a dat signalul de alarmă; e rândul la public, nu numai să citească această scriere, ci să-și facă și datoria.

Dr. Aurel Cândea.

Se caută o casă cu 6—8 odăi, cu puțină grădină, într cât se poate în centrul orașului. Vânzătorii sânt rugați a se adresa la Tipografia arhidiecezană, str. Mitropoliei Nr. 45.

Act de mulțumire

Nefiind în stare a mulțumi în particular tuturor Doamnelor, Domnilor, rudeniilor și cunoscuților, cari și-au adus aminte de mine și prin grai sau scrisori au încercat să-mi aline durerea ce mi-a cauzat trecerea din viață a neuitatului meu soț *Pantaleon Lucuța*, le aduc pe calea aceasta adânc simțita mea mulțumire.

Sibiu, 20 Februar 1922.

Văduva Elena Lucuța.

Poșta redacției

Dlui *A. P.* în *O.* Primit. Mulțumiri.

Insănătoşirea satelor şi oraşelor

Liga pentru sănătatea satelor şi oraşelor a întocmit un program, care conţine puncte uşor de pus în lucrare, dacă oameni hotărâţi voesc să şi strângă rândurile şi să pornească la muncă fără întârziere spre binele obştesc.

Eată punctele despre care este vorbă:

1. Să se organizeze şezători, cu ocazia cărora să se explice programul ligei pe înţelesul tuturor.

2. Igiena locuinţei: Combaterea boalelor molipsitoare, şi în special a tuberculozei, poate fi începută imediat prin îmbunătăţiri aduse locuinţei. Să se arate că locuinţele nepardosite cum sânt cele mai multe la ţară, constitue pericol pentru sănătate, întru cât în pământul de pe jos se încuibă oftică şi alte boale, care se iau prin respiraţia prafului.

Acum când sătenii au timp disponibil, pot să înceapă a-şi pardosi cu scânduri mai întâi camera, care este rezervată numai laviţelor şi scoarţelor. Apoi familia să se mute în ea şi să se pardosească cealaltă cameră.

Conducătorii satelor să profite în opera lor de faptul, că ţăranii în majoritate azi au o situaţie materială care le permite cumpărarea scândurilor şi celorlalte trebuincioase. Cât priveşte mâna de lucru, nu este absolut nevoie de meşteri speciali pentru această lucrare, mânile ţărăneşti fiind destul de iscusite.

3. Transportul medicilor: — Cu puţină bună voinţă satele singure pot rezolva problema transportului medicilor de plasă. Astăzi medicul din circumscripţia rurală primeşte ca spese pentru deplasare, în toate satele circumscripţiei 150 lei pe lună, când ştiut este că cu această sumă nu se poate deplasa de cât cel mult două drumuri şi încă pe o distanţă de câţiva kilometri.

Singurul mijloc în starea actuală a bugetului ţării, ca medicul de circumscripţie să viziteze cel puţin de două ori pe săptămână fiecare sat al circumscripţiei sale cu spor pentru îngrilirea bolnavilor şi înlăturarea molimilor, este ca sătenii să şi ia obligaţia să-l aducă gratuit după un program şi itinerar anume stabilit, în aşa fel ca fiecare sătean să facă pe an unul sau două transporturi cu căruţa şi cai pentru medic. Această măsură. pornită din iniţiativă particulară, ar fi început serios, ca medicina rurală să devie o realitate.

Aceste puncte de program s'ar putea realiza, cel puţin parţial, fără ca liga să fie nevoită a recurge la cotizaţiuni băneşti.

Cine nu isbuteşte să realizeze în earna aceasta măsurile de mai sus, poate realiza altele: bibliotecă sanitară, baie pentru popor, farmacie populară ş. a.

Nr. 10/922 (24) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiilor vacante **Bahnea şi Suplac**, ambele de clasa III, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt celea fasionate în coala B. pentru întregirea salarului dela stat.

Doritorii de-a ocupa vreuna din aceste parohii să-şi aştearnă rugările înzestrate cu documente în regulă subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, iar pe lângă observarea dispoziţiilor regulamentare să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a face cunoştinţă cu poporul.

Cetatea de baltă, la 12/I 1922.

Oficiul protopopesc ort. rom. al tract. Târnava în înţelegere cu comitetele parohiale respective.

Nicolae Todoran
protopresbiter

Nr. 26—1922 (23) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a **Sâmbăta-de sus-răsăriteană**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile concursuale să se trimită subsemnatului oficiu protopopesc, având concurenţii a se prezenta, cu autorizarea subsemnatului, în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică.

Făgăraş, 25 Ianuar 1922.

Oficiul protopresbiteral român ortodox în înţelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopop

Nr. 74—1922. (22) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa primă **Codlea**, protopresbiteratul Branului, prin aceasta se publică concurs, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B.

Alegându-l paroh este îndatorat a ceda cuartirul parohial, la caz că se va hotărâ ca pe acel teren să se zidească biserica, având comitetul şi în acest caz să se îngrijească pentru alt cuartir corespunzător.

Doritorii de a ocupa acest post să-şi înainteze cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral, în terminul deschis, având a se prezenta, pe lângă observarea dispoziţiilor reglementare în vre o Duminecă sau sărbătoare în parohie spre a face cunoştinţa cu poporul.

Zărneşti, în 30 Ianuar 1922.

Oficiul protopresbiteral al tractului Bran în înţelegere cu comitetul parohial.

Ioau Hamzea
protopop

Mersul trenurilor

Plecarea din gara Sibiu:

8·10 — Turnul Roşu, Piatra Olt, Bucureşti, cu legătura la Piatra-Olt spre Craiova.
2·50 — Copşa-mică, Cluj, Orade, legătură la Copşa cu acceleratul Arad, Budapesta, Viena.
3·40 — Agnita, Sighişoara.
4·30 — Vinţul de-jos, Arad, din Arad legătură spre Timişoara, dela Simeria (Piski) spre Petroşeni.
5· 25 — Copşa-mică, cu legătură spre Orade, Halmeu (accelerat) şi cu trenul de persoane spre Braşov—Bucureşti.
5·30 — Cisnădie.
8·10 — Făgăraş, Braşov.
13·50 — Turnu Roşu, Piatra Olt, Bucureşti, cu legătură din Piatra-Olt spre Craiova.
16·30 — Copşa-mică, legătură spre Cluj, Orade şi Braşov, Bucureşti.
16·50 — Cisnădie.
17·30 — Vinţul-de-jos cu legătură spre Arad.

Sosirea în gara Sibiu:

4·55 — Din Bucureşti, Piatra-Olt, Turnu-roşu.
7·03 — Cisnădie.
7·30 — Arad, Vinţul-de-jos,
8·55 — Braşov, Făgăraş.
11·40 — Copşa-mică, din direcţia Orade.
16·35 — Făgăraş, Braşov.
Cluj şi Bucureşti, Braşov.
12·55 — Sighişoara, Agnita.
15·55 — Braşov, Făgăraş.
16·23 — Bucureşti, Piatra Olt, Turnu-roşu.
18·35 — Cisnădia.
21·05 — Copşa mică.
22·45 — Copşa-mică. din direcţia Oradea, Cluj şi Bucureşti, Braşov.
24·00 — Arad, Vinţul-de-jos, din direcţia Timişoara.

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află **de vânzare** următoarele

Tipărituri

Pentru şcoalele secundare:

Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee şi civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exibite.
Tipărituri pentru bugetele şcolare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor şcolare.
Bilet de informaţie la insinuări pt. fiecare elev.
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru şcoalele primare:

Registre pentru absenţii şi clasificaţii.
Matricole şcolare.

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,
profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Preţul 20 Lei.

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare

Cuvântări bisericeşti

de arhimandritul **Ilarion Mircea**, egumenul sfintei mânăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Dumineciile din Paresimi, 9 Dumineci după Rosalii şi la unele sărbători de peste an. **Preţul 14 Lei.**

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

Spectacole în Sibiu

La Apollo. In 22 Februar: Cosmopolis, de Paul Bourget. In 23 şi 24 Februar: Drama în casa roşie, piesă în cinci acte.

Anunţuri şi reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 11/24 Februar 1922 Nr. 13

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

(Of.)
Nr. 6 Procuratura de stat
Str. Schewis Loco

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

...nilor: un șir petit 2 lei pentru odată, de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.
...namentele și inserțiunile
Administrației ziarului «Telegraful Ro... Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

In fața alegerilor

Nu am pretenția a mă numì om politic. De luptele politice sterile mai ales mă feresc ca de foc. Căci armoniei sociale, la care țin atât de mult, nimic nu-i aduce atâta rău ca răscolirea patimilor cu prilejul campaniilor electorale.

Din când în când, totuși, am uzat de coloanele acestui prețuit organ de publicitate, ca să manifestez idei și dorințe politice. Nu din ambiție personală, am făcut-o, ci cu gândul curat, de a servì cauzelor publice, a căror pioneri sântem toți noi cei ce stăm în slujba poporului și a bisericii.

Ca să viu la obiect, îmi exprimasem odată dorința (în nr. 70 al Tel. Rom. 1921) ca toți politicianii noștri, și îndeosebi conducătorii partidelor din corpurile legiuitoare, să pună la o parte rancunele personale, să-și calce cu toții pe inimă și, — având în vedere numai binele obștesc, — să formeze *guvernul de concentrare* care ar pune capăt zvârcolirilor, scoțând iubita noastră Românie din halul politic, administrativ, financiar, în care se sbuciumă întreaga viață de stat și aduce nemulțumire și mizerie în toate păturile sociale.

Cu insistență ceream, ca nici într'un caz să nu ajungem la alegeri nouă, care la noi, — cu metoadele de până aici, — vor fi mai mult prilejuri de a înrăutățì și mai tare situația politică în loc de a o îndulcì și sana.

Peste cererea aceasta, care la adecă nu era a mea, ci a întregii suflări românești cu judecată obiectivă, s'a trecut. Avem alegeri nouă, a treia oară de când locuim în România întregită.

Nu e timpul și locul să cercetăm: de ce pășim din nou la urnă. Cercetările acestea contribuie și mai mult la înăsprirea relațiunilor dintre partide, și patrioții adevărați nu pot dorì acum înăspriri. Din contră, astăzi cuvântul Majestății Sale Regelui adresat legiuitorilor parlamentului trecut: *Nu vă certați!* trebue să fie mai viu ca ori și când. Astăzi trebue să ținem mai strâns ca ori și când la unificarea forțelor. Chiar de aceea, datorința noastră a tuturor — alegători și nealegători, conducători și conduși — este aceasta: Să conlucrăm din toate puterile, ca din frământările alegerilor de față să iasă corpuri legiuitoare capabile de a urnì carul statului.

Cu aceasta nu vreau să zic: Sprijiniți partidul cutare ori cutare! Partidul tuturor, cred eu, este partidul României actuale. Și acest partid îl avem deja, ori dacă nu-l avem, ușor să poate înfăptuì.

Eată cum! Partidul dela cârma țării, partidul național, partidul țărănist, ori cum se mai numesc luptacii, să pună în candidație, iar obștea alegătorilor să-și dea votul, numai elementelor alese, deplin intacte ca moravuri publice și — mai pesus de toate — cu tragere de inimă către binele obștesc. Elementele alese, aparținînă orcărui partid, ușor află punctele de trecere și ușor se unesc în acțiunile menite a scoate țara din nevoi.

De unde putem ști înainte cari pot fi mântuitorii țării? și de unde să-i scoatem la iveală și să le dăm rol în viața publică? Categoricul răspuns e: să nu intre în candidație, ori dacă intră, nici un alegător să nu voteze pe oameni compromiși, numai pentru motiv că aparțin cutărui ori cutărui partid. Alegătorii să se ferească și să nu dea nici decum vot persoanelor care umblă cu vorbe late și umflate, făgăduind tuturor cerul și pământul, ca pe urmă să nu împlinească nimic. Inainte de candidare, ori votare, trebue cunoscut trecutul fiecăruia, pentrucă trecutul e chizeșia viitorului. Nime nu poate devenì peste noapte înger din diavol ce va fi fost. Cel ce în cerc restrâns s'a afirmat ca persoană de valoare, se va afirma și în cerc mai larg, ca deputat sau senator. In cel mai nefavorabil caz va fi gregar, dar gregar care cu credință poartă steagul, nu cu fățărnicie. Egoiștii, și toți vânătorii de interese se cunosc cât de colo. Aceștia să rămână înafară de corpurile legiuitoare. Opinia publică să scoată la iveală pe cei ce modestia nu-i lasă a se îmbulzì. Modeștii sânt bărbați de inimă. Acest neam de oameni, puși la locul ce li se cuvine, vor fi animați de simțul datoriței, nu de veleități personale. A nu le da rost, însemnează a comite crimă națională și patriotică. Să nu uităm, că lângă lumina inimii se cere lumina minții și tărie de suflet. Trimișii noștri în parlament să fie deci nesovăitori în urmărirea idealului, care este întărirea și fericirea României întregite.

In astfel de persoane să ne punem încrederea. Sânt convins, că nu ne lipsesc. Ii avem în fiecare parte a țării. Acest fel de oameni, se cunosc și de pe aceea că arătându-se în mijlocul poporului, nu răscolesc patimile, nu se folosesc de graiuri cu două înțelesuri, ear criticele răutăcioase la adresa celor ce nu stau în tabăra lor, de pe buzele acestora lipsesc, pentrucă inima lor nu e capabilă de predicarea neadevărului.

Așa cred, că am putea ieși din vâltoarea patimilor și din politicianismul ce neliniștește actuala viață publică, și nu ne dă răgaz a ne bucura din suflet de roadele unirii naționale, dobândite cu atâta jertfă.

Să se grupeze toți cei buni în jurul tronului, ca după biruința din războiu, să ducem la triumf și sabia duhului, care va reda scumpei noastre patrii liniștea și fericirea.

Prot. Vasile Gan

Caracterul preoțesc

Sub caracter în genere înțelegem: voința constantă și consequentă a omului îndreptată totdeauna și între toate împrejurările spre a face binele, astfel, ca faptele sale se corespundă și să consune pe deplin cu legea morală; iar sub caracterul preoțesc înțelegem voința constantă și consequentă a preotului, îndreptată spre scopul, ca faptele sale se corespundă și consune totdeauna și între toate împrejurările atât cu legea morală, cât și cu misiunea, pe care o a luat asupraș dela Dumnezeu și dela biserică prin împărtășirea darului preoției, de a activa mijloacele bisericei în sânul credincioșilor, și prin aceasta a conlucra la realizarea împărăției lui Dumnezeu pe pământ, — lucrând în mod neobosit, ca voința lui Dumnezeu să devină singură stăpână peste modul de gândire și acțiune al credincioșilor.

In conceptul caracter deosebim următoarele momente, și anume: *a*) caracterul este o voință constantă și consequentă de a face binele, și *b*) caracterul oamenilor să judecă după fapte și anume după cum faptele corespund și consună sau nu, cu legea morală; iar în conceptul caracterului preoțesc, pe lângă aceste două momente mai deosebim și un al treilea moment și anume: caracterul preoțesc se judecă, după cum faptele preotului corespund și consună, sau nu, atât în genere cu legea morală, cât și în special cu misiunea sa preoțească.

Omul particular, omul, carele trăește numai pentru sine, și carele nu ocupă nici un fel de funcțiune publică, este responsabil numai pentru faptele sale, și caracterul lui se judecă numai întru cât aceste fapte corespund și consună, sau nu, cu legea morală.

Preotul însă nu este un om particular, ci este un organ al bisericei, și ca atare dânsul este responzabil și pentru faptele credincioșilor săi.

De aceea caracterul preoțesc se judecă după modul, cum a știut, și cum a putut să pună în viață mijloacele bisericei: doctrina, cultul și disciplina în mijlocul credincioșilor, prin funcțiunile pastorale și prin o viață de model.

Asupra valorii ce are pentru om caracterul său pronunțat și format, — credem, că e de ajuns să amintim aici faptul, că în istoria popoarelor, pe carea omenimea o numește magistra vieții, nu aflăm alta, decât o critică a caracterelor bărbaților, cari în trecut au fost puși în fruntea cauzelor publice, și în carea vedem, că popoarele, fie mari, fie mici, au viață și viitor numai până atunci, până când au în fruntea

lor bărbaţi, cari prin virtuţile lor luminează viaţa poporului; iar când astfel de caractere lipsesc: atunci popoarele decad, şi esistenţa lor încetează, — fiind-că numai caracterele şi oamenii de caracter lucrează faptice la înaintarea şi prosperarea popoarelor.

Roma şi statul roman, până când a avut caractere şi bărbaţi de caracter, s'a desvoltat şi a înaintat astfel, încât a devenit doamna lumii. Când s'au rărit caracterele şi virtuţile, şi în locul lor s'a încuibat în stat luxul şi corupţiunea, atunci statul cel falnic roman a trebuit să apună, nu prin forţa armelor streine, ci din cauza putrejunii proprii, care îi atacase viaţa morală.

Puterea, pe care o ascrie istoria omenimei caracterului şi caracterelor în desvoltarea popoarelor, este o mare mângâiere şi un puternic impuls pentru desvoltare, cu deosebire pentru popoarele mici.

Atena veche a fost un stat mic, dar până când a avut în sînul său caractere, a avut o puternică înfluinţă asupra destinelor omenimei, şi în lupta dela Maraton cu 192 soldaţi a biruit oastea cea mare a perşilor, tocmai aşa precum oştirile cele mici ale domnilor români, Ştefan şi Mihai, au biruit în atâtea rânduri oştile cele numeroase ale turcilor.

Ludovic XIV, regele Franciei se mira şi nu putea să înţeleagă, cum de el, monarhul poporului celui puternic francez, nu putea să învingă pe mica Olanda, şi în nedumerirea sa întrebă pe renumitul său ministru Colbert, să-i explice această împrejurare. Ministru îi răspunse următoarele: «mărimea unei ţări, nu depinde dela extensiunea teritoriului ei, ci dela caracterul poporului, care o locueşte. Majestăţii Tale pentru aceea îţi este atât de greu, ca să învingi pe olandezi, pentru-că olandezii sânt oameni diligenţi, oameni cu grijă şi oameni energici».

Asupra formării caracterului în om au o înfluinţă decizătoare toate împrejurările, în cari trăieşte, dela naştere şi până la moarte, şi anume: casa părintească, şcoala, ocupaţiunea societatea în care trăim, trecutul poporului din care facem parte, şi cu deosebire modelele de caracter, pe cari le aflăm în istoria noastră naţională, temperamentul şi naturelul, precum şi modul cum ne-am deprins, şi cum ştim stăpâni temperamentul şi naturelul nostru, puterea, pe care o are, şi o exerciază asupra noastră biserica şi religiunea, datinele religioase şi naţionale, în cari am crescut, stadiul în care se găseşte în anumite epoce, literatura, poesia şi arta naţională, condiţiunile pentru viaţa şi bunăstarea economică a poporului, şi în fine şcoala experienţii.

Toate aceste momente decizătoare contribuiesc la formarea caracterului omenesc nu mai astfel, dacă atât familia, cât şi societatea este pătrunsă de spiritul evangheliei. Toate contribuesc, şi înfluinţează şi asupra formării caracterului preoţesc, dar pe lângă acestea pentru formarea caracterului preoţesc se mai cere încă un factor însemnat şi cel mai însemnat şi anume: *tendinţa şi plăcerea preotului de a se identifica şi sacrifica pe sine pentru misiunea pe care o a luat asupraş dela Dumnezeu şi dela biserică prin învestirea cu darul preoţiei.*

Această tendinţă şi plăcere, emanează din *credinţa în divinitatea misiunei preoţeşti.*

Credinţa în divinitatea instituţiunii preoţeşti, este stimulul viu şi activ, care îndeamnă pe preot la împlinirea datorinţelor sale; ear caracterul preoţesc este *puterea* prin care preotul îndeplineşte faptice aceste datorinţe, luptând cu curaj şi bărbăţie, cu tact şi prudenţă, şi învingând toate piedecile cari i-se pun în cale; ear ca prin această putere să poată învinge preotul piedecile ce i-se pun în cale în exerciţiul funcţiunilor pastorale, este neapărat de lipsă, ca această putere să le fie superioară.

Intru formarea caracterului preoţesc sânt decizătoare cu deosebire următoarele momente: *a*) simţul şi plăcerea de a ne inspira de caracterul pozitiv al bisericii, cuprins în vecinicile cuvinte ale Domnului: «Nu pot eu să fac dela mine nimica, cum aud, judec, şi judecata mea dreaptă este, căci nu caut voia mea, ci voia Tatălui meu care m'a trimis» (Ioan 5, 30); *b*) simţul şi plăcerea de a intra şi a ne însuşi direcţiunea bisericii exprimată prin cuvintele sf. Ioan Hrisostom: «Ceeace învăţăm noi, nu este o vorbă sau o învăţătură a noastră, ci sânt învăţături scoase din tradiţiunile părinţilor şi bărbaţilor aleşi ai bisericii» (Hrisostom în explicarea evang. Matei hom. III); *c*) iubirea poporului încredinţat păstoririi noastre, exprimată faptice din partea preotului prin identificarea vieţii şi desvoltării sale, cu viaţa şi desvoltarea poporului în spirit creştinesc, după cuvintele Domnului: «Păstorul cel bun sufletul său şi-l pune pentru oile sale» (Ioan 10, 11), şi în fine *d*) iubirea preotului faţă de colegi şi împreună lucrători ai altarului Domnuiui, — după cuvintele M. Hristos: «Să vă iubiţi unul pe altul, precum v'am iubit şi eu pe voi» (Ioan 15, 12) precum şi susţinerea legăturii canonice cu forurile şi corporaţiunile superioare bisericeşti, în conformitate cu cuvintele st. apostol Pavel: «Sânt osebiri darurilor, dar acelaş Duh, sânt osebiri slujbelor, dar acelaş Dumnezeu, care lucrează toate întru toţi» (I Cor. 12, 4—6).

Piatra fundamentală deci întru formarea caracterului preoţesc este *rămânerea întru Hristos,* — ear ca «dovadă despre aceasta, ne sânt apostolii Domnului, cari rămânând întru Hristos, nici un fel de putere nu i-a putut abate dela Dânsul; ear ca rezultat al virtuţii lor, au dobândit gloria vecinică, şi au întors la creştinism popoarele până la marginea pământului», ne spune Ciril al Alexandriei în explicarea evang. Ioan 10 c. 13.

Ce înţelegem, şi ce avem a înţelege în rămânerea întru Hristos, ne spune însuş Domnul în cuvintele: «eu sânt viţa, voi mlădiţele».

Precum mlădiţele se alimentează, cresc, se desvoaltă şi produc fructe numai prin sucurile prin cari le absorb şi le primesc din viţă: tocmai aşa şi preotul ca mlădiţă şi organ al viţei, care este Isus Hristos, numai astfel va putea produce prin viaţa şi activitatea sa în mijlocul credincioşilor roadă multă, dacă vecinic se va alimenta de sucurile viţei, din viaţa şi învăţăturile mântuitoare ale idealului Isus Hristos, pe care preotul l-a luat asupraş prin primirea darului şi prin mandatul primit dela biserică, de a l reprezenta în mod văzut în mijlocul credincioşilor.

(Va urma)

Cuvânt

către colegii cursului pastoral din Sibiu

Iubiţi colegi, — A sosit timpul să ne despărţim şi să părăsim zidurile acestui focular cultural, unde earăş ne-am adăpat de învăţături nouă.

Inainte cu 12 ani, — alţii şi mai de timpuriu, — tot de aici am plecat cu suflet înoit, cu puteri încrezute, şi am păstorit pe cei nouă încredinţaţi mai mult cu puterea însufleţirii de oameni tineri, — azi mai mult cu a omului înţelepţit prin experienţa vieţii.

Chemaţi de glasul Arhiereului nostru, al I. P. S. S. Arhiepiscopului şi Mitropolitului *Nicolae,* am venit să ne împrospătăm, să ne îmbogăţim cunoştinţele teologice, pastorale şi rituale premenindu ne sufletul cu mântuitoare învăţături.

Sosind ziua despărţirii, ne ducem ear la parohiile de unde am plecat, ca întorcându-ne la vetrele noastre să luminăm poporul cu lumina cunoştinţii şi înţelegerii, pe calea bună şi dreaptă a lui Hristos.

Mântuitorul când a încredinţat sfântului apostol Petru păstorirea, de trei ori i-a zis: «Paşte oile mele», arătând că în trei chipuri să păstorească turma cuvântătoare, adecă cu *cuvântul* învăţăturii, cu *rugăciunea* şi administrarea tainelor, şi cu *viaţă exemplară.*

Aceste trei chipuri să le desfăşurăm în păstorire cu mai mare putere ca până acum.

Mântuitorul ca învăţător a întors la adevăr pe cei rătăciţi. Aşa şi noi: să-i scoatem din cătuşile întunerecului la lumină; precum El s'a jertfit pentru noi, astfel să facem şi noi.

Să fim conştienţioşi în chemarea noastră, să învăţăm pe cei fără de rânduială, să mângâem pe cei nenorociţi, să sprijinim pe neputincioşi, să fim răbdători, să împlinim cu evlavie sf. taine, să fim pildă cu cuvântul, viaţa, dragostea, duhul, credinţa şi curăţia noastră, conduşi totdeauna de idealul lui Hristos: totul pentru biserica strămoşească şi credincioşii săi, înălţând prestigiul ei şi prin ea pe al preoţimii noastre.

Dumnezeu cu voi, şi duhul dragostii să ne fie călăuz în cărările spinoase din această viaţă.

Sibiu, 24 Februar 1922.

Pr. Andrei Moldovan.

Corpul didactic şi alegerile

Ministerul instrucţiunii, directoratul general din Cluj, adresează către directoratele regionale ale învăţământului secundar, către revizoratele şcolare şi direcţiunile şcoalelor normale ale statului, un ordin circular, prin care se abrogă ordinul de mai nainte privitor la alegeri.

Profesorii şi învăţători, se bucură, conform ordinului mai nou, de toate drepturile cetăţeneşti pe care le acordă legile ţării şi pot candida ca deputaţi ori senatori, în care calitate au dreptul de a convoca întruniri publice cu autorizaţia autorităţilor administrative, unde pot desvolta programul lor politic.

In aceeaş calitate, în vederea întreprinderilor de turnee electorale, ei vor putea obţinea concedii dela autorităţile şcolare pe lângă prezentarea dovezii de depunere a candidaturii.

Le este interzis a înceta cursurile fără prealabil concediu.

Ei pot redacta ziare politice cu concesiunea specială de la autorităţile superioare şcolare.

Nr. 538 Şcol.

Notificare oficială

In conformitate cu ordonanţa Ministerului instrucţiunii, Secretariatului general din Cluj, Nr. 16464/921 îndrumăm pe membrii Corpului didactic dela şcoalele confesionale (învăţători şi profesori) de toate categoriile, ca toate petiţiunile referitoare la penziunea membrilor să le trimită spre resolvare deadreptul: Directoratului general al finanţelor din Cluj, — Direcţia penziunilor.

Sibiu, din şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat şcolar, ţinută la 7/20 Faur 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Din ţara sovietelor

Se întâmplă pe sate, că uneori foştii soldaţi, întorşi din Rusia, pun preotului lor următoarea întrebare:

— «Ce fel de veşti mai sosesc din ţara muscalilor, părinte?»

Afară de aceasta, vor mai fi unii oameni, cari visează încă despre bunătăţile bolşevismului...

Din motivele acestea nu va fi de prisos să însemnăm, după rapoartele ziaristului rus Tverscoi din Moscova trimise unui ziar parisian, următorul tablou al situaţiei Rusiei sovietelor:

In ziua când se declarase războiul din 1914, rubla valora 2 franci şi 36 centime; astăzi, după cursul oficial 1 franc valorează 15 mii ruble, ear în realitate îţi trebue 25 mii de ruble ca să primeşti un franc.

Toată lumea din Rusia, afară de copii sub 16 ani şi persoanele de peste 45 de ani, trebue să slujească statul. Funcţionarii, în 30 de categorii, sânt plătiţi cu leafa care variază între 1200 şi 32 mii ruble pe lună. Mai au şi alte resurse, în bani, alimente şi alte articole. Plătirile se fac cu întârzieri de trei, patru luni, — şi astfel, afară de cei cu lefuri mari şi cu mai multe posturi, ceilalţi funcţionari sufăr mari lipsuri.

Ţăranii însă n'o duc rău, cu excepţia celor de pe Volga, unde stăpâneşte foametea. Ţăranii ruşi ar fi mulţumiţi, dacă nu li s'ar face necazuri din partea agenţilor din capitala sovietelor, din Moscova. Poporul dela sate îşi schimbă produsele pe lucruri ce le aduc orăşenii, cari mai au câte ceva. Unui orăşan rus îi trebue astăzi cam 3 milioane de ruble ca să trăească o lună de zile, afară de încălzit, chirie, luminat, haine şi încălţăminte, (O pereche de ghete costă 500 de mii ruble). Rufărie nu se mai poartă, decât în cazuri cu totul excepţionale.

Industria şi comerţul sânt înlocuite prin *speculă.* Bărbaţi, femei, copii, bătrâni şi tineri, simpli funcţionari sau înalţi comisari, toată lumea speculează. O singură deosebire: cei mici speculează cu ţigări la colţul străzilor, pe când înalţii comisari speculează cu vagoanele şi cu trenuri întregi de mărfuri pentru aprovizionare, cu maşini, cu produse chimice, sau materii prime destinate rarelor fabrici încă în activitate.

In atari condiţiuni, două fantome se ridică în faţa imensei majorităţi a locuitorilor oraşelor ruseşti: *foamea şi frigul.*

Foamea, căci mâncarea obişnuită se compune mai totdeauna din cartofi. Grişul, meiul au ajuns mâncări de lux. Pânea este îngrozitoare: Se găsesc în ea tărâţe de lemn, făină de ghindă şi tot felul de materii străine. Ceaiul e înlocuit prin frunze de măr uscate sau prin frunze de fragi. Zahărul a dispărut. Nici urmă de unt şi ouă.

Haine? Numai înalţii funcţionari şi armata roşie pot obţinea. Ceilalţi umblă în zdrenţe. Am văzut pe un fost advocat (profesie suprimată de sovîete) umblând cu o obială legată cu sfoară, drept orce încălţăminte. Un fost guvernator îşi cârpea într'o zi în faţa mea unicu i pantalon. Numai marii speculanţi isbutesc să-şi cumpere ceva haine pe care le cedează privilegiaţii.

Flagelul cel mai teribil este frigul. In Noemvrie 1921, metrul cub. de lemne costa cam 500.000 ruble. Vânzarea de lemne este oprită şi nu poţi să ţi procuri de cât prin fraudă sau bacşişuri.

O cameră de dimensiuni mijlocii, cu luminat şi apă, costă 50.000 ruble pe lună. Aceasta pentru fericiţii cari au deja locuinţă. Pentru cei cari caută una, e fantastic. Imobilele particulare fiind naţionalizate, distribuirea locuinţelor goale depinde de administraţia sovietică. Ca să obţii permisiunea să închiriezi o odae trebue să dai bacşiş un milion sau două de ruble; pentru un apartament dai 10—15 milioane bacşiş; dacă e vorba de prăvălii, merge până la 80 milioane bacşiş. Ear chiria e calculată în plus cu 500.000 ruble pentru 4 metri pătraţi.

Libertatea de a face comerţ s'a redat. Magazine şi târguri s'au deschis, — dar preţurile sânt aşa, în cât accesul magazinelor rămâne privilegiul comisarilor şi marilor speculanţi. Şi peste tot nu e de cât înşelătorie, fraudă, speculă şi bacşişuri.

Ca să faci o călătorie în Rusia, căci, afară de curieri diplomatici, frontiera e închisă, este ceva extraordinar de complicat. Când ai avut norocul să obţii permisul de călătorie, trebue să mai faci coadă câteva zile ca să iei bilet, care costă 300 ruble de kilometru. Funcţionarilor sovietişti li sânt rezervate vagoanele de călătorit. Publicul trebue să se mulţumească cu cele de vite, neîncălzite şi neluminate, câte 50—60 la un loc. Ţi se întâmplă să fii deşteptat de o cismă, care ţi se plimbă pe cap, căci toţi dorm pe jos, sau pe scânduri înşirate dealungul pereţilor. In general, trenurile sânt pline de speculanţi, cari se duc să caute alimente la ţară ducând stofe, săpun şi alte lucruri. Ei le revând apoi cu preţuri nebune. Căci ţăranul nu procedează decât prin schimb; el n'are nevoie de parale. Bietul orăşean plăteşte cheltuelile acestor călători...

Citind ziare

Ce jertfeşte statul pentru biserică şi şcoală?

Profesorul, dl C. S. Negoescu, în vederea apropiatelor alegeri, răspunde în Universul astfel:

Privind diagrama cheltuelilor statului pentru şcoală şi biserică, — căci doar şcoala şi biserica sânt cele două faruri de lumină ale unui popor, — ne uimim de disproporţia cea mare între cheltuelile făcute pentru oraşe faţă de de cele pentru sate. Acest lucru astăzi însă nu se mai poate. Cu 80 la sută analfabeţi şi cu sate fără biserică şi în acelaş timp cu vot universal nu poate fi bine guvernată o ţară, şi nici să se rezolve vreo criză morală nu se poate. Deci, credem că ne facem o datorie, în partea care ne incumbă ca educatori, să atragem atenţia publică asupra acestui punct şi să îndemnăm mai ales pe săteni să ceară candidaţilor ce le vor solicita voturile, cu ocazia viitoarelor alegeri, să îngrijască în primul loc ca să nu mai fie lipsiţi de şcoală şi biserică, de învăţător şi preot. M. S. Regele cu ocazia jurământului noilor miniştri şi a făcut datoria de părinte al poporului şi de bun român, atrăgând atenţia guvernului asupra *crizei morale* care bântue mai mult de cât orce criză asupra naţiunii. — M. S. Poporul, care e chemat astăzi să decidă asupra viitorului celui mai apropiat al său, prin votul lui din Martie ce vine, să nu uite că pe lângă celelalte nevoi şi greutăţi care le are şi prin care trece ţara, este luminarea şi moralizarea poporului, că fără lumină şi fără moralitate un popor nu poate trăi, şi deci să nu uite să ceară încăodată candidaţilor lor şcoală şi biserică, — *biserică şi şcoală*, — şcoală de tot felul, de adulţi, de copii mici, de recruţi etc., în fiecare comună, în fiecare sat. Atunci şi pământul, şi votul obştesc vor da roade mai bune.

Ştirile zilei

Conferinţele «Asociaţiunii». Duminecă în 26 Februar a. c. se va începe seria II a conferinţelor «Asociaţiunii». După cuvântul de deschidere al d-lui preşedinte Andrei Bârseanu îşi va desvolta conferinţa d-l *Dr. George Preda* cu subiectul *«Cum putem obţinea fericirea»?* Conferinţele se vor începe la ora 6 p. m. în sala cea mare a prefecturii. Taxele de intrare: Loc I 4 Lei; Loc II 2 Lei. Elevele şi elevii gratuit. *Biroul «Asociaţiunii»*

Regele Alexandru al Iugoslaviei, logodit cu principesa noastră Mărioara, este al doilea fiu al defunctului rege Petru Caragheorghevici al Sârbiei. Născut în 1888 în Cetinie, devine principe moştenitor după renunţarea la tron a fratelui său mai mare George. Tatăl său, trăit mulţi ani în exil la Geneva, i-a dat o educaţie aleasă în institutele din occident. In ultimele războaie balcanice a participat la lupte mari împotriva turcilor şi bulgarilor. Imbolnăvindu-se bătrânul rege Petru, prinţul Alexandru a luat în 1914 comandamentul suprem al armatei, care în primii ani de război a fost nimicită aproape toată, dar în curând este refăcută în frunte cu prinţul regent Alexandru. Ca rege al unei ţări întregite are misiunea de a organiza statul nou pe temeiuri solide şi a întări raporturile de prietenie cu statele aliate.

Numiri. Sânt numiţi directori tehnici la inspectoratul general pentru ocrotirea socială în Cluj dnii Dr. Aurel Cândea director de spital în Timişoara, şi Dr. Lazar Popovici din Sibiu.

Fără învăţătură. După cinci ani de refacere — se plânge ziarul din Petroşeni «Gazeta Jiului» — avem astăzi comune cu zeci de cârciume, dar fără şcoală. Doriţi exemplu? E comuna Livezeni. De cinci ani de zile stă şcoala goală, fără uşi, fără ferestre. In loc să răsune graiul nostru românesc, liber şi nestânjenit în ea, ţiue vântul şi cântă cucuvaia. Copiii sălbăticiţi îţi storc mila când îi vezi. Sânt ei vinovaţi de degradarea, în care se sbat astăzi când românul e stăpân pe soartea lui? De sigur că nu. In trecut nu puteau, astăzi nu ştiu care este rostul învăţăturii. Nu se găsesc oare oameni cu dragoste faţă de acest popor exploatat cu atâta sete de către cârciumari şi alţi venetici?

«Societatea Teatrului Naţional». Cu numirea aceasta s'a constituit în Cernăuţ o societate, al cărei comitet, în frunte cu dnii Bucur Creţoiu preşedinte, şi Al. Procopovici secretar, cheamă pe toţi cetăţenii de bine să se înscrie membri ai societăţii «Teatrul Naţional». Apelul se îndreaptă către ţara întreagă, şi în deosebi către ţinuturile care gravitează din punct de vedere cultural, economic sau administrativ în spre Cernăuţ. In acelaş timp apelul se adresează tuturor instituţiilor financiare, industriale şi comerciale din România întregită, pentru înfăptuirea unui teatru naţional, care va fi un templu al artei şi care prin echipele sale, trimise în oraşe şi sate din tot cuprinsul ţării, va întări aspiraţiile culturale în cadrele statului român. Bunii patrioţi vor înţelege acest apel al fraţilor bucovineni.

Cartelele de pâne? Se discută, de câteva zile, în presa noastră, chestiunea lipsei de grâu şi se exprimă teama că în curând vom putea să rămânem fără pâne; — unii confraţi întrezăresc regimul cartelelor de pâne, ca în anii din urmă ai războiului. Deşi teama nu este îndreptăţită, deoarece ţara are cantitate de grâu îndestulătoare până la noua recoltă, totuş o economie cuminte nu va fi de prisos nici la noi.

Anunţ. Se aduce la cunoştinţă că judecătoria de ocol din Sibiu a respins recursurile contra hotărârilor negative ale comisiunii de conscriere pentru înscriere *în lista alegătorilor.* Reclamanţii pot ridica aceste deciziuni judecătoreşti la primărie (uşa Nr. 5).

Consiliul oraşului Sibiu.

Inmanuarea certificatelor de alegători pentru alegerile, cari urmează, se va face în oraşul Sibiu începând cu ziua de Joi, 23 Februar până la 5 Martie a. c. zilnic în sala de şedinţe a primăriei, şi anume în zilele de peste săptămână dela ora 9 până la ora 1 a. m. şi dela ora 4 până la ora 7 p. m., iar în zilele de Duminecă şi sărbători dela ora 9 până la 11 a. m. Alegătorii sânt invitaţi a prelua negreşit certificatele lor în acest timp la locul mai sus menţionat, deoarece o inmanuare din casă în casă din cauza schimbărilor multe de locuinţe, cari s'au ivit din anul 1919, ar fi foarte dificilă şi nesigură. *Primăria oraşului.*

Transilvania, revista Asociaţiunii. A apărut Nr. 1 din 1922 cu aticole scrise de dnii N. Iorga I. C. Băcilă, I. Georgescu, V. Lazăr, şi poezii de dnii I. U. Soricu, Volbură Poiană ş. a. Preţul 10 lei.

Lectură pentru tinerime. A apărut: *Robirea sufletului* de *I. Agârbiceanu.* Cuprinde o serie de povestiri foarte potrivite pentru tinerime. Având cuprins înalt etic, scrise cu arta cunoscută a fruntaşului prozator ardelean, povestirile din «Robirea sufletului» vor contribui la formarea unui suflet frumos, a caracterelor întregi, de care avem atâta nevoe. Volumul, editat de Inst. de arte grafice «Ardealul» din Cluj, e tipărit pe hârtie velină, execuţie artistică, aşa cum se găseşte numai la volumele apărute înainte de războiu. Se află de vânzare la toate librăriile din ţară. — Preţul 15 Lei+porto.

Legende istorice. A apărut în editura de arte grafice «Ardealul» Cluj: *Legende istorice,* de pe pământul României, de Victor *Lazăr.* Cuprinde 43 legende din istoria românilor dând deosebită atenţiune legendelor istorice din Ardeal. Opera aceasta, destinată să fie manual auxiliar în clasele inferioare ale şcoalei normale, este cea mai potrivită lectură pentru copii de 9—15 ani. Legendele sânt însoţite de explicările necesare istorice. Părinţii abia vor putea da o mai folositoare şi mai plăcută lectură fiilor lor. S'a tipărit la «Ardealul» Institut de arte grafice în Cluj. — Preţul 7 Lei + porto.

Casă de vândut

Strada Roşiori (Schützengasse) Nr. 16

Oferte se vor înainta la **Sedria orfanală, Fritz Jauernig, Strada Mitropoliei 4, et. I,** până la 8 Martie c. (29) 1—3

Se caută o casă cu 6—8 odăi, cu puţină grădină, întru cât se poate în centrul oraşului. Vânzătorii sânt rugaţi a se adresa la Tipografia arhidiecezană, str. Mitropoliei Nr. 45.

Banca Centrală pentru industrie şi comerţ s. a. Cluj

Se aduce la cunoştinţa Domnilor acţionari, că distribuirea acţiunilor definitive din **Emisiunea II-a s'a început.**

Distribuirea se face contra titlilor provizori la **Centrala din Cluj,** strada Regina Maria Nr. 1, Sec. emisiuni.

Deţinătorii de titlii prov. asupra acţiunilor din Emis. II-a, cari doresc a ridica acţiunile definitive la **Filiala din Sibiu** a sus zisei bănci, sânt invitaţi a depune titlii prov. la cassieria acestei filiale din str. Cisnădiei Nr. 7 et. II, de unde se vor transpune la Cluj spre a ni se trimite acţiunile definitive.

(27) 1—2 **Direcţiunea.**

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

„ALBINA“

institut de credit şi de economii în Sibiu

Nr. 8761/1922.

CONVOCARE

Domnii acţionari ai Institutului de credit şi de economii «ALBINA», sânt invitaţi prin aceasta, în virtutea § lui 19 din statutele societăţii la

a XLIX-a adunare generală ordinară

care se va ţinea în Sibiu, **Marţi în 14 Martie 1922 st. n. la ora 9 a. m.**, în sala festivă a Muzeului Asociaţiunii, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. *Deschiderea şi constituirea adunării generale.*
2. *Bilanţul anului de gestiune 1921 şi raportul Comitetului de supraveghiare.*
3. *Distribuirea profitului net realizat conform bilanţului.*
4. *Distribuirea sumei destinate pentru scopuri culturale şi de binefacere.*
5. *Fixarea preţului marcelor de prezenţă pentru anul curent.*
6. *Modificarea statutelor fondului de pensiuni.*
7. *Alegerea a doi membri în Consiliul de administraţiune cu mandat pe 6 ani şi a unui membru pe 1 an.*
8. *Eventuale propuneri în sensul §-ului 32 din statute.*

Domnii acţionari, cari voiesc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotenţiaţi, în conformitate cu §§ ii 22, 23 şi 24 din statutele societăţii, sânt rugaţi a-şi depune acţiunile şi eventual dovezile de plenipotenţă cel mult până Sâmbătă în 11 Martie a. c. st. n. la 6 ore p. m., la cassa Centralei noastre din Sibiu.

Depunerea acţiunilor respective a plenipotenţelor spre scopul indicat, se poate face şi la filialele din Braşov, Cluj, Lugoj, Mediaş, Târgul-Mureş, Bucureşti şi Timişoara, sau la agentura din D.-Sânmărtin, la Banca Românească, Banca Ardealului şi Banca Marmorosch Blank et Co. din Bucureşti, precum şi la toate institutele membre ale «Solidarităţii», în acest caz însă cel mult până Miercuri în 8 Martie a. c. st. n.

Sibiu, 17 Februar 1922.

Direcţiunea.

CONTUL BILANŢ LA 31 DECEMVRIE 1921

ACTIVA	Lei	b.	PASIVA	Lei	b.
Cassa în numărar	12.047.008	65	Capital societar		10.000,000·—
Monetă	10.810	30	Fondul general de rezervă	5.750 000·—	
Bonuri la bănci	16.360 224	51	Fondul special de rezervă	593,728 26	
Cambii	16 309,661	31	Fondul de garanţie al scris. fon.	280.000·—	
Credite cambiale cu acoperire hipotecară	9.344,623	81	Fondul «Parteniu Cosma»	47.450·—	6.671,178·26
Împrumuturi hipotecare în scrisuri fonciare	2.194 449	13	Fondul de pensiuni al funcţionarilor institutului		1.731,774·10
Credite de cont-curent	160.873,973	69	Depozite spre fructificare	158 770,750·39	
Obligaţiuni cu cavenţi (ţărăneşti)	118 233	—	Depozite în cont-curent	49.163 001·05	207.933 751·44
Avansuri pe efecte publice	21.906	50	Scris. fonci. 5% în cor. în circulaţiune	1.800,000·—	
Casele institutului şi alte realităţi	1.287 338	14	Scris. fonc 4½% în cor. în circulaţiune	200,000·—	2.000,000·—
Efecte publice şi diverse acţiuni	27.787 921	—	Scrisuri fonciare eşite la sorţi în circulaţiune		935,000·—
Efectele fondului de pensiuni al funcţionarilor	824,100	—	Reescont		5.100,000·—
Efectele fondului de garanţie al scrisurilor fonciare	288,000	—	Diferite conturi creditoare	4.307,494 83	
Mobiliar, amortizat		—·—	Dispoziţiuni Americane	7.424,657 85	11.732,152·68
Diverse conturi debitoare	3.431.850	57	Dividendă neridicată		124,899·—
			Interese transitoare anticipate pe 1922		1.163.506·40
			Interese transitoare de scris. fonciare		40,750·—
			Profit curat		3.527 088·73
	250.960,100	61			250.960,100·61

CONTUL PROFIT ŞI PERDERE

DEBIT	Lei	b.	CREDIT	Lei	b.
Interese:			**Interese:**		
pentru depozite spre fruct. impozabile	5.175,763	52	dela cambii de bancă	941,729·45	
pentru dep spre fruct. libere de impozit	314,987	89	dela credite cambiale cu acop. hipot.	495 057 25	
pentru depozite în cont-curent	735 913	77	dela împrumuturi hipotecare	179,761·10	
pentru scrisuri fonciare şi capital	233,753	88	6.460,419 06	dela credite de cont-curent	8.727,121 82
Spese:				dela efecte publice şi acţiuni	874 165 08
Salare	668 723	39		dela credite personale	27,439·46
Adause de scumpete	2 053,150	06		dela avansuri pe efecte	1,400 52
Bani de cuartir	144 342	20			11.246,674·68
Imprimate, registre, porto, diverse	620,701	37		Proviziuni	3.567,407·98
Marce de prezenţă	29,460	—		Profit la monetă	266,820·60
Chirii	19,483	—	3.535,860 02		
Contribuţiune:					
directă şi aruncuri	853 879	11			
după interese la depozite	703 656	34	1.557,535 45		
Profit curat			3.527 088 73		
			15.080 903 26		15.080,903·26

Sibiu, la 31 Decemvrie 1921.

Ioan Vătăşan m. p., dir. exec. **Constantin Popp** m. p., dir. exec. **Ioan Rebega** m. p., contabil-şef.

CONSILIUL DE ADMINISTRAŢIUNE:

Dr. Beu m. p., prezident. **A. Bârseanu** m. p. **Dr. I. Lupaş** m. p. **Ioan I. Lăpedatu** m. p. **Dr. G. Popoviciu** m. p.
Dr. Bologa m. p. **Dr. L. Borcia** m. p. **Dr. Comşa** m. p. **Dr. Stroia** m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente şi le-am aflat în deplină regulă şi în consonanţă cu registrele institutului.

Sibiu, 17 Februar 1922.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

M. Voileanu m. p., prezident. **V. Fincu** m. p. **T. V. Păcăţianu** m. p. **Dr. N. Schiau** m. p. **E. Verzariu** m. p.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 15/28 Februar 1922 Nr. 14

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an **100 Lei.** — Șase luni **50 Lei.** — Trei luni **25 Lei.** — Pentru străinătate un an **180 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit **2 lei** pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă **rabatul cuvenit.**
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Școalele bisericii noastre

(=) Congresul național-bisericesc, ca for suprem, s'a rostit în unanimitate, cu prilejul întrunirii sale din toamna trecută, pentru păstrarea școalelor confesionale ale bisericii române de dincoace de munți și pentru egalizarea retribuțiilor învățătorești fără considerare la caracterul de stat sau confesional ortodox al școalei.

Guvernul statului român procedase cu deplină dreptate când a hotărât să acorde subvențiuni, ca întregire de salar, pentru învățătorii confesionali. Subvențiile însă, în loc de a fi sporite, în conformitate cu împrejurările, au fost sistate după puțin timp, ear învățătorimea noastră s'a trezit expusă, începând din toamnă, la mari calamități materiale.

In virtutea legilor existente și a autonomiei sale, biserica ortodoxă română din părțile acestea este stăpână de drept a tuturor școalelor sale. Inainte d'a se modifica sau a se desființa autonomia și legile în vigoare, dreptul bisericii nu poate să fie nimicit prin simple ordonanțe, nici prin dispozițiile legilor-decrete.

Consistorul nostru mitropolitan, precum și Consistoriile eparhiale, în conformitate cu hotărârile congresuale, au luat măsurile cuvenite de clarificare, a locurilor cu cădere, asupra drepturilor bisericii în afaceri de cultură și de școală.

Organele bisericești, totdeauna prevenitoare și conciliante față de statul sub a cărui stăpânire au avut fericirea să ajungă, au cedat numeroși învățători dela școalele confesionale, ca statul să-și poată înfăptui așezămintele școlare de care avea trebuință. Organele bisericești n'au oprit învățătorii săi, — și de multe ori nici chiar pe preoți, — de a trece în slujba învățământului de stat.

Ca răspuns la asemenea atitudine, am văzut că în vremea din urmă s'au executat rechiziționări de școale confesionale prin mijlocirea unor grabnice ordonanțe: Un decret simplu voește să transforme învățământul cofesional în învățământ al statului și să continue activitatea școlară, acum la mijlocul anului, în clădirile care sânt proprietatea școalei confesionale. Aceasta însemnează nesocotirea drepturilor asigurate bisericii prin legi, și însemnează tot odată atingerea disciplinei în viața școlară a tinerimii.

Păgubitoare din cale afară este și procedarea, prin care poporul, în multe locuri, este indus în greșala, că prin statificare scapă (?) de sarcinile și jertfele ce trebue să le aducă pentru școală...

Ce urmări se vor ivì, după astfel de politică școlară, întemeiată pe experimentări și dibuiri, va fi de prisos să repetăm: demoralizarea și anarhia va avea teren potrivit de înseminţare, creștere și întărire...

Starea lugubră se poate încă evita, — dacă nu va lipsì cumpătul și buna înțelegere și de-o parte, și de alta, — și dacă autoritatea chemată se va hotărâ în sfârșit să asigure și învățătorilor noștri existența lor materială ca slujitori ai bisericii, cum au fost până acum.

Incheerea cursului pastoral

Inceput la 1 Februar, s'a terminat Vineri în 24. Aceste zile vor rămânea neșterse în amintirea celor vre-o 45 de preoți cari au luat parte statornic la curs, și a căror număr sporea în câte o zi două cu acei ce întâmplător petreceau prin Sibiu. Insufleţirea, pe care I. P. Sfințitul nostru Mitropolit *Nicolae* a știut să o toarne în suflete pentru marea misiune a preotului, va rămânea o putere vie, un isvor de îndemn statornic la lucrul Domnului în mijlocul oamenilor. Orientările noi de viață religioasă, adâncirea în sfânta Scriptură, îndrumările în procedura față de sectari, luminile revărsate asupra raportului dintre biserică și credincioși, pildele de apărare și osteneală nepregetată pentru înălțarea ortodoxiei noastre, însoțite pas de pas de legătura lor cu viața practică din zilele noastre, vor fi tovarăși credincioși, sprijinitori nepreţuiți în opera de mântuire a sufletelor, pe care e chemată să o îndeplinească preoțimea.

Meditațiile religioase și exercițiile spirituale au luminat laturea intimă, lăuntrică a vieții preotului. In chip firesc ele au dus la înălțătoarea manifestare religioasă a mărturisirii în corpore și a cuminecării dintr'o pâne și dintr'un potir a celorce aproape 4 săptămâni și-au hrănit sufletele cu învățătura și pilda vieții Domnului nostru Isus Hristos.

In ziua din urmă, Vineri, după slujba de mulțămită către Domnul, oficiată de I. P. S. Sa mitropolitul, care ne-a ajutat să facem acest început de nouă întocmire folositoare în biserica noastră românească, s'a făcut încheierea cu cântări religioase și cu frumoasele îndemnuri ale I. P. S. Sale, date în ceasul despărțirii.

Apoi fiecare a plecat la ale sale, hotărât din parte-i să facă să rodească în câmpul larg al activității sale sămânța aleasă pe care o ducea în suflet.

FOIȘOARA

România

Sub auspiciile M. Sale Reginei *Maria* se va publica o carte despre România, din care se vor trimite suveranilor și tuturor șefilor marilor puteri mai multe exemplare în amintirea căsătoriei principesei Mărioara cu regele Alexandru al sârbilor, croaților și slovenilor.

Suverana noastră a scris, pentru această carte, următoarea poetică prefață:

O, Românie, tu țara mea de adopție, țara bucuriilor și a sforțărilor mele!

Ecoul numelui tău, care pentru mine umple spațiul, ar trebuì, pare mi-se, să răsune în toate inimile ca într'a mea.

M'am dat ție; tu ești scopul și rațiunea mea de a fi; bucuriile tale sânt ale mele, ca și necazurile. Din marele tău vis am făcut visul meu; cinstea ta este a mea; ambițiunile tale le-am înțeles; am încredere în mărirea ta și vreau să merg cu tine întru întimpinarea ei.

Vin de departe, — a fost o vreme când nu eram pe pământul tău decât o străină. Acum îți aparțin așa de mult, încât îmi pare că nici odată piciorul meu n'a călcat alte drumuri decât ale tale.

Farmecul tău e mare și e de nepătruns, o Românie! Acela care vine la tine, mai vine și altădată și mereu.

...Și aș vrea la rândul meu ca vocea mea să se înalțe ca să vorbesc de tine, — de tine așa cum te-am cunoscut, așa cum te-am simțit, așa cum ai fost pe când confundam viața mea cu a ta, dându-ți din inima mea, din sufletul meu și din lacrămile mele.

La prima vedere drumurile tale mi-au părut prea lungi și prea prăfuite; prea strălucitor soarele tău. Mă oboseau spațiile tale fără margini pe mine care veneam dintr'o țară de ceață. Visam umbră și poteci mergând spre pășuni, care vor fi verzi, nori pe cer.

Pe urmă, încet-încet, m'ai învăluit cu farmecul tău. Incepeam să înțeleg și să iubesc vastele tale zări, drumurile tale care taie suprafața pământului și merg drept către soare-apune, — ca și cum pentru ele nu puteau fi alte drumuri.

...Am încercat să pătrund până în tainele sufletului tău, se înțeleg și mândria ta, și rezervele tale, și istoria trecutului tău și a celor cari ți-au fost dragi, — aceia cari te-au călăuzit înaintea mea.

Hordele care te-au călcat au putut să te mortifice și să-ți devasteze țarina, — vârtoșia rasei tale a sfidat toate vrăjmășiile, fără ca nici o tiranie sângeroasă, nici o năvălire străină să izbutească vre-odată a stingherì puterea ta și îndârjirea voinței tale de a fi. Neînfrânați, feciorii tăi reclădeau ceeace fusese distrus, însămânțau la loc ceeace fusese devastat, mai răbdători ca vremea însăși, mai tari ca fatalitatea.

Cu toate acestea, cu toată aparenta ta mulțămire materială și propășirea ta evidentă, un vis dormita în inima fiecăruia din feciorii tăi, același vis de aur al unei speranțe dragi....

Căci aveam, dincolo de granițele noastre muntoase, frați cari vorbeau aceeași limbă, cari îmbrăcau același port, cari se rugau la fel cu ai noștri, — și aceste granițe nu trebuiau să dispară, și mânile lor să se unească de mult cu ale noastre?

Pentru ordinea şi siguranţa publică. Ministerul de interne a primit informaţiuni, că în unele regiuni, din cauza pasiunii ce se pune în lupta electorală, partisanii diferitelor partide angajează discuţii care adese trec în acte de violenţă. De aceea ministerul a dat prefecţilor de judeţe o circulară, în care prefecţii sânt invitaţi să dea severe şi urgente ordine subalternilor, să vegheze ca ordinea şi siguranţa publcă să nu fie turburată, având prefecţii să intervină cu toată autoritatea, de câteori va fi cazul, să împiedice deslănţuirea actelor de violenţă.

Caracterul preoţesc

(Fine)

Iar Domnul, pe care îl reprezintă preotul în mijlocul credincioşilor în mod văzut, în cuvintele dela Ioan citate mai sus a zis: «nu caut voia mea, ci voia Tatălui, carele m'a trimis». Şi deci rămânerea întru Hristos consistă: întru a ne forma şi nobilita inima astfel, ca în modul nostru de gândire şi acţiune să se vadă, şi cunoască modul de gândire şi acţiune al Domnului şi al sfintei lui evanghelii, iar mijloacele, prin cari preotul îşi poate nobilita inima, şi-şi poate forma modul de gândire şi acţiune în spirit creştinesc, şi în spiritul dominant al preoţiei, sânt: rugăciunea, studiul neîntrerupt al sfintei scripturi şi al desvoltării istorice a bisericii, privegherea şi lucrul neobosit întru împlinirea cât mai exactă a funcţiunilor pastorale în şi afară de biserică.

«Intru Hristos — zice sf. Ambrosiu (de virg. c. 16) avem toate. Dacă voieşti să te vindeci de rane — El este medicul. Dacă faptele rele îţi apasă conştiinţa, — El este dreptatea. Dacă ai lipsă de ajutor, — El este puterea. Dacă te temi de moarte, — El este viaţa. Dacă fugi de întunerec, — El este lumina. Dacă cauţi ceriul, — El este calea. Dacă ai lipsă de mâncare — El este hrana».

Al doilea moment decizător întru formarea caracterului preoţesc este: *direcţiunea bisericii*, sub care înţelegem: modul, în care s'a manifestat în decursul veacurilor, dela inceput şi până în ziua de astăzi, *viaţa şi desvoltarea istorică a bisericii*, şi modul de gândire şi acţiune, prin carele organele bisericii: clerul şi poporul a contribuit din partea lor cu ajutorul şi conducerea Duhului sfânt la organizarea şi desvoltarea ei, ca organism viu şi văzut şi modul, în care a lucrat biserica la desvoltarea popoarelor în spirit creştinesc pe toate terenele vieţii, iar mijlocul, prin care ne putem însuşi direcţiunea bisericii este studiul neîntrerupt al istoriei bisericeşti, şi al vieţii şi activităţii pastorale, desvoltate în decursul veacurilor de bărbaţii aleşi ai ei.

Aici trebuie să adaug, că nimenea nu poate fi preot bun, dacă nu şi-a luat de model al vieţii şi activităţii sale pastorale pe unul dintre sfinţii părinţi Sf. Ioan Chrisostom a fost un bărbat şi preot, pe care alăturea cu studiul profund al s tei scripturi şi al naturii şi vieţii omeneşti îl caracterizează: blândeţa, smerenia şi o muncă neobosită pentru înaintarea bisericii. Aceste virtuţi şi le-a însuşit sfântul Ioan Chrisostom prin studiu profund al vieţii şi activităţii pastorale a sfântului apostol Pavel.

Biserica Domnului este o instituţiune pozitivă, cu o direcţiune stabilită, care s'a desvoltat şi continuă a se desvolta prin sine însaş, din propriile sale principii, şi deci forţa preotului nu consistă întru a afla şi descoperi *principii nouă*, ci întru a-şi forma inima prin studiul principiilor evangelice şi prin punerea în aplicare a acestor principii după modelul şi în direcţiunea observată de bărbaţii aleşi ai ei.

Pentru a putea aprecia valoarea cea mare pe care o are pentru desvoltarea şi formarea caracterului preoţesc studiul trecutului bisericii şi însuşirea ce o au bărbaţii cei mari ai trecutului, citâm aici un scriitor profan, şi anume pe *Smilles*, care în opul său «Character» (pag. 45) zice următoarele: «este de mare însemnătate pentru o naţinne, dacă are un trecut măreţ, asupra căruia poate să reprivească pentru-ca prin amintirea faptelor mari şi a suferinţelor, prestate cu noblete de către bărbaţii trecutului se *susţine*, se *ajută*, se *luminează* şi se *înalţă* viaţa prezentului. Viaţa naţiunilor, ca şi a oamenilor singuratici este o *comoară mare de experienţe*, care bine folosită, devine isvorul tuturor îmbunătăţirilor şi progreselor sociale. Naţiunile, ca şi oamenii singuratici se luminează şi se întăresc prin încercări şi necazuri, şi cele mai frumoase capitle în istoria lor sânt acelea, în cari se descriu suferinţele, prin cari li-s'a format caracterul. Iubirea de libertate şi iubirea de patrie au putut produce mult bine în lume, binele cel mai mare s'a produs însă prin cercări şi suferinţe prestate cu noblete».

Aplicând aceste zise ale lui Smilles la obiectul de care ne ocupăm, constatăm, că nici un fel de instituţiune, şi nici un fel de idei nu a trecut prin atâtea suferinţe, şi nu a avut atâţia martiri, precum a avut religiunea şi biserica creştină. Şi deci studiul acestor suferinţe şi jertfe de sânge prestate cu cea mai mare abnegaţiune, este cel mai însemnat mijloc pentru-ca preotul să şi poată însuşi direcţiunea bisericii, şi să-şi poată forma caracterul preoţesc.

*

Firul caracteristic principal în descoperirea dumnezeească este: *iubirea cea nemărginită a lui Dumnezeu faţă de neamul omenesc.* Şi deci este natural, că preotul numai întru atâta manifestează faptice, că posede caracter preoţesc, întru-cât şi-a însuşit modul de gândire şi acţiune exprimat în cuvintele Mântuitorului: «nu caut voia mea, ci voia Tatălui meu», întru cât şi-a însuşit direcţiunea bisericii, manifestată în decursul veacurilor prin bărbaţii aleşi ai ei, şi întru-cât din fiecare acţiune a sa se vede, şi se cunoaşte o *iubire nemărginită*, împreunată chiar şi cu jertfirea vieţii sale faţă de parohienii săi şi faţă de înnaintarea lor în spirit creştinesc.

«Iubirea — zice Fulgenţiu — a fost arma sftului arhidiacon Ştefan, prin iubire a biruit dânsul în tot locul. Condus de iubirea lui faţă de Dumnezeu şi-a dat corpul său evreilor, ca să-l ucidă cu pietrii, şi condus de iubirea faţă de deaproapele, şi-a însuş puterea de a se ruga pentru cei-ce aruncau cu pietrì într'însul. Prin puterea iubirii a triumfat dânsul asupra lui Saul, carele-l gonea, şi a făcut din gonitoriul său Saul, un împreună vieţuitor al său în Ceriuri. Prin iubirea sa cea sfântă şi neobosită a ştiut să câştige pentru viaţa şi fericirea vecinică pe aceia, pe cari nu i-a putut întoarce la credinţă prin sfaturi şi admoniţiune. Iubirea este isvorul tuturor bunătăţilor, iubirea este arma cea mai puternică a creştinismului şi calea, carea împreună pe om cu Ceriul. Cel ce este condus în modul său de gândire şi acţiune de iubirea creştinească nu poate rătăci nici odată, şi nu se poate teme de nimic, pentru-că iubirea îi arată calea cea adevărată, îl apară, îl păzeşte şi-l conduce cu siguranţă la ţinta, pe care o urmăreşte prin viaţă».

In lume şi între oameni se arată gradul cel mai însemnat de iubire, în iubirea şi inima, ce o are, şi dovedeşte mama faţă de fiii săi. Caracteristica acestei iubiri de mamă este, că mama nu cunoaşte oboseală, când este vorba de a îngriji şi a păzi pe fiul său bolnav, mama nu cunoaşte nici un fel de piedecă, şi nici un fel de greutate atunci, când este vorba de creşterea, bunăstarea şi înaintarea fiilor ei.

Un *părinte* al poporului este preotul în mijlocul lui; ear părinţia lui se simte şi se cunoaşte, dacă din întreg modul său de gândire şi acţiune se va vedea, că preotul în îngrijirile spirituale, pe cari este chemat să le dea poporului, este condus de aceeaş iubire, de care este condusă mama întru creşterea şi îngrijirea fiilor ei.

Iubirea mamei faţă de fiii ei este ceva natural, pentrucă această iubire până la un grad anumit o vedem şi în lumea animalică. Dar iubirea mamei nu este numai un act natural, ci la mama creştină este mai mult, este o chestiune de conştiinţă, este un act moral. Mama creştină iubeşte şi îngrijeşte de fiii ei nu numai condusă de un instinct natural, ci condusă de credinţa, că odată va fi chemată să dea seamă de creşterea, viaţa şi viitorul lor înaintea lui Dumnezeu. Ear această conştiinţă, conştiinţa răspunderii de soartea şi viitorul f ilor ei, îi potenţează iubirea naturală, şi o face ca să nu cunoască piedeci, când este vorba de îngrijirea cu care este datoare în educaţia fiilor ei.

Aplicând această iubire de mamă asupra iubirei, pe care trebue să o aibă preotul faţă de parohienii săi, constatăm, că este şi ar fi să fie natural, ca preotul să fie condus în modul său de gândire şi în toate acţiunile sale de iubirea faţă de parohienii săi, deoarece păstorul bun se cunoaşte după starea în care i se găseşte turma, preotul bun după starea în care i se găsesc credincioşii.

O astfel de iubire nu s'a vădit în cursul veacurilor de suficientă; ci adevărata iubire faţă de popor o putem vedea şi afla în măsură deplină numai la acei bărbaţi ai bisericii, cari în săvârşirea funcţiunilor spirituale au fost conduşi de credinţa în Dumnezeu, de credinţa în divinitatea Mântuitorului Hristos, de credinţa în divinitatea descoperirii dumnezeeşti, de credinţa în divinitatea bisericii şi de credinţa în divinitatea instituţiunii preoţeşti.

Prin urmare din iubirea, şi numai din iubirea pe care o manifestează faptice preotul faţă de parohienii săi, şi faţă de desvoltarea lor în spirit creştinesc se arată, şi vădeşte faptice *credinţa preotului în divinitatea instituţiunii pe care o reprezentează.* Numai din această iubire şi din ceeace lucrează dânsul, condus şi inspirat de ea, se vede şi se cunoaşte întru cât şi-a format şi posede un *caracter preoţesc*, demn de poziţiunea pe care o ocupă în societatea omenească, şi de Domnul cerului şi al pământului, pe care a luat angajamentul a-l reprezenta în mod viu şi văzut pe acest pământ.

Nu încape nici cea mai mică îndoială, că greutăţi multe şi un leghion de duşmani, întimpină preotul în exerciţiul misiunii sale. Dar credinţa în Dumnezeu şi credinţa în divinitatea misiunii, pe care este chemat a o realisa, dacă este însoţită de iubirea faţă de popor, nu cunoaşte nici un fel de piedecă, nici un fel de greutate, pe care să nu o poată cu spor şi succes biruì. Ear ca dovadă despre posibilitatea biruinţii, ne servesc toţi bărbaţii mari ai bisericii, — începând dela apostolii Domnului şi până în ziua de astăzi.

Iubirea faţă de popor este deci *semnul şi siguranţa faptică despre existenţa şi realitatea caracterului preoţesc.*

Acest vis de unire pe care o generaţie o transmitea alteia, al cărei ecou se găsea în fiecare doină, care-şi avea rădăcini adânci în toate conştiinţele, feciorii tăi au umplut şi inima mea. Ei m'au făcut să trăesc în această dorinţă, până ce a devenit al meu ca şi al lor, — şi mă întreb câte odată care ar fi suveranul binecuvântat căruia i-ar fi dat să înfăptuiască acest ideal prea mare, prea luminos, prea minunat, ca să nu fie decât o lucire mult de asupra zărilor zilelor noastre.

Şi totuşi! Cât a fost mai aproape decât îl credeam! Şi a sosit pe neaşteptate în marea zi dincolo de lacrimi şi de teroare, uimindu-ne cu orbitoarea lui lumină.

Atunci te-ai înălţat o Românie! scoasă din liniştita ta siguranţă, la înălţimea patriotismului tău tradiţional, spre a te arunca într'o luptă mai grozavă decât toate acelea pe care le înregistrase istoria până acum.

...In adevăr, o, Românie! mai mult ca ori când ţi-am fost numai în ceasul acela, sufletul sufletului tău, pulsul tău bătea în mine, sângele tău era al meu. Iţi trăiam speranţele, mă temeam de temerile tale, sufeream suferinţele tale, plângându-ţi lacrimile şi sângerând prin rănile tale.

Morminte acoper lumea, acoper pământul acelora cari au fost aliaţii noştri ca şi al nostru, — morminte ale acelora cărora datorim libertatea. Nu le uita, o ţara mea! nu uita tinerele vieţi jertfite, locurile tale goale la atâtea mese; nu uita sângele care roşea câmpiile tale, pădurile, munţii şi gârlele tale, ah! nu-l uita!

Şi acum, o poporul meu! e vorba să clădim. Temeliile sânt aici la noi, marea operă e începută. Clădeşte, clădeşte! Să înlăturăm orce luptă, să ne strângem în acea unitate sfântă pe care am cumpărat-o cu sângele nostru şi care va face puterea noastră. Peatră cu peatră clădeşte viitorul; cu îndrăzneală, cu încredere, mergi înainte, — dar ca să fie îndestructibilă clădirea pe care o înalţi, nu uita nici odată inimile, nenumăratele inimi, peste care ai aşezat pietrele ei!

Maria
Regina României

Preotul care își iubește credincioșii, și care este conștiu de divinitatea misiunii sale, nu se poate să nu simpatizeze și să nu trăiască în deplină armonie cu colegii săi preoți, și să nu susțină legătura canonică cu forurile și corporațiunile bisericești.

Pentruce?

Pentrucă preotul condus și inspirat de aceste sentimente, vede în fiecare coleg al său un împreună lucrător și împreună slujitor al altarului Domnului, ear în forurile și corporațiunile bisericești vede întrupată voința evangheliei, menită a susținea unitatea și a conduce mersul bisericii și poporului în spirit creștinesc, în spiritul evangeliei.

Caracterul preoțesc, ca și caracterul în genere se formează prin *luptă îndelungată cu piedeci și greutăți de tot soiul;* ear semnele din cari i se cunoaște existența și realitatea, sânt: iubirea față de popor, iubirea față de colegi și susținerea legăturii canonice cu forurile și corporațiunile bisericești.

«Intru aceasta vă veți cunoaște, că sânteți ai mei, dacă veți avea dragoste între voi».

Citind ziare

Despre menținerea școalelor confesionale în Ardeal, ca instituții de mare importanță pentru viitorul țării, se exprimă în G. Tr. din Brașov un «profesor pensionat» în următoarele:

Aceste școale au dat roade binecuvântate și dau și astăzi absolvenți nu numai bine pregătiți, dar cu un fond sufletesc curat, — comoară pe care o păstrează toată viața lor. Educațiunea morală în școalele confesionale a fost bază puternică pentru păstrarea unui suflet cinstit și demn în tinerimea românească, — dând sub raportul acesta, față de școalele din vechiul regat, bărbați mult mai bine pregătiți pentru viața socială. Liceul din Brașov, de pildă, a dat străluciți cetățeni, cari s'au ilustrat pe terenul literar, politic și științific. Tinerii cari porneau la lupta vieții de pe băncile școalelor confesionale au fost, de netăgăduit, superiori absolvenților liceelor din vechiul regat, — mai ales pe vremea *bacalaureatului,* când rămâneai ades uimit de puțina pregătire a acestora. Dar superioritatea cea mare a acestor școale este toc mai *educațiunea sufletului,* cea ce aproape a lipsit școalelor de stat din vechiul regat. De suflet nu s'a prea avut grijă, și generațile au crescut cu un dor de îmbogățire și de repede pricopseală, influințate de un acut arivism, gata să nu țină seamă de morală; — această lipsă gravă a școalei vechi românești de peste munți a pus-o într'o inferioritate vădită față de Ardeal. Tocmai astăzi când avem mai multă nevoie de o sănătoasă educație sufletească pentru îndreptarea moravurilor societății românești, ca profesor bătrân sfătuesc să nu se caute o repede statificare a școalelor confesionale, ci: Statul să le ajute să poată avea un corp didactic corespunzător situației culturale de astăzi.

Știrile zilei

Căsătoria Principesei Marioara cu Regele Alexandru se va face în ziua de 4 Iunie 1922 la Belgrad. In vederea acestui eveniment, se fac mari preparative în capitala Jugo-Slaviei. Populația regatului jugo-slav pregătește splendide daruri, care vor fi oferite viitoarei Regine la nuntă.

Numire de prefect. Abzicând dl Dr. Eugen Piso din postul de prefect al județului Sibiu, dl ministru de interne a numit de prefect pe dl *Ioan Henteș,* fost consilier la secretariatul general din Cluj.

Serbările de încoronare la Alba-Iulia se vor ținea, cum se vestește, în 15 August vechi a. c. data intrării României în războiu.

† **George Popovici,** fost protopop în Șiria și asesor referent în consistorul dela Arad, a încetat din viață în 21 l. c. în comuna Miniș. Adormit în Domnul fusese fruntaș între membrii clerului din eparhia Aradului și a participat la toate lucrările culturale și politice ale neamului său. Odihnească în pace!

Inspector pentru școalele primare și normale. Dl ministru al instrucțiunii publice, prin actul din 8 Februar a. c. Nr. 5924 a numit pe dl profesor dela școala normală «Andrei Șaguna», *Dr. Nicolae Regman,* inspector general al învățământului primar și normal din circumscripția Sibiu.

Averile fondului bisericesc ortodox român din Bucovina au fost trecute în mod provizor, până la aducerea legii de unificare bisericească, din administrarea bisericii în cea a statului.

Alegeri pentru parlament. Biroul electoral central al județului *Sibiu,* pentru a executa decretul regal privitor la alegeri, comunică următoarele: In toate circumscripțiile urbane și rurale, precum și în toate secțiile de votare de pe teritorul județului nostru Sibiu și a orașului Ocna-Sibiului, s'au fixat: I. Alegerile pentru Adunarea deputaților pe *Luni* și *Marți* în zilele de 6 și 7 Martie 1922. II. Alegerile pentru Senat pe *Joi* și *Vineri* în zilele de 9 și 10 Martie 1922. — Referitor la statorirea birourilor de alegere, secțiunilor de votare și localurilor de alegere, se dau amănunte în afișe speciale.

Dela logodna Principesei Maria cu Regele Alexandru dăm următoarele amănunte: Mitropolitul primat a oficiat logodna rostind formula: Logodește-se robul lui Dumnezeu regele Alexandru cu roaba lui Dumnezeu principesa Maria. Formula a fost repetată de trei ori în limba slavonă veche. Conform obiceiului sârbesc, mitropolitul înaintea rugăciunii logodnei a legat cu câte o batistă albă de mătasă ochii celor doi logodnici, care și-au strâns mâna dreaptă în semn de recunoaștere a fericitului eveniment. După aceea a urmat binecuvântarea colacului, earăș obicei sârbesc. Făina din care a fost făcut colacul, fusese trimisă din Sârbia și transformată în casa logodnicei într'un colac mare, deasupra cărui erau așezați față în față doi porumbei de pâne. Mitropolitul primat a rugat pe Dumnezeu atunci să dea roade din belșug Jugoslaviei și României, spre îndestularea supușilor acestor două țări, apoi a stropit colacul cu vin și sare, servindu-l mirilor cu următoarele cuvinte: «Precum această pâne nu poate fără sare, așa să nu puteți și voi unul fără altul până la moarte».

Cununie. Dl *Maximilian G. Dopp,* mașinistul tipografiei noastre, și-a serbat cununia sa religioasă cu d-șoara *Marioara Pinciu,* în 25 Febr. a. c., în biserica ort. rom. din Sibiu, sub. Iosefin.

Sașii și alegerile. Consiliul poporal săsesc pentru Ardeal, în ședința sa din 22 l. c. ținută în Sibiu, a statorit în mod definitiv atitudinea poporului săsesc cu raport la apropiatele alegeri parlamentare: In cercurile electorale, cu majoritatea săsească de alegători, se vor pune *candidați sași;* ear în cercurile, unde alegătorii sași sânt în minoritate, au să fie sprijiniți candidații partidului liberal.

Procesul ucigașilor advocatului din Făgăraș, Dr. Șenchea, omorât în 1916 la intrarea în războiu a României, se desbate acum la tribunalul din Brașov. Acuzat este advocatul din Făgăraș Dr. *Taglicht.* Au fost ascultați până acum mai mulți martori, între cari doamna văduvă Șenchea și fiica sa. Desbaterile sânt urmărite cu viu interes.

† **Nicolae Rusu** paroh ort. român în Veseud (prot. Mediaș), după grele suferințe, împărtășit cu sfintele taine, a adormit în Domnul Joi, în 23 Februar 1922 la ora 8 dimineața, în anul al 45-lea al etății sale. Osemintele defunctului s'au așezat spre odihna de veci în grădina bisericii, Duminecă, 26 l. c. la 12 ore m. Odihnească în pace!

Expoziție industrială în Sibiu s'a deschis zilele acestea în sala dela fostul restaurant «Grădina Poporului», strada Armbruster. Sânt expuse mobile de toate categoriile, începând dela bucătărie până la salonaș. Lucru solid, de cea mai bună calitate. Expoziția este deschisă zilnic, între ora 9—12, și 2—6. Intrarea gratuită.

Convocare. In conformitate cu art. 32 din statutele Cercului Militar Civil din Sibiu, se convoacă Adunarea Generală a tuturor membrilor Cercului, pentru ziua de 1 Martie n. a. c. ora 18 în saloanele Cercului. La ordinea zilei: 1) Darea de seamă a anului expirat asupra Adției Cercului. 2) Procesul Verbal încheiat de Comisiunea de Cenzori asupra gestiunei anului expirat. 3) Fixarea budgetului pentru noul an. 4) Alegerea noului Comitet. 5) Alegerea à 3 Cenzori și 3 supleanți. 6) Diferite propuneri eventuale prevăzute de art. 37. In consecință sunteți rugați a lua parte la această adunare generală. Conform art. 34 din statute, binevoiți a cunoaște, ca la adunarea generală, trebue să participe cel puțin $^1/_3$ din membri Cercului. Dacă la prima convocare, nu se va întruni numărul necesar de membri, atunci va avea loc, la 8 Martie a. c., o nouă adunare, care se va ținea și va hotărâ, cu orice număr de membri cari vor participa. Comitetul cercului.

(ss) *Dr. O. Russu.*

Succesul unei românce în Italia. Ziarele italienești aduc vestea că la Teatrul Metastasio din Prato (Toscana), a debutat cu succes puțin obișnuit, cântăreața română, *Letiția Anușca* din Sibiu. Pentru debutul d-rei Anușca i s'a încredințat rolul «Ameliei» din Un Ballo in maschera. «Dotată cu un frumos timbru, — scriu ziarele — și cu o puternică extensiune de voce, dșoara Anușca s'a achitat cu mult brio de rol, mai ales în dificila parte din actul al III, în care publicul transportat, a aplaudat-o, la scenă deschisă, cu un entuziasm nemărginit».

Impotriva Micei Înțelegeri se continuă, din partea dușmanilor săi, cea mai întinsă propagandă. Cel mai recent atac este al președintelui Academiei maghiare, dl Albert Berzeviczy, care în *Revue de Hongrie,* — scrisă în deosebi pentru ceice nu cunosc stările Europei orientale și centrale, — afirmă ca tratatul dela Trianon lovește interesele civilizației europene, pentrucă statele succesoare monarhiei austro-ungare au suprimat o mulțime (!) de școale începând dela universități până la școalele inferioare, și au expulsat (?) profesorii. In sprijinul acestei afirmări, dl Berzeviczy nu aduce nici un fapt documentat; spune însă că polonii, cehoslovacii, românii și iugoslavii sânt inferiori (?) în cultură în asămănare cu poporul maghiar.. Dacă «superioritatea» culturală ungurească ar fi reală, ar trebui să vedem înrâurirea ei binefăcătoare asupra popoarelor vecine cu Ungaria, — ceea ce nici cel mai mare prieten al maghiarilor n'o poate arăta. Ziarele noastre, care apar în limba franceză, nu vor rămânea nepăsătoare în fața calomniilor din Revue de Hongrie.

E regretabil că unul din organele de publicitate din Ardeal combate și astăzi întocmai ca pe timpul dominațiunii maghiare. Eată cum, în anul Domnului 1922, în al patrulea an al desrobirii naționale, se vorbește poporului: «Pe preoții voștri lăsați-i, ca pe niște oameni cari au trădat partidul național și *v'au lăsat dușmanului.* In *bisericile unde sânt acești preoți, să nu vă mai duceți* banul vostru să nu-l mai dați lor, ci lăsați i să rămână singuri». — Noi am fi de părere, că partidul național nu este atât de slăbit, ca să aibă trebuință, în luptele sale electorale, de asemenea arme detestabile.

Membri fundatori la «Reuniunea meseriașilor români din Sibiu» s'au înscris: Lazar Hedu, măestru zidar diplomat, Sibiu, George Bucsbaum, conducător de atelier zugrav, Sibiu, și George Chirca, măestru brutar, Alexandria.

Comitetul.

Poșta redacției

Dlui *I. D.* în *P.* Astfel de anunțuri nu se pot publiça în ziarul nostru.

Banca Centrală pentru industrie și comerț s. a. Cluj

Se aduce la cunoștința Domnilor acționari, că distribuirea acțiunilor definitive din **Emisiunea II-a s'a început.**

Distribuirea se face contra titlilor provizori la **Centrala din Cluj,** strada Regina Maria Nr. 1, Sec. emisiuni.

Deținătorii de titlii prov. asupra acțiunilor din Emis. II-a, cari doresc a ridica acțiunile definitive la **Filiala din Sibiu** a sus zisei bănci, sânt invitați a depune titlii prov. la cassieria acestei filiale din str. Cisnădiei Nr. 7 et. II, de unde se vor transpune la Cluj spre a ni se trimite acțiunile definitive.

(27) 2—2 **Direcțiunea.**

Se caută o casă cu 6—8 odăi, cu puțină grădină, întru cât se poate în centrul orașului. Vânzătorii sânt rugați a se adresa la Tipografia arhidiecezană, str. Mitropoliei Nr. 45.

Nr. 15/922 (30) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. I **Abrudsat**, în protopopiatul Abrudului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor dela stat.

Ceice doresc a ocupa acest post își vor înainta cererile de concurs subsemnatului oficiu protopopesc în terminul arătat și se vor prezenta pe lângă observarea dispozițiilor reglementare, în vre-o Duminecă sau sărbătoare pentru a face cunoștință cu poporul.

Oficiul protopresbiteral ort.-rom al Abrudului în înțelegere cu comitetul parohial.

Abrud, 27 Ianuar 1922.

Petru Popoviciu
protopop

Nr. 577/1921 Prot. (32) 1—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de cl. I-a **Iclandul-mare** cu filia **Budiul-de-câmpie**, devenită vacantă prin moartea parohului Vasile Hodoș, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate pentru întregirea dela stat statorite în coala B.

Concurenții au să-și aștearnă cererile instruite, cu observarea normelor în vigoare, în terminul arătat, subsemnatului oficiu protopresbiteral și până în 8 zile înainte de alegere, — după prealabila încunoștiințare a protopresbiterului — să se prezenteze înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficia și cuvânta.

Târgu-Mureș, 6 Noemvrie 1921.

Oficiul protopresbiteral în înțelegere cu comitetul parohial.

Stefan Russu,
protopop.

Nr. 10/922 (24) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiilor vacante **Bahnea și Suplac**, ambele de clasa III, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt celea fasionate în coala B. pentru întregirea salarului dela stat.

Doritorii de-a ocupa vreuna din aceste parohii să-și aștearnă rugările inzestrate cu documente în regulă subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, iar pe lângă observarea dispozițiilor regulamentare să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Cetatea de baltă, la 12/I 1922.

Oficiul protopopesc ort. rom. al tract. Târnava în înțelegere cu comitetele parohiale respective.

Nicolae Todoran
protopresbiter

Nr. 26—1922 (23) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a **Sâmbăta-de sus-răsăriteană**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile concursuale să se trimită subsemnatului oficiu protopopesc, având concurenții a se prezenta, cu autorizarea subsemnatului, în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică.

Făgăraș, 25 Ianuar 1922.

Oficiul protopresbiteral român ortodox în înțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopop

Nr. 74—1922. (22) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa primă **Codlea**, protopresbiteratul Branului, prin aceasta se publică concurs, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B.

Alegându-l paroh este îndatorat a ceda cuartirul parohial, la caz că se va hotărâ ca pe acel teren să se zidească biserica, având comitetul și în acest caz să se îngrijească pentru alt cuartir corespunzător.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral, în terminul deschis, având a se prezenta, pe lângă observarea dispozițiilor reglementare în vre o Duminecă sau sărbătoare în parohie spre a face cunoștința cu poporul.

Zărnești, în 30 Ianuar 1922.

Oficiul protopresbiteral al tractului Bran în înțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Hamzea
protopop

Spectacole în Sibiu

La Apollo, Marți: Film cu Fr. Bertini. In pregătire: Orfanul înghețat. — La Urania: Marți și zilele următoare până Vineri: Doi copilași, dramă sentimentală.

Casa din Sibiu, strada Școalei de înot Nr. 28 (cârciumă și restaurant)

este de vânzare

pe lângă condițiuni favorabile

Cumpărătorul va putea prelua cârciuma și restaurantul și și locuința proprietarului actual. (31) 1—1

Informațiuni mai detailate se dau în biroul advocatului Dr. Lazar Mátyás din Sibiu, str. Cisnădiei Nr. 28.

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare

Cuvântări bisericești

de arhimandritul **Ilarion Mircea**, egumenul sfintei mânăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminecile din Paresimi, 9 Dumineci după Rosalii și la unele sărbători de peste an. **Prețul 14 Lei.**

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află **de vânzare** următoarele

Tipărituri

Pentru școalele secundare:

Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee și civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exibite.
Tipărituri pentru bugetele școlare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor școlare.
Bilet de informație la insinuări pt. fiecare elev.
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru școalele primare:

Registre pentru absenții și clasificații.
Matricole școlare.

Anunțuri și reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45.

Casă de vândut

Strada Roșiori (Schützengasse) Nr. 16

Oferte se vor înainta la **Sedria orfanală, Fritz Jauernig, Strada Mitropoliei 4, et. I,** până la 8 Martie c. (29) 2—3

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,
profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Prețul 20 Lei.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăți literare: povestiri, călătorii, cărți pentru copii medicale, pedagogice, economice, povești; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toți, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaș,
profesor universitar și membru al Acad. române

Mersul trenurilor

Plecarea din gara Sibiu:

8·10 — Turnul Roșu, Piatra Olt, București, cu legătura la Piatra-Olt spre Craiova.
2·50 — Copșa-mică, Cluj, Orade, legătură la Copșa cu acceleratul Arad, Budapesta, Viena.
3·40 — Agnita, Sighișoara.
4·30 — Vințul de-jos, Arad, din Arad legătură spre Timișoara, dela Simeria (Piski) spre Petroșeni.
5·25 — Copșa-mică, cu legătură spre Orade, Halmeu (accelerat) și cu trenul de persoane spre Brașov—București.
5·30 — Cisnădie.
8·10 — Făgăraș, Brașov.
13·50 — Turnu Roșu, Piatra-Olt, București, cu legătură din Piatra-Olt spre Craiova.
16·30 — Copșa-mică, legătură spre Cluj, Orade și Brașov, București.
16·50 — Cisnădie.
17·30 — Vințul-de-jos cu legătură spre Arad.

Sosirea în gara Sibiu:

4·55 — Din București, Piatra-Olt, Turnu-roșu.
7·03 — Cisnădie.
7·30 — Arad, Vințul-de-jos,
8·55 — Brașov, Făgăraș.
11·40 — Copșa-mică, din direcția Orade.
16·35 — Făgăraș, Brașov.
Cluj și București, Brașov.
12 55 — Sighișoara, Agnita.
15 55 — Brașov, Făgăraș.
16·23 — București, Piatra Olt, Turnu-roșu.
18 35 — Cisnădia.
21·05 — Copșa mică.
22·45 — Copșa-mică, din direcția Oradea, Cluj și București, Brașov.
24 00 — Arad, Vințul-de-jos, din direcția Timișoara.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALA a „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul LXX Sibiu, 18 Februar (3 Martie) 1922 Nr. 15

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Invățământul religiunii

(=) Idei potrivnice religiunii și-au făcut drumul, înainte de războiu, atât în străinătate, cât și în țările noastre.

Propagate stăruitor din partea agenților de diferite soiuri, ideile acestea au produs pretutindenea o slăbire pronunțată în raporturile dintre biserică și stat.

Pe urma raporturilor slăbite între doi factori atât de însemnați, a început să sufere și învățământul religios și moral în școalele tuturor statelor și să nu mai răspundă trebuințelor sufletești ale societății.

Bărbați de școală germani, cu reputația de cei mai temeinici scriitori în ale pedagogiei, s'au ocupat în deosebite rânduri cu reforma studiului religiunii în școalele publice, în scopul de a făuri legătura internă în materialul cuprins în catehism, istorie biblică, părțile din evanghelie, și a învioră astfel învățământul religios, ca să contribue la formarea caracterului moral, fie și prin reducerea considerabilă a unor cunoștințe de date și persoane care mai mult resping decât atrag spiritul tinerimiii.

Alte state, ca Franța și Italia, au procedat cu totul sumar: au *înlăturat* obiectul religiunii din programa școalelor statului.

In România, și anume în vechiul regat, este tot cam așa: studiul religiunii nu figurează decât în primele șase clase ale liceului, dar și aici în lipsa orelor necesare de propunere — o singură oră pe săptămână — învățământul religios este ca și desființat.

In alte părți ale României, și anume în părțile ardelene, lucrurile n'au ajuns atât de departe. Studiul religiei își păstrează locul de onoare în programa tuturor școalelor nu numai primare, ci și secundare, — cum se potrivește unui neam de oameni format în cea mai mare parte din plugari evlavioși, cari n'au avut în mijlocul lor niciodată dușmani neîmpăcați ai religiei creștine. Dar, pe lângă toate împrejurările acestea exterioare favorabile situația în care se sbate învățământul religiei în școalele noastre din Ardeal, este una dintre cele dificile.

Ne lipsește și nouă legătura internă între materialul acestui învățământ, de care se preocupă pedagogii Germaniei. Avem și noi, în manualele de religie, unele expuneri care stânjenesc scopurile educației morale în școala primară și secundară, sau unele chestiuni complicate de filozofie și teologie, sau date istorice fără multă valoare pentru intențiunea moralizatoare a studiului religiunii.

Ar urma d'aici o alegere oarecare și modificare în material, precum și în felul cum acest material are să fie prezentat tinerimii din școală.

Ținând pași cu nivelul de cultură a societății, — și chiar cu modul de gândire modernă cum se zice, — am avea să dăm numai cunoștințe apropiate de mintea școlarilor, atrăgătoare, și fără mari greutăți de-a le aprofunda, — în deosebi firește, astfel de făptuiri care să îndemne pe ascultători spre imitarea binelui și adevărului moral în orce împrejurări.

Pedagogii români și cătiheții noștri au datoria să desvolte și să lămurească în amănunte toată problema studiului religios în școale, pentruca acest obiect să nu mai fie un punct secundar în programele școlare ale unui stat, care își respectează biserica și religia dominantă.

Acesta este unul din drumurile, prin care se statorește raportul intim între naționalitatea și ortodoxia română.

Apel

Dela Ven. Consistor ort.-rom. din Arad primim spre publicare următorul apel:

Către autorii de cărți pentru școalele primare:

Autorii de cărți pentru școalele primare, cari au ediții aprobate de guvernele ungurești, și li-au rămas exemplare nevândute, sânt invitați a aviza pe subsemnatul Consistor: Ce cărți, și în câte exemplare, li-au mai rămas nedesfăcute? și că în ce prețuri ar fi gata să le deie pentru trebuințele elevilor români din Ungaria.

Ziarele românești sânt rugate a reproduce acest aviz.

Consistorul ort.-român din Arad

FOIȘOARA

Predică

Vino după mine.
Luca 18, 22.

Iubiți fii, — Cuvântul meu de azi se îndreaptă către tineret, eroii de mâne ai neamului și bisericii; cari trebue feriți de cădere.

Câți tineri de mare viitor nu s'au rostogolit pe povârnișul căderii, numai pentrucă pasul prim din viața lor era pasul nesocotinții, pasul pripirii în judecată.

Un boer de bun nume vine la Isus cu propusul bun, de a-și adăuga încă ceva la vredniciile sale personale. Cere deci sfat: Cum s'ar putea desăvârși și mai mult. (Acesta este înțelesul întrebării ce o pune lui Isus: «Ce voi face ca să moștenesc viața veșnică?» Luca 18, 18). Isus, ca totdeauna, se arată gata a veni în ajutorul boerului. Examinează prin întrebări purtările de până aici ale tinărului boer, și — lăudu-i cu plăcere la cunoștință trecutul curat și neîntinat, îndeamnă pe tiner a face opintirea cea din urmă, care îl va duce la deplina sa desăvârșire. «Toate câte ai, le vinde — îi zice, — și dă săracilor, și vei avea comoară în cer, și vino după mine!» (Luca 18, 22). Aci s'a poticnit însă tinerul boer. Era bogat foarte. Și lăcomia de averi îl stăpânea în așa mare măsură, că nu s'a putut deslipì de bogății. S'a depărtat deci, și nici nu a mai venit în fața lui Isus. Dar nici Isus nu a rămas nepăsător. A rostit în auzul tuturor celor de față cuvintele în adevăr grele: «Mai lesne este cămilei a trece prin urechile acului, decât bogatului a intra întru împărăția lui Dumnezeu» (Idem 18, 25).

Era sfatul lui Isus poruncă aspră? sau cuprindea vătămare personală la adresa tinerului boer? — Dimpotrivă! Sfatul cuprinde o înaltă concepție de viață. Înțelesul e: «Te laud, că cele poruncite în lege: să nu trăești în desmerdări, să nu omori, să nu furi, să nu mărturisești strâmb, să cinstești pe tatăl tău și mama ta (Luca 18, 20), — din tinerețele tale le-ai împlinit; dar, dacă râvnești la virtute și mai mare, te lapădă de averile tale, cari te leagă de pământ!» De sigur, că dacă împlinirea legii e virtute, care aduce fiecărui creștin mântuire, — mântuire aduceau tinerului boer purtările sale de până acum. Tinerul a vrut să se înalțe însă și mai sus pe scara vredniciilor, deci i s'a recomandat atunci vinderea averilor, ca sufletul său — de nimic împedecat — să-și poată lua sborul spre «ceriurile ceriurilor» cu deplin avânt.

E păcat strigător la cer a strânge comori? Nu sânt oamenii lui Dumnezeu bogații? Sânt averile sau comorile lucruri diavolești? Răspundem: Nu se poate! Din porunca lui Dumnezeu cresc semănăturile ce dau hrană oamenilor; a lui Dumnezeu este aurul, argintul și pietrile scumpe, cu care ne împodobim, întocmai cum Dumnezeu ni-a dat aerul ce-l răsuflăm și apa ce ne stâmpără setea și ne înveselește viața; și Dumnezeu este Celce ni-a zis: Stăpâniți peștii mării și paserile cerului și toate dobitoacele, și tot pământul, și toate jiviniile ce se târăsc pe pământ (Facere 1, 28). Dacă Dumnezeu ni-a dat, deci, rodurile pământului în stăpânire, nu se poate, ca noi ceice avem pline «jitnițele» să fim osândiți de acelaș Dumnezeu numai pentru cuvântul, că jitnițele noastre ni le-am umplut cu vârf. Nici nu osândește Dumnezeu jitnițele pline, nu osândește Dumnezeu pe cei bogați, decât

Părinţii şi creşterea copiilor

— Dintr'o prelegere ţinută la sat —

Nu este nici un meşteşug mai înalt decât creşterea copiilor, zice Ioan Gură de aur, ear fericitul Ironim spune aşa: O picătură de apă, care se află pe ceva lucios fuge încotro vei duce-o cu degetul. Asemenea este şi copilul, îl poţi îndrepta într'o parte sau în alta, la bine sau la rău.

Aceasta însemnează, că părinţii sânt răspunzători de felul creşterii copiilor lor.

Invaţă pe copilul tău calea pe care are să umble, zice înţeleptul, căci şi după ce va îmbătrâni nu se va îndepărta dela ea...

De unde avem să începem creşterea creştinească a copiilor noştri?

Intâi îi vom învăţa să-şi facă cruce, să zică rugăciune potrivită cu priceperea lor, şi îi ducem cu noi la biserică.

Primul cuvânt despre Dumnezeu trebuie să-l audă copilul din gura tatălui şi mamei sale, din casa părintească.

Părinţii vor răspunde nu numai de păcatele proprii, ci şi de ale fiilor, dacă nu-i vor creşte în evlavia şi cinstirea de Dumnezeu (Ioan gură de Aur). Nimic nu este mai frumos, decât a deprinde pe copii să ţină la lege, la obiceiurile bune ale neamului, care sânt chizăşie tare pentru fericirea lor...

Datoria noastă către copii este de a-i duce pe calea bună a faptelor creştineşti a-i abate de la porniri rele.

Căci zice Apostolul Pavel (Epist. II. Tim. 32): Vor fi oameni iubitori de sine, iubitori de argint, lăudăroşi, trufaşi şi hulitori, nesupuşi părinţilor, nemulţămitori, necuraţi, fără de dragoste, neprimitori de pace, clevetitori, neînfrânaţi, neiubitori de bine, trădători, iar pe Dumnezeu îl vor lăsa uitării.

Din fragedă copilărie trebue să însuflăm copilului iubirea de bine şi adevăr. De când sânt mici, să-i ferim de-a auzi şi vedea înjurături, vicleşuguri, mândrie, nesupunere şi alte rele care aduc necinste şi nefericire.

La trebuinţă să nu uite tatăl şi mama sfatul înţeleptului: Cel-ce iubeşte pe copilul său îl ceartă de timpuriu.

Pedepseşte pe fiul tău până încă este nădejde de îndreptare...

Lumea a înaintat şi înaintează, cunoştinţele se înmulţesc şi omul trebue să aibe mijloc sigur de propăşire.

Acel mijloc este învăţătura în şcoală. Deci părinţii să nu pună piedeci cum se întâmplă adeseori cercetării regulate a şcoalei din partea copiilor. In lume lucrurile sânt schimbătoare: unul merge înainte, altul dă înapoi, unul moşteneşte averea dela părinţi, altul nu. Faţă de aceste stări de lucruri, oamenii cuminţi poartă grija ca fiii lor să dobândească cunoştinţele unui meşteşug, spre a le pune traiul la adăpost. Ear meşteşugul este avere, pe care nu o poate lua nimenea, nici dela băeţi, nici dela fete.

Să învăţăm fiicele noastre a coase, a toarce, a ţese la răsboi. Câte lucruri frumoase nu se văd şi azi prin biserici, lucruri ţesute şi cusute de soţii de Domnitori şi de boeri vechi. Pildă a dat fosta regină Elisabeta, care ţesea, torcea, cosea în palatul său, — şi a făcut ca portul naţional să fie admirat şi peste hotare.

Plugarul să-şi deprindă de bună vreme copiii la îngrijirea ogorului şi la facerea uneltelor economice. Ii va învăţa astfel a-şi iubi vatra părintească şi ţara...

Un bărbat învăţat şi cu dragoste multă pentru popor arată cum a fost românul în trecut şi cum trebue să fie cât va trăi. Eată cum grăeşte:

Cu plăvanii dela plug
Port în ţarini mândrul plug,
Dragi'mi-s boii, câmpul drag,
Brazde lungi de-alungul trag;
Umblă plugul cu doi boi,
Eu pun capăt la nevoi;
Samăn rodnicul ogor
Şi mă uit în viitor.
Samăn ca şi fraţii mei,
Am acelaş dor ca ei.
Sânt plugar, şi sânt român,
Şi plugar voi să rămân;
Dar când ţara m'a chiema,
Plugu'n puşcă voi schimba,
Şi voi trage în vrăşmaş
Brazda mea de bun ostaş.

Aceste versuri au plăcut aşa de mult fostului rege Carol I, în cât a dat poruncă de s'au săpat în marmoră şi s'au pus la şcoala din Zorleni...

Invăţătura şi creşterea fiilor noştri se face şi prin cuvinte, şi prin fapte. Copiii fac ceea ce fac părinţii lor: dacă îi aud pe ei ocărând sau aud vorbe urâte, şi ei le zic; de văd ceartă şi gâlcevi, se învaţă şi ei cu ele. Dacă văd pe părinţi că nu se închină, nu se duc biserică, nu nu se spovedesc, nu se împărtăşesc, fac şi ei tot aşa. Invăţătura cu fapta în viaţă, este cea mai bună învăţătură.

Dela părinţi atârnă va să zică fericirea copiilor, înaintarea ţării, şi fala neamului.

Pr. Andrei Moldovan.

Aviz

P. On. Domni Protopresbiteri sânt rugaţi a ne trimite sumele incassate dela Calendarele vândute, în timpul cel mai scurt posibil, având a face încheerea socotelilor.

Librăria arhidiecezană, Sibiu.

Protopopiate nouă

In eparhia ortodoxă română a Orăzii-marii s'a făcut acum arondarea nouă a protopopiatelor. Decentralizarea nimerită nu poate decât să consolideze şi mai mult organismul eparhiei. Pe lângă 6 protopopiate existente, s'au format altele 8, după norma ca un tract protopopesc să cuprinda cel mult 20 parohii, matre. Până acum un protopop a administrat 40—50 parohii, cu 40—50 mii de suflete.

Eparhia dela Oradea-mare are 250 mii de suflete, în 270 parohii matre şi 70 filii. Protopopiatele, după noua arondare, sânt următoarele 14: Oradeà-Mare, Lunca, Tileagd, Aleşd, Bratca, Ceica, Tinca, Salonta-Mare, Beliu, Răbăgani, Beiuş, Rieni, Vaşcău şi Satu-mare.

Posturile nouă de protopopi se vor îndeplini pe rând, începând cu cele dela Salonta şi Tinca.

Rolul protopopilor va fi să devie tot mai mult îndrumători adevăraţi ai preoţilor din tract.

Fiind în atingere nemijlocită cu preoţimea şi credincioşii ei, protopopul luminat, înţelept şi cu experienţa necesară, va putea să propună superiorilor săi mijloacele de progres în toate afacerile ce privesc bunăstarea păstoriţilor, atât materială, cât şi sufletească.

Serata literară a meseriaşilor sibieni

pentru luna lui Februar s'a ţinut în 23 n. la ora 8 seara în sala cea mare a Reuniunii, cercetată fiind de un public numeros şi ales.

Intre cei prezenţi am observat cu plăcere pe P. C. Sa Dr. E. R. Roşca, arhimandrit şi director seminarial, general Dr. Moga, preşedintele tribunalului L. Petrescu, judele Urlăţanu, Dr. N. Comşa, Dr. G. Măcelariu, I. Bunea, dir. de liceu, Dr. N. Vecerdea, Dr. G. Preda, Dr. Tăbăcar, D. Munteanu şi alţi mulţi intelectuali, dimpreună cu o cunună frumoasă de dame.

Inainte de începerea şedinţei prezidentul Reuniunii, dl *G. Poponea* salută pe cei prezenţi şi exprimă mulţămita comitetului pentru sprijinul şi interesul arătat faţă de lucrările societăţii, şi în special mulţămeşte conferenţiarului *Dr. Lazar Popovici*, inspector sanitar în Sibiu, pentru bunăvoinţa şi dragostea ce o arată prin ţinerea conferinţii de azi. Expune pe scurt scopul acestor şedinţe literare în sinul meseriaşilor, cari, din vina împrejurărilor, nu au parte de multă carte, în special arată efectul îmbucurător al şedinţelor obţinut de ceice le-au cercetat dela începutul lor, de prin anii 1897, până azi. Cu acestea declară şedinţa deschisă.

Au urmat două declamaţii frumoase spuse de ds. Elena Roşca şi Silvia Trifan.

---

când bogăţia şi-o strâng cu nedreptate, o consideră ca înalt scop de viaţă şi nu dau nimic din prisosul muncii pe seama săracilor, văduvelor, nenorociţilor. Cu un cuvânt: vrednici de osândă se fac bogaţii, reţrăgând ajutorul ce-l aşteaptă dela ei instituţiile de ocrotire şi de spor cultural, social şi religios al poporului.

Datorinţa de a trăi pentru mulţime şi a sprijini aşezămintele publice de ajutorare, — eată ce nu a înţeles tinărul boer. Păcatul său strigător la cer a fost, că şi-a zăvorât inima în sgârcenie, căzând în afurisita iubire de argint. Şi e scris: Ceice vor să se îmbogăţească, cad în ispite şi în curse şi în pofte multe fără de treabă şi vătămătoare, care afundă oamenii în peire şi perzare (I Timotei 6, 9). Numai astfel s'a putut face boerul vrednic de osânda ce se aduce bogaţilor nemilostivi.

Venim după aceste, iubiţilor, la tineretul nostru, cu care am început. Căci — când atât de respicat osândeşte Isus boerul în Evanghelie, — nu altora, ci tineretului se dă învăţătura. Pe tineret vrea să-l abată Isus dela cinstirea viţelului de aur, boala cea mare a veacului de acum.

In adevăr! Sânt chemaţi tinerii a se îngriji numai de strângerea averilor vremelnice? or trebue să fie apostoli ai neamului, cari îndreaptă mulţimea spre ideal, spre înălţare sufletească?

Nu putem fi duşmani ai averilor. Toată civilizaţia omenească are la temelie materia, ori dacă vă place aşa: banul. Fără bani nu pot înflori meseriile, negoţul, nu putem avea căi de comunicaţie pe mare şi pe uscat, nu putem ridica fabrici. In lipsa banului nici de cultură nu avem parte, pentrucă şi cultura se dobândeşte în instituţiile ridicate cu mari jertfe materiale. Capitalele, deci, nu trebue să ne lipsească, căci ele sânt ploaia mănoasă ce se varsă asupra ogorului sufletesc şi-l fac să se umplă de mană.

Dela cunoaşterea acestui adevăr, până a zice tinerilor: strângeţi cu nemiluita averi! e mare depărtare. Nu e vorba aici de oprirea dela averi a tinerilor. Fiecine poate moşteni averi şi fiecine poate fi cât de bogat. Ba între marginile dreptăţii şi a talanţilor sufleteşti, de care dispune poate şi câştiga averi fiecine. Căci Isus a recunoscut îndreptăţirea la câştig când a zis: Vrednic este lucrătorul de plata sa (Luca 10, 7). Nu se recunoaşte însă tinerilor năzuinţa de a trăi singur averilor, ca să nu cadă în ispite, jertfe, curse primejdioase (I Timotei 6, 9), şi cu deosebire, ca să nu se adeverească la generaţia tinerilor vorbele: Aurul vostru şi argintul vostru a ruginit şi rugina va fi mărturie asupra voastră şi va mânca trupurile voastre ca focul (Iacob 5, 3). O tinerime materialistă nici când nu va ridica societatea a cărei pioner este.

Acei tineri, cari îşi află plăcerea în strângerea de bogăţii personale, nu fac altă decât cultivă egoismul, care nici folos şi nici cinste nu le aduce. S'au scris şi se scriu undeva în cartea vieţii numele celor bogaţi? Numele boerului din evangelie a remas oare însemnat, ca să ştim cum l-au chemat? Nici de cum!

Au fost, da, şi bogaţi a căror pomenire se păstrează. In scriptură avem pe Avram, pe Jov. In istoria bisericească mai nouă a ortodoxilor pomenim pe Gojdu şi Andronic. Dar întreb: se pomenesc aceştia pentru faptul, că au fost bogaţi? Ştim bine că nu. Fiecare din ei a atrălucit cu însuşirile măreţe sufleteşti ce-i împodobeau şi fiecare s'a făcut nemuritor împlinind cu mare sirguinţă îndemnul ce l'a dat Hristos boerului: «Toate câte ai le vinde şi dă săracilor, şi vei avea comoară în cer!» Dacă aşa făcea tinărul boer cu bună seamă numele său nu rămânea neamintit în evanghelie.

Care este concluzia? Tinerii să caute a se desbrăca de lăcomia averilor, de o parte că nu e frumos şi nu se cuvine tineretului a fi metenalist, şi de alta, pentrucă tineretul trebue să întrupeze în sine năzuinţele de viaţă mai înaltă ale societăţii în care trăeşte. Zice Hristos: De va povăţuì orb pe orb, amândoi vor cădea în groapă (Mat. 15, 14). Adecă: cum vor povăţui tinerii, cum vor urnì mulţimea spre viaţă

Punctul principal a fost conferența dlui Dr. L. Popovici, care a vorbit despre rostul cuvintelor «*Ocrotire, social și societate*» desvoltându-le pe înțelesul tuturora. Conferența, foarte instructivă, a fost urmărită din partea publicului cu încordată atențiune și răsplătită la urmă cu lungi aplauze.

Au urmat apoi alte declamări frumoase spuse de dșoara Emilia Poponea, Cornel Axente, Hortensia Trifan și Remus Poponea. Dl Ioan Ciontea, mehanic a fost neîntrecut în manuarea citerei, a executat mai multe doine românești, trebuind la dorința publicului să le repete. Bine a cântat din flaută și dl Tr. Baciu.

Ca în totdeauna, neîntrecut a fost dl D. Axente în predarea poeziilor Zina crăieselor și Lună ori soare, producând prin ultima mult haz.

La ora 10¼ ședința literară a luat sfârșit, după ce publicul a fost învitat să participe la a treia ședința literară, care se va ține în ultima Joi din Martie, când dl Dr. L. Popovici își va continua seria de conferințe pentru meseriași.

S'a făcut sortarea celor 12 cărticele folositoare, între cei prezenți prin loteria Reuniunii, în care timp secretarul Reuniunii Ștefan Duca a purtat pălăria «Dumnezeu vede» între participanți, adunându-se suma de peste 100 Lei.

Constatăm cu deosebită bucurie că această societate își continuă cu bune rezultate opera pentru desvoltarea și întărirea clasei de mijloc, în spiritul național românesc și creștinesc.

După informațiile primite, societatea aceasta la sărbătorile Crăciunului a împărtășit cu haine, ghete, albituri ș. a., în valoare de aproape 14.000 Lei, nu mai puțin ca 126 ucenici.

Pentru acoperirea acestor daruri au contribuit: banca «Albina» 5000 lei, ear «Banca centrală», filiala Sibiu diferite articole de îmbrăcăminte etc. în valoare de aproape 3000 lei, restul a fost colectat prin membrii comitetului, dela particulari, și prin sprijinitorul clasei de mijloc dl Gh. Nedoviceanu, dir. Băncii de scont, filiala Sibiu.

Rap.

Știrile zilei

Darul Regelui Alexandru. Logodnicul A. S. Principesei Marioara, M. S. Regele Alexandru, ca semn de dragoste pentru populațiunea capitalei, a trimis primăriei, înainte de părăsi Bucureștii, un dar de 60 mii de lei prin ministrul Sârbiei, dl Ciolac Antici. Suma la dorința Regelui Alexandru, va fi împărțită de primărie celor nevoiași.

In amintirea Episcopului Ioan Popasu. An de an Caransebeșul își aduce cu pietate aminte de primul episcop al reînființate dieceze, de fericitul în Domnul, arhiereul *Ioan Popasu*, dela a cărui moarte s'au împlinit în 5/18 Februar a. c. 33 de ani. In ziua aceasta s'a celebrat în Biserica Sf. Ioan Botezătorul, unde odihnesc rămășițele pământești ale decedatului, un parastas, la care a slujit păr. prot. Andrei Ghidiu, cu asistența mai multor preoți, în ființa de față a P. S. S. episcopului diecezan Iosif, a P. S. S. arhiereului Filaret, a membrilor consistoriali, a profesorimii și tinerimii școlare. După parastas a urmat ședința festivă a societății de lectură «Ioan Popasu» dela institutul teologic. Profesorul Dr. V. Loichița a rostit cuvântarea comemorativă, ear la sfârșit P. S. S. episcopul diecezan a îndemnat tinerimea să stimeze bărbații mari ai bisericii și neamului, căutând să le imiteze virtuțile.

Conferințele Asociațiunii. Incepute de dl Dr. G. Preda în Duminecа trecută continuă în toate Duminecile postului mare. Astfel Duminecă în 5 Martie a. c. la ora 6 p. m. în sala cea mare a prefecturei județene din localitate va desvolta dl *Horia Petra-Petrescu* o conferință cu subiectul «Piese teatrale originale inedite». Fiind subiectul atât de important și actual publicul e rugat să asiste în număr cât mai mare. Prețurile de întrare: loc I 4 lei; loc II 2 lei; elevii și elevele gratuit. *Biroul «Asociațiunii»*.

Procesul ucigașilor advocatului Șenchea s'a terminat în ședința de Sâmbătă seara. Tribunalul din Brașov a pronunțat sentința, prin care *Dr. Taglicht*, acuzat de autor moral la crima de asasinat săvârșit față de Dr. Șenchea, Const. Pop și Iacob Gabor, este condamnat la 12 ani temniță grea, cu perderea drepturilor cetățenești și cu perderea dreptului de a exercita advocatura timp de 10 ani, după ce-și va fi ispășit pedeapsa, ci drept de apel. Taglicht mai este condamnat să depue pentru familia Șenchea suma de 300,000 lei ca despăgubire.

Redeschiderea liceului unguresc din Arad. Liceul maghiar din Arad, în urma unui ordin al ministerului instrucțiunii, a fost redeschis. Acest liceu a fost închis din cauza unui complot contra siguranței statului, descoperit acolo printre elevii din cursul superior, ceeace a și atras arestarea a 80 dintre elevi, judecarea lor și condamnarea unei părți dintre ei.

† Pr. Ioan Felea. După o muncă rodnică și binecuvântată pentru biserica, școala și neamul românesc, a răposat Miercuri în 22 Febr. a. c. *preotul Ioan Felea* din Valeabrad, — tractul Zarand, — în etate de 65 ani. A servit biserica 40 ani cu o râvnă neîntrecută pentru cele sfinte. A dat fiilor și fetelor sale, nouă la număr, o educație exemplară. Il deplâng nu numai aceștia împreună cu nemângâiata lor mamă, ci întreaga preoțime și toți cunoscuții tractelor Zarand și Abrud, unde era iubit și stimat ca model de preot. Odihnească în pace!

† Horea Lazar. La 25 Februar a. c. a fost înmormântat în cimitirul militar din București, maiorul *Horea Lazar*, decedat în floarea vârstei de 33 ani. La înmormântare a asistat și Prințul de coroană. Decedatul era fiul fostului inginer al căilor ferate, Vasile Mihail Lazar din Avrig.

Certificat de alegător. Consiliul orașului Sibiu face cunoscut, că s'au înmanuat Luni la 27 Februar a. c. certificatele de alegători în secția I de votare în Sibiu (orașul de sus) prin sergenți de poliție. Acei cari, în urma schimbării locuinței sau din alte motive, nu au primit certificatul, pot să-l ceară zilnic între ora 9 și 1, și 4 și 7 d. a.

Telegrafie fără fir. Trei stațiuni de telegrafie fără fir se înființează în orașele: Oradeamare, Timișoara și Cluj. Conducerea lor este încredințată poștei. Stațiunile stau la dispoziția armatei, presei și particularilor.

Revista Ortodoxă Română. Numărul din Ianuar 1922 cuprinde: Creștinismul în ore libere, de Teofil. Rivalitatea între religiuni, de Arhim, Scriban. Sectele adventistă și baptistă, de I. Mihălcescu. Problema morală, de Șerban Ionescu. Religiunea. Creștinism și socialism ș. a. O bogată cronică bisericească, și însemnări. — Redacția: București, Aleea Regnault 5. Administrația: București, localul Sf. Sinod, la biserica Antim.

Anunț. Dela primăria orașului Sibiu: Se fixează taxele pentru măcinat la morile aflătoare în orașul nostru, care lucrează cu electricitate, cărbuni, ulei mineral și la mori automatice, pe cum urmează: pentru 100 kg. făină produsă cernută, cu Lei 24; pentru 100 kg. făină produsă simplu, cu Lei 16; pentru 100 kg. produsă urinală, cu Lei 12. Taxa pentru măcinat la mori simple care lucrează pe apă, rămâne Lei 12 pro 100 kg. Vama nu se va percepe în natură, ci numai în bani.

Revista ilustrată Cosinzeană, nrul 4 acum apărut, aduce interesante vederi din Rusia în a patra earnă de domnie a sovietelor împreună cu un articol despre cele ce se petrec în această țară; în corpnl revistei se poate vedea: Castelul dela Bran, dăruit de orașul Brașov M. S. Reginei Maria; vestitul cercetător al polului sud, Shakleton, care a murit în săptămânile trecut, pe când se ducea pentru a treia oară la polul sud.

Țară fericită. In oceanul de păcate al lumii, Islanda pare să fie o insulă a virtuții, de oarece crima este aproape necunoscută acolo. Dela 1875 până la 1921 nu s'a comis nici o crimă în această insulă. De altfel în Islanda nici nu există penitenciare și nu funcționează de cât cinci agenți de poliție.

---

mai sufletească, când înșișe se înămolesc, înșișe se afundă — în vânarea turbată după averi, — în noroi. Ear din noroi, tinerii știm, îndată ce calcă pe el, nu mai scapă, căci însușirea noroiului e: cu atât te trage mai mult în afunzime, cu cât mai mult dai din mâni și picioare.

Spre nenorocul nostru, societatea modernă chiar acum trece prin criza ce se cheamă: frinurile îmbogățirii cu or ce preț. Nimănui nu-i trece prin gând alt dor, decât dorul îmbogățirei. (Că vor fi și altfel de cugetători, nu trag la îndoială, însă numărul lor se pare foarte scăzut). Imbogățirea națională, adecă a totalității, care tinde a forma societăți economice, spre binele obștesc, o înțelegem, și datorință morală avem să o sprijinim. Nu înțelegem însă truda îmbogățirii personale de peste noapte. Nebunia aceasta a stârnit relele sociale, care nu vor să mai înceteze și cari culminează astăzi în scumpetea aproape din poveste, cu care luptăm. Scumpetea apoi de unde vine? O aduc simbriașii ce strigă: plăți! o aduc împiegații de tot felul, cari zic: Unge osia și va merge roata! și o aduce producția scăzută a pământului rămânând multe ogoare nelucrate, pentrucă obștea de astăzi cere plăți mari, — dar de lucrat vrea să lucreze cât de puțin și cât mai pe îndelete. La ce să lungesc însă pomelnicul! La o masă, masa scumpetei, mâncăm cu toții, și neajunsele comune le cunoașteți bine, fără a le mai cuprinde în pomelnic.

E destul să spun încă odată, că toate relele a căror jug ne apasă, își au obârșia în vânatul după venituri mari cu ostenele puține.

Și oare să nu fie cale de scăpare? Să fim oare osândiți a lupta pe veci contra lăcomiei și contra frigurilor de îmbogățire grăbită? Se răspunde: cale de mântuire este: nici nu mare măestrie se cere la întrarea în normalul vieții. Insine putem să ne croim calea, care nu e alta decât reîntoarcerea noastră la evangelie. Ne spune evangelia: «Nu vă adunați vouă comori pe pământ, unde rugina și moliile le strică și unde furii le sapă și le fură, ci vă adunați vouă comori în cer, unde nici rugina, nici moliile nu le strică, și unde furii nu le sapă, nici le fură, că unde este comoara voastră, acolo va fi inima voastră (Mat. 6, 19—31).

Care va să zică, însănătoșarea vieții sociale o aduce idealismul creștin, care ține a pregăti lumea nu numai pentru viața de aici, ci și pentru o viață sufletească mai înaltă, mai potrivită chemării omenești. Prinzând lucrurile din punctul de vedere mai înalt creștin, îndată avem altă lumină, alte orientări asupra vieții și alte plăceri cari întrec desfătările ce ni le pot imprumuta bogățiile; deci, înălțându-ne sufletește vom deveni și noi alții, ne vom reînnoi. Căci zice apostolul: Cele ce ochiul nu a văzut și urechea nu a auzit și la inima omului nu s'a suit, a gătit Dumnezeu celor ce-l iubesc pe dânsul (I Cor. 2, 9).

Tinerimea e chemată a propoveduì idealismul acesta, pentrucă tinerii sânt acei membri ai societății, cari reprezentă puterea și dau avântul în mersul înainte. Ori ce pornire bună în tinerime și-a aflat căldura, care dă viață. Cuibul în care se plămădesc și de unde pornesc lá luptă ideile și cuvintele mari, totdeauna a fost pieptul tinerimii. Dela tinerime trebue să vină și acum însănătoșarea stărilor bolnave sociale.

Cătră tinerii neamului mă îndrept și le zic:

Urmați lui Hristos, care boierului din evanghelie dă sfatul: Toate câte ai, le vinde, și dă săracilor și vei avea comoară în cer, și vino după mine! — Urmând acest îndemn, voi tinerii ne veți scăpa de toate relele sociale ce ne îmbulzesc, și dat ne va fi cu voi împreună a gusta și «cele ce ochiul nu a văzut, urechea nu a auzit și la inima omului nu a întrat», atât aici, cât și în cealaltă lume. Dă Doamne, ca așa să fie! Amin.

Prot. *Vasile Gan*

Nr. 1300 Plen. (36) 1—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de **Exactor la Consistorul arhidiecezan ortodox român din Sibiu** se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Retribuţiunile sânt lunar:

1. Salar de bază . . .	Lei	1250
2 Relut de cuartir . . .	„	250
3. Spor de scumpete . .	„	300
Total .	Lei	1800

Cererile concursuale sânt a se adresa Consistorului arhidiecezan ortodox român din Sibiu, însoţite de următoarele documente:

1. Extras matricular.
2. Atestat de maturitate dela gimnasiu sau dela şcoala comercială.
3. Absolutor teologic.
4. Eventuale certificate de serviciu.
5. Atestat dela medic.

Preferiţi vor fi ceice dovedesc, că sânt versaţi în purtarea de socoteli la administrarea averilor bisericeşti.

Sibiu, 16 Februar 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 15/922 (30) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. I **Abrudsat**, în protopopiatul Abrudului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor dela stat.

Ceice doresc a ocupa acest post îşi vor înainta cererile de concurs subsemnatului oficiu protopopesc în terminul arătat şi se vor prezenta pe lângă observarea dispoziţiilor reglementare, în vre-o Duminecă sau sărbătoare pentru a face cunoştinţă cu poporul.

Oficiul protopresbiteral ort.-rom al Abrudului în înţelegere cu comitetul parohial.

Abrud, 27 Ianuar 1922.

Petru Popoviciu
protopop

Nr. 577/1921 Prot. (32) 2—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea parohiei de cl. I-a **Iclandul-mare** cu filia **Budiul-de-câmpie,** devenită vacantă prin moartea parohului Vasile Hodoş, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate pentru întregirea dela stat statorite în coala B.

Concurenţii au să-şi aştearnă cererile instruite, cu observarea normelor în vigoare, în terminul arătat, subsemnatului oficiu protopresbiteral şi până în 8 zile înainte de alegere, — după prealabila încunoştiinţare a protopresbiterului — să se prezenteze înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficia şi cuvânta.

Târgu-Mureş, 6 Noemvrie 1921.

Oficiul protopresbiteral în înţelegere cu comitetul parohial.

Stefan Russu,
protopop.

Nr. 10/922 (24) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiilor vacante **Bahnea şi Suplac**, ambele de clasa III, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt celea fasionate în coala B. pentru întregirea salarului dela stat.

Doritorii de-a ocupa vreuna din aceste parohii să-şi aştearnă rugările inzestrate cu documente în regulă subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, iar pe lângă observarea dispoziţiilor regulamentare să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a face cunoştinţă cu poporul.

Cetatea de baltă, la 12/I 1922.

Oficiul protopopesc ort. rom. al tract. Târnava în înţelegere cu comitetele parohiale respective.

Nicolae Todoran
protopresbiter

Nr. 26—1922 (23) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a **Sâmbăta-de-sus-răsăriteană,** se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile concursuale să se trimită subsemnatului oficiu protopopesc, având concurenţii a se prezenta, cu autorizarea subsemnatului, în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică.

Făgăraş, 25 Ianuar 1922.

Oficiul protopresbiteral român ortodox în înţelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopop

Spectacole în Sibiu

La Apollo, în 5 Martie: Lanţul căsătoriei, piesă în 5 acte. In curând: Steaua Damascului, film sensaţional. — La Urania, în pregătire: Elmo de Tarzan, dramă americană.

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare

Cuvântări bisericeşti

de arhimandritul **Ilarion Mircea**, egumenul sfintei mânăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminecile din Paresimi, 9 Dumineci după Rosalii şi la unele sărbători de peste an. **Preţul 14 Lei.**

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află **de vânzare** următoarele

Tipărituri

Pentru şcoalele secundare:

Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee şi civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exibite.
Tipărituri pentru bugetele şcolare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor şcolare.
Bilet de informaţie la insinuări pt. fiecare elev.
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru şcoalele primare:

Registre pentru absenţii şi clasificaţii.
Matricole şcolare.

La **Librăria Arhidiecezană**, Sibiu, strada Măcelarilor 45, se găsesc de vânzare cele mai bune:

Cărţi de bucate

sub titlul **Poftă Bună,** de *Zotti Hodoş*. Au apărut: Partea I à 6 Lei, Partea III à 10 Lei, Partea IV à 10 Lei. Plus porto postal, à Lei 2·50.

La **Librăria Arhidiecezană** în **Sibiu,** se află de vânzare

Noul Testament
(cu litere cirile)

de

Andrei baron de Şaguna

Preţul: crudo **Lei 2·—**, broşat **Lei 4·—**, plus porto postal **Lei 2·—**.

Casă de vândut

Strada Roşiori (Schützengasse) Nr. 16

Oferte se vor înainta la **Sedria orfanală, Fritz Jauernig, Strada Mitropoliei 4, et. I,** până la 8 Martie c. (29) 3—3

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal
în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,
profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Preţul 20 Lei.

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu se află de vânzare

Rodica
povestire din răsboi

de

Constanţa Hodoş

în preţul original de **Lei 8·50**

Mersul trenurilor

Plecarea din gara Sibiu:

8·10 — Turnul Roşu, Piatra Olt, Bucureşti, cu legătura la Piatra-Olt spre Craiova.
2·50 — Copşa-mică, Cluj, Orade, legătură la Copşa cu acceleratul Arad, Budapesta, Viena.
3·40 — Agnita, Sighişoara.
4·30 — Vinţul de-jos, Arad, din Arad legătură spre Timişoara, dela Simeria (Piski) spre Petroşeni.
5·25 — Copşa-mică, cu legătură spre Orade, Halmeu (accelerat) şi cu trenul de persoane spre Braşov—Bucureşti.
5·30 — Cisnădie.
8·10 — Făgăraş, Braşov.
13·50 — Turnu Roşu, Piatra-Olt, Bucureşti, cu legătură din Piatra-Olt spre Craiova.
16·30 — Copşa-mică, legătură spre Cluj, Orade şi Braşov, Bucureşti.
16·50 — Cisnădie.
17·30 — Vinţul-de-jos cu legătură spre Arad.

Sosirea în gara Sibiu:

4·55 — Din Bucureşti, Piatra-Olt, Turnu-roşu.
7·03 — Cisnădie.
7·30 — Arad, Vinţul-de-jos,
8·55 — Braşov, Făgăraş.
11·40 — Copşa-mică, din direcţia Orade.
16·35 — Făgăraş, Braşov.
Cluj şi Bucureşti, Braşov.
12 55 — Sighişoara, Agnita.
15·55 — Braşov, Făgăraş.
16·23 — Bucureşti, Piatra Olt, Turnu-roşu.
18·35 — Cisnădia.
21·05 — Copşa mică.
22·45 — Copşa mică, din direcţia Oradea, Cluj şi Bucureşti, Braşov.
24·00 — Arad, Vinţul-de-jos, din direcţia Timişoara.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul LXX Sibiu, 21 Februar (6 Martie) 1922 Nr. 16

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Misiunea preoțească

(=) Credințele, datinile, și însăși limba noastră națională, au fost susținute și salvate de peire prin mijlocirea bisericii strămoșești și a oamenilor săi. Istoria a consacrat rolul preotului ortodox român ca apărător și salvator al credințelor, moravurilor și limbii românești.

Acest rol îi revine, în mare parte, și preotului zilelor de astăzi. Dacă faptele hotărâtoare în istoria neamului au înscris pe slujitorii altarului ca sfătuitori, colaboratori sau conducători ai poporului: legătura aceasta strânsă, între preoțime și credincioși, va trebui să dăinuească de-aici încolo în măsură și mai pronunțată: — o Românie cu preoțime redusă în prestigiu ar înceta d'a mai fi țara neamului care s'a jertfit pentru mărirea ei.

Biserica ortodoxă română a sprijinit în toată vremea — spun istoricii — năzuințele democratice ale societății, a apărat totdeauna ideile de frățietate și libertate, ca principii mântuitoare ale religiei lui Hristos. Preoțimea ei, factor principal în viața românului, cu armele învățăturilor creștine, a purtat lupta de apărare a bisericii și neamului împotriva numeroșilor vrășmași din timpurile trecute mai vechi, și mai nouă.

Sânt oare vremile moderne așa de fericite, ca să facă de prisos intervenirea elementului preoțesc în mersul de progres al unui nou stat românesc?

Nu mai avem flămânzi, cari cer să li se întindă hrană sufletească? Nu există însetați, cari așteaptă să fie adăpați din izvorul binelui și al adevărului? S'a stâns toată mâhnirea, jalea și durerea, și nu mai e nevoe de nici un alinător duhovnicesc? Credința, nădejdea și iubirea creștinească se desfășoară neîmpedecate? și nu mai au trebuință de a fi susținute și consolidate prin idealurile ce le vestește marele Învățător al creștinismului? Ura dintre om și om s'a stâns?

Cea mai modernă boală: setea averii materiale, este oare lecuită? Utilitarismul excesiv nu mai primejdueste moralitatea? Plăcerile și poftele sânt cumpănite? Nimic pervers într'însele? Năzuința spre îndreptare este generală?...

Răspunsul lămuritor ni-l dau plângerile și nemulțumirile ce răsună zilnic după evaporarea clipelor de nesăbuite desfătări, și dovedesc contrarul la întrebările ce am înșirat aici.

Nefericirea, anarhia, haosul de care se jălueste lumea, vor sporì prin urmare în măsura, în care egoismul și materialismul vor continua să-și păstreze înălțimea ideală, unde au ajuns.

Sânt stări cu totul nefirești, — așa obișnuim să zicem. Dar ele nu vor fi înlăturate, decât prin răbdarea, cuminția, curățenia moravurilor, iubirea deaproapelui, și toate însușirile ce au să le întrunească urmașii Mântuitorului și ai apostolilor săi.

Adevăratul *părinte* al poporului nostru are să vie cu partea sa de contribuție, morală și intelectuală, la toate cazurile de natura celor amintite până acum și să ne cheme la desmetecire.

El, părintele, va fi îndrumătorul și în alte privințe de interes particular și obștesc, dând povețe la deosebitele intreprinderi de cultură și filantropie ale credincioșilor săi; sfaturi împăciuitoare pentru iubitorii de judecăți, sau pentru învechiții în răutăți; povățuiri luminoase pentru ceice caută muncă, sau pentru bolnavi, și pentru alți strâmtorați.

Adevărat e, că multe defecte ce se încuibă în unele locuri, își au proveniența mai ales în lipsă de interes și de pricepere a păstorului sufletesc, care n'a întreprins nimic pentru descătușarea din întunerec a rătăciților; — dar rămâne adevărat și aceea că rătăcirile și neajunsurile ce le constatăm între oamenii satelor și orașelor de astăzi, se vor îndrepta mai ușor atunci, când preoțimea va fi pusă în situație materială mai bună, decât este cea actuală.

Ce ar fi, dacă statul nostru, după-ce pe la mijlocul veacului trecut și-a întins înrâurirea și puterea asupra averilor mari mănăstirești, ar venì astăzi și, — drept reparație pentru biserică, — ar întemeia bună oară un *fond religionar?*

Alegerile. Zilele de votare în capitală n'au avut nimic senzațional de înregistrat. La secțiile de votare din centrul Bucureștilor totul a decurs în liniște, cu excepția de mici incidente. In schimb mai animată a fost periferia, unde agenții electorali își manifestau ideile prin stri-

FOIȘOARA

Predică ocazională

— Rostită de preotul N. Todea din Balșa în parohia Voia, cu ocaziunea conferenții din earnă a grupului religios V al preoților din tractul protopresbiteral Geoagiu —

Iubiți creștini, — Ne-am adunat astăzi în comuna dvoastră câțiva preoți, pentruca făcând împreună sfânta slujbă, să vă dăm povețe de creștinească învățătură, căci vremile grele sânt, și numai puțini vor putea face față cu vrednicie ispitelor ce năpădesc asupra noastră. Vă rog să-mi dați ascultare.

Cuvântul meu îl încep cu cele scrise de evanghelistul Marcu (cap. 13, v 21 și 22) care glăsuește astfel: Și atunci de va zice cineva vouă, eată aici este Hristos, sau eată acolo, să nu credeți. Că se vor scula Hristoși mincinoși și proroci mincinoși și vor da semne și minuni, că de ar putea să înșele și pe cei aleși.

Tot astfel scrie evanghelistul Matei (la c. 24 v. 23, 24) și evanghelistul Luca (c. 21 v. 8). Este vorba în aceste cuvinte profetice, spuse de Domnul nostru Isus Hristos apostolilor săi, despre vremile și întâmplările ce se vor ivì în viața creștinilor după înălțarea lui Isus la cer și după ce vor trece și apostolii de pe acest pământ la viață cerească.

Isus tot atunci a spus, că vor urma războaie mari, și se vor scula împărați peste împărați și popoare peste popoare. Și eată noi, cari trăim în zilele de azi, văzurăm cum se sculară împărați peste împărați și popoare peste popoare, încingându-se războiul care țină aproape 5 ani în care căzură jertfă milioane de oameni.

Lupta aceasta lungă și mare s'a făcut din pofta de a stăpânì pământul a acelora, cari doreau să se îmbogățească și să se întărească tot mai mult, ca apoi să stăpânească lumea și să ajungă și mai temuți de popoarele lumii.

Dar, scris este că tot sfatul rău risipi-l-va Domnul; așa și de astădată, sfatul cel rău și viclean al celor crezuți prea tari, l-a risipit Domnul, și a trezit Domnul la viață nouă popoarele acelea, care au fost snbjugate sute și mii de ani.

Un popor călcat în picioarele celor tari și trufași, am fost și noi, poporul românesc, de aici, din fosta Ungarie. Dar Dumnezeu sfântul cu a sa voință, ear frații noștri buni din regatul României vechi cu vitejia lor, ne-au ajutat ca să ne slobozim de sub jugul care o mie de ani l-am purtat din viclenia și răutatea asupritorilor.

Acum ar fi sosit timpul, să ne veselim și să ne bucuram împreună, români de pretutindenea, pentru-că Dumnezeu sfântul ne-a ajutat să ne unim într'un singur stat și într'o singură lege sau credință.

Dar, se spune că nu este bucurie fără supărare, nici dulceață fără amar, tot astfel și bucuria noastră a românilor, întruniți acum într'o țară bună și frumoasă, este presărată cu unele supărări și cu amar.

Iubiții mei! Războiul grozav de 5 ani, care a trecut peste noi ca o furtună năpraznică, a mestecat limbile și popoarele.

Românul din părțile noastre, care până la începerea războiului, abia își cunoștea țara în care să născuse, îndată după izbucnirea lui se

găte şi cântece de ocazie, în care se «combăteau» unii candidaţi din opoziţie.

In judeţele din toată ţara, propaganda electorală, după rapoartele ziarelor din opoziţie, a fost mai aprinsă. Se vorbeşte de «teroare», confişcări de ziare, arestări şi chiar «asasinate» electorale...

Guvernul a dispus în ultimul moment ca toate candidaturile ce fusese respinse în Ardeal de către autorităţile respective, să fie considerate ca valabile şi numele candidaţilor să fie trecute pe buletinele de votare.

Rezultatul alegerilor nouă, pentru senat, în *vechiul regat*: Candidaţii partidului liberal au obţinut 80 locuri din 84, iar opoziţia 4 locuri: 2 naţionalişti democraţi şi 2 averescani.

In *Bucovina* au izbutit liberalii pretutindeni, cu 8 senatori.

In *Basarabia* au reuşit listele guvernului în 6 judeţe. Opoziţia a reuşit în 3 judeţe. Liberali 16, opoziţionişti (Stere) 8.

In total, pentru vechiul regat, Basarabia şi Bucovina, s'au ales 116 senatori, dintre aceştia 104 liberali, 12 opoziţionişti.

O nouă societate creştinească

O înţeleaptă mişcare, de caracter moral-social, se datoreşte iniţiativei luate de P. S. Sa episcopul *Vartolomei* din eparhia Râmnicului Noului Severin: înfiinţarea societăţii creştineşti *Renaşterea*, prin care preoţimea Olteniei şi credincioşii din eparhie sânt chemaţi să-şi valorifice puterile sufleteşti, pentru a contribui cât mai mult la renaşterea religioasă a spiritului în România nouă şi mărită.

Societatea, cu sediul în Craiova, îşi propune pe lângă cultivarea teologică şi enciclopedică a clerului prin prelungirea şcoalei din care au ieşit în societate şi «cultivarea poporului ortodox în întreaga lui massă prin preoţi, care sânt îndatoraţi să facă din biserica lui Hristos o şcoală de întărire şi de luminare generală şi complectă a vieţii omeneşti pentru toate vârstele, sexele, temperamentele şi stările sociale, instruindu-i prin văz şi auz chiar pe cei ce nu ştiu să scrie şi să citească. Ea îşi propune cultivarea spiritului de solidaritate între clerici deoparte, şi între ei şi popor de alta, prin muncă şi răspundere comună, la care îi chiamă această societate pe chestiunile sufleteşti cuprinse în programul ei de lucru şi prin încurajarea virtuţilor lor prin premii şi sprijinirea nevoilor comune sub forma de ajutoare şi de instituţiuni de binefacere».

Societatea din Craiova se constitue din toţi preoţii activi şi pensionari pe centre parohiale din 12—15 parohii rurale, pe grupuri de parohii urbane, pe adunări judeţene şi în sfârşit pe o adunare eparhială sub conducerea unui comitet local.

Se adaugă la aceasta:

1. diferite servicii de propagandă ca: lămurirea credinţii la cei abătuţi din căile ei, refacerea sufletească a celor din spitale, conducerea de internate pentru elevii de curs secundar, conducerea de orfelinate, asistenţa prin ajutoare şi prin muncă a celor nevoiaşi, diferite publicaţiuni şi presa bisericească.

2. Comitete de îndrumare gospodărească a clericilor şi prin ei a poporului pentru agricultură, pomologie, silvicultură, cultivarea plantelor medicinale etc.

3. Asociaţiuni pentru crearea de venituri materiale societăţii ca: conferenţiari ambulanţi, coruri ambulante, ateliere săteşti şi de suburbii, cinematografe ambulante şi ori-ce întreprindere economică cu caracter cultural şi moralizator.

In privinţa modului de funcţionare, centrele parohiale îşi aleg liber pe prezidenţii lor dintre cei mai distinşi clerici locali, ele funcţionează sub protecţia episcopului eparhiot. Şedinţele sânt lunare şi publice, ţinându-se Duminecă alternativ în fiecare parohie.

Cântăreţii bisericeşti, seminariştii, studenţii teologi sânt asociaţi în aceste şedinţe pentru a forma coruri sau conferinţe.

In şedinţe, pe lânga conferenţele religioase, corul va cânta bucăţi religioase şi naţionale, iar când atelierele săteşti ale centrelor vor produce lucruri frumoase se vor organiza în salele de şedinţe mici expoziţiuni.

Când se ve găsi cu cale se vor face procesiuni prin parohie cu cântări de cor, în sunetul tocilor şi al clopotelor cu prapurile bisericii şi stropind cu aghiasmă şcoala, casa de cetire, banca, sfatul sătesc, primăria etc.

Indatoririle pastorale ale preoţimii sânt augmentate în sensul că aceste centre sânt obligate ca în timpul cel mai scurt să înfiinţeze în fiecare parohie câte un comitet cultural, câte un sfat moralizator şi în satele unde afluenţele sânt mari sau care n'au preoţi locali din cauza distanţelor, câte o casă de rugăciune.

Comitetul cultural va fi format din câte un reprezentant stătutor de carte din fiecare suburbie parohială şi va funcţiona lunar sau şi mai des sub preşedenţia parohului local, având a se ocupa de înfiinţarea de biblioteci populare, case de cetire, serbări culturale, conferinţe etc.

Sfatul moralizator, care deasemeni va funcţiona în fiecare parohie, are menirea de a deprinde pe enoriaşi cu ferirea de viţii şi cu deprinderea virtuţilor desvăţându-i de obiceiul urât de a rosti injurii împotriva lucrurilor sfinte, de a sta de vorbă între ei la sfintele servicii, de a fura, de a minţi etc., vor căuta dimpotrivă să împace pe ceilalţi, să împedice certurile, să facă pe enoriaşi să se ajute unul pe altul la muncă, la creşterea orfanilor, la îngrijirea bolnavilor, la îndreptarea celor ieşiţi din închisori, la înfiinţarea de patronagii şi asociaţiuni pentru bună creştere.

De două ori pe an clericii fiecărui judeţ se adună în conferinţe pastorale. Aceste adunări au în frunte un comitet compus din 11 persoane şi sânt chemate să regulamenteze sub rezerva ratificării congresului eparhial asupra întregii activităţi culturale-sociale din parohii.

In şedinţa de după Dumineca Tomii îşi premiază membrii distinşi prin o activitate nedesmintită timp de 7 ani, înaintează raportul şi contul de gestiune al censorilor asupra budgetului trecut etc.

Adunarea eparhială este formată din toţi clericii eparhiei membrii ai societăţii «Renaşterea» şi lucrează prin comitetul central şi prin congresul eparhial.

Comitetul central e format din câte unul din vice-preşedinţii comitetelor judeţene delegat anume pentru aceasta şi din şase membri aleşi din Congres. Preşedintele, casierul şi bibliotecarul trebue să fie din Craiova.

Comitetul central pregăteşte budgetul general al societăţii propune cota şi stabileşte modalitatea după care societatea îşi va ajuta membrii săi, la susţinerea văduvelor şi orfanilor lor, indică pe seminariştii şi studenţii de merit şi pentru a fi ajutaţi la studii propune generalizarea în întreaga eparhie a măsurilor bune, care au reuşit, ratifică hotărârile adunărilor judeţene etc.

Asupra tuturor acestor dispoziţiuni se pronunţă congresul eparhial, care se deschide în săptămâna Rusaliilor pentru cel mult 4 zile.

Citind reviste

Despre frumuseţea cântărilor bisericeşti şi despre necesitatea predicei, se spune în Noua Revistă Bisericească:

E absolut incontestabil că dulceaţa cântărilor dela slujba Dumineciior şi sărbătorilor noastre, e superioară orcăror cântări ale altor confesiuni. Mai ales forma în care le găsim scrise în Minee şi Octoihe, ori Triod, ori Euhologiu, e plină de misticism şi filosofie religioasă. Luaţi spre exemplu numai cântările dela mormântare. Rămâi cucerit de forma şi figurile originale în care sânt scrise. Cu toată dulceaţa lor însă, cu tot misticismul lor, se aud declaraţii că bisericile sânt pustii ca asistenţă de poporeni. Care să fie cauza? Sânt mai multe, nu e numai una. 1. Preotul nostru nu predică, scuzându-se că: *a*) sau n'are talent; *b*) sau e obosit de lungimea slujbei; *c*) sau sânt interese familiare şi sociale care grăbesc sfârşitul slujbei fără prelungirea ei încă cu predică. 2. Nu toate bisericile noastre au fericirea de a avea cântăreţi cu glas dulce şi cu citire clară, încât poporul să vie de dragul lor să-i asculte. Nu arare ori auzim pe sătenii noştri exprimându-se aşa: «am fost azi la biserică şi mi-a plăcut ce-a vorbit părintele şi cum au cântat dascălii; ţi-i mai mare dragul». Dar auzim şi contrarul: «Părintele cetia repede de tot şi făcea cu mâna semn la dascăli să grăbească, ear cântarea lor era aşa de urâtă, că te lipseşti de aşa slujbă». Fapte exacte şi pline de tâlc. Ce e de făcut atunci? Trebue să ieşim din pasivitate noi, şi mai ales trebue să scoatem din pasivitate pe poporeni. O predică, ţinută într'un mod simţit, va mişca pe creştin într'atâta prin lucrurile noi ce le aude, încât se va isca şi în sufletul lui dorinţa de a şti învăţătura sfântă...

---

trezi dus prin deosebite ţări străine. In aceste ţări făcu cunoştinţă cu popoare străine, a căror legi şi obiceiuri se deosebeau de ceeace ştia şi cunoştea de acasă. El se văzu deodată în o lume nouă şi necunoscută, precum se vede călătorul pe marea nemărginită.

Călătorul pe mare îşi are cârmaciul, care conduce corabia, şi care este de ajutor şi sprijinitor la caz de nevoie şi de primejdie. Românii noştri, ajunşi în ţări străine, fără sprijin şi ajutor, căzură pe mâna acelora, dela cari au cules mai multe rele, ca bune. Astfel se născură în sufletul multora gânduri rele, culese dela aceia, cu cari veniră în atingere şi cari cercau să-l abată dela obiceiurile şi credinţa lui, — şi în unele cazuri au şi izbutit să-l strice.

Şi eată că ne pomenirăm într'o bună zi, că unii dintr'ai noştri, cei sosiţi din ţări străine, veniră între noi cu străine graiuri, cu străine învăţături, cu străine obiceiuri şi credinţe. Unii, după sosirea lor acasă dela răsboi, în loc să mulţămească lui Dumnezeu că i-a scăpat întregi şi sănătoşi din iadul răsboiului, se deteră la jăfuit, la diferite fapte rele şi blăstămate, ear alţii se întoarseră acasă aducând cu sine din locurile străine şi o credinţă deosebită, care nu se potriveşte cu credinţa şi cu obiceiurile noastre strămbune.

Pocăiţii sânt aceşti nenorociţi, cari lăpădându-şi legea creştinească în care ei au fost botezaţi şi crescuţi aici acasă de către părinţii lor, se desfăcură de părinţii şi de neamurile lor precum şi de neamul românesc, şi se înfrăţiră cu străinii, dacă aceia încă erau pocăiţi, căci pocăitul nu mai are frate şi soră, tată şi mamă, decât pe acela care este pocăit.

Şi, ce credeţi d-voastră, oare este lucru plăcut lui Dumnezeu, când pocăitul nostru se împrieteneşte cu ori ce fel de om, ear pe fratele său român îl înconjură, îl huleşte pentru credinţa lui, şi nu se uită la el, dacă nu se pocăeşte? Dar Isus Hristos altcum a învăţat pe oameni. Ascultaţi ce spune Evanghelistul Matei (cap. 5 v. 46) că a zis Hristos: «Că de veţi iubi pe cei ce vă iubesc pe voi, ce plată veţi avea, au nu şi vameşii fac aceasta?» Şi mai zice (vers 47): «Că de veţi întreba de sănătate numai pe pretenii voştri, ce faceţi mai mult, au nu şi păgâni fac aceasta?» Eată deci că pocăiţii se poartă faţă de cei nepocăiţi contra învăţăturilor lui Hristos.

Dar să ascultăm puţin, ce ne spun pocăiţii? Ne spun că noi ne închinăm la idoli, fiind că sărutăm crucea şi icoanele din biserică. Ne spun că păcătuim când ne adunăm în zidurile bisericii ca să ne rugăm, căci biserica este zidire, nu e casa lui Dumnezeu. Ne spun că pentruce ascultăm de preoţi, cari şi ei sânt păcătoşi sau greşiţi înaintea lui Dumnezeu. Ne spun că botezăm pruncii nou-născuţi, — ceace încă ar fi greşit, — şi alte lucruri.

Acum să întrebăm şi noi pe aceşti pocăiţi, că pentruce este legea lor mai bună ca a noastră? Au doară pentru aceea, că ei se lapădă de biserică, care este locaş sfinţit pentru scopul de a ne ruga acolo, — şi totuşi şi ei au biserică unde se adună la rugă, pe care o numesc: casă de rugăciune. Evanghelistul Luca ne spune (cap. 24 v. 32 33) că Apostolii, după ce s'a înălţat Isus la cer, s'au întors în Ierusalim şi erau pururea în biserică, lăudând şi binecuvântând pe Dumnezeu, ear biserica din Ierusalim

† Agapia Droc

In 3 Martie nou a încetat din viaţă în etate de 79 ani văduva rămasă după fostul protopresbiter al Mercurii Ioan Droc, răposat la anul 1917, *Agapia Droc n. Burbea.*

Răposata în Domnul descinde din familia fruntaşe din Scheii-Braşovului, Burbea. In casa părintească a primit o educaţie din cele mai îngrijite, — o educaţie în care a prevalat cultura religioasă-morală.

Firea sa blândă, manierele sale frumoase şi inima-i nobilă a făcut dintr'însa în familie o adevărată podoabă a soţului ei, ear în societate o adevărată matroană romană.

Familia Droc cunoscută în toate cercurile româneşti nu numai de dincoace, dar şi dincolo de Carpaţi, s'a bucurat de stima tuturora — stimă pe care şi-a eternizat-o şi după moarte prin testamentul reciproc făcut în 1911, prin care şi a testat întreaga lor avere de peste 100 mii Lei bisericii, cu dorinţa numai, ca «Consistorul arhidiecezan să întrebuinţeze venitul acolo, unde după vremi se va găsi mai arzătoare trebuinţă».

Rămăşiţele pământeşti ale răposatei s'au depus Dumineca trecută în cimiterul central lângă fostul ei soţ.

Serviciul funebral s'a celebrat prin protoiereul Dr. Aurel Crăciunescu asistat de preoţii Ioan Boiu şi Ioan Dăncilă, în capela din cimiterul oraşului în prezenţa I. P. S. Sale mitropolitului *Nicolae*, şi a unui public select, cu deosebire multe dame.

Sicriul defunctei era acoperit cu mai multe cununi, depuse din partea consistorului, din partea nepoţilor Vulcu şi soţia şi din partea numeroşilor fini.

La finea serviciului divin părintele Crăciunescu a rosti o frumoasă cuvântare, în care scoase în relief frumoasele calităţi ale defunctei.

Fie-i ţărâna uşoară şi memoria binecuvântată!

Ştirile zilei

Lucrările încoronării se reîncep la Alba-Iulia în ziua de 15 Martie a. c. pe întreg şantierul. Acum se lucrează la picturile din interior.

Maiestatea Sa Regina noastră va sosi, după alegeri, la Cluj, unde va sta mai multe zile. Cu acest prilej opera română pregăteşte o mare festivitate.

Predică în catedrală. Dumineca trecută a ţinut o predică frumoasă în biserica catedrală preotul militar Ioan Dăncilă.

Parastas. In 4 l. c. s'au împlinit şase ani dela încetarea din viaţă a reginei Elisabeta. Cu acest prilej s'a oficiat Sâmbătă parastas la catedrala domnească Curtea de Argeş în prezenţa familiei regale. Au asistat la parastas dnii miniştri, casa civilă şi militară a M. S. Regelui.

Notar public în Sibiu. In locul devenit vacant prin demisionarea fostului notar public Dr. Beniamin Svastits a fost numit dl Dr. Iliariu *Hoadrea*, care îşi are biroul notarial în strada Regina Maria (fostă str. Cisnădiei) nr. 28 etaj.

Iertaţi de pedeapsă sânt toţi locuitorii ţării noastre, condamnaţi pentrucă nu s'au înscris la timp la birourile poporaţiunii.

Coroanele Se ştie că totalul coroanelor ştampilate de către România se urcă la cifra de 8 miliarde şi 200 de milioane. Conform tratatului dela Trianon, Austria este obligată să achite României 10 la sută în aur din acest total, ceeace ar reveni la suma de 82 milioane coroane aur. Din aceste 82 de milioane au fost aduse în 14 milioane. Ministerul de finanţe a trimis acum delegaţi la Viena să aducă şi restul de 68 milioane coroane aur, care vor fi depozitate în tezaurul ţării.

«Dumineca Ortodoxiei». In 5 l. c. la ora 10 şi jumătate dimineaţa s'a serbătorit *Dumineca Ortodoxiei* de către Societatea ortodoxă a femeilor române la biserica Sf. Spiridon din Bucureşti, calea Şerban Vodă. A oficiat I. P. S. S. Mitropolitul Primat Miron înconjurat de înaltul cler. Membrii societăţii au asistat având insignile societăţii.

Moartea unui autor dramatic. Franţa pierde prin moartea scriitorului *Henry Bataille*, pe unul dintre cei mai renumiţi autori dramatici ai zilelor de astăzi. Piesele sale, traduse în numeroase limbi, se reprezintă pe scenele tuturor teatrelor.

Baptismul se răspândeşte în unele sate din judeţul Mureş-Turda, cu deosebire între locuitorii unguri şi saşi. Din America se trimit număroase tipărituri cu explicări biblice. In comuna Bodon toţi ungurii au primit baptismul. Locuitorii români, din partea locului, sânt cu mult mai rezervaţi şi nu se ademenesc prin nouăle învăţături.

Tablou regăsit. Intr'o galerie a muzeului Esterházy din Budapesta s'a descoperit un splendid tablou al lui Leonardo Da Vinci, reprezentând Sta Fecioară cu Isus Hristos, care se pierduse pe la sfârşitul secolului trecut.

Improprietărirea în Ardeal. Pentru bunul mers al lucrărilor de aplicare a reformei agrare din Transilvania, Banat, Crişana şi Maramureş, şi pentru uniformizarea lor, ministerul agriculturii a luat următoarea deciziune: Controlul lucrărilor comisiunilor de ocol şi judeţene pentru expropiere şi improprietărire, atât în ceeace priveşte lucrările propriu zise, cât şi gestiunea, se vor face de membrii comitetului agrar, secţia Cluj, în urma unei delegaţiuni speciale dată de comitet. Lucrările şi gestiunea comisiunilor de ocol pentru expropriere şi improprietărire vor fi controlate şi de preşedintele comisiunii judeţene de expropriere şi improprietărire şi în treaga circumscripţie de sub jurisdicţiunea lor.

† Ioan Vătăşan, paroh ort. rom. în Petea de Câmpie (tr. Târgu Mureş) după scurte suferinţe, împărtăşit cu sf. taine şi-a dat sufletul în mâinile Creatorului, Marţi în 28 Februar n. a. c. la ora 1 a. m. în anul 64 al etăţii, 41 al preoţiei. Rămăşiţele pământeşti ale defunctului s'au depus spre repaus etern în 2 Martie n. la ora 1 p. m. în cimiterul de lângă biserică. Fie-i ţărâna uşoară.

10 milioane mărci pentru biblia lui Gutenberg. Muzeul din Leipzig pentru cărţi şi documente, care se găseşte în mare lipsă de bani, intenţionează să vândă biblia lui Gutenberg, socotită printre tezaurele cele mai de preţ ale muzeului. Olanda se oferă a cumpăra această biblie, pentru muzeul statului din Amsterdam, pe preţ de 10 milioane mărci.

Incorporarea Contingentului 1922. Conform înştiinţării Cercului de recrutare Sibiu Nr. 16050 1922, tinerii născuţi în anul 1900 (cigtul 1922) au să se prezinte la 15 Martie 1922 la încorporare. *Consiliul oraşului Sibiu.*

Pagini eroice. A apărut: Pagini eroice (Cartea Românească) Wilhelm Tell de Ernest Coeurderoy şi Wilhelm Tell sau Elveţia liberă de Florian, — în româneşte de P. Muşoiu.

A nins la Neapole, unde nu s'a mai văzut zăpadă din anul 1903. Vezuvul poartă ninsoare până la vârf. Portocalii, încărcaţi de fructe şi tufişurile de trandafiri, obişnuiţi cu primăvară veşnică, au aspect dintre cele mai ciudate.

Gazele asfixiante, pentru executarea osândiţilor la moarte, se întrebuinţează astăzi în statele americane.

Renunţare la tron? Ziare din capitală aduc ştirea, că în una din ultimele şedinţe ale sinodului patriarhal dela Constantinopol, mitropolitul grec de Ceatalgea a propus ca patriarhia — în calitate de autoritate superioară bisericească a poporului elen, — să invite pe regele Constantin pentru a abdica în favoarea principelui George moştenitorul tronului. Sinodul a aprobat această propunere, pe care o va notifica regelui Constantin, adăugând că abdicarea sa va contribui la restabilirea relaţiunilor amicale cu marile puteri aliate, ca şi la încetarea agitaţiunilor interne din Grecia.

Prigonirea creştinilor în Anatolia. Un comunicat otoman voeşte să justifice prigonirile creştinilor din Azia-mică. Acestor încercări se răspunde din Grecia următoarele: Comunicatul kemalist al agenţiei Anatoliei încearcă să justifice persecuţiunile creştinilor din Anatolia şi condamnarea la moarte a prisonierilor de războiu greci prin faptul că poporaţiunea greacă din Anatolia a încercat să turbure ordinea de stat kemalistă şi că prizonierii au fost omoraţi pentru motivul că erau supuşi otomani. Orcine este în drept să se întrebe: cum pot autorităţile kemaliste să distingă pe prisonieri, câtă vreme aceştia nu au asupră-le certificate de naţionalitate. Chiar dacă ar fi vorba de foşti supuşi otomani, cum oare pot să-i considere turcii astăzi ca naţionali ai lor pe greci, pe cari i-au expulsat şi cari adoptând naţionalitatea patriei mume care le a acordat ospitalitate, luptă astăzi pentru a-şi recâştiga căminurile lor?

Şcoalele din Rusia ne mai primind nici un ban, încă din luna Septemvrie trecut — raportează ziarul italian Messagero, — profesorii mor pe rând de foame. In districtul Vasnesenski un director de şcoală s'a sinucis, fiindcă nu mai avea ce mânca. Profesorii se duc din casă în casă, sânt primiţi în tăcere şi se întorc fără nici o bucată de pâne. In unele districte din Ucraina, profesorii, rămaşi fără pâne, s'au apucat să muncească la câmp cu ţăranii. Oraşele sânt pline de învăţători, care s'au transformat în lucrători, negustori, spre a putea câştiga ceva. Totul s'a înecat în îngrozitoarea tragedie a foamei.

Unica nădejde de mântuire e biserica

A trecut prin Varşovia, zilele trecute, un diplomat venind din Moscova. El, comunicând unui colaborator al agenţiei ruse impresiile sale din Rusia, spune că bolşevicii sânt aproape de faliment; şi, dacă conferinta de la Genova nu le va da sprijin, vor pieri cât de curând. Comuniştii doresc acum un singur lucru: nu salvarea ideilor lor, ci salvarea lor *personală.* In acest scop bolşevicii fac toate sacrificiile: noua lor politică economică şi încercările lor desperate de a fi recunoscuţi de puterile europene, sânt urmările acestor dorinţi.

Foametea aduce nenorociri catastrofale; căci deşi o mare parte din locuitori va pieri, totuşi acei ce vor rămânea, vor îngroşa rândurile antibolşevicilor.

Alt factor de nemulţumire este scumpetea îngrozitoare ce creşte în Rusia în aşa proporţii, în cât tipografiile statului nu sânt în stare de a acoperi nevoile cu hârtie-monetă.

Nu va trece mult, şi bolşevicii nu vor mai fi în stare să-şi plătească armata de funcţionari şi garda lor de pretorieni, care la Moscova este de 80 mii de oameni.

După părerea acestui diplomat, mulţimea înflămânzită va mătura pe bolşevici, cari în momentul critic nu vor putea opune nici chiar puterea partidului lor scăzut..

Foametea poate să zdruncine şi mai rău Rusia, dacă n'ar mai fi un factor de organizare, şi anume: *biserica.*

Vorbitorul a fost martor la grandioase manifestaţiuni religioase, făcute la Moscova cu ocazia sărbătorilor bisericeşti.

Bisericile sânt mereu tixite de credincioşi, cari ascultă cu nesaţ predicile preoţilor, în care de multe ori este combătută starea actuală de lucruri.

Aviz

P. On. Domni Protopresbiteri sânt rugaţi a ne trimite sumele încassate dela Calendarele vândute, în timpul cel mai scurt posibil, având a face încheerea socotelilor.

Librăria arhidiecezană, Sibiu.

---

pe timpul acela de sigur că n'a fost «casa de rugăciune» a pocăiţilor. Au doară pentru aceea, că ei s'adună în curţi şi în stradă făcând rugăciuni ca să-i vadă oamenii rugându-se şi să-i atragă la ei? Dar auziţi ce zice Evangelistul Matei (cap. 6 v. 5) că învăţa Hristos: «Şi când te rogi, nu fii cu făţărnicie, că iubesc în adunări şi unghiurile ulitelor stând să se roage ca să se arate oamenilor, adevăr zic vouă că îşi iau plata sa». Mai zice (v. 7): Eară când vă rugaţi, nu grăiţi multe ca păgânii, că le pare că întru multă vorba lor se va auzi.

Au doară pentru aceea e mai bună legea pocăiţilor, că lor nu le trebue preoţi, — şi totuşi îşi au şi ei preoţii lor, pe cari îi numesc: predicatori. Dar noi ştim că preoţia şi preoţii sânt lăsaţi dela Domnul nostru Isus Hristos, care însuşi a fost şi preot şi a suflat peste sfinţii săi apostoli zicând: Luaţi Duhul sfânt şi cărora veţi ierta păcatele, se vor ierta lor, eară cărora le veţi ţinea, ţinute vor fi (Evang. Ioan cap. 20 v. 22, 23). (Urmează)

Nr. 1300 Plen. (36) 2—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de **Exactor la Consistorul arhidiecezan ortodox român din Sibiu** se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Retribuţiunile sânt lunar:

1. Salar de bază . . .	Lei	1250
2 Relut de cuartir . . .	„	250
3. Spor de scumpete . .	„	300
Total .	Lei	1800

Cererile concursuale sânt a se adresa Consistorului arhidiecezan ortodox român din Sibiu, însoţite de următoarele documente:

1. Extras matricular.
2. Atestat de maturitate dela gimnasiu sau dela şcoala comercială.
3. Absolutor teologic.
4. Eventuale certificate de serviciu.
5. Atestat dela medic.

Preferiţi vor fi ceice dovedesc, că sânt versaţi în purtarea de socoteli la administrarea averilor bisericeşti.

Sibiu, 16 Februar 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 15/922 (30) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. I **Abrudsat**, în protopopiatul Abrudului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor dela stat.

Ceice doresc a ocupa acest post îşi vor înainta cererile de concurs subsemnatului oficiu protopopesc în terminul arătat şi se vor prezenta pe lângă observarea dispoziţiilor regulamentare, în vre-o Duminecă sau sărbătoare pentru a face cunoştinţă cu poporul.

Oficiul protopresbiteral ort.-rom al Abrudului în înţelegere cu comitetul parohial.

Abrud, 27 Ianuar 1922.

Petru Popoviciu
protopop

Nr. 577/1921 Prot. (32) 3—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de cl. I-a **Iclandul-mare** cu filia **Budiul-de-câmpie**, devenită vacantă prin moartea parohului Vasile Hodoş, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate pentru întregirea dela stat statorite în coala B.

Concurenţii au să-şi aştearnă cererile instruite, cu observarea normelor în vigoare, în terminul arătat, subsemnatului oficiu protopresbiteral şi până în 8 zile înainte de alegere, — după prealabila încunoştiinţare a protopresbiterului — să se prezenteze înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficia şi cuvânta.

Târgu-Mureş, 6 Noemvrie 1921.

Oficiul protopresbiteral în înţelegere cu comitetul parohial.

Stefan Russu,
protopop.

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,
profesor universitar şi membru al Acad. române

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare

Cuvântări bisericeşti

de arhimandritul **Ilarion Mircea**, egumenul sfintei mânăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Dumineciile din Paresimi, 9 Dumineci după Rosalii şi la unele sărbători de peste an. **Preţul 14 Lei.**

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află **de vânzare** următoarele

Tipărituri

Pentru şcoalele secundare:

Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee şi civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exibite.
Tipărituri pentru bugetele şcolare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor şcolare.
Bilet de informaţie la insinuări pt. fiecare elev.
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru şcoalele primare:

Registre pentru absenţii şi clasificaţii.
Matricole şcolare.

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,
profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Preţul 20 Lei.

Anunţuri şi reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45.

Spectacole în Sibiu

La Apollo, în 7 Martie: Taţiana, drama în 6 acte, de Leo Tolostoi, cu artista Ciovscaia în rolul principal. In curând: Steaua Damascului.

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află de vânzare următoarele cărţi:

Dr. Ilarion Puşcariu: Istoria bisericească pentru şcoale poporale.
— Istoria biblică, pentru şcoale poporale.
— Istoria bisericească, pentru şcoale medii.
— Istoria biblică, pentru şcoale medii.
I. Popescu: Intâia carte de lectură (Abcdar).
— Carte de cetire pentru cl. II a poporală.
— Carte de cetire pentru cl. III-a poporală.
M. Toma: Catehism pentru şcoale poporale.
S. Popescu: Catehism pentru şcoale medii.

Comandele se pot expeda prin poştă contra rambursă.

Mersul trenurilor

Plecarea din gara Sibiu:

8·10 — Turnul Roşu, Piatra Olt, Bucureşti, cu legătura la Piatra-Olt spre Craiova.
2·50 — Copşa-mică, Cluj, Orade, legătură la Copşa cu acceleratul Arad, Budapesta, Viena.
3·40 — Agnita, Sighişoara.
4·30 — Vinţul de-jos, Arad, din Arad legătură spre Timişoara, dela Simeria (Piski) spre Petroşeni.
5·25 — Copşa-mică, cu legătură spre Orade, Halmeu (accelerat) şi cu trenul de persoane spre Braşov—Bucureşti.
5·30 — Cisnădie.
8·10 — Făgăraş, Braşov.
13·50 — Turnu Roşu, Piatra Olt, Bucureşti, cu legătură din Piatra-Olt spre Craiova.
16·30 — Copşa-mică, legătură spre Cluj, Orade şi Braşov, Bucureşti.
16·50 — Cisnădie.
17·30 — Vinţul-de-jos cu legătură spre Arad.

Sosirea în gara Sibiu:

4·55 — Din Bucureşti, Piatra-Olt, Turnu-roşu.
7·03 — Cisnădie.
7·30 — Arad, Vinţul-de-jos,
8·55 — Braşov, Făgăraş.
11·40 — Copşa-mică, din direcţia Orade.
16·35 — Făgăraş, Braşov.
Cluj şi Bucureşti, Braşov.
12·55 — Sighişoara, Agnita.
15·55 — Braşov, Făgăraş.
16·23 — Bucureşti, Piatra Olt, Turnu-roşu.
18·35 — Cisnădia.
21·05 — Copşa mică.
22·45 — Copşa-mică din direcţia Oradea, Cluj şi Bucureşti, Braşov.
24·00 — Arad, Vinţul-de-jos, din direcţia Timişoara.

La **Librăria Arhidiecezană**, Sibiu, strada Măcelarilor 45, se găsesc de vânzare cele mai bune:

Cărţi de bucate

sub titlul **Poftă Bună,** de *Zotti Hodoş*. Au apărut: Partea I à 6 Lei, Partea III à 10 Lei, Partea IV à 10 Lei. Plus porto postal, à Lei 2·50.

P. T.

Prin aceasta am onoare a aduce la cunoştinţa onoratului public că pe

dl Hans Gutt,

activ până acum aproape 15 ani la Firma Julius Wermescher din localitate, l'am admis cu ziua de 1 Martie a. c. ca asociat în prăvălia mea de modă, de manufactură, de mărunţişuri şi de umbrele, pe care vom duce-o mai departe sub firma

SCHMIDT şi GUTT.

Mulţumind foarte mult pentru încrederea ce mi s'a dovedit, rog onoratul public să binevoiască a da aceasta încredere şi nouei firme.

Cu toată stima: **Gustav Schmidt**

(37) 1—1 **Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 18.**

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 25 Februar (10 Martie) 1922 Nr. 17

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Indemnuri

Am intrat în postul mare. Conform dispozițiilor statutare în acest timp sânt a se ținea adunările despărțămintelor Asociației clerului. Biroul central al Asociației a dat orientările necesare pentru aceste întruniri ale preoțimii. Importanța lor rezidă în nizuința de a înălța conștiința preoțească punându-o în legătură intimă cu Hristos, isvorul de lumină, de întărire și însuflețire.

Acesta este scopul *misiunii interne* pentru preoțime: de a îmbunătăți starea lăuntrică a duhului preoțesc prin îndemn, ajutor și conlucrare frățească pentru a-l face mai viu, mai activ. Aceste misiuni interne se aseamănă cu o baie de înviorare a puterii spirituale, de înoire a credinții ca ea să devină o putere vie, chemată să dea timbrul atitudinilor externe din viață, între orce împrejurări am ajunge. Să ne dăm seama nițel dacă noi sântem așa cum ar trebui să fim, dacă prin ținuta noastră dovedim atitudinea adevăratului preot cu convingeri bine determinate.

Sântem într'o societate de intelectuali de diferite condiții și poziții sociale, cum adeseori se întâmplă preotului să ajungă. La un moment dat un îndrăsneț mai liber la vorbă, cum astăzi sânt cei mai mulți, aduce vorba de anume situații și enarează întâmplări cu intențiunea de a distrage. Amestecă vorbe cu două înțelesuri, face aluzii la picanterii și când nimeni nu i se împotrivește, ori este chiar încurajat, cum se întâmplă adese ori, merge cu un pas mai departe. Își sporește vorbele necuviincioase, desvălește situații imorale în cari amestecă persoane cunoscute ori de reputație. Tu ești de față. De câte ori ai luat o atitudine de împotrivire? Te temi să nu te ia în bătae de joc «uite popa!», «bigot și fariseu», ori ai temerea să nu fi socotit de «mărginit», rămas de lumea, care a trecut de mult peste astfel de granițe. Se ia în bătae de joc biserica, slujbele, chiar rostul tău de preot, și tu râzi împreună cu mulțimea, împotriva convingerilor tale pe cari nu ai îndrăsneala să le afirmi, să le scoți la lumină pentru a astupa gura clevetitorului. Cauza? lipsa *credinții religioase, vii și energice*, care îmbrățișează cu dragoste și îngăduire pe ori cine, dar este gata de luptă de acțiune, iasă la front de câte ori simte că cineva se atinge în chip nedemn de sentimente sfinte, de sfințenia lucrurilor religiei.

Ori în atingere cu cei de altă credință, mai ales cu reprezentanții unei anumite confesiuni, cari după câteva cuvinte schimbate provoacă discuție pe temă confesională. Tu preot ortodox nu reflectezi, nu îți aperi comoara, și prin rezerva ta triumfează celalalt. Te resemnezi de dragul de a nu apărea tocmai ceeace trebue să fii: apărător neînduplecat al adevărului care este de partea ortodoxiei tale. Aceasta e lipsa unui *caracter militant.*

Eată ce ne trebue în zilele noastre: o credință religioasă vie, căreia să-i dăm expresiune puternică și ea să călăuzească toate actiunile vieții, și să domineze toată atitudinea noastră, și un caracter mai militant pentru tot ce formează cuprinsul legii, ai cărei slujitori sântem.

Pentru dobândirea acestor două bunuri sufletești este necesară *reforma duhului* din noi. Trecutul ne-a cerut și ni-a impus multe alte îndeletniciri și alte preocupări ne-au înlănțuit privirile și forțele; vremile noui ne mână cu putere spre ideale și scopuri pronuntat religioase. Și pentru ca să le putem slugì acestora cu aceeaș credință și devotament, cari ne-au dat aureola trecutului, trebue să depunem străduințe noui, după plan bine chibzuit, nu de frica unei porunci, că atunci nu ar mai avea o valoare morală, ci din îndemn propriu, din convingere și din curată dragoste către Hristos. Cu El Domnul și stăpânul vieții și a slujbei noastre trebue să se pună sufletul nostru în legătură tainică, dar puternică și neîntreruptă, ca prin El să biruim toate greutățile și piedecile. Eată ce trebue să fie acea *misiune internă* pentru preot.

De data aceasta ea îmbrățișează problema mărturisirii. Este cel mai potrivit prilej de concentrare spirituală. Pe cât de necesară este respirația pentru vieața fizică, tot așa de trebuitoare este mărturisirea pentru suflet. Intocmai ca raza de lumină a soarelui ce se ivește la orizont și risipește întunerecul nopții, pocăința alungă întunerecul păcatului, domolește mânia Domnului pe care l-am vătămat și coboară asupra noastră harul Lui sfânt. Pe marea vieții corabia sufletului nostru de atâtea ori se izbește de stânci și bănci de nisip, de ispite și amăgiri. Dacă s'a sfărâmat corabia prin căderi pe care nu le-am putut încuraja, să ne prindem cu putere de scândura de scăpare a pocăinții ca să răsbim iarăș la mal să ne mântuim.

Pocăința trage brazde adânci în inimi, dar ele sânt așa de necesare ca și brazdele pământului scormonit de plug, ca sămânța aleasă a cuvântului dumnezeesc să poată prinde rădăcină în inimi și să aducă roade de mântuire.

Mărturisirea este baia de curățire a sufletului de ori ce urâciune. Ea îl apropie și împacă pe om cu Dumnezeu, redă pacea și liniștea inimilor turburate. Cu cât mai mult avem nevoie noi preoții de curățire, de pace și liniște sufletească pe cari numai avându-le noi mai întâi le putem împărtăși și credincioșilor, cari vin să-și desvălească sufletul, să ia deslegare dela noi în sfânta taină a mărturisirii. Să ne apropiem deci cu inimi dornice.

Grija de înoirea duhului din noi în zilele adunărilor preoțești ca și grija de vieața sufletească a credincioșilor nu este și nu trebue pusă în funcțiune de o răsplată materială mai bună ori mai slabă, căci aceasta ar fi o dureroasă deviare dela spiritul de apostolie, care trebue să ne însuflețească. Domnul vede silințele noastre și nici recunoștința oamenilor nu mai poate întârzia. *Preot. P. Moruşca*

La sfârșitul alegerilor

(=) In primele zece zile din Martie 1922 țara întreagă își va fi rostit voința, în chestiunea alegerii parlamentului său, și perioda sbuciumărilor electorale va fi dus sfârșit.

Am înregistrat lucrurile pozitive și resultatul campaniei, fără să participăm la polemica ce s'a deschis din toate părțile cu isbucniri mai mult sau mai puțin pătimașe, — care, după unii, n'ar fi decât exagerări firești în asemenea împrejurări exceptionale.

Amestecul clerului în vălmășagul luptelor politice și transformarea preoților în agenți electorali, le-am osândit totdeauna, fiind de credința tare că asemenea atitudini nu pot decât să provoace grave urmări pentru soartea unei biserici.

Biserica noastră ortodoxă este a țării, nu a *unui* partid politic, ori care ar fi acela. Inalta ei misiune este contrară introducerii politicei militante între slujitorii săi. Prestigiul și întreg organismul ei ar suferi nespus de mult, dacă — în mijlocul siluirilor de conștiință și a presiunii, ce se exercită de obicei atât de organele guvernului, cât și de ale opoziției, — preoțimea nu și-ar impune rezerva sa îndreptățită. Stând la o parte de violențele acestor manifestări, ori care membru al clerului, credincios menirii sale preoțești, are larg teren de lucrare pentru cultivarea adevăratului patriotism și a întăririi conștiinții cetățenești.

Pe cât aflăm, preoții noștri au depus în general toată bunăvoința, pentru ca la

alegeri să se păstreze atmosfera liniştită, şi în multe cazuri au intervenit, cu duhul blândeţelor, pentru înlăturarea scenelor neplăcute în ceasurile serioase, când o ţară nouă voeşte să-şi hotărască soartea viitoare.

S'au găsit totuşi unele organe de publicitate, — chiar în părţile ardeleneşti, — care în pornirea lor de a distruge pe adversar şi-au ţinut de datorie «naţională» să trimită cuvinte de ocară şi preoţilor.

Mai demult, când cu guvernele ungureşti, treaba aceasta, de-a izbi în preotul român, o făceau îndeosebi jandarmii şi presa acelor guverne.

De când cu sărbătoarea desrobirii dela Alba-Iulia, socoteam că, deodată cu situaţia politică schimbată, va fi scutită şi preoţimea de lovituri şi de batjocură neîntemeiată.

Dar oamenii uită aşa de uşor...

Nu ne uimeşte procedarea. Când scrisul furtunatic al politicianului este incapabil de-a menaja cel puţin tronul ţării, când un ziar care poartă în fruntea sa numele întemeetorului său George Barițiu dela 1838, este gata să ia la răspundere pe Suveranul salvator al teritorului ce-l locuim, — de ce oare n'ar trimite săgeţi şi la adresa clerului?!

Dacă unii, foarte puţini, dintre preoţii noştri, vor fi greşind prin coloritul politic pronunţat în favoarea cutărui partid, şi comit acte nu întru toate potrivite cu menirea preoţească, pedepsirea lor nu poate să fie un fel de poruncă şi sfat dat *poporului* în formă ca aceasta: «Oameni buni, nu vă mai duceţi la biserica lor!» (pare că biserica ar fi numai a *lor*). Pentruce să nu vă mai duceţi? «Numai pentrucă: preoţii aceea n'au votat *cu noi*»...

Socoteala este nedreaptă şi greşită... Dar din ea se desface o învăţătură, pentru oricare preot: d'a se feri să facă parte din grupările politice.

Interesul neamului este însă, ca poporul să nu fie înstrăinat de biserica lui.

*

Alegerile sânt pe sfârşite. Parlamentele trecute, ale României întregite, au cheltuit vreme de câţiva ani, fără ca rezultatele obţinute să fie în raport cu mărimea jertfelor aduse: ţara n'a isbutit să facă sporul dorit de cetăţenii săi.

Parlamentul, ieşit din voturile ce se dau acum, va bate oare drumuri mai norocoase? Mersul statului român este oare mai asigurat?

Guvernul şi noul parlament, responsabili pentru conducerea ţării, vor avea în curând cuvântul.

Alegerile pentru Cameră. In toată ţara se aleg: 369 deputaţi; dintre aceştia în vechiul regat 180, în Ardeal 121, în Basarabia 51, în Bucovina 17.

Presa opoziţiei scrie despre abuzuri electorale comise de agenţii partidului liberal. Ziarele guvernului declară, ca răspuns la aceste învinuiri, că alegerile în ţara întreagă au decurs în liniște şi ordine perfectă, — numai în judeţul Ilfov, în urma unui atac săvârşit de un ţărănist asupra unui jandarm, s'au tras focuri de revolver.

Resultatul alegerilor în Bucovina este: dintre 17 deputaţi aleşi, liberali sânt 15, germani 1, socialdemocraţi 1.

In Ardeal au fost proclamaţi aleşi, neavând contracandidaţi:

Dnii Traian Lalescu la Orşova, Nestor Porumb la Sasca, Gh. Lipovan la Bocşa-română, Dr. Aug. Bordea la Zilău (Cojocna), Jean Vasilescu la Careii mari, Dr. Alex. Vasilescu la Caraseu, Dr. Aurel Dragoş în Sătmar, Alex. Algiu la Săcele (Braşov), Dr. Şt. Bogdan la Miercurea-Ciucului, Dr. Arpad Ernyey la Gheorgheni (Ciuc), General Văitoianu la Brad, Dr. P. Piso la Geoagiu, C. Bursan la Hunedoara, P. Gârboviceanu la Haţeg, Ioan Florian la Pui (Hunedoara), George Pop la Zelau (Selagiu), Dr. P. Obedean la Modoş (Timiş Torontal), Vintilă Brătianu la Arad, Dr. N. Zigre la Oradia şi Tileagd, Col. A. Negulescu la Beliu, C. Banu la Beiuş, Ioan I. C. Brătianu la Ceica, General Moşoiu la Aleşd, Dr. V. Chirvai la Marghita, Dr. Sever Andru la Salard (Bihor), toţi liberali. — Dr. Iuliu Maniu la Alba-Iulia. Saşi: Dr. Fr. Konnerth la Codlea, Dr. Artur Konnerth la Bistriţa, Dr. Friedrich la Basna şi Dr. W. Binder la Mediaş.

Dintre candidaţii partidului naţional mai sânt aleşi: Al. Vaida (în 2 locuri), M. Popovici, I. Lupaş, I. Lăpădatu, V. Goldiş, I. Agârbiceanu, Şt. C. Pop, Sever Dan, Iustin Marşeu, A. Lazar, ş. a. Partidul naţional a cucerit la cameră mandate ardelene în număr considerabil, — aproape tot atâtea ca şi partidul liberal.

Alegerile se termină astăzi.

„Căminul şcolar" din Sibiu

Primim spre publicare următorul apel:

Ne luăm voie a vă face cunoscut, că s'a pornit o vie acţiune în sânul societăţii româneşti din Sibiu, pentru înfiinţarea unui Cămin pe seama tinerilor dela şcoalele din localitate. — Sibiul cu vechi tradiţi culturale, trebue să fie şi în România Mare un centru cultural însemnat. Statul a deschis două licee, şcoală civilă şi comercială. Peste 2000 de elevi împopulează aceste şcoale, ca un semn al vremurilor schimbate. Ce are mai preţios pentru viitor acest ţinut, e aici la învăţătură. — Această gloată de şcolari trăesc însă în condiţii mizerabile de locaţiune şi într'un mediu extra-şcolar neprielnic iar părinţii lor sânt exploataţi neuman. Corpul didactic al acestor şcoale îşi vede toată truda paralizată din lipsa unui «cămin şcolar» (internat), care se adăpostească tinerele odrasle şi să le scutească de plăgile de ordine igienică şi morală, cari le bântue. Onoratul institut «Albina» a dublat numărul elevilor la «Masa Studenţilor» şi proiectează clădirea unui mare Cămin şcolar. — Ear o seamă de foşti beneficianţi ai mesei studenţilor, cari locuesc în Sibiu şi sânt advocaţi, judecători, slujbaşi publici etc., au hotărât să contribue cu darurile lor la înfiinţarea unui fond pentru căminul şcolar proectat. La cea dintâi întrunire, în cerc restrâns, s'au subscris 40.000.

Fiind foarte mare numărul beneficianţilor de pe vremuri ai «Mesei Studenţilor», îi invităm pe toţi să contribue cu obolul lor la sporirea acestui fond. E un semn de recunoştinţă şi dovada identificării cu un scop cultural, de o extremă urgenţă şi utilitate.

Declaraţia de contribuţie, binevoiţi a o trimite dlui Dr. Nicolae Cristea, notar public în Sibiu, încredinţat cu administrarea donaţiunilor, iar sumele ce se vor dărui să se trimită la adresa băncii «Albina» în Sibiu pentru fondul beneficianţilor mesei studenţilor. — Peste trei luni, iniţiatorii acestei acţiuni vor stabili, de acord cu dorinţele tuturor donatorilor, destinaţia specială a acestui fond pentru înfiinţarea grabnică a unui Cămin şi ajutorarea tineretului şcolar din Sibiu. — Nu ne îndoim, că înţelegeţi ca şi noi importanţa acestei acţiuni şi veţi grăbi cu obolul D-Voastre şi veţi stărui ca şi alţi oameni de bine să vie într'ajutor tinerimii şcolare de aici.

Sibiu, Ianuar 1922.

Primii donatori sânt: Dr. Nicolae Cristea, notar public Sibiu a subscris 5000 lei, terminul de plată 2 ani; Dr. Ioan Muţiu, adv. Sibiu 5000 lei, terminul 2 ani; Dr. Nicolae Petra, adv. Sibiu 500 lei, terminul 2 ani; Dr. Ieronim Stoichiţia, adv. Sibiu 5000 lei, terminul 2 ani; Dr. Traian Petraşcu, medic Tălmaciu 5000 lei, terminul 2 ani; Dr. Nicolae Schiau, adv. Sibiu,

FOIŞOARA

Predică ocazională

— Rostită de preotul N. Todea din Balşa în parohia Voia, cu ocaziunea conferenţii din earnă a grupului religios V al preoţilor din tractul protopresbiteral Geoagiu —

(Fine)

Isus Hristos a zis apostolilor: Precum m'a trimis pe mine Tatăl meu, şi eu vă trimit pe voi, — apoi li-a lăsat lor să facă toate câte a făcut el, să înveţe Evanghelia, să săvârşească sfintele taine, să păstorească turma credincioşilor. Mai ştim, că Isus Hristos a dat poruncă apostolilor Săi zicând: Drept aceea mergând învăţaţi toate neamurile, *botezându-i* pe ei în numele Tatălui şi al Fiului şi al sfântului Duh (Ev. Matei cap. 28-v. 19, 20).

Tot la Matei (cap. 3 v. 5 şi 6) citim următoarele: «Atunci ieşiau la dânsul (la Hristos) Ierusalimul şi toată Iudeea şi totă împrejurimea Iordanului şi se botezau în Iordan dela dânsul mărturisindu-şi păcatele sale». — Tot astfel ne spune Evang. Marcu (c. 1 v. 5) şi Evang. Luca (c. 3 v. 3). Se spune deci de către Evangelişti, că se botezau *toţi* cei cari veneau la Hristos, ear între aceşti «*toţi*» vor fi fost şi prunci destui. Evangelistul Matei (c. 4. v. 17) scrie astfel: De atunci a început Isus a propovedui şi a zice: Pocăiţi-vă, că s'a apropiat împărăţia cerurilor. — Spunea Isus Hristos prin cuvintele acestea pocăiţi-vă, adecă lăsaţi legea veche păgânească şi veniţi de intraţi în legea nouă pe care v'o propoveduesc eu, botezaţi-vă şi credeţi, ca să puteţi dobândi împărăţia ceriurilor. Pocăiţii noştri se provoacă la aceste cuvinte ale lui Hristos, zicând că eată şi Isus ne-a îndemnat să ne pocăim. Dar, dacă pocăiţii noştri îşi lapădă botezul avut, se pocăesc şi se botează din nou, de ce nu îşi lapădă oare şi numele cel vechiu pe care l-am dat noi preoţii, de ce nu se schimbă cu numele din Toma în Tănase, din Petru în Pavel, din George în Gerasim, din Nicolae în Nicodim, din Maria în Marta, din Veronica în Varvara şi aşa mai departe? Vedeţi, iubiţilor, greşeala cea mare pe care o fac pocăiţii, când se botează din nou prin lacuri, dar nume nou totuşi nu-şi iau.

De câteori se deschide ceva negustorie sau cârciumă, toată lumea aleargă acolo, căci se spune sus şi tare, că acolo se află marfa ori băutura cea mai bună şi mai ieftină. Şi dacă acel negustor sau cârciumar este destul de isteţ, se va îngriji el din bună vreme, să-şi aibă oamenii, agenţii săi, cari să laude la lume marfa şi băutura. Lumea aleargă la început la bolta sau la cârciuma nouă, înşelaţi de vorbele de laudă ce se fac acestor case nou deschise. Preste puţin timp însă cei cari aleargă acolo, se conving că numai vestea şi povestea acestei bolte şi cârciume a fost mare, pe când în realitate acolo se vinde marfa slabă şi băutură rea. Aşa fac şi pocăiţii. Îşi dau şi ei aproape în fiecare sat oamenii de încredere, agenţii, cari le suflă în urechi la oameni, să aibă de grijă, că «acum a sosit împărăţia cerurilor, acum a sosit mântuirea sufletelor şi câştigarea raiului, ear, aceea mântuire nu poate fi altundeva decât în legea cea nou sosită a pocăiţilor, căci acolo se învaţă lucruri de suflet izbăvitoare, acolo se spun credinţele minunate, pe care cel ce le ţine merge în rai». Lumea uşor încrezătoare aleargă la adunările lor, în deosebi aceia cari se simt îngreunaţi cu păcate grele, întocmai ca la boltă şi cârciuma cea nouă, — dar în fine toţi cei cuminţi văd şi se încredinţează că toată marfa pocăiţilor nu este decât înşelătorie, o unghiţă pentru cei uşori de minte, cari nu-şi cunosc credinţa în care ei au fost crescuţi, ear acum aleargă după credinţă nouă, ca să se izbăvească de păcate ce le apasă sufletul. Aşa se înşală lumea.

Pocăiţii noştri îşi primesc arginţi străini, cu cari lucră la ademenirea oamenilor. Ca să-şi ajungă scopul mai sigur, ei învaţă despre apropierea sfârşitului lumii, — ceeace unii cred, şi cu

3000 lei, termin 2 ani; Dr. Cornel Cârpinişan, procuror Sibiu, 2000 lei, terminul 2 ani; Trandafir Scorobeţ, prof. lic. Sibiu, 1000 lei, terminul 1 an; Nic. Băilă, dir. art. «Asoc.» Sibiu 1000 lei, terminul 1 an; Augustin Bălăban, prefectul poliţiei Sibiu, 100 lei lunar; Nic. Iancu consilier agricol Sibiu, 1000 lei, terminul 2 ani; Ioan Neagoe, agronom jud. Sibiu, 1000 lei, terminul 2 ani; George Cosma, inginer Sibiu 1000 lei. terminul 3 ani; Ioan Holerga, preot Chirpăr, 1000 lei, terminul 1 an; Ioan Neamţu, funct. «Albina» Sibiu, 1000 lei; Silviu Milea, funct. de stat Sibiu, 1000 lei; Nic. Bunescu, notar Tălmăcel, 500 lei, terminul 1 an; Dr. Chirion Bânda judec. Sibiu 1000 lei, terminul 2 ani; Dr. Ioan Bordea, adv. Sibiu, 1000 lei, terminul 1 an; Aurel Esca, 1000 lei; Dr. Victor Muntean, adv. Sibiu, 2500 lei; Ioan Bratu, prof. Sibiu, 1000 lei, terminul 2 ani; Gheorghe Bărbat, prim not. orăşenesc 1000 lei, terminul 1 an.

Ştirile zilei

Incoronarea. Din Bucureşti se anunţă, că dl general Coandă şi a dat demisiunea de preşedinte al festivităţilor de încoronare. Urmaşul său se crede că va fi I. P. P. Sa Mitropolitul primat Miron.

Dar regal. Cu ocazia parastasului anual dela Curtea de Argeş, pentru odihna sufletului răposatei regine Elisabeta, M. S. Regele a încredinţat episcopului Visarion Puiu un prea frumos rând de sfinte vase, lucrate din aur şi pietre preţioase în amintirea regelui Carol şi a reginei Elisabeta, dăruite catedralei dela Curtea de Argeş.

Jubileul de 50 de ani al institutului Albina. Direcţiunea primului institut de bani, înfiinţat de românii din Ardeal, împlineşte o datorinţă de pietate faţă de trecut, serbând cu prilejul adunării generale din *14 Martie 1922*, jubileul său de 50 de ani dela înfiinţare. Adunarea de constituire a băncii *Albina* s'a ţinut în 14 Martie 1872, şi astfel se împlinesc în anul curent 50 de ani de existenţă a institutului. Cu acest prilej vor felicita Albina toate instituţiile noastre financiare, economice şi culturale.

Părintele protopop Dr. Vasile Saftu din Braşov, fiind numit inspector al clerului militar, şi-a înaintat demisia din preşedinţia partidului naţional din Braşov şi din comitetul executiv al partidului.

Asociaţie italo română. S'a înfiinţat la Roma cu filiale în toate oraşele Italiei Asociaţia «Italo Rumena», care are de scop să strângă cât mai mult legăturile de fraternitate, de cultură şi comerţ între Italia şi România.

Casa preoţilor. O societate compusă dintre membrii clerului bucovinean s'a constituit, încă înainte de războiu, cu scopul de a zidi o casă de cură în Vatra Dornei pentru membrii suferinzi ai familiilor lor. O clădire frumoasă, cu mai mult de 20 camere, s'a ridicat; — războiul însă şi scumpetea de azi a împedecat finalizarea lucrărilor. Acum este vorba să se continue lucrările de zidire.

Necrolog. Veteranul paroh în retragere *Sofroniu Olariu*, din Tisa, a răposat în frumoasa etate de 78 ani, după-ce cu dragoste şi credinţă a servit la altarul Domnului peste o jumătate de veac. A fost înmormântat la 3 Martie cu cinstea cuvenită, jelit de 4 fice, toate măritate după preoţi, numeroşi nepoţi şi nepoate, precum şi de poporul nostru din Tisa şi din comunele din împrejurime. Odihnească în pace!

Prelegere. Dl Dr. L. Popovici, inspector sanitar, a ţinut Luni, în sala dela Urania din Sibiu, o prelegere dintre cele mai instructive despre boalele venerice. Conferenţiarul expune clar şi pe scurt felul acestor boale primejdioase şi accentuează înainte de toate necesitatea ca bolnavul să consulte fără întârziere medicul specialist în materie de boale venerice. Din negligenţa unor îmbolnăviţi, cari nu înţeleg pericolul ce-i ameninţă, se pot molipsi familii întregi, cu urmări cât se poate de triste. Public foarte numeros a ascultat expunerile luminoase ale conferenţiarului, însoţite de proecţiunile necesare.

Un românaş se întoarce din Siberia. La ministerul de interne s'a prezentat săptămâna trecută un tînăr zdrenţuit şi a spus că se numeşte *Vasile Popa*, e de 19 ani şi vine din Siberia, unde a stat *şapte* ani ca prisonier de războiu. El a cerut ajutor să se poată duce în Maramureş, de unde e. A fost luat de ruşi în 1915, când ajunseseră la Tisa. Il găsiseră pe drum copil de 12 ani, cu o căruţă cu doi cai. I-au rechiziţionat caii şi căruţa, şi l-au luat şi pe el. Vasile Pop, la încetarea războiului, a fost trimis cu prisonierii austro-ungari în Siberia la Omsk şi la Tomsk, de unde a fost liberat la începutul lui Noemvrie, anul trecut şi repatriat împreună cu mai mulţi ofiţeri. Fostul copil, acum flăcău, a muncit prin fabrici, ca să poată trăi. Spune că în Siberia sânt încă prisonieri români, cari au fost liberaţi, dar n'au cu ce să se repatrieze. Unii dintre ei s'au căsătorit pe acolo. Ministerul de interne a procurat tinărului repatriat îmbrăcămintea necesară şi i-a înlesnit călătoria gratuită până la el acasă, lângă Sighet. Mişcat până la lacrămi, Vasile Pop a spus, plecând, că a aflat despre «mămuca» lui că trăeşte şi că se duce la casa părintească, de unde a fost răpit cu 7 ani în urmă.

Conferinţele «Asociaţiunii». Duminecă în 12 l. c. la ora 6 p. m. în sala cea mare dela Prefectura judeţului din localitate Dl *I. I. Lăpedatu*, deputatul Crasnei, va desvolta o conferinţă cu următorul subiect: «*Moştenirea austro-ungară*». Fiind conferenţiarul delegatul României pentru lichidarea chestiunilor financiare pendente între statul nostru şi fosta monarhie, d-sa e cel mai bun cunoscător al chestiunei şi, în consecinţă, conferinţa d-sale de cel mai mare interes. Preţurile de intrare: Loc I 4 Lei: Loc II 2 Lei; elevele şi elevii gratuit. *Biuroul «Asociaţiunii»*

Turneul Teatrului Naţional. Direcţia Teatrului Naţional din Bucureşti a format mai multe echipe, care întreprind zilele acestea turneuri oficiale prin toate oraşele mai însemnate din ţară. — La *Sibiu* va da echipa artiştilor Alice şi Petre Sturza două reprezentaţii în sala teatrului comunal; se joacă Joi în 15 Martie *Falimentul* de Björnson; Vineri în 16 Martie: *Samson* de Bernstein. — Turneul *Demetriade* soseşte în Sibiu în 21 Martie, când va reprezenta drama lui Victor Hugo, *Ruy Blas;* în 22 Martie: *Rivala.* Inceputul reprezentaţiilor la ora 9 seara.

† **Vasiliu Jurca**, mare proprietar în Sarasăul din Maramureş, după grele suferinţe, în 2 Martie 1922, în anul 81 al etăţii sale, împărtăşit cu sfintele taine ale muribunzilor, şi-a dat sufletul în mânile Creatorului. Osemintele sale s'au aşezat spre odihna veşnică în 4 Martie la ora 3 p. m. în cimitirul din comuna Sarasău. Odihneasă în pace!

Conferinţele «Asociaţiunii». Binecunoscutul conferenţiar bucureştean, dl *I. D. Ştefănescu*, va desvolta Marţi şi Mercuri în 14 şi 15 l. c. la ora 6 p. m. în sala Prefecturei judeţene următoarele 2 conferinţe: I. «Mănăstirea Horezu şi mănăstirile sec. XVII lea din Muntenia, pictura dela muntele Atos la noi». 2. Delfi, «Altarul antichităţii eline». Amândouă conferinţele cu proecţiuni de vederi la schiopticon. Venitul curat al acestor conferinţe 1/2 este destinat pentru «Fondul Vlahuţă», 1/2 pentru fondul studenţilor şi artiştilor escursionişti dela Muzeul renaşterii române. Preţul de întrare, în vederea acestor scopuri este puţin mai urcat: De persoană 5 lei; elevele şi elevii 1 Leu. *Biroul «Asociaţiunii».*

Evreii cetăţeni români. Ministerul de interne a publicat, din partea guvernului, o declaraţie, unde se arată că se pregăteşte o lege, potrivit căreia evreii din vechiul regat, cari n'au avut încă dreptul de cetăţenie, vor obţinea — conform legii nouă — dreptul de cetăţenie română.

Poşta redacţiei

Anonimului. Comunicări nesubscrise trec la coş.

---

atât mai uşor pot fi prinşi în mreja lor. Amară mângăere! Ce lipsă de simţ creştinesc caracterizează pe astfel de mincinoşi, cari îşi răspândesc pe calea aceasta între oameni puţin pricepători învăţăturile greşite!

Dar să întrebăm pe aceşti pocăiţi, să ne spună, unde s'a pogorât pe pământ vre un sfânt pocăit, care să ne arate că numai prin legea pocăită se poate omul mântui? Au doară holdele lor, vitele lor, sănătatea şi spiritul lor în toate este mai ales şi mai binecuvântat de Dumnezeu decât al nostru? Au doară ei nu sânt supuşi durerilor şi necazurilor ca toţi oamenii? Nu, iubiţilor, nici decât nu vedem ceva deosebit din toate acestea la pocăiţi, — vedem însă în schimb altceva, vedem cumcă ei încunjură societatea omenească, se retrag în casele lor ca melcul în căsulia lui, stau îngânduraţi cu faţa galbenă, cu ochi stânşi şi bolborosesc într'una din buzele lor un fel de rugăciuni străine. Aceştia sânt despre cari Hristos zice (la Evang. Matei c. 15 v. 8) că: «Se apropie de mine poporul acesta cu gura sa, şi cu buzele mă cinsteşte, ear inima lor departe este dela mine». Tot astfel se spune la Evang. Marcu (c. 7 v. 6). Pocăiţii se feresc de orce petrecere, fie cât de nevinovată.

Iubiţilor, v'am arătat calea rătăcită pe care au apucat pocăiţii, cari însişi ei între ei nu se înţeleg, ci se pricesc, căci unii învaţă într'un chip, alţii într'altul. Unii ţin Sâmbăta şi nu mâncă carne de porc, aceştia se numesc: *Sâmbătari.* Alţii ţin Dumineca, lapădă însă ca şi calvinii toate celelalte praznice şi sărbători pe care le ţinem noi. Vedeţi deci că în legea pocăiţilor nu este nimica, ce ne-ar putea atrage. Legea lor se mândreşte cu o mare greşală: că adecă cel ce se botează în legea lor se spală de toate păcatele ce le-a făcut şi rămâne curat mergând drept în rai; va să zică, după credinţa pocăiţilor, putem face ori câte şi ori ce fel de păcate, căci la urmă dacă într'o bună zi ne pocăim şi ne botezăm în cutare lac, ni se spală toate păcatele, şi dupăce ne-am pocăit nu mai facem altele... — Cine a mai auzit aşa credinţă deşartă?.

In legea noastră şi prin credinţa noastră s'au făcut minuni de către sfinţii părinţi ai bisericii, pe cari noi îi prăznuim, precum: sfântul George, stântul Ilie, sfântul Dumitru, sfântul Nicolae şi alţi sfinţi făcători de minuni. Ba se fac şi azi minuni prin slujbele din biserică, de către Episcopii şi preoţii ei, prin a căror rugăciuni se tămăduesc bolnavii, se sfinţeşte untul de lemn, cuminecătura şi apa, la Botezul Domnului, ş. a. Şi cu toate acestea legea şi credinţa noastră să fie cea neadevărată cum zic pocăiţii? O nu, iubiţilor, nici decât; greşiţi sânt pocăiţii şi legea lor, căci mintea lor este întunecată de ideile şi învăţăturile auzite dela străini. Pocăiţii s'au abătut dela credinţa adevărată şi şi-au ales credinţă nouă poruncită lor de alţii.

Aceşti rătăciţi vor să înalţe pocăitismul la lege domnitoare în lume, pentru-ca astfel să dispară şi ideea de neam şi de naţiune.

Feriţi-vă deci de pocăiţi, nu ascultaţi învăţăturile lor greşite, căci aceştia sânt despre cari Hristos spune, că se vor scula Hristoşi şi proroci mincinoşi, că de-ar putea să înşele şi pe cei aleşi, adecă pe aceia cari ţin legea şi învăţăturile date de însuşi Mântuitorul, ale cărui învăţături sfinte şi curate să le ţinem cu toţii neschimbate şi să le păstrăm în inimile noastre, căci numai crezând acestora vom putea dobândi iertarea păcatelor şi fericirea vremelnică şi cea veşnică.

Iubiţilor, închei cuvântul meu de învăţătură zicând cu Evangelistul Matei (c. 7. v. 15, 16): «Păziţi vă de prorocii mincinoşi, cari vin la voi în haine de oi, iar înlăuntru sânt lupi răpitori. Din rodurile lor veţi cunoaşte pe ei, au doară culeg din spini struguri, sau din scai smochine?».

Nu, iubiţilor, nu vor culege nici pocăiţii noştri nici odată struguri din spini, nici smochine din scai, în veci. Amin.

Nr. 38/922 (34) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa II-a **Vingard**, protopresbiteratul Sebeşului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele sânt cele fasionate în coala B. pentru dotaţia dela stat.

Concurenţii au să-şi înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, în terminul statorit, subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi să se prezenteze, cu observarea dispoziţiilor Regulamentului pentru parohii, înainte de alegere, poporului în biserică spre a celebra, respective a cânta şi cuvânta.

Oficiul protopresbiteral al Sebeşului în înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Sebeş, 15/28 Februar 1922.

Sergiu Medean
protopop

Nr. 49/922 (35) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa II a **Loman**, protopresbiteratul Sebeşului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele sânt cele fasionate în coala B. pentru dotaţia dela stat.

Concurenţii au să-şi înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, în terminul statorit subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi să se prezenteze, cu observarea dispoziţiunilor Regulamentului pentru parohii, înainte de alegere, poporului în biserică spre a celebra, respective a cânta şi cuvânta.

Oficiul protopresbiteral al Sebeşului în înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Sebeş, 15/28 Februar 1922.

Sergiu Medean
protopop

Nr. 41/1922 Prot. (38) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Valendorf**, din protopresbiteratul Cohalm, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Condiţiile de salar împreunate cu această funcţiune sânt cele stabilite în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat; este casă parohială, eclejie 3 jug. cat., parohul primeşte 1 clae de grâu dela fiecare familie cu car şi plug, dela celelalte 1 ferdelă cucuruz.

Reflectanţii îndreptăţiţi îşi vor înainta petiţiile provăzute cu documentele necesare conform normelor în vigoare în terminul deschis subsemnatului, şi până la publicarea terminului de alegere se vor prezenta în parohie în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a face cunoştinţă cu poporul, a cânta şi cuvânta la sf. Liturghie eventual a şi celebra, dacă sânt preoţi.

Cohalm, la 19 Februar 1922.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al Cohalmului înînţelegere cu comitetul parohial din Valendorf.

Emilian Stoica
protopop

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află **de vânzare** următoarele

Tipărituri

Pentru şcoalele secundare:

Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee şi civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exibite.
Tipărituri pentru bugetele şcolare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor şcolare.
Bilet de informaţie la insinuări pt. fiecare elev.
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru şcoalele primare:

Registre pentru absenţii şi clasificaţii.
Matricole şcolare.

Nr. 1300 Plen. (36) 3—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de **Exactor la Consistorul arhidiecezan ortodox român din Sibiu** se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Retribuţiunile sânt lunar:

1. Salar de bază . . .	Lei	1250
2. Relut de cuartir . . .	„	250
3. Spor de scumpete . .	„	300
Total .	Lei	1800

Cererile concursuale sânt a se adresa Consistorului arhidiecezan ortodox român din Sibiu, însoţite de următoarele documente:

1. Extras matricular.
2. Atestat de maturitate dela gimnasiu sau dela şcoala comercială.
3. Absolutor teologic.
4. Eventuale certificate de serviciu.
5. Atestat dela medic.

Preferiţi vor fi ceice dovedesc, că sânt versaţi în purtarea de socoteli la administrarea averilor bisericeşti.

Sibiu, 16 Februar 1922.

Consistorul arhidiecezan.

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,
profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Preţul 20 Lei.

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare

Cuvântări bisericeşti

de arhimandritul **Ilarion Mircea**, egumenul sfintei mânăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminecile din Paresimi, 9 Dumineci după Rosalii şi la unele sărbători de peste an. **Preţul 14 Lei.**

La **Librăria Arhidiecezană** în **Sibiu,** se află de vânzare

Noul Testament
(cu litere cirile)

de

Andrei baron de Şaguna

Preţul: crudo **Lei 2·—**, broşat **Lei 4·—**, plus porto postal **Lei 2·—.**

Anunţuri şi reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45.

La **Librăria Arhidiecezană** în Sibiu se află de vânzare

Registre de tot felul
legate şi broşate
pentru parohii, bănci, oficii şi particulari cu
preţuri moderate

Biblioteca Universală

una dintre cele mai de seamă Biblioteci apărute până acum la noi

Nri apăruţi 33 ◆ Preţul unui Nr. 1 Leu

Lumea copiilor

revistă săptămânală pentru copii, bine redactată, cu ilustraţiuni colorale şi instructive

Preţul unui Nr. 2 Lei

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,
profesor universitar şi membru al Acad. române

Spectacole în Sibiu

La Apollo, în 10 şi 11 Martie: După marele film Tarzan, între măimuţele pădurilor seculare: Steaua Damascului, una dintre piesele cele mai bune.

Mersul trenurilor

Plecarea din gara Sibiu:

8·10 — Turnul Roşu, Piatra Olt, Bucureşti, cu legătura la Piatra-Olt spre Craiova.
2·50 — Copşa-mică, Cluj, Orade, legătură la Copşa cu acceleratul Arad, Budapesta, Viena.
3·40 — Agnita, Sighişoara.
4·30 — Vinţul de-jos, Arad, din Arad legătură spre Timişoara, dela Simeria (Piski) spre Petroşeni.
5·25 — Copşa-mică, cu legătură spre Orade, Halmeu (accelerat) şi cu trenul de persoane spre Braşov—Bucureşti.
5·30 — Cisnădie.
8·10 — Făgăraş, Braşov.
13·50 — Turnu Roşu, Piatra-Olt, Bucureşti, cu legătură din Piatra-Olt spre Craiova.
16·30 — Copşa-mică, legătură spre Cluj, Orade şi Braşov, Bucureşti.
16·50 — Cisnădie.
17·30 — Vinţul-de-jos cu legătură spre Arad.

Sosirea în gara Sibiu:

4.55 — Din Bucureşti, Piatra-Olt, Turnu-roşu.
7·03 — Cisnădie.
7·30 — Arad, Vinţul-de-jos,
8·55 — Braşov, Făgăraş.
11·40 — Copşa-mică, din direcţia Orade.
16·35 — Făgăraş, Braşov.
Cluj şi Bucureşti, Braşov.
12 55 — Sighişoara, Agnita.
15·55 — Braşov, Făgăraş.
16·23 — Bucureşti, Piatra Olt, Turnu-roşu.
18·35 — Cisnădia.
21·05 — Copşa mică.
22·45 — Copşa-mică, din direcţia Oradea, Cluj şi Bucureşti, Braşov.
24·00 — Arad, Vinţul-de-jos, din direcţia Timişoara.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 1/14 Martie 1922 Nr. 18

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an **100 Lei.** — Șase luni **50 Lei.** — Trei luni **25 Lei.** — Pentru străinătate un an **180 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit **2 lei** pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă **rabatul cuvenit**
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Cârma bisericii

(=) Societatea națională ortodoxă a femeilor române, care prin patronarea școalelor înfăptuește servicii prețioase în mișcarea culturală și națională a țării, a sărbat Dumineca trecută la biserica sf. Spiridon din București, în prezența I. P. S. Sale mitropolitului primat Miron, *Dumineca ortodoxiei.*

După slujba religioasă, oficiată de P. S. Sa Evghenie Piteșteanul și de preoții bisericii, I. P. S. Sa mitropolitul primat, în cuvântul său de îndemn și încurajare la adresa societății, a ținut să arate și motivele pentru care biserica noastră din vechiul regat este mai înapoiată decât cea din teritoriile alipite. «Nenorocirea este, zice înaltul prelat, că toată puterea bisericii și a preoților a fost trecută ministerului de culte. Așa eu, — continuă I. P. S. Sa, — ca șef al bisericii, nu dispun de nici un mijloc bănesc spre a sprijini pe credincioșii mei. Greșala constă, că ministerul are banii, ear eu numai buna voință. Care este leacul acestei slăbiciuni a bisericii? Unul singur: *Noi, vlădicii, să luăm cârma bisericii* în toate actele ei. Dacă biserica noastră spune că nu există credință fără fapte, cum putem oare noi să urmăm aceste precepte, când nu avem mijloacete materiale? Moșiile pe care vrednicii boeri le-au lăsat bisericii, ni s'au luat din mână. In asemenea cazuri clerul nu poate exercita mila creștinească, — pentrucă preoțimea trăește în sărăcie». Astfel a grăit înaltul prelat.

Știm că biserica noastră ardeleană nu s'a bucurat niciodată de situație materială strălucită; — a trăit în împrejurări neasămănat mai grele decât biserica fraților noștri din vechiul regat; — dar, felul întocmirii organizației în biserica ardeleană, i-a dat putința de a progresa și în mijlocul greutăților ce a întâmpinat la tot pasul. Organizarea aceasta este apreciată și din partea unor reprezentanți ai bisericii vechiului regat, cari admit principiile democratice și pentru biserica de astăzi, și cer ca atât *clerul* cât și *poporul* să fie chemați deopotrivă la conducerea sorții bisericii.

Cârma în cazul acesta este, negreșit, în mâna vlădicilor și a corporațiunilor superioare bisericești; — ear statul apărând dreptul bisericii, să se mărginească la un binevoitor control în ale administrației bisericești.

Inaltul ierarh dela București a declarat că intenționează să dea o temeinică organizație eparhiei sale; — în acest scop va fi trebuință neapărată ca oamenii politici să aducă sprijinul ce-l așteaptă biserica în munca sa de regenerare morală a credincioșilor.

Slujitorii lui Hristos, urmând glasul bunelor porniri, vor fi tot mai mulți la înălțimea ideilor propagate, vor săvârși nu numai ritualism, ci vor adânci activitatea religioasă tot cu râvnă mai pronunțată, — cum o vedem deja la unii preoți din Ardeal și la clerul mai tinăr din vechiul regat.

Ni se repetă aproape zilnic, că dela războiu încoace a slăbit credința și moralitatea spre daună obștească. Cu atât mai ales se impune prin urmare să întreprindem totul pentru readucerea vechei credințe religioase.

Baza puternică, pe care se clădește, nu poate să fie alta, decât sfânta carte, evanghelia, — cartea aceea minunată care a înfruntat sute de ani vijeliile deslănțuite împotriva bisericii pravoslavnice, apărătoarea limbii noastre, a credinței și a bunelor obiceiuri din bătrâni.

Alegerile pentru cameră au dat partidului național-liberal 260 mandate, iar opoziției 97.

Urmează să se desemneze încă 12 mandate pentru candidații căzuți în balotaj și în circumscripțiile unde alegerile au fost zădărnicite.

La întocmirea și votarea constituției țării, se cer două treimi, va să zică 246 mandate. Guvernul, — constată ziarul Viitorul — dispune de aceste două treimi pentru noua constituție, ce va ieși din voința corpurilor legiuitoare care se întrunesc la 27 Martie 1922.

Pentru senat, în județul Sibiu, au fost aleși dnii: *C. Disescu*, liberal, în circumscripția Sibiu, și *P. Drăghici*, naționalist, în circumscripția Sebeșului. — Pentru cameră, în județul Sibiu, sânt aleși dnii: *R. Brandsch* (Sibiu) sas, *I. Lupaș*, (Săliște) naționalist, *Dr. E. Piso*, (Rășinari) liberal, *I. U. Soricu*, (Ocna—Nocrich) liberal, în cercul Sebeș, balotaj între L. Triteanu și Dr. I. Onițiu.

FOIȘOARA

O carte despre România

Sub titlul *România* a apărut la Paris cartea despre care am făcut amintire (în Nr. 14 al ziarului nostru). Lucrarea aceasta minunată, cum mărturisesc toți ceice au văzut-o, este publicată sub înaltul patronaj al M. S. Reginei *Maria*, prin neobosita râvnă a dnei Maria Ionescu.

Un vestit bizantinolog francez, *Diehl*, face într'un ziar parisian, despre cartea «România», călduroase aprecieri, și spune, între altele, următoarele:

In frumoasa carte a dnei Maria Ionescu, apărută de curând, cititorul va alerga mai întâi la elocventele pagini în care M. Sa Regina Maria a României și-a spus, cu o caldă emoție, dragostea profundă care o leagă de țara peste care e regină, în cari a reînsuflețit tot ceea ce a făcut și a suferit această țară în marele războiu, în cari ea a sărbătorit măreț speranțele naționale realizate însfârșit. Ași vrea să pot cita aici ceva din aceste pagini minunate, în care se evocă rând pe rând tot ceeace a făcut România fermecătoare, tot ceeace în acești ultimi ani a făcut-o tragică și glorioasă, pagini în care se preamărește acel curaj neînfrânt, acea credință care, în orele cele mai negre, n'a vrut nici odată să admită înfrângerea și care a stat nebiruită «până când din nou va răsări soarele.

Aşi vrea să pot cita tot ce este scris despre acel rege care, «pentru a îndeplini mai bine destinele țării căreia i-a închinat viața, n'a ezitat să-și calce pe inimă»; tot ce este scris despre acea regină care sub cenușa dezastrului, a știut să reînvie flacăra sfântă, să întărească inimile chinuite în lupta eroică și desnădăjduită «ca și când — cum spune suverana — dragostea și credința mea ar fi putut să împlinească minunile în care pare că nimeni nu mai crede».

— Dar ar fi să stric rara frumusețe a acestei vibrante evocări, fragmentând minunatul avânt; trebue să o citești în întregime, rând pe rând, grațioasă și pasionată, cu o respectuoasă admirație.

Dacă n'ar fi decât aceste pagini în cartea dnei Ionescu, ele încă ar ajunge să răsplătească din belșug pe cel care ar deschide cartea.

Dar se găsește în ea încă altceva:

— Un eminent savant, Nicolae Iorga, a desenat într'o largă schiță înfățișarea țarii românești și psihologia țăranilor voinici, isteți și devotați. Un cunoscut bărbat de stat, Take Ionescu, a definit, într'un chip ce ne va merge la inimă, care trebue să fie politica externă a României.

Și dna Ionescu, ni-a spus în sfârșit, cu o rară grație, frumusețea *bisericilor* străvechi, farmecul bătrânelor mănăstiri, splendoarea comorilor de artă pe care, cu toate dezastrele smerite, România le-a păstrat. In salele de artă bisericească din muzeul din București, ca și în umbra acelor faimoase mănăstiri Neamț, Horez, Cozia, Tismana, se întâlnesc admirabile urme ale vecurilor dispărute, miniaturi desăvârșite, *evanghelii* cu legături bogate, *cruci* emailate și broderii minunate, *vesminte bisericești*, prețioase lucrări în lemn și metal, icoane strălucitoare și fragmente de fresce pălite de vreme.

Pios, d-na Ionescu s'a pus să culeagă cele mai frumoase din aceste monumente ale trecutului, să le reînsuflețească sub ochii noștri printr'un șir de admirabile heliogravuri. Și-i o infinită plăcere să parcurgi aceste frumoase reproduceri, în care gravei austerități a artei bizantine, *strălucitoarei frumuseți a minunăților bisericești*, se amestecă grația încântătoare a artei din al 18-lea secol. Prin aceasta, d-na Ionescu a meritat recunoștința noastră; în cartea sa istoricul de artă găsește tot atâta interes, ca și istoricul. Prin aceasta încă, d-sa, a mai mărit — dacă mai este posibil aceasta — calda simpatie pen-

Mărturisirea preoţilor

In legătură cu adunările generale ale despărţămintelor Asociaţiei clerului: «Andrei Şaguna», ce se vor ţinea în decursul postului mare, sânt a se aranja misiuni pentru preoţi. In cadrul acestora se va face mărturisirea şi cuminecarea tuturora. In legătură cu îndatorirea preotului de a se mărturisi, reproducem o parte a articolului scris în Revista Teologică a. 1911 p. 470, de I. P. S. Sa părintele mitropolit, pe atunci profesor seminarial, *Dr. Nicolae Bălan*.

E dator preotul să se mărturisească? Fără nici o îndoială: mai ales preotul e dator să se mărturisească! Aceasta rezultă înainte de toate din doctrina şi orânduirile bisericii noastre cu privire la sfânta taină a pocăinţii, apoi din însaşi chemarea pastorală a preotului.

Cine sânt primitorii sfintei taine a pocăinţii? Conform doctrinei bisericii noastre, primitorii acestei taine sânt *toţi creştinii ortodoxi*, cari curăţiţi prin taina sfântului botez de tot păcatul, păcătuesc şi după aceea, şi astfel au trebuinţă de un nou ajutor spre a-şi curăţi conştiinţa de păcate. Acest ajutor este taina pocăinţii, prin care penitentul, împlinind condiţiile necesare, primeşte harul cel dumnezeesc spre iertarea tuturor păcatelor personale săvârşite dela botez, respective dela ultima mărturisire validă încoace. Şi copiii trebue să primească taina aceasta, şi anume începând cu anul al 7-lea. A patra poruncă bisericească de asemenea îndatoreşte pe *toţi* creştinii să şi mărturisească păcatele măcar odată într'un an, în timpul postului Paştilor.

Ei bine, dacă toţi creştinii sânt datori să primească taina pocăinţii spre iertarea păcatelor, cum am putea crede, că numai preoţii sânt scoşi de sub acest obligament moral? Au doară ei nu păcătuesc? Sf. apostol Ioan zice: «de vom zice, că păcat nu avem, pe noi înşine ne înşelăm, şi adevăr nu este întru noi. De vom mărturisi păcatele noastre, credincios este şi drept, ca să ne ierte nouă păcatele şi să ne curăţească pe noi de toată nedreptatea. De vom zice, că nu am păcătuit, mincinos facem pe dânsul, şi cuvântul lui nu este întru noi». (I ep. 1, 8—10). Dacă şi preotul este supus păcatului, şi nimeni nu se va îndoi de aceasta, atunci şi el trebue să-şi curăţească conştiinţa prin taina pocăinţii Ba mai ales preotul, care are să deslege pe fiii săi sufleteşti de păcatele lor, are să le propovedu eească adevărul mântuitor şi virtuţile creştineşti, are să săvârşească sfintele taine şi să fie întru toate model de vieaţă fără prihană, zic, mai ales preotul trebue să şi tragă seamă cu conştiinţa sa, ca ea să fie cât mai curată. Preotul săvârşeşte şi se împărtăşeşte la sfânta liturghie cu taina sfintei cuminecături, — cum va face-o el aceasta având conştiinţa încărcată cu tot felul de păcate? E drept că preotul se pregăteşte pentru acest act sfânt prin rugăciunile prescrise, dar ori de câte ori îşi simţeşte conştiinţa apăsată de păcatele grele, e dator să şi-o uşureze şi curăţească mai întâi prin taina pocăinţii înaintea duhovnicului său, aducându-şi aminte cu toată seriositatea şi răspunderea moral de cuvintele sf. apostol Pavel: «să se ispitească omul pe sine şi aşa din pâne să mănânce şi din pahar să bea, *că cel ce mănâncă şi bea cu nevrednicie, iudecată lui îşi mănâncă şi bea, nesocotind trupul Domnului*» (I. Cor. 11, 28—29). Cum va conduce preotul pe alţii pe calea unei vieţi curate, dacă însuşi nu va fi curat cu sufletul? Dacă orbul conduce pe orb, amândoi vor cădea în groapă. Este ştiut apoi, că dela curăţenia inimii atârnă foarte mult măsura în care îmbrăţişează şi se încălzeşte cineva de adevărul dumnezeesc, căci zice Mântuitorul: «fericiţi sânt cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu». Dela curăţenia inimii va depinde, deci, înţelegerea, zelul şi entuziasmul cu care va propovedui preotul adevărul dumnezeesc spre mântuirea oamenilor, de aceea el trebue să şi păstreze inima curată, primind cu vrednicie taina pocăinţii.

Luând în considerare aceste momente importante, cari ar putea fi desfăşurate pe larg, biserica cere dela preoţii de toate treptele ierarhice să şi mărturisească păcatele şi să primească cu vrednicie taina pocăinţii. Eată ce zice în această privinţă *Pravila cea mare* dela Târgovişte, din anul 1652, la glava 321: «Şi tuturor ne trebue să ne pocăim: *arhierei, episcopi, popi, călugări, călugăriţe*, bărbaţii, muierile, mireanii, şi nici unul să nu se despartă sau să fugă de pocăianie şi dela ispovedanie, *pentrucă toţi greşim*, ori cu cuvântul, ori cu lucrul, ori cu vederea, ori cu gândurile, ci trebue să ne pocăim... Deci grăesc eu tare şi strig tuturor cu mine, pentru darul Mântuitorului nostru, să ne pocăim, ca să ne spăşim, căci şi sfinţiţilor şi mirenilor de treabă le este ispovedania şi pocăiania, şi mărturiseşte de aceasta apostolul: «ispovădui ţi vă unul altuia greşalele şi vă rugaţi unul pentru altul, ca să vă tămăduiţi»... Fiindcă însaşi Pravila face provocare la *Simeon Tesalonicea-nul*, citez şi cuvintele acestuia referitoare la spovedania preoţilor, în următoarele: «Drept aceea trebue numai să ne pocăim, precum a propovăduit Botezătorul, Stăpânul şi ucenicii lui. Toţi trebue să ne pocăim, şi mireni şi *călugări şi preoţii şi arhiereii* şi nici unul să nu se despartă pe sine dela pocăinţă, pentrucă toţi am greşit şi sântem datori să ne pocăim. Drept aceea şi Mântuitorul nostru şi Botezătorul său a zis: «Pocăiţi-vă că s'a apropiat împărăţia ceriurilor», făcându-se aproape chiar împăratul ceriurilor de ceice se pocăesc, că zice: aproape e Domnul de toţi cei ce-l cheamă pe El întru adevăr.... Să lăpădăm dar lucrurile întunerecului şi să ne îmbrăcăm cu armele luminei. Ear cumcă ispovedania sau pocăinţa e trebuincioasă *pentru preoţi*, ca şi pentru călugări şi mireni, chiar apostolul Pavel mărturiseşte»...

Cu provocare la cuvintele citate din Pravilă, scrie şi fericitul mitropolit *Şaguna*, canonistul bisericii noastre, care avea ca duhovnic al său pe călugărul Gherman, următoarele: «aşişderea în tot anul câte odată dator este a se ispovădui fiecare arhiereu, preot, diacon şi monah, în postul mare, sau în cele şepte săptămâni dela Paşti până la Rusalii». Ear într'alt loc scrie: «cumcă misteriul mărturisirii este după botez capul mântuirii noastre, earăş pocăinţa de acolo urmată este a doua curăţie şi al doilea botez, este afară de toată îndoială după instituţiile bisericii noastre; de aceea deobligă biserica pe toţi mirenii şi călugării, pe clerici, *preoţi şi arhierei deopotrivă*, la mărturisire şi pocăinţă, căci toţi sântem păcătoşi şi numai unul Dumnezeu este fără de păcat, şi aşa fiind noi toţi oamenii supuşi patimilor şi păcătuirei, toţi sântem datori a ne curăţi prin mărturisire şi pocăinţă, ca să ne naştem din nou prin baia mărturisirii şi a pocăinţii».

Vasile Pocitan, preot al bisericii ortodoxe române din Regat şi autorul unei scrieri de drept bisericesc, zice: «porunca a patra a bisericii obligă pe creştini a se mărturisi măcar odată pe an. Asemenea fiecare arhiereu, preot, diacon sau şi simplu monah, trebue a se mărturisi odată pe an. Mărturisirea păcatelor este şi o necesitate a sufletului omenesc de a spune unei persoane mai de seamă păsul său. De aici vine vorba românească: «păcatul mărturisit e pe jumătate iertat».

Şi vestitul canonist al bisericii ortodoxe, episcopul *Dr. Nicodim Milaş*, scrie următoarele: «Şi toţi preoţii de gradele mai înalte sânt datori să se mărturisească. In scopul acesta sânt designaţi în fiecare eparhie *duhovnici anume*. In fiecare protopresbiterat trebue să fie un duhovnic pentru preoţime, ales de preoţi şi întărit de episcopul eparhial. In protopresbiterate mai extinse pot fi instituiţi şi doi duhovnici pentru cler. Duhovnicul trebue să înainteze în fiecare an episcopului raport despre mărturisirea clerului».

Mărturisea preotului înaintea duhovnicului ar fi o pregătire pentru împărtăşirea aceleiaş taine poporului. Preotul pregătit însuş prin taina pocăinţii, va săvârşi cu inimă mai curată mărturisirea poporului. Astfel, din mărturisirea preoţilor vor rezulta foloase duhovniceşti şi pentru vieaţa morală a poporului, precum în genere: în măsura în care vei ridica nivelul vieţii spirituale-morale a preoţimii, în acea măsură vei produce, ca biserică, şi în popor roadele vieţii creştineşti.

Prin aceste dovezi, cred a fi documentat destul de limpede, că biserica ortodoxă le impune şi preoţilor, ca şi poporului mirean, datorinţa morală de a se mărturisi.

---

tru aceşti Latini cari, la porţile Orientului, au ştiut să păstreze aşa de puternic, trăsăturile caracteristice ale rasei; pentru această Românie unde — cartea de faţă este o strălucită dovadă — se scrie franţuzeşte tot aşa de bine ca în Franţa, pentru această ţară pe care nici un francez n'o poate vizita fără să-i păstreze o scumpă şi neştearsă amintire, într'atât graţia primirii, înalta calitate a culturei, eleganţa rafinată a lucrurilor şi inteligenţa oamenilor se unesc, pentru a-i da impresia de a fi, în această Românie prietină şi credincioasă, tot în Franţa încă.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

Jubileul băncii „Albina“

Marţi în 1/14 Martie 1922, îşi serbează institutul financiar din Sibiu, *Albina*, jubileul de jumătate de veac al existenţei sale.

Infiinţarea acestei bănci în anul 1872 se poate socoti ca eveniment istoric în viaţa românilor din Ardeal, căci de atunci propăşirea lor financiară a luat mersul plin de avânt, care a salvat multă avere naţională, ferindu-o d'a ajunge în mânile străinilor dela Budapesta.

Banca *Albina*, înfiinţată şi condusă în primii ani de *Visarion Roman*, a luat o repede desvoltare. Pusă dela început, în cel mai larg înţeles al cuvântului, în serviciul neamului, *Albina* a organizat în toate centrele româneşti bănci cu capitaluri româneşti, al căror număr ajunsese încă înainte de războiu la câteva sute. Pe lângă partea financiară, *Albina* a dat sprijinul său material tuturor operelor de caritate şi cultură naţională. Cu prilejul jubileului de douăzecşicinci de ani a înfiinţat în Sibiu, în localul său propriu, o cantină şcolară, la care an de an primesc cinzeci de elevi amiaza în mod cu totul gratuit şi în condiţiuni absolut satisfăcătoare. Şi e sigur şi cu prilejul jubileului de jumătate de veac, banca Albina va adăoga o nouă operă de caritate la frumoasele sale opere din trecut.

Activitatea aceste bănci româneşti n'a fost privită cu ochi buni de către străini.

Dar operaţiunile şi întreaga acţiune a băncii *Albina* au fost totdeauna atât de corecte şi solide, încât îşi câştigase cea mai mare încredere, atât din partea saşilor, cât şi a maghiarilor.

In era nouă a României întregite, *Albina* a dat concursul său întreprinderilor economice şi financiare de tot felul. Ea însaşi a rămas în cadrele ei vechi limitate, — ceeace a fost socotit de unii ca lipsă de iniţiativă, dar de alţii ca o tărie de înaltă moralitate.

Muzee bisericeşti

In timpul din urmă s'a luat frumoasa iniţiativă, în mai multe centre ale ţării, de a se înfiinţa şi completa câte un muzeu bisericesc

Pentru alcătuirea unui astfel de muzeu la Iaşi, pledează dl N. Iorga, într'un articol acum apărut în Universul, unde învăţatul profesor aminteşte de frumuseţa cu totul deosebită a catapitesmei dela bisericuţa sf. Gheorghe din curtea mitropoliei din Iaşi.

Despre această catapiteasmă sau tâmplă, scrie dl Iorga, că «întrece orce închipuire prin bogăţia şi varietatea sculpturilor sale, înfăţişând frunze, fructe, flori, ba chiar şi animale ciudate ca grifoni. Şi icoanele prinse în strălucitorul părete de aur sânt vechi şi deosebit de interesante...

Un album în care să se dea bucată de bucată catapiteasma măiestrită, ar putea servi şi ca model de desemn în şcoale şi ca atestat al gustului, faţă de străinătate. Dar şi după aceea ar trebui să se profite de existenţa unei aşa de solide clădiri şi de întâmplarea care tocmai acolo a strâns aşa de interesante piese de vechi meşteşug românesc şi de îngrijită tehnică, pentru a le clasa, a le adăugi şi a le presinta, cu explicaţii scrise, publicului.

Când avem ce arăta, să nu le tăinuim, cum, *afară de noi*, nu mai face niciun popor pe lume!»

Ştirile zilei

Predică în catedrală. Dumineca trecută a predicat în biserica catedrală catichetul nostru dela şcoala normală «Andrei Şaguna» George Maior.

Vizite de Arhierei. P. S. Sa Episcopul Visarion Puiul al Argeşului va veni, în zilele acestea, în eparhia Oradiei-mari, însoţit de câţiva preoţi, pentru a cunoaşte aşezămintele creştineşti şi culturale din această parte a ţării. Astfel de vizite vor contribui şi mai mult la întărirea dragostei frăţeşti între slujitorii bisericii.

Odoarele preţioase bisericeşti. Guvernul sovietic al înfometatei Rusii, pentru a aduce potolirea suferinţelor în care se sbate poporul nevinovat, s'a gândit să recurgă la ajutorul bisericii; bine înţeles, nu la cel sufletesc, ci la cel material, ce i-a mai rămas după prădăciunile bolşevice. Dar, dat fiind spiritul religios ce reînvie acum în Rusia, cu puteri necunoscute vremilor ţariste, guvernul actual sub forma unui «împrumut forţat» cere clerului înalt să îndemne poporul a nu se opune la strângerea oficială a aurului şi argintului din icoane şi obiectele sacre de prin bisericile şi mânăstirile republicei, spre a fi date pe depozite de alimente trebuitoare regiunilor pustiite de foamete. Cu acestă ocazie presa din Bucureşti se opreşte asupra tesaurului român, — nu cel monetar, ci al celui alcătuit din atâtea *odoare preţioase bisericeşti*, trimise în vremea războiului spre păstrare în Rusia şi depuse în Moscova, Kazan, şi alte oraşe şi mânăstiri. Acele obiecte de vechime seculară, ferecate în aur şi argint, şi împodobite cu pietre, împreună cu odăjiile sacre, în vremi de războaie erau ascunse în pământul ţării; în acest chip monahii şi călugăriţele le-au tăinuit de repetate ori, şi le-au păstrat neatinse. Ear la 1917 guvernul le-a trimis în ţară străină. Nu mai stareţul Iliarion dela Secul şi superioara mânăstirii Văratec, nu au ţinut seamă de această dispoziţie şi le-au păstrat ascunse, scăpând astfel o mică parte din această avere naţională. Cum rămân, însă odoarele cele multe, duse în Rusia? Oare nu ar fi chip de cerut pe cale diplomatică odoarele noastre ntrămoşeşti în schimbul unei cantităţi de grâu şi alimente? Acum e momentul ca ele să fie aflate, ori pe unde au fost risipite, şi venind în ajutorul poporaţiei sărmane de acolo, cine ştie dacă nu am avea prilej a scăpa de înstrăinare sau de peire acele obiecte istorice naţionale.

Alegerea balotagiilor din Ardeal. Alegerile de balotagii şi cele zădărnicite în Ardeal s'au fixat în modul următor: Pentru Cameră, în zilele de 17 şi 18 Martie; pentru Senat, în zilele de 20 şi 21 Martie. Alegerile zădărnicite se vor face: pentru Cameră la 7 şi 8 April, iar pentru Senat la 10 şi 11 April.

Răsboiul şi religiositatea. Se studiază în America întrebarea: Intru cât răsboiul a înrâurit religiositatea? In special se va lămuri chestiunea întru cât ştiinţele şi cultura înaltă influenţează asupra credinţei? Societatea oamenilor de ştiinţă din New-York ce numără peste o mie de membri, a răspuns în majoritate, că cred în Dumnezeu şi în nemurirea sufletului. Pe baza acestor constatări, se conchide că idealurile religiei creştineşti pot fi primite de ori cine.

In atenţiunea preoţimii noastre. Ni-a venit la cunoştinţă, că unii preoţi îşi procură tipăriturile necesare dela librării străine de neamul şi legea noastră. Atragem atenţiunea on. preoţimi a-şi procura toate tipăriturile şi toate registrele necesare unui oficiu parohial dela Librăria noastră arhidiecezană, întemeiată de fericitul întru aducere aminte Arhiepiscop şi Mitropolit Andrei, cu atât mai vârtos, că din venitul Librăriei să împărtăşesc cu ajutoare însemnate, an de an, văduvele şi orfanii de preoţi.

Biserica romano-catolică în Cehoslovacia. Recensământul din urmă constată, că în Pilsen au părăsit confesiunea romano-catolică 40% din locuitori, ear în comunele apropiate de Pilsen 42—52 la sută.

Staţia de telegrafie fără fir din Oradea mare., Dl Luculescu, şeful staţiunei telegrafiei fără fir din Oradea-Mare dând unele lămuriri presei ardelene asupra acestei staţiuni, d-sa a spus următoarele: Staţia actuală, care deocamdată este numai de recepţie, (transmiterea urmând a se face mai târziu) are menirea de a primi corespondenţa externă pentru Oradea şi principalele oraşe din Ardeal. In acest scop avem deja stabilit un program de lucru ziua numai cu diferite staţii care la ore fixate ne chiamă şi ne transmit corespondenţa noastră. Când vom avea personal suficient vom extinde serviciul şi noaptea. T. F. F. recepţionează până la 2000 cuvinte pe oră, confirmarea telegramelor primite o dăm prin T. F. F. dela Bucureşti până ce vom instala şi postul de transmitere aici. Exploatarea acestei staţiuni am început-o la 1 Martie 1922 având prima şedinţă cu Berlin—Nauen, care a transmis pentru Oradea 28 radio pentru încercare. Postul este foarte bun şi va putea recepţiona aproximativ pentru 300 telegrame zilnic pentru Ardeal, şi în special pentru Oradea-Mare, staţiei de T. F. F. din localitate, înfiinţată repede şi fără mari sacrificii, graţie concursului nesămuit de mare al dlui dr. Bolchiş directorul Poştelor de aici, va fi cel mai important mijloc al legăturilor noastre comerciale cu ţările din Apus şi al desvoltării economice pe calea comunicaţiei.

Expoziţia din Ierusalim. La 15 April se deschide în Turnul lui David din Ierusalim expoziţia meseriaşilor. Guvernatorul Palestinei, sir Herbert Samuel, se află în fruntea comisiunii de pregătire a expoziţiei. Nu se vor admite decât produsele industriei manuale. Obiecte fabricate cu maşini sânt excluse.

Excursiune în ţara sfântă. Departamentul palestinean al Federaţiei sioniste din România organizează în primăvara acestui an o excursiune în Palestina. Călătoria se va face probabil în a doua jumătate a lui Aprilie. Excursioniştii vor sta acolo vre-o două săptămâni, în care timp vor vizita oraşele şi aşezămintele istorice.

Concurs de agregate. S'a hotărât ca, până la reglementare pe cale legală a completării comisiunilor de concurs de agregate dela universităţile de Cluj şi Cernăuţi, aceste comisiuni să fie complectate astfel: cei trei membri destinaţi a complecta comisiunile pentru universitatea din Cluj vor fi desemnaţi de facultatea similară dela universitatea din Bucureşti, ear cei trei membri destinaţi a complecta comisiunile pentru universitatea din Cernăuţi, vor fi desemnaţi de facultatea similară dela facultatea din Iaşi, afară de facultatea de teologie din Cernăuţi, pentru care membri complectatori vor fi desemnaţi doi de Sf. Sinod şi unul de facultatea de teologie din Bucureşti.

Dintr'o călătorie. A apărut: Excursiunea învăţătorilor ardeleni în vechiul regat (8—24 August 1921), note şi impresii de A. Pora. Jumătate din venitul net este menit pentru fondul «G. Lazăr». Broşura s'a tipărit în Cluj. Preţul 3 lei.

„Banca Invăţătorilor“ societate anonimă Cluj

Prospect de emisie şi coală pentru subscrierea de acţii

1. In baza hotărârii adunării generale extraordinare din 18 Decemvrie 1921 **«Zorile»** institut de credit şi economii societate pe acţii în **Mărgău**, s'a transformat în **«Banca Invăţătorilor»** societate anonimă cu sediul în **Cluj**.

2. Scopul general al «Băncii Invăţătorilor» este desvoltarea sprijinului de solidaritate economică şi profesională, între învăţători.

In special societatea va căuta:

a) Să desvoalte între învăţători şi alţi cetăţeni spiritul de economie şi să le procure credite solide, prin secţia bancară, care se poate ocupa cu tot felul de afaceri în conformitate cu §§ ii 258 şi 259 din legea de comerţ în vigoare;

b) Să achiziţioneze o tipografie proprie în Cluj, care să uşureze editarea revistei «Invăţătorul», a manualelor scrise de învăţători, a tipăriturilor necesare şcoalelor, precum şi editarea unei bune gazete populare;

c) Să înfiinţeze şi susţină o librărie şi papetărie centrală în Cluj — cu sucursale în capitalele de judeţe — prin care să se aprovizioneze toate şcoalele cu cărţile şi rechizitele necesare;

d) Să organizeze ajutorarea reciprocă a învăţătorilor şi acţionarilor, pentru cazurile de moarte sau boală îndelungată;

e) Să achiziţioneze şi aranjeze pavilioane în câteva localităţi balneare şi climaterice pentru învăţătorii şi acţionarii suferinzi;

f) Să ajute instituţiile întreţinute de Asociaţia învăţătorilor transilvăneni, bănăţeni şi ungureni şi cele întreţinute de «Fondul Gheorghe Lazăr» în special Casele învăţătorilor din Cluj, Arad, Satu-mare şi Timişoara etc.

Spre uşurarea contactului învăţătorilor cu societatea, se vor înfiinţa sucursale şi expoziturі în toate capitalele de judeţe şi centrele mai importante.

3. Pentru realizarea scopurilor de mai sus, actualul capital social de Lei 15,000 se ridică la suma de Lei 5 000,000, realizabilă prin mai multe emisiuni.

4. Ca primă emisiune se statoreşte suma de Lei 1.000,000 (Un milion) rapartizat pe 4000 (patru mii) bucăţi acţii, fiecare în valoare de Lei 250 (Douăsutecincizeci) nominal, cari se oferă spre subscriere cu precădere învăţătorilor.

Acţiile vechi emise de «Zorile» fiecare în valoare nomilă de Lei 25, se vor cumula tot câte 10 bucăţi în câte o acţie nouă de Lei 250.

5. Fondurile de rezervă şi mobilierul (amortizat deja şi netrecut în Bilanţ ca Active) fiind proprietatea acţionarilor fostei societăţi «Zorile» se lichidează, dându-i-se fiecărui acţionar partea sa proporţională — câte 28 Lei de acţie — în numerar sau acţii nouă.

Fondul de pensii în suma de 504 Lei 60 bani, fiind proprietatea foştilor acţionari, se lichidează între dânşii.

6. Pentru aranjarea drepturilor vechilor acţionari se fixează ca termen ultim ziua de 10 Martie 1922, până când nearanjându-şi situaţia se consideră ca repăşiţi dintre acţionari, ear competinţele lor se vor conta ca depunere la «Banca învăţătorilor», dispunând de ele oricând.

Pentru noii acţionari se fixează ca ultim termen de subscriere ziua de 15 April 1922.

7. Subscrierea noilor acţiuni se face pe coala anexată acestui «Prospect» şi odată cu subscrierea, se va vărsa la cassa «Băncii învăţătorilor» societate anonimă, Cluj, Piaţa Ştefan cel Mare Nr. 21, *de fiecare acţiune* câte 25 Lei ca 10% din valoarea ei, şi câte 15 Lei ca spese de emisie de o acţie.

8. Ratele următoare se vor vărsa între 20—30 a fiecărei luni ce urmează după încheerea subscrierii, tot câte 25 Lei de fiecare acţiune până la împlinirea sumei de Lei 250.

Acţionarii au însă dreptul a vărsa odată mai multe rate sau chiar toate.

9. Ratele vărsate se vor cvita prin titlii provizori, ear acţiile definitive se vor elibera numai după vărsarea tuturor ratelor.

După sumele nevărsate la termen se vor socoti şi incassa 8% interese de întârziere.

Acţionarul întârziat cu plata ratelor, care nici după 2 (două) provocări făcute prin publicarea numelui şi a numărului acţiei sale în revista «Invăţătorul», ear o a treia (a treia) provocare făcută prin scrisoare recomandată la adresa sa — nu va vărsa rata (ele) restante în timp de 30 zile, îşi pierde dreptul de acţionar, ear sumele vărsate de el trec la Fondul de rezervă al societăţii. In locul acţiilor sale, Direcţiunea va emite şi plasa noi acţiuni.

10. Acţionarii noi, prin faptul subscrierii şi vărsării primelor 10% din capitalul de acţii subscris, devin beneficiarii tuturor drepturilor ce compet — conform statutelor — acţionarilor vechi.

11. Societatea se conduce provizor de o Direcţiune compusă deocamdată din 11 membri şi Comitetul de supraveghiare compus din 5 membri. Proxima adunare generală ordinară, ce se va ţinea în al III-lea pătrar al anului 1922, deodată cu Congresul general al învăţătorilor din Transilvania, va alege un Consiliu de administraţie din 22 membri, socotind câte unul de judeţ, propus de grupul acţionarilor din judeţul respectiv, pe lângă Direcţiune şi Comitetul de supraveghiare.

12. Direcţiunea are dreptul a selecţiona ori reduce subscrierile ce se oferă, precum şi a fixa suma emisiei în plus sau în minus dela un milion Lei.

I. Direcţiunea:

Prezident:

Andrei Pora,
Dirigentul adm. al «Casei Invăţătorilor», Cluj.

Viceprezidenţi:

Traian Şuteu,
înv. dir. Sâmbăta-de-jos. Preşedintele Asociaţiei generale a învăţătorilor din Transilvania.

Petru Bura,
subrevizor şcolar, Cluj.

Secretar:

Iacob Boieriu,
administratorul «Casei Invăţătorilor», Cluj.

Dumitru Hancu, director şcolar, Cluj.
Dr. Gheorghe Vilt, rev. şcolar al jud. Cojocna, Cluj.
Ioan Mango, revizor şcolar, Zălau.
Gheorbhe Stelea, director şcolar, Cluj.
Anton Domide, profesor, Cluj.
Gheorghe B. Boieriu, dir. Şcoalei medii, Ocnele-Mureşului,
Mihail Hurducaciu, profesor, Cluj.

II. Comitetul de supraveghiare:

Gavril Almăşanu,
învăţător, Cluj. Secretarul general al Asociaţiei gen. a învăţătorilor din Transilvania.

Enea Ramonţian,
profesor, Cluj. (28) 1—1

Ioachim Pop,
învăţător, Feneşul-săsesc.

Patrichie Rămneanţu,
învăţător, Timişoara.

Ilarie Beian,
subrevizor şcolar, Satu-mare.

„VOILEANA“,

cassă de economii, societate pe acţiuni în Voila.

Convocare

P. T. Domnii acţionari ai cassei de economii «VOILEANA», societate pe acţii în Voilas e convoacă la

a XVIII-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în Voila în *25 Martie st. n. 1922 la ora 2 p. m.* în localul institutului cu următoarea

Ordine de zi:

1. Prezentarea bilanţului încheiat cu 31 Decemvrie 1921.

2. Raportul direcţiunii şi al comitetului de supraveghiare despre activitatea societăţii pe anul 1921.

3. Propunerea direcţiunii referitoare la contragerea acţiilor: De fiecare patru acţii vechi să se dea o acţie nouă în valoare nominală de 200·— Lei (douăsute Lei) pentru ca şi acţionarii cari au un număr mai mic de acţii decât patru să poată ajunge la o acţie nouă, se admite ca pentru fiecare acţie veche ce-i lipseşte să plătească suma de 80 Lei ca astfel să poată obţinea o acţie de 200·— Lei pentru care scop se deschide o emisiune nelimitată.

Acţionarii vechi cu număr mai mic decât patru acţii cari nu vor să ajungă la o acţie nouă, vor primi dela societate pentru fiecare acţie veche 100·— Lei.

4. Propunerea direcţiunii referitoare la împărţirea profitului curat.

5. Alegerea direcţiunii pe un nou ciclu de 3 ani.

P. T. Acţionarii cari doresc a lua parte la adunarea generală, au a depune la cassa societăţii acţiile lor până cel mult în 24 Martie a. c.

Direcţiunea

Activa — **Contul Bilanţ cu 31 Decemvrie 1921** — **Pasiva.**

	Lei	b.
Cassa în numărar	79,743	30
Efecte	36,834	50
Anticipaţii	875	—
Contul-Curent	15,466	90
Credite cambiale	328,065	25
Imprumuturi hipotecare	345,830	—
Pădure	155,385	75
Marfă	200,749	70
	1.162,950	40

	Lei	b.	
Capital	180,000	—	
Fond de rezervă	137,822	75	
Fond de penzii	16,680	—	334,502 75
Depuneri spre fructificare			783,393 64
Dividende neridicate			5,700 98
Interese transitorii			7,119.—
Profit curat			32,234 03
			1.162,950 40

Spese — **Contul Profit şi Perdere** — **Venite**

	Lei	b.
Chirie	250	—
Marce de prezenţă	300	—
1% Dare	742	73
Interese de Cont-Curent	2,802	90
Registre, tipărituri şi spese de birou	6,310	70
Dare directă şi aruncuri	6,360	—
Salare	13,800	—
Interese după depuneri	27,744	54
Profit curat	32.234	03
	90,544	90

	Lei	b.
Provizii	98	—
Interese după efecte	2,940	25
Interese de escont	27,706	85
Interese hipotecare	27,799	80
Venit de la mărfuri	32,000	—
	90,544	90

Voila, la 31 Decemvrie 1921.

DIRECŢIUNEA: — Pentru contabilitate:

Dr. O. Vasu m. p., prez. **Nicolae Bertea** m. p. **Leon Solomon** m. p. **Ioan Dobrin** m. p. **G. Vasu**

Subsemnatul comitet de supraveghere am cenzurat prezentul cont şi l-am găsit în deplină ordine şi în perfectă consonanţă cu registrele societăţii.

Matei C. Jiga m. p., prez. **Procopiu Benţia** m. p. **Traian Şuteu** m. p. **Ioan Timoftă** m. p.

Nr. 324/1922 (40) 1—1

Publicaţiune

Subscrisa primărie comunală aduce la cunoştinţă, că vinde în ziua de 15 şi 16 Martie 1922, 480 st. de lemne de foc, prin licitaţie publică în pădurea comunală, care e în o depărtare de 4 kl. dela soseaua naţională.

Lemnele se vând pro stângini şi nu în quantum întreg. Preţul unui stânjin e 100 Lei.

Slimnic, la 8 Martie 1922.

Primăria comunală

Aviz

P. On. Domni Protopresbiteri sânt rugaţi a ne trimite sumele incassate dela Calendarele vândute, în timpul cel mai scurt posibil, având a face încheerea socotelilor.

Librăria arhidiecezană, Sibiu

Nr. 38/922 (34) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa II-a **Vingard**, protopresbiteratul Sebeşului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele sânt cele fasionate în coala B pentru dotaţia dela stat.

Concurenţii au să-şi înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, în terminul statorit, subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi să se prezenteze, cu observarea dispoziţiilor Regulamentului pentru parohii, înainte de alegere, poporului în biserică spre a celebra, respective a cânta şi cuvânta.

Oficiul protopresbiteral al Sebeşului în înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Sebeş, 15/28 Februar 1922.

Sergiu Medean
protopop

Nr. 49/922 (35) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa II a **Loman**, protopresbiteratul Sebeşului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele sânt cele fasionate în coala B. pentru dotaţia dela stat.

Concurenţii au să-şi înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, în terminul statorit subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi să se prezenteze, cu observarea dispoziţiunilor Regulamentului pentru parohii, înainte de alegere, poporului în biserică spre a celebra, respective a cânta şi cuvânta.

Oficiul protopresbiteral al Sebeşului în înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Sebeş, 15/28 Februar 1922.

Sergiu Medean
protopop

Nr. 41/1922 Prot. (38) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Valendorf**, din protopresbiteratul Cohalm, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Condiţiile de salar împreunate cu această funcţiune sânt cele stabilite în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat; este casă parohială, eclejie 3 jug. cat., parohul primeşte 1 clae de grâu dela fiecare familie cu car şi plug, dela celelalte 1 ferdelă cucuruz.

Reflectanţii îndreptăţiţi îşi vor înainta petiţiile provăzute cu documentele necesare conform normelor în vigoare în terminul deschis subsemnatului, şi până la publicarea terminului de alegere se vor prezenta în parohie în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a face cunoştinţă cu poporul, a cânta şi cuvânta la sf. Liturghie eventual a şi celebra, dacă sânt preoţi.

Cohalm, la 19 Februar 1922.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al Cohalmului înînţelegere cu comitetul parohial din Valendorf.

Emilian Stoica
protopop

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 4/17 Martie 1922 Nr. 19

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Guvernul și opoziția

(=) Campania electorală s'a încheiat. In câteva zile va urmà să se facă deschiderea noualor corpuri legiuitoare, în care guvernul cu partidul său și cu opoziția parlamentară vor avea să îndeplinească munca uriașă de refacere economică și socială a țării întregite.

Cercurile guvernamentale sânt multumite, că ministerul de sub șefia dlui I. I. C. Brătianu a obținut cele două treimi necesare pentru adunările constituante. Se mai lansează și vestea despre unele propuneri «acceptabile» în tratativele ce ar fi de reluat între partidul național și partidul liberal.

Opoziția este în plină activitate și face toate pregătirile de organizare atât în vechiul regat, cât și în Ardeal.

In surprinderile ce se pot ivì, cârmuitorii statului vor avea să desvolte o deosebită pricepere și îndemânare. Soluțiunile problemelor sânt încă departe și își așteaptă oamenii. Partidul liberal care a înfăptuit acte istorice în trecutul mai apropiat al neamului românesc, în conștiința țării și experienței sale politice a făcut singur alegerile, și a obținut resultatul, care deși nu este «unanimitatea» obișnuită a vechilor alegeri înainte de introducerea votului universal, se prezintă totuși impunător prin mărimea numărului mandatelor obținute, — un număr poate chiar mai mare decât se sperase la început. Numărul singur însă nu formează tăria nici unui guvern.

Votul obștesc, — cu toate abuzurile electorale, care vor putea fi veștejite cu ocazia validării mandatelor, fără a deschide «calea revoluțiunii» pusă în vedere de un ziar *bisericesc* ardelean, — votul obștesc a izbutit să trimită în parlament pe toți reprezentanții de frunte ai partidelor, — nu lipsește aproape nici una din personalitățile reprezentative ale opoziției în corpurile acestea legiuitoare, chemate să voteze constituția țării. Majoritatea parlamentară are în față o puternică opoziție, întărită și prin elemente nouă democratice.

Chestiunea principală rămâne totuși cea veche: a săvârși muncă rodnică și a nu cădea în desbaterile lungi și sterpe, — în sistemul atât de cunoscut al parlamentelor precedente.

O coaliție nouă a opoziției ar putea desfășura neapărat o activitate efectivă *negativă*, — dar este întrebare că, plecând guvernul liberal, opoziția aceasta, alcătuită din elemente disparate, ar putea oare să înlocuească la cârmă pe liberali?

E rău cu rău, — vorba românului, — dar e mai rău fără rău...

Ideea de înfrățire în aceleași idealuri a românilor din toate ținuturile țării, ideea de unitate sufletească, ar întârzia și mai mult în mersul său, dacă parlamentarii de astăzi n'ar fi înțelegători ai intereselor generale, și dacă între dânșii nu s'ar găsì și de aceia cari să aibă autoritatea morală să mai potolească spiritele învrăjbite și să mai reducă focul agitațiilor cu orce preț.

Calamitățile țării sânt multe și felurite.

Raporturile între guvernele de până acum și între biserică d'asemenea nu pot fi considerate deplin satisfăcătoare; clerul nostru ortodox dorește ca ele să fie mai prietinești, și crede că n'ar fi cu neputință d'a se ajunge la rezultate mulțumitoare cu privire la problema școlară, la instituțiile noastre culturale bisericești, la sprijinirea lor din partea statului, și la alte chestiuni ce ne privesc de-opotrivă.

Forurile noastre bisericești caută neîntrerupt mijloacele de a statorniciì raporturi de bună înțelegere, cari să asigure progresul dorit al unei biserici oprimate sute de ani, — în vreme ce alții, mult mai norocoși, s'au împărtășit, pe socoteala ei, de favoruri și privilegii, acordate în scop d'a ne ținea în robie și întunerec...

Deschiderea Parlamentului. La ministerul de interne s'a ținut, sub președinția dlui I. I. C. Brătianu, o consfătuire a tuturor miniștrilor. S'a discutat asupra deschiderii parlamentului. Camerile, cum se știe, vor fi deschise peste o săptămână și vor lucra neîntrerupt timp de cel mult 20 de zile. După îndeplinirea formalităților pentru validarea alegerilor și constituirea birourilor, se va lua în discuție răspunsul la mesagiu. Intre proectele de legi urgente, ce vor fi depuse pe birourile Corpurilor legiuitoare în această sesiune, se va da întâetate legii bugetare, legii chiriașilor și statutului Dunărei. Apoi se va proceda la alegerea comisiunilor pentru pregătirea lucrărilor constituantei. Parlamentul va ținea ședințe în permanență, pentru ca în

FOIȘOARA

Predică

— La sfințirea clopotelor unei biserici —

Să fie, Doamne, ochii Tăi și urechile Tale deschise spre rugăciunea robilor Tăi, ca să-i asculți pe ei întru toate pentru care se vor ruga Ție.
II. Imp. 8, 52.

Astfel se ruga, iubiților creștini, oare când înțeleptul împărat Solomon cu genunchii la pământ, cu ochii și mânile ridicate spre cer, atunci când închinase lui Dumnezeu biserica cea minunată din Ierusalim, la care a lucrat el și poporul său, zi și noapte, patru zeci de ani.

Cât a fost de mare bucuria lui și cât de curată credința lui, transpiră din această rugăciune. Asemenea lui Solomon, ne aplecăm și noi genunchii, și în clipele acestea de sublimă înălțare sufletească, cugetul nostru se ridică spre sferele divinității și-i aducem prinos de mulțămită, văzând ridicate la înălțime și predate destinațiunii clopotele acestei biserici.

Vestea că au sosit clopotele și că se vor aduce în biserică, s'a lățit cu iuțeală. Și eată, am alergat cu mic și mare, tânăr și bătrân, pentru a le însoți în drumul triumfal.

Este manifestație vrednică, isvorâtă din profund sentiment de credință, o arătare deamnă a puterii ce avem și a rolului social ce l ocupăm aici.

Iubiți creștini! Bucuria noastră astăzi mare și adevărată este.

In aceste momente, când vă văd în număr atât de mare adunați în sfânta casă a Domnului, sufletul meu este pătruns de iubirea și dragostea evangheliei și îmi vin în minte cuvintele unui învățat român, care zice: «Nu este bun numai cel ce face binele, ci și acela care se bucură de bine».

Dumneavoastră, iubiți creștini, ați întărit acest adevăr, arătându-vă căldura și bunătatea sufletelor, venind să dați rugăciuni de mulțămită, aici în locașul Părintelui ceresc, pentru binefacerile ce le-a vărsat asupra noastră.

Știm că primii creștini se adunau în case designate pentru acest scop, ca să-și facă rugăciunile la un loc. Cel dintâi lucru pe care sf. apostoli l-au făcut, după înălțarea Domnului la cer, a fost să se adune spre a se ruga împreună. Și toți câți au făcut așa, nu pot zice că fără folos: Căci roua darului lui Dumnezeu a căzut peste sufletele noastre și le-a răcorit.

Binecuvântarea este făgăduită acelor ce se adună spre a se ruga împreună. «Unde sânt doi sau trei adunați în numele meu, acolo sânt și eu în mijlocul lor», zice Mântuitorul.

Și ce dovadă mai mare ne trebue, pentru întărirea acestui adevăr, decât minunea ce s'a întâmplat astăzi cu noi. In urma vredniciei, iubirii și căldurii sufletești a dumneavoastră a tuturora, turnul bisericii noastre, mai eri alaltăeri tăcut și posomorât, astăzi este vesel și sunător.

Voi, clopotelor, care ați primit astăzi darul sfinteniei de sus, luați rolul și duhul propovăduitor al sfinților apostoli, cari nu au cunoscut greutăți și ostenele întru a răspândi cuvântul adevărului întru mântuirea noastră și preamărirea lui Dumnezeu, suferind și moartea pentru El.

Nu mai conteniți cu glasul vostru a trezì și a chema pe fiii casei acesteia la rugăciune, faceți ca la uzul glasurilor voastre să tresalte

termenul fixat să se poată vota toate aceste proiecte de legi. Camerele vor fi redeschise numai la toamnă.

Partidul naţional şi alegerile. Intr'un memoriu, aderesat M. Sale Regelui, preşedintele partidului naţional, dl I. Maniu, vorbind despre ilegalităţile săvârşite cu prilejul alegerilor generale în Ardeal şi Bănat, declară că partidul naţional nu va putea recunoaşte legalitatea şi autoritatea morală a Corpurilor legiuitoare, compuse prin astfel de mijloace. Comitelul executiv şi parlamentarii partidului naţional sânt convocaţi în şedinţă pe Duminecă, 19 Martie 1922, pentru a stabili atitudinea partidului în situaţia creiată prin alegeri.

Propăşirea bisericii şi a şcoalei

Cu privire la biserică şi şcoală, programul partidului naţional liberal conţine următoarele:

Toate confesiunile din România Mare au dreptul la solicitudinea statului.

Biserica ortodoxă trebuie unificată şi reorganizată după *spiritul statutului organic* din Transilvania, îmbunătăţit la lumina experienţei şi adaptat stărilor din România întregită şi liberă.

De asemenea trebuie să dăm tuturor celorlalte confesiuni religioase putinţa ca, în cadrul vieţii noastre de stat, să se bucure de cea mai deplină libertate.

Şcoala trebue să capete cuvenita desvoltare spre a răspândi în toate straturile poporului ştiinţa de carte de care a fost lipsit din cauza greutăţilor ce până azi ne-au apăsat neamul. Timpul pierdut trebue recâştigat.

Partidul naţional liberal care numără, printre serviciile aduse ţării, opera lui Haret, va urmări cu o deosebită stăruinţă îmbunătăţirea învăţământului rural şi distrugerea analfabetismului.

O şcoală pe fiecare cătun, un învăţător la 50 de copii, — eată năzuinţa lui.

Tot deodată el va căuta să desvolte învăţământul profesional punându-l în legătură cu nevoile mereu crescânde ale vieţii moderne, să întindă învăţământul secundar şi să dea învăţământului universitar toată strălucirea lui.

In patria mărită, universitatea trebuie să fie focarul care să împrăştie lumina asupra întregului învăţământ. In mijlocul greutăţilor sociale actuale, învăţământul universitar pe lângă caracterul său teoretic, trebuie să se inspire tot mai mult de cerinţele vieţii practice şi ale tehnicei moderne. De altfel partidul liberal consideră încurajarea progreselor culturale şi artistice întemeiate pe însuşirile deosebite ale poporului nostru, ca o înaltă datorie către neam şi către civilizaţie.

în inimi sentimentul de credinţă, adevăr, iubire şi înţelepciune, chemaţi-ne necontenit, să luăm parte la masa încărcată cu bunătăţile duhovnineşti, căci în abundanţă dă Domnul acestea celor ce doresc împărtăşirea lor.

Glasul vostru duios deplângă pe cei adormiţi, însoţindu-le în cântece de heruvimi şi serafimi sufletele în viaţa de veci. Mângâiaţi, cu duioşia voastră, pe cei rămaşi şi zdrobiţi. Veselie duceţi în casa celor drepţi şi iubitori. Preamăriţi faptele glorioase ale înaintaşilor şi îndemnaţi de dimineaţă la muncă stăruitoare pe fiii neamului, chemându-i la repaus întăritor în amurgul sării, şi priveghiaţi asupra lor în vremea nopţii, voi cei ce staţi la înălţime. «Ear la vreme de primejdii şi încercări, răsunaţi cu glasul vostru peste munţi şi peste văi, îndemnând să prindă armă pe bărbaţi şi pe flăcăi».

Ear, Tu Doamne, Dumnezeul părinţilor noştri, primeşte rugăciunea de mulţămită a robilor tăi, răsplătind tuturora celor ce au contribuit la înfrumseţarea casei Tale cu aceste clopote, ocrotindu-i şi pe ei, şi pe noi toţi, de ispitele răutăţii, acum şi totdeauna şi în vecii vecilor. Amin. *Pr. Iuliu Josan*

Citiri biblice

Misiunea noastră în mijlocul poporului credincios are două laturi bine distincte. Una este *vestirea cuvântului* şi alta sânt *faptele milii* creştineşti. Aici voiu spune două cuvinte despre îndatorirea de a vesti cuvântul mântuirii. Credinţa religioasă în vremea de acum a scăzut în chip îngrijitor. Credinţa fiind din auz, cum vor crede de nu li se va binevesti? Această binevestire este cea mai mare poruncă a vremii pentru noi preoţimea română. Fără ea sânt ameninţate temeliile traiului nostru. In lipsa ei proroci mincinoşi se ridică din toate părţile cu altă evanghelie. In trecut a fost alta situaţia neamului şi cu el a bisericii sale. Regatul vechiu avea un popor şi o biserică, azi în cuprinsul ţării sânt mai multe neamuri cu şi mai multe biserici. La noi cei de sub stăpâniri străine ortodoxia concrescută cu sufletul românesc ne-a apărat împotriva cutropirii. Nevoia din afară ne a ţinut strâns la olaltă, în rânduri închegate. Acum s'au introdus o mulţime de elemente noi în viaţa patriarhală de până aci. Incercările şi ispitele vin chiar dela ai noştri, ori prin ai noştri. Şi primejdia nu se observă aşa ca înainte, când unul da alarmă şi toţi se ridicau ca un suflet, azi destrămarea sufletească e prefăcută în titlu de mândrie pentru celce a putut să o producă, ori a contribuit cu ceva.

Nepăsători nu mai putem sta. Nu mai putem privi cum se duc sub ochii noştri moravurile bune şi cu ele se fărimiţează şi prestigiul nostru. O stavilă trebue pusă. Graiuri puternice trebue să răsbată la urechea poporului, ca în vremile profetice, când trimişii Domnului cu putere şi îndrăsneală atăcau decadinţa, ridicau moralul şi prin cuvântul Domnului către popor îndreptau de nou privirile spre Stăpânul întărâtat.

Mijlocul de îndreptare este unul singur: cuvântul lui Dumnezeu. Azi nu e nevoie de proroci ca organe a Duhului, cuvântul Domnului către oameni ne este aproape, la îndemâna fiecăruia, deplin şi lămurit. Trebueşte numai să-i dăm grai, să-l punem în viaţă, să-l scoatem din cuprinsul evangheliei, din scoarţele Bibliei şi să-l îmbiem mulţimii. El este pâinea vieţii. Şi totuşi vai cât de puţin se răspândeşte!

Adevărat că se citeşte prin biserici în toate Duminecile şi sărbătorile evanghelia şi apostolul zilei, şi rar paremii din testamentul vechiu, dar cât de puţin este aceasta faţă de cuprinsul larg al Bibliei şi ea în întregime este cuvântul lui Dumnezeu. Câte pilde, câtă bogăţie de învăţătura pentru suflet rămân necunoscute. Ce s'a învăţat în şcoală de copii, uită ca oameni mari pentrucă nu se mai împrospătează. De aceea am crezut aşa de necesar să introducem în chip sistematit, *cetiri bibliee* însoţite de interpretări scurte, măcar odată pe săptămână, mai potrivit, cred, eu după vecernia sărbătorii.

Lucrul trebue să purcedă fără silă, ca dintr'o poruncă a conştiinţii, din râvnă şi dragoste către Hristos şi din milă pentru necunoştinţa poporului. In cursul citirilor vom găsi destule prilejuri de care să legăm nevoile vieţii actuale şi îndrumările de lipsă pentru a face mai cu grijă educaţia mulţimii. Sfaturile şi îndemnurile noastre, puse în legătură şi sub autoritatea Sfintei Scripturi, vor avea mai mare tărie.

Să luăm deci cuvântul cu hotărire şi energie pentru lucrul Domnului între oameni. Ca o orientare şi ajutor în lucrarea aceasta de evanghelizare vom publica din timp în timp la «Foiţa» Telegrafului Român schiţe, ale căror idei rotunzite şi completate pot fi întrebuinţate cu folos. Preot. *P. Moruşca*

Dela oficiul Cassei arhidiecezane

On. Domni preoţi, cari nici până azi nu şi-au ridicat dela Oficiul cassei arhidiecezane competinţele dela stat pe trim. Octomvrie—Decemvrie 1921, sânt invitaţi să le ridice fără întârziere, căci altcum vom fi siliţi să le restituim la Direcţiunea financiară.

Sibiu, 15 Martie 1922.

Oficiul Cassei.

Adunarea generală a „Albinei“

Implinindu-se anul acesta 50 de ani dela înfiinţarea institutului de credit şi economii *«Albina»*, adunarea generală ţinută în 14 Martie a. c., a trecut peste marginile adunărilor generale de până acuma — luând caracterul unei adevărate sărbători.

La această adunare, pe lângă un număr însemnat de acţionari, şi-au trimis delegaţii aproape toate băncile de dincoace de Carpaţi, cari numai cu ajutorul «Albinei» s'a putut înfiinţa, precum şi reprezentanţii consistoriilor din Sibiu şi Blaj, ai Băncii Naţionale din Bucureşti ai Băncii Româneşti, ai Băncii Marmarosch-Blanck etc.

Preşedintele institutului Dr. Ilie *Beu* a deschis adunarea în sala festivă a Asociaţiunii prin un frumos discurs în care a făcut istoricul desvoltării institutului şi dând expresiune recunoştinţei ce o datorim marilor bărbaţi de pe vremuri, cari în grele împrejurări au înfiinţat «Albina». Aminteşte de meritele cele mari ale marelui român Alexandru Mocsonyi; a expus apoi în termini plastici activitatea iniţiatorului şi primului director Visarion Roman. A arătat rodnica activitate a directornlui P. Cosma şi a urmaşului lui Iosif Lisai.

După terminarea discursului, care a fost viu aplaudat s'au dat cetire epistolelor şi telegramelor de felicitare sosite dela Guvernorul Băncii naţionale, dela diferite bănci de aici şi dincolo de Carpaţi, dela Consistorul gr.-cat. din Blaj, dela fruntaşul Emanuil Ungureanu din Timişoara etc.

In numele I. P. S. Sale Mitropolitului nostru *Nicolae* s'au adus felicitări Institutului din acest incident prin asesorul Dr. George Proca, Banca Românească prin directorul Săvescu, ear Banca Marmarosch-Blanck prin dl A. Esca.

Intrându-se în ordinea de zi adunarea generală aprobă bilanţul prezentat din partea consiliului de administraţie şi votează absolutorul îndatinat pe seama Direcţiunei şi a comitetului de supraveghere.

Aprobă propunerea direcţiunii, referitoare la distribuirea cvotei pentru scopuri culturale şi de binefacere în sumă de 285 mii lei şi aprobă cu multă însufleţire propunerea de a se vota *pentru clădirea unui internat de băieţi în Sibiu însemnata sumă de 500 mii lei.*

S'au acceptat apoi propunerile pentru modificarea statutelor de pensiuni.

La ordinea zilei a urmat întregirea consiliului de administraţie. Au fost realeşi membrii: Andreiu Bârseanu şi Dr. George Popovici cu mandat pe 6 ani şi Nicolae Togan membru nou pe 1 an.

După terminarea adunării generale la oarele 1 din zi consiliul de administraţiune a dat un banchet în sala dela *Unicum*, la care a participat pe lângă consiliul de administraţiune şi comitetul de supraveghere a institutului, şefii tuturor autorităţilor din localitate în frunte cu I. P. S. Sa mitropolitul nostru *Nicolae*, generalul Dănilă Papp, prefectul oraşului Anastasiu Boiu, etc., un număr mare de acţionari şi funcţionarii băncii; în total: peste 200 persoane. S'au rostit mai multe toaste: pentru Majestatea Sa Regele *Ferdinand I*, pentru autorităţi, pentru membrii consiliului, comitetului de supraveghere, funcţionari, acţionari etc. Masa s'a ridicat la orele 4 şi jumătate în cea mai bună dispoziţiune.

Dela sate

— Corespondenţă —

Ziua de 15 Februar c. a fost zi de bucurie în comuna noastră Micoufalău (tr. Treiscaune), care de mult aştepta să-şi vadă al 2 lea clopot la sf. biserică.

Astăzi dorinţa aceasta s'a împlinit.

Trei clopote am avut, şi toate trei ni le-au luat, — ba rom.-cat. s'au făcut stăpâni şi pe averea bisericii. Mai întâi pe preot l-au întemniţat fără motiv, pe parohieni i-au ameninţat că vor fi excortaţi în Sârbia. Aceste presiuni le făceau sub scutul administraţiei judeţului Treiscaune.

Sfinţirea clopotului a cauzat bucuria poporului, care doi ani şi 2 luni a fost rupt din sinul bisericii strămoşeşti.

Clopotul nou este făcut în fabrica «Oituz» din Bucureşti, are greutate de 225 kg., balan-

cerul şi accesorii 61 kg. Preţul lui este 9915 Lei, inscripţia gratuit, pentru transport a plătit fabrica, ear sub titlul asigurarea transportului am plătit 414 Lei la calea ferată.

Clopotul atât ca exterior, cât şi ca ton, ne mulţămeşte deplin.

Dacă ne-a ajutat Dumnezeu de l-am putut procura, sântem datori a mulţămi dlui fost ministru de culte care a binevoit a ne sprijini cu 4000 Lei, ear dl învăţător dirigent, Cornel Cosma, a aranjat conveniri în favoarea cumpărării clopotului, de aici s'au incassat 5800 Lei.

Pe calea aceasta le aducem mulţumiri, rugând pe Dumnezeu să-i ţie întru mulţi şi fericiţi ani.

Aug. Cosma, paroh. *Stefan Diacu* şi *George Nedelca* epitropi.

Şcoalele de meserii şi de agricultură

Presa noastră, fără deosebire, a îndemnat mai la toate ocaziile pe părinţi cu copii de şcoală să-şi îndrepteze atenţiunea asupra scoalelor de agricultură şi de meserii. Conferenţiari, în prelegeri ţinute la sate, au pledat în acelaş sens. Cu toate acestea vedem că lumea aleargă mai bucuros la *gimnaziu*, decât la asemenea şcoale.

Care să fie cauzele acestei apariţii? De unde vine gimnazomania?

Un distins bărbat al învăţământului din ţara noastră explică lucrul în următorul mod:

Gimnaziul, sau cursul istoric al liceului actual, se poate compara cu un pom frumos, zicem pom — nu copac, — pentrucă el trebue să dea roade, a cărui rădăcină este *şcoala primară* şi a cărui coroană este învăţământul superior universitar, politehnic, academic etc., el rămânând astfel doar trunchiul care se înalţă mai mult ori mai puţin deasupra solului, după cum seva rădăcinii este şi ea mai mult ori mai puţin abondentă şi care sprijineşte coroana dătătoare de fructe în toate ramificările şi până la cea din urmă frunză.

Învăţământul gimnazial nu este obligatoriu, — totuşi toată lumea alearga la gimnaziu, şi părinţi, şi copii; la şcoala primară mai mult părinţii decât copiii; iar la sate cu foarte puţine excepţii, nici unii, nici alţii, fapt care dovedeşte, nu că ţăranul nu-şi înţelege interesul şi că orăşenii ar fi mai deştepţi decât sătenii, ci că şcoala primară aşa cum este astăzi întocmită corespunde mai mult intereselor locuitorilor dela oraşe, decât dela sate.

In adevăr, la oraşe sânt mai mulţi amatori de slujbe decât la sate, proprietari, tot felul de funcţionari, comercianţi, meseriaşi, cari, chiar părăsind pentru copiii lor profesiunea proprie, caută să-i îndrepteze spre carierele libere, spre munca intelectuală; la sate sânt foarte puţini cei cari simt aceste nevoi ori au asemenea gusturi, massa cea mare a populaţiei rurale fiind constituită de muncitorii manuali, plugari etc. Din această cauză, copii cari frequentează cu voia ori fără voia părinţilor, şcoala primară, sânt astfel formaţi, prin felul de învăţături ale şcoalei primare, încât, chiar dacă părinţii lor ar vrea să-i ducă la o şcoală superioară de agricultură, de meserii ori de comerţ, ei, cu mentalitatea formată în şcoală, vor preferi tot gimnaziul. Dovadă e numărul redus de elevi cari se înscriu în şcoalele elementare de meserii şi de agricultură aflătoare la sate.

Pe de altă parte, între şcoala primară şi între gimnaziu găsim, în programele studiilor, în sistemul de promoţie, în distribuirea orelor de studii, cu un cuvânt în întreaga organizaţie şi administraţie, o asemănare aidoma, — încât poţi zice că şcoala primară este un gimnaziu în miniatură.

Miniatura şcoalei primare imitează aşa de exact calapodul gimnaziului, în cât acesta se poate considera ca o simplă desvoltare a unor studii comune suprapuse. Potrivirea este aşa de mare în cât, şi cunoştinţele care nu există în embrion în şcoala primară, precum de ex. noţiunile de mecanică atât de necesare viitorilor mseriaşi şi vieţii zilnice, şi alte asemenea, nmic din toate acestea nu se găseşte nici măcar ca noţiuni elementare nici în gimnaziu.

E dar foarte explicabil că absolventul unei asemenea şcoale primare obligatorii să nu aibă nici un fel de înclinaţie să urmeze mai departe altă şcoală secundară, decât gimnaziul şi numai în cazul când nu reuşeşte a intra acolo se hotăreşte să intre într'o şcoală de meserii sau de agricultură. Eată de ce singura soluţie a crizei actuale de învăţământul secundar, este unificarea urgentă a cursului inferior dela toate categoriile de şcoala secundară într'un singur tip, «gimnaziul modern», ear pentru a tăia din rădăcină răul trebue reorganizată în mod radical *şoala primară*, unde este obârşia gimnazomaniei.

Ştirile zilei

Invăţământul public. Ministrul instrucţiei publice, dr. C. Anghelescu, a convocat în capitală pe cei trei directori generali împreună cu directorii contabilităţii directoratelor şcolare din Ardeal, Basarabia şi Bucovina, în vederea unificării administrative a ministerului de instrucţie publică. Directorii au luat contact cu ministrul şi au primit instrucţiunile necesare unificării administrative, după care va urma unificarea învăţământului.

La facultatea de medicină din Cluj sânt 902 de studenţi inscrişi. Dacă comparăm situaţia acestei facultăti cu situaţia aceleiaşi facultăţi ungureşti din Cluj, găsim că facultatea ungurească a avut la 1913 numai 473 studenţi, dintre cari 30 la sută unguri. Azi sânt din cei 902 studenţi peste 70 la sută români. Cifrele acestea probează cu prisosinţă necesitatea acestei facultăţi, dorinţa de a se instrui şi puterea de muncă a elementului românesc din Ardeal.

† Generalul Cena. In Mehadia a răposat în 12 l. c. generalul *Cena*, în vârstă de 78 de ani, şi a fost înmormântat cu deosebită pompă. Ca fiu al Bănatului, a depus o muncă stăruitoare pentru prosperarea culturală şi politică a neamului său şi a suferit maltratările şi temniţa, (în 1914), în care l-au aruncat organele stăpânirii d'atunci. Odihnească în pace.

Emigrările. Ministerul de externe a trimis celui de interne o adresă cu următorul cuprins: Potrivit nouei legi a emigrărilor în Statele-Unite ale Americei şi în Canada, numai un număr foarte restrâns de cetăţeni români e admis să între în acele ţări. Cei care părăsesc ţara noastră, sânt adesea reţinuti în lagăre speciale săptămâni sau luni de zile, fără să li se permită intrarea în Statele-Unite sau Canada, când procentul permis de imigranţi este atins. Nenumărate au fost cazurile, când ei au fost întorşi cu acelaşi vapor pe cheltuiala lor proprie. — Ministrul zice:

In vederea celor arătate mai sus, vă rog să daţi un comunicat prefecturilor sau poliţiilor locale, în special din ţinuturile de peste Carpaţi, arătând populaţiei pericolul la care se expun cei ce-şi părăsesc căminul spre a se duce în Statele Unite şi Canada, şi interesul ce au de a aştepta în linişte revenirea asupra acestei dispoziţiuni luate de autorităţile americane şi canadiene.

Conferinţa din Belgrad. Delegaţii Micei Inţelegeri şi ai Poloniei au terminat lucrările conferinţei întrunite la Belgrad. Experţii Poloniei, Romăniei, Cehoslovaciei şi Sârbiei au căzut de acord asupra liniei de conduită faţă de toate chestiunile puse la ordinea zilei: financiare, economice, de transport ş. a., care se vor prezenta la conferinţa dela Genova.

Conferinţele «Asociaţiunii». Duminecă în 19 Martie a. c. la ora 6 p. m. în sala Prefecturei judeţene *dl Donar Munteanu*, primprocuror la tribunalul din localitate, va desvolta o conferinţă cu interesantul subiect: «Unde să căutăm fericirea?» Dată fiind importanţa subiectului şi raritatea prilejului de-a asculta pe un cugetător şi suflet ales de poet, publicul di Sibiu şi jur e rugat să asiste în număr cât mai mare. Taxele de întrare: Loc I 4 Lei; Loc II 2 Lei; Elevele şi elevii gratuit. *Biroul «Asociaţiunii»*.

Excursiuni. In vederea excursiunilor şcolare de vară, ministerul instrucţiunii a adresat tuturor direcţiunilor de şcoale o circulară, prin care le învită a lua din timp măsuri pentru reuşita acelor excursiuni de igienă şi instrucţie.

In lipsa de învăţători Ministerul instrucţiunii, având în vedere lipsa de personal didactic primar, a luat dispoziţiunea ca învăţătorii, cari urmau să fie scoşi la pensie din oficiu pe ziua de 1 April a. c. să continue predarea cursurilor până la nouă dispoziţiuni.

Cooperativă de construcţii s'a constituit în Sibiu. Scopul Cooperativei este: Clădirea, cumpărarea şi adminstrarea de case din încredinţarea membrilor spre închiriarea locuinţelor esclusiv de către aceştia şi clădirea de case spre vânzare membrilor. Fiecare membru este îndreptăţit a-şi construi o casă prin Cooperativă. Afară de aceasta fiecare membru îşi câştigă drepturile şi datorinţele cuprinse în statute. O parte socială face Lei 500 — iar taxa de înscriere Lei 100. — Subscripţia se încheie la 31 Martie 1922. Subscripţii şi vărsăminte se primesc la «Albina» institut de credit şi economii, la «Institutul de credit fonciar» (Bodencreditanstalt) şi la «Cassa Gen. de economii, Sibiu» (Hermannstädter allgemeine Sparkassa).

Concurs. Liceul român grăniceresc din Năsăud acordă un premiu de 2000 lei celei mai bune *Ode* scrise întru cinstirea marelui poet al neamului, *Gh. Coşbuc*. Poeziile primite la acest concurs se vor publica într'un album comemorativ, ear selecţionarea lor cum şi decernerea premiului se va face de către Societatea scriitorilor români. Manuscrisele se vor primi până la 1 Iunie 1922 şi se vor trimite pe adresa preşedintelui societăţii, d-lui C. Moldovanu, str. Sf. Ionică nr. 17, Bucureşti.

Calea revoluţiunii? Foaia bisericească politică, *Unirea*, din 11 l. c. scrie despre alegeri şi despre dinastie următoarele apreţieri: «prin ilegalităţile săvârşite... s'a făcut ţării cel mai mare rău cu putinţă: *s'a deschis*, ne simţim datori să o spunem, *calea revoluţiunii*... Aceste încălcări pe faţă ale legilor ţării sânt ale unui guvern impus (?) de Coroană», şi prin aceasta «*însaşi Coroana a pierdut mult din strălucirea pe care a avut o*». — Foaia mitropoliei dela Blaj propagă cum se pare, idei de revoluţie şi de discreditare a dinastiei.

Un conflict a isbucnit între guvernul bulgar şi sf. Sinod, din cauză că comisiunea bugetară a camerii a suprimat din viitorul buget indemnizaţiile de chirie, scumpete, etc., ce se plăteau până acum preoţilor. Comisiunea a mai suprimat două eparhii ai alte aşezăminte eclesiastice. Sf. sinod, luând cunoştinţă de suprimările făcute, a trimis guvernului o adresă în care se arată că dacă guvernul nu revine asupra reducerilor preconizate de comisiunea bugetară, sf. Sinod va hotărâ separarea bisericii de stat. Aceasta pentru ca biserica să şi poată procura mijloacele de existenţă. In acest caz, sf. Sinod va adresa o carte pastorală, arătând greutăţile pe care guvernul bulgar le face bisericii.

Infiinţarea parohiei ortodoxe în Aninoasa. In ziua de 10 Martie 1922 — spune Gazeta Jiului — păr. protopop al Haţegului, Cornel Popescu, a fost în filia parohială Aninoasa, unde a stabilit coala A şi B pentru a deschide concursul de preot în nou înfiinţata parohie; ne bucurăm că vom avea nu peste mult un nou tovarăş de luptă cultural într'un punct atât de primejduit ca Aninoasa, unde sectele religioase, duşmane statului, fac atâta pagubă.

Stampilarea titlurilor de împrumuturi de stat. Ministerul de finanţe a luat următoarele dispoziţiuni cu privire la stampilarea rentelor de stat: Cu începere dela 1 Aprilie 1922 şi până la 1 Iunie 1922, sânt chemate la stampilare toate titlurile împrumuturilor interne şi externe contractate dela 1889 la 1913, inclusiv împrumutul de 250.000,000 cu 4 jum. la sută, aparţinând supuşilor aliaţi până la 4 August 1914, ear pentru neutri şi supuşi români, cele aparţinând la 14 August 1916.

Ungaria cere monumentele din Ardeal. Guvernul maghiar a trimis comisiunii reparaţiilor o notă, prin care cere să i se retrocedeze mai multe monumente şi obiecte artistice din ţinuturile alipite. Ni se cere: retrocedarea statuei lui Rákoczy, statuea honvedului şi a lui Ştefan Szilágyi din Sighet, statuea lui Kossuth, a lui Csiky şi a celor 13 executaţi din Arad, a lui Szigligeti din Orade, cinci busturi de ale lui Kossuth din judeţul Bihor, statuea lui Franz Iosif din Timişoara, monumentul Mileniului dela Orşova, al regelui Fr. Iosif din Caransebeş, bustul Treffort din Buziaş, honvedul din Vulcan, statuea lui Kossuth din Careii-Mari, un bust Kossuth din jud. Satu-Mare, monumentul Lendvay din Baia-Mare, statuia lui Kölcsey din Satu-Mare, statuia lui Matei Corvinul, şi alte două busturi din Cluj. Statuia lui Vesselényi şi a lui Töhötöm din Sălaj, statuile Miklós, Kossuth, Bem şi Huszar din Târgu Mureş şi câteva busturi şi table comemorative ale lui Petöfi, Bem şi alţii, din Sibiu şi Braşov.

Nr. 38/922 (34) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa II-a **Vingard**, protopresbiteratul Sebeşului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele sânt cele fasionate în coala B pentru dotaţia dela stat.

Concurenţii au să-şi înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, în terminul statorit, subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi să se prezenteze, cu observarea dispoziţiilor Regulamentului pentru parohii, înainte de alegere, poporului în biserică spre a celebra, respective a cânta şi cuvânta.

Oficiul protopresbiteral al Sebeşului în înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Sebeş, 15/28 Februar 1922.

Sergiu Medean
protopop

Nr. 49/922 (35) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa II a **Loman**, protopresbiteratul Sebeşului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele sânt cele fasionate în coala B. pentru dotaţia dela stat.

Concurenţi au să-şi înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, în terminul statorit subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi să se prezenteze, cu observarea dispoziţiunilor Regulamentului pentru parohii, înainte de alegere, poporului în biserică spre a celebra, respective a cânta şi cuvânta.

Oficiul protopresbiteral al Sebeşului în înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Sebeş, 15/28 Februar 1922.

Sergiu Medean
protopop

Nr. 41/1922 Prot. (38) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Valendorf**, din protopresbiteratul Cohalm, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Condiţiile de salar împreunate cu această funcţiune sânt cele stabilite în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat; este casă parohială, eclejie 3 jug. cat., parohul primeşte 1 clae de grâu dela fiecare familie cu car şi plug. dela celelalte 1 ferdelă cucuruz.

Reflectanţii îndreptăţiţi îşi vor înainta petiţiile provăzute cu documentele necesare conform normelor în vigoare în terminul deschis subsemnatului, şi până la publicarea terminului de alegere se vor prezenta în parohie în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a face cunoştinţă cu poporul, a cânta şi cuvânta la sf. Liturghie eventual a şi celebra, dacă sânt preoţi.

Cohalm, la 19 Februar 1922.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al Cohalmului înînţelegere cu comitetul parohial din Valendorf.

Emilian Stoica
protopop

Anunţuri şi reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45.

Spectacole în Sibiu

La Apollo, în 18 Martie: Ziarul cameristei, dramă în 6 acte. In curând: Carpentier şi Dempsey, mare film. — La Urania: Elmo Tarzan, serie nouă.

La **Librăria arhidiecezană din Sibiu** se află în depozit spre desfacere broşurile din «Bibliotecele»:

1. Ancora

Nr. 1. V. Chiru: Când înfloresc salcâmii.
Nr. 2. V. Chiru: Trecând prin viaţă.
Nr. 3. C. P. Niculescu: Genuna (roman).

2. Agricultorului Român.

F. Bengescu: Cultura albinelor.
N. Filip: Poveţe asupra creşterii şi îngrijirii paserilor.
C. Filipescu: Hrana vitelor.
E. Grant: Vitele de rassă bovină.

3. Ardealului

Nr. 6—7. I. Creangă: Amintiri din copilărie.

4. Autori români vechi şi contimporani

V. Alecsandri: Despot-Vodă.
A. Donici etc.: Culegere de fabule.
Dositheiu: Vieţile sânţilor.
A. Ivireanul: Din didachiile ţinute la mitrop. din Bucureşti.
I. Neculcea: Letopişeţul ţării Moldovei.
Gr. Ureche: Domnii ţării Moldovei.
Varlaam: Cazaniile.

5. Colecţia autorilor vechi.

Nr. 2. Haimană-Tacâm.
Nr. 3. Femeea altuia e mai dulce.

6. Basarabiei

Nr. 1. Din povestea vorbei a lui A. Pann.
Nr. 2. A. Rusu: Aduceri aminte.
Nr. 3. C. Stamati: Ce pagube fac banii.
Nr. 4. V. Haneş: Sufletul românesc în Basarabia de astăzi.
Nr. 5. Al. Hajdeu: Vechea slavă a Moldovei.
Nr. 6. G. Giuglea: Din lit. populară de astăzi a Basarabiei.
Nr. 7. B P. Haşdeu: Răsvan şi Vidra.
Nr. 8. M. Eminescu: Sonete şi poezii în formă populară
Nr. 9. I. Creangă: Moş Ion Roată.
Nr. 10. A. Odobescu: Ioana Darc.

7. Bucovina

Nr. 31—38. Torouţiu I. E.: Poporaţia şi clasele sociale din Bucovina

8. Bunul econom

Nr. 4. Ingrijirea plantelor în cursul vegetaţiunii.

9. Bunului păstor

Nr. 1. I. Hanzu: Taina pocăinţii.
Nr. 2. V. Oana: Clerul şi chestiunea alcoolismului.
Nr. 3. Dr. A. Crăciunescu: La centenarul Seminarului «Andreian».
Nr. 6. I. Kessler: Indrăzniţi, eu am biruit lumea.
Nr. 9. Terenţie: Petru Maior şi unirea.
Nr. 10. Schisma românească sau unirea cu Roma.

10. Căminul

Nr. 1. M. Sadoveanu: Umiliţii mei prietini.
Nr. 2. C. Marino: Nataliţa, nuvele.
Nr. 3 G. Galaction: La ţărmul mării, reverii şi note.
Nr. 4. C. Nistrul: In voia valurilor, icoane din Siberia
Nr. 5. C. Hogaş: Cucoana Marieta, nuvele.
Nr. 6. M. Tevaiu: Schiţe umoristice.
Nr. 7. I. Dragoslav: Firimiturile lui Dalib.
Nr. 8. A. G. Botez: Dragoste de primăvară din l. daneză.
Nr. 9. V. Demetrius: Şcoala profesională Arhiereul Gherasim.
Nr. 10. A. Cehov: Gura femeii, trad. de Rebreanu.
Nr. 11. I. Agârbicean: O zi însemnată.
Nr. 12 H. Ibsen: Rosmersholm.
Nr. 13. L. Rebreanu: Mărturisire.
Nr. 14—15. Corneille: Poliect, trad. de C. Moldovanu.
Nr. 16 G. Ibrăileanu: Brătescu-Voineşti.
Nr. 17. I. Mironescu: Sandu Hurmuzel.
Nr. 18. P. Bourget: A doua dragoste.
Nr. 19. C. Rădulescu-Codin: Ghiţă Bondoc.
Nr. 20. St. Ionescu: Cinematografia.
Nr. 21. Al. Cazaban: Dureri neînţelese.
Nr. 22. M. Jokay: Ingerul vărsării de sânge.
Nr. 23. C. Hogaş: Floricica.
Nr. 24. N. Filimon: Nenorocirile unui slujnicar.
Nr. 25. G. de Maupassant: Răsbunarea.
Nr. 26. I. Chiru Nanov: Moara din Repezeanca.
Nr. 27. F. W. Nitzsche: Aşa vorbit-a Zaratustra.
Nr. 28—29. C. Stere: Patru zile în Ardeal.
Nr. 32—33. Moliere: Tartufe, comedie.
Nr. 34. C. Hogaş: Părintele Ghermănuţă.
Nr. 35. Diamandi: Ochii de ghiaţă.
Nr. 36. H. de Balzac: Preotul din Tours.
Nr. 37. G. Aslan: Pentru ideal.
Nr. 38—39. E. Gârleanu: Ochiul lui Turculeţ.
Nr. 44. M. Eminescu: Poeme.
Nr. 45. C. Negruzzi: Nuvele istorice.
Nr. 45—46. P. V. Haneş: Poveşti din diferite ţinuturi.
Nr. 47. V. Alecsandri: Barbu Lăutarul.
Nr. 48—49. A. Mândru: Floarea Tibrului.
Nr. 50. C. Negruzzi: Nuvele de moravuri.
Nr. 51—53. Bl. Ibanez: Coliba blestemată.
Nr. 55—57. H. Spencer; Despre educaţie.
Nr. 58—60. F. H. Burnett: Lordul cel mititel.
Nr. 61—63. E. şi J Goncourt: Sora Filomena.
Nr. 64—65. Th. D. Speranţa: Anec. cu noroc.
Nr. 66—67. Ch. Dickens: Un poem de Crăciun.
Nr. 68—69. Th. D. Speranţa: Anecdote cu minuni.
Nr. 70—71. C. Marino: Oda Lazu.
Nr. 72—75. Giurgia: Oameni din Ardeal.
Nr. 76—77. Em. Gârleanu: Gâza.
Nr. 78—79. M. Serao: Iubire perdută.

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află de vânzare următoarele cărţi:

Dr. Ilarion Puşcariu: Istoria bisericească pentru şcoale poporale.
— Istoria biblică, pentru şcoale poporale.
— Istoria bisericească, pentru şcoale medii.
— Istoria biblică, pentru şcoale medii.
I. Popescu: Intâia carte de lectură (Abcdar).
— Carte de cetire pentru cl. II a poporală.
— Carte de cetire pentru cl. III-a poporală.
M. Toma: Catehism pentru şcoale poporale.
S. Popescu: Catehism pentru şcoale medii.

Comandele se pot expeda prin poştă contra rambursă.

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare

Cuvântări bisericeşti

de arhimandritul **Ilarion Mircea**, egumenul sfintei mânăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminecile din Paresimi, 9 Dumineci după Rosalii şi la unele sărbători de peste an. **Preţul 14 Lei.**

La Librăria Arhidiecezană, Sibiu, strada Măcelarilor 45, se găsesc de vânzare cele mai bune:

Cărţi de bucate

sub titlul **Poftă Bună,** de *Zotti Hodoş*. Au apărut: Partea I à 6 Lei, Partea III à 10 Lei, Partea IV à 10 Lei. Plus porto postal, à Lei 2·50.

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,
profesor universitar şi membru al Acad. române

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 8/21 Martie 1922 Nr. 20

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Pentru legea strămoșească

Se observă astăzi din când în când pe alocurea un fel de pornire, care se încearcă a produce un fel de răceală, un fel de înstrăinare față de biserica și legea strămoșească și cu deosebire față de slujitorii ei.

Față de astfel de porniri, vină ele de ori și unde, datorință avem să fim cu toată luarea aminte, cu atât mai vârtos, că încercări de această natură au fost și în trecut și adese-ori ne-au împedecat în desvoltarea și înaintarea noastră.

Să ne reamintim timpurile de tristă aducere aminte, de asupririle și suferințele bisericii și poporului nostru sub domnia așa numiților principi naționali maghiari în Ardeal.

Timp de aproape 150 de ani au ținut aceste asupriri. S'au început sub domnia minoreanului principe Ioan Sigismund și au ținut până la anul 1687, când Ardealul și părțile adnexe au fost ocupate de trupele împărătești sub conducerea lui Carol de Lotharingia.

Este instructivă această parte din istoria bisericii noastre din două puncte de vedere, cari pururea rămân remarcabile. Ideea dominantă în stat și în societate în tot timpul acestor 150 de ani a fost: a face din Transilvania și părțile adnexe cu ajutorul religiunii un stat unitar, care să se impună în afară, ear înlăuntru să asigure domnia așa numiților principi naționali. Intru realizarea acestui plan însă, autorii lui au dat de o piedecă mare, care în consecințe s'a constatat că este nebiruită. Această piedecă a fost *tenacitatea cu care a ținut poporul român la legea și biserica sa ortodoxă.*

Poporul nostru a suportat iobăgia secular*ă*, — dar legea nu și-a dat-o în schimb pentru nimic. Ear celorce încercau a-l abate dela legea strămoșească, le răspundea cu o rezoluțiune, pe care o găsim numai la martirii creștinătății din veacuriie dintâi: «puteți să-mi luați țundra și cămașa de pe mine, vă dau și corpul meu, — dar peste sufletul meu poruncește numai Dumnezeu».

Ceeace dușmanii noștri n'au putut să câștige prin prigoniri și terorizări, — le-au succes să câștige prin momeli și curse.

Ne aducem adecă aminte, că la finea veacului al șaptesprezecelea, când s'a pus la cale unirea lui Atanasiu cu biserica Romei, actului de unire s'a încercat a i se da din partea care o inițiase, aparința, că unirea lui Atanasiu cu biserica Romei s'ar fi făcut din motivul, ca românii să scape de prigonirile și asupririle calvinilor.

Nimic mai neadevărat, decât această aserțiune. Unirea lui Atanasiu cu biserica Romii s'a întâmplat la anul 1698, adecă într'un timp, când puterea calvinilor din Ardeal era deja înfrântă, fiind-că adevăratul domn și stăpân în țară în acest timp, era comandantul trupelor împărătești, care nu favorisa, și nu putea să favorisez*e* intențiunea calvinilor, de a atrage pe români la legea lor.

Din contră, situațiunea ce se crea s in Ardeal după ocuparea acestei țări prin Carol de Lotharingia la anul 1687, — cutezăm a afirma, că sub anumite condițiuni și cu o anumită îngrijire era favorabilă românilor, și dacă atunci nu s'ar fi întâmplat unirea lui Atanasiu, și s'ar fi folosit această situațiune în favorul bisericii ortodoxe române, de sigur s'ar fi putut exopera mari drepturi în favorul nostru.

Ca dovadă despre aceasta, ne servește între altele faptul, că sârbii imigrați în acelaș timp în țară au dobândit dela împăratul și regele Leopold I, sub care s'a unit Atanasiu cu biserica Romei, însemnate și mari drepturi pentru biserica ortodoxă sârbească, Și negreșit între alte condițiuni, și cu prevederea trebuincioasă se puteau exopera aceleași drepturi și favoruri și pentru biserica ortodoxă română, căci, dacă Leopold I a acordat însemnate drepturl sârbilor, *imigrați* în țară, — cu atât mai vârtos ni s'ar fi acordat nouă, bisericii ortdoxe române, ai cărei credincioși erau cunoscuți ca oameni gata la servicii, ori de câte ori țara a fost primejduită, — fapt, care în viața statelor ponderează foarte mult. S'a întâmplat însă unirea lui Atanasiu cu biserica Romei, și situațiunea favorabilă, în care ne găseam pe atunci, s'a pierdut, și a rămas pentru români nefolosită.

Prin «unire» poporul român s'a desbinat, și după-ce ipoteza amintită mai sus, că adecă românii ar fi scăpat prin unire de asupririle calvinilor începuse a nu mai

---

FOIȘOARA

Citiri biblice

Chemarea lui Avram

Facere 12, 1—3.

Dupăce prin potop Dumnezeu a șters de pe fața pământului neamul oamenilor stricați, a făcut legământ cu Noe pe care l-a scăpat, că nu va mai prăpădi lumea cu apă. Rămas-au credincioși Domnului și urmașii lui Noe? Nu, el singur a rămas credincios în căile Lui. Deja fiul său Ham fù necredincios și rău, și Noe ajunse să blasteme pe Hanaan și urmașii lui. (Facere 9, 25). Nu mult după aceasta, când oamenii se sporiseră ca la treizeci mii de suflete, se făcură din cale afară încrezători în sine. Ei locuiau în valea bogată dintre Eufrat și Tigru, și nici nu se gândeau să se miște de aici, ci voiau să-și clădească un monument, un semn de pomenire, unde să se adune din vreme în vreme. Voiau să-și clădească o cetate și în ea turn, a cărui vârf să ajungă până la cer, pe semne socoteau să ajungă în cer fără Dumnezeu și fără o viață trăită în frica Domnului. De ar fi isbutit câți partizani ar fi avut până în zilele noastre! Dar Dumnezeu care locuește în cer își râse de ei, îi risipì de către olaltă și îi împrăștie în lumea întreagă. Cunoștința adevăratului Dumnezeu s'a păstrat mai bine în urmașii lui Sem, deși și ei primiseră idoli printre ei. (Cap. 31, 19 și 30). Din această seminție voì Dumnezeu în mila Sa să aleagă pe unul, căruia să-i încredințeze făgăduința despre Celce va zdrobì capul șarpelui, și din care să-și crească sie-și popor ales, care să-i preamărească numele pe pământ. Acest om era Avram.

•

Cine este *Celce îl cheamă?* Iehova! Care era îndemnul chemării? Mila sa fără margini. Dumnezeu văzù că toți oamenii apucară de nou drumul pierzării, depărtarea dela Domnul devenì iarăș generală, chiar și în neamul lui Sem. Erau în primejdie a pierde cu totul cunoștința de Dumnezeu, atunci El își face milă și vrea să ajute.

Voia să-și facă sie-și popor ales care să-poarte numele înaintea tuturor neamurilor.

Din acest popor avea să iasă și Mântuitorul. Fiindcă nici un om nu putea să mântuiască neamul omenesc (Psalm 48, 7) așa trebuì însuși Fiul lui Dumnezeu celui veșnic să se facă om, ca să i mântuească pe oameni. Pentrucă mântuirea oamenilor era hotărâtă în sfatul tainic a lui Dumnezeu. El nu voia să-i lase să pearâ pe veci în păcatul lor.

Chemarea însași: «Ieși din pământul tău, din rudenia ta și din casa tatălui tău». Pământul Haran în Haldea nu era țara pe care o destinase Domnul pe seama poporului său, casa lui Tara nu era locul potrivit pentru a se pătrunde cu totul de ideea Dumezeului celui adevărat și rudenia sa nu era rezolută în a slugi cu totul Domnului. Deaceea: «în pământul care voiu arăta ție».

Dumnezeu singur cunoaște locul cel adevărat — pentru Avram — și pentru noi, de aceea ne cere supunere necondiționată la porunca lui. «Ieșil» Așa ne chiamă și acum glasul Domnului, — să ieșim din vechea împrej-

avea trecere la poporul românesc, care din fapte era convins de contrariul, s'a purces la o nouă ipoteză, şi anume că prin unire s'ar fi deşteptat şi alimentat la români simţul naţional şi s'a dat avânt literaturii româneşti. Şi această ipoteză, judecând pe baza istoriei, este tot atât de greşită, ca şi cea dintâi. Ca dovadă despre aceasta ne poate servi în mod neîndoios faptul, că dacă pe timpul lui Leopold I, foloşiam noi românii situaţia destul de favorabilă, ce ni-o îmbiase timpul, ca să câştigăm drepturi pentru biserica noastră ortodoxă, precum au câştigat sârbii pentru a lor, atunci neapărat nu se deschideau porţile şcoalei numai pentru *o parte* din români, ci se deschideau pentru *toţi*, ear progresul ce s'ar fi putut realiza, ar fi fost fără îndoială mult mai mare, decum s'a putut întâmpla.

Stăm deci în faţa unor ipoteze greşite. Sânt ale trecutului ambele, — dar sânt semne, că ele în altă formă încep a se ivi din una sau din altă parte. Zilnic se răspândesc prin unele scrieri vătămări şi calumnii contra preoţimii noastre, ear pe de altă parte se tămâiază şi se preamăresc preoţi de altă confesiune. Scopul ce se urmăreşte prin aceasta nu are trebuinţă de explicare. El este văzut şi cunoscut, precum cunoscută este şi tendenţa, care se urmăreşte prin această pornire străină de credinţa şi tradiţiunile neamului românesc.

De aceea datorinţă avem, ca faţă de astfel de porniri, cari prin zizanie şi clevetiri ar încerca să introducă calul troian în sinul bisericii şi poporului românesc, să fim cu toată privegherea şi să le preîntimpinăm cu toată energia ce ni-o dă conştiinţa că a noastră e biserica cea mântuitoare a neamului românesc, pentru totdeauna.

Sesiunea parlamentuiui. După o ultimă dispoziţie, sesiunea extra-ordinară a noului parlament, cum se anunţă din Bucureşti, nu va fi închisă în apropierea sfintelor sărbatori ale Invierii, ci numai suspendată pentru două săptămâni. In Mai parlamentul îşi continuă lucrările.

Impotriva curentului extrem. In sânul partidelor opoziţiei s'a pornit un curent extremist la adresa guvernului liberal, căruia în urma alegerilor pentru parlament ar fi să i se răspundă prin violenţă (*«s'a deschis calea revoluţiunii»*, spunea cu litere grase organul bisericesc dela Blaj).

Dl N. Iorga însă nu aprobă, în «Neamul Românesc», acest curent extrem opoziţionist, şi declară: «Să ni se dea voie să nu fim pentru aceste procedări... Nu putem ţinea România într'o continuă zguduire. Nu putem distrage dela reculegere şi muncă elementele capabile de activitate producătoare ale acestui neam. Nu putem trezi puteri, pe care nu va fi nimeni în stare a le stăpâni».

Intrunire sionistă

In 12 l. c. s'a ţinut în Bucureşti o întrunire sionistă, în care şefredactorul ziarului din Londra «The Iewist Times», Meyer, luând cuvântul arată fazele prin care a trecut ideea sionistă în ultimul secol, scoţând în evidenţă aportul Marei Britanii la înfăptuirea năzuinţelor evreieşti pentru reclădirea Căminului Naţional în Palestina. Poporul englez a lansat cel dinâi ideea colonizării Palestinei cu evrei.. Marii oameni politici englezi au susţinut o în diferite epoci. Anglia nu urmăreşte interese imperialiste sprijinind cauza evreească. Momentele favorabile realizării idealului naţional evreesc au fost numeroase în istorie, dar au fost neglijate de către poporul evreu. Ultimul moment favorabil, acela al declaraţiei Balfour de la 2 Noemvrie 1917 a găsit un apărător în persoana doctorului Weitzman, actualul conducător al mişcării sioniste. Mulţumită lui şi cunoscutului publicist, Nahum Socolov, marile puteri au recunoscut drepturile istorice ale poporului evreu asupra Palestinei şi au introdus în tratatul de la San Remo la 24 Mai 1920 obligaţiunea pentru Anglia ca putere mandatară a Palestinei de a conlucra cu Jewish Agency, prin care se înţelege Organizaţia Sionistă, la creiarea Căminului naţional evreesc în Palestina. Oratorul enumără diferitele piedeci puse în calea realizării deciziei de la San Remo de către delegaţiile arabe. Totuş Anglia este hotărâtă de a-şi îndeplini misiunea de protectoare a năzuinţelor evreeşti. Motivul pentru care s'a dat Palestinei un statut special, a fost conform tratatului ca puterea mandatară să-şi ia obligaţia de a realiza declaraţia făcută la 2 Noemvrie 1917 de guvernul englez, şi care a fost acceptată şi de aliaţi de a creia în Palestina un Cămin Naţional pentru poporul evreu. Guvernul englez este legat printr'o obligaţiune luată în faţa Ligei Naţiunilor, nu poate aşadar să permită o situaţiune care să facă imposibilă executare promisiunii făcute de el şi de aliaţi.

A mai vorbit la întrunirea din Bucureşti directorul oficiului economic al executivei sioniste din Ierusalim, Z. Weitzman, care face raport asupra situaţiei economice din Palestina. Vorbitorul spune, că în timp ce arabii, cari sânt stabiliţi în Palestina de 800 de ani, n'au reuşit în acest timp să creieze nici un comerţ, nici o industrie, nici un sat sau oraş modern, ci din contră au pustiit ţara distrugând pădurile şi făcând din Palestina o ţară de malarie,—evreii au creat peste 80 sate cu bogate plantaţiuni, şi un oraş modern pe ţărmul Mărei Mediterane numit «Fel Aviv», cu străzi largi, locuinţe spaţioase, parcuri, şcoale primare şi superioare, conservator, teatre, lumină electrică, telefon şi telegraf. Situaţia economică a Palestinei nu este însă strălucită, din cauza insuficienţei producţiunii acestei ţări, din care cauză importul este de 3 ori mai mare ca exportul. In ultimii 2 ani au imigrat în Palesina douăzeci de mii de tineri evrei din Ucraina, Polonia şi Basarabia, cari au găsit ocupaţie la construirea şoselelor, a căilor ferate, a locuinţelor în oraşe, precum şi în agricultură.

O nouă reuniune de cântări

Din Cluj primim următoarele:

Sâmbătă în 11 l. c., fiind de faţă peste 30 persoane iubitoare de muzică şi cântare românească, s'a pus bază reuniunii corale, numite *Corul bărbătesc* al episcopiei ortodoxe române din Cluj.

S'au prezentat statutele, s'au discutat diferite puncte, s'au făcut unele modificări şi s'au ales comitetul şi funcţionarii.

Scopul reuniunii este cultivarea muzicii corale bisericeşti şi naţionale româneşti, cântarea permanentă a răspunsurilor liturghiei în biserică, adecă în catedrala ce se va zidi, cântarea şi cultivarea cântărilor obişnuite la deosebite ocaziuni şi festivităţi de caracter naţional şi ceremoniale bisericeşti.

Patronul reuniunii este P. S. Sa Episcopul Nicolae Ivan, care a sprijinit moraliceşte şi materialiceşte această reuniune. Dirigentul şi preşedintele reuniunii: Vasile Petraşcu. Vice-preşedinte: Dr. George Trif. Secretar: Beniamin Ardelean. Bibliotecar: Inocenţiu Suciu. Controlor-contabil: Nicolae Marcu. Controlor: Petru Bura. Membrii în comitet: Teofil Dragomir, Emil A. Chiffa, Patriciu Curea, Aurel Vernihescu, Nicolae German. *Cor.*

Citind ziare

In sprijinul şcoalelor confesionale din Ardeal îşi ridică glasul foaia *Beiuşul*:

Ajutorul de stat, pe seama şcolelor confesionale, îl asigură legea. Dar azi o cer şi interesele culturale şi politice ale statului. Vorbim de şcoalele româneşti. In cursul războiului (1914-1919) învăţătorii confesionali erau trimişi la front, deci şcoala era goală. Deatunci nu li se plăteşte salarul (adaosul), deci în mare parte şi-au părăsit postul trecând la stat. Sute de sate au rămas fără lumina cărţii 7 ani de zile. Pe urma acestei politice sufer mii de copii, sporesc în proporţii înspăimântătoare analfabeţii. Cerem dreptate. Parlamentul are datoria de a soluţiona definitiv această problemă. Până atunci statul are datoria de a se achita de obligamentul luat prin lege, plătind retroactiv toate sumele denegate. Prin aceasta şcoalele confesionale vor ajunge să aibă învăţători, ear copiii vor umbla la şcoală.

Intrunire colegială

— Apel —

In urma împrejurărilor neatârnătoare de noi, întrunirea noastră colegială nu s'a putut ţinea la 1916, când se împliniseră 10 ani dela absolvirea cursului III teologic în 1906.

Pentru a ţinea o întrunire colegială şi acum după 16 ani, am convenit cu alţi colegi, să fixăm întrunirea noastră pentru zilele memorabile ale încoronării Maiestăţilor Lor: Regele Ferdinand şi Regina Maria, — care, după cum aflăm, va fi în jumătatea a doua a lunei August a. c. în cetatea Alba-Iulia.

Altă ocaziune, mai apropiată, ar fi zilele când se va întruni congresul nostru preoţesc, prin luna Mai c., când se va ţinea şi congresul general al societăţii femeilor ortodoxe din întreaga ţară.

In consecinţă, în numele mai multor colegi, fac un călduros apel către toţi colegii de studii, cari am absolvat cursul teologic în 1906, să mi comunice părerea: la care dată voeşte şi poate să ia parte la întrunirea noastră colegială?

Pe lângă întâlnirea şi revederea multora dintre noi, după 10 şi 16 ani, ar fi de dorit chiar să dăm prilej de întâlnire şi soţiilor noastre cu acea ocaziune, — făcându-se un schimb de idei între ele în legătură cu păstorirea noastră de suflete, ştiut fiind că şi soţiilor noastre le re-

v

---

muire din poftele, din societatea de până acum — din lumea şi dedările ei rele (Iacob 4. 4,) dacă e nevoie chiar din casa părintească (Mat. 10. 37,) Deci desbară-te de toate şi te apropie de Hristos. Drumul acestei lumi şi drumul către Dumnezeu nu merg alături, nimeni nu poate umbla pe amândouă de odată, întocmai cum nu poţi sluji deodată şi lui Dumnezeu şi lui Mamona, nu îi poţi purta pe amândoi alături în inimă. Ţara, Canaanul ceresc şi drumul ce duce acolo ni le arată domnul în cuvintele Sale sfinte, prin Duhul său cel sfânt.

Făgăduinţa este o binecuvânture externă: «Şi te voiu face pe tine neam mare, şi voiu mări muntele tău, voi binecuvânta pe ceiace te vor binecuvânta şi voiu blăstăma pe cei ce te vor blăstăma», ceeace înseamnă spor în afară şi scut împotriva vrăşmaşilor. Domnul susţine şi apără pe poporul său de ori-ce furtună în ori-ce primejdie a vieţii.

Ea este şi binecuvântare lăuntrică: «Şi se vor binecuvânta întru tine toate neamurile pământului», — o stea pentru Avram însuşi, pentru urmaşii săi, pentru toate neamurile, chear pentru păgâni, pentru toate timpurile, — şi pentru noi. Această binecuvântare cuprinde pe Hristos Mântuitorul lumii întregi. El este steaua care ne luminează drumul spre Canaan, fără El nici odată nu vom găsi patria noastră cea-adevărată.

*

Avram nu stătu pe gânduri, ieşi îndată şi primi harul Domnului, se făcu părtaş făcuduinţei. Fă şi tu asemenea, moştenirea este aproape gătită de Dumnezeu în Isus Hristos. Incepe cu credinţă, nu te mai lăsa sfătuit de carne şi de sânge, şi vei avea parte de ea şi vei fi fericit.

(După Papke) Preot. *P. Moruşca*

Notă: Se pot ceti în legătură partii despre potop, curcubeu, turnul babilon şi amestecarea limbilor, oprindu-ne asupra versurilor tâlcuite.

Vorbe înţelepte

Nimenea nu-şi arată mai mult mojicia decât cela ce începe a vorbi mai înainte decât a isprăvi altul vorba sa.

Iubiţi colegi! Intrunirea noastră nu e numai de ordin personal, ci poate va fi şi de ordin general obştesc, deci vă rog a-mi răspunde deocamdată, dacă sânteţi pentru întrunirea din Mai, sau pentru cea dela Alba-Iulia din August, pentruca să ne ştim orienta în ceeace priveşte publicarea convocatorului definitiv.

Spring (p. u. Cunţa), 15 Martie 1922.

Cu frăţească dragoste:
Ioan Crăciun.

Un răspuns

Ziarul de propagandă confesională *Albina* din Bucureşti îşi ţine de «sacră datorie» să atace organizarea bisericii noastre din Satu-Mare.

La acest nou atac al numitului ziar, răspunde preşedintele comunităţii ortodoxe din Satu-Mare, dl Ilie Bogdan, următoarele:

«In Nr. 31 al ziarului *Albina* din 15 Februar a. c. a apărut un articol intitulat «Allo! allo!» care zeflemiseşte organizarea bisericii ortodoxe din Satu-Mare.

Nu înţeleg rostul acestui articol care se vede că e scris de un papistaş pătimaş, care în formarea comunităţii ortodoxe de aici vede un pericol pentru massa catolică din acest ţinut. — Şi care este pericolul? Că ar reveni la matcă românii amăgiţi de promisiunile perfidei Austrii!

Nu voi intra în polemică religioasă cu acest papistaş, care pe semne este şi doctor de purgatoriu, căci ar fi să bat toaca la urechea surdului.

Noi ortodocşii de aici — peste 1000 suflete — nu facem propagandă religioasă, ne închinăm după cum am moştenit din moşi strămoşi, sântem constanţi în credinţa străbună, pe care nu o schimbăm din interes, după cum a făcut-o mitropolitul Athanasie şi tovarăşii săi. — Indeplinim aici, la marginile ţării fapte, care merită lauda oricărui român adevărat, întru cât sântem pârghia acelora cari, dacă nu am fi, ar părăsi, nu numai religia mamei Rome, dar şi naţionalitatea, deoarece aceştia toţi se făceau calvini şi unguri. Pe cine vine la noi, nu-l alungăm, ci îl primim ca pe fiul rătăcit din Evanghelie.

Puţini câţi sântem acuma, vom fi mulţi cât de curând; nu ne temem de molocul papistaş, şi mă folosesc ca încheere de cuvintele poporului nostru, că «de ceeace ţi-i frică, nu scapi».

Ştirile zilei

Predică în catedrală. Dumineca trecută a predicat în biserica catedrală spiritualul seminariului nostru teologic Iosif Trifa.

Alegere de protopresbiter. In 4 l. c. s'a întrunit sinodul protopopesc al protopresbiteratului Sibiu, pentru alegerea de protopresbiter sub presidiul comisarului consistorial Mateiu *Voileanu*. Au fost prezenţi 54 membri. Dintre concurenţi parohul Emilian Cioran din Reşinar a primit 24 voturi, parohul Traian Petrişor 19, profesorul dela liceul Gheorghe Lazar Trandafir Scorobeţ 10, iar o bilă a fost albă. Vorbirea cu care părintele M. Voileanu a deschis sinodul, o vom publica în n-rul viitor al ziarului nostru.

Premiu. Principele moştenitor Carol a trimis Fundaţiunii culturale «Principele Carol» suma de 22.800 lei pentru instituirea premiului «Principele Mihai» Premiul va fi acordat în Noemvrie a. c. autorului celei mai bune şi mai bine ilustrate cărţi pentru copii.

Congres. Comitetul societăţii profesorilor şi profesoarelor de gimnastică înştiinţează pe colegii şi colegele din ţară, că în zilele de 9 şi 10 April a. c. se va întruni congresul acestei societăţi în Sibiu, unde sub îngrijirea d-lui C. M. Ionescu se fac pregătirile de primire a congresiştilor.

Catedrala din Cluj. Privitor la fondul menit pentru clădirea catedralei cum se anunţă din Cluj, guvernul a hotărât să prevadă în bugetul anului 1922—23 o sumă de două ori mai mare, decât cea din bugetul precedent. Lucrările de construire, care se încep în April a. c. se vor termina— după apreţierile unor specialişti—în trei sau patru ani.

Sfântul mir oferit de biserica ortodoxă română celei bulgare. Se anunţă din Bucureşti: Vineri dimineaţa a sosit la Giurgiu preotul Atanase Madjearov dela biserica bulgară din Bucureşti însărcinat să predea mitropoliei din Rusciuk cutia cu *Sfântul mir*, oferit de biserica ortodoxă română celei bulgare. — Până la 1872 biserica bulgară a fost sub autoriratea spirituală şi eclesiastică a patriarhiei greceşti din Constantinopol; în acest an s'a înfiinţat exarhatul bulgar, ca autoritatea superioară a bisericii bulgare din imperiul otoman. Patriarhia considerând înfiinţarea exarhatului la Constantinopol, ca o încălcare a drepturilor ei, a declarat biserica bulgară ca schismatică. De atunci şi până la isbucnirea marelui răsboi, biserica bulgară şi-a procurat «Sfântul mir» din Rusia, întrucât o biserică shismatică nu are dreptul după canoane, să-l sfinţească. Din cauză evenimentelor din Rusia Sf. Sinod bulgar a cerut celui român, să i vie în ajutor cu «Sfântul mir» pe care Atanasie Madjearov l-a predat mitropolitului din Rusciuk. Se crede că viitorul sobor al bisericilor ortodoxe va ridica schisma celei bulgare.

Intreţinerea fostului suveran în exil. Exîmpăratul Carol, exilat în insula Madeira, s'a adresat consiliului ambasadorilor, arătând că în curând nu va mai avea mijloacele de existenţă pentru sine şi numeroasa lui familie. Mica Înţelegere a refuzat să întreţie din bugetele popoarelor sale pe fostul suveran Carol, zicând că n'au motive să facă sacrificii pentru asupritorul lor de pe vremuri. Se mai ştie şi aceea, că exdomnitorul a declarat că nu poate să renunţe la tron; — şi totuşi ar vrea ca Mica Înţelegere să-i voteze o penziune cât mai mare...

Comemorare. Colonia armeană din Gherla, şi împreuna cu dânsa armenii din tot Ardealul, fac pregătiri pentru a comemora în anul curent 250 de ani împliniţi dela venirea lor în Ardeal.

Intărirea conştiinţei creştine. Un preot dela sat ne scrie: Mijloacele de a redeştepta şi a întări conştiinţa creştină, sânt şi următoarele:

1. La slujba sfintei liturghii să se rostească totdeauna predică la înţelesul credincioşilor.
2. Predici să se ţină şi cu prilejul înmormântărilor, ori cine ar fi cel răposat.
3. Să se păstreze obiceiurile bune şi religioase ale poporului în legătură cu morţii şi cu binefacerea.
4. Celor ce se cunună, să li se ceară să cunoască rugăciunile.
5. In casele creştineşti să se găsească icoane sfinte şi cărţi de rugăciuni.
6. Serviciile divine să se oficieze cu demnitatea cerută.
7. Copiii să vină la biserică sau cu părinţii, sau cu învăţătorii.
8. Să se formeze coruri bisericeşti, şi să cânte în biserică şi credincioşii.

Conferenţele «Asociaţiunii». Joi în 23 l. c. la ora 6 p. m., în sala cea mare a prefecturei judeţene dl inginer *Emil Russo*, licenţiat în matematici, va desvolta conferenţa cu următorul subiect: «Reformele agrare şi aplicarea lor în vechiul regat şi în provinciile alipite». Duminecă în 26 l. c. la aceeaş oră şi în acelaş loc dl inginer Emil Russo va vorbi despre «Comasare şi Cadastrare». Fiind aceste conferenţe de actualitate şi de interes deosebit on. public e rugat să asiste, în propriul interes, în număr cât mai mare. Preţurile de întrare cele obişnuite. *Biroul «Asociaţiunii».*

Preţuri maximale în Sibiu. Cu începere de 21 Martie 1922 s'au stabilit următoarele preţuri pentru diverse articole de hrană: Carne de vită II (piept, gât, costiţe înguste, pulpă) per kg. lei 10. Carne de vită I. (toate celelalte părţi) kg. lei 12. Carne de bivol, kg. 5—7. Carne de viţel (de lapte), kg. lei 10. Carne de viţel (de pulpă) kg. lei 12. Carne de junincă, kg. lei 6. Carne de miel fără cap din înainte, kg. lei 10 Carne de miel fără cap din înapoi, kg. lei 12. Inima, plămâni, ficat kg. lei 6. Creeri kg. lei 10. Salamă de vară şi mezeluri kg. lei 16. Crenvirstli kg. lei 18. *Consiliul oraşului.*

Cele mai mari oraşe italiene. Conform numerătoarei din urmă ţinute în Dec. 1921, oraşul *Neapole* are cei mai mulţi locuitori, şi adecă 780 mii; urmează Milano cu 718 mii, şi numai în al treilea loc vine Roma cu 689 mii de locuitori.

Cutremur de pământ se anunţă din Italia. Vezuviul este în erupţie. Locuitorii din apropierea muntelui aleargă înspăimântaţi spre Neapole.

Clujul şi balurile. Unul dintre ziarele clujene arată că în capitala ardeleană s'au încasat *patru milioane* de lei ca taxă de lux şi spectacole în în intervalul din 15 Septemvrie până 1 Martie. Confratele face socoteala că s'a cheltuit, numai ca taxă de intrare la baluri o sumă între 50 şi 80 milioane de lei, şi continuă astfel: «Gândindu-ne serios la citrele acestea, aproape că ne prinde groaza. Câte lucruri bune nu s'ar fi putut face cu aceste sume. Câte vieţi nu sar putea mântui, câte şcoale nu s'ar putea întreţinea. Pentru ciue stă şi socoteşte serios, zecile şi sutele de milioane cheltuite pe nimica, sunt o dezmăgire, dacă ştie, cu câtă greutate se poate stoarce contribuabilului un ban, când e vorba să se facă ceva cuminte. Şi zău, nu ni-ar strica să ne cuminţim. De acest fel de modernizare n'are oraşul acesta şi ţara aceasta nevoe».

Sărbarea sădirii arborilor în întreaga ţară. Faţă de problema împăduririlor munţilor rămaşi pleşuvi de pe urma exploatărilor nechibzuite de până acum, cât şi pentru a infiltra în inimile generaţiei tinere de azi dragostea de arbori şi păduri Societatea «*Progresul Silvic*» cu concursul administraţiei casei pădurilor, direcţiunea agriculturei administraţiei domeniilor Coroanei şi a Eforiei Spitalelor civile, a făcut apel la ministerul instrucţiunii publice, care a decis ca acestei serbări, să i se dea caracter şcolar, în întreaga ţară, aşa cum se practică în ţările civilizate. In acest scop, societatea «Progresul Silvic» face apel la toţi dnii învăţători dela sate şi profesorii dela oraşe din întreg cuprinsul României întregite, de a se pune în contact cu dnii ingineri silvici şi agronomi din localitate, şi a organza în de comun acord aceste serbări în zilele ce vor crede de cuviinţă, caracterul acestor serbări fiind menit să infiltreze un curent sănătos de educaţie şi dragoste de natură tinerimii şcolare.

Muzee ardelene. Dl Coriolan Petran a ţinut o conferenţă la Ateneul Român din Bucureşti, vorbind despre comorile de artă ale muzeelor din Transilvania. Conferenţiarul a spus că muzeele ardelene datează din secolul al 17-lea şi prima jumătate a secolului al 18-lea. Aceste muzee au mare importanţă pentru noi românii, căci reprezintă icoana fidelă a istoriei poporului transilvănean. D-sa insistă ca guvernul să intervină pentru restituirea obiectelor luate din muzeele ardelene. Cel mai mare muzeu al Ardealului este cel din Cluj, care numeră 100.000 de obiecte; apoi vine muzeul Brukenthal din Sibiu, galeria din Târgu-Mureş şi galeria drn Arad.

Banii şi fericirea Ultima statistică a direcţiei speciale din Statele Unite spune că cifra sinuciderilor în America a fost în 1921 mai mare ca în anul precedent, şi anume 12 mii de sinucideri. După situaţia socială a desperaţilor, cei mai numeroşi sânt bancherii, cu 93 sinucideri; vin apoi oamenii de afaceri (întemeetorii de societăţi financiare dubioase, permisişti ş. a.) cu 88 de cazuri; medici 80, jurişti 50, profesori 40, studenţi 39, preoţi 10. — Intre sinucişi se menţionează şi 67 de milionari. Va să zică nici dolarul, cu toată valoarea sa formidabilă, nu oferă fericire bieţilor muritori...

Dare de seamă şi mulţumire. Convenirea socială, aranjată de «Reuniunea femeilor rom., din Sibiu sub. Iosefin», la 15 Februar a. c., a fost cercetată de public numeros şi ales. După masa comună, la care s'au rostit frumoase vorbiri, a urmat dans şi veselie. Cu acest prilej s'a încasat suma de 2766 lei, din care scăzute spesele de 1423 lei, a rămas venit curat 1343 lei. Suma aceasta s'a adaus la fondul Reuniunii pentru înfrumseţarea bisericii. Au binevoit a plăti peste taxă: Dnii Anast. Boiu, prefect 50 lei, Ioan Baciu, 35 lei, David Mohan şi direcţiunea «Apollo», câte 30 lei, epitropul Ioan Caicuţ, 25 lei, dnele Catinca Bârsean şi Agnes Măcelar, dl Ioan B. Boiu, paroh, Ilie Măcelar, George Poponea, Ioan Marcu, Lazar Vulc câte 20 lei, Iosif Marcu sen., Iosif Marcu jun., Simion Muntean, Ioan Pinciu câte 10 lei, Vasile Cistean, funcţ. Albina, şi Dumitru Popa câte 5 lei. Membre fundatoare cu taxa de 50 lei s'au înscris dnele Ioana Măcelar şi Anicuţa Balea. Dna şi dl căpitan I. Simtion au dăruit din prilejul logodnei fiicei lor Miţi cu dl locotenent Traian Blaga, 100 lei. In numele comitetului aducem tuturor cea mai sinceră mulţumire. *Victoria Boiu*, prezidentă; *Ana Imbăruş*, casieră.

Nr. 106/922 (42) 1—1

Concurs

La Institutul Obstetric din Sibiu să caută o dactilografă cu imediată întrare în serviciu pe lângă retribuţiuni personale de 600 lei lunar. Reflectanţii să se prezinte Direcţiunii Institutului Obstetric cu documentele necesare.

Sibiu, la 15 Martie 1922.

Direcţiunea institutului obstetric Sibiu

Aviz

P. On. Domni Protopresbiteri sânt rugaţi a ne trimite sumele incassate dela Calendarele vândute, în timpul cel mai scurt posibil, având a face încheerea socotelilor.

Librăria arhidiecezană, Sibiu.

La Librăria Arhidiecezană în Sibiu se află de vânzare

Registre de tot felul

✦ legate şi broşate ✦

pentru parohii, bănci, oficii şi particulari cu

preţuri moderate

Biblioteca Universală

una dintre cele mai de seamă Biblioteci apărute până acum la noi

Nri apăruţi 33 ◆ Preţul unui Nr. 1 Leu

Lumea copiilor

revistă săptămânală pentru copii, bine redactată, cu ilustraţiuni colorate şi instructive

Preţul unui Nr. 2 Lei

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află **de vânzare** următoarele

Tipărituri

Pentru şcoalele secundare:

Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee şi civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exibite.
Tipărituri pentru bugetele şcolare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor şcolare.
Bilet de informaţie la insinuări pt. fiecare elev.
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru şcoalele primare:

Registre pentru absenţii şi clasificaţii.
Matricole şcolare.

Cum se vindecă Reumatismu şi Gutta

este o broşură foarte interesantă şi instructivă. Acolo veţi găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de şeale, durerilè de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum şi modul lor de vindecare. Această broşurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereţi chiar astăzi această broşurică, prin o cartă postală adresată la

FARMACIA VOREL din Piatra-N. Moldova

M. C.

„BRĂDETUL“,

institut de credit şi economii, societate pe acţii în Orlat

CONVOCARE.

Domnii acţionari ai institutului de credit şi de economii «BRĂDETUL» societate pe acţii se invită, conform §-ului 19 din statutele societăţii, la

a XXVIII-a adunare generală ordinară,

care se va ţineà în Orlat la *18 April 1922, la 3 ore p. m.*, ear în cazul că nu se vor prezenta acţionari în număr suficient, adunarea se va ţinea la *26 April 1922 la 3 ore d. a.* în localitatea institutului.

PROGRAM:

1. *Raportul direcţiunii despre resultatul anului de gestiune şi propunerile acestuia.*
2. *Raportul comitetului de supraveghiare şi propunerile acestuia.*
3. *Deciziune asupra conturilor anuale şi asupra împărţirii profitului curat.*
4. *Alegerea alor 4 membri în direcţiune cu mandat de 6 ani.*
5. *Alegerea comitetului de supraveghiare şi a suplenţilor cu mandat de 3 ani.*
6. *Statorirea marcelor de prezenţă.*
7. *Fuzionarea cu Cassa de păstrare din Săliste.*
8. *Exmiterea alor 2 acţionari pentru verificarea procesului verbal al acestei adunări generale.*
9. *Eventuale propuneri în marginele statutelor.*

Domnii acţionari, cari în senzul §-lor 20 şi 21 din statutele societăţii, doresc a participa în persoană sau prin plenipotenţiaţi, sânt poftiţi a-şi depune acţiile şi eventualele documente de plenipotenţă la cassa institutului, cel mult până la 18 April 1922, înainte de deschiderea adunării.

Orlat, la 16 Martie 1922.

Direcţiunea.

Activa. Bilanţ pe anul 1921. Pasiva.

	Lei b.		Lei b.
Cassa în numerar şi mandate postale	6,679·91	Cap. pe acţii 500 buc. a 25 lei .	12,500·—
Imprumuturi pe obligaţiuni:		Fond de rezervă . . . 25,000·—	
a) pe oblig. cu hip. 3.551·—		Fond de rezervă special 25,389·56	
b) pe oblig. cu cavenţi 8,842·—	12,396·—	Fond de binefaceri . . 7.315·80	
Escompt	1,219·—	Fond de pensiune . . 4.516·55	
Conturi curente	148,028·75	Dep. spre fructificare . 217,873·32	280,095·23
Efecte	126,584·67	Interese transitoare	194·53
Mobiliar	418·50	Fond la dispoziţiune	201·98
Casa institutului	20,000·—	Diversi creditori	519·45
Interese restante	911·75	Dare restantă	15,184·22
		Dividendă neridicată	866·50
		Profit curat	6,676·67
	316,238·58		316,238·58

Eşite. Contul Profit şi Perdere pe 1921. Intrate.

	Lei b.		Lei b.
Interese la dep. spre fructificare .	5,206·60	Diverse interese	15,981·67
Spese administrative:		Interese de întârziere	495·04
a) Spese de cancel. 782·06		Proviziune	6,703·47
b) Porto postal . . 111·—		Competinţă	178·20
c) Imposit direct . . 4,000·—		Chiria	165·—
d) Imposit după interesele depunerilor. 781·05			
e) Diverse reparaturi la casa institutului 2,328·—	8,002·11		
Salar	2,788·—		
Marce de prezenţă	850·—		
Profit curat	6,676·67		
	23,523·38		23,523·38

Orlat, la 31 Decemvrie 1921.

Dr. George Prunaş m. p., preşedinte. **Ioan Manta** m. p., vice-preşedinte. **Ioan Hanzu** m. p., membru în direcţiune. **Ioan Stoia** m. p., membru în dir.

Valeriu Popoviciu m. p., membru în direcţiune. **Dionisie Aron** m. p., cassar. **Alex. Dragan** m. p., secretar. **Ludovic Pesamosca** m. p., contabil.

Subsemnatul comitet de supraveghiare am examinat contul profitului şi al perderilor şi asemănându-l cu registrele principale şi auxiliare le-am aflat corect şi deplină consonanţă cu acestea.

(41) 1—1

Dr. Ioan Stroia m. p., preşedinte. **Ioan Rebega** m. p., membru în comit. de suprav. **Aurel Decei** m. p., membru în comit. de supr.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 11/24 Martie 1922 Nr. 21

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Regenerare

I.

In luna Noemvrie, trecut, a apărut în *Telegraful Român* un preainteresant comunicat pastoral din peana colegului Dr. Stefan Cioroianu, purtând semnificativul titlu: «Analize sufletești».

E datorie morală pentru toți ceice lucră în via Domnului a-și comunica reciproc părerile, în chestiile pastorale, cari atâta bătae de cap cauzează preoțimii de azi, — în luptă cu toate curentele rele câte s'au putut ivi în și după războiul cel mare, care și-a înfipt adânc ghiarele în tradițiile bune religioase și vrea cu orce preț sugrumarea lor.

Neavând răgaz a mă ocupa de chestie atunci când prin prețuitul coleg s'a pus la ordinea zilei, vin acum a reasuma părerile mele în observările de față, urmărind scopul de a contribui cu ceva la fixarea principiilor de care trebue să fie conduși toți ceice doresc ridicarea poporului prin religiune, prin activitatea misionară a bisericii.

Prima întrebare, mai bine zis *prima formulare*, ce o dă autorul chestiunii pastorale, se cuprinde în propoziția aceasta: «E posibil ca în viața unui neam, care vrea o renaștere religioasă, frontul moral să-l susțină numai preoții, ear credincioșii să joace rol pasiv, sau în cel mai bun caz rol receptiv?»

Simplul răspuns ce se poate da, se resumă într'un mare: *Nu!* Preoții ori cât de iscusiți propagandiști religioși ar fi, nu pot umplea toate șirurile combatanților și nu pot ține singuri un front, pentru care se cer mii și mii de combatanți. Hristos, că era Fiul lui Dumnezeu, și tot a trebuit să și aleagă din cei mulți ce-l urmau, persoanele de încredere, cari și ei să intre în șirul de bătaie, să întregească fronturile, cum zicem noi ceice binișor ne-am îndeletnicit cu terminii tehnici ai războiului. Pe aceste persoane le-a numit apostoli și li-a dat îndrumarea: «Mergeți în toată lumea!»

Asupra acestui lucru nici se poate deschide discuție, încât cu toții știm că toți propagatorii de idei nouă își au adepții lor, școala lor, cum se zice. Și membrii școalei noi nu numai că nu stau pasivi, ci din contra, desvoaltă propagandă ce trece adese în exaltare formală. Sânt nebuni pentru ideile lor, cum nebuni erau Apostolii pentru Hristos. (Nebunia se înțelege în sens de însuflețire, nu ca scădere).

S'a putut introduce cândva, ori se poate introduce astăzi, ceva înoire, — cât de cât reformatoare de idei ori instituții — care să nu-și aibă mucenicii ei? — Cu bună seamă, nu. Legea luptei pentru existență, care își are învingătorii și învinșii, se aplică doar și ideilor ce reformează lumea, nu numai popoarelor.

Biserica noastră ortodoxă atunci a căzut pe planul al doilea de luptă, când a început a se birocratiza sau a se mecaniza, îndestulindu-se cu slujbele după tipic ale preoților, și ne mai trudindu-se și cu aceia dintre fiii săi, căror și afară de tipic le mai trebuia ceva hrană sufletească. Evoluând sufletele oamenilor, era firesc să evolueze și organismul viu al bisericii, cum evoluează — să zicem — statul, care pentru toate mișcările află cadre noi în care se concentrează acele. Ce ar fi de stat, dacă nu s'ar acomoda? S'ar stânge, cum se stânge organismul omenesc ajuns la bătrânețele ce nu-i mai îngădue nici o mișcare.

Eată de ce se cer *multe-multe înoiri și reforme în biserică*, la care sânt a se angaja toate, dar absolut toate forțele morale din parohii, și cu ajutorul lor să se obțină renoirea religioasă a satelor și orașelor, căci singură renoirea sufletească poate scoate societatea noastră creștină din abizul moral în care a căzut.

Cadrul articolelor mele e cu mult mai strâmt, decât să poată cuprinde toate *organismele* ce ar trebui introduse la înoirea religioasă. Atât sânt dator a spune, că nici decât nu mă gândesc la reforme, cari ar altera dogmele bisericii. Să ferească Dumnezeu biserica de atari frământări, căci destul lucru are ea cu necredincioșii și cu sectarii timpului nostru. Toată reforma la care țintesc, se reduce la înființarea de organisme sociale cu caracter bisericesc, cari în cadrul statutelor ce și le impun, servesc și scopul religios al bisericii.

Nu ar trebui să mai fie nici un sat, în care să nu se cultive muzica religioasă, care extasiază. Dar muzică în adevăratul înțeles al cuvântului. Nu ar trebui să fie sat, în care să nu se cultive cultul străbunilor, prin istorisirea faptelor lor, prin grijirea mormintelor, în cari își dorm somnul de veci. Cultul acesta ține legătura sufletească între noi și antecesorii ce au părăsit lumea aceasta. Și oare grija de așezămintele sfinte ale bisericii, de cultivarea *datinelor străbune*, nu aparține și ea problemei religioase din parohii? Nutremântul religios cel mai bun pentru poporul dela sate tocmai obiceiurile sale religioase îl dau. Societățile de temperanță (nu ale «pocăiților») sânt și ele, unde se pot înjgheba, tot atâta propte ale bisericii.

Pe unde se pot înființa tovărășiile de felul acesta, viața religioasă a oamenilor ia curs nou, și încetul cu încetul trece în ogașele vechi asemănătoare perioadei prime a bisericii lui Hristos; când idealismul creștin domina sufletele și când creștinii care de care se întreceau a-și jertfi obolul său, pe altarul credinței. E prin urmare imperativă cerință a introduce astfel de însoțiri pretutindene, generalizând cât se poate de mult mișcarea ce tinde a reforma sufletele pe cale socială. Câte tovărășii de aceste sânt într'un sat și câți membri au ele, tot atâți colaboratori noi primește preotul la exercitarea misiunii sale de propagandist religios, de apostol al lui Hristos.

In ajutor, la formarea acestor organizații, au să stea toate organele de stat. E regretabil când unii funcționari comunali (să zicem medici, primari, secretari) stau pasivi față de aceste întreprinderi. Am cunoștință că chiar organele aceste, manifestă aversiune pronunțată contra preotului care le cere sprijinul la înjghebarea societăților de moralizare a poporului. Durere, sânt acum și pe satele noastre liber-cugetători, cari moralicește nu se țin obligați a servì scopuri religioase. Aceștia apoi — când ici, când colo — aruncă câte o vorbă pișcătoare la adresa preotului. Și cum vorba rea se lățește grabnic, ca buruiana otrăvicioasă, autoritatea morală a preoților din ce în ce scade. Scade cu autoritatea lor morală și însufletirea oamenilor față de organisațiile înființate ori în înființare, și te pomenești că cuvintele destrămătoare prevalează și duc la nimicire și minimul ce cu mare trudă s'a zidit până aici.

Ne trebue — după a mea părere — legi organice de stat, cari facilitează înființarea societăților cu caracter moralizator. Cu acelaș drept cu care zice statul cetățenilor săi: Formați societăți economice, poate zice și așa: *Formați societăți de creștere religioasă și morală!* E interes superior de stat formarea de cetățeni idealiști și morali. Aceștia sânt oameni sănătoși și capabili de muncă rodnică, sânt buni patrioți, căci dau lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu și Chesarului ce este al Chesarului. Cetățenii religioși nu sânt capabili a duce la ruină nici o instituție de stat. Toate statele în care predomină curentul religios, sânt state înfloritoare. Nu așa se prezentă statele fără religie. Ideile antireligioase destramă, nu zidesc statele. Dovadă Rusia timpului nostru, pe care bolșevismul ire-

ligios a dus-o la prăpastie. Ce s'a ales din acest stat decând bolşevicii fără Dumnezeu au pus stăpânire peste el?

Chiar silind cetăţenii să fie religioşi statul nu le mărgineşte libertatea, pentru-că libertatea nu merge până la desfrâu, cum doresc unii ori alţii cari tind a pescui în tulbure. Dar nu vatămă prin această măsură statul, nici confesiunile din stat. Doar toţi sântem creştini. Ear morala creştină e una şi aceeaş la toate bisericile.

Repet deci: Şi până ce s'ar aduce legile organice dacă se vor aduce cumva, cari tind a forma caracterul religios al poporului, datoria statului este a veni în ajutorul bisericilor şi a le sprijini lucrarea, când pe cale socială, prin înfiinţarea de societăţi moralizatoare, vreau să regenereze viaţa religioasă a fiilor lor sufleteşti. Ar trebui dat ordin funcţionarilor de stat a urmări pe toţi cei ce pun pedeci persoanelor bisericeşti în înfiinţarea societăţilor moralizatoare. Nu nu nai pedeci să nu opună, ci din contră, înseşi organele de stat să ia iniţiativa la înfiinţarea acestora, pe unde biserica nu dispune de organe destoinice a săvârşi această muncă. Doară un duh trebue să stăpânească cler şi popor, stat şi biserică, atunci când e vorba de înălţarea cetăţenilor prin moralitate. Bisericile creştine, la rândul lor, datoare sânt a păşi solidar în organizaţia religioasă a turmelor lor. Doară curentele destructive ce se ivesc în societate, de-o potrivă aduc stricăciune tuturor bisericilor.

Şi încă o vorbă. Cârma bisericească să întrevină tot mereu în ajutorul preoţilor, nu cumva să se simtă ei abandonaţi în apostolia ce o exercitează. Abandonarea i-ar descuraja, pe când îndemnul bun totdeauna le împrumută mult curaj.

Vom continua.

Desbaterile dela Cluj. Comitetul executiv al partidului naţional, împreună cu parlamentarii acestui partid, s'au întrunit Duminecă şi Luni la Cluj, pentru a hotărâ atitudinea lor faţă de noul parlament.

Şedinţele au fost prezidate de dl Al. Vaida care arată că în urma accidentului întâmplat dlui Iuliu Maniu, şeful partidului nu este în situaţie să conducă de astădată şedinţele.

A urmat vie discuţie în jurul legalităţii parlamentului şi în chestia participării parlamentarilor partidului naţional la desbaterile corpurilor legiuitoare.

Discuţia s'a continuat a doua zi, Luni, când s'au preconizat două păreri: Una care cerea declararea pasivităţii şi neparticipare la şedinţele parlamentului; a doua părere a fost pentru a intra în parlament şi a protesta împotriva sistemului de guvernare a partidului liberal. S'a ales o comisiune de 15 membri, care a redactat proiectul de rezoluţiune de următorul cuprins:

1. Se aprobă telegrama dlui Maniu către rege.

2. Se enumără apoi articolele din legea electorală din Ardeal, cari au fost călcate în alegeri.

3. Rezoluţiunea consideră Ardealul, Bănatul şi Maramurăşul ca nefiind reprezentate în constituantă în mod legal;

4. Consideră ilegale Corpurile legiuitoare şi întreaga operă ce o vor face;

5. Consideră violentarea voinţei provinciilor alipite ca o călcare a pactului dela Alba Iulia. Face apel la rege pentru a găsi soluţia spre a da satisfacţie completă acestor provincii;

Invită parlamentarii partidului naţional să se ducă în Cameră şi acolo să protesteze contra ilegalităţilor săvârşite.

Ei nu vor putea lua însă parte la lucrările Corpurilor legiuitoare şi nici la desbaterile, nici la lucrările diferitelor comisiuni parlamentare.

In vederea participării parlamentarilor partidului naţional la discuţia *validărilor*, se va convoca din nou comitetul executiv.

Dela alegerea de protopop al Sibiului

In sinodul protopresbiteral din 4 l. c. al protopopiatului Sibiu, cu prilejul alegerii noului protopop, păr. *Matei Voileanu* a rostit următorul cuvânt de deschidere:

> Şi erau oarecari în biserica cea din Antiohia, proroci şi învăţători, Varnava şi Simeon, şi Luchie Kirineul şi Manuil şi Savel.
>
> Şi slujind ei Domnului, şi ajunând a zis Duhul sfânt: osebiţi mie pe Varnava şi pe Savel la lucrul, cari i-am ales pe ei.
>
> Atunci ajunând şi rugându-se, şi puindu-şi pe ei mânile, i-au slobozit.
>
> *Faptele Apostolilor XIII, 1—3.*

Inalt Preasfinţite Domnule Arhiepiscop şi Mitropolit!

Iubiţilor fraţi, Cuvintele acestea din faptele Apostolilor le-am pus în fruntea cuvântării mele de azi, căci ele mi se par mai nimerite pentru a Vă pregăti sufleteşte la lucrarea, ce ne zace înainte.

Tabloul este chemat a Vă aduce aminte de locul, unde ne aflăm, de locul unde ne vom duce de aici, şi de lucrarea care ne aşteaptă azi. Precum noi ne aflăm în această sfântă biserică, întocmai se aflau în biserica din Antiohia proroci şi învăţători, între ei persoane însemnate şi nouă cunoscute, între cari Varnava, Simeon şi Savel.

In biserica din Antiohia au săvârşit şi ei rugăciuni, au executat cântări religioase, ca şi noi. Au ajunat şi s'au rugat, ca şi noi azi în această sfântă biserică.

Fiind postul cel mare, postul Păresimilor, care sufleteşte ne pregăteşte spre a întimpina cu vednicie ziua cea luminată a Invierii, noi azi am celebrat liturgia înainte sfinţită, întocmită de sfinţii părinţi pentru zilele de săptămână din acest post.

Cum pe la satele noastre nu sânt întocmite pretutindenea lucrurile de astfel, ca să se poată săvârşi liturgia înainte sfinţită Mercurea şi Vinerea în săptămânile din acest post, poate pentru mulţi dintre d-voastră a fost o plăcută surprindere şi o edificare sufletească a vedea asemenea liturgie, cu toate frumseţile ei mistice, şi totodată o plăcută aducere aminte, că o aţi văzut la alegerea de protopop pentru tractul Sibiu, şi deci motiv, ca cu atât să fiţi mai pătrunşi de sfinţenia actului care vă aşteaptă.

In biserica din Antiohia creştinii adunaţi au ajunat şi s'au rugat, au chemat în ajutor inspiraţia Duhului sfânt.

Intocmai am făcut şi noi azi. In deplina cunoaştere a lucrului ce ne aşteaptă, am ajunat, în decursul liturgiei, am ridicat rugăciunile noastre către atotputernicul Dumnezeu.

Cu evlavie am rostit rugăciunea dela ieşirea cu Vehodul la vecernie, şi accentuez, ne-am rugat în special, ca precum tămâia din cădeniţă se înalţă spre cer, aşa să se înalţe şi glasul rugăciunii noastre. Şi să nu se abată inima noastră spre cuvinte sau cugete viclene, nesincere, vremelnice, ci în toate ispitele să ne scape pe noi de vrăşmaşii noştri, ca să nu ne ruşinăm de lucrarea noastră.

La urmă am făcut chemarea sfântului Duh.

Astfel, pregătiţi sufleteşte, creştinii adunaţi în biserica din Antiohia, au fost cu cuvenita ascultare. Şi Duhul sfânt a grăit: Osebiţi mie pe Varnava şi pe Savel la lucrul, la care i-am chemat pe ei.

Şi astfel ajunând şi rugându-se şi punându-şi mânile pe ei, i-au slobozit.

Şi aceşti trimişi ai Duhului sfânt au luat calea Apostoliei, şi precum cântă biserica: In tot pământul a ieşit vestirea lui şi la marginile lumii graiurile lor.

Şi noi sântem chemaţi să alegem azi dintre bărbaţii alesi ai bisericii noastre, dintre candidaţii la postul de protopop al tractului Sibiu, pe aceia cari dela Duhul sfânt sânt chemaţi la această

FOIŞOARA

Predică

Pentru zilele de evlavie ale sfintelor Păresimi (Postul mare)

> De acum veţi vedea cerul deschis şi îngerii lui Dumnezeu suindu-se şi coborându-se peste fiul omenesc. *Ioan 1, 51.*

Iubiţi fii, — Scrie Proorocul David la cartea Psalmilor: «Cât sânt de iubite locaşurile Tale, Doamne al puterilor! Doreşte şi se sfârşeşte sufletul meu spre curţile Domnului. Inima mea şi trupul meu s'au bucurat de Dumnezeul cel viu». (Ps. 83, 2—3). Ear apostolul Pavel ne spune: «Cele ce ochiul nu a văzut, şi urechea nu a auzit, şi la inima omului nu s'au suit, — acele a pregătit Domnul celor ce-l iubesc pe Dânsul» (I. Cor. 2—9).

Amândouă graiurile Scripturii au acelaş înţeles, pentru-că pe amândouă ni le propovăduesc bărbaţii lui Dumnezeu, cari faţă în faţă au stat cu Dumnezeu, grăindu-le Dumnezeu ce trebue să ne vestească ei nouă dela gură la gură.

Ce ne învaţă aceste graiuri ale Scripturii? Ne vestesc, că mare fericire aduce Dumnezeu muritorului ce se ştie ridica cu sufletul până la înălţimile tronului ceresc şi în fiecare clipă a vieţii sale poate sta în legătură cu Incepătorul vieţii. Sus, sus, în societatea Fiinţei prea înalte simţim adevărata mulţămire sufletească ce nu o mai poate stângeni nimic, — nici ură, nici făţărie, nici apucăturile meschine ale dujmanilor. Ridicându-ne sufleteşte până la tronul Tatălui din cer, în adevăr, nu ştim ce este boala şi durerea, nu purtăm în noi frica morţii. Stând în faţa Dumnezeirii, pare că ne cade de pe inimă ori-ce povară; ne simţim curaţi şi nevinovaţi, şi pedeapsa cea mare a oamenilor păcătoşi — mustrarea conştiinţei, — nu ne ameninţă, căci cel ce poate lăpăda — şi pe un singur moment numai — grijile lumeşti, nu se poate teme de mustrarea conştiinţei.

Stând în legătură cu Dumnezeu, trăim sus pe «muntele gras şi netăiat» care de atâta ori îl preamăresc cântările noastre bisericeşti. Ce se petrece cu noi în vârful muntelui? Ne împărtăşim tot numai de plăceri. De asupra e soarele care îşi trimite undele sale luminoase în toate părţile. Jur de jur se înşirue copacii verzi ce desfătează ochii şi inima. La picioare se aşterne câmpul cu milioanele florilor ce împrăştie miros îmbătător. Aerul e plin de fremete dulci mestecate cu cântecul ciocârliilor şi cu zumzetul vietăţilor ce preamăresc în graiul lor pe cel din nefiinţă la fiinţă le a adus. Simte oare trupul nostru oboseală? Nu simte. Din contră numai viaţă, numai sănătate, numai creştere ne aduce vântuleţul lin ce pune în mişcare marea de verdeaţă a muntelui.

Aşa cresc, aşa se veselesc persoanele ce se pot ridica până la Dumnezeu. Pentrucă isvorul vieţii este Dumnezeu şi nu poate fi nimic alta, decât viaţă în jurul Său.

Dar cei ce rămân jos? Sânt şi pot fi tot aşa de mulţămiţi cei ce nu vreau să ştie nimic de Dumnezeu, cei ce petrec — cum am zice — în afunzimea văilor dela poalele munţilor? Hotărât nu se pot bucura de plăcerile celor din vârful poenilor. Jos în văi, bine ştim, este ţara negurei, fumului şi pravului ce apasă pepturile şi îneacă resuflul. Jos e întunerec, căci razele soarelui prin praf nu se pot coborâ la pământ. Jos e zăduful aerului închis şi plin de molime. Jos nu ddmneşte pacea; jos sânt întrigile şi luptele între fraţi, şi patimile. De aceea cu drept cuvânt zicem, că jos este iadul cu toţi demonii săi. Cei de jos nu caută fericirea lor în liniştea sufletească, în curăţenie, ca cei ce petrec cu Dumnezeu. Pe cei de jos îi îmboldeşte pofta cea rea, cum şi aerul de jos este stricat. Cei de jos deci îşi caută fericirile în îmbuibarea tru-

lucrare, la această Apostolie, la lăţirea cuvântului lui Dumnezeu în cercuri mai largi; la propagandă pentru binele bisericii pe teren mai întins, cu acea căldură, cu acea dragoste, cu acel foc sacru cu care o au făcut cei trimişi din Antiohia.

V'am împrospetat acest măreţ tablou din viaţa primilor creştini, v'am dat ca model de bunăînţelegere şi de inspiraţie pe creştinii adunaţi în biserica din Antiohia, şi candidaţilor la postul de protopop le-am pus ca model viaţa creştinilor din veacul prim al creştinătăţii şi în special în privinţa propagandei, le-am atras atenţia la Apostolul Pavel, marele apostol al neamurilor.

Protopopul, care va fi chemat de Duhul sfânt, să fie ales, trimis aici, protopopul, peste care arhiereul îşi va pune mâinile la actul chirotesiei, bărbatul trimis de noi, fraţilor, aflat de bun şi potrivit pentru Sibiu şi pentru amvonul din biserica catedrală, pentru propaganda ce ne aşteaptă în biserica cea mare ortodoxă din România întregită, bărbatul acela va trebuì să judece cu maturitate şi serios asupra actului de odinioară din Antiohia care vi l-am prezentat în acest tablou.

Precum odinioară o propagandă înfocată a apostolului Pavel a dus la izbândă învăţăturile Mântuitorului Hristos, asemenea o propagandă inspirată, o activitate neobosită va trebui să scuture indiferentismul de azi; şi să regenereze biserica noastră, pentru a ajunge la scopurile designate de Mântuitorul.

Aş vrea să văd o viaţă nouă, un avânt nou, inspiraţie, propagandă înfocată, ca în primii secoli a erei creştine.

Aş vrea să vă fac să credeţi că noi sântem în acel stadiu în care era poporul evreesc, când a intrat în Canaan. Era numai la începutul începuturilor, trebuia recucerită patria de odinioară.

Şi noi sântem la început. Ceea ce veacuri dearândul au ruinat, noi trebuie să refacem; ceea ce veacuri nouă nefavorabile, au rupt din trupul bisericii noastre, noi trebuie să recucerim. Lucrarea aceasta trebuie să o facem toţi şi să o facă preoţimea noastră, satele noastre sub conducerea şi sub propaganda iniţiată, organizată, condusă din centru prin protopop.

Apostolia aceasta ne aşteaptă pe toţi pentru binele moral al poporului nostru, pentru cultivarea şi ţinerea în curăţenie a sufletului poporului şi pentru a da bisericii noastre decorul, la care o cheamă înalta ei misiune.

Părinţii noştri au fost tari în credinţă, nici ispitele, nici momelile, nici prigonirile, nici tunurile, nici temniţa, nu i-au putut deslipi de orânduielile bisericii ortodoxe. Să recucerim ceeace ni s'a luat, să recucerim ceeace am perdut în cursul veacurilor vitrege, să recucerim acum când bunul Dumnezeu a trimis mântuire poporului său. Spre a provoca un nou curent, spre a produce nou duh de viaţă făcător ne trebuie o prefacere, o schimbare în cugetarea noastră, în apreţierea misiunii noastre, în fericita eră de azi, ce ni-a fost hărăzită.

Creşterea aceasta este misiunea preoţimii noastre sub o nouă conducere inspirată de Evangelia Mântuitorului. La aceasta punem noi o părticică prin alegerea de azi.

Osebiţi mie, zice Duhul sfânt, osebiţi mie pe Varnava şi pe Savel în lucrul la care i-am chemat pe ei.

Osebiţi mie zice azi glasul meu, osebiţi pe bărbaţii pe cari să i punem la lucrul la care sânt chemaţi. Osebiţi mie zice autoritatea bisericească pe bărbaţii cari ca şi cei înspiraţi de biserica din Antiohia, să plece la propagandă pentru binele bisericii, la propagandă cu râvna, cu dragostea, cu înflăcărarea, cu care au plecat trimişii bisericii din Antiohia.

Inspiră ne, Doamne, în lucrarea noastră, ca să facem lucru bun, plăcut şi folositor bisericii şi neamului nostru. Împărate ceresc, Duhul adevărului, vino şi te sălăşlueşte în inimile noastre şi ne curăţeşte de tot ce e lumesc. Pătrunde cu frica ta trupurile noastre, luminează-ne în ceasul acesta, căci cu frică sfâm înaintea ta. Biserica noastră cere dela noi un conducător, care să fie pătruns de măreţia zilelor noastre şi de problemele grele ale bisericii.

Inspiră ne, Doamne, în lucrarea noastră, ca să putem zice şi noi ca odinioară apostolii: Părutu s'a Duhului şi nouă, că adunaţi aici în biserica ta, am ales şi am trimis la propagandă bărbaţi cari şi-au dat sufletele pentru numele Domnului nostru Isus Hristos. Amin.

---

pului. Şi ştim că îmbuibările, dacă aduc cumva ceva desfătare omului, numai pentru scurt timp pot fi numite plăceri. Locul lor — nu preste mult — îl iau *durerile, năcazurile şi fel de fel de boale.*

Doar cupa îmbuibărilor nici când nu conţine apa curată şi răcoritoare, ce ni-o dă muntele. In cupa îmbuibărilor se află adunată otrava puternică, ce sufletul îl nimiceşte la moment, ear la rădăcina sănătăţii trupului roade incetul pe încetul, până ce trebue să se răstoarne omul cum se răstoarnă copacul atins de putreziciune.

Mă veţi aproba, după aceste, ca să vă strig cu cântarea antifonului: Spre cer ridic ochii inimii mele la Tine, Mântuitorule! Ridicaţi sus inimile voastre! Inălţaţi-vă! Părăsiţi roiul patimilor şi al nenumăratelor fărădelegi! Inălţaţi-vă ca să puteţi afla vindecare şi trupurilor, şi sufletelor voastre!

Dar aud par'că pe unii zicându-şi în gând: «Prieteni am, eu nu mă pot desface de ei! Cu multe afaceri sânt cuprins aici jos — şi nu le pot părăsì! Ba şi de aş vrea să urmez chemarea de înălţare, lanţurile patimilor ce-mi împrejmue trupul sânt atât de puternice, că nici cum nu le mai pot rupe!»

(Va urma)

Ne-au sosit recruţii

Ei sânt fiii liberi ai unui neam liber, cari şi-au părăsit vetrele, ca să-şi facă datoria faţă de ţară şi capul ei încoronat. Sânt urmaşii şi fraţii acelor viteji, cari au făurit ţara românească de astăzi, şi s'au adunat în cazarme să înveţe arta militară, prin care să apere şi ţină intactă moşia strămoşească!

Onoare lor! Onoare li se cuvine acestor cetăţeni voinici, cari răspunzând la chemarea patriei lor, aleargă veseli sub drapel, să şi adape sufletul din isvorul energiilor şi virtuţilor ostăşeşti; din stropii cărora îşi vor răcorì sufletul în arşiţa luptelor de mâne.

Sânt veseli cu toţii şi cum stau abia de două trei zile îmbrăcaţi în uniforma armatei române, ochii le radiază de bucurie juvenilă împreunată cu o vădită încredere în puterea lor de tineri cuminţi şi conştii de valoarea ce o reprezintă.

Sânt chipeşi şi mândri, iubiţii noştri oaspeţi. Mi-e drag să i privesc şi sufletul mi se umple de-o nemărginită duioşie când stau în mijlocul acestor viitori apărători a pământului românesc! Atrăgătorul tablou ce ni-l oferă azi cazarmile nouă, educatorilor acestor tineri frumoşi, ne dau forţe nouă de muncă, ear dorul de a le sta întru ajutor ne face să ne apropiem de ei cu inima curată de fraţi, cărora soartea ni-a hărăzit fericirea să fim dascălii ostaşului român.

Vorbă şi cântec românesc răsună pretutindenea. Iţi pare că stai înaintea unei uriaşe nunţi, unde nuntaşii se pregătesc cu zor pentru veselie.

Flăcăii, consătenii, apoi cunoscuţii aceluiaş ţinut, cari au copilărit la olaltă, stau în cete îmbrăţişaţi şi îşi ghiceşte fiecare dintre armele aşezate la părete pe a lui.

Ochii multora sânt lung timp aţintiţi la tablourile eroice, cari reprezintă bătălii şi asalturi şi sufletul lor setos de-a şti şi auzì scena fixată pe pânză, ascultă cu o copilărească dragoste cuvintele explicătoare ale dlui caporal, care cu aer de erou le povesteşte scumpilor naivi momente din zilele războiului trecut.

Voia bună şi veselia abia către seară mai încetează, când pe multe din feţele de peste zi vesele începe a se ivì conturile dorului de casă, a dorului după boulenii şi vitele părăsite. Sânt suflete mai sentimentale aceştia, cărora noi ca să le spulberăm undele durerii, trebue să le oferim interesul şi iubirea noastră, drept recompensă pentru jertfa lor depusă pe altarul oştirii.

Rolul ofiţerului în mijlocul recruţilor de astăzi este înzecit mai greu decât dinaintea războiului. Duhul vremii a schimbat mentalitatea şi aspiraţiunile sufletului mulţimii, făcându-i mai susceptibili mai nervoşi mai hărtăgoşi pe aceia cărora sântem chemaţi a le da o educaţie militară de model.

Pe ostaşul zilei de azi şi de mâne, ca să-l faci capabil, ca în ora încercărilor să se jertfească pentru onoarea steagului, trebue să l câştigi şi legi de tine cu lanţul puternic al convingerii şi calităţile superioare ale caracterului de ofiţer. La ordin nimeni nu va mai muri în viitoarele războaie; din convingere însă milioane îşi vor jertfi viaţa pe altarul ţării. Faceţi deci din fiecare recrut, din fiecare ostaş, soldat convins de chemarea şi datorinţele lui. Acest lucru îl veţi ajunge câştigându-le şi cucerindu-le sufletul recruţilor voştri pentru idealul ce-l urmăriţi.

Raţiunea de multe-ori cade pe planul al doilea în decursul activităţii voastre de educatori, ştiut fiind că stimulentul masselor în cele mai multe cazuri este sentimentul şi nu raţiunea.

Intăriţi deci forţa morală a recruţilor, căci această forţă le va servi de piedestal solid, pe care stând soldatul înzestrat cu suflet puternic va porni fără frică în hora morţii la asalt!

Caută să ridici prin personalitatea ta pe subalternul, menajându-i demnitatea de om cetăţean şi ostaş. Caută să-i cunoşti aspiraţiunile, dorurile şi durerile recrutului, pe cari satisfăcându-le, l ai legat de tine, cu legătura indestructibilă a cameraderiei, forţă, de care depinde soartea armatei noastre de mâne.

Cu cât vei impune recrutului de azi, eroului de mâne, prin interesul ce l arăţi faţă de toate fazele vieţii lui de ostaş, cu cât vei şti să întri în sufletul lui prin cultură şi dragoste manifestată faţă de el, faţă de cei de-a casă ai săi, faţă de obiceiurile lui, — cu atât vei deveni omul iubit al lui, pe care el îl va urma prin foc şi apă la ori-ce moment.

Duritatea şi îngâmfarea să o eliminaţi din dicţionarul vieţii voastre din cazarmă, pentrucă, prin duritate şi îngâmfare atrofiaţi sufletul şi sentimentele mai fine ale recrutului, iar dintr'un om cu sentimente tâmpite, ostaş capabil de-a aduce jertfe pentru ţară şi tron nici când nu se va putea forma.

Faceţi plăcută viaţa recruţilor voştri în cazarmă şi afară de cazarmă. Căutaţi ca prin continuă lărgire a orizontului cunoştinţelor nouă să abateţi cugetele recruţilor dela visurile copilăriei lor, cari îngreunează munca de educatori. Prin continu petrecere în mijlocul lor, zăvoriţi-le creerul de or-ce impresii rele şi aceasta cu un tact propriu omului superior, şi veţi observa, cum văzând cu ochii din recruţii timizi de azi ai format vitejii de mâne.

Ni-au sosit recruţii, şi aceşti recruţi sânt fraţi ai noştri, pentru soarta şi educaţia cărora înaintea ţării şi lui Dumnezeu noi o să răspundem.

Preot căp. *I. Dăncilă*

Ştirile zilei

Educaţie fizică. Am anunţat că Societatea profesorilor şi profesoarelor de gimnastică din ţară îşi ţine al doilea congres în 9 şi 10 April în Sibiu. In 9 April, ora 9 a. m. congresiştii şi şi congresistele se întrunesc în sala prefecturii spre a merge în corpore la catedrală şi a asista la sf. liturghie. Urmează apoi adunarea în care se va face dare de seamă despre activitatea societăţii în 1921/22, propuneri şi hotărâri. După ameazi se continuă şedinţele, precum şi în ziua următoare cu discuţiuni şi conferinţe, ear la urmă întrunire colegială festivă. In 11 April: Excursiuni în împrejurimile Sibiului. Pentru a se hotărâ la timp cele necesare pentru călătorie, locuinţă şi hrană, profesorii şi profesoarele din Bănat şi Ardeal sânt rugaţi să se adreseze de timpuriu dlui C. M. Ionescu, Sibiu, strada Bisericii 6.

Anunţ. Intocmirea listei pentru împroprietărire a oraşului Sibiu se urmează prin cele 3 comitete locale în timpul dela 21 până la 31 Martie 1922. Acei cari pretind să fie împărtăşiţi cu pământ, în baza legii pentru reforma agrară, vor înainta cererea lor, în scris sau verbal, în acest termin, în zilele de lucru, în orele dela 8—12 a. m. la consiliul orăşenesc (primărie, str. Mitropoliei No. 2 sala de şedinţe,) cu înaintarea documentelor pentru dovedirea serviciilor lor de războiu, a invalidităţii sau a altei situaţii. Se observă, ca lista întocmită în anul trecut pentru reforma agrară, nu este valabilă, prin urmare toţi pretendenţii de pământ să se anunţe din nou.

Consiliul orăşenesc.

Numire. Dl Petru Ionescu, directorul cultelor străine din ministerul de culte şi arte a fost numit profesor la catedra de limba şi literatura română la academiile de teologie reformată şi unitară din Cluj.

Aviz. Se aduce la cunoştinţa On. membri ai *Convenirilor Sociale* din Sibiu că ultima serată a ciclului acestui an, ce era să se ţină în 25 Martie se amână pe seara de *29 April* a. c. Serata se va ţinea tot în sala dela «Unicum» şi la aceeaşi oră ca şi celelalte. *Comitetul aranjator.*

Transilvania, revista Asociaţiunii, au apărut numerele 2 şi 3 pentru Februar şi Martie 1922 cu cuprins bogat şi variat. Preţul unui număr 10 Lei. Abonamentul anual 50 Lei pentru membrii Asociaţiunii, 70 Lei pentru alţii. Redacţia şi administraţia: Sibiu, str. Şaguna 6.

Episcopie unită la Baia Mare şi la Cluj. Unirea blăjină vesteşte că Luni, în 27 Martie, se va ţinea în Bucureşti sub preşedinţia mitropolitului Vasile Suciu o conferenţă a «corului» episcopesc unit, care între altele s'ar ocupa şi de chestiunea înfiinţării unei episcopii unite la Baia Mare şi mutarea la Cluj a sediului episcopiei de Gherla. La ce bun o nouă episcopie unită, când cea din Oradea-mare nu e mai mare ca un protopopiat ortodox?

Bulgarii şi ortografia. Consiliul de miniştri din Sofia — în urma avizului unei comisiuni de specialişti — a hotărât modificarea actualei ortografii bulgare prin suprimarea mai multor litere, considerate ca inutile, întrucât nu se pronunţă. Noua ortografie e obligatorie pentru toate publicaţiunile, chiar neoficiale. După ridicarea cenzurii ziarele de opoziţie au început să fie din nou scrise după vechea ortografie. Faptul acesta a determinat pe ministrul de instrucţiune publică să depue pe biroul camerei un proiect de lege, prin care se pedepsesc aspru infractorii noei ortografii. După această lege ziarele care sânt scrise în vechea ortografie, se vor pedepsi cu 10.000 leva amendă, ear tipografiile ce le tipăresc închise.

Morfinomania răspândită în Rusia şi alte ţări, era puţin cunoscută în România. Cum însă, în vremea din urmă, străinii călătoresc adeseori în ţara noastră, şi cu deosebire mulţi refugiaţi din Rusia se adăpostesc la noi, flagelul otrăvirilor este tot mai răspândit. Dela invazia acestor refugiaţi, morfinomania şi cocainomania se întind în capitală şi în alte oraşe, fără ca autorităţile noastre să intervie energic prin măsuri potrivite pentru a împedeca vânzarea acelor otrăvuri, ce ruinează creerul şi întreg organismul nenorociţilor morfinomani.

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află de vânzare următoarele cărţi:

Dr. Ilarion Puşcariu: Istoria bisericească pentru şcoale poporale.
— Istoria biblică, pentru şcoale poporale.
— Istoria bisericească, pentru şcoale medii.
— Istoria biblică, pentru şcoale medii.
I. Popescu: Intâia carte de lectură (Abcdar).
— Carte de cetire pentru cl. II a poporală.
— Carte de cetire pentru cl. III-a poporală.
M. Toma: Catehism pentru şcoale poporale.
S. Popescu: Catehism pentru şcoale medii.

Comandele se pot expeda prin poştă contra rambursă.

Cum se vindecă Reumatismu şi Gutta

este o broşură foarte interesantă şi instructivă. Acolo veţi găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de şeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum şi modul lor de vindecare. Această broşurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereţi chiar astăzi această broşurică, prin o cartă postală adresată la

FARMACIA VOREL din Piatra-N. Moldova

M. E.

La **Librăria arhidiecezană din Sibiu** se află în depozit spre desfacere broşurile din «Bibliotecele»:

11. Cărţile poporului

Nr. 20. Dr. Z. Pop: Măria sa vinarsul.

12 Cercul de educaţie integrală

Negoescu C. S.: Educaţia integrală în şcoala de azi şi în cea de mâne.

13. Clasicilor pedagogi

Nr. 1. Herbart F. H.: Schiţare de prelegeri pedagogice.

14. Cosinzeana

Nr. 1. Demetrescu M.: Din moravurile şi pornirile insectelor, cu figuri.

15. Cultivătorul român

S. Moga: Curs de agricultură pentru şcoalele normale etc.

16. Despărţământului Cluj

Nr. 16. Dr. Dăianu E.: Vasile L. Baron Pop. 1819—1875.

17. Elzevir

Nr. 1—3. Theodorian-Carada: Norocul lui Jan.

18. Foi volante

I. L. Caragiale: Culegeri postume.
Galaction G.: Paiaţa Maicii Domnului.
Patraşcanu D. D.: Strategie şi o escursie de plăcere.
Rădulescu I. R.: Demonul.
Sadoveanu M.: In amintirea lui Creangă.
Sevastos M.: Rime sprintene.

19. Istorică poporală română

Popescu N. D.: Constantin Brâncoveanul.
" Iancu Jianu, căpitan de haiduci.
" Iancu Jianu, zapciu de plai.
" Maria Putoianca, roman ist.
" Miul haiducul.
Radu Anghel: Tunsul haiducul.
Stoinescu Th. M.: Aron Vodă cel cumplit.
" Ştefan cel mare.

20. Ia şi citeşte

Nr. 1. Popescu I. M.: Primul omor.
Nr. 2. Ruceanu N.: Viorica.
Nr. 3. T. P.: Două vieţi.
Nr. 4. Rădulescu-Niger: Rătăciţii.
Nr. 5. Un creştin: Moş Gheorghe.
Nr. 6. Cornilescul D.: Un dar de Crăciun.
Nr. 7. Dâmboviţa F.: Dureri alinate.
Nr. 8. Un creştin: Iubire de mamă.
Nr. 9. Dragoslav: Jurământul.
Nr. 10. Cornilescu D.: Ciobănaşul.
Nr. 11. Mihălcescu L.: Cea din urmă spovedanie.
Nr. 12. " Viaţa Mântuitorului.

21. Juridică

Nr. 2. Dumitrescu M. A.: Manual de drept roman an I.
Nr. 3 Dumitrescu M. A.: Manual de drept Penal.
Nr. 4. " " " " roman an II.
Nr. 5. " " " procedură civilă penală.
Nr. 6. Dumitrescu M. A.: Manual de procedură penală.
Nr. 7. " " de drept civil obl. şi prob.
Nr. 8. Dumitrescu M. A.: Manual de drept civil succesiuni, donaţiuni.
Nr. 9. Dumitrescu M. A.: Manual de drept civil.
Nr. 10. " " " " civil.
Nr. 11. " " " " civil.

22. Luceafărul

Nr. 4. Sarri M.: Hermes Torranza.
Nr. 8. Soreanu R.: Amintiri din pension.
Nr. 9. Nădejde I. Un accident.

23. Lumen

Nr. 9. Twain M.: Furtul elefantului alb.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

Spectacole în Sibiu

La Apollo, în 27 şi 28 Martie: Alcoolul, o viaţă pierdută, piesă în 6 acte. In curând film cu Fr. Bertini.

Intorşi dela Viena! Invităm toate damele!

Rugăm să binevoiţi a cerceta asortimentul nostru şi ceeace **am adus din Viena**, fără forţare de cumpărat.

Noutăţile de modă ale Parisului şi ale Vienei

pentru (43) 1—1

modisterie şi croitorie de dame

cele mai frumoase şi cele mai ieftine

St. Rautenstrauch şi G. Rummel, Strada Cisnădiei 57, în casa lui A. Zach, etaj I

Călătorim săptămâna viitoare în Austria şi Ungaria

pentru a aduce de acolo

mărfuri în vagonul nostru colector.

Comisiuni pentru serviciul nostru colector continu de acolo sânt de a se preda în **biuroul nostru, Sibiu, strada Orezului Nr. 20, eventual prin telefon.** (Nr. telefonului 101).

(47) 1—1 **Fraţii Unterer, succesorii Fraţii Trigarszki.**

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 15/28 Martie 1922 Nr. 22

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Regenerare

II.

Indicațiunile arătate în articolul precedent privesc mai mult partea din afară, cum am zice, coaja chestiunii de propagandă.

E de sine înțeles, că forma nu poate substitui esența, deși latinul zice: «Forma dat esse rei». Forma este un fel de cadru, care arată mișcările. Miezul este acela, care asigură reușita propagandei religioase. Și când zic miez, înțeleg *duhul înalt*, care trebue să stăpânească deopotrivă propagatorii și primitorii adevărului evangelic. Fără duh, misionarismul se reduce la anumite forme seci și vorbe fără înțeles. De aceea din punct de vedere pastoral este cu mult de mai mare importanță întrebarea a doua ce și-o pune autorul «Analizelor sufletești» când zice: «Poți să răspândești religiositatea între intelectuali și țărani fără să cunoști temeinic psihologia vieții religioase?»

In ordinea aceasta de idei, *centrul* îl ocupă preoții, a căror chemare este primo loco cucerirea inimilor prin lățirea cuvântului divin, și numai după ce au învățat pot preoții cu succes administra tainele creștinilor ce au primit învățătura. Aceasta reese clar din cuvintele Mântuitorului: «Mergând *învățați* toate neamurile, *botezându-i* pe ei în numele Tatălui și Fiului și sfântului Duh» (Mat. 28, 19).

De ce Mântuitorul prescrie învățătura, apoi administrarea tainelor? E ușor de înțeles. Invățătura ține locul tunurilor ce cuceresc cetățile. Tunurile cuceresc cetățile, dar ca să se poată totuș stăpâni cetățile, zidurile dărâmate de tunuri trebue refăcute, — altfel dușmanul fugărit, din nou se întoarce și pe neobservate cuprinde din nou cetățile. Cu inimile sântem tot așa. Invățătura le cucerește, dar ea singură, fără administrarea tainelor nu poate avea putere asupra lor. In ajutor vin tainele bisericii, cari prin duhul ce-l insuflă sânt un fel de zid apărător de suflete.

Eată motivul adevărat de ce preoții sânt și rămân sufletul oricărei propagande religioase, și eată de ce, în lipsa acestor următori ai lui Hristos, nici o propagandă adevărat religioasă nu poate avea loc la satele noastre. Ori câte instituții cu caracter moralizător am înființa, dacă în mijlocul mișcării nu se află servitorii bisericii, influința lor asupra mulțimii va fi cât se poate de minimă, pentrucă lipsind motivul moral, instituțiile aceste nu sânt alta, decât marionete, adecă organisme fără duh și fără viață.

Imperativul categoric e și rămâne: Sufletul tuturor organismelor sociale, cu tendințe de moralizare a poporului, — dacă e ca acele să nu se nască moarte, — trebue să fie preoțimea.

Dând preoților rol de apostoli religioși în mijlocul poporului, fără îndoială, le-am ridicat importanța, dar în acelaș timp le-am pus și jug greu, care nu numai povara o mărește, ci și responsabilitatea preoților.

Aici e locul a mă ocupa cu cazul preotului-predicator, care — după relevările din articol — când un fruntaș de al bisericii nu a voit a-i mai asculta predica, a căzut în mare desperare. Se poate ca un creștin să fugă din biserică în timpul ce preotul ține cuvântări de învățătură? Da, se poate! Își părăsesc unii locul chiar când Arhierei, nu preoți de mir, își țin cuvântările. E acesta motiv de a ne pierde curajul? Știm bine cu toții, că și pe Hristos l-au părăsit chiar unii din apostoli, și chiar când propaga adăvărurile cele mai cardinale creștine. L-au părăsit însă numai temporar, ca să-și revină în fire cât mai îngrabă. Adevărurile doar sânt puternice și-și fac loc și prin stâncă. Poate și fruntașul, de care e vorbă, a revenit la judecată mai reală, după ce i se va fi tălmăcit de preotul-predicator cum se înțelege răspunderea părinților de sufletul fiilor lor.

Problema totuș nu poate rămânea nedeslegată. Căci încetățenindu-se în credincioși credința, că preotul cutare nici când nu spune adevărul, aceia îl vor abandona, și atunci mai folositor este a tăcea, decât a grăi vorbe ce resping publicul.

In cazul concret, afirmând preotul-predicator «că din părinți buni se nasc copii cum se cade», — în adevăr a spus ceva riscat și mereu contrariat de exemplele de toate zilele din viața poporului. Nu e mirare deci că fruntașul (ori și alți ascultători) s'au supărat. Predicatorii trebue să știe, că adevărurile nu se pot dovedi cu simple afirmații, ci trebue întărite, parte cu exemple, parte cu argumente scoase din logica lucrurilor, și nu dintr'un singur punct, ci din toate punctele de vedere. Fruntașul cu drept cuvânt a tras la îndoială afirmația «că din părinți buni se nasc copii cum se cade», și cu drept cuvânt putea fi fatalist (cum e *data* omului), pentrucă predicatorul nu a țesut până în capăt firul logic al afirmației sale. Fruntașul se dumirea și nu părăsea biserica, dacă predicatorul se rostea cam așa: Din părinți buni se nasc copii cum se cade; dar ca să rămână tot buni, mai trebue, ca copiii să nu intre în societăți rele, care îi poate strica, și mai trebue ca mereu să fie supraveghiați în creștere de părinți, — căci lăsați de capul lor, cu toate că sânt din părinți buni, primesc însușiri și rele.

E fatalist, cu adevărat, poporul nostru, și are multe idei preconcepute, dar orientat cum se cuvine primește și înoiri. Să nu se uimească predicatorii când ideile nouă au curs greoi la popor. Este prea pățit. Prea a dat cu capul de pietri, ca să nu cunoască tăria pietrilor. Și este foarte bine că poporul nu sare dintr'odată în necunoscut.

Poporul mai cu zor se poate îndrepta, când noi preoții, și ca predicatori, și ca reformatori sociali, căutăm a-i împrumuta obiceiuri nouă, adecvate timpului modern. Incetul pe încetul aceste i se prefac în sânge și de cele rele de până aici se desface pe nesimțite.

Obiceiurile nouă au darul de a nu supăra, pentru-că întroducându-le în popor, acela le primește ca înoiri benevole și de multe ori este mândru că le are. Felul acesta de a proceda are darul de a elimina din predici elementul combatant. E foarte supărător când unii predicatori de ai noștri, în lipsă poate și de material, se dedau la polemice, luptând contra morilor de vânt.

Să se știe: cu dojenile nu stârpim de nicăiri nici un abuz. Ba înrăutățim situația. Poporul oprit dela un lucru se va îndârji și mai tare contra predicatorului, căci proverbul latin: *nitimur in vetitum-cupimusque semper negata*, — are aplii care și astăzi și va avea în toate timpu, rile. In privința aceasta imităm copiii, cari de regulă la cele oprite râvnesc.

Mai este un important moment de care trebue să țină cont predicatorul. Momentul se poate exprima cu cuvintele lui Hristos: Mai bine zece vorbe cu înțeles, decât mii de cuvinte fără simbure! A predica, numai să fie predicat, nu are sens. Poporul nu e deprins cu multe filozofii, nici cu citatele fără număr din autori străini. Poporului trebue să-i predăm viața așa cum o trăește în realitate, dacă se poate în mod narativ, deoarece pentru această vorbire are mai multe idei aperceptive și ne poate urmări ușor. Predicile simple, ca formă, și mai scurte în conținut, pătrund la inimă, și le ascultă bucuros.

In timpul de față se mai cere un lucru, anume, preocupând spiritele ideile sociale și moralitatea publică, apoi ches-

tiile de igienă, preoţii cu preferinţă ideile aceste să le îmbrace în haină religioasă şi să le trateze. Discuţii dogmatice — abstragând dela sectarii mai noi — nu prea se pun astăzi la ordinea zilei. In loc de acestea le mai place oamenilor misticismul, adecă poezia religioasă, când cu predicatorul împreună pot fi şi ei martori puterii divine, care se manifestă în podoaba crinilor câmpului, în puterea undelor mării, în înţeleapta rotaţie a anotimpurilor ş. a.

E ceva de sine înţeles, că toate ideile ce le propagă preotul în predici să le trateze cu auditorul şi în convenirile sociale şi private cu poporul, unde se pot aprofunda cu mult mai bine ca în biserică, fiind acele conveniri de caracter intim, nu oficial, ca în biserică. Şi e mai de sine înţeles, ca ideile propagate preotul să le practice în viaţa sa socială şi privată.

Având apoi în vedere fenomenul psihologic, că sufletului numai suflet poate grăi, preotul să grăească cu mult duh predicile sale. Toată fraza ce o rosteşte să fie ieşită din duhul său şi să o simtă şi priceapă el însuş foarte bine. A memoriza o predică oarecare şi a o rosti ca de silă, e ceva ce cade sub toată critica. Mai bine amuţească amvonul, decât să făţărească.

Cu aceste mijloace şi cu manierile sale fine — făcându-se indispensabil şi în societate, — în scurt timp un preot îşi poate regenera satul, în care poartă cârma de păstor. Prot. *Vasile Gan*

Alegerea dela Oraviţa. Foaia timişoreană, Voinţa Banatului, este informată că la alegerea pentru cameră dela Oraviţa, unde era candidat dl *Dr. Valeriu Branisce*, s'au săvârşit mai multe abuzuri, la care au fost părtaşi şi unii preoţi din partea locului, ordonând la mai multe secţii *«falşificarea şi furtul urnelor electorale»*.

Dacă informaţiile ziarului dela Timişoara sânt exacte, şi dacă unii dintre membrii clerului nostru şi-au uitat în adevăr de chemarea şi datoria lor preoţească, atitudinea aceasta, — potrivită ca slujitorul altarului să-şi peardă încrederea şi respectul credincioşilor, — merită să fie *reprobată* din partea tuturor oamenilor de bine. Şi aceasta cu atât mai vârtos, când se ştie că cel căzut la alegerea amintită, dl *V. Branisce*, — fruntaşul care a îndurat toate asprimile guvernelor ungureşti, — este şi astăzi unul dintre apărătorii de seamă ai drepturilor bisericii noastre şi ai slujitorilor ei.

Din Valea Oituzului

— Glas de chemare —

Publicăm următoarele dintr'un călduros apel, semnat de comitetul parohial din *Poiana-Sărată*, Valea Oituzului (judeţul Treiscaune) în frunte cu parohul local, păr. Ion Rafiroiu, G. Vleja, epitrop, şi C. Dămian delegat al sinodului:

Comuna Poiana-Sărată a fost cea dintâi comună românească din pragul României mari, desrobită de oştile biruitoare ale Regelui Ferdinand, — dar era şi una din cele mai frumoase comune, locuită de români, cari prin vrednicia lor şi-au susţinut focarele de cultură, biserica şi şcoala (aceasta de peste 70 ani) numai cu propriile mijoace. După războiu Poiana-Sarată, de pe Valea Oituzului glorios, a rămas cea mai distrusă comună din Transilvania, ocupată fiind 2 ani şi 4 luni de oşti inimice. Din 1200 de clădiri peste 800 au fost arse şi distruse. Iar populaţiunea în cei 2 ani a suferit tot calvarul pribegiei prin Moldova, unde s'au stins peste 400 din ei de mizerie şi boală. Biserica, şcoala, casele parohiale au fost distruse în acest interval.

Azi voim din nou de să ridicăm lăcaş de închinăciuue. Poporul a dat maximul de jertfă pentru refacerea istituţiilor sale; dar, focul a fost mare şi rănile ce a lăsat adânci. Nu putem numai din mijloacele noaste. După planurile experţilor ne trebue peste 500.000 lei numai pentru rezidirea bisericii pe vechea temelie. N'avem bani de ajuns şi de acea suntem siliţi să apelăm la inimi generoase şi sântem îndreptăţiţi la aceasta.

Oituzul a fost poartă de rezistenţă 18 luni contra puvoaelor barbare. Cele dintâi batalioane româneşti aici şi-au desfăşurat cutele drapelelor lor de glorie şi diviziile de fier aici au închis veşnicele cuvinte de eroism: *«Pe aici nu se trece»*. Şi nu s'a trecut.

Azi voim pe acest loc sfânt de glorie veşnică să ridicăm o «Biserică a Neamului», un nou Sion, mai mândru şi mai frumos, cum se cuvine zilelor de azi, care să fie totodată Panteonul, care să adăpostească în jurul său cei 35.000 de morţi pentru patrie, ce zac resfiraţi prin munţii acestei comune.

Voim ca pe *Valea Oituzului*, Mărăşeştii eroismului soldatului român, să ridicăm monument pentru cei ce prin viaţa lor ni-au dat viaţă, nouă celor cari îi supravieţuim şi generaţiilor ce ne succed.

Porţile Oituzului au fost închise de soldatul român pentru inimic, dar ele stau deschise pentru ori cine ar vroi să ne ajute. Ori ce dar al milei este bine primit!

Notă. Sumele dăruite se vor depune la bănci sau se vor trimite prin mandat poştal, asemenea şi listele de colectă, pe adresa oficiului parohial până la Dumineca Tomii 1922. Numele şi adresa donatorilor să fie scrise deslușit, fiind de trebuinţă la tipărirea «Dării de seamă».

Citind reviste

Despre actuala religie din Rusia, revista Democraţia dă următoarele lămuriri:

«Conştienţi de faptul că religia leagă tot atât, cât şi patriotismul, bolşevicii porniră o nouă cruciadă, ca să desbare pe mujic de vechile crezuri. In fruntea cruciadei, Trotki Braunstein şi Zinoviev-Apfelbaum, învăţau pe ţăranii şi pe muncitorii ruşi să sfărâme icoanele, să devasteze mănăstirile, să insulte pe preoţi. Rând pe rând se hotărâră separaţia bisericii de stat, confiscarea averilor mănăstireşti şi eclesiastice, interzicerea de a se mai învăţa religia în şcoale şi inaugurarea unui curs de ateism, sistematic. Pretutindeni preoţii sânt recunoscuţi vinovaţi şi maltrataţi, — ear bisericile sânt necinstite. Poporul îşi pierdu orce simţ moral şi orce teamă de răspundere. Ori de câte ori erau mai mulţi ruşi strânşi la un loc, judecau cu instinctul în mod sumar, şi treceau imediat la fapte». —

Invăţătura ce se desface pentru noi, este să dăm putinţa, ca preoţimea să-şi poată îndeplini în măsură cât mai largă misiunea de apostolat, ferind ţara d'a ajunge soartea Rusiei.

Nr. 117/1922

Invitare

P. T. Domni membrii ai Comitetului protopresbiteral sânt invitaţi a se întruni în şedinţă extra ordinară *Vineri, în 18 Martie a. c.* la 10 ore a. m. în seminarul arhidiecezan.

Obiecte:

1. Măsuri pentru sinodul protopresbiteral,
2. Revizuirea socotelilor pe anul 1921.
3. Bugetul anului 1922.
4. Eventuale propuneri.

Sibiu 13 Martie 1922.

Mateiu Voileanu
adm. prot.

Nr. 117/922.

Convocare

In conformitate cu §§-ii 42 şi 45 din Statutul organic, convoc prin aceasta sinodul protopresbiteral al tractului Sibiu pentru anul curent în sesiune ordinară pe *Marţi, în 22 Mar-*

FOIŞOARA

Predică

Pentru zilele de evlavie ale sfintelor Păresimi (Postul mare)

(Fine)

Recunosc, iubiţilor, că nu e puţin lucru a lupta cu poftele omeneşti ce şi-au plântat ghiarele adânc, adânc în trupurile moleşite. Alta e a urca dealul pentru un tinăr în care puterea de viaţă se află în toată plenitudinea, — şi alta e a lua acel drum o persoană trecută în ani şi pornită spre slăbiciunile bătrâneţii. Năravul din fire n'are lecuire, — zice proverbul. E greu băutorului să devină om treaz peste noapte, şi e greu să fie om paşnic celce în toată viaţa sa nu a făcut altă, decât a încurcat iţele şi a învrăjbit, ca din paguba altora să tragă *el* folos. Este greu a ne desbăra de poftele, devenite a doua natură.

Şi, totuş nu încetez a vă striga: Sus inimile! Ridicaţi-vă! Pedecile ce se pun în calea mântuirii voastre, nu pot fi motive de a nu face nici o încercare de a le înlătura. Dacă pedecile ar fi scuze, apoi în locul dintâi plugarului ar trebui să-i strigăm: Nu mai ara, frate! Nu vezi, că e nebunie pentru tine a purta pe braţe ferele plugului? Nu simţi tu povara răsturnării brezdelor ce te culcă la pământ? Ce nebun eşti a lupta cu pământul, se vede şi de acolo, că poate veni grindină ce-ţi nimiceşte toată roada şi poate veni potopul de apă ce duce cu sine lanul de grâu!» — Nu strigăm însă aşa plugarului. Indemnându-l la nelucrare, ne-ar blăstăma el cel dintâi.

Plugarul ştie bine, că pe urma plugului trăeşte toată lumea. Părăsirea plugului ar aduce şi plugarului, şi şi obştei foamete.

Când plugarul nu se sperie de greutăţi, au ne vom speria noi, cei ce arăm şi sămănăm fapte şi căutăm a culege roade sufleteşti? Speriindu-ne de greutăţile înfrânării (căci prin înfrânare ne apropiem de Dumnezeu), cu drept cuvânt am devenî nebunul din Evanghelie ce şi-a îngropat talantul. Ba, am fi nebunii nebunilor, vrednici de mai mare pedeapsă ca cel din Evanghelie. Acela nu ştia, de face bine ori rău, îngropând talantul. Pedeapsa l-a ajuns pe neaşteptate. Nu aşa noi. Noi dinainte avem dată măsura şi a faptelor, şi a resplăţilor ce vin după fapte. La noi deci nu se poate vorbî de remânem cum sântem ori păşim la îndreptare. Nu se poate vorbî aşa, pentru-că fiecare ştie, că tăvălindu-se mereu în noroiul patimilor, nu mai poate nădăjdui nici un bine, nici pe pământ, şi nici dincolo de mormânt.

De aceea ce ne poate frământa astăzi e numai întrebarea: cum să curmăm cu trecutul ca să putem începe viaţă nouă? In privinţa aceasta deslegarea ni-o dă sf. Ioan Evanghelistul.

In Evanghelia sa se află următoarea convorbire între Isus şi Natanail, care îi era învăţăcel: «Zis-a Natanail Lui; de unde mă cunoşti? Răspuns-a Isus şi a zis lui: Mai-înainte până a nu te chema la mine Filip, *fiind tu sub smochin*, te-am văzut (Ioan 1, 48). — Isus adecă cu puţin înainte lăudase pe Natanail şi-i zisese: «Iată Israilitean întru care vicleşug nu este», şi lauda aceasta a îndemnat pe Natanail să întrebe pe Isus: de unde mă cunoşti? şi pe Hristos să răspundă: «Te-am văzut sub smochin — de acolo te cunosc! Acolo ţi-ai câştigat însuşirea de a nu fi viclean, ca ceilalţi Israilteni, pe a căror cuvânt nu poţi zidi nimic!»

Cred că aţi aflat înţelesul adânc al convorbirii. Isus laudă pe Natanail pentru retragerea sa, — *pentru depărtarea sa de sgomotul lumii.* — Şi pe vremea lui Isus doar, ca şi astăzi, oamenii alergau bucuroşi la petreceri. Mâncărimea de limbă, ponegrirea altora, se întâmpla chiar cu belşugul de astăzi.

tie 1922, la 9 ore a. m., în seminarul arhidiecezan din Sibiu.

Program:

Deschiderea şi constituirea sinodului.

Prezentarea raportului general asupra anului expirat.

Examinarea raţiociniului fondului protopopesc pe anul expirat şi darea absolutorului.

Stabilirea bugetului anului curent.

Eventuale propuneri.

Sibiu, în 13 Martie 1922.

Mateiu Voileanu
adm. prot.

Ştirile zilei

Predică în catedrală. Dumineca trecută a ţinut I. P. S. Sa arhiepiscopul şi mitropolitul nostru *Nicolae*, în biserica catedrală o frumoasă şi instructivă predică, adresată cu deosebire tinerimii şcolare, care era de faţă în număr mare.

Propunere. Am publicat ştirea, că Ungaria a cerut să i se dee toate monumentele, ce le-a ridicat în oraşele ardeleneşti pe vremuri. In legătură cu cererea aceasta, un cetitor face propunerea în «G. A.» din Cluj, ca statul român să încredinţeze monumentele de bronz ungureşti, — care nu sânt lucrări de artă, — fabricelor româneşti, unde să se toarne clopote pe seama bisericilor jăfuite şi batjocorite în războiu. Dacă tunurile şi alt material de războiu au fost turnate din clopotele bisericilor noastre, este cu drept ca bronzul monumentelor fără valoare arfistică să fie pus la locurile din turnurile lăcaşurilor sfinte, de unde să vestească în vecie cu glas sonor gloria neamului şi vitejia ostaşului român.

Desfiinţare. In vederea lichidării directoratelor de instrucţie din Cluj, Cernăuţi şi Chişinău, care sânt desfiinţate pe ziua de 1 April 1922 ministerul instrucţiuini a cerut ministerului finanţelor să delege doi controlori care împreună cu delegaţii ministerului instrucţiei să verifice gestiunile şi să ia în primire actele acestor directorate.

Proces pentru calomnie. In Nr. 55 al ziarului din Cluj, *Patria*, s'a publicat o «listă neagră», în care se spune, că preotul *Pavel Suciu*, din Deda, ca prezident la secţia de votare de acolo, este unul dintre aceia cari «au furat voturi». In faţa acestei învinuiri, numitul preot publică o scrisoare în *Viitorul*, şi declară că n'a fost preşedinte, nici vicepreşedinte la secţia de votare din Deda, ear pentru calomnia publicată în Patria a pornit proces.

Independenţa bisericii sârbeşti. Se anunţă din Belgrad, că sinodul patriarhal a aprobat ca biserica ortodoxă sârbă să fie pe viitor independentă de patriarhia din Constantinopol. In consecinţă patriarhul sârb, Dimitrie, a fost recunoscut ca şef suprem al bisericii ortodoxe din regatul jugoslav, având atribuţiuni şi drepturi identice şi egale cu patriarhul grec din Constantinopol. In urma acestei hotărâri eparhiile ortodoxe din Macedonia, Bosnia, care depindeau până în prezent de patriarhia din Constantinopol, trec sub autoritatea eclesiastică şi administrativă a patriahiei sârbe, cu reşedinţa la Carlovăţ. Hotărârea sinodului patriarhal e rezultatul unor lungi tratative între patriarhie şi guvernul jugoslav, care a consimţit să acorde o anume despăgubire în bani înaltei instituţiuni bisericeşti din Constantinopol, ca compensaţie pentru renunţarea la dreptul de administrare a eparhiilor ortodoxe din Macedonia, Bosnia etc. O delegaţiune a patriarhului va sosi în curând la Belgrad, pentru a remite hotărârea sinodului, prin care se recunoaşte independenţa absolută a bisericii ortodoxe sârbe.

Alegerea de paroh în Codlea. In fruntaşa comună Codlea, a fost ales de paroh în Dumineca a III-a din post, aproape cu totalitatea voturilor, preotul Gheorghe Fl. Preşmereanu.

Reducerea armatei. Proectul de budget al armatei americane prevede o reducere de 50.000 oameni şi de 11.000 ofiţeri în armata activă. Budgetul anului curent se ridică la 270 milioane de dolari, cu o reducere de 116 milioane faţă de exerciţiul precedent.

Coroanele şi împrumuturile de războiu. In 19 l. c. s'a ţinut o adunare politică la Cernăuţi, în care dl ministru Nistor a făcut următoarele declaraţiuni relative la schimbul coroanelor şi la răscumpărarea obligaţiunilor împrumuturilor de războiu austro-ungare: «Cei-ce au coroane, să le anunţe la prefectură, căci guvernul actual va căuta ca aceste coroane să fie rescumpărate de comisia internaţională de reparaţiuni, aşa ca oamenii să nu fie păgubiţi. Incă nu se ştie cum va fi rezolvită problema împrumuturilor de războiu. In primăvara aceasta se va ţinea la Roma o conferinţă, în care se va discuta asupra acestei chestiuni».

Arhivele Olteniei e titlul unei publicaţii trimestriale, care apare sub direcţiunea d-lui Dr. Laugier în Craiova. Primul număr cu 123 pagini se prezintă foarte bine. Din bogatul sumar remarcăm articolele profesorului N. Iorga: Regionalism oltean şi Partea Olteniei în literatura românească. Primul cuvânt şi terapeutica empirică la noi şi aiurea, semnate de Dr. Laugier; Pomelnicul bisericii din Simnic etc. Abonamentul e 100 Lei pe an. Redacţia şi administraţia: Craiova, Str. General Fflorescu 20.

† **Zaharie Aron**, măiestru cismar în Sibiu, după scurte şi grele suferinţe a încetat din viaţă Luni în 27 Martie a. c. în etate de 61 ani. Inmormântarea va avea loc Miercuri în 29 Martie la ora 4½ d. a. din capela orăşenească. Odihnească în pace!

Ministerul de războiu, a dat un ordin circular, prin care face cunoscut că toţi tinerii din ţinuturile alipite, dacă la prezentare declară că au satisfăcut obligaţiunile serviciului miltar, sub vechile ţări de care depindeau, indiferent dacă au fost dispensaţi sau scutiţi, că li se menţine scutirea sau dispensa, trecându-se la aceeaş etate cu cei din contigentul: 1918 — 1919 şi 1920, considerându li-se timpul servit. — Marele stat major al armatei a făcut cunoscut printr'un ordin circular, că se lasă la vatră pe ziua de 1 April 1922 şi ultimii ardeleni şi bucovineni, cari fuseseră încorporaţi cu întârziere, indiferent dacă la această dată, vor avea sau nu terminul de serviciu complect terminat.

Bune exemple. Muncitorii ortodoxi din Lupeni, în valea Jiului, ca să-şi poată clădi o biserică, dau fiecare 8 lei pe lună. Se adună astfel 80 mii de lei într'un an. S'au adunat până acum, din aceste cotizaţii lunare, peste 100 de mii de lei. In aceeaş comună s'a înfiinţat Reuniunea femeilor ortodoxe române pentru înfrumseţarea bisericii. Condusă de dnele Elena Brânduşa şi Eugenia Şandru, reuniunea are 300 de membre, cu o contribuire a 2 lei pe lună.

Şedinţă literară. Joi în 30 Martie n. a. c. la Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu se ţine a treia şedinţă literară din anul acesta, la ora 8 seară în locul Reuniunii din strada Brukental Nr. 17. Conferenţiar: dl *Dr. L. Popovici*, inspector sanitar.

Aviz şcolar. Domnii învăţători, cari doresc să aibă carnete de tren cu reducere pentru soţii, şi pentru copii (dela 10 ani în sus), să aducă la revizoratul şcolar fotografia celui ce doreşte carnet şi taxa de 5 lei, pentru care încă nu are carnet: ear când soţia are carnet, atunci numai 1 leu, pentru copii asemenea un leu şi dovadă de etate şi că copilul este legitim şi minor. In ambele cazuri se cere numărul carnetului capului de familie. Carnetele pentru soţii şi copii dau dreptul la 12 călătorii pe an, dus şi întors, ear reducerea este de 50 procente. *Revizoratul şcolar al jud. Sibiu.*

Intâlnire. Rog pe toţi absolvenţii liceului din Blaj, promoţia 1902, să binevoiască a lua parte la întâlnirea de 20 ani, ce va avea loc în 3/16 Mai 1922 (aniversarea adunării de pe Câmpul Libertăţii) în Blaj. Participarea să mi se anunţe până la 10 Mai n. a. c. Mediaş, 21 Martie 1922. *Dr. Eugen Sâmpetrean*, Cons. de Curte de apel.

Către Liga naţiunilor? Agitatorii maghiari din Budapesta se pare că nu-şi mai aduc aminte de felul cum se făceau alegerile în Ungaria şi Ardeal până la 1914, şi astfel au găsit acum prilejul, aşa se vesteşte, să se adreseze către Liga naţiunilor printr'un protest pentru modul cum s'au desfăşurat alegerile recente în România. Aceste alegeri, ori cum au decurs, formează o chestiune de politică *internă*, şi guvernul român va şti să răspundă la reclamaţia şovinistă dela Budapesta, — dacă în adevăr s'a făcut.

Intunecime de soare va fi astăzi, Marţi. In Ardeal întunecimea apare parţială şi se va vedea dela ora 3 şi jumătate până la 5 şi jumătate d. a. dacă cerul va fi senin.

De bucurie a înebunit. Un ziar maghiar din Cluj spune că un tinăr student ungur, dupăce s'a repatriat din Ardeal în Ungaria, apucându-l dorul de Ardeal s'a înapoiat la vechea vatră şi, de bucurie că a putut scăpa de ţara ungurească, a înebunit.

Mulţămită. Comitetul parohial ortodox din comuna Cerişor, pp. Hunedoara, prin aceasta aduce mulţumită următorilor: 1. Dlui preot *Ioan Manica*, şi soţiei sale *Maria* n. Fărcaş, pentru-că ni-au făcut un clopot de aramă din materialul propriu în greutate de 164 kg., în preţ de 16.000 Lei. 2. Dlor Luca Vinca, Isaie Poanta, mojică şi Ioan Vinca, rechi şi soţii, cari au procurat cu 960 lei pe sama bisericii noastre cele 12 mineie. 3. Dlui Nicolae Vinca prejbea, cari a făcut din al său propriu un stelejuţ, pentru sf. evanghelie în preţ de 200 lei. Primească pe această cale mulţumiri. Cerişor, la 21 Martie 1922. *Comitetul parohial.*

In mijlocul societăţii stricate trăia însă o persoană, care îşi vedea de afaceri, şi — în timpul când nu trebuia să muncească la susţinerea familiei — trăia sub smochin, în totală retragere de lume. In cămara ta te retrage! ne zice Isus: De ce? In retragere omul mai bine îşi poate da seama de faptele sale, cu mai mare uşurinţă îşi găseşte cusururile, şi deci se poate şi îndrepta. Aşa era Natanail! Aşa a putut deveni fără vicleşug şi slobozit din legătura patimilor omeneşti. Căci să ne dăm bine seama, convenirile multe vor fi şi ele bune de ceva, vor fi bune la comunicarea oamenilor între sine. Cugetele, ideile, numai în conveniri se pot trece dela o persoană la alta. Convenirile însă să nu uităm, sânt şi tot atâtea prilejuri la cădere morală. Petrecerile, la care iau parte chemaţi şi nechemaţi, se pot numi cu drept cuvânt cuibul de unde se lăţeşte molima imoralităţii. Petrecerile fără frâu opresc sufletele de a se înălţa, ţintuindu-le la pământ.

Eată deci deslegată întrebarea: cum se poate începe în mijlocul nostru viaţă nouă? Vrând a ne înălţa sufleteşte, eată ce să facem: să ne retragem din zgomotul lumii care cu gusturile şi moda sa, ne înjoseşte. Să ne retragem la căminuri, şi în cămin, — în familie — să cultivăm datinile şi credinţele străbune, căutând a convorbi în singurătate cât mai des cu Dumnezeu. Căminul familiar în cazul acesta este muntele cel înalt pe care l-am urcat, ca să ocolim aerul stricat (miasmele) din jur. In căminul familiar câştigăm puteri nouă, cu al căror ajutor vom cuceri cetatea ce evanghelistul ni-o numeşte aşa: «De acum veţi vedea cerul deschis şi îngerii lui Dumnezeu suindu-se şi coborându-se».

Iubiţilor! Ne aflăm în post. De ce s'a instituit postul? S'a instituit să ne dea prilej de reculegere, de îndreptare, prin înălţare sufletească. Să urmăm deci lui Natanail în retragere, ca să vedem şi noi cerul deschis şi pe Dumnezeu în mărirea Sa, şi să vedem şi îngerii lui Dumnezeu, suindu-se şi coborându-se peste noi, fiii oamenilor. Amin.

Prot. *Vasile Gan*

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

Nr. 137—1922 (48) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a treia din **Corbi**, protopresbiteratul Avrigului, se publică concurs nou cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-şi subştearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral ort. rom. al Avrigului în Avrig (poşta Avrig) până la terminul susindicat, având a se prezenta în vre o Duminecă sau sărbătoare la sf. biserică spre a cânta, cuvânta eventual celebra şi a face cunoştinţă cu poporul şi poziţia comunei.

Avrig, 1 Martie 1922.

In înţelegere cu comitetul parohial competent: Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopop.

Nr. 80—1922 (45) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. III **Luncani**, în protopresbiteratul Haţegului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Tel. Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea salarului dela stat.

Concurenţii să-şi aştearnă cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul arătat, şi până în 8 zile înainte de alegere, pe lângă încunoştiinţarea subsemnatului, să se prezenteze în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Haţeg, la 22 Faur 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. român al tractului Haţeg în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. C. Popescu,
protopop.

Nr. 85—1922 (44) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Pischinţ**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenţii să şi aştearnă cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul arătat, şi până în 8 zile înainte de alegere, pe lângă încunoştiinţarea subsemnatului, să se prezenteze în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Orăştie, 1 Martie 1922.

Oficiul protopopesc ort. român al Orăştiei, în înţelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domşa,
protopop.

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,
profesor universitar şi membru al Acad. române

Cum se vindecă Reumatismu şi Gutta

este o broşură foarte interesantă şi instructivă. Acolo veţi găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de şeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum şi modul lor de vindecare. Această broşurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereţi chiar astăzi această broşurică, prin o cartă postală adresată la

FARMACIA VOREL din Piatra-N.
Moldova

Nr. 394—1921 (50) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din **Sălaşul-de-sus**, în protopresbiteratul Haţeg, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele împremate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile provăzute cu toate documentele necesare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul fixat şi a-se presenta în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Haţeg, la 10 Martie 1922.

Oficiul protopresbiteral gr.or. al tractului Haţeg în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. C. Popescu,
protopop.

Catalogul

cărţilor şi imprimatelor (blanchetelor) din editura şi depozitul

Librăriei arhidiecezane

cuprinzând un număr foarte considerabil de cărţi bune şi folositoare, grupate în XXV de titli, precum şi specificarea de blanchete în afaceri bisericeşti, şcolare şi epitropeşti pentru oficiile protopresbiterale şi parohiale, asemenea şi pentru direcţiunile liceelor şi şcoalelor primare, a apărut şi s'a trimis tuturor oficiilor protopresbiterale.

Se mai află în depozit **portretele MM. LL. regele Ferdinand I şi regina Maria, a arhiepiscopului-mitropolit Andrei baron de Şaguna, Miron Romanul şi Ioan Meţianu,** şi a marelui mecenate **Emanuil Gozsdu,** precum şi diferite icoane.

Se pot comanda la Librăria arhidiecezană şi **odoare şi odăjdii bisericeşti,** cu preţurile cele mai reduse.

Se publică separat broşurile dela 62 «Biblioteci» ce se află în depozit.

Comandele se execută mai avantagios prin rambursare.

Se primesc comande şi pentru cărţi cari nu se cuprind în catalog, procurându-se cu posibilă grăbire.

Librăria primeşte comande şi pentru **procurarea de sigile şi ştampile.**

Preţul catalogului: **2 lei,** ear porto postal **20 bani.**

La **Librăria arhidiecezană din Sibiu** se află în depozit spre desfacere broşurile din «Bibliotecele»:

24. Lumina

Nr. 11. Ionescu P.: Adolf.
Nr. 12. Rebreanu L.: Cavalerii.
Nr. 13. Anghel D.: Povestea celor năcăjiţi.
Nr. 14. Nădejde S.: Don Juan.
Nr. 15. Tolstoi L.: Plângeri vinovate.
Nr. 18. Dragoslav I.: Povestea trăsnetului.
Nr. 19. Frunzescu A.: Trădătorul.
Nr. 20. Davidescu N.: Arria Marcella.
Nr. 21. Beldiceanu N.: Neguri.
Nr. 22—23. Minar Octav: Cum a iubit Eminescu?
Nr. 24. Carp G.: O căsătorie visată.
Nr. 25. Dunăreanu N.: Din negura vieţii.
Nr. 26. Gorki M.: Omorul.
Nr. 27. Cazaban Al.: Tovarăşul de drum.
Nr. 28. Ionescu P.: O crimă celebră.
Nr. 29. Lovinescu E.: Crinul.
Nr. 30. Constantinescu I.: Fiul iubirii.
Nr. 31. Argeşeanu M.: Sub jugul turcesc.
Nr. 32. Aslan G.: Cum să trăim?
Nr. 33. Moldovanu C.: Venus şi Gioconda.
Nr. 34. Sergent St. G.: Din răsboi.
Nr. 35. Gorki M.: In temniţă.
Nr. 37. Musset A.: Cele două iubite.
Nr. 38. Maupassant G.; Pustiul.
Nr. 39. Gârleanu: Visul lui Pilat.
Nr. 40. Eminescu M.: Cesara. Sărmanul Dionis.

25. Meseriaşilor români din Sibiu

Nr. 2. I. Nestroy: Pribegii, trad. de Dr. Seb. Stanca.
Nr. 3. R. P. Barcianu: Tânărul editor.
Nr. 4. I. Lupean: Vlăduţul mamei.

26. Minerva

Nr. 3. Andreiev L.: Guvernatorul, trad. de S. Aldea.
Nr. 6. Robeanu T.: Poezii postume.
Nr. 7. Daudet A.: Scrisori din moara mea, tr. de N. Pandela.
Nr. 8. Vârnav T.: Istoria vieţii mele.
Nr. 20. Flammarion C.: Visuri înstelate.
Nr. 21. Turghenev I. Povestiri vânătoreşti.
Nr. 22. Festeticz R.: Ţărmuri bizare, trad. de Răduţ I.
Nr. 23. Deledda Gr.: Valurile vieţii.
Nr. 24. Mumuleanu: Scrieri alese.
Nr. 25. Olcott H. S.: Catechismul bis. Budhiste de Miază zi.
Nr. 31. Pursch O.: Maeştrii muzicanţi.
Nr. 33. Gorovei A.: Datinele noastre la naştere.
Nr. 36. Georgescu S.: Cartea poporului sau drepturi şi datorii.
Nr. 37. Candrea: Din bătrâni.
Nr. 39. Adam I.: Voia mării.
Nr. 43. Claretie I.: Mansarda.
Nr. 44. Zola E.: Două nuvele.
Nr. 49. Puşcariu S.: Cinci ani de mişcare literară.
Nr. 51. Theuriet A.: Mănunchiul de rugioare, tr. de Natalia Iosif.
Nr. 53. Flammarion C.: Erupţia vulcanului Krakatoa.
Nr. 54. Chamisso: Minunata poveste a lui Peire Schlemil.
Nr. 55. Gogol N.: Poveste.
Nr. 56. Jerrold D.: Mustrarea Doamnei Caudel trad. de Răduţ I.
Nr. 58. Renan E.: Pagini alese.
Nr. 60 Macpherson H.: Astronomie populară trad. de Anestin V.
Nr. 62. Honoré de Balzac: Albert Savarus.
Nr. 64. D'Annunzio, Zuccoli Ojett: Nuvele trad. de Pora N.
Nr. 69. Theuriet A.: Amintiri şi Nuvele.
Nr. 71. Murger H.: Balade.
Nr. 72. Gorovei Art.: Datinele noastre la nuntă.
Nr. 73. Marian L.: Suflete stinghere.
Nr. 74. Gorki M.: Conovalow.
Nr. 75. Xavier de Maistre: Siberiana, trad. de Sadoveanu V.
Nr. 79. Cehov N. Nuvele, trad. de N. Dunăreanu.
Nr. 82. E. de Amicis: Constantinopolul trad. de Pandela N.
Nr. 84. Flammarion C.: Cataclismul din Marnica.
Nr. 86. Slavici I.: Românii din Ardeal.
Nr. 88. Zschokke H.: Ionatan Frock, trad. de Răduţ I.
Nr. 92. Pellico S.: Ani de temniţă, vol I şi II trad. de Pandela N.
Nr. 93. Xavier de Maistre: Călătorie împrejurul odăii mele.
Nr. 96. Boteni I.: Drumuri.
Nr. 107—108. About E.: Grecia de azi vol. I şi II.
Nr. 110—111. Carles Lane Poor: Sistemul solar vol. I şi II trad. de Anestin V.
Nr. 115. Simons T.: Pagini Romane.
Nr. 120. Ewald Carl: Icoane din viaţa plantelor şi animalelor trad. de Ionescu G.
Nr. 122. Pietari Päivärinta: Nuvele finlandeze.
Nr. 123. Quida: O frunză în vijelie trad. de Sadoveanu V.
Nr. 124. Tolstoi L.: Povesti populare.
Nr. 128. Mendes C.: Romanul roşu.
Nr. 133. Constant B.: Pribeag.
Nr. 135. Saltikow: Poveşti, trad. de Duscian I.
Nr. 136. Cazaban Al.: Rozica.

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal

în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,
profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Preţul 20 Lei.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 18/31 Martie 1922 Nr. 23

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an **100 Lei.** — Șase luni **50 Lei.** — Trei luni **25 Lei.** — Pentru străinătate un an **180 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit **2 lei** pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă **rabatul cuvenit**
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Deschiderea noului parlament

Corpurile legiuitoare, numite Constituanta României întregite, s'au deschis Luni la amiazi.

Serviciul religios la Mitropolie, s'a început la ora 11 de către I. P. S. Sa arhiepiscopul *Gurie* al Chișinăului înconjurat de clerul mitropolitan. Asistă miniștrii, II. PP. SS. LL. mitropolitul primat Miron, mitropolitii Pimen al Moldovei și Nicolae al Ardealului, PP. SS. LL. episcopii Iosif al Caransebeșului, Roman al Oradiei mari, Visarion Puiu al Argeșului, Teodosie al Romanului, înalți demnitari ai statului, senatori, deputați ș. a.

La ora 11 jum. după terminarea serviciului religios, întreaga asistență a trecut în Palatul Camerei Deputaților, în așteptarea MM. LL. Regelui și Reginei și a Principelui moștenitor.

La ora 12 Regele, Regina și Principele moștenitor au sosit la Cameră cu ceremonialul cunoscut.

Parlamentari, între cari nu este nici un opozant, au aplaudat intrarea Suveranilor.

Regele a dat citire Mesajului, al cărui cuprins este:

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

In urma disolvării Corpurilor Legiuitoare, țara a fost din nou chemată să se rostească, și sânt fericit că Mă găsesc în mijlocul Adunării Naționale chemată să dea, pe temelii democratice sincere și sănătoase, așezământul constituțional pe care România întregită îl așteaptă.

Nu Mă îndoesc că, însuflețiți de patriotism și stăpâniți de grija intereselor obștești, veți reuși, prin muncă și unire, să asigurați propășirea pașnică și trainică a țării.

Cu o deosebită mulțumire vă aduc la cunoștință Logodna iubitei Mele Fiice, Principesa Maria, cu Maiestatea Sa Regele Alexandru al Sârbilor, Croaților și Slovenilor.

Această unire va strânge, de sigur, și mai mult bunele și tradiționalele legături de pretinie ce ne unesc de veacuri cu vecinii noștri.

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Credincioși alianțelor noastre, avem și cu celelalte Puteri raporturi prietinești. România, dornică de muncă și pace, va sprijini în viitoarea Conferință de la Genova soluțiunile ce pot, fără să atingă suveranitatea statelor, să contribue la reclădirea economică a Europei pe temeiul tratatelor existente. Sperăm că înțelegerea pe care, în acest scop, am încheiat-o cu Polonia, Cehoslovacia și Regatul Sârbilor, Croaților și Slovenilor, va înlesni opera de solidaritate prin care această Conferință poate ușura și întări situațiunea internațională.

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Misiunea D-voastră este din cele mai însemnate. Trebue să asigurați consolidarea operei de unitate națională, cu atâtea jertfe dobândite în urma războiului mondial.

Sesiunea de față va fi prea scurtă ca să puteți îndeplini o astfel de operă; dar se cuvine să începeți pregătirea ei așa, încât la toamnă ea să poată fi înfăptuită. In acest scop veți avea deci a constitui diferitele comisiuni parlamentare care, împreună cu guvernul Meu, vor studia proectele de Constituțiune, de reformă administrativă, de reformă fiscală, de reformă bisericească și școlară, de legislație muncitorească, de reorganizare și coordonare a serviciilor publice, precum și celelalte însemnate probleme sociale și economice cerute de nevoile consolidării noastre interne.

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

In sesiunea aceasta urmează să vă îngrijiți, în primul rând, de situațiunea financiară. Adevăratul buget al României de azi nu se poate face acum. El presupune schimbarea regimului de impozite votat anul trecut și reorganizarea sistematică a serviciilor publice din toate ținuturile țării. Deocamdată, guvernul Meu vă va cere, conform Constituțiunii, să se prelungească bugetul exercițiului trecut, cu rectificările necesare pentru completarea

FOIȘOARA

Citiri biblice

Canaanul

(Facere 12, 5–8).

Este un lucru de mare preț să ai o inimă tare. Ea se dobândește prin darul lui Dumnezeu. Har a aflat la Dumnezeu Avram în chemarea ce i s'a făcut: «Ieși din pământul tău». El ascultă de chemare și urmă cuvântul Domnului. Luă pe soția sa, pe nepotul său Lot, pe toți servitorii casei sale, își luă averea și toate bunurile sale și porni plin de încredere pe drumul, pe care i l a arătat Domnul. Eată un semn, un îndreptar prețios; cine vrea să peregrineze spre Canaanul ceresc, să ia cu sine pe toți câți îi are în jur de sine. Soție, copii, rudenii, slugi și slujnice, ei toți au suflete nemuritoare, cari trebue să fie mântuite. Ei trebue să fie mântuiți prin pilda ta, prin umblarea ta în căile Domnului, să vază în tine cât de fericit poate fi un fiu al lui Dumnezeu, ca astfel să capete îndemn de a se lăsa să fie mântuiți, să devină oameni la fel plini de bucurie și fericiți. Apoi să le areți și lor chemarea Domnului care se îndreaptă și spre ei, că este loc destul și pentru ei, că Dumnezeu primește pe orce păcătos, că locul este gătit pentru toți prin Hristos Mântuitorul nostru. Poate fi ceva mai frumos decât a arăta altora drumul la mântuire, la pace? Ce bucurie vom avea odată, când dincolo de această viață vom întâlni de aceia, cărora noi le am dat prilej și pildă de a putea deveni fericiți.

Canaanul pământesc ca pilduire a celui ceresc. Situația țării. De toate părțile îngrădită, despărțită de alte țări, în apus de marea mediterană, în nord de muntele Libanon, în sud Arabia, în ost pustiile Arabiei; tocmai se potrivea un popor izolat pentru o neturburată slujire lui Dumnezeu. Intocmai Canaanul ceresc. Sigur, izolat pentru slujbă neturburată lui Dumnezeu, nici un vrășmaș nu se apropiă să nelinișteasscă, nimic necurat nu poate ajunge acolo, în veci pace fericită.

Numele țării. 1. Canaan — numită după întâii locuitorii, urmași lui Canaan, fiul lui Ham. 2. Țară fericită — Dumnezeu a făcut-o ca să o dea lui Avram și seminției Sale, și pentrucă era o țară minunată în care curgea lapte și miere.

Importanța ei. Intâia țară în împărăția lui Dumnezeu pe pământ, — privirile tuturor se îndreptau spre ea, unii căutau spre ea ca prieteni, alții ca dușmani; — din vreme în vreme a fost măr de ceartă între popoare. Intocmai așa Canaanul ceresc, — țară lăudată de Dumnezeu celorce îl ascultă și i se pleacă, plină de mărire ș. a. m. Un măr de ceartă în aceeași vreme aproape pentru toți învățații, pentru înțelepții lumii, dușmanii lui Dumnezeu. Tare și sigură însă pe seama poporului Său, pentru cei credincioși.

Intimpinarea în acea țară. (Vers 7). Avram trecu prin ea până la Sihem. Pe drum n'a primit nici un îndreptar dela Dumnezeu, merse însă liniștit înainte. Aici stătu, trebuia să fie un loc vrednic de amintire, căci era așezat între *Ebal și Garizim,* unde mai târziu sub Iosua, urmașul său, era să se pună înaintea poporului lui Israil binecuvântarea sau blestemul.

Aici îi apăru Domnul. A fost cu el tot drumul însă nevăzut, dupăcum El este cu fiecare fiu al său; îi descoperi la timp voia Sa lui Avram și așa face și acum.

Intimpinarea: Săminței tale voi da această țară. Sihemul era un loc frumos, plăcu lui Avram, aici veni întimpinarea. Așa vom fi întimpinați odată în Canaanul ceresc, — ce loc frumos va fi acela, cât de mult ne va plăcea! Acolo va fi fericire deplină, vom privi fața lui Dumnezeu, vom vedea pe Hristos, cetele cerești, pe toți oamenii fericiți! Bucurie veșnică va fi acolo, o, năzuește spre țara aceasta!

nevoilor absolut indispensabile serviciilor publice şi cu reducerile ce s'au putut face deocamdată. Intocmindu-se, în acelaş timp, de diferitele departamente, bugete interioare de aplicaţie în limitele propuse parlamentului, se vor putea în cursul exerciţiului şi împreună cu comisiunea bugetară aduce prefacerile necesare, pentru a se apropia cât mai mult şi cât mai repede de un buget ordonat.

In acelaş timp veţi avea, în această scurtă sesiune, a vă rosti asupra câtorva proecte de legi de natură urgentă.

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputaţi,

Guvernul va avea de aproape în vedere continuarea aplicării legii agrare în Vechiul Regat şi va începe îndată executarea legilor de împroprietărire în Ardeal şi Bucovina, pentru ca şi ţărănimea din aceste provincii să intre cât mai nentârziat în folosinţa drepturilor consfinţite de lege.

Privirile tuturor vor trebui neîncetat să fie îndreptate asupra scumpei noastre armate, pavăza neclintită a drepturilor României.

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputaţi,

Convins că vă daţi cu toţii seama de speranţele ce ţara pune în lucrările D-Voastre, rog pe Cel A Tot Puternic să vă binecuvinteze munca şi străduinţele.

Sesiunea Adunărilor Naţionale Constituante este deschisă.

Ferdinand.

Urmează semnăturile miniştrilor. —

Pasagiile mesajului au fost subliniate de aplauze puternice.

In aceeaş zi d. a. s'au ţinut şedinţele de constituire ale birourilor senatului şi camerei.

O modestă cerere

Alegerile parlamentare au trecut şi parlamentul s'a deschis. Nu s'au terminat însă comentarele — favorabile şi nefavorabile — asupra lor. E bine ca prin critice să iasă la lumină adevărul. Nu e bine însă a exagera lucrurile. Căci prin exagerări şi mai mult se înăspresc relaţiile personale şi se întunecă adevărul.

Eată ce citesc în Nr. 173 dela 19 l. c. al gazetei *Voinţa* din Cluj — ziar astăzi dispărut — sub titlul: *Isbânda conştiinţii noastre* şi iscălitura *Carpatin*: «De geaba au încercat unii şi alţii să vâre linguşitori în sufletul poporului nostru. Dacă n'au suferit împreună cu el zilele de durere ale neamului, nu pot avea nici înţelegerea clipelor lui de fericire, pe care numai acei le gustă, cari au fost totdeauna în legătură strânsă sufletească cu poporul».

Adevărat. Cine sânt însă ceice n'au suferit împreună cu poporul în zilele de durere ale neamului? Ne spune autorul ceva mai la vale: «sânt unii din aşa zişii fruntaşi ai satelor, cari deşi trăiesc de mult în atingere cu poporul, n'au reuşit totuş să-i pătrundă în de ajuns tainele sufletului». Aceasta — ca afirmaţie mai vagă — poate trece. Dar autorul vrea să nu rămână nici o îndoială asupra cui îşi îndreaptă săgeţile, de aceea în fraza imediat următoare continuă: «Sânt *preoţii* şi *învăţătorii* (să notăm bine forma hotărâtă cu doi *i*), cari s'au lăsat ademeniţi de arginţii guvernelor asupritoare în trecut, ear astăzi de moneta falsă a hârtiei, care vrea să ţină locul arginţilor».

E bine! Nu a simţit oare autorul, că prin frază se trag în noroi tocmai conducătorii fireşti ai poporului? Şi nu singuraticele persoane se trag în noroi, căci atunci articolul *i* nu avea ce căuta lângă ambele substantive, ci *întreagă* tagma, a preoţilor şi învăţătorilor, se aduce sub pălăria oprobriului public.

Ori e adevăr că toţi preoţii şi învăţătorii sânt «vânduţi», cum se spune mai la vale? E adevăr, că nu cunosc poporul, n'au suferit cu poporul, şi că «poporul nu-i mai poate suferi», şi deci: «Acum se pot duce vânduţii la stăpânii lor, să le ceară alte slujbe?» Cred că *nu*.

In felul acesta, cu critice eronate şi fraze sunătoare, nu se va putea curăţi aerul şi nici înviorare şi nici însănătoşire pentru întreaga ţară, nu va urma, — ci din contră, luptele politice vor înăspri din ce în ce relaţiile, — şi Hristos să fie apoi cel ce va reînoi viaţa sufletească.

De aceea cer mai multă objectivitate în aprecţieri şi cer cumpăt vorbelor şi scrisului. Pacea nu cu sabia se poate aduce. Înţeleg pacea sufletească. Pacea se va obţinea prin eliminarea exagerărilor şi scoaterea la iveală a punctelor de atingere — şi de o parte, şi de alta. Legea noastră creştină ni-o cere, — nu din slăbiciune, ci din punct de vedere mai înalt şi psihologic.

Dacă şi foile serioase conţin săgeţi pline de venin la adresa conducătorilor poporului, ce să mai zicem de comuniştii şi anarhiştii ce înfloresc în mijlocul poporului?! A sosit vremea muncei pozitive, şi deci la o parte cu recriminările şubrede!

Suferim noi, preoţii şi învăţătorii, şi critice, căci îngeri nu sântem, — dar ce e prea mult, nu este sănătos. Criticele să privească persoanele concrete, nu tagmele care sânt — şi vor fi multă vreme încă, — stâlpii României întregite.

Aceasta este, cred, o modestă cerere.

Prot. V. Gan.

Acţiunea opoziţiei. In şedinţa *senatului* dela 28 l. c., înainte de începerea validărilor, au luat cuvântul reprezentanţii opoziţiei şi au citit declaraţii-protest cu privire la modul cum s'au făcut alegerile. In numele partidului poporului a vorbit profesorul dl *Irimescu*, în numele partidului naţional dl Andrei *Bârseanu*. Răspunde ministrul dl *Al. Constantinescu*, că dacă s'au făcut în unele locuri ingerinţe, guvernul va lua măsurile de rigoare.

La cameră: Dl *N. Iorga*, citeşte o declaraţie în numele partidului naţionalist-democrat, protestând împotriva felului cum s'au făcut alegerile.

Dl Petre *Dragomirescu*, deasemenea citeşte o lungă expunere, şi închee prin cererea în numele partidului poporului, să se anuleze alegerile, convocându-se din nou corpul electoral.

Dl *M. Popovici*, din partea partidului naţional din Ardeal, citeşte o declaraţie s'milară, arătând călcările de lege săvârşite de guvern, înaintea alegerilor şi în timpul lor. Declaraţia consideră nelegal actualul parlament.

Dl *Mihalache*, citeşte declaraţia partidului ţărănesc tăgăduind legalitatea parlamentului.

Dl Paul *Brătăşanu*, citeşte declaraţia partidului democrat în acelaş sens.

In numele majorităţii răspund dnii *Em. Antonescu* şi ministrul preşedinte *I. Brătianu*, care roagă parlamentul să păşească la constituirea sa, şi să nu întârzie nici un moment opera de consolidare, pentru care e chemat.

Se trece la validări.

Biserica şi şcoala

Despre apostolii luminării şi moralizării poporelor, despre învăţătorime şi preoţime şi despre b serică şi şcoală, presa noastră scrie tot mai des. In marele ziar Universul aflăm următoarele expuneri, făcute de profesorul din capitală dl Cristu S. Negoescu, care promite că le va continua:

E bine să ne înţelegem asupra cuprinsului acestor cuvinte: toată lumea ştie, ce este *şcoala*, ce este *biserica*, învăţătorul şi preotul; totuşi e mai bine să le precizăm şi, mai ales, să le caracterizăm, ca să ştim bine ceea ce cerem.

Şcoala este un aşezământ naţional, acaparat de stat — fie public, fie particular — în care generaţia tânără se prepară pentru viaţă; în şcoală, tineretul trebue să-şi capete cunoştinţelei

---

Vestirea numelui Domnului în acel loc. In Sihem (v. 7) în Bethel (v. 8) Avram ridică altar, la ce? El vesti numele Domnului, ca să se restatornicească cunoştinţa curată despre Dumnezeu şi să fie păzită în casa sa, în familia sa, între toate slugile sale. El era un preot în casa lui, — să învaţăm şi noi dela el. Este de datoria fiecăruia, datorie frumoasă, a vesti pe Dumnezeu în familia sa; cine întrelasă cultul slujbei lui Dumnezeu în casa sa, nu va fi socotit de credincios (v. Tim. 5, 8). «Dar dacă cineva nu poartă grija de ai săi şi mai vârtos de ai casei sale, de credinţă s'a lăpădat, şi mai rău este decât cel necredincios».

O lumină a lui Dumnezeu a trebuit să lucească în întunerecul din jurul lui. N'au primit-o semiţiile ce locuiau împrejur, cu atât mai degrabă au ajuns vinovate judecaţii. Că lumea nu primeşte cuvântul crucii, aceasta să nu ne împedece a-l vesti mereu; odată va fi mărturie puternică împotriva ei, ear noi am făcut ceeace ne era datoria să facem.

Avram neguţător credincios cu talantul său, ori unde ajunse, aceasta era după voia şi intenţiunea Domnului. Să facem şi noi aşa, ca odată să ni-se poată zice: «Bine slugă bună şi credincioasă peste puţine ai fost, peste multe te voi pune, întră întru bucuria Domnului tău».

(După Papke) Preot. *P. Moruşca*

Biblia ca expresie a vieţii

In faţa Bibliotecii din Alexandria, năprasnicul Otmar a zis: Ardeţi întreagă biblioteca; toată comoara cărţilor se sălăşlueşte în aceasta! Înţelegând Coranul. Cu mai multă îndreptăţire s'ar putea aplica aceste cuvinte Bibliei, care e documentul măreţ al umanităţii, cum îi zice Herder.

In zilele noastre cărţile de lumină se traduc în toate limbile şi se învaţă limbi vechi şi moderne, pentru ca să poată fi cetite şi în original operele eterne, dar «Cartea cărţilor» le întrece pe toate şi ea stă în fruntea tuturor cărţilor valoroase pe care se clădeşte cultura individului şi a neamurilor.

E semnificativ că Biblia la noi e privită încă de o carte profesională a clericilor, şi e o carte bisericească, stând însă la marginea vieţii, în loc să fie centrul vieţii sufleteşti. Odinioară era şi altfel. Psaltirea era abecedarul strămoşilor şi cartea sfântă înlocuia literatura sensaţională şi presa desmăţată de azi.

Incă n'am eşit din faza orbecării. Ar trebui să medităm asupra cuvintelor lui Jean Jaques Rousseau: Atotputernice Doamne, mântueşte-ne de ştiinţele şi de artele aducătoare de corupţie ale părinţilor noştri, redă-ne neştiinţa, nevinovaţia şi sărăcia, singurele bunuri, din care poate obârşi fericirea şi care singure au trecere înaintea Ta!

Dela Biblie e numai un pas până la scriitorii noştri de seamă: Alexandri, Eminescu, Vlahuţă, Creangă, Iorga, Delavrancea, Brătescu, etc.

In literaturile naţionale sclipesc limbi de foc. O vatră de foc e Biblia suflării veşnice, care n'ar trebui să lipsească din nici o bibliotecă familiară, de pe masa celui ce o ştie ceti.

E o datorie să vorbim publicului despre Biblie, nu numai în termini teologici, pentru care lumea e plină de oroare, dintr'un prejudiţiu nenorocit.

Să o citim fără idei preconcepute.

Un scriitor bisericesc spune: «Un capitol din Evanghelie, citit cu băgare de seamă insuflă mai multe cugetări mântuitoare şi simţeminte evlavioase, de cât volume întregi scrise din vanitate. Cât timp perdem noi cu citirile de acest fel! Cât de puţin câştig ne aduce o astfel de lectură! N'ar fi mai bine să citim Evanghelia Domnului nostru Isus Hristos, scrierile Sfinţilor Părinţi şi ale dascălilor bisericii, cărţile de rugăciuni pe care biserica se străduieşte să le răspândească prin familii? In de comun se spune: Nu e la modă să citeşti Sfintele Scripturi, nu e oare plictisitor, fraţii mei, să fie omul virtuos? Cu toate acestea aţi putea voi susţinea că virtutea nu e demnă de cinstea noastră? Se mai zice şi aceea că Sf. Scrpturi sânt neînţelese

necesare vieţii sufleteşti, trupeşti şi cetăţeneşti. Şcoala trebue să fie icoana vieţii.

Şcoala ca instituţie publică, este relativ de de dată recentă, — mai înainte acest rol îndeplinindu-l familia, sau mediul ori biserica.

Şcoala este o instituţie de actualitate, trebuind să varieze în organizaţia ei după nevoile actuale ale fiecărei epoce. Sufletul şcoalei este învăţătorul; şcoala fără învăţător est ca un trup fără suflet, nu există şi nici nu se poate concepe.

Biserica este tot un aşezământ în care credincioşii fără nici o deosebire, se adună spre a asculta învăţăturile religiei creştine şi a-şi pune sufletul, prin rugăciune, în contact cu spiritul divin a cărui făptură este.

Biserica este cea mai veche instituţie a neamului românesc, înainte chiar de constituirea unui stat românesc, biserică putând fi fără un anumit local, în orce loc şi în noi înşine, pentru ca să ne putem pune în legătură cu Creatorul nostru; hrana sufletească, însă, n'o putem primí decât dela preot.

Biserica nu se poate schimba după vremuri, căci învăţăturile ei comunicate prin viu grai de însuşi trimisul lui Dumnezeu ca să mântuiască lumea, Domnul Isus Hristos, sânt eterne, ca şi adevărul cuprins în ele. Biserica însă poate avea după epoce, mai mult ori mai puţin ecou şi prestigiu faţă de mediul social, după cum învăţăturile ei sânt înţelese, sau după cum cei ce o reprezintă sânt ori nu la înălţimea misiunii lor.

Amândouă însă, biserica şi şcoala, sânt deopotrivă necesare educaţiunii integrale a unui popor; ear preotul şi învăţătorul, deopotrivă apostoli, trebue să meargă mână în mână, de acord, în învăţăturile lor spre educarea completă a poporului. Când aceşti doi factori se contrazic ori nu se respectă, educaţia şi morală publică sufere. Întrebarea este acum: şcoala românească mai corespunde epocei în care trăim? Biserica creştină mai are prestigiul ce i se cuvine? Răspunsul din toate părţile, cu mici nuanţe locale, nu este de cât negativ. Pentru şcoala secundară, demonstraţia, credem că am făcut o îndestul, în articolele de până acum; pentru şcoala primară nu e nevoe să insistăm, o vom face cât mai pe scurt, întru cât reorganizarea actualei şcoale primare este cerută de toată lumea; pentru biserică, vom stărui mai mult, nu numai pentru că biserica este factorul principal al educaţiei morale care este fundamentul educaţiei integrale, dar şi pentru că astăzi biserica nu se mai bucură, în sferele conducătoare cel puţin, de stima şi respectul de altă dată, nici n'are în pătură cultă prestigiul ce i se cuvine. Sarcină grea, o recunoaştem de la început, faţă de puţina competinţă ce mi s'ar putea imputa, şi mai ales faţă de curentele care bântue societatea actuală, nefavorabilă şi chiar ostilă unei asemenea teze.

Convocare

Membrii societăţii sportive «Şoimii» sânt rugaţi să participe la adunarea generală extra ordinară, care se va ţinea *Duminecă în 2 Aprilie 1922* la ora 10 jum. a. m., în localul Reuniunei meseriaşilor români, str. Brukenthal Nr. 17.

Ordinea de zi:

1. Darea de seamă a comitetului.

2. Abzicerea comitetului şi alegerea noului comitet.

3. Propuneri.

Sibiu, la 28 Martie 1922.

Ioan Nuţiu — *vice preşed.*

Dr. Traian Moga — *secretar.*

Ştirile zilei

Studenţii creştini. Secţia românească a Federaţiei studenţilor creştini a ţinut Duminecă în 26 l. c. în Bucureşti, bulevardul Lascar Catargiu Nr. 30, ziua de rugăciune pentru studenţi. După o alocuţiune introductivă a urmat rugăciunea studenţilor. Cu ocaziunea aceasta, asociaţia studenţilor creştini români a lansat în publicitate profesiunea sa de credinţă, din care remarcăm următoarele: «Federaţia este expresiunea tuturor asociaţiilor naţionale creştine studenţeşti din toată lumea. In ea sânt reprezentate pân'acum 41 popoare, ca asociaţii cu o largă independenţă. Tot la doi ani Federaţia ţine câte-un congres general. Marele scop al mişcării este devotamentul filantropic, servirea aproapelui, pe toate căile. Fiecare student, luând ca pildă şi conducător pe Domnul şi Mântuitorul nostru Isus Hristos, poate să ajungă câte un apostol, menit să schimbe înfăţişarea morală a lumii. Aceste asociaţii tind să facă din fiecare tânăr câte-un muncitor devotat umanităţii. Studentul trebue să înveţe să-şi stăpânească egoismul, să-şi disciplineze viaţa, să aprofundeze pilda şi viaţa Mântuitorului, cetind Sf. Scriptură, meditând şi rugându-se. Federaţia este adânc convinsă, că numai prin credinţa în Isus Hristos şi numai prin fapta îndeplinită în numele iubirii Lui de oameni, omenirea poate să fie încă odată mântuită din impasul moral unde se află azi. Membrii asociaţiei sânt devotaţi familiei, patriei, bisericii şi neamului omenesc. Învăţătorul, sprijinitorul şi cununa lor este de apururi Isus Hristos».

Sărbătorire. Din Cluj se anunţă, că directorul conservatorului de acolo, dl G. Dima, împlinind de curând 40 de ani de activitate culturală şi artistică, amicii şi stimătorii săi se pregătesc ca de ziua sf. Gheorghe să şi arete recunoştinţa şi admiraţia în cadrul unei sărbări.

Dela oficiul Cassei arhidiecezane. Se aduce la cunoştinţa On. preoţimi, că pentru retribuţiunile dela stat de pe trimestrul Ianuar—Martie a. c. precum şi pentru cele din viitor, fiecare preot va primi două chitanţe, şi anume una completată de oficiul de cassă cu sumele corespunzătoare, urmând ca cealaltă să o completeze la fel ca pe cea dintâi fiecare preot, şi astfel completate şi subscrise să le prezinte pe amândouă pentru ridicarea retribuţiunilor. Fără respectarea acestei dispoziţiuni nu se va plăti nimănui retribuţiunile. Sibiu, 30 Martie 1922.

Oficiul Cassei arhidiecezane.

Al şaptelea centenar. Oraşul Padova (Italia) va celebra în curând al şaptelea centenar al universităţii sale, care după cea din Bologna este cea mai veche din Europa. Universitatea din Padova a fost fondată în 1222. In secolul XIII-a era vestită prin profesorii şi prin numărul studenţilor ei. Guvernul român a hotărât să trimită un reprezentat la serbările acestui centenar. La universitatea padovană au luat doctoratul în drepturi Al. Papiu Ilarianu şi Iosif Hodoş în anul 1854.

Conferenţele «Asociaţiunii». Duminecă în 2 April a. c. la ora 6 p. m. în sala cea mare a prefecturii judeţene în Sibiu d-l profesor *Sandu*, dela liceul «George Lazar», va desvolta o conferenţă cu subiectul: *Problema unificării.* Preţurile de întrare cele obişnuite. *Biroul Asociaţiunii.*

Proces pentru agitaţie. Dela Braşov sântem informaţi, că dl Dumitrescu, şeful siguranţei generale de acolo, din ordin superior s'a dus la redacţia «Gazetei Transilvaniei», perchiziţionând întreaga redacţie şi controlând toate manuscrisele. Redacţia «Gazetei Transilvaniei» în frunte cu directorul ei, dl deputat Mihai Popovici, fost ministru, vor fi daţi în judecată pentru agitaţie contra statului şi turburarea ordinei publice, provocate prin o serie de articole publicate în vremea campaniei electorale.

Toate taxele postale, telegrafice şi telefonice vor fi sporite dela 1 April. Scrisorile 50 b. Recomandarea 2 lei. Cartonul mandat 1 leu etc. — Telegrame 50 b. de cuvânt, telefonul 2, 5, 8 şi 10 lei convorbirea. — Noul tarif va fi publicat zilele acestea.

In proectul de lege a chiriilor s'au stabilit următoarele: Prelungirea tuturor contractelor de închiriere pentru *trei* ani; Sporirea chiriilor de trei ori pentru locuinţe, şi de patru şi cinci ori pentru prăvălii, luându-se ca bază chiria din 1916. Proprietarii sânt îndreptăţiţi să între în casele lor cu obligaţiunea de a procura alte locuinţe chiriaşilor. Cine a devenit proprietar după 1916 n'are dreptul să delojeze anumite categorii de chiriaşi. Aceste categorii se vor stabili de către consiliul de ministri.

Tocmai pentru aceea să le citim — răspunde Ioan Gură de aur; — dintr'o citire îndelungată şi atentă se va desprinde de odată o trăsătură de lumină, care îţi va lumina sufletul tău după cum soarele luminează pământul după întunerecul nopţii. Lumea mai zice încă şi aceea că lectura sfintei Scripturi nu e interesantă. Cum am putea noi găsi că nu e interesant ceeace n'am citit? Dacă sfintele Scripturi ar avea interesul pe care-l află lumea în scrierile moderne, ele şi-ar pierde caracterul de sfinţenie, însemnătatea lor, autoritatea lor; ele n'ar mai putea solì mântuirea noastră. E oare nevoie să deştepţi interesul cititorului, când nu e vorba să placi imaginaţiei goale şi leneşe, ci de a da oamenilor adevărata fericire». (I. I. Beleuţă, «Biserica şi enoriaşii», în Anuarul seminarului arhidiecezan teologic Andreian, pe 1920/21, pag. 22).

Sfânta Scriptură românească încă nu s'a tradus. O traducere bună e redarea sufletului unui scriitor străin în espresiile neoaşe ale limbii materne prin scriitori congeniali. Evreii nu ni-au lăsat decât literatura lor sacră, religioasă de popor oriental, plin de imaginaţie şi de profunde emoţii. Nici o Biblie naţională a popoarelor europene nu poate avea pretenţia a reproduce exact ceeace conţine Biblia evreească.

Luther mărturiseşte că iscodea adeseori şi două săptămâni să oblicească singura vorbă la locul său *stiricind* în dreapta şi'n stânga cum vorbesc mama în familie şi copiii pe stradă şi oamenii la târg, ca prin traducerea sa însuşi Dumnezeu să se pară că vorbeşte cu credinciosul german.

Această silinţă au avut-o şi tâlcuitorii Bibliei româneşti dar limba ni «era strâmtă» şi adânca ştiinţa teologică, esegetică şi literară ni-a lipsit atunci. Dela Reformaţie şi Humanism încoace se deschide larg câmpul studiilor biblice, esegetice şi *renvie* era glorioasă a Şcoalelor teologice din Alexandria şi Antiohia cu interpretarea literală, dogmatică şi alegorică a Bibliei.

Textul evreesc al Bibliei între Vulgata şi Septuaginta era considerat ca Hristos între cei doi tâlhari: atât li se părea protestanţilor de alterată în comparaţie cu Biblia evreească, Biblia catolică şi ortodoxă.

Biblia protestantă s'a tradus şi în româneşte şi s'a răspândit de Societatea britanică. Impotriva ei şi-a ridicat cuvântul scriitorul bisericesc, Simeon Popescu protospresbiter, la a. 1908. (Septuaginta şi Textul evreesc al Testamentului vechi în biserica ortodoxă). Biblia oficială a bisericii ort. rom. s'a găsit, că se aseamănă mai mult cu Vulgata latină decât cu Septuaginta ortodoxă încă cu prilegiul *polemicii* lui Eliade cu Şaguna. In timpul de faţă teologii englezi americani în Anglia începând cu Dr. Frideric Temple, fost arhiepiscop de Canterbury, au inaugurat o nouă şcoală biblică isbutind să demonstreze că Biblia e o carte religioasă, de o valoare neperitoare invulnerabilă în faţa teologilor *pedanţi* şi a ştiinţei pretenţioase. Şcoala aceasta nu priveşte Biblia de un magazin cu citate sugestive potrivite pentru lecţii moralisătoare, ci de un document literar clasic, care ne călăuzeşte să descoperim pe D-zeu în natură, în istorie în ştiinţă şi artă, în viaţa individuală şi colectivă omenească demonstrându-ne, că această Fiinţă e vrednică de admiraţia noastră şi a-l consacra toate puterile morale şi întelectuale e suprema chemare a omului pe pământ.

Biblia ca literatură, ca suprema literatură a unui popor care ştie că are o conştiinţă şi un suflet în stare de *trezvie,* se va tălcui în şirele de faţă. Cititorul atent şi serios se va încredinţa că menirea bisericii care ni-a păstrat Biblia, nu şi-a mântuit rostul vechi şi sacru, poeţii nu vor descoperi lumii pe deplin: frumosul, binele şi adevărul înainte de a defila pe dinaintea Eternului Dumnezeu, şi nici o limbă de pe pământ nu e perfectă înainte de a fi cultivată până la acel grad de perfecţie, încât să poată fi primită de îngerii din cer cari stau în slujba

«Nu sântem revoluționari», declară Unirea blăjană, la observarea ce i se face din mai multe părți, că propagă — poate fără să voească — idei de revoluție și de discreditarea dinastiei. Protestând împotriva părerii acesteia, organul bisericesc politic al mitropoliei dela Blaj continuă să amestece Coroana în luptele de partid, când repetă mereu: *«însăși Coroana a pierdut mult din strălucirea care a avut-o»*. A scrie astfel este — după părerea noastră — a nu cumpăni greutatea vorbei tipărite.

Membri fundatori la «Reuniunea meseriașilor români din Sibiu», s'au înscris: Nicolae Marcu, măestru tapesier, Vasile Ban jun., industrias și Petru Stanciu, zidar, solvind fiecare câte 100 lei, ear Ioan Babeș, monteur la apaductul orașului s'a înscris ca membru pe viață cu taxa de lei 50. *Comitetul.*

La **Librăria arhidiecezană** află aplicare

un învățăcel

Cererile sânt a se adresa: **Comisiunei administrative a tipografiei arhidiecezane** în Sibiu, instruite cu documentele:

a) Extras din matricula botezaților;
b) Extras din matricula de nașteri;
c) Certificat școlar.

Gospodine practice!

cereți exclusiv

Praf pentru copt „ANKER"
Zahăr de vanilie „ANKER"
Praf de budincă „ANKER"

= fiind acestea în calitate cele mai bune. =

Produsul fabricei de praf pentru copt și zahăr vanilin. SIBIU

(51) 1—3

O casă de vânzare

în Sibiu, **Strada Turnișorului Nr. 142,** constătătoare din 8 odăi, pivniță, lumină electrică și apaduct. A se întreba acolo. (52) 1—1

Spectacole în Sibiu

La Apollo, în 1 April: Film cu artistul O. Beregi: Ave Cesar, mare dramă în șase acte. — La Urania, în 1 April: Omul faptelor, dramă în 5 acte; în 2 și 3 Aprlil: Monte Cristo, piesă după vestitul roman de Al. Dumas.

Nr. 137—1922 (48) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a treia din **Corbi**, protopresbiteratul Avrigului, se publică concurs nou cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-și subștearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral ort. rom. al Avrigului în Avrig (poșta Avrig) până la terminul susindicat, având a se prezenta în vre o Duminecă sau sărbătoare la sf. biserică spre a cânta, cuvânta eventual celebra și a face cunoștință cu poporul și poziția comunei.

Avrig, 1 Martie 1922.

In înțelegere cu comitetul parohial competent: Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopop.

Nr. 80—1922 (45) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. III **Luncani**, în protopresbiteratul Hațegului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Tel. Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea salarului dela stat.

Concurenții să-și aștearnă cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul arătat, și până în 8 zile înainte de alegere, pe lângă încunoștiințarea subsemnatului, să se prezenteze în comună spre a face cunoștință cu poporul.

Hațeg, la 22 Faur 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. român al tractului Hațeg în înțelegere cu comitetul parohial.

Dr. C. Popescu,
protopop.

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare

Cuvântări bisericești

de arhimandritul **Ilarion Mircea**, egumenul sfintei mânăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminecile din Paresimi, 9 Dumineci după Rosalii și la unele sărbători de peste an. **Prețul 14 Lei.**

Nr. 394—1921 (50) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din **Sălașul de-sus**, în protopresbiteratul Hațeg, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele împremate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenții sânt poftiți a-și înainta cererile provăzute cu toate documentele necesare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul fixat și a se presenta în comună spre a face cunoștință cu poporul.

Hațeg, la 10 Martie 1922.

Oficiul protopresbiteral gr.or. al tractului Hațeg în înțelegere cu comitetul parohial.

Dr. C. Popescu,
protopop.

Catalogul

cărților și imprimatelor (blanchetelor) din editura și depozitul

Librăriei arhidiecezane

cuprinzând un număr foarte considerabil de cărți bune și folositoare, grupate în XXV de titli, precum și specificarea de blanchete în afaceri bisericești, școlare și epitropești pentru oficiile protopresbiterale și parohiale, asemenea și pentru direcțiunile liceelor și școalelor primare, a apărut și s'a trimis tuturor oficiilor protopresbiterale.

Se mai află în depozit **portretele MM. LL. regele Ferdinand I și regina Maria, a arhiepiscopului-mitropolit Andrei baron de Șaguna, Miron Romanul și Ioan Mețianu,** și a marelui mecenate **Emanuil Gozsdu,** precum și diferite icoane.

Se pot comanda la Librăria arhidiecezană **și odoare și odăjdii bisericești,** cu prețurile cele mai reduse.

Se publică separat broșurile dela 62 «Biblioteci» ce se află în depozit.

Comandele se execută mai avantagios prin rambursare.

Se primesc comande și pentru cărți cari nu se cuprind în catalog, procurându-se cu posibilă grăbire.

Librăria primește comande și pentru **procurarea de sigile și ștampile.**

Prețul catalogului: **2 lei,** ear porto postal **20 bani.**

Nr. 85—1922 (44) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Pischinț**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenții să și aștearnă cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul arătat, și până în 8 zile înainte de alegere, pe lângă încunoștiințarea subsemnatului, să se prezenteze în comună spre a face cunoștință cu poporul.

Orăștie, 1 Martie 1922.

Oficiul protopopesc ort. român al Orăștiei, în înțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domșa,
protopop.

Cum se vindecă Reumatismu și Gutta

este o broșură foarte interesantă și instructivă. Acolo veți găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de șeale, durerilè de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum și modul lor de vindecare. Această broșurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereți chiar astăzi această broșurică, prin o cartă postală adresată la

FARMACIA VOREL din Piatra-N. Moldova

M. C.

lui Dumnezeu. Știința și filozofia sacră nu ne înarmează ochii cu microscoape și cu telescoape, și nici rațiunea cu silogisme ca să căutăm pe Dumnezeu, când Biblia ne ajută să-l simțim în noi și să trăim într'însul prin consacrare.

Catolicismul din timpul din urmă s'a dovedit reacționar spiritului nou filosofic și științific; între el și ortodoxism se deschide o prăpastie din ce în ce mai haotică. Protestantismul *luteran* și calvin își menține predispoziția a se absorbi cu doctrinele filosofice curente, ceea ce nu cadrează cu ființa ortodoxiei, cu toate că în teologia științifică dela noi se resimte influența lor. Abia e la început contactul nostru cu cultura religioasă engleză, care mânecă din catolicism și nu e papistă, și e națională și progresistă fără a fi revoluționară ca cea reformată. Biserica anglicană caută să profite din conservatismul ortodox, iar noi să profităm din spiritul ei progresist.

Michelet se cugeta în veacul trecut la o nouă Biblie a umanității în care toate neamurile să scrie câte un capitol. Școala nouă religioasă biblică dovedește că o astfel de încercare e superfluă, deoarece Biblia evreească are continuatori în toate literaturile neamurilor de pe pământ în cari idealurile nu sânt stinse nici falșificate. Aceasta carte poartă în sine suflarea Ființei divine și ori unde se deschide, sufletele se trezesc idealurile eterne nu mai apun, mintea se luminează și viața se încheagă în opere nemuritoare.

Tâlcuirea Bibliei ca literatură, după autorii, cari se vor cita în articolele ce vor urma pe rând în foișoarele viitoare, — e prima încercare la noi și nu e scutită de neajunsurile unei lucrări făcute la o depărtare atât de mare de Anglia și în lipsa celor mai complecte opere ca: Driver Introduction to the Literature of the old Testament (1892). Hatch: The influence of Greek-ideeas and usages upon Christian Churche (1892) William Robertson Smith: Religion of Semitos (1894) Jevon: Introduction to the history of Religion (1896) Ewald: The History of Israel. The book of the tweloe pro. profets (G. Adam Smith) *R. G. Moulton:* Modern Reader's Bible *Deau Farrar:* The Bible and its Supremacy. E. T. Bartelett: Scriptures Hebrew and Christian Un compendiu poporal e: The bife and literature of ancient Hebrews de L. Abbot, de care m'am servit mai des și autorii citați în text. Cu toate imperfecțiile sale, lucrarea ridică un glas către ori ce român: Luminează-te de duhul Scripturilor sfinte! *Tr. Scorobeț*

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 22 Martie (4 April) 1922 Nr. 24

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Sectarii în congres

(=) Dela Cluj se vestise zilele trecute, că în curând se vor aduna acolo, într'un congres general, adventiștii din întreaga Românie.

Profesia lor de credință se cam știe și la noi.

Americană de origine, secta adventiștilor, despărțiți în mai multe partide, are un trecut cam de opt decenii.

Li s'a dat numirea de adventiști, fiindcă așteaptă să sosească *venirea* a doua, cât mai neîntârziată, a Mântuitorului.

Adventiștii, separați în comunități cu deosebite organizații, se combat între sine și își fac concurență în câștigarea de adepți.

Cei mai puternic organizați, cari au pătruns, din America și din Germania protestantă, și în țara noastră, sânt adventiștii zilei a șaptea, adecă ceice — ca și evreii — serbează Sâmbăta în locul Duminecii.

Desvoltarea religiei ar aduce cu sine, ca *evreii* să primească creștinismul; adventiștii lucrează dimpotrivă: ca lumea *creștină* să treacă la credința iudaică.

Acești sectari își vânează oamenii mai ales dintre cei lipsiți de cultură, cari sânt mai ușor de convins, că sfârșitul lumii vine cu pași repezi, — «înțelepciunea» adventistă a pătruns adecă prin întunerecul veacurilor viitoare și a stabilit precis, când anume se va năruì lumea...

Celelalte învățături adventiste sânt, în mare parte, împrumuturi dela protestanți. Dar, lipsiți de cultură teologică, pocăiții restălmăcesc învățăturile mai greu de înțeles. Ca proroci falși ai acestor învățături, ei nu-și aleg mijloacele prin care să-și lățească ideile, și lucrează mai mult la întunerec, decât la lumină, ca orce sociătate cu organizație nebuloasă.

Adventistul privește formele bisericii ca lucruri «învechite», și, speculând unele scăderi și neajunsuri religioase, nu admite nici un fel de ierarhie; el glăsuește ademenitor la urechea țăranului de după războiu, când îi șoptește că nu trebue să recunoască alt păstor decât pe Isus Hristos, căci toți credincioșii, fie mireni, fie preoți, sânt deplin egali întru a propovădui cuvântul Domnului; îi mai spune că jurământ nu trebue să facă nici odată, ba nici serviciu militar... Ca să răspândească ideile acestea cât mai mult, adventistul nu pretinde — deocamdată — nici un ban pentru serviciile religioase, — dar nici nu-l refuză când i se ofere. Este însă deplin evident că prin propovăduirile sale, sectarul acesta atacă mai pe față, mai pe ascuns, biserica, armata și statul național.

In lipsa educației bisericești la popor și cu un număr redus de preoți, în satele noastre de astăzi sectarii ar putea desfășura o lucrare cu mari nădejdi de izbândă. Până acum, covârșitoarea majoritate a adventiștilor din țara noastră sânt neromâni, — dar luând în seamă fanatismul de care se inspiră pocăiții, ei pot ușor întoarce capetele naivilor, și pot deveni periculoși ideilor naționale, întocmai cum sânt comuniștii, — ale căror experimentări mai nouă le plătește scump Rusia de astăzi.

Orce boală este, cum spun doctorii, neasămănat mai ușor de prevenit, decât de lecuit. Tot astfel, adventismul, ajuns problemă politică și bisericească, trebue recunoscut din bun timp ca primejdie pentru statul nostru și biserica sa, și tratat de timpuriu cum cer interesele acestora.

Intru combaterea sectarismului și alegerea pentru acest scop a celor mai potrivite mijloace, au stăruit și stăruesc toate revistele noastre bisericești, de câte ori s'au ocupat cu sectarii.

Un mijloc dintre acestea este și participarea activă a credincioșilor la exercitarea dreptului si a răspunderii lor într'o comunitate religioasă. Colaborarea tuturor membrilor bisericii, în vederea aceleiași ținte, va consolida tot mai mult legăturile între dânșii, întărindu-i în contra pericolului comun.

In cursul veacurilor s'au ivit nenumărate rătăciri în fața învățăturilor creștinești. Biserica însă a ieșit biruitoare atunci. Atârnă dela energia și înțelepciunea contimporanilor, mireni și preoți, să iasă biruitoare și astăzi.

Parlamentul. Sfârșindu-se discuția asupra validărilor, senatul în ședința sa din 31 Martie a procedat la alegerea biroului. După ce s'a anunțat alegerea președintelui, senatorii arde-

---

FOIȘOARA

Cuvântare pentru Vinerea Mare

Și mergea după El mulțime multă de norod, și de muieri, care plângeau și se tânguiau pentru dânsul. Și întorcându-se către ele Isus, a zis: Fiicele Ierusalimului, nu mă plângeți pe mine, ci pe voi vă plângeți și pe fiii voștri.

(Luca XXIII, 28).

Acestea sânt cuvintele, pe care le-a adresat Domnul nostru poporului lui Israil și în deosebi muierilor israiltene, care mergeau în urma lui pe Golgotha și nu puteau a-și opri lacrimile lor la privirea suferințelor Sale. Dar oare aceste cuvinte nu se adresează cumva și nouă, cari sântem creștini? N'avem și noi oare să ne plângem pe noi înșine, în aceasta zi, care ne amintește Patimile Mântuitorului și moartea Sa pe cruce? Purtarea Iudeilor față de Isus a fost din partea lor o greșală nemărginită, și ei aveau, numai ce e drept să se plângă mult mai mult pe sine-înșiși, decât pe El. Dar greșala noastră este oare mai puțin mare decât a lor?

Israiltenii n'au recunoscut pe Hristos de Mesia cel adevărat și l-au respins: aceasta a fost întâia lor greșală. Și cu toate acestea ei aveau toate mijloacele de a-L recunoaște, ei puteau, ei trebuiau să-L mărturisească și să-L primiască. Nu numai în decurs de mai multe generațiuni, ci vreme de mii de ani îi învățase Dumnezeu despre venirea Mesiei. Le trimise un șir neîntrerupt de proroci, un lanț de profeții, care li descoperiau cu acurateță, ce fel va fi acest Mesia, în ce loc, în ce epocă, în ce chip se va arăta El lumii, cum va fi viața Lui, și ce lucruri va săvârși El. Evreii au fost martorii vieții lui Hristos, și li era cu neputință să și închiză ochii dinaintea evidenții preciziunii, cu care se îndepliniseră într'ânsul toate aceste prorocii. Ei ascultaseră învățăturile sale dumnezeești; ei putuseră să se convingă, că «niciodată nu a grăit om, ca acest om» (Ioan VII, 46); ei fuseseră de față la faptele sale minunate «care nimeni altul n'a făcut» (Ioan XV, 24). Insă ce s'a întâmplat? Orbiți de prejudecățile lor, mânați de mânie, amăgiți de patimi, fiii lui Israil n'au cunoscut pe adevăratul Mesia, pe care îl așteptaseră de atâta amar de vreme.

Și noi, fraților mei, cari sântem sfințiți lui Hristos începând din ciasul nașterii noastre, sau mai bine, dela botezul nostru, am învățat a crede într'ânsul, ca și în Fiiul lui Dumnezeu, Mântuitorul Nostru. Dar, când anii s'au strecurat, și când faptele noastre au ajuns a fi rezultatul simțului nostru propriu și al voinței noastre, ce a devenit atunci credința noastră? Aruncați o privire nepărtinitoare împrejurul vostru: câte persoane nu veți descoperi, cari, cu toate-că aparțin pe din afară la societatea creștinească, au pierdut credința întru Hristos, nu mai fac din acest lucru o taină, și se fălesc chiar cu nepăsarea și cu necredința lor? ce de oameni sânt printre noi, a căror credință este într'atâta de slabă, atât de clătinătoare, încât deaproapele n'ar fi în stare să spună, mai mult decât ei înșiși, dacă peste tot, ei, *da* sau *nu*, mai au vr'o drojdie de credință în inima lor! Intrebați-vă înși-vă conștiința voastră: mai există într'însa

lenii părăsesc liniştiţi incinta senatului. Preşedinte este ales dl Mihail *Pherekyde* cu 122 voturi fiind şi un buletin alb. Se aleg vice preşedinţi ai senatului dnii Const. Dimitriu şi Grigore D. Vasiliu din regatul vechi, Dr. Gheorghe Popovici din Ardeal, Gh. Vasilko din Bucovina şi Dr. D. Lascu din Basarabia.

La cameră se continuă validările. —

Despre retragerea din parlament a reprezentanţilor opoziţiei organul oficios al guvernului, ziarul Viitorul, scrie următoarele:

Reprezentanţii partidelor şi grupărilor oposiţioniste din senat, cari trec de zece dar nu ajung la 15, terminând discuţiunea validărilor, au părăsit şedinţa, fără nici o nouă declaraţiune asupra trecutului şi fără nici o promisiune în ce priveşte viitorul. Acelaş lucru sânt hotărâţi să l facă şi reprezentanţii opoziţiei din cameră. Birourile camerei şi senatului, — negăsindu-se în faţa unor declaraţiuni formale de retragere şi până la încheerea sesiunii ne mai existând 20 de şedinţe, dela care reprezentanţii opoziţiei să aibă ocazia să absenteze, — nu vor putea să declare vacante locurile neocupate şi nici nu vor putea lua măsuri în vederea unor alegeri parţiale.

Cursurile pastorale

Despre cursurile pastorale, organizate în arhidieceza noastră, se rosteşte Biserica Ortodoxă Română, nrul mai nou, în următorul mod:

«Cursurile pastorale dela Sibiu, inaugurate de I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae, sânt prin felul de organizare ce li s'a dat, un eveniment important în istoria bisericii şi a neamului nostru. Din dărâmăturile pricinuite de războiu curge o nouă viaţă, a ieşit o nouă orientare a vieţii sufleteşti. Probleme noi frământă omenirea şi deslegările ce li se vor da sânt cu totul altele de cât cele din trecut. Păstorul de suflete trebuie să fie în curent cu toate aceste schimbări, cu toată această lume nouă de idei şi simţiri, să le înţeleagă şi aprecieze după adevărata lor valoare şi să ştie ce poziţie să ia faţă de ele, dacă vrea să-şi îndeplinească şi mai departe în chip conştiincios rolul de păstor sufletesc şi ţine ca glasul său să fie ascultat. Cu toată lipsa de orientare morală, cu tot haosul în care plutim, cu tot sbuciumul sufletesc de care suntem coprinşi, terenul este prielnic pentru o intervenţie cu succes a religiunii lui Hristos, spre a aduce lumină şi a pune ordine în haosul ce bântuieşte sufletele. Starea haotică nu mai poate dăinui mult şi vindecarea ei nu se găseşte altundeva, n'o poate da alt cineva sau altceva de cât Iisus Hristos şi Evanghelia sa, prin acel dumnezeesc aşezământ care se chiamă biserică. Biserica singură are balsamul ce vindecă în chip sigur rănile sângerânde ale sufletului omenesc, numai să ştie preoţii cum să l administreze, căci bolnavii de azi nu mai sânt sufleteşte la fel cu cei de ieri şi trebuie umblat cu ei altfel. Ori ce prilej, ori ce mijloc care poate pune preoţimea română în posesiunea acestui nou tratament al epidemiei sufleteşti de care sufere omenirea astăzi, e bine venit şi dacă nu se prezintă altcum, trebuie căutat, provocat.

Aceasta a înţeles-o minunat I. P. S. Mitropolit al Sibiului, când a rânduit ţinerea cursurilor pastorale. Au înţeles-o şi preoţii, cari s'au grăbit să vină la cursuri de prin văi şi dealuri, din munţi şi din câmpie, din sate şi din oraşe, în număr cu mult mai mare decât se aştepta. Au venit chiar din cei cari n'au fost chemaţi în această serie. Faptul e foarte îmbucurător şi inima tuturor bunilor români se umple de nădejdi frumoase la auzul unei asemenea veşti.

Fie ca ele să se realizeze cât mai din plin!»

Citind ziare

Cuvinte urâte, despre slujitorii bisericii, se tipăresc de o vreme încoace în ziarul dela Deva, *Solia Dreptăţii*, ziar care poartă în frunte cuvintele «*Organ al partidului naţional*», şi «*Proprietar: Dr. A. Vlad*».

In numărul său din urmă, dela 30 Martie a. c., organul dela Deva publică din condeiul unor «naţionalişti», în parte anonimi, într'o proză rimată câteva coloane întregi de asemenea atacuri nesocotite şi de cel mai vulgar gust.

In felul acesta, — înjosind slujbele bisericeşti şi ocărând preoţimea în ziar menit să fie citit de publicul mare, — socotesc oare confraţii dela Solia Dreptăţii că se promovează cultura şi moralitatea poporului, sau se promovează gustul citirii?

Admitem că vor fi şi «popi» cu scăderi, mai mari sau mai mici, — dar, din faptul acesta, nu urmează că, pentru a stârpi şoarecii, trebue să încercăm şi să aprindem moara.

Dela sate

In 10/13 Martie 1922 a încetat din viaţă veteranul preot *Nestor Popa*, paroh în Veneţia-de-sus, tractul Făgăraş, şi a fost înmormântat la 12/15 Martie de preoţimea din jur cu cinstea cuvenită.

Nestor Popa s'a născut la 1839 în comuna Sinca-nouă, din o veche familie de preot. A funcţionat 21 ani ca învăţător la şcoala capitală din Veneţia-de-jos şi a fost unul din acei pionieri ai culturii şi limbii româneşti, cari au făcut din aceea şcoală poporală un izvor de lumină, la care în decursul vremii s'au adăpat toţi fruntaşii vieţii româneşti din împrejurime. A desvoltat şi o estinsă activitate extra-şcolară. Fiind cântăreţ şi tipicar bun, a instruat o mulţime de tineri în cântările şi tipicul bisericii, ear cântăreţii de azi ai bisericilor din jur cu recunoştinţă îşi aduc aminte de vrednicul lor instructor.

La anul 1883, urmând glasului chemării pentru care în adevăr se pregătise, fu ales şi sfinţit preor pentru parohia Veneţia-de-sus, pe care a păstorit-o cu vrednicie până în zilele de pe urmă ale vieţii sale pământeşti. In timpul păstoririi sale s'a reparat biserica în mai multe rânduri, apoi s'a edificat şcoala şi casa parohială. Adormitul în Domnul a fost unul din acei puţini preoţi, care — după-cum foarte nimerit l-a caracterisat vorbitorul dela groapă, — a murit cu gazeta în mână, deşi era în vrâstă de 83 ani. Acestei iubiri nemărginite faţă de carte este a se atribui, că părintele *Nestor Popa* şi-a păstorit credincioşii în aşa fel, că le a câştigat pe deplin dragostea şi încrederea. Numai aşa ne putem explica, că un popor întreg a erupt în plâns cu hohote, când s'a văzut părăsit de bătrânul preot iubit, care cobora liniştit în sânul mormântului lângă iubita sa soţie plecată cu 20 ani înainte din mijlocul nostru.

Pe lângă familia întristată şi credincioşii săi rămaşi fără păstor sufletesc, îl deplângem şi noi preoţimea din jur, care am învăţat foarte multe din experienţa sa bogată. Peste 60 ani a muncit în ogorul neamului ca vrednic învăţător şi preot. Bunul Dumnezeu să-l odihnească împreună cu drepţii Săi. *Cor.*

Nr. 2121.

Notificare oficială

Atragem atenţiunea Prea Onor. oficii protopresbiterale şi a onoratelor oficii parohiale asupra dispoziţiunii § ului 9 din Statutele fondului de pensiuni arhidiecezan, prin care se dispune a se purta pentru augmentarea acestui fond un disc de două ori pe an, şi anume la Duminica Floriilor şi a doua zi de Rusalii. Prin urmare oficiile parohiale să dispună purtarea acestui disc, ear suma ce se va aduna a o trimite oficiului protopopesc concernent în termin de 8 zile; oficiile protopopeşti au să subştearnă Consistorului arhidiecezan pe lângă conspect banii colectaţi, în timp de 15 zile.

Sibiu, din şedinţa senatului epitropesc, ţinută la 19 Martie 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Ştirile zilei

Predică în catedrală. Duminica trecută a ţinut în biserica noastră catedrală părintele Dr. Aurel Crăciunescu, profesor seminarial, o frumoasă predică.

Unificarea sufletească. In faţa unui public select, în frunte cu I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae* şi a număroşi elevi, a ţinut în sala cea mare a prefecturii Duminica trecută dl profesor dela liceul Gheorghe Lazăr din Sibiu *Ioan Sandu* o interesantă şi instructivă conferenţă despre *unificarea sufletească*. In mod logic, cu multă precizune şi claritate a tratat această chestiune din toate punctele de vedere. A fost ascultat şi urmărit de auditoriu cu multă atenţiune şi des aprobat şi aplaudat. Asupra acestei conferenţe vom reveni.

încă vr'o schintee de credinţă creştină, vreau să zic, de credinţă vie, sinceră, tare, neclintită? Şi atunci, pe cine vom considera de cei mai vinovaţi: pe Iudeii, carii n'au cunoscut şi au alungat pe Hristos, sau pe aceşti creştini, cari, după ce L-au primit, după ce au crezut într'ânsul, L-au părăsit, L-au alungat şi-L delătură din inima lor? Dar o greşală atrage după ea aproape totdeauna o altă greşală, adeseori mult mai grea. Iudeii nu s'au mărginit a respinge pe Hristos; ei, ce e mai mult, L-au tratat cu o supremă nedreptate, cu o odioasă neumanitate. Reaua lor voinţă şi batjocurile lor s'au deslănţuit asupra Lui dealungul întregii durate a slujirii sale publice.

Către capătul activităţii sale, ei L-au denunţat tribunalelor ca pe un ordinar făcător de rele, — pe Dânsul, nevinovăţia desăvârşită, care n'a cedat nici odată păcatului; — ei L-au adăpat cu batjocuri, cu bătăi, cu umiliri, cu chinuri; şi au sfârşit osândindu-L la moartea cea mai ruşinoasă, la cea mai crudă, la moartea pe cruce. «Dar, ziceţi voi, este oare cu putinţă, ca creştinii să se facă vinovaţi de astfel de lucruri?» — Vai! nu numai că aceasta e cu putinţă: Nimic mai puţin nu se petrece sub ochii noştri. Fără îndoială, că astăzi nu mai stă în puterea omului de a umili şi de a răstigni pe Hristos, cum au făcut-o Iudeii: Hristos este în ceruri, împrejmuit de strălucirea măririi Sale.

Şi cu toate acestea există creştini, sau cel puţin oameni născuţi în sânul creştinismului, cari varsă asupra lui Hristos desonoarea şi insulta, în timp ce schimonosesc istoria lui evanghelică, în timp ce strâvestesc faptele lui cele mai sfinte, de vreme ce tăgăduiesc minunile lui, pe care le consideră de nişte basme şi de nişte chimere! Există creştini, cari necinstesc şi întristează pe Hristos, răsvrătindu-se împotriva învăţăturilor sale dumnezeeşti, răspingând dogmele sale sublime, din simplu motiv, că acestea rămân nişte taine nepătrunse pentru mintea omenească. Există ceva mai mult: există creştini, cari dacă nu răstignesc pe Isus Hristos în persoană, se silesc să răstignească sf. sa Biserică, care este trupul Lui, care îi este indisolubil unită; există vrăşmaşi, dacă nu declaraţi pe faţă, cel puţin ascunşi, cari se folosesc de toate mijloacele pentru de a o umili, a-i strica, a o persecuta în persoana credincioşilor săi fii şi-'n persoana păstorilor săi! Veţi zice, că se găsesc foarte puţini astfel de creştini; că printre noi nu se află de loc, că noi nu ne numărăm printre ei? Dare-ar bunul Dumnezeu, ca aşa să fie! Dar noi toţi, ori-care ar fi sinceritatea credinţii noastre, ori cât de înfocată ar fi dorinţa ce o simţim de a fi ucenici adevăraţi ai lui Isus, de câte ori nu insultăm numele Lui cel sfânt, ducând o viaţă împotriva poruncilor sale, mai curând păgânească decât creştinească; rămânând sclavii noua înşi-ne, sclavii mândriei, sclavii poftei după plăceri, în loc să slujim numai singur pe Domnul; plecându-ne genunchii noştri în faţa viţelului de aur şi al idolilor, pe care îi crează patimile noastre, în loc să ne smerim frunţile noastre înaintea Aceluia, căruia singur i se cuvine să fie obiectul închinăciunilor noastre!

Ştim, fraţii mei, că e neplăcut lucru să auzi adevărul, mai ales, când e vorba de noi înşi-ne. Dar oare nu înaintea crucii Mântuitorului său se cade mai presus de toate, ca creştinul să-şi deschiză inima sa şi să grăiască? Simţiţi voi oare toată întinderea dragostei lui Isus? El ne-a dat până şi viaţa sa. Să nu uităm, că sub strâmtorarea celor mai crude dureri de pe cruce.

Atât înainte, cât şi după terminarea conferenţei, corul bine disciplinat al liceului Gheorghe Lazar condus de profesorul C. Oancea a cântat mai multe cântări.

Căsătoria Principesei Marioara. In vederea apropiatei căsătorii a Principesei Marioara cu regele Alexandru, Regina Maria a României a sosit Duminecă la Belgrad, care cu prilejul acesta a fost întreg pavoazat cu culorile naţionale sârbeşti şi româneşti. Dela Belgrad se mai anunţă că dl Masaryk, preşedintele republicei cehoslovace, a fost ales cavaler de onoare pentru căsătoria regelui Alexandru cu principesa Marioara.

O nouă episcopie unită voiesc cu orice preţ greco-catolicii. Prin înfiinţarea celor două episcopii ortodoxe la Oradea mare şi Cluj îşi văd stângenită acţiunea de proselitism catolic, pe care o făceau în acele părţi cu atâta îmbelşugare, sub ocrotirea stăpânirii ungureşti. De aceea ar vrea să mute sediul episcopiei dela Gherla la Cluj, iară în Baia-mare să înfiinţeze o nouă episcopie. Să o facă, însă nu cu concursul şi pe socoteala statului român. Ortodoxii în Ardeal şi celelalte părţi de dincoace de Carpaţi, şi după reînfiinţarea celor două episcopii, — de tot 5 eparhii, au media 371.788 suflete de fiecare eparhie, pecând uniţii cu 4 eparhii, pe cari le au din trecut au media de 314.754 suflete de eparhie. Şi aceasta după datele statisticei vechi, favorabile lor. Azi populaţia s'a sporit în favorul ortodoxilor. Având deci şi în situaţia favorabilă lor mai puţini credincioşi un ierarh unit decât unul ortodox, pe ce temei se revendică un nou scaun episcopesc?

Lucrările catedralei dela Alba-Iulia continuă. Biserica încoronării, coridoarele şi clopotniţa din cetate sânt aproape complet terminate în partea exterioară. Pictura interioară a bisericii va putea fi gata în 3—4 luni. Clădirile pentru reşedinţa familiei regale şi pentru muzeu sânt de asemenea terminate. Comisiunea superioară a lucrărilor va hotărâ acum planul definitiv al amenajării interioare. Arhitectura tuturor clădirilor este reuşită şi se prezintă în condiţiuni mulţumitoare. In special interiorul sălei, numite a Unirii, unde vor fi festivităţile după solemnitatea încoronării, este tratat cu multă artă. Decoraţiunile sânt foarte reuşite.

Caz de moarte. Anunţăm cu multă părere de rău trista ştire despre trecerea din această viaţă a doamnei *Ana Dr. Stan*, soţia directorului nostru dela şcoala normală Andrei Şaguna, Dr. Vasile Stan în cea mai frumoasă etate a vieţii. Adormita în Domnul era înzestrată cu cele mai frumoase calităţi. Inimă bună şi nobilă. Adevărată soţie a bărbatului şi adevărată mamă a fiicelor sale, pe care aşa de timpuriu le-a lăsat orfane. In societatea românească sibiană era iubită şi stimată de toată lumea pentru afabilitatea şi delicateţa sa. Iar la şcoala normală adevărata ocrotitoare a elevelor.

Rămăşitele pământeşti ale răposatei s'au depus în 3 Aprii n. în cimitirul central.

Servicial funebral s'a celebrat prin I. P. C. Sa arhimandritul Dr. Eusebiu R. Roşca asistat de preoţii: Dr. Aurel Crăciunescu, R. Bucşa, Eugen Todoran, Gheorghe Maior şi diaconii Ilie Baleuţă şi Gheorghe Jurebiţă.

Răspunsurile funebrale le-a dat corul seminarial sub conducerea dlui C. Popa şi corul şcoalei normale sub conducerea dlui profesor T. Popovici în capela din cimiterul oraşului în prezenţa I. P. S. Sale mitropolitului *Nicolae*, a corpului profesoral dela şcoala normală şi a unui ales şi număros public, cu deosebire multe dame din societatea sibiană.

Sicriul defunctei era acoperit cu multe cununi şi flori naturale depuse din partea familiei şi prietinelor.

La finea serviciului divin părintele Crăciunescu a rostit un pătrunzător panegiric, în care a scos la iveală frumoasele şi distinsele calităţi ale defunctei.

Dumnezeu s'o odihnească cu drepţii, iar pe cei rămaşi în profund doliu, să i mângâie şi întărească.

Din partea familiei s'a dat următorul anunţ:

Cu inima îndurerată aducem la cunoştinţa tuturor rudeniilor, prietenilor şi cunoscuţilor, că scumpa noastră *Ana Dr. Stan, născ. Vidrighin* azi la ora 7 dimineaţa, după lungi şi grele suferinţe şi-a dat nobilul suflet în mânile Creatorului, în etate de 36 ani şi în al 17 lea an al fericitei căsătorii, împărtăşită fiind cu sf. taină a cumineca-turii. Rămăşiţele pământeşti ale iubitei noastre răposate vor fi ridicate din capela cimiterului central şi depuse spre veşnica odihnă în acelaş cimiter Luni, în 3 Aprilie a. c. la ora 3. d. a. Sibiu, 19 Martie (1 Apr l) 1922. Dr Vasile Stan, soţ. Irina, Liliana, fiice. Soră Vidrighin, mamă. Ioan Stan, socru. Petru, Nicolae, Dumitru, Bucur, Maria şi Sabina, fraţi şi surori. Coman Şogan, Mihail Stoica, Nicolae Stan, Maria Stan, Stanca Vidrighin şi Hareti Vidrighin cumnaţi şi cumnate. Precum şi numeroşi nepoţi şi nepoate. In veci pomenirea ei!

Preoţii armeni. In vederea reorganizării bisericilor armene din România întreagă s'a hotărât ţinerea unui congres al preoţilor armeni. Congresul se ţine la Focşani în 27—29 April a. c.

Urcarea taxelor poştale. Din ziua 1 April 1922 taxa scrisorilor simple atât pentru prima greutate de 20 grame, cât şi pentru surplus, 50 bani pentru fiecare 20 grame sau fracţiune. Carta poştală simplă 50 bani. Ziarele 5 (cinci) bani de 50 grame. Taxa de recomandare 2 (doi) lei. Taxa cartonului mandat în care se cuprinde şi achitarea la domiciliu 1 leu. Până la epuisarea actualelor formulare de cărţi poştale şi mandate, taxele specificate mai sus se vor complecta cu timbre mobile. Mandatele să admit până la zece mii valoarea, ear taxele sau fixat pentru prima sută câte 50 (cincizeci) bani de fiecare 25 lei, afară de taxa 2 lei cuvenită pentru prima sută câte 1 lei de fiecare sută sau fracţiune de sută. Pentru mandatele mai mari de 1000 unamie afară de taxa de 11 (unsprezece) lei cuvenită pentru prima mie, se percepe câte 5 lei de fiecare mie sau fracţiune de mie. Dela menţionata dată taxele mandatelor se vor încasa în numerar prin registrul de prezentarea mandatelor, ear nu prin timbre ca până în prezent, — deci numai taxa cartonului se percepe prin timbre, ear taxele propriu zise de mandate în numerar. Taxa telegrafică pentru mandate telegrafic 10 lei. — La mesagerii taxa pe greutate 3 lei de kgr., ear pentru valoare 3 lei de mie sau fracţiune inclusiv zece mii lei şi pentru surplus câte 1 leu de fiecare mie lei. Pentru telegrame 50 bani de cuvânt. Taxele convorbirilor telefonice 2 lei în teritorul comunei, 5 cu posturile din interiorul judeţului, 8 lei cu posturile din judeţe vecine şi 10 lei cu posturile din alte judeţe.

Mulţămire. Deoarece biserica actuală din Porumbacul-de-jos (tr. Avrig) după împrejurările de azi nu mai corespunde cerinţelor, încă în anul 1912 în şedinţa din 22 Noemvrie subscrisul ca preşedintele comitetului parohial am propus înfiinţarea unui fond de clădire împreună cu modalităţile sporirii lui. Primindu-se propunerea s'a pus bază la «Fondul de clădire al bisericii ort. rom. din Porumbacul-de-jos». Concluzul acesta s'a aprobat de Prea Ven. Consistor sub Nr. 15208/1912. De atunci m'am folosit de toate mijloacele pentru sporirea lui, aşa că cu finea anului 1921 atinge suma de 23,963 21 Lei. Pentru sporirea acestui fond am făcut apel la credincioşii bisericii noastre în America, trimiţând apelul lui Ilie Ghenea în April 1921. Acest credincios, împreună cu ai săi, au colectat suma de 203 dolari 20 cenţi, cari bani schimnbâdu se acolo în valuta noastră, s'a trimis pe numele subscrisului un cec de Lei 25,725 spre a se folosi la augmentarea fondului de clădire. Suma de 203 dolari 20 cenţi s'a colectat dela următorii evlavioşi creştini afători în America: (sumele sânt indicate în dolari şi cenţi) Ilisie şi Maria Ghenea 16·20. St şi Susana Comşuţ 6 P. Glăjar, Oct. şi Paraschiva Poşa, N. Călefar, D. Oprişiu, G. şi Filofta Ardelean, G. Marinescu, V. Hocioagă, P. Cotoară, G. Albean, A. Cotoară şi N. şi Maria Hocioagă, fiecare câte 5 40. D. şi Raveca Cotoară, N. Schiop, I. Banu, D. şi Victoria Poşa, I. Paştea, fiecare câte 5. Ioan Iac. Măţău 2. Ioan I. Măţău 1, toţi din Porumbaculde jos. Ioan şi Elena Măsar 5. I. Călefariu 1. L. Cândea 0 50. N. şi Maria Călefariu 1, toţi din Sărata. Societatea Lumina Poporului Indianopolis Indiana 10, P. Mihaiu 0·50. G. Bărdaş 0·50. M. Mihaiu 1. Toader şi Maria Vacă 1·50. N. Trandafir şi G. Strava, câte 1, toţi din Porumbaculde sus. Filip şi Maria Vlădoiu, Simion G. Potcoavă, C. Vlădoiu, Raveca Olariu, G. I. Stăniloiu, I Năpar. G Potcoavă, câte 1. I Nasia 0 50, B. Negrea 0 25, toţi din Vlădeni. G. V. Dan din Mândra 0·50. I. David şi Sam Micu Săcădate 3. Ilie Maxim, Toma Maxim şi Ioan şi Ana Filip, câte 1 din Săcădate. N. Neagu, N. Stanciu şi M. Muntean, din Apoldul-mic, câte 1. Rosalim Frasie, Sebeşul inf. 2. G. Mărinca, Ludoşul-mare, 5. G. Stanciu 1, Rafira A. Dobrin 0 50. Ana A. Dobrin 1, Eugenia Suciu 0 50, din Arpaşul dejos. V. Dobrin 1, George şi Paraschiva Dobrilă 1 şi G. Stoicuţu 0·50, din Arpaşul de-sus. Ioan Buneriu şi Rogozia 5, V. Stoia 0·50, din Drăguş. N. Orzea, I. S. Orzea şi A. Halmaghi, câte 1, Scoreiu. Ilie Oitean 1, N. Christina 1 şi I. Cătană 0·50, din Mercurea. I. Avram, din Haugău, 1. N. Todoruţ, Alba Iulia, 0·50. Samuilă S. Buhoiu, Dorstadt, 1. F. M. Kirchpetric, fotograf, Indianopolis, 0·50. N. Clonţa, Viştea-de-sus, 0·50. D. Jităian, Seliştе, 1. P. Rusu 1 şi V. Rusu 0·50, din Cergăzău. Ioan G. Adam 1, Oprea Barb 1 şi G. Stănculescu 0·50, din Negoiu-Dolj. Petrache Velescu, Cetate-Dolj, 1·75 Ilie Coman, Ghidici-Dolj, 1. T. Rus, Nasna, 0·20. S. Costea, Deag, 0·50. Isidor Peterlicean, Lichinţa, 0 50. I. Chirilut, Civara-inf., 0·50. G. Topuzu, Băileşti, 0·50, N. Dobrotă, Poiana, 0|50. N. Mauru, Scorei, 2. O. Botu 1 şi G. Grama 2, din Beclean. D Solomon, Şercăiţa, 1. Nicolae şi Paraschiva Budac, Cârţişoara, 2. N. Avram, Sumugu, 1. I Becherescun, Băileşti, 0·50. I Ghibu, Pianul-de-sus, 1. I. Teculeţu, Colun, 1. Stefan Marcu, Ghidici, 1. Traian Vaneli, Ghidic, 0 50. — Această sumă s'a adăugat la fondul de clădire, ear numele dăruitorilor se vor introduce în Cartea de aur a bisericii. Dumnezeu să răsplătească fiecăruia pentru jertfa adusă în interesul sf. noastre biserici. Porumbacul-de-jos, 28 Martie 1922. *Dimitrie Mandeal*, paroh ortodox român.

El s'a rugat pentru Iudeii, cari Il răstigneau: «Părinte! lartă-le lor.» Am putea noi să ne îndoim, că El n'ar fi gata să ne ierte şi nouă, deşi noi L-am supărat, în aceeaş măsură, şi poate că mai mult, decât Iudeii? Dar să mergem către Isus din toată inima noastră, să ne plângem în faţa lui, pe noi înşi-ne, să plângem neputinţele noastre; nedreptăţile noastre, infidelităţile noastre; să strigăm din adâncul sufletelor noastre: Doamne Isuse care ai murit de bună voie pentru noi, miluieşte-ne pe noi! lartă-ne nouă cârtirile noastre nebune împotriva Sfinţeniei vieţii Tale pământeşti, împotriva dumnezeirii învăţături, Tale, împotriva Sfintei Tale Biserici! Acopere cu vălul milelor Tale toate aceste păcate, prin care greşim noi neîncetat înaintea Ta». Aci, fraţii mei, la picioarele crucii Mântuitorului nostru, ni se cade nouă să intrăm pe calea unei adevărate întoarceri, pe calea unei căinţe sincere; căci pe cruce s'a săvârşit jertfa răscumpărării noastre, pe cruce a fost vărsat sângele dumnezeesc, care poate să ne curăţească de toate păcatele noastre, ori care ar fi greutatea lor. Amin.

Prelucrare de: *Minimus*

Gospodine practice!
cereţi exclusiv
Praf pentru copt „ANKER"
Zahăr de vanilie „ANKER"
Praf de budincă „ANKER"
fiind acestea în calitate cele mai bune.
Produsul fabricei de praf pentru copt şi zahăr vanilin „ANKER". SIBIU 2—3
(51)

Cum se vindecă Reumatismu şi Gutta
este o broşură foarte interesantă şi instructivă. Acolo veţi găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de şeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum şi modul lor de vindecare. Această broşurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereţi chiar astăzi această broşurică, prin o cartă postală adresată la
FARMACIA VOREL din Piatra-N. Moldova

„CASSA DE PĂSTRARE“ institut de credit şi de economii, societate anonimă, în Săliște

Convocare

Domnii acţionari ai «Cassei de păstrare» institut de credit şi economii, societate anonimă în Săliște, sânt invitaţi la

a XXXVIII-a adunare generală ordinară

dela înfiinţarea institutului ca reuniune, resp. la

I-a adunare generală ordinară

de la transformarea lui în societate anonimă, conform § 16 din statute, pe *Joi în 20 Aprilie 1922* st. n. la ora 3 p. m. în sala festivă a şcoalei ort. române din Săliște pe lângă următorul

PROGRAM:

1. *Deschiderea şi constituirea adunării generale.*
2. *Raportul Consiliului de administraţie şi raportul Consiliului de supraveghiore.*
3. *Stabilirea bilanţului pro 1921 şi darea absolutorului Consiliului de administraţie şi Consiliului de supraveghiare pentru gestiunea anului expirat.*
4. *Distribuirea profitului net.*
5. *Distribuirea cvotei de binefacere.*
6. *Modificarea § 4 din statute.*
7. *Fuzionarea institutului «Brădetul» din Orlat cu institutul nostru.*
8. *Fixarea marcelor de prezenţă pentru anul curent.*
9. *Alegerea în Consiliul de administraţie a 3 membri cu mandat de 6 ani.*

Domnii acţionari cu vot decisiv — adecă aceia, cari sânt trecuţi cu cel puţin 3 luni înainte de adunarea generală în registrele acţionarilor — sânt în sensul § 17 din statute rugaţi, a-şi depune acţiile scrise pe numele lor şi documentele de plenipotenţă la cassa institutului cel mult până în 18 Aprilie 1922, ear la institutele, cari sânt membre la «Solidaritatea», până la 15 Aprilie a. c.

Săliște, la 23 Martie 1922.

Consiliul de administraţie.

Contul Bilant

Active

	Lei	b.	
Cassa în numerar	1.458,914	91	
Monete	1,252·75		1.460,167·66
Capitale elocate la alte bănci			216,012·—
Cambii			228,370 50
Imprumuturi hipotecare			314,424·68
Credite de cont-curent			8.222,290 64
Credite personale			37,739 50
Efecte publice şi diverse acţii			3.770,061 20
Casele institutului, casa naţională, casele sucursalei Mercurea			200,000·—
Mărfuri şi cereale			953,798·15
Misa institutului la prăvălia I. Comşa şi fiu			250,000·—
Depunerea înfiinţândului spital Săliște			113,626·79
Depunerea fond. de pensiune	44,790·94		
Efectele fondului de pensiune	20,459·—		65,249·94
Mobiliar			18,866·—
Diverse conturi debitoare			293,966·75
			16.144,573·81

Pasive

	Lei	b.	
Capital societar	800,000·—		
Capital soc. Emisiunea nouă	1.200,000·—		2.000,000·—
Fondul general de rezervă	800,000·—		
Fondul special de rezervă	60.681·08		
Fondul de binefaceri	24,774 04		
Fondul spitalului public Săliște	113,626·79		999,081·61
Fondul de pensiune al funcţionarilor inst.			65,249·94
Depuneri spre fructificare			12.725,249 43
Diverse conturi creditoare			17,008 67
Interese tranzitoare anticipate pe 1922			8,469 65
Dividende neridicate			13,085·—
Profit transpus din anul trecut	4,466.29		
Profit net	311,962·92		316,429·21
			16 144,573·81

Contul Profit şi Perdere

Debit

	Lei	b.	
Interese:			
pentru dep. spre fructificare	530,345·12		
pentru acţiile noui	23,375·07		553,720·19
Spese:			
salare, adaus de scumpete şi relut de cvartir	235,839·84		
imprimate, reg. porto, div.	81,300·86		
marce de prezenţă	10,250·—		327,390·70
Contribuţiune:			
directă şi aruncuri	24,024·93		
după interesele depunerilor	49 016·55		73,041·48
Profit transpus din anul trecut	4,466·29		
Profit net	311,962·92		316,429·21
			1.270,581·58

Credit

	Lei	b.	
Profit transpus din anul trecut			4,466·29
Interese:			
Dela cambii	17,652·78		
Dela împrumuturi hipotecare	16,690·12		
Dela credit de cont-curent	438,485·77		
Dela credite personale	6,474·55		
Dela efecte	167,368·19		
Dela depuneri proprii	21,683·36		668,354 77
Chiria			11,670·91
Profit dela monete			130 803 69
Profit dela cereale şi mărfuri			88,223·34
Proviziuni, venit dela prăvălie şi altele			367,062·58
			1.270,581·58

Săliște, la 31 Decemvrie 1921

C. Herţia m. p., director executiv. Liviu Herţia m. p., contabil.

CONSILIUL DE ADMINISTRAŢIE: (53) 1—1

Dr. Comşa m. p., prez. **Avram S. Pecurariu** m. p. **Dr. I. Lupaş** m. p. **I. I. Lăpedatu** m. p. **Ionel Comşa** m. p. **I. Chirca** m. p. **Dr. D. Borcia** m. p. **N. Henţiu** m. p. **D. Lăpădat** m. p. **Dr. Schiau** m. p. **D. Vulcu** m. p. **Dr. G. Măcelar** m. p. **I. Popa** m. p. **Ioan D. Bârsan** m. p. **Ioan Popescu** m. p. **D. Stroia** m. p. **N. Jurca** m. p.

Subsemnatul consiliu de inspecţiune am examinat conturile prezente şi le-am aflat în deplină regulă şi în consonanţă cu registrele institutului.

Săliște, la 23 Martie 1922.

Dumitru St. Herţia m. p., prez. **Dr. I. Miclea** m. p. **Ioan Dăian** m. p. **Ilie Floaşiu** m. p. **Constantin Crişţiu** m. p. **Antonie German** m. p. **Dumitru Moga** m. p.

„POPORUL“ institut de credit şi cassă de schimb societate pe acţii în Săliște

Convocare

P. T. Domnii acţionari ai institutului de credit şi cassă de schimb «POPORUL» societate pe acţii se convoacă la

a XIV adunare generală ordinară

ce se va ţinea *Duminecă în 23 Aprilie st. n. 1922* la ora 2 d. a. în sala şcoalei ort. române din loc cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. *Constituirea adunării, constatarea acţionarilor prezenţi şi a voturilor.*
2. *Raportul direcţiunii.*
3. *Prezentarea bilanţului pe anul 1921, raportul comitetului de supraveghiare, darea absolutorului atât direcţiunii, cât şi comitetului de supraveghiare.*
4. *Impărţirea profitului curat.*
5. *Fixarea mărcilor de prezenţă.*
6. *Intregirea direcţiunii.*
7. *Eventuale propuneri.*

Domnii acţionari cari doresc a lua parte la aceasta adunare cu vot decisiv, au să depună reversele (acţiile) eventual documentele de plenipotenţă, la cassa institutului cel puţin cu 48 ore înainte de deschiderea adunării (§ 17 din statute).

Pentru cazul că numărul acţionarilor nu ar fi suficient pentru aducerea de concluze valide, prin aceasta se convoacă o altă adunare pentru ziua de *30 Aprilie st. n. 1922* în acelaş loc, la aceeaş oră şi cu aceeaş orcine de zi, când se vor aduce concluze valide, fără dosiderare la numărul acţionarilor, al acţiilor reprezentate şi al voturilor.

Săliște, la 26 Martie 1922.

(54) 1—1 **Direcţiunea.**

Bilanţ la 31 Decemvrie 1921

Activ

	Lei	b.	
Cassa			37,376·28
Monete			250,537·35
Depuneri proprii			168,508 70
Efecte: Publice	100,294·—		
Acţiuni dela bănci	26,125·—		126,419·—
Cambii de portofoliu			54,270·50
Obligaţiuni cu cavenţi			95,105·—
Obligaţiuni hipotecare			317,606·—
Debitori în cont-curent			767,936·30
Imobile			100·—
Mobilier			100·—
Cereale			264,006·36
Diverşi Debitori			64 547·01
Conto Filiala			250,000·—
			2.396,512·50

Pasiv

	Lei	b.	
Capital			80,000·—
Fond de rezervă	40,500·—		
Fond spec. de rezervă	6,565·51		
Fond de binefaceri	2,000·—		
Fond de pensiuni	6,000·—		
Fond dif. de curs la efecte	6,983·50		62,049·01
Depuneri spre fructificare			1.905,313·49
Dividendă neridicată			1,473·50
Interese transitorii			4,802·90
Conto Filiala			250,000·—
Conturi corente			58,927·—
Filiala Profit net:			
din anul 1920	1,030·33		
din anul corent	32 916·27		33,946·60
			2.396,512·50

Profit şi Perdere

Debit

	Lei	b.	
Interes după dep. spre fructificare			70,664·80
Salarii			38,372·—
Mărci de prezenţă			1 660·—
Spese, porto, tipărituri etc.			30,802.63
Contribuţiune:			
Dare după interese depuneri	6,842.65		
Dare directă şi aruncuri	1,650·25		8,492·90
Profit net:			
din anul 1920	1,030·33		
din anul corent	32,916·27		33,946·60
			183,938·93

Credit

	Lei	b.	
Profit transpus din anul 1920			1,030·33
Interese:			
dela cambii	1,882·03		
dela obligaţiuni cu cavenţi	5,381·43		
dela obligaţiuni hipotecare	16 549·08		
dela conturi corente	38,598 55		
dela depuneri proprii	14,864·46		
dela efecte	6,673·20		83,948·75
Venite dela monete, cereale, filiala			72,976 95
Comision, provizii etc.			25.982·90
			183,938·93

Săliște, la 31 Decemvrie 1921.

N. Hociotă m. p., contabil.

DIRECŢIUNEA:

Dr. M. Lupaş m. p., preşedinte. **Dr. N. Petra** m. p. **I. Bratu** m. p. **I. St. Herţa** m. p. **Ioan Pavel** m. p. **Oprea Soră** m. p. **N. Lupaş** m. p. **Oprea Borcea** m. p. **Ilie Mărtin** m. p. **H. Dădârlat** m. p. **D. N. Răcuciu** m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghere am examinat conturile prezente şi le am aflat în consonanţă cu registrele principale şi auxiliare ale societăţii

Săliște, la 26 Martie 1922.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE:

Elie Petruţiu m. p., preşedinte. **Constantin Ţintea** m. p. **Ioan Dădârlat fot.** m. p. **Danil Bârsan** m. p. **Ioan Dădârlat** m. p.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 25 Martie (7 April) 1922 Nr. 25

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Nr. 2497 Pres.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu arhiepiscop al arhidiecezei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu și mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramureș.

Iubitului cler și popor din arhidieceza noastră, dar și pace dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru Isus Hristos.

Având în vedere §§-ii 89 și 90 din Statutul Organic, convocăm și prin aceasta declarăm convocat Sinodul ordinar al arhidiecezei noastre în biserica catedrală din Sibiu în *Dumineca Tomii*, adecă la *10/23 April a. c. la 9 ore a. m.*, când se vor începe ritualele bisericești, iar după acestea va urma deschiderea sinodului în localul designat spre acest scop.

Sibiu, la 23 Martie 1922.

Nicolae
arhiepiscop și mitropolit.

La Dumineca Floriilor

«Osana» — și «să se restignească».

Acestea sânt cuvintele prin cari evanghelia Domnului caracterizează pentru eternitate zilele mari în cari intrăm cu Dumineca Floriilor.

Poporul cunoaște pe Impăratul său, i se pleacă și i se închină strigându i «Osana» — ear după câteva zile acel popor cu furie sălbatică îi strigă «să se răstignească».

Celce a dat lumină orbilor, Celce a înviat morții, Celce ține în mânile sale toate — primește triumful pe care îl pregătește poporul; dar își continuă în acelaș timp opera, pentru care a venit pe pământ. Se supune crucii și morții.

Trebuiau să se plinească Scripturile.

Fiul omenesc trebuia să se dea pe sine patimilor și morții, pentruca a treia zi să învieze.

Trebuia în acelaș timp ca pildă vecinică să stabilească pe pământ Impăratul cerurilor despre nestatornicia lumii acesteia.

Stăpânire și domnie lumească așteaptă omul dela Mesia cel făgăduit. In această așteptare omul strigă osana celui ce vine întru numele Domnului; dar când Domnul îi spune, că «împărăția mea nu este din lumea aceasta» — atunci omul strigă Impăratului cerurilor «să se răstignească».

Iată aici natura omului înfățișată de evanghelie în adevărata ei stare.

Voință prea înaltă și taină ascunsă și nepătrunsă este venirea Mântuitorului pe pământ.

In planul divin nimic nu se schimbă.

Mai înainte de veci hotărâte erau toate cele ce avea să se întâmple.

S'au hotărât și s'au întâmplat toate, pentru-ca «cuvântul trup să se facă». Trebuia, ca cel ce a zis oamenilor: «învățați dela mine, că blând sânt și smerit cu inima», să se facă pe sine pildă vecinică de statornicie și abnegațiune față de undele și valurile mânate de vânturi, în forma cărora ne prezentează evangelia și experiența gândurile și părerile oamenilor.

Blândețe și smerenie ne-a învățat Domnul cu cuvântul. Blândețe și smerenie ne-a arătat cu fapta, când îi striga poporul osana. Blândețe și smerenie, abnegațiune și iertare ne-a învățat Domnul pe cruce, zicând celor ce îl batjocoreau și chinuiau: «Doamne iartă-le, că nu știu ce fac».

Intrăm astăzi în sfânta biserică, ca să ne închinăm Domnului și Dumnezeului nostru, ținând în mânile noastre stâlpări întru aducerea aminte a evenimentului celui mare petrecut pe calea către sfânta cetate cu ocaziunea întrării triumfale a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos în Ierusalim.

Ne deosebim noi ceice astăzi luăm și ținem în mânile noastre stâlpări în sfânta biserică și în casele noastre de poporul carele a purtat stâlpări de finic la întrarea triumfală a Mântuitorului în sfânta cetate.

Știm adecă cei de astăzi, că stăpânirea și împărăția Mântuitorului asupra lumii s'a arătat și s'a dovedit pentru eternitate prin moartea Domnului pe cruce pentru păcatele noastre și prin învierea Lui cea de a treia zi.

Iar aceasta s'a întâmplat, pentru-ca să se îmbine ceriul cu pământul, să se bucure pământul de darurile și bogăția spirituală a ceriului, și ceriul să domnească în pământ.

FOIȘOARA

Cartea Cărților

Cărțile nu sânt lucruri moarte. Ele sânt potențele gândirilor și ale simțemintelor în fiecări și sânt menite să producă și în sufletul cititorului căldura și înălțarea din clipa zemislirii în autor. Cărțile care închid într'însele adevăruri vii, nu pier și concentrează simțirea și cugetarea omenirii devenind proprietatea ei sufletească. O astfel de scriere e *Cartea Cărților*. Ce minunată carte pentru neamurile, pe care le-a înălțat în stadiu superior de viață, pentru indivizii, cari nu se mai pot desface din mrejile idealelor ei!

Multe lucruri pe lume deșteaptă mirarea omului. «Iscodirea corăbiilor ne umple de admirație — zice filosoful Bacon, — pentrucă trec dintr'un loc în altul bogățiile prisositoare și împreună țări și neamuri, — dar e cu atât mai vrednică de admirat cartea, ce străbate peste oceanul vremii și face ca vremuri și locuri atât de depărtate să ne împărtășească înțelepciunea, bucuriile și nădejdiile de altă dată!»

De 19 sute de ani biblia a plecat în lume să o cucerească, arătând oamenilor spre cine să întindă mânile și cum să trăească.

Din Palestina a luat drumul spre apus și l-a nobilitat. Orientul n'a primit-o și a rămas ceeace a fost, încremenit în formele vieții milenare. Insă popoarele apusului cari o au deschis și au scormonit în adâncimile ei, au străbătut prin radicale prefaceri materiale și spirituale. Au înfruntat piedeci și-au stors biruințe, pe care nu le-ar fi putut garanta nici inveții tehnice științifice, nici sisteme nouă filosofice, nici războaie. Acestea au contribuit și ele la progresul general schimbând fața vremurilor, dar mărimea lor probabil că ar fi rămas sterilă și efemeră, dacă n'ar fi premers trezirea înțelegerii și a simțirii pentru tot ceeace este nobil și neperitor de biblie.

Puterea sălășluită în această carte și spiritul care transpiră din ea, a deșteptat în neamuri și în indivizi energii amorțite, de care nu-și puteau da seamă nici a le bănui, le-a cultivat și le-a adus în acord cu armonia vieții divine.

Omul în lumina bibliei e desbrăcat de orce prerogativă socială și se recunoaște de «Mesia Creațiunii». El stă pe insula vieții încunjurat de mistere profunde.

Ea ne binecuvintează în leagăn, jumătate din creștini purtăm nume luate din ea, se bucură împreună cu noi, ne mângâie la năcaz, și în școala suferinței isbăvitoare ne nobilitează.

Biblia înalță pe om mai sus decât este, ne învață cum să ne rugăm, punându-ne înainte cuvintele sacre în care s'au rugat protopărinții și patriarhii. Omul timid privește prin fereastra Scripturii în noianul vremii lărgindu-i privelișlea ce încadrează lupta vieții, nu se teme a porni singur, știe încotro merge și la ceasul morții îi aduce înger străjuitor. Mângâie soția și orfanii la marginea proaspătului mormânt.

Cu surâs pe buze în recunoașterea nezăbovitoare, îndeamnă pe martirii adevărului să se urce pe rugul de jertfă pregătit de ignoranți și răutăcioși. Ne lasă să cunoaștem și să simțim și prăpastia perversității omenești. O

scă pe pământ, ca să înalţe pe om la desăvârşirea pentru care este creat.

Acest triumf îl sărbăm noi astăzi ţinând în mânile noastre stâlpările biruinţei.

Lumea să schimbă neîntrerupt, şi lucrare omenească nu există, care să nu fie neîncetat supusă schimbării. Numai o singură instituţie există pe pământ, care ţinând strict la principiile sale, nu numai că nu se schimbă nici odată, ci vecinic reîntinereşte, pentruca reîntinerindu-se pe sine, să reîntinerească viaţa şi desvoltarea popoarelor. Iar această instituţiune este biserica Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos.

Această schimbare se arată cu deosebire în diferitele curente ce se formează în lume şi între oameni, cari preocupă, şi de multe-ori conduc omenimea spre diferite nenorociri şi calamităţi, prin cari se împiedecă desvoltarea spirituală-morală a neamului omenesc.

In faţa acestei împrejurări cât este de sublimă puterea şi principiile sfintei evangelii!

Evangelia Domnului ne arată calea cea dreaptă şi ne fereşte de or-ce curent care ar împedeca desvoltarea şi înaintarea neamului omenesc în mersul său spre perfecţiunea creştinească, ear stâlpările pe cari le ţinem astăzi în mânile noastre, simbolisează ferirea şi emanciparea noastră de orice ideie, carea ne poate împiedeca în desvoltarea şi supunerea voinţei noastre, voinţei lui Dumnezeu.

Unirea Basarabiei

— Din desbaterile parlamentului —

In şedinţa senatului dela 3 April 1922 dl *Gropa*, senator de Chişinău, dă cetire proectului de lege pentru ratificarea tratatului de unire a Basarabiei cu România, încheiat la Paris la 28 Octombrie 1920.

Arhiepiscopul *Gurie* exprimă adânca bucurie ce simte de a vedea înfăptuită unirea Basarabiei cu patria mumă şi în formă, căci de fapt această unire era de mult făcută în inimile tuturor basarabenilor. (Aplauze îndelung repetate).

Propune ca acest proiect al unirei să fie adoptat prin aclamaţiuni. (Aplauze vii).

Dl *preşedinte* consultă senatul dacă aprobă propunerea făcută de I. P. S. S. Arhiepiscopul Gurie.

Intreg senatul se ridică în picioare, izbucnind în aplauze frenetice şi ovaţiuni. Proectul unirii Basarabiei este astfel adoptat în unanimitate.

Preotul şi vestirea evangheliei

— Cuvânt, la deschiderea conferenţei preoţeşti de primăvară, rostit de părintele protopop din Deva Dr. Ioan Dobre —

On. adunare ordinară, — De câte ori glasul de chemare al asociaţiei clerului nostru ne smulge din ocupaţia zilnică de şablon şi ne întrunim în conferenţă, ca să ne mai vedem şi să ne apropiem sufleteşte unii de alţii, spre a afla căi nouă de perfecţiune pe sama noastră ca să ne putem îndeplini cu vrednicie misiunea primită dela Isus Hristos: mântuirea creştinului prin mijlocirea sfintei evanghelii, — de atâtea ori simţim, cred cu toţii, o stare sufletească plină de bucurie, şi o caldă nădejde ne înviorează sufletele, ştiindu-ne că nu mai sântem isolaţi, ci formăm un corp bine închegat prin aceleaşi credinţe, purtat de aceleaşi gândiri şi dorinţe, a căror esenţă este fericirea neamului nostru.

A încălzi inima lui pentru tot ce-i frumos şi bun, a deschide drumurile luminii prin slovele cărţii, şi a-l salva din gura prăpastiei apropiindu-l de Dumnezeu, turnându-i duh nou în întreaga-i fiinţă, eată o problemă care niciodată n'a fost aşa de arzătoare, ca în zilele noastre.

Căci, dacă în trecut, n'a putut fi împărtăşit poporul nostru, ţinut în iobăgie şi robotă cu preoţii lui cu tot, — de binefacerile cele mai mici ale culturii — în era libertăţii, ce ne-a hărăzit-o dreptatea divină, voinţa noastră de a repara prin muncă urgia vremurilor pline de umiliinţe, de impilare şi întunerec, — nu mai dă de nici o stavilă.

O scurtă reprivire în trecutul nostru, ne va arăta gradul de înapoiere culturală, în care se găsia atât poporul, cât şi preoţimea.

Şcoale pe seama românilor se găsiau de tot puţine, pe ici pe colea în secolul al 17 şi 18. Ear candidaţi de preoţie abia ştiau ceva citi, scrie şi cântările bisericeşti, după cum li se propuneau de umiliţi călugări prin mănăstirile Silvaşului, Vadului, Bistriţei, Geoagiului ş. a. Dorul preoţiei era pe atunci o moştenire familiară şi rar sate în care să nu se afle 2—3 preoţi. Despre Dreptul canonic, Pastorala, Dogmatică, nici noţiuni simple nu aveau. La demnitatea sa cerdotală, — ne spune scriitorul veacului 17. Frejberger — nepremergând nici o examinare, se urcau cu paşi liberi aceia cari nici Tatăl nostru, nici numărul tainelor nici învăţătura din catechismul creştinesc nu ştiau».

Ei pomeniau la sf. liturghie pe patriarhul Ţarigradului, fără a spune odată batăr predică din capul lor, căci n'aveau ştiinţă, — citeau numai cazania. Plăteau apoi dijmă ca orcare mirean, şi cu sudoarea frunţii purtau plugul pe brazdă, alături dn păstoriţii lor.

Intr'o astfel de epocă nu putea fi vorba de înaintare, de propăşire, — aceasta e un adevăr ca lumina soarelui.

Starea de înapoiere, socotind, că e vorba de sec. 17, nu ne poate tocmai uimi, punând o în faţa icoanei, ce ne zugrăveşte cultura neamului nostru din principatul liber al Munteeiei de acum 100 ani. In opşorul, mult apreţiat şi de dl N. Iorga, «Insemnare a călătoriei mele», marele boer C. Golescu îşi descarcă toată durerea sa pentru întunerecul şi barbaria ţării sale. Redau aici un pasagiu cu un palid şi dureros reflex al vremii:

«Sânt mulţi boeri şi cucoane, scrie el, cari au fost pe la ospăţuri, chemaţi de preoţii de pe la satele dimprejurul Braşovului, aduceţi-vă aminte cu ce fel de oameni aţi vorbit, întoarceţi-vă ochii şi la preoţii noştri şi lăcrămaţi, hotărând, că acele venituri mănăstireşti să se întrebuinţeze chiar spre învăţătura preoţilor, îmbrăţişând adevărata virtute, facerea de bine, iubirea către turmele, ce li se încredinţează întru adevăr pătimind, întocmai ca o maică pentru copiii ei. Căci toţi acei preoţi, după cum am mai cuvântat, sânt siliţi să cuvinteze către toţi copiii satului din mica nevârstnicie şi până la ziua căsătoriei: cum li se cuvine să şi poarte datoriile cele către împărat, cum şi către părinţi cu mare supunere şi ascultare şi cu grijă. Să fie foarte muncitori gonind lenevirea, căci viaţa trândavă este scârboasă, şi lui Dumnezeu, şi oamenilor.

«Acestea sânt datori preoţii în toată săptămâna într'o zi să cuvinteze către toţi copiii satului, la slujba preoţească; ear nu ca aceia, cari aşa cuvintează în biserică, încât nici ei nu pricep ce zic, nici norodul, care ascultă ...Eată dar, că cel dintâi şi mai temeinic folos al omenirii îl revarsă preoţii».

(Va urma)

Conferenţa episcopilor maghiari

In ziua de 30 Martie 1922 s'au întrunit, pentru prima oară în România întregită toţi episcopii maghiari într'o conferinţă, la Bucureşti, pentru a discuta şi regula chestiunile şcoalelor confesionale maghiare. La această conferinţă au participat: Gustav Mailat, episcopul rom. cat. de Alba Iulia, Carol Nagy, episcopul reformat, şi din partea episcopului unitar Iosef Ferencz, care e bolnav, a fost secretarul episcopal Coloman Kovacs. Afară de episcopi au mai luat parte la conferenţă şi d-nii miniştri Angelescu şi Zigre, şi senatorul Ştefan Paal şi deputatul Gheorghe Bernády.

Despre rezultatul conferenţei publică următoarele ziarul 5 Orai Ujság:

S'a arătat reprezentanţilor guvernului situaţia precară în care se află şcoalele confesionale maghiare de trei ani încoace. In conducerea acestor şcoale s'au amestecat autorităţile civile şi resorturile din Cluj, prin ceea ce s'a slăbit foarte mult şcoala confesională. S'a atras atenţiunea guvernului asupra împrejurării, că statul român nu a luat încă nici o dispoziţiune relativ la subvenţiunile şi ajutoarele acordate de statul ungar şcoalelor confesionale. In decursul discuţiunilor, dl ministru Angelescu a arătat multă bună voinţă faţă de cauza şcoalelor noastre. Conferinţă a hotărât, că în decursul lunii April să se întrunească din nou la Bucureşti, cu care ocaziune se vor lua hotărâri şi dispoziţiuni definitive.

---

expune fără cuvânt de mustrare pentru cei rătăciţi, fără cuvânt legănat de compătimire, ca vremea şi fiecare cititor să rostească osânda sau mila, după cum le e firea şi bunul simţ.

Intreagă Cartea e presărată cu numele lui Dumnezeu şi se simţeşte cum El caută de mântuirea zidirii Sale, ear omul, în sbuciumul său năzuieşte a se împreuna cu El.

Sânt istorii blânde, când neamul omenesc L-a aflat, şi înfricoşate când s'a abătut dela El.

Goethe zicea că soliditatea vieţii morale a unui neam stă în raport direct cu atitudinea ce o are faţă de biblie, ear fecunditatea unui scriitor atârnă de gradul lui de religiositate. Reformatori sociali, bărbaţi de ştiinţă, scriitori şi artişti geniali au poposit cu drag în umbra bibliei, s'au inspirat dela adevărurile ei, le-au prefăcut pe înţelesul contimporanilor.

Importanţa şi valoarea ei nu o au contestat nici necredincioşii.

E caracteristică şi preţioasă mărturisirea ce o face filosoful agnostic Huxley, care socotea rostirea cuvântului Dumnezeu — ca un chimbal răsunător. El zice în essaiul său, Ştiinţă şi Educaţie: «Sentimentul religios, care e temeiul caracterului, se desprinde din cunoaşterea bibliei, pe care nu o poate înlocui cu succes nici o altă carte omenească, pentru că ea e cea mai vastă depositară de frumuseţe morală şi măreţie. Cel din urmă om dela ţară care n'a ieşit nicăiri din satul său, citind această carte minunată câştigă cunoştinţe despre ţări şi civilizaţii, de neamuri şi de un trecut grandios fiind transportat peste veacuri la obârşia celor mai bătrâne neamuri ale lumii. Cunoaşterea bibliei aşază pe om între două eternităţi şi dobândeşte sau binecuvântarea sau osânda veacurilor, după cum se alătură, de partea virtuţii, sau a păcatului».

Tr. Scorobeţ

Revista Cosinzeana. Numărul de Paşti al revistei ilustrate *Cosinzeana* din Cluj, se va trimite la cerere gratuit tuturor acelora, cari vreau să cunoască şi să aboneze această revistă. Ilustrată bogat, cu articole interesante, cu proză şi versuri alese, revista Cosinzeana oferă familiilor şi tuturor cititorilor iubitori de lectură, cele mai variate pagini de citit.

In apărarea preoţilor

Pentru justificarea atitudinii politice a preoţimii de pe valea Murăşului de sus, împotriva atacurilor ce i se aduc în presă, primim dela părintele *Pavel Suciu*, preot în Deda, un răspuns mai lung, din care publicăm următoarele:

.... E cert, că preoţimea a adăpostit în trecut şi a păstrat pentru viitor unele din comorile sufleteşti ale neamului nostru. Astăzi în loc de recunoştinţă primim chiar dela oamenii noştri bârfire şi ocară. Şi pentruce? Pentrucă nu vrem să servim interese egoiste şi materiale.

Pe nedrept şi fără vină ni se aduce cea mai ordinară ocară preoţimii ortodoxe din circumscripţia electorală a Reghinului în foile partidului naţional.

In Gazeta Transilvaniei din 16 Martie a. c. dl Voicu Niţescu publică un articol «*Preoţii! Tovarăşii liberalilor*», în care se spun lucruri ce nu corespund absolut realităţii; ear preoţimii ortodoxe din jurul Reghinului îi dă cea mai nemeritată insultă când zice: «Ceialalţi pui înreverendaţi au fost toţi preşedinţi de secţii de votare în circumscripţia Reghinului ca atare: Cei doi Gliga s'au îngrijit să adune în «glugă» numai voturi liberale» etc. De unde ia dl Niţescu

pe al doilea Gliga, nu știu? În realitate numai unul există, care n'a comis nici o ilegalitate. Mai vorbește acelaș domn de un jurământ de fidelitate, pe care afirmă că l-aș fi subscris și eu. Categoric răspund, că *nu l am subscris.*

In nr. 67 al Patriei din Cluj dl Voicu Nițescu aduce recunoștință cinstiților și harnicilor preoți uniți, cari i-au dat tot concursul, amintindu i cu numele, — ear pe preoții ortodoxi, cari am fost contra dsale, ne apostrofează prin grele și nemeritate cuvinte.... Nu este însă vina noastră, dacă dl Nițescu n'a ajuns deputatul nostru. De cădere vrednic a fost: L-au trântit agitațiile lui și tovarășii politici cu cari a cutreerat satele.

Din voie liberă poporul a ales, aproape cu unanimitate, pe profesorul universitar Simion Mândrescu, fiu al acestui cerc, și bărbat care mult bine ni a făcut.

Moartea ex-împăratului Carol de Habsburg

Se confirmă știrea despre încetarea din viață a lui *Carol de Habsburg.*

Știrea aceasta a produs o mare impresie în cercurile politice ungare din Budapesta. Conducătorii partidului legitimist s'au adunat la contele Andrássy pentru a delibera în această chestiune. Regentul Horthy a trimis telegrame de consolare ex-reginei Zitta în numele guvernului și al poporului unguresc.

Carol de Habsburg a murit de pneumonie infecțioasă. Lângă patul de moarte a fost ex-regina și fiul său mai mare.

Ziarul francez Le Temps comentânu știrea despre moartea lui Carol de Habsburg, scrie că în fața morții încetează reproșurile și că în contra lui Carol nu se mai poate spune azi nimic. Să sperăm că și partizanii lui vor încheia pacea în memoria lui și nu vor redeștepta prin apologii temerare resentimente. Carol s'a suit pe un tron care cerea un om extraordinar, și el n'a fost decât om comun. Căderea dinastiei a devenit irevocabilă. In orce caz e lucru sigur că împreună cu Carol a murit și o tradiție: azi nu mai există nimeni care ar putea să spue locuitorilor vechei monarhii: «eu sânt suveranul vostru și am pretenția de a continua să rămân suveranul vostru». In momentul de față nu mai există decât o peatră de mormânt la marginea unui drum, în fața căreia popoarele se descoperă și-și continuă calea lor. —

Guvernul ungar a ordonat, în urma morții ex-regelui Carol, ca toate autoritățile să arboreze drapele de doliu. De asemenea au fost închise teatrele și numeroase alte localuri.

In Austria, moartea lui Carol n'a provocat nici o manifestație. Populația și guvernul au primit știrea cu o vădită indiferență. —

Din Funchal, Madeira, se confirmă faptul că ex împăratul Carol și-a păstrat luciditatea până în ultimele momente. Rămășițele pământești ale defunctului au fost expuse în capela locală. Inhumarea s'a făcut Marți la cimitirul Capo-Monte. —

Presa ceho-slovacă comentând moartea lui Carol, spune că era lipsit de energia necesară spre a conduce poporul maghiar. «Evenimentul actual — adaugă ziarele citate — nu va provoca nici un fel de complicații în Cehoslovacia, ear cât privește Europa centrală, curentul monarhist va scădea simțitor».

*

Românii ardeleni, cari au fost stăpâniți sute de ani de dinastia habsburgică, n'au ce să regrete din punctul de vedere politic, la încetarea din viață a ultimului fost monarh din casa de Habsburg.

Carol, răposatul dela Madeira, urcase tronul în împrejurări grele, când monarhia era sguduită în temeliile sale. Inrâurit cu desăvârșire de împrejurimea sa, de o parte făcea războiul, de altă parte trimitea propuneri de pace dușmanilor săi. Detronat, a încercat fără întârziere să și reocupe tronul în Ungaria; — dar aventura ultimului habsburg încoronat s'a terminat cu exiliul și cu moartea sa în singurătatea dela Funchal.

Vorbe înțelepte

Povara cea mai grea ce poartă pământul este omul nepedepsit (fără creștere).

Dr. Vasile Saftu

In momentul de a pune ziarul nostru sub presă, primim dela Brașov prin telefon dureroasa veste despre încetarea din viață a mult distinsului bărbat al bisericii noastre, *Dr. Vasile Saftu.*

Clerul și întreaga noastră societate românească pierde în părintele *Saftu* pe unul dintre cei mai vajnici apărători care în tot decursul vieții sale a dovedit cel mai viu interes, prin vorba și scrisul său, în toate actele însemnate ale bisericii și neamului românesc.

Prin lucrarea sa și prin atitudinea neînduplecată în fața dușmanilor noștri de veacuri și-a creiat monument neperitor mai cu seamă în inimile ardelenilor săi credincioși.

Superiorii săi, atât din biserică, precum și afară de biserică, au ținut să-l răsplătească după vrednicie, înălțându-l la treptele ce i se cuveneau pe bună dreptate.

La jalea pentru pierderea acestui ilustru fiu al bisericii ortodoxe se asociază astăzi toți românii de bine din țara întregită.

Părintelui Vasile Saftu binecuvântată să-i fie pomenirea!

*

Din viața mult regretatului dispărut, însemnăm următoarele:

Dr. Vasile Saftu, s'a născut în Brașov la 12 Iunie 1863, a studiat la școalele primare române și la gimnaziul român ortodox din Brașov, unde și-a luat și bacalaureatul în anul 1881. Dela 1881 până la 1884 a făcut studiile teologice la seminarul «Andreian» din Sibiu.

Dela 1884 până la 1888 a făcut studii teologice-filosofice și pedagogice la universitatea din Lipsca, unde a luat și titlul de doctor în filosofie în anul 1888.

In cursul anului școlar 1888/9 a funcționat ca profesor la o școală particulară în București.

Dela anul 1889/90 până la 1893/4 a funcționat ca director și profesor la nou înființatul gimnaziu real din Turnu-Măgurele. Ca cel dintâi director a avut să lupte cu foarte multe greutăți ca să poată înființa treptat cele patru clase și catedrele cari lipseau. Cu energia, zelul și neobositul său devotament pentru gimnaziul care l conducea, a izbutit în fine să-l completeze și în anul 1893/4 să-l treacă dela comună la stat, asigurându-i astfel existența.

A funcționat ca profesor, la seminarul Andreian în Sibiu, din 4 Mai 1894 până la 1 Septemvrie 1896. Ear după aceea ca paroh și protopop în Brașov. In timpul din urmă a ajuns la înalta demnitate de episcop militar. —

Inmormântarea adânc regretatului defunct se va face *Duminecă*, în Brașov.

Știrile zilei

Din Bucovina. Ziarele din Cernăuț anunță: Cheltuelile de întreținere ale școalelor ortodoxe române din Bucovina au fost puse din nou în sarcina fondului bisericesc. Se obiectează însă că averile fondului bisericesc sânt menite în primul rând pentru a satisface trebuințele *bisericii.* Admitem, că acest fond are să grijească și pentru școale și acte de binefacere. Aceasta însă numai în limitele posibilității, adecă după acoperirea integrală a trebuintelor bisericii. Prin încărcarea budgetului fondului cu 3 milioane lei anual pentru trebuințele școlare, venitele acestui fond, considerabil reduse în urma reformei agrare și a crizei economice, nu ajung pentru a se spori în mod cuvenit salariile preoților atât de mici față de ale profesorilor secundari...

Școale primare, în Ardeal și Bănat, conform datelor mai nouă, sânt: 3409 confesionale, 1064 de stat, 418 comunale, 29 evreești. Din aceste 4920 de școale sânt: 3968 românești, 1095 maghiare, 397 germane, 87 slave, 29 evreești.

Desființare. Dl C. Banu, ministrul artelor, a trimis la Cluj ordin, prin care se face cunoscut că a hotărât desființarea inspectoratului artelor din Ardeal, al cărui inspector este dl Emil Isac. Prin urmare toate chestiunile teatrale vor fi rezolvate în viitor din București.

Conferințele Asociației. Duminecă în 9 Aprilie a. c. după amiazi la ora 6 în sala cea mare a prefecturii județene din Sibiu dl *G. Oprescu* profesor universitar în Cluj, va ține o conferință despre «*Pictorul N. Grigorescu*» însoțită cu proiecțiuni de schiopticon. Fiind vorba de pictorul nostru cel mai mare, dar cel mai puțin cunoscut, și având prilejul de a asculta lămuririle unui bun cunoscător și pricepător în materie, publicul e rugat să asiste în număr cât mai mare. Prețurile sânt cele obișnuite. *Biroul Asociației.*

Conferența dela Genova și ziariștii. Comuna Genova a pus la dispoziția ziariștilor palatul Patrone, care e situat aproape de palatul regal unde se țin ședințele conferinței. In această «Casă a Presei» a fost instalat un birou telefonic cu 35 de cabine; un birou telegrafic și un birou poștal. Ziariștii vor avea la dispoziție o sală de lectură, patru săli de recepție, 6 săli de lucru și un cabinet fotografic. Ei vor fi găzduiți la «Allogio dei giornalisti», o casă vastă, construită de curând, care posedă 250 de camere și mai multe saloane cu ascensor. Ziariștii vor avea la dispoziție un autobuz special.

Stampilarea titlurilor. Cu începere dela 15 April 1922 și până la 15 Iunie 1922, sânt chemate la stampilare toate titlurile împrumuturlor interne și externe, contractate dela 1889 la 1913 inclusiv, împrumutul de 250.000.000 4½% aparținând supușilor aliați până la 4 August 1914, ear pentru neutri și supușii români cele aparținând până la 14 August 1916. Totuș pentru acestea din urmă, titlurile achiziționate între anii 1914 și 1916 vor fi supuse revizuirii comisiei centrale care se va pronunța definitiv asupra stampilării. Stampilarea se va face: în provincie de către o comisie compusă din administratorul financiar, directorul Băncii Naționale și președintele tribunalului.

Biblioteca amatorilor de teatru. Sub acest titlu primim cel dintâi număr al acestei biblioteci, care apare în Lugoj, sub îngrijirea d-lui Ioan Baciu. Numărul 1 este o comedie «localisată» într'un act: *In ploaie*, și ar fi destinată să fie jucată de dilletanți, — «localisarea» însă este făcută într'o limbă românească imposibilă, ear conținutul piesei este dintre cele mai banale.

La legatul Anica Opreanu n. Sârb pentru ajutorarea copiilor săraci din Târnăvița, aplicați la meserii, administrat de Reuniunea meseriașilor români din Sibiu, au dăruit Nicolae Oprean și Joanichie Opreanu, fiecare câte 25 lei în loc de cunună peritoare pe mormântul fiului respective nepotului Niculița, reposat în 26 Martie în etate de 19 ani. Pentru prinos mulțumește: *G. Poponea*, prezident. *Ștefan Duca*, secretar.

Revolta poporului rus. Din toate părțile Rusiei, sovietele primesc știri cu privire la revolta țărănimii și a orașelor împotriva confișcării odoarelor bisericești. La Harcov mulțimea a atacat pe agenții sovietelor cari transportau lucrurile confișcate din biserici. Unii din acești agenți au fost răniți, alții omorâți. A intervenit cavaleria și a tras mai multe focuri asupra manifestanților.

CANCELIST. In cancelaria subsemnatului află aplicare momentan un cancelist cu praxă. Dr. Ilariu Hoadrea, notar public, Sibiu.

Anunț. Primăria orașului Sibiu aduce la cunoștință publică, cumcă locul pentru depozitare de pământ, tencuială și asemenea gunoi se află pe țărmul drept al Țibinului, lângă fostul teren Denk. Drumul spre acest loc de depozitare este: prin str. Păgânilor, str. Lânei, (fabrica de spodiu) pe țărmul drept al Țibinului, după stâlpii indicatori de prum postați acolo pe drumul din spre acest loc de depositare. Nisipul și pietrișul se va lua numai din Țibin vis-a vis de locul de depositare mai sus menționat, 200 metri distanță dela podul căilor ferate de Turnișor. Nerespectarea acestor dispoziții se va pedepsi.

Nr. 80—1922 (45) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. III **Luncani**, în protopresbiteratul Haţegului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Tel. Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea salarului dela stat.

Concurenţii să-şi aştearnă cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul arătat, şi până în 8 zile înainte de alegere, pe lângă încunoştiinţarea subsemnatului, să se prezenteze în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Haţeg, la 22 Faur 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. român al tractului Haţeg în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. C. Popescu,
protopop.

Nr. 85—1922 (44) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Pischinţ**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenţii să şi aştearnă cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul arătat, şi până în 8 zile înainte de alegere, pe lângă încunoştiinţarea subsemnatului, să se prezenteze în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Orăştie, 1 Martie 1922.

Oficiul protopopesc ort. român al Orăştiei, în înţelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domşa,
protopop.

Nr. 137—1922 (48) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a treia din **Corbi**, protopresbiteratul Avrigului, se publică concurs nou cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să şi subştearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral ort. rom. al Avrigului în Avrig (poşta Avrig) până la terminul susindicat, având a se prezenta în vre o Duminecă sau sărbătoare la sf. biserică spre a cânta, cuvânta eventual celebra şi a face cunoştinţă cu poporul şi poziţia comunei.

Avrig, 1 Martie 1922.

In înţelegere cu comitetul parohial competent: Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopop.

Gospodine practice!
cereţi exclusiv
Praf pentru copt „ANKER"
Zahăr de vanilie „ANKER"
Praf de budincă „ANKER"
= fiind acestea în calitate cele mai bune. =
Produsul fabricei de praf pentru copt şi zahăr vanilin „ANKER". SIBIU
(51) 3—3

Spectacole în Sibiu

La Apollo în 7 April: Maiestatea sa Moartea, dramă. In pregătire: Unde ciocârlia cântă, film sensaţional. Inceputul la ora 7 şi 9 seara.

Nr. 394—1921 (50) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din **Sălaşul de-sus**, în protopresbiteratul Haţeg, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele împremate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile provăzute cu toate documentele necesare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul fixat şi a-se presenta în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Haţeg, la 10 Martie 1922.

Oficiul protopresbiteral gr.or. al tractului Haţeg în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. C. Popescu,
protopop.

La **Librăria arhidiecezană** află aplicare

un învăţăcel

Cererile sânt a se adresa: **Comisiunei administrative a tipografiei arhidiecezane** în Sibiu, instruite cu documentele:

a) Extras din matricula botezaţilor;
b) Extras din matricula de naşteri;
c) Certificat şcolar.

Reclama este sufletul comerţului

„PORUMBĂCEANA", cassă de economii, societate pe acţiuni în Porumbacul-de-jos.

Convocare

Domnii acţionari ai cassei de economii «PORUMBĂCEANA», societate pe acţii, conform §-lui 16 din statute, se învită la

a XXI-a adunare generală ordinară

care se va ţineà în Porumbacul de jos, la *23 Aprilie st. n. 1922*, la 3 ore după masă, în localul băncii.

OBIECTELE:

1. Raportul anual al direcţiunii, bilanţul anului 1921, raportul comitetului de supraveghiare şi votarea absolutorului pentru direcţiune şi comitet.

2. Deciziune asupra împărţirii profitului curat.

3. Alegerea a 3 membri în direcţiune pe 6 ani, conform §-lui 28 din statute.

4. Fixarea capitalului societar rezultat din emisiunea III. şi stabilirea valoarei acţiunilor la 100 Lei nominal.

5. Modificarea §-lor 4, 6, 7, 15, 19, 28, 31, 37, 39, 41, 43, 44, 46, 61, 69 din statute.

Domnii acţionari, cari voesc a participà la adunarea generală în persoană sau prin plenipotenţiaţi, în sensul §-lui 17 din statute, sunt rugaţi a-şi depune acţiile eventual dovezile de plenipotenţă cel puţin cu o zi înainte de adunare la cassa societăţii pe lângă revers.

Acţiile se pot depune şi la institutele «Albina», Sibiiu, «Furnica», Făgăraş, «Olteana», Viştea-inferioară şi «Cassa de păstrare», Sălişte, până inclusive 18 Aprilie, iar reversele sunt a se înaintà până în 22 Aprilie st. n.

Porumbacul de jos, 26 Martie 1922.

Direcţiunea.

Activa. Contul Bilanţ la 31 Decemvrie 1921. Pasiva.

	Lei b.		Lei b.
Cassa în numărar	69.282·68	Capital soc. 1200 acţii à Lei 50	60,000·—
Cambii de bancă	687,617·50	Fond de rezervă	38,844·78
Imprumuturi hipotecare	45,299·50	Fond de pensiuni	4,677·11
Imprumuturi pe oblig. cu cavenţi	211,520·50	Depuneri spre fructificare	2.236,054·38
Efecte	129,839·77	Interese transit, anticipate	9,256·75
Depuneri la bănci	389,202·15	Scopuri de binefaceri	1,711·56
Credite de Cont-Curent	828,420—	Dividende neridicate	1,004·50
5% dela retragerea coroanelor	9.915·76	Creditori	1,121·—
Debitori	31,97	Profit curat	18,459·75
	2.371,129·83		2.371,129·83

Debit. Contul Profit şi Perdere. Credit.

	Lei b.		Lei b.
Interese: la depun. spre fruct.	69,470·56	Interese:	
Spese: de birou	4,260·52	dela cambii escont.	25,753·10
Salare	10,045·—	dela împrum. hipotecare	2,382·10
Competinţe de timbru	115·20	dela împrum. pe oblig. cu cav.	19,210·69
Contribuţiune: directă	4,049·—	dela efecte	5,524·—
15% după int. dep. spre fruct.	9,768·65	de întârziere	2,466·53
Profit curat	18,459·75	după depuneri la bănci	28,572·99
		Transcrieri de acţii	102·—
		Interese de Cont-Curent	25,057·34
		Proviziuni	7.099·93
	116,168·68		116,168·68

Porumbacul de jos, 31 Decemvrie 1921.

Ioan Marinescu m. p.,
prezident.

Dimitrie Mandeal m. p.,
vice-prez. şi cassar.

DIRECŢIUNEA:

G. Comşa m. p. **I. N. Marinescu** m. p. **Lazăr Stoichiţa** m. p. **I. Stoichiţia** m. p. **S. Silca** m. p.

S'au revăzut şi s'au aflat în consonanţă cu cărţile purtate în deplină ordine.

Porumbacul de jos, 26 Martie 1922. (58) 1—1

Alexandru Bratu m. p. **Simion Grădinariu** m. p. **Pant. Muntean** m. p. **Victor Preda** m. p.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. **Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.**

Anul LXX Sibiu, 3/16 April 1922 Nr. 26—27

„ASOCIAȚIUNEA"

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Nr. 2774 Pres.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu arhiepiscop al arhidiecezei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu și mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramureș.

Iubitului cler și popor: Har și milă dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru Isus Hristos.

«Rămâneți întru dragostea mea».
Ev. Ioan 15, 9.

Cuvântul acesta cu care mă apropiu de Voi — iubiților mei fii sufletești — la acest mare și luminat praznic, a sburat de pe buzele Mântuitorului nostru în seara aceea sfântă când a serbat paștile cele mai de pe urmă din vremea petrecerii sale pe pământ, împreună cu sfinții săi învățăcei și apostoli. In clipele acelea pline de amintiri scumpe fiecărei inimi creștinești, ale cinei cei de taină, Mântuitorul vedea limpede cu duhul toate cele ce aveau să i se întâmple peste puțin... Iuda-Vânzătorul se strecoară afară, mulțimea strigă «Să se răstignească!» — cuiele sânt gata și pe Golgota se înfige crucea... Și când toate acestea, toate batjocurile și bătăile, toate suferințele și chinurile răstignirii îi treceau pe dinaintea ochilor sufletului — ce le cere Mântuitorul apostolilor săi? Nu cere dela dânșii fapte mari de vitejie, nu le poruncește să se înarmeze și să stea gata de luptă, ca să-l apere cu piepturile lor. Nimic din toate acestea. El știa mai dinainte cum se va lepăda de dânsul Petru de trei ori, cum ceialalți apostoli, cuprinși de frică, îl vor părăsi și se vor împrăștia în toate părțile. Intre astfel de împrejurări, un singur lucru le cere Mântuitorul iubiților săi învățăcei: «Rămâneți întru dragostea mea! Ori cât de vijelioasă ar fi furtuna ce se va descărca peste puțin, nu lăsați să vi se stingă din inimi focul iubirii voastre către mine, ci mântuindu-o din toate ispitele și cercările vremii celei grele: *Rămâneți întru dragostea mea!*»

Mie mi se pare, iubiților mei, ca și când Mântuitorul s'ar înfățișa și la aceste sfinte Paști ale noastre în mijlocul nostru, așa cum sântem adunați la rugăciune, și întinzându-și mânile spre binecuvântare ne zice și nouă: «*Rămâneți întru dragostea mea!*»

Și noi am trecut prin vijelia unei crâncene furtuni și urmările ei păgubitoare se mai văd încă pretutindeni. In multe familii apasă inimile jalea pentru cei pierduți din mijlocul lor, lipsuri și griji și năcazuri de tot felul se țin lanț prin casele creștinilor, certe și neînțelegeri amare umplu cu zgomotul lor întreg cuprinsul țării și, ceeace-i mai rău decât toate acestea: patimi și păcate și fărădelegi au prins rădăcini și s'au înstăpânit pe viața multora din fiii poporului nostru. In învălmășagul acesta zgomotos al vieții de după războiu, multe glasuri de chemare spre mai bine bat la urechi surde și rămân neascultate. Glasul orfanilor, glasul văduvelor și al invalizilor, glasul inimei și al milostivirii, ba uneori ni se pare că chiar și glasul minții celei luminate răsună în pustiu. Un singur glas însă, nu ne este îngăduit cu nici un preț să-l lăsăm nebăgat în seamă. E glasul care se desprinde dela masa cinei celei de taină, e glasul cu care se coboară și astăzi Hristos Domnul între noi zicându-ne: «*Rămâneți întru dragostea mea!*»

Dragostea lui Hristos e cea mai strălucitoare vatră de lumină în istoria lumii. Ea este atât de luminoasă încât nici un întunerec nu o poate cuprinde. Prin patimile și prin moartea sa izbăvitoare pe cruce, Mântuitorul și-a arătat dragostea sa cea fără margini către toți oamenii, deci și către noi. De ea să ne prindem. Când lumea și oamenii dimprejurul nostru ni-se vor părea fără dragoste, să ne luăm scăparea la dragostea cea neînșelătoare a lui Hristos. Când patimi și slăbiciuni se vor ridica înlăuntrul nostru, la ea să căutăm tărie și curaj de luptă împotriva lor. Când năcazuri și strâmtorări ne împresoară din toate părțile și când ni s'ar părea că nu mai înțelegem gândurile lui Dumnezeu față de noi, atunci să ne întoarcem inimile spre Hristos cel răstignit, care din mijlocul suferințelor de pe lemnul crucii ne zice: «Rămâneți și acum întru dragostea mea! Că precum Tatăl m'a iubit pe mine, așa și eu vă iubesc pe voi. El nu m'a iubit cu o iubire slabă, care să nu aștepte dela mine nimic, ci iubirea lui e profundă și tare — de aceea mi-a dat să iau asupra mea durerile și păcatele lumii. Așa și voi, când sânteți apăsați de poveri și suferințe și sânteți purtați prin vremuri grele, să nu credeți că s'a stins ori că ar fi slăbit iubirea Celui de sus către voi, ci mai vârtos să le priviți ca o școală prin care vă crește sufletul vostru mai mare și vă pregătește spre o chemare mai înaltă. Deci să nu vă slăbească credința, ci: *Rămâneți întru dragostea mea!*»

Cum să nu înțelegem noi acest glas, când știm că după Vinerea patimilor a urmat Dumineca Invierii! Și cine dintre noi să fie atât de târziu la pricepere și atât de nerecunoscător, încât să nu simtă iubirea a toate covârșitoare a Celui de sus, care, după suferințe și asupriri de veacuri, după umilirile și jertfele crâncenului războiu prin care am trecut, ba chiar îndelung răbdător pentru toate scăderile cele dintre noi, totuși ne-a scos din groapă la lumina libertății și a învierii noastre?! O cât de mare și izbăvitoare s'a arătat dragostea Ta Doamne și a unuia născut Fiului Tău către noi poporul și lucrul mânilor Tale! Inaintea ei ne prosternem și ne închinăm!

Intr'adevăr, iubiților mei, dacă și-ar deschide oamenii inimile ca să înțeleagă cât de mult ne iubește Hristos Mântuitorul nostru, atunci altfel l'ar iubi și ei pe Dânsul, altfel ar împlini poruncile Lui și altfel și-ar întocmi viața lor. Gândiți-vă la toate cele ce le-a făcut Hristos pentru noi și pentru a noastră mântuire prin dragostea cu care El ne-a iubit mai întâi pe noi — și atunci veți înțelege cât de mare trebue să fie și dragostea *noastră* către Dânsul. Oare ar putea cuprinde inima omenească ceva mai sfânt și mai înălțător decât această dragoste înflăcărată către Mântuitorul și Stăpânul ei? Să ne umplem deci de dragostea cea către Hristos, să aprindem făclia învățăturilor Lui în mințile noastre, să facem stăpână voința Lui peste faptele și simțemintele noastre, căci numai astfel vom împlini cuvântul care și nouă ni l'a spus: «*Rămâneți întru dragostea mea!*»

Acest cuvânt mai are un înțeles de mult folos pentru noi, care încă trebue împlinit, anume acela: ca să ne purtăm și într'olaltă, *unul către altul*, cu dragostea pe care Hristos ni-a arătat-o. Să iubim pe semenii și frații noștri cu iubire curată. Să fim răbdători și cu îngăduință unul către altul, de șapte ori câte șapte iertându-ne unul altuia greșalele. Pe cel slab să-l întărim. Pe cel căzut să-l ridicăm. Pe cel întristat să-l mângâiem. Pe cel în lipsă să-l ajutăm. Pe cel ce are daruri mai mari decât noi să nu-l pizmuim. Să alungăm ura și răsbunarea din inimi. Să binecuvântăm pe cei ce ne blastămă. Să facem bine celor ce, orbiți de păcat, ne vor răul. Față de toată răutatea și dujmănia lumii să rămânem în dragostea lui Hristos. Că noi sântem chemați să lucrăm la așezarea împărăției lui Dumnezeu, ear această împărăție nu se clădește cu ură, cu pizmă și cu vrăjmășie, ci cu uneltele adevărului, ale bunătății și iubirii. Aduceți-vă aminte de pilda Celui ce a zis: «*Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca cineva sufletul său să-și pue pentru prietinii săi*» (Ioan

15, 13) şi nu uitaţi nici când îndemnul Lui: «*Rămâneţi întru dragostea mea*!»

De câte ori aud rostindu-se numele Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos, mi se pare că aud şi această rugăminte prietenească a Lui către noi. Fiecare cruce pe care-mi cad privirile, fiecare turn de biserică pe care-l văd ridicat spre cer, fiecare icoană de pe altar, fiecare cântare dela strană şi cuvânt din evanghelie, par'că-mi şoptesc cu bunătatea privirilor Lui: «*Rămâneţi întru dragostea mea!*»

Primiţi, iubiţilor mei fii sufleteşti, răsunetul acestui cuvânt în inimile Voastre! Hristos Mântuitorul nostru, trecut dela cina cea de taină prin groapa cea goală, Vi-l trimite astăzi ca o solie a Invierii. Faceţi-l să rodească în sufletele Voastre, în viaţa Voastră, întru faptele cele luminoase ale iubirii, cari singure au preţ netrecător. Iar când ochii Voştri se vor închide dinaintea frumseţii trecătoare a acestei lumi, atunci Cel ce este *Invierea* şi *Viaţa* să Vă poată primi în lăcaşurile Părintelui Său cu cuvintele: «Tu ai rămas întru dragostea mea! Slugă bună şi credincioasă, întră întru bucuria Stăpânului Tău!»

După acestea, împărtăşindu-Vă binecuvântarea Noastră arhierească, ca aceste sfinte sărbători ale Invierii să le petreceţi în pace şi cu bucurie şi să le ajungeţi întru mulţi ani întru dragostea lui Hristos, am rămas

Sibiu, la sărbătorile Invierii Domnului din anul 1922

al Vostru al tuturor de tot binele voitor:

Nicolae Bălan
arhiepiscop şi mitropolit.

Notă. Această carte pastorală o vor ceti preoţii în ziua întâi ori a doua a sf. Paşti, înaintea poporului în biserică.

Nr. 2585/922. Ep.

Circulară

către toate oficiile protopresbiterale şi parohiale din arhidieceza de Alba-Iulia şi Sibiu.

In legătură cu circulara Nr. 816/922 Ep. în chestiunea înfiinţării unui internat pentru orfanii preoţilor, — dispunem, ca la sărbătorile sfintelor Paşti din acest an să se poarte în toate bisericile din arhidieceza noastră un disc în favorul acelui internat.

Sumele ce vor incurge se vor administra de către oficiile protopresbiterale oficiului cassei arhidiecezane până la 30 Aprilie st. v. pe lângă raport însoţit de un conspect după comune, care se va înainta consistorului arhidiecezan.

Sibiu, 26 Martie (8 April) 1922.

Consistorul arhidiecezan

Adunarea dela Alba-Iulia. Ziarul *Patria* scrie, că până la convocarea comitetului executiv al partidului naţional, toate ştirile despre data congresului dela Alba-Iulia sânt premature.

Dl Vaida a declarat ziarului «Ellenzék», că la adunarea din Alba-Iulia a Partidului naţional se va cere respectarea punctului 2 din hotărîrile dela Alba Iulia, în care se cere autonomia provizorie a ţinuturilor ardelene până la convocarea Constituantei.

Data adunării se va fixa după însănătoşirea dlui I. Maniu.

La Paşti

(=) Haina iernii se face nevăzută. Înverzeşte câmpia, crengile înmuguresc, flori gingaşe se desfac în pomi şi în earbă, cântece de păsărele şi şopot de izvoare trezesc văile şi dumbrăvioarele.

Sânt Paştile.

Dangăt lin şi dulce de clopote învită credincioşii la marele praznic al Invierii.

In mâni cu luminări se apropie creştinii să primească lumină din adevărata lumină a lui Isus şi îşi pleacă genunchii în cucernică rugăciune.

Trimisul lui Dumnezeu sosise în mijlocul muritorilor să-i povăţuească în căile dreptăţii şi ale iubirii deaproapelui. Căci lumea se cufundase în desfrâu şi păcate: bogatul asuprea pe sărac, puternicul lovea în cel nepunticios, şi omul în trufia sa nemăsurată se iubea numai pe sine şi mila n'o cunoştea.

Blândul Nazarinean, Fiul dumnezeesc, sărac şi bun, desculţ şi necărtitor, cutreeră sate şi oraşe, împărţind învăţături, şterge lacrimile celor îndureraţi, face pe orbi să vadă, pe surzi să audă, şi pe morţi îi învie.

Marele Învăţător îşi împarte darurile de o potrivă: celor ce-L iubeau, şi celor ce-L huleau; eartă pe cei ce-L cleveteau, insultau şi prigoneau.

Şi totuşi, fătarnicii urmează în pornirea lor. Il învinovăţesc pentru propovăduirile sale care «strică legea». Il prind şi-l dau în judecată. Orbiţii judecători îl osândesc. Atunci Isus, binefăcătorul, este încoronat cu cunună de spini, izbit cu trestii, şi pornit spre locul de ocară, ca să fie pironit pe crucea de El purtată, şi să se stângă între doi nelegiuiţi, condamnaţi la aceeaş soarte jalnică...

Ş'apoi L-au îngropat. Ear Isus, mort cu trupul, învie, răstoarnă peatra pecetluită şi străjuită. Infăşurat în lumină şi în ploaie de raze se înalţă Domnul din mormânt... Dacă oamenii l au trimis la cea mea îngrozitoare moarte, El le răspunde cu binecuvântare, dăruindu-le prin înviere viaţă de veci...

Şi eată, legea creştinească se lăţeşte în lumea largă...

Adevărul şi dreptatea s'au dovedit biruitoare, — şi se vor dovedi totdeauna biruitoare.

*

Invierea Mântuitorului o preamărim earăş. Prăznuirea să nu fie zadarnică; — ci aceste clipe de înălţare să aibă darul d'a reduce măruntele patimi şi răutăţi omeneşti, care opresc avântul spre bune făptuiri tocmai acum, când neamului românesc i s'au deschis drumurile de înaintare în chemarea la nouă viaţă, după luptele de veacuri neînchipuit de aspre.

Taina biruinţei n'o găsim în alt ceva, decât întru *a ierta, a suferi şi a lupta.*

Inarmaţi cu lumină mai multă şi cu înţelegere mai generală pentru lucrurile de conştiinţă, putem înlătura conflictele înainte d'a lua proporţii îngrijitoare, care ar duce la pierzanie totul ce s'a dobândit cu atâta sacrificiu.

Bătrânii noştri spuneau: «Mai bună este învoeala strâmbă, decât judecata dreaptă». Din înţelepciunea vremurilor dispărute să aprindem lumină astăzi, când clopotele glăsuesc de înviere...

„Un păstor va fi tuturor"

— Meditaţii la Invierea Domnului —

Titlul acestor şire e profeţie. L-am împrumutat dela Ezechiil (34, 24). Il puteam împrumuta şi dela Evanghelistul ce grăeşte: «Şi va fi o turmă şi un păstor» (Ioan 10, 16). Am cugetat însă, că e mai bine a mă transpune la timpul din Ezechiil, ca să înţelegem mai bine rostul profeţiei.

Ezechiil a trăit în mijlocul lui Israil. Israilul din timpul robiei nu mai era poporul ales al lui Dumnezeu, ci era — se poate zice — nemernic, popor-nepopor. Politiceşte, trăind sub mai multe stăpâniri vecine, se prezenta cu totul desmembrat. Desbinat era şi sufleteşte, întru cât viaţa de partid şi sectarismul atât de mari prăpastii sufleteşti săpase în societate, încât părea că reculegerea nici nu mai poate veni.

Starea sa morală las să o caracterizeze cuvintele următoare ale profetului: «A locuit (Israil) în pământul său, şi l-a spurcat pe el *cu calea sa* (se înţeleg frământările interne), *cu Idolii săi, cu necurăţeniile* sale». (Ezechiil 36, 17).

Ce trebuia să facă un profet, cu misiune de a readuce Israilul la gloria de odinioară? Trebuia să facă ceeace toţi bărbaţii providenţiali fac de câte ori se ivesc pe undeva: să arete primejdiile în care se aruncă poporul prin căderile sale, şi apoi să arete strălucirea la care se poate înălţa îmbrăţişând virtuţile.

Aceasta o şi face cu multă râvnă profetul. Nu înceată nici pe un moment a pune în vedere strălucirea, viitorul de aur ce are să vină, dacă poporul urmează îndemnurilor ce i le dă. Cuvântul «Un păstor va fi tuturor», adus la cunoştinţa mulţimii prin rostul profetului, chiar aceea înseamnă, că Israilul urmând îndemnurile bune, va scutura cu uşurătate jugul ce i l impun popoarele vecine, şi din nou va avea împărăţie proprie, care aduce după sine învierea gloriei străbune şi îmbunătăţirea soartei mulţimii.

Ce a urmat, cunoaştem. Israilul, trezit la conştiinţă, a dobândit şi unitatea sufletească şi şi cea socială-politică, care şi azi îl ţine la suprafaţă, deşi teritorul locuit de acest neam e atât de extins, căci este întreg teritorul pământului nostru. Ţinerea la datinele şi credinţele străbune, şi conştiinţa sa deplin desvoltată, că în lume are menire universal istorică, fac tare până în ziua de azi pe acest popor.

Conclusia? — Conclusia ce o facem e: Să ne trezim şi noi conştiinţa, ca să înţelegem că sântem acum popor mare, cu teritor întregit, şi să începem a ne împlini rolul istoric care ni l a adus războiul cel mare!

In adevăr, prin războiu am ajuns nu numai să fim toţi românii sub o cârmă (Un păstor va fi tuturor), dar ni s'a dat putinţa a fi şi purtătorii civilizaţiei în orientul cam rămas de lume.

In loc, ca să ne vedem de misiune, ce facem însă? Ne am aruncat în braţele politicianismului şi ne dujmănim până la cuţite, devenind prin aceasta urgisiţii tuturor popoarelor ce ne cunosc, şi adeverind şi noi cuvintele profetului ce zice: *Pustiiri veşnice vi s'au făcut.... pentrucă v'aţi necinstit voi»* (Ezechil 36, 2—3). Ne necinstim noi de noi cu frecările interne.

Până când? Au mărul nostru e cu simburi cu tot putred? Au nu avem nici o durere de soţii, prietenii şi fraţii cari şi-au vărsat sângele pentru întregirea României? Sânt patimile atât de mari, că nu pot da nici un loc strângerii rândurilor? Vai, cât de mult ne-am abătut dela legea lui Hristos, care predică milă şi iertare, — de şeptezeci de ori câte şepte să iertăm...

Dar eată o lumină, care se apropie tot mai tare, a străbătut deja şi în internul nostru: Este lumina sufletească ce ni-o aduce Invierea, Domnului: lartă-le Doamne, că nu ştiu ce fac — se ruga Isus pentru cei ce-l ţintuiau pe cruce — ear cântarea cea mare a bisericii ne spune: *Unul pe altul vă îmbrăţişaţi şi iertaţi toate pentru înviere!* Câte o rază să primim, dacă nu putem acum mai mult, din lumina sufletească, şi va fi strat suficient, ca din ea nouă şi nouă raze ale iertării să se ivească în sufletele pornite spre vrăjmăşie; atunci pacea va veni şi cu ea şi propăşirea scumpei noastre Românii.

Aceasta o doresc eu de Inviere tuturor fiilor neamului meu. Un păstor avem, a turmă să fim, ca să se împlinească şi la noi prorocia: Aţi dobândit viitorul strălucit conturat de profet şi întărit de conştiinţa clară: Trebue să-l şi asiguraţi acum! *Prot. Vasile Gan.*

Înviere

Şi earăş sună clopotele în miezul nopţii. Aceeaş vrajă dumnezeească coboară din ceruri şi anul acesta, ca în toţi anii. Aceeaş înfiorare cutremură trupul nostru şi înalţă inima noastră, când preotul, deschizând uşile împărăteşti ale altarului, ca un proroc din alte vremuri, vesteşte învierea lui Hristos.

Ne plecăm genunchii şi înclinăm fruntile.

Dar cum ne găseşte oare această prăznuire a amintirii învierii lui Hristos? Ne găseşte pe drumul binelui, al adevărului şi al dreptăţii? La această întrebare nu răspundem. Să răspundă fiecare după măsura forţei morale ce lăcueşte într'însul.

Toată mintea omenească, în al douăzecilea secol dela Hristos, poate să-şi dea socoteală, că astăzi Invierea lui Hristos, nu înseamnă numai prăznuirea unui eveniment extraordinar. Invierea Fiului Mariei înseamnă, pentru cei mici ca şi pentru cei mari, pentru cei săraci ca şi pentru cei bogaţi, învierea sufletului omenesc, — sau măcar tendinţa către înviere.

Se înoeşte întreaga fire îmbrăţişată de braţele primăverii. Ramurile se împodobesc cu albul florilor virgine. Câmpiile se înveşmântă în mătasa ierbii. Fluturii sboară. Paserile ciripesc, ori încotro am merge şi ori de unde ne-am întoarce, aceeaş întinerire sănătoasă mângâie ochii şi hrăneşte sufletul.

Invierea lui Isus nu înseamnă numai învierea naturii, ci şi învierea sufletului.

Pentru aceasta, cine umblă în întunerecul cel mai din afară al pământului, să-şi întoarcă drumul şi să apuce pe calea care duce la linişte, la înţelegere, la iubire, la mântuire.

Care este această cale făcătoare de minuni? Calea bisericii.

Clopotele sună în miezul nopţii. Ele ne cheamă la rugăciune, la îngenunchere curată, la ascultare. De sus, din amvonul bisericii, urmaşii marilor apostoli ai credinţii, preoţii de astăzi, au puterea să vorbească în numele lui Dumnezeu. Să-i ascultăm. Cuvintele lor să se prefacă în foc curăţitor, să ne ardă păcatele şi să înviem odată cu Hristos în noaptea Paştilor.

Să nu rămânem înmărmuriţi privind minunea. Să ne apropiem de curatul isvor de învăţături al Mântuitorului, înoiţi la suflet şi împăcaţi cu noi înşine. Singura comoară pământească şi cerească este curăţia lăuntrică a sufletului.

Numai aşa, în ceasul tainic al Invierii lui Hristos, vom pronunţa cu toată convingerea: Adevărat a înviat!

Volbură Poiană.

Invierea Domnului

— Articol apologetic —

Duminecă, în toate ţările din lume, se prăznuieşte sărbătoarea Paştilor. Bisericile Răsăritului, care urmează vechiul calcul admis de sinodul ecumenic din Niceea, şi Bisericile Apusului, care se conduc de noile calcule ale calendarului gregorian, în acest an sânt de acord în ce priveşte fixarea sărbătorii Paştilor.

Dea bunul Dumnezeu ca toate să fie în aceeaşi armonie şi cu privire la doctrină! Insă, dacă rătăcirile spiritului omenesc, în anumite biserici, s'au amestecat cu adevărurile sfinte, pe care Domnul nostru Isus Hristos ni le-a adus din cer, noi avem cel puţin mângâierea, cugetându-ne că în această zi toţi creştinii adoră pe Mântuitorul lor cel înviat şi că în toate părţile globului pământesc, omenirea aduce omagii miracolului mare, care constitue temelia credinţii şi a nădejdilor noastre! «Hristos a înviat! Da, cu adevărat a înviat!» Aceasta este salutarea, pe care şi-o adresează toţi fiii Bisericii sobornicesti a Răsăritului, acesta este adevărul pe care îl proclamă Bisericile apusene în cântările lor liturgice. Acest glas puternic al universului creştin este un răspuns energic faţă de raţionalişti, cari au căutat în toate timpurile şi cari caută mai ales astăzi să clatine dogma învierii Mântuitorului.

Din nenorocire există semicreştini, cari s'au lăsat înşelaţi de raţionamente pline de şiretenie şi cari nu cred cu o credinţă tare, că Hristos *cu adevărat a înviat*, după cum ne învaţă evanghelia. Sânt de aceia cari au cetit cu atâta uşurinţă sfintele cărţi, încât îşi închipuesc după-cum susţin esegeţii mai noui, că, în istorisirea lor despre înviere, cei patru evanghelişti nu sânt de acord. Dacă şi-ar fi luat osteneala aceşti creştini să împreune într'un tot datele pe cari ni le oferă analiştii vieţii Mântuitorului, şi să controleze în mod serios obiecţiunile interpreţilor fără credinţă, ar fi putut să se convingă fără greutate, că aceste obiecţiuni n'au nici un fel de soliditate, şi că sfinţii evanghelişti se completează unii pe alţii fără a se contrazice.

Am crezut, că e folositor, pentru această sfântă zi a Paştilor, să înfăţişăm aşadară, în totalitatea ei, istorisirea învierii, după cei patru Evanghelişti. Ni s'a părut, că acesta este chipul cel mai nimerit de a edifica pe evlavioşii noştri cetitori şi a lumina pe aceia dintre ei, a căror credinţă ar fi clătinătoare.

Des de dimineaţă, şi când soarele, răsărind, încheia noaptea, ce urma sabatul [1]) (Mat. XXVIII, 1), pământul a suferit cutremur mare; un înger al Domnului s'a pogorât din cer înspre mormânt şi venind a prăvălit piatra de pe uşă şi şedea d'asupra ei. Şi era vederea lui ca fulgerul şi îmbrăcămintea lui albă ca zăpada. Şi de frica lui s'au cutremurat cei ce păziau şi s'au făcut ca nişte morţi. (Matei XXVIII, v. 2, 3 4). Puţin mai înainte, de răsăritul soarelui, încă întunerec fiind (Ioan XX, 1), sfintele femei plecară din Ierusalim, ca să vină la mormânt; ele ajunseră aici la mânecare adâncă (Luca XXIV, 1), pe când răsăria soarele (Marcu XVI, 1, 2).

Sfântul Ioan nu numeşte decât pe Maria Magdalina, printre aceste sfinte femei (Ioan XX, 1).

Sfântul Mateiu numeşte pe Maria Magdalina şi pe *ceealaltă Marie* (Mat. XXVIII, 1). Sfântul Marcu ne arată, că aceasta a doua Marie era mama lui Iacob, adică, soţia lui Cleopa şi sora mamei lui Isus; el adaugă la aceste două femei sfinte o a treia, pe Salomia (Marcu XVI, 1). Sfântul Luca ne învaţă, că ele erau mai multe, şi numeşte în deosebi pe Ioana cu Maria Magdalena şi Maria, mama lui Iacob (Luca XXIV, 10).

Mântuitorul a fost răstignit Vinerea, Sâmbăta era ziua de odihnă, şi tot lucrul era oprit. Sfintele femei nu putuseră aşadară să-şi împlinească faţă de trupul lui Isus pioasa datorinţă a înmormântării. Dumineca, *cea dintâi zi a săptămânii*, ele plecară şi pe drum ziceau una către alta: «Cine va prăvăli noua peatră de pe uşa mormântului? Această peatră, numai ce e drept, era mare foarte». (Marcu XVI, 3, 4).

Sfintele femei au venit la mormânt fără altă preocupare decât aceea de a-şi împlini faţă de trupul Invăţătorului datorinţele prescrise de către pietate şi de obiceiurile locului.

Ele nu erau nici sub puterea halucinaţiilor, nici sub cea a oarecăror cugetări himerice; ele nu se cugetau decât la ridicarea pietrei celei mari, care acoperea mormântul.

Ajunse aproape de mormânt, căutând au văzut peatra prăvălită. Maria Magdalina le părăseşte îndată, *alergând* ca să spună apostolilor acest lucru (Ioan XX, 2.). In decursul absentării ei, celelalte întrară în mormânt unde au văzut pe un tinăr şezând de-a dreapta; el era îmbrăcat într'un vestmânt alb. Ele s'au înspăimântat. Tinărul le-a zis lor: «Nu vă spăimântaţi; pre Isus Nazarineanul căutaţi, cel ce a fost răstignit; El s'a sculat nu este aici; iată locul unde l-au pus pre el.» (Marcu, XVI, 5, 6.)

Ce admirabilă simplicitate în aceasta istorisire! Nu simţim noi oare — citindu-o, că ea este expresiunea adevărului? Câte fraze ar fi făcut un înşelător în faţa unui fapt miraculos, pe care ar fi voit să-l dea de adevărat! El ar fi plecat în mod natural dela această ideie: că istorisirea sa va întâlni o mulţime de contrazicători şi prin urmare ar fi aranjat cu multă artă toate împrejurările aşa fel, ca să dispună spiritele pentru credinţa, pe care voia să li o impună. Evangheli.

[1]) *'Οψέ σαββάτων.* (Mat. XXVIII, I). Cuvântul grecesc *'οψέ* este tradus în latineşte prin *vespere*, care însamnă acelaş lucru ca şi *sero*, şi exprimă perioada din noapte, dela expirarea sabatului sfârşit la şase ore sara, şi perioada *luminoasă a celei dintâi zile* a săptămânii, care se începea la şase ore dimineaţa.

FOIŞOARA

Invierea

— Sărbătoarea la români de S. Fl. Marian —

Când cântă cucoşii de miezul nopţii, atunci unul dintre veghetorii de lângă biserică, care se pricepe mai bine la împuşcat începe a împuşca de mai multe ori după olaltă din săcăluşurile (pivele) care sânt de cu seară aduse şi aşezate într'o depărtare anumită de biserică, şi a da prin aceasta de ştire sătenilor să se scoale şi să se adune cu toţii la biserică spre a asista la sfânta Inviere.

Sătenii, cum aud săcăluşurile sunând, pe loc se scoală cu toţii, ear sculându-se calcă pe ceva aşternut, ca peste vară să nu-i usture tălpile, şi apoi, spălându-se fiecare într'un lighean sau strachină mare, în care se află apă proaspătă şi curată, un ou roşu, una sau mai multe monede de argint sau de aur şi un fir de busuioc, se îmbracă în schimburile şi hainele cele mai nouă, mai bune şi mai frumoase ce le au.

După ce s'au spălat şi îmbrăcat şi după ce a spus fiecare rugăciunile, ia unul dintre căseni, de regulă capul familiei, legătura cu blidul cu pască menită pentru sfinţire, şi astfel gătiţi se pornesc cu toţii la biserică, de ar fi afară ori şi cât de întunerec şi timpul de împotrivitor, rămânând acasă numai oamenii cei bolnavi şi neputincioşi, moşnegi şi babele cele mai bătrâne şi copiii cei mai mici, care nu sânt în stare a se duce.

Şi asta o fac ei nu numai ca să laude şi să prea mărească pe Dumnezeu, nu numai ca să-i mulţumească din adâncul inimii lor, pentrucă i-a învrednicit a petrece cu sănătate postul cel mare şi a ajunge voioşi ziua cea mult dorită şi aşteptată a Invierii, ci totodată şi din cauză că cine nu merge la Invierea lui Hristos la biserică, acela se bolnăveşte şi petrece apoi întreg anul până la Paştile viitoare în tot felul de boale, neajunsuri şi nevoi.

La o oră după miezul nopţii soseşte şi preotul local, care are să facă Invierea. In unele comune însă şi mai ales în cele mai răspândite, în care locuitorii săi nu se pot aduna aşa de grabă la biserică, vine preotul cam către două ore sau ceva mai târziu.

Sosind preotul şi aflând biserica plină de popor într'a în altar, se îmbracă în podoabele cele mai scumpe şi mai frumoase, scoate uşa împărătească sau uşa raiului din ţâţâni şi o aşează de-o parte lângă un părete şi apoi ieşind în naos sau despărţitura bărbătească ia aerul de pe postamentul, unde a stat până atunci, îl scoate afară, înconjoră cu dânsul biserica, şi după înconjurare îl duce în altar şi l pune pe masa cea sfântă, unede rămâne până Miercuri înainte de Inălţarea Domnului la cer.

După aceasta, luând sfânta cruce şi sfânta evanghelie, iar epitropii bisericii sau şi alţi bărbaţi cu vază din comună, luând o cruce mare, preporele şi sfeşnicile, cu aceastea, ca şi la încunjurarea bisericii cu aerul, ies din biserică afară şi se postează dinaintea acestuia, unde se află pus ceva mai dinainte analogionul cu icoana Invierii lui Isus Hristos pe dânsul.

In urma preotului iese şi poporul afară dimpreună cu cantorii bisericii, care cântă stihira: «Invierea ta Hristoase Mântuitorule, îngerii o laudă în cer, şi pe noi pe pământ, ne învredniceşte cu inimă curată să te mărim», având fiecare câte o lumină de ceară aprinsă în mână, pe care în multe părţi îndătinează a o aprinde dela lumina preotului, şi cum au ieşit cu toţii afară şi s'au închis după dânşii uşa din afară a bisericii, în care a rămas numai pălimarul sau fătul ca să aprindă candelele şi luminile din biserică, se postează împrejurul preotului.

După aceasta luând preotul cădelniţa şi cădind de trei ori Icoana Invierii, începe serviciul Invierii cu cuvintele: «Mărire sfintei şi cei de-o

stul, în credinţa sa adâncă şi curată, povesteşte scularea lui Hristos din morţi, ca şi când ar fi făcut istoricul întâmplării celei mai comune. El nu pune în relief nici una din împrejurările, cari ar fi putut da apostolilor şi sfintelor femei ideia sau nădejdea învierii; el nu arată decât nişte femei fricoase, preocupate de o singură cugetare, aceea de a-şi face datoria cea de pe urmă către un mort venerat. El nu împrejmueşte mormântul de nici un fapt extra-ordinar. Peatra care îl închidea, era simplaminte răsturnată. Sfintele femei se plecară în el, crezând fără îndoială, că vor găsi pe oare-cari din apostoli, cari vor fi venit mai curând decât ele. Ele întâlniră aici un înger sub chipul unui om tinăr, îmbrăcat în vestmânt alb. Evanghelistul constată acest lucru cu aceeaş simplicitate, ca şi când ar fi istorisit că ele au găsit acolo pe apostoli, şi ele repetează cuvintele trimisului ceresc, vestind cea mai mare minune, ce s'a săvârşit în lume, ca şi cum ar fi fost vorba despre faptul cel mai firesc şi cel mai de toate zilele.

Subt împresiunea fricei, unele din sfintele femei nu observară decât un înger, altele văzură *doi*, după-cum raportează Sfântul Luca, care adauge, că în spaima lor ele îşi plecară feţele la pământ. (Luca XXIV, 5).

«Deci mergeţi, adause îngerul, de spuneţi ucenicilor lui *şi lui Petru*, că va merge înainte de voi în Galileea; acolo îl veţi vedea pe el, precum a zis vouă» (Marcu XVI, 7.)

Intr'adevăr, în Galileea trebuia să mai petreacă Isus câtă-va vreme împreună cu apostolii săi pentru a le complecta istrucţiunea lor.

Petru, dela întreita sa lăpădare, nu mai era socotit printre ucenicii *lui Isus*. Mântuitorul ştia, că dacă acest vechi apostol se lăpădase din slăbiciune şi de frică, el nu era un Iuda, ştia, că căinţa lui îi spălase greşala, şi că era vrednic să fie reintegrat în corpul apostolesc, după ce îşi stersese *întreita lăpădare* prin-o *întreită declarare de iubire*. Ingerul, interpretul voinţelor Domnului, nu voia ca Petru să fie considerat din partea vechilor săi colegi ca un trădător, ci numai ca un vinovat, căruia Isus îi iertase deja greşala. De aci aceste cuvinte: *Spuneţi ucenicilor săi şi lui Petru!*

Sfintele femei nu încercară la început decât un simţământ, în împrejurarea de faţă, acela al fricei. «Eşind din mormând, au fugit de lângă el, că erau cuprinse de cutremur şi de spaimă şi nimărui n'mic n'au spus, că se temeau» (Marcu ibid.)

Cu toate acestea un simţământ *de bucurie mare* se amesteca cu frica în adâncul inimii lor, (Mat. XXVIII, 8) căci îngerul le aduse aminte de profeţiile lui Iisus Hristos cu privire la învierea din morţi: «Aduceţi-vă aminte,» — le zisese lor, «cum a zis vouă încă fiind în Galileea, că trebuie să se dea Fiul Omului în mânile oamenilor păcătoşi şi să se răstignească, şi a treia zi să învieze. Şi şi-au adus aminte de cuvintele lui» (Luca XXIV, 7, 8.), şi ele se îndreptară spre cetate ca să vestească apostolilor ceea-ce se întâmplase.

Ele părăsiră mormântul, când Petru şi Ioan, înştinţaţi de Magdalina, veniră aci pe drumul cel mai scurt şi *alergând*. Ei văzură peatra răsturnată, giulgiurile, cari slugiseră la învălire zăcând în mormânt, şi se depărtară cu convingerea, că trupul a fost ridicat. (Ioan XX, 1, 9; Luca XXIV, 12.)

Maria Magdalina rămase la mormânt şi se puse să plângă. Aruncându-şi privirea asupra mormântului, a văzut doi îngeri, cari grăiseră deja celorlalte femei, şi cari i-au zis ei: «Femeie, pentru-ce plângi?» Ea le-a răspuns: «Că au luat pe Domnul meu, şi nu ştiu unde l-au pus pe dânsul». Zicând acestea ea s'a întors înapoi, şi a văzut pe Isus stând lângă ea, şi nu ştia că Isus este. Zis-a ei Isus: Femeie, ce plângi? pe cine cauţi? — Iar ei părându-i-se că este grădinarul, a zis lui: «Doamne, de l-ai luat tu pe el, spune-mie unde l-ai pus pe dânsul, şi eu voi lua pe el». Zis a ei Isus: «Marie»! La acest cuvânt, întorcându se ea, a strigat: «Ravvuni»!, ce se zice «Invăţătorule». Zis a ei Isus: «Nu te atinge de mine, că încă nu m'am suit la Tatăl meu: ci mergi la fraţii mei şi le spune lor: Mă suiu la Tătăl meu şi Tatăl vostru, şi la Dumnezeul meu şi Dumnezeul vostru». Maria Magdalina alerga în cetate să-şi împlinească misiunea. Aceasta este cea dintâi arătare a lui Isus (Marcu XVI, 9), începând dela înviere.

In vremea asta celelalte femei sfinte mergeau către cetate, stăşiate de nădejdea învierii şi de frica de a fi jocul unei halucinaţii. Isus le-a întâmpinat şi le zise: Bucuraţi-vă! Iar ele apropiindu-se, au cuprins picioarele lui şi s'au închinat Lui (Mat. XXVIII, 9). Dar înainte de-a avea cu ucenicii săi cele din urmă convorbiri în Galileea, El a voit să i asigure că într'adevăr el a înviat. Acesta a fost scopul arătărilor sale în Iudeea.

In vreme ce se petreceau aceste evenimente, strejarii mormântului veniră în cetate ca să vestească mai marilor preoţilor despre învierea lui Isus. Insă s'au înţeles, cu ajutorul unei sume de bani, ca strejarii să spună, că adormind ei, apostolii s'au folosit de somnul lor pent u a fura trupul (Mat. XXVIII, 11).

Această istorisire absurdă este încă şi astăzi primită de către toţi vrăjmaşii creştinismului. Din prefăcătorie consideră cu putinţă o asemenea furare, fără ca strejarii, puşi să l păzească, să fi băgat de seamă; ei nu voiesc să înţeleagă, că, dacă strejarii ar fi dormit aşa de adânc, ei n'ar fi putut mărturisi cele ce s'au făcut. Nici un fel de nebunie nu împedecă pe inimicii creştinismului şi ei preferă poveştile cele nebuneşti faţă de nobila şi simpla istorisire a evangheliştilor. Intru cât ne priveşte, ni se pare cu mult mai raţional să credem într'o minune în urma unei astfel de istorisiri, decât în toate fanteziile contrazicătoare şi ridicole pe care lumea le-a inventat pentru a i se împotrivi.

Maria Madgalina şi celelalte femei sfinte istorisind apostolilor, că Isus li s'a arătat, li s'a părut acestora ca o minciună cuvintele lor, şi nu le credeau pe dânsele (Luca XXIV, 11).

In aceeaşi zi, Isus s'a arătat la doi ucenici, dintre cari unul era Cleopa, şi cari mergeau către un sat, al cărui nume era Emmaus. După ce ei l-au recunoscut, se întoarseră cu grabă în Ierusalim pentru a vesti aceasta ucenicilor. Pe când povesteau cele ce se întâmplaseră pe cale, Isus s'a arătat ucenicilor săi, cari erau adunaţi, şi le-a zis lor: «*Pace vouă, eu sânt*, nu vă tulburaţi». Li se părea că văd un *duh*, şi erau cuprinşi de spaimă şi frică, dar în curând se asigurară şi recunoscură adevărul învierii (Luca XIV, 13; Marcu XVI, 12).

După întâile arătări, apostolii se retraseră în Galileea, unde Isus li s'a arătat din nou (Mat. XXVIII, 16; Ioan XXI 1). S'au întors apoi în Ierusalim şi Isus le recomandă să rămână acolo până la pogorârea Duhului Sfânt asupra lor. (Luca XXIV, 49; Fapte I, 12). Ei nu părăsiră cetatea decât pentru a merge după Isus până în Vitania pe muntele Olivilor, unde, ridicându şi mânile sale, i a binecuvântat pe dânşii, înainte de a se înălţa la cer.

Noi am adunat în această istorisire toate amănuntele date de către cei patru Evanghelişti; le-am apropiat unele de altele, luând cuvintele în înţelesul lor strict. Şi punem întrebarea, se găsesc oare, în aceste date amănunţite acele contraziceri, despre cari vorbesc cu atâta aplomb esegeţii noştri moderni?

Există între evanghelişti destule diferenţe, încât să se vază, că ei n'au putut nici să se înţeleagă, nici să se copieze unii pe alţii. Dificultăţile, pe cari le aduc înainte, în prima linie, istorisirile lor diferite, dovedesc că n'a avut loc, din parte-le, nici cea mai mică combinare. Cu cât raţionaliştii exagerează mai mult aceste dificultăţi, cu atât mai mult ne conving ei despre aceea, că evanghelistii au istorisit ceea-ce ştiau, fără a se gândi la obiecţiunile ce ar putea cineva să le ridice; şi când, în faţa unui studiu serios şi aprofundat aceste dificultăţi dispar, atunci noi sântem mult mai întăriţi în convingerea ce o avem: că ei au scris prin însuflarea Duhului adevărului.

Apostolii, convinşi despre învierea din morţi a lui Isus Hristos, au vestit pe faţă acest fapt măreţ Evreilor, cari n'au fost în stare nici când să pună în faţa mărturisirii lor, decât doară nişte miserabile presupuneri. Insă aceste presupuneri sânt aşa de puţin raţionale, încât milioane dintre ei au adorat pe dumnezeescul Răstignit şi L-au proclamat de Mesia făgăduit părinţilor lor. Naţiunile idolatre au urmat exemplul lor, şi lumea civilizată a devenit creştină.

Acest eveniment mare, care se razimă pe Isus Hristos cel înviat din morţi, va fi veşnicul răspuns la nenumăratele invenţiuni subtile ale necredinţii.

Prelucrare de: *Minimus.*

---

fiinţă şi de viaţă făcătoarei şi nedespărţitei Treimi, totdeauna acum şi pururea şi 'n vecii vecilor», şi apoi cântând troparul: Hristos a înviat din morţi...

Tot atunci, când începe preotul a cânta troparul învierii, încep şi cei ce s'au suit cu puţin înainte de aceasta în clopotniţă, a trage toate clopotele şi a toca un timp mai îndelungat ca de obicei.

Intrând nu mult după aceasta earăşi cu toţii în biserică şi continuând preotul actul Invierii, precum şi serviciul sfintei liturgii, după tipicul prescris, fiecare stă şi ascultă cu mare atenţiune şi evlavie, ţinând lumina aprinsă în mâni, până ce s'a încheiat serviciul dumnezeesc.

In multe părţi atât din Bucovina, cât şi din Bănat, este datina ca după Inviere, precum şi în decursul acesteia, toţi prietenii şi cunoscuţii care se întâlnesc pentru prima dată în ziua de Paşti, să se sărute: bărbaţii cu bărbaţii, femeile cu femeile, feciorii cu feciorii, şi fetele cu fetele.

In Transilvania, şi anume pe valea Jiului, când cântă preotul şi cântăreţii în decursul Invierii: «şi unii pe alţii se îmbrăţişau»: atunci toţi cei ce sânt de faţă se îmbrăţişează şi-şi dau unul altuia mâna.

In alte părţi, tot din Transilvania, precum bunăoară în ţinutul Făgăraşului, sărutarea şi îmbrăţişarea aceasta se consideră nu numai ca un semn de bucurie, ci totodată de pace, pe care şi-o dau oamenii păşind în perechi dinaintea altarului şi printr'insa se înlătură duşmănia dintre vecini.

In Banat această datină delicată înseamnă: iubire, frăţie, uitarea orcărei supărări, ce ar fi existat mai înainte şi asigurarea bunei înţelegeri în viitor chiar şi dincolo de mormânt, şi se reduce la înviere. Se zice adecă, că cei ce se îmbrăţişează şi se sărută în ziua de Paşti, se întâlnesc pe cealaltă lume. La poporul român aceasta este o credinţă tare...

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

Insemnări

Castelul din Ciceu nu mai vorbeşte nimănui despre Petru Rareş, de aceea e lăsat pradă ignoranţei şi nesaţiului omenesc.

«Ne puneam straiţile (trăistiile) pe fereşti, când păşcheam vitele pe lângă cetate», spun bătrânii de azi din copilăria lor. Azi mai sânt câteva resturi şi un singur stâlp... cari mâne poate nu se vor mai zări.

Duşmanii noştri, ungurii, sub pedeapsă aspră oprise alterarea prin mână omenească a acelor relicvii. Intr'o rază de 500 metri dela periferia cetăţii nu era iertat să se apropie cineva cu gândul de-a face vre-o săpătură după peatră. De când e România mare, cei din Ciceu nu mai scot material pentru pietri de moară decât de sub zidurile Cetăţii, pentrucă «acolo e pcheatra mai bună şi nu trăbă să sapi mult».

Cei înţelegători au intervenit la prefectură să înoiască opreliştea, dar nu li s'a dat nici o atenţie.

Şi dl I. D. Stefănescu, în conferinţele sale ţinute la Sibiu, umbla după aplause ieftine zeflemisind pe preoţi şi învăţători, pe tema analfabetismului în artă românească (deşi aceştia au scăpat de pierire multe lucruri de valoare!); ce va zice acum de prefecturi?

Dr. Vasile Saftu

Despre încetarea din viaţă a protopopului şi inspectorului general al clerului militar, *Dr. Vasile Saftu*, a cărui moarte timpurie am vestit-o în numărul precedent, eforia şcoalelor noastre din Braşov a dat următorul anunţ:

Dr. Vasile Saftu, inspector general al clerului militar, protopop ortodox-român al tractului Braşov, paroh primar al bisericii sf. Nicolae din Braşov Schei, preşedintele Eforiei şcoalelor centrale ort. române din Braşov, preşedintele comitetului parohial al bisericii sft. Nicolae din Braşov-Schei, membru al congresului naţional bisericesc, membru al sinodului arhidiecezan, membru al consistorului mitropolitan etc. etc, şi-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului astazi la ora 3 jum. d mineaţa, după-ce a fost împărtăşit cu sfintele taine. Moartea necruţătoare a rupt firul vieţii celui mai neobosit şi devotat sorjinitor al şcoalelor noastre, în etate de 59 de ani. Timp de un sfert de veac, între cele mai grele împrejurări de viaţă ale şcoalelor noastre, el le-a fost, în calitate de membru şi preşedinte al Eforiei şcolare, părintele lor cel mai bun. Despre această dureroasă pierdere încunoştinţăm pe toţi prietinii şcoalelor noastre. Rămăşiţele pământeşti ale fericitului adormit vor fi ridicate din aula liceului ort. *Andrei Şaguna* şi depuse spre veşnică odihnă în cimiterul bisericii sf-tului Nicolae, Duminecă în 9 April 1922, la ora 3 p. m. Braşov, în 6 April 1922. *Eforia şcoalelor centrale ortodoxe române din Braşov.*

Anunţuri funebrale au mai publicat: Comitetul parohial al bisericii sf. Nicolae din Schei, Asociaţia corpului didactic primar gr.-or. din judeţul Braşov şi familia decedatului.

*

La înmormântarea, în Dumineca Floriilor, s'a întrunit la Braşov o mulţime imensă sosită din toate colţurile ţării. In aula liceului nostru se începe la ora 3 d. a. prohodul, oficiat de Părintele Arhimadrit mitrofor *Dionisie* din Sinaia şi de asesorul consistorial din Sibiu, *Dr. V. Bologa*, ca reprezentant al I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae*, cu mare asistenţă preoţească.

Sânt prezenţi, afară de membrii familiei, reprezentanţii autorităţilor militare şi civile, numeroşi delegaţi ai aşezămintelor culturale ş. a.

Terminându-se serviciul funebral, au luat cuvântul: Părintele *Georgescu* din partea clerului militar; directorul liceului *Dr. Iosif Blaga* în numele şcoalelor şi al delegaţiilor şcolare, ear părintele *Aurel Nistor* ca reprezentant al Asociaţiei clerului din Ardeal «Andrei Şaguna».

După aceasta, formându-se cortegiul, înaintea liceului şi în faţa sicriului a rostit o cuvântare colonelul *Todicescu* în numele armatei şi al ministerului de răsboi.

In cortegiul impunător au luat parte: Şcoalele noastre braşovene de toate categoriile în frunte cu steagul, reprezentanţii şcoalelor săseşti, orhestra Braşovului, Junii, delegaţii comunelor din protopopiat şi ai diferitelor societăţi, apoi preoţimea în odăjdii. După carul mortuar, înconjurat de membrii comitetului parohial ai bisericii sf. Nicolae, veneau membrii familiei îndurerate, delegaţii clerului gr. cat., rom.-catolic, evanghelic şi izraelit, şefii administraţiei, ofiţeri, profesori, învăţători şi alt public. A urmat apoi armată şi muzica militară.

In sunetul clopotelor dela toate bisericile cortegiul soseşte la biserica sf. Nicolae. Mormântul este pregătit în cavoul bisericii lângă sicriul lui Constantin Popasu.

Serviciul religios se începe în sfânta biserică. Cântările funebrale înduioşătoare sânt executate de corul bine instruit al bisericii, condus de dl profesor Oancea. In biserică a vorbit trimisul I. P. S. Sale Mitropolitului nostru Nicolae, părintele *Dr. Vasile Bologa*, schiţând mănoasa activitate a celui dispărut şi suferinţele lui purtate cu resignaţie pe vremea internării din memorabilul an 1916.

Au mai luat cuvântul părintele *Prişcu* şi directorul *Pricu*, — ear în cimiter dl Ştefan *Popovici şi Dr. Mihai Popovici.*

Ceremoniile s'au sfârşit la ora 7 seara, când sicriul regretatului Dr. Vasile Saftu a fost coborât în mormânt în sunetele focurilor de tun ale bateriei regimentului din Braşov.

Veşnică să-i fie pomenirea!

Preotul şi vestirea evangheliei

— Cuvânt, la deschiderea conferenţei preoţeşti de primăvară, rostit de părintele protopop din Deva Dr. Ioan Dobre —

(Fine)

Cât amar nu se desprinde din spusele acelui înfocat patriot, pline de înţelegere a rostului pastoral, şi ce dor de îndreptare se vede în ele.

Dar evoluţia istorică nu admite salturi. A trebuit să se scurgă însă multă vreme, ca să pătrundă în urma strădaniei de generaţii, mai multă lumină atât dincolo cât şi dincoace de crestele Carpaţilor, ce ne despărţiau până ieri alaltăieri.

A trebuit munca uriaşă şi talentul de îndrumător al marelui Şaguna, omul providenţei, — ca să se resfire tot mai mult negura, ce învăluia neamul nostru ardelenesc. Fără preget şi şovăire, conştiu de ţântele ce le urmărea cu multă înţelepciune, ca tinăr vicar, dă cele mai sănătoase îndrumări pentru preoţii săi. Povăţuindu-i cu canonul 58 ap., care demandă că «preotul nepurtând grijă de popor şi neînvăţându-l pe el, să se afurisească,» le dă îndrumări să desbare poporul dela deprinderi rele, să facă educaţia religioasă a tineretului şi adulţilor în frica lui Dumnezeu. Le recomandă blândeţă, cugetul curat şi desinteresat în adunările bisericeşti, — faţă de poporeni dragoste şi îndelungă răbdare. Ear altă dată, după unele dispuneri cu privire la exterior: să nu-şi radă barba, — să nu caute cârciumele şi sa nu facă neguţătorie, — îndrumă pe preoţi, ca în scopul misiunii lor să citească sf. scriptură şi să ştie de-a rostul catechismul «spre a fi în stare să cuvinteze poporului cu spor şi cu folos şi a-i putea arăta calea către fapte bune, spre care sfârşit se cuvine să aibă o viaţă neprihănită, purtare bună întru toate şi în tot locul, ca cu o trâmbiţă binecuvântătoare să deştepte pe toţi spre cucernicia cea adevărat creştină şi spre frica lui Dumnezeu».

Astfel de sfaturi şi mandate n'au rămas literă moartă, ele au mişcat preoţimea ori cât de slab pregatită prin şcoale, la o activitate mai intensivă în economia Dumnezească şi cultura poporului.

Din această scurtă reprivire istorică, on. fraţi în Hristos, un adevăr neîndoios resultă şi anume:

Ce mare înrâurire are preoţimea asupra luminării şi deşteptării neamului. E clerul mai luminat, mai conştiu de zelul său, lucrează cu devotament, — popo ul se deşteaptă din amorţire şi începe a-şi lărgi orizontul de viaţă, înţelegând rostul său aici pe pământ. E atrofiată ori chiar stânsă pulsaţia vieţii intelectuale şi morale a preotului, ori n'are ştiinţa necesară, — atunci se usucă şi vesteşeşte toată vlaga poporului, desfrâul şi fărădelegea îi sapă mormântul, cum zice Domnul la profetul Osia: «Poporul meu se nimiceşte din lipsa de ştiinţă. Pentru că ai lăpădat ştiinţa şi eu te voi lăpăda pe tine ca să nu preoţeşti mie».

O, dacă această cumplită osândă ar rămânea cât de departe, de fiecare din noi!

Din multe răni sângerează fraţii şi surorile noastre pe urma răsboiului, un vânt crud a coborât fulgi de nea peste cele mai gingaşe flori ale sufletului, a vestejit iubirea dintre oameni s'a dus p'alocurea şi cinstea cu modestia ei şi au dreptatea, şi a rămas ştirul interesului brutal, ura şi răsbunarea, desfrâul şi violenia, şi uitarea de Dumnezeu, dătătorul de bine al omului...

Cine să svânte lacrimile pribegilor orfani, frângându-le coaja de pâne, şi să alunge jalea sărmanelor văduve, si să înduioşeze inimile de peatră ale bogaţilor?

Cine să aprindă focul credinţei în inimi, pregătindu le spre slujirea lui Dumnezeu? Cine altul, decât preotul, purtătorul de lumină a razei lui Isus, în mijlocul rătăcirii, a durerii şi suferinţei.

Ştii ce-i taina împărtăşirii? Aşa trebue să fie cuvântul tău, ce-l dai fiilor: cald, ca raza de soare, blând şi mângăitor ca mielul lui Dumnezeu, sfânt ca însuş Isus, răcoritor ca

---

Dna Claudia Millian şi Mioriţa. Cronica literară a «Adevărului literar» din 26 Martie a. c. dl C. Millian pare că ar trage la îndoială originalitatea *Mioriţei*, fiindcă ar fi găsit «într'un *Almanach Chantant*, apărut la Paris la 1894 cu culegere de *Chansons Françaises* poezia *La petit brebis* «spune: Faptul că e publicată în 1894, nu poate fi o afirmaţiune a existenţii Sale recente, deci *a întrării sale în limba franceză după poezia Mioriţa*; criticii literari, cari *au studiat poezia lui V. Alexandri* ocupându-se de Mioriţa, au aşezat-o în patrimoniul nostru naţional şi au determinat-o (!) ca *isvorâtă din sursă* (!) populară (sic). E deci mai puţin admisibil, că *poetul român şi-a luat pastorala lui* (!) *celebră* din literatura franţuzească» Cu un cuvânt: *Mioriţa* nu e poporală, ci pastorală celebră a lui Alexandri, şi acesta probalil a împrumutat-o din franţuzeşte!

Pentru ceice se interesază de atari chestiuni voiu aminti şi eu câteva momente, pentru a dovedi, că Mioriţa, capodopera e de origine românească, creaţie a poporului, şi încă foarte veche. «Fabula» e poporală, toate elementele ei o dovedesc; locul unde s'a petrecut sânt munţii din jurul *Oituzului. Ungureanul* e mocan din Treiscaune, cel care ca şi cei de pe Ţara Bârsei au oi bârsane. Acolo ştiu această poezie bătrâni albiţi de zile şi cari nu ştiu o boabă să cetească. Poftiţi la aceşti bătrâni să vi o *cânte* curgându-le şiroaie de lacrimi pe obraz, cum mi s'a dat ocazie să văd în Covasna în 1914 vara Şi melodia e a ţinutului, fiindcă în Ardeal (vorbesc de necunoscând Ardeal, celelalte ţinuturi decât din lectură) fiecare ţinut îşi are caracteristica sa în muzică; jalea tăcută, înfundată, pe care să nu ţi o ştie toată lumea a celor depe Ţara Bârsă şi din Treiscaune, nu e aceeaş cu a Olteanului, care strigă sfâşietor, sau cu a Târnăveanului, care şi-o exprimă mai primitiv, nici cu Mărgineanului mai liber sub ochii căruia tresaltă priveliştea întregului Ardeal, nici cu a vecinic revoltaţilor dintre Secaşe, ori cu sfredelitoarea jale, ce te împinteriează la joc a celor de pe Mureş ori cu cea răsunătoare şi horitoare a Moţilor.

Şi melodia Mioriţei curge monton, înăbuşit, lin şi dulce, şi totuş sfârşietor prin faptul că-ţi învăluie simţeminlele de durere şi nu te lasă să le exprimi. Şi melodia Mioriţei, având caracteristică muzicei ţinutului, se deosebeşte foarte mult de melodile româneşti de azi. Şi e explicabilă această haină arhaică. Mioriţa e un *cântec bătrânesc*, faţă de care ţăranul are un cult: nu-i iertat să-i schimbi textul nici melodia; pe aceaşi melodie nu-ţi va admite să-i cânţi altă baladă, şi nici să faci modificări în însăşi melodia, că îndată-ţi taie cântecul vre-un bătrân de te bagi în pământ de ruşine. La noi în Ardeal nu se fac poesiile şi nici melodiile ţiganii nici nu-i lăsăm să ni le cânte măcar între noi.

Toate acestea dovedesc de ajuns, că Mioriţa e cel puţin cu câteva sute de ani mai veche ca V. Alexandri, şi că nu e *celebra pastorală* a acestuia.

Că a întrat în franţuzeşte, iarăşi nu trebue să ne mire, când e stiut că însuş Alexandri şi-a tradus colecţia de poesii poporale în franţuzeşte şi a publicat-o pare-mi-se în 1852. *La petit brebis* n'a putut fi prelucrată deci după traducerea lui Alexandri sau chiar după originalul românesc?

Gh. Maior

Vorbe înţelepte

Tu cela ce în ceasul naşterii tale plângeai, iar prietenii casei se bucurau şi râdeau, nevoieşte-te să te bucuri şi să râzi şi tu când ei vor plânge văzându-te că mori.

*

Glumeşte cu cei ce-ţi sânt de o potrivă, ca să nu ţi se pară greu, de-ţi vor întoarce glumă pentru glumă.

roua ce picură în potirile uscate de arşiţă a floarei, aşa să răcorească cuvântul tău clocotul asurzitor al păcatului, să stoarcă părerea de rău din inima cuprinsă de desfrâu a păcătoasei, născând în suflete: simţiri nouă de dreptate şi iubire creştină, aşadar o viaţă nouă, mai bună şi ideală demnă de făptura lui Dumnezeu. Atunci şi numai atunci ai slujit cu vrednicie lui Hristos jertfindu-i inima ta curată şi neprihănită; — altfel ai spus vorbe poate frumoase, dar fără nici un răsunet, sămânţă seacă ce n'aduce rod.

Datu-ţi-ai tu, frate în Hristos, ucenicul celui crucificat pe Golgota seama: Ce putere stă în predica ta?

Tu ai puterea să deschizi earăşi porţile cerului, pe care necredincioşii şi viclenii, ce-şi văd de plăcerile lor, vor să le ţină ferecate. In căsuţa cu pereţi goi şi afumaţi, unde plânge durerea şi suferinţa, sânt gemetele unui bolnav care cheamă ajutor. Du-i mângâierea lui Hristos mila Lui, sprijinul Lui şi nădejdea însănătoşerii. Şi aleargă după oaia rătăcită, luminează-o întăreşte-i credinţa dreaptă, şi n'o lăsa până n'o aduci asemenea păstorului bun în staulul lui Isus.

Meditat-ai în lungile sări, cugetând la apostolatul ce s'a ţi dat, că tu ai să urmezi neîntrerupt lui Hristos? Şi ce însemnează a fi pe urmele lui Hristos? Să aibi pururea în inima ta icoana Lui, bunătatea, mila, curăţenia vieţii, adevărul şi dreptatea. — şi să le treci în fapte...

Dacă cuvântul tău, sfatul tău, nu se va potrivi cu faptele, zadarnică fi-e truda. La orce acţiune întreabă-te: Nu cumva purcede din intenţii egoiste, ori meschine? Ţi ar binecuvânta Hristos fapta ta, ori nu? — Şi apoi să lucrezi.

Căci aceasta e legătura tainică între tine şi Mântuitorul.

Decumva însă în daraverile tale cu lumea nu ai gândurile curate creştine nu arăţi dragostea şi frica de Dumnezeu, faţa ta se aprinde spre mânie şi stai gata de răsbunare, urând pe deaproapele tău, ori judecându-te cu el, — atunci toată predica ta, fie ţesută din vorbe cât de frumoase, — nu e alta decât masca ce acopere o faţă de fariseu.

In astfel de caz e preferabil o slujbă curată, cu rugăciuni şi cântări, — decât o predică nesinceră, în care minţi Ziditorului vieţii şi oamenilor ce te ascultă fără a te crede.

Acolo însă, unde Isus e în inima predicatorului, roadele bune pentru turma sa nu vor întârzia.

Căutaţi deci ca nimeni să nu neglije vestirea sfintei evanghelii; cercaţi scripturile, zice Isus, că acelea vorbesc despre mine.

Să nu fie zi, fraţilor, în care să nu ne umplem inimile noastre de înţelepciunea lui Dumnezeu şi să nu gustăm din roadele dulci ale pomului creştinătăţii. Biblia să fie lectura noastră ziua şi noaptea, — şi alături de ea o bună colecţie de cuvântări bisericeşti, adăpându-vă din aceste izvoare, amvoanele vor da glas. Atunci vestirea evangheliei va cuceri fără zăbovire, purcezând din buze şi inimi curate de preoţi, pe toţi cei ce se află în întunerec şi umbra morţii, redându-i lui Hristos, isvorul binelui şi fericirii curate a omenimii.

Dela Consistorul nostru

Consistorul arhidiecezan a ţinut în 8 l. c. sub presidiul I. P. S. Sale arhiepiscopului şi mitropolitului *Nicolae* şedinţă plenară. S'au rezolvat mai multe chestiuni importante, dintre cari amintim următoarele:

Inainte de a se întra în ordinea de zi, I. P. S. Sa a adus la cunoştinţa membrilor, trecerea din această viaţă alor 2 fruntaşi ai bisericii şi neamului nostru, Pantaleon Lucuţa şi Dr. Vasile Saftu, ambii foşti asesori onorari consistoriali. In cuvinte alese îi parentează.

Consistorul şi-a exprimat condolenţa prin ridicare.

Trecându-se la rezolvirea obiectelor curente, s'a citit raportul general al consistorului despre activitatea sa dela ultima sesiune sinodală până acuma. S'a decis a se înainta Sinodului arhidiecezan.

S'a numit protopresbiter al tractului Sibiului şi paroh al bisericii catedrale profesorul dela liceul Gheorghe Lazar, *Trandafir Scorobeţ*.

In postul de secretar consistorial s'a instituit preotul *Virgil Nistor*.

Ca exactor consistorial s'a angajat preotul *Patriciu Marcu*.

Bibliotecar arhidiecezan şi custode al muzeului bisericesc s'a ales prof. sem. în retragere *Demetriu Comşa*.

S'au luat dispoziţiunile de lipsă pentru alegerea de protopresbiter al nou înfiinţatului tract al Oltuzului, numindu-se comisar pentru conducerea alegerii asesorul *Lazar Triteanu*.

S'a numit administrator protopopesc al tractului Braşov, devenit vacant prin răposarea protopresbiterului Dr. Vasile Saftu, protopopul Branului Ioan *Hamzea*, şi s'a dispus a se face de urgenţă pregătirile necesare în scopul întregirii tractului.

S'a decis înfiinţarea în centrul mitropoliei noastre a unei *fabrici de lumînări de ceară* curată, pentru trebuinţele bisericilor noastre, — şi s'au mai pertractat alte cestiuni interne.

Indreptarea bisericii

Pentru liniştea şi îndreptarea bisericii naţionale bulgare, s'a ţinut în Sofia, încă înainte cu câteva săptămâni, un congres bisericesc naţional. Cu acel prilej primul ministru, Stambuliski, a ţinut o cuvântare instructivă şi lămuritoare.

«V'aţi adunat — a spus el — să reformaţi biserica. Trebue ca ea să se reformeze, pentru ca la rându-i să vindece poporul bolnav. Trebue să scoatem pe bulgari din tavernele afumate şi să-i ducem la biserică. Cum ducem copiii cu sila la şcoală, tot aşa trebue să facem cu această naţie bolnavă».

In cuvântarea sa, Stambuliski, a enunţat şi chestiunile, care aveau să fie discutate de congres. Cele mai de seamă dintre ele au fost următoarele:

1. Clerul bulgar trebue să aibă înrâurire asupra întregii vieţi sociale, luând pildă dela clerul occidental. Trebue pornită o acţiune socială a clerului.

2. Organizarea luptei împotriva bolşevismului şi a mizeriei morale.

3. Organizarea luptei împotriva alcoolismului.

4. Educaţia religioasă merită o deosebită atenţiune. Ceremoniile religioase trebuie să fie mai atrăgătoare pentru popor. Prin coruri, conferinţe etc. s'ar putea ajunge la aceasta.

2. Preoţii să fie în satele lor pionierii civilizaţiei. Casa lor să fie pildă de curăţenie, de ordine şi de bună gospodărie.

6. Episcopii să străbată mai des eparhiile; «E de ajuns — a spus Stambuliski — ca episcopul să viziteze în fiecare sat una sau două familii, să le sfătuiască, să le îndrumeze spre bine, vorbele lui, ca şi poruncile regelui, vor umbla din gură în gură. De ce nu călătoresc episcopii noştri? N'au mijloace de transport? Li le vom da».

O minune de artă creştină

Un ceasornicar din Saint-André, capitala districtului Evreux, din Franţa, a construit un monumental ceasornic şi o adevărată minune de artă mecanică, în care ideea dominantă e pur creştină.

Acest ceasornic care are o înălţime de 1,80 m. întrece, prin ingeniositatea mecanismului său, pe cel dela catedrala din Strasburg, care era până acum cel mai renumit din întreaga lume.

El a fost lucrat în timp de 12 ani.

Dispoziţiunea lui este aceasta:

In partea de jos e făcută bolta cerească presărată cu constolaţiunile mai însemnate, din care nu lipseşte, bine înţeles, soarele. In jurul soarelui se învârteşte pământul, arătând cele 12 luni ale anului şi semnele zodiilor. In jurul pământului se învârteşte luna în timp de 28 de zile şi străbătând cele 4 faze ale ei. Pe un căruior deasupra stă în fiecare zi câte o divinitate, care închipueşte una din cele 7 zile ale săptămânii, ear pe cadran e aşezată o statuetă, care înfăţişează moartea şi ţine în mână două clopote, care anunţă orele. Patru chipuri omeneşti, simbolizând cele patru vârste ale vieţii omeneşti, bat sferturile de oră dela 7 dimineaţa până la 7 seara, însemnând prin nearătarea lor în timpul opţii că dorm. Intr'o deschizătură de pe planul superior se află Isus Hristos încunjurat de 13 apostoli. La amiazi, după ce una din cele patru figuri, un bătrân bate sferturile, fiecare din cei 12 apostoli trece pe dinaintea bătrânului, îl salută şi loveşte odată în clopot. Al 13-lea apostol Iuda, trece fără a saluta, ci întoarce capul şi nu bate clopotul.

Bătrânul binecuvintează pe fiecare din cei 12 apostoli, dar pe Iuda nu. După ce s'a terminat scena cu defilarea apostolilor, un cocoş se arată pe campanila ceasornicului, bate din aripi şi cântă de 3 ori« cucurigu».

La fiecare amiazi, mulţime de lume aşteaptă cu nerăbdare să privească defilarea apostolilor şi pleacă adânc mişcată şi cu cuvinte de admiraţiune şi binecuvântare pe buze pentru ingeniosul şi piosul ceasornicar, care a dăruit lumii această nouă minune de artă creştină.

Convocare

Membrii filialei Sibiu ai societăţii Crucea Roşie sânt rugaţi a lua parte la adunarea ordinară, convocată conform art. 26 din statute. Adunarea va avea loc la Dumineca Tomii 23 April a. c. ora 4 p. m. în sala de şedinţă a Asociaţiunii.

La ordinea zilei:

1. Deschiderea adunării.

2. Darea de seamă a comitetului asupra activităţii.

3. Raportul casierului despre gestiunea anului şi prezentarea bugetului ordinar şi extraordinar.

4. Raportul comisiunii de cenzori.

5. Eventuale propuneri şi discutarea lor.

Sibiu, la 10 April 1922.

Prezidenta filialei Sibiu
Catinca A. Bârseanu

Din activitatea meseriaşilor

Şedinţa literară a treia a Reuniunii meseriaşilor români din Sibiu din anul curent, s'a ţinut Joi, în 30 Martie, fiind cercetată de număros public: intelectuali, dame şi meseriaşi. Constatăm cu bucurie că la aceste şedinţe literare asistă un număr tot mai însemnat de intelectuali, căutând prin aceasta a încuraja pe meseriaşii noştri sibieni în pornirile lor bune şi românesti.

Şedinţa a fost condusă de prezidentul Reuniunii, dl *George Poponea*, care bineventând pe cei prezenţi şi mulţămindu-le pentru deosebitul interes ce l poartă Reuniunii, deschide a treia şedinţă la ora 8 seara. In cuvinte potrivite parentează activitatea fostului membru în comitet Zaharie Aron, decedat în 27 Martie, care timp de peste 30 ani a fost zelos, îndrumător şi cald sprijinitor al tuturor lucrărilor intreprinse de Reuniune. După aceea invită coristele şi coriştii să cerceteze regulat probele de cant în vederea concertului ce-l va da Reuniunea la Dumineca Tomii.

Secretarul Reuniunii, dl Şt. Duca ceteşte protocoalele şedinţelor comitetului din Martie 1922. Au urmat apoi mai multe recitări deplin izbutite, după care dl *Dr. Lazar Popovici*, inspector sanitar în Sibiu şi-a continuat conferenţa începută în a doua şedinţă literară, din Februar. A vorbit pe larg şi pe înţelesul tuturora despre «Originea ocrotirilor sociale». Conferenţa dlui doctor Popovici a fost ascultată cu un viu interes şi răsplătit la sfârşit cu lungi aplause.

Punctul ultim l-a avut dl Maximilian Dopp, maşinist-tipograf în tip. arhidiecezei, prin executarea unei doine frumoase din flaută.

A urmat apoi sortarea celor 15 cărticele folositoare între participanţi prin loteria Reuniunii, în care timp cu pălăria «Dumnezeu vede» s'a adunat suma de lei 124. —

La ora 10 s'a încheiat şedinţa literară, exprimându-i-se conferenţiarului mulţămita membrilor Reuniunii pentru dragostea arătată prin ţinerea conferenţelor instructive, ear publicul a fost învitat a participa la a 4-a şedinţă, care se va ţinea în ultima Joi din April n. a. c.

Rap.

Ştirile zilei

Hristos a înviat! Dorim tuturor cititorilor noştri să petreacă Sfintele Sărbători în pace şi mulţumire.

*

Numărul viitor al ziarului nostru apare Joi, după Sfintele Sărbători ale Învierii Domnului.

Predică în catedrală. In Dumineca Floriilor a ţinut o frumoasă predică în catedrala Mitropoliei preotul militar, Ioan Dăncilă.

Corpurile legiuitoare au luat vacanţă Miercuri în 12 April 1922.

Noui proiect al chiriilor. Contractele de locuinţe se prelungesc până la 23 Aprilie 1923. Chiriile caselor de locuit se sporesc la trei ori chiria din 1916. Chiriile prăvăliilor se vor spori la de cinci ori chiria din 1916. Toate aceste sporuri se socotesc dela 23 Apilie 1922 st. v. (6 Mai). Se exceptează dela prelungirea contractelor localurile de petrecere, adică: varieteurile, balurile, teatrele, cinematografele etc. precum şi băncile, hotelurile şi cluburile care rămân la libera tranzacţie. Se vor putea muta în casele lor numai propietarii dinainte de 1918 şi anume acei cari posedă un singur imobil, cu condiţiunea de a da casa chiriaşului ce urmează să fie evacuat. Nu vor putea fi evacuaţi sub nici un motiv: Ziarişti profesionişti, militarii, văduvele şi orfanii de răsboi, funcţionarii publici, pensionarii şi lucrătorii asiguraţi la Casa ocrotirilor sociale. Toate dispoziţiunile cari se găsesc în vigoare şi care nu sânt cuprinse în noua lege cad în regimul dreptului comun. Aceasta lege urmează a fi aplicate în vechiul regat şi toate provinciile alipite. Cel ce primeşte sau dă sub orce formă chirie mai mare decât cea stabilită prin legea de faţă, se pedepseşte cu amendă reprezentând de 10 ori chiria. Diferendele se judecă de instanţele judecătoreşti ordinare, fără drept de opoziţie.

Moarte năpraznică. Citim în Libertatea: Preotul ort. rom. *Ioan Botean* din Binţinţi (tractul Orăştie), a fost Luni în 3 April la conferinţa preoţească convocată pe această zi la Orăştie. Dup'amiaz a luat parte la mărturisirea preoţilor. Seara pe la ora 7 a plecat spre casă cu trăsura. Când a fost la punctul unde drumul trece peste calea ferată, n'a băgat de seamă că o locomotivă (locomotiva Cugirului care în fiecare sară merge acasă la Simeria de odihneşte şi se alimentează cu ce-i trebuie pe mâne-zi), venea dinspre Şibot. Trăsura preotului nu trecuse de pe linie, când maşina a sosit, şi izbind partea napoia trăsurii, a tras napoi şi pe bătrânul preot lovindu-l aşa de nenorocit în cap, că l-a omorât pe loc! Calul a scăpat cu hamurile rupte pe el şi a fugit acasă; cei ai casei au văzut că-i rău, au venit şi au aflat pe preotul trăgând de moarte, trăsura risipită în toate părţile,toată zdrob. Joi în 6 April a fost înmormântat în satul pe care la păstorit vreme de 57 de ani. Era în vârstă de 78 de ani. Dumnezeu să-l odihnească în pace.

Partidul legitimist maghiar din Budapesta proclamă de «rege» al Ungariei pe fiul cel mai mare al răposatului Carol de Habsburg, pe *Otto*, care ar fi să fie Otto al II-lea. Ziarele ungureşti, care au publicat comunicatul legitimiştilor despre noul «rege» se zice că au fost confiscate de procurorul general din Budapesta. Asupra acestor sbuciumări poate vor avea ceva de observat şi vecinii Ungariei şi aliaţii lor. — Din Viena se anunţă, că în fruntea acţiunii pentru întronarea micului prinţ Otto se află binecunoscuţii conţi Apponyi şi Andrássy, susţinuţi de primatul Ungariei, cardinalul Csernoch, şi de clerul romano catolic.

Interzis. Monitorul Oficial publică decisiunea serviciului sanitar care opreşte întrebuinţarea serului antituberculos prezentat de Dr. I. Puţureanu, deoarece experienţele controlate oficial au aflat că serul acesta este ineficace şi uneori vătămător.

Documentele dela Moscova. In şedinţa camerei dl N. Iorga a cerut să se intervie la Genova, ca să ni se înapoieze documentele preţioase, aparţinând Academiei Române, documente care sânt rătăcite la Moscova.

Ex-împărăteasa Zitta a obţinut din partea consiliului ambasadorilor permisiunea de a părăsi Madeira, şi de a-şi alege reşedinţa într'o altă ţara europeană, — afară de Ungaria.

Conscrierea invalizilor şi urmaşilor înaintea răsboiului mondial. Invalizii (grade inferioare) *din timpul înaintea răsboiului mondial*, văduvele şi orfani (fără consideraţie ca de prezent primesc pensiune sau nu), mai departe toţi invalizii de răsboi grade inferioare, văduve şi orfani, *cari până acum n'au optat pentru cetăţenia română* şi cărora fosta Liquidatură de pensiune în Sibiu sau biroul de pensiune al Com. VII. ter. a mandat o pensiune sau un ajutor, au să se prezinte cel mai târziu până la 15 April a. c. dela ora 8—12 l. a. la subsemnatul consiliu orăşensc Sibiu, (Strada Mitropoliei No. 4 Et. I. Uşa. 42) *Consiliu orăşenesc.*

Congresul profesorilor de gimnastică ce fusese convocat la Sibiu, pentru zilele de 9—11 Aprii, a trebuit să fie amânat, deoarece dl ministru Dr. C. Anghelescu, care avea să-l prezideze, nu poate veni în acele zile. Congresul se ţine în luna Iunie a. c. — ziua se va anunţa la timp.

Din Săcele. Ni se scrie: Duminecă în 26 Martie a. c. grupul religios al preoţilor din Săcele a servit în sobor în biserica din comuna Purcăreni în faţa unei mari mulţimi de credincioşi, cari cu evlavie au ascultat atât serviciul oficiat, cât şi predica rostită de păr. O. Simtion. La sfârşitul serviciului păr. Zenovie Popovici mulţumind celor de faţă, le pune la inimă ca să ţină cu sfinţenie la sf. biserica şi legea strămoşască, cultivând frumoasele virtuţi creştineşti: credinţa şi dragostea. Tot cu această ocazie s'au şi mărturisit preoţii grupului nostru.

Recrutările se fac în Sibiu în 23—25 April 1922, în clădirea consiliului comunal, strada Mitropoliei 2.

Biserică jăfuită în părţile Beiuşului. Ziarul Beiuşul raportează: Cândva o ştire ca aceasta era senzaţie care provoca revoltă adâncă în sufletele tuturor credincioşilor. Azi? O profanare atât de sălbatecă a casei lui Dumnezeu a ajuns să fie un lucru aproape de toate zilele. Răsboiul pe lângă multele rele ce le-a adus asupra omenimii, i-a corupt sentimentele în aşa măsură, că în năzuinţa de a duce o viaţă uşoară, fără griji şi fără trudă unii rătăciţi nu cruţă nici chiar bisericile, acele locuri sfinte unde părinţii noştri întrau stăpâniţi de nădejde, sfială şi încredere în Dumnezeu! Azi, acest respect faţă de această biserică, în multe inimi nu se mai poate afla, şi de aceea auzim adese că una sau alta dintre biserici a fost jăfuită de răufăcători. Şi avem tristul prilej a publica un caz nou ce s'a întâmplat în biserica din Ş. Petreasa. Anume: Inainte cu vre-o câteva zile un hoţ şi profanator de celea sfinte, forţând uşa s'a introdus în mod mişelesc în sf. biserică din numita comună. Ajuns în lăuntru spre a-şi însuşi măsăriţe şi ştergare — care singure reprezentau pentru el o valoare oarecare — a desbrăcat prestolul şi proscomidierul aruncând pe jos evanghelia, crucea şi toate obiectele sfinte astfel, că în Dumineca a III-a din post — când s'a descoperit jaful — preotul locului numai sfinţind din nou interiorul bisericii şi obiectele sfinte şi făcând molitva profănării a putut săvârşi sf. liturghie la sfârşitul căreia toţi creştinii s'au rugat ca pe acel profanator, Dumnezeu să-l descopere. Şi rugăciunea celor credincioşi şi-a avut efectul dorit căci hoţul a fost descoperit, — în persoana unui vagabund Gheorghe Roştaş din Oradea mare stabilit prin părţile Beiuşului, — pe când săvârşea alte hoţii în Beiuş. Prins de jandarmi numitul păcătos a recunoscut, pe lângă alte furturi, şi jăfuirea până acum alor 13 biserici, între care şi cea din Ş. Petreasa.

Convocare. Membrii subsecţiei învăţătoreşti din plasa Sighişoara (Târnava-Mare) se convoacă la Adunarea ordinară de primăvară, ce se va ţinea în comuna Şaeş, Sâmbătă, în 6 Mai 1922 (ziua Sft. Gheorghe), în edificiul şcoalei primare la ora 8. Progam: Participarea la serviciul divin şi invocarea Duhului Sft. Deschiderea şedinţei şi apelul nominal. Incassarea taxei de membru al asociaţiei generale pro 1920—21—22. Incassarea sumei de 22 Lei pentru acoperirea speselor congresuale, Disertaţie din economie, de Ioan Oltean, înv. Laslea-Mare şi Constantin Dopp, înv. Hoghilag, Prelegere practică «Frângerile zecimale», cl. IV—V, predată de Gheorghe Lupşa, înv. Noul-Săsesc, şi Aurel Vlăduţ, înv. Mâlâncrav, Propuneri. *Pompei E. Constantin*, preşedinte. *Constantin Dopp*, secretar s.

AVIZ. Am onoare a aduce la cunoştinţa On. Public din loc şi jur, că am deschis din nou Restaurantul „Carpaţii", depe promenada Bulevard (Bretter). Se pot căpăta cele mai bune mâncări şi beuturi, cu preţuri moderate. Muzică de primul rang. Ioan Al. Hanzu, restaurator.

Nr. 123/922 (59) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II-a **Ocnele Mureşului** (M. Uioara) din protopopiatul Turda, se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia înserare în Telegraful Român.

Emolumentele sânt cele sistemisate de Ministerul cultelor, conform cualificaţiunii şi anilor de serviciu.

Concurenţii îşi vor înainta cererile concursuale instruite în ordine subsemnatului oficiu protopopesc, şi se vor presenta cu prealabila aprobare a noastră la biserică spre a cânta, celebra şi a lua contact cu poporul.

Turda, 20 Martie 1922.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu comitetul parohial.

Jovian Murăşianu
protopop.

Regia Monopolurilor Statului. Direcţiunea Regională Cluj. Serviciul Vânzării. Nr. 09309.

(60) 1—1

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă deţinătorilor hârtiei pentru ţigarete sau tuburi neprovenite din fabricele regiei, cari au făcut declaraţiunea cerută la termenele fixate, ca ultimul teren ce li s'a acordat pentru desfacerea acestor produse este până la *1 Junie 1922*, cu obligaţiunea, că la 1 Aprilie, 1 Maiu şi 1 Junie 1922 să facă câte o declaraţiune la depozitul de vânzarea tutunului în al cărei raion cad, despre cantităţile de hârtie şi tuburi vândute în luna precedentă şi cele rămase nevândute la finele fie cărei luni.

După 1 Junie 1922 ultimul termen acordat, vânzarea hârtiei de ţigarete şi a tuburilor streine ori indigene provăzute cu timbru de control R. M. S. este oprită cu desăvârşire. iar acei care şi după acest termen vor fi dovediţi că mai pun în vânzare astfel de produse vor fi socotiţi drept contravenienţi la Legea pentru administrerea şi exploatarea Monopolurilor Statului şi pedepsiţi conform penalităţilor prevăzute de această lege pe lângă confişcarea mărfurilor.

La fel vor fi pedepsiţi şi li se va confişca marfa acelora despre cari se va dovedi, că au introdus în ţară după aceasta dată noi cantităţi de cărticele sau tuburi sau le-au fabricat în ţară în mod clandestin. —

Spectacole în Sibiu

In cinematografele *Apollo şi Urania* se dau de sărbătorile Paştilor, în 16 şi 17 April a. c., câte trei reprezentaţii, şi adecă: la ora 5, 7, şi 9 seara, cu filme interesante şi instructive. La Apollo se reprezintă un mare *film indic* în 6 acte. In pregătire piesa: *Trandafirul alb.* Direcţiunile teatrelor urează onoraţilor vizitatori sărbători bune şi fericite.

Cum se vindecă Reumatismu şi Gutta

este o broşură foarte interesantă şi instructivă. Acolo veţi găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de şeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum şi modul lor de vindecare. Această broşurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereţi chiar astăzi această broşurică, prin o cartă postală adresată la

FARMACIA VOREL din Piatra-N.
Moldova

M.E.

Catalogul

cărţilor şi imprimatelor (blanchetelor) din editura şi depozitul

Librăriei arhidiecezane

cuprinzând un număr foarte considerabil de cărţi bune şi folositoare, grupate în XXV de titli, precum şi specificarea de blanchete în afaceri bisericeşti, şcolare şi epitropeşti pentru oficiile protopresbiterale şi parohiale, asemenea şi pentru direcţiunile liceelor şi şcoalelor primare, a apărut şi s'a trimis tuturor oficiilor protopresbiterale.

Se mai află în depozit **portretele MM. LL. regele Ferdinand I şi regina Maria, a arhiepiscopului-mitropolit Andrei baron de Şaguna, Miron Romanul şi Ioan Meţianu,** şi a marelui mecenate **Emanuil Gozsdu,** precum şi diferite icoane.

Se pot comanda la Librăria arhidiecezană şi **odoare şi odăjdii bisericeşti,** cu preţurile cele mai reduse.

Se publică separat broşurile dela 62 «Biblioteci» ce se află în depozit.

Comandele se execută mai avantagios prin rambursare.

Se primesc comande şi pentru cărţi cari nu se cuprind în catalog, procurându-se cu posibilă grăbire.

Librăria primeşte comande şi pentru **procurarea de sigile şi ştampile.**

Preţul catalogului: **2 lei,** ear porto postal **50 bani.**

La Librăria Arhidiecezană în Sibiu se află de vânzare

Registre de tot felul

legate şi broşate

pentru parohii, bănci, oficii şi particulari cu

preţuri moderate

Biblioteca Universală

una dintre cele mai de seamă Biblioteci apărute până acum la noi

Nri apăruţi 33 ◆ Preţul unui Nr. 1 Leu

Lumea copiilor

revistă săptămânală pentru copii, bine redactată, cu ilustraţiuni colorate şi instructive

Preţul unui Nr. 2 Lei

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,

profesor universitar şi membru al Acad. române

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află **de vânzare** următoarele

Tipărituri

Pentru şcoalele secundare:

Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee şi civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exibite.
Tipărituri pentru bugetele şcolare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor şcolare.
Bilet de informaţie la insinuări pt. fiecare elev
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru şcoalele primare:

Registre pentru absenţii şi clasificaţii.
Matricole şcolare.

La **Librăria Arhidiecezană** în **Sibiu,** se află de vânzare

Noul Testament

(cu litere cirile)

de

Andrei baron de Şaguna

Preţul: crudo **Lei 2·—,** broşat **Lei 4·—,** plus porto postal **Lei 2·—.**

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Preţul 20 Lei.

„FRAŢIETATEA",

:·: institut de credit şi economii, societate pe acţii în Sadu :·:

Convocare

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii «FRĂŢIETATEA», societate pe acţii, sânt invitaţi prin aceasta la

a XIV-a adunare generală ordinară,

ce se va ţinea în Sadu, în casele institutului, în *20 April 1922 la 1 oră p. m.* cu următoarea

Ordine de zi:

1. *Raportul direcţiunii şi al comitetului de supraveghere şi darea absolutorului pe anul expirat 1921.*
2. *Propunerea direcţiunii şi decidere asupra împărţirii profitului curat.*
3. *Alegerea unui membru în direcţiune în locul celui demisionat.*
4. *Alegerea unui membru în comitetul de supraveghere în locul celui demisionat.*
5. *Statorirea marcelor de prezenţă pentru anul curent.*

Sadu, la 3 April 1922.

Direcţiunea

Domnii acţionari cari doresc a lua parte la adunare în persoană sau prin plenipotenţiaţi sânt poftiţi, conform §-ului 26 din statute, a-şi depune acţiile şi documentele de plenipotenţiare cu o zi înainte de adunarea generală la cassa institutului nostru.

Activa Bilanţul general la 31 Decemvrie 1921 Pasiva

	Lei	b.		Lei	b.
Cassa în numărar		6 049·93	Capital social		12,500·—
Cambii		63,799·—	Fond de rezervă		4,746·26
Obl. intabulate		8,780·—	Depuneri spre fructificare		181,264 93
Obl. neintabulate		52,314·20	Dividendă neridicată		766·50
Depuneri proprii:			Fond cultural		216·94
Albina	33,239·—		Profit transpus	1000·—	
Chrissoveloni	1,215·—	34,454·—	Profit curat	3,049.86	4,049 86
Realităţi:					
Casele proprii	5 000·—				
Maşini, mobiliar etc.	14,811·81	19,811·81			
Efecte		18.335·55			
		203,544·49			203,544·49

Cheltueli Profit şi Perdere cu 31 Decemvrie 1921 Venite

	Lei	b.		Lei	b.
Interese după depuneri		5,748·99	Interese dela cambii		3,609·65
Contribuţie		2,608·24	Interese dela obl. întabulate		700·90
Salarii		1,600·—	Interese dela obl. neîntab.		2,438 40
Marce de prezenţă		160·—	Interese după depuneri proprii		1,423 69
Spese procesuale		426·49	Proviziuni		988 35
Spese		72·55	Competinţă de scris		416·15
Profit transpus	1.000·—		Interese după efecte		1,169·75
Profit curat	3,049·86	4,049 86	Venit la mărfuri		2,919·24
			Profit transpus		1,000·—
		14,666·13			14,666·13

Sadu, la 31 Decemvrie 1921.

DIRECŢIUNEA:

Dimitrie Bunea m. p., prezident. **Emilian Crăciun** m. p., cassar. **Ioan Popica** m. p., contabil.

Ioan Cândea m. p. **Ioan Pascu** m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghere am examinat conturile prezente şi le-am aflat în consonanţă cu registrele principale şi auxiliare ale societăţii, purtate în bună regulă.

Sadu, la 3 April 1922. (57) 1—1

Ioan Marin m. p. **Dumitru Popica** m. p. **Dumitru Savoiu** m. p.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 8/21 April 1922 Nr. 28

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Sovietele și religia

Socialismul doctrinar își are temelia în concepția filozofică a materialismului istoric. Consecvența firească a caracterului său se sintetizează în negarea categorică a oricărei valori morale; prin urmare și a religiei.

Cât de absurdă este această doctrină în unilateralitatea ei absolută, s'a văzut și se vede tot mai mult din roadele bolșevismului rusesc, a cărui realizare practică formează cel mai tragic episod din câte s'au pomenit vr'odată în istoria unui popor.

Și parc'a fost o fatalitate: esperiența crudă s'a încercat tocmai cu poporul rusesc, al cărui suflet de o neobicinuită profunditate mistică e mai puțin accesibil pentru o organizație socială zidită artificial pe temeliile unei concepții materialiste.

Intr'adevăr odată cu isbucnirea revoluției ruseți a 'nceput în Rusia și prigoana cea mai strașnică împotriva oricărei manifestări de viață religioasă. Ea a fost îndreptată, firește, mai ales împotriva clerului, ai cărui reprezentanți au trebuit să 'ndure chinurile pe cari le-au îndurat martirii celor dintâi veacuri ale creștinismului. Dar indirect a fost lovit în cele mai profunde sentimente ale sale — fiecare credincios.

Atitudinea extrem de dușmănoasă a regimului sovietic față de tot ce este manifestare religioasă își are — dupăcum am spus — germenele ei în însași doctrina socialistă. Un puternic exponent al acestei atitudini a fost însă și raportul în care a stat biserica rusească cu statul.

Se știe că țarul a fost și șeful suprem al bisericii pravoslavnice din Rusia. Astfel, soartea acesteia era legată în chip fatal de soartea șefului său — politic. Dacă nu definitiv — dupăcum vom vedea — cel puțin «pro tempore».

Ci socoteala comuniștilor doctrinari nu și-a găsit confirmarea în viața practică. Trei ani de cârmuire sovietică n'au putut șterge cucernicia sufletului rusesc. Dimpotrivă: nici odată nu s'a văzut în Rusia un mai puternic și mai viu val de viață religioasă decât în tragicul prezent al foametei și ciumei.... In schimb, sovietele și-au creiat prin persecuția lor sângeroasă pe cel mai neîmpăcat dușman al lor: țăranul rus.

Cel dintâi, care a observat în sfârșit acest lucru și după cât se pare i-a prevăzut mai ales consecvențele practice, a fost Lenin. De aceea a mai slăbit... chingile persecuției. Insași armata roșie, pe care se razimă puterea sovietelor, l-a determinat s'o facă. Astfel anul trecut, cu prilejul inaugurării unui spital militar, soldații au cerut să li se țină slujbă dumnezeiască. Și — orcât de paradoxal ar părea — sânt atâția soldați cari merg la biserică, se spovedesc — o, câte vor fi având pe sufletul lor! — și se cuminecă. O spun martorii oculari, cari vin din Rusia roșie.

Aceste fapte, pe lângă altele, nenumărate, dovedesc evident încă odată superficialitatea părerii celorce cred, ca religia nu e altceva decât... rodul închipuirii unor suflete bolnave, ori o armă politică iscodită de preoți (!) și împărați — pentru a putea conduce și stăpâni «mizerabila plebe».

Realitatea istorică întărește tot mai mult adevărul, că credința e o valoare morală care-și are rădăcinile sale în însași conștiința omenească. De aceea ori cine încearcă să surpe această credință, atacă cele mai trainice temelii ale conștiinței omenești.

Să însemneze oare gestul lui Lenin un pas spre înțelegerea acestui mare adevăr? Ce bine-ar fi! *N. Colan.*

Școalele bisericii

(x) Numărul mai nou al revistei pedagogice clujene, Învățătorul, reproduce «pentru elocvența cu care a fost scris», un articol apărut în Școala Nouă din Oradea Mare și întitulat «Statificarea învățământului în Ardeal».

Articolul, datorit unui om de școală, dlui Gh. Tulbure, revizor al școalelor primare din Bihor, spune că în chestiunea statificării școalelor bisericii, combatanții formează două tabere: de o parte stau cercurile clerului, care voiesc menținerea caracterului confesional al instituției, de altă parte se ridică oamenii de școală «cugetători de fason europenesc», cari voesc statificare. Chestiunea, zice articolul dlui revizor, deocamdată «a rămas atârnată în aer» și de aceea, în situația această nelămurită, dupăce spiritele începeau să-și peardă răbdarea, guvernul actual «cu o singură trăsătură de peană a tăiat(!) nodul gordian și a declarat statificați pe toți învățătorii celor două biserici românești din Ardeal». In fața hotărârii ministeriale, prin care biserica pierde dintr'odată 1400 de învățători, cercurile clerului păstrează — după părerea autorului — o reservă neașteptată, ear organele lor de publicitate *«au o atitudine prea puțin ostilă»*.

Dovezile aduse, în amintitul articol, pentru statificarea forțată, nu conțin decât păreri cunoscute și, în parte, greșite. In resumat, dovezile articolului ar fi următoarele:

Școalele bisericești ardelene nu mai au rost în noua geografie politică a țării, când nu avem să purtăm luptă de rasă; școalele confesionale își datează originea din evul mediu (?) și au fost ridicate în deosebi de catolici, cu tendințe de prozelitism — va să zică școalele acestea erau robite intereselor clericale. Școalele bisericii românești însă — o recunoaște autorul, — n'au avut caracterul religios ofensiv, ele au fost «fortărețele de apărare a legii și limbii românești, în ele se adăpostea sufletul prigonit al neamului». Statul român, fiind protegiuitorul și nu prigonitorul bisericii ortodoxe, rostul ce justifică existența școalei confesionale a încetat (?) chemarea ei fiind perfect (!) înlocuită prin școala statului, unde «educația religioasă și morală este lăsată în grija preotului (?) care poate să provadă catehizația elevilor după plac.»

Argumentul principal pentru statificare ar fi, în sfârșit, următorul: Interese superioare de stat cer ca educația și instrucția publică să fie problema *statului*; cea dintâi temelie a democrației este *școala de stat*: căci școala edifică statul. Prin urmare, statificarea imediată se impune, — în conformitate cu dovezile puse sub ochii cititorilor menționatelor reviste pedagogice.

*

Socotim, cum am arătat și la altă ocazie, că este cu desăvârșire greșit și primejdios a desființa așezămintele care au slujit neamului și statului drept temelie solidă.

Biserica nu va recunoaște nici odată de corectă și cinstită procedura d'a i se opri activitatea culturală școlară prin simple ordonanțe «tăiătoare de noduri gordiane». Trăsături de condei, de felul acesta, sânt prea departe d'a fi deslegări dintre cele mai norocoase în chestiunea școlară. Resolvirea s'ar părea îndrăzneață; în realitate însă ea însemnează că cercurile hotărâtoare ale guvernului nu cutează încă să declare statificarea pe calea *legii*.

Știm apoi că școalele minoritare și școalele particulare se susțin și pe mai departe cu subvenții dela stat și cu ajutoare din fondurile lor alimentate, fără doar și poate, din străinătate. Institutele acestea își duc viața neturburată, în vreme ce școalele confesionale românești sânt amenințate cu desființare; — va să zică, de-o parte cu judecata, de altă parte cu lopata? — Nu-i lucru cu cale. Este chiar absurd să admiți ca un particular să aibă dreptul de a-și păstra și desvolta școala lui, — ear biserica românească, în epoca libertăților, să fie lipsită de acest drept, în deosebi când experimentarea altor state a compromis cu desăvârșire ideia de statificare generală și a îndemnat guvernele să apeleze la intervenirea bisericii pentru a combate prin școală curentele destructive din societate.

Citim și vedem în toată ziua cum societatea noastră se depărtează de ideile moralei și ale creștinismului. — Astfel, școala cu caracter expres creștin n'a devenit nici de cum un aparat de prisos.

Puterea statului român va scădea în proporție cu slăbirea bisericii sale, despoiate de așezămintele ei de creștere și instrucție. Aceste așezăminte vor trebui, nu înlăturate, ci cât mai mult îmbunătățite. Astăzi, în urma dispoziției guvernului, ele au ajuns în situație imposibilă, care nu poate să mai dureze. Trebue să se rostească odată cuvântul legii, și să se hotărască să știm: Cine este stăpânul acestor școale, este statul singur, — sau este tot biserica sub controlul statului?

Apărarea școalelor noastre se află depusă în mânile Congresului și a Sinoadelor eparhiale; o atitudine mai mult sau mai puțin ostilă a presei bisericești, despre care se face pomenire, nu credem că ar fi potrivită în timpul, când spiritul de solidaritate și de jertfă este așa de redus.

Guvernul, de astăzi sau de mâne, cam greu s'ar pleca în faţa articolelor de reviste şi ziare, ori cât talent şi căldura s'ar depune în ticluirea lor. Orce stăpânire va fi darnică sau restrânsă, în măsura înrâuririi *altor* factori şi împrejurări. Vorba este, ca această înrâurire să nu sosească prea târziu.

Organele bisericii noastre şi-au făcut datoria la timp şi şi vor face-o şi de aici înainte.

Asociaţia clerului „Andrei Şaguna"

— Adunarea despărţămintelor —

Despărţământul *Arad* al Asociaţiei «Andrei Şaguna» şi-a ţinut adunarea anuală în 4 şi 5 April 1922 sub prezidenţia părintelui Iancu Ştefănuţ.

După chemarea Duhului sfânt, în slujba oficiată la catedrală, s'a ţinut prima şedinţă în sala festivă a Seminarului aradan.

Sânt prezenţi numeroşi preoţi şi studenţi teologi.

După vorbirea de deschidere a prezidentului, a luat cuvântul păr. Dr. G. Ciuhandu, prezidentul secţiei Arad a Asociaţiei clerului, arătând problemele care agită azi preoţimea ortodoxă pentru a readuce poporul la ogaşa adevărată religioasă morală.

Se citesc rapoartele despre activitatea cercurilor religioase. Se constată râvna în lucrare la cercurile Mândruloc şi Pecica; — celelalte cercuri au lucrat prea puţin, sau aproape nimic.

Cu prilejul şedinţelor s'au ţinut conferinţe şi s'au discutat chestiuni privitoare la viaţa religioasă.

•

Despărţământul *Beiuş* al Asociaţiei clerului şi-a ţinut adunarea Miercuri şi Joi.

Sânt de faţă 40 de preoţi. Prezidentul, păr. protopop Petru E. Papp, deschizând adunarea, prezintă raportul despre activitatea despărţământului Beiuş. Păr. referent bisericesc Dr. A. Magier, ca reprezentant al Consistorului dela Oradea Mare, ţine să mulţumească preoţimii întrunite pentru felul cum îşi înţelege chemarea.

S'au rostit, în cursul şedinţelor, mai multe conferinţe, şi anume: Preotul şi politică, de pr. I Cotuna; Indatorirea preotului de a se spovedi, de Fl. Goina, Spovedania ca mijloc de unire a preotului cu Hristos, de G. Cristea; Legătura spirituală a preotului cu Isus, de I. Pinteru.

In ziua primă, după şedinţe, preoţii s'au dus la biserică unde s'au spovedit la duhovnicul lor, părintele Moise Popovici.

A doua zi s'a ţinut sf. liturghie şi împărtăşirea preoţilor. A urmat apoi sinodul protopopesc al protopresbiteratului Beiuş.

Până când?

Agitaţiile împotriva preoţimii nu vor să mai contenească. Oameni fără suflet şi fără răspundere de urmări, au tulburat adânc pacea satelor, au deslănţuit patimi nestăpânite şi au agitat la maximum credulitatea ţăranului nostru bun şi cinstit, dar prea încrezător şi uşor de căpătat prin vorbe sunătoare.

Unii politiciani şi unele organe de publicitate s'au năpustit cu o ură fără precedent în deosebi asupra preoţimii ortodoxe.

Acţiunea e pornită cu plan şi cu sistem. Bate păstorul şi se va risipì turma. Şi la această operă au lucrat şì oameni ai bisericii noastre, fără să ia seama din ce isvor porneşte acţiunea şi care e ţinta ce se urmăreşte.

In locul dictonului din trecut: «preoţi cu crucea 'n frunte» se pun fraze ca aceste: de vrei să păstrezi pe credinc oşi trebue să renunţi la preoţi!..... «românul îi ureşte din toată inima». «Ei nu mai luptă pentru realizarea dreptăţii din Evanghelie, ci pentru strâmte interese confesionale şi de tagmă». In biserică este mângâitorul celor săraci, afară prietenul bogaţilor, sprijinitorul tuturor oligarhiilor». Şi aşa înainte, pentruca în învălmăşala alegerilor să li se arunce învinuirea de «vânduţi partidului liberal pentru bani», «aceiaşi preoţi cari au ascuns în şorturile notărăşiţelor buletinele opoziţiei», «hoţi de urne»... («Gazeta Transilvaniei», «Voinţa» din Cluj); şi mai la urmă să se îndemne oamenii: «închideţi-le bisericile», «dela popa nu mai luaţi anaforă, nu-i mai chemaţi la citanie, nu-i călcaţi pragul, nu-i daţi bineţe, că Iuda nu-i vrednic de onoare». («Voinţa Banatului»).

Până când aşa, domnule agent electoral ori scrib întârâtat din cutare redacţie?! Preoţii şi învăţătorii bănăţeni s'au văzut nevoiţi să ţină sfat la Timişoara pentruca să pună frâu patimei nesăbuite. Ori credeţi că îndelunga noastră răbdare e fără margini? Şi dvoastră fii luminaţi ai bisericii ortodoxe, cari patronaţi această prăpastie ce se deschide sub mantaua partidului naţional, nu băgaţi de seamă de unde porneşte şi ce ţinte urmăreşte acţiunea aceasta primejdioasă?

Până aici şi nu mai departe! De ştiţi şi puteţi dovedi, că s'au făcut vinovaţi de transgresiuni preoţi, în posturile de încredere pe cari le-au primit la alegeri, dăţi-i în judecata autorităţii bisericeşti. Avem încrederea neclătită că plata îşi vor lua. Dacă au violat legalitatea, dacă au tradat încrederea cu care au fost distinş şi aici, de părinţi ai dreptăţii, ei vor fi traşi la răspundere pentru imoralitatea pe care ar fi săvârşit'o. Dar nu vom îngădui nici odată ca sporadice rătăciri dela calea demnităţii să fie generalizate şi răsfrânte asupra întregii tagme şi apoi întrebuinţate ca mijloc de a săpa prăpastia între preot şi credincioşi, de a tulbura liniştea şi armonia dintre ei, pentruca precupeţii ce stau la pândă să poată pescuì în tulbure. —

•

Fără să se facă dovedirea celor afirmate, şi continuând cu acuzele şi agitaţiile împotriva preoţimii, vom fi nevoiţi a considera aceste ieşiri vehemente pe cale ziaristică ca o manoperă cu tendinţă păcătoasă şi o vom trata în consecinţă la proximul congres preoţesc.

Noi vom şti să rămânem la misiunea noastră de îndrumători at poporului şi siguri de noi şi poporul pe care-l păstorim nu ne lăsăm terorizaţi de vânătorii de interese electorale.

Biroul Asociaţiunii clerului «Andrei Şaguna», Sibiu

Invierea Domnului în Sibiu

Praznicul Invierii Domnului s'a serbat în catedrala noastră cu deosebită solemnitate.

Atât la Inviere, la ora 4 dimineaţa, cât şi la sfânta liturghie, a pontificat I. P. S. Sa mitropolitul nostru *Nicolae*, asistat de preoţii: M. Voileanu, Lazar Triteanu, Dr. G. Proca, Dr. V. Bologa, Dr. A. Crăciunescu, Trandafir Scorobeţ, Marcu Jantea, Patriciu Marcu, Valeriu Hurdu şi diaconii: Ilie Beleuţă, Sofroniu Morariu, Dumitru Antal şi Gheorghe Jurebiţă.

La Inviere o companie a Regimentului 90 în frunte cu muzica militară a fost postată înaintea catedralei, dând onorurile militare.

Dupăce s'a încunjurat biserica, I. P. S. Sa a cântat «Hristos a înviat!» — muzica militară a intonat acest imn al triumfului zilei. S'a celebrat apoi slujba Invierii şi s'a împărţit mulţimei de credincioşi sfintele Paşti.

Serviciul de dimineaţă s'a terminat la ora 7, dovedindu-se cu această ocaziune spaţioasa noastră catedrală prea mică pentru numărul cel mare al credincioşilor.

La ora 9 şi un pătrar I. P. S. Sa mitropolitul a fost condus din partea preoţimii în catedrală cu pompa obişnuită.

I. P. S. Sa a celebrat sfânta liturghie asistat de preoţii amintiţi mai sus, în decursul căreia a hirotonit întru presbiter pe diaconul Aurel Ştefan din Dăişoara, ear întru diacon pe clericul Nicolae Gogonea din Poiana-mărului.

Răspunsurile liturgice le-a dat corul mixt dirigiat de prof. T. Popovici.

La finea sfintei liturgii I. P. S. Sa mitropolitul a ţinut o frumoasă şi instructivă cuvântare, pe baza ideilor cuprinse în pastorala I. P. P. Sale trimisă tuturor parohiilor din arhidieceză şi publicată în numărul trecut al ziarului nostru.

Cuvântarea I. P. S. Sale a fost ascultată cu deosebită atenţiune şi mult interes din partea număroşilor credincioşi, asupra cărora a făcut adâncă impresiune.

FOIŞOARA

Citiri biblice

Melhisedec

(Fac. 14, 17—20).

Ce sânt bunurile acestei vieţi?

O mână de nisip, pe care îl spulberă vântul, o îngrijorare pentru inimă. Totuşi lumea aleargă, vânează după ele cu atâta ardoare încât cei mulţi îşi pierd sufletul în această alergare. Multora nu le pasă de săvârşesc mai multă ori mai puţină nedreptate, numai să le aibă. Avram gândea altfel. El privea cu alţi ochi aceste bunuri, cu ochi luminaţi de Dumnezeu. Când se întorcea dela luptă (v. 17) şi ieşì înainte regele Sodomului ca să se înţeleagă asupra prăzii. Acesta se temea că îl va costa grozav lucrul. Cât de uimit rămase însă când îi răspunse Avram» (v. 22). Aşa ceva nu i se mai întâmplase. Avram ştia că bunurile Sodomei nu aduc binecuvântare şi de aceea renunţă la toate. Să nu zică Sodoma: eu am făcut bogat pe Avram. El vrea să aibă numai astfel de bunuri pe cari le primea din darul lui Dumnezeu.

In afară de regele Sodomei îi ieşì înainte si un alt rege, un rege care stă singur, în felul lui, în sfânta scriptură. El este o apariţie unică şi minunată, cu care şi noul Testament se ocupă în chip deosebit. Acest rege este Melhisedec.

Numele său. Melhisedec se tâlcueşte împărat al dreptăţii. Dacă n'am avea Cap. 7 din Ep. c. Evrei, în care Melhisedec ni-se arată ca o minunată preînchipuire, ar rămânea pentru nou o enigmă inexplicabilă, deşi şi aşa mai rămâne destulă taină în jurul lui. Hristos este însă fiinţa pe care o preînchipuia Melhisedec. Hristos, un rege peste cer şi peste pământ, încât putea zice mie mi s'a dat puterea în cer şi pe pământ. Apoi rege al dreptăţii. Hristos ni-a câştigat-o, ni-a dat-o, ne-a îndreptăţit prin suferinţele şi moartea sa. Drepţi înaintea Lui putem fi prin credinţă: «Dreptul prin credinţă va fi viu».

Locuinţa sa. In Salem, care înseamnă pace. In pace. Hristos este regele păcii, El locueşte în Ierusalimul ceresc, care înseamnă «aşezământ de pace». El a aşezat pacea între Dumnezeu şi om şi din lăcaşul păcii Sale lasă să se simtă de toţi câţi i se roagă pentru ea, încât toţi credincioşii săi sânt fii ai păcii, trăesc în pace cu Dumnezeu şi — întrucât atârnă dela ei — şi cu oamenii. Numai pacea Lui dă linişte sufletului, nimic altceva în lume. Ai tu această pace?

Originea lui. La evrei 7, 3, stă scris': fără tată, fără mamă... nici început zilelor nici sfârşit vieţii având... Sigur a avut un tată şi mamă, dar sânt retăcuţi, ca să fie adevărat simbol pentru Hristos, care este din veci născut din Tatăl, trăeşte şi împărăţeşte în veci.

Oficiul său. N'a fost numai un rege Melhisedec, ci şi un preot al Celui prea înalt.

Aceasta era însă oprit (4 Moise. 3. 10). Iar pe Aaron şi pe fiii sai îi vei pune peste cortul mărturiei şi vor îndeplini preoţia lor şi toate câte sânt la jertfelnic şi cele din lăuntrul catapitezmei; cel de alt neam care se va atinge de acestea va muri». — (Cronic. 26, 16 u.). Numai Hristos le exercită în veci. Nu numai împărăţeşte peste toţi oamenii, ci şi mijloceşte pentru ei ca preot rugându-se, de-a dreapta lui Dumnezeu. — *Darul său.* El aduse pâne şi vin. Aceasta este foarte semnificativ. Hristos îşi dă trupul şi sângele său ca nutremântul cel mai înviorător după lupta din această lume. Acest dar minunat ni se dă nouă în chipul pânii, şi al vinului, în sfânta cuminecătură pe care el a aşezat-o. Ce simbol. Precum Avram a fost adânc mişcat aşa trebue să fim şi noi, când ne apropiem de împărtăşanie.

Se apropia ora 12, când I. P. S. Sa a fost condus la reşedinţa sa cu aceeaş ceremonie cu care a fost adus.

Atât la înviere, cât şi la sfânta liturghie au participat autorităţile militare şi civile din localitate.

A doua zi a celebrat în biserica catedrală sfţa liturghie protoiereul Dr. Aurel Crăciunescu, asistat de preoţii Trandafir Scorobeţ, Evlogie Atanasiu, Marcu Jantea, Ioan Isac şi diaconii Dumitru Antal şi Gheorghe Jurebiţă.

La finea serviciului divin a predicat părintele Dr. A. Crăciunescu.

Ştirile zilei

Ştire personală. Excelenţa Sa dnul *Dr. Hendrik Muller von Werendycke*, ministrul Olandei la Bucureşti, a petrecut sfintele sărbători ale Invierii Domnului în oraşul nostru, fiind oaspele I. P. S. Sale mitropolitului *Nicolae*. Miercuri s'a întors la Bucureşti.

Principesa Elisabeta. După ştiri trimise din Atena, starea Prncipesei moştenitoare Elisabeta, care sufere de febră tifoidă fără ca boala să prezinte gravitate excepţională, a devenit în zile e din urmă destul de serioasă. Se speră totuş că pericolul va fi înlăturat. Măiestatea Sa Regina României rămâne în Atena până la însănătoşirea fiicei sale. Alteţa Sa Regală, Principele moştenitor, a sosit de asemenea în capitala Greciei.

Comisiunea senatului pentru prepararea nouei Constituţii. In şedinţa din urmă a senatului s'a ales comisiunea care, împreună cu comisiunea adunării deputaţilor, să întocmească până la toamnă proectul nouei constituţiuni. Fac parte din această comisiune: I. P. S. Sa Miron mitropolitul primat al României, Th. Mihali, Iuliu Moldovan şi I. Păcurariu pentru Ardeal; Schulerus, sas; I. Gălăţeanu şi V. Tomov, Basarabia: Dr. N. Cotlarciuc, Bucovina: G. I. Duca, N. Botez, C. I Nicolaescu, E. Pangratti, C. Neamţu, Al. Gussi, Tony Iliescu, I. N. Roman, I. Panaitescu, general Lambru, I. Purcăreanu, Al. Beletti, C. Disescu, M. Policrat, Vespasian Pella, D. Arţăreanu, C. Cociaş, general N. Constantinescu, G. Adam, N. G. Popovici, Dr. Gh. Demetriad, St. Pop, pr. Gh. Popescu-Breasta, C. Crupenschi, N. Puţureanu, Dr. Toma Ionescu şi I. Popescu Romanaţi, din vechiul regat. Preşedinte al acestei comisiuni a fost ales dl C. Disescu.

Comisiunea *administrativă a Tipografiei arhidiecezane* în şedinţa din 8 l. c. a ales de membru al său în locul decedatului Pantaleon Lucuţa, pe directorul liceului Gheorghe Lazar din Sibiu, Dr. *Ioan Bunea.*

Binecuvântarea sa (v. 19). El binecuvântă pe Avram, îl închină Dumnezeului celui preaînalt. Cunoştea deci pe Dumnezeu. Isus îl cunoaşte neasemănat mai bine, încât poate zice: «Eu şi Tatăl una sântem». Dacă binecuvintează el, este binecuvântarea lui Dumnezeu Tatăl. Melhisedec laudă pe Dumnezeu (v. 20) Isus le-a făcut toate întru preamărirea lui Dumnezeu pe pământ. Dacă am învăţa să facem şi noi asemenea! Melhisedec slujea lui Dumnezeu. Hristos zicea: Eu fac voia aceluia ce m'a trimis şi îndeplinesc lucrul lui pe pământ.

Avram îi dă zeciuială din toate. Celce a cunoscut pe Hristos cu adevărat îi aduce şi jertfă. Laudă, mulţămită, puterea, lucrul, averea şi bunurile sale, pentrucă şi El şi-a dat totul, chiar viaţa şi-a dat-o jertfă pentru noi.

*

Precum Avram s'a ţinut departe de bunurile Sodomei, aşa trebue să ne ţinem liberi de lucrurile lumii acesteia. Şi precum a încheiat el legătură cu Melhisedec, aşa trebue să încheiem şi să păstrăm şi noi legătura cu Hristos şi între noi înşine, aici în această lume şi mai apoi în Salem, dincolo, în viaţa de veci.

(După Papke) *Pr. P. Moruşca.*

La conferenţa din Genova reprezentantul Rusiei sovietelor, Cicerin, a vorbit de «răpirea» Basarabiei, ear răpitorii n'ar fi ruşii, ci tocmai românii... Aşa vorbeau şi bărbaţii regimului tarist. Prezidentul conferenţei, prim-ministrul italian, De Facta, n'a luat act de protestul delegatului sovietelor, dând astfel satisfacţie României pentru agresiunea acelora, cari uită până şi de tezaurul românesc dela Moscova.

Fapte de laudă. Ziarul «Dobrogea Nouă» publică: Sânt mulţi ani de când gospodarii comunei Peştera n'au avut putinţă ca faţă de preotul şi învăţătorul lor să şi arăte prin fapte dragostea ce în adevăr le-o nutresc de mai bine de 20 de ani, de când îşi torc firul vieţii lor împreună. Miercurea trecută însă a dat prilej ca sătenii să şi poată arăta bunăvoinţa ce o au faţă de cei doi slegari ai comunei lor de un sfert de veac. In adevăr cu toţii şi-au dat mână de la mână, şi, în timp numai de două ore, 60 de plugari au arat pământul bisericii şi al şcoalei în întindere de 20 ha. Lauda locuitorilor e cu atât mai mare cu cât dânşii tot din a lor stare au sămănat cu orz şi ovăs întreaga suprafaţă, — în nădejdea că Dumnezeu în curând le va da ploaie, şi sămânţa pusă de ei pe toate ogoarele le va aduce rod însutit. Şi ploaia, după două zile, a venit ca o adevărată binecuvântare cerească pentru toţi Dobrogenii. Şi acum bucuria celor doi apostoli, încărunţiţi de-a binelea în satul din care nu vor să mai plece, nu este aşa de mică, atunci când văd că osteneala lor de zeci de ani în folosul consătenilor lor, le aduce atâta mulţămire sufletească.

Mulţumiri. Directorul Şcoalei normale «Andrei Şaguna» din Sibiu dl *Dr. Vasile Stan*, a dăruit pentru Crăciunul orfanilor din acest an suma de 500 (cincisute) Lei întru amintirea scumpei sale soţii, Ana Dr. Stan, născ. Vidrighin. Pentru fapta marinimoasă primească, din partea subscrisei Direcţiuni, cele mai profund simţite mulţumiri. *Direcţiunea orf. ort. rom.*

† **Eugenia Lunca.** Corpul didactic dela şcoalele din Sălişte, cu durere aduce la cunoştinţa colegilor, rudeniilor şi cunoscuţilor, că d şoara Eugenia Lunca, învăţătoare la şcoala normală din Sălişte, după un morb greu şi scurt, a răposat în Domnul la 12 April ora 4 p. m. în etate de 22 ani şi în primul an al funcţiunii sale învăţătoreşti. Inmormântarea s'a făcut în 14 April n. la ora 3 p. m. în cimitirul bisericii din Sălişte. Odihnească în pace!

Reducerea serviciului militar obligatoriu s'a făcut în Franţa, şi anume la 18 luni. Se afirmă că îndatăce împrejurările vor permite, durata serviciului militar va fi redusă la un an.

Măsură cu efect. Comisia agrară a judeţului Bihor a hotărât ca celce trăesc necununaţi, să nu capete pământ. Urmarea a fost, că cei ce trăiau până acum în concubinat, s'au cununat aproape toţi.

Organ «neoficial şi cu totul independent» pretinde că este foaia bisericească politică *Unirea* dela Blaj, după ce începuse a scrie despre calea deschisă a «revoluţiunii» şi despre Coroana română, «care a pierdut mult din strălucirea pe care a avut-o», — după vorbele proprii ale Unirii, şi ne spune, că nu mai doreşte să discute cu noi. — Este treaba cercurilor oficiale bisericeşti dela Blaj să aprobe sau să nu aprobe astfel de ieşiri ale unui organ bisericesc, despre care noi n'am afirmat că este oficial, dar este considerat cel puţin de «oficios» al acelor cercuri. Incât pentru faptul, că întrerupe discuţia, nu i nici o supărare; putea să o facă mai demult, — dar prin aceasta nu-şi pierd din gravitate declaraţiunile cu privire la Coroană, făcute în ziarul «neoficial şi independent» «Unirea» din Blaj, de sigur de o faţă bisericească.

Nu i-ar strica confratelui blăjan mai puţină patimă şi mai multă calmitate şi judecată creştinească.

Filiala crucii Roşii «Sibiu». Joi în 27 April 1922 ora 8 şi jum. seară, dl Dr. Preda, vicepresedintele Societăţii Crucii Roşii, va ţinea în sala Liceului »Gheorghe Lazar» o conferinţă sanitară cu subiectul asupra primelor ajutoare ce urmează să se dea bolnavilor şi răniţilor. Conferinţa va fi însoţită de proecţiuni. Doamnele şi domnii membri ai Crucii Roşii sânt obligaţi a lua parte. Este de dorit ca şi celalalt public să ia parte în număr cât se poate mai mare. Conferinţele vor fi în 2—3 seri, care se vor anunţa în ziare.

Comitetul.

Dar pe sama sfintei biserici. Crâznicul bisericii noastre din *Pricaz*, Nicolae *Voina*, din adevărată dragoste, a donat pe sama bisericii noastre frumoasa sumă de 16 mii Lei. Dumnezeu să-i răsplătească cu darurile sale cele bogate.

Convenire colegială. Fraţii colegi absolvenţi ai cursului teologic din 1912 la Sibiu sânt rugaţi a paticipă la convenirea colegială pe ziua 8/21 Mai 1922. — Celelalte ziare ardelene sânt rugate a reproduce acest apel. Pesac, la 7 April 1922. *Pr. Grigorie Vermeşan.*

Creanţe către statul maghiar. Consiliul oraşului Sibiu anunţă: Toţi aceia, cari au creanţă către statul ungar, sânt invitaţi să le anunţe spre valorare pe cale diplomatică, la Directoratul General al Ministerului de Interne în Cluj, conform decretului circular No. 4629—1921. Anunţarea va cuprinde următoarele date: specia creanţei, suma, timpul la care se referă, data şi numărul de afaceri al ministerului ungar, în fine motivele, de ce nu s'a efectuat plătirea de către statul maghiar. Dacă creanţa a fost anunţată odată, se va arăta când şi la care autoritate.

Curs de limba şi literatură maghiară s'a deschis în 4 April 1922 la facultatea de litere a universităţii noastre din Cluj. In faţa unui public numeros, prodecanul facultăţii, dl N. Bănescu, a prezentat în cuvinte călduroase pe dl *Dr. G. Kristof*, suplinitorul catedrei. Dl Kristof mulţumind şi-a făcut întâia prelegere, primită cu aplauze de întreaga asistenţă.

Membri fundatori la «Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu» s'au înscris: Dr. Lazar Popovici, inspector sanitar, Gh. Nedoviceanu, dir. Băncii de scont, sucursala Sibiu, şi Dr. Ilie Iancu, medic-şef, Sibiu. *Comitetul.*

In atenţiunea celor în drept. Societatea Scriitorilor români, cum se anunţă din Bucureşti, a atras atenţiunea autorităţilor asupra urmărilor desastruoase pentru cultură, ce izvoresc din scumpirea hârtiei şi din urcarea taxelor postale. Scriitorii şi librarii cu greu mai pot pune la îndemâna publicului cărţi de citit. O broşură care costă b. o. trei lei, cere o taxă de expediţie cu ramburs de *şapte lei 50 bani*, adecă de două ori şi jumătate preţul broşurii. De o parte scriitorii sânt nedreptăţiţi, de altă parte va suferi întreaga noastră cultură naţională.

Mulţumire. Societatea Ocrotirea Orfanilor din războiu, Regiunea Sibiu, pe această cale mulţămeşte dlui profesor *Roques de Lasalle*, iniţiatorul şi aranjatorul «Festivalului artistic,» dat în beneficiul Societăţii noastre în 27 Martie 1922, care s'a încheiat cu un beneficiu net de Lei 3.919. 52. Totodată mulţămim dşoarei Susanne Roques de Lassalle, dşoarei prof. Elvira Popescu, dlor prof. Gh. Buică, C. M. Ionescu, elevilor şcoalei militare de infanterie «Principele Carol,» elevelor liceului de fete, elevilor liceului »Gheorghe Lazăr,» cari ni au dat binevoitorul concurs.

(ss) *Catinca A. Bârseanu*, prezidentă.

M. Z. 2616/1922

Publicaţiune

In senzul § 32 al statutului despre ordinea publică, şi al deciziunii consiliului orăşenesc din 23 April 1902 cu Nr. 8854/1902 ţinerea porcilor în următoarele străzi şi cartere ale oraşului este interzisă:

In oraşul de sus, suburbiul Iosef şi anume: Str. Băii, str. Dealului, str. Dr. Ioan Raţiu, str. Crucei, str. Şaguna, str. Fânarilor, calea Carmen Sylva, str. George Coşbuc şi Piaţa Unirii, cartierul vilelor pe Hallerwiese şi str. Izvorului învecinata, str. Joagărului, str. Strausenburg, str. Gimnasticei şi str. Cetăţii, apoi în cartierul între calea Carmen Sylva şi calea Dumbrăvei şi anume: str. Z. Boiu, str. Bisericii, str. Gerliţi, str. Roşiorilor, str. Şcoalei de înot şi calea Dumbrăvii, precum şi în fine pe calea Cisnădiei.

Toţi acei cari de prezent ţin porci în cartierele menţionate sânt obligaţi să anunţe acestea la primărie, care — întrucât porcii sânt ţinuţi corespunzăror — va acorda un termen până la care se vor înlătura porcii de acolo.

In celelalte cartiere ale oraşului, ţinerea porcilor este permisă numai atunci, dacă sânt închişi în coteţe corespunzătoare şi ţinuţi în curăţenia necesară.

Contravenienţii vor fi pedepsiţi în senzul statutului şi ordonanţei în vigoare.

Sibiu, la 18 Martie 1922.

Consiliul orăşenesc.

Nr. 103/1922 (63) 1—3

Concurs,

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia primă (cl. I) din *Geoagiu-de-sus* (*Joseni*) s'a deschis concurs cu termin de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele sânt conform datelor din coala B. pentru dotaţiune dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta la subsemnatul oficiu, în terminul susindicat, iar concurenţii se vor prezenta pe lângă restricţiunile reglementare în o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta şi predica, resp. celebra.

Alba-Iulia, 15 Martie 1922.

Of. protopresbiteral rom.-ortodox al tractului Alba Iulia, în înţelegere cu comitetul parohial.

Ioan Teculescu
protopop

Nr. 123/922 (59) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II-a **Ocnele Mureşului** (M. Uioara) din protopopiatul Turda, se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia înserare în Telegraful Român.

Emolumentele sânt cele sistemisate de Ministerul cultelor, conform cualificaţiunii şi anilor de serviciu.

Concurenţii îşi vor înainta cererile concursuale instruite în ordine subsemnatului oficiu protopopesc, şi se vor presenta cu prealabila aprobare a noastră la biserică spre a cânta, celebra şi a lua contact cu poporul.

Turda, 20 Martie 1922.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu comitetul parohial.

Jovian Murăşianu
protopop.

Casă de vânzare

în apropierea palatului de justiţie în Sibiu. Informaţii la **T. Popovici**, profesor, str. Regina Maria (Cisnădiei) 7. 1—2
(64)

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare

Cuvântări bisericeşti

de arhimandritul **Ilarion Mircea**, egumenul sfintei mânăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminecile din Paresimi, 9 Dumineci după Rosalii şi la unele sărbători de peste an. **Preţul 14 Lei.**

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

Cum se vindecă Reumatismu şi Gutta

este o broşură foarte interesantă şi instructivă. Acolo veţi găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de şeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum şi modul lor de vindecare. Această broşurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereţi chiar astăzi această broşurică, prin o cartă postală adresată la

FARMACIA VOREL din Piatra-N. Moldova

„MĂRGINEANA“,

institut de credit şi economii, soc. pe acţii în Poiana (jud. Sibiu)

Convocare

Domnii acţionari ai institutului «MĂRGINEANA», sunt invitaţi prin aceasta la

a XV-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în Poiana, *Duminecă în 30 Aprilie 1922 la ora 4 p. m.*, în localul institutului, cu următorul

PROGRAM:

1. *Deschiderea adunării generale şi constituirea.*
2. *Raportul direcţiunii, bilanţul anului de gestiune 1921 şi raportul comitetului de supraveghere.*
3. *Distribuirea profitului curat realizat conform bilanţului şi votarea absolutorului.*
4. *Alegerea alor 2 membri în direcţiune pe 3 ani.*
5. *Fixarea dividendelor şi a marcelor de prezenţă.*
6. *Alegerea cassarului şi a directorului pe câte 3 ani.*
7. *Eventuale propuneri conform §. 25 din statute.*

NB. Domnii acţionari, cari, în sensul § lui 16 din statutele societăţii, doresc a participa la adunarea generală, în persoană sau prin plenipotenţiaţi, sunt poftiţi a-şi depune acţiile şi eventualele documente de plenipotenţă, la cassa institutului, cel puţin cu 1 oră înainte de deschiderea adunării.

La caz că nu se întruneşte numărul suficient de acţionari, adunarea generală se va ţinea la 8 zile, conform §-ului 21 din statute.

Poiana, la 6 Aprilie 1922.

Direcţiunea.

Activa — **Contul Bilanţ la 31 Decemvrie 1921** — **Pasiva**

		Lei	b.			Lei	b.
Cassa în numărar		55,912·80		Capital social		40,000·—	
Cambii de bancă		2,006·—		Fonduri:			
Imprumuturi hipotecare		160,735·50		Fondul gen. de rezervă	40,000·—		
Imprumuturi pe oblig. cu cavenţi		14,756·50		Fondul spec. de rezervă	14,780·46		
Efecte:				Fondul bisericii nouă	914·96		
Acţii dela diferite bănci	23,500·—			Fondul cult. filantropic	682·97	56,378·39	
Bonuri de tezaur dela împrumutul Nat. Rom.	60,000·—	83,500·—		Depuneri spre fructificare		1.915,039·33	
Depuneri proprii în Cont-curent		1.731,803·51		Dividendă neridicată		1,995·—	
				Diverse conturi creditoare		12,259·93	
				Interese transitoare		2,276·—	
				Profit trans. din a. trecut	4,000·—		
				Profit net	17,765,66	21,765·66	
		2.048,714·31				2.048,714·31	

Debit — **Contul Profit şi Perdere** — **Credit**

		Lei	b.			Lei	b.
Interese la depuneri		57,009·09		Profit transpus din anul trecut		4,000·—	
Spese:				Interese:			
Salare	7,400·—			dela cambii	3,440·75		
Chirie	750·—			dela hipotecă	9,208·91		
Registre, imprim. luminat, încălzit, porto	7,706·30			dela obligaţiuni cu cav.	1,016·46		
Marce de prezenţă	870·—	16,726·30		dela depuneri proprii	79,670·33		
Contribuţiune:				dela efecte şi bancă de tezaur	2,838·20	96,174·65	
10% 12% şi 15% dare după inter. depunerilor	7 220·34			Impr. amortizate, neplătite ulterior		1,000·—	
Dare directă, arun., comp.	2,893·68	10,114·02		Proviziune		4,440·42	
Profit trans. din a. trecut	4,000·—						
Profit net	17,765·66	21,765·66					
		105,615·07				105,615·07	

Poiana, la 31 Decemvrie 1921.

Nicolae Dobrotă m. p., director executiv — **Ioan N. Oprian** m. p., cassar. — **Romul Vraciu** m. p., pentru contabilitate.

DIRECŢIUNEA:

Ioan Dăncilă m. p., preş. **Constantin Radu** m. p. **Nicolae Muntean** m. p. **Ilie Dăncilă** m. p.
Nicolae Fântână m. p. **Ioan Muntean** m. p. **Ioan I. Moga** m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghere am examinat conturile prezente şi le-am aflat în deplină regulă şi în consonanţă cu registrele institutului.

Poiana, la 6 Aprilie 1922.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE:

Aron Şerb m. p., preş. **Dumitru Muntean** m. p. **Ilie Radu** m. p.
Ioan Vonica m. p. **Ioan Bozdog** m. p.
Ioan Vătăşianu m. p., expert contabil.

(62) 1—1

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 12/25 April 1922 Nr. 29

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Sinodul arhidiecezan

Serviciul divin

Dumineca trecută la ora 9 înalt Prea Sfinția Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru *Nicolae* a fost condus de preoțimea celebrantă, protoiereii: Matei Voileanu, Ioan Cândea, Nicolae Borza, Lazar Triteanu, Dr. George Proca și Dr. Aurel Crăciunescu, protodiaconul Ilie Beleuță și diaconul Nicolae Gogonea, și corul seminarial, — în catedrală.

Înalt Prea Sfinția Sa a celebrat sfânta liturgie, în decursul căreia a hirotonit întru preabiter pe diaconul Nicolae Gogonea.

După terminarea sfintei liturghii s'a oficiat chemarea Duhului Sfânt. I. P. S. Sa a dat apoi deputaților sinodali și numărosului public care a asistat la serviciul divin, anafora.

Răspunsurile liturgice le-a dat corul mixt condus de prof. școalei normale Timotei Popovici.

După terminarea serviciului divin I. P. S. Sa a fost condus la reședința sa cu aceeași ceremonie cu care a fost adus.

Ședința de deschidere

Dela catedrală deputații sinodali s'au întrunit în sala cea mare a prefecturii județene, și au trimis o deputațiune constătătoare din domnii: Dr. Ioan Stroia, Dr. Iosif Blaga și Dr. Ioan Fruma.

Urmând învitării, I. P. S. Sa arhiepiscopul și mitropolitul *Dr. Nicolae Bălan* vine în sala prefecturii, și ocupând locul din prezidiu, având la dreapta pe P. S. Sa arhiereul *Dr. Ilarion Puşcariu*, deschide sesiunea anului acestuia a sinodului arhidiecezan.

Vorbirea I. P. S. Sale a fost ascultată cu mare atențiune de deputații sinodali, ear la fine acoperită cu aclamări de «să trăească». Vorbirea o vom publica în întregime.

I. P. S. Sa numește apoi notari interimali pe următorii domni: din cler: Dr. G. Proca, C. Moldovan. Mireni: P. Dan, Dr. D. Păltineanu, E. Popescu, George Dragoș. Cu conducerea protocolului ședinței acesteia e încredințat dl Dr. G. Proca.

Notarul Dr. G. Proca cetește lista deputaților sinodali și la apelul nominal răspund 35 de deputați. Se constată deci din partea Presidiului, că Sinodul e capabil de muncă, poate aduce concluze valide, și se poate constitui.

Pentru a se putea face constituirea, ședința se suspinde pe câteva minute, ear după redeschidere la propunerea deputatului Lazar Triteanu se aleg:

In birou, din cler: Dr. G. Proca, C. Moldovan. Mireni: P. Dan, Dr. D, Păltineanu, E. Popescu, George Dragoș, dintre cari președintele conform § 5 din Regulamentul afacerilor interne, numește notar general pe Dr. G. Proca.

Comisia *verificătoare*: Din cler: I. Hamsea, P. Piso. Dr. A. Crăciunescu. Mireni: Dr. Olariu, Dr. Dubleș, Dr. Fruma, Dr. Măcelar, Dr. Dragomir.

Comisia *organizătoare*:

Din cler: Dr. I. Puşcariu, Sergiu Medeanu, L. Triteanu; mireni: Dr. N. Comșa, I. de Preda, Dr. Vlad, P. Dragici, Dr. L. Borcia, Dr. Vecerdea.

Comisia *bisericească*:

Din cler: Dr. Ioan Dobre, A. Păcurariu, A. Ludu; mireni: Dr. N. Schiau, Dr. I. Stoian, Dr. Curta, Dr. I. Berghezan, Dr. I. Margita, Dr. Boca.

Comisia *școlară*:

Din cler: Dr. I. Stoia, I. Muntean, V. Domșa; mireni: Dr. I. Bunea, Dr. I. Blaga, I. Pricu, Dr. I. Radu, V. Stanciu și George Popa Liseanu.

Comisia *financiară*:

Din cler: N. Borzea, Pompiliu Piso, I. Cândea. Mireni: V. Fincu, N. Macrea, Dr. Holom, Dr. Șelariu, Dr. Oct. Sglimbea și D. Comșa.

Comisia *petiționară*:

Din cler: Dr. I. Stanciu, V. Gorun. Mireni G. Dragoș, P. Rusu și Dr. G. Păltineanu.

Terminată fiind constituirea Sinodului, se prezentează rapoartele consistoriale menite de a fi studiate și cenzurate din partea sinodului, și se împart diferitelor comisiuni.

Inalta Prea Sfinția Sa declară apoi ședința de deschidere a Sinodului arhidiecezan de închisă la ora 12½ din zi, anunțând proxima ședință pe Marți — ziua de Luni fiind rezervată pentru lucrarea comisiilor — în 25 Aprilie n. la ora 9 a. m. tot în sala prefecturii unde se vor ține toate ședințele Sinodului.

*

După ședință, domnii deputați sinodali, s'au prezentat în corpore înaintea Inalt Prea Sfinției Sale Arhiepiscopului și mitropolitului nostru *Nicolae*, pentru a-i face vizită de curtoasie. Oratorul a fost Presidentul baroului, Dnul Dr. *Ioan de Preda*, care în cuvinte alese a tălmăcit înaltului prelat sentimentele de stimă, veneratiune ale membrilor Sinodului arhidiecezan. Ii dorește mulți ani de viață pentru a putea conduce cu tactul și energia-i cunoscută naia bisericii noastre.

Inalt Prea Sfinția Sa a mulțumit pentru aceste manifestațiuni de încredere, și a rugat pe domnii deputați de a-i da sprijinul ca să poată duce la bun resultat intențiunile Sale, cari culminează întru a păstra intactă moștenirea primită dela înaintașii noștri, și câștigată de dânșii cu mari jertfe.

Deputații sinodului au făcut apoi vizită Prea Sfinției Sale părintelui Arhiereu Dr. *Ilarion Puşcariu*, vicar arhiepiscopesc. Sentimentele de recunoștință pentru serviciile aduse bisdricii și neamului au fost tălmăcite prin graiul părintelui protopop *Ioachim Munteanu*.. Venerabilul arhiereu a mulțumit prin cuvinte alese, pentru semnele de iubire ce i se arată și de astă-dată din partea deputaților sinodali.

*

După aceea a întrunit I. P. S. Sa la ospitala sa masă un mare număr din deputați sinodali.

Hotărâri importante. In urma unor consfătuiri ale șefilor partidului național, cum se vestește din Cluj, este vorbă de *lărgirea* sferei de activitate a partidului național ardelean în *vechiul regat și în Basarabia.* Ar urma să se închege un partid unitar, pe tot întinsul României, format din membrii partidului național, ai partidului naționalist-democrat și ai grupării țărăniste. Dacă se vor realiza sau nu planurile acestea, rămâne să se vază în viitor.

Școala confesională

Raportul Consistorului arhidiecezan referitor la situația școalelor confesionale

Ven. Sinod arhidiecezan!

Raportul nostru către Sinodul arhidiecezan din anul trecut despre situație școalelor confesionale în România întregita l'am încheiat cu cuvintele: «Dacă ne va succede să convingem factorii hotărâtori despre importanța școalei confesionale în îndrumarea vieții Statului român și să-i înduplecăm a da politicei școlare o altă direcție, decât cea urmată azi, atunci școala noastră confesională, bătută de toate vânturile dușmane, va putea sub scutul bisericii, reîntinerită, să-și îndeplinească opera culturală și morală în sinul poporului nostru. In caz contrar nè amenință perspectiva unor lupte și frământări interne, păgubitoare deopotrivă statului și bisericii».

Chestiunea învățământului primar în situația politică a României de azi trebue normată în legea fundamentală a țării, în noua Constituție, ce urmează a fi legiferată. In lipsa acestor principii normative din Constituție și în lipsa unei legi de unificare a învățământului primar din ținuturile unificate politicește cu vechiul regat, pentru școalele primare din Transilvania au rămas și sânt în deplină vigoare legile școlare de sub regimul trecut, natural cu schimbările impuse de situația politică actuală.

Ministerul instrucțiunii publice din București și secretariatul general al acestui minister din Cluj în cursul anului trecut au continuat cu mai mare intensitate acțiunea inaugurată pentru statificarea învățământului primar prin distrugerea școalelor confesionale române, cu desconsiderarea totală a legilor în vigoare și cu încălcarea fără de nici un scrupul a autonomiei noastre bisericești.

Memoriile, adresele repetite, remonstrațiile, provocările noastre la dispozițiile clare și categorice ale legilor, intrevenirile și rugările înaintate, toate au fost glasul celuice strigă în pustie; n'am fost învredniciți măcar de un răspuns, nici chiar după intrevenirea Congresului național-bisericesc. Ministerul și organele sale au continuat acțiunea lor distrugătoare cu mai multă vehemență și cu o totală lipsă de respect pentru lege, astfel, că perspectiva unor lupte și frământări interne, păgubitoare statului și bisericii, pe care o întrezăriam în raportul nostru din anul trecut, astăzi a devenit o dureroasă realitate.

In cele următoare ne luăm voie, Ven. Sinod arhidiecezan, a însemna deoparte demersurile cprporaţiunilor bisericeşti făcute în scopul de a salva aşezămintele de cultură bisericească şi românească, cari au fost şcoalele confesionale, ear de altă parte actele principale ale organelor guverniale, în urma cărora s'a creiat situaţia haotică, în care ne găsim azi cu aceste şcoale.

In baza hotărârilor aduse de către sinoadele eparhiale, Consistorul mitropolitan, ca cea mai înaltă corporaţiune bisericească administrativă, cu datul 1/14 Mai 1921 Nr. 59 M. a înaintat ministerului instrucţiunei publice din Bucureşti un memoriu arătând desvoltarea şi importanţa şcoalei confesionale la făurirea conştiinţei naţionale în trecut; arătând mai departe că şcoala confesională face parte integrantă din organizaţia noastră bisericească; în consecinţă chestiunea şcoalei confesionale va trebui soluţionată deodată cu unificarea bisericească prin statorirea raportului dintre biserică şi stat în noua constituţie a României întregite. Până atunci am rugat pe dl ministru să înceteze cu acţiunea de statificare a şcoalelor confesionale, ear învăţătorilor confesionali să le asemneze retribuţie egală cu retribuţia învăţătorilor de stat. Tot în acest memoriu i-am demonstrat dlui ministru, că susţinându-se cu ajutor de stat şcoalele primare ale confesiunilor minoritare, biserica noastră lipsită de sprijinul efectiv al şcoalei, întru îndeplinirea menirii sale educative, ajunge într'o situaţie de inferioritate faţă cu celelalte biserici din patrie. Ne urmând răspuns la acest memoriu, în 19 August 1921 Nr. 219 M., deci la începutul noului an şcolar şi în preajma Congresului naţional-bisericesc, ce urma să se ţină în 1/14 Octomvrie 1921, Consistorul mitropolitan a solicitat răspunsul dlui ministru. Dar răspuns n'a sosit.

Congresul naţional-bisericesc s'a ocupat cu această chestiune în două şedinţe consecutive şi, după desbateri îndelungate şi serioase, examinând cu toată obiectivitatea situaţia şcoalei confesionale sub raport bisericesc, şcolar şi naţional, a adus concluzul Nr. 63/1921, pe care ne luăm voie a-l transpune Ven. Sinod arhidiecezan în copie autentică sub *A*). Concluzul congresual, inspirat de cea mai sinceră dorinţă a bisericii de a deslega aceasta chestiune în deplină armonie cu interesele statului, a fost înaintat ministerului instrucţiunii publice cu adresa Consistorului mitropolitan din 14/27 Octomvrie 1921 Nr. 278 M. stăruind pentru convocarea anchetei mixte şi pentru acordarea salarelor pe seama învăţătorilor confesionali. Şi această adresă a rămas fără răspuns. Se vede, că nici autoritatea Congresului naţional-bisericesc n'a fost suficientă pentru a îndupleca ministerul instrucţiunii publice la îndeplinirea cel puţin a unui act de elementară urbanitate.

Cu schimbarea guvernului am crezut că se va fi schimbat şi politica şcolară în ministerul instrucţiunii publice şi astfel în 28 Decemvrie 1921 sub Nr. 347 M., Consistorul mitropolitan a înaintat un nou memoriu stăruind pentru considerarea concluzului congresual şi arătând tratamentul maşter şi neloial de care a fost împărtăşită biserica noastră. Şi această adresă a avut soarta celor anterioare: a rămas fără răspuns.

In cele premergătoare am schiţat în mod cronologic demersurile Consistorului mitropolitan, ca organ central, fără a mai face amintire şi despre desele intreveniri personale, pe cari le-a făcut I. P. S. S. părintele arhiepiscop şi mitropolit Nicolae la toţi factorii de guvernamânt, până şi la Maiestatea Sa Regele.

Dacă memoriile, adresele şi intervenirile făcute în curs de un an n'au fost învrednicite de un răspuns în scris, în schimb am primit cel mai elocvent răspuns în acţiunea de răsturnare a ordinei legale şi de nesocotire a autonomiei noastre bisericeşti, acţiune inaugurată şi îndeplinită de către organele guvernului cu o totală lipsă de respect faţă de legile în vigoare.

In «Buletinul Oficial» Nr. 3 din 15 August 1921 s'a publicat ordonanţa Nr. 33567/921 prin care revizoratele şcolare judeţene au fost autorizate să rechiziţioneze edificiile şcoalelor confesionale cu întreg aranjamentul lor şi să le pună la dispoziţia şcoalelor primare de stat «*în curs de organizare*». In contra acestei ordonanţe arbitrare şi lipsită de orice bază legală, Consistoriul arhidiecezan sub Nr. 6670/921 Şcol. a remonstrat atât la ministerul instrucţiunii publice din Bucureşti, cât şi la Secretariatul general din Cluj.

Edificiile şcolare formează proprietatea comunelor bisericeşti şi acele nu se pot înstrăina, nici destinaţia lor nu se poate schimba. Dacă în vre-o şcoală confesională s'ar întâmpla să stagneze instrucţiunea, guvernul e dator să aplice cele trei admoniţiuni prevăzute de legea şcolară. «Nu putem însă admite — zice Consistorul — ca şcoalele noastre confesionale să fie desfiinţate prin ordonanţe şi edificiile şcolare să fie rechiziţionate şi trecute în folosinţa şcoalelor de stat neexistente».

La remonstraţia consistorială din Septemvrie 1921 răspunde Secretariatul general din Cluj în 15/28 Martie a. c. că nu poate revoca sub nici un motiv ordonanţa 33567/921 care, afirmative, s'a dat în interesul învăţământului şi adaugă: «*Noi organizăm şcoli primare de stat numai acolo, unde nu există nici un fel de şcoală, respective cele existente nu pot satisface nevoile învăţământului*».

Indrăzneala, cu care în acte oficioase se aruncă astfel de motivări lipsite cu desăvârşire de orice bază reală, e revoltătoare. Este doar notoric, că în arhidieceza noastră ni s'au statificat învăţătorii şi ni s'au rechiziţionat edificiile şcolare din cele mai fruntaşe parohii, cu cele mai bine organizate şcoale primare din tot cuprinsul României întregite, anume şcoalele şi învăţătorii din judeţele: Braşov, Făgăraş, Târnava-mare şi Sibiu.

In cursul lunei August 1921 asociaţia învăţătorilor români din Ardeal a ţinut un congres în Cluj, din care s'a trimis Consistorului mitropolitan un memoriu. In acest memoriu asociaţia ameninţă cu facerea pasului extrem în cazul, că învăţătorii confesionali nu vor fi retribuiţi în măsură egală cu învăţătorii de stat.

Şi pentru ca aceasta ameninţare să nu rămână literă moartă, învăţătorii din judeţul Sibiului în adunarea lor din 7/20 Septemvrie 1921 au decis, că nu mai intră în şcoală până când nu vor fi statificaţi şi până când nu vor primi salar egal cu al învăţătorilor de stat; au decis deci să se pună în grevă. Consistorul arhidiecezan îndată ce i-a venit la cunoştinţă acest pas pripit al învăţătorilor, a luat faţă de ei, prin circulara Nr. 7666/921 Şcol., acludată sub *B)* cele mai severe măsuri disciplinare.

Spre cinstea învăţătorilor noştri amintim, că greva n'a urmat, — dar acţiunea de distrugere a şcoalelor confesionale s'a continuat cu mai mare îndârjire. Secretariatul general din Cluj, presupunem în contelegere cu ministerul instrucţiunii publice, şi-a creat o platformă cu aparenţa de legalitate în scopul de a ne nimici şcoalele noastre. Au inventat anume formula «statificării pe loc» a învăţătorilor confesionali. Învăţătorii unei şcoale confesionale, să zicem de exemplu din Poiana Sibiului, — pentruca să ajungă la salar egal cu al învăţătorilor de stat, la care după lege sânt îndreptăţiţi, cer să fie statificaţi. Secretariatul general îi «statifică pe loc» şi în aceeaşi resoluţie constată Secretariatul, că în urma statificării învăţătorilor, şcoala confesională din Poiana a rămas fără puteri didactice, deci instrucţiunea stagnează. In consecinţă dispune, — tot în acelaş act, — rechiziţionarea edificiului şi punerea lui la dispoziţia şcoalei de stat «în curs de organizare». Invăţătorii, azi confesionali, îşi continuă mâne fără întrerupere instrucţiunea ca învăţători de stat în acelaş edificiu, dar şcoala confesională, ca instituţiune, este distrusă.

Aflând incidental despre aceasta acţiune subversivă şi lipsită de orice bază legală, Consistorul arhidiecezan prin adresa de dto 4/17 Noemvrie 1921 Nr. 9325 Şcol., a protestat cu toată energia în contra ei la ministerul instrucţiunii publice din Bucureşti. Chestiunea a fost pe larg tratată şi în «Telegraful Român» din care acludem sub *C)* un exemplar. Deodată cu remonstraţiunea înaintată ministerului instrucţiunei publice am dat ordin circular prin care organele subalterne au fost oprite a supune chestiunea şcolară spre desbatere şi a lua hotărâri în corporaţiunile parohiale şi peste tot au fost îndrumate a se abţinea dela orice tratative şi transacţiuni cu revizorii şcolari şi cu organele administrative ale statului în ce priveşte cedarea sau închirierea edificiilor şcolare. Pe învăţătorii, cari au fost la cererea lor proprie statificaţi, i-am considerat dimisionaţi din serviciul şcoalei confesionale; posturile lor le-am declarat vacante şi cu provederea instrucţiunii am încredinţat alte puteri didactice.

Urmarea a fost, că învăţătorii instituiţi din partea Consistorului au fost scoşi cu forţa brachială din şcoalele noastre confesionale şi au fost înlocuiţi cu învăţătorii «statificaţi pe loc». Aşa s'a întâmplat în Zârneşti, în Ghimbav, în Vlădeni şi pe aiurea. In toate cazurile concrete, cari ni s'au adus la cunoştinţă, am făcut remonstraţii energice atât la ministerul instrucţiunii publice din Bucureşti, cât şi la Secretariatul general din Cluj. Nici pe timpul celor mai sălbatice persecuţii a şcoalei române din partea guvernelor maghiare şoviniste n'am înaintat atâtea proteste, ca în cei doi ani din urmă. Protestele noastre prin cari chemam organele guvernului la legalitate, n'au fost luate în considerare, autonomia noastră bisericească a fost călcată în picioare, legile şcolare au fost nesocotite şi după cum reiese din rapoartele organelor noastre subalterne, azi toţi învăţătorii şcoalelor confesionale sânt statificaţi şi şcoalele confesionale rechiziţionate pe seama şcoalelor de stat «în curs de organizare». Până şi preoţii, pe cari i-am încredinţat în mod provizor cu provederea instrucţiunei, au fost statificaţi şi au fost chemaţi la facerea jurământului ca învăţători de stat.

In urma acestei acţiuni de subminare, astăzi, în ce priveşte chestiunea şcolară, am ajuns într'o stare de complectă anarhie. Astăzi nu sântem în măsură să ştim, dacă peste tot şcoala confesională ca aşezământ de educaţie creştinească şi naţională mai există sau ba? Nu ştim, dacă mai avem învăţători confesionali ori ba? Nu ştim cine supraveghiază şi controlează instrucţia?

Care autoritate, cea bisericească sau a statului, exerciază dreptul disciplinar? Cine fixează şi conduce examenele finale?

Cine îngrijeşte de afacerile administrative ale şcoalelor primare? — Comitetele parohiale nu vor să se mai intereseze de şcoală, iar sfaturile şcolare, prevăzute în legea statului, nu sânt constituite. Preoţii noştri au căzut din oficiul de directori şcolari; de instrucţia elevilor în cântările bisericeşti şi de conducerea lor la serviciul dumnezeesc, în Dumineci şi sărbători, nu se mai îngrijeşte nime. Edificiile şcolare, rodul ostenelelor noastre de veacuri, ni s'au înstrăinat prin volnicie fără nici o recompensă; şcoalele confesionale, îndrumătoarele şi ocrotitoarele sufletului românesc în vremuri de restrişte, ni s'au desfiinţat prin lovituri piezişe. Despre întreagă aceasta acţiune de distrugere a şcoalelor şi de resturnare a ordinei legale până în prezent, autoritatea bisericească n'a fost încunoştinţată prin o singură literă, nici din partea Secretariatului general din Cluj, nici din partea ministerului instrucţiunii publice din Bucureşti. Biserica noastră a fost considerată şi tratată, ca stând afară de lege. — In viaţa internă şcolară aceleaşi fenomene dureroase. Nivoul învăţământului, în general cu mult mai scăzut că în şcoalele confesionale. Planul de învăţământ, în ce priveşte tratarea materialului din singuraticele obiecte, nu se mai observă. Instrucţia în şcoală se începe toamna târziu şi se termină — cum relatează un preacucernic Părinte protopop — «ad libitum». Sânt revizori şcolari, cari în decurs de 3 ani n'au inspecţionat şcoalele nici odată. Intre astfel de imprejurări resultatul instrucţiunii e cât se poate de nemulţumitor. Invăţătorii se scuză cu lipsa de manuale didactice şi de recuisite şi cu cercetarea neregulată a şcoalei din partea elevilor. Şcoala de repetiţie nu mai funcţionează de loc.

Aici am ajuns!

*

Pentru istorie ţinem să fixăm în acest raport, că această acţiune nefastă, îndreptată în contra şcoalelor noastre confesionale, a fost iniţiată de resortul instrucţiunii din Consiliul Dirigent, când nerespectându-se acordul încheiat cu reprezentanţii bisericii române în zilele 8, 9 şi 10 August 1919, a edat sub Nr. 13869/1919 decretul privitor la reorganizarea învăţământului primar prin crearea unui nou tip de şcoală: Şcoala naţională. In curând însă aceasta încercare utopică a fost abandonată şi înlocuită cu acţiunea de statificare, pe care au continuat-o cu aceeaşi lipsă de respect pentru lege, dar cu o cutezanţă crescândă, toate guvernele, cari s'au rânduit la cârma ţării.

Plini de cele mai serioase îngrijorări pentru progresul cultural şi moral al credincioşilor noştri în viitor, notificăm Ven. Sinod arhidiecezan aceste stări pe lângă rugarea de a ne da noui îndrumări în ce priveşte atitudinea, ce vom avea să observăm.

Sibiu, din şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat şcolar, ţinută la 26 Martie 1922.

Nicolae m. p.,
arhiepiscop şi mitropolit.

Dr. G. Proca m. p.,
p. secretar consistorial.

Dela sate

— Cerşitoriile —

Nu este zi lăsată de Dumnezeu, în care să nu zărim persoane destul de robuste pentru a rezista unei munci intensive, vagabondând sub diferite pretexte, — fapt observat îndeosebi la sate, unde supravegherea lor e mai puţin posibilă ca la oraşe.

O datorinţă primordială a *autorităţilor administrative civile* este supravegherea ordinei morale şi sociale. Atribuţia aceasta nu s'ar putea descărca pe spinarea altor organe de funcţiune, întru cât autorităţile civile au mijloacele necesare la dispoziţie pentru împedecarea imediată a turburării ordinei publice.

Regretăm că prea superficial se priveşte, în unele locuri, această datorie şi nu se dă atenţiunea cuvenită caracterului de vagabondaj atât de dezastruos statului şi individului.

Nu chestia materială ne îngrijorează, ci partea morală. Consecinţele cerşitoriei, împreunate de obicei cu grave infracţiuni, ca furtul ş. a. sânt cunoscute. Binele săvârşit prin miluirea deaproapelui este neasemănat de mic faţă de răul moral cauzat omului, distrugându-i se râvna spre muncă, frumoasa virtute omenească, comoara oricărui individ şi colectivităţi, de mare folos şi chiar necesară în orce năzuinţă de refacere.

Având în vedere interesele statului, însemnătatea combaterii acestui flagel ar trebui propagată cât mai intensiv din partea propoveduitorilor moralei, — dacă autorităţile chemate sânt indiferente faţă de asemenea cerşitori, acordându-le permisele necesare la vagabondajul demoralizător.

Servească-ne de exemplu şi în privinţa aceasta statele Europei apusene.

Pr. A. Baciu.

Ştirile zilei

M. S. Regina împreună cu regele Alexandru al Sârbiei şi vărul acestuia, prinţul Paul, au sosit Duminecă în capitală cu tren regal şi au descins la halta Cotroceni.

Cursuri de vară. La universitatea populară dela *Vălenii de Munte* se vor ţinea prelegeri anul acesta în cursul lunii Iulie. Vechii auditori ai cursurilor şi cei ce doresc să le audieze, se pot înscrie la redacţia ziarului Neamul Românesc.

Noua parohie ortodoxă în Valea Jiului. Luni, în 10 c., s'a ţinut sinodul parohial al românilor ortodocşi din Petrila, colonia Regele Ferdinand (fostă mina Deák), sub conducerea păr. protopop Dr. C. Popescu, delegatul Consistorului arhidiecezan din Sibiu, fiind prezent şi păr. I. Duma, parohul locului. S'a constatat, că în colonia Regele Ferdinand sânt 173 capi de familie, cu vr'o 1000 suflete, greco-ortodocşi, deci este neapărată trebuinţă să se înfiinţeze o parohie nouă, care să oprească năvala nasăbuită a vânturilor de rătăcire. Credincioşii au hotărât cu însufleţire condiţiile de funcţionare a nouii parohii, alegând epitropia şi comitetul cu unanimitate. S'a decis şi cererea pentru sprijin dela societate «Petroşani», căreia i s'au adus mulţumiri la adresa dlui director Ştefan Szécsey, pentru bunăvoinţa de până acum. (G. J.)

Concurs cultural. Societatea Tinerimea română organizează pentru a doua jumătate a lunei Mai concursu cultural pentru elevii şi elevele şcoalelor secundare din întreaga ţară.

A patra şedinţă literară a «Reuniunii meseriaşilor români din Sibiu» se va ţinea *Joi în 14/27 l. c.* la ora 8 seara în sala festivă a Reuniunii din strada Brukental Nr. 17. Prelegător: Dr. Lazar Popovici, inspector sanitar. Meseriaşii şi binevoitorii clasei de mijloc sânt invitaţi a lua parte. *Comitetul*

Dela Reuniunea română de înmormântare din Sibiu. Din incidentul dureros al decedării soţiei sale, dl Dr. Vasile Stan, directorul şcolei normale Andrei Şaguna, Sibiu, a dăruit reuniunii ajutorul statutar după decedata, care a fost membră a reuniunii, în sumă de lei 457, pe care a complectat-o la lei 500. Din acelaş trist incident pentru eternizarea memoriei mult regretatei lor fiice, surori, cumnate şi prietine au dăruit: Soră Vidrighin, mamă, 500 lei, Dnul colonel Stoica şi soţia Sabina 200 lei, Dl prof. T. Popovici şi soţia Victoria, şi dl advocat Dr. Nicolae Petra şi soţia, câte 200 lei. Cu suma de lei 1600, rezultată din aceste dăruiri s'a întemeiat *«Legatul Ana Stan născută Vidrighin»* aparţinător «Fondului azilului Victor Tordăşianu pentru bătrânii săraci neputincioşi» al reuniunii. Pentru aceste dăruiri exprimă mulţumită: *Comitetul administrativ al reuniunii.*

Rusia nouă şi Rusia veche. Guvernul sovietic a acordat lui Lenin şi celorlalţi delegaţi ruşi la conferenţa dela Genova câte un adaus de 150 milioane de ruble, cu care să-şi poată cumpăra costumul şi fracul obişnuit la asemenea ocazii. Cu suma aceasta se puteau clădi, pe vremea ţarismului, palate întregi.

Noua constituţie. A apărut studiul «Noua Constituţie a României», reflexiuni şi ante-proiect, de Constantin Berariu, profesor la universitatea din Cernăuţ. Cartea de 86 pagini costă 25 Lei. S'a tipărit la institutul de editură «Glasul Bucovinei».

Se supără credincioşii? In Biblioteca poporală a Asociaţiunii a apărut, sub Nrii 101-2 broşura *Mitropolitul Andrei Şaguna*, de I. Lupaş. In biblioteca aceasta, scrie Unirea din Blaj, «ar trebui să se publice numai scrieri, care nu pot să supere pe credincioşii nici unei biserici române». — Meritele «altfel incontestabile» ale lui Şaguna tot mai supără pe actualii redactori dela Unirea?

Lemne de foc. Subprefectura judeţului Sibiu intenţionează şi în anul prezent a face cumpărare comună de lemne de foc pentru funcţionari, pensionişti şi alţi particulari. Prin urmare sânt invitaţi toţi cei interesaţi a-şi anunţă cantitatea necesară la subprefectura judeţana (strada Şaguna Nr 10., etaj I, uşa 11) în zilele de 24. 25 şi 26 April 1922 între orele 10-12 a. m. unde se vor da deslusirile trebuincioase,

Lucrările de încoronare. Lucrările de încoronare, la Alba-Iulia, continuă cu mare activitate. Biserica în care se va face încoronarea, precum şi clopotniţa şi coridoarele din cetate sânt gata. Acum se lucrează la zugrăvirea bisericii, lucrare ce va ţinea 3—4 luni. Sânt gata şi clădirile pentru muzeu. Aceeaş intensă activitate se depune şi pentru înfumuseţarea cetăţii şi a oraşului. Totul va fi gata până'n ziua de 14 August, data pe când s'a fixat încoronarea.

Cum se combate în America lipsa de cuartire. Se vesteşte din Newyork că, istovindu-se toate măsurile luate fără folos înpotriva lipsei de cuartire, s'a dat un decret de cuprinsul ca toate clădirile nouă, ce se vor începe în termin de trei luni de la publicarea decretului şi se vor termina în decurs de un an, să fie scutite de ori ce dare pe durată 20 ani. Urmarea a fost că în timpul cel mai scurt s'au anunţat 4000 clădiri nouă cu 68000 locuinţe nouă.

CANCELIST. In cancelaria subsemnatului află aplicare momentan un cancelist cu praxă. Dr. Ilariu Hoadrea, notar public, Sibiu.

Chemare

la *adunarea generală ordinară* a reuniunii române de înmormântare din Sibiu ce va avea loc, Duminecă, 30 Aprilie 1922 la ora 3 d. a. în sala festivă a Reuniunii meseriaşilor români din Sibiu, strada Brukental 17, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Raportul general al comitetului administrativ pe anul 1921.

2. Raportul casierului, cenzurarea socotelilor şi a inventarului despre starea casei la 31 Decemvrie 1921 şi darea descărcării pentru gestiunea acestui an.

3. Eventuale propuneri în conformitate cu dispoziţiile statutului.

Se observă, că membrii sânt avizaţi despre ţinerea adunării numai pe această cale.

T. Popovici,
dir. reuniunii.

Nr. 1070—1922 (66) 1—1

Licitaţie minuendă

Ospiciul de Alienaţi din Sibiu escrie licitaţie pentru 800 stânjini lemne de foc, dintre care 300 stânjini pot fi blane de fag sau stejar neplutite, iar 500 stânjini blane groase pentru cazane.

Licitaţia se va ţinea în biroul administrativ al acestui ospiciu la 23 Iunie a. c. 11 ore a. m. — Condiţiunile de licitaţie stabilite conform art. 72—84 din legea contabilităţii publice se pot vedea în biroul administrativ al acestui ospiciu în oarele oficiale. —

Licitaţia se va face conform art. 75. din susnumita lege, luându-se în considerare escluziv ofertele în scris timbrate în regulă, şi sosite la subscrisa direcţiune până la ora susamintită.

La licitaţie vor fi admişi numai acei ofertanţi, cari vor depune la deschiderea licitaţiei ori în numerar ori în hârtii de valoare 5% din preţul oferit, care va servi pentru oferentul acceptat tot de odată de cauţiune (garanţă) şi i se va restitui la terminarea livrarii lemnelor. —

Livrarea lemnelor se va face succesive din 1 August până la 30 Noemvrie a. c.

Direcţiunea

Subprefectul judeţului Sibiu

Nr. 2935—1922 (67) 1—1

Publicaţiune

Subprefectura judeţului Sibiu şi funcţionarii ei au nevoie de 300—500 stângini lemne de fag pentru foc. Pentru asigurarea acestui cvant de lemne se ţine în 12 Mai a. c. la ora 11 a. m. la subprefectura judeţului Sibiu o pertractare de oferte închise.

Supraoferte nu se primesc.

Condiţiunile se pot vedea la subprefectură în orele oficioase.

Sibiu, la 20 April 1922

Schöpp,
subprefect

Caut post

ca corespondent, magaziner ori supraveghetor

Fost subofiţer reangajat (român) cu o praxă îndelungată de birou, perfect în limbile română, germană şi maghiară vorbit şi scris, scriitor la maşină. Adresa la

«Hermes» (69) 1—2

Intreprindere de anunţuri s. p. a., Sibiu, str. Cisnădiei 23

AVIZ. Am onoare a aduce la cunoştinţa On. Public din loc şi jur, că am deschis din nou Restaurantul „Carpaţii“, depe promenada Bulevard (Bretter). Se pot căpăta cele mai bune mâncări şi beuturi, cu preţuri moderate. Muzică de primul rang. Ioan Al. Hanzu, restaurator.

Spectacole în Sibiu

La *Apollo*, în 25 April: Crimă şi pedeapsă. In 26 şi 27 April: Piesă comică jucată de H. Moia. Inceputul seara la ora 7 şi 9.

Cum se vindecă Reumatismu şi Gutta

este o broşură foarte interesantă şi instructivă. Acolo veţi găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de şeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum şi modul lor de vindecare. Această broşurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereţi chiar astăzi această broşurică, prin o cartă postală adresată la

FARMACIA VOREL din Piatra-N. Moldova

„FRĂŢIA“,

institut de credit şi economii, societate pe acţii în Agnita

Convocare

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii «FRĂŢIA» se invită la

a XV-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea *Duminecă în 14 Mai a. c. d. a. la ora 2* în localul institutului.

Ordinea de zi:

1. *Deschiderea şi constituirea adunării.*
2. *Raportul şi propunerea direcţiunii şi a comitetului de supraveghere cu privire la bilanţ şi la contul profit şi perdere; distribuirea profitului curat şi darea absolutorului pe anul de gestiune 1921.*
3. *Fixarea marcelor de prezenţă pe anul 1922.*
4. *Alegerea unui membru în direcţiune pe durată de 6 ani.*
5. *Urcarea capitalului.*

Domnii acţionari, cari voiesc să participe la adunare în persoană sau prin plenipotenţiaţi, sânt rugaţi să-şi depună la cassa institutului acţiile, eventual documentele de plenipotenţă cel mult până la 13 Mai st. n.

Dacă numărul acţionarilor prezenţi sau al acţiilor reprezentate nu va fi de ajuns pentru a se putea aduce deciziuni valide, adunarea generală se va ţinea în aceeaş zi mai târziu cu o jumătate oră în localul şi cu programul susindicat.

Agnita, la 3 April 1922.

Direcţiunea.

Activa — Bilanţ cu 31 Decemvrie 1921 — Pasiva

	Lei	b.		Lei	b.
Cassa	29,548	65	Capital	82,000	—
Credite cambiale	69,791	—	Fond de rezervă	6,618	30
Credite personale	306,013	11	Fond special de rezervă	7,802	25
Efecte	84,200	—	Fond cultural	71	02
Acţiuni	12 017	83	Fond de pensiuni	1,810	48
Depuneri proprii	208 462	22	Depuneri	607,055	95
Depozit la stat	12 764	—	Dividende neridicate	2,940	15
			Diverşi	3,426	42
			Interese transit	1,982	—
			Profit curat	9 090	24
	722,796	81		722,796	81

Debit — Contul Profit şi Perdere — Credit

	Lei	b.		Lei	b.
Interese:			Venit transpus din 1920	1,206	38
după depuneri	24,313	62	Interese:		
Dare de interese de depuneri	1,057	82	după depuneri proprii	7,953	76
Spese curente	4,887	55	de escont	6,447	06
Marce de prezenţă	340	—	de credite personale	20,370	89
Dare directă	1,137	73	Venite dela efecte	3,722	50
Salare	9,400	—	Venite dela acţiuni	89	—
Competinţă de timbru	93	54	Proviziuni	10,530	91
Profit curat	9 090	24			
	50,320	50		50,320	50

Agnita, la 31 Decemvrie 1921.

Ioachim Muntean m. p.,
prezident şi director executiv.

DIRECŢIUNEA:

Nicolae Gavrea m. p. — **I. Pareu** m. p. — **Ioan Savu** m. p.

Emanuil Dutcuş m. p. — **Ilie Ştirbeţiu** m. p. — **Vasile Boca** m. p.

Examinând conturile prezente le-am aflat exacte. (65) 1—1

Agnita, la 3 April 1922.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE:

Dr. R. Curta m. p., prez. — **R. Constantinescu** m. p. — **Ioan Oros** m. p.

Ioan Bendorfean m. p. — **Ioan Crăciun** m. p.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. **Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.**

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 15/28 April 1922 Nr. 30

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Sărbătoare națională și bisericească

(=) Sfințirea bisericii ortodoxe române dela *Sfântul Gheorhge*, în Săcuime, se va îndeplini, cu ceremonialul obișnuit, în ziua Marelui Mucenic Sf. Gheorghe din anul acesta.

Va fi o sărbătoare bisericească și națională care, în împrejurările actuale, covârșește cadrul sărbărilor de acest fel.

Elementul românesc din așa numita săcuime a suportat atacuri furtunoase și neîntrerupte din partea stăpânirilor Ungariei, care urmărise cu adevărată furie politica desnaționalizării. Numeroase comune, unde românii trăiau mestecați cu ungurii, și-au părăsit cu vremea obiceiurile, portul, limba și în sfârșit și legea lor românească.

Unele sate, care pe lângă toată urgia sorții, și-au păstrat vechiul caracter românesc, se găsesc situate la margini, de unde atingerea cu județul Brașovului și cu România veche se putea face în condițiuni mai ușoare. In acele săticele biserica și școala ei au salvat mulți credincioși dela înstrăinare de neam și de credință.

Cu prăbușirea vechiului regim, la sfârșitul războiului, mulți români din partea locului, sub înrâurirea școalelor răsărite ca din pământ și la sfatul preoțimii, au revenit cu bucurie la sinul bisericii strămoșești.

N'a fost și nu este vorba d'a ne sporì poporul prin atragerea fiilor dela bisericile minoritare, cu care dorim să trăim și să muncim în armonie deplină, — ci de-a ne recâștiga pe acei frați cari, în cursul războiului și înainte de aceea, au trecut, în mare parte forțați, la alte confesiuni, și dintre cari mulți au fost desnaționalizați cu totul.

Acești români maghiarizați sânt departe de-a fi inspirați de duhul trufiei dușmănoase pentru țara noastră, și nici unul dintr'înșii nu se hrănește cu iluziile iredentismului. Vom avea, prin urmare, să ne interesăm cu atât mai ales de soartea lor, cu cât ei înșiși își dau pe față năzuința de a revenì acolo, de unde au pornit. Nobila lor voință de revenire la vechile sentimente, are să fie sprijinită de orce român ortodox, care se gândește la viitorul bisericii și al țării românești întregite.

Protopopiatele nouă, dela Sfântul Gheorghe și Oituz, vor contribui și ele la promovarea intereselor culturale și bisericești din săcuime.

In timpurile de restriște ale bisericii ardelene ortodoxe, vlădicii săi au căutat să vie în atingere deasă cu păstoriții lor, și să-i împărtășească de mângâieri, sfaturi și binecuvântare. Lucrarea, în această direcție, se înteține în vremea desrobirii. După vizitarea comunelor din Țara Oltului, în care I. P. S. S. Arhiepiscopul și Mitropolitul *Nicolae* a cercetat bisericile, școalele și alte instituții de cultură, Arhiereul nostru vizitează acum și orășelul *Sfântul Gheorghe*, ca să sfințească renovata biserică de acolo, — și va cerceta și alte comune din împrejurime. Clerul și poporul nostru din acel județ, și din apropiere, ca și din îndepărtare, își vor da, nu ne îndoim, întreg concursul, ca sărbătoarea din Trei Scaune să fie reușită, înălțătoare și neuitată.

Nr. 2627 Plen.

Raportul plenar al Consistorului arhidiecezan

Prea venerat Sinod arhidiecezan!

Avem onoare a face următorul raport despre chestiunile mai importante ale Consistorului arhidiecezan din ședințele plenare dela ultima sesiune sinodală:

1. Preasfințitul Sinod episcopesc cu data 22 August 1921 Nr. 19 ne face cunoscut, că prin concluzul Nr. 14 luat în ședința dela 22 August 1921, în considerarea meritelor câștigate într'un serviciu îndelungat pentru biserică și neam, a hotărât ca I. P. C. Sa arhimandritul *Dr. Ilarion Puşcariu* să fie promovat la gradul de arhiereu titular, păstrând poziția sa oficială de azi, ear servicii aparținătoare gradului arhieresc va putea îndeplini numai prin delegație dela chiriarhul canonic și cu jurisdicțiune legală.

Chirotonirea s'a făcut cu mare solemnitate Duminecă în 3/16 Octomvrie 1921 în biserica catedrală prin I. P. S. Sa domnul arhiepiscop și mitropolit *Nicolae*, cu conlucrarea PP. SS. LL. *Ioan*, episcop al Aradului, *Iosif* al Caransebeșului, și *Roman* al Oradiei-mari, în prezența membrilor congresului național-bisericesc, care era întrunit în sesiune ordinară. Prin actul acesta s'a împlinit o veche dorință a arhidiecezei, exprimată și prin concluzul sinodului arhidiecezan Nr. 120 din 1900.

2. P. S. Sa Părintele episcop al eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului, *Nicolae Ivan*, cu data 31 Decemvrie 1921, arătând că cu ajutorul lui Dumnezeu a fost întrodus în scaunul episcopesc la 6/19 Decemvrie 1921, renunță la postul de asesor consistorial în senatul bisericesc al Consistorului arhidiecezan, cu rugarea de a face demersuri pentru întregirea postului acum vacant.

Prin chemarea P. S. Sale domnului episcop în fruntea diecezei celei nouă din sinul consistorului nostru arhidiecezan se aruncă o rază de lumină asupra arhidiecezei, care a avut între funcționarii sei bărbați luminați, din cari acum a doua oară, în scurt timp, a fost din nou chemat unul la postul de arhiereu în o dieceză a mitropoliei noastre.

3. In cursul anului a fost chemat la cele veșnice asesorul consistorial din senatul epitropesc *Pantaleon Lucuța*, care a servit cu credință bisericei, și întreagă agoniseala sa o a făcut danie spre scopuri bisericești. Asemenea a răposat asesorul din senatul școlar, protopopul Brașovului *Dr. Vasile Saftu*, un membru distins al clerului nostru. Notificăm acestea Ven. Sinod spre a lua măsurile cuvenite pentru întregirea locurilor vacante.

4. Veneratul Consistor mitropolitan cu data 22 Noemvrie 1921 Nr. 349 M. ne face cunoscut, că congresul național-bisericesc prin concluzul său din 7/20 Octomvrie 1921 Nr. 65 a decis reincorporarea orașului Alba-Iulia la arhidieceză. Aceasta reincorporare s'a făcut în conformitate cu normele canonice, ca sediul vechei mitropolii să aparțină jurisdicțiunei arhidiecezei în frunte cu mitropolitul, prin care se continuă seria mitropoliților din Alba Iulia. Orașul Alba-Iulia, de care este legată ființa istorică a mitropoliei ortodoxe române din Ardeal, a rămas în strânsă legătură cu arhidieceza și după schisma dela 1700, ear în noul proiect privitor la unificarea organizației bisericești, arhidiecezei i s'a dat numirea de Alba-Iulia și Sibiu. Dieceza Clujului trebue să năzuiască a-și întinde teritorul și jurisdicțiunea în părțile nordice, spre Baia-mare și Maramureș, ear în teritorul extins de azi să și înmulțească numărul protopopiatelor. In ce privește executarea concluzului congresual, consistorul arhidiecezan și cel din Cluj să purceadă în bună înțelegere și în frățească dragoste.

Prin adresa noastră din 4 Ianuar 1922 Nr 10165/1921 am comunicat și noi concluzul congresual Ven. consistor eparhial din Cluj și l-am rugat să ne comunice: ce anume măsuri crede să ia pentru organizarea protopopiatului Alba-Iulia, care afară de 6 comune: Drâmbariu, Hepria-română, Limba, Mihalț, Oarda-de-jos, Totoiu, a trecut la dieceza Clujului, și încât interesele bisericii și ale unei administrațiuni mai ușoare ar reclama rotunzirea tractului prin cedarea unor comune dela Cluj la arhidiecesă sau viceversa.

Veneratul Consistor din Cluj cu adresa din 30 Ianuar a. c. Nr. 106 ne arată, că această chestiune de o importanță principiară atât de mare, trece peste sfera sa de competență și s'a simțit obligat a o transpune proximului sinod eparhial.

Decisiunea pe care o va lua sinodul eparhial la timpul său se va grăbi a ni o comunica, până atunci e de părerea, că concluzul congresual nu poate fi executat nici integral, nici parțial. Părerea Veneratului Consistor Eparhial din Cluj nu are bază, încât hotărârea din chestiune a Congresului național bisericesc nu este atârnătoare de sinodul eparhial al Clujului. De aceea noi am scris Consistorului din Cluj, că Măritul Congres executarea acelei hotărâri o a încredințat Consistorului arhidiecezan și celui din Cluj în bună înțelegere și frățească dragoste. Să caute deci a răspunde în meritul cererii noastre din 4 Ianuarie a. c. Nr. 10165.

5. *Arondarea nouă a protopopiatelor.* In legătură cu cele comunicate în anul trecut, avem onoare a raporta, că în scopul de a putea îngriji mai temeinic de trebuințele sufletești ale credincioșilor noștri din secuime, și a asigura o administrație mai ușoară, protopopiatul de până acuma al Treiscaunelor l-am împărțit în două, formând 2 protopopiate pe acel teritoriu, unul cu numirea Sfântul George, cu sediul în orașul Sfântul George, și altul cu numirea protopopiatul Oituzului, cu sediul în Târgul-Secuilor. Fiind făcută încă din vara anului trecut alegerea de

protopop pentru tractul Treiscaune, am dispus publicarea de concurs, la postul de protopresbiter în tractul Oituzului, după ce a premers organizarea tractului Sfântul George şi Oituz, cu alegerea de sinod protopopesc, comitet protopopesc şi epitropie protopopească. Fiind concursul expirat, finalizarea va urma în cursul anului.

Tot din asemenea consideraţiuni, pentru îngrijirea de viaţa sufletească a credincioşilor noştri de pe Valea Jiului, am înfiinţat un nou protopopiat, cu sediul în Petroşeni, împărţind în două tractul Haţegului şi grupând în noul protopopiat al Jiului comunele miniere din aceasta vale.

Organizarea acestui nou protopopiat este în curgere.

Asemenea consideraţiuni ne-au condus când am enunciat necesitatea, de a se înfiinţa şi organiza un nou protopopiat cu sediul în Băiţa, şi cu comune din tractul Zarand, Geoagiu şi Deva. Chestiunea aceasta s'a dat sinoadelor protopopeşti din tractele amintite spre a se declara, şi a propune o arondare potrivită.

Lucrarea începută cu organizarea de nouă protopopiate o vom continua, având în vedere şi dispoziţiunea mai nouă a înaltului guvern, ca protopopiatele să aibă cel puţin 20 de parohii organizate. Despre lucrările ce vor urma, vom face raport.

6. *Protopopiate vacante.* In cursul anului s'a întregit protopopiatului Geoagiu prin numirea de protopop a preotului Valeriu Gorun din Uroiu. Pentru administrarea şi întregirea protopopiatului Braşovului am luat măsurile de lipsă.

7. *Sinoade protopopeşti ordinare.* In cursul anului s'au ţinut sinoadele protopopeşti ordinare cu observarea normelor în vigoare, în toate protopopiatele. Spre a asigura curs normal şi a îndruma sinoadele protopopeşti la o lucrare conştienţioasă şi unitară, am dat ordin, ca activitatea lor să îmbrăţişeze toate problemele vieţii bisericeşti, reflectând la toate chestiunile sulevate prin circulare consistoriale.

Vom urmări cu atenţiune activitatea sinoadelor protopopeşti şi în cazuri concrete vom da şi în viitor inviaţiunile necesare.

8. *Esibite.*

Numărul esibitelor în anul 1921 a fost de 10996.

Afacerile consistoriale au avut curs normal.

Actele au fost:

Presidiale	740
Plenare	480
Bisericeşti	4299
Şcolare	1970
Epitropeşti	3507

Esibitele s'au rezolvit parte în şedinţe, parte în cale presidială.

9. *Şedinţe.*

In anul 1921 s'au ţinut cu totul şedinţe 127.

Din aceste au fost:

Plenare ordinare	3	extraord.	7	total	10
Bisericeşti „	32	„	4	„	36
Şcolare „	33	„	3	„	36
Epitropeşti „	45	„	5	„	45
					127

10. Despre alte chestiuni tractate în şedinţele plenare consistoriale vor urma rapoarte speciale.

Sibiu, din şedinţa plenară ţinută la 26 Martie 1922.

Nicolae m. p.,
arhiepiscop şi mitropolit.

Dr. G. Proca m. p.,
p. secretar consistorial.

Sinodul arhidiecezan

Şedinţa II

s'a ţinut la 12/25 April 1922 la ora 9 a. m.

Prezident arhiepiscopul: Dr. *Nicolae Bălan.*
Notar: Dr. Gregoriu *Păltineanu.*

Notarul Dr. G. Proca ceteşte protocolul şedinţei I dela 10/23 April a. c. Se autentică.

Se prezintă cererile de concediu pe întreaga sesiune, a deputaţilor: Dumitru Moldovan, Dr. Petru Groza, Dr. Emil Şerban, Ioan Hamzea, Petru Rusu, Dr. Aurel Vlad şi Eugen Popescu. Concediile cerute se acordă.

La ordinea zilei urmează raportul comisiunii *organizătoare.* Raportorul Dr. Nicolae *Vecerdea* citeşte raportul general plenar a Consistorului arhidiecezan din 26 Martie a. c. Nr. 2627.

Raportul se primeşte de bază la desbaterea specială.

In special la propunerea comisiunii, luându se act de promovarea P. S. Sale Dr. *Ilarion Puşcariu,* dela gradul de arhimandrit la cel de arhiereu titular, sinodul relevează şi din acest prilej cu satisfacţie şi cu multă plăcere faptul că I. P. S. Sa actualul arhiepiscop şi mitropolit *Nicolae,* făcând un adevărat act de dreptate şi de echitate, a luat cuvenita iniţiativă în urma căreia în anul 1921 toţi factorii competenţi din provincia noastră mitropolitană au recunoscut valoroasele merite pe cari şi le-a câştigat P. S. Sa Dr. Ilarion Puşcariu — întocmai precum i le recunoscuseră şi sinoadele noastre arhidiecezane în anii 1900—1901, — şi în consecinţă l-a ridicat la binemeritatul grad de arhiereu titular.

I. P. S. Sa felicită în numele Sinodului pe Prea Sfinţitul arhiereu *Ilarion,* dorindu-i dela Dumnezeu încă mulţi ani, spre a fi pildă vie generaţiunii de astăzi. Sinodul face ovaţiuni Prea Sfinţiei Sale, care mulţumeşte.

2. Referitor la abzicerea părintelui episcop Nicolae Ivan dela postul de asesor consistorial, Sinodul ia spre ştire că P. S. Sa episcopul Nicolae Ivan a renunţat la postul său de asesor al Consistorului nostru arhidiecezan şi dorind P. S. Sale tot binele şi deplină sănătate ca să poată conduce reînfiinţata episcopie a Vadului şi Clujului cu succese cât mai strălucite, decide ca locul de asesor consistorial în senatul bisericesc devenit astfel vacant să se întregească încă în actuala sesiune sinodală.

Cu privire la trecerea din viaţă a asesorilor consistoriali onorari: Pantaleon Lucuţa şi Dr. Vasile Saftu, Sinodul îşi exprimă sincerile sale regrete şi remarcând cu sentimente de recunoştinţă multele şi bunele servicii pe cari le-au făcut bisericii şi şcoalei noastre amândoi aceşti răposaţi dă expresiune durerii sale prin ridicare. Sinodul decide ca locurile de asesori consistoriali onorari devenite vacante să se întregească sub durata actualei sesiuni sinodale.

Referitor la executarea concluzului congresual Nr. 65 din 1921, în cauza rencorporării oraşului Alba-Iulia la arhidieceză, — Sinodul ia spre ştire corespondenţa pe care o poartă Consistorul nostru arhidiecezan cu Ven. Consistor al diecezei Clujului asupra felului cum are să fie înţăles şi executat concluzul luat de către congresul nostru naţional bisericesc sub Nr. 65 din 1921 în chestiunea de organizare a protopopiatului Alba-Iulia, cu observaţiunea că Sinodul arhidiecezan se solidarisează cu interpretarea pe care a dat-o Consistorul arhidiecezan citatului concluz congresual.

Referitor la noua arondare a protopopiatelor, sinodul ia act cu aprobare de noua arondare a protopopiatelor noastre, aşa cum aceea este începută prin demersurile făcute deja cu privire la protopopiatele: Treiscaune, Haţeg şi Zarand, autorizând Consistorul arhidiecezan ca să o continue în cele mai corespunzătoare condiţiuni pentru interesele noastre bisericeşti, şcolare şi naţionale.

Punctele privitoare la protopopiatele vacante, la sinoadele protopopeşti, la esibite, la şedinţele consistoriale şi la rapoartele speciale, la propunerea comisiunii se iau spre ştire. —

La ordinea zilei urmează comisiunea *bisericească,* care prin raportorul ei *Andrei Ludu* citeşte raportul Consistorului arhidiecezan ca senat bisericesc din 22 Martie a. c. Nr. 2485. Raportul se primeşte de bază la desbaterea specială.

Punctul referitor la vizitaţiunile canonice ale I. P. S. Sale arhiepiscopului şi mitropolitului Nicolae în părţile nordice ale Ardealului şi în ţara Oltului, sinodul îl ia la cunoştinţă şi-i exprimă I. P. S. Sale vii mulţămiri pentru aceste coborâri în mijlocul poporului cari constituesc cea mai strălucită edificare şi înălţare a bisericii.

Punctul referitor la cursul pastoral din Februarie 1922 iniţiat şi condus de I. P. S. Sa se ia spre ştire cu expresiunea mulţumirii sinodului la adresa I. P. S. Sale pentru interesul deosebit şi jertfa adusă în scopul regenerării bisericii noastre prin intensificarea culturii speciale teologice şi a îndrumărilor practice oferite preoţimii participante de către distinşii conferenţiari ai cursului. La cursul pastoral din viitor preoţii din părţile ameninţate de curente socialiste şi sectare se obligă să participeze.

Punctele referitoare la înfiinţarea de biblioteci parohiale şi case culturale, la muzeul bisericesc, la presa bisericească, la creşterea clerului, la lipsa de preoţi, la ajutorarea preoţilor defecienţi, a văduvelor şi orfanilor de preoţi, la înfiinţarea de parohii şi filii noi, se iau spre ştire.

Cu privire la punctul VI referitor la conferenţele preoteşti reorganizate în cadrul «Asociaţiei Clerului Andrei Şaguna» se ia spre ştire, şi Consistorul se învită ca dintr'un fond aridiecezan să tipărească un număr cât mai mai mare de cărticele de rugăciuni şi de cuprins religios moral, cari să se desfacă în popor cât mai ieftin ori chiar gratuit de către preoţi cu prilejul ţinerii cercurilor religioase, prin ceea ce s'ar contribui în modul cel mai efectiv la intenzificarea educaţiei religios-morale a poporului şi la formarea şi paralizarea străbaterii în popor a cărticelelor de rugăciuni, şi a lecturei religioase de prin târguri de editură şi duh străin bisericii noastre.

Punctul XII referitor la măsurile luate de Consistor pentru combaterea alcoolismului se ia spre ştire învitându-se Consistorul la aceeaş stăruinţa şi pe viitor către guvern, — ca cârciumele în zilele de Duminecă şi sărbători să fie închise toată ziua, peste tot locul. Târgurile de ţară ce cad şi se ţin în zile de Duminecă şi sărbători să se strămute pe zile de lucru. Prăvăliile asemenea să fie închise în Dumineci şi sărbători toată ziua. —

La ordinea zilei urmează Comisiunea *şcolară* care prin raportorul ei Dr. I. *Radu* citeşte raportul Consistorutui arhidiecezan ca senat şcolar din 24 Martie a. c. Nr 2761. La propunerea Comisiunii raportul în general se ia spre ştire, şi se ia de bază la desbaterea specială. In special punctul 1 şi 2 Starea şcoalelor secundare, liceul din Braşov şi Brad şi anume: situaţia Corpului didactic şi a elevilor, mersul învăţământului, serbările şcolare, starea fondurilor administrate de corpul profesoral, serbarea jubileului de 50 de ani a liceului din Brad. Punctul 3. Starea şcoalei normale Andrei Şaguna, numărul profesorilor şi al elevilor, învăţământul şi starea fondurilor, se iau spre ştire.

Fiind timpul înaintat, şedinţa se închide la ora 12 şi trei pătrare.

Şedinţa III

s'a ţinut la 26 April 1922

Prezident: arhiepiscopul *Dr. Nicolae Bălan.*
Notar: *Constantin Moldovan.*

Şedinţa se deschide la ora 9. a. m.

Notarul Dr. Păltineanu citeşte protocolul şedinţei a II a dela 12/24 April a. c., care se autentică.

La ordinea zilei urmează comisiunea *financiară.* Raportorul *D. Comşa* ceteşte actul Consistorului arhidiecezan ca senat epitropesc din 22 Martie a. c. Nr. 2575, prin care se arată activitatea senatului epitropesc din anul trecut.

Se constată cu plăcere, că donaţiunile făcute pe teritorul arhidiecezei bisericilor cu deosebire în scopul de a procura clopote se urcă la suma de un milion şi jumătate.

Raportul prin care se spune că răposatul asesor consistorial Pantaleon Lucuţa a testat averea sa pentru scopuri culturale, dispunând ca din partea cea mai mare a averii să se facă o fundaţiune pentru înfiinţarea unui cămin pe seama ucenicilor dela meserii, se ia spre ştire. Averea testată este de peste 200,000 Lei.

Urmează la ordinea zilei comisiunea organizătoare. Raportorul ei Dr. N. Vecerdea citeşte actul consistorului referitor la înfiinţarea internatului pentru orfanii de preoţi.

Se enunţă:

1. Raportul consistorial fiind cetit şi ascultat în întregime se ia spre ştire şi se anexează protocolului sinodal.

2. Primindu-se în întregime propunerea consistorială Sinodul arhidiecezan decretează înfiinţarea internatului pentru orfanii de preoţi încă la 1 Septemvrie a. c. în unul din edificiile fondurilor şi fundaţiunilor arhidiecezane care să se cedeze spre folosinţă gratuită internatului, în care vor fi primiţi în primul rând orfanii de preoţi şi apoi întrucât este posibil şi alţi copii de preoţi şi alţi orfani; 2. Votează pe 5 ani începând din 1 Iulie 1922 un impozit de 2% asupra competinţelor de salar brut ale tuturor preoţilor cu parohii, un impozit de 2% asupra salarelor de bază şi gradaţiilor funcţionarilor din administraţia

centrală a Consistorului arhidiecezan, ale profesorilor seminariali şi a şcoalei normale «Andrei Şaguna», precum şi impozitul de 80, 60 şi 40 lei anual asupra parohiilor. Dotaţia protopresbiterală să fie scutită de impozit având protopopilor a li se impune salarul ce-l primesc ca parohi.

3. Se încuviinţează purtarea unui disc la Paşti şi Crăciun.

4. Se votează din fondurile şi fundaţiunile arhidiecezane următoarele ajutoare:

a) Din fondul Rudolfin 4000 lei; sistându-se contribuţia de 3200 lei anual a acestui fond la fondul general administrativ, care fiind subvenţionat de stat nu mai este avizat la ea;

b) Din fundaţiunea Moga 1000 lei;

c) Din fondul catedralei jumătate discul ce se poartă în Dumineci şi sărbători.

5. Cu executarea acelei hotărâri se încredinţează Consistorul. —

Aceeaş comisiune prin acelaş raportor prezentează raportul consistorial Nr. 1417 Plenar din 26 Martie a. c. privitor la întregirea postului de referent şcolar.

La propunerea comisiunii Sinodul arhidiecezan îl ia spre ştire, hotărând ca postul de referent şcolar să fie întregit prin alegere în actuala sesiune sinodală.

Aceeaş comisiune prin raportorul S. Median referează actul cons. din 8/IV a. c. Nr. 2980 referitor la darea generală de cult (sidoxie).

Apreţiindu-se motivele invocate de consistor din cauza cărora nu s'a putut executa concluzul Sinodului arhidiecezan din 17/30 Aprilie 1916 Nr. 141 prin care s'a decretat ca cu începerea de 1 Ianuarie 1920 darea generală de cult să se încaseze prin organele administrative împreună cu darea comunală şi orăşenească din arunc de 10% după darea directă, a trebuit să se susţină uzul vechi după care impozitul acesta conform concluzului Sin. arh. din 26 Aprilie 1913 Nr. 51 era împărţit după situaţia materială a credincioşilor în 6 clase şi se încassa prin organele parohiale; de altă parte ţinându-se seamă, că în situaţia încă neclară de acum, când nu se poate şti cu siguranţă care modalitate — după clase ori după darea directă — este mai ducătoare la scop şi mai bună pentru intetesele bisericii; nu ar fi mai potrivit ca printr'un normativ să se abandoneze concluzul sinodal din 1919 ca mai târziu, când vor fi împrejurări normale şi dările stabilite eventual ear să hotărâm aruncul după darea directă; dar considerând şi aceea că cvotele stabilite la 1913 pentru singuraticele clase între împrejurările de astăzi nu mai corespund stării reale, — Sinodul deocamdată susţine concluzul său din 21 April 1913 Nr. 51 pe lângă modificarea dispoziţiilor precum urmează:

A) Pentru trebuinţele generale ale arhidiecezei se decretează un impozit general asupra tuturor capilor de familie şi respective a tuturor membrilor cu vot în sinoadele parohiale, împărţit în 6 clase, şi anume:

a) La clasa I aparţin: dignitarii bisericeşti, asesorii consistoriali, protopopii, deputaţii sinodului arhidiecezan şi ai congresului naţional-bisericesc, profesorii dela şcoalele normale şi liceale, prefecţii, notarii publici şi advocaţii, medicii, inginerii, proprietarii mari, directorii de bănci şi comercianţii angroşişti, faptic au să contribue în fiecare an cu câte 60 Lei.

b) La clasa II aparţin: preoţii bine situaţi materialiceşte, învăţătorii, negustorii cu firme înregistrate, proprietarii de mijloc, funcţionarii dela diferite oficii publice şi dela institutele de bani, secretarii comunali, — aceştia contribue cu câte 40 Lei la an.

c) La clasa III aparţin preoţii ceialalţi având să contribue cu câte 10 Lei la an.

d) La clasa IV aparţin pensioniştii, meseriaşii cu calfe, membrii corporaţiunilor parohiale (comitetul, epitropii parohiali) şi alţi membri ai parohiei cu avere dela 15,000 Lei în sus, având să contribue fiecare cu câte 10 Lei la an.

e) La clasa V aparţin: meseriaşii fără calfe, toţi ţăranii de frunte cu avere de 9000—15000 Lei, învăţătorii pensionaţi şi alţi credincioşi cari se consideră în comuna lor de fruntaşi, având să contribue cu câte 5 Lei la an.

f) La clasa VI aparţin: Toţi ceilalţi credincioşi luaţi în consemnarea parohială, având să contribue cu câte 1 leu la an.

B) Văduvele au să fie clasificate şi induse din partea comitetului conform stării lor materiale în clasa corespunzătoare, având a solvi jumătate din suma statorită pentru acea clasă.

C) Consemnările pentru prescrierea acestui impozit se fac de comitetul parohial, după instrucţiunea specială ce vor primi dela Consistorul arhidiecezan prin organele sale autonome. Incassarea se face prin organele administrative ale statului.

D) Acest impozit se încasează cu începerea dela 1 Ianuarie 1923 şi se contează în cont separat servind pentru trebuinţele arhidiecezei.

E) Acest normativ se votează în mod provizor învitându-se Consistorul arhidiecezan ca după punerea lui în aplicare se raporteze Sinodului arhidiecezan. —

Aceeaş comisiune prin acelaş raportor prezentează actul consistorial în chestia înfiinţării unei fabrici de luminări de ceară. Se ia cu aprobare la cunoştinţă.

Aceeaş comisiune prin acelaş raportor prezentează noul regulament pentru asigurarea contra focului a averilor bisericeşti şcolare şi fundaţionale din arh. ort. rom. de Alba-Iulia şi Sibiu, carele se votează.

Aceeaş comisiune prin raportorul L. Triteanu referează actul consistorului referitor la orfelinat. Raportul se ia la cunoştinţă. Sinodul arhidiecezan exprimă mulţumită în general tuturor donatorilor, în special îşi exprimă mulţumita şi recunoştinţa Corpului VII de armată pentru interesul şi dragostea dovedită faţă de orfanii noştri şi cu prilejul serbării Naşterii Domnului din anul 1921. Consistorul arhidiecezan este învitat a se adresa prin apel credincioşilor noştri pentru adunarea de alimente şi articole de îmbrăcăminte pe seama orfanilor. —

Urmează comisiunea şcolară care prin raportorul ei Dr. I. Radu referează asupra actului Consistorului Nr. 2600 din 26 III a. c. în chestia şcoalei primare.

Raportul fiind tipărit în T. R. Nr. 29 şi distribuit între deputaţi, se consideră de cetit şi se ia de bază la desbaterea specială.

Comisiunea şcolară constatând conflictul acut dintre biserica noastră şi stat evidenţiat în raportul consistorial amintit îşi exprimă convingerea neclintită că între biserica noastră naţională în calitatea ei de biserică de stat, care prin întreaga concepţie a doctrinelor sale şi prin idealul ce urmăreşte e însaşi chemată să servească interesele statului în toate silinţele lui pentru întărirea şi organizarea vieţii de stat, între această biserică şi între statul român trebue să existe o deplină armonie în îndeplinirea datoriilor şi în vederea realizării scopului lor comun; îşi exprimă totodată dorinţa de a se înlătura acest conflict în bună înţelegere prin colaborarea reprezentanţilor bisericii şi ai statului în interesul culturii noastre naţionale şi în folosul neamului şi al statului.

Comisiunea găsind calea cea mai bună pentru stabilirea înţelegerii dorite în chestia şcoalelor, în conformitate cu concluzul congresual Nr. 63 din 7/20 Oct 1921 care zice: «spre a se putea studia mai temeinic întregul complex de probleme în raportul dintre stat şi biserică, guvernul va fi rugat să convoace o anchetă la care reprezentanţii săi vor discuta chestiunea cu delegaţia bisericei», — propune: 1) Raportul consistorial se ia spre ştire 2) Consistorul arhidiecezan e învitat a stărui şi mai departe pentru restabilirea cât mai curând a armoniei între biserică şi stat în chestiunea şcoalelor confesionale în baza concluzului congresual Nr. 63 din 7/20 Oct 1921. Deputatul Victor Stancin la propunerea Comisiunii face următorul amandament:

1.) Consistorul arhidiecezan, este învitat să caute mijloacele necesare pentru înfinţarea şi susţinerea şcoalelor de adulţi.

2.) Să caute mijloacele şi posibilităţile pentru înfinţarea unei şcoale pentru cantori.

3.) Să caute mijloacele din cari revista pentru popor «Lumina Satelor» să primească ajutoare ca să poată trimite în fiecare sat cât mai multe exemplare gratuite credincioşilor noştri astfel, ca prin această revistă să se promoveze şoalele de adulţi şi legătura vie dintre credincioşi şi biserică.

S'a primit atât propunerea comisiunli, cât şi amandamentul deputatului V. Stanciu, şi cu aceasta şedinţa s'a terminat.

Congresul dela Craiova

Congresul partidului naţionalist-democrat s'a ţinut Vineri în Craiova, sub preşedinţia dlui *N. Iorga.*

In cuvântul său către congres, dl Iorga arată că pentru refacerea ţării, moraliceşte şi materialiceşte, partidul se basează pe cei doi factori cari hotărăsc soartea ţării: *Regele* care a realisat cu jertfa persoanei sale cel mai mare act din istoriar omânilor, şi *ţăranul,* izvorul de energie şi element de ordine şi muncă. — Telegrama trimisă Regelui este următoarea:

«Partidul naţionalist-democrat întrunit în congres la Craiova îşi îndreaptă respectuoasele omagii către Regele realisator al simbolului unităţii naţionale, în profunda convingere că viitorul României Unite nu se poate sprijini decât pe monarhia ocrotitoare a moralităţii politice şi sprijinitoarea culturii naţionale din care derivă viaţa sănătoasă a oricărei societăţi».

Despre chestiunea *bisericească* a raportat păr. Ghia, susţinând autonomia bisericii, legislaţia bisericească, unificarea, asigurarea stării materiale a preoţilor.

Celelalte rapoarte s'au ocupat cu: chestiunea agrară, muncitorească, reforma administrativă şi şcolară, inamovibilitatea funcţionarilor, sănătatea publică, libertatea comerţului ş. a.

Ştirile zilei

Sinodul arhidiecezan. După o muncă intenzivă de 5 zile Sinodul arhidiecezan şi-a terminat lucrările azi la ora 1 din zi. In numărul prox m vom publica raportul despre ultimele şedinţe; şi până atunci amintim, că în şedinţa ultimă s'a ales asesor ordinar în senatul bisericesc Dl Trandafir *Scorobeţ,* profesor la Liceul Gheorghe Lazar din Sibiu; asesor referent în Senatul şcolar protopresbiterul Andrei *Ludu* şi asesor onorar în Senatul epitropesc dl senator Petru *Drăghiciu.*

Dela cassa arhidiecezană. Dl deputat sinodal *Dr. Ilariu Holom,* a donat pe seama noului internat ce se va înfiinţa pentru orfanii de preoţi, suma de Lei 768·25, pentru care fapt nobil şi pe calea aceasta îi aducem mulţumirile noastre.

Cassa arhidiecezană.

Publicul şi ziarele. Intâlnesc astăzi pe dl director al ziarului sibian *Inălţarea,* Ion Gorun, şi-i zic:» In săptămâna aceasta Inălţarea nu s'a înălţat!» —» Ba da! îmi răspunde I. Gorun, — *Inălţarea* s'a înălţat ... *la cer*»...

Va să zică unul din prea puţinele ziare sibiene îşi sistează apariţia. In acelaş timp Clujul, Clujul românesc, îşi pierde deodată *trei* cotidiane. Pricina acestor stări de jale pentru presa românească ardeleană, ar fi se zice enormitatea cheltuelilor de tipar; — dar este la mijloc şi lipsa de interes a instituţiilor noastre şi a publicului cititor, crescut mare parte în şcoale străine. (x).

Epidemii în Rusia. In vreme ce şefii bolşevici îşi pregătesc armata roşie pentru războiu, ştiri alarmante sosesc despre *boalele* ce bântue în poporul nenorocit al Rusiei. La Saratov e tifos; la Kiev şi în alte părţi din Ucraina s'au ivit multe cazuri de holeră; în jurul mării Caspice şi a mării Negre îşi face apariţia ciuma.

«Uniţi-vă!» Profesorul universitar din Petrograd, Alexandru Maximov, scăpat din Rusia, s'a refugiat la Stokholm. Un ziar din capitala Suediei a publicat mai multe amănunte despre viaţa rusească, aflate dela numitul profesor. Rubla sovietelor de acum, povesteşte Maximov, este cel mai curios ban ce s'a imprimat vreodată. Pe rubla aceasta se poate ceti lozinca: «Proletari din toate ţările, uniţi-vă!» tipărită în limbile următoare: rusă, germană, engleză, franceză, chineză şi arabă. Partea hazlie este faptul că, deoarece limba arabă nu cunoaşte cuvântul «proletar», lozinca, adoptată de bolşevici, este din întâmplare tradusă astfel: «Hoţi din toate ţările, uniţi-vă!»

Reuniunea română de înmormântare din Sibiu. Membrii reuniunii sânt rugaţi a se prezenta pentru plătirea taxelor în fiecare zi între orele 1—3 d. a. la directorul reuniunii *Timotei Popovici,* profesor, str. Regina Maria (Cisnădiei) 7.

Mulţumită

Neputând mulţumi separat tuturor rudeniilor, amicilor, şi cunoscuţilor cari ni-au exprimat sincere condolenţe, din incidentul trecerii la cele eterne a inbitului nostru tată, socru şi moş: *Sofroniu Olariu*, preot în Tisa, le exprimăm pe calea aceasta adâncă mulţumită.

Familia

Ştire ziaristică. In Caransebeş a început să apară gazeta Asociaţiei culturale din Bănat, sub numele *Făclia*, «pentru înălţarea cinstitei gândiri şi simţiri româneşti.» Foaia apare săptămânal sub direcţia profesorilor S. Evuţaru şi V. Loichiţa. Fie în ceas cu noroc!

Aviz. Toţi foştii elevi ai liceului din Beiuş, cari au depus maturitatea în anul şcolar 1911/12, conform hotăririi luate înaintea de despărţire sânt rugaţi a lua parte la convenirea de 10 ani ce se va ţinea în Beiuş la 1 Iunie st. n. 1922. Cei ce vor participa, să se anunţe cu 10 zile înainte unuia dintre subsemnaţi: *Ion Teuşan*, profesor; *Cornel Man*, farmancist. *Vasile Marchiş*, vicerector.

Pentru românii din afară de regat. Sub numele *Graiul românesc* s'a înfiinţat la Bucureşti o societate culturală al cărei scop va fi să se ocupe cu întreţinerea legăturilor cu toţi românii din afară de hotarele României Mari: cele trei Macedonii, Tesalia, Epir, Albania, Timoc, Bănat Ungaria, Maramureş, Ucraina, Istria, America etc. Societatea va strânge un fond din care să clădească biserici, şcoale şi biblioteci în comunele româneşti din acele regiuni, şi din care să se întreţie şi în şcoalele din România şcolari originari de acolo. Ea îşi va înfinţa filiale în toate judeţele ţării, — filialele ducându-şi activitatea prin centrala din Bucureşti. *Graiul românesc* este deschis ori-cărui bun român care doreşte să contribue la o operă patriotică şi şi culturală. Poate deveni membru al ei ori ce român, de ori unde. Societatea este condusă de un comitet compus din I. P. S. Miron Mitropolitul Primat al României, doamnele Paulina Aslan, Maria Delavrancea; domnii G. G. Antonescu, N Batzaria, I. G. Bibicescu, I. C. Grădişteanu, Simeon Mândrescu şi. a.

Nr. 100—1922 (74) 1—3

Concurs repetit

Pentru întregirea postului de paroh din parohia **Sălaşul de sus** în protopresbiteratul Haţegului, se publică concurs repetit cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a şi înainta cererile instruite cu documentele necesare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termennl deschis şi a se prezenta — pe lângă încunoştiinţarea subsemnatului — în vre-o Dumnecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta, cuvânta eventual celebra.

Haţeg, la 14 April 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. al tractului Haţeg în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. C. Popescu,
protopop.

Cum se vindecă Reumatismu şi Gutta

este o broşură foarte interesantă şi instructivă. Acolo veţi găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de şeale, durerilè de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum şi modul lor de vindecare. Această broşurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereţi chiar astăzi această broşurică, prin o cartă postală adresată la

FARMACIA VOREL din Piatra-N. Moldova

Nr. 123/922 (59) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II-a **Ocnele Murăşului** (M. Uioara) din protopopiatul Turda, se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia înserare în Telegraful Român.

Emolumentele sânt cele sistemisate de Ministerul cultelor, conform cualificaţiunii şi anilor de serviciu.

Concurenţii îşi vor înainta cererile concursuale instruite în ordine subsemnatului oficiu protopopesc, şi se vor presenta cu prealabila aprobare a noastră la biserică spre a cânta, celebra şi a lua contact cu poporul.

Turda, 20 Martie 1922.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu comitetul parohial.

Jovian Murăşianu
protopop.

Vila Ţinte în Ocna-Sibiului

vis-à-vis de scălzi, constătătoare din 8 odăi mobilate, o sală mare şi două bucătării, favorabilă şi pentru restaurant, se închiriază pentru lunile de vară. (71) 1—10

Detalii se pot afla tot acolo.

Caut post

ca corespondent, magaziner ori supraveghetor

Fost subofiţer reangajat (român) cu o praxă îndelungată de birou, perfect în limbile română, germană şi maghiară vorbit şi scris, scriitor la maşină. Adresa la

«Hermes» (69) 2—2

Intreprindere de anunţuri s. p. a., Sibiu, str. Cisnădiei 23

Reclama este sufletul comerţului

Existenţă familiară sigură

Intr'o stradă frecventată se află **de vânzare o prăvălie bine mergătoare**, aranjată cu maşini şi mobiliar complect, împreună cu locaiul. — Adresa se poate întreba la

„Hermes“, intreprindere de reclamă şi anunţuri s. p. a. Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 23. (70) 1—1

„MATCA“,

institut de credit şi economii, societate pe acţii în Ţebea

Convocare

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii «MATCA», sânt invitaţi prin aceasta la

a XI-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în biroul institutului în *19 Maiu 1922* la 2 ore p. m. cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. *Constatarea numărului acţionarilor şi al acţiunilor pe cari le reprezintă.*
2. *Denumirea alor 2 notari şi 2 scrutinători.*
3. *Raportul direcţiunii şi al comitetului de supraveghere pe anul expirat 1920 şi aprobarea bilanţului.*
4. *Decidere asupra propunerii direcţiunii cu privire la împărţirea profitului curat.*
5. *Darea absolutorului direcţiunii, şi a comitetului de supraveghere pe 1920.*
6. *Fixarea marcelor de prezenţă, pentru membrii direcţiunii şi ai comitetului de supraveghere.*
7. *Alegerea alor 3 membri în direcţiune pe un period de 3 ani.*

Acţionarii au a-şi prezenta acţiile conform §-ului 20 din statute. Femeile se reprezintă prin plenipotenţă, minorii prin tutori, curanzii prin curatorii lor, societăţile prin reprezentanţi lor legali.

Ţebea, la 10 April 1922.

(68) 1—1 **Direcţiunea.**

„MATCA“,

institut de credit şi economii, societate pe acţii în Ţebea

Convocare

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii «MATCA», sânt invitaţi prin aceasta la

a XII-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în biroul institutului în *19 Maiu 1922* la 2 ore p. m. cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. *Constatarea numărului acţionarilor şi al acţiunilor pe cari le reprezintă.*
2. *Denumirea alor 2 notari şi 2 scrutinători.*
3. *Raportul direcţiunii şi al comitetului de supraveghere pe anul expirat 1921 şi aprobarea bilanţului.*
4. *Decidere asupra propunerii direcţiunei cu privire la împărţirea profitului curat.*
5. *Urcarea capitalului societar.*
6. *Darea absolutorului direcţiunii, şi a comitetului de supraveghere pe 1921.*
7. *Fixarea marcelor de prezenţă, pentru membrii direcţiunei şi ai comitetului de supraveghere.*
8. *Alegerea alor 3 membri în direcţiune pe un period de 3 ani.*

Acţionarii au a-şi prezenta acţiile conform §-ului 20 din statute. Femeile se reprezintă prin plenipotenţă, minorii prin tutori, curanzii prin curatorii lor, societăţile prin reprezentanţii lor legali.

Ţebea, la 16 April 1922.

Direcţiunea.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 22 April (5 Mai) 1922 Nr. 31—32

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Sinodul arhidiecezan

Vorbirea de deschidere a I. P. S. Sale arhiepiscopului și mitropolitului Nicolae

Hristos a înviat!
Domnilor deputați!

Cu mare bucurie Vă văd întruniți din nou în sinodul nostru arhidiecezan, pentru ca luând cunoștință de situația vieții noastre bisericești, școlare și epitropești, să fim în stare a găsi măsurile de lipsă pentru satisfacerea multelor ei trebuințe și pentru buna ei îndrumare în viitor.

In activitatea ce am desfășurat dela ultima noastră întrunire încoace, ne-am îndreptat privirile și silințele spre înfăptuirea țintelor spirituale ale bisericii noastre. Ne dăm limpede seama, că la opera de refacere și organizare a vieții noastre naționale pe toate terenele, biserica noastră trebue să-și ieе partea de muncă ce i se cuvine. De sigur conveniți împreună cu mine la fixarea adevărului, că viața unei țări și a unui neam, pentru ca să aibă garanții de trăinicie, trebue așezată pe temeliile credinții și ale moralei. Numai astfel lucrând ne vom asemăna omului înțelept care-și zidește casa sa pe piatră «și s'a pogorât ploaie și au venit râuri și au bătut vânturi și au lovit casa aceea și nu a căzut, că era întemeiată pe piatră». (Mat. 7, 25).

In serviciul acestei opere ne-am simțit datori să trezim la viață și să angajăm toate forțele vii ale bisericii noastre, ca marea moștenire sufletească ai cărei purtători sântem noi generația prezentului, să o putem lăsa urmașilor noștri întărită și îmbogățită.

Călăuziți de acest gând, una din principalele preocupări ale noastre a fost să dăm bisericii slujitori devotați evangheliei ce-o mărturisim, propoveduitori pătrunși de spiritul ei, și poporului nostru credincios părinți duhovnicești cari să-l păstorească cu iubire. Ne dăm seama că progresul bisericii atârnă în primul rând dela puterea apostolatului ce trăiește într'însa. Mântuitorul nu a adus întâi popoarele la ascultarea credinții sale și apoi să le fi încredințat conducerii altora, ci și-a ales câțiva bărbați pe cari i-a însuflețit pentru idealul evangheliei, lor le-a încredințat misiunea de-a o vesti în toată lumea și de-a întinde, prin apostolatul lor, biserica până la marginele pământului. Prin apostolat trăiește biserica!

Ascultând de acest adevăr, am ridicat *cursul nostru seminarial dela 3 la 4 ani* și astfel tinerii cari au întrat în anul acesta în seminarul «Andreian» vor face patru ani de studiu. In chipul acesta vom putea așeza pe baze mai largi și mai solide educația și instrucția clerului nostru, iar școala sa pregătitoare vom putea să o facem, prin temeinicia științelor ce le cultivă și prin îngrijirea sufletească ce se dă învățăceilor ei, din ce în ce mai atrăgătoare.

Dar preocupările noastre pentru cultivarea preoțimei nu s'au referit numai la generațiile viitoare, ci s'au estins și la preoții cari astăzi se găsesc *in cura animarum*. Pentru a-i pregăti să poată face față multelor probleme nouă, de ordin pastoral și cultural, pe cari împrejurările de astăzi le-au ridicat la suprafață, am organizat, pe lângă conferențele pastorale existente de mai nainte, un *curs pastoral*, aici în Sibiu. Constat cu satisfacție că preoții ni-au înțeles intențiile și din îndemn propriu s'au anunțat și au participat la curs în număr suficient, tineri și bătrâni, timp de aproape o lună, primind cu mulțumită cele ce li s'au împărtășit pentru sporirea cunoștințelor și arătând interes viu pentru toate chestiunile discutate. Intocmind acest curs din ce în ce mai sistematic, sper să fac să treacă printr'însul, într'un șir de ani, toți preoții arhidiecezei noastre, lărgindu-i pe urmă cadrele pe seama preoțimii din întreaga noastră mitropolie.[1]

Venerabil Sinod!

Biserica noastră ortodoxă română, legată prin întreg trecutul ei și prin munca ce-a desfășurat-o de soarta neamului nostru, se poate mândri cu o tradiție glorioasă ale cărei monumente, unele de o adâncă vechime, se mai păstrează prin satele noastre. Am crezut sosit timpul ca să adunăm aceste monumente aici, în centrul mitropoliei noastre, înființând pentru păstrarea lor *un muzeu bisericesc*. Având local destul de potrivit spre acest scop, am făcut apel la clerul și poporul nostru să ne trimită tot felul de obiecte vechi bisericești: icoane, cruci, sf. antimise, potire, cădelnițe, cărți, documente, ornate, lemne cu inscripții, chiar tâmple întregi și alte obiecte al căror loc poate să fie într'un asemenea muzeu și cari, mântuite de pierzare, vor servi ca dovezi grăitoare despre evlavia, alipirea către biserică și simțul de jertfă al generațiilor trecute și ca îndemn spre aceleași virtuți pentru generația de astăzi și pentru cele viitoare.

O altă instituție binefăcătoare căreia ne-am hotărât să-i dăm ființă aici în Sibiu este *internatul*, deosebit de orfelinat, pe seama orfanilor de preoți și a altor copii și tineri cari cercetează școlile secundare din oraș. Din raportul special ce-l înaintăm veți binevoi a cunoaște mai de aproape scopul și mijloacele de întreținere a acestui internat, chemat să ușureze în primul rând sarcina preoteselor văduve și să adăpostească pe orfanii lipsiți de mijloace ai preoților, dându-le o educație prin care să întregim șirurile rărite ale slugitorilor altarului.

Țin să amintesc și inițiativa ce am luat pentru înființarea unei *fabrici de lumânări de ceară*, din produsele căreia să putem provedea bisericile noastre cu lumânări după cum cer prescrisele bisericești și să înlocuim fabricatele de speculă ale străinilnr, cari strică sănătății și ruinează picturile din biserici. Fabrica proiectată de noi credem că va servì ca îndemn pentru preoții noștri și pentru credincioși, să se îndeletnicească mai intensiv cu stupăritul.

Din cât am putut n'am neglijat nici lumina cea pentru suflet, ci ne-am străduit să o răspândim în păturile largi ale poporului nostru credincios. In scopul acesta am înființat gazeta «*Lumina Satelor*» cu concursul unor preoți din centrul mitropoliei noastre și cu misiunea de a întreține vie propaganda religioasă-morală și culturală în mijlocul poporului nostru dela sate. Ea va servì ca un bun sprijinitor al activității preoțimii noastre, de aceea așteptăm ca fiecare preot să se simtă dator a o răspândì cât mai mult printre credincioșii săi. Nu voi considera ca om înțelegător al trebuințelor vremii de azi pe acel preot, care va întrelăsa să-și împlinească această datorie.

Am pus stăruințe pentru complectarea *bibliotecilor parohiale*, al căror număr în arhidieceza noastră se urcă la c. 300, cum și pentru înființarea de *case culturale*. Nu vom slăbi îndemnurile noastre în această privință până ce se va mai găsi o singură parohie din care să lipsească aceste așezăminte ale luminei pentru suflet, căci ținem din toate puterile noastre ca biserica să și mențină și lărgească misiunea sa de răspândire a culturii.

Venerabil Sinod!

Când accentuez această concepție despre misiunea bisericii noastre, gândul Domniilor Voastre se îndreaptă de sigur către *școlile noastre confesionale*. Regret că nici de data aceasta nu Vă pot spune știri bune despre situația lor. Guvernele dela cârma țării noastre s'au schimbat dela ultima noastră întâlnire destul de des, dar ma-

[1] De data trecută în afară de arhidieceză a fost un preot din eparhia Aradului. *N. R.*

nierele ce le-au aplicat față de școlile noastre confesionale au rămas aceleași.

Fără să se țină seama de legi și de trebuințele vieții, s'a procedat în mod arbitrar la statificarea învățătorilor și la rechiziționarea edificiilor școlilor noastre confesionale. Starea în care au ajuns ele astăzi, ne umple inimele cu îngrijorare, pentrucă pe urma ei sufere nespus de mult cultura poporului nostru. Iar aceasta noi o așezăm mai presus de orice alt interes. De aceea biserica noastră, care a ocrotit în vremuri grele cultura neamului, în conștiința răspunderii sale pentru dânsa își ridică prin mine glasul ei cerând cu stăruință înlăturarea tuturor măsurilor ilegale și pripite cari îi împedecă desvoltarea. Noi cari suntem în contact nemijlocit cu realitatea vieții dela noi și cari îi cunoaștem trebuințele ne simțim adânc obligați să ne dăm cu dragă inimă tot concursul în lupta pentru cultură a neamului nostru. Nu putem crede că se va găsi vre-un bărbat de stat atât de miop și îngust la inimă, care, — mai ales în această epocă de organizare a vieții noastre naționale pe toate terenele, când orice mână de ajutor trebue să fie bine primită, — va refuza sprijinul mare și încercat pe care biserica noastră este în stare să l dea la ridicarea culturii poporului românesc! Iată unul din motivele principale care mă face să sperez că în cele din urmă chestiunea importantă a școlilor noastre confesionale va fi soluționată cu ajutorul statului în sensul principiilor și hotărârilor congresului nostru național-bisericesc din toamna trecută.

Domnilor deputați!

Din această scurtă expunere, și mai ales din rapoartele amănunțite ce Vi le prezentăm, veți binevoi a cunoaște spiritul care ne-a însuflețit în lucrările noastre, precum și rezultatele ce le-am putut obține.

Nu mă îndoiesc că înțelepciunea și alipirea Domniilor Voastre către biserică și instituțiile ei va găsi și de data aceasta soluțiile cele mai bune pentru înaintarea acestui sfânt așezământ al sufletului nostru.

Rugând pe bunul Dumnezeu să ne lumineze și încălzească inimile ca să putem satisface chemării noastre, — declar sesiunea ordinară a sinodului nostru arhidiecezan din anul 1922 deschisă.

Sinodul eparhial

al diecezei Vadului, Feleacului și Clujului

Sinodul ordinar anual s'a deschis în biserica ort. rom. a Clujului în Dumineca Tomii cu următoarea cuvântare a P. S. Sale Episcopului diecezan *Nicolae Ivan:*

Hristos a înviat! Domnilor deputați! Simt o bucurie nespusă în sufletul meu, văzându-vă întruniți în Sinodul cel dintâi, pe care am fericirea a-l conduce în calitate de Episcop diecezan, și de aceea vă și întâmpin cu toată dragostea, ca pe fiii credincioși ai bisericii noastre și reprezentanții adevărați ai clerului și poporului din Eparhia noastră re'nviată.

Cum vă este cunoscut, dlor deputați în temeiul votului Sinodului dela 15/28 Septemvrie a. tr. și al actelor ce au urmat cu aprobarea tuturor factorilor constituționali legali, la 16—19 Decemvrie a. tr. am luat conducerea definitivă a Diecezei, despre ceeace am și vestit clerul și poporul nostru dreptcredincios prin circulara pastorală de Sfintele Sărbători ale Nașterii Domnului.

Increderea în Dumnezeu, care așa a voit, nădejdea în sprijinul ce-mi veți acorda toți deopotrivă, sânt temeliile și razimul puternic, cari îmi vor înlesni sarcina grea și spinoasă ce am luat asupra mea.

Ce rezultate am putut dobândi în activitatea mea dela 15 Octomvrie 1919 până la întrunirea Sinodului din acest an, veți putea vedea din rapoartele generale și speciale ce vor întra și vi se vor prezenta spre judecare.

Greutățile de a înjgheba o organizație nouă și solidă, sânt mari, piedeci sânt multe și de aceea fac un călduros apel, rugându-vă înainte de toate, să-mi dați colaboratori serioși și probați, ca să putem face față multelor probleme mari, cari avem să le îndeplinim în centrul Diecezei, în parohii și în protopopiate.

Mă cuprinde o adevărată jale și durere, văzând că peste 70 de comune bisericești sânt lipsite de păstorul lor sufletesc, și ori încătrău îmi îndrept privirile, nu văd nici o rază de nădejde, pentru suplinirea golului. Sucrescența se va ivi numai după 5—10 ani, când dintre tinerii din licee se vor mai dedica unii și pentru cariera preoțească.

Protopopi cu cerc de activitate cu extenziuni de peste 100 Km. și cu câte 30—40 parohii, nu pot fi la culmea chemării lor, nu pot veni în contact cu poporul, nu pot da la timp povețele necesare, nu pot controla activitatea subalternilor și ca o necesitate inexorabilă se impune o descentralizare și o arondare nouă a protopopiatelor.

Aș putea arăta și alte multe piedeci și greutăți interne și externe, cari se pun curmeziș în drumul nostru, de a ieși la limanul dorirlor, dar le retac, căci am nădejde, că pe multe le voi putea înlătura, prin muncă intensivă, prin conlucrare armonică și frățească, și prin străduința ce ne vom da să convingem pe cei ce ne pun piedeci, că sânt pe cale greșită, și sânt datori, să revină la cugete mai curate, mai frățești și mai creștinești.

Cele mai apropiate probleme, care mi se impun să le îndeplinesc, ca arhiereu, sânt:

1. Voi cerceta Dieceza, și mai ales părțile cele mai depărtate de centru, ca să cunosc din experiență proprie situația eparhiei noastre, să aduc credincioșilor mângâiere duhovnicească, de care în trecut au fost lipsiți, și care e atât de necesară în toate împrejurările, dar mai ales azi, când poporul nostru se găsește, în parte și în urma războiului, în o stare de spirit agitată, nepotrivită cu scopurile bisericii și cu interesele neamului nostru, căutând remedii de îndreptare.

2. Voi înființa aici la centru o tipografie cât de modestă din colecta de peste 80,000 Lei, pentru ca să scoatem organul Diecezei, atât de necesar și să putem tipări cărți bisericești, cărți de rugăciuni și cărți de educație religioasă morală, pentru poporul nostru prin cari să-l ridicăm la o treaptă de cultură mai înaltă.

3. Voi întreprinde, după prealabila înțelegere ce voi lua cu I. P. S. Sa părintele Mitropolit al Bucovinei Dr. Vladimir de Repta, ca un omagiu de veneratiune, un peregrinaj la mormântul întemeietorului Eparhiei noastre, Ștefan Cel Mare și Sfânt, care își doarme somnul de veci la Mănăstirea dela Putna acum de 418 ani împliniți la 2 Iulie anul acesta.

4. Voi continua a stărui din toate puterile, ca să vă pot prezenta până la proximul Sinod planuri definitive pentru zidirea bisericii catedrale, cu devizuri reale și potrivit cu mijloacele de cari putem dispune, și nu voi înceta a convinge pe toți factorii de seamă și de cădere, că suntem în drept a aștepta cel mai larg sprijin, pentru ca să ajungem să vedem înălțându-se spre cer o Catedrală ortodoxă, în inima Ardealului, pe locul ce ne stă la dispoziție.

Problema școlară a ajuns în timpul din urmă într'o situație necorespunzătoare cu interesele bisericii; sperăm că guvernul în acord cu factorii constituționali ai bisericii va putea ajunge la o soluție mulțumitoare.

Marea problemă a unificării bisericii se apropie de realizarerea dorită, fiind aceasta semnalată și în mesagiul Tronului. Sf. Sinod a stabilit legea fundamentală, care enunță principiul dat autonomiei bisericești, iar statutul de organizare se va redacta în mod definitiv de către organele cu cădere, și astfel biserica noastră din întreg cuprinsul țării, va vedea realizată suprema dorință de neatârnare și de liberă desvoltare, pentru ajungerea chemării sfinte ce o are în viața și desvoltarea statului și poporului românesc.

Am spicuit o parte din problemele de căpetenie a căror înfăptuire este pentru noi o chestie de viață, de onoare și de datorie.

Biserica vie, biserica învățătoare, numai sub acest raport își îndeplinește misiunea ei, numai așa va deveni un factor în viața statului nostru întregit, cu jertfirea a 800.000 vieți omenești.

Cu aceste cuvinte isvorâte din sentimentul de răspundere ce am înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, declar sesiunea a II-a Sinodului ordinar din periodul prim al renvierii, deschisă.

Catastrofă minieră la Lupeni. In 27 April a. c. la ora 1 d. a. o groaznică explozie s'a produs în ocna Aranka a societății miniere «Uricani-Valea-Jiului». Explozia s'a produs în urma aprinderii gazului Grizon. Victimile catastrofei sânt 82 de mineri, cari au murit îndată.

Mai sânt 10 greu răniți. Au rămas 63 de văduve, 95 orfani și 7 părinți bătrâni primejduiți în existență.

Pentru a alina suferințele numeroaselor familii rămase în urma victimelor acestei catastrofe, s'au deschis în mai multe locuri liste de subscripție. Oamenii de bine ai țării au prilej să contribue cu obolul lor la ușurarea sorții văduvelor și orfanilor din marea nenorocire dela Lupeni.

M. S. Regele va fi astăzi, Joi, la Lupeni spre a împărți personal ajutoare familiilor victimelor exploziei.

George Dima

Era anul 1881. Tinera reuniune română de muzică din Sibiu, în frunte cu președintele Dr. Aurel Brote, se pregătea se dea un concert în stil mai mare. In studiu era opul Creațiunea lui Haydn. Solistul Petru Ciora, funcționar la județul Sibiu, din considerațiuni familiare, nu poate cânta rolul lui Adam. Deoarece concertul anunțat nu se mai putea amâna, comitetul reuniunii se adresează către George Dima, absolvent de conservator din Lipsca și profesor de muzică în Brașov, — dupăcum se zice în concluzul Nr. 25 al ședinței comitetului dela 20 Ianuarie 1881 — cerându-i concursul binevoitor la concertul reuniunii.

George Dima primește invitarea, vine la Sibiu, creiază de minune frumos rolul lui Adam, și rămâne în Sibiu, ia în mâna sa conducerea artistică a reuniunii, pe care o conduce un in-

terval de 28 ani în calitate de director de muzică, şi din 25 Septemvrie 1889 până în Octomvrie 1898 şi în calitate de preşedinte.

Ca prin farmec s'au schimbat toate în reuniune cu ziua de 1 Mai 1881, când George Dima ia conducerea artistică. El este sufletul reuniunii: compune piese originale, aranjează admirabilele noastre melodii poporale, introduce în concerte festive muzica bisericească, traduce textele la muzicaliile în limbi străine, face iubit şi stimat de lumea românească numele său şi numele reuniunii române de muzică din Sibiu.

Aşa s'a introdus George Dima în lumea muzicală din Sibiu, şi aşa s'a făcut el cunoscut publicului mare românesc din Ardeal şi în general la românii de pretutindenea.

Paralel cu conducerea reuniunii române de muzică i se dă catedra de profesor de muzică la seminarul ortodox român din Sibiu. Şi se începe propaganda culturală în stil mai mare. Tinerii teologi şi pedagogi, ieşiţi de sub conducerea lui George Dima, ca apostoli se împrăştie prin toate unghiurile locuite de români, ducând cu sine gustul de a cânta şi de a propaga muzica frumoasă.

Reuniunea română de muzică din Sibiu devine un centru de cultură, de armonie, de conlucrare desinteresată.

In Sibiul, sbuciumat de luptele între partidele bisericeşti şi politice, reuniunea de muzică condusă de George Dima ni se prezintă ca o oază binefăcătoare. Aici ne simţiam toţi una, şi cu inimă lu ram cu toţii pentru binele comun.

Seminarul arhidiecezan ne da element preţios pentru reuniune, şi măestrul George Dima scotea la iveală talentele din seminar. Aşa iese la iveală: Isaia Popa, acum preot în Ocna, George Pop, profesor în Braşov, Ioan Demian, acuma la opera din Berlin, Vasile Popovici, preot în Ordea-mare şi alţi mulţi tineri, cari au fost podoaba reuniunii noastre.

Am remarcat rolul lui George Dima în Sibiu, în fruntea reuniunii române de muzică, pe care el o a ridicat, şi prin care el s'a făcut cunoscut publicului românesc.

Timpul de glorie al lui George Dima e legat de *Sibiu*, şi timpul de glorie a reuniunii române de muzică din Sibiu e legat de *George Dima*.

Nu a fost în acest oraş manifestaţie, fie filantropică, fie culturală, fie de caracter naţional, la care George Dima să nu fi colaborat cu reuniunea.

In 1881 la expoziţia naţională e primul concert dat sub conducerea lui George Dima, cu program bogat.

La 1883, profesorul Nicolae Popovici din Ceransebeş dă concert, la care ia parte reuniunea sub conducerea lui George Dima.

La 1887 Asociaţiunea transilvană ţine adunarea generală şi reuniunea dă earăş un mare concert.

La 1898 la parastasul în memoria mitropolitului Şaguna, reuniunea dă concert festiv cu cântări funebrale de Dima: «Cu adevărat deşertăciune sânt toate», «Marea vieţii» şi «Fericiţi sânt cei goniţi pentru dreptate», — şi multe altele.

Soartea l-a dus din Sibiu la Braşov, unde şi-a continuat activitatea artistică tot cu râvna şi cu priceperea, cu care a lucrat în Sibiu.

A ajuns la Cluj, în timpul războiului, prin anul 1917 şi 1918, în temniţa de acolo. In Cluj a aflat pe unii dintre foştii săi elevi în seminar. Intre alţii fericitul Mihai Ganea, preot în Veneţia de jos, şi Coman Baca, preot în Poplaca şi alţii. Cu aceştia a format cor bisericesc, şi răsunau coridoarele temniţelor din Cluj de cântările armonioase bisericeşti sub conducerea lui G. Dima.

Dumnezeu a privit spre noi cu milă, şi lumea s'a schimbat. Din temniţă a ajuns în fruntea conservatorului din Cluj, şi acuma salele conservatorului resună de melodiile armonioase sub conducerea măestrului Dima, cântate de sute de elevi români.

Aşa înalţă Dumnezeu pe aleşii săi. Este acesta un interval de 40 ani împliniţi...

Cu data 3 April 1922 primim un apel din Cluj subscris de Episcopul ortodox român, Nicolae Ivan, în care ni se spune:

Românii din Cluj, dorind a sărbători cu o binemeritată strălucire împlinirea a 40 de ani de rodnică activitate în domeniul artei muzicale a măestrului *George Dima*, a ales pentru această sărbătoare românească ziua de sfântul George a. c.

Comitetul organizator a hotărât ca aceasta sărbătorire să consiste dintr'un dar oferit prin colectă publică şi dintr'un festival dat în teatrul naţional din Cluj.

Cum activitatea artistică a măestrului George Dima este o comoară a întregului neam românesc, facem apel călduros către toate persoanele, admiratori, prieteni şi cunoscuţi ai Dsale, să ne dea mână de ajutor pentru reuşita cât mai strălucită a acestei serbări. —

Sub aripile ocrotitoare ale bisericii ortodoxe române şi-a început şi continuat activitatea George Dima aici în Sibiu, şi sub ocrotirea bisericii ortodoxe române din Cluj se face sărbătorirea acestei bogate activităţi.

Organul nostru cu multă plăcere şi bunăvoinţă a luat totdeauna act de prestaţiunile măestrului George Dima.

Cu asemenea plăcere şi bucurie ia act şi de sărbătorirea lui după 40 de ani de muncă pentru binele şi înălţarea neamului.

Incheiem cu o cântare dela serbările Invierii Domnului: «Aceasta este ziua, care o a făcut Domnul să ne bucurăm şi să ne veselim într'însa».

V.

Dela sinoadele eparhiale

Sinodul dela Oradea-Mare. S'au ţinut patru şedinţe, la care din 60 deputaţi sinodali au participat 57.

In cuvântul de deschidere, P. S. S. episcopul *Roman* salută călduros pe deputaţii prezenţi, asemenea şi pe oaspeţii veniţi la sinod, şi anume pe dl ministru al cultelor C. Banu, pe P. S. S. episcopul Visarion Puiu al Argeşului, Iconom Petre Vintilescu preşedintele Consistorului spiritual, Ion Niculescu protoiereul Argeşului de jos, D. Ionescu protoiereul Argeşului de sus, Gavril Dumitrescu prot. judeţului Olt şi diaconul Mihail Chiriţă directorul seminarului din Curtea de Argeş. Arhiereul dela Oradea-Mare arată apoi, că din sânul bisericii trebue să răsară inspiraţia armoniei sufleteşti între cei de o lege şi de o limbă pentru desăvârşirea unităţii neamului.

Răspunde dl ministru Const. Banu, indicând rolul bisericii noastre, căreia îi promite din partea guvernului tot sprijinul moral şi material.

Concluzele mai importante, votate de sinodul din Oradea-Mare, sânt următoarele:

Să se aducă preoţi din alte eparhii în dieceza Oradiei, unde este trebuinţă cam de 100 de preoţi. Să se ceară guvernului egalizarea salarului pentru preoţii din întreaga ţară. Protopopiatele se îndrumează să se organiseze în cadrul Asociaţiei clerului. Se va cere guvernului să declare obligatoare şi pentru Ardeal cununia bisericească pe lângă căsătoria civilă. S'a ales un ispector al catihizaţiei, cu titlul de asesor titular în senatul şcolar, în persoana profesorului D. Ioanovici. Şcoala de Duminecă, în care va prelege preotul, este obligatoare pentru adulţi. Fiecare preot are să ţină curs de analfabeţi în satul său. Parohiile se îndatorează a clădi casă parohială. Să se tipărească pentru popor broşuri de cuprins religios-moral....

In şedinţa din urmă, după cuvântarea episcopului diecezan, a luat cuvântul P. S. S. episcopul Visarion al Argeşului, şi exprimând nădejdea că de aici înainte vor veni şi alţii în părţile dincoace de munţi, pentru ca să ne cunoaştem şi să întărim legăturile sufleteşti, urează zile îndelungate episcopului Roman şi binecuvintează pe deputaţii sinodali.

In numele preoţilor, însoţitori ai episcopului Visarion, a vorbit protoiereul Ion Nicolescu, ear la sfârşit deputatul sinodal Dr. A. Lazar.

* *

Sinodul dela Arad. S'a deschis Duminecă, şi a durat Luni şi Marţi, aducându-se importante deciziuni referitoare la organizarea bisericească.

Din cauza lipsei mari de preoţi, sinodul a decis ca parohiile vacante să aibă suplinitori provizori.

FOIŞOARA

Insemnătatea istorică a Evreilor

Cultura modernă nu e opera unui singur popor, ori cât de destoinic, dintr'un anume interval de vreme, ci s'a închegat treptat din străduinţele cele mai nobile ale omenirii întregi, din cele mai depărtate vremuri ale anticităţii şi până azi. E adevărat, că unele neamuri sânt mai fecunde şi altele mai sterile; şi unele veacuri sânt mai darnice în sporirea bunurilor comune decât altele. Şi sânt veacuri de lumină şi veacuri de întunerec. Vremurile mari scot la iveală si personalităţi strălucitoare, ori chiar acestea dau vremii strălucire din *aureola* lor.

Contribuţia neamurilor la înjghebarea culturii umane stă în raport direct cu menirea lor. Fiecare neam are o menire, dar puţine sânt să şi-o cunoască. Alte neamuri, şi când îşi cunosc menirea, duc o viaţă nevrednică de ea şi n'au tragerea de inimă, nici eroismul a se urca pe rugul celor mai preţioase jertfe pentru afirmarea şi realizarea menirii lor, ear vremea, ca un al doilea Sfinx înghite neamurile cari îi defilează de dinainte şi nu pot deslega favorabil enigma propriei vieţi. Pe acestea le osândeşte la groasnică moarte pecetluind mormântul lor cu sigilul uitării.

Menirea unui popor o hotăreşte Dumnezeu din clipa zămislirii sale, şi acesta este unul din preţioasele adevăruri ale esperienţei omenimii, ca să dovedească că n'a trăit zadărnic pe acest glob pământesc. Dumnezeu e suveranul lumii şi al vieţii. Omul singuratec nu e stăpân pe soartea sa şi nici un popor, ori cât de conştient de valoarea sa nu poate modifica, nici zori, nici încetini mersul către ţinta fixată de Providinţa divină, care cărmueşte lumea şi a cărei putere o covârşeşte. Vrând-nevrând alergăm pe calea croită de Dumnezeu. Mintea nu poate esplica acest fapt, voinţa nu-l poate schimba. Fatal e când neamul porneşte în direcţie opusă cu menirea dată de Dumnezeu, şi e fericit poporul care în mod conştient urmăreşte ţinta sa, în acord cu Dumnezeu.

Intreagă viaţa lui are aspectul fericit al unui colţ de natură care primăvara se deşteaptă din somn la suflarea vântului şi sârgueşte să întâmpine soarele cu stâlpări verzi, cu flori şi bucurie. Şi va fi un colţ de natură, care va atrage mulţimea cercetătorilor oferindu-le desfătare.

Un fir de iarbă, un cântec de pasere, cerul luminos, murmurul isvorului, valul înfuriat al mării, cutremurul de pământ sânt literile alfabetului sublimului Dumnezeu, care le-a zidit, le susţine, viază în toate, grăeşte prin toate, ear în om se descopere fiinţa şi presenţa Lui şi devine clară şi evidentă.

Dar nu se manifestă în toţi oamenii în măsură egală. Ne desluşeşte ceeace scrie Grigorie Petru într'o meditaţie a sa «Voinţa divină». Intr'o biserică din Copenhaga e o statue de o mare valoare artistică. E un înger îngenunchiat ţinând o scoică mare în mâni. Ochii şi-i ţine înălţaţi rugători spre cer, ear scoica e goală şi aşteaptă de sus revărsarea darului. Scoica e simbolul sufletului omenesc, care primeşte de sus ploaia binefăcătoare a adevărului, care e cea mai înaltă înţelepciune dela Dumnezeu. Inţelepciunea sa, revelaţia sa a trimis-o Domnul şi o trimite necontenit, din abondenţă tuturor oamenilor, dar nu toţi oamenii pot să o primească!

Şi când pe aceeaş urmă de pământ, cu acelaş sol, umezeală, lumină, căldură şi aer cresc sute de firicele de ierburi diferite, şi burueni, şi flori cu colori şi parfumuri deosebite, găsim că şi în grădina omenimii sânt neamuri, cărora Dumnezeu le-a dat diferite podoabe, aptitudini şi le a impus servicii variate. In toate neamurile trăeşte, dar nu s'a manifestat de o potrivă.

Şi-a ales, în special un neam în anticitate,

S'a decis: să se ceară guvernului un ajutor corespunzător pentru a putea fi îmbunătăţite salariile preoţilor. S'a mai hotărât menţinerea fondului de pensiune consistorial şi o intervenţie ca la acest fond să contribue guvernul cu o cotă anuală.

Referitor la chestia statificării au vorbit mai mulţi deputaţi, susţinând menţinerea şcoalelor confesionale.

Dl V. Goldiş a făcut apologia şcoalei confesionale şi a bisericii naţionale, aducând ca pildă statele înaintate în cultură. Vorbitorul a arătat superioritatea şcoalei confesionale asupra celei de stat.

Pe baza propunerilor făcute s'a decis susţinerea şcoalelor confesionale, protestându se împotriva statificării lor.

Deputaţii sinodali au făcut mari ovaţiuni P. S. Sale episcopului *Ioan* al Aradului, care a condus şedinţele sinodale.

*

Sinodul din Caransebeş s'a deschis în Dumineca Tomii şi a luat sfârşit a treia zi, Marţi. Liturgia a săvârşit-o P. S. Sa Arhiereul Filaret Musta, asistat de 6 preoţi şi 1 protodiacon. In cursul serviciului s'a făcut şi obişnuita chemare a Duhului Sfânt şi parastas pentru binemeritaţii acestei eparhii (între ei Mitropolitul Andrei, Episcopii Ioan şi Nicolae, mecenatele Emanoil Gojdu ş. a.)

Lucrările sinodului le-a deschis P. S. Sa episcopul *Iosif* al Caransebeşului, fiind de faţă 46 deputaţi sinodali. Consfătuirile au urmat în 4 şedinţe, îmbrăţişând toate preocupările şi nevoile diecezei, bisericeşti, şcolare şi de ordin economic. Din aceste consfătuiri se desprinde de o parte o puternică năzuinţă a tuturora, de a duce biserica noastră la liman în orce privinţă, de altă parte lipsurile multe şi grele bănesti care stau în calea acestei năzuinţi.

La încheierea sinodului — spune gazeta Făclia, — s'a constatat, că sesiunea din acest an a fost una dintre cele mai liniştite şi mai frumoase sesiuni, din câte se ştiu.

*

Sinodul dela Cluj. Şedinţele sinodului s'au deschis în biserica ortodoxă şi s'au continuat în sala prefecturii. P. S. Sa episcopul *Nicolae* aduce la cunoştinţa celor prezenţi, că dl C. Banu, ministrul cultelor şi artelor, onorează sinodul cu prezenţa dsale, şi speră că situaţia bisericii noastre, în noul stat român, va fi împărtăşită de sprijinul trebuincios prosperării ei

Dl ministru C. Banu mulţumeşte şi pune în vedere sinodului că va fi un credincios servitor al bisericii, ajutându-o ori de câte ori interesele ei o vor cere.

Din raportul consistorului către sinod reţinem următoarele:

Se arată mai întâi fazele reînfiinţării episcopiei Vadului, Feleacului şi Clujului.

Consistorul s'a ocupat intensiv cu adunarea mijloacelor pentru zidirea catedralei. Lucrările, în acest sens, se urmează.

S'a cumpărat casa din strada Iuliu Maniu Nr. 36—38, care va servi ca reşedinţă episcopească, precum şi pentru birourile consistoriale.

S'a pus bază unui fond al Tipografiei diecezane, care are până acum suma de peste 30 mii lei.

Sectele religioase, deşi s'au ivit în unele locuri dela sudul eparhiei, n'au prins în mod statornic.

Parohii vacante sânt 70. Comune bisericeşti 414 (337 matere, celelalte filii). Preoţi văduvi 47.

In comunele bisericeşti au fost cu sfârşitul anului 1921 total: 274,685 suflete (de sex bărbătesc 139 mii, de sex fem. 135 mii). Ştiu ceti şi scrie 41 1/2 procente. Concubinate 1264; căsătorii 2896. S'au născut 8459 (între cari 808 nelegitimi). Au murit 5455. Obligaţi a cerceta şcoala primară în 1920/21 au fost 48,332 copii (dela 6—15 ani); au cercetat şcoala noastră primară 13,673, alte şcoale 6888. Au rămas fără instrucţiune şcolară 27,771 copii. — Şcoale confesionale am avut 248 (în 413 comune bisericeşti şi filii). In 38 localităţi n'a funcţionat nici o şcoală. Posturi de învăţători 260, au fost ocupate 228.

— O vie discuţie s'a desfăşurat în jurul statificării şcoalelor confesionale. Statificarea a fost declarată de ilegală; sinodul a luat, în această chestiune, hotărâre analogă cu a celorlalte sinoade.

Sinodul arhidiecezan

Şedinţa IV

s'a ţinut la 13/26 April 1922.

Prezident arhiepiscopul: Dr. *Nicolae Bălan.*
Notar: *Gheorghe Dragoş.*

La ordinea zilei urmează comisia financiară, care prin referentul Nicolae Macrea prezentează bilanţul tipografiei arhidiecezane încheiat la 30 Iunie 1921, bilanţul librăriei arhidiecezane încheiat la 30 Iunie 1921, bilanţul «Telegrafului Român» încheiat la 31 Decemvrie 1921. La propunerea comisiunii toate se aprobă.

Aceeaş comisiune prin acelaş raportor raportează asupra actului consistorial din 31 Martie 1922 prin care se promovează raportul comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane în anul 1921. Raportul se ia cu aprobare la cunoştinţă.

Prezentează apoi proiectul de budget al fondului tipografiei arhidiecezane pentru anul 1923, pe care îl aprobă.

Aceeaş comisiune prin raportorul Ioan Cândea raportează asupra actului consistorial dela 31 Martie a. c. Nr. 2947 referitor la distribuirea ajutoarelor şi stipendiilor din fundaţiunea Andronic pe anul 1922. Se ia cu aprobare la cunoştinţă.

Aceeaş comisiune prin acelaş raportor referează asepra actului consistorial din 4 Ianuar a. c. Nr. 10,628 reteritor la extradarea fundaţiunii fericitului Ioan Pap, fost pronotar al judeţului Bihor, Consistorului diecezan din Oradeamare. Se aprobă extradarea.

Aceeaş comisiune prin raportorul Nicolae Borzea raportează asupra actului consistorului arhidiecezan din 31 Martie a. c. Nr. 1922 referitor la fondul de pensii arhidiecezan. Sinodul ia cu plăcere la cunoştinţă conclusul consistorului de a se menţinea fondul de pensiuni pe seama funcţionarilor bisericeşti şi a preoţimii în propria regie, cu adausul că Consistorul şi cu dnii deputaţi Dumitru Comşa, Nicolae Borzea, Nicolae Macrea şi I. Iosif, membri din comisiunea financiară, să prelucreze un statut nou pentru fondul de pensiune al funcţionarilor bisericeşti şi al preoţimii, amăsurat stărilor actuale şi să-l prezinte la proxima sesiune sinodală.

Aceeaş comisiune prin raportorul Dr. O. Sglimbea referează asupra actului consistorial dela 26 Martie a. c. Nr. 2573 privitor la raţiociniul fondurilor, fundaţiunilor şi impozitelor arhidiecezane pe anul 1921. Socotelile şi bilanţul fiind în ordine se aprobă.

Acelaş raportor presintă proectul de buget al fondurilor şi fundaţiunilor arhidiecezane pe anul 1923. Se aprobă.

La ordinea zilei urmează comisiunea organizătoare care prin raportorul ei L. Triteanu referează actul consistorial din 7 Aprilie a. c. referitor la rotunzirea protopresbiteratelor. Sinodul fără a prejudeca arondarea definitivă a protopresbiteratelor din arhidieceza de Alba-Iulia şi Sibiu în mod provizor admite rotunzirea acelor tracte protopresbiterale, cari nu au 20 parohii, dupăcum urmează:

1. La protopopiatul Dobra se dau dela tractul Iliei parohiile de pe valea Zamului şi anume: 1 Zam cu filia Tămăşeşti. 2. Cerbia cu filia Pogăneşti. 3. Moicăneşti cu filia Almăşel. 4. Almaş-Sălişte.

Astfel tractului protopresbiteral al Dobrei îi vor rămânea deocamdată 21 parohii matre, iar tractul Iliei rămâne cu 22 respective 23 făcându-se din filia Runcşor matere.

2. La tractul Sălişte se alătură dela tractul Sibiului parohia Cristian.

3. La tractul Târnavei se adaugă dela tractul Mediaşului parohiile: 1. Blajel, 2. Chesler, 3 Curciu, 4. Idici şi Velţi.

4. Rotunzirea protopresbiteratului Sf-tul George cu 20 parohii şi a Oituzului cu 20 parohii se aprobă.

Cu acestea s'a terminat şedinţa.

---

prin care şi-a arătat prezenţa sa mai lămurit, mai evident.

Acest popor sânt Evreii.

Popor obscur, a trăit în Palestina, îşi începe viaţa naţională cu Moise şi după 12 veacuri dispare de pe arena istoriei ca neam organic, cuprins între hotarele unui pământ al său propriu.

Şi acest popor a devenit celebru în istoria omenimii pentru serviciile preţioase, care le-a adus vieţii şi progresului omenesc.

In biblioteca publică din Washington sânt înfăţişate în tablouri simbolice serviciile aduse omenimii de neamuri vechi şi moderne.

Legile cugetării le-au stabilit grecii cu filosofia lor, ear dela romani ne vine dreptul, Franţa a contribuit cu literatura, Italia cu arta, Germania cu libertatea naţională, Anglia cu comerciul şi America cu democraţia. Intre ei sânt şi Evreii cu religia lor. Viaţa religioasă superioară a popoarelor de azi se desfăşură în albiile vieţii obârşite dela acest popor.

Şi religia este un fenomen universal şi o forţă vitală, care influinţează vieaţa mai mult decât arta, decât ştiinţa, decât invenţiile. In stat, în biserică, în familie şi în orce ocupaţie ei au trăit în şcoala lui Dumnezeu, ca să-L cunoască, să se sălăşluiască în El şi Dumnezeu să-i împărtăşească de viaţa Sa, în măsura în care îi înţeleg gândurile Lui de a mântui neamul omenesc. Dela Evrei ne-a rămas Biblia, care e o antologie din cele mai alese producte literare pentru interpretarea vieţii lor. Această carte cuprinde răspunsurile relative la problemele esenţiale pe cari le-a încredinţat Dumnezeu Evreilor să le cerceteze, să le experieze şi să le comunice omenimii. Biblia nu e expresia cugetării şi a simţirii poporului de rând evreesc, ci a reprezentanţilor tipici ai Evreilor, cari uneori precisau cugetarea şi simţirea vagă sau confusă a mulţimii, dar represinta mai ales propriile lor vederi în forma în care singuri au aflat adevărul studiindu-l, meditând asupra lui şi trăind pentru el sub inspiraţia, călăuzirea şi indemnul lui Dumnezeu.

Această carte este expresia vieţii unui popor, care căuta pe Dumnezeu, fiindcă avea conştinţa că se sălăşlueşte în el şi este o fiinţă care doreşte să se pogoare în experienţele omului şi a naţiunii sale şi e secretul gloriei naţionale.

Indeosebi această carte cuprinde răspunsuri categorice la patru întrebări, dela cari atârna valoarea vieţii, şi adecă:

1. Cine e Dumnezeu,
2. Ce este omul,
3. In ce legătură e poporul evresc cu Dumnezeu, şi
4. In ce condiţii poate fi această legătură isvor de fericire pentru viaţa omenească.

Concepţia poporului evreesc despre Dumnezeu ori cât de necomplectă apare la început, e totuş superioară concepţie păgâne, care inspiră frică şi groază în faţa necunoscutului.

Recunoscând universalitatea religei, Plutarh declară că mai curând se poate închipui o cetate arârnând în slava aerului, decât un popor să trăească fără religie. Popoarele păgâne simţiau că există o putere de faţă căreia nu se poate nimenea ascunde. In termini eloquenţi caracterizează impresiile păgânului în faţa necunoscutului. El spune în Morala sa despre această superstiţie:

Dintre temerile, care înfiorează pe om nici una nu-l sguduie şi nu-l tulbură ca prezenţa universală a divinităţii. Nu cunoaşte fiorul valurilor mării turbate, pentrucă nu călătoreşte pe mare, nici frică de moarte, pentrucă nu pleacă la luptă, nici nu duce frică de tâlhari pentrucă nu merge de-acasă, nu se teme de pungaşi, pentrucă e sărac, nici de concurenţă, căci duce viaţă retrasă fără daraveri, nu se teme de cutremur, căci ţara lui e în Galia liniştită, nici de trăsnete, căci stă în Ethiopia, — însă în faţa divinităţii se sgudue de frică ori în ce loc s'ar afla pe uscat, pe apă, în aer, la cer, la întunerec şi în lumină,

Şedinţa V

s'a ţinut în 14/27 April 1922.

Prezident arhiepiscopul: *Dr. Nicolae Bălan.* Notar: *Dr. George Proca.*

Şedinţa se deschide la ora 10 a. m.

Se ceteşte protocolul şedinţei a III-a şi a IV-a dela 13/26 April a. c. Se autentică.

La ordinea zilei urmează comisiunea organizătore, care prin deputatul Ioan de Preda referează asupra actului Consistorului din 26 Martie a. c. Nr. 2364 referitor la executarea concluzului congresual Nr. 58 din 1920 în înţelesul căruia după întregirea scaunului de episcop în episcopia de nou înfiinţată a Vadului, Feleacului şi Clujului, urmează să se facă împărţirea fondurilor şi fundaţiunilor administrate în prezent de Consistorul arhidiecezan.

Sinodul ia următorul concluz: Fără a prejudeca soluţionarea definitivă a acestei chestiuni:

1. Se extradează acum episcopiei Clujului toate depozitele fructifere ale comunelor bisericeşti aparţinătoare acelei episcopii, cuprinse în consemnarea alăturată la acest act.

2. Pentru ca episcopia Clujului să-şi poată acoperi trebuinţele curente i se extradează 1/3 din venitul curat al fondului general administrativ din anii 1920 şi 1921, iar pentru anul 1923 să se anticipeze 1/3 din venitul bugetar al fondurilor: General administrativ, bisericilor sărace, Rudolfin, şcolar, eparhial şi cultural.

3. Din ajutorul anual de 34.400 lei dela Universitatea săsească să se extradee ajutoarele permanente votate pentru comunele bisericeşti aparţinătoare episcopiei Clujului.

4. La distribuirea burselor şi ajutoarelor din fundaţiuni în anul 1922, întrucât vor fi şi reflectanţi din episcopia Clujului să se ţină seamă de distribuirea în raport 2/3 pentru arhidieceză şi 1/3 pentru episcopia Clujului, întrucât permit literele fundaţionale.

5. In fine se îndrumă Consistorul arhidiecezan, ca îndată după închiderea sesiunii sinodale să exmită din sânul său doi delegaţi cari împreună cu delegaţii eparhiei Clujului şi sub conducerea delegatului Consistorului mitropolitan să facă paşii de lipsă. —

La ordinea zilei urmează raportul comisiunii bisericească-financiară în chestiunea ameliorării dotaţiunii preoţeşti, care prin raportorul ei Nicolae Borzea propune şi Sinodul enunţă: Sinodul arhidiecezan roagă pe I. P. S. Sa Dl arhiepiscop şi mitropolit să binevoiască a continua intervenţia la Inaltul guvern spre a se resolva cauza dotaţiunii preoţeşti în conformitate cu normativul Consistorului mitropolitan Nr. 342 din 26 Ianuarie a. c. bazat pe concluzul congresului naţional bisericesc Nr. 52 din 1921.

In cazul că guvernul va acorda preoţimii o salarizare corespunzătoare, preoţimea este aplicată a renunţa la stolă şi a îndeplini gratuit serviciile precum şi învăţământul religios în şcoalele primare. —

La ordinea zilei urmează alegerea unui asesor ordinar, un senator bisericesc, a unui asesor referent în senatul şcolar şi a unui asesor onorar în senatul epitropesc.

In senatul bisericesc a fost ales Trandafir Scorobeţ, prof. la liceul Gheorghe Lazar. I. P. S. Sa arhiepiscopul în senzul § 116 din statutul organic îl întăreşte şi din a Sa parte, de asesor ordinar în senatul bisericesc.

In senatul şcolar a fost ales Andrei Ludu prot. în Hunedoara.

Asesor onorar mirean în senatul epitropesc a fost ales domnul Petru Dreghici.

I. P. S. Sa felicită pe noii asesori şi le doreşte mult succes în posturile nouă.

Domnii Andrei Ludu şi Petru Dreghici în cuvinte alese mulţumesc sinodului pentru încrederea pusă întrânşii şi promit că-şi vor da toată silinţa să corespundă tuturor aşteptărilor ce se leagă de persoanele lor. —

Se asemnează apoi diurnele şi spesele de drum ale dlor deputaţi şi se ia concluz ca autenticarea ultimului proces verbal să se facă prin dnii deputaţi sinodali aflători în Sibiu, Vineri în 28 la ora 11 din zi. —

I. P. S. Sa Arhiepiscopul şi Mitropolitul Nicolae se adresează sinodului cu următoarele cuvinte:

Terminându-se agendele avizate la această sesiune sinodală, Dlor deputaţi, mă simţesc îndatorat mai înainte de toate a mulţumi Preabunului Dumnezeu, că prin inspirarea în noi a Duhului dragostei şi bunei înţelegeri, ne-a ajutat a ne împlini cu bun succes chemarea. Vă mulţumesc şi D-Voastră Dlor deputaţi pentru zelul şi bunăvoinţa cu care V'aţi împlinit frumoasa misiune ce Vi s'a încredinţat.

In deosebi ţin se accentuez armonia, pacea şi bună înţelegerea, — care cu durere trebue să amintim că pe unele terene lipseşte — ce a domnit în deplină măsură în mijlocul nostru şi să ne dăm silinţa ca aceasta armonie să o păstrăm şi pe viitor. Constat cu bucurie că resultatul lucrărilor noastre este mulţumitor. Am dat de astă dată fiinţă unor instituţiuni, cum este: internatul de băeţi, fabrica de luminări de ceară eta, cari vor folosi şi bisericii, şi poporului nostru.

Vă asigur, Dlor deputaţi, că mă despart totdeauna de corporaţiunile bisericii noastre cu sentimentele înălţate şi Vă rog ca şi pe viitor să păstraţi acelaş interes spre a înălţa aşezămintele noastre culturale şi bisericeşti.

Dumnezeu să Vă binecuvinteze. — La cuvintele I. P. S. Sale răspunde dl deputat Dr. Iosif Blaga următoarele:

I. P. S. Domnule arhiepiscop şi mitropolit!

In numele membrilor sinodului nostru arhidiecezan Vă rog să primiţi expresiunea sentimentelor noastre de adâncă mulţămită pentru modul şi chibzuinţa cu care conduceţi naia bisericii noastre. Plecăm de aici cu convingerea, că chestiunile bisericii noastre sânt puse în mâni destoinice. Ne-am convins că biserica noastră este vie şi capabilă de muncă şi de progres; ear perfecta armonie care a domnit în acest sinod şi care în primul rând trebue să o mulţumim I. P. S. Voastre, trebue să ne servească de pildă şi pe celelalte terene de activitate ale vieţii noastre publice.

De aceea permiteţi-ne să Vă dorim o viaţă lungă şi sănătate deplină, ca să puteţi desăvârşi opera grea la care sânteţi chemaţi spre binele bisericii şi fericirea neamului. —

Cu acestea sesiunea ordinară a Sinodului arhidiecezan din anul 1922 s'a încheiat la ora 12 şi trei pătrare din zi.

*

In Nr. 30 al ziarului nostru am publicat concluzul adus în şedinţa a III-a a sinodului arhidiecezan cu privire la susţinerea *şcoalelor confesionale*, după ce în Nrul 29 publicasem raportul consistorului arhidiecezan înaintat sinodului în această chestiune, în care se arată că ministerul instrucţiunii publice din Bucureşti şi secretariatul general al acestui minister din Cluj în cursul anului trecut au continuat cu mai mare intensitate acţiunea inaugurată pentru statificarea învăţământului primar prin distrugerea şcoalelor confesionale române, cu desconsiderarea totală a legilor în vigoare şi cu încălcarea fără de nici un scrupul a autonomiei noastre bisericeşti. Memoriile, adresele repetite, remonstraţiile, provocările la dispoziţiile clare şi categorice ale legilor, intrevenirile şi rugările înaintate, toate au fost glasul celuice strigă în pustie; nu s'a dat nici un răspuns, nici chiar după intrevenirea Congresului naţional bisericesc.

I. P. S. Sa şi-a exprimat regretul, că nici unul din domnii ministri perondaţi la guvern n'a satisfăcut rugării Congresului d'a convoca o anchetă în care reprezentanţii săi să discute întregul complex de probleme în chestiunea şcoalelor împreună cu delegaţii bisericii.

I. P. S. Sa arată foloasele şi importanţa şcolilor confesionale şi face apel la întreg clerul şi poporul bisericii noastre să ne dea tot sprijinul pentru a le susţinea, exprimându-şi în acelaş timp nădejdea că şi guvernul ţării noastre se va convinge despre marea necesitate de a primi concursul ce il oferă biserica prin şcolile confesionale la luminarea şi ridicarea stării culturale a poporului nostru.

Dl deputat Popa Liseanu, secretar general în ministerul instrucţiunii a dat unele lămuriri în cauză, spunând că ancheta nu s'a putut convoca din motivul schimbării dese a persoanelor. Speră însă că va fi convocată în curând. A accentuat totodată, că năzuinţa ori cărui guvern va fi statificarea învăţământului pe toată linia.

Aşa s'au petrecut lucrurile în Sinod. Cu toate acestea revista pedagogică «Şcoala nouă»

în sunet şi în linişte, ba chiar şi în adâncul somnului.

Evreul n'avea să se teamă de această putere, care pentru el era o fiinţă, era Tatăl, Tovarăşul şi Prietinul său.

«Ascultă Israile, Domnul Dumnezeul tău e unul Dumnezeu şi nu sânt alţi Dumnezei afară de mine!» — Devteron. VI. 4.

Nici unul dintre popoarele de atunci nu cunoştea credinţa într'un singur Dumnezeu.

Şi acest Dumnezeu e duh, şi legătura dintre om şi Dumnezeu e spirituală, care esclude închinarea la idoli. Această concepţie despre divinitate nu era numai radicală, dar extraordinară şi revoluţionară într'un timp când celelalte popoare divinizau forţele naturii şi se prosterneau înaintea idolilor şi *aduceau* zeilor jerfe costisitoare pentru a le îmblânzi mânia împotriva oamenilor.

Legea evriască la început nici nu admitea trebuinţa jertfei cât timp se ştia că Dumnezeu e drept şi nu le pretinde altceva, decât să respecteze legătura dintre popor şi Iehova.

In religiile păgâne nu se căuta nobilitarea omului şi zeii n'aveau nici un interes să facă pe oameni mai buni, mai morali, ci aceştia aduceau jertfe să-i îmblânzească şi să obţină favoruri dela zeii coruptibili stăpâniţi de aceleaşi pasiuni ca şi oamenii pe pământ.

Religia ebraică culmina tocmai în nobilitarea omului. Când simpla lege a decalogului se amplifică şi se desvoltară aşezămintele religioase şi naţionale cu jertfe, templu, casta preoţească cu serviciile publice şi particulare, ele nu servesc altor scopuri, decât de a exprima mulţumirea, devotamentul, căinţa şi legătura cu Dumnezeu. Valoarea jertfei nu atârna dela scumpetea darului, ci dela curăţenia inimii celuia ce aducea prinoase altarului sfânt.

A doua întrebare la care răspunde Biblia e: *Ce este omul?*

Pe pagina dintâi scrie: Dumnezeu a făcut pe om după chipul şi asemănarea sa. «In om a suflat duh din duhul său». Gen. I. 27 II. 7.

Semnul lui Dumnezeu apărea în norii cerului, în fulgere, în sublima putere a valurilor mării, în trăinicia munţilor şi în frumseţea naturii, deci pretutindenea, dar mai ales în fiinţa omului, în conştiinţa lui, în aptitudinile lui sufleteşti.

In Testamentul vechi Dumnezeu are însuşiri omeneşti. E: Cel tare în războaie, păstorul cel bun, Părintele bogat în milă. Nimic din ceeace a zidit Dumnezeu nu întrece pe om în măreţie. El e Mesia naturii, pe care l-a pus să o stăpânească. Cutreeră rotogolul pământului pe apă şi pe uscat. Din forţa căderilor de ape scoate electricitatea şi o aplică la alungarea întunerecului nopţii.

Din fiinţa cea mai plăpândă şi mai neputincioasă, când apare în lume — va ajunge la celălalt estrem al vieţii să fie cea mai aleasă fiinţă şi minune a pământului, imitând pe Creatorul său în muncă, plăsmuire şi născocire.

La întrebarea: In ce legătură e Dumnezeu cu neamul său, răspunsurile Bibliei sânt caracteristice şi instructive.

Din capul locului observăm că în religia evreilor Dumnezeu caută pe om, El vine înaintea omului, pe când în păgânism omul aleargă după zeii nepăsători.

Cu evreii face «legătură» şi obligaţiuni reciproce e raportul dintre om şi Dumnezeu.

In religiile păgâne se păstrează amintiri despre vremuri fericite, când oamenii trăiau împreună cu zeii, cari nu erau altceva decât fiinţe uriaşe, stăpânite de aceleaşi pasiuni ca oamenii. Se regretă stările de apusă fericire. In religia evreilor apare, ce e drept, amintirea unei stări de fericire în paradis, dar numai o singură dată şi cu altă semnificare; însă ceeace e distinctiv şi caracteristic pentru religia lor, e nădejdea că o stare fericită va urma în viitor când se va sălăşlui împărăţia lui Dumnezeu pe pământ şi cunoştinţa de Dumnezeu va străluci şi va umplea pământul de măriie. (Va urma).

care apare în Oradea-mare scrie: «Sinoadele eparhiale deschise la Dumineca Tomii între alte chestiuni s'au ocupat şi de faptul, că învăţătorii confesionali au fost statificaţii. *Unele au luat-o pur şi simplu la cunoştinţă, constatând cel mult pierderea pe care o înregistrează biserica în urma acestei măsuri — cum a făcut I. P. S. Sa mitropolitul dela Sibiu.* Alte sinoade s'au ferit să privească chestiunea, cu toate consecinţele ei, — în faţă».

Se vede, că e multă turbureală în redacţia Şcoalei nouă.

*

Raportorul comisiei bisericeşti la punctul din raportul senatului bisericesc în care se vorbeşte de presa bisericească Tel. Rom. şi Lumina Satelor a făcut propunerea ca ziarul nostru precum în trecut aşa şi în *viitor să nu facă politică de partid.*

Sinodul în unanimitate a constatat, că «Telegraful Românn» este poate unica foaie, care *nu stă în serviciul nici unui partid,* şi deci are posibilitatea de a critica tot ce e rău, în ori care partid.

Aşa a vorbit Sinodul despre ziarul nostru.

Şi cu toate acestea se găsesc oameni, ca d'alte dnii dela Foaia Poporului, cari spun, că sinodul şi-a exprimat dorinţa ca Tel. Rom. să nu facă politică.

Grozavă mentalitate.

Tel. Român va face şi de aici înainte politică. Politica, care a făcut-o totdeauna şi a primit-o drept moştenire dela întemeietorul lui, marele Andrei.

Vizitaţiune canonică

Inalt Prea Sfinţitul nostru arhiepiscop şi mitropolit *Nicolae,* va face în zilele aceste o vizitaţiune canonică, spre a se convinge în persoană despre starea credincioşilor noştri din judeţul Treiscaune, cari în trecutul de tristă aducere aminte au fost puşi la grea probă, luându-li-se cu forţa limba strămoşească, ear în decursul războiului siliţi şi maltrataţi să-şi părăsească şi legea.

Pe aceşti buni fii ai bisericii noastre îi va cerceta în zilele proxime I. P. S. Sa, ca să-i laude pentru tăria lor în credinţă, să-i mângâie în năcazurile şi suferinţele lor şi să le dea hrană duhovnicească, necesară pentru viitor.

Vizitaţiunea se va face după următorul program:

1. Vineri în 22 April v. la ora 5 vecernie în Sf. Gheorghe.
2. Sâmbtătă în 23 April la ora 8 sfinţirea bisericii din Sf. Gheorghe, va urma apoi sfta liturgie şi predica.
3. Duminecă în 24 April: Doboli, Chichiş Bacitelec.
4. Luni în 25 April: Ozun, Lisnău, Bicfalău, Dobârlău.
5. Marţi în 26 April: Marcoş, Teliu Budila.
6. Miercuri în 27 April: Intorsătura Buzău, Sita-Buzău, Vama-Buzău.
7. Joi în 28 April: Barcan, Zagon Covasna.
8. Vineri în 29 April: Micouifalău, Bicsad.
9. Sâmbătă în 30 April: Vălcele.
10. Duminecă în 1 Mai: Arpătac, Hăghig, Arini, Belini.
11. Luni în 2 Mai: Aita mare, Aita-medie Aita-seacă.

In toate comunele se va ţinea serviciu divin şi predică din partea I. P. S. Sale şi se va vizita şcoala.

Marţi în 3 Mai v. întreaga noastră preoţime din judeţ va fi întrunită din partea I. P. S. Sale la conferenţă pastorală în Sf. Gheorghe

Act de mulţămită

Adunarea generală din anul curent a institutului «*Albina*» din Sibiu a binevoit a vota din cvota de binefacere: 5000 Lei pentru «Căminul ucenicilor dela meserii, ear 1000 Lei pentru trebuinţele curente ale «Reuniunii meseriaşilo români din Sibiu».

Pentru aceste daruri generoase exprimăm şi pe această cale sincera mulţămită a Reuniunii.

Sibiu, 25 April 1922

Pentru comitetul Reuniunii:

George Poponea, prezident. — *Stefan Duca,* secretar.

Programa examenelor

Şcoalei Normale „Andrei Şaguna" din Sibiu la finea anului şcolar 1921/2

a) 22 Mai: Examen în scris din limba şi literatura română cu elevii particulari ai clasei a VIII-a.

b) 23 Mai: Examen parţial de capacitate din obiectele tehnice cu elevii particulari ai clasei VIII-a.

c) 24 Mai: Examen de capacitate parţial în scris din Matematică cu elevii regulaţi şi particulari ai cl. VIII-a.

d) 29—31 Mai: Examene de capacitate parţiale şi orale cu elevii regulaţi şi particulari ai clasei a VIII-a.

e) 10 Iunie: Examen de capacitate final în scris.

f) 12—13 Iunie: Examene în scris cu elevii particulari din clasele I—VII.

g) 14—24 Iunie: Examene orale cu elevii regulaţi şi particulari din clasele I—VII.

h) 25 Iunie: Incheierea festivă a anului şcolar.

i) 26—29 Iunie: Examene de capacitate finale orale.

Sibiu, din conferenţa profesorilor Şcoalei Normale «Andrei Şaguna» ţinută la 4 Martie 1922.

Dr. V. Stan,
director.

Libertatea cultului

In *Eastern Europe,* Sir Harry Brittain publică un interesant articol despre România. Eată câteva rânduri:

România a fost învinovăţită că persecută bisericile neortodoxe din Transilvania, dar întrucât am fost în stare să mă conving eu însu-mi, în ţara e deplină libertate a cultului, care merge chiar aşa departe încât permite cântarea imnul maghiar în biserici. In realitate România, în ce priveşte toleranţa sa religioasă, pare a fi mers mai departe decât oricare dintre vecinii săi. De exemplu, când alte două ţări din vecinătate au luat în primire teritoriul ce li se decernuse prin tratatul de pace, amândouă au cerut şi au obţinut dela Roma înlăturarea episcopilor unguri şi germani din acele ţinuturi. România a făcut tocmai contrarul şi cu o libertate exemplară a permis episcopilor unguri şi germani să-şi reţină scaunele. Aceasta însă n'a împiedecat pe propagandiştii unguri de a răspândi, astă primăvară, ştirea despre condamnarea la moarte şi executarea episcopului din Timişoara care în realitate, în acele zile, tocmai îşi inspecta liniştit dieceza.

Teoria lui Marx

cea combătută la extrem în teorie, e aplicată în toată viaţa politico-socială a statelor singuratice ca şi în cea mondială. Până şi conferinţa dela Genova o primeşte.

Iată ce spune «*Universul*» nr. 87 la *Ultima oră:* «Comisiunea experţilor financiari a stabilit ieri, că trebue lăsată diferitelor ţări alegerea momentului pentru regularea chestiunii monetare ori pe baza unităţii actuale sau în raport cu situaţia economică şi echilibrul financiar al bugetului. Crede comisiunea, că pentru a ajunge la această regulare trebue să se *creeze un organism internaţional care să înlesnească* pe cât va fi cu putinţă realizarea şi *să adopteze proiectul lui Luzzati de a se crea o asociaţiune permanentă de bănci».*

«Nu vrem bolşevism, nu sântem socialişti», sboară azi de pe buzele tuturora, cari n'au ajuns *proletari declaraţi,* dar în aceeaş vreme: corpul didactic cere să fie *statificat* în întregime; preoţii vor să fie funcţionari de stat; toţi funcţionarii administrativi cer să fie ai statului; moaşele vor să fie de stat; surorile de ocrotire sânt de stat; medicii cari nu şi au format clientelă pretind acelaş lucru; azi mâne vor cere şi advocaţii, şi nu peste mult va veni vremea că şi căsătoria va fi declarată instituţie de stat. Vremea ce n'aduce!

Şi toate acestea, ce sânt? Prevederile lui Marx. Tot el a spus şi aceea, că tendinţa capitalului e de-a provoca lupta în sânul său prin alianţe internaţionale pentru a doborâ capitalul mai slab, şi că la urmă lumea întreagă va ajunge să fie terorizată de marea finanţă-bancă internaţională pusă în mâna câtorva.

Şi iat-o şi pe asta. Ni-o oferă conferinţa dela Genova, prin aceea «asociaţiune *permanentă* de bănci». Nu e vorba nici acolo de îmbunătăţirea sorţii popoarelor, e vorba de bunăstarea câtorva acţionari. Şi pentru asta le convine capitaliştilor şi teoria lui Marx, afară doar de ultimele lui cuvinte: «că ei expropriază pe cei mulţi, şi la urmă aceştia vor expropria pe cei puţini ajunşi atotputernici».

Nu simpatizăm cu aberaţiile socialismului, dar nici nu putem să nu ne mirăm, când vedem cum ceice-l combat, îl practică; şi spunem că nu prea nădăjduim mult bine în viaţa economico-financiară a statelor nici după conferinţa dela Genova, dacă acesta e drumul pe care merge.

G. M.

Sfinţirea bisericii din Sf. Gheorghe

Comitetul parohiei ort. române din Sf. Gheorghe învită la serbările sfinţirii bisericii ortodoxe române din Sf. Gheorghe care se ţin Vineri şi Sâmbătă în 5 şi 6 Mai n. 1922.

Programul sărbărilor este următorul: *I. Vineri* (5 Mai n.) 1922: 1. Sosirea *I. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Bălan,* dimpreună cu suita şi corul Şcoalei normale «Andrei Şaguna» din Sibiu cu trenul de dimineaţa. 2. La ora 4 d. a. *Priveghere. II. Sâmbătă* în ziua de Sf. Gheorghe 1922: 1. La ora 8 dim. *Sfinţirea bisericii* şi săvârşirea liturgiei de către I. P. S. Mitropolit cu mare asistenţă. La liturgie va cânta corul mixt al Şcoalei normale «Andrei Şaguna» din Sibiu sub conducerea profesorului T. Popovici. 2. La ora 12: *Recepţiunile* diferitelor delegaţii la locuinţa I. P. S. Mitropolit. 3. La ora 1 d. a. *Banchet.* 4. *Concert şi teatru,* în Teatrul orăşenesc, dat de corul mixt al Şcoalei normale «Andrei Şaguna» din Sibiu sub conducerea profesorului T. Popovici, cu marşuri imnuri, cântece poporale şi piesa teatrală Cinel-cinel, într'un act cu cântece, coruri şi joc.

Concertul şi teatrul se dau de 2 ori şi anume: La ora 5 d. a. pentru oaspeţii externi; la ora 9 seara pentru publicul din localitate. După concertul al 2 lea urmează dans.

Venitul concertelor este menit pentru biserice ort. rom. din S. Gheorghe.

Ştirile zilei

Ştire personală. Inalt Prea Sfinţia Sa arhiepiscopul şi mitropolitul nostru *Nicolae,* însoţit de dnii Lazar Triteanu, Dr. George Proca, Dr. Vasile Stan şi diaconul D. Antal a plecat în 4 Maiu a. c. cu trenul de Copşa spre Sf. Gheorghe, unde va târnosi în 6 Mai st. n. biserica de acolo, iar după aceea va face după programa publicată la alt loc al ziarului nostru vizitaţiunea canonică în judeţul Treiscaune.

Tot cu acest tren a plecat la Sf. Gheorghe şi corul şcoalei normale «Andrei Şaguna» alcătuit din 60 de cântăreţi sub conducerea profesorului Timotei Popovici, spre a executa cântările rituale la târnosire şi liturgie.

Caz de moarte. In mijlocul compătimiri întregii societăţi sibiene a fost petrecută Duminecă în 30 April la locul de odihnă vecinică, doamna colonel *Angela Roşianu* născ. *Sardelly* în etate de 41 ani, după o fericită căsătorie de 20 ani.

A fost prohodită în biserica catedrală, pontificând I. P. S. Sa Dl Arhiepiscop şi Mitropolit *Nicolae* încunjurat de asesorii consistoriali: M. Voileanu, L. Triteanu, Dr. G. Proca, apoi de protoereul Dr. A. Crăciunescu preoţii I. B. Boiu, I. Dăncilă şi diaconul Jurebiţă. Cu aceasta ocaziune I. P. Sfinţitul nostru a rostit o înduioşătoare cuvântare scoţând la iveală rostul femeii în viaţă asemenea şi meritele răposatei în Domnul ca membră de model a bisericii noastre ortodocse. Odihnească în pace!

Ziua de I Mai a fost sărbătorită şi în anul acesta de muncitorimea din toată ţara. In împrejurimile oraşelor, ospătând pe earbă verde, au petrecut ziua în jocuri şi cântece; demonstraţii pe străzi, pe cât aflăm, nu s'au făcut.

Donaţiune. Dl Colonel Constantin Roşianu, a dăruit din prilejul pierderii scumpei sale soţii 600 lei la orfelinatul ortodox şi 600 lei pentru săraci. I se exprimă şi pe această cale mulţumiri în numele celor ce se vor ajutora din generosul dar.

Predică în catedrală Dumineca trecută a rostit în biserica noastră catedrală Părintele Ioan Dăncilă, confesor militar, o frumoasă predică.

Distincţiune. I. P. S. Sa Arhiepiscopul şi mitropolitul nostru *Nicolae*, a distins pe parohul Dr. Sebastian Stanca din Sebeş şi pe diaconul Dr. Gheorghe Comşa, subdirector în Ministerul Cultelor, cu dreptul de a purta brâu roşu.

Moartea lui Deschanel. Din Franţa se vesteşte moartea fostului prezident al republicei Paul Deschanel, scriitor şi politician de mare valoare, unul din bunii prieteni ai ţării noastre.

Conferinţă. Marţi în 9 Mai la ora 6 p. m. *dl Dr. George Preda*, directorul ospiciului de alienaţi în Sibiu, ţine în sala cea mare a prefecturii judeţene o conferinţă despre «*Boalele mintale şi tratamentul lor din trecut şi prezent*». Conferinţa aceasta va fi însoţită de proiecţiuni de schiopticon. Fiind venitul conferinţei destinat pentru ajutoarea anormalilor mintali, rugăm on. public să asiste în număr cât mai mare la această conferinţă. Preţul de intrare: 5 Lei de persoană. Elevele şi elevii gratuit.

Un român proclamat şampionul lumii. Sub preşedinţia Lordului Rybesdaële şi Sir Gordon s'a ţinut la Londra în Ciros Club un concurs al jazz pianiştilor, la care au luat parte 123 concurenţi din toată lumea. Printre concurenţi a fost şi compatriotul nostru *Alexandru Leon*, fiul generalului Leon şi fratele colonelului Const. Leon. In concursul început la 1 April şi care a durat 6 zile, compatriotul nostru a obţinut premiul I şi proclamat «*Words Champion*» (şampionul lumii) şi detentorul *Cupei de argint* cu diploma pe care preşedintele Lord Rybesdaël şi Sir Gordon i a înmânat-o felicitându l călduros penfru strălucitul succes obiinut. Premiul al doilea a fost decernut unui englez canadian, al treilea l-a obţinut un american. Până în prezent România nu avea un şampion în nici o specialitate. In sfârşit avem unul!

Dela Cassa arhidiecezană. Domnul deputat sinodal *Dr. Romul Curta* a donat pe seama înfiinţândului internat de băieţi suma de 126 Lei 75 bani, pentru care dar îi aducem şi pe calea aceasta mulţumitele noastre. Tot pe calea aceasta îi mulţămim şi domnului deputat sinodal *Pompiliu Piso* pentru suma de 76 Lei dată pe seama orfelinatului arhidiecezan.

Cassa arhidiecezană.

Medic legist. Dl Dr. *Nicolae Ittu* şef medic al poliţei de stat, este numit medic legist al tribunalului din Sibiu. In noua sa calitate, dl Dr. N. Ittu a depus jurământul.

«Trăească regele!» Reprezentanţii ruşi la la Genova, Cicerin şi Crasin, au fost viu impresionaţi de felul cum i-a primit regele Italiei la sosirea sa în Genova. In timpul unui toast delegaţii sovietelor au strigat: «Trăească regele Italiei!» Ziarul comunist Avanti scrie, că delegaţii ruşi au făcut o greşală politică luând parte la ceremonia primirii regelui.

Conferenţa internaţională a «Alianţei universale pentru promovarea păcii şi frăţietăţii lumii prin biserică» se ţine la Copenhaga în 5-11 August. Preşedintele Alianţei este arhiepiscopul de Canterbury al Angliei. Din partea României vor participa la numita conferenţă mai multe feţe bisericeşti.

Dela Reuniunea română de înmormântare. Aducem la cunoştinţa membrilor Reuniunii române de înmormântare, că adunarea generală ordinară chemată pe ziua de 30 Aprilie c. nu s'a putut ţinea din cauză că s'au prezentat prea puţini membri — Chem deci din nou adunarea generală pe ziua de Duminecă 1/14 Mai 1922 în localul Casei Meseriaşilor români la ora 11 a. m. cu aceeaş ordine de zi. Această adunare se va ţinea fără considerare la numărul membrilor care se vor prezenta. *T. Popovici*, directorul reuniunii.

Earăş cârciumile? Băuturile spirtuoase, consumate în mari cantităţi, au produs cele mai mari nenorociri în mijlocul poporului dela sate şi oraşe: lucrul acesta s'a spus de nenumărate ori. De aceea toată lumea serioasă s'a bucurat, când s'a vestit că în mai multe judeţe din părţile noastre s'a hotărât închiderea cârciumelor în zile de Dumineci şi sărbători. Cu mult regret aflăm acum, că în judeţul *Sibiului* s'a dat ordin din partea prefecturii să se ţină *deschise* cârciumile şi în zile de Dumineci şi sărbători. In felul acesta nu poate fi vorbă de îndreptarea moravurilor scăpătate, — din rău vom înainta în şi mai rău.

Concertul «Reuniunii meseriaşilor români din Sibiu», dupăcum sântem informaţi, se va da în ziua de 13 Mai n. c. în sala «Unicum». De data aceasta Reuniunea este pregătită cu un program bogat şi bucăţi alese. Unele din bucăţile cari se vor cânta vor fi acompaniate de capela orăşenească. Corul Reuniunii e condus de dl profesor de muzică N. Oancea. Dna Maria Stanciu, soprană şi bineapreţiatul tenorist Ioan Stanciu, vor cânta mai multe soluri şi un duet. Programul concertului îl vom publica în numărul viitor.

«Sinodul Consistorului» ... Avem sinoade parohiale, protopopeşti, eparhiale, episcopeşti, economice. Un confrate clujan a descoperit în sfârşit un nou fel de sinod, până acum cu totul necunoscut, şi anume: «*Sinodul Consistorului*», care şi-a ţinut şedinţele săptămâna trecută în Cluj... O mică prelegere, din statutul organic, n'ar fi de prisos confratelui raportor dela Cluj. Căci, un sinod «al consistorului» nu va servì spre cinstea constituţionalismului bisericesc, ci dimpotrivă.

Poşta redacţiei

Dlui *L. U.* în *Z.* Forurile chemate au luat măsuri în consecvenţă.

Nr 102/922 (73) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din nou înfiinţata parohie de cl. II. **Aninoasa** în protopresbiteratul Haţegului se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile provăzute cu documentele necesare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi a-se presenta în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Haţeg, la 24 Aprilie 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. român al tractului Haţeg în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. C. Popescu
protopop.

(72) 1 — 3

Concurs

Pentru întregirea parohiei, de cl. II. **Bod**, protopopiatul Braşov, să publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiei dela stat.

Cei ce doresc a ocupa acest post îşi vor înainta cererile de concurs oficiului protopopesc al tractului Braşov, în terminul legal şi se vor prezenta, pe lângă observarea dispoziţiilor reglementare, în vre-o Duminecă sau sărbătoare, pentru a face cunoştinţă cu poporul.

Braşov la 11/24 Aprilie 1922.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al tractului Braşov.

Ioan Hamzea
protopop.

Nr. 392—922 (61) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III a **Almaşul de mijloc**, protopresbiteratul Geoagiu, se publică un nou concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare a se presenta în comună spre a face cunoştinţă poporului.

Geoagiu la 6 April 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Geoagiu în înţelegere cu comitetul parohial.

V. Goron
protopop.

Suprefectul judeţului Sibiu.

Nr. 2935/922 G. (80) 1—1

Publicaţiune

Suprefectura judeţului Sibiu şi funcţionarii ei au nevoie de 1000 stângini lemne de fag pentru foc. Pentru asigurarea acestui cant de lemne se ţine în 12 Mai a. c. la ora 11 a. m. la subprefectura judeţului Sibiu o pertractare de oferte închise.

Supraoferte nu se primesc.

Condiţiunile se pot vedea la subprefectură în orele oficioase.

Sibiu, la 1 Mai 1922.

Schöpp m. p.
subprefect.

Nr. 100—1922 (74) 2—3

Concurs repetit

Pentru întregirea postului de paroh din parohia **Sălaşul de sus** în protopresbiteratul Haţegului, se publică concurs repetit cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile instruite cu documentele necesare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termennl deschis şi a se prezenta — pe lângă încunoştiinţarea subsemnatului — în vre-o Dum necă sau sărbătoare în biserică spre a cânta, cuvânta eventual celebra.

Haţeg, la 14 April 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. al tractului Haţeg în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. C. Popescu,
protopop.

Spectacole în Sibiu

100 milioane un film. Ce se cheltueşte astăzi pentru un film, adevereşte suma plătită pentru filmul *Cesar Borgia*. Costumele au costat 3 milioane pentru 500 de artişti, toţi costumaţi ca pe vremea papei Alexandru VI Borgia. America a plătit o mie de dolari pentru dreptul de a reprezenta filmul *Cesar Borgia*. Cum sântem informaţi, acest film vestit a fost obţinut şi de unul din Cinematografele Sibiului cu un pr foarte mare.

Inştiinţare

Avem onoare a înştiinţa Onor. public, că **Restaurantul Stadtpark,** trecând în posesiunea noastră, s'a deschis în **3 Mai a. c.**, având o bucătărie românească, sub conducerea **fostului prim bucătar la Hotel Bulevard din Bucureşti.** La masă vom servi **vinuri naturale de Târnava-mică şi Târnava-mare,** precum şi vestitele **vinuri de Drăgăşani şi Nicoreşti.**

Serviciu prompt şi conştienţios!

Rugăm Onor. public a da tot sprijinul.

Cu deosebită stimă:

C. Fărcăşanu,
Vâlcea.

(79) 1—1

Nr. 2943/1922 (78) 1—1

Concurs

Pentru ocuparea postului de **vice secretar în comuna Poplaca** (jud. Sibiu) se publică concurs.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar fundamental, adaus de scumpete şi indemnizaţie specială conform legii.

2. Bani de chirie 300 Lei anual.

Reflectanţii cari au calificaţia prevăzută în Art. de lege I din 1883, respective Art. de lege XX din 1900, sânt invitaţi să-şi înainteze cererile instruate cu documentele necesare cel mai târziu până la 15 Mai 1922 la primpretorul Sibiu.

Sibiu, la 2 April 1922.

Andrae,
prim-pretor.

Nr. 103/1922 (63) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia primă (cl. I) din *Geoagiu-de-sus* (*Joseni*) s'a deschis concurs cu termin de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele sânt conform datelor din coala B. pentru dotaţiune dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta la subsemnatul oficiu, în terminul susindicat, iar concurenţii se vor prezenta pe lângă restricţiunile reglementare în o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta şi predica, resp. celebra.

Alba-Iulia, 15 Martie 1922.

Of. protopresbiteral rom.-ortodox al tractului Alba-Iulia, în înţelegere cu comitetul parohial

Ioan Teculescu
protopop

Nr. 123/922 (59) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II-a **Ocnele Murăşului** (M. Uioara) din protopopiatul Turda, se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia înserare în Telegraful Român.

Emolumentele sânt cele sistemisate de Ministerul cultelor, conform cualificaţiunii şi anilor de serviciu.

Concurenţii îşi vor înainta cererile concursuale instruite în ordine subsemnatului oficiu protopopesc, şi se vor presenta cu prealabila aprobare a noastră la biserică spre a cânta, celebra şi a lua contact cu poporul.

Turda, 20 Martie 1922.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu comitetul parohial.

Jovian Murăşianu
protopop.

Vila Ţinte în Ocna-Sibiului

vis-à-vis de scălzi, constătătoare din 8 odăi mobilate, o sală mare şi două bucătării, favorabilă şi pentru restaurant, se închiriază pentru lunile de vară. (71) 2—10

Detalii se pot afla tot acolo.

CANCELIST. In cancelaria subsemnatului află aplicare momentan un cancelist cu praxă.
Dr. Ilariu Hoadrea, notar public, Sibiu.

Cum se vindecă Reumatismu şi Gutta

este o broşură foarte interesantă şi instructivă. Acolo veţi găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de şeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum şi modul lor de vindecare. Această broşurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereţi chiar astăzi această broşurică, prin o cartă postală adresată la

FARMACIA VOREL din Piatra-N.
Moldova

M. C.

Torcători conducători de selfactoare

caută

fabrica pe postav, **„POSTAVUL“** Bucureşti, str. Morilor 38.

Se preferă nefamiliari cărora se dă locuinţă în fabrică. Pentru informaţiuni a se adresa la numita fabrică. «Hermes» Nr. 6210. (77) 1—1

„AJUTORUL“,

institut de credit şi economii, societate pe acţii în Şeica-mare

Convocare

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii «AJUTORUL», societate pe acţii, se învită prin aceasta conform §-ului 16 din statute la

a XIII-a adunare generală ordinară,

ce se va ţinea în *Vale, la 28 Mai a. c., la 3 ore p. m.*, în sala festivă a şcoalei ortodoxe române.

Obiectele:

1. *Deschiderea şi constituirea adunării generale.*
2. *Raportul direcţiunii şi al comitetului de supraveghere.*
3. *Prezentarea bilanţului şi împărţirea venitului curat.*
4. *Darea absolutorului direcţiunii şi comitetului de supraveghere.*
5. *Eventuale propuneri.*

Domnii acţionari cari doresc a participa la adunarea generală, în sensul §-ului 17 din statute, sunt rugaţi a-şi prezenta acţiile, eventual dovezile de plenipotenţă, cel mult până în 26 Mai a. c. la 11 ore a. m. la agentura institutului din Vale.

Şeica-mare, în 27 April 1922.

Direcţiunea.

Bilanţ cu 31 Decemvrie 1921

Activa	Lei	b.	Pasiva	Lei	b.
Cassa în numerar şi bon		591,170·72	Capital social		125,000·—
Capitale elocate la alte bănci		142,890·94	Fond de rezervă	86,180·—	
Cambii	98,323·59		Fond de pensiuni	14,733 80	
Cambii hipotecare	4,580·—	102,903·59	Fond de binefaceri	3,767·89	104,681·69
Imprumuturi hipotecare		77,969·—	Depuneri spre fruct.		1.585,279·43
Credite personale		608,609·65	Dividendă neridicată		4,888·—
Efecte		169,115·39	Interese transitoare anticipate		4,926·87
Realităţi şi edificiul institutului		10,000·—	Profit net		26,630 96
Debitori		148,747·66			
Mobiliar amortizat		—·—			
		1.856,406·95			1.856,406·95

Contul Profit şi Perderi

Debit	Lei	b.	Credit	Lei	b.
Interese de depuneri		71,556·20	Interese:		
Salare	6,000·—		dela credite personale	54,629·96	
Spese curente	10,761·95		dela cambii	18,856·77	
Marce de prezenţă	650·—		dela împr. hipotecare	5,689·58	
Porto poştal	347·—	17,758 95	dela cambii hipotecare	1,805·70	80,982·01
Contribuţie	6,823·09		Interese de efecte		5,000·—
12% dare după dep.	7,500·—	14,323 09	Interese de cont curent		5 323·09
Profit net		26,630·96	Venite dela realităţi		1,020·—
			Proviziuni şi diverse venite		37,894·10
		131 269·20			131,269·20

Şeica-mare, la 31 Decemvrie 1921.

Pentru contabilitate:
Nistor m. p.

CONSILIUL DE ADMINISTRAŢIE:

Ioan Hanzu m. p., prez. **Dr. Constantin Bucşan** m. p. **Dr. N. Cristea** m. p.
Gh. Salomie m. p. **I. Crişan** m. p. **Ioan Dobrota** m. p.

Contul prezent l-am revăzut şi l-am aflat în ordine şi exact.

Şeica-mare, la 27 Aprilie 1922. (76) 1—1

CONSILIUL DE INSPECŢIUNE:

Domşa m. p., preşedinte. **Popa Ioan** m. p. **Ioan Rebega** m. p.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 26 April (9 Mai) 1922 Nr. 33

Telegraful Român

Nr. 973 (Of.)
On. Procuratura de stat
Sibiu

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Vizitațiunea canonică

în județul Treiscaune a Inalt Prea Sfinției Sale Părintelui arhiepiscop și mitropolit **Nicolae,** și sfințirea bisericii din Sfântul Gheorghe

In programul de muncă ce și-a stabilit I. P. S. Sa, este și vizitațiunea canonică a întregii arhidieceze. Voește să se convingă prin propria-i intuițiune despre starea culturală, morală și economică a poporului ortodox român până și în cătunele cele mai mici și ascunse în încreșturile munților. Voește să se convingă la fața locului despre activitatea preoților în și afară de biserică; voește să aducă mângâere sufletelor întristate, curaj celorce se îndoesc, întărire celor slabi, și tuturor bucurie și adâncă mulțumire sufletească, că-și văd pe arhipăstorul lor.

Vizitațiunea canonică a început-o cu județul Treiscaune. Joi în 21 April v. a plecat dela reședința din Sibiu însoțit de asesorii consistoriali Lazar Triteanu, Dr. G. Proca; Dr. V. Stan, directorul școalei normale din Sibiu și diaconul Dumitru Antal, și corul seminarial.

Vineri dimineața la ora 6 au sosit în gara mare din Brașov, unde mai înainte își exprimase dorința să nu-i se facă nici o primire oficială.

La 8 ore dimineața trenul cu înaltul oaspe pornește spre Sfântul Gheorghe.

Prima stație *Herman.* Deși aceasta comună se ține de județul Brașov, totuși păr. Greceanu în fruntea comitetului parohial, încunjurat de popor, precum și de copiii de școală în frunte cu învățătorul, binevintează pe I. P. S. Sa. Trenul pleacă cu grăbire, așa că I. P. S. Sa abia a putut să dea binecuvântare celor ce-l întimpinară.

Sosim la *Preșmer.* Gara frumos pavoazată cu covoare, verdeață, flori, poartă de triumf și mulțime de drapele tricolore face o escelentă impresie. La intrarea trenului în gară, orhestra compatrioților sași din Preșmer întonează imnul regal.

Poporul adunat în număr mare, români și sași, aclamează cu putere; copiii de școală în rânduri strânse cu învățătorii în frunte strigă Să trăiască! I. P. S. Sa coboară din vagon, ear păr. Ludu îmbrăcat în odăjdii cu crucea în mână, asistat de părintele Cojocariu din Teliu, binevintează în cuvinte alese pe I. P. S. Sa. Cu voce blândă și dulce I. P. S. Sa mulțumește pentru primirea frumoasă ce i s'a făcut, dă câteva povețe părintești poporului adunat în număr mare și le împărtășește binecuvântarea arhierească. Preotul ev.-luteran binevintează pe I. P. S. Sa în numele bisericii și al poporului săsesc din localitate. Tot în limba germană îi răspunde I. P. S. Sa spunând între altele, că vine în numele evangheliei lui Hristos, în numele iubirei creștine, cimentul și legătura dintre națiuni. Trenul se pune în mișcare în dulcile acorduri ale lui «Deșteaptă-te române» executat de orhestră și în aclamațiunile nesfârșite ale mulțimii.

Cu sosirea în gara *Cchichiș* intrăm pe teritorul județului Treiscaune. Și aici gara frumos împodobită cu brazi și covoară, cu flori și drapele, și aici aclamări nesfârșite din partea poporului adunat din comunele Chichiș, Doboli și Bacitelec etc.

E întimpinat de prefectul județului Treiscaune, Popescu, și comandantul de jandarmi Costin, preotime și mult popor. Dl prefect Popescu urează înaltului oaspe bun sosit pe teritorul acestui județ; Părintele Ioan Toma în numele credincioșilor din Chichiș și filii. I. P. S. Sa mulțămește ambilor oratori pentru buna primire și căldura cu care e întimpinat.

La *Ozun* gara, foarte frumos împodobită cu flori, brazi și drapele, e ticsită de lume, copii de școală și dame purtând buchete de flori. Părintele N. Rădoiu salută în cuvinte adânc simțite pe I. P. S. Sa care mulțămește pentru dragostea și căldura cu care e întâmpinat de acest iubit popor, care atât de mult și greu a avut a suferi în vremurile trecute.

Trenul își ia de nou sborul și peste puțin se oprește în *Sfântul Gheorghe.* Mulțimea adunată pe peron erumpe în aclamațiuni frenetice. Gara admirabil împodobită, ca în zile de mare prasnic. Dintre autorități erau prezenți: Corpul ofițerilor din garnisoana Sf. Gheorghe în frunte cu colonelul dl Mihai *Todicescu* în mare ținută; preoțimea tractului Treiscaune și Oituz în frunte cu adm. protopopesc George *Negoescu;* prefectul poliției; reprezentanții tuturor confesiunilor și al institutelor culturale din localitate. I. P. S. Sa coboară din vagon, și în numele armatei îl binevintează dl colonel Todicescu. Adm. protopopesc Negoescu îi urează bun sosit pe teritorul acestui mult umilit pe vremuri tract protopopesc și în numele preoțimii tractuale îi mulțumește pentru bunăvoința și interesul ce-l poartă acestui colț de țară. Părintele Negoescu a rostit următoarele cuvinte:

Inalt Prea Sf. Voastră! Un pătrar de secol a trecut, de când capul bisericii noastre drept măritoare n'a mai venit în mijlocul nostru, a preoțimii și a poporului nostru din Treiscaune, care a avut mai mult de suferit din partea dușmanilor noștri seculari: Dovadă numărul celor ce și-au perdut limba, dar legea nu, — și asta mulțămită măreției legii noastre, mulțămită preoțimii noastre, care mai bine a suferit bătjocuri, temnițe și internări, decât să-și părăsească pe cei ce li-au fost încredințați păstoririi lor. Azi biserica noastră are chemarea de a ridica poporul din acest județ și din aceste tracte, la rolul de conducători pe aceste plaiuri frumoase; — că așa va fi, este chezășie Inalta persoană a Inalt P. S. Voastre, un demn urmaș al marelui Andrei. In numele preoțimii, a poporului nostru din tractele: Oituz și Sfântul Gheorghe, mă simt fericit, că vă pot saluta cu un bine ați venit în mijlocul nostru, rugând pe bunul Dumnezeu, ca să vă țină la mulți și fericiți ani spre binele și fericirea scumpei noastre biserici, a poporului nostru și a scumpei noastre patrii. Rog binecuvântarea Voastră arhierească.

I. P. S. Sa adresându-se corpului ofițeresc mulțumește pentru frumoasa primire. Arată rolul covârșitor ce l-a avut brava armată română în împlinirea idealului național visat de înaintașii noștri, dar abia acum împlinit și închee aducând omagiile de venerațiune, respect și închinăciune marelui căpitan, M. Sale Regelui și augustei Sale familii.

Răspunsul e primit cu nesfârșite aclamări la adresa M. Sale și a I. P. S. Sale.

Preotimii tractuale I. P. S. Sa îi răspunde zicând: «O adâncă emoție îmi stăpânește sufletul, când viu pe acest pământ, în care a avut atât de suferit iubitul nostru popor». Arată greutățile trecutului, relevă ivirea zorilor unui viitor fericit, și învită clerul la muncă și perseverantă întru susținerea credinții și datinilor noastre strămoșești.

Vorbirea I. P. S. Sale, ca peste tot, a făcut și aici puternică impresiune.

După ce se întreține câteva momente cu onoratiorii presenți, după ce se fac presentările de rigoare, I. P. S. Sa, însoțit de șeful armatei din Sf. Gheorghe și de șeful bisericii din tract, se îndreaptă spre ieșire și ia loc într'o trăsură frumos împodobită cu flori și verdeață alături de prefectul județului, precedați fiind de un banderiu de călăreți cu drapele și în costume naționale. Urmează un lung șir de trăsuri, cu representanții autorităților bisericești, administrative, judecătorești și alt public.

Pe tot parcursul drumului, dela gară până la palatul județean, erau postați din distanță în distanță soldați și sergenți de stradă.

La gară s'au luat mai multe instantanee fotografice.

Ajunși în oraș, sub o frumoasă și impunătoare poartă de triumf așteaptă cortegiul dl primar al orașului, asistat de întreg consiliul comunal. Dl primar binevintează pe I. P. S. Sa pentru bună venire și îi dorește deplină sănătate și putere pentru ca să poată desăvârși sfințirea noului sion românesc. I. P. S. Sa mulțumește pentru dragostea cu care e primit în acest oraș și spune că biserica ortodoxă română e un isvor de trezire a tuturor energiilor; biserica noastră, întru îndeplinirea misiunei sale, este străbătută de dragoste pentru toți cetățenii iubitei noastre patrii. Asigură pe toți că biserica aceasta va lucra cu toate mijloacele la ridicarea sufletească a poporului credincios.

Cortegiul se pune de nou în mișcare și trece printre elevii și elevele școalelor normale și primare din această localitate îndreptându-se spre prefectură.

La prefectură I. P. S. Sa e așteptat de dl subprefect *Dr. Gr. Păltineanu* asistat de toți funcționarii administrativi, și-l salută de bună sosire, zicând următoarele:

Inalt Prea Sfințite domnule arhiepiscop și mitropolit, — Rara ocaziune ce ni se dă astăzi văzând pe I. P. S. Voastră în capitala acestui județ, ne umple inimile de nespusă bucurie, fericire, încredere, înălțare și speranțe nouă. Suferințele timpurilor grele, pe cari le-a întimpinat și îndurat în trecut neamul românesc în acest județ, i au păstrat și oțelit un asttel de suflet, care i-a rămas pe vecii vecilor curat și neprihănit. Aici în acest județ se pot constata minunile: puterea și tăria credinței. Coborârea I. P. S. Voastre în mijlocul nostru este pentru acest suflet curat și neprihănit lumina dătătoare de viață și raza unui viitor mai fericit. Sântem pe deplin pătrunși de adevărul că: Prin religie se face cultura, și numai respectarea legilor dumnezeești conduce pe om la libertate. In numele tuturor autorităților, instituțiilor, așezămintelor și poporului acestui județ, Vă zicem: «Bine ați venit!» Bunul Dumnezeu să Vă dea sănătate deplină și putere îndoită în munca dreaptă și neobosită ce ați început, și Vă rugăm cu toată dragostea creștinească să binevoiți a ne împărtăși binecuvântarea arhierească. —

I. P. S. Sa şi aici află cu prisosinţă cuvinte de mulţumire şi îndemn la muncă pentru binele şi prosperarea iubitei noastre patrii întregite.

Condus apoi în apartamentele Sale, în palatul administrativ, I. P. S. Sa primeşte cu bunăvoinţă şi dragoste câteva audienţe private; în timp ce în sala cea mare de şedinţe a judeţului se făceau pregătiri pentru recepţiunea delegaţiunilor oficiale.

Recepţiunile

1. Colonelul, dl *Todicescu*, asistat de toţi ofiţerii superiori din garnizoana Sf. Gheorghe, exprimă respectul şi devotamentul armatei pentru capul bisericii ortodoxe şi mitropolitul românilor din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş. I. P. S. Sa mulţămeşte armatei şi bravului căpitan M. Sale Regelui pentru totce a făcut întru îndeplinirea visului nostru secular şi întregirea neamului.

2. Preoţimea tractului Treiscaune în frunte cu adm. protopopesc, păr. *G. Negoescu*. Acesta exprimă în numele preoţimii şi a întreg poporului credincios din tract, adânc simţita mulţămită pentru dragostea, bunăvoinţa şi interesul ce-l poartă acestui colţişor de ţară, atât de umilit în trecut, şi pentru marea bucurie şi mângâere sufletească ce o simt cu toţii venind în mijlocul lor.

I. P. S. Sa mulţumeşte vorbitorului şi preoţimii pentru buna primire şi între altele spune: Tăria bisericii pe lângă altele rezidă în legătura trainică dintre păstori şi păstoriţi. Vreau să vă cercetez pe toţi acasă. Vă promit tot sprijinul, unde voi vedea o iniţiativă, o străduinţă şi tragere de inimă.

3. In numele bisericii gr.-cat. vorbeşte păr. *Boteiu* din Arcuz. I. P. S. Sa îi răspunde în cuvinte binevoitoare.

4. Preotul rom. cat. salută pe I. P. S. Sa în limba maghiară. Ii răspunde I. P. S. Sa în românește.

5. In numele bisericii reformate vorbeşte ungureşte preotul din localitate. I. P. S. Sa îi răspunde spunând între altele că între biserica reformată şi cea gr. or. a existat încă pe timpul lui Rákoczy strânse legături, din care biserica noastră a profitat numai.

6. In numele bisericii unitare vorbeşte preotul acestei biserici. I. P. S. Sa răspunde printr'o frumoasă alegorie: Sântem la poalele unui munte, resfiraţi şi îndepărtaţi unul de altul. Cu cât ne suim mai sus, ne apropiem tot mai mult unii de alţii, ear ajunşi la culme sântem aşa de aproape, că ne putem da mâna. Astfel ne apropiem de idealul bisericii, care ne este comun.

7. Preşedintele comunităţii evreeşti vorbeşte în numele acestei biserici.

8. In numele justiţiei salută pe I. P. S. Sa preşedintele judecătoriei, dl *Grünfeld*, în românește. I. P. S. Sa răspunde spunând că justiţia ca şi biserica are o mare misiune de îndeplinit împărţind dreptatea, tără a căuta în faţă legea sau naţionalitatea cuiva: «Justitia regnorum fundamentum».

9. Subprefectul *Dr. Păltineanu* aduce omagiile sale în numele corpului funcţionarilor administrativi. — S'au mai prezentat:

10. Prefectul poliţiei, dl *Lascu*, asistat de subalterni;

11. Revizorul şcolar, dl Toma *Mahara*, în numele învăţătorilor;

12. Directorul fabricei de tutun;

13. Directorul liceului reformat.

Cu aceasta recepţiunile s'au terminat, ear I. P. S. Sa s'a retras pentru a lua parte la masa oferită de prefectura judeţeană.

Sfinţirea orfelinatului

La invitarea comitetului local al Soc V. O. de răsboi, în fruntea căruia stă domnul colonel M. Todicescu I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae*, Vineri la ora 4 d. a. a sfinţit orfelinatul orfanilor de răsboi.

După serviciul divin, la care a fost asistat de asesorii consistoriali Lazar Triteanu şi Dr. G. Proca, şi diaconul D. Antal, înalt P. S. Sa a rostit în faţa comitetului local, a unui numeros public şi a micilor orfani, un remarcabil discurs, în care a arătat că prin cei mai buni ai noştri ce au căzut pe câmpul de luptă, Dumnezeu ne-a ajutat să ajungem la întregirea neamului. Răsboiul însă îşi are şi părţile lui rele şi dureroase, între care una dintre cele mai mari este numărul mare al orfanilor.

Datorinţa cea mai mare a societăţii este să îngrijească de aceştia şi să substitue pe părinţi.

Laudă zelul comitetului local, care n'a cruţat nici o jertfă sau osteneală, numai să poată ridica şi susţinea acest Orfelinat, şi în cuvinte frumoase aminteşte că întregirea neamului avem să o mulţumim în prima linie viteazului căpitan, M. Sale Regelui nostru Ferdinand I. Şi închee cu cuvintele: Trăiască M. Sa Regele Ferdinand, I, Trăiască augusta sa soţie M. Sa Regina şi întreaga dinastie. —

Muzica militară a intonat imnul Trăiască Regele.

După aceea preşedintul comitetului, dl colonel M. Todicescu într'un avântat discurs a făcut istoricul acestui Orfelinat, arătând că în el se adăpostesc orfanii tuturor naţionalităţilor din acest judeţ (din 50 orfani majoritatea sânt maghiari), şi închee mulţumind I. P. S. Sale pentru bunăvoinţa avută de a sfinţi Orfelinatul.

A urmat după aceea o mică producţie constătătoare din cântări şi declamaţii rostite de orfani.

Sfinţirea bisericii

Vineri la ora 6 s'a început vecernia cea mare împreunată cu privegherea.

Sâmbătă dimineaţa la ora 8 I. P. S. Sa a îndeplinit actul sfinţirii bisericii cu toată solemnitatea prescrisă de ritualul bisericii noastre, asistat de membrii suitei sale şi 20 preoţi din judeţul Treiscaune, în prezenţa unui număr însemnat de credincioşi din Sf. Gheorghe şi împrejurime şi a tuturor autorităţilor civile şi militare din localitate; mai mulţi onoraţiori din Bucureşti, între care am remarcat pe fiul acestui judeţ, dl Al. Iteanu, deputat la Cameră.

După ocolirile prescrise şi îndeplinirea actului sfinţirii bisericii I. P. S. Sa a oficiat sfânta liturgie.

La actul sfinţirii bisericii a cântat corul seminarial, iar la liturgie corul mixt al şcoalei normale «Andrei Şaguna» condus de profesorul T. Popovici.

La finea serviciului divin I. P. S. Sa a rostit poporului care a putut intra în biserică, o înălţătoare cuvântare.

Din cauza ploii vorbirea nu s'a ţinut în curtea bisericii după cum era stabilit programul, unde cu toată ploaia era un număr însemnat de popor şi întreaga trupă a garnisoanei Sf. Gheorghe.

Predica I. P. S. Sale, în care ni-a arătat scopul vieţii noastre privită prin prisma creştinismului, a făcut o adâncă impresie asupra celor prezenţi fiind ascultată cu vădit interes.

A urmat apoi stropirea credincioşilor şi împărţirea anaforei, terminându-se serviciul la ora 12.

Banchetul

La ora $1^1/_2$ a avut loc un banchet în sala cea mare a prefecturii judeţene, la care au luat parte 150 persoane.

Primul toast l-a rostit I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae*, mulţumind mai întâi tuturor acelor cari au dat preţiosul lor concurs la renovarea bisericii ce s'a sfinţit astăzi.

Intr'un elan de însufleţire spune că gândurile tuturora trebue să se îndrepteze către acela care e simbolul dreptăţii de stăpânire asupra acestui pământ şi care este suveranul nostru iubit, M. Sa Regele, care a adus atâtea jertfe pentru realizarea idealului nostru naţional.

I. P. S. Sa ridică paharul în sănătatea M. Sale Regelui Ferdinand I, şi a augustei dinastii române. —

Intr'un avântat toast deputatul Iteanu scoate în relief înaltele calităţi ale I P. S. Sale şi ridică paharul în sănătatea dânsului.

Asesorul L. Triteanu toastează pentru armată; răspunde dl colonel M. Todicescu; directorul Liceului «Andrei Şaguna» din Braşov Dr. I. Blaga vorbeşte pentru confesiuni, răspunzând preotul gr.-cat. Botei şi Dr. Grünfeld. Dl Dr. G. Proca vorbeşte pentru administraţie; răspunde prefectul Popescu.

Directorul şcoalei normale Dr. V. Stân vorbeşte pentru Asociaţiune. Preotul Toma pen-

FOIŞOARA

Insemnătatea istorică a Evreilor

(Urmare)

Această cunoştinţă răsbate încet, târziu şi succesiv şi are să lupte cu multe erori şi prejudiţii, inerente firii omeneşti şi gradului de desvoltare al conştiinţii.

Intâi crezură, că Iehova e zeu ca şi alţi zei şi se deosebeşte de ei numai prin aceea că e superior tuturora, că stăpânirea lui pleacă din Ierusalim şi nu trece dincolo de hotarele Palestinei. După o anume vreme, această credinţă e abandonată şi înlocuită cu alta, că Dumnezeul lor e singurul Dumnezeu şi zeii sânt născociri neputincioase. Şi când făcură această descoperire, învăţară că Dumnezeu nu e vrăşmaşul celor de altă credinţă şi nici răsbunătorul duşmanilor evreilor, ci mila lui nesecată se revarsă peste toţi locuitorii pământului.

Intr'o vreme crezură că legătura dintre Dumnezeu şi poporul său e asemenea raportului dintre un rege şi supuşii săi, cari sânt obligaţi să-i respecteze poruncile împărtăşite prin slujbaşii săi superiori. Pe urmă înţeleseră că Dumnezeu e tovarăşul divin, care se însoţeşte cu cei ce îi sânt devotaţi şi credincioşi, şi a căror viaţă e consacrată iubirii.

Odată credeau că Dumnezeu poate fi satisfăcut cu jertfe, ear mai târziu descoperiră că jertfa cea mare va veni dela însuşi Dumnezu, care va mântui pe Israilteni de prihană şi va lua durerile şi năcazurile poporului.

Dumnezeu va institui pe pământ o împărăţie a sa, când omul va fi vindecat de ranele păcatelor, şi între El şi locuitorul pământului nu va mai sta nici o piedecă. Starea de fericire a fost descrisă în culori fermecătoare. Educaţia va fi generală şi legea se va răzima în religie, furia răsboaielor va înceta, ear din săbiile ucigătoare îşi vor face oamenii feare de plug.

Orbii vor vedea şi se vor desfăta de frumseţele pământului. Urechile surzilor vor auzi şi şchiopii ca cerbii vor sări. Prefacerea aceasta se va simţi şi în lumea animalelor selbatice; lupul cu mielul vor locui împreună şi leopardul cu edul vor petrece. Copilul mic îşi va întinde mâna în cuibul viperii şi cu puii ei se va juca. Intreg pământul se va umplea de cunoştinţa lui Dumnezeu, cum acopere apa mării faţa pământului.

Această stare fericită se va sălăşlui pe pământ din voia lui Dumnezeu, şi Mesia mântuitorul lumii, cel trimis de Dumnezeu, o va introduce. Socotiau, că întreaga naţiune va săvârşi opera acestui mântuitor, mai târziu crezură că Mesia va fi un rege, un proroc ori Omul durerii. Aceste proroci se par fără legătură, dar exprimă adevărul, că Dumnezeu va exopera mântuirea lumii.

Şi acum să ne dăm seamă asupra întrebării: în ce chip se preface legătura cu Dumnezeu în isvor de viaţă fericită şi neîntreruptă?

Voinţa lui Dumnezeu e să împărtăşească pe om de viaţă divină. Ca şi sculptorul care ia blocul de marmoră şi scoate pe încetul conturele chipului omenesc, căutând cu măestrie şi gingăşie să dea pietrii forma şi expresia modelului închis în imaginaţia sa artistică, tot astfel Dumnezeu a căutat să sădească în viaţa omenească râvna perfecţiunii morale. Dar un model ideal de viaţă nu s'a putut întrupa decât în unul născut Fiul său: Isus Hristos.

E cea mai luminoasă personalitate în istoria universală, care stă ca o columnă de lumină în mijlocul vremii.

Nu aparţine unei rase, ci omenimii întregi, nu epocei sale, ci tuturor vremurilor.

Trecură mai bine de două veacuri fără să se ivească vr'un profet între Evrei, cari îşi pierdură independenţa şi făceau parte din imperiul roman. «Templul lui Ianus — scrie Didon,

tru revizori şi învăţători. Răspund domnii rev. T. Măhăra şi şeful cab. ministerului instrucţiunii publice I. Popescu.

A mai toastat păr. Rafiroiu, asigurând pe I. P. S. Sa de iubirea preoţimii şi a poporului.

I. P. S. Sa a ridicat masa la ora 4½.

*

Nu putem termina acest raport, despre cursul festivităţilor, fără a aminti numele persoanelor cari au contribuit la renovarea radicală a bisericii noastre din Sf. Gheorghe, situată pe unul din cele mai frumoase locuri ale acestui frumos orăşel de provincie. Amintim pe dl colonel M. Todicescu, care împreună cu camarazii săi ofiţeri din localitate au dat preţiosul lor concurs. Fostul subprefect dl Virgil Ionescu Darzeu, actualul prefect E. Popescu şi subprefect Dr. G. Păltineanu, deputatul D. Pascu, şi cu deosebire fiul acestui judeţ, deputatul Al. Iteanu. Clopotele de o resonanţă plăcuta au fost procurate de dnii I. Coveş şi V. Mosora. —

Seara corul mixt al şcoalei normale «Andrei Şaguna» din Sibiu, condus de profesorul T. Popovici, a dat un reuşit concert, după care s'a jucat piesa teatrală «Cinel-cinel». Rezultatul a fost deplin succes. A luat parte număros public, în frunte cu I. P. S. Sa Mitropolitul.

Constatări şi mărturisiri

Am amintit în rapoartele publicate despre sinoadele eparhiale din acest an, că la câteva şedinţe sinodale a luat parte şi ministrul culte lor, dl *Const. Banu.* Rugat din partea unui ziar din Bucureşti să-i comunice impresiile şi constatările, făcute cu acest prilej asupra chestiunii bisericeşti, dl ministru a spus următoarele:

Mă întorc plin de admiraţie pentru felul cum funcţionează aceste venerabile instituţii; pentru demnitatea cu care au urmat desbaterile; pentru interesul ce pun deputaţii sinodali, cari sânt recrutaţi din tot ce are mai de seamă inteligenţa de dincolo în toate chestiunile legate de viaţa religioasă şi culturală a poporului; pentru înaltul spirit naţional şi democratic ce inspiră pe aceşti vrednici reprezentanţi ai bisericii ortodoxe de peste munţi. Noi, cei din vechiul ragat, cari am trăit în alte împrejurări şi cu altă organizare a bisericii, nu ne dăm în destul seamă de rolul covârşitor pe care biserica l-a îndeplinit în Ardeal. Viaţa naţională, urmărită şi înăbuşită sub opresiunea maghiară, se refugiase în sânul bisericii. Aceasta a fost cetatea sfântă a apărării sufletului naţional. De aici au pornit marile impulsiuni, aici s'au făurit instrumente de rezistenţă, de aici au radiat speranţele într'un viitor mai bun. Aşa se explică pentru ce întreaga opinie publică din Ardeal are ochii aţintiţi asupra bisericii, pentru ce desbaterile sinoadelor interesează de aproape pe toată lumea, care le urmăreşte nu numai cu interesul firesc unor credincioşi, dar şi cu atenţiunea unor patrioţi cari văd în biserică razimul de căpetenie al vieţii naţionale.

---

stătea deschis şi era linişte şi pace solemnă în întreg imperiul uriaş, ca şi cum întreagă omenimea de atunci ar fi înţeles că viaţa omului pe pământ a ajuns la o nouă răspântie cu ivirea Proorocului din Palestina. El a avut o viaţă scurtă şi fără vâlvă». In Sinagoga din Nazaret, fiind invitat să predice, a deschis cartea lui Isaia şi a cetit acest pasagiu:

«Duhul Domnului s'a pogorât preste mine şi m'a întărit să vestesc bucurie celor năpăstuiţi, să vindec pe cei cu inimi sdrobite, să anunţ libertatea celor încătuşaţi, să luminez pe cei din întunerec, ear anul de bucurie al Domnului să-l declar început şi fără încheiere», şi închizând cartea a vestit că cele anunţate de Isaia se vor înfăptui acum şi pentru aceasta va trăi el. Impărăţia lui Dumnezeu este scopul învăţăturii lui Isus, viaţa sa va fi calea către realizarea ei.

Predica din Nazaret e una din cele 5 vorbiri mai mari, în care culminează învăţătura Mântuitorului. In predica de pe Munte esplică natura şi temeliile împărăţiei cereşti: Pe ţărmurii mării, la diferite ocazii, a spus parabolele sale neperitoare despre natura şi desvoltarea împărăţiei. A patra vorbire despre pânea vieţii descopere cum e secretul împărăţiei şi însuşirile Duhului creştinesc, ear a cincia vorbire despre desăvârşita înfăptuire a împărăţiei sale cereşti. (Va urma)

Lumina Satelor

Aşa se numeşte gazeta cea nouă, care de 3 luni de zile apare la Sibiu şi se trimite, prin satele şi oraşele noastre, pentru cei doritori de învăţătură şi hrana sufletească trebuincioase fiecărui creştin adevărat.

Necesitatea scoaterii unei gazete scrise în duh creştinesc o am reclamat încă în 1919 cu ocaziunea congresului nostru preoţesc şi pare că văd însufleţirea şi aud ecoul celor cari doreau înfăptuirea acelei idei bune şi practice.

Imprejurările au adus cu sine, ca această idee să nu poată fi înfăptuită decât abia după 3 ani şi între împrejurări cu totul schimbate.

«Lumina Satelor», aşa cum e redactată, corespunde pe deplin scopului creşterii religioase şi este o bună armă în mânile preoţimii faţă de ingerinţele diferitelor curente ostile credinţei şi bisericii noastre.

Intelegând folosul ce-l poate aduce o bună gazetă pentru popor, am recomandat-o făcând 16 abonamente în parohie şi alte abonamente în alte localităţi.

Luptând cu greutăţile începutului ca ori care gazetă aşteaptă bunavoinţă şi sprijin material din partea tuturor pentru care e scrisă.

Lumina Satelor, cum e scrisă, este o adevărată lumină pentru poporul nostru în acestea vremuri de tulburări sufleteşti şi de certe dintre unele partide politice. Sânt şi alte gazete scrise pentru popor, — dar regretăm a nu le mai putea sprijini şi recomanda, din pricina zavistiei şi ponegririi care se propagă între fraţii de acelaş neam şi cari servesc interesele de persoane şi de partid.

Poporul nostru are neapărată trebuinţă de creştere religioasă, de îndreptare pe căile drepte, de luminarea minţii şi cultivarea inimii, ceeace se poate face numai prin citirea unei cărţi sau gazete scrise în duhul şi dragostea lui Hristos şi a şi iubirii între fraţi.

Poporul românesc are trebuinţă de premenire radicală a conştiinţei sale sufleteşti, trebuie să i se formeze convingerea că şi el însemnează ceva în lume.

Dreptaceea cu deosebire preoţimea şi învăţătorimea română să privească în «Lumina Satelor» ca la un nou tovarăş de muncă în ogorul încă înţelenit al neamului nostru. Să sprijinim această foaie, să o răspândim în cercuri cât mai largi în poporul de sub păstorirea noastră, căci aceasta e gazeta care nu este străjuită de cei cari umblă după interese meschine, ci îşi are înainte un singur ideal: *luminarea poporului.*

Nu putem înţelege neinteresarea, care trece la indolenţă, din partea unor confraţi, cari în decurs de 3 luni dela apariţia acestei foi n'au putut câştiga nici un singur abonament pentru acest organ. Mi se spune că în unele locuri nu s'a arătat interes de ajuns şi nu s'au câştigat cititori pentru singura foaie la noi redactată în înţelesul cel mai strict pentru creşterea şi luminarea creştinească a poporului.

Nu se poate să se găsească fraţi în Hristos, cari să nu cunoască nici azi pe binevoitorii adevăraţi ai bisericii şi ai poporului.

De încheere am dorî ca si domnii deputaţi sinodali şi congresuali să se intereseze de această foaie poporală, dându-i sprijinul moral şi material.

Intrând în al 2 lea pătrar de an, urăm ca *Lumina Satelor* să ajungă în fiecare cătun şi nădăjduim o adâncă înţelegere a celor chemaţi să răspândească această gazetă în cercuri cât mai largi. Pr. *Ioan Crăciun.*

Ştirile zilei

Pentru victimele dela Lupeni. In senatul bisericesc al arhidiecezei noastre s'a decis că în toate bisericile sale să se poarte un disc la sf. sărbătoare a Inălţării Domnului în favoarea familiilor celor nenorociţi în catastrofa dela Lupeni. Se aşteaptă ca toate instituţiile şi particularii să aducă din prisosul lor darul milei pentru cei 95 orfani, 63 văduve şi mai mulţi bătrâni rămaşi fără ajutor.

In vizitaţie canonică. P. S. Sa episcopul *Nicolae* al Clujului a început seria vizitaţiilor canonice. Dumineca trecută a sosit la *Someşfalău,* unde a fost întâmpinat de preotul local I. Damian şi de întreg poporul credincios. La serviciul divin, arhiereul a aderesat cuvinte de învăţătură folositoare ascultate cu mare atenţiune de numeroşi creştini veniţi la sf. biserică.

Altă nenorocire. Ziarele aduc vestea că în minele Vulcan, între Lupeni şi Petroşeni, s'a întâmplat o altă nenorocire. Anume într'o mină s'a rupt ascensorul (cu care lucrătorii se coboară în mină sau ies din ea afară) şi 12 muncitori s'au prăbuşit în fundul minei. Lucrătorii au rămas morţi pe loc.

Ziua de 3/15 Mai. Amintirea măreţei zile dela 1848 se va serbători şi în anul acesta cu pompa cuvenită. Profesorii şi şcolarii institutelor din Blaj învită tinerimea şcolară şi pe conducătorii ei să participe la serbările acestea, care vor dură două zile. Sânt primiţi cu dragoste frăţească toţi aceia cari vin să vadă Câmpul Libertăţii şi crucea lui Avram Iancu.

Congresul euharistic al 26 lea se ţine la Roma în 23—29 Mai 1922. Participanţii din România se pot adresa către Comitetul central, Bucureşti, str. Bărăţiei 33. Spesele pentru un participant 3—4 mii de lei, călătorie şi întreţinere.

Concertul «Reuniunii meseriaşilor români din Sibiu», anunţat în nrul trecut pe 13 Mai n. c, din cauza maialului şcoalelor ce va avea loc în aceea zi, s'a amânat pe Duminecă 21 Mai n. c.

Şcoala pentru educaţia femeii. Marţi, 25 April s'a inaugurat în localul liceului de fete «Carmen Sylva» din Timişoara «Şcoala pentru educaţia femeii sau a bunelor gospodine», înfiinţată din iniţiativa cercului gospodinelor bănăţene. Inscrierile sânt în curs şi se mai primesc eleve bursiere, semi-bursiere, solvente şi externe. Taxa de înscriere pentru semi-bursiere este de 200 Lei lunar, solvente 400 lei lunar. Elevele interne vor avea la prezentarea în şcoală îmbrăcămintea, lingeria şi obiectele de aşternut necesare, putându-se confecţiona pentru complectare ulterior în atelierul şcoalei. Se primesc eleve dela vârsta de 15 ani în sus. Elevele care voesc a beneficia de bursă, vor înainta cererea însoţită de acte de paupertate, din care să se constate că sânt absolut lipsite de mijloace. Celelalte de asemenea vor cere inscriere, plătind 50 lei taxă de înscrierea, plus taxa de întreţinere pe cel puţin 1 lună.

Instalarea Episcopului dela Oradea-Mare, Dr. Valeriu Traian Frenţiu, s'a făcut în 4 Mai a. c. în catedrala gr. cat. din acel oraş. Festivităţile, din acest prilej, s'au ţinut, la dorinţa Episcopului, în cadre modeste.

Poezii religioase. La *Librăria Arhidiecezană,* în Sibiu, se găsesc de vânzare poeziile apărute sub numirea de *Denii,* de *Ştefan I. Neniţescu.* Câteva titluri de poezii: Rugăciune, Vestea Naşterii, Botezul, Către Maria, Ispita, Srigăt, Ca Petru, Credinţa mea, In faţa încvanei, Ca Ioan, Sărutul Iudii, Ecce homo, Liturghia durerilor, Pe cruce, Prohod pentru Vinerea mare, Ingerul a strigat, Axion, Imn ş. a. Volumul de 140 pagini costă 8 Lei 50 bani, în care sumă sânt socotite şi spesele poştale.

La fondul „Victor şi Eugenia Tordăşianu" pentru înzestrarea fetelor sărace, administrat de «Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu» a colectat vornicul Ioan Imbăruş suma de Lei 50 dela nuntaşii ospăţului lui Isaia Vlad cu Marioara Maier, naşi fiind Nicolae Rozolea cu dna. Pentru prinos mulţămeşte: *Comitetul.*

Act de mulţumire. Din prilejul întrunirii grupului religios, ţinut în comuna bis. Valea-Geogelului, la 25 Martie 1922, părintele *Vasile Bârluţ* preot în Mogoş-Micleşti, fiu al comunei noastre, întru eternisarea memoriei neuitatei şi mult iubitei sale mame Eudochia, a donat 2 icoane, pictate în oleu: una a Mântuitorului Isus Hristos, a doua a Maicii Domnului, amânnouă în preţ de 2250 Lei. Pentru acest dar îi exprim, în numele meu şi al credincioşilor mei, sincere mulţămiri. *George Lazar,* preot.

Scriere economică. A apărut broşura *Probleme Economice,* de Dr. P. Ciobanu, fost deputat. Scrierea cuprinde articole despre exportul cerealelor, al vitelor, industria Ardealului, importanţa camerelor de comerţ şi industrie în străinătate, chestiunea Dunării. — De vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu. Preţul 5 Lei, plus 2·50 porto poştal.

Poşta redacţiei

Pr. *Şt. C.* în *C.* Am primit toate. Urmează pe rând. Mulţumiri.

(81) 1—1

Licitaţie minuendă

La biserica catedrală ortodoxă română din Sibiu sânt a se face următoarele lucrări şi anume:

I. Lucrări de zidire.

1. Repararea boltei şi stâlpilor ferestrelor dela cupola principală cu cărămida necesară inclusive schelele-evaluată la suma de Lei 124.830.

II. Lucrări de tinichigiu.

1. Facerea unui scoc nou din tablă de zinc 1. 4. mm. deasupra ferestrelor cupolei principale şi înlocuirea tuburilor perpendiculare în fiecare columnă a fasadei prin altele mai mari, evaluată la suma de Lei 46.800.

2. Facerea unei construcţii noui din tablă de zinc în cele 4 colţuri ale cupolei principale-evaluată la suma de Lei 23712.

3. Controlarea şi repararea învelitoarei pe toată cupola principală, la cele 4 colţuri ale ei şi pe toate părţile legate imediat cu aceasta cupolă şi alte reparaturi ale învelitoarei — evaluate la suma de Lei 20.000.

Reflectanţii la aceste lucrări au să înainteze Consistorului arhidiecezan ortodox în Sibiu până inclusive 20 Mai st. n. a. c. ofertele lor închise — separat pentru lucrările de zidărie, şi separat pentru lucrările de tinichigiu, în cari vor arăta suma pe lângă care sânt aplicaţi a executa lucrările mai sus specificate, depunând la oficiul Cassei arhidiecezane vadiu de 10 % din sumele mai sus arătate în bani sau hârtii de valoare acceptabile, şi declarând totodată, că condiţiunile statorite de Consistorul arhidiecezan le cunosc şi se supun acelora.

Divizurile şi condiţiunile se pot vedea în fiecare zi în cancelaria Consistorului arhidiecezan în Sibiu (biroul referentului D. Coltofean), unde se pot lua informaţiunile necesare.

Sibiu, 4 Mai 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Vila Ţinte în Ocna-Sibiului

vis-à-vis de scălzi, constătătoare din 8 odăi mobilate, o sală mare şi două bucătării, favorabilă şi pentru restaurant, se închiriază pentru lunile de vară. (71) 3—10

Detalii se pot afla tot acolo.

Nr. 262 (83) 1—1

Concurs

Pentru ocuparea postului de controlor contabil la Institutul obstetric (Clinica) din Sibiu se publică concurs.

Rugarea şi documentele sunt a se înainta până la 15 Mai la direcţiunea institutului obstetric. Dela concurenţi să recere cunoaşterea limbei române şi să fie absolvat cel puţin 4 clase secundare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 450 lei salar lunar, îndemnizaţie de scumpete şi de chirie.

Cel numit în acest post va fi îndreptăţit a-şi lua viptul din institut contracost cu reducere de 50%.

Sibiu, la 5 Mai 1922.

Dr. Fritz Süsmann
director medic-şef.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

Cum se vindecă Reumatismu şi Gutta

este o broşură foarte interesantă şi instructivă. Acolo veţi găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de şeale, durerilè de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum şi modul lor de vindecare. Această broşurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereţi chiar astăzi această broşurică, prin o cartă postală adresată la

FARMACIA VOREL din Piatra-N.
Moldova

„AVRIGEANA“,

cassă de economii, societate pe acţii în Avrig.

CONVOCARE

Domnii acţionari ai cassei de economii «AVRIGEANA», societate pe acţii în Avrig, se învită la

a XVIII-a adunare generală ordinară,

care se va ţineà în *Avrig, la 28 Maiu st. n. 1922, la orele 4 p. m.,* în sala de şedinţe a reprezentanţei comunale.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt:

1. *Alegerea a doi membri pentru verificarea procesului verbal.*
2. *Raportul direcţiunei despre gestiunea societăţii pe anul 1921.*
3. *Raportul comitetului de supraveghiare.*
4. *Prezentarea bilanţului încheiat cu 31 Decemvrie 1921.*
5. *Fixarea marcelor de prezenţă pentru membii direcţiunii şi comitetului de supraveghiare pe 1922.*
6. *Propuneri asupra distribuirii venitului curat.*
7. *Alegerea unui membru în direcţiune pe un period de 2 ani.*
8. *Aprobarea cumpărărei caselor şi a vânzărei intravilanului institutului.*
9. *Eventuale propuneri din partea direcţiunii.*

NB. Acei domni acţionari, cari în persoană sau prin plenipotenţiaţi, voesc a luà parte la adunare, se fac atenţi a depune, conform §-lui 20 din statute, acţiile, eventual plenipotenţele, cel puţin cu o zi înainte de ţinerea adunării generale, la cassa societăţii, pe lângă revers.

Avrig, în 7 Maiu 1922.

(82) 1—1 **Direcţiunea.**

Activa — **Bilanţ cu 31 Decemvrie 1921** — **Pasiva**

	Lei	b.		Lei	b.
Numărar	1,965	12	Capital societar, 200 acţii à L 50	10,000	—
Cambii escontate	239,950	49	Fond de rezervă	20,516	23
Imprumuturi hipotecare	13,090	08	Fond de pensiuni	2,250	—
Imprumuturi pe obligaţiuni	425,073	75	Depuneri spre fructificare	556 992	11
Realităţi	38,403	—	Creditori	12,577	85
Efecte publice	26,635	—	Dividendă neridicată	408	—
			Interese transitoare pe 1922	3,177	38
			Fond filantropic	547	87
			Cont-Curent la Albina	134,920	—
			Profit net din anul curent	3,728	—
	745,117	44		745,117	44

Debit — **Contul Profit şi Perderi** — **Credit**

	Lei	b.		Lei	b.
Interese de depuneri spre fructificare	21,006	80	Interese dela cambii escontate	8,364	18
Interese de depuneri de Cont-Curent	1,608	12	Interese dela împrumuturi hipotecare	2,263	10
Spese:			Interese dela împrumuturi pe obligaţiuni	14 379	26
Salare	1,800	—	Interese de Cont-Curent	4,904	66
Spese de cancelarie: chirie, luminat, încălzit, tipărituri	2 740	—	Interese dela efecte	2,090	—
Marce de prezenţă	225	—		32,001	20
Contribuţii	5,500	35	Proviziuni	4 607	07
Profit curat	3,728	—		36,608	27
	36,608	27			

Avrig, la 31 Decemvrie 1921.

DIRECŢIUNEA:

Ioan Răduţiu m. p., prezident. **Ioan Nicolae** m. p. **Ioan Răduţiu** m. p.
Ioan Oancea m. p. **Victor Preda** m. p. **S. Silca** m. p. **George Maxim** m. p.

Am revăzut conturile prezente şi le-am aflat în ordine şi în consonanţă cu registrele principale şi auxiliare.

Avrig, la 7 Maiu 1922.

N. Sperlea m. p., prezident. **Nistor Vlad** m. p. **Toma Berghia** m. p.
Ioan Vlad m. p. **George Grancea** m. p.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 29 April (12 Mai) 1922 Nr. 34

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Nr. 973 4 (Of.)
On. Procuratura de stat
Sibiu

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

După sinoadele eparhiale

(=) Sinoadele noastre, întrunite la Dumineca Tomii, și-au terminat, după mai multe ședințe, lucrările obișnuite, în care s'a făcut expunerea situației actuale a bisericii, s'au luat măsuri pentru înlăturarea unor greutăți mai mari sau mai mici, s'au adus hotărâri în interesul progresului cultural și moral al poporului, precum și pentru îmbunătățirea sorții materiale a preoțimii.

Alegii clerului și ai poporului, din eparhiile mitropoliei ortodoxe române de dincoace de munți, au avut prilej la Sibiu, Arad, Caransebeș, Oradea-Mare și Cluj, să-și spună cuvântul, într'o unitate de idei, în toate chestiunile de ordin bisericesc, cultural și administrativ ale eparhiilor reprezentate. La sfârșitul acestor lucrări, pare că dela sine ni se impune întrebarea: Ce grad de putere și autoritate ar înfățișa biserica ortodoxă română, considerată în întregime, dacă felul de organizare, plăzmuit de genialitatea lui Șaguna, s'ar întinde și asupra eparhiilor bisericii din vechiul regat, din Basarabia și Bucovina?

Nu credem să fim departe de adevăr, afirmând că în urma lipsei constituționalismului bisericesc, preoțimea din acele părți ale țării, în munca sa mai mult răslățită decât unitară, trebue să se mulțumească, acum și în viitorul apropiat, cu un rol de a doua și a treia mână în refacerea și consolidarea statului românesc.

Ce sânt sinoadele noastre eparhiale? O cooperare a tuturor personalităților de seamă, clerici și mireni, pentruca în spirit creștinesc să promoveze interesele bisericii și ale neamului. Deputați, ai clerului și poporului, caută să contribue cu lămuriri și îndemnuri la bunul mers al organismului reprezentat. Desbaterile din comisiuni și ședințe, având totdeauna în vedere realizarea unui ideal mai înalt, de-a da îndrumări sănătoase tuturor chestiunilor cu raport la biserică și credincioșii săi, — formează dela un timp o puternică legătură sufletească între membrii sinodali; cler și mireni simțesc că au devenit adevărați fii ai unei biserici conștiente de trecutul și de viitorul său.

Fără asemenea consfătuiri, din care politicianismul certăreț n'a făcut parte niciodată, nu ne închipuim cum ar fi cu putință apropierea sinceră, durabilă și binefăcătoare între elementele ce alcătuesc biserica noastră ortodoxă.

Marele rost al cooperării se învederează și din o simplă înșirare sumară a problemelor discutate în sinoadele de acum. S'au desbătut și s'au luat măsurile trebuincioase cu privire la: reducerea numărului de analfabeți ai satelor, pentru a smulge din întunerec cât mai mulți dintre adulți; înființarea școalei de Duminecă, a bibliotecilor sătești și a muzeelor bisericești; clădirea de case parohiale; tipărirea cărticelelor de cuprins moral și religios; combaterea alcoolismului, îngrijirea orfanilor, pe lângă alte chestiuni importante de organizație mai bună și de administrație bisericească ș. a.

Deși este cunoscut că politica de partid n'a avut loc în sinoadele bisericii noastre, s'au găsit totuș confrați, cari au încercat să-și agite cititorii pe tema unor desbateri politice, care aveau să se deslănțuească în ședințele din anul curent, s'au precizat chiar și unele «interpelări» în materia de politică, ce trebuiau să fie desvoltate. Dar, spre lauda bărbaților cari fac parte din aceste serioase corporații bisericești, toate cobirile de rău au fost desmințite și nu s'a produs nimic din prevederile ziarelor de bulevard.

Dacă, în superficialitatea cunoștințelor de constituție bisericească, s'a putut da unui sinod diecezan numirea de «sinodul consistorului», nu este mirare că alți confrați, admițând amestecul clerului în politică, vorbesc despre sinod ca despre orce întrunire publică în sala dela Dacia...

Acum, la închiderea ședințelor, se vor fi convins că sinoadele, pentru a-și păstra autoritatea și libertatea, nu au intențiunea, — cum n'au avut nici în trecut, — de a îndruma preoțimea în favoarea unuia sau altuia dintre partidele politice ale țării.

Atât sinoadele eparhiale, cât și organele de publicitate ale bisericii noastre, au să-și cheltuească puterile nu întru a face politica vorbelor mari și a faptelor mărunte, — ci întru a contribui cât mai stăruitor la clădirea operelor ce ne așteaptă, — pentru a da o viață nouă și mai bună bisericii și patriei românești.

FOIȘOARA

Însemnătatea istorică a Evreilor

(Sfârșit)

Învățătura sa era o continuare a prorocilor evreești, însă li dete o nouă interpretare.

Spunea că Dumnezeu e drept și e Tatăl, care se îngrijește de toată zidirea. Ascultarea omului de Dumnezeu are să fie spontană, să isvorească din inimă și să se manifesteze în cucernicia sufletului, în curățenia gândirii, în blândețe și umilință, într'o dispoziție îndreptată spre pace și dragoste, într'o natură ce iartă și e capabilă de rugăciune chiar și pentru vrășmași. Acest spirit e hrănit și păzit de Dumnezeu care se sălășluește numai într'o astfel de natură omenească. Mult așteptata împărăție a lui Dumnezeu nu va veni printr'un cataclism, ci treptat se va desvolta în măsura, în care omenimea se va regenera însușindu-și spiritul de umilință, de iubire și de cucernicie față de Dumnezeu și de slujire a deaproapelui.

Nimic din ceeace caută lumea cu atâta pasiune n'a râvnit: nici avere, nici faimă, nici ranguri. Toată viața sa a fost un prilej de a face bine altora și de a se uita pe sine.

Cutezător și neînfricoșat când apăra pe alții, era însă inofensiv și smerit când alții îl prigoneau. Era de o curățenie fără pereche, însă cu o caldă inimă de milă și dragoste pentru cei păcătoși.

După trei ani de viață publică unul din tovarășii săi îl vinde dușmanilor săi, alt tovarăș se lapădă de El și toți ceilalți îl părăsesc. Cea mai înaltă judecătorie națională a Evreilor îl osândește la moarte pentru crima blasfemiei, fiind că a recunoscut că e Fiul lui Dumnezeu. Ucenicii săi desamăgiți în așteptările lor se reîntorc la rosturile lor vechi de lucrători. Apoi se lățește svonul că Învățătorul a înviat din morți.

Rând pe rând ucenicii se încredințează că Isus Hristos a înviat, se însoțește cu ei și prinzând curaj se împrăștie pe pământ propoveduind pe cel ce a biruit moartea și este adevăratul Mântuitor al lumii.

De atunci și până azi o nouă viață a apărut în lume. Dumnezeu nu mai este necunoscut oamenilor. In Isus Hristos a arătat cum trăește Dumnezeu ca om pământean. El e ușa prin care Dumnezeu se sălășluește în om, și acesta în Creatorul său.

Și Isus Hristos cu nimica n'a îmbogățit arhitectura, și totuș cele mai mărețe zidiri sânt bisericile zidite în amintirea sa ca nu simbol că petrece între oameni. N'a iscodit vr'un cântec, dar inspirația lui a produs o înaltă revelație în muzică și cântare. N'a fost un artist, însă duhul său se resimte în arta modernă. N'a scris nici un șir în literatură sau de știință, dar nici un scriitor n'a influințat literatura ca El. N'a publicat codice de legi și de reforme, dar unde a străbătut numele Lui și s'a făcut cunoscută viața lor, robia a căzut, cârmuirile au căutat binele mulțimii, barbaria vieții s'a micșorat, viața s'a nobilitat soartea celor oropsiți s'a îmbunătățit, lumina s'a răspândit, fericirea a răsărit și a progresat treptat. Bunătatea, dreptatea, curățenia, patriotismul nobil, martiriul, devotamentul pentru binele obștesc, sfințenia pretiniei, iubirea de părinți și de copii, onestitatea au găsit întrupare în Isus Hristos, lumină din lumină, lui Dumnezeu și manifestațiile Lui în toți oamenii cari aspiră să

Sărbătorirea măestrului G. Dima

Ca bine meritată răsplată a unei activităţi bogate în succese pe terenul muzicei profane şi bisericeşti, s'a făcut la Cluj în ziua de Sf. Gheorghe a. c., sărbătorirea profesorului şi compozitorului nostru Gheorghe Dima.

La ora 10 demineaţa, un lung cortegiu al tinerimii şcolare din Cluj dela institutele de învăţământ primare, normale, secundare, împreună cu studenţimea universitară, a defilat în sunetele muzicei militare în faţa locuinţei sărbătoritului.

Prinosul de recunoştinţă a tuturor şcolarilor, pentru munca rodnică desfăşurată de G. Dima, este tălmăcit în cuvinte entuziaste de preşedintele societăţii studenţeşti «Petru Maior», dl Adam Popa. Induioşat de manifestaţia sinceră a tinerimii, dl Dima mulţumeşte în aclamaţiile nesfârşite ale mulţimii adunate în faţa balconului locuinţei sale.

In saloanele măestrului a urmat după aceasta primirea felicitărilor dela prieteni şi notabilităţi.

După ameazi, la ora 6, s'a dat în sala Teatrului naţional festivalul artistic, cu program compus din bucăţile scrise de G. Dima.

Festivalul s'a deschis prin o cuvântare a dlui T. Brediceanu, care schiţează istoricul vieţii profesorului compozitor. Au urmat apoi cele mai frumoase coruri şi soluri, între care două bucăţi cântate de dl D. Popovici, vechiul amic al sărbătoritului.

Corul reuniunii române de muzică din Sibiu a participat d'asemenea la acest festival executând câteva piese, primite cu frenetice aplauze.

Dl D. Popovici a înmânat dlui G. Dima, din partea M. Sale Reginei, un portret cu autograful Suveranei.

Sărbătorirea s'a încheiat prin o masă dată în localul Căminului Studenţesc. Au luat parte peste 300 persoane, între care: dl C. Banu, ministerul cultelor şi artelor, P. S. S. Episcopul Nicolae al Clujului, profesori universitari, dl Al. Vaida-Voevod, prefectul, primarul oraşului şi mulţi alţii.

Mai întâi a vorbit P. S. Sa Episcopul Nicolae, aducând laudă măestrului Dima pentru lucrarea sa pusă în serviciul bisericii noastre.

Au mai cuvântat dnii: C. Banu, Sextil Puşcariu din partea Academiei Române şi a universităţii clujene, V. Petala din partea armatei, Z. Bârsan în numele teatrului, Vaida-Voevod în numele Asociaţiunii din Sibiu, dna Lucia Cosma, dl Ioan Stroia revizor şcolar, ş. a. Răspunde tuturora dl G. Dima şi mulţumeşte comesenilor pentru cuvintele frumoase şi ovaţiunile insufleţite ce i s'au adus cu ocazia sărbătoririi muncii sale de patruzeci de ani.

Astfel, în personalitatea distinsului compozitor, s'a sărbătorit arta muzicală română deşteptată la nouă viaţă.

Cerem muncă, nu vrajbă!

După trei ani şi mai bine, toată suflarea românească aşteaptă inaugurarea unei ere noua de adevărată înfrăţire între fiii aceluiaş neam, aşezaţi prin pronia dumnezeiască sub un singur sceptru, aici la porţile orientului. Aşteptăm cu toţii o înţelegere mai reală a situaţiei care ni-a hărăzit-o Dumnezeul neamului nostru şi vitejia ostaşului român, şi cerem chiar o mai bună înţelegere între conducătorii acestui stat. Zicem între conducători, deoarece poporul nu poartă nici o vină de neînţelegerea ce se deschide între deosebitele partide ale ţării.

Am aşteptat ca aleşii naţiunii să-şi împlinească chemarea, contribuind la limpezirea problemelor, care de trei ani aşteaptă resolvire.

Trecând peste nedreptăţile, ce s'au făcut în unele locuri la recentele alegeri, constatăm în general că a ne lăuda că sântem într'o ţară democrată, cu vot universal, egal şi secret, ca apoi să ne batem joc de voturile cetăţenilor nevinovaţi şi cinstiţi, însemnează a ne bate joc de ceeace numim lege şi dreptate. Sistemul acesta se pare a-l practica aproape toate partidele: deci nu putem numi pe unii mai sfinţi, pe ceilalţi mai păcătoşi. Cele două alegeri din urmă ni-au arătat cum fiecare partid ajuns la putere căuta să-şi asigure majoritatea trebuincioasă; dar până acum n'am văzut nici la unii, nici la alţii interes deosebit pentru cauzele obşteşti, ci partidele au fost de obicei conduse mai mult de interesele lor personale şi de partid.

Câtă vreme oamenii politici vor fi inspiraţi de egoism şi amor propriu în detrimentul intereselor mari obşteşti, nu vom avea liniştea trebuitoare şi nici pacea internă.

Tăria unei ţări zace în pacea aceasta şi în mulţumirea cetăţenilor.

Nu putem deci aproba sub nici un motiv certele şi neînţelegerile, dintre conducătorii partidelor politice, în vremuri de refaceri interne, ci pretindem chiar dela aceşti conducători să-şi uite ambiţiile personale şi de partid şi să se gândească la enormele jertfe aduse pentru întregirea neamului şi la milioanele de cetăţeni năcăjiţi şi năpăstuiţi pe urma războiului, oameni cari cu ochii îngrijoraţi şi cu inima strânsă aşteaptă o grabnică salvare a situaţiei lor triste, — mulţi ne mai putând face faţă trebuinţelor casnice şi publice.

Fruntaşii vieţii noastre publice, de orce partid, să nu creadă că după războiul mondial se poate abuza necontenit de încrederea şi răbdarea milioanelor de români, cari cu mirare se întreabă unii pe alţii: «Oare pentruce nu s'ar putea împăca domnit noştri, că-s toţi români».

Cei aleşi prin vot universal să-şi dee samă de îndatoririle de a se îngriji: să se voteze legile neapărate, între care în rândul prim este reforma administrativă şi reforma agrară.

Să se caute şi hotărească prin lege inamovibilitatea funcţionarilor publici şi repartizarea unui număr mai mare de funcţionari administrativi la sate, dintre cei mulţi dela oraşe.

Să se asigure existenţa cinstită pentru toate tagmele, ca funcţionarii satelor să nu fie siliţi a se muta la oraşe din cauza neajunsurilor cu creşterea familiilor lor.

Nefăcând parte din nici un partid politic, să mi se dee voe să accentuez aici îngrijorarea noastră în ceeace priveşte viitorul apropiat. Ca preot şi păstor de suflete, am pătruns în mentalitatea poporului dela ţară, şi venind în contact şi cu meseriaşi şi muncitori dela oraşe, pot mărturisi că judecata poporului e mai dreaptă şi mai limpede decât a unora dintre aşa numiţii fruntaşi. Increderea poporului în conducătorii săi politici e în descreştere.

Să căutăm noi, cei neinteresaţi, prin înfrăţirea celor azi învrăjbiţi să nu ne pierdem ceeace am dobândit într'un ceas de noroc.

Cerem muncă, nu vrajbă!

Să sperăm, că vacanţă parlamentară va linişti conştiinţele şi ale unora, şi ale altora. Dorim să vedem pe toţi la lucru, pentru consolidarea ţării şi vaza ei în faţa străinătăţii.

Pr. I. Crăciun.

Congresul Ligii culturale

Liga culturală şi-a ţinut Sâmbătă, 6 Mai 1922, congresul anual la *Curtea de Argeş*, întrunind şi mulţi reprezentanţi ai corpului didactic din toate ţinuturile, precum şi tineret şcolar, între care se aflau mai mulţi elevi dela liceul «G. Lazar» din Sibiu.

Primarul Curţii de Argeş, dl Lăzărescu, a salutat pe congresişti în numele locuitorilor.

Preşedintele Ligii, dl N. Iorga, a răspuns primarului, şi apoi a rostit cuvântarea de deschidere a congresului, expunând activitatea culturală a ligii în anul încheiat şi persectiva anului ce urmează, — salutând încă odată pe solii celorlalte culturi naţionale şi pe oaspeţii de altă limbă veniţi la congres.

La congres fiind învitate şi minorităţile, deputatul maghiar din Ardeal, dl Bernady, a răspuns că n'a putut participa din cauza de boală, dar că va ţinea seamă în viitor de învitaţie. In schimb saşii au participat în număr respectabil.

In numele lor, dl Lutz Korodi a citit o o declaraţie de sinceră conlucrare culturală cu Liga culturală.

In numele Macedoniei dl N. Batzaria a făcut apel la Liga să ajute sufleteşte şi pe căi culturale pe românii macedoneni.

Dl prof. Dr. Obreja a expus critica situaţie culturală a Basarabiei şi a propus să se acorde o atenţie specială acestei provincii.

După cel dl Z. Florian, secretarul general al ligii, a citit raportul asupra mersului ligii şi după raportul financial al d-lui G. D. Scraba, casierul Ligii, congresul s'a terminat cu un frumos concert dat de reuniunea de cântări din Sălişte.

---

realizeze în viaţa lor modelul de viaţă a lui Isus. In Hristos găsim realizate aspiraţiunile Evreilor de a cunoaşte pe Dumnezeu, care s'a pogorât în viaţa omenească, ca să fie văzut şi că omul e capabil de viaţă divină întru cât Dumnezeu se sălăşlueşte într'însul şi-l sfinţeşte.

Resultatele experienţei religioase ale poporului mic şi neînsemnat evreesc, obţinute în cursul veacurilor, se repercutează în viaţa popoarelor lumii, în locuri cu altă climă, de alte rase şi cu alte stări culturale. Oameni din rândurile cele mai de jos ale poporului deopotrivă cu cei din clasa de sus au avut sensul realităţii divine şi sânt clasicii interpreţi ai acesteia. Testamentul vechi este pregătirea evangeliei şi aurora vestitoare a Soarelui. Fără a trece pe la poalele Muntelui Sinai nu poate omenimea ajunge la Vifleemul harului divin. Cultura morală obârşeşte din aceste locuri. La început a fost un mic părău, dar în curgerea veacurilor a crescut şi străbate azi întreg rotogolul pământului: Popoarele ale cărui pom de viaţă e sădit în preajma acestui râu, nu duc lipsă de umezeală şi în toate primăverile înfloresc şi aduc rodurile eterne ale rculturii.

Tr. Scorobeţ.

Băile dela Basna

Am cercetat băile acestea anul trecut, şi pentru ceice ar dori să le cerceteze, le pot servi cu următoarele informaţii. Băile sânt aşezate ca într'o căldăruşă, la poalele unui lănţişor de dealuri romantici, acoperite de păduri de fag şi stejari, de altă parte se ridică o coastă cultivată cu viţe alese de vie. Promenăzi umbrite de brazi înalţi, aerul scutit de praf, de fum, plin de ozon, — toate sânt destul de ademenitoare şi recreatoare pentru vizitatori.

Isvoarele de vindecare conţin iod, brom şi alte materii chemice. Se folosesc pentru reumatism, scrofule, la boale de oase, de piele, rahitis, boale femeeşti, de copii, de nervi şi altele.

Tradiţia, că bolnavul vine purtat de alţii şi pleacă fără cârje, este faptă. Am vorbit cu un mare fabricant din Bucureşti, care umblase cu un an înainte, pe la alte băi, fără să-i fi fost ajutat, folosind anul acesta băile din Basna, umbla sprinten, fără nici un ajutor, mulţumind lui Dumnezeu, că a nimerit aici.

Sânt băi de iod calde în vană şi libere, în bazen, — băi de nămol, în vană şi liber, băi de aer în mijlocul unor alee frumoase de brad, cu unelte de gimnastică şi sport, în fine băi de inhalaţie.

In stabilimentul medical pentru ordinaţiune sânt aparate de electrizare, aparate pentru cercetări chemice şi microscopice.

Se mai face şi cură de apă din isvorul Merkel.

Cura la băi începe din 15 Mai şi ţine până prin 15 Semptemvrie. La 1 Septemvrie începe cura de struguri.

Pentru locuinţe sânt o vilă şi un sanator ale comunei şi patru vile particulare, întocmite toate cu 200 camere. Acestea, nefiind de ajuns, oaspeţii iau camere şi în sat, care se estinde din marginea băilor. In privinţa camerilor este consult să te pui în legătură cu Direcţiunea băilor, care este destul de prevenitoare.

Preţul băilor sunt: de nămol, în vană, 12 lei, în liber 8 lei, de vană 8 şi 10 lei, în liber 4, rufe de bae 3 lei, băi de inhalaţie 2, de electrizare 10 lei.

Camerile variază după sezon, dela 20—30 lei la zi, cu serviciu cu tot. Penziune în sanator 60—90 lei la zi.

Restaurante sânt două. Serviciu bun. Mâncări curate. O supă 2 lei, mâncăruri 6—8 lei, relativ nu prea ieftine, când carnea de vită şi viţel se capătă în sat cu 4 lei kg., părechea de pui 12—16 lei, oul 50 bani, şi laptele de bivoliţe 3 lei.

„Om și caracter“

— Schițe de **Ioan Dăncilă** —

Am citit cartea «Om și caracter» a părintelui I. Dăncilă. Lucrarea este închinată elevilor școalei militare de infanterie «Principele Carol».

Dela începutul până la sfârșitul cărții, — în rândurile așa de frumos scrise, — și aș putea zice că părintele Dăncilă nimic n'a corectat după ce a scris, căci cuvintele orânduite în armonia frazelor, curg natural ca un isvor limpede, ieșit din stânca sufletului, — se sbate un suflu de viață neispitită, care înalță iubirea față de patrie și întărește credința în viitorul de aur al ei, până la etern.

Jertfa marilor eroi, ori unde s'a săvârșit ea, stă în rândurile acestei cărți «Om și caracter» ca o lumină pururi nestânsă în mânile unui credincios.

Și în adevăr, părintele Dăncilă este un virtuos. A trăit la olaltă cu ostașii români zilele cele mai înălțătoare, când armata română a luptat la Tisa și dincolo de Tisa. A trăit și a simțit eroismul vitejilor români. Nu sânt vorbe goale, ceeace spune autorul, ci adevăruri rupte din inimă, întrupate în zile nepieritoare.

Autorul n'a stat la gura sobei să asculte poveștile extraordinare cu smeii și bălaurii din povești, ci singur a stat cu crucea în mână, pe front, unde fierb în focul aprins spre desăvârșire, virtuțile neamului.

Acesta e meritul: cartea cuprinde viața trăită de autor. Și e închinată elevilor școalei militare, ca un puternic îndreptar în viața ostășească ce va să vină, căci zice: «Acest talisman, care egal mărgăritarului, ce împodobea fruntea crăiesei șerpilor din povești, avându-l pururea cu voi, vă va scuti și scoate victorioși din lupta vieții».

Autorul are multă încredere în rezultatul ce-l va aduce opera sa, strecurată în sufletul tinerilor și viitorilor ofițeri.

Cartea «Om și caracter» pentru zilele de astăzi poate fi considerată ca una din cele mai curate împărtășanii date credincioșilor.

Volbură Poiană.

Din necazurile satelor

Dela un protopop ni se trimit următoarele:

Cu însuflețire mare și cu nădejde nestrămutată într'o îndreptare a moravurilor în viitor, — a primit preoțimea noastră îmbucurătoarea știre, că prefectura județului Sibiu, prin ordin circular a închis toate cârciumele și orice local de băutură, pe întreaga durată a zilelor de Duminecă și sărbători.

In consecință preoțimea, conștientă de chemarea sa, și-a pregătit programul de muncă pentru prelegerile ce le va ține după vecernie în fiecare Duminecă și sărbătoare.

Din acest program de muncă nu se va alege însă nimic, din motivul că cârciumele, care până în apropierea Sf.-Paști măcar pe dinafară erau închise, (înlăuntru sub ușile zăvorâte gemeau de conducătorii și fruntașii satelor) deotată cu Invierea Domnului — s'au deschis din nou.

Spre rușinea neamului, chiar și în ziua I de Paști au stat în cârciumele deschise! Derbedeii satelor au chefuit și în această sfântă și mare zi prin crișme, bătându-se ca orbii. De bucurie mare că vor rămânea cârciumele în permanență deschise, s'au îmbătat până și copiii de 14 ani. Rușinea, la sate, prin aceasta și-a ajuns culmea! Nu i destul, că la sate apar cârciumele ca ciupercile după ploaie, — li-se mai dă dreptul de a se ține deschise și în zilele de sărbători și Dumineca. Pentru a putea pune stavilă demoralizări dince în ce tot mai mare a poporului. Vă rog Dle Protopop a apela la I. P. S. Păr. Arhiepiscop și Mitropolit ca prin autoritate Sa, să mijlocească la autoritățile chemate să se închidă în sfârșit cârciumele în Duminecă și Sărbătoari.

Mă simt îndatoratat a cere aceasta cu atât mai mult, că și avea dreptul de a presupune că nu numai în comuna noastră s'a întâmplat aceasta *batjocură a moralei publice,* în urma intervenirii unor persoane înconștiente de chemarea lor «fiind oameni stricați la minte și nelămuriți în credință. «Dumnezeu nu ni-a dat nouă duhul temerii, ci-al puterii și al dragostei și al întregii înțelepciuni,» ca să trezim la conștiință pe cei rătăciți. Biserica e datoare a aduce lumină de sus până jos, și să trezească pe toți la conștiință. Glasul cel sfânt al iei ne cheamă la *înviere și lumină...*

Știrile zilei

Hirotonire. Diaconul *C. Mușlea,* profesor la liceul «Andrei Șaguna» din Brașov, a fost hirotonit întru presbiter de I. P. S. Sa arhiepiscopul și mitropolitul *Nicolae* cu prilejul sfințirii bisericii dela Sf. Gheorghe.

Consistorul superior bisericesc este convocat pentru ziua de 6 Iunie, ear Sf. Sinod pentru ziua de 12 Iunie, 1922.

Premiu. Ministerul instrucțiunii a înființat un premiu anual de 20 mii lei, numit «Premiul Gheorghe Dima.» Acest premiu care se va acorda anual celui mai distins reprezentant al artei naționale, în anul acesta a fost dat dlui *G. Dima* cu prilejul sărbării activității sale de 40 de ani.

Desmințire. Societatea «Petroșani» aduce la cunoștință generală că nu s'a întâmplat nici un accident la mina Chorin din Vulcan.

Facultatea de litere din Cluj a învitat pentru a ține o serie de conferințe, pe dl Focillon, profesor de istoria artei moderne și directorul muzeelor din Lyon. După terminarea cursului, profesorul francez va vizita localitățile: Sibiu, Valea Oltului și mănăstirile: Cozia, Arnota, Horez, Bistrița precum și mănăstiri din Bucovina.

Maialul școalelor române din Sibiu se amână pe *Sâmbătă în 20 Mai a. c.* în *Dumbrava Sibiului.* Plecarea va fi dimineața la 8 ore din Piața mare «Regele Ferdinand». Părinții elevilor și binevoitorii școalei sânt bineveniți.

Comitetul aranjator.

Convenire colegială. Frații colegi absolvenți ai cursului teologic din 1912 la Sibiu sânt rugați a paticipa la convenirea colegială pe ziua 8/21 Mai 1922. — Celelalte ziare ardelene sânt rugate a reproduce acest apel. Pesac, la 7 April 1922. *Pr. Grigorie Vermeșan.*

† **Nicolae Popa.** După scurte suferințe, în etate de 62 ani, în al 40 lea an al serviciului, împărtășit cu sf. taine, a reposat în Domnul în 24 April 1922, *Nicolae Popa,* paroh ort. rom. în Porcurea (tractul Geoagiu), lăsând în urmă în cea mai mare jale soția sa Ana născ. Mateeș, fiul său Sabin, sora Raveca măr. Popa; cumnați, cumnate, nepoți și nepoate. Rămășițele pământești ale defunctului au fost așezate în 27 April, cu solemnitatea obișnuită, spre odihnă veșnică în cimiterul comunei Porcurea. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Pentru seminarul romanic din Brno. Dl Dr. H. Iarnik, fiul cunoscutului filoromân, este încredințat cu strângerea unei biblioteci românești pentru noul seminar romanic din Brno (Brünn). Biblioteca va cuprinde: filologie română, istorie, literatură, folclor, texte literare ș. a. Autorii și proprietarii de cărți, cari voesc să dăruească sau să vândă opurile lor, să se adreseze direct dlui *Dr. H. Iarnik,* director la biblioteca națională din *Brno,* Cehoslovacia.

Relațiuni de prietenie caldă? Ziare engleze vestesc, că relațiile între soviete și Vatican au fost reluate. Rușii adecă ar permite iesuiților să deschidă școale, institute de caritate și alte așezăminte religioase în Rusia; pentrucă, — după asigurările date de Cicerin la Genova, — în țara sovietelor se bucură de libertate deplină toate religiile. — Cu adevărat, «libertatea» religiei în Rusia sovietelor este atât de mare, încât oamenii lui Cicerin arestează și omoară sute și mii de preoți, suprimă biserici, rechiziționează odoarele sfinte, profanând lăcașurile dumnezeești și împușcând pe cei ce protestează împotriva nelegiuirilor.

Poezii religioase. La *Librăria Arhidiecezană,* în Sibiu, se găsesc de vânzare poeziile apărute sub numirea de *Denii,* de *Ștefan I. Nenițescu.* Câteva titluri de poezii: Rugăciune, Vestea Nașterii, Botezul, Cătră Maria, Ispita, Srigăt, Ca Petru, Credința mea, In fața incvanei, Ca Ioan, Sărutul Iudii, Ecce homo, Liturghia durerilor, Pe cruce, Prohod pentru Vinerea mare, Ingerul a strigat, Axion, Imn ș. a. Volumul de 140 pagini costă 8 Lei 50 bani, în care sumă sânt socotite și spesele poștale.

Dare de seamă și act de mulțumire. Pentru procurarea unui potir argintat aurit în preț de 1700 lei, pe seama bisericii ort. rom. din Moeciul inferior (Bran), la glasul preotului lor au binevoit a contribui următorii buni creștini: N. I. Preda și I. Preda 500 lei. Iosif I. Gârbacea și N. Sumedrea câte 100 lei. I. Puchian, 60 lei. Ioan Balca, paroh Ioachim I. Tișca, N. Voinescu, și Ioachim Gârbacea câte 50 lei. Ilie Glig. Mânjină, N. Ciurea, G. Cojonel, câte 30 lei. Ioan I. Oncioiu, Aron Mih. Gârbacea, T. Bangală, I. Cojenel, I. Preda, Const. Tișca, N. N. Puchian, Alex. Urs, T. Bangală, I. Mih. Bangală, I. I. Lud, I. Spârchez, Ana G. Puchian, I. Ilie Gârbacea, N. Mânjină, G. N. Tișca, I. G. Puchian, G. Băjan, G. Clinciu, inv. Maria G. Tișca, preoteasă în pensie, I. Drăghiciu, M. Ciurea, I. N. Puchian, N. Voinescu, N. Clinciu, M. Spârchez, G. N. Gârbacea, M. Voinescu, G. Moșoiu, I. Dițu, I. I. Corane și G. Duicu câte 20 lei. G. Ionetec 21 lei. G. I. Gârbacea, I. N. Gârbacea, I. Moise Dragoslovean, I. Gârbacea, I. Bangală, I. I. Tișca, Moise Bangală, I. I. Gârbacea, G. N. Tișca, I. T. Clinciu și Maria I. Brătescu câte 10 lei. Maria Preda, 5 lei și Ana Mânjină, 2 lei. Total 1848 lei. Restul de 148 lei se păstrează pentru procurarea unui disc. Tuturor acestor evlavioși creștini li se aduc călduroase mulțumiri. Asemenea exprim mulțămiri parohienilor George N. Tișca, pentru 1 Apostol, cu 70 lei, G. Băjan, 1 Penticostar, cu 180 lei, donate bisericii noastre, precum și mai multor tineri pentru o cruce mică. *Pr. Ioan Balca.*

In sat, familiile pot fierbe și acasă. Cafeaua, dimineața, și alte mâncări, seara, se pot pregăti la vile, având la dispoziție întocmirile necesare, se'nțelege, fără vase.

Inconveniente. Lipsește un cabinet de lectură. Băncile de pe promenăzi nu sânt ținute în ordine destul de bună. Posta probabil, ca să nu se enerveze publicul cu cetitul, circulează de 2 ori pe săptămână, iar taxele de transport între Mediaș și Basna, depărtare de 12 km. le fixează cărăușii, după placul lor. Pentru autocamion plătești 50 și 25 lei pentru bagaj, trăsura, dacă nu ai tovarăș, te costă 100—150 lei. Camion și trăsuri se găsesc totdeauna la gară.

Administrația este convinsă că trebuesc îndreptate multe și a stat în pertractare, după cum mi s'a spus, cu două bănci mari românești din Cluj. Acestea era vorba să facă instalări de 5 milioane, cu drept de folosință pentru 60 ani. La caz de nereușită stabilimentul se va da în arândă.

Desigur, cu instalații și întocmiri moderne băile, în baza calităților și a situației pitorești, s'ar ridica între cele mai cercetate din țara noastră.

Numărul oaspeților nu trece astăzi peste 1300. Am văzut oaspeți din Basarabia, Bucovina, Sătmar, Bistrița; mulți din vechiul regat.

*

Al doilea lucru, care interesează pe oaspe este instalația gazului *metan,* luată în exploatare de stat în 1814 de către societatea «Auergesellschaft» din Budapesta. Sunt 5 fântâni din cari se folosește numai una. Presiunea este de 18—24 atmosfere. Metanul este întrodus în comuna Basna și, dela 1916, în orașul Mediaș, însă numai cu 6 atmosfere.

Metanul se folosește pentru lumină și căldură.

Pentru foc sânt sobe patentate cu toate întocmirile. Lemne se folosesc ici-colo pentru cuptorul de pâne. Dar și de aici pot să lipsească. Ceice au năcaz să cumpere lemne, să ardă tizic și pae, își pot închipui ce bogăție prețioasă este gazul acesta! Lumina lămpii, care dă și căldură, este intensă și plăcută pentru ochi.

In comună se mână cu metan singura moară artistică a unui român.

Lemnele din pădure se vând vecinilor cu câte 120 lei stânjinul.

In raza comunei vezi lemne putrezite și lampe cari ard ziua noaptea. *Mș.*

Revista Vremii, No. 14 din 7 Mai 1922 conține: Locul României în Politica Europeană, De ale vremii, Frământările Genoveze, Sașii din Ardeal și artele, ș. a.

Prețul numărului 4 Lei.

Ingrijirea copiilor

Asistenţa socială din ministerul muncii şi ocrotirilor sociale, a publicat un concurs pentru trei lucrări care să servească la îngrijirile ce trebue date copiilor.

Lucrările prezentante nu au întrunit condiţiunile unor scrieri de popularizare, păcătuind, fie prin limba în care erau scrise, fie prin conţinutul cu caracter prea ştiinţific.

Juriul examinator, apreţiind că nici una dintre lucrările prezentate nu corespund scopului propus, direcţiunea generală a asistenţei a amânat aceste concursuri pentru ziua de 1 Septemvrie 1922.

Temele lucrărilor sânt:

1. Sfaturi pentru mame, despre îngrijirile ce trebue date pruncilor în primile luni după naştere.

2. Un manual de îngrijirile ce trebue date copiilor dela 4—12 ani.

3. Un manual de puericultură pentru cursul secundar al şcoalelor de fete.

Intâia lucrare se adresează mamelor de orce categorie, deci limba trebue să fie cât mai clară şi cuprinsul cât mai apropiat înţălegerii obşteşti.

Cea de a doua lucrare se adresează părinţiilor, institutorilor şi infirmierelor şcolare, şi trebue să cuprindă toate îngrijirile şi îndrumările de ordin psihic şi fizic a copiilor dela 4—12 ani.

A treia lucrare, îndreptându-se spre minţi care au oarecare cultură ştiinţifică, poate avea extensiunea mai mare şi mai bogată desvoltare în amănunţimile îngrijirilor de dat copiilor din prima vârstă.

Lucrarea premiată aparţine direcţiunii generale a asistenţei sociale pentru prima ediţie.

Pentru lămuriri şi îndrumări în programul de alcătuire a lucrurilor se va adresa serviciului de propagandă, direcţia puericulturii din Asistenţa Socială, Ministerul muncii şi ocrotirilor sociale.

Premiul pentru fiecare lucrare e de 10.000 (zece mii) lei.

Nr. 69/922. (49) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune lângă neputinciosul paroh Eustatiu Cibu, în parohia de clasa I **Daia-română**, protopresbiteratul Sebeşului, se publică concurs cu terminul de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Dotaţia: jumătate din venitele fasionate în coala B. pentru salarul dela stat.

Concurenţii au să-şi înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, în terminul statorit, subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi să se prezenteze cu observarea dispoziţiilor Regulamentului pentru parohii, înainte de alegere, poporului în biserică spre a celebra, respective a cuvânta şi cânta.

Oficiul protopresbiteral al Sebeşului în înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Sebeş, 8/21 Martie 1922.

Sergiu Medean
protopop

Nr 102/922 (73) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din nou înfiinţata parohie de cl. II. **Aninoasa** în protopresbiteratul Haţegului se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile provăzute cu documentele necesare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi a-se presenta în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Haţeg, la 24 Aprilie 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. român al tractului Haţeg în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. C. Popescu
protopop.

---

(72) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei, de cl. II. **Bod**, protopopiatul Braşov, să publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiei dela stat.

Cei ce doresc a ocupa acest post îşi vor înainta cererile de concurs oficiului protopopesc al tractului Braşov, în terminul legal şi se vor prezenta, pe lângă observarea dispoziţiilor reglementare, în vre-o Duminecă sau sărbătoare, pentru a face cunoştinţă cu poporul.

Braşov la 11/24 Aprilie 1922.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al tractului Braşov.

Ioan Hamzea
protopop.

Nr. 392—922 (61) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III a **Almaşul de mijloc**, protopresbiteratul Geoagiu, se publică un nou concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare a se presenta în comună spre a face cunoştinţă poporului.

Geoagiu la 6 April 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Geoagiu în înţelegere cu comitetul parohial.

V. Goron
protopop.

Nr. 100—1922 (74) 3—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea postului de paroh din parohia **Sălaşul de sus** în protopresbiteratul Haţegului, se publică concurs repeţit cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile instruite cu documentele necesare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termennl deschis şi a se prezenta — pe lângă încunoştiinţarea subsemnatului — în vre-o Dum necă sau sărbătoare în biserică spre a cânta, cuvânta eventual celebra.

Haţeg, la 14 April 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. al tractului Haţeg în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. C. Popescu,
protopop.

Nr. 103/1922 (63) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia primă (cl. I) din *Geoagiu-de-sus* (*Joseni*) s'a deschis concurs cu termin de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele sânt conform datelor din coala B. pentru dotaţiune dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta la subsemnatul oficiu, în terminul susindicat, iar concurenţii se vor prezenta pe lângă restricţiunile reglementare în o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta şi predica, resp. celebra.

Alba-Iulia, 15 Martie 1922.

Of. protopresbiteral rom.-ortodox al tractulu Alba-Iulia, în înţelegere cu comitetul parohial

Ioan Teculescu
protopop

Vila Ţinte în Ocna-Sibiului

vis-à-vis de scălzi, constătătoare din 8 odăi mobilate, o sală mare şi două bucătării, favorabilă şi pentru restaurant, se închiriază pentru lunile de vară. (71) 4—10

Detalii se pot afla tot acolo.

La Librăria arhidiecezană din Sibiu se afla în depozit spre desfacere broşurele din «Bibliotecele»:

26. Minerva

Nr. 139. Voltaire: Povestiri.
Nr. 141. Haraucourt E.; Pelisson, trad. de Negru M.
Nr. 142. Rakosi V.: Satul meu.
Nr. 143—144. Cocuand: Suferinţele vulturaşului, trad. de Trifu V.
Nr. 146. I. Ciocârlan: Fără noroc.
Nr. 147. Dem. C.: Oamenii zilei.
Nr. 149. Fogazzaro A.: Povestiri.
Nr. 154. Jacolliot L.: Vânătorii de robi vol. I, trad. de Ionescu G.
Nr. 155. Amicis E.: Vechiul Serariu.
Nr. 159. Bârsan Z.: Nuvele.
Nr. 160. Pavelescu S.: In lumea vegetalelor.
Nr. 162. Varone: Printre streini.
Nr. 163. Theuriet A.: Lumini şi umbre.
Nr. 164. Tailer E.: George Sand.
Nr. 165. Mueller F.: Basme din Transilvania.
Nr. 168. Gogol N.: La şezătoare în Ucraina.
Nr. 171. Villiers de l'Isle: Vestitorul, trad. de. N. Davidescu.
Nr. 178—179. Iacolliot L.: Vânătorii de robi. vol. II şi III, trad. de Ionescu G.
Nr. 180. Pavelescu S.: Trombe şi cicloane.
Nr. 181. Nodier Charles: Povesti şi nuvele, trad. de N. Răuţu.
Nr. 182. Varone G. T. N.: Singur.
Nr. 187. Daudet A.: Povestiri.
Nr. 188. Balzac H.: Povestiri vesele.
Nr. 190. Begnescu F.: Regatul albinelor guvernat de ştiinţă.
Nr. 195. Pop V.: Stupii americani divizibili.
Nr. 196. Delleda: Suflete.
Nr. 198—199. Begnescu F.: Tovarăşii noştri credincioşi: Câinii.
Nr. 200. Pavelescu S.: Trombe şi cicloane Partea II.
Nr. 201. Puskin: Dama de pică.
Nr. 203. Ossian: Poeme Gaelice.
Nr. 204. Ossian: Fingal:
Nr. 206. Bilciurescu V.: In patimi.
Nr. 208. Caselli D.: Crăciunul la diferite popoare.
Nr. 209. Secula I.: Din vremuri apuse.
Nr. 210. Azigos Dr.: Surmenajul modern şi neurastenia, trad. de Iliescu At.
Nr. 213. Strindberg A.: Mustrare de cuget, trad. de I. Botez.
Nr. 214. Ossian: Trathal.
Nr. 216. Harte Bret: Trankful Blossom, trad. de V. Tomerai.
Nr. 217. Iacobescu Al.: Spre trecutul mort.
Nr. 218. Davidescu N.: Parabole.
Nr. 219. Botez I.: Nuvele.
Nr. 220. Anestin V.: Povesti astronomice.
Nr. 221. Pora N.: Farniente.
Nr. 222. Someş A. I.: Urechiuşa şi sf. Nicolae.
Nr. 225. Iacobescu Al.: Sofia de Montcernay şi alte novele.
Nr. 226. Ossian: Duthona.
Nr. 231. Teconţia V.: Povestiri sârbeşti.

Spectacole în Sibiu

100 milioane un film. Ce se cheltueşte astăzi pentru un film, adevereşte suma plătită pentru filmul *Cesar Borgia.* Costumele au costat 3 milioane pentru 500 de artişti, toţi costumaţi ca pe vremea papei Alexandru VI Borgia. America a plătit o mie de dolari pentru dreptul de a reprezenta filmul *Cesar Borgia.* Cum sântem informaţi, acest film vestit a fost obţinut şi de unul din Cinematografele Sibiului cu un preţ foarte mare.

Reclama este sufletul comerţului

Cum se vindecă Reumatismu şi Gutta

este o broşură foarte interesantă şi instructivă. Acolo veţi găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de şeale, durerilè de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgli, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum şi modul lor de vindecare. Această broşurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereţi chiar astăzi această broşurică, prin o cartă postală adresată la

FARMACIA VOREL din Piatra-N.
Moldova

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul LXX Sibiu, 3/16 Mai Mai 1922 Nr. 35

Telegraful Român

Nr. 973 On. Procuratura de stat 4 (Of.) Sibiu

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Ceeace recunosc străinii

Libertatea confesională în România

«In contrast îmbucurător cu nenumăratele plângeri ce le auzim despre soartea comunităților evanghelice din statele moștenitoare ale Austriei, bisericii evanghelice germane din Bucovina îi merge bine».

Cu această semnificativă constatare începe un articol din numărul din urmă al revistei «Die *W*artburg» din Lipsca. Regimul românesc nu s'a mărginit să ia o atitudine de toleranță teoretică față de biserica evanghelică din Bucovina, ci i-a acordat pe anul trecut un ajutor efectiv de două sute mii de Lei. In Austria, unde protestanții au fost totdeauna niște fii vitregi, nime n'ar fi îndrăsnit să s'aștepte măcar la un astfel de ajutor. (O spune tot articolul citat.) Salariile preoților, ale învățătorilor și profesorilor dela școalele confesionale germane au fost echivalate cu cele ale slujbașilor de stat de aceeaș categorie. Astfel, germanilor din Bucovina li se dă posibilitatea să între în matca unei libere și fericite evoluții culturale.

Acest tratament mai mult decât binevoitor, de care se bucură biserica evanghelică din Bucovina, este pe de-o parte rezultatul firesc al atitudinei loiale dovedite de credincioșii ei față de noua situație politică. Pe de altă parte este știut că germanii evanghelici din Bucovina au trăit totdeauna în relații de bună prietenie cu concetățenii lor ortodocși. Ba mai mult: aceste raporturi nu s'au înăsprit nici chiar atunci, când cu prilejul revoluției din 1918 te-ai fi așteptat ca un firesc val de naționalism românesc exagerat să tulbure armonia.

Articolul închee cu măgulitoarea constatare, că biserica evanghelică a germanilor din Bucovina prin noua sa apartinență politică a ajuns în posibilitatea unei evoluții înfloritoare, pe care în fosta monarhie habsburgică nici odată n'a avut-o.

*

Imi vin în minte vorbele cucernicului Simeon din Scriptură: Acum slobozește pe robul tău, Stăpâne... In sfârșit au ajuns să se convingă și străinii că libertatea confesională în România nu este vorbă de paradă introdusă în constituția țării numai de... frica domnilor dela Genova ori Washington, ci e o realitate izvorâtă din sentimentul de toleranță umană și de dragoste frățească ce stă la temelia sufletului românesc. E realizarea practică a unui constituționalism care-și are rădăcinile nu atât în pravilă, cât în însași inima bună și înțelegătoare a românului.

Intr'adevăr nu cred să existe popor, care să fi suferit de-alungul veacurilor pentru credința sa mai multă prigoană, decât poporul românesc. Și cu toate acestea el uită și *eartă*, — oricât de bizare ar părea aceste cuvinte. Dar tocmai în această paradoxală inconsecvență consistă frumusețea morală, cu adevărat creștinească a sufletului românesc.

In sfârșit recunoaște și străinătatea, că la noi nu se... ard oamenii pe rug pentru credința lor, nici nu se confiscă averile bisericilor străine, pentru a fi date celei românești. Dimpotrivă, la noi se'ntâmplă cu totul altceva: Statul continuă a-și face contabilitatea lui simplistă, împărțind tuturor bisericilor ajutoare — la fel. Că doar d'aia-i libertate și egalitate confesională în România-mare!

N'avem nimic de zis împotriva acestui principiu constituțional. Numai cât trebue aplicat cu minte de om înțelept, nu cu ochii închiși și cu urechea toacă. Nu vrem câtuși de puțin să scurtăm vr'o biserică din drepturile sale, — și mai ales nu ne gândim la biserica evanghelică din Bucovina, — dar și mai puțin sântem pentru menținerea privilegiilor.

Egalitatea e o măsură care nu se aplică cu dreptate decât la necesități și temelii egale. Ori acestea lipsesc; căci Habsburgii au avut grija să creieze pentru bisericile din cuprinsul monarhiei lor o situație inegală. Să ni se ierte deci dacă credem că ar fi vremea să se țină samă de acest lucru. Altfel excesul de dărnicie egalitară nu însemnează în fond decât menținerea unei situații care lovește tot în năpăstuiții de ieri.

Și asta nu mai este dreptate, ci cu totul altceva. *Neculce.*

Vizitațiunea canonică

In Doboli

Duminecă, 7 Mai 1922.

Conform programului stabilit și publicat în ziarul nostru, I. P. S. Sa Duminecă dimineața împreună cu suita sa, însoțit de prefectul județului Eugen Popescu și administratorul protopopesc George Negoescu, cari însoțesc pe înaltul prelat în tot turneul său, — apoi dnii: deputatul Alexandru Iteanu, subprefectul Dr. Păltineanu și mai mulți onoratiori din Sf. George, pleacă spre Doboli, pe o ploaie călduță de primăvară, pe care populațiunea de aici o privește ca un semn bun, semn aducător de mană cerească. Deja la locuința sa din palatul prefecturii este întâmpinat de un frumos grup de călăreți din Doboli în costume naționale, cari pe cai sprinteni merg înainte, și încunjură automobilul I. P. S. Sale. Trecând prin comuna Ileni, unde noi nu avem credincioși, în mijlocul comunei I. P. S. Sa e întimpinat prin o frumoasă alocuțiune de preotul gr.-cat. li răspunde I. P. S. Sa.

La marginea comunei Dobolii-de-jos I. P. S. Sa a fost întimpinat de reprezentanța comunală în frunte cu dl secretar comunal I. Creangă. La sosire e primit cu strigăte de «Să trăiască!» ear dl secretar îi adresează următoarele:

«Excelența Voastră! I. P. S. Domnule Arhiepiscop și Mitropolit!

Inima noastră e plină de bucurie, căci azi locuitorii din comuna noastră au rara și fericita ocaziune de a primi în mijlocul lor pe iubitul lor arhiepiscop și Unsul Domnului. E plină de bucurie inima noastră, căci Exc. Voastră veniți la noi ca propoveduitorul acelor principii creștinești, pentru cari Mântuitorul nostru a suferit chinuri, răstignire pe cruce și moarte. Aceste principii au fost, sânt și vor fi fundamentul tare al oricărei societăți omenești. Exc. Voastră reprezentați morala, Exc. Voastră reprezentați credința, dragostea și nădejdea.

Comuna politică Dobolii de-jos încă nu mai așa va putea exista, numai așa va putea progresa și înflori, dacă la conducerea ei va avea ca bază aceste principii creștinești. Pentru întărirea acestor principii veniți Exc. Voastră în mijlocul nostru. Veniți în mijlocul acelor fii sufletești ai Exc. Voastre, cari au avut de îndurat cele mai grele suferințe, până la înfăptuirea idealului nostru național.

Dați-mi voie Exc. V. ca în numele comunei politice și administrative Dobolii de jos să Vă aduc omagiile noastre de fiască supunere, dați-mi voie a Vă ruga să ne împărtășiți binecuvântarea arhipăstorească și să Vă zic «Bine ați venit! Să trăiți întru mulți ani, stăpâne». —

La a doua poartă de triumf I. P. S. Sa a fost întâmpinat de întreg poporul românesc și de elevii școalei în frunte cu dl director școlar Gheorghe Lincu cu strigăte de hura, și să trăiască, iar dl director școlar, Gh. Lincu i-a adresat următoarele:

«I. P. S. Ta, Die Arhiepiscop și Mitropolit! Prea îndurate părinte!

O bucurie nedescrisă a cuprins inimile credincioșilor rom. gr. or. ai comunei noastre, când ni s'a adus la cunoștință plăcuta știre, că cu ocaziunea sfințirii bisericii ortodoxe rom. din orașul Sftul Gheorghe I. P. S. Sa va cerceta și comuna noastră.

Nu există comună românească în tot cuprinsul Mitropoliei noastre, care să fi dorit, sau să fi așteptat mai mult sosirea I. P. S. Voastre, în mijlocul ei, ca populația românească a acestei comune, care populație a avut de suferit cele mai grele suferințe până la împlinirea visului secular.

Iubirea noastră nestrămutată și fără margini, ce o avem față de I. P. S. Voastră, ne-a călăuzit astăzi aici cu mic, cu mare, cu tineri și bătrâni, să vă salutăm sărbătorește.

Din inimă curată și smerită, din dragoste adevărată în numele poporului român și a școalei române vin a Vă saluta cu un «Bine ați venit», rugând pe bunul Dumnezeu ca să vă țină la mulți ani fericiți spre a putea conduce naia bisericii și așezămintele sfinte la limanul dorit. Să trăiți! Vă rugăm să ne împărtășiți binecuvântarea arhierească».

Aici s'a prezentat și o delegație a bisericii reformate în frunte cu preotul Șt. Bene.

La uşa bisericii I. P. S. Sa a fost întâmpinat de parohul local I. Toma dimpreună cu comitetul bisericesc.

Intrând în biserică I. P. S. Sa a oficiat sfta liturgie, şi deşi corul seminarului nostru care însoţeşte pe I. P. S. Sa era de faţă, aici răspunsurile liturgice nu le-a dat corul, ci au cântat *toţi* credincioşii aflători în biserică, mic şi mare, tiner şi bătrân, conduşi de secretarul Creangă.

Acest mod de participare vie şi activă la serviciul divin a tuturor credincioşilor, cari limba maternă nu o ştiu, a făcut o adâncă impresie asupra noastră.

La finea sftei liturgii I. P. S. Sa a ţinut o pătrunzătoare vorbire mulţimii de credincioşi, cari nu încăpeau în spaţioasa şi frumoasa biserică, lăudându-i pentru tăria lor în credinţa strămbună şi dându-le o mulţime de sfaturi şi învăţături, scoase din isvorul cel nesecat al evangheliei Domnului. Neînţelegând aceşti creştini, români prin statornicia în legea strămnşească, cele vorbite de I. P. S. Sa, le-a fost tălmăcite, pasagiu de pasagiu, în limba maghiară de asesorul L. Triteanu. Cele spuse de I. P. S. Sa au făcut adâncă impresie asupra lor.

E caracteristic faptul, că aceşti oameni, cărora în sec. XVIII şi începutul secolului al XIX, li s'a răpit limba de nemeşii maghiari, ai căror iobagi erau, cu forţa şi ameninţarea, că cel ce va mai cuteza să vorbiască româneşte va fi alungat şi exterminat, prin credinţa în legea strămoşească au rămas legaţi de corpul naţiunii noastre. Maioritatea numelor sunt şi azi româneşti: Radulj, Scurtuj, Neaguj, apoi localităţile: Valea-seacă, Valea strâmbă etc.

După terminarea sfintei slujbe I. P. S. Sa a cercetat arhiva şi protocoalele parohiale, şi a ţinut cu comitetul bisericesc o mică şedinţă foarte instructivă. S'au aflat toate în regulă.

De aci I. P. S. Sa s'a îndreptat către şcoală, unde îl aşteptau elevii şi mulţi credincioşi.

La şcoală I. P. S. Sa a fost salutat de o elevă din cl. V primară cu următoarea bineventare:

«Inalt P. S. bunule Părinte!

Eu, fiica acestei comune, care înainte cu 2 ani n'am ştiut nimic româneşte, în numele colegelor şi colegilor de şcoală vin a exprima bucuria care ne stăpâneşte, în aceste momente, când I. P. S. Voastră, capul bisericii ortodoxe române din Transilvania vă aflaţi în mijlocul nostru. Mulţămirea sufletească a pruncilor binecuvântaţi de Domnul nostru Isus Hristos, pot zice, că n'a fost mai mare, ca a noastră acum, când ne simţim aşa de aproape de I. P. S. Voastră.

Noi copiii acestei parohii am fost fii şi fice vitrege ale neamului, din cauza timpurilor grele peste care am trecut.

In decursul timpurilor am fost aşa de prigoniţi şi umiliţi, încât ne-am fost pierdut aproape tot, chiar şi limba noastră dulce românească, dar totuşi am păstrat un lucru — simţul nostru naţional. Inima noastră totdeauna a simţit româneşte, mulţumită Maicii noastre biserici, care nu ne-a lăsat să ne contopim cu conlocuitorii noştri, ci ne-a păstrat curaţi, ca atunci când soarele va străluci pe cer şi pentru noi, să putem ieşi la lumină.

Şi cu ajutorul lui Dumnezeu făuritorii României Mari au făcut să răsară acest soare, şi noi iată ieşim la lumină.

Precum iasă o plantă care a stat mult timp la întunerec, nu se poate întrema de grabă, aşa şi noi încă n'am putut recâştiga totul ce am pierdut; dar mult puţin cât am recâştigat, venim să vă arătăm, făgăduindu-vă că ne vom năzui să recâştigăm totul.

Sărutându-Vă drepta, Vă rog să aveţi bunăvoinţa de a ne asculta roadele ostenelelor noastre.

Să trăiţi la mulţi, mulţi ani fericiţi».

Eleva ştie deja bine româneşte şi numai accentul maghiar se mai observă. Astfel progresul arătat de învăţătorii noştri din Doboli merită toată lauda şi recunoştinţa noastră.

Elevii au mai executat două cântări în 2 voci cu multă precisiune. A urmat apoi un patrulog despre «Limba românească», o piesă instructivă şi foarte potrivită pentru poporul din Dobolii-de-jos, predată cu mult simţ. S'a mai declamat poesia «Sergentul» de un elev din clasa V.

După exhaurarea programului I. P. S. Sa a lăudat mult pe micuţii copilaşi şi pe dl director Gh. Lincu, pentru silinţa cea mare ce au arătat întru cultivarea limbii noastre. I. P. S. Sa a împărţit apoi elevilor cărţi de rugăciuni.

Ziua de 3/15 Mai

(x) De când ţara ardelenească a avut norocul să revie în stăpânirea locuitorilor săi băştinaşi, nimeni nu ne mai opreşte d'a aduce pe faţă întreg tributul de admirare şi recunoştinţă marilor înaintaşi, cari şi-au sacrificat odihnă şi viaţă pentru a dobândi drepturi şi libertate pe seama unui neam oropsit şi chinuit.

In toate oraşele şi satele mai de seamă ale Ardealului s'a serbat cu profundă evlavie şi în anul acesta amintirea zilei de 3/15 Mai 1848, când doi arhierei: Şaguna dela Sibiu şi Lemeni dela Blaj, conduc ca prezidenţi măreaţa adunare din Câmpia Libertăţii, ear ceilalţi vrednici bărbaţi, tineri şi bătrâni, tălmăcesc grupelor în graiul lor, că începând din ziua aceasta de 3/15 Mai, viaţa în sclăvie trebue să înceteze şi pe plaiurile nenorocitei noastre ţări ardeleneşti....

Pregătiri mari s'au făcut, — ca în fiecare an dela desrobire, — îndeosebi la Blai, unde la chemarea profesorilor şi şcolarilor s'au adunat număroşi elevi, veniţi cu dascălii lor din toate colţurile ţării.

In două zile, Duminecă şi Luni, s'au vizitat locurile şi monumentele istorice; s'au ţinut producţii şi întreceri de gimnastică; după liturghie a urmat ieşirea imposantă la Peatra Libertăţii, cu vorbiri patriotice, parastas pentru eroii anilor din revoluţie, un izbutit concert, ear în seara din urmă dans vesel pentru tinerimea întrunită cu acest prilej.

Sărbările, în care tinerimea noastră şcolară a văzut că faptele moşilor şi strămoşilor săi nu se dau uitării, au fost şi de astădată deplin reuşite.

Programul

Vizitaţiunii canonice a P. S. Sale Episcopului Nicolae al Clujului, în protopopiatele Turda, Lupşa, Abrud şi Câmpeni.

1. Plecarea dela Cluj Sâmbătă, 7/20 Mai 1922 ora 2 şi jumătate p. m.

2. Sosirea la Turda 7/20 Mai 1922 ora 5 p. m. Vecernie în biserica noastră din Turda. La 6 ore vizitarea liceului, şcoalei de fete şi spitalului.

3. Duminecă, 8/21 Mai serviciu divin festiv (9—11 şi jum.) Recepţiuni la casa judeţului. Masă comună, la ora 1 a. m. Vizite la reprezentanţii autorităţilor (5—6) şi vizitarea cancel. protop.

4. Luni, 9/22 Mai, parastas la mormântul lui Mihai Viteazul. Cercetarea bisericilor din Sânmihai, Buru, Lungeşti, Ocolişul-mare (cu doxologie) 8—12. Cercetarea bisericilor şi a poporului din Sălciua de jos şi sus 3—5 p. m.

5. Marţi, 10/23 Mai, în parohia protopopească Baia de Arieş serviciu divin, recepţii, vizitarea cancelariei protopopeşti.

6. Miercuri, 11/24 Mai parohia Lupşa a. m. serviciu divin, cercetarea cancelariei oficiului parohial, după masă plecarea la Abrud.

7. Joi, 12/25 Mai, în Abrud serviciu divin, parastas pentru eroii căzuţi în războiu pentru desrobirea neamului, recepţii, masă comună.

8. Vineri, 13/26 Mai, cercetarea bisericilor şi parohiilor Cărpiniş şi Bucium.

9. Sâmbătă, 14/27 Mai, vizitarea cancel. protopopeşti; Plecarea la Cărpiniş şi sosirea la 4 ore p. m.

10. Duminecă, în 15/28 Mai, a. m. serviciu divin în biserica din Câmpeni, recepţiuni şi masă comună; d. a. producţiunea elevilor dela şcoalele medii din Abrud.

11. Luni, 16/29 Mai, vizitarea parohiilor Ponorel, Vidra medie, Vidra de jos şi Vidra de sus şi cercetarea casei lui Avram Iancu.

12. Marţi, 17/30 Mai, vizitarea bisericii din Săcătură şi Albac cu serviciu divin pentru martirul Horea; vizitarea cancelariei protopopeşti din Câmpeni.

Miercuri, în 18/31 Mai 1922, înapoiarea la reşedinţa episcopească.

Ziarele pentru popor

Ştirile şi informaţiile, ce le citim aproape zilnic, sânt publicate şi comentate cu atâta profusiune, încât ar trebui să ne îngrijorăm de viitorul ce ne aşteaptă.

Indeosebi unele din foile noastre populare nu încetează cu înveninarea sufletelor ţărănimii. Dnii redactori şi scriitori ai acestor organe, dacă au înaintea ochilor, că nu vor să dea foc la moară pentru a stârpi şoarecii, să binevoiască şi să se coboare la sate şi să vadă rezultatul muncii lor.

In cele mai dese cazuri, scrisul «democratic» al unor astfel de foi se reduce la ambiţii personale, care în timpuri critice turbură şi mai mult spiritele agitate.

Ce însemnează apelul cutărei foi, ca credincioşii unei biserici să treacă la altă confesiune, pentrucă unii preoţi au făcut propagandă electorală?

Ce însemnează provocarea la boicotarea şi la necercetarea bisericii şi a şcoalei?

Ce va să zică terfelirea, care nu mai încetează, a protopopilor, preoţilor, învăţătorilor, secretarilor?...

Eată la ce josnicie au ajuns unele ziare pe care, durere, le girează şi le menajează bărbaţi cu trecut frumos şi dela cari se aşteaptă şi în viitor o lucrare *constructivă*.

Ei însă, în patima lor, — să zicem explicabilă, dar nu îndreptăţită, — nu se pot înălţa din politica orăşelului lor şi a jurului, pentru a privi situaţia din alt punct de vedere.

Urmările agitaţiei *nu* au efectul dorit. Credincioşii nu trec la altă religie, ci se fac — pocăiţi. In sfintele sărbători ale Invierii, cum am aflat, s'au făcut pocăiţi vre-o câţiva inşi în urma apelului unei foi poporale contra preoţilor.

Patronul unei astfel de foi, o personalitate cunoscută în toată ţara, a râs cu satisfacţie la această veste...

Roadele agitaţiei pot deveni desastroase: dar ele se vor sparge şi în capul demagogilor, pentrucă timpul trece, prorocilor mincinoşi li se va tăcî limba, şi li se va învechî cântecul.

Poporul are să se desmetecească, pentrucă azi nu se dă luptă între român şi neromân, ci între român şi român.

Intrebarea e numai aceea, care este mai bun român, care are minte mai luminată de a organiza şi a conduce destinele ţării? Dar, în acest scop, nu trebue să facem apel la patimile poporului de rând.

Scriitorii foilor poporale să fie deci mai moderaţi în vorbele lor; — altfel, spre părerea noastră de rău, vom fi necesitaţi a lua măsuri împotriva organelor de publicitate, care îşi continuă lucrarea destructivă în mijlocul satelor noastre. *Nivo.*

Exproprierea şi împroprietărirea în Ardeal

Primim următorul comunicat:

Potrivit ordinului dlui Ministru al Agriculturii lucrările de expropriere şi împroprietărire se încep în părţile ardelene cu data de 10 Maiu st. n. a. c. Aceste lucrări se vor face atât la moşiile statului şi la moşiile persoanelor juridice, cât şi la celelalte moşii care cad sub expropriere.

Comisiile de expropriere şi împroprietărire şi consilierii agricoli au primit ordine şi instrucţii în privinţa executării acestor lucrări dela Direcţiunea Generală a Ministerului Agriculturii şi a Comitetului Agrar din Cluj.

In judeţele Sibiu şi Făgăraş, atât dl consilier agricol al acestor judeţe cât şi dnii prezidenţi ai comisiilor judeţene şi de ocol au luat toate măsurile ca în amândouă judeţele să se înceapă imediat lucrările pentru expropriere şi împroprietărire.

In judeţul Sibiu s'a şi fixat termin pe ziua de 10 Mai, în care comisia de ocol lucrează în comuna Turnişor.

In judeţul Făgăraş în circumscripţiile Făgăraş, Arpaş, Şercaia şi Zerneşti s'au luat deasemenea toate dispoziţiile ca comisiile să înceapă lucrările imediat la moşiile statului, în conformitate cu ordinele Ministerului Agriculturii, urmând apoi exproprierea şi împroprietărirea şi la celelalte moşii expropriabile.

Credința și biserica noastră

— Cuvinte rostite la concursul de paroh în parohia ortodoxă română din Aiud, de Pr. Iosif Pop —

După organizația șaguniană a bisericii noastre ortodoxe ardelene, credincioșii au dreptul de a-și alege pe preotul lor. Prin aplicarea acestui principiu de constituționalism, marele spirit organizator al mitropolitului Șaguna a voit să facă din instituția divină a bisericii noastre un organism viu, național și democratic, capabil de progres intelectual și moral. Potrivit acestui principiu s'a publicat concurs pentru întregirea postului de paroh în această din nou înființată parohie ortodoxă, urmând ca ceice reflectează la sarcina acestei demnități să se prezinte pentru a fi cunoscuți.

Dați-mi voie deci, ca după rugăciunea ce am înălțat-o către Dumnezeu împreună, în acest lăcaș de închinare, cu așa de modeste condiții de aranjament bisericesc, — să folosesc acest prilej al prezentării mele aici pentru a spune câteva cuvinte despre problema religioasă în general și a scoate la iveală însemnătatea problemei religioase creștine, și a bisericii noastre ortodoxe, pentru neamul nostru, mai ales aici în Ardeal, unde am fost atât de vitreg tratați veacuri dearândul.

Religiunea, în esența sa, este legătura sufletească a omului cu Ființa supremă, o părtășenie cu viața supranaturală. Ca element central al vieții noastre sufletești, religiunea îmbrățișează toată ființa noastră, exprimând tot ce este mai înalt, mai nobil, mai ideal în sufletul omenesc. In domeniul cugetării, religiunea ne îndreaptă gândirea spre culmile idealului de cunoaștere a Ființei supreme; în domeniul sentimentului, religiunea își află expresiunea prin artă — ea este chiar leagănul primitiv al artei; — ear în domeniul voinții religiunea este îndreptarul vieții morale.

Dar religiunea nu este numai un bun particular al vieții sufletești, ci și o forță socială de primul ordin, pe care o aflăm în tot locul, unde s'a putut înfiripa o societate omenească și a cărei origine este tot atât de veche, pe cât de veche este societatea omenească.

Plutarh zice în această privință:« Priviți pe suprafața pământului, veți găsi orașe fără întăriturí, fără științe, fără cârmuitori; veți vedea oameni fără locuințe statornice, cari nu știu întrebuințarea monetelor, cări n'au idee despre arte. Dar, nu veți găsi nici o societate omenească fără *credințe* în divinitate, niciun oraș, în care să nu se afle sanctuar, fără rugciuni sau jertfe.»

Religiunea a stat todeauna ca element indispensabil la baza ori cărei organizații sociale; căci fără religiune, zice Cicero, n'ar fi posibilă încrederea oamenilor între dânșii, n'ar fi posibilă ideea de dreptate și ne îndoim dacă peste tot ar fi posibilă existența unei societăți omenești.

Statul, care este forma superioară de organizație socială, nicăiri nu și-a început existența pe baza de teorie abstractă de drept; dar todeauna și pretutindenea și-a avut temelia în *religiune*, cu care, mai ales în primul său stadiu de desvoltare, a mers mână în mână.

Concursul, pe care îl dă religiunea statului pentru menținerea respectului către legalitate și justiție, este atât de considerabil, încât, dacă se paralisează influința ei, societatea și statul sânt amenințate în existența lor.

Este adevăr, dovedit prin experiență, că nu numai înlăturarea religiunii din viața omenească, ci chiar și slăbirea sentimentului religios a adus decadența moravurilor și în urmă, descompunerea societăților și a statelor.

Dacă aceste considerații se pot face cu privire la religiune în general, ele sânt cu atât mai vârtos adevărate, când este vorbă de forma religioasă cea mai perfectă, de religiunea *creștină*, așa precum este revelată prin Mântuitorul Is. Hs. și Evanghelia sa.

Cu ivirea Mântuitorului o uriașă schimbare s'a făcut în lume. Istoria nu cunoaște eveniment mai însemnat decât acesta, care să fi produs mai adânci și mai statornice schimbări în evoluția omenimii. Steaua luminoasă, ce s'a arătat la nașterea lui Isus, a fost simbolul prevestitor al unui nou ideal, care a arătat drumul, pe unde avea să meargă omenimea de aici înainte.

Acest ideal a adus lumina cea *adevărată* pentru sufletul însetat al omenimii și a înoit și sfințit viața prin puterea credinții și prin căldura dragostei.

Deodată cu idealul creștin «o putere nouă, un element de viață, până atunci necunoscut, se introduce în istoria sufletului omenesc. Este puterea de prefacere a credinții, a adevărului și harului religios; e forță creatoare de suflete renăscute, de caractere creștine.»

Dar, valoarea oricărei noui învățături se poate aprecia după roadele pe care le-a adus. Și, minunate roade a adus idealul propoveduit de Mântuitor și de Evanghelia sa. In mijlocul unei societăți cufundate în păcate și pornite spre destrămare, se ivește creștinismul tânăr și plin de vigoare. In fața plăcerilor viționse el opune asprimea virtuții; în fața brutalității și a egoismului — iubirea și abnegația.

«Pentru prima dată volnicia trebuie să se oprească în fața sanctuarului conștiinții. Căci, «trebuie a asculta pe Dumnezeu mai mult decât pe oameni» — zic apostolii lui Hs. (Faptele ap. 5, 29) Și nu un om fanatic și stăpânit de o idee fixă, ci milioane de creștini, blânzi și pașnici, mai bucuros se expun celor mai crâncene persecuții și primesc cu răbdare moartea de martiri decât să și calce conștiința.

Apostolul Pavel, pătruns de conștiința unei înalte chemări, privește suferințele în față cu aceste cuvinte: «Duhul... mărturisește mie, că legături și necazuri mă așteaptă, ci de niciuna din acestea nu bag seamă, nici am sufletul meu mai scump decât mine însumi, numai să plinesc calea mea cu bucuria și slujba, care am luat dela Domnul Isus, a mărturisi Evanghelia darului lui Dumnezeu» (Fapt. ap. 20, 23—24).

Aceeaș însuflețire pentru credință, acelaș curaj eroic, fără seamăn, l-au arătat cele dintâi generații de creștini, care erau în stare să cânte imnuri de preamărire în mijlocul celor mai grozave torturi. Căci erau suflete alese, caractere purificate în focul curățitor al suferinții, prin puterea tainică a credinții în Dumnezeu. A fost atunci un triumf al spiritului asupra materiei, cum în istorie nu s'a mai pomenit. (Rev. Teol. an. IV. nr-ul 1).

Din terenul udat cu sângele martirilor s'a înălțat triumfătoare Evanghelia creștină. Ear mai târziu, când prigonirile au contenit și au urmat timpuri mai prielnice, s'a organizat și instituția bisericii creștine, ca păstrătoarea și propoveduitoarea Evangheliei creștine.

Și dacă, în desvoltarea bisericii creștine, istoria a înregistrat pe lângă timpuri de lumină și înălțare și timpuri mai puțin luminoase și de sfășieri religioase — fapt este, că biserica creștină a adus incontestabile resultate bune culturii, atât în timpurile liniștite, cât și în timpul luptelor religionare, pentru fiecare popor, care a primit Evanhgelia creștină. — (Va urma).

Concertul meseriașilor români

Reuniunea meseriașilor români din Sibiu învită la Concertul împreunat cu declamațiuni și joc, ce va aranja *Duminecă la 21 Mai stil nou 1922*, în sala mare dela «Unicum». Dirigent: N. Oancea, prof. Inceputul la 8 ore seara. Biletele de intrare se află de vânzare începând de Joi 18 Mai la Librăria arhidiecezană și în seara concertului la cassa. O parte din venitul curat se dă pentru nenorociții din Lupeni. Prețul de intrare: Rezervat: 20 lei. Loc I, 15 lei. Loc II, 10 lei. Loge parter pentru 4 persoane 70 lei. Loge dreapta pentru 5 persoane 80 lei. Locurile din balcon: rândul I, 15 lei, rândul II, 12 lei, rândul III, 10 lei. Loc de stat: 8 lei. Insignii de dans 10 lei. Plus impozitul către stat.

Programul:

1. *a*) G. Muzicescu: Marș Regal, *b*) A. L. Ivela: Ghiocei și Viorele, coruri mixte. 2. G. Coșbuc: Pașa Hassan, decl. de Cornel Axente. 3. *a*) G. Scheletti: Ce te legeni codrule, *b*) G. Stefănescu: Mândruliță dela munte, cântate de dna M. Stanciu. 4. *a*) I. Vidu: Nu mi place, *b*) Imi place, coruri mixte. 5. P. Dulfu: In mâni cu ramuri verzi, declamată de Emilia Poponea. 6. *a*) D. Tagliafico: Așa ești de frumoasă, *b*) T. Brediceanu: Spune mândr'adevărat *c*) Turturea din valea seacă, cântate de dl I. Stanciu. 7. Alex. Flechtenmacher: Uvertură românească, executată de orhestră. 8. *a*) G. Stefănescu: Imnul Coroanei, *b*) I. Brătianu: Frunză verde de rogoz, *c*) I. Vidu: Coasa, coruri mixte. 9. I. Mureșanu: Cum n'ar fi fost, duet cântat de dna Marioara Stanciu și dl I. Stanciu. 10. G. Coșbuc: Ziua învierii, declamată de Dumitru Axente. 11. *a*) F. Schubert: Păstorul pe stâncă *b*) St. Iulian: Plânge Bistrița, cântat de dl I. Stanciu. 12. Rob. Schumann: Popasul țiganilor, cor mixt cu acompaniament de orhestră. După concert urmează dans.

Convocare

Despărțământul Viștea al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român își ține adunarea cercuală generală în *Porumbacul de sus* Joi la 25 Mai 1922.

Progam:

1. Participare la slujba Dumnezeiască.
2. Cuvânt de deschidere.
3. Raportul secretarului și casarului.
4. Raportul representanților agenturilor.
5. Alegerea comisiunilor pentru înscrierea de memebri.

După amiazi:

Excursie la cimitirul eroilor. Parastas pentru soldații căzuți aici; Conferință; Coruri și declamări; Raportul comisiilor pentru înscriere de membri; Reconstituirea comitetului cercual; Propuneri și interpelari; Inchiderea adunării.

Seara producțiune sub conducerea învățătorilor.

Rog cu inzistență pe toți membrii cari aparțin desp. nostru, să ia parte la adunarea cercuală, considerând indatoririle culturale ca unele dintre primele datorii către neam și țară.

Viștea de jos, 8 Mai 1922.

Pr. *Pavel Borzea*,
dir.

Știrile zilei

Principele Carol, Principesa Elena și Principele Mihai au sosit dela Atena, mergând direct la Sinaia, unde și-au luat reședința.

Din Veseud ni se scrie: Duminecă, în 24 April st. v. a. c. preoții din cercul I. religios al despărțământului Mediaș al Asociației clerului au servit în sobor în biserica din comuna *Veseud*, în fața unei mari mulțimi de credincioși din comună și jur, cari cu evlavie au ascultat serviciul oficiat, precum și predica rostită de Pr. A. Suciu. După terminarea sftei liturghii s'a celebrat parastas întru amintirea fie iertatului fost preot în loc, N. Russu, cu care ocaziune Pr. T. Holerga cu alese cuvinte pune la inimă celor de față să păstreze și cultive cu drag învățăturile sf. noastre biserici pe cari Pr. N. Russu, în decursul păstoririi sale de 21 de ani, le-a sădit în inima lor. La ora 2 d. m. s'a oficiat vecernia, după care toți cei de față au ieșit în progadie, lângă mormântul Pr. N. Russu, unde s'a servit sfințirea apei și s'a rostit molidvele prescrise pentru sfințirea de cruci, stropindu-se crucea, ridicată de văduva Victoria Russu, întru amintirea fie iertatului său soț, precum și toți credincioșii cu apa sfințită. Cu această ocaziune a rostit o instructivă predică, despre îngrijirea cimitirelor și însemnătatea mormintelor, Pr. Ch. Marcu.

† **Constantin Furtună** si-a dat sufletul, după grea suferință, în mânile Creatorului, împărtășit fiind cu Sf. Taine, în 9 Mai 1922, în al 35-lea an al vieții, după 10 ani de fericită căsătorie. Rămășițele pământești ale decedatului s'au depus spre veșnică odihnă în 11 Mai în cimiterul capelei ort. rom. din Groaveri-Brașov. Odihnească în pace!

Revistă nouă. Primim nr. 2. din *Credința*, o bună revistă de cultură religioasă și națională, publicată de Societatea preoților ortodocși din Bucovina. Apare de două ori pe lună. Abonamentul 30 lei pe 1/2 de an. Redactor-Prof.: N. Cotos, Cernăuț, strada Flondor 49.

Numărul cârciumelor din Ardeal s'a înmulțit considerabil, față de perioda de dinainte de răsboi. Prin legile în vigoare, în Ardeal se stabilește că nu poate fi mai mult de o cârciumă la 500 de locuitori; acum avem o cârciumă la 200 de locuitori. Față de această stare, care primejduește situația morală a locuitorilor, și la intervențiile autorităților bisericești, directoratul finanțelor va revizui în curând acordarea licențelor de băuturi, reducându-le.

Balalul școalelor române din Sibiu, anunțat pe ziua de 20 Mai c., se amână pe *Sâmbătă în 27 Mai n. c.* *Comitetul aranjator.*

Convenire colegială. Frații colegi absolvenți ai cursului teologic din 1912 la Sibiu sânt rugați a participa la convenirea colegială pe ziua 8/21 Mai 1922. — Celelalte ziare ardelene sânt rugate a reproduce acest apel. Pesac, la 7 April 1922. *Pr. Grigorie Vermeșan.*

Carte extrem de tendenţioasă ni se trimite la redacţie: Istoria bisericii creştine universale cu deosebită privire la istoria bisericii române cu Roma, de Ioan Georgescu, lucrare «aprobată de autorităţile bisericeşti» şi tipărită în Blaj, 1921. Dl G. Bogdan-Duică, profesor universitar, într'o critică publicată în *Patria* din Cluj, dă autorului o bine meritată lecţie de a face istorie pe seama şcolarilor.

Destituire. Secretariatul general de culte din Cluj a destituit din posturile lor 25 de învăţători maghiari confesionali din judeţul Sălajului. Cauza acestei destituiri e că învăţătorii au propus în şcoală istoria statului maghiar în locul istoriei statului român, folosindu-se de manualele vechi ungureşti. Presa maghiară, din Cluj scuză pe învăţători, pe motivul că ei au procedat cu bună credinţă propunând istoria maghiară în conformitate cu planul de învăţământ aprobat de autoritatea lor superioară bisericească.

Bunurile bisericeşti din Rusia. In faţa tribunalului din Moscova se desfăşoară procesul împotriva patriarhului rus Tifon şi a altor preoţi, acuzaţi de a nu fi dat ascultare decretului sovietic în afacerea confiscării bunurilor bisericeşti.

In «Biblioteca meseriaşului român» editată de «Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu» au apărut următoarele 2 broşuri în a doua ediţie: 1. Nr. 2. «*Pribegii*», comedie în 2 acte, localizare după Nestroy de Dr. Sebastian Stanca. Preţul 5 Lei, plus porto poştal 1 Leu. 2. Nr. 4. Bucoavnă n'a învăţat şi umblă la însurat, sau «*Vlăduţul mamei*», comedie într'un act de Lupean. Preţul 4 Lei, plus porto poştal 1 Leu. — Se pot procura dela Reuniunea meseriaşilor, Sibiu, str. Brukenthal Nr. 17, precum şi dela toate librăriile din Sibiu.

Nr. 7—1922. (85) 1—3

Concurs

Pentru intregirea parohiei urbane ortodoxe române **Zălau** aparţinătoare protopresbiteratului Unguraş, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele impreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor dele stat.

Alesul va fi obligat să provadă catehizarea elevilor noştri dela toate şcolile de ori ce categorie din Zălau, şi să îndeplinească şi datoria de preot al garnizoanei din acest centru.

Reflectanţii la acest post îşi vor înainta în terminul deschis cererile provăzute cu documentele prescrise la oficiul protopresbiteral al tractului Unguraş, şi pe lângă observarea dispoziţiilor reglementare până la publicarea terminulni de alegere să pot prezenta în parohie în vreo Duminecă sau serbătoare spre a funcţiona şi a face cunoştinţă cu credincioşii. —

Zălau, 13/26 April 1922.

Ioan Ciupe m. p.
prez. com. parohial.

Ioan Luca m. p.
notar com. parohial.

Nr. 158—1922. Văzut.

Unguraş, 17/30 April 1922.

Ioil Ghiuriţan
protopresbiter

Cum se vindecă Reumatismu şi Gutta

este o broşură foarte interesantă şi instructivă. Acolo veţi găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de şeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum şi modul lor de vindecare. Această broşurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereţi chiar astăzi această broşurică, prin o cartă postală adresată la

FARMACIA VOREL din Piatra-N.
Moldova

(72) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei, de cl. II. **Bod**, protopopiatul Braşov, să publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiei dela stat.

Cei ce doresc a ocupa acest post îşi vor înainta cererile de concurs oficiului protopopesc al tractului Braşov, în terminul legal şi se vor prezenta, pe lângă observarea dispoziţiilor reglementare, în vre-o Duminecă sau sărbătoare, pentru a face cunoştinţă cu poporul.

Braşov la 11/24 Aprilie 1922.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al tractului Braşov.

Ioan Hamzea
protopop.

Nr. 69/922. (49) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune lângă neputinciosul paroh Eustatiu Cibu, în parohia de clasa I **Dala-română**, protopresbiteratul Sebeşului, se publică concurs cu terminul de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Dotaţia: jumătate din venitele fasionate în coala B. pentru salarul dela stat.

Concurenţii au să-şi înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, în terminul statorit, subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi să se prezenteze cu observarea dispoziţiilor Regulamentului pentru parohii, înainte de alegere, poporului în biserică spre a celebra, respective a cuvânta şi cânta.

Oficiul protopresbiteral al Sebeşului în înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Sebeş, 8/21 Martie 1922.

Sergiu Medean
protopop

Nr 102/922 (73) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din nou înfiinţata parohie de cl. II. **Aninoasa** în protopresbiteratul Haţegului se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile provăzute cu documentele necesare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi a-se presenta în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Haţeg, la 24 Aprilie 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. român al tractului Haţeg în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. C. Popescu
protopop.

Spectacole în Sibiu

La Apollo, în 18 şi 19 Mai: Dramă în 5 acte de George Ohnet, în primul rol cu Fr. Bertini. In curând: *Cesar Borgia*, mare film istoric.

Vila Ţinte în Ocna-Sibiului

vis-à-vis de scălzi, constătătoare din 8 odăi mobilate, o sală mare şi două bucătării, favorabilă şi pentru restaurant, se închiriază pentru lunile de vară. (71) 5—10

Detalii se pot afla tot acolo.

La Librăria arhidiecezană din Sibiu se află în depozit spre desfacere broşurele din «Bibliotecele»:

27. Nouă

Nr. 8. Wells H. G.: Răsboiul aerian I.
Nr. 9. „ „ „ „ „ II.
Nr. 10. Serav Matilda: Mama vitregă.
Nr. 11. Turghenev I.: Hangiul—Faust.

28. Noastră

Nr. 3—4. Coşbuc G.: Versuri şi proză.
Nr. 7. Hodoş Z.: Intocmai. Comedie.
Nr. 48. Hodoş E.: Petrecere şi învăţătură.
Nr. 49. Hodoş E.: „ „ „
Nr. 56. Hodoş E.: Frunzuliţe din răsboi.

29. Naţională

Nr. 7. Vasiliu Bacău: Viaţa şi moartea.
Nr. 39—41. Vasiliu Bacău: Libertatea. Vulcanii. Educaţia pop.
Nr. 42—44. Vasiliu Bacău: Bucovina. Cutremurile de pământ. Foloasele călătoriilor.
Nr. 45—47. Vasiliu Bacău: Menirea armatei. Civilizaţia greacă şi romanii. Insemnătatea comerţului.
Nr. 48—50. Vasiliu Bacău: Aromânii. Omul preistoric. 24 Ianuar.
Nr. 54—56. Vasiliu Bacău: Bulgarii. Foloasele Chimiei. Solidaritatea.
Nr. 57—59. Vasiliu Bacău: Apărarea naţională. Ruşii. Sgârcenia.
Nr. 60—62: Vasiliu Bacău: Imbunătăţirea soartei ţăranilor. Intâile popoare ale Europei. Răspândirea culturii.

30. Orizontul

Nr. 7. Lombrosso C.: Hipnotism şi spiritism.
Nr. 8—9. Richet Charles: Omul stupid.

31. Pagini alese din scriitorii români

Nr. 1. V. Alexandri: O primblare în munţi.
Nr. 2. I. Creangă: Moş Nichifor Coţcarul.
Nr. 3. M. Eminescu: Poezii.
Nr. 4. I. Brătescu-Voineşti: Nuvele.
Nr. 5. I. L. Caragiale: O făclie de Paşte. La conac.
Nr. 6. V. Alexandri: Ostaşii noştri.
Nr. 7. M. Eminescu: Luceafărul. Călin.
Nr. 8. P. Ispirescu: Ileana Sinzeana.
Nr. 9. V. Alexandri: Dan căpitan de plai. Grui Sânger.
Nr. 10—12. Ispirescu P.: Stefan cel mare.
Nr. 13. Caragiale I. L.: Cănuţa om sucit. Proces verbal.
Nr. 14. Creangă I.: Moş Ioan Roată. Ivan Turbincă.
Nr. 15—16. Coşbuc G., St. Iosif şi I. Ghica: Tudor Vladimirescu.
Nr. 17. Ghica Ion: Despre muncă.
Nr. 18. Eminescu M.: Făt frumos din lacrimă.
Nr. 19. Coşbuc G.: Dintr'ale neamului nostru.
Nr. 20. Sadoveanu M.: Povestiri.
Nr. 21. Ghica Ion: Scrisori către V. Alexandri.
Nr. 22—23. Bolintineanu etc.: Isus Mântuitorul.
Nr. 24—25. Ispirescu P.: Istoria lui Mihai Viteazul.
Nr. 26. Pann A.: Istoria lui Arghir şi Anadam.
Nr. 27. Maior Petru: Extrase din operele sale.
Nr. 28. Caragiale I. L.: Hanul lui Mânjoală.
Nr. 29—30. Eminescu M.: Sărmanul Dionis.
Nr. 31. Alexandrescu Gr.: Poezii (Seria I).
Nr. 32. Negruzzi C.: Alexandru Lăpuşneanu.
Nr. 33. Vlahuţă Al.: Nuvele.
Nr. 34. Coşbuc G.: Poezii.
Nr. 35. Odobescu A.: Moţii. Răscoala românilor sub Horia.
Nr. 36. Caragiale I. L.: Schiţe.
Nr. 37. Anghel D.: Nuvele şi amintiri.
Nr. 38. Sadoveanu M.: Nuvele şi povestiri.
Nr. 39. Bălcescu N.: Din istoria lui Mihai Viteazul.
Nr. 40. Cerna P.: Poezii.
Nr. 41. Vlahuţă Al.: Nuvele.

Reclama este sufletul comerţului

Redeschis! Redeschis!

American Bar **Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 7—9**

Bufet de primul rang. — Vinuri naturale. — In fiecare seară concert. — Deschis toată noaptea. — Serviciu prompt. — Preţuri solide.

(84) 1—1

Proprietarul

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII” SIBIU

Anul LXX Sibiu, 6/19 Mai 1922 Nr. 36

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Puțină psihologie religioasă

Intre noi și între străini este deosebire mare în ceeace privește judecata asupra factorilor, cari promovează sau împedecă desvoltarea vieții religioase.

La noi, dacă cutare pătură socială, sau cutare oraș sau sat lasă mult de dorit în ce privește religiositatea, verdictul este repede gata: Preoții sau preotul cutare poartă vina, nu are inimă de apostol, nu muncește destul, nu cunoaște, nu se interesează de nevoile sufletești ale păstoriților săi!

Nu încape îndoială, și preotul poate să poarte vina pentru mentalitatea și faptele turmei sale, — dar în anumite margini, pentrucă sânt alte împrejurări și alți factori cari independent de voia și munca preotului influințează spre bine ori spre rău viața sufletească a credincioșilor săi.

Sociologia și statistica sânt astăzi științe, care au descoperit norme, legi după care se desfășură viața socială, și față de care o voință și o cultură personală va putea să facă foarte puțin.

Avuția influențează oamenii într'un fel, sărăcia într'altul. Clima, terenul, viața economică, comerciul, industria, năravurile, care prin vechimea lor au primit un fel de sancțiune încing sufletele cu brâu de fer, peste care un poți străbate ușor. «Vorbă să fie, vor zice mulți cari privesc sufletul omului ca o ceară caldă, pe care poți să o modelezi cum îți place. Nu cumva la urma urmelor preotul ar putea fi scuzat de orce răspundere?»

Nu, asta nu o zic nici eu, însă ceeace afirm cu tot curajul creștinesc, este faptul că lumea care ne judecă cu multă severitate, ori nu cunoaște, ori nu vrea să cunoască greutățile cu care ne luptăm noi preoții, când e vorba de cârma sufletească a credincioșilor, și poate nici noi nu ne dăm seama de imponderabiliile sufletești, care ne stau în cale. Și e sigur, privind viața noastră bisericească, că toți preoții cunoaștem din studiile noastre mai bine ori mai rău, pe Hristos; însă, deosebită onoare excepțiunilor, cei mai mulți nu cunoaștem pe dinlăuntru turma credincioasă. La vârsta de 24—30 ani după ce am trăit într'o atmosferă ideală, care ne-a lăsat să intrevedem prea puțin ce forțe sânt patimile și interesele omenești, sântem așezați în fruntea unor oameni și credincioși, cari privesc și judecă viața cu altă măsură, cu altă experiență, decât noi.

In școală, a trebuit să vezi pe Hristos și pe apostoli așa cum au fost, luminați, energici până la moarte pentru triumful adevărului. Aceste figuri mari și sfinte nu s'au abătut nici un fir de păr dela credința lor; acolo unde au trebuit să mângâie, au mângâiat cu dragă inimă; unde au trebuit să tămăduiască, au tămăduit, rupți de foame și de sete și fără adăpost; dar și acolo unde au trebuit, în interesul sănătății sufletești, să descopere mișelia fariseilor și cărturarilor, au descoperit-o și au lovit o fără milă.

Și acum să ne întoarcem ochii, dela acest tablou admirabil, la preotul nostru tinăr sau bătrân, și întrebați-i blânzi și liniștiți cum au făcut ei în viață? De ce s'au ținut mai mult: de tactica lui Hristos și a apostolilor, sau de tactica oamenilor, cari sânt de părerea că mai bine să rămână o bună porțiune de adevăr în întunerec, decât să fi fără tact pastoral, și să superi pe cineva de dragul adevărului. Suprema înțelepciune pastorală este să-ți păstrezi turma și dacă poți să o mărești, indeferent cum va fi viața pe dinlăuntru a turmei. Tragedia a fost și este aici, întrebarea încă e deschisă și nerezolvită ce ideal să dăm preotului să rămână credincios acelei atmosfere calde, frumoase și idealiste din școală, să se acomodeze în sus către Hristos, sau să fie cu tact și să cedeze din convingerea lui azi una, mâne alta, și să se acomodeze în jos oamenilor pe cari îi păstorește, să slujească la doi domni, cum va putea și cum va ști. Să vă aduc un exemplu ca să fiu înțeles: Intr'o seară stam de vorbă cu un preot mai bătrân și discutam chestii sufletești, și eu îl ascult cu drag. Imi povestește întâmplări din o viață preoțească de a noastră de aproape 40 de ani. Mi-a spus tot, cum nu i-a rodit țarina, cum și-a câștigat cu lacrimi și cu sudoare o căsuță, cum a umblat rupt, cum și-a crescut copiii cu chin și vai, cum a fost și el odată tinăr, oacheș și subțirel, cu ochii și inima înflăcărată, și cum a crezut și el că are să fie al doilea «popa Tanda», și din povestirea lui văd că viața l-a îngenunchiat treptat până s'a ales din el acest om bătrân cu fruntea încrețită de gânduri, cu fața blândă, osoasă și suptă de necazuri. Să-mi spui drept, Părinte, ce ai făcut sfinția ta în viață, ai vorbit cu îndrăzneală creștinească, sau ai tăcut și ai răbdat și te-ai împăcat cu împrejurările din sătișorul dtale? «La început am vorbit, am voit să înoesc și să premenesc toate; dar după aceea am tăcut și am răbdat și m'am împăcat cu viața așa cum este. In satul meu, precum vezi, este o familie mare și numeroasă care a dominat înaintea mea și va domina și după mine. Preotul care va veni în urma mea de se va lăsa răpit de idealuri și nu se va acomoda, cum m'am acomodat eu, va fi strivit».

Acesta este un exemplu, și eu mai cunosc zece; și acum să ne întrebăm unde este libertatea de acțiune a preotului nostru, care este legat cu aceea ce este esențial în viață, cu pânea, de popor. Vor iubì preoții noștri pe Hristos, vor iubì biserica, însă își iubesc și aceea ce este firesc să-și iubească, și familia lor.

Ne dăm noi seama, că preotul nostru, ca Gulliver în țara piticilor, este legat pe loc cu mii de firicele, care toate la un loc luate fac o legătură puternică...

Preotul nostru trebue făcut independent, față de ori și cine; să-i deslegăm mânile și picioarele ca ale lui Lazar, care a ieșit din mormânt, și să-l lăsăm să meargă. Preotul nostru dela sate, care azi a împrumutat cele de lipsă dela unul, mâne dela altul și care este supusul votului obștesc, nu va putea să aibă curajul pe amvon și în scaunul mărturisirii, ca alți preoți, cari sânt stăpâni în biserica lor. Preotul va trebui să fie umil și blând unde se cere, dar el va trebui și fie mândru și neînduplecat în multe împrejurări ale vieții. Ei, și această libertate de gândire și de acțiune preotul nostru nu o are, pentrucă pe acela care te hrănește nu-l poți cârmuì și judeca fără nici o înrâurire. Beneficiul preotului și drepturile lui, așa cum sânt astăzi, nu sânt chestiuni de administrație bisericească, ci catexohen probleme sufletești.

E primăvară frumoasă pe la noi, au sosit cocostârcii și rândunelele, și după aceștì soli ai primăverii o să sosească pompă prea frumoasă. Grădinile și livezile s'au albit, dar nu de neauă, ci de flori albe și fragede. Și acum, când toată suflarea părăsește satul și iese la lucrul câmpului, îmi încep și eu preumblările. Când mă obosesc, mi-e drag să mă opresc la hotarul satului, și privesc cu admirație. Barda e grea, dar lovește cu siguranță, măestrul e sigur de lemnul lui: unde dă acolo se creapă. Boabe grele de sudoare curg de pe fruntea lui, — dar la urmă are mângâerea că lemnul s'a supus, a luat forma care i-a plăcut lui, și va servì scopul pentru care l-a menit. Vorbim de vreme, de necazuri, de Dumnezeu și de oameni; la urmă măestrul admite, că e mai grea meseria mea decât a lui. Rotarul cunoaște fiecare lemn, și numai pe acela îl primește despre care e convins, că se poate folosì pentru roate, pentru inimă la car; — dar eu nu pot cunoaște materialul pe care trebue să-l lucrez. De câteori fețele cele mai evlavioase acopăr inimi înrăite, de câte ori sub limba care vorbește dulce, se

ascunde veninul! Rotarul meu lucră cântând şi asudând, şi când vine seara, barda o aşează într'un colţ să se liniştească şi ea, ca şi stăpânul, care adoarme mulţumit. Şi eu? Alerg toată ziua, şi când îmi plec capul pe pernă, vorba poetului: «Somnul, vameş vieţii, nu vrea să-mi ieie vamă», pentrucă mă gândesc că ce frumoasă şi totodată ce tragică e viaţa preotului, când el nu poate alege materialul din care să închege car lui Hristos, — el şi din dud, şi din nuc, şi din oţetar, şi din salcă, are chemarea să formeze inimă şi roată...

Prot. Dr. Ştefan Cioroianu.

Vizitaţiunea canonică

In toate comunele judeţului Treiscaune, pe unde trece I. P. S. Sa arhiepiscopul şi mitropolitul nostru *Nicolae*, pentru a răspândi cuvântul de lumină şi bunăînţelegere, de care avem trebuinţă în toate timpurile, este întâmpinat pretutindeni cu nemărginită dragoste şi veneraţie de credincioşii bisericii noastre şi de toate autorităţile din partea locului.

Continuăm raportul despre această vizitaţiune canonică:

In Chichiş

Duminecă după amiazi la ora 4 I. P. S. S. cu întreaga suită a plecat la Chichiş. In mijlocul comunei, sub o frumoasă poartă triumfală, este primit de întreaga comună în frunte cu primarul, care-l bineventează. Răspunde I. P. S. Sa. La uşa bisericii e aşteptat de preotul Greceanu. Sărută crucea şi evanghelia. Oficiază vecernia. Urmează predica, tălmăcită pe ungureşte de asesorul L. Triteanu. Credincioşii sânt emoţionaţi până la lacrimi, auzind cuvintele înţelepte şi blânde ale arhiereului lor.

După predică I. P. S. Sa primeşte salutul preoţilor locali: reformat şi unitar. Le răspunde I. P. S. Sa.

Văzând Arhiereul starea desolată a edificiului bisericesc, a reţinut membrii comitetului în biserică. I-a îndemnat, că şi până le va ajuta Dumnezeu să-şi ridice un lăcaş potrivit, să facă reparaturile strict necesare la actualul edificiu, spre care scop i-a sfătuit să pună la cale o repartiţie, contribuind I. P. S. Sa 500 Lei, pe care i-a predat epitropului. Tot 500 Lei a oferit deputatul Al. Iteanu, ear cantorul local Mirică a promis 1000 Lei. Comitetul mulţămind I. P. S. Sale pentru înţeleptele sfaturi şi poveţe, a decis ca încă în decursul acestei veri să repareze biserica.

Comitetul s'a plâns apoi I. P. S. Sale că n'au preot de 5 ani şi se roagă a li se trimite un păstor, ca să grijească de ei. Li s'a promis îndeplinirea dorinţei în cel mai scurt timp. A urmat apoi o scenă înduioşetoare. Comitetul a comunicat Arhipăstorului modul barbar cum au fost terorizaţi în anul 1916 de fostul protopretor Gábor să-şi părăsească legea strămună. Au fost ameninţaţi cu confişcarea averii şi transportarea în Galiţia a tuturor acelora, cari nu-şi lasă legea. La aceste ameninţări un fruntaş a replicat protopretorului, că acum nu e războiu religionar (vallásháboru), ci războiul ţării noastre, pentru care şi fiii noştri se luptă pe front cu alte ţări. Dar n'a ajutat nimic. Bieţii oameni, contra voiei lor, au fost declaraţi de trecuţi la reformaţi şi biserica noastră închisă.

Dar soarele dreptăţii a răsărit. Cei declaraţi fără voia lor trecuţi, s'au re'ntors în sinul bisericii noastre, şi cei puţini rămaşi în altă lege se vor întoarce îndată ce vor căpăta preot. I. P. S. Sa a lăudat de nou tăria şi statornicia lor în credinţa creştină.

Sara la ora 7 a urmat plecarea la Bacitelec.

In Bacitelec

Ca şi în Chichiş, porţi triumfale, primire din partea primăriei în mijlocul comunei. Se oficiază serviciu divin, stropirea credincioşilor cu apă sfinţită; apoi predică, care n'a mai fost trebuinţă să fie tradusă în limba maghiară, căci aici toţi credincioşii ştiu româneşte. Biserica e în stare bună. S'a făcut examinarea arhivului parohial.

I. P. S. Sa abia către miezul nopţii s'a înapoiat la Sfântul Gheorghe, ear a doua zi, Luni, în 8 Mai n. am plecat la Ozun.

In Ozun

Plecăm la ora fixată în program. Vremea posomorâtă. Plouă. Ne conduce un grup de călăreţi. In mijlocul satului poartă triumfală. Ne întâmpină secretarul comunei, Incze Balázs, cu o frumoasă şi avântată cuvântare în limba maghiară. Relevă însemnătatea vizitaţiilor canonice. Prin ele se ridică moralul de care massele au aşa de mare nevoie. Relele de astăzi nu sânt provenite direct din războiu, ci din decăderea morală cu provenienţă mai veche. Ridicarea moralei se va face numai prin biserică. Vizitaţia I. P. S. Sale e o mare şi solemnă ocaziune. Ungurimea simte că ridicarea moralei ce trebue să se facă, nu se poate decât prin biserică şi prin ea îşi îmbie mâna de frăţie.

I. P. S. Sa, în răspunsul ce-l dă, laudă atitudinea atât de bisericească a unui organ administrativ şi e convins că sub un aşa bun îndrumător pacea şi bunaînţelegerea va domni între locuitori.

La biserică sântem întâmpinaţi de preotul Rădoi care prin cuvinte alese dă expresiune bucuriei credincioşilor de a vedea pe Arhiereul în mijlocul lor. I. P. S. Sa răspunde, sărută crucea şi evanghelia şi, întrând în biserica mică, dar curată ca un pahar, oficiază slujba sfinţirii apei, apoi vorbeşte despre sublimitatea învăţăturilor creştine. Pentruca vorbirea să fie înţeleasă de cei de faţă, este tălmăcită de asesorul Lazar Triteanu în ungureşte. Toţi ascultă şi se pătrund de frumoasele cuvinte ce le aud.

După stropire cu apă sfinţită se primesc în biserică delegaţiunile diferitelor confesiuni. Vorbesc preoţii reformat şi rom.-cat., apoi primarul şi delegatul comunităţii evreeşti. I. P. S. Sa le răspunde la toţi deodată, îndemnându-i la bunăînţelegere şi armonie.

Lisnău

Arhiereul cu întreaga suită în frunte cu un impunător banderiu pleacă spre Lisnău. Mejoritatea locuitorilor unguri. Două bineventări: a primarului la intrarea în comună şi a preotului gr.-cat. în mijlocul comunei. La biserica noastră, situată într'un loc admirabil la poalele unei coaste cu o tinără pădure de fag, este întâmpinat de preotul locului Mihail Petru prin frumoase cuvinte. Ii răspunde Inaltul prelat, apoi intră în sf. biserică, mică, ţinută în stare bună, oficiază sf. liturghie şi predică lăudând tăria credincioşilor în credinţa strămoşilor şi dându-le îndemnuri şi învăţături. Şi aici părintele Triteanu le expune frumoasa predică în limba maghiară. Urmează în casa parohială recepţiile. Vorbesc preoţii reformat şi gr.-cat. I. P. S. Sa le răspunde.

Dobârlău

In drumul spre Dobârlău trecem prin comuna *Bicfalău*, filie la Lisnău, unde avem 30 familii ortodoxe, care nu ştiu româneşte. In capătul satului poartă de triumf. Vorbesc secretarul comunal şi protopopul reformat. Le răspunde I. P. S. Sa. — Trecem spre Dobârlăul strâmtorat între dealuri stretăiate de 2 păraie crescute din cauza ploilor. Intrarea în sat a fost una dintre cele mai pitoreşti. O frumoasă poartă triumfală aşezată pe un drum strâmt fără şanţuri pe margine, ci numai pajişte, părău şi sălcii. Poarta pare că era crescută acolo. I. P. P. Sa este întimpinat de fiul acestei comune, prezidentul judecătoriei de ocol din Sf. George, Dr. Oltean. Primire călduroasă şi românească, căci aici toţi credincioşii ştiu româneşte. I. P. S. Sa a rostit una dintre cele mai frumoase cuvântări ce le-am auzit: Am venit să ne smerim sufletele în faţa Aceluia care ne-a ajutat să ni se plinească dorinţa, cu care au intrat în mormânt moşii şi strămoşii noştri. Astăzi avem nevoie mai mare de darurile b sericii ca să putem pune adevărata temelie a ţării noastre. Să ne ferim a pune o temelie slabă, căci atunci ne vom asemăna cu cel din sf. Scriptură care şi-a zidit casa pe nisip. Am văzut cum s'a surpat sub ochii noştri împărăţia zidită pe nisip. Noi trebue să ne zidim casa dreptăţii, a iubirii, a nădejdii, căci aşa vrea Dumnezeu. Toate năcazurile ce le-am îndurat veacuri de-arândul, au fost ca să ne curăţe sufletele prin suferinţe, ca acum să ne putem ridica spre a ne îndeplini misiunea. Cu bunăînţelegere să ne dăm mână cu mână, să ne smulgem din vitregimea trecutului, pentru a ne asigura viitorul nostru frumos. Ca iarba ce nu o poate culca vântul şi ca stejarii ce nu i rupe furtuna, aşa să ne stea rândurile în lupta vieţii de acum. Rana rămasă în suflete după războiu, numai un singur doftor o poate vindeca, doftorul sufletelor, Isus Hristos. Dacă lumea l-ar iubi mai mult, altă înfăţişare ar avea faţa lumii, şi altele ar fi raporturile dintre oameni. S'ar împrăştia ca fumul toată răutatea şi vrajba. — La urmă li-a spus: Alergaţi după lumină, trimiţându-vă copiii la şcoală, căci luptă între popoare nu se mai dă cu ascuţiş de suliţi şi de sabie, ci de armele luminii.

A vorbit apoi cu credincioşii, cari se jeluesc că sânt lipsiţi de preot. Li se pune în vedere că dorinţa are să li se împlinească.

In Marcoş

Marţi, 9 Mai 1922.

Vremea ne favorizează. Incă de cu seară se prevedea timp frumos. Cu el am început vizita câtorva sate româneşti.

Părăsim Dobârlăul de dimineaţa, ca totdeauna având în program trei sate de parcurs; în 20 de minute sântem în Marcoş. Numele comunei sună ungureşte, ca în ciuda lui să fie curat românesc, fără nici un străin. Situat într'o romantică gură de vale la poalele dealurilor pline de pădure verde de fag, are poate cea mai frumoasă poziţie din satele din împrejurime. Drumul fiind depărtat de poalele dealurilor, ne lasă priveliştea deschisă. La răscruci ne aşteaptă popor în haine de sărbătoare, înşiruit pe marginea drumului. Primirea şi bineventarea simplu, fără ceremonie, ne-a impresionat adânc. Intrăm în strigăte de: bine aţi venit şi să trăiască!

Satul ca o grădinuţă, cu gospodării, bine aranjat, cu toate că nu sânt oameni bogaţi. Şi aici e biserica fără preot, deşi are biserică frumoasă, zidită de I. Popescu, fiu al locului, în 1864 şi restaurată tot de el în 1912. Acest om temător de Dumnezeu, trecând fără stare în vechiul regat, îmbogăţindu-se prin muncă cinstită, din averea câştigată au zidit cu totul 6 biserici. Marcoşenii au şi şcoală frumoasă şi casă parohială nelocuită. Şcoala e şi acum confesională, susţinută de credincioşi cu ajutor de stat. E bine cercetată, — ceeace nu prea este obicei la munte şi prin părţile acestea primăvara când se începe munca de câmp. Din 140 elevi o cercetează 86. Oficiăm sfinţirea apei cu bisericuţa tixită de oameni. După serviciu I. P. S. Sa rosteşte o instructivă predică, urmărită cu multă atenţiune.

De pe feţele celor ce ascultă vezi în tot locul efectul puternic al vorbelor şi sfaturilor spuse cu convingere de Inaltul Prelat. Efectele se vor simţi negreşit ani dearândul. Stropitul cu apă sfinţită e primit cu multă smerenie de fiecare. Ţin să amintesc că în tot locul unde s'a oficiat serviciu, s'a împărţit fiecăruia din credincioşi ori anafură, ori a fost stropit şi binecuvântat, pe lângă predica spusă pe înţelesul tuturora, unde s'a putut aducându-se în legătura cu nevoile, necazurile şi bucuriilor locale. A urmat apoi *inspecţia oficiului parohial* şi a şcoalei. Invăţător I. Neguţ. I. P. S. Sa s'a interesat de progresul copiilor, prin mai multe întrebări din diferite obiecte. Rezultatul fiind mulţumitor li s'au adresat cuvinte de îmbărbătare tinerelor mlădiţe, pe lângă distribuirea de cărţi de rugăciuni; la urmă li s'a împărtăşit binecuvântarea arhierească.

Teliu

Un grup frumos de călăreţi ne conduce cu alai până în Teliu. Comuna mare cu numai 1/3 parte români, cari toţi ştiu româneşte. La poarta de intrare în sat lume multă de ambele naţionalităţi.

Biserica fiind într'o margine, parcurgem strada principală. Sat frumos cu tot aşa de bune gospodării ca şi celelalte.

Inaintea bisericii ne aşteaptă toţi credincioşii. I. P. S. Sa e bineventat de preotul local Cojocariu. După răspuns intrăm în biserică. Biserica veche, pe pictura de pe pereţi găsim anul 1790.

Se oficiază cu mare solemnitate liturgia. Urmează predica I. P. S. Sale despre înoirea sufletului şi poruncile dumnezeeşti.

După împărţirea anafurei I. P. S. Sa e condus în ornate de preoţi până la locuinţa preotului, unde luăm masa şi se primesc diferite delegaţii.

A urmat examinarea arhivei parohiale, şi s'a aflat în regulă.

Starea Principesei Elisabeta

Telegrame din Atena anunţă că starea Principesei moştenitoare Elisabeta s'a agravat.

MM. LL. Regele şi Regina au plecat în seara de 14 l. c. cu tren special la Constanţa, unde în ziua următoare, Luni, s'au imbarcat pe un contratorpilor român plecând la Atena.

Prin decret regal, în lipsa din ţară a Suveranului, toate lucrările administrative publice care cer întărirea regală, se vor supune aprobării consiliului de miniştri, sub rezerva sancţiunii regale ulterioare.

In toate bisericile din ţară se vor face rugăciuni pentru grabnica însănătoşire a Principesei Elisabeta.

Ştirile din urmă vestesc o uşoară îmbunătăţire în starea bolnavei.

Comunicat

Sosind la Consistor în continuu cereri netimbrate, se atrage din nou atenţiunea păr. protopopi şi preoţi, că toate cererile particulare *de cuprins pur privat* trebuie să fie timbrate cu timbru fiscal de 1 (un) Leu, iară copiile legalizate cu 2 (doi) Lei — şi certificate (atestatele) cu 1 (un) leu, plus timbru de ajutor de câte 25 bani la fiecare. Cererile înaintate of. protopopeşti încă trebue astfel timbrate.

Cererile netimbrate nu se vor resolvi, ci vor fi trecute la dosar.

Consistorul arhidiecezan.

Comunicat

Se atrage atenţiunea preoţimii asupra circularei de mai jos a C. F. R. relativ la modul de obţinere a carnetelor de identitate pentru călătorie cu preţ redus (50%) pe seama soţiilor şi copiilor lor. — Cererile timbrate cu 1 Leu 25 bani se vor, înainta Consistorului însoţite de fotografie şi *recipisa de plată la oricare gara a C. F. R.* (pentru soţii 5 Lei) iar *nu* la perceptorat. *Să nu se uite să se arete numărul carnetului soţului* respective tatălui. —

In conformitate cu noule dispoziţiuni ale Ministerului de Comunicaţii pentru călătoria pe C. F. R. cu preţ redus a funcţionarilor, soţiilor şi copiilor lor, vă aducem la cunoştinţă următoarele:

A) Referitor la copii

1. Dela 1 Ianuarie 1922 s'a aprobat de către Ministerul de Comunicaţii acordarea de «Drept carnete de identitate» pentru călătoria cu preţ redus pe C. F. R. *a copiilor funcţionarilor Statului în condiţiunile următoare*:

a) Emiterea lor se face de către autoritatea de care depinde părintele copilului pe baza unei cereri în care să arate: numărul carnetului său de identitate şi clasa, pe lângă care anexează o dovadă că copilul este ligitim, data naşterei (anul şi luna) o fotografie pe fondul alb, actuală, semnată de titular (fără carton) format 6 cm.×8 cm. şi *suma de 1 leu în numerar.*

b) Emiterea de astfel de carnete nu se face decât *pentru copiii dela 10 ani până la majorat.*

c) Durata de valabilitate a acestor «drept carnet» *este de 1 an*, ele preschimbându-se la începutul fiecărui an calendaristic.

d) «Drept carnetul» dă dreptul posesorului său de a face *12 călătorii* de ducerea şi întoarcere într'un an, plătind 50% din taxele tarifare.

e) In caz de pierdere, posesorul va anunţa imediat Ministerul Comunicaţiunilor, serviciul permiselor, spre a se da circulară de anulare, *nemai eliberându-se altul pentru anul în curs.*

B) Referitor la soţii

2. Soţiilor funcţionarilor li s'au dat dreptul *la 12 călătorii pe an, în loc de 4.*

In acest scop s'au confecţionat «*carnete foi*» ce urmează a fi ataşate la carnetele de identitate.

Pentru obţinerea acestor «carnete foi» este nevoe a se comunica numărul carnetului emis şi a se *înainta taxa de 1 leu în numerar.*

Soţiile care n'au obţinut până la data acestei comunicări carnete de identitate, vor trimite Ministerului recepisa de plata taxei de *7 lei* pentru clasa I-a, *5 lei pentru a II-a* şi *3 lei pentru clasa III-a*, arătând în petiţiune numărul carnetului soţului.

3. In caz când funcţionarul a pierdut dreptul la carnetul de identitate prin demisiune, distituire sau decedare, ni se vor trimite *toate carnetele de identitate spre a fi anulate.*

Pentru *carnetele preoţilor* se vor trimite pe viitor recipisa *dela orice gară a C. F. R.* despre plătirea taxei de 4 (patru) Lei. — Plăţile făcute la perceptorate nu sânt valabile.

Următorii *preoţi*, cari au fotografii la Consistor întrucât nu vor fi primit carnet, să înainteze numai recipisa despre plătirea taxei de 4 Lei la orcare gară şi le vom esopera carnetul:

N. Tiu, Bârsău, Sim. Vinţan, Certejul sup, Zah. Tilicea, Vaidei, G. Dogariu, Teliu, Ioan Iar, Simeria, A. Baciu, Orăştioara inf, I. Ivan, Podele, D. Secărea, Balomir, I. Fugătă Luncoiul inf. V. Floca, Făgăraş I. Blaga, Jibert, Ir. Bucşa Roadeş, Vasile Răduleţ, Berivoii mici, Sol. Becşa Bucureşti. I. Marcu, Broşteni, O. Andreiu, Căstău, I. Floca, Zlagna, G. Şolca, Calbor.

Consistorul arhidiecezan.

Ştirile zilei

Academia Română şi-a început sesiunea generală anuală Luni, în 15 l. c. la ora 3 d. a. S'a ţinut şedinţă publică, în care dl Iac. Negruzzi, secretarul general, a citit raportul despre lucrările săvârşite în 1921—22.

Căsătoria regelui Alexandru al Sârbiei cu principesa Marioara a României a fost fixată pentru ziua de 1 lunie 1922. La oficiarea căsătoriei vor fi la Belgrad toţi membrii familiilor noastre regale şi princiare, însoţiţi de dnii N. Mişu, ministrul, şi general Paul Angelescu, mareşalul palatului, de doi adjutanţi regali şi două doamne de onoare. Guvernul va fi reprezentat prin dl I. Brătianu, preşedintele consiliului de miniştri, însoţit de dnii Duca şi general Mărdărescu.

Mare concert în Ziua de 10/23 Mai. Asociaţiunea din Sibiu organizează în sala Urania, cu prielejul sărbării naţionale de 10/23 Mai 1922, un *concert* dat de un cor de 300 de persoane, formate din elevele şi elevii şcoalelor române din Sibiu, sub conducerea dlui N. Oancea, cu concursul orhestrei oraşului. Program bogat. Cuprinde: cântece, coruri mixte, recitări, balada «Inşiră-te mărgărite» pentru cor, soli şi orhestră. Inceputul seara la ora 8 precis. Alte amănunte se pot afla în afişe.

Lui George Coşbuc. Duminecă, în 14 l. c., s'a pus la iniţiativa universităţii clujene o placă de marmoră la casa din comuna Hărdău, unde s'a născut poetul Coşbuc. La comemorare au asistat profesori şi studenţi din Cluj, precum şi rudeniile poetului. Placă de comemorare are inscripţia: «Aici s'a născut fericitul George Coşbuc, poetul ţărănimii, marele meşter al graiului românesc», după care urmează patru versuri alese din poeziile sale.

† **Arseniu Bunea** viceprotopop onorar, secratar al Comitetului Fondului şcolar al fostului Regiment român I grăniţeresc etc. şi-a dat sufletul în mânile Creatorului Duminecă în 14 l. c. la ora 9½ a. m. în vârstă de 71 ani. Rămăşiţele pământeşti ale decedatului s'au depus spre veşnică odihnă, după ritul bisericii române unite, Marţi în 16 l. ci la ora 3 p. m. din capela cimiterului orăşenesc. Odihnească în pace!

Teatru românesc. Compania dela Teatrul Popular din Bucureşti, sub conducerea măeastră a dlui *I. Morţun*, a jucat aseară în Teatrul Sibiului comedia hazlie *Extemporalul*, în 3 acte, de Sturm, localizată de P. Gusty. Acţiunea piesei se potriveşte timpurilor noastre în mai multe puncte. Artiştii, în deosebi dl I. Morţun, damele Zamora, Bădescu, dnii P. Georgescu, Brezeanu, Carabin, au înterpretat piesa în mod magistral, şi au produs în sală veselie şi mulţumire generală. Astfel de trupe merită întreg sprijinul publicului, care înţelege menirea unui teatru românesc în părţile noastre.

Piesă teatrală. Au apărut piesele următoare, scrise de cunoscuta scrisoare, dna Constanţa Hodoş: *Judecătorul*, dramă într'un act, *Mântuirea*, dramă modernă într'un act; *Teatru de copii.* Preţul 3—6 Lei. De vânzare în librării şi la autoară în Sibiu, str. Şcoalei 3.

Notă din cercurile bisericeşti ale Rusiei s'a trimis la conferenţa dela Genova. In această notă, cu raport la *libertatea* confesiunilor religioase în republica sovietelor, se arată următoarele: Timp de patru ani şi jumătate de regim bolşevic, această libertate n'a împiedicat executarea a 28 de episcopi şi a mai mult de 1000 de preoţi. Numele episcopilor sânt toate cunoscute. Printre dânşii se numără episcopul Voronei, episcopul Tihon, care a fost ars într'un cazan, şi episcopul din Perm, Andronic, căruia i s'au scos ochii. Numeroşi preoţi au fost răstigniţi. Patriarhul Moscovei a fost de mei multe ori încarcerat. Procesiunile înterzise. Numeroase biserici sânt transformate în cinematografe şi în teatre. Capelele caselor private suprimate. Relicvele profanate. La primăria din Moscova se citeşte această inscripţie: «Religia este un opium al poporului». In timp ce se ţine conferinţa la Genova, în Rusia se rechiziţionează din biserici vasele sacre, şi alte obiecte de valoare, printr'un decret al guvernului sovietelor. Această violarea bisericilor a provocat protestarea credincioşilor. In numeroase biserici s'au produs încăerări, răniţi şi morţi, şi s'au făcut arestări.

La «Legatul Ana Stan n. Vidrighin» al «*Fondului Azilului Victor Tordăşianu*» întemeiat de Reun. rom. de înmormântare din Sibiu au mai dăruit: *Mateiu Voileanu*, asesor consistorial, Sibiu, şi soţia *Octavia* suma de 100 lei; *Gheorghe Maior*, profesor la şcoala normală «Andrei Şaguna» şi soţia 30 lei; *Ioan Marcu*, cond. librăriei arhidiecezane, Sibiu, secretarul reuniunii, şi soţia 20 lei. Starea legatului cu aceste sume este de 1750 lei. Pentru aceste dăruiri exprimă mulţumită directorul reuniunii: T. Popovici, prof.

Milionar. Unul dintre prietenii lui Troţki spune că acesta, de când a luat moştenirea ţaristă, s'a făcut milionar. Se pare că aşa cere dreptatea socială a comunismului în Rusia sovietelor, mai rele ca regimul ţarist.

Mulţumită

Cu prilejul morţii neaşteptate a neuitatului nostru *Arseniu Bunea*, din causa depărtării iubiţilor lui fii şi fraţi — anunţarea morţii nu s'a putut face la timp şi la toţi, cari l-au cunoscut şi l-au iubit. Cerem scuze pentru aceasta; totodată mulţumim sincer tuturor, cari ne-au consolat şi au luat parte la actul înmormântării.

Jalinca familie.

Credinţa şi biserica noastră

— Cuvinte rostite la concursul de paroh în parohia ortodoxă română din Aiud, de Pr. Iosif Pop —

(Sfârşit)

Fraţilor! In rândul popoarelor, cari au primit Evanghelia creştină din cele dintâi veacuri ale propoveduirii ei, este şi neamul nostru. Dacă am spus mai înainte, că idealul creştin a fost element de viaţă, care a renăscut omenimea, apoi pentru neamul nostru este istoriceşte adevărat, că, pe lângă vieţuirea împreună şi limba latină, legea creştină, mai ales legea creştină, a fost mijlocul, prin care s'a făcut transformarea locuitorilor băştinaşi ai Daciei şi a coloniştilor aduşi de Traian, dând naştere poporului românesc de azi. Astfel, când acest popor apare în istorie, el apare român şi creştin în acelaş timp. Legea creştină este pentru el legea românească, legea sufletului său. In concepţia sa populară ideea religioasă se identifică cu ideea naţională. Aceste două idei sânt produsul aceluiaş proces istoric.

Ear când legea creştină a ajuns a-şi crea forme de organizare şi când, mai târziu, în biserica lui Hs., una şi nedespărţită la început, s'a produs marea despărţire, poporul român a rămas credincios vechei sale credinţe, aşa precum ea era păstrată în biserica ortodoxe a Răsăritului, spre care îl îndruma şi aşezarea sa geografică. Biserca ortodoxă a devenit astfel biserica neamului românesc.

Vedeţi, fraţilor, este o însuşire caracteristică a bisericii ortodoxe, din care ea îşi face un titlu de glorie, că — păstrând originalitatea şi unitatea credinţii — s'a identificat cu interesele speciale ale fiecărui popor care a primit-o, naţionalizându-se şi în timpul mai nou, a ştiut să ţină seamă, în organizarea sa, de principiile de evoluţie socială şi progres, democratizându-se.

Această nu însemnează, că biserica ortodoxă este roabă a statului. «Biserica ajunge roabă a statului — zice un scriitor bisericesc — numai atunci, când nu-şi îndeplineşte misiunea ei divină cu mijloacele spirituale pe cari i le-a hărăzlit dumnezeescul ei întemeetor» (R. Cândea, Concordatele, pg. 138).

Şi, dacă, biserica orodoxă nu se poate lăuda cu trecut de mărire lumească, ca alte biserici, aceasta se datoreşte împrejurărilor politice vitrege, în care a trebuit să trăiască. Ea însă nu are motiv să fie geloasă de Sucesele altor biserici, — sucese cari de atâteori au fost contrare menirii şi spiritului Evangeliei lui Hristos. Ea a rămas o biserică populară, care a avut soarte — bună sau rea—a neamurilor cari au primit-o, care nu a avut şi nu are tendinţe contrare rosturilor lor naţionale.

Pentru neamul românesc biserica ortodoxă, după atâtea veacuri de împreună vieţuire şi desvoltare, s'a adaptat cu totul fiinţei noastre naţionale. Ear sufletul naţional a adaus şi el câte ceva din elementele vieţii sale — fiinţei divine a bisericii. Astfel sânt o seamă de datini, care au intrat în practica vieţii religioase a poporului nostru şi a căror origine se reduce la timpuri foarte îndepărtate, înainte de creştinism. Acestea, împreună cu credinţa bisericii ortodoxe, constitue «legea românească». Ortodoxia este la mijloc — zice dl N. Iorga — din jur împrejur stă însă munca şi suferinţa noastră.

Insemnătatea, pe care a avut o pentru noi biserica noastră este aşa de mare cum anevoie se va afla la alt neam şi altă biserică. Ea a a fost corabia, care ne-a ajutat să trecem, prin valurile furtunoase ale trecutului nostru, la limanul mântuirii. Ea a fost ca o maică bună, care ne-a mângâit cu gingăşie, ni-a desăvârşit graiul dându-ne o limbă literară, ne-a ocrotit prin vitregimea timpurilor şi ne-a ferit de înstrăinare. Prin biserica noastră s'a păstrat legătura şi unitatea sufletească între fiii resfiraţi ai neamului. Ea a cultivat dragostea între fraţi şi, păstrând şi cultivând sufletul naţional, a pregătit condiţiile unirii naţionale, pe care am ajuns-o.

Petru marele rol de conservare naţională şi nepreţuitele servicii, pe cari ni le-a adus biserica noastră, au ţinut înaintaşii noştri cu atâta statornicie la dânsa.

Marea însămnătate a bisericii în viaţa sufletească a neamului nostru au simţit-o şi străinii, cari, în timpul cât ne-au stăpânit şi în lupta de desfiinţare naţională pornită asupra noastră, si-au îndreptat atacurile mai ales în contra bisericii româneşti, ştiind că aceasta este cetatea în care rezidă tăria noastră. Atacurile lor au rămas neputincioase în faţa conştiinţei religioase, mai tare decât zidul, cu care s'au împotrivit înaintaşii noştri. In tot trecutul nostru o singură dată se pare, că această conştiinţă a făcut un act de slăbiciune, aici în Ardealul suferinţelor. Insă acest act nici atunci n'a plecat din rândurile poporului de jos, care stăruia în credinţa străbună, ci acel act al «unirii» din 1700 pornea din rândurile căpeteniilor şi a unora dintre preoţi.

In concepţia sa religioasă poporul român întreg — a avut şi are aceeas şi nedespărţită credinţă. Nici cea mai subtilă psihologie a maselor nu va putea constata, că — pe lângă disparente diferenţieri locale — în ideile sale religioase şi în manifestarea externă a acestor idei, în practicele sau datinele sale religioase poporul român n'ar fi de aceeaş credinţă, de aceeaş lege, pe care el o numeşte «lege românească».

Fraţilor, — încă un cuvânt şi am terminat. Este o constatare, pe care ne-am obişnuit a o spune aşa de adeseori în timpul din urmă, că adecă viaţa modernă, precum şi viaţa noastră naţională şi de stat nu are mai grabnică şi arzătoare trebuinţă decât de o regenerare morală. Dacă însă voim de fapt să şi facem această regenerare, să începem prin a ne ispiti intim şi sincer, şi a căuta să realizăm fiecare în sufletul nostru, în particular, progresul moral, din care apoi va rezulta şi regenerarea socială. Această regenerare nu se va putea face decât prin o întoarcere la credinţa religioasă propoveduită de Evanghelia Mântuitorului Hristos. Cu această sfântă credinţă şi în rândul cel dintâi prin biserica noastră străbună, la care au ţinut înaintaşii noştri cu preţul atâtor jertfe, vom putea ajunge la adevărata înnoire morală, precum şi la desăvârşirea unirii sufleteşti între toţi fiii neamului. La această operă de înnoire morală prin credinţa strămoşească ne cheamă — pe lângă glasul conştiinţei noastre şi a trecutului nostru — şi glasul iubitor al bisericii, în care — după cuvintele Sf. Ioan Gură-de-Aur — trebuie să ne punem toate nădejdile noastre, care a fost în trecut şi va trebui să fie şi în viitorul nostru naţional adăpostul şi mântuirea.

Nr. 392—922 (61) 3-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III a **Almaşul de mijloc**, protopresbiteratul Geoagiu, se publică un nou concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare a se presenta în comună spre a face cunoştinţă poporului.

Geoagiu la 6 April 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Geoagiu în înţelegere cu comitetul parohial.

V. Goron
protopop.

Nr. 69/922. (49) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune lângă neputinciosul paroh Eustatiu Cibu, în parohia de clasa I **Dala-română**, protopresbiteratul Sebeşului, se publică concurs cu terminul de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Dotaţia: jumătate din venitele fasionate în coala B. pentru salarul dela stat.

Concurenţii au să-şi înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, în terminul statorit, subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi să se prezenteze cu observarea dispoziţiilor Regulamentului pentru parohii, înainte de alegere, poporului în biserică spre a celebra, respective a cuvânta şi cânta.

Oficiul protopresbiteral al Sebeşului în înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Sebeş, 8/21 Martie 1922.

Sergiu Medean
protopop

Nr. 7—1922. (85) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei urbane ortodoxe române **Zălau** aparţinătoare protopresbiteratului Unguraş, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor dele stat.

Alesul va fi obligat să provadă catehizarea elevilor noştri dela toate şcolile de ori ce categorie din Zălau, şi să îndeplinească şi datoria de preot al garnizoanei din acest centru.

Reflectanţii la acest post îşi vor înainta în terminul deschis cererile provăzute cu documentele prescrise la oficiul protopresbiteral al tractului Unguraş, şi pe lângă observarea dispoziţiilor reglementare până la publicarea terminulni de alegere să pot prezenta în parohie în vreo Duminecă sau serbătoare spre a funcţiona şi a face cunoştinţă cu credincioşii. —

Zălau, 13/26 April 1922.

Ioan Ciupe m. p.
prez. com. parohial.

Ioan Luca m. p.
notar com. parohial.

Nr. 158—1922. Văzut.

Unguraş, 17/30 April 1922.

Ioil Ghiuriţan
protopresbiter

Vila Ţinte în Ocna-Sibiului

vis-à-vis de scălzi, constătătoare din 8 odăi mobilate, o sală mare şi două bucătării, favorabilă şi pentru restaurant, se închiriază pentru lunile de vară. (71) 6—10

Detalii se pot afla tot acolo.

Subprefectura judeţului Sibiu.

Nr. 3802/922 subpref. (92) 1—2

2 Autocamioane de vânzare

La subprefectura judeţului Sibiu se vor vinde 2 autocamioane prin licitaţie plus oferentului şi anume un Hansa Llyod de 3 tone care se poate cerceta în curtea Subprefecturii (Strada Şaguna 10) şi un Presto de 2 tone care se poate cerceta la firma Benker şi Jeckeli (Strada Lictor 2). Oferte sigilate se pot inainta la subprefectura până la 31 Mai la ora 1 amiazi.

Schöpp m. p.
subprefect

La Librăria arhidiecezană din Sibiu se află în depozit spre desfacere broşurele din «Bibliotecele»:

31. Pagini alese din scriitorii români

Nr. 42. Eminescu M.: Satire.
Nr. 43. Negruzzi C.: Proza.
Nr. 44. Alexandri V.: Poezii populare.
Nr. 45. Odobescu Al.: Mihnea Vodă cel rău.
Nr. 46. Bolintineanu D.: Legende istorice.
Nr. 47. Creangă I.: Povestea lui Stan Păţitul.
Nr. 48. Eminescu: Poezii populare.
Nr. 56. Donici Al.: Fabule.
Nr. 57. Ispirescu P.: Povestiri.
Nr. 58—59. Goga O. Coşbuc, Creangă etc: Pagini.
Nr. 61. Creangă I.: Amintiri din copilărie I.
Nr. 62. Speranţă Th.: Anecdote populare.
Nr. 63. Creangă I.: Amintiri din copilărie II.
Nr. 64. Sandu-Aldea C.: Povestiri.
Nr. 65. Creangă I.: Amintiri din copilărie III.
Nr. 66. Pann A.: Judecata Strugurelui.

32. Pedagogică

Munteanu V.: Reforma orariului şi surmenajul şcolar.
Pestalozzi I. H.: Cum îşi învaţă Gertruda copii.

33. Pentru Popor

N. 5. Iliescu A.: Răvaşele unui doctor, cartea I.
Nr. 6. „ „ „ „ „ II.
Nr. 7. „ „ „ „ „ III.
Nr. 8. Pann A.: Proverburi, adecă zicale sau povestea vorbii.

34. Plugarului

Poveţe şi îndemnuri pentru plugari şi economi.

35. Politică

Nr 2. Duca I. G.: Politica noastră externă.

36. Poporală a Asociaţiunii

Nr. 25. Hodoş E.: Poezii poporale din Banat,
Nr. 92. Georgescu I.: Satul meu: Un sat din Ardeal
Nr. 93. Petra Dascălul: Din popor.
Nr. 94. Agârbiceanu I.: Povestiri.
Nr. 98. Georgescu I.: Tudor Vladimirescu.

37. Poporală «Minerva»

Nr. 5. Istoria Populară a lit. române.
Nr. 16. Cum să ne creştem copiii.
Nr. 17. Păstrarea sănătăţii.
Nr. 20. Răsboiul Românilor pentru neatârnare vol. I.
Nr. 21. „ „ „ „ „ II.
Nr. 22. „ „ „ „ „ III.
Nr. 23. Iorga N.: Viaţa şi faptele mitr. Moltovei Veniamin Costache.
Nr. 24. Aritmetica.

38. Poporală a administraţiunei domeniului coroanei

Kogălniceanu M. V.: Poveţe despre grădinile de legume. Buc. 1902.

Reclama este sufletul comerţului

Cum se vindecă Reumatismu şi Gutta

este o broşură foarte interesantă şi instructivă. Acolo veţi găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de şeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum şi modul lor de vindecare. Această broşurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereţi chiar astăzi această broşurică, prin o cartă postală adresată la

FARMACIA VOREL din Piatra-N.
Moldova

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 10/23 Mai 1922 Nr. 37

Telegraful Român

Nr. 973 4 (Of.)
On. Procuratura de stat
Sibiu

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

La zece Mai

(=) Ziua de 10 Mai, în care mai de mult se sărbătoreà întrarea Domnitorului Carol pe pământul românesc (10 Mai 1866), înfăptuirea independenței (1877), regalitatea și încoronarea (1881), astăzi incorporează toate sărbările mari naționale, începând cu unirea principatelor dunărene (1859) și până la proclamarea alipirii ținuturilor românești la vechea țară în anul 1918, și adecă a Basarabiei în 27 Martie (9 April), a Bucovinei în 15/28 Noemvrie, a Ardealului și părților bănățene în 18 Noemvrie (1 Decemvrie).

Pe urma unui glorios răsboi, poporul de aceeaș credință și de aceeaș limbă se înfrățește pentru a stabilì o viață românească liberă în munții și câmpiile, unde își dorm somnul de veci trupurile desrobitorilor noștri eroici.

Nedreptele hotare teritoriale sânt desființate în 1918. Dar astăzi, în al patrulea an de viață liberă, nu putem încă zice că s'au desființat și hotarele sufletești între frați și frați.

Opera aceasta, de unificare, este cu mult mai grea și mai complicată, decât ni-am închipuit în anul acela de însuflețire uriașă dela 1918.

Nouăle ținuturi, Ardealul cu părțile bănățene, Bucovina și Basarabia, alipite la vechiul regat, doresc să vadă înainte de toate mai multă statornicie în mersul vieții politice a statului. Țările alipite nu se împacă nici de cum cu desele schimbări de guverne și parlamente și funcționari. Românii desrobiți privesc cu neplăcere faptul d'a se perândă partidele la cârma țării în scurte intervale și a se împărtăși de bunătăți astăzi unii, mâne alții, după anumite combinații politice, care par a nu lua sfârșit.

De aici provine oarecare nemulțumire și vrajbă în sufletele noilor provinciali.

Starea aceasta de sbuciumare nu se va putea îndreptà, decât prin o lungă muncă, plină de răbdare, — din care negreșit își ia partea ce i se cade și biserica noastră ortodoxă.

Ziua de 10 Mai trebue să devie de fapt cea mai mândră între sărbătorile naționale: Ceea ce este în sărbătorile bisericii creștine Invierea Domnului, aceea are să fie, în sărbătorile noastre naționale, ziua de 10 Mai.

Reînviind trecutul, plin de învățăminte, să putem dobândì încredere și putere nouă pentru viitor, conform intereselor de viață ale neamului întregit.

Să dăm splendoarea cuvenită acestei zile mari în fiecare an. Și mulțumind mai întâi Atotputernicului, cu pietate să aducem prinosul de recunoștință Suveranilor, a căror strălucire, ca exemplu de înțelepciune și ca duh de jertfă, nimic n'o poate întuneca, dinastia română fiind legată cu trăinicie de poporul care nu uită și care poartă dragoste nesfârșită, adâncă și prevăzătoare pentru moșia sa. Și earăș, prinos de admirare să aducem ostașilor viteji sacrificați pentru mărirea patriei române. Să ne închinăm cucernici memoriei lor în ziua cea mare de zece Mai. Ei și conducătorii lor ni-au dăruit viața liberă de acum; — ear noi, generația de astăzi, avem să asigurăm și să desăvârșim darul, pe seama urmașilor, împrospătând an de an energia și credința poporului nostru, a cărui unitate națională nimeni și nimic să n'o mai poată sfărma niciodată.

Vizitațiunea canonică

Budila

Marți, 9 Mai n.

După ora 4 sântem în *Budila* sat cu locuitori amestecați, sediul conților Béldi și Mikes. Sântem întâmpinați cu flori și un grup de băeți și flăcăi în costume naționale.

In ușa bisericii părintele Iordan Curcubătă cu crucea și evanghelia în mână întâmpină pe I. P. S. Sa prin următoarea vorbire:

Excelența Voastră, Inalt Prea Sfințite Părinte Arhiepiscop și Mitropolit, Preaîndurate Părinte, — O bucurie nespus de mare am avut deja dela alegerea I. P. S. Voastre de cap bisericesc al românilor din Transilvania, Bănat, Crișana și Maramureș, când Congresul național bisericesc V'a ridicat în scaunul de mitropolit. Iubire nețărmurită și alipire neclintită față de biserică și capul său am căutat să înrădăcinez și în poporul meu, mic și mare, tânăr și bătrân, care astăzi Vă iese înainte, să Vă imploare binecuvântarea arhierească. I. P. Sf. Părinte, noi românii din Budila am trăit numai prin biserică, căci școala ni-a fost răpită încă din anul 1877. Nenumărați pași am făcut, la provocarea P. V. Consistor, să recâștigăm școala, dar toți au fost zădarnici.

FOIȘOARA

Jertfa lui Isus

I

Prin moartea sa pe cruce Isus Hristos ne-a mântuit de robia păcatului și a împăcat pe om cu Dumnezeu. Jertfa sa nemărginită a prevestit-o ca ceva necesar, ca o hotărâre a Părintelui său ceresc. El și-a dat sufletul său preț de răscumpărare pentru mulți și a adus lumii viață și mântuire. Prevestirea patimilor sale, în mod mai clar, o face Mântuitorul cu ocazia mărturisirii solemne a învățăceilor săi, că El este Hristosul. «De atunci începù Isus să spună ucenicilor săi, că trebue ca El să meargă la Ierusalim și să sufere multe dela bătrâni și dela mai marii preoților și dela cărturari și să fie omorât și a treia zi să se scoale» (Mat. 16, 21).

Cauza patimilor și a morții sale o aflăm în ura și dușmănia grozavă a autorităților iudaice față de intențiunea lui Isus de a reforma starea religioasă de atunci, apoi în mustrările aspre făcute cărturarilor și fariseilor apărând pe profeți, și în genere în anunțarea dignității sale mesianice. Iudeii foarte bucuros ar fi primit și recunoscut pe Isus de Mesia, dacă ar fi fost după inima și așteptările lor, un domnitor cu multă putere lumească, care să-i scape de jugul roman. Pentru un astfel de Mesia bucuros ar fi jertfit, pornind la luptă pentru libertate.

Dar păsirea sa modestă, blândețea și umilința adâncă i-a revoltat, căci ele stăteau în mare contrazicere cu speranțele lor mesianice. Acesta a fost fără îndoială motivul cel mai puternic, pentru care au refuzat ei pe Isus.

La început autoritățile n'au păsit pe față contra lui Isus, ci au luat mai mult o poziție observatorie. Când însă în Galilea Isus a aflat la o mare mulțime aprobare multă, admirație și însuflețire pentru sine și religia sa, opoziția fariseilor și a preoților a început să crească și să devină tot mai vehementă. Siguranța, că El trebue să moară pentru întemeierea împărăției adevărului și a dreptății, îi devenea tot mai mare.

In Testamentul nou avem destule indicațiuni, din care se vede, că El și-a câștigat această convingere adâncă; de asemenea și din exemplul profeților, cari aproape toți au fost persecutați și uciși cu pietri ori martirizați.

O știa aceasta și din istoria Testamentului vechi, căci adesea cu mâhnire vorbea de mormintele proorocilor, cari au fost zidite și împodobite de aceia, ai căror părinți au fost omorâtorii lor.

Pe cât era de conștiu de patimile și moartea sa, pe atât îi era de greu să convingă și pe învățăceii săi despre aceasta. Petru îl îndemna să renunțe la astfel de cugetări: «Doamne, aceasta să nu fie!» Ceilalți doi ucenici mai apropiați, Iacob și Ioan, cerură în împărăția mesianică posturi de onoare: de a sta unul de-adreapta, altul de-astânga lui. Atât de puternic era înrădăcinată în generația de atunci ideea despre un Mesia, care va domni, încât nime nu putea înțelege pe un Mântuitor, care să sufere.

Mijloacele pământești, bogățiile lumii și mărirea, cu cari ar fi putut lucra pentru scopurile sale, toate zăceau la picioarele lui. Invinge slăbiciunea cărnii și luptă până la deplina sa umilire. Cunoscând voia Tatălui, cu supunere și de bunăvoie s'a dat pe sine. Desprețuind lumea și durerea a suferit totul în serviciul credincios chemării sale, în iubire sfântă către poporul său și către întreaga omenime. In hotărârea sa nestrămutată de a se jertfi da bunăvoie, zace sublimitatea morții sale.

In orce moment al vieții putea să-și părăsească ținta fixată și să se retragă în singurătatea munților din Galilea. In grădina Gethsimani, sub scutul nopții și al întunerecului, putea să fugă și să scape de orce urmărire. In Bethania și Ierihon, ori unde găsea apropiat loc de refugiu. In cele mai amare momente, când se văzu părăsit de toți, se afla în mare luptă sufletească, ceeace se vede din cuvintele: «Părinte,

Abea după luarea imperiului, şcoala din Budila s'a putut schimba în şcoală românească. Biserica noastră veche e zidită în 1734, de Moise Ciuta din Săcele. Intr'însa propoveduesc cuvântul lui Dumnezeu de 180 ani, ea ni-a păstrat credinţa şi conştiinţa naţională, şi mi-a făcut posibil să Vă pot azi saluta, în mijlocul poporului din această comună, cu cele mai fidele şi devotate simţăminte. Pasul Exc. Voastre, pe pragul bisericii noastre, să fie pas de aur, ca din umilită şi săracă s'o vedem cât de curând ridicată măreaţă ca semn de mulţumire Atoputernicului. Conştiu de puterea şi voinţa ce-o aveţi pentru conducerea năii Domnului la limanul fericirii, Vă zic să fiţi binevenit în mijlocul nostru şi Vă strigăm cu toţii: Intru mulţi ani, Stăpâne, să trăiţi!

Răspunde I. P. S. Sa lăudând tăria în credinţă. Urmează întrarea în biserică şi sfinţirea apei şi predica despre însămnătatea Invierii lui Hristos: Biserica dă leacul vindecării, veniţi să vă vindecaţi.

Dacă duhul lui Hristos ar trăi în fiecare om, ţara noastră ar avea altă înfăţişare, dela sărac până la bogat, — n'ar exista nici o ţară mai fericită. Incheie cu sfaturi din viaţa practică. Predica I. P. S. Sale a făcut adâncă impresie.

In biserică se primesc delegaţiile. In numele proprietarilor vorbeşte contele Pavel Béldi, apoi preotul reformat în numele comunităţii reformate.

I. P. S. Sa răspunde îndemnând la buna înţelegere.

Sântem invitaţi şi cu plăcere asistăm la producţia jocului de căluşeri, format din două grupe, una din copii de şcoală, alta din flăcăi.

Au jucat foarte frumos în admirabile costume naţionale.

Acest joc a făcut parte din programul serbărilor poporale proectate în ziua sfinţirii bisericii din Sftul Gheorghe, dar din cauza timpului nefavorabil nu s'au putut ţinea.

Luăm masă comună cu toţi fruntaşii satului. Dela preot aflăm că prin reforma agrară s'a instărit un număr mare de ţărani români.

Raporturile cu străinii sânt bune. Românii progresează văzând cu ochii. Preotul e om harnic şi poartă toată grija sufletească a credincioşilor. Are casă culturală în o spaţioasă sală, bibliotecă parohială, pe care I. P. S. Sa a îmbogăţit-o la această ocaziune cu 60 cărţi etc. Arhivul s'a aflat în cea mai mare ordine.

Masa se ridică de timpuriu pentru a ne odihni: drumul ce ne aştepta a doua zi spre Buzău este de 27 Klm.

Intorsura-Sita şi Vama-Buzău, Boroşneul-mic şi Zagon

Miercuri, 10 Mai n.

Ne îndreptăm dimineaţa spre satele din fosta graniţă, cuprinsă toate sub numirea de *Buzăul ardelean.* Sub unguri se numea Buzăul unguresc, fără să aibă nici un locuitor ungur afară de administraţie. Buzăul ca pas de trecere e cunoscut în istorie sub numirea germană Bodzau încă dela 1224, când cavaleri germani s'au luptat contra cumanilor. In 1303 tătarii au năvălit pe aici în ţara Bârsei. Pe aici a întrat şi Mihai Viteazul în Ardeal, 1599, şi s'a întors tot pe aici după lupta dela Mirislău etc. Urme că a existat comuna, avem dela 1705, când 35 familii din Tohanul vechi, din cauza persecuţiilor religioase, s'au aşezat la Intorsura de azi a Buzăului, zidindu-şi o biserică de lemn. Bisericile, trei de astăzi, sânt de provenienţă mai recentă. Cea din Intorsura e zidită în 1840, cu ajutorul unor mocani din Săcele, a căror nume s'a pierdut. Buzăele sânt sate de munte, împrăştiate având o lungime de 23 klm. şi ¼—3 klm. lărgime. Drumul cu serpentine până la Buzae este încântător. Cum cobori, se vede întreaga comună, în mijloc cu o frumoasă luncă numită «Lunca saşilor», propietatea saşilor din Preşmer, azi căzută sub expropriere.

La întrarea în sat sântem primiţi de un grup imposant de călăreţi, conducătorul lor, C. Bogdan, ne salută. In drum spre biserică ni se ataşează foarte multe căruţe. Ne oprim întâi în Intorsura. In mijlocul satului I. P. S. Sa e aşteptat de mulţime mare de popor şi salutat de învăţătorul pens. G. Zaharie. I. P. S. Sa răspunde şi binecuvintează. La biserică este aşteptat de adm. prot. G. Negoescu, sărutând crucea şi evangelia intră în biserică, făcând sfinţirea apei. Credincioşi foarte mulţi. I. P. S. Sa, după o înălţătoare predică asupra căreia vom reveni, îi stropeşte cu apă sfinţită.

In Sita-Buzău I. P. S. Sa oficiază liturgie şi predică, cu mult avânt; în *Vama-Buzău* feştanie. Aici am avut una din cele mai călduroase primiri. Preotul I. Modroiu a rostit următoarele:

Inalt Prea Sfinţite Stăpâne, — Inimile noastre sânt pline de cea mai vie mulţămire sufletească în aceste clipe solemne, când I. P. S. V. ca cel dintâi Mitropolit al nostru după întregirea neamului, aţi descins în mijlocul nostru. Pot afirma că I. P. S. V. sânteţi primul arhiereu, care în dorinţa de a ne cunoaşte mai deaproape n'aţi pregetat a veni pe aceste plaiuri, în acest colţ extrem al Ardealului, în creerii munţilor, unde lupta pentru păstrarea intactă a comorilor noastre sufleteşti, a limbii şi legii noastre, a fost mai aprigă ca în alte ţinuturi. In această luptă n'am cruţat nimic pentru păstrarea genuină a fiinţei noastre etnice. In această luptă am fost călăuziţi de credinţa nestrămutată în dreptatea celui A tot puternic, credinţă pe care ni-a păstrat-o şi ni-o mărturiseşte la tot pasul biserica noastră, credinţă pe care I. P. S. V. între cele mai grele împrejurări, — pela 1917—18, o profesaţi şi o răspândeaţi prin luminoase articole din presa noastră. Prin prezenţa I. P. S. V. în mijlocul nostru căpătăm puteri noi, nou impuls la munca pe care în deosebi astăzi o reclamă biserica, statul şi neamul nostru întru consolidarea şi unirea lui pe temelii trainice. Permiteţi-mi ca în numele bisericii vii din Vama-Buzăului să Vă întâmpin cu tradiţionalul: Bine aţi venit, şi daţi-mi voe ca în numele acestei biserici vii să implor binecuvântarea arhierească, dorindu-Vă din adâncul inimii mulţi fericiţi ani, pentru binele şi prosperarea bisericii noastre.

I. P. S. Sa a mulţumit, şi binecuvântă poporul.

I. P. S. Sa a oficiat apoi un serviciu divin şi a rostit o frumoasă predică.

In toate trei comunele am trecut prin porţi triumfale. Mulţimea de călăreţi şi căruţe ce ne însoţeau, forma un cortegiu nesfârşit. Găzduirea am avut o la părintele George Negoiescu, administrator protopopesc al protopopiatului Sf. Gheorghe. Ţăranii, cari n'au, pământ mult, se ocupă cu economia de vite, cu cărăuşitul şi cu lucru la tăiat lemne. Oameni harnici. Numărul copiilor obligaţi de a cerceta şcoala e de 2400.

Joi, 11 Mai n.

Joi dimineaţa plecăm mai departe spre *Boroşneu* şi *Zagon.* In dealul Boroşneului ne ies în cale călăreţi. Biserica e mică. I. P. S. Sa oficiază sfinţirea apei. Fiindcă secta pocăiţilor are aici câţiva aderenţi, a ţinut credincioşilor cari nu încăpeau în biserică, timp de o oră o frumoasă cuvântare, arătând că Mântuitorul ne-a descoperit numai o doctrină, Mântuitorul Hristos a instituit cele 7 taine, prin care ni se împărtăşeşte graţia dumnezeească, ear cu propagarea doctrinei şi administrarea şi săvârş rea sfintelor taine a încredinţat biserica şi respective pe slujitorii ei. Deci numai în, şi prin biserică ne putem mântui. Punct de punct a combătut apoi I. P. S. Sa toate rătăcirile pocăiţilor, aducând număroase pilde. Cuvântarea I. P. S. Sale a făcut o adâncă impresie asupra mulţimii de popor.

După aceea I. P. S. Sa ascultă păsurile oamenilor. Cer să li se dea preot. Li se promite. Se vizitează casa parohială şi arhivul.

In drum spre Zagon trecem prin Boroşneul-mare, comună unguresească. Şi aici sântem primiţi sărbătoreşte ca şi în celelalte părţi. O imposantă poartă triumfală. Cuvântul de bună venire il rosteşte, în limba maghiară, secretarul comunal. Căldura primirii neaşteptate a îndemnat pe înaltul prelat să răspundă următoarele: Vin în numele evangeliei, a păcii, a iubirii şi a bunei înţelegeri. Doresc să înainteze fiecare în limba şi cultura lui naţională. Ţara noastră este destul de largă, ca să încapă pe toţi. Românii şi ungurii, după experienţă de veacuri, au constatat că numai prin egalitate pot trăi împreună, prin dragoste frăţească pe pământul, care l-au locuit şi muncit veacuri de arândul. Vă doresc tot binele şi Vă împărtăşesc arhiereasca binecuvântare. —

Cuvintele acestea aŭ fost viu aclamate, se vedea pe feţele radioase ale celor prezenţi mulţumirea sufletească ce i-a cuprins.

Până la Zagon trecem printr'o mănoasă câmpie, cu fiecare părticică de pământ lucrată.

---

de este cu putinţă, să treacă acest pahar dela mine»!

Mântuirea lumii se putea face şi pe altă cale, nu numai pe cea din veci hotărâtă, adecă prin patima şi moartea Fiului omului. Natura omenească în Isus, în slăbiciunea ei, în faţa chinurilor morţii s'a înfiorat; dar nu cere ceva contrar voinţii divine, ceva contrar hotărârii din veci a Tatălui, căci imediat zice: «Nu precum eu voiesc, ci după cum e voia Ta»!

„Gogu“

— Piesă teatrală poporală —

De **Horia Petra-Petrescu.**

Am scris o piesă menită să fie jucată în satele noastre mai mari şi în oraşele noastre şi mă folosesc de maniera neobicinuită la noi, dar folosită într'alte ţări, de a vorbi despre opera proprie, arătând *ce* am vrut şi *cum* am crezut de bine să duc în îndeplinire dorinţa mea.

Cred că ne trebue în zilele noastre piese cari să trateze pe scenă şi probleme sociale, arzătoare, vitale şi să contribue ca lozinci sănătoase să se răspândească în public. Cu aceasta nu vreau să condamn — Doamne fereşte! — piesele cari şi-au pus de scop al vieţii lor *numai* petrecerea, dacă această petrecere nu strică, dacă această petrecere nu te face să iţi uiţi cu totul că mai ai şi alte ţinte pe lume afară de satisfacerea stomahiconului şi a trebuinţei după glume, câteodată chiar şi cu ceva piper.

Avem nevoie — deci — de piese poporale, cu cântece, cu veselie, dar şi cu tristeţe, în cari pe lângă util să fie şi dulceaţă. Una din piesele acestea vrea să fie piesa în trei acte: «Gogu».

Mai bine decât orice informaţie va lămuri pe cititor cuprinsul piesei.

Acţiunea se petrece într'un sat românesc din Ardeal. E după războiul mondial. Prisonierii s'au întors acasă. Satul începe să şi trăiască viaţa sa liniştită de mai 'nainte. Cel puţin aşa este dorinţa celor buni din sat, în frunte cu ţăranul chiabur *Costan,* un văduv care pe lângă gospodăria sa mai ţine şi birtul comunal. Costan e om care a dat cu capul de gard, e mai în vârstă, are marea bogăţie a experienţii de viaţă. A screscut, cu mare greu la început, pe singurul său fiu, pe *Gogu,* la şcoli, până ce l-a văzut cu diploma de inginer, laureat la şcoala de inginerie din Bucureşti. Gogu este lumina ochilor bătrânului. Ţine el şi la cele două fete ale sale, la Lisaveta care e măritată în sat şi are doi copilaşi sglobii, iubeşte şi pe Mioara, pe fata sa oarbă, care a orbit în copilărie — dar nădejdea bătrâneţelor lui este Gogu.

Actul întâi se începe cu o scenă rustică: bătrânul Costan, în fruntea mesii, dă binecuvântarea lucrătorilor şi căsenilor, după ce nepoţelul, un copil de al Lisavetei, a sfârşit «Tatăl nostru». Fiecare se îndreaptă pe la lucrul său: la munca câmpului, la curăţat mere, la stupi. E toamnă, în Septemvrie.

Sânt tocmai cinci ani de când a murit nevasta lui Costan. Pomenindu-o şi «de sufletul ei» şterge Costan pe datornicii săraci, însemnaţi cu creta pe uşa birtului. Ghiţoi, un ţăran olog, care fusese la Ierusalim şi care de aceea e numit şi «Hagiul», laudă fapta lui Costan. Un ţigan se bucură şi el de dărnicia bătrânului Costan, «de sufletul moarfei».

Servitorimea cântă şi lucrează. In mijlocul scenei cu cântece apare Lichirie, ţăran care a fost ani îndelungaţi prisonier în Rusia, întors acum în satul său cu idei bolşeviste. Povesteşte cu mândrie, în timp ce ascultătorii clatină din cap, speriaţi, cum a dat de mâncare fân calului, în altarul unei biserici ruseşti. Işi bate joc, bădăran, de ţiganul care venise să asculte şi el. Când Lichirie ia în bătaie de joc şi pe mama-moartă a ţiganului, se ridică resolut şi îi ia apărarea Mioara, oarba, care ascultase toate fără de nici o vorbă până atunci. «E *om* şi el»! strigă în faţă oarba, lui Lichirie, iar când acesta vrea să o ridiculizeze şi mai departe, declară Mioara: «omul ăsta (Lichirie) îţi batjocoreşte tot, tot, şi biserică şi neam, şi nu te lasă să te aperi. E ruşine»! Cu o vorbă ţigănească, spusă în bătaie de joc, caută Lichirie să se scape de Mioara, dar nu scapă aşa de uşor, ceva mai târziu, de Costan şi de Gogu, cari vreau să ştie de ce răspândeşte gânduri de nemulţumire şi de revoltă de clasă şi religioasă în sufletul sătenilor. Se naşte o discuţie aprinsă între cei trei, discuţie la care ia parte şi Ghiţoi, Hagiul. Lichirie care îşi bătuse joc de Ghiţoi, prinzându-l cetind din «Vieţele sfinţilor», Mioarei — râde superior şi — strâns cu uşa — nu găseşte alt răspuns decât neşte fraze împotriva «burjui»-lor,

Nici unul din câţi vedem pentru primaoară judeţul Treiscaune, nu ne-am aşteptat să găsim un ţinut aşa de frumos şi bogat, cu sate înfloritoare şi oameni muncitori. Cu un klm. înainte de întrarea în sat, ne-au întâmpinat călăreţi în costume naţionale, cu cai frumoşi, unul ca unul.

La întrare în Zagon poartă de triumf, cu lume multă; comuna e mare, cu 6000 locuitori, majoritatea unguri. Secretarul bineventează. I. P. S. Sa răspunde. Oficiăm liturgie, la sfârşit predică I. P. S. Sa cu multă râvnă oratorică despre credinţă şi fructele cele mari şi multe ale adevăratei credinţe. Condus în ornate până la casa preotului. Se fac recepţiile. Îşi prezintă omagiile: comunitatea reformată, rom. catolică, sfatul şcolar şi primăria. Vorbesc scurt şi frumos preotul reformat şi romano-catolic. — I. P. S. Sa le răspunde vorbind despre legătura sufletească dintre biserici, şi îndemnând pe toţi la conlucrarea pentru binele ţării, prin armonie şi înfrăţire.

Un grup de săteni îşi spun păsurile dlui prefect, care ne-a însoţit în tot locul.

Eroii nostri*)

«Nici întâiul Aşezământ n'a fost sărbătorit fără de sânge... Acesta este Aşezământul, pe care l-a poruncit vouă Dumnezeu».
Sf. Ap. Pavel: Evrei, IX, 18 şi 20.

Iubiţi creştini, Scumpi oşteni, — In viaţa popoarelor, pururea au fost vremi, ale căror hotare au fost fixate prin sânge de eroi şi de martiri.

Eroul şi martirul, în fondul lor moral, sânt una şi aceeaşi: Eroul e gata şi el în toată clipita s'aducă, întocmai ca martirul, suprema jertfă — sângele şi viaţa — pe altarul idealului său.

Şi Aşezământul Legii vechi se întemeia pe jertfele de sânge, crezut de ispăşitor, al animalelor. Dar Aşezământul Legii nouă s'a desăvârşit, căci el are la temelie eroismul şi moartea, mai mult decât martirică, şi chiar sângele, cu adevărat ispăşitor, al Dumnezeu-omului Hristos

De 19 veacuri neîntrerupt se face cultul eroismului moral şi al martiriului dumnezeesc de pe Golgota; şi însaşi biserica creştină, *acestui* neîntrecut eroism şi sfinţitor martiriu îşi datoreşte desvoltarea sa.

In vechimea adâncă, în vremea de prigonire a creştinismului, se spunea, că sângele martirilor este sămânţa creştinilor. De aceea biserica creştină de răsărit până şi azi îşi proslăveşte martirii ei eroi cu cântări ca aceasta: că prin sângele mucenicilor, ca şi cu o porfiră şi cu visson, se împodobeşte biserica, şi că prin aceşti eroi-martiri biserica strigă către Hristos, cerându-i să trimită poporului său îndurările sale şi mila sufletelor noastre.*)

Dar biserica a mers şi mai departe în aprecierea eroilor — martiri ai săi. Ea îşi clădea lăcaşurile de rugăciune pe mormintele martirilor. In vechia Cartagine din Africa, la sudul imperiului roman de odinioară, se aducea la anul 401 o orânduire — canonul 83 — care preface acest obicei în o lege a creştinătăţii şi porunceşte să se sfarme toate bisericile care n'au moaşte martirice la temelia lor.

Vă întreb acum, iubiţilor, cine ar putea înţelege mai bine decât biserica noastră naţională, însemnătatea praznicului pios de azi întru amintirea eroilor noştri, morţi pentru ţară, neam şi lege?!

Eroii pentru cari ne-am rugat şi cărora li se dedică acest monument, ce li s'a sfinţit azi — ca un mormânt simbolic ce este — ce altceva sânt ei, decât nişte mucenici ai lumei noua, prin a cărora moarte se duce mai departe opera de bine şi de libertate, pentru a cărei inaugurare a murit Hristos odinioară şi în semnul căreia învie azi dreptatea popoarelor şi a neamului românesc.

In cele aproape 2000 de ani dela Hristos d'abia s'a îndeplinit adecă o jumătate din evanghelia lui Hristos, s'a înfăptuit numai eliberarea socială şi politică a individului, şi a rămas ca prin jertfa de sânge şi moartea noilor martiri moderni din toată lumea să se înfăptuiască şi cealaltă jumătate de evanghelie — libertatea neamurilor.

Pentru acest evangheliu, de libertate morală şi socială, au murit martirii moderni, şi din sămânţa unui atare sânge martiric, vărsat pe întreagă întinderea pământului, prind fiinţă contururile unei lumi noua, ale unei civilizaţii regenerate, iar din mormanul ruinelor lumii, ce se destramă, şi până acuma răsărit pentru noi — mândră şi plină de nădejdi — noua, încăpătoarea şi frumoasa Patrie a tuturor românilor din stânga Dunării.

Eroii — martiri ai neamului românesc fac şi ei parte din nesfârşitul număr al Eroilor lumii întregi, cari au luptat fiecare pentru cinstea armei şi pentru a patriei sale. Eroii noştri însă au şi o glorie specială. Ei şi-au zis, ca fraţii Macabei din Legea Veche: «Mai bine este să murim noi în războiu, dacât să vedem răutăţile (venite asupra) neamului nostru şi a sfintelor». (I. Mac. III. 60)

Eroii noştri, cari au primit coroana nevestejită a martiriului modern — vorbind cu sf. Scriptură — au adus *jertfă de mântuire* (III Moise: XXII, 21) viitorului nostru ca neam, patrie şi lege.

Ei au fost aceia. cari — după întâiul aşezământ politic în preţ de sânge Roman în Dacia superioară sub împăratul Traian — au înfăptuit pe *al doilea aşezământ de sânge, acum românesc*, pe care l-a poruncit nouă Domnul spre a se face dreptate şi neamului românesc.

Eroii — martiri români au fost ceice începând dela cei mai înalţi generali şi dela nenumărata mulţime a eroilor fără ne nume până la viteaza fecioară locotenent Ecaterina Teodoroiu — moartă ca eroină în fruntea trupei sale în luptele cu nemţii, sânt o glorie a războiului mondial şi sânt podoaba sufletească, porfira şi visonul nostru, şi grăitorii peste veacuri despre eroismul românesc şi inspiratorii generaţiilor noastre viitoare.

Acestor eroi li se potriveşte într'o măsură mai mare decât oricui, cuvântul sfântului apostol Pavel: «Pentru ceice au adormit... să nu vă întristaţi, ca şi ceice nu au nădejde» (I. Tes. IV. 13).

Noi, şi dacă le-am făcut rugăciuni ca pentru morţi şi le-am sfinţit acest simbolic mormânt, totuşi nu ne întristăm pentru moartea lor, ci ne bucurăm astăzi, pentrucă prin jertfa sângelui martiric al eroilor noştri, nădejdile noastre sfinte pentru lege şi patrie tocmai s'au împlinit şi pentrucă *prin ei* s'au împlinit ele

De aceea noi *nu-i jelim, ci-i fericim.* Ii fericim, că au murit cu moarte vrednică de Hs. şi de cinstea armei româneşti, şi de aceea ţărâna lor va fi la temelia viitorului nostru mai puternică decât aceasta peatră de granit, ear pomenirea lor va rămânea vecinic lăudată din neam în neam între noi.

Sub raportul acestei concepţii despre eroii neamului, e prea de înţeles, de ce la Mărăşeşti se vor aduna rămăşiţele eroilor săvârşiţi în glorioasele lupte din acele părţi şi că de ce peste acele rămăşiţe se va ridica o biserică de pomenire. Astfel, în semnul sfinţeniei legii şi în al patriotismului românesc, se va desăvârşi tradiţia creştină-latină, hotărâtă de sinodul african din Cartagina: Bisericile existente le vom adauge de acelea, în cari vom aşeza şi rămăşiţe de ale eroilor martiri moderni, ca astfel să-i avem mai aproape de pioasele şi recunoscătoarele rugăciuni ale noastre şi ale generaţiilor viitoare.

Noi, cei de aici, la linia de nord a civilizaţiei latine de odinioară, la marginea de apus a românismului, ni-am împlinit numai cea mai mică parte din datorinţa către eroii lumii şi către cei ai noştri, când le-am cuprins în rugăciunile noastre şi le ridicăm aceasta neînsemnată peatră de amintire.

Şi acum, Tu Doamne Isuse Hristoase Dumnezeul nostru, care, după asămănarea aşezământului de sânge al legii vechi, prin preacurat sângele Tău ai întemeiat jertfa şi aşezământul nou de mântuirea neamului omenesc, şi prin moartea Ta ne-ai dat şi nouă pilda supremului eroism şi te-ai înălţat ca azi la cer, unde şezi d'a dreapta Părintelui Tău: odihneşte, Doamne, sufletele tuturor eroilor adormiţi ai neamului românesc în loc luminat şi cu vecinică vedeaţă; fă, Doamne, ca prin cultul amintirii eroilor din toată lumea să se şteargă patima urei dintre popoare şi să sporească civilizaţia şi fericirea omenească, — iar jertfa mântuitoare de neam, adusă de eroii noştri, fă-o, Doamne, binepримită pe altarul Tău cel mai presus de ceruri, ca o jertfă de bună mireasmă duhovnicească, spre mărirea preasfântului Tău nume, spre vecinică statornicire a celui de al doilea şi de tine poruncit aşezământ de sânge al neamului românesc, şi spre vecinică şi rodnică pomenire a eroilor noştri între noi. Amin!

*) Această cuvântare a fost ţinută în fortăreaţa Aradului, la 20 Mai n. 1920, cu prilejul sfinţirii monumentului ridicat acolo întru pomenirea eroilor.

*) Tropar dela Pavecerniţa mică.

---

a domnilor. Gogu întreabă: «Eu «burjiu»? Dar eu nu mă trag din săteni? O să lucrez eu împotriva intereselor ţărăneşti»? Se discută şi comunismul. Costan, bătrânul, întreabă: îţi poţi închipui o societate unde toţi sunt una? Aduce exemplu viaţa albinelor: cap, — de regină, *adevărată* regină, albine muncitoare şi trântori cari sunt daţi afară frumuşel. Gogu pune teza: numai colaborare între cei *buni* din *toate* clasele sociale; câteva sute, chiar câteva mii de oameni se pot hotărî pentru comunism, dar milioane de oameni, mai cu seamă analfabeţi în cea mai mare parte, comit o crimă dacă vreau să fie comunişti. Când e vorba de bani descrie Lichirie goana după aur, chiar şi pe câmpul de luptă, şi declară: asta-i viaţa! Ghiţoi îi strigă: Increzutule! Nu e *nimic* alta? V'am văzut murind în războiu!

Bătrânul Costan stă între Ghiţoi şi Lichirie şi spune: Pe omul care tot mai crede în răsplată şi într'un Dumnezeu pot să clădesc ceva pentru viitor, pe unul care-şi bate joc de toate şi nu crede în nimic, nu — ar fi clădit pe nisip.

«Să nu-mi spurci sătul»! isbucneşte Costan, când Lichirie râde la toate argumentele aduse. «O să ai de furcă cu mine»!

Lichirie şi Costan se despart neîmpăcaţi. Spectatorul simte că se dă lupta între două principii: între un conservatism sănătos, dornic de progres real şi între un spirit de negare, lipsit de o muncă constructivă, concretă.

O mică încordare se bagă de seamă şi între tată şi fiu, în scena următoare, când Gogu cere, jumătate în serios, jumătate în glumă, ca tata să schimbe tabla «birtului» cu una: «Restaurant». Dar acesta este numai un nor trecător.

Prefectul judeţului se anunţă, cu sunete de automobil. Vine în persoană să strângă mâna, să facă cunoştinţă cu tinărul de care a auzit veşti atât de bune dela Bucureşti. Totodată anunţă pe Gogu că comisia care avea să cenzureze un concurs de premiare al unui plan de canalizare a râului care trece tocmai prin mijlocul satului şi ameninţă cu esundarea ţinutul întreg, — a dat premiul întâi planului lui Gogu. Toţi sunt mândri şi fericiţi de laudele aduse lui Gogu. Prefectul învită pe Gogu la sine.

Actul al doilea se petrece câteva zile mai târziu. Mioara capătă dela Gogu promisiunea, într'o scenă duioasă, că o va trimite la «Vatra luminoasă», în Bucureşti, ca să înveţe să citească şi să se bucure aşa şi mai mult de viaţă. E fericită şi caută nucul iubit, să ţească planurile pentru viitor în locul ei favorit. Cealaltă soră, Lisaveta, înveseleşte pe Gogu cu glumele ei — un ţăran, Nenea Precup, îşi plânge durerea sufletului, povestind cum nu ştie de fiul său, dacă trăieşte sau e mort: a dispărut în războiu. Gogu promite tatălui îndurerat că se va interesa pe la autorităţi de soarta copilului. (Va urma

---

Sanator de tuberculoşi s'a deschis în Geoagiul de jos, judeţul Hunedoara. Informaţiuni despre primirea bolnavilor se dau la direcţia sanatorului.

Ştirile zilei

Ştire personală. Dupăce I. P. S. Sa Arhiepiscopul şi Mitropolitul nostru *Nicolae*, în vizitaţiunea canonică din judeţul Treiscaune în decurs de 18 zile însoţit de D-nii Lazar Triteanu, Dr. George Proca, Dumitru Antal şi corul seminarial condus de prof. N. Topolog, a cercetat toate comunităţile noastre bisericeşti din acel judeţ, Duminecă sara în 21 Mai, împreună cu suita, s'a rentors la reşedinţa sa deplin sănătos, suportând cu multă uşurinţă grelele strapaţe.

Ziua de zece Mai în Sibiu se serbează ca şi în anul precedent, prin oficiarea serviciului

divin în catedrală, unde vor asista reprezentanţii autorităţilor civile şi militare. Defilarea începe la ora 11 a. m. cu şcoalele secundare. Armata defilează în ordinea următoare: Corpul de ofiţeri, trupele pedestre, ofiţerii călări ai şcoalelor speciale, trupele călări. Urmează recepţiile. După ameaz: la ora 4 se începe producţiunea de gimnastică, organizată de militari şi de liceul Gheorghe Lazăr, pe câmpul de instrucţie al garnizoanei; întrare gratuită. Seara la ora 8 ½ se dă în sala Urania *concertul* şcoalelor; pe străzi se face retragere cu torte şi muzică.

Ziua eroilor în Sibiu. La înălţarea Domnului se face obişnuita *procesiune religioasă* în Cimiterul vechi militar la mormintelor eroilor căzuţi în războiu. Procesiunea se va desfăşura conform programului afişat şi stabilit de Comitetul regional Sibiu.

Concertul meseriaşilor sibieni s'a ţinut aseară, conform programei ce am publicat. S'a întrunit, ca totdeauna, lume foarte multă, doritoare să asculte producţiile bine studiate ale Reuniunii meseriaşilor români din Sibiu. Corurile mixte, executate sub conducerea îngrijită şi inteligentă a dirigentului, dl N. Oancea profesor, precum şi cântecele harnicilor solişti, dna şi dl Stanciu, au fost în cea mai mare parte bucăţi alese din muzica frumoasă a poporului; — s'au bucurat prin urmare cu atât mai ales de o călduroasă primire. Aprobările însufleţite s'au repetat după fiecare punct al programei. Versuri au recitat: dl D. Axente cu bravura obişnuită, dşoara Emilia Poponea şi Cornel Axente, amândoi cu isteţime şi cu mult sentiment. Orchestra oraşului şi-a dat concursul executând poetica Uvertura românească a lui Flechtenmacher şi acompaniând atât pe solişti, cât şi corul lui Schumann, Popasul ţiganilor, piesă muzicală interpretată cu o izbutită nuanţare. O parte din beneficiul concertului este menit pentru familiile victimelor dela Lupeni. (Beneficiul ar putea să fie şi mai considerabil, dacă autorităţile noastre financiare s'ar mulţumi, în asemenea cazuri, cu procente mai modeste).

Pâne din oase. Autorităţile din Orenburg, Rusia, au început să prepare pâne care se compune două treimi din făină şi o treime din oase măcinate ale diferitelor animale. Se afirmă că pânea aceasta, care face posibilă o mare economie de făină, este foarte nutritoare.

† Dr. Ion Sârbu, paroh în Rudăria, Bănat, a răposat în Domnul, în vârstă de 57 de ani. Regretatul preot a fost premiat pentru lucrările sale istorice cu marele premiu Năsturel al Academiei Române. Odihnească în pace!

Comemorare. Dumineca trecută s'a comemorat de către uniunea din Bucureşti, Istoria şi Arta naţională, semicentenarul morţii lui *Ion Eliade Radulescu.* S'a oficiat serviciu divin la biserica «Mavrogheni», unde se află mormântul şi bustul acestui apostol cărturar al românismului. In cuvântări călduroase s'a arătat însemnătatea activităţii culturale şi politice a «părintelui literaturii române».

Congres. In 31 Mai n. 1922 se va ţinea la Bucureşti un congres preoţesc general, cu următoarea ordine de zi: îmbunătăţirea stării materiale a clerului; clarificarea situaţiei preoţilor văduvi, şi înfiinţarea asociaţiei generale a clerului de mir ortodox din Româna întregită.

Dela Asociaţia clerului. La secretariatul general al Asociaţiei se află cărţi pentru bibliotecile caselor culturale de nou înfiinţate, ca şi pentru comunele bisericeşti, unde nu este până acum nici un fel de bibliotecă. Onoraţii membri ai Asociaţiei vor binevoi a le ridica în persoană, sau prin încredinţatul lor. Cu poşta nu se trimit.

Congresul tuturor comercianţilor detailişti din întreaga Românie se ţine în Sibiu în zilele de 3 şi 4 lunie 1922. In ziua următoare congresiştii vor face excursiuni în împrejurimile Sibiului.

Urmarea. Rechiziţiile făcute în biserici din partea sovietelor, cum se vesteşte din Moscova, au provocat în multe locuri din Rusia, cu deosebire la sud, o puternică mişcare antisemită.

Conferenţa dela Genova s'a terminat Vineri. Viitoarea conferenţă se întruneşte în lunie la Haga. S'a adoptat pentru toate statele un aşa numit *pact de neagresiune:* în timp de şapte luni va domni pretutindenea armistiţiu asigurându-se astfel, pe acest timp, pacea Europei. Dacă la Genova nu s'au obţinut resultate mai bune faptul se atribue atitudinii reprezentanţilor ruşi.

Impotriva înjurăturilor şi a cuvintelor necuviincioase s'a pornit o luptă înţeleaptă, deocamdată nu la noi, ci la fraţii noştri italieni. In Verona adecă s'a format un comitet de cetăţeni, care şi-a propus să combată înjurăturile şi vorbele urâte aşa de răspândite mai ales în clasele de jos ale poporului. S'au împrăştiat foi volante redactate în acest scop, s'au afişat placate citite cu nu puţin interes, şi toată lumea laudă ideea dela Verona. Primministrul italian, Facta, a trimis comitetului o scrisoare, în care îşi exprimă mulţumirea pentru iniţativa înţeleaptă. Cum se vesteşte din Italia, cruciada întreprinsă începe a da rodul aşteptat: o îmbunătăţire simţitoare în observarea regulelor bunei cuviinţe.

Români în temniţe ungureşti. Un ziar din capitală află din izvor absolut sigur, că la Budapesta se găsesc arestaţi de autorităţile maghiare un număr de *optzeci şi cinci* persoane, cetăţeni români din regatul vechi şi din regiunile alipite. Deţinuţii n'au altă vină, decât că au fost surprinşi de evenimente în capitala Ungariei, fără să aibă la dânşii hârtiile necesare. Nu se cunosc ce fel de măsuri a luat guvernul nostru pentru apărarea şi scăparea din închisoare a acestor 85 cetăţeni români.

Nr. 7—1922. (85) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei urbane ortodoxe române **Zălau** aparţinătoare protopresbiteratului Unguraş, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B, pentru întregirea venitelor dele stat.

Alesul va fi obligat să provadă catehizarea elevilor noştri dela toate şcolile de ori ce categorie din Zălau, şi să îndeplinească şi datoria de preot al garnizoanei din acest centru.

Reflectanţii la acest post îşi vor înainta în terminul deschis cererile provăzute cu documentele prescrise la oficiul protopresbiteral al tractului Unguraş, şi pe lângă observarea dispoziţiilor reglementare până la publicarea terminulni de alegere să pot prezenta în parohie în vreo Duminecă sau serbătoare spre a funcţiona şi a face cunoştinţă cu credincioşii. —

Zălau, 13/26 April 1922.

Ioan Ciupe m. p.
prez. com. parohial.

Ioan Luca m. p.
notar com. parohial.

Nr. 158—1922. Văzut.
Unguraş, 17/30 April 1922.

Ioil Ghiuriţan
protopresbiter

Vila Ţinte în Ocna-Sibiului

vis-à-vis de scălzi, constătătoare din 8 odăi mobilate, o sală mare şi două bucătării, favorabilă şi pentru restaurant, se închiriază pentru lunile de vară. (71) 6—10

Detalii se pot afla tot acolo.

Subprefectura judeţului Sibiu.

Nr. 3802/922 subpref. (92) 1—2

2 Autocamioane de vânzare

La subprefectura judeţului Sibiu se vor vinde 2 autocamioane prin licitaţie plus oferentului şi anume un Hansa Llyod de 3 tone care se poate cerceta în curtea Subprefecturii (Strada Şaguna 10) şi un Presto de 2 tone care se poate cerceta la firma Benker şi Jeckeli (Strada Lictor 2). Oferte sigilate se pot înainta la subprefectura până la 31 Mai la ora 1 amiazi.

Schöpp m. p.
subprefect

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare

Părţi alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dlui **Ioan Meţianu,** arhiepiscop şi mitropolit.

Preţul legat 30 Lei plus porto postal 5 Lei.

Propise pentru examene

:-: dictando şi caligrafie :-:

se află de vânzare la

Librăria Arhidiecezană, Sibiu

Spectacole în Sibiu

La Apollo în 23 Mai se reprezintă drama: Apusul. In 24 şi 25 Mai: Impărăteasa, mare film. Inceputul la ora 7 şi 9.

La Librăria arhidiecezană din Sibiu se află în depozit spre desfacere broşurele din «Bibliotecele»:

39. Religioasă

Nr. 3. Tăutul Aur.: Viaţa sf. părintelui nostru Grigorie.
Nr. 4. „ „ Viaţa sf. asemenea cu apostolii împăratului Constantin cel mare.
Nr. 5. Tăutul Aur.: Viaţa şi minunile sf. Ioan cel nou dela Succeava.
Nr. 7. Tăutul Aur.: Viaţa sf. apost. Petru şi Pavel.
Nr. 8. „ „ Minunile Domnului nostru Isus Hristos.
Nr. 10. Tăutul Aur.: Viaţa sf. proroc Ilie Tesviteanul.
Nr. 11. „ „ Viaţa, suferinţele şi minunile sf. marelui martir Dimitrie.

40. Poporală a Tribunei

Nr. 2. M. Cugler Poni: Fata Stolerului.
Nr. 21. Harte Bret: Prietenul meu Vântură-ţară.
Nr. 22. Andersen: Scăpărătoarea.
Nr. 33. Coşbuc G.: Fulger.
Nr. 47. Slavici I.: O sută de ani.
Nr. 60. Drăgan M.: Despre recunoştinţa faţă de părinţii sufleteşti.

41. Poporului

Nr. 1. Printre popoare sălbatice în Africa.
Nr. 2. Motav, Indianul ajuns în sclăvie.
Nr. 3. Secretul Preriei.
Nr. 4. Mungo, Regele sclavilor.
Nr. 5. Tachita, mireasa căpitanului.
Nr. 6 Buffalo-Bill în occidentul sălbatic.
Nr. 7. Cavai şeful Piraţilor.
Nr. 8. Intre pleile roşii şi trădători.
Nr. 9. Tonegava, şeful Negrilor.
Nr. 10. Cei doi vânători din Prerii.
Nr. 11. In vizuina Leopardului.
Nr. 12. In corabla Piraţilor.
Nr. 13. Prisonierul Piraţilor.
Nr. 14. Ossidov, Indianul înfricoşat.
Nr. 15. Vânătoarea după carne de om.
Nr. 16. Sceptrul piticilor Vambutti.
Nr. 17. Bob-Lee, urmăritorul.
Nr. 18. Cel din urmă Sitting-Bull.
Nr. 19. Pinzone-Navigatorul.
Nr. 20. Piraţii-Riff ai căii Macassar.
Nr. 21. Ben-Said, spaima lacului Nyanza.
Nr. 22. Răsbunarea pumnului crunt.
Nr. 23. Prisoneriul Suixilor.
Nr. 24. Buffallo-Bill în codrul secular.
Nr. 25. Dracul de aur din California.

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare

Cuvântări bisericeşti

de arhimandritul **Ilarion Mircea,** egumenul sfintei mânăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminecile din Paresimi, 9 Dumineci după Rosalii şi la unele sărbători de peste an. **Preţul 14 Lei.**

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU.

Anul LXX Sibiu, 13/26 Mai 1922 Nr. 38

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Vizitațiune canonică

Marți, 16 Mai n.

Conferența preoțească

Conform programului stabilit, în ziua de 3/16 Mai I. P. S. Sa a ținut cu preoțimea din județ o conferență pastorală în sala cea mare a prefecturii din Sfântu-George.

Ca notar al conferenței I. P. S. Sa a desemnat pe preotul A. Nistor.

In cele următoare publicăm în mod fragmentar instructivul cuvânt de deschidere al I. P. S. Sale:

Cu ocazia vizitației canonice, pe care am făcut-o în această parte a arhidiecezei noastre, am aflat de bine să vă rog să veniți pe ziua de azi la o conferință, pentruca să vă comunic unele lucruri, ca rezultat al observărilor în decursul vizitației, și pentru a ne sfătui împreună asupra celorce ar mai fi de făcut în viitor.

E o frumoasă coincidență, că tocmai azi prăznuim și *ziua de 3/16 Mai, aceea zi memorabilă din trecutul mai apropiat al neamului nostru, în care a răsunat pentru prima dată cu cea mai mare energie glasul întregului nostru popor de dincoace de Carpați, cerând dreptul la existență și cultură națională.*

E bine să ne aducem cu adâncă recunoștință aminte de acei vrednici înaintași ai noștri, cari în 1848 în frunte cu arhiereii lor, în deosebi cu marele arhiepiscop al bisericii noastre Andrei, a luat hotărârea să-și creeze o soarte mai bună pe pământul strămoșesc.

De sigur mulți din cei adunați pe câmpia Libertății vor fi visat în taina sufletului lor visul de aur al întregului nostru popor: înfăptuirea unității naționale. Dar lor nu le-a fost dat să vază acest vis prefăcut în realitate. Abia noi am fost învredniciți de Dumnezeu cu această mare fericire. Ei ne-au pregătit calea prin răbdarea lor, cu care au suportat toate suferințele și năpăstuirile vremii, prin munca lor de organizație a forțelor poporului, prin lupta lor pentru păstrarea genuină a comorilor sufletești, a credinței și legei strămoșești, prin lumina care au răspândit-o în sânul bisericii și neamului nostru.

Binecuvântată în veci să fie amintirea lor. Iar noi, cari ne bucurăm de roadele muncii și străduinții lor, suntem datori ca să căutăm în sufletele noastre cea din urmă energie pentru a o pune în lucrare pentru binele bisericii și fericirea neamului nostru. O asemenea muncă se cere mai ales în acest colț al pământului românesc, care poate mai mult a avut să sufere pe urma năpăstuirii vrăjmașului.

Acest vrăjmaș a înțeles ca să pornească o luptă de desființare a poporului nostru și a bisericii lui, pentruca înaintând din Săcuime spre Brașov să facă un brâu de despărțire între Ardeal și frații noștri de dincolo de Carpați, să facă astfel imposibilă comunicația spirituală și unitatea poporului nostru.

Astfel în urma vitregității sorții, în acest ținut în trecutul mai îndepărtat și mai apropiat, biserica și poporul a perdut foarte mult.

Poate la mii, la zeci de mii se urcă numărul acelor fii ai neamului din acest ținut, cari pe încetul au fost aduși să-și pearză limba, naționalitatea, portul, obiceiurile, și în cele din urmă biserica și legea lor strămoșească.

Zic în cele din urmă biserica și legea strămoșască, pentrucă am putut constata în decursul vizitației cunonice, că sânt sate, cari cândva de sigur au fost locuite de Români cari își purtau portul, își vorbeau limba și își aveau obiceiurile lor, dar care azi și le-au pierdut, păstrându-și cu tenacitate numai credința și biserica ortodoxă.

Aici am putut să văd și să simt extraordinara importanță pe care a avut-o biserica noastră în opera ei de ocrotire a neamului, mai mult decât în ori-care altă parte. Mă gândesc ce s'ar fi întâmplat cu acest popor dacă n'avea acest mare razim sufletesc, pe care l-a găsit în biserica sa?!

Tot aici s'a arătat și marea alipire a poporului către biserica sa. El ține la ea și atunci, când și-a perdut aproape cu totul naționalitatea, și-a perdut limba, portul și obiceiurile. Nu și-a părăsit, ci a ținut cu toată energia la biserica strămoșască și la credința sa.

Să ne gândim, făcând această constatare, cu recunoștință și la cei îndepărtați și apropiați slujitori ai bisericuțelor noastre din satele acestui ținut, cari prin devotament curat, prin străduința lor inspirată de credința în Dumnezeu și iubire de popor, au putut face atât de strânse legăturile sufletești dintre biserica noastră — această scumpă mamă — și fiii ei credincioși.

Frățiile Voastre aveți datoria de a păstra din virtuțile înaintașilor în deosebi aceasta una: *cea mai strânsă legătură sufletească cu poporul.*

N'a avut preoțimea veche multă învățătură de carte, dar s'a știut identifica totdeauna cu cele mai superioare interese ale credincioșilor ei. Această strălucită înșușire, care e o glorie a preoțimii din toate timpurile, trebue s'o păstrăm. Noi sântem o biserică a poporului. Biserica noastră e cea mai poporală instituție pe care am avut-o. Ea n'a cunoscut clase privilegiate, nici favoruri pe sama ei și a știut și înțeles să se facă una cu toate străduințele și năcazurile credincioșilor ei, suportându le prin preoții ei alături de dânșii.

Situația aceasta a bisericii noastre trebue s'o păstrăm și de aci înainte. Dacă n'am putut da bisericii noastre podoabe externe — în urma vitregității sorții — nici strălucirea unei bogate culturi, am putut s'o păstrăm curată în învățăturile ei și iubită din partea credincioșilor ei.

In decursul vizitației ce am făcut-o până acum, prin cele mai multe parohii, am rămas mulțămit c'am putut păstra măcar atâta cât am găsit, în urma furtunilor și vijeliilor vremii. Am găsit și dărâmături, ruine, dar în fața lor m'am gândit la năcazurile și suferințele, cari vorbeau din ele și a căror mărturie erau. Datoria noastră azi este că ce e bun să facem și mai bun, să adunăm din ruine resturile ce ne-au mai rămas, ca cu toată căldura sufletului să clădim biserica ort. română măreață din acest ținut.

Am fost cu atenție în decursul vizitației mele la edificiile bisericești. În cele mai multe locuri am găsit edificii corăspunzătoare, în unele părți pe deplin mulțămitoare, ca dovadă a spiritului de jertfă al poporului, a hărniciei și înțelepciunei preoților lui. In unele locuri am găsit edificii mai puțin corăspunzătoare, iar în puține locuri, mai ales în 3 am găsit edificii cu totul necorăspunzătoare, și cari vor trebui cât mai în grabă înlocuite cu altele, pentrucă se cuvine mai ales în timpul acesta de isbândă al neamului nostru să ne arătăm mulțămita către Dumnezeu, ridicându-i locașuri de închinare, dupăcum făceau voevozii neamului românesc — după câte-o biruință strălucitoare asupra dușmanilor — ridicând lui Dumnezeu câte-o biserică, câte-o mănăstire de închinare.

Așa să facem și noi. Să le înoim pe acelea, cari pot sluji încă, făcând reparațiile necesare, iar acolo unde e lipsă, să zidim din nou.

Am găsit destulă curățenie prin bisericile noastre și vă rog ca în punctul acesta să fiți foarte conștiențioși și scrupuloși. Dacă nu putem avea biserici pompoase cum le au alte confesiuni, cari au fost mai favorizate de soarte, atunci cel puțin bisericuțele noastre să fie model de curățenie, să fie tot ce poate fi mai bine

îngrijit, cu deosebire sfântul altar. Preotul aici aduce jertfa cea fără de sânge în sfânta cuminecătură, prin urmare cât de frumos trebue să-şi împodobească sfânta masă, cât de curat să fie sfântul potir, când primeşte pe împăratul sufletelor noastre! Cât de îngrijit să fie proscomidierul, fără a îngrămădi şi alte obiecte, al căror loc ar fi în altă parte. Curăţenia esternă este semnul văzut al curăţeniei interne.

Am fost foarte mulţămit, găsind aproape pretutindenea în satele noastre case parohiale. Pot să spun, că parohiile noastre din aceste părţi în privinţa aceasta se disting faţă de celelalte. Mai sunt şi în alte părţi, dar nu mă aşteptam ca aici să găsesc aşa multe şi corăspunzătoare case parohiale, a căror importanţă e de netăgăduit în continuitatea activităţii preoţeşti. Datorinţa este deci a fi ţinute în cea mai bună stare.

Cu şcoalele stăm mai rău. Nu-mi ajunge timpul să desfăşor întreaga problemă şcolară aşa cum o privesc eu şi forurile legislative ale bisericii noastre, îndeosebi congresul naţional-bisericesc. Congresul nostru s'a pus cu toată hotărârea pe punctul de vedere, că biserica are dreptul, care emanează din însaşi fiinţa sa de a învăţa, drept bazat pe legi concrete, de a susţinea şcoale. Noi la dreptul acesta nu renunţăm. Punctul acesta de vedere îl susţinem. Ştim, că avem mari greutăţi cu susţinerea scolilor, mai ales, că mijloacele pe cari biserica le pune la dispoziţie nu sunt suficiente. Procesul acesta e în curs între biserică şi guvern şi vom vedea la ce soluţie vom ajunge. Fără îndoială trebue să ajungem la soluţia, care corăspunde cu interesele de luminare şi cultură ale neamului nostru.

De aceea noi, care am fost biserică obligată de a lucra pentru cultura poporului nostru, mai ales azi să lucrăm în această direcţie. Noi susţinem, că viaţa neamului nostru nu este atât de avansată, ca să ne refuze munca pe care i-am da-o pentru luminarea lui. Azi, când nu ne ajung forţele pe toate terenele: administraţie, justiţie, căi ferate etc. nu va putea refuza forţele bisericei, pe care e în stare să le dea pentru luminarea poporului. Eu cred că în cele din urmă vom ajunge la o înţelegere cu guvernul. Până vom ajunge la această înţelegere, rămânem credincioşi vederilor congresului şi nu e permis să facem nimic împotriva lor. Vă rog, însă ca tot ce întreprindeţi în această chestie, faceţi astfel, ca să nu reiasă, că biserica şi statul sânt în antagonism, pentru-că de fapt antogonism nu există, ci numai deosebire de vederi şi emulaţie.

Acolo unde edificiul şcolar a rămas disponibil, să-l întrebuinţaţi pentru scop cultural: întrunirea comitetului parohial, case culturale, după modelul dat de Asociaţia clerului Andrei Şaguna, unde găsiţi un program vast de activitate a preotului în mijlocul poporului.

Dar acolo unde nu este disponibil edificiul şcoalei, să se înfiinţeze în alt local casă culturală şi bibliotecă parohială, ca să nu fie parohie în acest ţinut, care să nu-şi aibă biblioteca ei.

Am adus şi eu câteva sute de cărţi şi am distribuit pentru bibliotecile parohiale; cari nu au primit încă, vor primi la sfârşitul acestei conferinţe.

Biblioteca o înfiinţaţi acum, în ziua de azi şi să spuneţi poporului aceasta. Să faceţi catalogul tuturor cărţilor din bibliotecă, un alt catalog pentru ceice cetesc, să faceţi propagandă pertru cetirea lor şi să luaţi în bugetul parohiei o sumă pentru completarea biblioteci. Dacă să ia în fiecare an 30—40—80—100 Lei — după împrejurări — în 10 ani să pot face câteva sute de volume. Dacă să făcea aceasta acum 10 ani, azi aveam biblioteci de mii de volume, ceeace e un izvor de lumină pentru popor.

Să aveţi în fiecare sat casă culturală cât mai în grabă. In jurul casei culturale organizaţi toată viaţa socială din sat. Ţăranul nostru caută distracţie, mai ales Dumineca, să discute, să pue ţara la cale, şi unde se duce? la cârciumă, unde închină, bea şi astfel să obişnueşte cu viaţa de cârciumă, din care reies cele mai multe rele. Aceasta nu o putem combate decât prin casa culturală. Chiamă-l acolo, aranjază-i hora acolo, toate să se grupeze în jurul acestei case a luminii, care va fi considerată cu timpul ca indispensabilă pentru viaţa ţăranului nostru. Am găsit o frumoasă casă culturală la Arpătac şi alta în Budila. Să le urmaţi pilda cu toţii.

Cu privire la serviciile religioase, să vă străduiţi să le îndepliniţi cât mai cu evlavie. Ele sunt opere de artă sfântă. Alcătuitorii lor au fost suflete, cari aveau o largă cultură şi pe lângă aceasta un foarte fin simţ artistic, erau suflete de poeţi. Sf. Ioan Gură de aur a fost nu numai mare orator, profund cugetător, ci şi un profund artist, dovadă cuvântările lui. A fost un om, care stăpânea toate elementele culturii timpului său.

Cât de profund trebue să fie deci preotul în serviciul său. Trebue să-şi dea toată silinţa ca s'o facă pătruns de cea mai profundă evlavie şi dându-şi seama de însemnătatea actelor ce îndeplineşte. Domnul Hristos n'a venit în palatul Cezarilor, ci în peşteră, şi aşa să împacă şi cu modestele noastre biserici fastul liturghiei noastre. Lucrul principal în îndeplinirea serviciilor bisericeşti este evlavia, concentrarea. Ecteniile rostite limpede să pătrunză în sufletul poporului.

Să îngrijiţi să aveţi cântăreţi, să-i instruiţi Sf. Voastre. Mi-a făcut o adâncă impresie în biserica unde cântă întreg poporul. Aceasta s'a întâmplat în Doboli, unde poporul nu cunoaşte limba, totuşi cântă la liturghie toată biserica. Am oprit corul şi am lăsat să cânte oamenii.

In mod deosebit voesc să accentuez necesitatea de a se predica. Preoţia este un apostolat, dar cine a mai văzut apostolat mut. Cine a mai văzut biserică să tacă şi, durere, multe din amvoanele bisericii noastre tac. E o contradicţie în adjecto o biserică mută. Să fi slujitor al lui Hristos şi să nu propovăduieşti pe Hristos!

Asupra acestei îndatoriri cred că nu mai încape nici o îndoială. Oricât de lungi ar fi slujbele, nu înlocuesc propovăduirea vie. Trebue să-L predici pe Hristos. «Vai mie dacă nu-L voiu predica», zice apostolul Pavel. Noi suntem vestitori ai împărăţiei lui Dumnezeu şi acesta trebue să fie punctul principal al predicei.

Afară de aceasta, lucrul de căpetenie pentru un preot este ca să-şi cultive conştiinţa sa religioasă. Preotul e mijlocitorul între oameni şi Dumnezeu, să-i conducă pe oameni la Hristos.

Numai preotul, care îşi cultivă conştiinţa sa religioasă îl poate propovedui pe Hristos şi îl poate şi dacă va avea mai puţină cultură. Numai atunci prinde vorba preotului, pentrucă atunci vorbele şi faptele lui sunt în armonie şi aceasta e indispensabil pentru succesul activităţii pastorale.

Vreau să vă atrag atenţia asupra îndeplinirii sf. taine şi dintre ele a tainei mărturisirii. S'o tractaţi cu cea mai mare îngrijire. Azi — după răsboiu — e de lipsă o influinţă mai intimă asupra sufletului, o pătrundere mai intensă în camera internă a sufletului credincioşilor. Creştinul vine cu sufletul pregătit la mărturisire. Nu e destul să iai molitvelnicul şi să-i ceteşti molitva de deslegare. Trebue să-ţi faci legătura sufletească, să-i analizezi mărturisirile lui, să fii cu ochii ageri asupra tuturor stărilor lui sufleteşti, întocmai ca doctorul, care nu prescrie acelaş medicament pentru toate boalele. Lucru de sine înţeles, că discreţia trebue păstrată chiar cu primejdie de moarte, aşa numitul sigil al mărturisirii, pe care se razimă biserica lui Hristos.

Ca să faci mărturisirea bine, trebue ca însuţi să te mărturiseşti. De aceea toţi preoţii la conferenţa de primăvară să se mărturisească, alegându-se ca duhovnici 1—2 preoţi mai bătrâni, mai cu experienţă.—

Le-a mai dat apoi I. P. S. Sa inviaţiuni şi sfaturi cu privire la conferenţele preoţeşti, ziaristică, cimiterii, convieţuiri ilegale etc.

Magistrala vorbire a Inaltului prelat a fost pentru preoţimea prezentă în număr complet, o adevărată elevaţiune sufletească, care a lăsat urme adânci în mintea şi inima lor.

S'au discutat apoi mai multe chestiuni sulevate din partea preoţilor, şi s'a distribuit mai multe sute de cărţi pentru bibliotecile parohiale.

La finea conferenţei I. P. S. Sa a distins cu dreptul de a purta brâu roşu pe adm. prot. George Negoescu.

I. P. S. Sa a luat apoi masa cu preoţimea.

Vineri, 12 Mai n.

Micouifalu

Deşi la intrarea în fiecare comună din judeţul Treiscaune sânt puse table nouă, frumoase cu numele românesc al comunei, plasei şi judeţului, Micouifalu încă n'a fost botezat românește. Şi aşa n'ar avea cine să se folosească de numirea românească a satului, deoarece din cele 240 familii de români nu ştie nici unul românește.

In mijlocul satului poartă triumfală. Ne întâmpină învăţătorul Cosma cu elevii de şcoală şi mult popor.

Inaintea bisericii bătrânul paroh Cosma. In cuvântul de bineventare aminteşte, că în aceste părţi, vlădică românesc n'a mai umblat. Deci cu atât mai mare e bucuria lor acum, când văd pe arhipăstorul în mijlocul lor.

I. P. S. Sa răspunzând accentuiază, că ştiind năcazurile şi greutăţile prin cari au trecut în timpul răsboiului, a venit la faţa locului spre a-i cerceta şi mângăia.

Oficiază sf. liturghie, ear în predica, care li se tălmăceşte în ungureşte, îi laudă pentru tăria şi statornicia lor în credinţa strămoşească şi le dă diferite sfaturi şi învăţături.

Bucuria credincioşilor nu se poate descrie.

Biserica în vârf de deal, e zidită în 1882; e a treia biserică după tradiţia care s'a păstrat. Satul mai înainte era sub deal. Groful Mikó Nicolae a mutat satul în locul de astăzi.

Părintele Cosma ne povesteşte că în 1873 când a venit primaoară în sat, bătrânii de 80 de ani încă mai ştiau românește.

E de mirat cum vitregia vremurilor i-a făcut să-şi piardă limba fără a-şi pierde conştiinţa naţională, foarte trează în tot timpul. Inainte de răsboi erau mai români în sentimente ca românii cari ştiau românește. In cursul răsboiului a dovedit aceasta ţinută admirabilă a multora din ei, când au fost presionaţi să-şi lapede religia.

E interesant cum s'a făcut trecerea la altă confesiune a celor ce n'au putut resista presiu-

nilor şi ameninţărilor. Pentru a se trece dela o confesiune la alta se cere, dupăcum se ştie, declaraţie făcută înaintea preotului la care a aparţinut. Preotul era internat, nu se putea face declaraţia. Nu s'au sinchisit mult, pe preot l-au suplinit cu cei patru pareţi ai cancelariei dela primărie, scriind în declaraţie «voi patru pereţi luaţi la cunoştinţă că N. N. se lapădă de credinţa ortodoxă».

Tot aici am aflat că în satul vecin Olteni (Oltszem), prin care am trecut şi unde n'avem nici un credincios, înainte cu 90 ani avea sediul un protopop român gr.-cat. Astăzi nu este nici măcar parohie, toţi sânt reformaţi şi nimeni nu ştie româneşte. A rămas o urmă neştearsă în numele de familii: Turcoi, Murgu, etc. Dacă ar studia cineva toate numele de familie ale locuitorilor din Treiscaune, ar găsi mai mult de jumătate din ele nume româneşti.

La masă I. P. S. Sa vorbeşte pentru păr. Cosma, care a fost un paznic drept al credinţii şi al bisericii noastre timp de o jumătate de secol.

Părintele răspunde cu lacrimi în ochi.

Bicsad

In Bicsad preotul a murit numai cu câteva zile înainte. Ne întâmpină în uşa bisericii epitropul, vorbind ungureşte. In cuvinte simţite cere în numele credincioşilor să li se dea în timpul cel mai scurt preot. Ne spune, că biserica e zidită în 1830 din dania lui Gheorghe Anton Neguţiu din Braşov şi Vasile Cadar din Bicsad şi numai cu multă greutate a putut-o păstra în starea ei de până acum.

I. P. S. Sa răspunzând i-a spus, că se bucură, că au putut păstra biserica, dar se bucură cu mult mai mult, că s'a păstrat *biserica cea vie, credincioşii ei.*

După aceea I. P. S. Sa a întrat în biserică. A oficiat un serviciu divin, şi le predică prin interpret.

Antimisul din s-tul altar e dela Kir Neofit 1845 mitropolit al Ungro-Vlahiei, ca o dovadă a legăturilor sufleteşti cu vechiul regat.

Am admirat ţinuta acestor oameni şi alipirea ce o au faţă de biserică, poate fiindcă e dovada cea mai puternică a romanităţii lor.

După biserică am trecut în şcoală. Aici membrii comitetului au arătat I. P. S. Sale, că preotul rom.-cat. de acolo, care aflând de venirea I. P. S. Sale, a părăsit comuna — şi acum cearcă să pescuiască în tulbure, şi prin diferite manopere nepermise să le conturbe pacea şi liniştea.

I. P. S. Sa le-a declarat, că nu va mai tolera astfel de lucruri, şi cazurile concrete de această natură, cari ar mai obveni, să i se arăte spre a lua măsuri în consecinţă. Le-a promis totodată că în cel mai scurt timp le va trimite preot.

Credincioşii noştri în număr de peste 700 suflete, au rămas liniştiţi şi foarte mulţămiţi de cele auzite prin graiul arhipăstorului lor.

Sara ne-am întors la Sfântul-George.

Sâmbătă, 13 Mai n.

Vizitarea şcoalei normale

Sâmbătă a. m. dela ora 8—10 I. P. S. Sa a cercetat şcoala normală de fete Regina Maria. Şcoala este provăzută din belşug cu toate mijloacele de învăţământ, multe aparate pentru fizică, chemie, mineralogie etc.

Are confortul celei mai moderne şcoale, cu şase clase, sistemul din vechiul regat şi internat adăpostind 246 eleve într'un grandios edificiu, aş putea zice palat, situat în mijlocul unui parc.

Şcoala aşa cum e cu mici completări a a fost moştenită dela vechea stăpânire.

La întrare ne întâmpină elevele cu cântece. Dşoara directoară Ianculescu-Blanch şi profesoarele ne conduc prin clase, laborator chimic, sala de studii naturale, fizică, desemn.

In sala festivă, unde s'au adunat toate elevele şi profesoarele I. P. S. Sa într'o cuvântare frumoasă plină de gingăşie şi căldură, a vorbit elevelor despre chemarea lor viitoare în familie şi societate. Le-a amintit, că la crucea Mântuitorului femeile au rămas cele din urmă, ear după Inviere, Mântuitorul femeilor s'au arătat mai întâi. Le-a îndemnat să primească pe Isus Hristos în sufletele lor plăpânde, şi să nu se despartă de El nici pe o clipă. Atunci vor primi putere şi vor învinge cu uşurinţă toate greutăţile vieţii; le dă apoi sfaturi şi îndemnuri de muncă, pentru frumoasa carieră de institutoare, nizuindu-se tot mai mult a-şi împodobi inima cu virtuţile creştineşti.

In numele corpului profesoral şi al elevelor răspunde directoara *Ianculescu-Blanch,* mulţumind I. P. S. Sale pentru onoarea făcută de a vizita şcoala, pentru frumoasele învăţături, sfaturi şi îndemnuri date elevelor, asigurându-l, că educaţiunea şi instrucţiunea din această şcoală, vor fi predominate totdeauna de idealul creştin, care cuprinde în sine şi idealul nostru naţional.

Dupăce corul şcoalei a mai cântat câteva cântări, I. P. S. Sa a părăsit şcoala.

Şedinţa comitetului parohial din Sfântul-George

La ora 10 jum. I. P. S. Sa a ţinut o şedinţă cu comitetul parohial, interesându-se de aproape de modul cum a decurs lucrările de renovare a bisericii, de starea parohienilor etc. A cercetat apoi pe paroh şi a examinat arhivul, iar la ora 12 a făcut vizite la onoraţiorii din localitate.

Câţiva vizitează fabrica de tutun care lucrează cu 900 de muncitori. Zidire frumoasă cu instalaţii moderne.

Vălcele

După masă plecarea la Vălcele, comună curat românească, renumit loc balnear cu apă minerală.

La uşa bisericei I. P. S. Sa e întâmpinat de preotul G. Preşmereanu. Se oficiază sfinţirea apei într'o biserică mare şi frumoasă zidită de prinţul sârbesc Milos Obranovici în anii 1848—51 un oaspe al băilor. Ca recunoştinţă portretul lucrat în mărime naturală se păstrează în biserică.

La finea serviciului divin I. P. S. Sa ţine poporului adunat în număr mare o înălţătoare predică.

După aceea vizităm băile aranjate bine, dar într'un loc prea strâmt; ele sânt a câtorva proprietari unguri. Sătenii n'au decât dreptul să bea apă minerală; noaptea izvorul e închis. Directorul băilor arată instalaţiile de umplut sticlele. Izvorul e foarte bogat, apă minerală curge mult mai multă decât pot să umple.

Duminecă, 14 Mai n.

Arpătac, Hăghig, Arini, Belini

A doua zi Duminecă avem ziua cea mai grea, vizităm patru comune, făcând servicii în tot locul.

Pentru I. P. S. Sa această zi a însemnat să ţină patru predici dela o jumătate până la o oră în lungime fiecare, în afară de răspunsuri la primiri la porţile triumfale şi la întrările în biserici.

In cele dintâiu trei comune aflăm români cari ştiu româneşte. Intâiu Arpatacul, comună fruntaşe cu harnicul preot Aurel Nistor.

La anul 1885 a fost învrednicită cu vizita mitropolitului Miron Romanul când s'a sfinţit biserica.

Popor mult cu dragoste faţă de biserică. Părintele Nistor le poartă grija cu multă sârguinţă. Are cea mai frumoasă şi mai bine cercetată casă culturală.

In vorbirea de bineveni e accentuiază, că în această comună războiul n'a lăsat urme dezastruoase asupra vieţii morale a credincioşilor.

I. P. S. Sa oficiază un scurt serviciu divin şi le ţine o înălţătoare predică, lăudând hărnicia lor.

Plecăm repede la *Hăghig.*

La Intrarea în biserică I. P. S. Sa e întâmpinat de preotul Holdăr, care aminteşte că această parohie a fost cercetată pe vremuri de mitropolitul Şaguna, în trecere spre Vălcele, unde şi-a căutat de sănătate. După răspunsul I. P. S. Sale întrăm în frumoasa şi bine întreţinuta biserică. I. P. S. Sa oficiază sfta liturghie şi le ţine o frumoasă predică. Credincioşi mulţi, veniţi şi din comuna învecinată Feldioara.

Satul mare, locuitori amestecaţi unguri şi români, cari toţi ştiu româneşte.

Luăm masa în casele păr. Holdăr. Se cercetează arhivul şi se constată că e în deplină ordine. Aflăm cu multă plăcere, că fiul acestei comune, trecut de tinăr în vechiul regat, *Alexandru Iteanu,* deputat, a înzestrat parohia cu o frumoasă bibliotecă, constătătoare din mai multe sute de cărţi bune.

Trecem în *Arini,* unde nu găsim biserică, fiind ruinată, ci numai o casă de rugăciune. I. P. S. Sa e întâmpinat de bătrânul preot Bucşa şi fanfara credincioşilor noştri din învecinata comună Măieruş, aparţinătoare tractului Braşov. I. P. S. Sa oficiază serviciu divin şi predică.

Către seară intrăm prin o frumoasă poartă de verdeaţă în *Belini,* începând un nou şir de comune cu români, cari nu ştiu româneşte. Sosirea I. P. S. Sale e o bucurie după spusa unuia «aşa e de mare de n'o putem spune».

După batjocurile şi mizeriile ce le-a îndurat biserica noastră, după vizita canonică a I. P. S. Sale li se ridică moralul credincioşilor într'o măsură mare. Cu excepţia alor 3—4 comune, nici tradiţia n'a păstrat trecerea vre-unui episcop prin locurile acestea.

I. P. S. Sa e întâmpinat de preotul Sângeorgean. Le ţine slujbă d-zeiască şi le predică prin interpret. Luni dimineaţa înainte de plecarea mai departe, I. P. S. Sa cercetează şcoala. Sânt 6 puteri didactice, 4 unguri şi 2 români, fiind locuitorii în maioritate unguri; băieţii noştri, cari în casa părintească vorbesc ungureşte, după truda de un an de zile a învăţătorului Const. Dediu şi învăţătoarei Borcoman, cei mai mărişori au ajuns să ştie româneşte binişor. Nu ne venea să credem, la toate întrebările, cât de variate, au răspuns româneşte.

E un spor cum rar s'a mai văzut. I. P. S. Sa, constatând frumosul progres, a lăudat şi încurajat pe micii elevi, distribuindu-le cărţi de rugăciuni. Asemenea a lăudat şi zelul învăţătorilor.

Românii din Belini sânt printre cei puţini cari sub ameninţările cele mai grozave nu şi-au lăsat nici unul legea. Bărbaţi şi femei cu multă însufleţire şi mândrie ni-au povestit suferinţele îndurate. Bătrânul învăţător Ciucan le-a purtat în timpul războiului grija sufletească. Preotul unitar a umblat din casă în casă însoţit de primpretorul provocându-i cu ameninţări să-şi lase legea. Nici pe unul n'a putut converti. In decursul războiului şi preotul de aici, ca toţi ceilalţi, cari n'au fost deţinuţi, s'a refugiat. Li s'au confişcat din biserică toate cărţile rituale. Bătrânul dascăl Ciucan a putut salva un molitvelnic, din care a mângâiat poporul peste 2 ani — până li s'a întors preotul.

Luni, 15 Mai n.

Aita-mare, Aita-medie, Copeţ, Bâţani

Plăcut surprinşi de cele constatate în şcoala din Belini, pe un timp frumos luăm drumul spre Aita-mare, centrul plasei.

La întrarea în comună frumoasă poartă triumfală. Suntem întâmpinaţi de antistia comunală. La biserica noastră aşezată în un loc frumos mai ridicat, ne întimpină protopretorul plasei Râmbeţ, arătând situaţia credincioşilor noştri din aceste părţi. I. P. S. Sa mulţumind, întră în biserică. Oficiază un scurt serviciu divin şi predică prin interpret, lăudând tăria lor în credinţă şi alipirea de biserica mamă în această mare de streini. Au cântat elevii de şcoală instruaţi de harnicul învăţător Tulbureanu. Biserica e frumoasă şi destul de încăpătoare pentru puţinii credincioşi. Avem abia 100 suflete. La ieşirea din biserică elevii numitului învăţător cântă «Deşteaptă-te Române».

De aici plecarea la *Aita-medie,* depărtare de 3 km unde I. P. S. Sa oficiază sfânta liturgie şi predică tot prin interpret. Numărul credincioşilor noştri aici e de peste 200.

Ne întoarcem la Aita-mare. Urmează recepţiunile: confesiunile rom. cat., reformată şi unitară. Din deputaţiunea bisericei unitare face parte şi curatorul bis. din Ardeal Dr. Ferenczy. După răspunsul I. P. S. Sa urmează *banchetul* dat de autorităţile locale. Au luat parte peste 100 persoane. Se înţelege de sine, că n'au lipsit nici toastele.

După ameazi, la ora 3, plecarea cu automobilul, având să percurgem o distanţă mare. Trecem prin câteva comune ungureşti, care de care mai frumoase, ne oprim în *Copeţ.* Bieţii oameni cu multă trudă în anul 1876 şi-au ridicat o biserică de peatră. Locul fiind surpăcios, îndată după zidire cu ocaziunea unui cutremur de

pământ zidurile s'au crepat aşa de tare încât n'a putut fi sfinţită. Ne-au povestit cu multă durere această nenorocire. Li se promite ajutor să o poată restaura. Sunt numai 20 familii şi ţin foarte mult să-şi vadă biserica restaurată.

In *Bătanii mari* biserica bună, dar fără preot. Un învăţător român harnic şi cu dragoste de oameni, Miron Florea îi adună la biserică în fiecare Duminecă, le cântă şi le predică.

Doi credincincioşi dintr'o comună apropiată *Bodoş* unde sunt numai 8 familii cu multă insistenţă cer ca la reforma agrară să repartizeze puţin pământ pentru biserica ortodoxă, căci turn au şi cu timpul ar dori să-şi facă şi biserică. Am rămas de-a dreptul surprinşi de grija ce o poartă bisericii — singurul lucru românesc ce le-a mai rămas nemaghiarizat.

Sara ne întoarcem la Sfântul George peste dealul Hatad, o regiune romantică, eşind la Mikoujfalu şi Malnaş.

Marţi în 16 Mai, conferenţa preoţească, despre care raportăm în fruntea foii.

Zece Mai în Sibiu

Ziua de 10 Mai a dat întregului nostru oraş aspectul sărbătoresc ce se cuvine să-l poarte la asemenea ocasiuni.

La ora 10 a. m. în biserica catedrală s'a ţinut serviciu divin. S'a oficiat doxologia din partea asesorilor L. Triteanu, Dr. G. Proca, prof. Dr. A. Crăciunescu, a preotului militar I. Dăncilă şi a diaconului I. Beleuţă, cântând corul mixt al şcoalei normale Andrei Şaguna condus de prof. T. Popovici, în prezenţa I. P. S. Sale mitropolitului nostru *Nicolae*, a întreg corpului ofiţerilor aflători în garnisoană, în frunte cu dl general *Cihoschi*, comandantul corpului VII de armată, şi toţi funcţionarii civili în frunte cu dl prefect judeţean Ioan *Henteş*, elevii tuturor şcoalelor din localitate cu profesorii şi un public ales şi numeros.

La finea serviciului divin părintele Dăncilă a ţinut o frumoasă cuvântare ocazională, arătând în cuvinte pline de căldură şi însufleţire momentele istorice cari necesitează aşezarea sărbătorii unităţii naţionale tocmai în cadrele luminoase ale zilei de 10 Mai, potrivit cu năzuinţele spre libertate şi lumină ale poporului românesc.

După biserică întreg publicul a mers în piaţa «Regele Ferdinand I».

Aci a urmat la ora 11, înaintea dlui general comandant de corp Cihoschi, în sunetele muzicei militare, mai întâi defilarea tinerimei şcolare conduse de corpul didactic, apoi grupul ofiţerilor, şi a tuturor trupelor din garnizoană salutate cu entuziasm de mulţimea privitorilor.

La ora 12 s'a făcut recepţia la cercul militar. S'au prezentat toate autorităţile bisericeşti militare şi civile, exprimând înaintea dlui general Cihoschi şi a prefectului Ioan Henteş sentimentele de loialitate faţă de Dinastie, rugându-i ca acestea să se aducă la cunoştinţă Majestăţilor Lor, şi a întregei Case domnitoare.

Reprezentaţia care era să se ţină pe câmpul de aviaţie lângă drumul Cisnădiei, din cauza timpului nefavorabil nu s'a ţinut.

Seara la ora 9 s'a făcut retragerea cu torţe pornită din casarma «Mihai Viteazul».

Seara, la ora 9, a urmat Concertul dat în sala dela Urania. Corurile tinerimii dela şcoalele româneşti din Sibiu, trei sute de voci tinereşti, sub conducerea iscusită a dlui profesor N. Oancea, şi cu concursul orchestrei oraşului, după imnul regal au executat coruri mixte şi cântece potrivite şcolare. Au plăcut în deosebi compoziţiile de G. Kiriac pentru copii. Producţiile tinerimii au făcut efectul dorit, înălţând solemnitatea zilei de 10 Mai şi încheind în mod vrednic sărbătorile organizate din acest prilej.

Ziua eroilor în Sibiu

Sărbătoarea dela *Inălţarea Domnului*, în amintirea eroilor ostaşi căzuţi în războiu, a fost în anul acesta prilej de impunătoare manifestare naţională în întreaga ţară.

Festivităţile în Sibiu s'au început cu serviciul divin oficiat în catedrală, plecarea procesiunii din catedrală la ora 9¾ a. m. în Piaţa Regele Ferdinand I, ear de aici la ora 10 spre Cimiterul eroilor.

După compania de onoare din Reg. 90 Inf. cu drapel şi muzică au urmat: corul catedralei, apoi preoţimea slujitoare.

In procesiune au participat toate şcoalele sibiene cu profesorii lor, autorităţile militare şi civile.

Ajunşi la Cimitirul eroilor I. P. C. Sa arhimandritul *Dr. E. R. Roşca* a oficiat parastasul pentru odihna eroilor căzuţi pentru întregirea neamului.

A urmat apoi cuvântările: protoiereul Dr. Aurel Crăciunescu, preotul luteran H. Nikolaus, generalul Mironescu şi profesorul I. Sandu.

Seara la ora 8 s'a ţinut retragere cu torţe, precum şi un Concert dat în sala Urania de corurile tinerimii, conduse de profesorul de muzică *Nicolae Oancea*, la care a luat parte un public ales şi numeros în frunte cu I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae*.

Activitatea cercurilor religioase

Primim:

Cercul religios I, din tractul *Făgăraş*, al comunelor: Beclean, Galaţi, Făgăraş, Calbor şi Boholţ a stabilit următorul program pentru zilele mai jos însemnate:

1. La Inălţarea Domnului în 12/25 Mai 1922 pe hotarul comunei Beclean, — înainte de începerea horei obişnuite de tineretul comunelor din jur, — se oficiază sfinţirea apei şi sf. maslu, citindu-se rugăciuni pentru îmbelşugarea rodului pământului. După serviciu vorbire din Evanghelia zilei.

2. In 21 Mai (3 Iunie) 1822, la Constantin şi Elena, ora 9, procesiune la mănăstirea din deal, a episcopului Macarie, pe hotarul comunei Galaţi, unde se va oficia liturghia în sobor şi sf. maslu. Va vorbi preotul Nicolae Clonţa despre credinţă în legătură cu praznicul zilei. După serviciu excursie în pădurea apropiată, unde urmează petrecerea poporală dată de reuniunile din Galaţi.

3. In 23 Mai (5 Iunie) 1922, la Rosalii, cercul religios se ţine în Făgăraş. Preoţii dela biserică, pleacă în procesiune — însoţiţi de popor, — la crucea din faţa spitalului; aici se face sf. maslu şi sfinţirea apei mici, apoi rentoarcere la biserică, unde se serbează hramul bisericii; va vorbi preotul Ioan Conora despre luminarea sufletului prin Duhul sfânt; după aceasta urmează serbarea obişnuită, plecând cu elevii şcoalei, tineretul şi poporul în rând, însoţiţi de muzică, în parcul «Regina Maria»; aici elevii şcoalei primare vor cânta şi recita.

4. In 5/18 Iunie 1922 serviciu divin în biserica din Calbor, la 9 ore, după aceea parastas pentru soldaţii căzuţi aici, pentru patrie. Vorbeşte preotul Nicolae Aron.

5. In 19 Iunie (2 Iulie) 1922, în comuna Boholţ, se va servi liturghia în sobor, apoi sfinţirea apei, şi cuvântare de preotul George Şolca.

Fraţii preoţi îşi vor aduce cu sine ornatele; ceice vor lipsi, vor fi pedepsiţi cu câte 50 Lei, conform concluzului apobat de Veneratul Consistor arhidiecezan.

Făgăraş, la 18 Mai 1922.

Nicolae Aron, preşedinte. — *Vasile Floca*, secretar.

N. B. Procesiunile se vor ţinea în caz de timp favorabil; la din contră, se fac numai servicii divine în biserică.

Ştirile zilei

Urcarea salariilor preoţeşti. Ministrul cultelor a avizat Consistorul nostru, că în 1 Aprilie a. c. salariile de bază ale preoţilor au fost puţin urcate. Parohii doctori în teologie, vor primi de aci înainte un salar de baza de 600 Lei, — parohii cu studii teologice de 3 ani, 500 Lei, capelanii 400 Lei, — şi preoţii fără studii teologice de 3 ani 350 Lei. —

Amânare. Ni se comunică astăzi, că congresul preoţesc, ce era să se ţină în 31 Mai a. c. la Bucureşti, s'a amânat.

Eroii noştri. Cuvântarea apărută sub acest titlu, în numărul trecut (37) al ziarului nostru este scrisă de Prot. *Dr. G. Ciuhandu.*

† **Preoteasa Maria Cataveiu n. Grama,** soţia preotului nostru din Lisa (protop. Făgăraş) Petru Cataveiu, după grele suferinţe, şi-a dat sufletul în mânile Creatorului Vineri dimineaţa, în 19 Mai 1922, în etate de 34 de ani. Rămăşiţele sale pământeşti s'au depus spre veşnică odihnă în cripta familiară din Râuşor Duminecă în 21 Mai ora 3 p. m. Odihnească în pace!

24 Eroi exhumaţi. Vizita Deputaţilor francezi la Cimiterul Eroilor. Societatea »Mormintele Eroilor» din Braşov, care în vara trecută în prezenţă MM. LL. Regelui şi Reginei a inaugurat unul din cele mai frumoase cimitire şi monument al eroilor, prin vrednicia căpitanului Ioan Iorga şi a părintelui Dr Nicolae Stinghe, depune o deosebită muncă în această direcţiune. Vineri în 22 April v. 1922. au fost exhumaţi şi transpuşi în acest Cimiter 24 eroi români, care au căzut în luptele dela Braşov în 1916. In faţa companiei de onoare postată în jurul gropii, părintele Stinghe, secretarul societăţii, a rostit o înălţătoare cuvântare, preamărind pe cei-ce şi-au vârsat sângele pentru idealul naţional şi indemnând pe ostaşi de a aduce şi ei, când ţara va cere, aceeaşi jertfă sfântă: jertfa vieţii.

A doua zi, Sâmbătă în 23 Aprilie acest cimiter a fost cercetat de deputaţii francezi d-nii Grosjean şi Lorain, prof. Mrazec şi Czigara-Samurcaş şi alte persoane marcante din Bucureşti.

Prefectul judeţului Dr. Alexe Sulică ca preşedinte al societăţii şi părintele Dr. N. Stinghe ca secretar au însoţit pe înalţii oaspeţi dându-le toate explicaţitle necesare despre luptele dela Braşov. Deputaţii adânc impresionaţi şi cu admiraţie faţă de cei ce ştiu să cinstească atât de frumos memoria celor ce s'au jertfit pentru neam şi pentru ţara, au depus o splendidă coroană de flori şi în cuvinte mult simţite au rugat pe părintele Dr. Stinghe să continue opera aceasta asigurându-l că nu există o faptă mai frumoasă şi mai sfântă decât recunoştinţa pentru fiii morţi pentru patrie.

Congres în Sibiu. S'a acordat comercianţilor pentru congresul dela Sibiu o reducere de 75 la sută asupra tarifului pentru transporturi pe calea ferată (cl. I II şi III). Reducerea e valabilă dela orice staţiune din România Mare până la Sibiu şi înapoi, şi se obţine pentru ducere în zilele de 1, 2, 3 şi 4 Iunie, iar pentru întoarcere în zilele de 6, 7, 8, şi 9 Iunie, la prezentarea biletului de legitimaţie emis de Cercul central din Bucureşti.

Serbarea de gimnastică şi sport care era să se ţină în după ameaza zilei de 23 Mai a. c. pe câmpul de exerciţii al garnizoanei, din cauza timpului nefavorabil s'a amânat pentru Duminecă 28 Mai 1922, ora 4 p. m. Intrare gratuită.

Revista Vremii. A apărut Nr. 15 din 21 Mai 1922 cu articole despre: Factorul Economic în Liga Popoarelor Dunărene, De ale vremii, Imperialismul Rus, Primejdia Secolului al douăzecilea, Criza europeană şi Politica României, ş. a. Preţul Numărului: Lei 4.

Poşta redacţiei

Dlui *V. P.* în *R.* Listele sânt foarte lungi, şi spaţiul foarte restrâns. Cereţi de-a dreptul dela cei competenţi, să vi se trimită câte un exemplar.

Vila Ţinte în Ocna-Sibiului

vis-à-vis de scălzi, constătătoare din 8 odăi mobilate, o sală mare şi două bucătării, favorabilă şi pentru restaurant, se închiriază pentru lunile de vară. (71) 7—10

Detalii se pot afla tot acolo.

Subprefectura judeţului Sibiu.

Nr. 3802/922 subpref. (92) 2—2

2 Autocamioane de vânzare

La subprefectura judeţului Sibiu se vor vinde 2 autocamioane prin licitaţie plus oferentului şi anume un Hansa Llyod de 3 tone care se poate cerceta în curtea Subprefecturii (Strada Şaguna 10) şi un Presto de 2 tone care se poate cerceta la firma Benker şi Jeckeli (Strada Lictor 2). Oferte sigilate se pot inainta la subprefectura până la 31 Mai la ora 1 amiazi.

Schöpp m. p.
subprefect

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 17/30 Mai 1922 Nr. 39

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Nr. 3355 Bis.

CIRCULARĂ

către toate oficiile protopresbiterale și parohiale din arhidieceza ortodoxă română de Alba-Iulia și Sibiu

Cunoaștem cu toții marea nenorocire ce s'a abătut asupra ținutului miner din Valea-Jiului.

In 21 Aprilie a. c. la ora 1 d. a. în urma aprinderii gazului, s'a produs o explozie groaznică într'una din ocnele societății «Uricani-Valea-Jiului» din județul Hunedoarei. Peste 80 de muncitori, în mare parte români, și-au pierdut viața; iar alții greu răniți sunt bolnavi și astăzi.

Pe urmele nenorociților, sfărâmați și arși în adâncul pământului, rămân 95 copii orfani, 63 văduve și 7 părinți bătrâni, primejduiți în existență.

Jalea, care a năpădit acel frumos colț de țară, se resimte de sus până jos, în toate clasele societății noastre.

Suveranul iubit al țării *Maiestatea Sa Regele Ferdinand I*, a dat ca totdeauna și de astădată, cel dintâi semnul de a sări în sprijinul familiilor atinse de soartea nemiloasă. Maiestatea Sa a venit îndată la Lupeni și li-a împărțit personal ajutoare și mângâiere.

La această operă de caritate dorim să participe și biserica noastră ortodoxă română și credincioșii ei, cari trebuie să-și aducă aminte de îndurarea cea mare și iubirea nemărginită a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos pentru toți ceice se află în nenorociri și năcazuri.

Urmând pilda Mântuitorului, să căutăm a alină durerea celor loviți de crunta soarte, ajutându-i și ridicându-i din prăpastia mizeriei în care fără vina lor au căzut.

Omul, în această viață trecătoare, numai alinând suferințe și luminând rosturile acestei vieți, găsește mulțumirea și liniștea sa sufletească. Dărnicia, în astfel de cazuri de nenorocire, este o podoabă de mare preț a inimii creștinești. Iar banul omului sănătos nu poate aveà o menire mai măreață, decât dându-l săracului căzut în nenorocire.

Durerea și mâhnirea, nenorocirea și necazul, de altă parte, pot venì asupra tuturora; din greutățile vieții cu toții ne împărtășim. De aceea, bogați sau săraci, trebuie să ne deprindem a ne jertfì unul pentru altul în toate împrejurările.

Se găsesc astăzi, în Valea de jale a Jiului, atâția îndurerați, cari reclamă dragostea, mila și ajutorul nostru: Să nu șovăim și să nu întârziem a le venì în ajutor cu denarul nostru, și rugându-ne Atotputernicului Dumnezeu pentru odihna sufletelor mutate dela noi prin catastrofa amintită.

Nu ne îndoim, că credincioșii bisericii noastre, atrăgându-li-se atențiunea asupra acestei mari nenorociri, vor venì în ajutorul celor rămași în mizerie după aceia, cari zilnic se coborau în sînul întunecos al pământului, spre a asigurà cărbunele necesar țării, spre binele și progresul patriei și al cetățenilor ei.

De aceea dispunem, ca în 29 Maiu (11 Iunie) a. c. adecă în Dumineca I. după Rusalii, la sfânta liturghie să se poarte în toate bisericile noastre un disc în favoarea familiilor, care au suferit pe urma dezastrului amintit.

Având speranță, că pe viitor se vor înlăturà toate greșelile și toate defectele mari sau mici, care au costat multe vieți de oameni trudiți, coborâți în adâncimile minelor, — apelăm la inimile bune ale tuturor credincioșilor, să contribue după putință la alinarea greutăților și suferințelor, de care pătimesc acum orfani numeroși, văduve și bătrâni neputincioși, lipsiți cu toții de capul ocrotitor și îndrumător al familiei.

Sibiu, din ședința Consistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc, ținută la 9 Maiu 1922.

Dr. Nicolae Bălan m. p.,
arhiepiscop și mitropolit

Virgil Nistor m. p.,
secretar.

Vizitațiunea canonică

Mercuri, 17 Mai n.

Covasna și Zăbala

Mercuri de dimineață plecăm cu automobilele la *Covasna* comună frumușă și puternică de renumit loc balnear. La marginea plasei suntem întâmpinați de primpretorul plasei Covasna dl Baiu Crăciun; la intrarea în hotarul comunei de un mare grup de călăreți pe cai frumoși moldovenești. Acesta a fost cel mai frumos și imposant banderiu. Comandantul lor George Basarab ne bineventează în poezie dându-se ca urmașii plăeșilor lui Stefan cel mare prin următoarele:

Excelența Voastră!
Inalt Prea Sfințite Stăpâne!
Plăeși de-ai lui Stefan cel mare
Vă fac azi, cuvenita închinare.
«Bine-ați venit!» Vă zic cu toții,
Și bătrânii și nepoții.

Domnul din a cerului cetate
Vă dea mulți ani și sănătate.
Neamul să ni-l ridicați
De noi să Vă bucurați.
Ura!... Să trăiască
Secoli, nația românească.
Ura! ura! ura!

La întrarea în comuuă grandioasă poartă triumfală.

Dela poarta triumfală până la biserică în urale ne primesc copii tineri, bărbați, femei și bătrâni cu flori și urale înșirați după vârstă pe ambele părți ale drumului. A fost cea mai frumoasă primire dintre toate câte ni s'au făcut.

La întrarea în biserică I. P. S. Sa e întâmpinat de preotul E. Ticușan. Răspunde emoționat după o astfel de primire.

Urmează liturghia în biserica frumoasă și veche. I. P. S. Sa ține poporului adunat în număr mare una din cele mai frumoase predici. Iconostasul cu pictură veche bine conservată e de toată frumsețea.

După biserică au urmat recepțiunile: comuna politică în frunte cu Dr. David Zentai, preotul reformat, administrația, și corpul didactic în frunte cu directorul Alexandru Ciocan.

Covasna e cea mai bogată localitate în ape minerale. Borvizul în fiecare fântână are o nouă variație. Nu e casă care să nu aibă în fântână apă minerală. In comerț se vinde din cel mai bun izvor sub numele de «Horgas», celelalte ape sânt mai mult sărate, de unde și-a primit comuna numele slavonesc de Covasna, care înseamnă sare.

In acest loc climateric a fost fericitul arhiepiscop și mitropolit Andrei în vara anului 1858 o lună de zile.

După masă mai vizităm Zăbala comună mai mică. Sântem conduși de frumosul banderiu din Covasna.

Aici I. P. S. Sa oficiază serviciu divin și ține credincioșilor prezenți în număr mare o frumoasă predică.

Joi, 18 Mai n.

Târgul-Săcuilor și Cernatul-inf.

Seara plecăm cu trenul la Târgul Săcuilor (Kézdi Vásárhely). După atâtea primiri poporale, sântem surprinși aici cu o primire aproape egală ca motive, cu primirea din Sft. Gheorghe. Muzică militară, armată, v.-primarul Cosma cu organele administrative etc. La poarta primăriei școalele, de sine înțeles cele de stat; aici liceul fiind confesional, s'a abținut să participe în grup.

Puțini au mai știut înainte cu 2—3 ani că românii ortodoxi în acest cuib curat unguresc, au biserică și încă veche. Din matricula cununaților scăpată de furia războiului ca prin minune, se constată că între ani 1794—1813 au fost 153 cununii. După datele istorice parohia noastră din Târgu Săcuilor s'a întărit în prima jumătate a secolului al optsprezecelea prin 40 familii de negustători veniți partea cea mai mare din Focșani și unii din Brăila, și au edificat biserica, care și azi e în stare destul de bună, împreună cu românii de baștină aflători aici.

Durere însă, că cu timpul toate aceste familii s'au pierdut, precum s'au pierdut și multele sate dimprejur, cari înainte cu 100—150 de ani erau românești. Și azi pe străzile orașului se află firmele: Lupán, Dragomir, Sava, Căltar — dar purtătorii acestor nume nu-și mai cunosc obârșia.

Astăzi din vechii băștinași sânt puțini, dar parohia se întramă prin elemente nouă.

Dimineața la ora 9 I. P. S. Sa a oficiat sf. liturghie, apoi a predicat. In curtea bisericii era postată muzica militară, care a întonat imnul «La rugăciune». La serviciul divin a participat pe lângă credincioșii noștri, ofițerii din garnizoană în frunte cu dl major Brătășanu.

După terminarea serviciului divin, au avut loc în biserică recepţiunile.

Dl major Brătăşanu prezentă în numele armatei omagiile, mulţumeşte I. P. S. Sale că s'a abătut prin acele locuri unde elementul românesc trebue încurajat şi scos din starea umilită şi accentuiază strânsa legătură ce există între biserică şi armată.

Vice-primarul Cosma vorbeşte în numele administraţiei, apoi preotul rom.-cat. şi reformat.

I. P. S. Sa răspunde întâi reprezentantului armatei, apoi întorcându-se către reprezentanţii minorităţilor, sub dureroasa impresie a celor constatate în acest oraş cu privire le elementul românesc şi starea lui de umilinţă, între altele a spus:

«Este un fapt incontestabil că poporul românesc în decursul veacurilor trecute până la schimbarea regimului, mai ales în aceste părţi, a avut să îndure mari asupriri.

In decursul vizitaţiunii ce am făcut aproape în toate comunele în cari avem credincioşi ai bisericii noastre, am putut constata pe toată linia efectul acestei asupriri, şi deci trebue să aveţi obiectivitatea de a recunoaşte această crudă realitate; totuşi noi în credinţa şi în sufletul nostru nobil găsim puterea morală pentru a erta totul. In schimb, vă rog pe Domniile voastre şi pe conducătorii poporului săcuesc, să găsiţi forţa morală pentru a uita privilegiile, ca astfel luminaţi cu toţii de spiritul democraţiei care domină veacul nostru, să putem sta om lângă om, ca frate lângă frate, emulând prin vrednicia personală de care dispune fiecare, întru a produce fapte de progres, cultură şi iubire de patrie» etc.

Oraşul e mic, format aproape numai din negustori. Felul cum sânt aşezate casele e de tot original. Nu sânt decât câteva străzi principale, încolo fiecare stradă nu e decât un complex de curţi, un adevărat labirint. Acestor strade-curţi, toate proprietate privată şi nu comunală, nu li s'a putut da numiri, ci numai număr: Secţia cutare, curtea Nr. cutare». Mai au Kézdivásárhelyi ceva original: conservatismul. Din ale oraşelor modernităţi nu au decât electrica, lipseşte apaductul, asfaltul, de aici şi murdăria mare ce o produc desele târguri. Indemnaţi de unii şi de alţii din cei mai moderni cetăteni să facă asfalt în oraş, n'au putut fi înduplecaţi până nu se convng dacă e durabil. In partea cea mai frecventată a pieţii au făcut de probă pe 15 ani vre-o 30 m. asfalt. Un caz de conservaţiune şi neîncredere în ce e nou, cred că nu întâlnim nici prin China, cu toate că toţi sânt oameni foarte bogaţi.

După amiazi, în urma unei indispoziţiuni a I. P. S. Sale, am vizitat, fără I. P. S. Sa, comuna *Cernatul-inferior*,

Dacă în alte locuri am văzut bucuria primirii mitropolitului, aici am văzut durerea de a nu-l putea vedea şi primi. Biserica toată era numai o floare. Facem sfinţirea apei şi păr. Triteanu le ţine o predică în limba maghiară.

Biserica e în stare bună, în mijlocul comunei, clădită într'o frumoasă grădină. In anul 1910 a fost pictată şi deasupra ferestrelor este zugrăvit mândrul nostru treicolor naţional, care încinge întreaga biserică.

Incă în aceeaşi sară cu trenul am plecat din Târgul-Săcuilor la Breţcu.

Vineri, 19 Mai n.

Breţcu şi Chezdimărtănuş

La Breţcu, comună mare cu locuitori români şi secui, am ajuns pe înserate. La gară lume multă, tineri şi bătrâni în frunte cu elevii de şcoală.

I. P. S. Sa e bineventat de învăţătorul Ganea. După răspunsul I. P. S. Sale pornim spre comuna situată la gura pasului Oituz.

In capul satului o frumoasă poartă triumfală cu inscripţia: «Trăiască România mare! Bine aţi venit!»

Primarul Fenechi salutând pe Inaltul prelat, îi comunică ravagiile suferite de această comună, fiind aici spitalul principal şi multe bărăci. In cimitirul din Breţcu îşi dorm somnul veşniciei 40—50 mii soldaţi, fii ai diferitelor neamuri, cari au luat parte în războiul mondial. Peste jumătate comuna, cu deosebire partea românească, fiind mai în deal, a fost total distrusă.

Adânc emoţionat de cele aflate, răspunde I. P. S. Sa, apoi ne îndreptăm spre biserică.

Fiind aproape întunerec şi timp ploios, I. P. S. Sa după sărutarea crucii şi evangheliei intră în biserică. Preotul Hamsea oficiază un scurt serviciu divin, apoi se adresează I. P. S. Sale cu următoarele cuvinte:

Biserica noastră, acest popor al suferinţii, care în ciuda tuturor prigonirilor seculare, a rămas neclintit în credinţa şi legea strămoşească, Vă aşteaptă sărbătoreşte, cuprins de o nemărginită bucurie şi netărmurită mulţămire, căci nici moşii şi strămoşii noştri nu-şi aduc aminte să fi avut fericirea să aibă în mijlocul lor vr'un arhipăstor, ca să le împrumute tărie de viaţă!

Aţi venit I. P. S. Stăpâne în acest colţ al suferinţelor străvechi, unde dealurile şi colinele şi munţii cu văile şi isvoarele lor cristaline, Vă şoptesc: «Aici a fost bariera bulevardului tuturor popoarelor sălbatice şi iadul războiului mondial!»

Aici toată urma de pământ e frământată cu sângele şi durerile moşilor şi strămoşilor noştri!

Aici au staţionat în groasnicul război al desrobirii noastre, 2 ani de zile armatele puternice ale inimilor noştri, au staţionat, căci scris era în cartea vieţii neamului nostru: «Pe aici nu se trece» şi nici nu s'a trecut.

Au suferit protopărinţii noştri, am suferit şi ne-am rărit şi noi, dar azi trăim şi mai oţăliţi, păstrând cu mândrie credinţa noastră sfântă şi mândra noastră lege românească!

Să trăiţi la mulţi fericiţi ani Inalt Preasfinţite Stăpâne!

I. P. S. Sa răspunde prin un discurs mai lung, şi le împărtăşeşte binecuvântarea arhierească,

Vineri la 8 ore a oficiat I. P. S. Sa în frumoasa biserică sfânta liturghie, la finea căreia a ţinut o frumoasă predică.

In decursul sfintei liturghii I. P. S. Sa a ridicat rugăciuni ferbinţi către cel Atotputernic pentru însănătoşarea A. S. R. Ducesa Elisaveta de Sparta.

După masa luată în fugă în edificiul şcoalei împreună cu antistia comunală şi comitetul parohial, la ora 1 I. P. S. Sa a plecat la Chezdi-Mărtănuş, comună frumoasă situată pe un platou la marginea dealurilor.

I. P. S. Sa oficiază un scurt serviciu divin şi ţine mulţimei mari de credincioşi o frumoasă predică.

Ne întoarcem în grabă la Breţcu, iar la ora 4 plecăm spre Poiana sărată. Din Breţcu începem să suim circa 6 klm., până ajungem în vârvul Magheruşului, (Magyaros, aluniş) amintit de atâtea ori în decursul recentului războiu mondial.

De aici începem să tulim pe frumoasa şi romantica vale a Oituzului pe o şosea cu multe serpentine. Loc sfânt şi sfinţit cu sângele multor eroi....

In mijlocul văii Oituzului este o colonie de 30—40 case, toţi streini afară de 2 famili româneşti. Aceste familii au ridicat aici o frumoasă poartă triumfală din cetină de brad, a întâmpinat pe arhiereul, rugându-l să le împărtăşească binecuvântarea arhierească. I. P. S. Sa vădit surprins de această spontană manifestare, le adresează cuvinte de mângâiere şi încurajare.

Sâmbătă, 20 Mai n.

Poiana-sărată

Vineri către ora 8 sara sosim în Poiana-sărată care a fost prefăcută una cu pământul în decursul războiului. Priveliştea e groaznică. Abia ici colo s'a încuibat câte o casă. Multe sânt acum in refacere.

In mijlocul comunei o frumoasă poartă triumfală. Părintele Rafiroiu întâmpină pe I. P. S. Sa prin o frumoasă alocuţiune, în care face istoricul acestei comune pe unde a trecut Mihai Viteazul, şi descrie ravagiile războiului. Adânc mişcat răspunde I. P. S. Sa.

A doua zi I. P. S. Sa oficiază s'ta liturgie în liber, lângă biserica de tot deteriorată, pe un frumos platou.

Iau parte credincioşii din Poiana-Sărată şi Hârja comună învecinată din vechiul regat cu elevii de şcoală. Serviciul e solemn şi înălţător de suflete.

La finea s-tei liturghii I. P. S. Sa rosteşte una din cele mai succese predici, atât ca fond cât şi ca formă.

Mănecând dela cuvintele: «*Cu noi este Dumnezeu, înţelegeţi neamuri şi vă plecaţi*», începe prin a spune că unde jertfa oamenilor e mai mare, acolo simţi pe Dumnezeu mai aproape; apoi continuă că a venit să-şi plece ghenunchii înaintea lui Dumnezeu pentru duhul ce l-a sădit în inimile credincioşilor de-a suferi şi lupta cu bărbăţie. Veşnică amintire să rămână pentru aceia, cari au luptat pentru întregirea neamului românesc şi de prezent zac în mormânt. Chiar de aceea a căutat ca să cerceteze pe acei credincioşi unde suferinţele au fost mai mari, ve-

FOIŞOARA

Jertfa lui Isus

II

(Urmare din Nr. 37)

Ne întrebăm acum, oare Isus n'ar fi putut încunjura toate acestea: durerile sufleteşti, patimile grozave şi moartea sa pe cruce?

A trebuit să stea să fie prins, şi dus la Ierusalim ca să-l răstignească? Printr'o fugă ruşinoasă nu şi-ar fi aflat siguranţa personală? Desigur că da! Insă El ştia şi era convins, că atunci întreaga sa operă era perdută! Nu fuge, nu se ascunde, ci merge în adunarea de judecată, unde bărbăteşte şi deschis repetează aceea ce a învăţat pe ai săi şi pe popor. Primeşte de bună voie, din dragoste dumnezeiască şi în interesul general al omenimii să-şi verse sângele, aducând jertfa cea mai înaltă şi mai sfântă. Este ştiut, că învingerile cele mai strălucite se câştigă murind. Martorii adevărului, eroii căzuţi pentru libertate şi pentru patrie, toţi au adus o jertfă sfântă, toţi şi-au câştigat pentru toate timpurile loc de recunoştinţă în inima alor săi!

Trebuie făcută însă o deosebire între jertfă şi jertfă. Ceice într'un moment de însufleţire şi-au pus viaţa în serviciul datoriei, sau al scăpării altora, ori în serviciul patriei, fără îndoială au adus jertfe. Aceste jertfe nu le-au adus pentru întreaga omenire, şi chiar dacă sânt pentru bunuri înalte şi sfinte nu sânt aduse pentru bunul cel mai înalt şi mai sfânt, pentru religie şi împărăţia lui Dumnezeu. Ceice au luptat pentru adevăruri înalte, bunuri spirituale şi reforme înalte religioase-morale, dela care atârnă ridicarea omenimii, totdeauna au fost mai mult preţuiţi. In moartea pentru un adevăr sau o convingere mare, zace o putere sfântă, care cucereşte lumea. Sângele martirilor a fost dela început sămânţa creştinismului şi numai religia ai cărei aderenţi sânt gata a muri pentru credinţa lor, poate avea pretenţia de a stăpâni pământul.

Jertfa lui Isus, adusă pe Golgota, întrece în strălucire jertfa tuturor martirilor adevărului. Simţământul curat, cu care şi-a adus viaţa ca jertfă Tatălui ceresc ideea înaltă — a împărăţiei lui Dumnezeu, pe care el trăind şi murind a întemeiat-o pe pământ, este sublimă. Ca întemeetor şi desăvârşitor al credinţei sale a premers cu exemplu pe calea pătimirii, însufleţind la dragostea de jertfă şi curaj la moarte. In jertfa de pe cruce, creştinul se însufleţeşte şi depune orice frică de moarte. Hristos a sfinţit durerea şi moartea; biserica s-a întemeiat pe mormânt, creştinismul este religia celui răstignit, şi aici zace invincibilitatea lui. Cine e în stare a muri în exerciţiul dragostei acela calcă pe urmele lui Hristos, pentru acela moartea şi-a pierdut fiorii căci el şi-a câştigat bucuria deplină a vieţii.

Ar mai fi o întrebare şi adecă să vedem în ce legătură stă jertfa lui Isus ca păcatul lumii. Este clar, că dacă poporul iudeu n'ar fi fost atât de încăpăţinat în prejudiţiile sale egoistice şi dacă clasa conducătoare n'ar fi fost atât de îndepărtată de frica de Dumnezeu, şi-ar fi deschis inima către Mântuitorul şi evanghelia sa. Refuzarea Lui işi are cauza în orbia sufletească a iudeilor şi a fost un păcat. Isus putea zice despre sine, că moare pentru păcatele noastre; al a murit pentru păcatul lumii, care n'a avut altă coroană pe seama împăratului adevărului decât cununa de spin şi nici alt tron, decât crucea. Aceasta este soartea tuturor, cari se coboară în cele mai de jos şi voiesc să mântuiescă pe cei pierduţi şi înfundaţi în păcate.

Cine voieşte să convertească pe cei păcătoşi, trebuie să se coboare între ei — după cum a făcut Isus — căci numai aşa îi va putea ridica la strălucirea vieţii şi a dragostei întru Dumnezeu. Cu cât a fost mai mare contrastul între Isus şi oamenii cărora a voit să le ajute, cu atât a fost mai grozavă ura şi duşmănia acestora

nind acuma să se bucure împreună. Ii încurajează de a-şi înoi inimile şi a prinde nou curaj pentru viitorul strălucit ce-i aşteaptă, căci tot aşa şi înaintaşii lor numai prin credinţa în Dumnezeu au putut resista greutăţilor ce i apăsau. Vorbeşte apoi despre resturile vieţii privită prin prisma creştinătăţii, şi spune, că s'au adus jertfe pentru izbăvirea neamului nostru, să nu uităm nici odată pe aceia cari prin scump sângele lor ne-au câştigat nouă o patrie atât de frumoasă. Mântuitorul Hristos încă s'a jertfit pentru noi toţi ca să ne poată răscumpăra din robia întunerecului, de aceea vă îndemn ca dela El să cereţi ori ce ajutor, căci El singur prin atotputernicia şi atotbunătatea sa ne poate izbăvi de orice. Rostul vieţii noastre nu este ca să trăim pentru trup şi oase, ci cu totul altă menire cu mult mai înaltă are...

Ii îndeamnă de a-şi renoi biserica, care a suferit împreună cu ei în focul pustiu al câmpurilor de gloanţe.

Ii îndeamnă să trimită copiii la şcoală, pentruca la timpul său copiii învăţaţi cari sânt sânge din sângele vostru, oase din oasele voastre, să aibă iubirea de adevărat cetăţean faţă de neam şi faţă de patrie. Indeamnă pentru trimiterea copiilor la meserii, căci meseria este plug de aur, zice românul. Le dă sfat de a avea iubirea frăţească unul faţă de celalalt, a cerceta pe cel bolnav, a lumina pe cel întunecat, a sprigini pe cel lipsit, a sta umăr la umăr precum stă pe câmp firicel de iarbă lângă firicel de iarbă şi în pădure stejar lângă stejar etc.

Predica I. P. S. Sale a făcut adâncă impresie asupra celor prezenţi.

I. P. S. Sa a luat apoi masa în şcoală cu fruntaşii comunei şi ai comitetului parohial.

După masă elevii şcoalei instruaţi de părintele Rafiroiu şi de învăţătoarele Birţ şi Mariaş au declamat, cântat şi dansat mai multe jocuri naţionale.

La ora 4 d. a. I. P. S. Sa a plecat îndărăt spre Breţcu.

Spre Sibiu

Duminecă în 21 Mai la ora 4 dim. I. P. S. Sa a plecat cu trenul din Breţcu spre casă.

La ora 8 în gara dela Sfântul George a fost întâmpinat de prefectul E. Popescu, subprefectul Dr. Gr. Păltineanu şi mai mulţi funcţionari superiori din centrul administraţiei; iar din partea armatei de mai mulţi ofiţeri superiori în frunte cu Domnul colonel Todicescu.

Inalt Prea Sfinţia Sa s'a întreţinut cu cunoscuta-i afabilitate cu cei prezenţi, de cari la plecarea trenului s'a despărţit în mod cordial.

In gara Braşov

Trenul a sosit dela Sfântul George în Braşov încă înainte de ora 10, ear spre Sibiu a avut legătură numai la ora 2 şi 25.

Deşi I. P. S. Sa îşi esprimase dorinţa, ca la Braşov, unde este numai în trecere, să nu i-se facă nici un fel de primire, totuş aflând braşovenii despre venirea I. P. S. Sale, la sosirea trenului, se aflau pe peronul gării mai mulţi onoraţiori, precum dnul prefect Dr. Sulică, dnii directori Dr. Blaga, Pricu etc.

In vagonul său I. P. S. Sa a primit rând pe rând pe toţi domnii, întreţinându se cu fiecare cu multă afabilitate. A accentuat îndeosebi dlui prefect, că îndată ce va dispune de timp va veni anume la Braşov spre a se interesa de instituţiunile noastre bisericeşti, şcolare şi culturale din acest însemnat centru.

Dnul prefect a mulţumit I. P. S. Sale pentru interesul ce-l poartă braşovenilor, asigurându-l de tot sprijinul şi sucursul organelor administrative, apoi i-a pus la dispoziţiune automobilul, cu care la ora 11 a întrat în oraş descinzând la locuinţa dlui Dr. Blaga unde a luat masa.

Deputaţiunea braşovenilor

La ora 11 jum. o deputaţiune compusă din fruntaşii celor 4 parohii din Braşov, a solicitat înaltului prelat o audienţă.

Conducătorul deputaţiei părintele I. Prişcu i-a adus la înalta cunoştinţă, că în presara zilei în urma unei amicale consfătuiri ţinute în sala liceului Andrei Şaguna, într'un elan de însufleţire au căzut cu toţii de acord de a ruga pe directorul liceului dl Iosif Blaga să competeze la vacantul post de protopresbiter al tractului Braşov, având garanţa că d sa va fi un vrednic urmaş al protopresbiterilor de pe vremuri, cari au ocupat acest istoric şi însemnat post Şi până când se vor face formalităţile prescrise, ţin să aducă acest fapt, — după-ce dl Dr. Blaga la insistenţele făcute pe lângă d-sa, s'a declarat gata de a primi postul oferit — şi I. P. S. Sale ca şefului suprem al bisericei noastre.

I. P. S. Sa plăcut surprins de cele auzite, promite şi din a sa parte tot sprijinul întru realizarea dorinţei braşovenilor de a avea în fruntea lor ca protopresbiter pe Dr. I. Blaga, bărbat devotat intereselor noastre obşteşti.

In cerc restrâns a luat apoi I. P. S. Sa masa, iar la ora 2 a părăsit Braşovul, ajungând la reşedinţa sa la ora 12 din noapte.

*

Festivitatea jurământului recruţilor din Sfântul Gheorghe

Marţi în 3/16 Mai d. a. la invitarea comandantului garnizoanei, colonel *Todicescu*, I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae* a luat jurământul celor 600 recruţi intraţi în serviciu militar.

La intrarea în spaţioasa curte a cazarmei I. P. S. Sa a fost întâmpinat cu onorurile militare. Colonelul Todicescu în cuvinte alese a arătat soldaţilor însemnătatea stindardului purtat de înaintaşii lor în atâtea lupte victorioase.

I. P. S. Sa a oficiat sfinţirea apei, şi a ţinut soldaţilor un frumos discurs despre însemnătatea jurământului, terminând cu urale de Să trăiască la adresa Majestăţii Sale *Regelui Ferdinand I.*

După aceea I. P. S. Sa a cetit formula de jurământ soldaţilor, în grupuri de câte 20.

Festivitatea, care a făcut adâncă impresie asupra celor prezenţi, s'a terminat la ora 7 sara.

*

Terminând acest raport despre vizitaţiunea canonică a I. P. S. Sale arpiepiscopului şi mitropolitului nostru în judeţul Treiscaune, — asupra căreia vom reveni, — ţinem să întregim partea referitoare la renovarea bisericii din Sfântu Gheorge, rămânând în n-rul 33 al ziarului neamintiţi mai mulţi fruntaşi, cari şi-au dat tot concursul. Aceştia sânt: fostul primar dl Crişan, fost prefect Dr. Vecerdea şi cu deosebire dl revizor judeţan Toma *Măhăra* care a avut partea leului la reconstruire şi harnicul director al fabricei de tutun dl *Goţiu.*

Convocare

Regiunea VI Sibiu, a Societăţii pentru ocrotirea orfanilor din răsboi, convoacă pe membrii săi la *a treia adunare generală*, care se ţine în ziua de 5 Iunie 1922 n. ora 11 a. m. în sala festivă a Asociaţiunii.

La ordinea zilei:

1. Deschiderea adunării.
2. Darea de seamă asupra activităţii generale a regiunii.
3. Raportul comisiunii de verificare.
4. Eventuale propuneri.

Secţia Regională Sibiu

Chestiune bisericească

In congresul din anul acesta al partidului naţionalist democrat s'a citit, în chestiunea bisericească, referatul următor: Politica este sforţarea continuă a întregii naţiuni, călăuzită de fiii ei cei mai aleşi şi cei mai cinstiţi, pentru ca şi păturile ei cele mai profunde să se împărtăşească de toate bunurile culturale, politice şi sociale în măsura sarcinilor, pe care le poartă.

Astfel de politică se întemeiază pe doi factori principali: pe *cultură*, în înţelesul ei mai general, şi pe *moralitate.*

Prin cultură, marea masă a poporului va fi făcută conştientă de drepturile şi datoriile ei şi va fi pusă în situaţia de a putea deosebi pe adevăraţii ei prieteni, de demagogii şi lupii îmbrăcaţi în piele de oaie. Ear prin moralitate, care trebue să împodobească în primul rând pe cei mai mari atât în viaţa lor publică, cât şi cea privată, se va înlătura primejdia naţională ca interesele obşteşti să fie subordonate necontenit intereselor personale sau de partid.

Alături de şcoală, rol cultural, dar mai ales moral poate avea biserica ortodoxă, primind o anumită organisaţie, corespunzătoare noilor împrejurări naţionale şi sociale ivite în urma războiului.

O condiţie esenţială a acestei noi organisaţii este ca biserica să fie autonomă. Şi a fi biserica autonomă înseamnă să aibă dreptul de a-şi face singură legi, în armonie — bine înţeles — cu legile statului.

O altă latură a chestiei este următoarea: Cât de departe poate merge organisarea unitară a bisericii ortodoxe din România Mare. In această privinţă trebue să se ţie samă de faptul că în biserica din Transilvania este o puternică iniţiativă prin participarea mirenilor la viaţa bisericească, ear în biserica din Basarabia se face o foarte bună gospodărie, care pune pe slujitorii altarului în situaţia de a nu trăi din mila statului, afară de faptul că acolo, tot din fondurile bisericii se pot fixa sume însemnate pentru scopuri culturale. Acest spirit de participare activă a mirenilor la treburile bisericeşti, în Transilvania, şi de o sănătoasă gospodărie ca în Basarabia, nu numai că nu face să fie înăbuşit printr'o organisare bisericească unitară pripită, ci dimpotrivă trebue activat şi transplantat şi în biserica din vechiul regat. Şi, în această privinţă, un regionalism cuminte nu numai că nu păgubeşte interesele bisericii şi ale neamului, ci din contra, le serveşte.

Indeplinirea rolului moral şi cultural într'o măsură cât mai mare de către biserică stă în strânsă legătură şi cu mijloacele ei materiale. Mijloacele pe care biserica din vechiul regat le are astăzi la îndemână, sânt cu desăvârşire insuficiente. Mulţi tineri capabili evită de a intra în cler, sau odată intraţi sânt siliţi să muncească şi în alte direcţii, ca să poată să-şi întreţie familia, de obicei binecuvântată de Dumnezeu. Dar ocupaţiile lăturalnice împiedecă pe preot de a se consacra cu totul slujirii preoţeşti, concepută aşa cum o cer trebuinţele morale şi culturale de astăzi.

Ştirile zilei

Pelegrinaj la Avrig. Elevii liceului de stat din Sibiu «Gheorghe Lazăr», pelegrinează la mormântul patronului lor Sâmbătă la sf. Constantin şi Elena. Ii însoţeşte corpul profesoral şi public din Sibiu. Va fi un parastas şi producţie şcolară. Tren special pleacă din Sibiu la ora 8 a. m. şi se reîntoarce la 6 ore. Părinţii elevilor şi publicul din împrejurime sânt poftiţi.

Vechiul local al tipografiei dela mănăstirea Neamţului a fost vizitat zilele acestea de I. P. S. Sa Mitropolitul *Pimen* al Moldovei. Tipografia are un material foarte bun de aproape 1500 kg de litere chirilice. Vechea tiparniţă se va reorganiza cât mai curând.

Adunarea generală a secţiei *Arad,* ca parte integrantă a Asociaţiei «Andrei Şaguna» a clerului mitropoliei ortodoxe române din Ardeal, Bănat, Crişana şi Maramureş, e convocată pentru ziua de joi, 19 Mai (1 Iunie) 1922 în Arad.

Conferinţe. P. S. Sa Episcopul Râmnicului a luat măsuri, ca toţi preoţii din eparhie, constituiţi în centre parohiale, să ţină conferinţe şi şezători culturale pentru luminarea poporului.

faţă de el. Pentru că El era atâta de sus şi fiecare cuvânt al lui era diametral opus felului de gândire al păcătoşilor «pentru aceea a suferit o astfel de împotrivire». (Evr. 12 3)

In sfârşit, de oarece şi ceice au răstignit pe Isus, erau oameni ca şi noi, plini de patimi, de ură şi de răutate, care în toate timpurile rămân aceleaşi, de oare ce şi azi virtutea şi nevinovăţia este persecutată de cei păcătoşi, să nu zicem, că dacă noi am fi trăit pe atunci, nu l-am fi răstignit. Să recunoaştem vinovăţia întregului nostru neam omenesc, ca oameni păcătoşi să ne plecăm înaintea adevărului, că Hristos a murit şi pentru noi, pentru fericirea şi mântuirea noastră.

Moartea sa pe cruce este în adevăr baza creştinismului, la ea să privim în toate zilele grele ale vieţii, căci singură ea ne dă garanţa, că urmând lui Hristos, prin cruce vom ajunge la cununa nevestejită a vieţii de veci.

(După Schramm) *Pr. Dr. N. Stinghe.*

Prigonirea preoţilor, în Rusia de astăzi, se urmează cu îndărătnicie. La Rostok pe Don a fost arestat arhiepiscopul Arsenie din motivul că s'a opus la ridicarea comorilor bisericeşti.

† **Ana Roşescu născ. Maxin de Căţcău,** soţia Păr. protopop din Cluj, Tulliu Roşescu, după grele suferinţe şi-a dat sufletul în mânile Creatorului Vineri în 26 Mai 1922 la 4 ore p. m. în etate de 66 ani ai vieţii şi 46 ani ai fericitei căsătorii. Rămăşiţele pământeşti ale defunctei s'au aşezat spre veşnică odihnă după ritul bisericii ort. rom. Duminecă în 28 Mai în cimitirul bisericii din Cluj. Odihnească în pace!

† **Pr. Victor Both,** paroh ortodox român, în urma unui morb greu şi îndelungat, în anul 40-lea al vieţii, al 19-lea al fericitei sale căsătorii şi păstorire, împărtăşit fiind cu Sf. taine ale muribunzilor, la 10/23 Mai a. c. la 7 ore a. m. şi-a dat sufletul în mânile Creatorului. Rămăşiţele pământeşti ale defunctului s'au aşezat spre veşnică odihnă în cimitirul ort. rom. din Bălan la 2 ore p. m. în 12/25 Mai 1922. Odihnească în pace!

Dela băile Herculane. Ni se scrie: Ziua de zece Mai s'a comemorat în mod înălţător şi la Băile-Herculane. Staţiunea balneară bănăţeană are cum se ştie bun renume. Aici aleargă pacienţi şi din ţările cele mai depărtate să-şi găsească tămăduirea. La 10 ore a. m. numeros public s'a adunat la biserica noastră ortodoxă, de unde după rea ritualelor, s'a pornit convoiul în frunte cu muzica militară a Regim. 17 de infanterie prin strada principală către piaţa «Hercule». Un frumos podiu ridicat din verdeaţă, împodobit cu covoare naţionale şi portretele MM. LL. Regele şi Regina — a fost folosit pentru săvârşirea slujbei divine. Au servit trei preoţi, conduşi sub baldachinul bisericii, şi anume: Păr. protopop militar din Sibiu Iosif Serafin, părintele Ioan Budoiu din Câmpuri-Surduc aparţinând arhidiecesei de Sibiu, şi părintele Dimitrie Popovici, parohul locului. După slujba Dumnezeiască, părintele protopop a ţinut o predică demnă potrivită însemnătăţii zilei; muzica a intonat rugăciunea indatinată. A luat parte întreg publicul aflător aici, fără deosebire de naţionalitate, notabilităţile militare: Comandantul garnisoanei Col. Boldea; Comandantul sanatorului militar Colonelul Dr. Georgescu medic, ofiţeri şi soldaţi. Au mai fost de faţă la festivitate directorul băilor dl Tunee, — cu întreg personalul de funcţionari, elevii şcoalei din loc cu învăţătorul lor, oficianţii primăriei cu primarul actual, dl Petru Văluşescu, precum şi epitropul bisericii noastre din băile-Herculane. Dl primar Văluşescu este cunoscut ca om activ, care a iniţiat şi iniţiază multe lucruri bune şi frumoase, şi dela care biserica noastră s'a bucurat mai de multe ori de binevoitoare dăruiri. *Asistent.*

Premiul «Prinţul Mihai». A. S. R. Principele moştenitor a înfiinţat un premiu indivizibil de 10.000 lei anual, întitulat premiul literar «Prinţul Mihai» pentru cea mai bună carte originală pentru copii, în manuscris sau tipărită în acel an. Cartea va fi ilustrată. Manuscrisele sau cărţile tipărite se vor trimite fundaţiei culturale «Principele Carol» până la 1 Octomvrie. Premiul se acordă în fiecare an la 7 Noemvrie st. v. (Sf. Mihai). Dacă lucrările prezentate nu sânt vrednice de premiu, suma prevăzută pentru anul acela va slujì ca fond de ajutorare a 4 studenţi săraci de la cele 4 universităţi ale României. Lucrarea premiată şi prezintată în manuscris se va tipări de fundaţia culturală «Principele Carol». Autorul premiat va primi şi 20 la sută din valoarea lucrării tipărite.

Comunităţile israelite. In 22—24 Mai 1922 s'a ţinut la ministerul cultelor o consfătuire a notabililor evrei şi a reprezentanţilor clerului din întreaga ţară, pentru a discuta şi formula directivele de organizare a cultului mozaic şi a comunităţilor israelite din ţară. O comisiune aleasă a stabilit proiectul de lege în acest scop.

Calendarul. Un proect de reformă a calendarului au compus doi profesori germani, Dr. Köppen şi Hermann Rase. Proectul fixază regulele următoare: 1. Anul se împarte în patru trimestre de câte 91 zile (de patru ori 13 săptămâni de câte 7 zile) total 364 zile, şi ziua a 365-a este 31 Decemvrie, Silvestru. — 2. Intâi Ianuar este totdeauna o Duminecă. In fiecare trimestru luna întâia are 31 zile. — 3. Ziua de Silvestru, precum şi ziua bisextilă a anului, care va fi pusă în ziua de 31 Iunie, ca zile supranumerare, nu vor purta niciunul din numele zilelor săptămânii. — 4. Paştile vor fi puse în ziua de 8 April. Rusaliile vor cădea în ziua de 26 Mai, Crăciunul într'o Luni, ca şi Anul nou.

Nr. 4148 Epit. (98) 1—2

Concurs

Consistorul arhidiecezan ortodox român are lipsă de 470 (patrusuteşaptezeci) stânjini lemne de foc (blăni groase de fag) de prima calitate.

Cei-ce doresc a lifera această cantitate sau numai o parte din ea, să şi înainteze ofertele lor subsemnatului consistor în Sibiu strada Mitropoliei 32 până la 15 Iunie st. n. a. c.

Lemnele sânt a se preda în Sibiu aşezate în stânjini, la locurile ce se vor designa, cel mult până la 15 August st. n. a. c.

Sibiu, 13 Mai 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Clopot

fără defect, din metal curat din vreme de pace, greutatea 50—55 kg., vinde cu preţ convenabil, biserica din Lancrăm (poşta Sebeşul-săsesc, judeţul Sibiu)

(96) 1—3 **Oficiul parohial.**

„VICTORIA"
institut de credit şi economii, Arad

Prospect de emisiune

Adunarea generală extraordinară ţinută la 18 Mai 1922, în considerarea la supra semnările dela emisiunea ultimă, a hotărât urcarea capitalului social dela Lei 10,000.000 la Lei 12,000.000.

In baza autorizării primite, Direcţiunea institutului de credit şi economii «Victoria» Arad, emite 20.000 buc acţii á Lei 100, nominal, pe lângă următoarele condiţiuni:

1. 10.000 buc. acţii se pun la dispoziţia direcţiunii pentru eventuale fuzionări.

2. Din restul de 10.000 buc. acţii fiecare acţionar trecut în registrele institutului, poate opta după 4 acţii din emisiunile I—V, câte o acţie nouă cu preţul de Lei 150, de acţie.

3. Dreptul de optare se poate exercita până la 15 Iunie 1922.

4. Acţiile neoptate, precum şi restul nefolosit pentru fuzionări rămân la dispoziţia Direcţiunii, şi se vor vinde acţionarilor cu Lei 150, per acţie, iar acţionarilor din emisiunea a VI-a şi neacţionarilor pe lângă preţul de Lei 220, per acţie.

Pentru aceaste acţiuni neoptate se primesc dela început prenotări. Direcţiunea însă îşi rezervă de a le repartiza după buna chibzuială.

5. Din preţul de Lei 150, respective 220, se trec la capitalul de acţii Lei 100, iar după detragerea speselor de emisiune, restul va întra la fondul de rezervă.

6. Preţul acţiilor se varsă integral la exercitarea dreptului de optare, dimpreună cu 6% interese din 1 Ianuarie 1922, până la ziua plătirei, şi acţiile noi vor beneficia de dividenda anului 1922.

7. Despre acţiile subscrise se vor extrada titli provizori, până la preschimarea lor cu acţii originale.

8. Optarea se exercită la locurile de subscriere mai jos fixate, pe baza acţiilor vechi, unde se vor prevedea cu clauzaula optării.

9. Optarea şi subscrierea se va face afară de centrală şi la filialele noastre:

a) la toate băncile româneşti membre la «Solidaritatea»;

b) la «Banca Românească», «Banca Marmorosch Blank & Co.» «Banca Comercială» şi la «Banca Chrissoveloni» în Bucureşti.

10. Acţionarii noi întră în drepturile statutare cu data de 1 Ianuarie 1923.

Arad, la 18 Mai 1922. (95) 1—1

Direcţiunea Institutului.

La Librăria arhidiecezană din Sibiu se află în depozit spre desfacere broşurele din «Bibliotecele»:

42. Profesională

Nr. 2. Gavrilieţeanu E.: Cum instalăm o sonerie electrică.

43. Reuniunii rom. de agric. din com. Sibiu

Nr. 2. Brote E.: Trifoiul.
Nr. 10. Darea pe vinuri.
Nr. 13. Cum să îmblătim orzul de bere.
Nr. 15. Cosciuc A.: Nutrirea animalelor de casă.
Nr. 17. Keron: Monilia, o nouă boală a pomilor.

44. Românească enciclopedică

Nr. 5. Moldovan C.: Poezii.
Nr. 6. Dragomirescu M.: Antigona.
Nr. 8. Dunăreanu N.: Povestiri alese.
Nr. 11—12. Gârleanu E.: Nevestele artiştilor.
Nr. 17—18. Odobescu A. I.: Mincinoasa carte de vânătoare.
Nr. 19. Adam E. I.: Teatru şcolar pentru fete.
Dr. 20. Ispirescu P.: Istoria lui Stefan Vodă cel Mare.
Nr. 28. Kogălniceanu: Iluzii perdute.
Nr. 29—30. Coşbuc G.: Parmeno.
Nr. 31. Tomescu D.: Idile spulberate.
Nr. 51. „ Eden Anto.
Nr. 52. Kogălniceanu M.: Cuvânt ţinut la deschiderea cursului de istorie naţională.
Nr. 53. Dulfu P.: Snoave.
Nr. 54—55. Gârleanu Em.: Punga.
Nr. 63. Anghel D. şi St. O. Iosif: Carmen saeculare.
Nr. 72. Mândru A.: Nuvele din războiu.
Nr. 73. Anghel D. şi St. O. Iosif: Camoens.
Nr. 74. Floru I. S.: Napoleon III împăratul protector.
Nr. 77. Mândru A.: Pe coastele Italiei.
Nr. 78. Caraivan V.: Poveşti franceze.
Nr. 79. Mândru A.: Pe coastele Africei.
Nr. 81—82. Popovici-Bănăţeanu: Nuvele.
Nr. 88. „ Păţaniile lui Telemac.
Nr. 89. Popescu Hortensia: Păţaniile lui Telemac II.
Nr. 93—94. Dragoslav I.: Povestiri alese.
Nr. 96. Caraivan V.: Povestiri corsicane.
Nr. 97. Carp G.: Povestiri morale.
Nr. 101—103. Constantinescu B.: Nuvele extraordinare.
Nr. 104. Mândru A.: Dolofana.
Nr. 105—107. Tomescu D.: Logodnicii.
Nr. 108—110. Golescu C.: Insemnare a călătoriei mele.
Nr. 113—114. Anghel D. şi St. O. Iosif: Cometa.

45. Roza

Drăghici S.: Nenorocirile Sofiei.
Pallă E.: După ploaie vreme bună.

Spectacole în Sibiu

La Apollo în 30 şi 31 Mai: Film cu Gunar Tolräs. In 1 şi 2 Iunie: Iubirea biruitoare. — La Urania, zilnic: Ravengar. Inceputul seara la ora 9.

Doică sănătoasă caută post

Adresa la administraţie

1—2

Vila Ţinte în Ocna-Sibiului

vis-à-vis de scălzi, constătătoare din 8 odăi mobilate, o sală mare şi două bucătării, favorabilă şi pentru restaurant, se închiriază pentru lunile de vară. (71) 8—10

Detalii se pot afla tot acolo.

Cum se vindecă Reumatismu şi Gutta

este o broşură foarte interesantă şi instructivă. Acolo veţi găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de şeale, durerilè de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum şi modul lor de vindecare. Această broşurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereţi chiar astăzi această broşurică, prin o cartă postală adresată la

FARMACIA VOREL din Piatra-N. Moldova

M. E.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 20 Mai (2 Iunie) 1922 Nr. 40

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

După vizitațiunea canonică

Inalt Prea Sfinția Sa arhiepiscopul și mitropolitul nostru *Nicolae* dorind a îndeplini un punct cardinal din vastul și bogatul program ce și l-a precizat deodată cu suirea sa pe scaunul nemuritorului *Andrei,* — luat-a toiagul apostoliei, și a plecat în cel mai expus colț al arhidiecezei sale, în *județul Treiscaune,* unde dușmanii noștri înainte cu 5 ani, prin foc și sabie, prin amenințări și terorizări declaraseră de exterminată legea și biserica noastră, *legea românească,* și deodată cu ea însuși poporul român din acele părți.

Cei mai mulți preoți din acest bogat colț de țară sub pretext de spionagiu au fost încurcați într'un proces monstru, pus la cale de faimosul Tisza, cu scopul d'a «documenta» puternicului Kaiser de pe vremuri, că preoțimea și inteligența română e iredentistă, e periculoasă, — numai *poporul* e bun. Ani trei au fost supuși la cele mai mari chinuri și condamnați la moarte. Ear cei rămași acasă, la intrarea României în războiu, târâți la Șopron, și numai câțiva s'au putut refugia în vechiul regat.

Bisericile au fost devastate și ruinate.

Rămas poporul fără preoți, zbirii guvernului maghiar și ai bisericii papiste și reformate, erau la largul lor.

Voiau să ne înghită... Dar s'au izbit de *legea noastră ortodoxă românească* și de alipirea cu care ține poporul la ea, ca de o stâncă de granit. S'a repetat de nou caracteristicul caz, relatat de contele Mikó Imre, când la 1746 nobilii rom.-catolici din Ardeal voiau să silească chiar și prin forță poporul să treacă la unire sub cuvânt, că Impărăteasa-Regina de atunci o cere aceasta; — într'un sat din județul Hunedoarei s'a întâmplat cazul, că voind a prinde pe un român, și a-l sili să treacă la unire, acesta a răspuns: «Puteți cere ca să ies din țară, puteți să mi luați țundra de pe mine, puteți să-mi luați și cămașa, vă dau și corpul meu, însă asupra *sufletului meu poruncește numai Dumnezeu*».

Cazul din 1746 s'a repetat în anul Domnului 1916, când protopretorul Gábor Pál a chemat pe fruntașii satului Chichiș și le-a spus, că e poruncă dela Impăratul-Rege Carol IV, strănepotul Impărătesei-Regine amintite mai sus, să interzică cultul religiunii ortodoxe și trebue să treacă la papiștași sau la reformați; căci în caz contrar li se vor confișca averile, ear ei vor fi transportați în Galiția. Țăranul inimos și plin de demnitate Iosif Virág a răspuns protopretorului să aducă la cunoștința, Maiestății Sale, că fiii și frații lor pe diferitele fronturi își varsă sângele pentru patrie; plătesc biruri grele, cumpără obligațiuni de războiu, dar *legea românească nu și-o lasă*, orice s'ar întâmpla, căci doar războiul de astăzi nu mai este războiu religionar (vallásháboru).

Pe acești credincioși, cari prin legea românească sânt legați cu trup și suflet de corpul națiunii noastre, a ținut de bine I. P. S. Sa să-i cerceteze mai întâi, ca alături de evanghelia lui Hristos să le propoveduiască și pe aceea a limbii românești.

Ca un adevărat apostol s'a dus în mijlocul lor, a lăudat tăria lor în credința strămoșească, a ascultat păsurile, durerile, năcazurile și dorințele lor, și le-a adresat cuvinte de alinare, de mângăiere, de bucurie și cuvinte pline de nădejde într'un viitor mai bun.

In decurs de 18 zile le-a ținut peste 30 de predici, afară de cuvântările și răspunsurile cu ocaziunea primirilor și recepțiunilor. Le-a propoveduit cuvântul cel de viață dătător al Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos. I-a întărit în credința strămoșească, în iubirea de lege și neam, și n'a fost predică în care să nu-și aducă aminte de *Maiestatea Sa Regele nostru Ferdinand I* și dinastia noastră.

Afară de aceea s'a interesat cu deadinsul de starea morală și materială a lor, s'a informat dacă sânt sau nu obiceiuri și curente străine de biserica și legea noastră; și acolo unde le-a constatat — într'un singur loc — le-a combătut prin sfătuiri potrivite, luminând mințile credincioșilor.

A examinat cu de-amăruntul activitatea preoților, cu raport la cancelaria parohială, arhiv, ratiocinii, averea bisericii, edificiile bisericești și școlare, biblioteca parohială, acolo unde a aflat-o, ear unde nu a existat, a înființat-o pe loc prin donațiuni de cărți, distribuind mai multe sute, astfel că azi *nu e parohie în tot județul, unde să nu existe bibliotecă.* A cercetat casele parohiale, activitatea pastorală și culturală a preotului. A ținut ședințe cu comitetele parohiale, în toate locurile unde a trebuit lămurită vre-o chestiune, dând peste tot locul soluțiunile necesare.

A examinat toate antimisele, pe cele deteriorate și învechite care din punct de vedere istoric au preț de netăgăduit, le-a înlocuit cu altele nouă, aducându-le pe cele vechi cu sine spre a-le depune în muzeul bisericesc.

A examinat toate cărțile bisericești, între care a găsit prețioase manuscripte și cărți vechi, precum și icoane vechi cu deosebire din secolul XVIII aducându-le spre a le depune în muzeu, iar acolo unde necesitatea a cerut, le-a înlocuit cu alte nouă.

S'a interesat deaproape de starea învățământului primar și a constatat cu multă satisfacție, că în acest județ cauza învățământului este pusă în mâni destoinice. Revizorul județan — azi prefect, — dl Eugen Popescu și subrevizorul Toma Măhăra desvoaltă o muncă care merită toată atențiunea.

La venirea lor în județ, în anul 1919 au aflat un *singur* învățător român, ear astăzi sânt peste 100, cari toți lucrează pentru luminarea și înaintarea poporului.

Și dacă munca undeva este necesară, e necesară în acest județ, spre a câștiga ce am pierdut, spre a ne câștiga sufletele înstrăinate, pentru-că aicia înainte cu câteva decenii au fost cel puțin 70% români; readucerea lor la matcă se poate face prin muncă sistematică și conștientă a tuturor forțelor, și cu deosebire a bisericii și școalei românești.

Dorim ca sămânța «în dar luată și în dar dată» să fi căzut pe pământ mănos, și să producă roade de viață dătătoare; iar I. P. S. Sale îi dorim puteri, ca să cerceteze cu aceeaș dragoste și energie și celelalte părți ale arhidiecezei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu.

Intoarcerea Suveranilor. *Starea Principesei Elisabeta îmbunătățindu-se simțitor, MM. LL. Regele și Regina au plecat Sâmbătă seara din Atena și Marți au sosit în capitală.*

Căsătoria Regelui Alexandru. *Principesa Marioara, împreună cu Familia Regală română, sosește în 6 Iunie la Belgrad. Căsătoria Principesei cu Regele Alexandru se va serba în 8 Iunie 1922.*

Dl N. Iorga la Paris. Timp de o lună, dl N. Iorga va ține cursuri, despre istoria românilor, în fața auditorilor dela Sorbona.

Dela Academia Română. In ședința de Miercuri, la ora 3 d. m. dl *I. Lupaș* a făcut o comunicare despre: Desbinarea bisericească a românilor ardeleni în lumina documentelor istorice din I-a jumătate a secolului XVIII.

Academia Română a decernut premiul «Năsturel» de 5,000 lei, dlui *Silviu Dragomir* pentru volumul I din Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal 1920.

Biserica noastră şi constituţia

La institutul social român din Bucureşti, profesorul universitar, dl R. Cândea, a vorbit în 11 l. c. despre *Organizaţia bisericească în viitoarea constituţie.*

In aceasta conferenţă, profesorul universităţii din Cernăuţ a spus următoarele:

Raportul bisericii faţă de stat a fost altul în statele ortodoxe din răsăritul Europei, decât în statele apusene, unde era răspândită biserica romano-catolică. Biserica ortodoxă a rămas cu mult mai aproape de cuvintele Mântuitorului: «Daţi Chezarului ce este al Chezarului, şi lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu» şi cele ale apostolului Pavel: «Toată stăpânirea este la Dumnezeu şi nu este altă stăpânire decât cea dela Dumnezeu rânduită». Dela Constantin-cel-Mare încoace biserica creştină a stat în strânsă legătură cu statul; împăraţii bizantini au ocrotit-o. Patriarhul încorona şi ungea pe împăraţi; unii împăraţii trebuiau să facă, în mânile partriarhului, chiar un jurământ de dreaptă credinţă. Canoanele apostoleşti şi cele ale sinoadelor ecumenice ordonă chiar episcopului, presbiterului şi diaconului să nu se amestece în politică. Astfel au fost evitate luptele zguduitoare care au urmat în apus între imperiu şi papalitate. Este adevărat că împăraţii s'au făcut uneori vinovaţi de imixtiuni ilicite în domeniul bisericesc, dar aceasta se explică prin pasiunea lor de a discuta chestiuni teologice pe de o parte, şi prin puterea cea mare a patriarhilor şi prin imensele bogăţii pe care şi le strânsese biserica pe de altă parte. In general însă raportul a fost acela de ajutor reciproc. Tot aşa a fost raportul şi în statele care au moştenit ideea imperială bizantină: Sârbia, Bulgaria, Principatele noastre şi Rusia.

In apus papalitatea s'a făcut moştenitoarea ideii imperiale romane, va să zică a unei idei politice. Şi când s'au ivit şi «împăraţii romani de naţiune germanică», a început lupta cea mare între imperiu şi sacerdotism, care şi-a ajuns punctul culminant în bula «unam sanctam» a lui Bonifacie al VIII-lea, unde se spunea că fiecare creatură umană aparţine papei, pentru mântuirea ei. Prin reformaţiune a scăzut considerabil puterea papalităţii, dar tendinţa imperialistă a rămas până în zilele noastre. Incă în 1873 papa scria împăratului Wilhelm I, că orce creştin aparţine într'un fel sau altul papei. Şi în codicele dreptului canonic modern se află lucruri pe care niciodată un stat suveran şi naţional nu le va putea admite şi nici nu le-a admis. In bisericile reformate a biruit mai curând principiul naţional.

In viitoarea constituţie va trebui să se ţină cont şi de trecutul bisericii noastre, care a fost ocrotitoarea neamului nostru, şi de împrejurarea că sântem stat naţional. Se va da libertate desăvârşită şi exerciţiului public al cultului, câtă vreme nu periclitează ordinea de stat. Episcopii confesiunilor străine nu vor putea fi numiţi de o putere străină în afară de statul nostru. Deplină libertate a gândirii, dar cu preţul respectului suveranităţii statului nostru. Ear bisericii noastre naţionale, pe care statul va trebui s'o respecte cu mult mai mult în libertatea ei, decât cum s'a făcut în deceniile din urmă, i se cuvine şi rolul de a îndeplini, prin reprezentantul ei, încoronarea regelui, botezul prinţilor din casa domnitoare şi săvârşirea cununiilor, precum şi organizarea festivităţilor mari naţionale.

Presa bisericească şi politica

Revista de cultură religioasă şi naţională, *Credinţa*, acum apărută în Cernăuţ, scrie despre politică următoarele rânduri vrednice de luat în seamă:

Nu voim să zicem că ne vom abţinea dela orce politică, în sens absolut, *ci numai dela politica de partid.*

Sântem departe totuşi de a condamna această politică. Este o utopie a crede, că într'un stat democrat e posibilă o viaţă politică fără partide, şi că partidele sânt posibile fără presă de partid. Revista *Credinţa* însă nu voeşte să fie în slujba nici unui partid, nici în mod «deghizat», nici pe faţă. Membrii societăţii preoţimii, şi toţi cititorii noştri sânt liberi să facă parte din orce partid politic serios şi onorabil, cu sfatul doar de a se feri de anume apucături degradatoare pentru stare şi pentru orce om cult, dar să nu ne ceară nouă să le servim partidul, — căci nu o vom face. Pentru aceste servicii avem în ţară destule, dacă nu chiar prea multe, ziare de partid.

Nu ne vom abţinea însă dela politica de *principii*, în sens adevărat creştinesc. Noi ştim că toată stăpânirea, toată ordinea politică din lume, este dela Dumnezeu. Mai ştim apoi, că Dumnezeu a pus şi în viaţa politică a omenirii, ca şi în toate, principiul şi legile evoluţiei şi ale progresului. Dar nicăire şi nicicând credinţa noastră dreptmăritoare *nu ne îndeamnă la revoluţie.* Sânt, de bună seamă, stări de lucruri, a căror schimbare o dorim si noi cât de grabnic. Dar, dacă nu se poate face pe calea firească a evoluţiei, e o dovadă că schimbarea încă nu este coaptă: atunci trebue să răbdăm, să muncim şi să mai aşteptăm, şi munca noastră nu va fi zădarnică. Nici refacerea politică a omenirii şi a naţiunii nu se face din afară, prin violenţe şi răsturnări nesăbuite, ci din lăuntru, prin schimbarea şi refacerea omului întreg. Creştinismul a adus cu timpul, de pildă, înlăturarea sclăviei, dar nu prin provocarea unei răscoale a sclavilor şi prin distrugerea bruscă a ordinei lumii antice cu sistemul sclăviei, pe care se sprijinea toată societatea veche, ci prin forţa principiilor creştine, de iubire, de stimă şi apreţiere justă a omului, în lumina revelaţiunii dumnezeeşti. Principiul politic al credinţei noastre este de ordin pozitiv: *Daţi!... Chezarului...* Daţi ordinei politice respectul, ascultarea şi ajutorul ce-i datoriţi, şi cereţi-i sprijinul ce vă datoreşte. Adevăratul creştin este dator să-şi facă totdeauna toate datoriile faţă de ordinea politică, şi tot atât de dator este să-şi ceară şi să-şi exercite şi toate drepturile politice; si nu numai atât, ci el mai este dator să dea Chezarului, să dea ordinei politice, şi ajutorul său, sincer şi potrivit convingerilor sale, pentru evoluţiunea, pentru progresul şi înflorirea firească şi providenţială a a ordinei politice, şi cu ea a întregii societăţi omeneşti. Sânt răi creştini cei ce tulbură ordinea, anarhicii şi toţi distrugătorii bunei rânduieli în societate. Dar nu sânt creştini buni nici ce-i ce nu-şi fac datoria faţă de stat, nici acei ce se dezinteresează cu desăvârşire de drepturile lor politice şi nici cei ce stau cu mânile încrucişate, nepăsători pentru orce acţiune de înaintare şi îmbunătăţire a stării politice şi sociale. Nu sânt buni creştini, pentrucă nu dau Chezarului, ceea ce este a Chezarului, nesocotind astfel porunca Mântuitorului care pune acest ordin alături de celalalt, de a da lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu. In acest înţeles, principiar creştinesc, sfatul nostru, şi în politică, nu-l vom putea refuza de câte ori ni se va cere, şi îndemnul nostru nu va lipsi, de câte ori va fi de trebuinţă.

In amintirea eroilor căzuţi pentru patrie

— Cuvântare rostită de prof. I. Sandu în ziua eroilor (25 Mai 1922) la Sibiu —

Sărbătorim amintirea eroilor, cari şi-au vărsat sângele pentru gloria patriei. Ei au trecut prin moarte la viaţă. Pomenirea lor e o datorie de pietate faţă de cei morţi şi-un prilej de înălţare sufletească pentru cei vii.

Nicăiri ca aici în cimitir nu sântem mai pătrunşi de adevărul cuvintelor lui Carlyle: «trăim între două mari mistere, stelele tăcute stau deasupra noastră, mormintele tăcute dedesupt». In această împărăţie a tăcerii, unde dorm somnul de veci eroii fără nume, cari au stropit cu sângele cald pământul ţării, ne dăm mai bine seama de menirea noastră pe acest pământ.

Sub fiecare cruce e o viaţă sfărâmată şi-un vis spulberat. Dorm înăbuşite în morminte avânturile tinereţii, cari au umplut lumea cu zgomotul lor.

Noi cei singuratici murim. Cu noi mor toate-ale noastre. Moare durerea, mor bucuriile şi amintirile. Moare opera mânilor noastre şi nu e nimic din ce ating degetele şi buzele noastre să nu moară. Noi cei singuratici murim, dar viaţa trecută veşnic viu legată cu viaţa prezentă şi viitoare birueşte moartea?* Trecutul se prăbuşeşte şi din ruinele lui isbucneşte-o nouă viaţă.

Cei vechi credeau, că zeii iau parte la luptele muritorilor. Poemele smerice povestesc cum în războiul troian zeii s'au scoborît din văzduh şi-au luptat nevăzuţi în şirurile luptătorilor. Noi astăzi spunem: credinţă deşartă, dar cei vechi credeau cu toată convingerea.

Această credinţă cuprinde un adânc adevăr. Cei vechi simţiau, că 'n clipele grele când se decide soartea unui neam intervin puteri divine, care sporesc forţele sleite ale luptătorilor.

* V. Pârvan: Pentru pomenirea împăratului Traian, An. Acad. pg. 242.

FOIŞOARA

„Gogu“

— Piesă teatrală poporală —

De **Horia Petra-Petrescu.**

(Urmare din Nr. 37)

Ca un fulger din senin apare Costan cu vestea: râul a esundat — e primejdie mare! Planurile de canalizare n'au putut fi duse deci în îndeplinire din partea lui Gogu. Acum e acum! Tolefonul a anunţat «potopenia». O femeie nebună (Tana), căreia i-a murit copilul în războiu, se bucură de potop şi cântă. Un ţăran, care îşi ascunsese banii, aleargă cu pungile de aur la Gogu, promiţându-i jumătate, dacă o să-i scape averea. Ţărani săraci vin cu barda pe umăr şi întreabă pe Gogu: unde să sărim într'ajutor? Femeile şi copii aleargă la munte. Ghiţoi nu poate urma şi îşi ia rămas bun dela toţi, ridicând cârja ca un prapor în mâni: «Oameni buni! Iubiţi-vă unul pe altul! asta i porunca poruncilor! vi-o spun eu, care poate n'oi mai călca iarbă verde»!... Gogu s'a repezit la planurile de canalizare. In el este întreagă nădejdea satului. Toţi aşteaptă ordinele lui.

Scena rămâne câteva clipe goală. Bărbaţii au plecat să salveze — femeile şi copii la munte. Mioara, ui tată în nuc, păşeşte veselă, neştiutoare de ce s'a întâmplat, cântând. Simte tăcerea şi tresare. Strigă şi nu-i răspunde nimenea. Atunci apare ţiganul, cu salutul ţigănesc: «Del-o del baht»! (să-ţi dea Dumnezeu bine!) A venit să o scape. Explică în câteva cuvinte starea lucrurilor. Când vrea să i se încredinţeze Mioara — apare Costan şi, văzând pe ţigan aici, crede că vrea să fure ceva şi îl ameninţă. Ţiganul caută să se apere. Cu o putere elementară isbucneşte: «Vreau să-ţi scap fata! Mioara m'a scăpat dintr'o primejdie, eu o scap dintr'alta»!, iar când Costan declară că nu pricepe, îi explică ţiganul: «A! hoţ! Tot hoţ! tot tâlhar, tot: ce purcei? Tot cioară! Toţi! — toţi n'aţi avut vorbă bună cu mine»! Singură ea l-a apărat odată şi vrea să i se arate recunoscător. Costan pricepe, întinde mâna ţiganului şi amândoi scapă pe Mioara.

Dar munca de salvare nu înaintează după cum ar trebui. Ţăranii vin şi o anunţă lui Gogu, care e nesigur în porunca dată. Soseşte şi Lichirie. E apa la gât şi se înrolează şi el la muncă comună, întrebând pe Gogu şi pe Costan: Unde să pun umărul? «Tu, comunistul, întrebi pe un «burjui»?, isbucneşte Costan — dar primejdia comună nu-i mai lasă să filosofeze mai departe: Lichirie primeşte ordin ce să lucreze.

Când bagă de seamă Costan că porunca lui Gogu este prea lipsită de energie — chiamă pe fiul său de-o parte, îi priveşte în ochi şi zice: «Lasă-mă să dau *eu* poruncă în numele tău»! Cu voce detunătoare şi cu mâna ridicată porunceşte: «Aduceţi bolovani şi-i prăvăliţi la vale lângă Podu, stricat. Ridicaţi zăgazu'. Şi mai zice fiu-meu că vai şi amar de ăla care n'ascultă»! Cu un «Doamne — ajută»! pornesc din nou la lucru.

Actul al treilea se petrece *după* primejdie, în faţa primăriei satului. Costan şi Gogu, tata şi fiul, cu sudori pe frunte, cu cămăşile descheiate, îşi privesc în faţă şi surâd veseli: Am scăpat! Satul şi ţinutul e salvat de o primejdie grozavă.

«Da», zice fiul, «dar fără de glasul şi porunca ta, tată, ne-am fi dat de mal»! «Ţi ai pierdut puţin capul», zice tata. — Toţi au lucrat cu puteri unite.

Dobaşul satului (persoană comică), chirchilit puţin, anunţă sosirea prefectului. Descopere, fără să vrea, şi scopul venirii: prefectul doreşte să decoreze pe salvatorul ţinutului, în persoană, cu medalia de salvare.

O luptă mare se dă acum între tată şi fiu. Gogu declară: Medalia nu o merit! Tu ai partea leului la salvare, tată! Costan zice: Eşti nebun? Fără de planurile tale am fi dus noi toate în îndeplinire? Şi, la vârsta ta, se respinge o

Sânt mistice puteri, care vin de dincolo de marginile vieţii în clipele supreme ale primejdiei. Sânt sufletele morţilor, sufletele strămoşilor, cari dau puteri de zei muritorilor. Cei vechi simţiau aceste puteri, le vedeau minunea şi le atribuiau zeilor.

De câte ori figura măreaţă alui Ştefan cel Mare şi Mihai Viteazul n'au împrumutat puteri supraumane vitejilor, cari au căzut apărând hotarele ţării! Câte avânturi şi câte puteri n'au stârnit în clipele grele evocarea acestor umbre măreţe! Pârcălabii şi plăieşii neînvinşi ai lui Ştefan cel Mare s'au sculat din morminte şi-au luptat nevăzuţi printre şirurile luptătorilor, cari apărau moşia strămoşească. Tot sufletul neamului s'a concentrat în sufletul soldaţilor de pe front. Umbrele strămoşilor au întărit braţul lor şi-au dat tăiş de oţel privirilor. Ereau în acele clipe ostaşii unui ideal, spre care-i zoriau puteri nevăzute. Prin ei luptau şirurile nesfârşite de generaţii, care trăiesc în clipele grele în sufletul celor vii.

Umbre rătăcitoare de pe întinderea câmpiilor de luptă, eroi fără nume, cari vrăjiţi de văpaia unui ideal aţi trecut hotarele morţi, pace vouă! Deasupra ruinelor şi jertfelor voastre se ridică splendidul răsărit de soare după o noapte neagră de furtună.

Dacă astăzi tot sufletul nostru se 'ndreaptă în lumea celor dispăruţi, n'am venit aici să plângem soarta eroilor căzuţi pentru patrie, seceraţi de moarte în floarea tinereţii, nici să-i jelim, căci cei cari s'au încărcat de glorie pe câmpiile de luptă, n'au nevoe de cântecile noastre de jale. Ci-am venit să-i fericim pentru eroismul cu care au înfruntat moartea şi să ne închinăm memoriei lor sfinte pentru generositatea cu care şi-au vărsat sângele pentru binele şi fericirea noastră.

Jertfa lor e cel mai sublim şi cel mai înălţător imn de iubire închinat patriei. Prin suferinţă şi jerfă omenirea urcă spre nemurire şi se apropie de dumnezeire.

In apropierea lor noi ne simţim una cu generaţiile care au fost şi cu cele ce vor veni după noi.

Şi smulgându-ne pe-o clipă din lumea materiei şi ridicându ne deasupra valurilor trecătoare ale vieţii, ne pătrundem de adevărul, că noi fiinţe vremelnice venim din depărtări infinite şi că în trecerea noastră de-o clipă sântem purtătorii unei solii divine pe acest pământ, solie primită dela înaintaşi pentru a o transmite celorce vor veni după noi.

Cutremuraţi de măreţia jerfii lor, simţim în suflet fiorul înfrăţirii cu infinitul şi eternitatea şi în faţa mormintelor proaspete înţelegem pe deplin profeticele cuvinte ale poetului închinate gloriei eterne a patriei:

Sus cupa morţii cu dureri amare!
Sorbind-o te vom binecuvânta.
Ca râurile ce se 'neacă 'n mare,
Noi vom muri în nemurirea ta. *

---

* N. Crainic: Darurile pământului, cântecele patriei.

Nr. 3956.

Circulară

către toate oficiile protopresbiterale şi parohiale din arhidieceza de Alba-Iulia şi Sibiu.

In urma scumpirii materialelor brute din ultimul timp, firma Schieb S. A. din Sibiu a fost din nou silită să urce preţurile clopotelor începând din 1 Mai a. c.

Dela această dată începând deci, numita firmă va socoti următoarele preţuri:

1. Pentru clopote în greutate până la 100 Kgr. per Kgr. Lei 95. —

2. Pentru clopote în greutate peste 100 Kgr. per Kgr. Lei 93. —

3. Armaturile, coroana şi limba per Kgr. Lei 20. —

4. Inscripţia penrtu fiecare literă Lei 2. —

Comunicăm acestea Onoratelor oficii protopresbiterale şi parohiale cu observarea, că pe lângă aceste preţuri firma Schieb este obligată să supoarte din al său spesele împreunate cu transportarea clopotelor din Sibiu până la cea mai apropiată gară de comuna pentru care s'au comandat clopotele.

Sibiu, din şedinţa consistorului arhidiecesan, ca senat epitropesc ţinută la 13 Mai 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Convocare

Despărţământul III Făgăraş al Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului romnân, îşi ţine adunarea generală în *Voivodenii Mari*, Duminecă după Rusale, 11 Iunie n. 1922, la 8 ore a. m.

Program:

1. Participarea la sf. liturghie.
2. Deschiderea şedinţei.
3. Raportul comitetului, casierului şi al bibliotecarului.
4. Rapoartele dela agenturile despărţământului.
5. Alegerea comisiunilor, pentru cenzurarea rapoartelor, înscrierea de membri noi şi premiere.
6. Disertaţiuni.
7. Raportul comisiunilor de sub Nr. 5
8. Reconstituirea despărţământului.
9. Eventuale propuneri.

Comitetul învită toţi cărturarii şi poporul la această adunare.

Preşedinţii agenturilor, din fiecare comună, să presinte înainte de intrunire casierului desp., dlui Matei Jiga, lista membrilor înscrişi, precum şi taxele încasate.

Făgăraş, la 25 Mai 1922

Nicolae Borzea, directorul desp. — *Tr. Păcală.* secr.

Ştirile zilei

Parastas. I. P. S. Sa mitropolitul nostru *Nicolae* a oficiat în 20 Mai n. în Poiana-sărată un parastas, pentru eroii căzuţi în luptele de pe valea *Oituzului* în răsboiul pentru întregirea neamului, înmormântaţi în cimiterul de acolo, — în prezenţa numeroşilor credincioşi din Poiană şi Hârja.

Membrii societăţii ocrotirii orfanilor de răsboi din întreaga ţară, fondatori activi şi aderenţi, sânt convocaţi la al treilea congres general al societăţii, care se ţine la *Iaşi* în sala teatrului Naţional în zilele de 25 şi 26 Iunie 1922, la ordinea zilei fiind darea de seamă generală şi dările de seamă ale regiunilor Iaşi, Bucureşti, Craiova, Chişinău, Cernăuţi, Sibiu, Constanţa, Timişoara şi Cluj, asupra activităţii desfăşurate până la 1 April 1922, pentru asistenţa orfanilor de răsboi din întreaga ţară.

Catedra de îndrumări misionare dela facultatea teologică din Bucureşti e vacantă. Candidaţii trebue să fie creştini ortodoxi şi cetăţeni români, şi să aibă diploma de doctor probând că au făcut studii universitare în specialitatea catedrei vacante.

Producţiune şcolară în Sibiu. Corpul didactic, dela şcoala primară urb. de stat din Sibiu, organisează cu elevii şcoalei, Sâmbătă, la sărbătoarea sf. Constantin şi Elena (3 Iunie n. 1922) o producţiune şcolară în Teatrul oraşului. Vor fi producţiuni interesante, cu cântece, dansuri, teatru ş. a. Inceputul la ora 3 d. a. Bilete se vând în prăvălia de modă Aurelia Reu, Piaţa mare, şi la cassă.

Se poate? Ni se scrie: La festivitatea de zece Mai din *Oradea Mare*, cu prilejul recepţiunilor, şi-au prezentat omagiile reprezentanţii tuturor bisericilor, adecă ai confesiunilor: ortodoxe române, romano-catolice, reformate, luterane şi israelite; — au absentat însă tocmai representanţii bisericii *române* unite. In legătură cu aceasta, vă mai comunic următoarele: Cu ocazia instalării sale, noul episcop greco-catolic, în cuvântarea rostită celor prezenţi, n'a amintit cu nici un cuvânt de Regele ţării, nici de guvernul său, ci numai despre papa; — şi totuşi biserica unită vrea să fie considerată ca aşezământ naţional...

Ordinea examenelor la liceul Gheorghe Lazăr din Sibiu: 1. Examenul oral de maturitate se va ţinea la liceul Gheorghe Lazăr din Sibiu în zilele de 7, 8 şi 9 Iunie c. — 2. Examenele particulare: *a*) în scris în zilele în 7, 8 şi 9 Iunie; *b*) oral în 12, 13 şi 14 Iunie c. — 3. Examenele publice în zilele de 9, 10, 12 şi 13 Iunie c., în fiecare zi dela 8—11 a. m. şi dela 3—6 p. m. *Direcţiunea liceului Gheorghe Lazăr.*

«Albina». Institut de Credit şi de Economii, Sibiu, şi a stabilit pentru timpul dela 1 Iunie până la 31 August a. c. orele de serviciu în zilele de lucru dela 7 a. m. la 1 p. m. Lunea şi Vinerea şi dela 4—6 p. m. Ore de cassă: în aceleaşi zile dela 7—12 a. m. şi 4-5 p. m.

---

laudă ca asta? Am fost pâlnia numai, în care ai strigat tu!

Gogu e hotărât să refuze, când apare prefectul. Acesta se grăbeşte să-i strângă mâna. Ţărani şi ţărance s'au adunat într'aceea în faţa primăriei şi-i aclamă. Gogu roagă pe prefect să-i dea putinţa să-i vorbească între patru ochi.

Singuri, vrea să-şi ducă Gogu planul în îndeplinire, învinovăţindu-se chiar — dar tatăl lui, Costan, îi desparte şi-i ia apărarea cu toată energia. Costan aduce toate argumentele în favorul fiului său. Gogu spune: tatăl acesta, m'a crescut la şcoală, aoucându-mi merindea în desagi! El e vrednic de toată lauda.

Judecata «solomonică» a prefectului este: *două* piepturi sânt vrednice de medaliat: tata şi fiul!

Aşa şi vorbeşte poporului adunat, urcându-se pe un scaun. Arată cum *numai* colaborarea poate se ducă la bun sfârşit, ilustrând cele spuse cu exemplul de acum: capul dă porunca — braţul ascultă. De jos, fiindcă «îşi cunoaşte lungul nasului», vorbeşte Costan şi adevereşte că fericire poate fi numai când «nădrăgarul» cinstit lucrează cu ţăranul cinstit. Gogu vorbeşte şi el — aclamat — punând punctul pe i: vai şi amar de o societate unde democraţia şi suveranitatea *îndreptăţită* nu lucrează mână în mână. Aceasta este problema cea mai grozavă a timpului.

Prefectul trece dela ţăran la ţăran şi dă mâna, lăudând şi premiind: pe Lichirie, pe ţigan, pe toţi ceilalţi, ear Mioara, care şi-a recăpătat vederea de spaima cea mare, apare şi, cu părul despletit, apoteozează Pacea şi colaborarea.

*

Aceasta este piesa.

Conflictul principal, lupta între tată şi fiu pentru decorare, l am găsit povestit pe 6 pagini, în «Amintirile» din copilărie, «Tatăl meu», ale scriitorului francez Ernest Legouvé (apărute în 1895), cunoscut şi la noi după o traducere a «Medeei», după «Adriana Lecouvreur (cu Scribe împreună) şi după «Părinţii şi copiii în sec. al XIX-lea». Tratarea, episoadele, coloritul piesei îmi aparţin.

Sânt o mulţime de episoade prinse din viaţa noastră — doi Moţi cari colectează pentru biserica lor, fiindcă turnurile au fost turnate în ţevi de tun, în decursul răsboiului — chiuituri poporale din Ardeal — ţărani români cu mentalitatea lor — încât şi întregul şi episoadele formează un complex, o piesă teatrală românească. Imi închipui prea bine că scene ca cea dintre Costan şi Lichirie, ateul şi cinicul, pe de o parte, şi Ghiţoi, credinciosul şi celce afirmă ceva cu tărie, pe de altă parte — vor rămânea întipărite în memoria ascultătorilor şi vor avea influinţă asupra ţărănimii noastre, mai cu seama, servind ca antidot împotriva veninurilor răspândite în ziua de astăzi.

Piesa va apărea în curând şi e de dorit să se răspândească spre binele comun — din cauza tendinţei ei *voite*. Atrag atenţia preoţimei şi învăţătorimei noastre asupra ei.

Apel, făcut de organizarea politică rusească din Germania, se adresează către şefii tuturor bisericilor şi guvernelor din Europa. In apel se arată, cum din iniţiativa patriarhului Tikon, şeful bisericii din Rusia, s'a organizat un comitet pentru ajutorul înfometaţilor. Acest comitet, organizat de biserică, s'a arătat gata să sporească fondurile necesare combaterii foametei, prin vinderea obiectelor de valoare şi diferitele proprietăţi ce se aflau în posesiunea bisericii ortodoxe, făcând excepţie pentru vasele sfinte. Cu toate aceste măsuri, autorităţile sovietice au disolvat comitetul bisericii pentru ajutorul înfometaţilor şi au încercat prin forţă să rechiziţioneze *toate* obiectele de valoare şi vasele sfinte, fără a ţinea seama că aceasta este un act de sacrilegiu. O parte numeroasă din cler a ridicat vocea în potriva acestui fapt. Rezultatul acestor protestări a fost că un număr considerabil de preoţi şi laici au fost condamnaţi la moarte. Apelul cere bisericilor şi guvernelor din Europa să scape viaţa acestor martiri, persecutaţi pentru convingerile lor religioase.

Rectificare. Schimbându-se mersul trenurilor cu 1 Iunie, trenul special pentru pelegrinajul ce-l fac elevii liceului de stat din Sibiu «Gheorghe Lazăr» la Avrig — Sâmbătă la sf. Constantin şi Elena — va pleca din Sibiu la ora *6* dim. şi nu la 8 după cum s'a publicat în numărul trecut. Părinţii elevilor şi publicul din împrejurime sânt poftiţi.

Cazurile de antropofagie sânt tot mai dese în sudul Rusiei. Inflămânziţii mănâncă pe membrii familiei morţi de foame. In ultimul timp s'a observat, că cei mai tari omoară pe cei slabi şi-i mănâncă.

Publicaţiune. Şcoala de înot din Sibiu a regt. 90. Inft. s'a deschis la 1 Iunie 1922. Bilete de abonamente se pot scoate zilnic, dela ora 9 până la ora 12. a. m. şi dela ora 16 până la ora 19, la cassa şcoalei de înot. Biletele pentru neabonaţi se scot totdeauna la întrarea în şcoala de înot la cassă. Preţurile fixate şi timpurile de folosinţă a băii se pot vedea în publicaţiunea afişată la şcoala de înot.

Mulţămită. Cu ocasiunea concertului dat de Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu la 21 Mai n. c. în sala dela Unicum, au binevoit a suprasolvi următorii domni: Ioan Moldovan (Puiu), proprietar, 100 lei, N. N. 60 lei, Vasile Stoicanea şi soţia, Petre Brânzoi, croitor, câte 40 lei. Elie Măgean, librar 30 lei. N. N. 25 lei. Dr. Lăzărescu, prof., Eugen Todoran, prof., Timoteiu Popovici, prof., D. Popa, Ioan Suciu, m. cismar, Ioan Maftei, Petru Chirca, Ioan Dăncilă, Ioan Magda, Nicolae Dinu, George Mija, Emil Petruţiu şi Dr. A. Crăciunescu, câte 20 lei. Dr. I. Fruma, adv., R. Bucşa, paroh, câte 15 lei. Ioan Rău, Ioan Borja, N. Zaharie, Nicolae Tatu, Silviu Joldoş, Dumitru Băltăreţu câte 10 lei. George Limpede, V. Hoza, Petru Marian, Nicolae Creţu, Simion Coman şi Lazar Curtean, câte 5 lei. Iacob Marian 2 lei. Cu pălăria «Dumnezeu vede», s'a colectat 335 lei. Comitetul Reuniunii plăcut atins de binevoitorul sprijin de care a fost împărtăşit, se simte îndatorat a mulţumi şi pe această cale tuturor acelora cari au binevoit a suprasolvi, şi în special mulţumeşte dirigentului corului, dlui profesor de muzică N. Oancea, pentru bunăvoinţa, dragostea şi zelul ce l a dovedit pentru reuşita concertului, precum şi soliştilor: d-na Marioara Stanciu (soprană), dl Ioan Stanciu (tenor) şi declamatorilor: dl Dumitru Acsente, d-şoara Emilia Poponea şi Cornel Acsente. Sibiu, 30 Mai 1922. *G. Poponea* preşedinte. *St. Duca* secretar.

Se caută un curelar. La şcoala specială de cavalerie din Sibiu este un loc vacant pentru un măestru curelar. Cei ce voesc a ocupa acest post, se pot prezenta la comandamentul şcoalei cu actele lor în orce zi în cazarma de cavalerie, Calea Şelimbărului.

Nr. 122/922 (99) 1—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea postului de paroh din parohia **Sălaşul de sus**, în protopresbiteratul Haţeg, se publică concurs repeţit cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile instruite cu documentele necesare subsemnatului oficiu în terminul arătat şi a se prezenta în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Haţeg, la 15 Mai 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. al tractului Haţeg.

Dr. C. Popescu
protopop

Nr. 315/1922 (94) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III din **Hârseni**, protopresbiteratul Făgăraş, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-şi subştearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral ortodox al Făgăraşului până la terminul susindicat, având a se prezenta în vre o Duminecă sau sărbătoare la sf. biserică spre a cânta, cuvânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul.

Făgăraş, la 15 Mai 1922.

Oficiul protopresbiteral român ortodox al tractului Făgăraş în înţelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea,
protopop.

Nr. 342/1922 (100) 1—3

Concurs

Pentru întregirea paropiei de cl. III **Luţa**, protopresbiteratul Făgăraş, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare a se prezenta în comună spre a face cunoştinţă poporului.

Făgăraş, 26 Mai 1922.

Oficiul protopresbiteral român ortodox al tractului Făgăraş.

Nicolae Borzea,
protopop.

Nr. 137/922 prot. (89) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a III-a **Criţ** cu filiile **Cloaşterf** şi **Meşendorf**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele sânt conform datelor din coala B. pentru dotaţia dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subscrisului oficiu în terminul susindicat, iar concurenţii se vor prezenta pe lângă restricţiunile reglementare în o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta şi predica, respective celebra.

Sighişoara, 25 April 1922.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al tractului Sighişoara în înţelegere cu comitetul parohial.

Dimitrie Moldovan
protopop

Nr. 118/922 (101) 1—3

Concurs

In urma înaltului ordin consistorial dto 22/3 a. c. Nr. 2241 se publică nou concurs pentru întregirea parohiei de cl. II **Armeni**, protopresbiteratul Mercurea, cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele cuprinse în coala B. şi întregirea regulamentară dela stat.

Reflectanţii au să-şi aştearnă petiţiile instruite în regulă oficiului protopopesc subsemnat în terminul deschis, având a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a face cunoştinţă cu poporul.

Mercurea, 1 April 1922.

Oficiul protopopesc.

Avr. S. Pecurar
protopop

Nr. 141—1922 prot. (75) 1—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea parohiei de cl III **Valendorf**, din protopresbiteratul Cohalm, se publică din nou concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Condiţiile de salar împreunate cu această funcţiune sânt cele stabilite în coala B pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat; este casă parohială, eclejie 3 jug. cat., parohul primeşte dela fiecare familie cu car şi plug una clae de grâu, dela celelalte una ferdelă cucuruz.

Reflectanţii îndreptăţiţi îşi vor înainta petiţiile provăzute cu documentele necesare conform normelor în vigoare în terminul deschis subsemnatului, şi până la publicarea terminului de alegere şi vor prezenta în parohie în vr'o Duminecă sau sărbătoare spre a face cunoştinţă cu poporul, a cânta şi cuvânta la sf. Liturghie şi, dacă sânt preoţi, a şi celebra.

Cohalm la 22 Aprilie 1922.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al Cohalmului în înţelegere cu comitetul parohial din Valendorf.

Emilian Stoica
protopresbiter

Nr. 4148 Epit. (98) 2—2

Concurs

Consistorul arhidiecezan ortodox român are lipsă de 470 (patrusuteşaptezeci) stânjini lemne de foc (blăni groase de fag) de prima calitate.

Cei-ce doresc a lifera această cantitate sau numai o parte din ea, să şi înainteze ofertele lor subsemnatului consistor în Sibiu strada Mitropoliei 32 până la 15 Iunie st. n. a. c.

Lemnele sânt a se preda în Sibiu aşezate în stânjini, la locurile ce se vor designa, cel mult până la 15 August st. n. a. c.

Sibiu, 13 Mai 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Clopot

fără defect, din metal curat din vreme de pace, greutatea 50—55 kg., vinde cu preţ convenabil, biserica din Lancrăm (poşta Sebeşul-săsesc, judeţul Sibiu)

(96) 2—3 **Oficiul parohial.**

Doică sănătoasă caută post

Adresa la administraţie

2—2

Vila Ţinte în Ocna-Sibiului

vis-à-vis de scălzi, constătătoare din 8 odăi mobilate, o sală mare şi două bucătării, favorabilă şi pentru restaurant, se închiriază pentru lunile de vară. (71) 9—10

Detalii se pot afla tot acolo.

Spectacole în Sibiu

La Apollo: In 3—6 Iunie: Sânge polon, mare film, cu artistul Petrovici. In 7—8 Iunie: Roşu şi negru, atracţiune celebră. In 10 şi 11 Iunie: Film cu Lia Mara. — Sărbători fericite doreşte direcţia Onoratului public.

Cum se vindecă Reumatismu şi Gutta

este o broşură foarte interesantă şi instructivă. Acolo veţi găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de şeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum şi modul lor de vindecare. Această broşurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereţi chiar astăzi această broşurică, prin o cartă postală adresată la

FARMACIA VOREL din Piatra-N. Moldova

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul LXX Sibiu, 31 Mai (13 Iunie) 1922 Nr. 42

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Dreapta credință a mamelor

«Dacă vei vedea un viteaz pe câmpul de luptă sau în împărăția duhului, ori de vei întâlni vre-un stăpânitor în gândiri și în descoperiri: *să știi că el a avut o mamă aleasă*». Eată părerea reginei scriitoare Carmen Sylva despre puternica influință ce o au mamele asupra sufletelor copiilor.

Știm că și biserica noastră dreptmăritoare tot unor mame distinse are să-și mulțumească pe cei mai mari sfinți ai ei. De aceea când vorbim și ne străduim pe toate cărările să regenerăm și să 'aprofundăm sentimentul religios al poporului nostru, oare în primul rând nu trebue să ne adresăm acelor ființe, care joacă rolul de împărătese atot stăpânitoare în împărăția aceea mică, dar atât de frumoasă înaintea lui Dumnezeu care se cheamă: familie, mamelor?

Dumnezeu, ne va învrednici să avem preoți destui, culți, inimoși, muncitori și jertfitori; dar și atunci soartea bisericii se va decide acolo, unde nu sântem obișnuiți să ne gândim: la sânul mamelor.

Aceea ce sămănăm noi în inima odraslelor mici, are soartea bobilor din sf. evangelie: una cade pe peatră, alta pe cale, alta în spini, și puține de tot pe pământ bun; însă aceea ce sădește mama în sufletul copiilor, bine sau rău, prinde rădăcini puternice și nu se mai poate stârpi nici odată. Cine oare nu cunoaște povestea rămășagului dintre vânt și dintre soare: Care poate mai degrabă să desbrace, pe călător? Vântul a bătut, de tot s'a rupt, și călătorul în loc să se desbrace, mai grozav și-a strâns hainele pe lângă sine; ear când a început soarele să încălzească și să lumineze blând, călătorul s'a desbrăcat voios, salutând soarele dulce.

In aceaș situație sântem și noi. Ne trudim în tot chipul și felul să desbărăm poporul de indiferentism față de biserică și de viața religioasă, de superstiție și de păcate, dar poporul nu va ceda numai cu greu din ale sale păreri, și încetul cu încetul ne vom convinge că soarele nostru cu care va trebui să operăm, în primul rând este *inima mamei.*

Romînca noastră e credincioasă, nu e vorbă; dar credința ei a fost lăsată în voia întâmplării, și cum e firesc, această credință s'a amestecat cu atâtea și atâtea elemente superstițioase, încât nu poate da roadele curate ce le așteptăm. Rar de tot vei afla casă unde să nu găsești «Visul Maicii Domnului», și când toți se duc de acasă, bărbatul la casa de lectură sau la birt, feciorii și fetele la joc, atunci țăranca mamă ia frumușel de pe grindă sau dela capătul patului Visul Maicii Domnului, și ghemuită undeva într'un colț o cetește tare și cu toată evlavia.

In cartea această, sfântă pentru dânsa, își află ea mângăere, o uda cu lacrimi și culege puteri pentru viitor.

Inchipuiți-vă ce flacări sfinte ar țișni din sufletele maicelor române, dacă ne-am ocupa mai intenziv de cultura lor, dacă în Dumineci și sărbători le-am lumina și nutri evlavia cu citirea de istorii și cărți sfinte, dacă le-am da cărți de rugăciuni și le-am învăța să se roage! Sânt în literatura universală atâtea romane cu conținut religios, pe care le-am putea citi femeilor noastre din popor cu nespus de mare folos. Avem în minee atâtea istorii sfinte, pe care femeile noastre le-ar asculta cu drag. Nu cred să mai aibe un popor femei cu atâta dor după lucrurile sfinte, cum au femeile acestea; dar earăș, nu cunosc alt popor, la care să se fie ocupat cineva așa puțin de cultura religioasă a femeilor, — deși aici zace peatra fundamentală a învierii religioase.

De aceea aș crede că este cardinală datorință a bisericii să se ocupe cât se poate de intensiv și extensiv de sufletul femeilor. Nimeni, nici bărbații, nici copii, nu ne vor înțelege și nu ne vor asculta așa de grabă, ca femeile care au o dragoste pronunțată pentru biserică și pentru lucrurile religioase.

Este interesant că sectarii au observat din bună vreme lucrul acesta, și de aceea cursele lor sânt puse mai cu deosebire femeilor, care înclină așa de mult spre lucrurile sfinte: prinse ele odată în mreja lor, toată familia este cucerită.

Adunările sectarilor sânt în primul rând cercetate de *femei*, apoi vin bărbații. Sectarii le vorbesc simplu și mișcător despre diferite teme din religiune: despre moarte, despre păcate și altele; femeile ascultă cu atențiune și aprobă.

De ce, prin urmare, nu am creia și noi o literatură sfântă, — căci avem de unde, — potrivită pentru femeile dala țară,

FOIȘOARA

Predică*

Cinci bărbați ai avut, și acum pe cine ai nu-ți este ție bărbat, eată adevărat ai zis.

Ioan 4, 18.

Iubiți fii, — «Viu este cuvântul lui Dumnezeu, și lucrător, și mai ascuțit decât sabia ascuțită de amândouă părțile, și străbate până la despărțirea sufletului și duhului și a mădulărilor, și a măduvei, și judecător cugetelor și gândurilor inimii» (Evrei 4, 12).

Astfel era cuvântul Mântuitorului Hristos. Săgeta inimile, se impunea ca judecător al cugetelor celor mai tainice, și numai decât aducea la suprafață conștiința păcătosului, adormită poate chiar de când s'a născut pe lume. Trezit apoi la conștiință păcătosul se lăsa cucerit, ba sufletul și-l punea pentru biruința adevărulu și dreptății.

Astfel de caz avem în convorbirea lui Isus cu femeea numită Samariteanca, fiind ea din Samaria, o parte a pământului pe unde a umblat și învățat Hristos. Intâlnindu-o la fântâna ce se numește a lui Iacob, de unde femeea vrea să ducă apă, — după câteva vorbe schimbate, în care cere apă de beut și aduce la cunoștința femeii, că și El dă apă (învățătură), dar apa care o dă El este «isvor de apă curgătoare în viața de veci», se îndreaptă Isus către femee și-i zice: «Mergi și cheamă pe bărbatul tău și vino aici!» La aceasta nu se așteptase femeea. Știa că este căzută, că nu are bărbat, că trăește în fărădelege, dar atât de mult se obișnuise cu viața aceasta, că nici o sfială nu-i mai rămăsese. Simțul moral, rușinea de oameni și Dumnezeu, amorțiseră cu totul în femee. «Mergi și cheamă pe bărbatul tău și vino aici!» — sânt vorbe «lucrătoare», cum zice apostolul, vorbe ascuțite ca sabia cu două tăișuri. O străbat deci și îi trec ca sabia prin inimă. Ce să facă, cum să-și acopere rușinea? Mijlocul e dat în minciună. Minținд vrea să se acopere. «Nu am bărbat!» — răspunde. Sabia cuvântului Mântuitorului chiar aici devine apoi cu totului ascuțită. Isus îndată îi spune adevărul curat: «Bine ai zis, că nu am bărbat. Că cinci bărbați ai avut, și acum pe cine ai nu-ți este ție bărbat, eată adevărat ai zis». Cu alte cuvinte, Isus îi pune înainte viața decăzută; căci o femee ce trăește în nelegiuire, cu adevărat numai femee cum se cade nu se poate numi.

Cuvintele lui Isus, cu toată fineța lor, au fost aspru judecător, au scos la iveală vinovăția femeii.

Cum? Prin mustrare, care «străbătea până la despărțirea sufletului și duhului și a măduvei femeii». Mustrarea doar numai inimile cu totul stricate sau cum am zice moarte o pot primi fără zguduire. Unde este viață și unde păcatul nu a nimicit simțul bun, de acolo nu poate să lipsească trezirea prin mustrare. Și Samariteanca s'a trezit îndată. «Doamne, văd că proroc ești Tu», zice, și cu mare râvnă primește toate învățăturile ce i le dă Isus, ba aleargă în cetatea Sichar să aducă și alți oameni să vadă cu toții pe Isus, să se închine Lui și să-l urmeze toți ca unui Mesia cu faptele lor cele bune.

Cinci bărbați ai avut, și acum pe cine ai nu-ți este ție bărbat, eată adevărul ai zis! zice Isus Samaritencii. Numai ei îi zice așa, ori doar mustrarea ne sună și nouă, celor de azi? Nouă, nouă, ne spune așa Hristos. Samariteanca a avut cinci bărbați cu lege, numai al șaselea nu-i era bărbat. Cât de puternic s'a cutremurat totuș în toată ființa sa, văzându-și în oglinda ce i-o arătase Hristos abaterea mare dela lege.

* Pentru Dumineca Samaritencii, dar se poate rosti cu deplină actualitate, de câte ori predicatorul simte trebuința de a îndrepta moravurile stricate ale credincioșilor săi.

şi de ce nu am răspândi-o în mii de exemplare la sate?

Din munca dedicată sufletului fin şi uşor influinţabil al romăncei ar răsări adevărate minuni. Invăţăturile sfinte, turnate în sufletele femeilor, ar rodî însutit şi înmiit în familii. In decurs de câţiva ani nu am mai cunoaşte poporul nostru de azi: s'ar schimba şi preface cu totul.

Avem atâtea descrieri ale locurilor sfinte şi în româneşte, şi în limbi străine, şi vă rog, dacă voiţi să vă convingeţi despre adevărul spuselor mele, enarati odată femeilor voastre din cutare sat, şi vă asigur că veţi fi ascultaţi cu atenţiune şi dragoste creştinească.

Să dăm deci lumină creştinească, frumoasă şi interesantă, în primul rând femeilor, pentrucă ele deţin puterea *soarelui*, care desbracă pe om de păcatele şi răutăţile sufletului. Odată îndulcite de învăţătura Domnului nostru Isus Hristos, ne vor da fii harnici şi mulţi, cari vor lupta pe viaţă şi moarte pentru dreapta credinţă a bisericii noastre.

Prin lumina inimilor de mame sufletul poporului nostru va ajunge în puţină vreme aşa de alb şi aşa de înflorit, precum le este portul.

Prot. Dr. Ştefan Cioroianu

---

ad. Nr 2091/922.

In atenţiunea preoţilor

Deoarece zilnic ne sosesc dela preoţi cereri pentru *carnete pe C. F. R. cu preţ redus*, atât pe seama lor cât şi a soţiilor şi copiilor lor, fără să se anexeze fie recipisa de plată a taxelor reglementare, fie a banilor în numerar, se atrage din nou atenţiunea preoţimii asupra circularei publicate în Nr 36 a Telegrafului Român.

Taxele de plată pentru fiecare carnet la orice gară a C. F. R. sânt:

1. Pentru carnetul *preotului* 4 Lei (patru Lei).

2. Pentru carnetul *soţiei preotului* 5 Lei (cinci Lei)

Recipisa de plată însoţită de fotografie se va înainta aici. Pentru soţii se va înainta şi 1 Leu în numerar şi se va arăta Nr. carnetului soţului.

3. Pentru *copii* dela 10 ani până la majorat se va înainta o fotografie, estras de botez şi un Leu în numerar şi Nr. carnetului tatălui.

Cererile cari nu vor fi instruate în sensul dispoziţiilor de sus, *vor fi puse la dosar* şi nu li se va da curs cererii lor, nici răspuns nu vor primi.

Consistorul arhidiecezan

Căsătoria principesei Marioara

Sf. Sinod a trimis din Bucureşti următoarea telegramă de felicitare M. Sale Regelui *Alexandru* al Jugoslaviei cu prilejul căsătoriei Sale cu A. S. R. Principesa *Marioara* a României, semnată de toţi membrii:

«Biserica ortodoxă a României fericită că a binecuvântat logodna bisericească a Maiestăţii Voastre cu iubita odraslă a dinastiei române, Principesa Marioara, prin Sf. Sinod întrunit în şedinţă în ziua cununiei Maiestăţii Voastre, Vă urează atât Măestăţii Voastre cât şi scumpei mirese, mulţi ani cu bine şi sănătate, spre bucuria ambelor ţări şi a popoarelor lor».

*

Despre sosirea şi primirea Familiei regale la Belgrad în 6 l. c. se raportează următoarele:

La ora 5 exact vasul regal ajunge la debarcader. Entusiasmul întrece orce închipuire. Compania de onoare intonează imnul regal român. Regele Ferdinand, Regina Maria şi Principesa Marioara coboară de pe vas. Regele Alexandru le prezintă persoanele de faţă, miniştri, parlamentari, patriharhul, care binecuvântează pe Principesa Maria şi pe Suveranii români. Primarul oferă tradiţionala pâne şi sare, urând bun venit oaspeţilor regali.

Regele României se arată viu mişcat de primirea ce i se face şi mulţumeşte pentru prezentarea pânii şi sării.

După trecerea în revista a companiei de onoare, care a salutat pe regele României cu 3 urale, cortegiul a plecat spre palat îndelung ovaţionat pe tot parcursul. Principesa Maria vădit emoţionată salută fără întrerupere.

*

La serenada dată în aceeaş zi de societăţile corale din Belgrad sub ferestrele palatului regal, sute de cântăreţi au executat cântece naţionale, între care o duioasă melodie croată ce se cântă în popor cu prilejul căsătoriilor, precum şi cântece româneşti şi sârbeşti ascultate cu însufleţire neasămuită. Mii de cetăţeni au făcut ovaţiuni entuziaste auguştilor logodnici şi părechei regale române. Ca o delicată atenţiune, principesa Marioara a mulţămit, cu glas mişcat, în limba sârbă. A fost un adevărat delir, ovaţiunile au durat aproape o jumătate de oră.

Consiliul comunal din Belgrad întrunit Miercuri a hotărât ca două din străzile capitalei să poarte numele de «Regina Maria» şi «Regele Ferdinand al României».

S'au inaugurat expoziţii, s'au dat concerte şi serbări sportive în diferite puncte ale Belgradului. Peste tot au cântat muzici în mijlocul unei animaţii extraordinare.

Vapoarele, care fac serviciul între Belgrad, Semlin şi Panciova, sânt pline de călători şi aduc delegaţiuni din ţinuturile cele mai depărtate ale regatului. Străzile sânt pline de lume atât în ziua de 7, cât şi de 8 Iunie.

Solemnitatea căsătoriei: Cortegiul porneşte la ora 10 şi jum. spre catedrală. In fruntea lui călare, se află în costum muntenegrean şi purtând steagul casei regale, Iovan Chibalia, fiul lui Chibalia, care a luat parte cu regele Petru la revolta din Bosnia. Iovan Chibalia, flancat de doi «sokoli», e urmat de 10 cavaleri din fiecare provincie. In primul rând vin croaţii, apoi slovenii, dalmaţii, bozniacii în costume brodate cu aur şi macedonenii dela Gostivar. Această parte a cortegiului are un aspect pitoresc. La o oarecare distanţă de capătul cortegiului se găseşte muzica gardei regale şi trăsurile mareşalului Curţei şi maestrului de ceremonii, precedate de un escadron din garda regală, după care apare o trăsură regală trasă de patru cai conduşi de 6 soldaţi din garda regală. In această trăsură deschisă au luat loc logodnica, în rochie albă de mireasă, şi regele României.

Trăsura este urmată de o altă identică, în care se găseşte Regina României şi Regele Alexandru.

Urmează apoi o trăsură a la Daumont cu Ducele de York şi Principele Arsene.

Intr'o altă trăsură sânt principele de Udine şi principele Carol al României; o alta are pe principesa moştenitoare a României şi pe Infanta Beatrice; ear într'o ultimă se zăresc principesele Elena, Irina, infantele Alfons şi principele Nicolae. Urmează în ordine trăsurile celorlalte principese şi invitaţi. Numeroase aeroplane planează d'asupra cortegiului.

Sub portalul bisericii, patriarhul asistat de 16 episcopi, primeşte şi binecuvintează perechea regală, după care se îndreaptă spre altar, în timp ce corul compus din 150 de membri ai societăţilor din Belgrad, intonează cântece rituale.

In faţa altarului se ridică o estradă pe care se celebrează căsătoria. Un preot prezintă regelui icoana lui Isus, şi altul înfăţişează prinţesei icoana Maicii Domnului.

Regele şi naşii îşi descing după aceea săbiile, care sânt date unui aghiotant. Cei doi naşi, prinţul de York şi prinţul Arsene, se aşează la spatele mirilor. Patriarhul înmânează naşilor lumânările. Slujba începe. Schimbarea inelelor se face de unul din naşi, de martorul miresei. După aceea, patriarhul întreabă pe rege şi pe princesă dacă se iau din propria lor voinţă: Mirii răspund: Da. După acest răspuns patriarhul le împreună mânile şi le acopere cu o eşarpă. Aşează apoi pe capul mirilor coroanele şi le dă să guste vin, din aceeaşi cupă. Se cântă apoi «Isaia dănţueşte». Cu acelaş ceromonial ca la sosire regele şi regina Maria a Sârbiei se întorc la palat.

*

Inainte de a părăsî ţara, Principesa Marioara, astăzi *Regina Maria* a sârbilor, croaţilor şi slovenilor, a înfiinţat un fond la Casa şcoalelor din Bucureşti, în suma de *un milion lei* în rentă românească, din venitul căreia să se acorde câte zece ajutoare de 5 mii lei în fiecare an la 10 eleve meritoase şi sărace dela şcoalele profesionale din întreaga ţară.

*

Familia regală română a plecat din Belgrad pe Yahtul *Ştefan cel Mare*, cu care a venit până la Giurgiu, unde aştepta trenul regal. Cu acest tren familia regală a sosit Sâmbătă în capitală.

Pot trece oare nepăsători pe lângă mustrarea lui Hristos acei bărbaţi şi femei ai timpului de azi, cari nu o singură căsătorie nelegiuită au, ci peste tot nici se trudesc să încheie căsătorii, ci duc viaţă contrară rânduelilor ce fac temelia societăţii noastre?

Nu aruncăm cu pietri asupra nimănui. Cu pietri se bat între sine smintiţii şi ceice — după Scriptură — «văzând nu văd şi auzind nu aud». Persoanelor ce au simţ, e destul un cuvânt, cum un cuvânt a întors şi Samariteanca. Pentrucă dacă din vorbă nu se îndreaptă cineva, cu greu îl va îndrepta biciul. Şi, iubiţilor, vorba mea e aceasta: Ori câte învăţături se vor ivi şi ori câţi propoveduitori de învăţături vă vor predica, că nu e trebuinţă a încheia căsătorie, toţi şi toate sânt şi rămân proroci mincinoase, ce în loc de a mări fericirea şi mulţămirea, sapă la temelia societăţii şi duc la ruină întreagă organizaţia socială. Biserica, statul, şi peste tot societatea omenească, se poate întemeia şi susţinea numai ţinând sus şi tare la instituţia sfintei căsătorii.

Să ne dăm seamă, iubiţilor, ce însemnează a contrage căsătorie, şi vom pricepe măsura în care asigură ea fericirea noastră. A contrage căsătorie este atât, cât a se lega de olaltă două suflete, care îşi încredinţează unul altuia toată soartea lor viitoare. Sufletele căsătorite înainte de toate vor fi în toată viaţa lor prietinii cei mai buni, cari nu numai secrete nu au unul faţă de celalalt, dar cu deplină încredere îşi pot încredinţa unul altuia tainele sufletului. Şi e mare câştig moral: să ai cui a-ţi încredinţa asCunzişurile sufletului fără nici o temere că vei fi tradat. Nu numai câştig moral, dar mare uşurare sufletească, deci morală, are soţul, când în frământările zilnice, îşi poate descărca sufletul, descoperind soţului de căsătorie păsurile prin care trece şi primind dela acela sfaturile, mângăerile, îmbărbătările ce nime altul nu i le poate da, căci nime nu e atât de sincer şi atât de binevoitor ca soţul de căsătorie, pentrucă nici unui muritor soartea vieţii nu e atât de strâns legată de altul, cum e legată soartea bărbatului şi femeii. Ei ştiu şi simt că sânt una, în bine şi în rău.

Toate însoţirile, afară de căsătorie, sânt făcute de obicei cu calcul şi au la temelie scopuri materiale, pe când căsătoria are scop foarte aproape de firea omului: Creşteţi şi vă înmulţiţi şi stăpâniţi pământul (Facere 1, 28).

Ideea pentru soţ şi soţie, că vor deveni părinţi, cari au moştenitori: «sânge din sângele lor şi carne din carnea lor», în sine şi pentru sine, atât de mare vrajă are, că dulceaţa ei nimic nu o poate stângeni, nici chiar moartea. Fiecare părinte zice doar: «Mor, dar mor liniştit, căci şi mai departe trăesc în ai mei!» Acest farmec al vieţii lipseşte celorce nu vreau să ştie de căsătorie. Prin căsătorie se ţin legate şirurile de generaţii ce urmează una după alta cu toate tradiţiile şi datinele bune ce se moştenesc din tată în fii.

Intreb acum: unde ne-ar duce căsătoria liberă, sau mai bine zis, necăsătoria? Imi cade greu a da răspuns.

Totuşi, trebue să ne dăm seamă asupra primejdiilor ce ameninţă lumea creştină din neţinerea la taina căsătoriei. Desfrâul celor ce trăesc în fărădelegi aduce boale trupeşti, grele şi urâte, cum îndeobşte se ştie. Mărturie a boalelor sânt feţele sarbede şi fără viaţă a tineretului, cari arată că la firul vieţii aceluia roade ceva, căci în vreme ce în popor naşterile se răresc, cu grămada se sapă mormântul celor ce acum vin pe lume.

Poporaţia scade şi trebue să scadă, căci copacii atacaţi de putreziciune cum vor putea înfrunta vânturile turbate ce se năpustesc asupra lor?

A grăit Domnul odinioară poporului prin Moise: «Şi voi veni eu la voi cu mânie mare şi vă voi pedepsi pe voi de şapte ori pentrutru păcatele voastre». (Leviţi 26, 28). Acest blă, stăm nu a perit şi nu piere. Boalele de sânge, ca urmări ale desfrâului, trec dela neam la neam Aşa explică medicii noştri degenerările. Că-

Nr. 3597 Bis.

Aviz

Devenid vacant **postul de protopresbiter în America**, împreunat cu postul de **paroh din Youngstown**, — On. preoţi cari ar dorì să ocupe acest post, să-şi înainteze cererile instruate cu documentele de cari dispun, Consistorului arhidiecezan în termin de 15 zile.

Sibiu, din şedinţa senatului bisericesc, ţinută la 17 Mai 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Dela sate

— Un monument eroilor —

Credincioşii noştri din parohia *Ighiel* (prot. Alba-Iulia), — stăpâniţi de recunoştinţă faţă de ceice şi-au jertfit viaţa pentru neam şi pentru ţară, şi având sprijinul, îndemnul şi sfatul binevoitor al protopopului, parohului şi primarului lor, — au aşezat în mijlocul satului o frumoasă cruce de peatră, un monument care poartă pe lângă o inscripţie potrivită, numele tuturor credincioşilor numitei parohii, cari au căzut în răsboi, aflându-şi mormântul acolo undeva departe de soţiile şi rudeniile lor, departe de satul unde au trăit şi de unde au plecat la oaste.

Acest monument s'a sfinţit în cadrul unei înălţătoare festivităţi, Joi, în ziua Înălţării Domnului şi ziua eroilor neamului.

La ora 3 după masă, umilul sat dela poala Munţilor apuseni, Ighielul, s'a umplut de lume: credincioşii din comună şi din satele vecine, cărturari şi mult popor. Cu mare însufleţire şi sinceră bucurie a fost salutată mai ales sosirea reprezentanţilor din Alba-Iulia ai vitezei noastre armate, vre-o 14 ofiţeri, în frunte cu dl general Glodeanu şi doamna.

Serbarea s'a început la biserică, unde s'a oficiat sf. maslu de către preoţii: I. Teculescu, protopopul tractului, G. Muncuş din Cricău, P. Costea, parohul locului, Popovici din Ampoiţa, P. Circo din Ighiu, N. Munteanu din Cricău, I. Popa din Bucerdea şi M. Puşcaş din Stremţi. De aici toată asistenţa a plecat în procesiune la locul unde este aşezat monumentul. S'a făcut sfinţirea apei, s'au ridicat rugăciuni pentru odihna sufletelor celor 37 eroi din comună şi în fine păr. protopop Teculescu a stropit crucea cu apă sfinţită.

Serviciul, religios celebrat cu pietate de amintiţii preoţi în sobor, a fost ascultat de întreaga asistenţă cu toată evlavia creştinească. Nu mai puţin edificătoare au fost şi cuvântările ce s'au rostit. Părintele protopop Teculescu, al cărui talent de orator este cunoscut în deobşte, şi care în serbarea din chestiune cu drept cuvânt a văzut un rod al stăruinţelor sale îndelungate pentru propăşirea acestei comune pe teren cultural, — a ţinut o vorbire frumoasă, plină de învăţăminte şi sfaturi folositoare, înălţând prin farmecul graiului său, prin puterea convingătoare a cuvântării sale, inimile ascultătorilor la înălţimea însemnătăţii zilei.

După cuvântarea parohului Procopiu Costea, care de 46 ani păstoreşte pe credincioşii săi din Ighiel, şi care a îndemnat pe parohienii săi, să urmeze credinţa şi vrednicia eroilor sărbătoriţi, a vorbit dl general Glodeanu cu atâta sinceritate în cuvintele-i înţelepte, şi pe înţelesul poporului, încât credincioşilor li se părea, că au în faţa lor nu pe omul, pe care îl văd prima oară ci pe un vechi povăţuitor şi prieten al lor. — «Am venit, — zice, — să ne închinăm în faţa acestor eroi, cari şi-au făcut datoria către ţară.» De ar fi spus dl general şi numai aceste cuvinte, nu mă îndoesc, că ele singure ar fi avut puterea de-a întări sentimentul patriotic al sătenilor, cari nu vor uita nici când onoarea ce s'a făcut în această zi eroilor lor prin prezenţa unor ofiţeri atât de distinşi. Cuvântarea frumoasă a dlui general a fost ascultată într'o perfectă linişte, şi acoperită de sincere exclamări de mulţumită.

Terminată festivitatea, dl general s'a întreţinut cu primarul comunei, Dominic Costea, care a fost iniţiatorul şi sufletul acţiunei pentru monument, apoi cu învăţătorul Dion. Popescu şi cu câţiva fruntaşi.

Intre dnii ofiţeri prezenţi am remarcat, afară de dl general Glodeanu, pe dnii coloneli Ţuhaş, Părăianu, Popilian, căpit. Cirlea, Popa şi Bulău, locot. Dumitreanu, Istrate, Grosulescu, Siroky, Pipoş, subloc. Matei şi Păcurar, şi alţii al căror nume mi-a scăpat. Toţi domnii ofiţeri au luat parte ca reprezentanţi ai diviziei 21 şi respective ai regimentelor 107 şi 91. Această acţiune a conducătorilor mândrei noastre armate aduce mult folos poporului, cât şi ţării. Laudă şi recunoştinţă li se cuvine.

Actul serbării zilei eroilor s'a terminat seara cu producţiunea poporală a tinerimii din comună, care sub conducerea învăţătorului D. Popescu a dat în localul şcoalei dovezi înviderate de îmbucurătoare progrese culturale, prin executarea de cântări şi declamări patriotice şi jocuri naţionale.

Din felul, cum au înţeles cei din Ighiel să eternizeze memoria bravilor eroi ai neamului, sperăm că vor lua şi alte sate exemplu şi îndemn. *Coresp.*

Nr. 4500/922 Pres.

Comunicat

In urma adresei Ministerului cultelor Nr. 22243/1922 se aduce la cunoştinţa preoţimii şi credincioşilor bisericii noastre, că ori ce intervenţie sau rugare, către autorităţile publice, în numele sau pentru interesele casei regale să nu se facă decât din ordinul sau cu autorizaţiunea Mareşalului Curţii Regale.

Cererilor sau intervenirilor înaintate pe altă cale nu li se va da curs.

Consistorul arhidiecezan.

Ştirile zilei

Ştire personală. I. P. S. Sa Arhiepiscopul şi Mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat la Bucureşti pentru a participa la şedinţele Sfântului Sinod, a cărui sesiune ordinară de primăvară este convocată pe astăzi, Luni.

Parastas. Membrii Academiei Române, împreună cu dl Dr. C. Anghelescu, ministrul instrucţiunii, au participat Sâmbătă în 10 Iunie la parastasul oficiat la Curtea de Argeş în memoria regelui Carol I.

Numire. Preotul Dr. Nicolae Popescu este numit pe ziua de 1 Iunie 1922 profesor titular de Istoria bisericii române, la facultatea teologică din Bucureşti.

Premiat. Pr. Ştefan Meteş, a fost premiat cu 5000 de lei de către Academia Română pentru lucrarea istorică Relaţiile comerciale ale Ardealului cu Muntenia şi Moldova.

Cursurile dela Vălenii de Munte se deschid la *1 August* 1922, nu la 1 Iulie, cum se anunţase. Programul cu numele profesorilor cari vor ţinea cursuri, şi cu condiţiile de trai la Vălenii de Munte, se va comunica peste câteva zile.

Patriarhul Tifon a abdicat şi s'a retras la o mănăstire, de unde a dat o proclamaţie invitând pe credincioşi să apere biserica rusească.

Bătaea ca pedeapsă. Dl C. Botez, dela curtea de casaţie, pledează într'o revistă bucureşteană pentru introducerea bătăii ca pedeapsă în legislaţia noastră penală, propunând şi necesitatea, după cazuri, d'a o însoţi de publicitate, ca astfel impresiunea asupra mulţimii să fie şi mai mare.

Excursiune (maial). *Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu aranjază Duminecă în 18 Iunie n. c. (la caz de timp nefavorabil în 25 Iunie n. c.) o excursiune (maial) în Dumbrava oraşului la care sânt invitaţi toţi meseriaşii, precum şi binevoitorii clasei de mijloc. Plecarea corporativ dela localul Reuniunii, str. Brukenthal Nr. 17, la ora 8 dimineaţa, cu drapelele şi muzica în frunte.* *Comitetul*

Mizeria Rusiei. Ziarul *Crasnaia Gazetta* (Foaia Roşie) spune, că autorităţile sovietice au împuşcat 117 copii atinşi de morvă în urma alimentării cu carne de cal. Barbaria aceasta s'ar fi făcut din motive sanitare.

Revista ilustrată *Cosinzeana*, care apare la Cluj sub direcţia d-lui Dr Sebastian Bornemisa, aduce în numărul său dublu din 30 Mai a. c. ilustraţii dela conferinţă din Genova, şi interesante amănunte asupra conferinţei şi a palatului «San-Giorgio», în care s'au ţinut şedinţele conferinţei. Articole asupra maestrului George Dima, a artistei Aurelia Cionca-Pipoş, bucăţi în proză şi versuri, ş. a., întregesc cadrul acestei reviste pentru familii. Numere de probă se trimit gratuit la cerere.

---

dem sub lovitura păcatelor, când nu ţinem legea căsătoriilor ne ni-a dat o Dumnezeu şi a sfinţit-o trecutul celor mai alese neamuri.

Nu căderea fizică singură e ceeace scoate suspine din pepturile celor ce ştiu simţi şi judeca nobil, nu cum dictează patima. Căderea morală este tot atât de înfricoşată, dacă nu cumva mai înfricoşată, decât căderea fizică. Mă gândesc la certele şi frământările în goana după plăceri.

Mă gândesc la spesele nebune ce se fac ca fiecare să devină plăcut pe o zi alesului inimii sale. Şi mă gândesc la viaţa familiară cum zi de zi scade, şi cum scad cu ea credinţele şi datinele bune din popor. Mai pe sus de toate mă neliniştesţe soartea copiilor, rodul dragostei trecătoare a celor ce i-au adus pe lume. Ai cui sânt? Ai nimănui! Cine le poartă grija şi-i creşte? In cele mai multe cazuri nime, sânt lăsaţi de capul lor. Dar să zicem, că s'au ridicat ori se ridică azile de copii, care se îngrijesc de aceşti fii ai nimănui. Pot azilele suplini pieptul mamei, dragostea şi devotamentul mamei? Nici când!

Să ne dăm seamă de aceste rele sociale şi să le ocolim. Mereu ne plângem, că lumea se înrăeşte, că viaţa e mai grea. Nime altul, ci singur noi purtăm vina la toate, căci nu ne cinstim biserica şi nu ţinem la învăţăturile ei.

Oare poate merge înainte pe calea apucată societatea creştină? Oare nu e vremea să revenim la Hristos? Răspundă cine cum îi dictează conştiinţa şi cum se crede de vinovat sau nevinovat.

Eu, ca părinte sufletesc şi răspunzător de soartea voastră înaintea Tatălui ceresc, îndemnându-vă la ţinerea credinţei şi practicei strămoşeşti, mi am făcut datorinţa de povăţuitor...

Nu demult am citit, că un bărbat mare de stat din Japonia s'a retras din viaţa publică, unde servea cu zel şi mult spor, numai din motivul că o soră a sa a căzut în păcatul necinstei cu o persoană străină de bărbat, şi poporul (opinia publică) cerea această jertfă; şi am cetit, că pe urmă şi femeea, cunoscându şi greşala, s'a retras din viaţa publică, trecând la o mănăstire, ca să-şi ispăşească marele păcat ce a desonorat societatea japoneză. Fericit popor, care ţine atât de mult la legea părinţilor! Acum înţelegem de ce acest popor, care până mai ieri-alaltăieri nici nu era cunoscut în lume, în timpul din urmă s'a înălţat atât de sus, că toată lumea îl preamăreşte. S'a înălţat şi mereu se ridică pe scara măririlor, fiindcă ţine, ca la lumina ochilor, la *moralitatea privată şi publică* ce i-o prescriu legile.

Ceeace e adevăr acolo, adevăr e şi la noi. Şi noi ne vom ridica, întorcându-ne la evangelie.

Cel ce ai îndreptat Samariteanca, căreia i-ai sădit în inimă cinstea către Tine şi legea Ta sfântă, vino şi întăreşte şi în noi dragostea de lege, ca şi noi să putem fi mântuiţi, până nu e prea târziu! Amin.

Prot. *Vasile Gan*

Congresul profesorilor şi profesoarelor de gimnastică din România, ce era să fie la 9 April 1922, prezidat de Dl Dr. C. Anghelescu, ministrul instrucţiunii se va ţinea tot în oraşul *Sibiu*, în zilele de 2—4 Iulie. a. c. Colegii şi colegele din Ardeal sânt rugaţi să ia parte, şi dacă doresc a folosi locuinţă în mod gratuit sau la hotel, ce anume camere, să comunice direct dlui *C. Ionescu*, str. Bisericii Nr. 13, Sibiu, restul ţării se ia adresa dlui Preşedinte P. Ionescu, str. Fenix 2, Bucureşti, cel mai târziu până la 22 Iunie a. c. Sânt rugaţi cei din Bucovina, dacă nu au drum mai direct, Moldova, Basarabia, Dobrogea să arangeze venirea ca în ziua de Joi, 30 Iunie, să poată pleca cu colegii din Capitală la 11·50 seara; restul Munteniei, Olteniei vor face legătura cu trenul care pleacă din Bucureşti la ora şi ziua de mai sus. Sosirea în Sibiu va fi Vineri, 1 Iulie, ora 4 p. m. Pentru călătorie s'a acordat reducere 75%, folosind carnetul de identitate C. F. R.

Nr. 4402 Epitr. (102) 1—2

CONCURS

Pentru ocuparea postului de **scriitor-caligraf** şi a unui post de **cancelist** în cancelaria consistorului arhidiecezan ortodox român din Sibiu, se publică concurs cu termin de 30 zile dela data de mai jos.

Retribuţiunile împreunate cu aceste posturi sânt:

Salar de bază Lei 450 lunar.
Indemnizaţie de chirie Lei 90 lunar.
Spor de scumpete Lei 300 lunar.
Total Lei 840 lunar.

Reflectanţii sau reflectantele să-şi înainteze consistorului arhidiecezan ortodox-român în Sibiu cererile lor scrise cu mâna proprie, însoţite de următoarele documente:

1. Atestat de botez.
2. Certificat de moralitate.
3. Atestat şcolar.

Eventuale atestate de serviciu.

Sibiu, 20 Mai (2 Iunie) 1922.

Consistorul arhidiecezan

Nr. 3878/922 Plen. 1—2

Concurs

Pentru întregirea postului de *conducător (tatăl al orfanilor) al Orfelinatului arhidiecezan* publicăm concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare.

Petiţiile de concurs cu documentele din cari să fie evidentă calificaţiunea, conduita, starea familiară şi ocupaţia anterioară a concurenţilor, au să fie înaintate Consistorului arhidiecezan până la 15 Iunie st. vechi a. c.

Drepturile şi datorinţele conducătorului sânt statorite în Regulamentul intern al Orfelinatului.

Conducătorul va primi, pe lângă locuinţă şi întreţinerea întreagă, o retribuţie corăspunzătoare.

Sibiu, 28 Maiu 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 122/922 (99) 2—3

Concurs repetit

Pentru întregirea postului de paroh din parohia **Sălaşul de sus**, în protopresbiteratul Haţeg, se publică concurs repetit cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile instruite cu documentele necesare subsemnatului oficiu în terminul arătat şi a se prezenta în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Haţeg, la 15 Mai 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. al tractului Haţeg.

Dr. C. Popescu
protopop

Nr. 118/922 (101) 2—3

Concurs

In urma înaltului ordin consistorial dto 22/3 a. c. Nr. 2241 se publică nou concurs pentru întregirea parohiei de cl. II **Armeni**, protopresbiteratul Mercurea, cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele cuprinse în coala B. şi întregirea regulamentară dela stat.

Reflectanţii au să-şi aştearnă petiţiile instruite în regulă oficiului protopopesc subsemnat în terminul deschis, având a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a face cunoştinţă cu poporul.

Mercurea, 1 April 1922.

Oficiul protopopesc.

Avr. S. Pecurar
protopop

Nr. 315/1922 (94) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III din **Hârseni**, protopresbiteratul Făgăraş, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-şi subştearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral ortodox al Făgăraşului până la terminul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la sf. biserică spre a cânta, cuvânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul.

Făgăraş, la 15 Mai 1922.

Oficiul protopresbiteral român ortodox al tractului Făgăraş în înţelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea,
protopop.

Nr. 342/1922 (100) 2—3

Concurs

Pentru întregirea paropiei de cl. III **Luţa**, protopresbiteratul Făgăraş, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare a se prezenta în comună spre a face cunoştinţă poporului.

Făgăraş, 26 Mai 1922.

Oficiul protopresbiteral român ortodox al tractului Făgăraş.

Nicolae Borzea,
protopop.

Nr. 137/922 prot. (89) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a III-a **Criţ** cu filiile **Cloaşterf** şi **Meşendorf**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele sânt conform datelor din coala B. pentru dotaţia dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subscrisului oficiu în terminul susindicat, iar concurenţii se vor prezenta pe lângă restricţiunile reglementare în o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta şi predica, respective celebra.

Sighişoara, 25 April 1922.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al tractului Sighişoara în înţelegere cu comitetul parohial.

Dimitrie Moldovan
protopop

Nr. 6/922. (87) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a doua din **Drăguş**, protopresbiteratul Avrigului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasionate în cola B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-şi subştearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral în Avrig, judeţul Sibiu, până la terminul susindicat, având prelângă prealabila încunoştiinţare a protopresbiterului, a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta, eventual celebra şi a face cunoştinţă cu poporul şi poziţia locului.

Avrig, 1 Mai 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. român al Avrigului în înţelegere cu comitetul parohial

Ioan Cândea
protopop

Convocare

Acţionarii *Societăţii anonime «Frumoasa»* cu sediul *Petrifalău* sânt invitaţi la

Adunarea generală constituantă

ce se va ţinea în Petrifalău, — judeţul Sibiu — *în 28 Iunie 1922*, la 11 ore.

Obiectele vor fi cele prescrise în § 154 a legii comerciale.

Petrifalău, la 11 Iunie 1912. (107) 1—1

Dr. Lionel Blaga, Dr. Aurel de Muntean, Emil Maier, fondatori.

La Librăria arhidiecezană din Sibiu se află în depozit spre desfacere broşurele din «Bibliotecele»:

46. Sămănătorul

Nr. 3. Agârbiceanu I.: Din viaţa preoţească.
Nr. 4. Lupaş Ioan: Din trecutul ziaristicei româneşti.
Nr. 5. Mateiu Ion: Şcoală şi educaţie.
Nr. 6. Iorga Al. S.: La chestiunea industriei noastre.
Nr. 7. Clopoţel I.: Insemnări pe răboj.
Nr. 13. Delledda G.: La stână şi ispita.
Nr. 21. Stanciu V.: Poesii poporale din răsboi.
Nr. 23—25. Eminescu M.: Poezii.
Nr. 31—34. Clopoţel I.: Antologia scriitorilor români dela 1821 încoace.
Nr. 41. Leca Morariu: Dela noi.
Nr. 50. Jókai M.: Piticii din Leaotung.

47. Scriitori celebri

Jalea Ion: Ardealul.
— Basarabia.
Nr. 1. Negruzzi C.: Alexandru Lăpuşneanu.
Nr. 3. Carmen Sylva: Insula şerpilor.
Nr. 4. Balzac.: Groaza.
Nr. 5. Odobescu Al.: Mihnea Vodă cel rău.
Nr. 6. Dikens.: Vălul negru.
Nr. 7. Boccacio.: Aventurile unei femei cinstite.
Nr. 8. Storm.: Iubirea.
Nr. 9. Petroniu.: Orgia Romană.
Nr. 10. Creangă.: Moş Nichifor Coţcarul.
Nr. 11. Ibanez Bl.: Turbarea.
Nr. 12. Irving W.: Rip Van Winkle.
Nr. 13. Glosch S.: Mâncătorii de oameni.
Nr. 14. Zola.: Carnet de dans.
Nr. 15. Alexandri V.: Buchetiera dela Florenţa.
Nr. 16. Nietzsche.: Sărbătoarea Măgarilor.
Nr. 18. „ Nuvele Japoneze.

48. Scriitorilor iluştri

Nr. 2. Rareş G. B.: Dragostea în Italia.
Nr. 3—4 Iliescu L.: Mariannela.
Nr. 5. Pora N.: Cuconiţe şi Dudui.
Nr. 6. Casseli D.: Dragoste de haiduc.
Nr. 7. Dimitriu E.: Lupta vieţii.
Nr. 9—10. Eminescu M.: Geniu pustiu (roman).
Nr. 11—12. Zorileanu: Suflet de Japoneză.
Nr. 13. Karnabat: Amantul Venerei.
Nr. 14. — Jocurile vieţii, jocurile morţii.

49. Scriitorii Români

Nr. 20. Stroescu M.: Constantin Pupăză.
Nr. 23. Gârleanu E.: Fetiţa mamei.
Nr. 27. Nour R.: Eugeniţa.

Casele

Nrii. 7, 9 şi 11 din str. Altemberger, Sibiu, cu o grădină de 7 jugăre într'un complex

sânt de vânzare

Fiind lângă linia C. F. R. e bună pentru edificarea unei fabrici. (105) 2—2

Informaţiuni în str. Altemberger Nr. 9.

Cum se vindecă Reumatismu şi Gutta

este o broşură foarte interesantă şi instructivă. Acolo veţi găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de şeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum şi modul lor de vindecare. Această broşurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereţi chiar astăzi această broşurică, prin o cartă postală adresată la

FARMACIA VOREL din Piatra-N.
Moldova

M. E.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 7/20 Iunie 1922 Nr. 44

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Vizitația canonică

a P. S. Sale episcopului Nicolae al Clujului în Munții apuseni

Îndemnat de zelul apostolic de a vesti cuvântul evangheliei în păturile largi ale poporului în înțelesul sf. Scripturi: «Mergeți și propoveduiți evanghelia la toată zidirea», P. S. Sa episcopul *Nicolae* al Clujului a descins în zilele de 20—31 Mai a. c. în munții apuseni. Au fost zile de adevărat praznic, zile de revelație pentru poporul nostru din acei munți, unde de pe vremea vlădicului Vasile Moga nu se mai coborâse nici un arhiereu român.

Dragostea și entusiasmul cu care a fost întâmpinat pretutindenea primul episcop al eparhiei Clujului, a fost dovadă clară cât de mult însetează poporul nostru după cuvântul bisericii. Refacerea morală, însănătoșirea sufletească a poporului e astăzi reclamată cu insistență de însuș poporul, și cu mare bucurie și satisfacție am putut constata în ce măsură pronunțată iese în relief această necesitate în toate manifestările poporului.

In toiul frământărilor de natura vremelnică și materială, care bântue azi întreg cuprinsul vieții noastre sociale, poporul se leagă azi tot mai mult de biserică și cu o insistență uimitoare revine sub acoperemântul acestui lăcaș sfânt care l-a ocrotit și în trecut cu mângăerea cuvântului dumnezeesc dându-i putere de rezistență împotriva tuturor ispitelor ucigașe ale vremilor de urgie.

In tot decursul acestor zile petrecute în mijlocul poporului s'a remarcat tendința poporului nostru de-a revenì la isvorul dătător de viață al bisericii. Ear ieșirea P. S. Sale în mijlocul acestui popor a fost ca o ploaie binefăcătoare pentru un ogor însetat de mana dumnezeească. Povețele date de P. S. Sa poporului au fost atât de clare, curate și calde, încât au atins cele mai subtile coarde ale sufletului omenesc, și n'au fost puțini bărbați și femei cari au lăcrimat de emoția bucuriei. Dacă toți arhiereii bisericii noastre românești și-ar împlinì chemarea în asemenea condiții, refacerea vieții morale a poporului nostru s'ar realiza în cea mai scurtă vreme.

Plecarea

Sâmbătă în 20 Mai 1922 la ora 2 d. m. a plecat P. S. Sa *Nicolae* al Clujului către Turda însoțit de asesorii consistoriali Dr. Sebastian Stanca și Dr. Vasile Sava, și de diaconul Aurel Todoruț. In hotarul județului Turda Arieș la Banabic a fost întâmpinat de prefectul Mihai Moldovan, primpretorul plasei, notarul comunei, locot. de jandarmi Ispas, de preotul din Banabic N. Todoran cu comitetul parohial și poporul dreptcredincios. In fața unui arc triumfal de stejar îl binevintează prefectul și preotul îmbrăcat în odăjdii. P. S. Sa sărută crucea și evanghelia, și ține o cuvântare călduroasă poporului. După un popas de o jum. oră în care se întreține cu poporul dându-i sfaturi părintești, își continuă călătoria însoțit de slujbașii statului.

La Turda

In pragul orașului sub o poartă triumfală autoritățile orașului și poporul în haine de sărbătoare așteaptă pe P. S. Sa. Primarul orașului Dr. Iuliu Gent, salută pe primul episcop al renviatei eparhii a Vadului și Feleacului urându-i bun sosit în acest oraș istoric. Advocatul Dr. Valer Moldovan îl salută în numele comitetului parohial și al bisericii ortodoxe, protop. gr. cat. Nic. Rațiu în numele bisericii sale. P. S. Sa răspunde emoționat scoțând în relief momentele istorice legate de acest oraș pentru poporul nostru românesc, pactul urgisit dela 1505 care ni a pus lanțuri de grumazi, alegerea de episcop a lui V. Moga, și faptul că de aici se derivă și venirea lui Șaguna în fruntea bisericii noastre.

De aici P. S. Sa își face intrarea în orașul îmbrăcat ca de praznic cu frunză verde, covoare la ferești și balcoane și drapele tricolore pe toate edificiile. La suita P. S. Sale se înșirue toate autoritățile și intelectualii cu 12 trăsuri. In apropierea casei protopopești în fața unui arc triumfal uriaș e înșiruită școala civilă de fete, liceul cu profesorii, orfelinatul, reuniunea de femei, poporul cu prapori și steaguri, și protopopul Iovian Murășan cu șase preoți îmbrăcați în odăjdii. Protopopul binevintează pe P. S. Sa cu cuvintele scripturii: «Bine cuvântat cel ce vine întru numele Domnului». Exprimă dragostea și alipirea poporului din acest oraș către P. S. Sa scoțând la iveală multele greutăți și suferințe ce a îndurat acest popor pentru credința sa. P. S. Sa răspunde dând laudă și mulțămita lui Dumnezeu pentru îndurarea sa că ne-a învrednicit să trăim zilele mari de astăzi. Mulțămește pentru frumoasa primire asigurându-i de tot devotamentul său pentru binele bisericii și al neamului.

O elevă a școalei civile oferă P. S. Sale un frumos buchet de lăcrămioare. P. S. Sa îmbracă odăjdiile prescrise pentru procesiune și petrecut de mulțime în cântece de preamărire lui Dumnezeu percurge strada binecuvântând poporul până la biserică, unde preoțimea servește vecernia. După serviciul divin însoțit de suita sa și intelectualii din Turda cercetează întâi școala civilă de fete. In sala de gimnastică împodobită cu ghirlande de flori e întâm-

FOIȘOARA

Concepția Bibliei

E credință generală între popoarele primitive că legile și cărțile sfinte au fost dăruite oamenilor de Zei în mod miraculos ca niște talismane de mare preț. Așa cred și Mohamedanii despre originea Coranului sfânt. Tablele legii originale le-a primit Moise pe Muntele Sinai în acelaș mod dela Iehova.

Cărțile Testamentului vechi încă sânt de proveniență divină. Dumnezeu însuși nu le-a scris direct, ci a ales 30—40 de bărbați inspirați, cărora le-a dictat adevărurile relative la ființa și poruncile sfinte pe care omul e dator să le cunoască și să-și armonizeze viața cu preceptele divine ca mântuirea sa să nu fie perdută.

Acești cărbați inspirați au depus în memoriile lor cuvântul lui Dumnezeu cuprins în Biblie. Mânecând din această concepție despre originea Bibliei — ea s'a numit și *Cuvântul lui Dumnezeu,* și chiar *unicul cuvânt autorizat.* Era un semn de veneratie arătat Bibliei, însă numirea nu e scoasă din Scriptură.

Din această concepție mai urma că Biblia e infalibilă, de oarece autorul ei adevărat e Dumnezeu, care e D-zeul adevărului, iar nu al erorii. Altă încheere a acestei concepții era sfieala omului de a judeca opera lui Dumnezeu, care autorizează preoțimea și slujitorii săi să învețe lumea cum să respecteze și să păzească Cuvântul său.

Cărțile sfinte au fost scrise pentru poporul cel ales al lui Dumnezeu, deci limba sacră e numai limba evreească.

Memoriile sacre alcătuite în decursul vremii au istoria lor și peripețiile lor. Când Templul din Ierusalim a fost jăfuit și neamul evreesc fu târât în robia babilonică, și-au perdut urma și Cărțile sfinte. Vine vremea restaurării. Fără Cărțile sfinte nu se poate regenera viața națională și religioasă. Atunci Ezra, căpetenia bisericească, a fost călăuzit de duhul Domnului să afle cărțile pierite și în parte distruse, e inspirat de Dumnezeu să le închege din nou. Alege cinci bărbați iscusiți și în vreme de 40 de zile le dictează și se alcătuește o nouă ediție completă a Bibliei.

Această legendă ajunsese până la Sfinții Părinți cari se referă la ea.

«Crede și nu cerceta!» e o lozincă șubredă și vătămătoare rațiunii date de Dumnezeu și spiritului născocitor al omului.

«Cercați totul, țineți ce este bun!» e principiul apostolului Pavel, cel ce a transcris religia orientală pe înțelesul lumii cugetătoare a popoarelor europene.

Dupăce adevărurile Bibliei în suprema lor încoronare cu evangheliile lui Hristos și cu interpretările lui Pavel străbat în sufletul popoarelor creștine din Europa ca un aluat într'o frământătură, toate neamurile pretind să-și aibă Biblia în limba lor. Prejudițiul unei limbi sacre a fost abandonat, când cărți din Testamentul nou se scriu în limba grecă, și limba Romei imperiale primește să vestească pe Impăratul Măririi. Acest drept îl va avea fiecare limbă, cu toate protestările Bisericii romane.

(Urmează)

pinat de corul de fetiţe cu salutul: «Intru mulţi ani, stăpâne». Directorul M. Găzdac salută în cuvinte elogioase pe P. S. Sa, ear o elevă prezintă omagiile elevelor într'o frumoasă poezie ocazională. P. S. Sa constată cu mulţămire sufletească faptul că află aici un corp profesoral conştiu de chemarea sa. Indeamnă la stăruinţă, ear elevelor le dă sfaturi părinteşti împărtăşind tuturor binecuvântarea arhierească. Timp de o jum. de oră se întreţine cu profesorii şi elevele interesându-se de mersul instituţiei; la plecare oferă directorului suma de 500 lei pentru biblioteca elevelor.

P. S. Sa trece apoi la liceul Ferdinand I, unde este întimpinat în sala festivă de corpul profesoral în frunte cu directorul Petru Suciu şi toţi elevii şcoalei. La salutul directorului răspunde P. S. Sa sfătuind pe elevi, în majoritate copii de ţărani, să fie silitori deoarece biserica şi neamul aşteaptă dela ei să fie toţi stâlpi puternici ai patriei şi luminători ai poporului.

P. S. Sa e condus prin diferitele săli ale institutului, cu aranjamente splendide şi adjustat cu cele mai moderne mijloace de instrucţie, aparate şi colecţii. La plecare oferă directorului 500 lei pentru biblioteca şcolarilor.

De aici P. S. Sa trece la spitalul judeţan unde e întimpinat de corpul medical în frunte cu Dr. Cenariu. Condus prin salele spitalului, stă de vorbă cu bolnavii, dându-le mângăere şi sfaturi părinteşti. Pe urmă face vizitele oficioase prefectului M. Moldovan, revizorului P. Roşu şi prezidentului comitetului parohial Dr. Valer Moldovan.

Duminecă în 21 Mai P. S. Sa serveşte liturgie festivă în biserica ortodoxă asistat de prot. I. Murăşan şi preoţii V. Orăşan, I. Suciu, G. Todoran, A. Crăciunaş, G. Murăşan, I. Berendi, L. Cârje, M. Purşa şi I. Hopârtean. In cursul liturgiei hiroteseşte pe asesorul consistorial Dr. Sebastian Stanca întru protoiereu.

In cursul serviciului divin răspunsurile liturgice le-a dat corul condus cu multă preciziune, ear armata şi muzica militară comandată la biserică au dat onorurile militare; la sfârşitul liturgiei P. S. Sa îşi desvoaltă predica în legătură cu evanghelia zilei. Pornind dela cuvintele «Mergi la lacul Siloamului» din minunea lui Isus cu vindecarea orbului din naştere, P. S. Sa tâlcueşte înţelesul evangheliei, arătând cât de orbită e omenirea şi în ziua de azi de ispitele materialismului. Şi ochii sufletului pot fi orbi, şi ei trebue trimişi la lacul Siloamului al credinţii ca să se deschidă. Dumnezeu a făcut minuni cu noi, se cade să deschidem ochii şi să înţelegem glasul vremii. P. S. Sa face o reprivire asupra evenimentelor legate de oraşul Turda, de suferinţele şi sbuciumul poporului, în cuvinte limpezi, pe înţelesul poporului, dând sfaturi isvorâte din adevărată iubire părintească, dovedind că pentru poporul nostru românesc garanţia de trăinicie, bunăstare şi fericire nu o poate oferi decât cinstirea bisericii, a legii noastre strămoşeşti, şi lumina şcoalei. Amândouă sânt sfinte, căci ele ni-au dat ceeace avem, şi numai ele ne pot duce la isbândă şi în viitor.

Protopopul Iovian Murăşan prezintă omagiile de veneraţiune ale parohienilor, asigurând pe P. S. Sa că aici în Turda va afla totdeauna inimi în care arde vie flacăra dragostei pentru credinţa strămoşească.

La ora 12 P. S. Sa trece în sala prefecturii pentru recepţii. Se prezintă la recepţii: biserica ortodoxă în frunte cu protopopul Iovian Murăşan, biserica gr.-cat. cu prot. N. Raţiu, biserica rom.-catolică, reformată, luterană, unitară şi ovreiască, armata în frunte cu colonelul Cernăuţeanu, magistraţii şi funcţionarii cu subprefectul Moldovan, corpul didactic al tuturor şcoalelor cu revizorul şcolar I. Roşu, societatea ortodoxă şi ocrotirea orfanilor, a femeilor române cu dna prefect Moldovan, reuniunea de femei maghiare cu contesa Bethlen, corpul advocaţilor şi medicilor şi societatea Crucea roşie. P. S. Sa mulţămeşte tuturora în cuvinte alese, îndemnând la bunăînţelegere şi pace, şi la muncă cinstită pentru binele patriei noastre româneşti.

La ora 2 s'a servit banchet în onoarea P. S. Sale în chioscul din parcul oraşului, în decursul căruia muzica militară a delectat publicul cu cântece naţionale. Şi cu acest prilej s'au rostit multe cuvinte frumoase de accente sincere. P. S. Sa închină pentru Maiestatea Sa, prefectul Mihai Moldovan pentru P. S. Sa, protopopul Iovian Murăşan pentru administraţie şi şcoală, Dr. V. Moldovan pentru confesiuni, Dr. Seb. Stanca pentru comitetul parohial, protopopul şi fruntaşii bisericii noastre, căpitanul Batcu pentru biserică şi şcoală, ing. Filipescu pentru însănătoşarea principesei Elisabeta, prot. gr.-cat. N. Raţiu pentru dragostea între fraţi, prot. rom.-cat. pentru refacerea morală a poporului, Dr. Iliescu, jude de tribunal, pentru pace, Dr. V. Meşter şi par. V. Orăşan pentru P. S. Sa.

Dela ora 5—6 P. S. Sa face vizite la fruntaşii autorităţilor din oraş; la ora 6 descinde la mormântul lui Mihai Viteazul din hotarul Turzii, unde aşteaptă autorităţile, public mult din oraş şi muzica militară. P. S. Sa serveşte parastas pentru odihna sufletului marelui Mihai. O ploaie torenţială, deslănţuită în momentul sosirii, a făcut imposibilă zăbovirea mai îndelungată în acest loc.

Luni în 22 Mai dimineaţa la 8 ore P. S. Sa a făcut inspecţia oficiului parohial şi protopresbiteral, aflându-le în cea mai bună ordine.

La ora 10 P. S. Sa pleacă cu suita sa însoţit şi de prot. Iov. Murăşan şi prefectul M. Moldovan spre munţi.

La Sânmihai

In marginea satului arc triumfal din frunze de stejar. Poporul cu prapori şi steaguri şi preotul în odăjdii cu crucea şi evanghelia ne aşteaptă. Parohul L. Cârje binevenţează pe P. S. Sa cerându-i binecuvântarea arhierească. P. S. Sa mulţumeşte pentru frumoasa întimpinare şi invită poporul să-l urmeze în casa Domnului. Aici P. S. Sa ceteşte o rugăciune pentru odihna sufletului preoţilor dela acest altar, a ctitorilor şi binefăcătorilor şi a eroilor morţi pentru întregirea neamului. Ţine o cuvântare poporului, îndemnându-l să îmbrăţişeze şcoala şi meseriile şi să se alipească cu încredere nestrămutată de biserica strămoşească. Timp de o oră P. S. Sa se întreţine cu poporul dându-i poveţe practice pentru viaţa de toate zilele trăită între marginile legii omeneşti şi dumnezeeşti.

Impărtăşindu-le binecuvântarea arhierească P. S. Sa pleacă mai departe între aclamaţiile entusiaste ale poporului. (Urmează)

Convocarea Corpurilor Legiuitoare. Măsurile de consolidare a datoriei flotante a ţării necesitând un vot al parlamentului s'a hotărât convocarea corpurilor legiuitoare în sesiune extraordinară pentru Luni 19 Iunie 1922.

In sesiunea aceasta, care va fi de foarte scurtă durată, pe lângă proectul de lege financiar ce se supune aprobării parlamentului, dl primministru Ion I. C. Brătianu face un expozeu al situaţiunii externe.

Din Cluj se anunţă, că partidul naţional din Ardeal şi partidul ţărănesc nu participă la această sesiune.

Actul de căsătorie

a M. Sale Regelui Alexandru al Sârbiei cu A. S. R. Principesa Maria a României

Actul de căsătorie a Regelui Alexandru al Sârbiei cu Principesa Maria a României — act redactat de patriarhul Dimitrie din Carlovit — are următorul cuprins, scris pe pergament alb, în litere slovene:

Noi Dimitrie, Patriarh sârb ortodox, astăzi 26 Mai (8 Iunie) 1922, în asistenţa Sfântului Sinod, a Mitropolitului Varava de Scopia, a episcopului Gheorghe de Timişoara, a episcopului Kiril de Boto Kotorska-Dubrovnic a episcopului Efrem de Zieza şi a drept credincioşilor preoţi, am săvârşit, după datinile ritului ortodox, prima legătură de căsătorie între tinerii soţi Alexandru I., Rege al Sârbilor, Croaţilor şi Sloveniior, — fiu al reposatului Rege Petru I. şi al Principesei Zorca — şi Principesa Maria, — fiică a Majestăţii Sale Regelui Ferdinand al României şi a Majestăţii Sale Reginei Maria.

Naşi erau la această ceremonie Majestatea Sa Regele Marei Britanii, reprezintat prin al doilea fiu al său Albert, A. S. R. Principele Arsen Karagheorghevici şi Prinţul Nicolae al României.

Dat, în de Dumnezeu apărata cetate a Belgradului.

Urmează semnăturile Mirilor, ale MM. LL. Regelui şi Reginei României, ale naşilor şi ale martorilor.

Sfântul Sinod

Şedinţa *a doua* s'a ţinut Miercuri. Sânt prezenţi: II. PP. SS. LL. mitropoliţii: Miron, mitropolit primat, Pimen al Moldovei, Nicolae al Ardealului; Ipolit Rădăuţeanul, vicarul mitropoliei din Cernăuţ, din partea mitropolitului Vladimir al Bucovinei; PP. SS. LL. episcopii: Teodosie al Romanului, Nicodim al Huşului, Teofil al Buzăului, Visarion al Argeşului, Vartolomeu al Râmnicului, Platon al Dunării de jos, Ioan al Aradului, Iosif al Caransebeşului, Roman al Orăzii Mari, Nicolae al Clujului.

La ordinea zilei a fost chestiunea înfiinţării unui «Institut Biblic». Acest institut va avea menirea de a se ocupa cu aprobarea şi editarea, — pe lângă Biblie şi a cărţilor de ritual necesare bisericilor şi mănăstirilor, — tuturor cărţilor cu conţinut religios şi moral şi de propagandă creştinească pentru îndrumarea pe căi bune a poporului. Institutul va fi organizat în forma unei Academii de ştiinţe religioase şi morale.

P. S. Sa episcopul Vartolomeu al Râmnicului a citit raportul asupra întemeierii «Institutului Biblic».

Şedinţa *a treia* se deschide Joi la ora 9 şi jumătate, sub presidenţia I. P. S. Sale mitropolitului primat Miron.

După facerea apelului nominal şi citirea sumarului şedinţelor precedente, se continuă discuţia pe articole a statutului pentru infiinţarea Institutului Biblic. Cu mici modificări statutele se votează,

Urmează comunicările. Cele mai însemnate au fost: comunicarea prin care s'a cerut înfiinţarea a două episcopate în Basarabia, unul la Ismail şi altul la Bălţi, şi acela prin care s'a făcut cunoscut comemorarea de 30 ani dela moartea episcopului Melchisedec al Romanului, la care a asistat, din partea sinodului, episcopul Argeşului.

S'au cetit apoi diferite rapoarte şi propuneri. S'a admis înfiinţarea unui seminar la mănăstirea Neamţu, în care să se specializeze şi misionarii pentru propaganda religioasă; înfiinţarea a câte unui cămin studenţesc şi clădirea unei capele ortodoxe la Oxford sau Glascov, unde se vor trimite studenţi meritoşi pentru studii eclesiastice; înfiinţarea cât mai neîntârziat a celor două tipografii proiectate la mănăstirea Cernică şi Neamţu.

S'a aprobat o carte de muzică bisericească dlui Cucu.

Şedinţa de Joi s'a ridicat la ora 1 d. a.

Şedinţa de Vineri, *a patra*, se deschide la ora obişnuită. La parte la această şedinţă şi dl C. Banu, ministrul cultelor.

Intre alte chestiuni, s'a desbătut şi cererea P. S. Sale arhiereului *Meletie* fost locţiitor de scaun al apiscopiei Dunării de jos, demisionat din cauză de boală şi acum numit din nou în acelaş post.

După citirea raportului comisiunii însărcinate să studieze afacerea, şi după explicările date de dl ministru al cultelor, sf. sinod hotăreşte reintegrarea arhiereului Meletie Constanţeanul în situaţia ce ocupase.

In *a cincea* şedinţă, ţinută Vineri, se iau în discuţie mai multe rapoarte relative la cărţi didactice şi de ritual, care s'au aprobat.

S'a numit păr. protopop Dr. G. Ciuhandu dela Arad membru în comitetul revistei sinodului Biserica ortodoxă română.

S'a aprobat tipărirea în a doua ediţie, pe spesele ministerului, a lucrării Istoria bisericească, de Eusebie Popovici.

Sf. sinod a ales apoi patru candidaţi pentru locul de episcop militar, şi anume: economul Pocitan din vechiul regat, preotul Ioan Pop din Ardeal, preotul C. Popovici din Basarabia şi preotul Tomoiaga din Bucovina.

Lista va fi supusă M. S. Regelui, care va desemna pe unul din candidaţi ca episcop al armatei.

Adunarea generală a Asociaţiei clerului «Andrei Şaguna», secţia *Arad*, s'a ţinut în 1 Iunie 1922 în sala prefecturii din Arad. După chemarea sf. Duh, preoţimea şi un distins public s'a întrunit în şedinţă. Cuvântul de deschidere l-a rostit preşedintele, Dr. G. Ciuhandu. Au mai cuvântat: P. S. Sa Epispopul Ioan, îndemnând preoţimea să se ridice la demnitatea vremurilor, dnii general Manu şi V. Goldiş. S'au desbătut apoi rapoartele comisiunilor.

Dela sate

— Sărbătoare înălțătoare —

Râșnov, 12 Iunie 1922.

Pe hotarul comunei noastre în direcțiunea spre Predeal în anul 1916 îndată după întrarea României în războiu s'au dat lupte crâncene între patrulele armatei române și armatei dușmane. N'au fost numai răniți, ci și morți din ambele părți 3—4 sute.

După retragerea armatei române germanii și-au adunat morții lor, i-au transportat în cimiterul săsesc din comună, unde i-au înmormântat cu pompa cuvenită. Pe morții noștri i-au lăsat însă pradă fiarelor sălbatice.

După ce nemții au părăsit comuna, românii băștinași de-aici s'au dus și i-au îngropat acolo unde i-a aflat moartea.

In urma îndemnului dat nouă de autoritatea noastră bisericească prin o circulară a Veneratului Consistor arhidiecezan de-a aduna osemintele eroilor căzuți pentru desrobirea neamului într'un cimiter comun, pentrucă mulți dintre ei se află înmormântați în locuri singuratice, unde i a ajuns năpraznica moarte: în păduri, pe dealuri etc., s'a luat laudabila inițiativă din partea preoților și învățătorilor, având sprijinul efectiv al armatei staționate la noi, s'au eruat toate locurile unde se află astfel de morminte răslețe și s'a început exhumarea lor așezându-le osemintele aflate ale fiecărui în sicriuri deosebite. S'au exhumat în săptămâna trecută 30 de morți. Sicriurile au fost aduse din pădure de «După Cheie», Sâmbătă în 10 Iunie, din partea soldaților și așezate în casa mortuală a cimiterului nou al bisericii noastre.

Duminecă, 11 Iunie după Sf. Liturgie, întreg poporul nostru din Râșnov și armata au pornit spre cimiter. Ajunși acolo după serviciul funebral săvârșit de asesorul consistorial Dr. G. Proca și preoții locali Ioan Nan și Ioan Truța, sicriele au fost așezate în 3 care militare împodobite cu verdeață, trase de câte 6 cai. Convoiul a pornit în ordine exemplară spre cimiteriul vechi unde erau pregătite deja 30 de gropi lângă biserica cea veche de însemnătate istorică, zidită în secolul al *XIV lea*. Inainte mergeau elevii școalei noastre primare în frunte cu steagul școalei, urmau învățătorii, cântăreții și preoții apoi carele mortuare, după ele ofițerii din garnizoană în frunte cu colonelii: Marțian, Petrescu și Alexandrescu și în fine toți soldații Școalei de tragere și întreg poporul. Sicriele sânt așezate în gropi și pe fiecare sicriu se pune flori și cununi din flori naturale împletite de elevi.

Se începe serviciul divin, după terminarea căruia părintele Dr. *Proca* rostește un frumos discurs, scoțind în relief marea jertfă adusă de frații noștri din vechiul regat, pentru desrobirea noastră. In cuvinte alese amintește de viteazul Căpitan al armatei, Maiestatea Sa Regele nostru *Ferdinand I*, de slăvita noastră Regină și de armată. Cei prezenți au erupt în strigăte «Să trăiască» la adresa Maiestăților Lor.

Indeamnă apoi poporul la iubirea nețărmurită față pe Maiestățile Lor, față de dinastie și la respectul cuvenit față de armată. Ear față de eroii căzuți pentru desrobirea noastră să fim cu adâncă pietate, să îngrijim, conservăm și împodobim mormintele lor.

A vorbit după aceea dl Colonel *Marțian* cu mult avânt, spunând soldaților, că atunci când Maiestatea Sa și țara vor apela la ei, să-și facă datorința în modul cum și-au făcut eroii pe cari-i înmormântăm astăzi, ear sătenilor le-a zis să nu plângă, pentrucă eroii nu au lipsă de lacrimile lor, ci să îngrijească și păstreze cu scumpătate mormintele.

Astfel s'a terminat această sărbătoare, punându se la groapa fiecărui mormânt câte o cruce de lemn albă. Pe o singură cruce s'a putut scrie numele celui îngropat: soldatul Marin Soare din Reg. 8 Buzău, înmormântat în toamna anului 1916 de râșnoveanul George Prahoveanu, care a găsit în buzunarul lui cartea de serviciu. Numele celorlalți nu se știe, pentrucă cu ocaziunea înmormântării lor din 1916, oamenii n'au mai aflat la ei nimic. Nici un semn.

*

S'a luat laudabila inițiativă, că după ce vor fi toți eroii exhumați și înmormântați în noul loc de odihnă, li se va ridica un monument demn de memoria lor.

*

Cu această ocaziune vă mai pot comunica din comuna noastră și alte lucruri bune. Peste câteva zile se va inaugura într'un edificiu al bisericii noastre în inmediata apropiere a bisericii *Casa culturală*, unde să ne adunăm Duminecile și sărbătorile, spre a avea câteva momente de adevărată elevațiune sufletească. Inaugurarea se va face în mod festiv, pe lângă un program corespunzător, care acum se compune din partea preoților și învățătorilor noștri. Incepând de cu toamna apoi, până în primăvară, în fiecare Duminecă se va ține poporului câte o prelegere poporală. La aceste prelegeri au promis binevoitorul concurs mai mulți domni ofițeri.

Tot cu acelaș ajutor și sprijin se va restaura și vechea biserică, căutându-se a se salva pictura bizantină «fresco», azi toată afumată, ba și spoită — pentrucă la sărbătorile mari, biserica cea nouă a devenit deja prea mică pentru poporul din comuna noastră. Și vom ruga și noi pe I. P. S. nostru mitropolit *Nicolae* să ni-o sfințească, căci nu ne vom lăsa noi, râșnovenii, prima comună din frumoasa țară a Bârsei, mai pe jos de românii din alte părți. Cu această ocaziune se va sfinți și monumentul ce se ridică eroilor.

Cu bunăînțelegere și cu sprijinul binevoitor al armatei, în frunte cu inimosul colonel Marțian, fiu de preot din Moldova, multe bune lucruri se pot face. *Râșnoveanul.*

Universitatea populară din Vălenii-de-Munte

La 1 August 1922 se deschid cursurile Universității Populare din Vălenii de Munte. Anul acesta Universitatea Populară din Văleni și-a dat toate silințele pentru a întocmi un bogat program de cursuri și pentru a punea la dispoziția publicului visitator tot confortul necesar, având și concursul autorităților și populației din Văleni. Direcția Universității se adresează în primul rând intelectualilor din întreaga țară, învățătorilor, profesorilor secundari și studenților, cari ar dori să profite de vacanță nu numai spre a se odihni, dar spre a-și împrospăta cunoștințele, ascultând pe cei mai buni profesori și intelectuali ai țării. La Văleni se va strânge în August tot ce are cultura românească mai ales. Acolo se va cimenta unitatea noastră culturală și se vor pune bazele unor rodnice prietenii între intelectualii tuturor provinciilor românești.

Alteța Sa Regală, Principele Carol, care încă dela inaugurararea Universității Populare nu a lipsit dela această manifestare culturală, sperăm că va fi și anul acesta printre oaspeții Universității.

Dar Universitatea Populară se mai adresează și elevilor din ultimii ani ai școalelor normale și liceelor, care înainte de a trece la studiul specialității lor își vor putea completa cultura generală urmând cursurile dela Văleni. Pentru ca elevii să poată călători mai lesne, secretariatul Universității a intervenit pe lângă ministerul de instrucție, pentru ca acesta să obție dela ministerul de comunicație o reducere de 50 la sută pentru elevii ce vor călători la Văleni.

In ce privește condițiile de trai la Văleni, sântem în măsură să aducem la cunoștința visitatorilor că o cameră lunară se va plăti între 150—400 lei, ear masa va costa între 700—1000 pe lună. Rugăm pe cei ce se înscriu la cursurile de vară, să ni specifice cât sânt dispuși să plătească pentru odaie si cât timp vor sta la Văleni. Direcția Universității libere din Văleni a luat măsurile, pentruca un cât mai mare număr de visitatori să poată veni anul acesta la Văleni.

Inscrierile se pot face până la 25 Iulie, la sediul Ligii Culturale, Strada Banu Mărăcine No. 1, București, și la redacția ziarului «Neamul Românesc», Strada Domniță Anastasia 6.

Ziarele din capitală și din provincie sânt cu insistență rugate să publice acest prospect.

Programul cursurilor: N. Iorga: 1. Solidaritatea românească; 2. Explicarea de scrisori istorice;

D. Gusti: Probleme de sociologie contimporană;

G. Murnu: Probleme de artă;

G. Tașca: Proprietate, lupta de clasă. Socialism;

Ștefănescu-Goangă: Psihologia aplicată la viața socială;

Em. Panaitescu: Statul român;

General Anastasiu: Noile curente politico-sociale și armata;

A. Basilescu: Lecții de economei politică;

Ion Sân-Giorgiu: Lirica germană contimporană;

N. Ionescu: Chestiuni de pedagogie contimporană;

Octav Onicescu: Teoria lui Einstein;

N. Cartojan: Curente în literatura veche românească;

F. Enacovici: Problema valutară;

Virgil Zaborovschi: Situația de drept internațional și problemele de natură internațională în istoria României.

Știrile zilei

Cursul de vară din Deva (anul al IV-lea) se începe la 10 Iulie n. 1922. *Direcția școalei normale.*

Delegația comitetului executiv al partidului național ardelean, întrunită în 14 l. c. la Cluj, a redactat un *comunicat*, în care se cere înlăturarea guvernului actual și disolvarea corpurilor legiuitoare, cedând locul unui nou parlament ieșit din alegeri conduse de un guvern electoral neutru sau neutralizat. Președintele partidului este autorizat să urmeze discuțiile cu partidele de opoziție în scopul unei acțiuni comune. Pentru a statori data congresului dela Alba Iulia, biroul comitetului va convoca la timpul său comitetul executiv.

Pentru orfelinat. Domnul Candid *Mușlea*, profesor la liceul Andrei Șaguna din Brașov, din prilejul hirotonirii sale întru presbiter a contribuit la susținerea orfelinatului nostru cu suma de 40 Lei. I se esprimă mulțumită: *Cassa consistorială.*

Grindina. In ultimele zile au căzut în diferite părți ale țării ploi mari însoțite de grindină, care a pricinuit stricăciuni viilor, pomilor și sămănăturilor. Mult a suferit, pe urma ploilor, comuna *Șercaia* din ținutul Făgărașului. Vitele, care se întorceau dela pășune în vremea furtunii, erau rănite și pline de sânge în urma loviturilor de grindină, paserile izbite cădeau moarte pe loc. Grindina a spart mare parte din ferestrile dela case și biserici.

Ordinul Circular Nr 2533 din 17 Mai 1922. Conform ordinului M. Stat Major Nr. 318, din 15 Mai 1922, se face cunoscut, că în acest an, 1922, concentrări de ofițeri de rezervă se fac în lunile Septemvrie și Octomvrie. Ordine de detaliu se vor da la timp. Nu se va concentra nici un ofițer în altă perioadă de instrucție.

Promoție. La universitatea din Cluj au fost promovați de doctori în medicină în 17 Iunie a. c. domnii: Teofil Dragomir, Mohu (jud. Sibiu), și Romul Blaga, Jibert (jud. Târnava-mică).

Logică! Se scrie în unele ziare că s'au făcut pași pentru inființarea unei episcopii *greco-catolice* cu sediul în Sighetul Maramurășului, în considerarea temeiului istoric că în Maramureș a existat, încă din veacul al 13-lea, episcopia dela Peri, o episcopie *ortodoxă*. O fi și aceasta o logică oarecare...

Dela Reuniunea meseriașilor români din Sibiu. Petrecerea de vară (maialul) anunțată pe 18 Iunie n. c. în Dumbrava orașului, — din cauza timpului nefavorabil s'a amânat pe 25 Iunie n. c. *Comitetul.*

Anunț. Primim: Solvirea pensiilor pentru invalizii, văduvele și orfanii de războiu ai clasei trupeților (?) cari sânt în posesiunea condicei noui de pensie, urmează să se facă începând de Luni, 19 Iunie 1921 ora 8—12 a. m. la cassa orașului. *Consiliul orașului Sibiu.*

Revista Cosinzeana. In Nr. 11 al revistei bilunare «Cosinzeana» din Cluj se publică interesante ilustrații dela serbarile din Blaj, dela minele din Lupeni și dela excursia făcută în satul Hordău, unde s'a bătut o placă comemorativă pe casa, în care s'a născut Coșbuc. Ilustrațiile sânt intovărășite de articole explicative. La partea literară «Piciorul de lemn» de I. Agârbiceanu, «Ursoaica din Tazlău» de Hrisant P. Dăscălescu și versuri semnate de Vasile Al. George, Maria Cioban Dr. Botiș, Volbură Poiană și Roza Covrig. Un nr 4 lei. Abonamentul 25 lei pe trei luni. Aderesa: Cluj, Piața Cuza Vodă 16.

Dela Primpretorul plasei Huedin

Nr. 2317/922 (110) 1—1

Concurs

Deschidem concurs pentru ocuparea de **subsecretar** din Morlaca, Huedin, Fildul de sus, Sfaras, Criseu, Dretea, Manasturul-unguresc, Valcăul-unguresc, Belis, Margau, Calata-mare.

Reflectanţii, cari au cualificaţiunea prescrisă în art. de lege XX ex. 1900 îşi vor înainta cererea provăzută cu documentele necesare la primpretorul plasei Huedin până la 20 Iulie 1922.

Huedin, la 11 Iunie 1922.

Dr. Pop
primpretor

«Hermes» Nr. 6506. (114) 1—1

Licitaţie

Duminecă 25 l. c. se vând în biroul comunal din Cisnădie în public circa

600 molifţi din munţi

Condiţiunile mai de aproape se pot vedea în biroul primăriei.

Cisnădie, 19 Iunie 1922.

Primăria.

Nr. 118/922 (101) 3—3

Concurs

In urma înaltului ordin consistorial dto 22/3 a. c. Nr. 2241 se publică nou concurs pentru întregirea parohiei de cl. II **Armeni**, protopresbiteratul Mercurea, cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele cuprinse în coala B. şi întregirea regulamentară dela stat.

Reflectanţii au să-şi aştearnă petiţiile instruite în regulă oficiului protopopesc subsemnat în terminul deschis, având a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a face cunoştinţă cu poporul.

Mercurea, 1 April 1922.

Oficiul protopopesc.

Avr. S. Pecurar
protopop

Nr. 342/1922 (100) 3—3

Concurs

Pentru întregirea paropiei de cl. III **Luţa**, protopresbiteratul Făgăraş, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare a se prezenta în comună spre a face cunoştinţă poporului.

Făgăraş, 26 Mai 1922.

Oficiul protopresbiteral român ortodox al tractului Făgăraş.

Nicolae Borzea,
protopop.

Nr. 137/922 prot. (89) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a III-a **Criţ** cu filiile **Cloaşterf** şi **Meşendorf**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele sânt conform datelor din coala B. pentru dotaţia dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subscrisului oficiu în terminul susindicat, iar concurenţii se vor prezenta pe lângă restricţiunile reglementare în o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta şi predica, respective celebra.

Sighişoara, 25 April 1922.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al tractului Sighişoara în înţelegere cu comitetul parohial.

Dimitrie Moldovan
protopop

Nr. 34—922 of. par. (88) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. I. **Baia-Mare**, din protopopiatul: Cetatea de Peatră, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat. Alesul e îndatorat a catechisa la şcoalele din localitate pe lângă remuneraţie specială.

Ceice doresc a ocupa acest post îşi vor înainta cererile de concurs oficiului protopresbiteral ort. rom. al tractului Cetatea de Peatră din Lăpuşul-Unguresc în terminul arătat, şi până în 8 zile înainte de alegere — după prealabila încunoştiinţare a protopresbiterului — să se prezinte înaintea alegătorilor pentru a le face cunoştinţa.

Baia-mare, din şedinţa comitetului parohial ort. rom. ţinută la 20 Aprilie 1922.

Ing. A. Iancu,
president

Ştefan Bărbos,
notar ad. hoc.

Nr. 218—1922.

Văzut:

Lăpuşul-Unguresc, la 12 Mai 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Cetatea-de-peatră.

Zaharie Manu,
protopop

Nr. 6/922. (87) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a doua din **Drăguş**, protopresbiteratul Avrigului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasionate în cola B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-şi subştearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral în Avrig, judeţul Sibiu, până la terminul susindicat, având prelângă prealabila încunoştiinţare a protopresbiterului, a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta, eventual celebra şi a face cunoştinţă cu poporul şi poziţia locului.

Avrig, 1 Mai 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. român al Avrigului în înţelegere cu comitetul parohial

Ioan Cândea
protopop

Mersul trenurilor în Sibiu

I. Plecare: 1. Spre Copşa: 2·30, 18·50.
2. Spre Vinţ: 4·05, 18·35.
3. Spre Râul-Vadului, Peatra-Olt, Bucureşti: 2·45, 13·35, 18·45 (accelerat).
4. Spre Făgăraş: 7·20, 15·59.
5. Spre Cisnădie: 5, 9·30, 15.
6. Spre Agnita, Sighişoara: 7·31, 17·45.

II. Sosire: 1. Dela Copşa: 1·13, 11·20.
2. Dela Vinţ: 10·20, 17·04.
3. Dela Râu-Vadului, Peatra Olt, Bucureşti: 1·50, 12·30 (accelerat), 16·25.
4. Dela Făgăraş: 8·30, 13·59.
5. Dela Ciznădie: 7, 11·35, 18·18.
6. Dela Sighişoara: 8·50, 17.

Trenuri de băi

I. Pleacă din Sibiu la Ocna băi: 6·—, 9·—, 11·45, 14·30, 18·20.

II. Sosesc dela Ocna băi la Sibiu: 7·14, 10·15, 13·—, 15·45, 19·40.

Spectacole în Sibiu

La *Urania* se dau cele mai interesante reprezentaţii. Astăzi şi în zilele următoare rulează filmul senzaţional: *Prometeu*, cu artistul Gunar Tolnäs. In caz de timp favorabil reprezentaţiile se ţin în grădină.

La Librăria arhidiecezană din Sibiu se află în depozit spre desfacere broşurele din «Bibliotecele»:

50. Steaua

Nr. 4. Hăşegan I.: Grădina de legume.
Nr. 5. Felix I. Dr.: Medicul poporului.
Nr. 6. Duţescu-Duţu.: Avem cu ce să ne mândrim.
Nr. 13. Iorga N.: «Domnu Tudor» din Vladimir.
Nr. 24. Iosif St. O.: Din legendele neamului Hohenzollern.
Nr. 26. Grămadă I.: Din Bucovina de altă dată.
Nr. 27. Slavici I.: Românii de peste Carpaţi.
Nr. 28. Negoescu S. C.: Colinde şi cântece de stea.
Nr. 29. Anestin V.: Povestea cerului.
Nr. 30. Agârbiceanu I.: Povestiri.
Nr. 31. Filip N.: Boalele mai de seamă ale vitelor şi lecuirea lor.
Nr. 32. Alexandri V.: Ostaşii noştri, poezii.
Nr. 33. Filip N.: Poveţe asupra alegerii, îngrijirii şi mulgerii vacilor de lapte.
Nr. 34. Apostolescu N. I.: Istoria lit. române moderne.
Nr. 35. Stănculeanu G. Dr.: Boalele ochilor şi îngrijirea lor.
Nr. 36. Gârboviceanu.: Snoave.
Nr. 37. Lupaş I. Dr.: Viaţa şi faptele lui Andrei Şaguna.
Nr. 38. Lungianu M.: Din umbra satelor.
Nr. 39. Tafrali O.: Bizanţul şi influenţele lui asupra ţărrii noastre.
Nr. 40. Grigorovitza E.: Povestiri din Bucovina.
Nr. 41. Anestin V.: Căpitanul Scott la polul sud.
Nr. 42. Gârboviceanu.: Poveşti alese.
Nr. 43. Popescu M.: Constantin Vodă Brâncoveanul.
Nr. 47. Pora N.: Taina cea mare.
Nr. 48. Begnescu Fl.: Albinăritul şi bogăţia săteanului.

51. Ştiinţa pentru toţi

Nr. 7. Istrati C. I.: Viaţa şi opera lui Lavoisier.
Nr. 9. Flammarion etc.: Povestea vulcanilor.
Nr. 11. Crookes W.: In lumea fantomelor.

52. Şaguna

Nr. 6—7 Lupaş I. Dr.: Sfânta Scriptură în limba românească.
Nr. 13—15 „ Viaţa unei mame credincioase.
Nr. 37—38 „ Constituţie şi autonomie.

53. Şcolarilor

Nr. 1. Marian S. Fl.: Legende.
Nr. 3. Alexandri V.: Balade populare.
Nr. 4. Marian S. Fl.: Din lumea paserilor.
Nr. 5. Alexandri V.: Sentinela română.
Nr. 6. „ Prihorul.
Nr. 7. „ Impăratul Rogojină.
Nr. 8. „ In noaptea sfântă.
Nr. 9. „ Ţara pomilor.
Nr. 10. Vlahuţă A. Luptele lui Traian cu Dacii.
Nr. 11. „ In Nazaret.
Nr. 12. „ De Crăciun.

54. Şcolară din autorii români

Odobescu A. I.: Mihnea Vodă cel rău.

55. Şcoala primară

Munteanu V.: Indrumări nouă în învăţământul primar.

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare

Cuvântări bisericeşti

de arhimandritul **Ilarion Mircea**, egumenul sfintei mânăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminecile din Paresimi, 9 Dumineci după Rosalii şi la unele sărbători de peste an. **Preţul 14 Lei.**

Cum se vindecă Reumatismu şi Gutta

este o broşură foarte interesantă şi instructivă. Acolo veţi găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de şeale, durerilè de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum şi modul lor de vindecare. Această broşurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereţi chiar astăzi această broşurică, prin o cartă postală adresată la

FARMACIA VOREL din Piatra-N.
Moldova

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 10/23 Iunie 1922 Nr. 45

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Unirea bisericilor

(=) Ziarele catolicești ale apusului s'au rostit în vremea din urmă, despre o apropiere care ar fi să ducă mai curând sau mai târziu la unire, între biserica romano-catolică și între bisericile ortodoxe de pretutindeni.

Oamenii Vaticanului de astăzi nu sânt străini de mișcarea aceasta, — dar, în conformitate cu vederile cunoscute ale papismului, voiesc să-și păstreze nealterată supremația și nu admit nici un fel de compromisuri.

Avem astfel, de o parte pornirile izvorite din biserica unei *aristocrații,* care începe a se bucură de trecere tot mai puțină. De altă parte vedem cum răsar năzuințele spre *democratizare* ale bisericii ortodoxe, care se vor fi potrivind de sigur mai bine secolului nostru democratic decât veleități de a-tot-stăpânitor scutit de greșeli.

Biserica Romei cere contopire totală a bisericilor, cu care voește să se unească: o condiție, care împedecă din capul locului opera de unire între deosebitele confesiuni.

Pentru ce cauză, cu toate acestea, biserica aristocrată a Romei apropierea de ortodoxi și de protestanți?

De biserica rusească se interesează pentrucă o vede prigonită de republica sovietelor și o crede cu desăvârșire slăbită, tocmai bună pentru a fi cucerită pe seama romano-catolicismului, — ziarele Romei catolice încep a se lăuda că s'a găsit «un patriarh» al rușilor gata d'a se unì fără condiții cu Roma papală. Socoteala însă este total greșită, din motivul ușor de înțeles că nu patriarhul acela, de problematică existență, va hotărâ soartea bisericii rusești, ci *massele* credincioșilor săi: aceștia n'au fost niciodată mai evlavioși, ca astăzi, în situația de jale a țării ortodoxe dela nord. Se mai știe, afară de această, că poporul rus ar trebuì să-și peardă întâi naționalitatea, ca să înceteze d'a mai fi ortodox.

De protestanți se interesează romano-catolicii, din cauză că — se cam tem de dânșii. Protestanții adecă au declarat adeseori că sânt dispuși să se unească cu *ortodoxii,* dar nu cu romano-catolicii împetriți în idei absolutiste.

Greutatea unirii este, după părerea protestanților, mai ales ambițiunea conducătorilor din Vatican cari își închipuesc că dacă ar renunța la unele principii, faptul ar însemna înfrângere totală pentru biserica lor.

Neapărat, ar fi un fel de «înfrângere» și de o parte, și de alta, — fără de care însă unirea bisericească cu greu s'ar putea înfăptuì vreodată.

In sfârșit, cercurile romano-catolice stăruesc pentru unire și din cauză că credincioșii lor nu sporesc ca ai celorlalte confesiuni. Numeroasele secte religioase își recrutează aderenții în deosebi din mijlocul bisericii romano-catolice, în care valoarea elementului mirean a fost și este redusă la zero, și prin aceasta viața ei nu se întreține nici astăzi cu viața poporului său.

Acest element desconsiderat nu mai poate dela un timp să simtească multă fericire la sinul ei. Biserica apusului, zădarnic își atribue numirea de «una, sfântă, catolică și apostolică», dacă ea nu este mamă iubitoare desinteresată a tuturor fiilor săi; acești fii, cum vedem, încep a se desface de dânsa, sau a devenì nedestoinici d'a se jertfì pentru ea și pentru doctrinele ei încremenite.

Unirea bisericească este de dorit, căci doar s'a zis cu adânc înțeles: «Și va fi o turmă și un păstor»; dar, desființarea caracterului lor fie protestant, fie ortodox, bisericile conștiente de viața lor, în care cler și popor alcătuesc un întreg nedespărțit, n'o pot admite.

Parlamentul. Cu prilejul deschiderii corpurilor legiuitoare, s'a oficiat Luni la ora 11 și jum. serviciul religios la Mitropolie, slujind P. S. Sa. Episcopul Visarion Puiu al Argeșului. Au asistat membrii guvernului; II. PP. SS. LL. Mitropoliții Miron, Pimen și Nicolae; PP. SS. LL. Episcopii Ioan al Aradului, Nicolae al Clujului, Arhiereul Filaret Musta și alți numeroși parlamentari.

După oficierea serviciului divin, parlamentarii s'au întrunit în sala de ședințe a Camerei, unde la ora 12 președintele consiliului de miniștri, dl Ion I. C. Brătianu citește un scurt mesagiu regal, ascultat în picioare de întreaga asistență, și declară deschisă sesiunea extraordinară a corpurilor legiuitoare.

Președintele camerei, dl M. E. Orleanu, anunță prima ședință pentru d. a. la ora 3.

FOIȘOARA

Concepția Bibliei

(Urmare)

S'a început și studiul, comentarea și interpretarea adevărurilor și textului sacru.

Vechea și tradițională concepție a rabinilor jidovești despre originea, natura și alcătuirea Bibliei, cu care nu se puteau împăca nici teologii ortodocși întru toate, trebuia să sufere unele adaptări sau chiar radicale modificări. Știința profană evoluționa, și treptat și cea teologică.

Biblia n'a mai putut fi considerată singurul cuvânt al lui Dumnezeu, când natura e o carte deschisă și istoria și cultura umană e marșul triumfal al lui Dumnezeu în lume.

Biblia a suferit mai mult pe urma acelora cari credeau că sânt apologeții săi decât din atacurile vrășmașilor.

Când s'au descoperit inesactități în Biblie, apologeții răspundeau că greșelile derivă din alterarea textului original și a traducției greșite. S'au pornit studiile limbii evreești și a celor orientale și s'a încercat reconstruirea textului autentic. O interpretare literală a bibliei s'a dovedit nerațională și absurdă. Nici interpretarea după înțeles a textului biblic n'a fost scutită de obiecțiunile criticii neîmblânzite. Infalibilitatea Scripturii s'a restrâns la pasagiile, care precisează adevărurile eterne ale lui Dumnezeu descoperite succesiv.

Mai bine de o jumătate de secol o nouă școală exegetică cu teologi progresiști din toate bisericile creștine a stabilit o nouă concepție despre originea, natura și alcătuirea Bibliei, ai cărei aderenți sânt elementele de elită intelectuală din întreagă creștinătatea. Părerile ei sânt:

1. Testamentul vechi e o colecție inspirată de memorii care conțin principii eterne de care s'a condus neamul evreesc. Ele se potrivesc tuturor vremurilor și tuturor neamurilor.

2. Testamentul nou presintă viața și învățătura lui Isus ca ideal de perfecțiune a individualității omenești.

Școala nouă nu vede în scriptură o carte de teologie, ci o biologie a religiei.

Vechea școală considera pe Dumnezeu de creator al lumii asemenea unui arhitect, sau unui inginer de creator al omenimii, dar trăind deosebit de ea și cărmuindu-o ca un rege pe supușii săi cu ajutorul subalternilor. Deci un Dumnezeu transcendental. Noua școală concepe pe Dumnezeu ca sălășluindu-se în materie și dirigând-o, cum sufletul cârmuește corpul în care se sălășluește; că Dumnezeu e în natură și face să trăească precum sufletul conduce ființa omenească desvoltând personalitatea omului.

Inspirația și revelația după concepția imanenței divine nu e un adaus extern la experiența omenească, ci transfusia acesteia de către un spirit care e supraomenesc. Nu e cu putința a osebì în Biblie ce e omenesc de ce e divin, cum nu e cu putință a osebì în Isus Hristos natura omenească de cea divină. Biblia e compoziție divină și umană, cum e compunerea hidrogenului și a oxigenului în aerul pe care-l respirăm pentru ca să putem trăì.

(Urmează)

Solemnitatea deschiderii s'a terminat la ora 12 şi jumătate.

După ameaz, în şedinţa *camerei*, ministrul de finanţe, dl Vintilă Brătianu, depune proiecte de legi în legătură cu consolidarea datoriei publice şi citeşte expunerea de motive, care însoţeşte proectele de legi. Proeciele se trimit la comisiunea financiară.

Şedinţa *senatului* se deschide la ora 3. 15 d. a. Preşedinte M. Pherekide. Prezenţi: 103 senatori.

Ministrul agriculturii şi domeniilor, dl Al. Constantinescu, depune proectul pentru modificarea unor articole din legea agrară pentru Transilvania, Bănat şi Maramureş. Senatul trece în secţiuni.

Dl Ion I. C. Brătianu, redeschizându-se şedinţa la ora 4, vorbeşte despre conferenţa dela Genova. După un expozeu amănunţit, face apel a toţi dnii senatori să dea sprijinul pentru realizarea operei de consolidare a statului.

Senatul exprimă dlui Brătianu călduroase mulţumiri pentru modul cum a reprezentat ţara la conferinţa dela Genova.

In ordinea de zi, se votează modificarea unor articole din legea agrară amintită.

In şedinţa de Marţi a *camerei* s'a adoptat proiectul care modifică legea agrară pentru Ardeal şi celelalte ţinuturi alipite, aşa cum a fost votată de senat.

Se votează acordarea unei pensii viagere dnei văduve Emilia Raţiu din Sibiu, în sumă de 3000 lei lunar, din care 1500 lei este reversibilă fiicei sale, dşoarei Felicia Raţiu.

După validarea unor alegeri, ministrul preşedinte, dl Ion I. C. Brătianu face, ca şi la senat, o expunere asupra tratativelor şi resultatelor conferenţei dela Genova.

Se votează, prin aclamaţii, o moţiune de încredere şi recunoştinţă primului ministru al ţării.

In şedinţa *senatului*, din aceeaş zi, s'au adoptat legile financiare votate de cameră şi prezentate de ministrul de finanţe, dl Vintilă Brătianu.

Dl Al. Constantinescu citeşte decretul de *închidere* a sesiunii extraordinare a parlamentului.

Vizitaţia canonică

a P. S. Sale episcopului Nicolae al Clujului în Munţii apuseni

(Urmare)

La Buru

La ora 12 sosim la cea dintâi parohie ortodoxă din pragul munţilor, la poala Arieşului, Buru. In parohia aceasta de 400 suflete P. S. Sa e întimpinat de protopopul tractului Lupşa, Vasile Gan, şi de parohul Greg. Crăciunaş cu poporul îmbrăcat în haine de sărbătoare.

P. S. Sa dă poveţe poporului pentru întărirea credinţii, şi dupăce petrece o jumătate de oră cu credincioşii îşi continuă drumul mai departe.

In Lungeşti

La ora 1 sosim în Lungeşti, filia parohiei Buru, o comună mică abia de 90 suflete. Poporul cu mic cu mare ne întimpină în marginea satului. P. S. Sa le mulţămeşte, intră în modesta bisericuţă, unde constată cu multă satisfacţie că acest popor puţin la număr dar curat la suflet, în adăpostul acestei bisericuţe, a păstrat neprihănit sufletul credinţei strămoşeşti. Ii laudă pentru aceasta şi dându-le poveţe părinteşti, îi îndeamnă să nu se clatine în credinţa aceasta şi să rămână şi pe viitor tari în alipirea de biserica străbună, care li-a dat totdeauna mângăere în vreme de restrişte.

In Ocolişul-mare

La ora 2 sosim în hotarul Ocolişului, unde ne aşteaptă o măreaţă poartă triumfală împodobită cu drapele tricolore. In cuvinte elogioase salută pe P. S. Sa deputatul sinodal Dr. Andrei Nicola, parohul nostru Nistor Manciu şi primpretorele plasei Iara. Poporul, în număr extraordinar de mare, aşteaptă pe capul bisericii sale. P. S. Sa mulţămeşte pentru aceste manifestări de cinste şi dragoste, accentuând vrednicia poporului din acest ţinut în luptele pentru limba şi legea strămoşească. Intrând în biserica impunătoare, P.S. Sa ceteşte rugăciunea pentru reposaţii preoţi, ctitori şi binefăcători ai bisericii şi pentru eroii neamului, unge biserica cu sf. mir şi o stropeşte cu apă sfinţită, ear la sfârşitul serviciului divin hiroteseşte întru protopresbiter onorar pe parohul Nistor Manciu, relevând meritele acestui păstor sufletesc, căruia se datoreşte zidirea bisericii, a şcoalei, a casei parohiale, a buneistări materiale şi morale din această parohie fruntaşă a bisericii noastre. Intr'o predică avântată P. S. Sa arată puterea de credinţă ce s'a păstrat în acest ţinut, dă sfaturi înţelepte poporului, îndemnuri să îmbrăţişeze şcoala şi cultura, şi să sădească în sufletele lor cuvântul evangheliei lui Hristos, cari singure le pot face viaţa uşoară în această lume, dându-le garanţa fericirii veşnice.

Părintele Manciu mulţămeşte pentru distincţia de care a fost învrednicit şi promite că şi în viitor va muncì cu acelaş zel şi dragoste pentru biserica sa.

După serviciul din biserică, păr. Manciu întruneşte la masa sa suita-P. S. Sale, împreună cu fruntaşii parohiei, unde s'au petrecut câteva clipe în cea mai frumoasă armonie şi dragoste frăţească.

In Sălciua-de-jos

In hotarul acestei comune ne întimpină un banderiu de călăreţi din Ponorel şi Sălciua-de-jos, unde aşteaptă parohul Romul Gomboş, cu poporul şi fruntaşii parohiei pe arhiereul bisericii sale păr. Gomboş salută pe P. S. Sa urându-i bun sosit, P. S. Sa sărută crucea şi evanghelia, mulţumeşte pentru dragostea cu care îl întimpină credincioşii şi îi învită să între în casa Domnului. Aci săvârşeşte un scurt serviciu divin pentru sfinţirea bisericii, stropeşte biserica cu apă sfinţită şi o unge cu sfântul mir, după care rosteşte poporului o cuvântare vorbind despre măreţia învăţăturilor Mântuitorului şi jertfa uriaşă adusă de înaintaşii noştri pentru biserică şi şcoală. Indeamnă la muncă şi cruţare şi respectarea reciprocă, chezăşia traiului mulţămit şi tihnit.

In Sălciua-de-sus

Călăuziţi de banderiul de călăreţi pornim spre Sălciua-de sus. Bubuitul treascurilor ne spun că ne apropiem de inima munţilor. Sunetul clopotelor vestesc apropierea mult aşteptatului cap al bisericii. Sub arcul triumfal de frunze de fag şi cetină de brad, ne întâmpină preoţii Simion Vasinca, Vasile Gan, George Lazar, Grigorie Lazar. Vorbeşte administr. par. Vasile Gan şi fostul paroh al parohiei Simeon Vasinca aducând elogii iubitului arhiereu, pentru că n'a cruţat osteneală să coboare în mijlocul poporului şi să-l lumineze.

Dupăce P. S. Sa sărută crucea şi evanghelia şi mulţămeşte poporului adunat în număr deosebit de mare pentru frumoasa primire, trecem în procesiune printre şirurile dese de brazi şi mesteceni, intrăm în biserica mare, luminoasă şi curată. P. S. Sa face o scurtă rugăciune pentru binecuvântarea bisericii, o stropeşte cu apă sfinţită şi o unge cu mir conform prescriselor. Stropeşte apoi poporul cu apă sfinţită şi la urmă vorbeşte credincioşilor despre tăria credinţei, puterea bisericii şi nepreţuitul dar ce-l dă şcoala celor ce se luminează cu lumina culturii.

Stărueşte în deosebi pentru creşterea copiilor în frica lui Dumnezeu, căci aceasta este temelia înţelepciunii. Biserica mare şi încăpătoare este plină, şi de pe feţele credincioşilor radiază efectul cuvintelor pline de dragoste părintească ale P. S. Sale. După serviciul divin P. S. Sa stă de vorbă cu credincioşii, cu femeile, cu copiii dându-le tuturora sfaturi preţioase. Intre uralele poporului pornim la 7 ore seara spre Baia-de Arieş.

O ploae rece de munte se cerne din văzduh şi umple cuprinsul văilor şi al drumurilor cu şiroae de apă. In recoarea serii mai poposim câteva momente în două parohii modeste, *Brăzeşti şi Sartăş*. In Brăzeşti ne întimpină veteranul paroh Simeon Pop încunjurat cu copiii de şcoală cu învăţătorul Gavrilă Rancea şi comitetul parohial. Vorbeşte poporului P. S. Sa îndemnându-l la dragoste pace şi bunaînţelegere, ear protop. Vas. Gan le dă poveţe pentru jertfe întru ridicarea bisericii şi preţuirea şcolii.

In Sartăş de asemenea ne bineventează bătrânul preot Vasile Bumbuţ, încunjurat de copiii de şcoală cu înv. Vasile Pleşa, comitetul parohial şi poporul. P. S. Sa sărută crucea şi evanghelia, binecuvântă poporul, ţine o cuvântare la înţelesul poporului dându-i sfaturi părinteşti pentru muncă cinstită, pentru binele bisericii şi al patriei. Tot în acest înţeles cuvintează şi protopopul Vasile Gan.

In sfârşit plecăm spre Offenbaia. Ploaia a contenit. Umbrele sării coboară domol în haină rece şi mohorâtă de pe crestele dealurilor, ale căror pornişuri repezi croesc strâmtori prin care abia se poate strecura alvia Arieşului şi drumul de ţară.

Intr'o poiană presărată cu arbori, grădini de pomi şi case tupilate în desişul frunzişelor apare deodată Baia de-Arieş. Bubuitul treascurilor răscolesc liniştea pădurilor, clopotele bisericilor răspund cu glasul lor domol de evlavie cucernică. Intreagă valea tresare ca de o mişcare neobişnuită. La podul dela întrare în sat se înalţă o mândră poartă triumfală de cetină de brad. Toate autorităţile comunei, poporul în mare număr, aşteaptă pe doritul arhiereu.

In timp ce P. S. Sa coboară din vehiculul ostenit, corul episcopiei sosit aici cu trenul de dimineaţă sub conducerea dirigentului Vasile Petraşcu intonează «Pre stăpânul şi arhiereul nostru». Primarul oraşului salută pe P. S. Sa în cuvinte elogioase, tot asemenea preotul Aurel Boer din Cioara de sus bineventează pe părintele bisericii noastre din aceste plaiuri, ear preotul rom. cat. Ion Timptoc într'o limbă românească aleasă îl salută în numele credincioşilor bisericii rom.-cat. Adânc impresionat P. S. Sa mulţumeşte întregii asistenţe pentru neaşteptata cinste ce i se face asigurându-o de respectul ce datoreşte poporului din aceste părţi. Deodată cu sosirea întunerecului descindem la casa vrednicului protopop Vasile Gan.

Baia de Arieş

A doua zi, dim. la 9 ore P. S. Sa serveşte liturgia asistat de şase preoţi în biserica ortodoxă, curată şi frumoasă, care străjue pe o colină din marginea satului. Răspunsurile liturgice le dă corul episcopiei condus de dl Vasile Petraşcu. P. S. Sa ţine apoi o predică instructivă despre însemnătatea zilei. La sfârşit slujeşte afară în cimitirul bisericii parastas pentru înaintaşii noştri reposaţi şi stropeşte poporul cu apă sfinţită. La masa dată de părintele protopop au luat parte toate autorităţile comunei. La ora 5 luăm parte la festivitatea şcolară aranjată de înv. Nic. Fodorean cu concursul corului episcopiei din Cluj. P. S. Sa mulţumeşte pentru străduinţele depuse în slujba culturii româneşti, laudă pe cei harnici, la urmă împarte cărţi copiilor cetitori.

Spre Abrud

Miercuri dim. pe o vreme splendită pornim însoţiţi de fruntaşii ţinutului spre Abrud. Pretutindeni arcuri triumfale, ghirlande, de flori şi steaguri.

In *Valea Lupşei* ne întimpină poporul în frunte cu înv. V. Cioran, iar în *Muncel* harnicul preot Nicolae Lazar cu enoriaşii săi. P. S Sa poposeşte câte o oră în ambele parohii dând poveţe credincioşilor.

In *Lupşa* ne întimpină preoţii V. Şpan şi Petru Sabău în odăjdi, cu copii de şcoală, conduşi de înv. Seb. Ciapa, comitetul parohial şi credincioşii. P. P. Sa intră în biserică, unde se serveşte liturgia, face rugăciune pentru morţi unge biserica cu mir şi cuvintează poporului adunat în număr extraordinar de mare din toate satele din jur. Damele române din Lupşa oferă un prânz de gală P. S. Sale. La ora 5 plecăm mai departe între uralele populaţiei şi sunetul clopotelor.

La hotarul judeţului Alba-de-jos, aproape de Abrud, ne aşteaptă prefectul judeţului, Dr. C. Velican, însoţit de dnii Dr. Fodor şi inginerul catedralei din Alba Iulia, urând P. S. Sale în cuvinte calde bun sosit. P. S. Sa mulţămeşte de atenţiune.

Sunetul clopotelor din Abrudsat şi bubuitul treascurilor ne vesteşte Abrudul. In pragul comunei în faţa unei porţi triumfale ne întimpină preotul Iosif Sorin Furdui din Abrudsat cu enoriaşii săi. P. S. Sa intră în biserica din Abrudsat, unde face o scurtă rugăciune, o deslegare pentru morţi şi ţine o frumoasă cuvântare poporului.

In Abrud

Deodată cu seara intrăm în oraşul Abrud. O splendidă poartă triumfală, decorată cu flori şi drapele, ne opreşte la intrarea în piaţă. Toată elita oraşului, şcoala civilă cu profesorii, orfelitul cu directoara, armata în frunte cu colonelul

Iacobici, comitetul parohial, poporul şi preoţimea tractului în frunte cu protopopul Petru Popovici sânt adunaţi în piaţă. Păr. prot. binevenţează în termini avântaţi pe P. S. Sa, la ceeace P. S. Sa răspunde adânc impresionat de frumoasa primire. Petrecut de întreaga asistenţă P. S. Sa descinde la casa păr. protopop P. Popovici, unde se întruneşte la cină numai preoţimea cu care P. S. Sa se întreţine dându-i îndrumările necesare pentru îndatoririle ce ne stau înainte în zilele de astăzi.

Joi dimineaţa fiind şi sărbătoarea eroilor P. S. Sa serveşte sfânta liturghie asistat de 12 preoţi. Răspunsurile liturghice le-a executat corul meseriaşilor din Abrud, ear la urmă P. S. Sa stropeşte poporul cu apă sfinţită. Intreaga asistenţă petrece apoi pe P. S. Sa în procesiune până în piaţă, unde pe o tribună decorată cu flori şi cetină de brad se slugeşte parastas pentru eroii căzuţi în războiu. Răspunsurile funebrale le-a dat corul intelectualilor, ear armata sub conducerea colonelului Cornel Savu a dat onorurile militare. P. S. Sa rosteşte apoi o cuvântare avântată în legătură cu festivitatea zilei, preamărind vitejia ostaşului român.

După serviciul divin P. S. Sa trece în sala primăriei la recepţii. Se prezintă preoţimea tractului în frunte cu protopopul P. Popovici, biserica gr.-cat. cu păr. V. Suciu, biserica rom.-cat., reformată şi unitară, primăria cu primarul Nicolae Ciura, magistraţii, corpul didactic cu directorul Ion Micu, armata cu colonelul C. Savu, Reuniunea femeilor ort. cu dna Borza, Reuniunea meseriaşilor şi alte corporaţii din oraş.

Banchetul, la care au luat parte peste 150 persoane, a decurs în cea mai frumoasă animaţie, nelipsind nici cuvântări înălţătoare de suflete.

După masă P. S. Sa cercetează şcoala civilă de băeţi, unde e întimpinat de directorul I. Micu cu întreg corpul profesoral. Şcoala aceasta cu edificiul ei monumental, cu aranjamentul ei extraordinar de preţios şi colecţiile bogate, poate rivaliza cu ori care şcoală superioară din ţară. Graţie isteţimii conducătorilor noştri din Abrud, fostul regim unguresc n'au putut înstrăina sau nimici nimic din bogăţia acestei şcoale. Am vizitat şcoala de fete a Reuniunii femeilor ortodoxe din Abrud, unde am fost plăcut impresionaţi de buna gospodărie ce se face sub conducerea directoarei. Tot aşa am admirat şcoala de ţăsătorie şi artă naţională, care sprijinită fiind de cei în drept, va ajunge să dea rezultate uimitoare. Un moment deosebit de înduioşetor a fost vizita la orfelinat, unde copilaşii şi fetiţele, orfani de părinţi, îmbrăcaţi în frumoase costume româneşti ne întimpină cu cântece religioase. O fetiţă recitează o poezie actuală, smulsă din soartea vitregă a orfanului, care ne-a umplut tuturora ochii de lacrimi. Orfelinatul e aranjat şi condus cu multă pricepere de dşoara directoară, şi e una dintre cele mai mari binefaceri ale societăţii omeneşti. (Urmează)

Suveranii în Sibiu

Maiestăţile Lor, regele FERDINAND I şi regina MARIA, iubiţii noştri Suverani, venind de nou în oraşul nostru, au fost întimpinaţi de omagiile de recunoştinţă şi devotament ale tuturor cetăţenilor.

Trenul regal a sosit în gara Sibiului în 21 l. c. la ora 9 şi jumătate. Pe peron aşteptau dnii ofiţeri superiori în frunte cu ministrul de războiu Mărdărescu şi şefii autorităţilor civile şi bisericeşti.

La sosirea trenului muzica militară a intonat Imnul regal.

După prezentări, Majestatea Sa Regele a trecut în revistă compania de onoare, în timp ce Majestatea Sa Regina s'a întreţinut cu damele, cari i au oferit splendide buchete. Au plecat la şcoala de specialităţi a cavaleriei, şi au inspectat apoi diferitele şcoale militare.

Majestatea Sa, vădit satisfăcut de cele constatate, a exprimat mulţumirea Sa conducătorilor şcoalelor.

Masa au luat-o în cercul ofiţerilor, iar la ora 4 d. a. între uralele entuziaste ale sibienilor, au părăsit cu trenul, oraşul nostru.

Sfântul Sinod

In şedinţa de Luni după diferite comunicări, sf. Sinod a întocmit şi aprobat lista celor recomandaţi pentru trei locuri vacante de *Arhierei*, şi anume:

1. Pentru locul de vicar la mitropolia din *Iaşi*, cu titlul Botoşăneanu, au fost recomandaţi: arhimandritul Iuliu Scriban, preoţii Cosma Petrovici şi Morăraşu.

2. Pentru locul de locotenent la episcopia din *Roman*, cu titlul de Băcăoanu, au fost recomandaţi: arhimandritul Ilarion Mircea, arhimandritul Gherentie Nicolau şi preotul Bubulescu.

3. Pentru locul de locotenent la episcopia din *Râmnic-Noul-Severin*, cu titlul de Craiovean, au fost recomandaţi: asesorul consistorial L. Triteanu din Sibiu şi Cezar Păunescu.

Din aceştia ministrul cultelor va numi câte unul pentru fiecare din cele trei locuri de arhierei.

Şedinţa s'a ridicat apoi la ora 10 jum., ear membrii sf. Sinod s'au dus la serviciul divin dela mitropolie, oficiat cu ocazia deschiderii Adunărilor legiuitoare.

Din Bucovina

— Societatea clerului «Mitropolitul Silvestru» —

Zilele acestea s'a ţinut adunarea generală ordinară a Societăţii clericale «Mitropolitul Silvestru» a judeţului *Suceava*. S'au prezentat la şedinţă, deschisă de preşedintele prot. George Berariu, 25 membri.

Din activitatea comitetului în anul precedent se constată, că s'au luat în şedinţele sale lunare importante hotărâri, care s'au trimis comitetului central din Cernăuţi spre intervenire la forurile mai înalte, ear societăţilor judeţene surori spre conformare şi deliberare.

Din aceste hotărâri amintim următoarele:

1. Eligibilitatea preoţilor în senat şi cameră; 2. Inv. religionar pentru elevii şi elevele ortodoxe din şcoalele primare, secundare şi profesionale să fie obligator cel puţin 2 ore pe săptămână în fiecare clasă şi să se predea de preoţi sau cateheţi anume; 3. Salarizarea preoţimii conform profesorilor dela şcoalele medii; 4. Subvenţionarea copiilor de preoţi, cari frecventează şcoalele din oraşe, repararea bisericilor, caselor preoţeşti şi asigurarea banilor de cvartir; 5. S'a protestat în contra Concordatelor cu Vaticanul; 6. Statul să nu recunoască secta pocăiţilor; 7. S'a cerut ca orce loc vacant să se ocupe pe calea concursului, protopresbiterii districtuali să-şi aibă reşedinţa în capitala judeţului şi să nu aibă parohie; 8. S'a cerut ca ziua de 2/15 Iunie, în care se serbează ziua sf. m. m. Ion cel Nou dela Suceava, care e patronul şi ocrotitorul Bucovinei, să fie respectată şi pusă în şirul sărbătorilor legale, dispunându-se sistarea activităţii în oficii precum şi închiderea magazinelor în toată ţara; analog şi'n ziua de 7 Iulie (Sânziene) să se observe în oraşul Suceava, ş. a.

Ca taxe lunare şi de membri fundatori sau încasat 1681 lei. Spese 1053 lei. Venit net 628 lei.

Membrii au fost: 4 fundatori, 28 activi. Acte întrate 6, ieşite 14.

In noul comitet s'a reales de preşedinte păr. prot. George Berariu.

Adunarea preoţească a mai cerut: Să se schimbe sau să se explice legea agrară aşa, că sesiile parohiale să se considere de expropriate ear personalul bisericesc să se împroprietereze din locurile expropriate între care şi cele sesiale precum urmează: Parohul primeşte 12 fălci, fiecare cooperator 6 fălci, fiecare cantor 3 fălci, şi fiecare ponomar 1 falce. Loturile acestea au să fie în cea mai mare apropiere de sediul parohiei şi au să formeze după putinţă un singur complex. Dacă sesia expropriată e mai aproape de sediul parohial sau preferabilă altor locuri expropriate, în cazul acesta loturile se iau din ea şi numai întrucât ea nu ajunge sau nu-i convenabilă pentru unul sau altul din personalul bisericesc se ia şi din alte locuri expropriate în nemijlocita apropiere. Dacă în apropiere nu se află locuri expropriate şi nu se află alt chip de a mulţumi tot personalul bisericesc, loturile necesare de loc se pot lua din restul disponibil al sesiei din altă parohie apropiată.

Nr. 4460 Epitr.

Circulară

către toate oficiile protoptesbiterale şi parohiale din arhidieceza de Alba-Iulia şi Sibiu

In scopul de a veni in ajutorul credincioşilor noştri din filia Chepeţ, protopresbiteratul Treiscaunelor, cari din cauza lipsei de mijloace materiale, fiind şi puţini la număr, nu sunt in stare să acopere cheltuelile impreunate cu repararea biserici, dispunem prin această circulară să se poarte un disc în toate bisericile din Arhidieceza noastră in ziua *Adormirii Născătoarei de Dumnezeu la 15 August v. a. c.*

Preaonoraţii protopresbiteri şi onoraţii parohi in ziua susnumită inainte de purtarea discului vor arăta credincioşilor noştri în cuvinte potrivite scopul nobil şi creştinesc pentru care să poartă discul indemnându-i să contribue cu toţii după putinţă la repararea bisericii noastre din Chepeţ.

Sumele adunate se vor trimite oficiilor protopresbiterale, de unde se vor administra Oficiului Cassei arhidiecezane până la 30 Septemvre a. c. pe lânga raport însoţit de un conspect sumar după comune.

Sibiu, din şedinţa consistorului arhidiecezan, ca senat epitropesc, ţinută la 26 Mai 1922.

Consistorul arhidiecezan

Ştirile zilei

Dar naţional pentru Domniţa *Elisabeta*, propune dl N. Iorga să se facă. Iubirea pentru cine a crescut între noi, scrie istoricul nostru, a făcut ca inima ţării întregi să bată cu îngrijorare în zilele când Domniţa Elisabeta se lupta cu moartea în noua ei patrie, a cărei depărtare n'a putut-o despărţi de noi. Un semn de amintire, care ar fi şi un simbol, va fi binevenit, şi anume: o statuetă înfăţişând sufletul României veghind şi îndepărtând primejdia; căci — termină dl Iorga — «atâţia cred că la ştiinţa medicilor s'a adaus ceva şi din puterea misterioasă a rugăciunilor lor».

Concurs de automobile s'a organizat de Automobil-club regal român din Bucureşti. Sânt 14 concurenţi, între cari se află şi A. S. R. Principele moştenitor. Circuitul este: Bucureşti, Piteşti, Câmpulung, Braşov, Făgăraşi, Sibiu, Lugoj, Timişoara, Arad, Oradea Mare, Cluj, Turda, Tg. Mureş, Sighişoara, Odorhei, Miercurea-Ciucului, Sf. Gheorghe, Braşov, Sinaia, Ploeşti, Bucureşti. Concursul, început în 19 Iunie, se sfârşeşte în 25 Iunie a. c. Din Sibiu automobilele au plecat în 21 l. c. demineaţa la ora 7.

Datoria flotantă a României constă în bonuri de tezaur emise în sumele şi în monedele următoarelor state: 10 milioane 800 mii lire sterline; 32 milioane dolari canadieni; 240 milioane franci francezi; 110 milioane lire italiene; 1 milion 400 mii pesetas spanioli; 217 milioane mărci germane; 285 milioane coroane cehoslovace; 940 mii escudos portugezi; 6 milioane coroane suedeze; 40 milioane franci belgieni.

Sfinţirea noului episcop gr. cat. al Lugojului, Dr. Alexandru Nicolescu, s'a făcut Duminecă la Blaj cu deosebită pompă bisericească. Actul sfinţirii s'a săvârşit de Mitropolitul Dr. Vasile Suciu şi de Episcopii gr. cat. dela Oradea-Mare şi Gherla.

Sălbătăcie. Bolşevicii au violat mormintele ţarilor cari repauzează dela Petru cel Mare în catedrala Sf. Petru şi Paul în fortăreaţa de Petrograd.

Mărci poştale vechi, cărţi poştale şi mandate, care poartă icoana regelui Carol, nu se mai întrebuinţează cu începere dela 15 Iulie 1922.

Licitaţie. Comandamentul 7 terit. divizia 1 Inft.. div. 16 Inft., div. 21 Inft. şi toate comandamentele de garnizoane de pe teritorul C. 7 Armată, ţin licitaţie publică în ziua de 5 Iulie 1922 ora 10, pentru aprovizionarea armatei cu fân şi paie. Doritorii pot vedea condiţiunile la toate comandamentele susmenţionate.

Nr 154/922. (113) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II. **Ţinţari**, prot. Braşovului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela cea dintâi publicare în «Telegraful Român».

Venitele sânt cele fasionate în coala B. pentru dotaţia dela stat.

Concurenţii au să-şi înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, în terminul statorit, subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi să se prezenteze cu observarea dispoziţiilor Regulamentului pentru parohii, înainte de alegere, poporului în biserică spre a celebra, respective a cânta şi cuvânta.

Oficiul protopresbiteral al Braşovului în înţelegere cu Comitetul parohial respectiv.

Braşov, în 11 Mai nou 1922.

Ioan Hamsea
protopop adminstr.

Nr. 160/1922 (93) 3—3

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de protopresbiter al tractului **Braşov**, conform ordinului P. V. Consistor Nr. 2553/922 Plen. din 26 Martie 1922, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt:

1. Venitele dela parohia de clasa I. Braşov-Schei;

2. Dotaţia protopresbiterală din fondul general administrativ şi dela stat;

3. Dotaţiunea din fondul protopresbiteral;

4. Venitele dela inspecţii;

5. Locuinţă în natură, eventual relut de cuartir.

Concurenţii au să documenteze, că posed calificaţiunea prescrisă în conclusul congresual Nr. 111 din 1888.

Petiţiile instruite cu toate documentele necesare se vor înainta Consistorului arhidiecezan de Alba-Iulia şi Sibiu în terminul mai sus arătat.

Petiţiile întrate după espirarea terminului nu se iau în considerare.

Braşov, din şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului Braşov, ţinută la 28 Aprile vechi 1922.

Ioan Hamsea
preşedinte, adm. prot.

Vasile Jordache
secretar.

Nr. 3816 Plen.

Aprobat

Sibiu, în şedinţa plenară dela 18 Mai 1922.

Consistorul arhidiecezan.

---

(90) 3—3

Concurs repeţit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. III. **Vorţa** cu filia **Valealungă**, protopopiatul Ilia, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, iar concurenţii cu prealabila încunoştiinţare a subscrisului se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a cânta, cuvânta, respective celebra.

Vorţa, la 28 April 1922.

Oficiul protopopesc ort. rom. al tractului Ilia, în înţelegere cu comitetul parohial.

Const. Moldovan
protopop

In comuna **Merghindeal** Nr. 28, 150 şi 153 se află **de vânzare** (116) 1—2

5 Tauri de bivol

cu preţuri moderate

Subprefectura judeţului Sibiu

Nr. 4444/1922 Of. Ed. (115) 1—1

2 Autocamioane de vânzare

La Subprefectura judeţului Sibiu se vor vinde 2 autocamioane prin licitaţie plus oferentului, şi anume unul Hanza Lloyd de 3 tone, care se poate cerceta în curtea subprefecturii str. Şaguna Nr. 10, şi unul Presto de 2 tone, care se poate cerceta la firma Benker şi Jekeli, strada Lector Nr. 3. Oferte sigilate se pot înainta la subprefectură *până la 27 Iunie a. c.* înainte de amiazi 11 ore. Oferte ulterioare nu se mai primesc.

Sibiu, la 19 Iunie 1922.

Schöpp m. p.,
subprefect.

Nr. 141—1922 prot. (75) 3—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea parohiei de cl III **Valendorf**, din protopresbiteratul Cohalm, se publică din nou concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Condiţiile de salar împreunate cu această funcţiune sânt cele stabilite în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat; este casă parohială, eclejie 3 jug. cat., parohul primeşte dela fiecare familie cu car şi plug una clae de grâu, dela celelalte una ferdelă cucuruz.

Reflectanţii îndreptăţiţi îşi vor înainta petiţiile provăzute cu documentele necesare conform normelor în vigoare în terminul deschis subsemnatului, şi până la publicarea terminului de alegere şi vor prezenta în parohie în vr'o Duminecă sau sărbătoare spre a face cunoştinţă cu poporul, a cânta şi cuvânta la sf. Liturghie şi, dacă sânt preoţi, a şi celebra.

Cohalm la 22 Aprilie 1922.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al Cohalmului în înţelegere cu comitetul parohial din Valendorf.

Emilian Stoica
protopresbiter

Nr. 34—922 of. par. (88) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. I. **Baia-Mare**, din protopopiatul: Cetatea de Peatră, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat. Alesul e îndatorat a catechisa la şcoalele din localitate pe lângă remuneraţie specială.

Ceice doresc a ocupa acest post îşi vor înainta cererile de concurs oficiului protopresbiteral ort. rom. al tractului Cetatea de Peatră din Lăpuşul-Unguresc în terminul arătat, şi până în 8 zile înainte de alegere — după prealabila încunoştiinţare a protopresbiterului — să se prezinte înaintea alegătorilor pentru a le face cunoştinţa.

Baia-mare, din şedinţa comitetului parohial ort. rom. ţinută la 20 Aprilie 1922.

Ing. A. Iancu,
president

Ştefan Bărbos,
notar ad. hoc.

Nr. 218—1922.

Văzut:

Lăpuşul-Unguresc, la 12 Mai 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Cetatea-de-peatră.

Zaharie Manu,
protopop

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

La Librăria arhidiecezană din Sibiu se află în depozit spre desfacere broşurele din «Bibliotecele»:

56. Teatrală

Aegea M.: Farmacistul.
Arsenberger L.: Porunca a patra.
D. Boşca: Cinematograful.
— Două nebunii.
— Un bărbat pentru o haină ruptă.
Pop A.: La Crăciun.
Rădulescu Niger.: Păcatele lui Gânju.
— Povestea vorbii.
Ţinţar A.: Aşa a fost să fie.
— Executorul.

57. Teatrul naţional

Nr. 2. Brătescu Voineşti.: Guérin notarul.
Nr. 15. Shakespeare W.: Noaptea regilor.
Nr. 16. Sabaru Al.: Cain.
Nr. 17. Ibsen H.: Raţa sălbatică.

58. Teologică

Nr. 1. Bettex F.: Minunea.

59. Uniunii obştiilor şi cooperativelor săteşti

Nr. 1. Dron P. C.: Tovărăşiile româneşti.

60. Universală

Nr. 1—3 Rebreanu L.: Norocul.
Nr. 4—8. Andersen H.: Grădina Raiului.
Nr. 9—11. Petrovici I.: Simţiri rostite.
Nr. 12—14. Stamatiad T.: Poemele în proză.
Nr. 15—17. Lovinescu E.: Portrete literare, Caragiale, Zamfirescu şi Sadoveanu.
Nr. 18—25. Dumas Fiul: Dama cu camelii.
Nr. 26—29. Alexandri V.: Fântâna Blanduziei.
Nr. 30—33. Voltaire.: Prinţesa Babilonului.

61. Băncilor române

Nr. 2. C. Pop: Băncile române din Ungaria.
Nr. 9. C. Pop: Articolul de lege 58 din 1908.
Nr. 10. E. Borcia: Legea de asigurare.
Nr. 11. A. Cosciuc: Un ram industrial de îmbrăţişat.
Nr. 13. T. V. Păcăţianu: Legea despre islazuri.
Nr. 21—22. S. Roşca: Problema valutară.

Notă. Despre broşurile din editura bibliotecii «*Pentru toţi*» la librărie se află conspect tipărit, şi din această bibliotecă se află în depozit 318 broşuri, deci la comandă să se indice sau numărul, sau titlu broşurei.

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare

Cuvântări bisericeşti

de arhimandritul **Ilarion Mircea**, egumenul sfintei mânăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminecile din Paresimi, 9 Dumineci după Rosalii şi la unele sărbători de peste an. **Preţul 14 Lei.**

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,

profesor universitar şi membru al Acad. române

Cum se vindecă Reumatismu şi Gutta

este o broşură foarte interesantă şi instructivă. Acolo veţi găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de şeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum şi modul lor de vindecare. Această broşurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereţi chiar astăzi această broşurică, prin o cartă postală adresată la

FARMACIA VOREL din Piatra-N.
Moldova

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 14/27 Iunie 1922 Nr. 46

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Reuniuni de femei

In legătură cu articolul «Dreapta credință a mamelor», scris de păr. protopop dela Comloșul-mare (Bănat), Dr Ștefan Cioroianu, și apărut în Nr. 42/922 al ziarului Telegraful Român, articol al cărui conținut îl aprob întru toate, fiind vorba într'însul de femeea română care poate aduce și mult bine, și mult rău țării și neamului în raport cu creșterea bună sau rea ce se dă copiilor, voesc să inzist în rândurile ce urmează asupra încercării de-a apropia pe femeea română dela sate de tot ce este nobil și folositor neamului și bisericii.

Adevărat, cum spune păr. protopop Cioroianu, că sectarii pescuesc în întunecimea morală dela sate după ajutorul femeilor, conform obiceiului practicat și de alți propagandiști.

Despre faptul acesta s'au convins oamenii aplicați la administrație, din statisticile și datele adunate. Căci, precum Eva a sedus pe vechiul Adam, Evele de acum influințează și convertesc mai ușor pe Adamii de astăzi, chiari și între țărani.

Eată ce cred că s'ar putea face în privința aceasta:

O mișcare femenistă este cunoscută și în clasa noastră intelectuală. Nu așa însă la sate, unde femeea adeseori numai prin apucături și moravuri rele caută să se emancipeze. Activitatea socială a femeii, este mărginită la șezători, sau uneori la vorbării aducătoare de vrajbă și dușmănii, care se isprăvesc de multe ori cu procese.

Sânt mai de recomandat șezătorile făcute sub supraveghierea preoteselor și a altor intelectuale într'un local potrivit, unde pe lângă mânuirea acului și a fusului se va cultiva și inima și mintea, prin cetit și povestiri morale și folositoare. Se practică acest lucru în unele comune din apropierea Sibiului.

Astfel de șezători se pot mai bine organiza în cadrul *reuniunilor de femei.* Aceste instituții au început a se înjgheba, ici-colo, deși încă nu în formă cuvenită și hotărâtă.

Reuniunile de femei lipsesc în prea multe comune. Ele sânt menite să ridice și să cultive sentimentele femeii în aplicările ei spre tot ce este bine, folositor, umanitar, religios și național.

In programul acestor reuniuni este scris: îngrijirea și înfrumsețarea bisericii, a cimitirelor; sprijinirea, conservarea porturilor naționale, obiceiurilor, cântecelor și jocurilor țărănești.

Femeile de naționalitate săsească au de mult înființate prin comune asemenea reuniuni, care muncesc cu zel deosebit.

Reuniunile femeilor maghiare, pe vremea regimului ungar, aveau frumos rol și succes în propagarea ideilor naționale. Chiar și acum membrele lor poartă o brățară cu inscripțiunea: «*Lelánczolásjelvenye*», adecă: *Semnul încătușării* din partea românilor.

(Aceasta însă, dacă este adevărat constitue nu numai abatere dela scopul reuniunii culturale, ci și demonstrație împotriva statului român; și deaceea astfel de cazuri au să fie denunțate fără amânare autorităților. *Red.*).

Avem și au și maghiarii societăți religioase, ca reuniunea catolică, protestantă etc. cu scopul de a întări credința și legea bisericii între credincioși.

Se impune deci înființarea astor fel de reuniuni culturale și religioase și la noi.

E. M.

*

Nota redacției. Forurile chemate au luat, în chestiunea aici atinsă, măsurile trebuincioase înainte cu câteva săptămâni. Circulara despre înființarea reuniunilor noastre de femei se tipăreste și se va trimite cât de curând organelor bisericești ale arhidiecezei.

---

† Take Ionescu

Unul dintre bărbații politici de mare valoare, care s'a ocupat cu succes și de problemele Ardealului politic și cultural, *Take Ionescu*, a răposat în Roma. Timp de peste 30 de ani a fost unul dintre factorii de seamă în mersul politicei românești. In răsboiul de întregire, pe care l-a pregătit și susținut cu încredere neînfrântă, a fost în toată vremea deplin convins că aspirațiile neamului românesc vor ieși biruitoare. După răsboi a pus la cale înfăptuirea Micei Înțelegeri, și prin legătura aceasta cu statele vecine ni-a asigurat frontierele de astăzi ale țării. De aceea moar-

---

FOIȘOARA

Concepția Bibliei

(Fine)

In Biblie se arată neamul dornic de a afla de ziditorul său și acesta pogorându-se la zidirea sa. Și pe acest ziditor l-au văzut în natură și l-au descoperit în ființa lor, în conștiința lor, în viața lor, în clipe profunde de meditație ca și în viforul vieții. Și autorii bibliei au trăit atât de aproape de Dumnezeu, concentrați într'însul că nu-și pot da seamă ce e propriu al lor și ce e dela Dumnezeu din cele ce au cugetat și au eternizat în scrisul lor. Și aceasta constitue meritul și însemnătatea lor, că n'au arătat pe Dumnezeu ca ceva aparte de om, ci ca pe o ființă sălășluită în ei, în neamul și în istoria lor. Și erau oameni cu pasiunile și neajunsurile firii omenești cari au văzut parțial și au prorocit parțial, — cum mărturisește apostolul Pavel — și au spus mărturiile lor unor oameni cari și ei sânt parțialiști și imperfecți.

De aceea găsim în biblie erori științifice, istorice, filozofice, pentru că numai Dumnezeu e nemărginit și omul e mărginit, El e perfect și omul imperfect.

Cine e autorul adevărat al cutărei cărți, constitue o chestie de știință, nu e o chestie religioasă.

Biblia nu se mai judecă după texte. Nu se studiază după text canonic sau apocrif, ci după cărți și autori, comparând autor cu autor, caracterul lui, temperamentul, societatea căruia s'a adresat, spiritul timpului, și scopul ce l-a urmărit. Acest metod e cel obișnuit analizei literare. Tot felul de genuri literare aflăm în Biblie, tot felul de autori, de toate ocupațiile, temperamentele și stările sociale, și de toate etățile pornind să cunoască pe Dumnezeu și întorcându-se cu răspunsuri diferite, dar spiritul lor e acelaș. Găsim printre autorii Bibliei regi, sfetnici, preoți, păstori, soldați, legiuitori etc. legende vechi, legi constituționale, statute politice și bisericești, istorie, poezie lirică, epică, dramatică, folclor, satire, proverbe, maxime, oratorie civilă și bisericească.

«Când eram în colegiu la orele de chimie, — scrie L. Abbott în Evoluția revelației, — ședeam în bănci elevii, în vreme ce profesorul făcea diferite experimente ca să ne demonstreze anumite adevăruri din chimie, în fața noastră. Noi priveam experimentele, plecam acasă și uitam cele ce ni se propuneau. Astăzi esistă alt metod de a învăța chimia. Elevul intră în laborator cu profesorul care nu-i descopere direct adevărul, ci pe îndelete îl pune să lucreze însuși, îl îndeamnă, îl conduce și-l îndrumă să facă singur investigațiuni. Sub influința povățuirii, a îndrumării, a sfatului și inspirațiunii profesorului elevul caută și descopere singur legile chimice, ca și cum ar fi un nou investigator. Astfel ajunge la descoperire. Insă aceasta e treptată sub inspirația influenței profesorului. Evoluționistul creștin de azi crede că și revelația a ajuns în chipul acesta la cunoștința lumii; că Dumnezeu a ațâțat în om interesul de adevăr și pe urma inspirației acestuia oamenii studiind, meditând și muncind au pripășit calea lor ducătoare la adevăr. Evoluționistul, prin urmare, crede ca adevărurile cuprinse în Biblie s'au descoperit prin colaborarea lui Dumnezeu cu omul. Dumnezeu a așezat pe oameni în această lume ca pe niște elevi într'un laborator și le-a pus ca probleme deslega-

tea distinsului bărbat de stat este deplânsă de toţi bunii români ai patriei întregite.

In deosebi noi, ardelenii, trebue să ne aducem aminte totdeauna cu cea mai mare recunoştinţă de ajutoarele însemnate aduse prin mijlocirea lui Take Ionescu pentru susţinerea şcoalelor confesionale în anii 1890 atât ale mitropoliei noastre ortodoxe, cât şi ale mitropoliei dela Blaj, — tot asemenea al lui este şi meritul pentru obţinerea rentei pe seama institutelor noastre culturale din Braşov.

*

Academ'a Română, în şedinţa sa de Vineri, prin graiul preşedintelui său, dl Onciul, a adus memoriei lui Take Ionescu următorul omagiu:

România cu tot neamul românesc plânge pe un ilustru cetăţean şi om de stat al său, mult regretatul Take Ionescu, încetat din viaţă la Roma, tocmai când convalescenţa în urma unei grele boale ne dădea cele mai bune speranţe de completă restabilire. Academia Română, părtaşă la toate evenimentele ce ating interesele ţării şi neamului, ia parte cu cele mai vii sentimente, la jalea naţională pentru ilustrul dispărut, care a fost unul dintre cei mai însemnaţi oameni ai României contemporane. Operile lui Take Ionescu au strălucit ca om politic, ca publicist, ca orator, ca ministru în mai multe rânduri, de la 1891, până în Ianuarie trecut, când şi-a încheiat cariera politică, ca preşedinte al consiliului, după ce a ilustrat ministerele cultelor, finanţelor, al internelor şi al afacerilor străine. Opera lui ca om de stat este şi rămâne una dintre cele mai remarcabile în istoria României. Contemporanii au judecat-o mai mult sau mai puţin în părtinire, unii ca amici, alţii ca adversari politici.

Dreapta ei apreţiere rămâne rezervată viitorului, când ea va putea fi văzută mai bine în perspectiva istoriei. De aici înainte Take Ionescu nu mai aparţine nici unui partid: el aparţine ţării şi istoriei. De aceea şi amicii, şi adversarii politici se unesc astăzi în unanimă apreţiere, a marilor sale merite pentru ţară şi neam, în unanima admiraţie a marelui său talent, în unanima jale pentru marele dispărut, apreţiere, admiraţie şi jale la care se asociază şi străinătatea care vede în dispariţia lui o mare pierdere, nu numai pentru România, dar şi pentru toată Europa.

Meritele ilustrului defunct pentru cultura naţională, mai ales ca ministru al cultelor şi instrucţiunii publice în două rânduri, prin viul interes ce a avut totdeauna pentru cultura românilor de sub stăpânirea străină, cărora le-a dat sprijinul său puternic oricând şi oriunde, aceste merite îi asigură o neuitată recunoştinţă.

*

Rămăşiţele pământeşti ale defunctului se aduc la Bucureşti. Vagonul mortuar va sosi în gara de Nord Miercuri la ora 5 d. a. De acolo corpul defunctului se va transporta şi aşeza pe catafalc la Ateneu. Inmormântarea se va săvârşi Vineri, în 30 Iunie, în cimitirul Bellu, cu funeralii naţionale.

Sfântul Sinod

In şedinţele de Marţi şi Miercuri s'au aprobat mai multe rapoarte de natură administrativă.

S'a luat hotărârea, în şedinţa de Miercuri, să se ceară sinodului grec, ca mănăstirea Sotalmos şi schitul Prodrom din sf. Munte Atos să fie atribuite bisericii ortodoxe române, prima fiind zidită de voevodul Mircea cel Mare, ear schitul fiind locuit mai ales de călugări români.

In şedinţa de Joi s'a propus şi s'a admis ca în comisiunea constituţională parlamentară, pentru întocmirea constituţiei, să fie reprezentat şi sf. Sinod.

S'a continuat discuţia pe articole a statutelor Institutului biblic al bisericii ortodoxe române.

In şedinţa de Vineri s'a votat protestul cu privire la prigonirile bisericii ortodoxe şi clerului din Rusia şi Turcia. Protestul este următorul:

Cu inima străbătută de fiorii durerii privim chinurile fără seamăn prin care trece Sf. biserică ortodoxă a Rusiei, precum şi creştinii din Asia Mică. Ca în vremea stăpânirii păgâne, ea trebuie să vadă curgând sângele nevinovat al celor mai buni fii ai ei, fraţi ai credinţei noastre, care nu vor să lase fără apărare sfintele locaşuri ale Domnului.

Dar ei strigă, cer dreptate şi apărare, şi strigătul lor răsună dureros în sufletul nostru. Sânt fraţii cari pătimesc pentru credinţa lor, într'o biserică soră cu noi în Isus Hristos, şi nu putem privi cu nepăsare apărarea lor vitejească cu arma duhului şi pe mucenicii cari cad pe câmpul de apărare a credinţei creştineşti.

Sf. sinod al bisericii ortodoxe româneşti, împreună cu consistorul superior bisericesc, ca organe reprezentative ale ei, vin prin aceasta să exprime toată simpatia lor Inaltului patriarh al sfintei biserici ortodoxe surori, şi tuturor arhipăstorilor, păstorilor şi vitejilor apărători ai credinţei ortodoxe răsăritene, al căror zbucium şi durere îl privesc cu inima în freamăt şi a căror durere o însoţesc cu lacrimile lor. Ele nu se îndoesc de biruinţa bisericii lui Hristos şi în această vreme de grea încercare, ţiindcă, după cum a spus un mare scriitor creştin, sângele mucenicilor este sămânţa creştinismului, şi pentru că după cuvântul apostolului Pavel se cuvine lui Hristos a împărăţi până ce va pune pe toţi vrăjmaşii sub picioarele sale. (1 Corinteni 15, 25).

Dar până atunci, până ce va trece vremea încercării, nu putem decât să strigăm durerea noastră în faţa întregii lumi civilizate, să protestăm şi să cerem din partea celor în stare şi în drept să o facă, să le vină în ajutor, Sf-lui Patriarh rus şi tuturor fraţilor ortodoxi în suferinţă, cari nu au altă armă decât focul credinţei lor şi cari se sbat în cumplite şi amare dureri.

Dumnezeu să sprijinească inima lor şi să-i învrednicească de izbândire peste tot vrăjmaşul şi protivnicul.

In ultima şedinţă, ţinută Sâmbătă, s'au luat în discuţie memoriile prezentate de I. P. S. Sa Mitropolitul primat şi P. S. Sa episcopul Vartolomeu al Râmnicului, cu privire la textul ce va fi introdus în noua constituţie, cu privire la cultele din România întregită.

Sf. Sinod a ales o comisiune compusă din Mitropolitul primat, episcopul Vartolomeu şi Nicolae al Clujului, care să redacteze, orientându-se după cele două memorii, textul ce va trebui să fie întrodus în constituţie.

Dl Dr. C. Angelescu, ministrul instrucţiunii, în lipsa ministrului cultelor, a citit apoi mesajul regal de închidere a sesiunii de primăvară a sf. Sinod.

Vizitaţia canonică

a P. S. Sale episcopului Nicolae al Clujului în Munţii apuseni

(Fine)

Intre Buciumani

Vineri dim. pornim cu cinci trăsuri însoţiţi de dnii Dr. C. David adv., Nic. Ciura primarul Abrudului, Ion Micu dir. şcoalei, prot. P. Popovici şi alţi fruntaşi din Abrud spre Bucium.

In *B.-Izbita* ne aşteaptă păr. adm., Ioan Anca cu poporul. Intrăm în biserica curată şi luminoasă şi deşi poporul era în număr mic P. S. Sa cuvintează şi îl stropeşte cu apă sfinţită.

In marginea satului ne aşteaptă un banderiu de călăreţi, care ne călăuzeşte spre *Bucium-Poeni*, cea mai frumoasă din comunele Buciumului. Un popor de o frumseţe şi vigoare rară ne aşteaptă. Poiana din faţa bisericii împodobită de jur împrejur cu verdeaţă şi brad cu ghirlande de flori şi arcuri de triumf e plină de lume. Păr. Traian Tomuş ne întimpină în numele credincioşilor săi.

La un altar improvizat din frunză verde în lumina soarelui cald de vară P. S. Sa săvârşeşte sfinţirea apei, stropeşte poporul, iar pe urmă în procesiune intrăm în biserică, unde după un scurt serviciu divin şi o rugăciune pentru morţi, P. S. Sa vorbeşte poporului reamintind zilele glorioase ale acestor plaiuri, pline de atâtea învăţăminte pentru noi.

Seara întorcându-ne la Abrud vizităm spitalul de sub conducerea dlui Dr. A. Borza, una din aşezămintele cele mai umane ale oraşului.

In Roşia

Sâmbătă dim. însoţiţi de aceiaşi fruntaşi ai Abrudului pornim spre Roşia. Dealurile pleşuve, valea Roşiei scormonită de sapele băieşilor şi «şteampurile» din marginea drumului ne vorbesc despre munca neobosită a poporului de a smulge pământului bogăţia preţioasă a aurului. In Roşia ne întimpină popor mult, cu toate autorităţile în frunte cu adm. par. Ion David din Vârtop. In curtea bisericii frumos împodobită servesc sfinţirea apei la care răs-

---

rea acestor mari enigme de viaţă : Cine sânt Eu? Ce rost are această lume? Cine e de-asupra mea; care sânt legile vieţii morale; Cum am să mă port cu deaproapele meu, şi cu mine însumi; care e soartea şi menirea noastră? Resolvirea acestor probleme o a lăsat în sarcina noastră, în grija noastră, să le cercetăm sub influinţa lui răbdătoare, povăţuitoare şi inspiratoare. Biblia este răbojul experimentelor omeneşti în domeniul spiritual, o istorie a descrierii conştiinţei de Dumnezeu şi a vieţii divine în sufletul omenesc. Biblia conţine istoria aspiraţiunilor spirituale, vedenia tulbure a adevărului, a fragmentelor de cunoştinţă, a poticnirilor, a luptelor împotriva greşelii altora sau împotriva propriilor prejudiţii.

Celce priveşte astfel Biblia, nu se sinchiseşte mult când dă peste greşeli; ci se aşteaptă că va da peste ele. Acestea nu micşorează valoarea Bibliei. N'are importanţă pentru el că lumea n'a fost creată în şase zile, că n'a fost potopul universal; că Avram a înţeles greşit glasul conştiinţei când a fost chemat să consacre lui Dumnezeu pe singurul fiu şi această chemare o a interpretat ca o poruncă de a-l jertfi pe rug.

Biblia e pentru dânsul o colecţie de literatură conţinând în măsură prevalentă desvoltarea conştiinţei de Dumnezeu în sufletul omenesc, interpretată de cei mai aleşi reprezentanţi religioşi ai unui popor, care s'a preocupat în mod special de religie. Descrierile naturii cuprinse în Biblie din punct de vedere strict ştiinţific nu sânt acurate; dar ele s'au alcătuit de bărbaţi cari vedeau şi simţeau pe Dumnezeu în natură şi o au interpretat ca nişte tălmăcitori ai lui Dumnezeu. Wordsworth poetul, iar un *Huxley agnosticul*, e mai aproape de scriitorii evrei despre natură. Istoriografii evrei n'au mânecat ca istoriografii de azi în alcătuirea istoriei naţionale. Ei greşesc adeseori în amănunte; dar istoriografii biblici sânt proroci cari au văzut şi au arătat ce a făcut Dumnezeu în viaţa poporului pentru mântuirea lui. Legiuitorii au enunţat unele principii de valoare eternă, dar şi astfel de precepte cari de mult s'au uitat şi şi-au perdut actualitatea, pentru că poporul în acel moment nu era pregătit să înţeleagă ceva mai potrivit, însă se năzuiau să interpreteze şi să aplice la viaţa neamului lor principiile eterne amăsurat vremii şi putinţei de apercepţie a poporului. Compoziţii de imaginaţie biblice, în Testamentul vechi, romanţa istorică, şi în Testamentul nou parabolele, nu sânt naraţiuni de distracţie, ori pentru amuzare, ci ca să elucideze un anume principiu, sau să inspire viaţa. Valoarea Bibliei nu consistă în acurateţa literală a teselor ştiinţifice istorice, sau de drept, ci în spiritul ei. Şi acest spirit este cu atât mai valoros pentru noi cu cât şi autorii biblici erau şi ei oameni, stăpâniţi de aceleaş pasiuni ca şi noi, învăluiţi de aceleaşi nedumeriri şi pedeci ca şi noi în raportul lor cu Dumnezeu şi al adevărurilor divine.»

Spiritul lui Dumnezeu care se sălăşlueşte în Biblie nu e îngrădit numai în istoria poporului evreesc, ci în istoria naţională a tuturor popoarelor, care caută să realizeze un ideal vrednic. Nu e limitat numai la poeţii evreeşti, ci se manifestă în întreaga literatura universală. Nu grăeşte numai într'o singură limbă sacră, ci toate limbile pot deveni sacre, când neamurile pământului întreg ar duce o viaţă călăuzită de ideal, şi acesta se foloseşte de grai omenesc pentru a fi propagat şi interpretat oamenilor.

Tr. Scorobeţ.

punsurile le dă corul băeşilor. P. S. Sa stropeşte poporul, ear pe urmă cu procesiune întrăm în biserică, unde P. S. Sa după un scurt serviciu divin vorbeşte poporului despre muncă şi cinste, dragostea de jertfă pentru binele bisericii şi a neamului. S'au ţinut apoi recepţiile la care s'au prezentat pretura plasei cu primpr. Dr. Vesa, inginerii băilor, funcţionarii, primăria şi delegaţii băeşilor.

După banchetul copios, dat de intelectualii din Roşia, la 4 ore plecăm spre Câmpeni. In cale poposim o oră în parohia noastră fruntaşă *Cărpiniş*. O biserică nouă, de rară frumseţă şi curată, ne cheamă la închinare. Ne întimpină adm. par. Dumitru Goia şi în procesiune cu cântece religioase întrâm în biserica ce se umple de lume. Se sfinţeşte apa, P. S. Sa stropeşte biserica, o unge cu sf. mir, stropeşte apoi poporul şi la urmă vorbeşte poporului despre gloria trecutului, dragostea de limbă şi lege, prezentându-le ca pildă vie pe eroul Cloşca, fiu al acestei comune.

In Câmpeni

In pragul amurgului serii ajungem la podul Regele Ferdinand, care desparte judeţul Alba de al Turdei. La mijlocul podului o poartă triumfală, toată suflarea ne aşteaptă. Protopopul Iosif Gomboş, cu 6 preoţi îmbrăcaţi în odăjdii, ne întimpină cu cuvinte pline de dragoste şi devotament. P. S. Sa răspunde adânc emoţionat de splendida primire. Petrecut apoi de întreaga asistenţă descindem la casa protopopească din centrul oraşului.

Duminecă dim. P. S. Sa serveşte liturgie solemnă asistat de 12 preoţi. La urmă ţine cuvântare poporului care soarbe cu sete cuvintele calde, respicate şi luminoase ale P. S. Sale. In curtea bisericii se serveşte o scurtă rugăciune pentru reposaţi. Toate răspunsurile liturgice şi funebrale au fost executate de corul intelectualilor, condus de dl G. Orlea.

La recepţii în sala primăriei se prezintă preoţimea în frunte cu prot. Iosif Gomboş, primăria cu primarul G. Corcheş, bis. rom. cat. cu preotul Mindszenti, bis. gr. cat., judecătoria, magistraţii, corpul didactic, comitetul parohial şi delegaţia poporului. După banchetul festiv la care au luat parte toţi intelectualii din Câmpeni şi mulţi din Abrud, P. S. Sa face vizitele de rigoare.

Spre Vidra

Luni dim. pornim cu şease trăsuri însoţiţi de dnii Dr. Zos. Chirtop, Dr. Remus Furdui, Dr. Remus Paşca, Dr. G. Morcan, Ing. Zeic, primpret. Motora, Dr. Macavei medic şi I. Bologa spre Vidra.

Primul popas îl facem în *Ponorel* unde ne aşteaptă păr. Ion Gligor cu poporul. Intrând în biserică P. S. Sa stropeşte biserica cu apă sfinţită, o unge cu sf. mir, stropeşte poporul şi ţine cuvântare. Timp de o oră se întreţine cu poporul.

Tot asemenea petrecem o oră în *Vidra-de-ios*, unde ne întimpină păr. Traian Banciu, P. S. Sa ţine o cuvântare poporului în biserica foarte veche şi cu o pictură tot atât de veche bine conservată şi remarcabilă din punct de vedere al artei bisericeşti.

In *Vidra-de-mijloc* poposim mai mult. E adunat popor mult în frunte cu preotul Grigorie Nicola. Şi aici P. S. Sa serveşte parastas pentru eroii răposaţi în răsboi, ceteşte rugăciunea de deslegare, ear la urmă ţine cuvântare poporului.

După o masă copioasă, servită de dna preoteasă Nicola, pornim mai departe *la casa lui Iancu*. Cu sfială şi veneraţie întrăm în casa celui mai mare erou al neamului nostru. P. S. Sa serveşte parastas pentru sufletul eroului, sfinţeşte apa şi stropeşte casa şi pe cei asistenţi, ear la urmă rosteşte o cuvântare înduioşetoare care stoarce lacrimi din ochii tuturora. In preajma casei lui Iancu, în bubuitul treascurilor şi sunetul lugubru al tulnicelor, ne întruchipăm pe o clipă zilele de dureroasă glorie ale vremurilor lui Iancu.

Cu sufletele înviorate de atmosfera sfântă a lăcaşului lui Iancu, întrăm în *Vidra-de-sus* unde mulţimea credincioşilor noştri ne întimpine cu urale. In fruntea tuturora veteranul moşneag păr. Gomboş, care a asistat la înmormântarea lui Iancu şi amintirea lui îi frânge şi astăzi picuri de lacrimi printre genele cărunte. Şi aci săvârşim un scurt serviciu divin, parastas pentru morţi, deslegare, ear la urmă P. S. Sa în cuvântarea sa revocă memoria lui Iancu, şi îndeamnă oamenii ca pilda vieţii eroului să-i călăuzească şi pe ei pe calea binelui şi a jertfei pentru neamul şi legea românească.

După o zi petrecută în accente sufleteşti înălţătoare, coborâm ear la Câmpeni pentru ca a doua zi să pornim spre plaiul lui Horia.

La Albac

Marţi dim., însoţiţi de intelectuali din Câmpeni, pornim pe valea Arieşului mic. In *Secătura* la despicătura munţilor ne întimpină poporul cu preoţii Gheorghe Scrob sen. şi jun. Intrăm în biserica spaţioasă şi curată, după sfinţirea apei P. S. Sa stropeşte biserica şi o unge cu sf. mir şi ţine cuvântare poporului.

După o călătorie de două ore printre pădurile de brad ajungem în *Albac*. Munţii se cutremură de urletul treascurilor, ce se îmbină cu sunetul jalnic al tulnicelor.

Clopotele bisericii vestesc poporului adunat în număr de peste două mii de credincioşi pe părintele sufletesc. Opt preoţi în ornate, în frunte cu păr. Ion Todea sen., ne întimpină. Intrând în biserică se serveşte sf. liturgie, P. S. Sa sfinţeşte biserica, ridică apoi parastas pentru eroul Horia şi la urmă predică poporului făcând o icoană vie a jertfelor poporului lui Horia pentru idealul naţional, care erou îmbie atâtea învăţăminte luminoase şi pentru noi. Dă sfaturi practice pentru viaţa de toate zilele căutând să cimenteze şi mai mult în sufletul poporului alipirea de biserica străbună şi dragoste de neam.

La masa bogată, oferită de păr. Ion Todea jun., între multele cuvântări însufleţite s'a remarcat iniţiativa P. S. Sale pentru a ridica un *monument lui Horea* în această comună, care să fie loc de pelegrinaj sfânt pentru poporul nostru de pretutindenea. P. S. Sa pune baza unui fond spre acest scop, dăruind suma de 1000 lei şi însărcinează pe prot. Iosif Gomboş ca să alcătuiască un comitet în Câmpeni pentru realizarea acestei idei.—

In sfârşit, după ce P. S. Sa şi-a terminat această vizitaţie în mijlocul credincioşilor noştri din munţi, drept îndreptând cuvântul adevărului evangeliei, s'a întors Miercuri dim. în pace şi sănătos la reşedinţă.

Cor.

La sate!

Fără îndoială, cea mai frumoasă chemare a cărturarilor noştri, în zilele acestea, este de a ieşi în mijlocul poporului. Este chiar o datorinţă a noastră de a veni în cât mai deasă atingere cu poporul dela sate, ca să-i cunoaştem toate lipsurile, toate nevoile şi să-l îndrumăm pe calea luminii şi a propăşirii.

Membrii secţiilor ştiinţifice ai Asociaţiunii, locuitori în Sibiu, dnii: Virgil Bontescu, prof. D. Comşa, secr. I. Georgescu, Dr. Iancu, Nicolae şi H. Petra-Petrescu, Dr. L. Popovici, R. Simu, Dr. N. Vecerdea, însoţiţi şi de alţi cărturari, au făcut într'un autocamion în Duminecile dela 15 şi 29 Mai v., două excursii prin satele din jur. Una în comunele: Şura-mare, Ohaba, Slimnic, Ruşi, Şeica. A doua în comunele: Şura-mică, Ocna, Alămor şi Armeni.

Subiectele despre care s'a vorbit în singuraticele comune au fost diferite. După trebuinţele localnice: Apărarea sănătăţii, bănci poporale, cooperative sau tovărăşii, sfaturi economice, meşteşugurile, şcoala şi cartea ş. a.

In toate satele, excursioniştii am fost primiţi cu inimile deschise, poporul ne-a ascultat cu mare băgare de seamă şi cu multă dragoste. Am fost rugaţi să-i mai cercetăm.

Scriitorul acestor rânduri s'a nimerit a rămânea într'o comună cu 140 familii româneşti, şi aproape cam atâtea săseşti. Fără şcoală corespunzătoare. Mare parte din ţărani se plângeau, că n'au pământ destul. Spuneau că consătenii lor, fiind mai dibaci, şi ajutaţi şi de împrejurări, le-au făcut mare nedreptate la comasare. Românii s'au ales cu locurile cele mai slabe. Aceasta şi din vina lor, căci n'au ascultat de sfaturile preotului.

Românii n'au aici nici o tovărăşie şi abia doi meşteşugari. Spuneau că ei nu pot face nici o tovărăşie. Una că nu se pot înţelege, alta că cei mai mulţi sânt săraci. După ce li s'a vorbit însă de însemnătatea şcoalei, despre folosul tovarăşiilor, despre foloasele meseriilor, oamenii au început a se încălzi, — şi s'au declarat gata a subscrie numai decât pentru o tovărăşie de consum.

In a doua ceată, cu prof. Comşa şi Petrescu, am fost în Alămor, comună fruntaşă de 400 familii, dintre care vre-o 40 maghiare. Oameni cu stare bună, sănătoşi, sdraveni şi muncitori. Ortodocşi şi greco-catolici. Cu două biserici şi două şcoale. Preotul ortodox, păr. Alămoreanu, la locul său. Tată de familie model. Cu 9 copii, toţi cu creştere aleasă. Bun sfătuitor şi ascultat de popor. Preot gr.-cat. lipseşte. Băeţi de şcoală peste 300. Lipsă de învăţători.

Oamenii ne-au ascultat cu multă dragoste. Biserica a fost plină de popor. Aici am pus temelie pentru o bibliotecă cu cărţi dela Asociaţiune, ceeace le-a pricinuit mare bucurie. Păcat că pentru scurţimea timpului n'am putut sta mai mult de vorbă cu poporul. Intrând la un gospodar, am văzut curte curată, grajduri şi celelalte în regulă, — dar în casa dinspre stradă, slănina acăţată în mijlocul casei. Nu-i vorbă, vederea ei îţi stârnea poftă de gustare, căci era bine păstrată.

La reîntoarcere toţi excursioniştii am fost mulţumiţi de însufleţirea şi bucuria, cu care am fost primiţi pretutindenea. Toţi am fost de acord că întâlnirile cu poporul sânt necesare şi că sfaturile ce i se dau, au influinţă dintre cele mai binefăcătoare asupra lui. Apostolia Asociaţiunii se resfrânge ca o binecuvântare cerească.

Moşul.

Modificarea constituţiei

— Lucrări pregătitoare —

Comisiunea constituţională, aleasă de cameră şi senat, s'a întrunit zilele acestea la senat, fiind de faţă şi membrii guvernului.

S'a ales o delegaţie însărcinată să alcătuească un anteproect de constituţie. S'au format apoi zece subcomisiuni, care să studieze şi să adune materialul necesar pentru următoarele chestiuni:

1. Stat, teritoriu, naţionalitate, extrădare, minorităţi.
2. Drepturile persoanelor, libertatea individuală, egalitatea de drept şi de fapt.
3. Dreptul de proprietate, monopolurile de stat, judeţ şi comună.
4. Libertatea de asociaţie, a întrunirilor şi presei.
5. Libertatea conştiinţei, libertatea cultului, raportul dintre stat şi biserică.
6. Invăţământul.
7. Puterile statului şi raporturile lor. Principii generale.
8. Puterea executivă, descentralizarea, armata.
9. Puterea judecătorească.
10. Finanţe, impozite, buget.

Ştirile zilei

Predică în catedrală. Dumineca trecută a ţinut în catedrala noastră o frumoasă predică părintele Pompei *Moruşca*.

Reducerea taxelor poştale. Taxele poştale se schimbă dela 1 Iulie 1922. Scrisori simple, loco sau în ţară, până la 20 grame, 1 leu; cărţile poştale au rămas tot 50 bani; imprimatele de fiecare 50 gr. 25 bani (în loc de 50 bani); cărţi didactice şi literare, cataloage şi imprimate de editură şi librărie, până la 2 kgr. de fiecare 50 gr. 5 bani, (în loc de 50 bani).

Pentru inundaţi. Consiliul de miniştri a luat Vineri în discuţie modalitatea de a veni în ajutorul locuitorilor din ţinutul Ardealului şi Năsăudului, unde inundaţiile au făcut cele mai mari pagube. Miniştrii, dnii Ion I. C. Brătianu, generalii Văitoianu, Mărdarescu şi Moşoiu, şi I. Nistor, au vizitat localităţile acestea şi au împărţit ajutoarea celor păgubiţi. Marţi, în 27 l. c. miniştrii se întorc la Bucureşti.

Din fericirile dela Moscova. Un ziar francez reproduce lista de bucate a restaurantului «Empire» din Moscova. Resultă din listă, că două persoane care ar consuma: o supă, peşte, friptură, desert, un litru de vin şi o cafea, ar trebui să plătească 30 milioane de ruble. Raiul pe pământul rusesc!

Congresul profesorilor de geografie s'a ţinut în 26 şi 27 Iunie a. c. la Braşov. Cu acest prilej s'a dat şi un festival artistic, cu bogată programă, terminată cu icoana dela ţară «La Şezătoare», muzica de T. Brediceanu. In rolurile principale au jucat dnele R. Mărcuş, Moga-Dima, Popescu şi Bălănescu, dnii I. Crişan, R. Ardelean şi G. Popescu. Corul impozant s'a alcătuit din dame şi domni ai societăţii braşovene.

Ştire literară. Cea mai activă dintre scriitoarele române de astăzi, dna *Constanţa Hodoş*, dă publicităţii un nou volum de povestiri, a căror citire are darul de-a ne lăsa şi de astă dată adânc impresionaţi. Volumul conţine patru admirabile povestiri, ear la sfârşit o pagină de cugetări.

Lucrările acestea ale dnei C. Hodoş, scrise în ţara sa de naştere, ne arată persoane adevărate, scene poetice, viaţa din vremea războiului, fără declamaţii patriotice, cu figuri bine redate înlăturându-se pretutindenea amănuntele de prisos. Toate sânt frumos şi uşor povestite.

Volumul poartă titlul primei povestiri: *Lilica iubeşte*, are 160 pagini şi costă 12 Lei. De vânzare în toate librăriile. Depozit general la autoară în: Sibiu, strada Alecsandri (Şcoalei 3).

Petrecerea de vară a meseriaşilor noştri din Sibiu s'a ţinut Duminecă în 25 l. c. favorizată de timp bun. Membrii reuniunii în număr mare şi ordine exemplară au plecat dela localul societăţii la ora 8 şi jumătate în frunte cu drapele şi muzica militară a Reg. 90 Inft. Ajunşi în Dumbrava oraşului, până la ora 2 d. a. şi-au petrecut cu jocuri distractive, ear la ora 2 s'a început dansul cu multă voe bună, care a durat până la ora 8, când impozantul cortegiu s'a pus în mişcare către oraş, în aceeaş ordine ca şi la plecare. Cu plăcere am observat că la şirul meseriaşilor s'a ataşat şi personalul Casei regionale şi cercuale a ocrotirilor sociale din Sibiu, în frunte cu directorii Dr. V. Mărginean şi A. Bălăban. Atât la mergerea în Dumbravă, cât şi la întoarcere cortegiul, ajuns în Piaţa Ferdinand I, a ascultat cu capetele descoperite şi steagurile plecate Imnul regal. Meseriaşii se pot mândri de felul cum se ştiu manifesta şi de succesul ce l-au avut, sprijiniţi fiind de aproape toţi intelectualii din Sibiu, cari de asemenea şi-au petrecut bine în mijlocul meseriaşilor.

Nr. 375/922 (109) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl III a **Veneţia de sus** în protopresbiteratul Făgăraşului se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare a se presenta în comună spre a face cunoştinţă poporu lui.

Făgăraş la 8/VI1922

Oficiul protopresbiteral român ortodox al tractului Făgăraş în înţelegere cu comitetul parohial

Nicolae Borzea
protopop

Nr. 125/922 (108) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din nou înfiinţata parohie de cl. III-a **Petrila «Regele Ferdinand»**, în protopresbiteratul Haţegului, se publică concurs cu tormin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile instruite cu documentele necesare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul arătat şi a se presenta în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Haţeg, la 26 Mai 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tract. Haţeg în coînţelegere cu comitetul parohial.

Dr. C. Popescu,
protopop.

Nr. 176/1922 protop. (112) 1—3

Concurs repeţit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. III **Blăşel**, protopopiatul Mediaşului, în urma ven. ordin consistorial dto 14 Decemvrie 1921 Nr. 10271 Bis. se escrie nou concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, iar concurenţii cu prealabila înconştiinţare se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbatoare în biserică, spre a cânta, cuvânta, respective celebra.

Mediaş, la 2 Iunie 1922.

Oficiul protopopesc ort. rom. al tractului Mediaşului, în înţelegere cu comitetul parohial.

Romul Mircea,
protopop.

Nr 154/922. (113) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II. **Ţintari**, prot. Braşovului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela cea dintâi publicare în «Telegraful Român».

Venitele sânt cele fasionate în coala B. pentru dotaţia dela stat.

Concurenţii au să-şi înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, în terminul statorit, subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi să se prezenteze cu observarea dispoziţiilor Regulamentului pentru parohii, înainte de alegere, poporului în biserică spre a celebra, respective a cânta şi cuvânta.

Oficiul protopresbiteral al Braşovului în înţelegere cu Comitetul parohial respectiv.

Braşov, în 11 Mai nou 1922.

Ioan Hamsea
protopop adminstr.

Academia Agricolă, Cluj

Publicaţiune

— Locuri de bursieri —

Se aduce la cunoştinţa generală că în ziua de 16 Octomvrie 1922 ora 8 a. m. la Academia Agricolă din Cluj se ţine concurs pentru ocuparea a 30 locuri de bursieri. Materiile din care se va examina: ştiinţele naturale, matematica şi ştiinţele fizico-chimice, după programul liceului. Inscrierile se primesc până în seara zilei de 15 Octomvrie, cererile, pentru a putea fi înregistrate, trebue provăzute cu timbrul legal. La cererea de inscriere adresată direcţiunii se va anexa: *a*) actul de naştere; *b*) certificatul de absolvire a liceului sau titlul echivalent, conf. art. 2 din regulament; *c*) dovada dela primărie. că studentul nu poate fi întreţinut în şcoală de familie; *d*) dovadă că este cetăţean român. In cerere trebue să se arate lămurit, că petiţionarul doreşte obţinerea unui loc de bursier.

Scopul Academiei Agricole este de a forma: 1. cercetători în diferitele ramuri ale ştiinţelor agricole; 2. profesori pentru învăţământul agricol; 3. funcţionari superiori pentru administraţiile publice cu caracter agronomic, şi 4. conducători de exploataţiune agricolă.

Pentru a putea fi admişi în Academia Agricolă Cluj, candidaţii trebue să aibe diploma de absolvire a cursului superior de liceu sau un titlu echivalent, pe baza căruia se pot inscrie valabil la Universitate. Invăţământul durează patru ani.

Solvenţii se primesc fără concurs şi se întreţin in căminul studenţilor, în limita locurilor disponibile. Intreţinerea completă în cămin variază până la 360 lei lunar. Cererile timbrate şi înzestrate cu: *a*) actul de naştere, *b*) certificatul de absolvire şi *c*) dovada cetăţăniei, în original sau în copii traduse în româneşte şi legalizate, se vor înainta Direcţiunii până in seara zilei de 15 Octomvrie cel mai târziu. Absolvenţii Academiei Agricole obţin titlul de inginer agricol şi vor fi primiţi in corpul agronomic.

Regulamentul se poate vedea în Monitorul Oficial Nr. 132 din 15 Septemvrie 1921.

Direcţiunea.

In comuna **Merghindeal** Nr. 28, 150 şi 153 se află **de vânzare** (116) 2—2

5 Tauri de bivol

cu preţuri moderate

Mersul trenurilor în Sibiu

I. Plecare: 1. Spre Copşa: 2·30, 18·50.
2. Spre Vinţ: 4·05, 18·35.
3. Spre Râul-Vadului, Peatra-Olt, Bucureşti: 2·45, 13·35, 18·45 (accelerat).
4. Spre Făgăraş: 7·20, 15·59.
5. Spre Cisnădie: 5, 9·30, 15.
6. Spre Agnita, Sighişoara: 7·31, 17·45.

II. Sosire: 1. Dela Copşa: 1·13, 11·20.
2. Dela Vinţ: 10·20, 17·04.
3. Dela Râu-Vadului, Peatra Olt, Bucureşti: 1·50, 12·30 (accelerat), 16·25.
4. Dela Făgăraş: 8·30, 13·59.
5. Dela Cisnădie: 7, 11·35, 18·18.
6. Dela Sighişoara: 8·50, 17.

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află **de vânzare** următoarele

Tipărituri

Pentru şcoalele secundare:

Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee şi civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exibite.
Tipărituri pentru bugetele şcolare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor şcolare.
Bilet de informaţie la insinuări pt. fiecare elev
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru şcoalele primare:

Registre pentru absenţii şi clasificaţii.
Matricole şcolare.

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,
profesor universitar şi membru al Acad. române

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare

Părţi alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dlui **Ioan Meţianu,** arhiepiscop şi mitropolit.

Preţul legat 30 Lei plus porto postal 5 Lei.

Cum se vindecă Reumatismu şi Gutta

este o broşură foarte interesantă şi instructivă. Acolo veţi găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de şeale, durerilè de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum şi modul lor de vindecare. Această broşurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereţi chiar astăzi această broşurică, prin o cartă postală adresată la

FARMACIA VOREL din Piatra-N.
Moldova

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 17/30 Iunie 1922 Nr. 47

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Cartea care cucerește lumea

In ultimul congres anual al «Societății Britanice» pentru răspândirea Bibliei s'a făcut îmbucurătoarea constatare, că sf. Scriptură e tradusă până acum în nu mai puțin decât 550 de limbi, dintre cari 100 cad pe restimpul ultimilor opt ani.

Faptul e destul de important ca să ne justifice câteva reflexii asupra lui. Căci nu e vorba numai de evidenta hărnicie a unei societăți care ține să-și îndeplinească chemarea cu o așa de sistematică râvnă, ci e vorba mai ales de perspectivele creștinismului de a ajunge în realitate religiune universală.

Dacă aceste traduceri s'ar face numai pentru a fi depozitate în rafturile bibliotecilor din Orient, ori pentru a forma obiectul unor cercetări de natură pur științifică, cititorul ar avea tot dreptul să treacă peste această știre, ca peste o simplă curiozitate a zilei. Insă lucrul stă cu totul altfel: sf. Scriptură se traduce pentru a fi pusă la îndemâna tuturor celorce caută un drum spre Dumnezeu.

Răspândirea Bibliei se face prin nenumăratele misiuni, cari lucrează cu devotament apostolic la evanghelizarea neamurilor păgâne.

Un foarte larg și primitor câmp de activitate găsesc aceste misiuni în India și China. Mai ales în India. Budhismul nu e o religie propriu zisă; de aceea nici nu are puterea de viață, trăinicia unei adevărate religii. El e mai mult o filosofie; și încă o filosofie străbătută de cel mai profund pesimism. Ea însemnează «crepusculul unei culturi îmbătrânite» (Chamberlain). Budhistul trăiește pentru a — murî. Evanghelia lui Isus dimpotrivă e chintesență, sete de viață. Creștinul trăește pentru a trăi și după moarte — viață eternă!

Dar nici poporul indic, al cărui suflet e vaccinat deja cu serul culturii apusene, nu mai doarme în brațele tradiționalismului său cvietist. Ori cel puțin nu în măsura în care ne-am obișnuit să credem. Dovadă recentele mișcări de emancipare politică. Acest nou curent de viață are darul de a creia în Indii o atmosferă favorabilă pentru încetățenirea tot mai temeinică a evangheliei creștine, care e în stare să dea credinciosului — și în împrejurările create de cultura modernă — adevăratul sprijin sufletesc.

Profeția Mântuitorului implică mai presus de toate un ideal de viață în lumea *aceasta*. Numai veșnica strădanie spre acest ideal duce la împărăția lui Dumnezeu, care nu este din lumea aceasta. Ba, mai mult: creștinul veacului nostru însăși vieții eterne îi dă un înțeles dinamic — calitativ, nu cantitativ, intensiv nu extensiv: — O concepe în senzul unui ideal de viață *dincoace*, prin credința numai în viața de *dincolo*. In aparență e o intervertire arbitrară a problemei religioase. In fond însă nu e decât acelaș principiu creștin — văzut prin prisma poate prea realistă a culturiimoderne.

Ear pătura de sus a Indiilor trăește în atmosfera acestei culturi. De aceea creștinismul nu numai că-i e accesibil, ci îi devine tot mai mult o necesitate.

E semnificativă declarația ce a făcut-o un înalt slujbaș indigen unui profesor francez dela o școală inferioară din India:

«De două lucruri sânt sigur: că eu voi murî în credința părinților mei, dar că *nepotul meu se va naște creștin*; numai fiul meu nu știu ce va face».

Nici chinezii nu sânt așa de... chinezi cum se crede de obicei. Cultura europeană le surpă tot mai mult zidurile sufletești care i-au făcut până acum așa de refractari față de orce inovație culturală.

Pentru a arunca o lumină asupra noilor orientări culturale din împărăția îndepărtatului orient, e destul să amintim faptul că unul dintre cei mai mari cugetători ai zilelor noastre, R. Eucken, a cărui filozofie e străbătută de duhul celui mai profund idealism creștinesc, e mai cunoscut și mai citit în China decât ori unde.

Constatări similare am putea face și cu privire la atmosfera culturală din alte părți ale pământului nostru.

Firește, evanghelizarea neamurilor păgâne nu va fi opera quasi-mecanică, minunată, a unei zile, poate nici a câtorva veacuri.

Că ori mai curând, ori mai târziu se va realiza însă, — avem destule motive s'o credem. *Nec.*

FOIȘOARA

† Dr. Ion Sârbu

de Prof. I. Lupaș

La vârsta de 57 ani s'a stins în Rudăria, — satul său natal — părintele dr. I. Sârbu, unul dintre cei mai bine pregătiți istorici români.

Născut la 19 Februarie 1865, ca fiul preotului Iacob Sârbu, a studiat în Caransebeș, Dobrițin, Pojon și Brașov, iar studiile universitare le-a început la Jena și le-a terminat la Viena, unde a luat și doctoratul prezentând ca teză o importantă monografie istorică asupra politicei exterioare alui Matei Vodă Basarab: «Matei Vodă Basarabas auswärtige Beziehungen», apărută în Leipzig la 1899 și apreciată favorabil în reviste de specialitate române, maghiare, germane și franceze.

Incurajat de buna primire cu care fu întâmpinată cea dintâi scriere-a lui, s'a apucat să studieze epoca lui Mihai Viteazul adunând material bogat pentru o monografie a marelui Domn. Planul acestei lucrări l-a croit însă în dimensiuni atât de vaste, încât nici în două decenii nu l-a putut duce la îndeplinire.

La 1904 a publicat în București volumul I. al monografiei întitulate: «Istoria lui Mihai Vodă Viteazul Domnul Țării Românești». Acest volum cuprinde o analiză foarte amănunțită a tuturor isvoarelor istorice și o expunere conștiincioasă a tuturor momentelor din viața și domnia lui Mihai până la 1598.

In prefață arată autorul greutățile, ce a întâmpinat până a scris această carte și se tânguește asupra «lipsei de noroc» în cuvinte, cari chiamă în amintirea cetitorului soarta mult sbuciumatului Gheorghe Șincai.

Dar «lipsa de noroc» avea să se schimbe curând într'un noroc de care puțini istorici români s'au putut împărtăși până la dânsul. In sesiunea generală din 1905 «Academia Română» i-a acordat marele premiu Năsturel de 12.000 Lei, urmând recomandațiunea cuprinsă într'un raport deosebit de elogios în care se făcea constatarea, că cel ce s'a încumetat să ia asupră-și sarcina de a scrie o istorie specială despre Mihai Viteazul «era de sigur cel mai bine pregătit din tinerii noștri istorici, era, fără îndoială, spiritul cel mai potolit și mai cumpănit, scriitorul conștiincios și obiectiv, observatorul cel mai fin și muncitorul cel mai cu rost, dacă nu cel mai harnic, astfel încât lucrarea sa, dacă din punctul de vedere al formei, al stilului și al limbii întrebuințate, lasă întru câteva de dorit, însă din punctul de vedere al cuprinsului, al studiului științific și critic al isvoarelor, al combinării rezultatelor dobândite prin acest studiu, ca și al expunerii faptelor, după înlanțuirea lor logică și adevărată, merită toată lauda».*)

La 1907 a apărut partea I-a din volumul II, dând istoria anilor 1598 — 1599 cu toate întâmplările privitoare la cuprinderea Ardealului «și anunțând că în partea a doua a acestui volum va înfățișa stăpânirea lui Mihai în Ardeal, purtarea curții împărătești din Viena cu el și a lui cu împăratul, precum și cuprinderea Moldovei, rămânând ca într'un ultim volum (III) să dea întreg materialul istoric privitor la căderea lui Mihai.

Acestea din urmă însă nu au mai apărut. Căci autorul istoriei lui Mihai, neisbutind să ajungă profesor la universitatea din București, cum ar fi dorit, și refuzând să primească la Universitatea din Iași catedra, ce i s'a oferit — s'a așezat ca preot în locul tatălui său, la Rudăria, unde îndatoririle cele multe ale oficiului său de paroh și administrator protopopesc l-au împiedecat a îmbogăți literatura noastră istorică și cu cele 2 volume, anunțate în prefața dela 1907. A participat părintele Sârbu și la

*) Cf. Analele Academiei Române seria II. t. XXVII 1904—5 pag. 356.

Congresul dela Iași

Delegațiuni din toate centrele țării au venit în 25 l. c. la Iași, să ia parte la al treilea congres general al societății Ocrotirea orfanilor din războiu.

La ora 11 dim. s'a oficiat la mitropolie serviciu divin de I. P. S. Sa mitropolitul Pimen al Moldovei, care prin o cuvântare frumoasă a relevat însemnătatea operei realizate de societate.

Congresul s'a deschis la ora 3 d. a. în Teatrul național. In numele comitetului central, I. P. S. Mitropolitul Pimen salută pe congresiști și aduce pios omagiu pentru eroii cari au făurit unitatea noastră națională.

La propunerea dlui G. Mârzescu, ministrul ocrotirilor sociale, se trimit telegrame de omagiu Familiei Regale.

Dl C. Toma, primarul Iașului, urează un «Bine ați venit!» tuturor congresiștilor.

Dna Olga Sturdza, prima președintă a societății, arată în cuvinte mișcătoare cum s'a înființat instituția aceasta la Iași în clipele cele mai grele pentru neam. Face apoi o expunere generală despre situația actuală a societății Ocrotirea orfanilor, care astăzi are 108 orfelinate (91 proprii, 17 subvenționate), unde se adăpostesc aproape 9 mii de orfani, ear la domiciliu asistă peste 53 mii de orfani. Bugetul general: 43 milioane de lei. Numărul total al orfanilor: 350 de mii (40 mii de ambii părinți, 310 mii orfani de tată). Conducerea și administrația se face în 9 regiuni din țară de către 80 comitete regionale și județene. Regiunile sânt: Iași, București, Craiova, Chișineu, Cernăuț, Sibiu, Constanța, Timișoara și Cluj. (Regiunea VI Sibiu are 10 filiale județene cu tot atâtea orfelinate, întreținând 531 copii, și 3212 la domiciliu). Dna Olga Sturdza termină exprimând mulțumiri Inalților Prelați, armatei, guvernului, presei și autorităților locale pentru concursul dat, și exprimă omagii Familiei regale.

Urmează mai multe cuvântări, în care se fac dări de seamă despre activitatea regiunilor.

In ziua a doua a congresului, în 26 Iunie, se fac, sub președinția I. P. S. Sale Mitropolitului Pimen, propuneri referitoare la mersul societății și la activitatea tuturor regiunilor sale.

Conferență preoțească

— Tractul Lupșa —

Preoții tractului Lupșa, ca de regulă, și anul acesta au fost convocați în luna Mai, luna poeziei și a înălțărilor sufletești, anume pe ziua de 29 stil v. în comuna bis. *Șasa*.

Comuna aceasta și cu vecina ei, Vința, de mai mulți ani de zile se află în vacanță. Scopul conferenței era deci, ca în aceste 2 comune bisericești, pe lângă rezolvirea afacerilor proprii ale conferenței să se exercite și misiune religioasă. De aceea și programul consta din două părți: misionară, una, și oficială alta. Partea misionară și-a luat începutul la ora 8 jum. dimineața cu serviciul divin în ambe bisericile (Șasa și Vința), executat prin preoții tractului, ca membri ai conferenței. In biserica I. spre a ridica solemnitatea și mai mult, a cântat la sf. liturgie corul tractual al preoților și învățătorilor. In ambe bisericile s'au ținut predice acomodate. In Șasa au predicat Andrei Moga și Vasile Șpan, în Vința predica a rostit-o Vasile Bârluț. Serviciului divin i-a urmat procesiunea cu prapori și sf. icoane, în cimiterul din Șasa, participând la aceea poporul întreg dela aceste biserici, mai ales cel din Șasa, ca mai aproape, era foarte bine reprezentat fiind și mare eveniment o solemnitate ca aceasta pentru oamenii a căror viață se scurge în plină isolare de lumea mare. Aci — în cimitir — s'au îndeplinit: *a*) Sfințirea apei cu cetirea rugăciunilor speciale pentru țarină (îmbelșugarea roadelor pământului); *b*) Taina sf. maslu, și *c*) Parastas pentru cei ce-și dorm somnul de veci în cimiter, totodată și pentru eroii neamului cari au căzut pe diferitele câmpuri de luptă în războiul de întregire a neamului românesc. Inaintea stropirii îndatinate a poporului, a urcat tribuna protopopul-președinte al conferenței, Vasile Gan, desvoltând în exhortația ce a ținut-o publicului adunat, însemnătatea actelor religioase și îndemnând publicul a se renoi sufletește, întocmai cum s'a renoit și câmpul în primăvară, ca să poată aduce în toamnă roadele care ne asigură traiul. Să nu fie deci nime între noi uscătură (morală), pentru că și în câmp nu uscăturile, ci crengile verzi, mlădițele ce abundează în suc și se pot desvolta, — sânt cele ce aduc roadele.

Incât am putut observa, și am auzit și părerea oamenilor, cari au rămas satisfăcuți, misiunea religioasă și-a atins ținta. Să urmeze acum faptele.

Ședința în cercul restrâns al preoțimii, s'a putut declara de deschisă prin președintele-protopresbiter numai la ora 3 d. a. Deși timpul era destul de înaintat, totuș în curs de 3 jum. ore, cât a durat ședința aceasta, preoții nu s'au dat învinși de oboseală, ci cu mare însuflețire au desbătut toate obiectele dela ordinea zilei, atât cele de ordin administrativ, cât și de ordin pastoral. Spre a nu lungi raportul, schițez rezoluțiile la care s'a ajuns.

In partea administrativă s'a luat la cunoștință activitatea grupurilor religioase în anul trecut și s'au luat măsuri ca activitatea în anul ce vine să fie și mai intensivă, anume așa, că predicatorii mai buni ai preoțimii să poată merge și în grupurile vecine cu a lor ca să dea cu prezența lor mai mare aplomb misiunilor ce le îndeplinesc preoții locali. S'a decis ca fiecare preot să prezente protopopului reversul de mărturisire, sub urmări legale, an de an, până la mijlocul lunei Mai, ca și în privinta aceasta să se exercite controlul cuvenit, și să se poată da bune exemple poporului ce-l păstorim. S'a făcut apel la toți preoții tractului, ca să se înscrie membri ai Asociației clerului Andrei Șaguna și să-și plătească regulat cotizațiile anuale. S'a inițiat din nou congresul preoților din munții apuseni (tractele Abrud, Câmpeni și Lupșa), care s'a mai ținut de vr'o două ori, și ar fi binevenit și acum, ca să lupte din răsputeri la apărarea intereselor preoțimii locurilor atât de sterpe, cum sânt munții, unde preoții nu pot avea porțiuni canonice, ca să-și facă ceva zor de venituri laterale, ci trăesc curat din salar, cum trăește ori care orășan, ba o duc și mai rău ca orășenii, deoarece nu au la îndemână piețele de unde să se poată provedea cu cele mai necesare traiului. S'a luat decisiune ca la întregirea posturilor de preoți cu persoane mai puțin calificate, adecă în cale extraordinară, autoritatea bisericească să țină cont și de opiniunea conferenței, primind în tagma preoțească numai persoane cu care preoțimea tractului poate intra în legături de colegialitate. Aceste sânt persoanele cu trecut moral nepătat.

Hotărârile de ordin pastoral sânt: *a*) Consistorul diecezan să deschidă și în Cluj curs pastoral de 30—40 zile, care să-l cerceteze preoții cari doresc a se aprofunda în chestiile de propagandă religioasă; *b*) Ven. Cons. să mijlocească ca parohiile noastre, — între alte opuri ce li se trimit dela centru, — să primească gratuit, ori pentru prețuri minimale, și Biblia adecă Testamentul nou și vechi, în ediție canonică, ca să se distribue și explice poporului, contrabalansând propaganda sectarilor, cari și ei distribue și explică biblia, însă în ediții apocrife și cu tendința de resvrătire contra ortodoxiei; *c*) sau invitat toți preoții a lăți în popor foaia de săptămână din Sibiu, «Lumina Satelor», care este redactată în duh creștin și deplin bisericesc; *d*) Preoții să insiste a ținea conferințe și șezători cu poporul în zilele de sărbători, înființând casele culturale de care avem trebuință, ca să contrabalansăm crâșmele ce tot mai multe ravagii morale aduc satelor; *e*) Manierele preoților să fie cât se poate de urbane, evitând conflictele cu poporul, mai ales pe chestiile de stole ș. a.

Conferența a tractat și unele chestii pur spirituale, care privesc mai mult tipicul.

Notez de încheere, că conferența nu și-a uitat nici de datorința de a ridica protest contra pornirilor, cari au de rezultat înstrăinarea poporului de biserica sa strămoșească. Se înțeleg sub acest punct toți cei ce strigau pe timpul alegerilor: să nu meargă oamenii la biserică și să nu ducă jertfă preoților! Mergerea la biserică și ducerea jertfei la altar nu de dragul preoților se fac. Sânt datorințe creștine, care nu-i iertat a le confunda cu persoana preotului. Preoțimea cere, ca astfel de îndemnuri în public, ce duc la sălbătăcirea moravurilor poporului, să amuțească pentru totdeauna, — sânt și alte mijloace de luptă, leale, fără să avem trebuință de îndemnul la revoltă contra bisericii. Protestul s'a ridicat nu ca să se apere persoanele preoților noștri, pentrucă preoții acestui tract nu se simt vinovați de imputările ce se aduc preoțimii, ci s'a ridicat ca să aducă la judecăți mai mature pe cei ce în mod prea ușuratic lovesc în preoțime cu toate prilejurile.

Așa s'a terminat această conferință. Preoțimea s'a dus la ale sale cu dorul de a lucra și mai departe, cât de intensiv în via Domnului, și cu nădejdea de a ne revedea la anul ce vine voioși, sănătoși și tot așa de porniți spre urmărirea idealului, ca și acum. *Raportorul*

---

luptele politice ale românilor naționaliști din Banat contra nefastului curent al Burdiștilor, primind în cercul electoral Caransebeș un număr considerabil de voturi (2071) prin cari credea că ar fi dat «lovitura de moarte» dușmanilor politici ai neamului românesc. Cu prilejul alegilor din primăvara anului 1922 își pusese candidatura ca independent la Bozovici. Dar a rămas adânc mâhnit, că până și voturile date de proprii săi credincioși din Rudăria i-au fost șterpelite în cursul nopții. O jalbă plină de amărăciune a înaintat M. Sale în numele celor ce avură durerea să vadă — și la Bozovici, ca și în alte părți — o astfel de nerușinată falșificare și batjocorire a votului obștesc. «Lipsa de noroc», pe care o accentuase dr. Sârbu în prefața «Istoria lui Mihai Viteazul» nu l-a slăbit nici în cariera sa bisericească, nici în cea politică.

Spre a învedera calitatea de scriitor a părintelui Sârbu, ne vom mărgini a cita aici următoarea descriere istorică-politică a Transilvaniei dela începutul capitolului, care tratează despre cuprinderea ei de către Mihai: «Transilvanie, Transilvanie!» Țară a munților păduroși, «Țară de peste pădure, Țară de «peste munți»! Țară plină de atâtea daruri dumnezeești! Pământ roditor, păduri cu tot felul de lemn și fiare sălbatice, munți ce ascund bogății de aur de sare și de cărbuni, munți ce și-au deschis sânul să verse râuri binecuvântate peste văile și câmpiile tale! Țară întinsă! Hotarele tale ajung până unde se sfârșesc poalele dealurilor, copiii munților ce te încunjoară. Țară frumoasă! Tu toate le ai, ca să poți fi fericită!... Și totuși ce gemete înfundate se ridică prin văzduhul tău și se resfiră departe peste hotarele tale: Câmpia dela Apus și câmpia dela Răsărit Miazăzi sânt cutremurate de suspinele tale. Par'că Țările acestea n'ar avea inimă. Par'că tu ai fi inima amândurora. Două puteri de stat se frământă în toată ființa lor de grija ta. Una de durere, alta de ciudă și de necaz; una de nădejde, alta care te ține în ghiare, îngrozită de frica viitorului tău. Una are credința nebună, că numai așa te va putea stăpâni până la sfârșit, cum te stăpânește de 900 de ani, dacă fiii ce-ți scormonesc brazda, ce ți păsunesc livezile, poienile și coastele cu turmele lor, dacă fiii ce scot măruntaiele scumpe ale munților tăi, de 1800 de ani, dacă acești fii ai tăi își vor pierde limba ale cărei sunete dulci și așezare netedă a vorbelor le-au adus pe buze deodată cu armele Romei biruitoare.

Cealaltă nu are altceva comun cu tine decât sufletul copiilor de sub obladuirea ei, care este tot una cu sufletul copiilor tăi, nimic altă decât dragostea, ce a sădit-o Dumnezeu în sufletele celor născuți dintr'o mamă, dragoste care e cu atât mai fierbinte, cu cât copiii sânt mai bine crescuți. Atâta că această Putere, cea dela Răsărit-Miazăzi, trebue să se simtă datoare a nu lăsa pe copiii aceleiași mame să fie striviți undeva. Și nu dragostea singură, chiar trebuința ei de viață ar cere să caute ca frații supușilor săi să nu piară nici unde. Dar, în casa altuia nu ai drept să te amesteci — așa zic astăzi cârmuitorii de țări. Și totuși ei s'apucară să facă rând în Turcia. Și totuș încă de mult auzit-am pe Ion Brătianu, ministrul cel mare, zicând: nu pot suferi ca pe sora mea s'o bată cumnatul, și eu să stau cu mânile în sân. Pentru aceasta, Transilvanie mândră, durerile tale umplu de tristeță crăimea vecină. Iacă de ce suferințele nădușite ca și vaetele adânci ale fiilor și fetelor tale strâng pumnul fraților liberi și închid bucuria surorilor de peste hotar — căci trebue să rabde tăcând — știe Dumnezeu până când... Iată de ce Crăimea stăpână atâta te-ar strânge în brațe de să-ți iasă și sufletul! Ea se zbate ca omul fără nădejde, căci duce luptă cu firea... Dar tu, țară a nenorocului, mângâe-te, ai credință, e vremea aproape să ți-se sfârșască tot chinul! Când prea e încruntat Asfințitul, răsare Soarele în geană și atunci — atunci urmează furtuna curățitoare!... Ori va porunci Dumnezeu vânturilor și vijeliei să stea? Ori

O bună revistă

Clerul nostru, din orcare parte a ţării, nu se mai poate plânge că ar fi lipsit de publicaţii bune bisericeşti.

Avem astăzi nu una, ci chiar mai multe reviste care nu stau cu nimic îndărătul altor reviste similare din apus.

Vechea revistă, *Biserica Ortodoxă Română*, ca revistă a Sfântului Sinod, îngrijită de un comitet valoros, se redactează acum cu deosebită râvnă şi pricepere, aşa că publicaţia aceasta conţine în fiecare număr un bogat material, care poate fi citit cu folos şi plăcere atât de cler, cât şi de orce persoană doritoare d'a se informà şi cultivà.

Revista *Biserica Ortodoxă Română* este condusă de profesorul universitar Dr. Ion Mihălcescu prim-redactor şi de P. C. S. Părintele Arhimandrit Scriban, secretar de redacţie.

Pe lângă articole istorice temeinice şi bine scrise, revistă aduce în fiecare număr cronice interne şi externe, care se citesc cu mult interes, precum şi numeroase dări de seamă, însemnări mărunte ş. a.

Foarte instructivă, interesantă şi variată, publicaţiunea Sfântului Sinod răspunde trebuinţelor sufleteşti ale cititorilor săi de orce tagmă.

Cei ce nu cunosc revista aceasta, n'au decât să şi procure un număr (costă 10 lei), şi se vor încredinţa despre adevărul spuselor noastre.

Numărul mai nou, 8, conţine: Puterea adevărului; Persoana morală a averilor bisericeşti de N. Cotlarciuc; De unde vine suferinţa, de I. Dragomirescu; Comentarul sfintei Evanghelii, Dr. Arhim. Scriban; Nici instrument de robie, nici unealtă de resvrătire, de M. Mihăileanu; Despre bunurile pământeşti, de I. Mihălcescu; Comori slavo-române răspândite, de Berechet; Cronice; Reviste, ziare cărţi, ş. a.

Viaţă culturală la sate

— O şezătoare în Arpătac (Treiscaune) —

O frumoasă şi instructivă manifestaţie s'a desfăşurat Duminecă în 4 l. c., după ameazi în Arpătac. Casa culturală gemea de lume: bătrâni şi tineri au venit la glasul de chemare setoşi de lumină şi progres.

Preotul le citeşte din «Lumina Satelor» despre minunile săvârşite în inimile apostolilor prin pogorârea darului duhului Sfânt; le vorbeşte cu căldură despre minunile, care şi azi se întâmplă în inimile noastre, când se pogoară în ele duhul Sfânt. Poporul, despreţuit până acuma, fără învăţătură, sărac în cele materiale, dar mai puţin sărac în daruri sufleteşti, îndeplineşte cu scumpătate rolul pe care Dumnezeu i l-a dat, urmând calea arătată de biserica strămoşască, şi cultivând bunele moravuri şi virtuţi creştineşti. Le arată însemnătatea mare a cărţii bune, care să nu lipsească din mâna nici unui ţăran; nu numai Dumineca, în timpul de odihnă, ci şi în zile de lucru, în timpul repausului dela amiazi sau seara să se obişnuiască să aibă o carte de rugăciuni, carte de lucruri frumoase, o gazetă bună la mână. Ce bine se va odihni stând de vorbă prin carte cu cei mai luminaţi oameni, cari ca adevăraţi prieteni îi picură în suflet cuvânt de mângâere, de învăţătură, de îmbărbătare, de îndemn spre muncă, cruţare, cumpăt, de petrecere frumoasă şi alte multe. Le arată ca pildă numărul de Rusalii al «Luminei Satelor», care atâtea lucruri frumoase conţine, din care are de citit fiecine, multe zile dearândul, dacă se adânceşte în învăţăturile scrise acolo.

După acestea învită pe cei prezenţi a-şi lua fiecare câte un număr; în câteva minute s'au trecut cele 30 de exemplare, ce sosesc pe numele cooperativei, rămânând mulţi fără de gazetă.

Acuma se face conscrierea, umblând preotul din casă în casă să se vadă câte exemplare să se mai comande, aşa ca fiecine să aibă Dumineca gazeta pe masă. Se sperează, că pe lângă cele 30 de esemplare, să se mai aboneze alte 20—40 de numere.

A urmat apoi producţiunea elevilor din clasele superioare ale şcoalei elementare rămânând ca la cea mai apropiată şezătoare să se producă elevii din clasele inferioare sub conducerea harnicilor învăţători: Iosif Rafiroiu şi Eleonora Ţânţărean.

Producţiunea s'a început cu o cântare religioasă, cântată de corul mixt al copiilor din cl. IV şi V — condus de învăţ. Rafiroiu; au urmat alte cântări religioase, naţionale, care toate sânt aplaudate călduros. Rând pe rând au recitat versuri copiii din cl. III, IV şi V.

După recitări întreţesute de cântece executate de corul mixt, s'au reprezentat două piese teatrale de Maria Drăgan, una despre portul românesc, alta despre frumseţea graiului nostru, ambele jucate de eleve din cl. IV-a şi a V-a cu multă iscusinţă.

Şezătoarea s'a terminat cu citirea din partea preotului, a bucăţii de Ioan Creangă, moş Ioan Roată, după ce mai întâi s'a explicat unirea Moldovei cu Muntenia şi starea ţărănimii înainte de venirea lui Cuza Vodă. Lacrimi de emoţie străluceau în ochii bătrânilor, la scena, când Cuza sărută faţa lui moş Roată..

Pe lângă succesul moral, şezătoarea a avut în succes material. Ca să poată face elevii din clasa IV—V o excursiune până la Sinaia sub conducerea preotului şi-a învăţătorilor, s'a apelat la bunăvoinţa celor prezenţi să dăruiască, la fondul de excursie care cât poate. Oamenii au dat din toată inima adunându-se în grabă 320 Lei.

Observ cu acest prilej că înainte de ameazi se adunară în biserică cu discul pentru familiile minerilor nenorociţi din Valea Jiului alte 300 de lei...

Cu bunăvoinţă multe se pot face.

Cronicar.

Apel

Comuna istorică *Vad* a fost odinioară reşedinţă episcopească, înfiinţată pe timpul fericitului în Domnul, Marele Voievod Ştefan al Moldovei.

Vadul, împreună cu alte comune din jurul acesta, pe la anul 1700 s'au unit cu biserica Romei. Acum însă, o parte din credincioşii acestei biserici întorcându-se la biserica strămoşească, spre mărirea lui Dumnezeu voiesc a-şi zidi o biserică, pentru care s'au început lucrările de pregătire. Credincioşii bisericii noastre fiind în stare materială modestă, nu pot continua zidirea bisericii fără ajutor din afară de comună.

De aceea, ca administratorul acelei biserici şi ca părinte sufletesc al credincioşilor, mă adresez către Sfinţiile Voastre, iubiţi fraţi în Hristos, cari cunoaşteţi deplin însemnătatea istorică a Vadului, rugându-Vă ferbinte în numele poporului nostru de aici să binevoiţi a întreprinde în parohiile frăţiilor voastre o colectă, sau prin aranjarea de petreceri a aduna contribuiri pentru acel lăcaş, care va servi spre mângâierea sufletească a poporului nostru.

Sumele încassate să binevoiţi a le transpune «Cassei Diecezane» ortodoxe române din Cluj (Strada Iuliu Maniu).

Repeţindu-mi rugarea şi mulţumindu-vă înainte pentru jertfele ce veţi binevoì a le aduce, am rămas:

Baba, în 15 Iunie 1922 (tract. Dej, jud. Solnoc Dobâca).

Cu iubirea frăţească

Isidor Săvan,
paroh, adm. Vadului

Ştirile zilei

Parastas. Ieri în 16/29 a l. c. fiind aniversarea repausării fericitului în Domnul marele arhiepiscop-mitropolit *Andreiu baron de Şaguna*, în biserica catedrală, din partea seminarului arhidiecezan, al cărui falnic nume-l poartă, s'a servit parastas pentru odihna sufletului în veci neuitatului mare arhiereu, pontificând I. P. C. Sa arhimandritul Dr. Eusebiu R. Roşca, director seminarial, asistat de prof. Dr. A. Crăciunescu, duhovnicul seminarial I. Trifa şi diaconul G. Micu, iar elevii institutului, — ca în toţi anii — pe mormântul din Reşinari, prin o delegaţie, au depus cunună.

Banca agrară din Cluj care dobândise prin lege decret privilegiul de a finanţa reforma agrară în Ardeal, prin modificarea legii îşi perde acest privilegiu. Preşedintele consiliului de administraţie a băncii, dl P. Poruţiu, declară în chestiunea aceasta, că în curând se va întruni consiliul băncii şi va lua măsurile necesare. Banca Agrară este, cum se ştie, creiată în cea mai mare parte de institutele financiare din Ardeal, precum şi de fonduri culturale din această ţară.

ne va trimite El Bunul pe Impăciuitorul, să prindă de mâni Nedreptatea, punând pe tot natul la locul ce i se cuvine?

Chinuitorii tăi, Transilvanie tristă, necinsteau acum 307 de ani, numele Impăratuiui dela Viena. Ei se smulgeau din puterea stăpânului lor după drept şi-şi întindeau mânile către Imrărăţia păgână. Atunci Mihai Vodă, domn fără pereche în trecut, se rugă de Impăratul, să nu poarte ruşinea, să nu ierte ocara. El avea drept şi datorie s'o facă. Slujise creştinităţii, slujise împărăţiei, purtând răsboi minunat cu păgânii. Şi iată că Domnii tăi, Ardeal preţios, erau să-i taie legătura cu Praga, unde şedea împăratul atunci. Asta el nu putea să o rabde. Dar Rudolf II fu blând cu vătămătorii şi îndelung răbdător cu ei. Şi apoi el avu nenorocul s'asculte de sfetnici prea mici pentru timpul cel mare şi să pună la locul cel mai bun un general rău, cu sufletul negru, urmărind ale sale măriri. Şi blândeţa aceasta şi şovăirea de sus şi strâmbătatea şi necredinţa stăpânitorilor tăi mici de jos şi trufia şi duhul lor de asuprire către vecinul român şi trebuinţa acestuia de viaţă nouă pentru neamul său aveau să-ţi aducă, Transilvanie scumpă, fulgere şi trăznete dela Răsărit şi apoi — potop de necazuri dela apus. Şi târguiala cu ei şi bănuelile lor şi ale sfetnicilor împărăteşti, şi ura generalului şi sălbaticu-i dor de a fi singur, de nime umbrit şi stăpânitor pe rodul muncii altuia, puseră capul Domnului Mare care a văzut printre veacuri. Şi de păcatul de atunci tu suferi şi astăzi... Dar tu prinde inimă şi nu lăsa mâhnirea să te cutroapă. E un împărat puternic şi iubitor de dreptate la apus şi un Mare Crai luminat priveşte la tine cu drag din spre răsărit. Şi se spune, se pare, se vede că-s prietini. Şi împăratul ştie, că poporul tău, adevăratul tău popor i-a fost în veci cu credinţa şi pricepe că dela dânsul aşteaptă ca să i facă rândul dreptăţii. Şi craiul dela hotar îţi iubeşte poporul. Şi atâtea păţanii din vremuri ce se urmara. nu pot să nu deschidă odată mari ochii datori să-ţi vadă în suflet şi la fapte bune şi drepte să îndemne. Dar păţaniile moşilor trebue cunoscute după adevăr. La această cercetare ne întoarcem.*)

Este în această descriere un ciudat amestec de accente lirice cu tonul istoric-narativ, de reflexiuni politice cu aluzii de ordin naţional, pe cari la 1907 — în Ungaria lui Apponvi sau în Banatul lui Burdia — nu cuteza să le exprime nici măcar în această modestă formă de pareneză.

După «Vestitele fapte şi perirea lui Mihai Viteazul» poveşti («deduse») de entuziastul bănăţean Damaschin Bojâncă la 1830 în «Biblioteca Românească» a lui Zaharie Carcalechi, după chibzuita carte publicată la 1858 de ardeleanul Aron Florian despre «Mihai II. Bravul» — vasta şi temeinica monografie a părintelui dr. I. Sârbu este, fără îndoială, cel mai important prinos de recunoştinţă adus din partea celor desrobiţi eroicului desrobitor dela 1600. Păcat că autorul ei s'a coborât în mormânt, fără să fi avut norocul de a-şi vedea opera aceasta terminată.

*) Vol. II. partea I. pag. 251—253.

Mersul trenurilor în Sibiu

I. Plecare: 1. Spre Copşa: 2·30, 18·50.
2. Spre Vinţ: 4·05, 18·35.
3. Spre Râul-Vadului, Peatra-Olt, Bucureşti: 2·45, 13·35, 18·45 (accelerat).
4. Spre Făgăraş: 7·20, 15·59.
5. Spre Cisnădie: 5, 9·30, 15.
6. Spre Agnita, Sighişoara: 7·31, 17·45.

II. Sosire: 1. Dela Copşa: 1·13, 11·20.
2. Dela Vinţ: 10·20, 17·04.
3. Dela Râu-Vadului, Peatra Olt, Bucureşti: 1·50, 12·30 (accelerat), 16·25.
4. Dela Făgăraş: 8·30, 13·59.
5. Dela Cisnădie: 7, 11·35, 18·18.
6. Dela Sighişoara: 8·50, 17.

Convocare. Membrii Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român, despărţământul *Copalnic Mănăştur*, sânt invitaţi la adunarea cercuală generală, ce se ţine în 2 Iulie 1922 la ora 6. p. m. în Copalnic-Mănăştur. Programul conţine: Serviciu divin la ora 8 a. m. în biserica din loc; la ora 6 p. m. deschiderea adunării în sala şcoalei; raportul general al comitetului pe anul 1922, alte rapoarte, apoi conferinţe şi propuneri.

In vederea constituţiei nouă, s'au ţinut zilele acestea consfătuiri între ministrul cultelor şi reprezentanţii bisericii greco-catolice şi romano-catolice. Convocaţi de ministrul cultelor, dl C. Banu, au participat în conferenţa dela Blaj mitropolitul Dr. V. Suciu, episcopii din Oradea Mare, Gherla şi Lugoş, câţiva canonici şi profesori. S'a statorit textul unui memoriu, unde sânt formulate cererile cu privire la principiile ce biserica greco-catolică voieşte să fie cuprinse în noua constituţie. La Alba Iulia au participat episcopii romano catolici din Alba Iulia, Timişoara şi reprezentantul episcopului Széchenyi din Oradea Mare. Ca şi la Blaj, se cere menţinerea şcoalelor confesionale. Ancheta n'a avut alt caracter, decât informativ.

Excursie. Institutorii şi institutoarele din vechiul regat au organizat o excursiune pentru a vizita zilele acestea oraşele din Ardeal.

Procesul comuniştilor. Curtea consiliului de război s'a pronunţat, în seara din 26 l. c., în procesul comuniştilor. La muncă silnică pe viaţă este condamnat Max Goldstein. La 10 ani Sau, Ozias; ceilalţi la închisoare între 8 ani şi o lună. Toţi condamnaţii fac recurs.

Agitaţiile în Germania. Un industriaş, întors din Germania, povesteşte într'o revistă bucureşteană câteva lucruri pline de interes despre agitaţiile monarhiste germane. Au dreptate francezii, spune călătorul, să susţină întărirea şi pregătirea continuă a armatei lor: In Germania se pregăteşte revanşa cu metoda de admirat şi cu furie de suspectat. In şcoale, în biserică, la afaceri şi la petreceri, în călătorie, în repaos, observi imediat spiritul de revanşă şi de pregătire. Hărţile, cărţile, vitrinele, tablourile ilustrate, cărţile poştale ş. a. cuprind numai subiecte de modul cum a fost atacată, persecutată şi furată Germania de teritoriile ei. Ofiţe ii, poate chiar cei activi, umblă civili, dar nu uită să pună pe piept crucea de fier, ear lumea îi admiră ca şi altă dată când purtau uniforma imperialismului german. Când străinul vorbeşte altă limbă de cât nemţească, este expus de multeori să fie insultat. La vitrine, prin localuri, prin instituţii, sânt foarte respectate şi puse în evidenţă fotografiile Kaiserului şi ale familiei sale. Bismarck şi Kaiserul fac obiectul celor mai multe manifestaţii de simpatie... O urmare a acestor agitaţii este şi omorârea ministrului de externe Rathenau, asasinat de adeversarii republicei germane.

Convocare. Învăţătorii rom. din jud. Sibiu sânt rugaţi a lua parte la adunarea generală ordinară a secţiei judeţene, care se va ţinea, Sâmbătă în *8 Iulie* st. n. a. c. la ora 9 a. m. în edificiul «Asociaţiuni» din Sibiu. Dispenze şi scuze în scris nu se iau în considerare. La această adunare vor participa şi toţi învăţătorii români din judeţul Dâmboviţa, cari vor sosi în Sibiu Vineri în 7 Iulie cu trenul de 4·25 ore p. m. Colegii cari funcţionează dealungul căii ferate dinspre Turnul roşu sânt rugaţi să-i întimpine la gări cu şcolarii, tinerimea şi poporul din comunele lor. Sibiu, în 27 Iunie 1922. *M. Ogrean*, preşedinte. *Isidor Dopp*, secretar.

In «Biblioteca meseriaşului român» editată de «Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu» au apărut următoarele 2 broşuri în a doua ediţie: 1. Nr. 2. «*Pribegii*», comedie în 2 acte, localizare după Nestroy de Dr. Sebastian Stanca. Preţul 5 Lei, plus porto poştal 1 Leu. 2. Nr. 4. Bucoavnă n'a învăţat şi umblă la însurat, sau «*Vlăduţul mamei*», comedie într'un act de Lupean. Preţul 4 Lei, plus porto poştal 1 Leu. — Se pot procura dela Reuniunea meseriaşilor, Sibiu, str. Brukenthal Nr. 17, precum şi dela toate librăriile din Sibiu.

Trenuri de băi

I. **Pleacă** din Sibiu la Ocna băi: 6·—, 9·—, 11·45, 14·30.

II. **Sosesc** dela Ocna băi la Sibiu: 7·14, 10·15, 13·—, 15·45.

Citind reviste

Lamura:

O iniţiativă a şcoalei şi bisericii: *Copacii amintirilor.*

E vorba de pomenirea morţilor pentru patrie cari ni-au dat cu sângele lor o ţară mărită şi o libertate sigură. Trebue facut ceva sensibil, care să pilduiască viitorimii. Statue la sate? E greu, scump şi neînţeles... Simple placarde, cu numele soldaţilor morţi ai satului, e prea puţin. Ideea «soldatului necunoscut» mistică şi abstractă, nu prinde la noi. Trebuie să ne întoarcem la vechiul cult al *copacului*, ce-l păstrează în datine toate popoarele.

Copiii Germaniei sădeau câte un copac pentru fiece mort din satul lor. Azi, satele Franţei se gândesc la acest fel de comemorare a soldaţilor căzuţi. In Apus, cu prilejul unor mari evenimente, s'au făcut sădiri de copaci. Sânt alee, în Franţa, plantate înadins în zilele luptelor lui Napoleon: o pildă numai dintr'o sută.

Teiului Eminescu dela Copou (Iaşi) e tot atât de evocator ca şi o statuie.

Copacii bătrâni, de pe la mănăstiri şi biserici, se leagă mai totdeauna de amintiri scumpe: trec în tradiţie că-s de pe vremea foametei, de când e biserica, ori când era cutare Vodă şi-s respectaţi ca nişte moaşte.

Ce frumos, ce pios ar fi fost, dacă s'ar fi legat amintirea morţilor în răsboi de o plantaţie de plopi, stejari, sau ce copaci cresc în regiune, — la oraş şi în fiece sat, — la biserici, la cimitire, sau la şcoală, câte *un copac pentru fiecare mort*, ca un prinos, un semn de comunicare cu cel dus dintre vii. Intr'o zi «a morţilor», după slujbă, învăţătorii, preoţii, fruntaşii satului, cu copiii ar fi sădit copacii pomenirii, şi acolo s'ar fi placardat şi numele lor. Pe la oraşe s'ar fi putut face alee anume. Peste 2—3 generaţii, copiilor de atunci li s'ar spune cu pietate: Uite, copacii ăştia bătrâni sânt de pe vremea războiului pentru întregirea României, şi-s puşi de copiii celor morţi în răsboi...

O lecţie vie pentru suflete.

Deşi au trecut 4—5 ani dela răsboi, tot s'ar putea face şi acum pentru eternisarea celor pe cari nu trebue să-i uităm.

Nr. 209/protop. 1922 (91) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl III. din **Veseud**, protopresbiteratul Mediaşului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile instruite cu documentele necesare subsemnatului oficiu în terminul arătat şi a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a cânta cuvânta eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul.

Mediaş, la 8 Iunie 1922.

Oficiul protopopesc ort. al tractului Mediaşului

Romul Mircea,
protopop.

Nr. 375/922 (109) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl III a **Veneţia de sus** în protopresbiteratul Făgăraşului se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare a se presenta în comună spre a face cunoştinţă poporu lui.

Făgăraş la 8/VI1922

Oficiul protopresbiteral român ortodox al trac tului Făgăraş în înţelegere cu comitetul parohial

Nicolae Borzea
protopop

Insoţirea de Credit din Râuşor

Nr 7/922 (117) 1—2

Publicaţiune de lichidare

Insoţirea de credit din Râuşor (jud. Făgăraş) fiind în lichidare, prin aceasta se provoacă toţi deponenţii, creditorii şi toţi ceice au vr'o pretenziune faţă de această Insoţire, ca să-şi ridice depunerile şi să-şi achite datoriile ce mai au la aceasta Insoţire, în timpul prescris de legea comercială din 1875 art. XXXVII §-ul 202.

Râuşor la 15 Iunie 1922.

Constantin Pică,
preşed. direcţiunii

Regatul România. Judeţul Hunedoara. Primăria oraşului Deva.

Nr. 767/1922 (120) 1—2

Publicaţiune

Primăria oraşului Deva (judeţul Hunedoara) aduce la cunoştinţa generală că pentru exarândarea edificiului teatral din Deva, care constă din una sală teatrală provăzută cu 23 loge, scena (bina), garderobe, foier, restaurant, bucătărie, cămară de bucate, o locuinţă cu 2 odăi şi apartamente, aranjamentul întreg ce se ţine de teatru, se va ţinea licitaţie publică verbală împreunată cu oferte scrise — în ziua de 17 August 1922 ora 10 dimineaţa, la primăria oraşului Deva sala Nr. 1.

Preţul de strigare arândei anuale 100.000 lei, adecă una sută mii lei.

Odată cu oferta, amatorii sânt datori înainte de începerea licitaţiei a depune 10% din preţul oferit pentru arânda anuală ca vadiu la perceptoria orăşenească sau la comisiunea de licitaţie în numerar, sau hârtii de valoare.

Exarândarea se va face pe timp de 10 ani executive. Condiţiile se pot vedea în orele oficioase în biroul primarului orăşenesc din Deva.

Deva, la 22 Iunie 1922.

August Herbay,
primar

Nr. 125/922 (108) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din nou înfiinţata parohie de cl. III-a **Petrila «Regele Ferdinand»**, în protopresbiteratul Haţegului, se publică concurs cu tormin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile instruite cu documentele necesare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul arătat şi a se presenta în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Haţeg, la 26 Mai 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tract. Haţeg în coînţelegere cu comitetul parohial.

Dr. C. Popesen,
protopop.

Reclama este sufletul comerţului

Cum se vindecă Reumatismu şi Gutta

este o broşură foarte interesantă şi instructivă. Acolo veţi găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de şeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum şi modul lor de vindecare. Această broşurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereţi chiar astăzi această broşurică, prin o cartă postală adresată la

FARMACIA VOREL din Piatra-N. Moldova

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 21 Iunie (4 Iulie) 1922 Nr. 48

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

La sfârșit de an școlar

(=) Institutele de învățământ, de toate categoriile, și-au închis earăș porțile; lucrarea sistematică, pentru cultivarea inimii și luminarea minții, s'a terminat deocamdată. Liniștea căldurilor de vară își ia locul în curțile școalelor; ear sgomotul copiilor își îndreptează sborul spre grădinile, câmpiile și dumbrăvile satelor, îmbrăcate în podoaba de verdeață, de flori și de fructe ale verii.

Lumea, și îndeosebi părinții, cari au fost de față la examenele dela sfârșit de an, n'au decât cuvinte lăudătoare, de caldă mulțumire, pentru neobosita activitate desfășurată de corpul didactic în decursul celor zece luni de muncă școlară. Odraslele lor, băeți și fetițe, au fost crescute în spirit creștinesc și național, au dat răspunsuri în grai frumos, românesc; limba grea străină, impusă odată cu sila, nu mai supără auzul publicului și nu mai tâmpește mințile fragede cu mecanizări barbare, totul curge în mod firesc, ca un izvor limpede și neîmpedecat....

Oamenii noștri săteni, de obicei refractari în fața acțiunii școalelor, se conving acum că secerișul devine din an în an mai bogat, și se îndeamnă a-și trimite tot mai stăruitor copiii la învățătură.

Greutățile «începutului» — cum se zice de vreo câțiva ani, — dăinuesc și astăzi în numeroase școale primare, pe lângă tot progresul considerabil ce nu se poate tăgădui.

Mare mizerie se sălășluește în școalele sătești pe urma lipsei mijloacelor materiale: nu sânt cărți școlare de ajuns, nu-s nici tăbliță sau caiete, — hârtia este scumpă și pentru școala primară, — ear uneltele școlare, toate la olaltă, cer un respectabil capital bănesc, imposibil de plăsmuit în starea materială a majorității părinților. De aici provine apoi și greutatea întimpinată de administrația civilă de a sili prin amende, în asemenea împrejurări, pe părinți să-și trimită copiii *regulat* la lecții în interesul bunei propășiri.

Altă scădere, nu mai puțin însemnată, este faptul scos adeseori la iveală: prea multe comune n'au încă învățător; astfel cifra neștiutorilor de carte în săticelele depărtate nu se poate reduce în grabă; — dar, în considerare că asigurarea traiului pentru apostolii culturii formează obiect de preocupare principală pentru forurile chemate, scăderea amintită se va înlătura pe rând, în raport cu numărul tot mai sporit al celor ieșiți cu diplomă din școalele normale de învățători și învățătoare.

Școalele secundare au fost și în anul expirat cercetate de elevi și eleve în număr atât de covârșitor, încât auzim de pe acum vorbindu-se despre un apropiat proletariat intelectual la românii din țara abia întregită.

Membrii corpurilor profesorale sânt cei mai competenți ca, în conformitate cu însușirile intelectuale și morale ale tinerimii de sub mâna lor, să îndrepteze drumul fiecărui școlar în direcția cea mai potrivită cu însușirile lui.

Cu acest prilej noi ne adresăm către preotime, și o învităm să îndemne tinerii absolvenți de licee, cari au dispoziție pentru cariera teologică, să se înscrie în seminariile bisericii noastre ortodoxe, unde vor primi o solidă pregătire. Este mai ales astăzi datoria tuturor oamenilor de bine să stăruiască în scopul ca viața religioasă și morală să prindă puteri nouă și adânci în toate straturile societății.

Casa Domnului are trebuință de cât mai mulți propoveduitori ai iubirii creștine și ai înălțimii morale, fără de care cultura omului — ori cât de strălucitoare ar deveni — nu este desăvârșită.

Inmormântarea lui Take Ionescu

Sala Ateneului Român din București a fost timp de două zile, Joi și Vineri, locul unui trist pelerinaj. Mii de oameni, din toate straturile societății, au defilat în fața cosciugului în care se aflau depuse rămășițele pământești ale lui Take Ionescu.

La ora 11, Joi, M. Sa Regina, însoțită de o doamnă de onoare, a venit la Ateneu și, după o scurtă rugăciune, a depus pe sicriu o splendidă coroană de trandafiri.

M. S. Regele, însoțit de adjutantul de serviciu, a sosit la Ateneu la ora 1 d. a., s'a oprit în fața sicriului și a depus o coroană de flori naturale, pe panglica căreia sânt scrise cuvintele: «*Regele, lui Take Ionescu, amintire recunoscătoare*».

Coroane au depus: principele moștenitor Carol, partidul național, liga culturală, Societatea clerului «Ajutorul», Asociația presei, Sindicatul ziariștilor din Ardeal, ministrul Americei, numeroase corporațiuni ș. a.

FOIȘOARA

Orbia sufletească

Predică ținută la conferența preoțească a tractului Sighișoara de Pr. Andrei Moldovan din Hendorf

Și ceice l-au văzut că înainte era orb, ziceau: «Oare acesta e celce ședea și cerșea?»
I. 9, 8.

Iubiți fii sufletești, — Bunul creștin se gândește de multe ori în viața sa la mântuirea sufletului său și dobândirea împărăției cerului.

Ca să putem dobândi aceste bunătăți, trebue să cunoaștem mai de aproape unele lucruri

Privind în jurul nostru vedem că în lumea aceasta stăpânește deoparte lumina, de altă parte întunerecul. Lumina, al cărei stăpân e însuș Dumnezeu, și întunerecul al cărui stăpân e cel rău, diavolul.

Ceice umblă în lumină, fiii luminii sânt și ai lui Dumnezeu; ceice rătăcesc întru întunerec, sânt fiii întunerecului și ai satanei.

In Dumineca de astăzi, a șasa după sf. Paști, sf. evanghelie ne spune despre o minune, anume: vindecarea orbului din naștere, căruia Isus Hristos i-a uns ochii cu tină și i-a zis: «Mergi de te spală în lacul Siloamului». Orbul s'a spălat și îndată a văzut. De aceea se numește această Duminecă a orbului.

Ați auzit cum a vindecat Isus, într'o zi de Sâmbătă pe orbul, și cum fariseii l-au dus pe cel vindecat și pe părinții lui înaintea judecății, căutând învinuiri mincinoase contra lui Isus, ear la urmă tot ei rămân rușinați, căci cel vindecat mărturisește că: «numai om al lui Dumnezeu trebue să fie acela, care vindecă». Fariseii scot afară pe cel vindecat blăstămându-l, acesta se duce și mulțămește lui Isus căci l-a vindecat.

Să ne oprim pe un moment la neputința orbiei și să ne întrebăm, iubiților, de câte feluri este orbia? Să vedem cât e de stricăcioasă și să căutăm a ne feri de ea. Fiți cu luare aminte.

Intrebându-ne: Oare mai sânt și astăzi orbi ca pe timpul lui Hristos? Va trebui să zicem:

Da, sânt și astăzi, sânt orbi, nefericiți, lipsiți de lumina ochilor, rătăcind pe drumuri, plângând pe la marginea drumurilor și podurilor, pe la ușile creștinilor, după o coajă de pâne....

Dar, de astă dată nu ne vom ocupa cu acești nefericiți, orbi trupește, nu; căci deși lumea crede că ei sânt unii din cei mai nefericiți, eu totuș aflu în lumea aceasta alți orbi și mai nefericiți decât cei orbi trupește.

Aceștia sânt despre cari zice sf. Scriptură: «Gură au și nu vor grăi, ochi au și nu vor vedea, urechi au și nu vor auzi, că nu este Duh în gura lor», Mat. 13, 13.

Vom lăsa pe cei orbi trupește, cu aceea îndatorire sfântă, că totdeauna să le întindem ajutor când vin la noi sau îi întâlnim, astfel ușurându-le nenorocirea.

Să ne întoarcem acum la cei orbi sufletește, a căror nefericire e cu atât mai mare, cu cât sufletul este mai pe sus de trup.

Și în ce constă această orbie? Nu în altceva, decât în starea sufletului nefericită, când partimile și poftele rele într'atâta s'au încuibat în inima noastră, încât ne orbesc ochii sufletului, de nu mai știm ce e bun, nu mai vedem cele ce ne duc la fericire și vremelnică și veșnică, și nici nu ne mai gândim la ele, ci ne cufundăm în fărădelegi și în patimi primejdioase

Orb e omul păcătos. Orbul cel trupesc nu află calea adevărată până nu i-o arată cineva, se abate dela ea, cade în prăpastie. Așa se întâmplă și cu păcătosul depărtând dela el pe conducătorul, care e credința, — și lăpădându-se de Hristos, se depărtează de calea adevărată și se duce pe cale rătăcită, pănăce cade în abisul păcatului și fărădelegii. La dânsul sepot aplica vorbele dreptului Iov: Ziua îi va

Soţia defunctului, dna Adina Take Ionescu, a primit din ţară şi străinătate numeroase telegrame şi scrisori de condoleanţe pentru moartea ilustrului său soţ. Şi anume dela: Suveranii României, Suveranii Italiei, ai Iugoslaviei, ducele de Sparta, moştenitorul de tron al Greciei, Preşedintele republicei franceze, prim-ministrul francez, prim-ministrul italian, român, sârb, ministrul de externe polon, preşedintele republicei cehoslovace, rectorul universităţii din Paris, ş. a.

Solemnitatea funebră s'a început Vineri la ora 4 d. a. Participă la ceremonie: A. S. R. principele moştenitor, membrii guvernului, delegaţiuni, personalităţi de seamă şi admiratori ai neuitatului defunct. Serviciul religios este oficiat de I. P. S. Sa mitropolitul primat asistat de clerul mitropolitan.

După terminarea serviciului religios au vorbit: I. P. S. Sa mitropolitul primat Miron, prim-ministrul Ion I. C. Brătianu în numele guvernului, Ferekide în numele corpurilor legiuitoare, Râmniceanu în numele magistraturii, Dr. Demetrescu în numele partidului democrat, Iuliu Maniu (partidul naţional), Cihodariu (part. dlui Iorga), C. Mille (presa) ş. a.

Cuvântarea I. P. S. Sale mitropolitului primat este următoarea:

Jalnici ascultători, — Stăm înaintea cosciugului cu osemintele neînsufleţite ale aceluia care a însufleţit prin farmecul graiului său şi prin puterea sa de convingere decenii dearândul un neam întreg, stăm în faţa bărbatului, care a fost unul din cei mai distinşi, mai ageri şi mai bine răsplătiţi bărbaţi de stat, din câţi am avut noi românii vreodată, bine cunoscut, stimat şi apreţiat nu numai în ţară, în statele vecine, ci în întreaga lume.

Inainte cu câteva luni a plecat în cele mai bune dispoziţii în ţara cu cerul mai senin ai fraţilor noştri italieni, fără a bănui tristul desnodământ, că viu n'are să-şi mai revadă ţara, pe care atât a iubit-o şi căreia i-a închinat întreaga sa activitate plină de frumoase succese şi neperitoare merite. O nouă şi zguduitoare dovadă a cuvintelor sf. evangelist Marcu: «Privegheaţi şi vă rugaţi, că nu ştiţi când vine vremea» (XIII, 33) şi ale apostolului Petru când zice: «Toată strălucirea oamenilor e ca floarea din câmp» (Petru I, 24). Bogat înzestrat de Dumnezeu cu cele mai alese şi rare calităţi şi daruri, a desfăşurat de tânăr pe toate tărâmurile vieţii noastre publice o muncă laudabilă, încât nu scurte cuvântări sau panegirice, ci numai tomuri întregi vor putea reda ce a lucrat Take Ionescu ca ziarist iscusit, ca orator neîntrecut, ca advocat vestit, ca ministru, priceput în atâtea resorturi, ca şef de partid, ca parlamentar, ca bărbat de stat, ca prietin al altor ţări şi în multe alte privinţe.

Eu scot la iveală din noianul muncii sale uriaşe numai faptul că prin activitatea lui, ca ministru de culte, a făcut mult bine şi bisericii sale. Legea clerului din 1893, legată de numele său deşi astăzi — după 30 de ani — nu mai corespunde timpului, a făcut în multe privinţe ordine mai bună în biserica noastră ca în trecut; mai ales prin reorganizarea seminariilor şi prin un bun început de a salaria pe preoţii din visteria ţării; eară, prevăzător cum era, a anunţat într'un remarcabil discurs la Iaşi principiul corect că în România întregită — care atunci nici nu exista — trebue să se deie bisericii naţionale a statului român deplina libertate de a-şi conduce prin organele sale proprii toate lucrările vieţii sale interne.

Dar cununa muncei sale şi culmea o formează în viaţa lui Take Ionescu admirabila sa ţinută de proroc, cu adânci convingeri a viitorului de aur al ţării sale.

Răsboiul mondial s'a deslănţuit. In sufletul românilor subjugaţi s'a ivit nădejdea că se apropie ceasul mântuirii. Cursul evenimentelor părea în un timp nefavorabil acestei nădejdi. Cei mai buni ai noştri din provinciile alipite mergeau pe drumul calvarului şi tuturor suferinţelor: spre exil, spre închisori, unii chiar spre furcile spânzurătorilor.

In această atmosferă chinuitoare aşteptam toţi cum doreşte cerbul izvorul răcoritor, cum aşteaptă pământul dogorit de arşiţă şi seceta verii picurii de reveneală, cum aşteaptă cei din întunerec secular o rază de lumină.

Atunci Take Ionescu, care de decenii a fost un excelent cunoscător şi un puternic şi efectiv sprijinitor al cauzei ardelenilor, s'a pus în fruntea tuturor celor cu credinţa în suflete, propoveduind cu trâmbiţa de arhanghel încordarea forţelor, pregătirea poporului pentru jertfe mari, care cu siguranţă vor aduce ziua învierii: unirea noastră naţională, chiar şi în zilele cele mai grele dela Iaşi nu s'a îndoit o clipă. Vorba lui Alecsandri: «Ceahlăul sub furtună nu scade muşunoi». Cu lacrămi de mângâere şi de nădejde în mai bine citeam înălţătoarele sale discursuri din timpul acela.

România nouă e azi un fapt, dar ţara mai aştepta dela Take Ionescu, ca om de ordine şi de prevedere ca bărbat cu vaste cunoştinţe şi cu experienţe şi cu preţioase legături, încă mari servicii. Dar Dumnezeu altcum a binevoit, chemându-l la sine mai curând de cum ne aşteptam, voind prin această să zgudue sufletul generaţiilor tinere, să le arate: cum pierderea unui uriaş al vieţii noastre publice trebue să fie pentru tinerime un îndemn de a se pune serios pe lucru, de a aduna cunoştinţele şi experienţele necesare ca să poată umplea cu demnitate golurile ce se ivesc şi să continue cu aceeaşi pricepere, cu aceeaşi iubire de neam, de dinastie şi de ordine, munca pentru înălţarea ţării, pe temeliile puse de marii şi nemuritorii înaintaşi.

Şi acum, iubite adormit în Domnul, care ai murit ca şi nemuritorul Bălcescu, departe de scumpa-ţi patrie, pleacă şi te odihneşte în cel mai frumos colţ al ţării, pe care şi cu munca ta ai întregit-o şi care în pagini strălucite şi în inimile tuturor fiilor ei îţi va păstra o veşnică recunoştinţă acum şi pururea. Amin.

Inhumarea s'a făcut, conform dorinţei repausatului, la Sinaia. Trenul mortuar cu delegaţiunile a sosit în Sinaia Sâmbătă la ameazi. La gară sicriul a fost pus într'un car cu boi, împodobiţi cu panglici tricolore şi transportat la mănăstire. Aici este aşezat în paraclisul mănăstirii, până la terminarea mausoleului ce se va construi.

Congres în Sibiu

Societatea Profesorilor şi Profesoarelor de gimnastică din România, fondată la 24 April 1921, cu sediul în Bucureşti, s'a întrunit în al 2-lea congres, Duminecă şi Luni 2—3 Iulie 1922, la Sibiu.

In ziua primă la ora 9½ demineaţa congresiştii şi congresistele, în număr de peste o sută, veniţi din toate unghiurile ţării, au asistat în corpore la sf. liturghie celebrată în catedrală.

După terminarea serviciului divin, a urmat deschiderea congresului în sala dela Muzeul Asociaţiunii, prin discursul preşedintelui Societăţii dl D. Ionescu.

A asistat la congres numeros şi distins public. Din partea ministerului instrucţiunii, — dl Dr. C. Anghelescu fiind împedecat, — a venit dl secretar general Valaori. Răspunde, la cuvântul de deschidere, dl secretar general asigurând congresul că ministrul instrucţiunii va lua în seamă toate dreptele cereri pentru îmbunătăţirea situaţiei corpului profesoral de gimnastică.

In numele sibienilor congresiştii sânt salutaţi, în cuvinte calde şi avântate, din partea dlor Andrei Bârseanu şi Dr. Lazar Popovici.

Telegrame omagiale se trimit M. Sale Regelui şi A. S. R. Principelui moştenitor. Altă telegramă, de mulţumire şi recunoştinţa, se trimite dlui ministru al instrucţiunii, Angelescu.

S'a făcut apoi darea de seamă pe anul societar 1921—1922, ear censori pentru verificarea bilanţului s'au ales dnii T. Vasilescu-Ploeşti şi I. Burghelea-Iaşi.

S'a decis ca viitorul congres, al treilea, să se ţină la Iaşi.

Duminecă d. a. congresul îşi continuă şedinţă. Asistă dl secretar general Valaori. Se ţin interesante conferenţe din domeniul gimnasticei, — care s'au urmat şi în şedinţele de Luni.

O întrunire colegială festivă a încheiat seria lucrărilor congresului dela Sibiu.

Astăzi, Marţi, este ziua excursiunilor în împrejurimile oraşului.

Dela sate

— Cercul religios I. din prot. Făgăraş, la Mănăstirea lui Macarie —

Conform programului publicat în Nr. 38 al ziarului Telegraful Român, în ziua marilor împăraţi creştini Constantin şi Elena a. c. s'a făcut peregrinarea credincioşilor, mai ales din comunele Galaţi, Boholţ şi Calbor, o parte din Făgăraş şi Beclean, sub conducerea preoţilor Nicolae Aron, Nicolae Clonţa, Ion Conora, Gheorghe Solca şi Vasile Floca la acest loc de mănăstire.

In monografia comunei Galaţi, în periodul I. (1469—1686) se spune după istoricul Clain, că în *Galaţi, lângă Olt*, la 1469 a fost reşedinţa de episcop subaltern mitropoliei de Alba-Iulia, numele episcopului *Macarie*. Se dă-

---

ajunge pe ei întunerecul şi în ameazăşi vor pipăi ca noaptea (Iov. 5. 14).

Şi cumcă sânt oameni orbi cu sufletul, ne arată şi Mântuitorul Hristos, când zice: «Vai vouă, fariseilor şi cărturarilor, nebuni orbi, şi conducători orbi».

Astăzi într'u atâta s'a lăţit această boală, încât dacă ar mai fi Domnul Hristos cu trupul pe pământ, cu toată dreptatea ar putea mustra pe unii creştini de orbia lor sufletească.

Şi cum să nu fie mare orbia sufletească în zilele noastre, când în atâtea locuri om cu om nu se poate vedea, când pofta de răsbunare stă înaintea ochilor, când mulţi nu cugetă la aceea că mâna celui Atotputernic calcă în urmele lor să-i pedepsească.

Uitaţi-vă la poftitorii de averi, cum aleargă şi se sbat, şi cum orbiţi de pofta lăcomiei nu ved durerea şi lacrămile a sute şi mii de năcăjiţi. Câţi nu aleargă după câştiguri materiale, după îmbrăcăminte scumpă după bani mulţi, ca şi când acestea i-ar face mai vrednici de faţa lui Dumnezeu şi a lui Hristos.

Unii, ca să se îmbogăţească repede, se duc lacomi în toate părţile la fel de fel de negustorie, alţii des de dimineaţă pleacă la câmp să ajungă mai iute şi să tragă cu plugul sau cu coasa câteva brezde din locul vecinului, sau să i încarce o căpiţă de fân, sau să iee un car de lemne din grămada altuia...

Şi oare se poate cineva desvinovăţi cu aceea că va zice: «D'apoi eu am făcut ceea ce am văzut pe alţii făcând şi ce mulţimea a făcut?» Nu. Au doară nu vă înşelaţi, cari credeţi şi ziceţi: «Am timp la bătrâneţe să mă îndreptez pe calea lui Hristos, când mintea îmi va fi mai coaptă şi sângele mai rece şi când lumea nu mă va mai băga în seamă».

Dar aş întreba pe cei ce astfel vă gândiţi: cine v'a asigurat, că veţi ajunge acel timp al vieţii? La câţi cunoscuţi de ai noştri încă de tineri li s'a săpat mormântul. Eată orbia sufletească! Omul orb la suflet nu cugetă la nici una din acestea, ci răpit se cufundă în păcate tot mai mari.

Acum, iubiţilor, deschideţi-vă ochii minţii, căutaţi şi vedeţi şi apoi cunoaşteţi calea care vă duce la mântuire. Eu sânt calea şi adevărul zice Domnul. (I. 14 v. 6).

Adecă: cine va umbla pe calea lui Hristos, nu va rătăci nici odată. Ear de cumva aţi rătăci şi aţi ajunge la crucile drumului, nu apucaţi pe calea care duce în fundul pământului, în întunerec, ci ridicaţi-vă ochii la cer, acolo veţi afla o cărăruşă strâmtă, anevoioasă şi petroasă, duceţi-vă pe ea, că ajungeţi în o ţară mănoasă, unde veţi uita greul vieţii, — acolo este Hristos.

Nu lăsaţi ca patimile să vă întunece şi să vă orbească sufletul.

Nu vă uitaţi la alţii, că ce fac, căci răsplata lor îşi vor lua. Rugaţi-vă să fiţi feriţi de orbia sufletului şi de a dobândi putere de a cunoaşte deplin păcatele şi ticăloşia care v'o aduc păcatele.

In zilele de Dumineci şi sărbători, vine blândul Isus şi ne aduce lumină la toţi orbii sufleteşte. Apropiaţi-vă de El cu toţii, căci Isus vă aşteaptă. Cu credinţă, ca şi orbul, ridicaţi rugăciune umilită către el şi ziceţi: Luminează-ne, Hristoase, ochii minţii, ca să nu mai adormim în păcate. Ajută-ne să ne căim din toată inima de păcate, fă-ne să ne cunoaştem pe noi înşine şi îndreptându-ne să petrecem în cinste, în dreptate, în omenie pe acest pământ spre binele nostru, al neamului şi spre înflorirea ţării, ca să nu mai fim întunecaţi şi orbi sufleteşte, ci luminaţi prin lumina Ta, Hristoase. Amin.

Noua Revistă Bisericească. Au apărut nrele 3 şi 4 din 1922, cu articole bine scrise, de directorul revistei şi colaboratorii săi. Abonamentul 25 Lei pe jumătate an.

cu socoteală că locul aşa numit «la mănăstire», situat după crucea din dealul Galaţului, să fi fost reşedinţa episcopului. O biserică a existat aici pe care credincioşii comunei vecine Boholţ au strămutat-o la ei, folosind o mult timp.

A fost ridicată casa Domnului în mijlocul codrilor, într'o scoică ascunsă, unde epitropia din Galaţi în presara zilei de sărbare religioasă a mers şi a căutat locul de mănăstire şi după indigitările păstorilor boholţeni, l-a şi găsit într'un loc foarte frumos şi scutit de toate părţile de furtune şi de duşmani ai creştinismului. Rozari frumoşi, lângă cari rămăşiţe de cruci ale călugărilor morţi după vremuri, înegrite de timpuriu, cu inscripţii nedescifrabile, s'au găsit în pământ. Aici a fost mănăstirea botezată a lui Macarie. Epitropii au adus cu carul frunzari de cei mai frumoşi, — din cari am format sf. altar pentru slujitori, corabia bisericii pentru bărbaţi şi despărţământul pentru femei. —

La temelia mănăstirii s'au făcut unele săpături în timpurile recente de flăcăi boholţeni, cugetând să afle comori pământeşti, de care însă n'au aflat, acum însă am găsit aici comori ale sufletului: credinţa, dragostea şi nădejdea, care au întrunit pe credincioşii satelor pentru redeşteptarea timpurilor vechi de evlavie.

«Poiana mănăstirii», *«Grădina mănăstirii»*, de unde un pom cu fructe nobile a fost tăiat în timpurile de azi, *«Părâul mănăstirii»*, numai aceste numiri şi pământul care se vede şi azi că a fost cultivat de călugări odinioară, ni-au mai rămas.

Zi frumoasă şi senină a fost ziua sfinţilor Constantin şi Elena. Epitropia parohială din Galaţi, în frunte cu preoţii cercului religios Nicolae Aron, Nicolae Clonţa şi Vasile Floca, luând toate cele trebuincioase pentru celebrarea sfintei liturghii: sf. antimis, potir, chivot, cruce, sfeşnice, cădelniţă şi căldăruşa din altar cele patru icoane împărăteşti dela tâmpla bisericii, şi icoanele din despărţământul femeilor, sfeşnicile din faţa altarului, toţi praporii, între cari un prapor mare dus de trei, din mătasă grea tricolor, în sunetul clopotelor au plecat spre mănăstire, însoţiţi mai apoi de Reuniunea femeilor, Reuniunea casei culturale, Reuniunea tinerilor ortodoxi, toate din Galaţi cu stindardul lor. Iţi era mai mare dragul să priveşti la aceste grupuri de credincioşi, dela mic până la cel mai bătrân, cum suiau dealul Galaţului, pe drum, prin cărări şi pe lângă pădure până sus la crucea din deal, de unde ne-am pogorât către *locul de rugă*, în scoica mănăstirii. De pe altă parte tăbărau boholţenii în grupuri albe, tot dintr'un vârf de deal prin pădurea lor, pe cărări, în frunte cu preotul lor Ion Conora şi cu preotul din Calbor Gheorghe Solca, cu prapori şi cu cărţile pentru serviciul utreniei, liturgiei, sfântului maslu şi sfinţirea apei, — care toate s'au săvârşit solemn în *«Mănăstirea lui Macarie»*, botezată de cercul I. religios Făgăraş.

Impunătoare a fost întâlnirea credincioşilor din toate comunele într'o biserică de rugă, sub cerul liber, între dealuri şi văi, aici în scoica mănăstirii, cum îşi dau mâna tineri şi bătrâni şi cum în cursul serviciului divin de pe coline asculiau cu lacrimi în ochi ruga către bunul Dumnezeu.

Un apostol zis aici, o evanghelie întonată la loc sfânt, o cântare evlavioasă executată de preoţi, dascăli şi cântăreţi, — toate au întrat mai simţitor la inima numeroşilor ascultători.

A predicat păr. Nic. Clonţa despre credinţă în legătură cu cei dintâi împăraţi creştini Constantin şi Elena, cari au pus stavilă persecuţiilor creştine şi au întemeiat biserici şi mănăstiri, precum şi această mănăstire, zisă a lui Macarie.

La petrecerea Reuniunii casei culturale din Galaţi din pădurea *Ciungii*, aproape de mănăstire, urmată după amiazi, au luat parte mai mulţi intelectuali din Făgăraş, păr. protopop şi senator Nicolae Borzea, care a ţinut o vorbire lăudând ideea excursiunii evlavioase la locul de mănăstire, unde în timpurile de prigonire se ascundeau mucenicii călugări... *N. A.*

Aviz

Atragem atenţiunea Onor. administratori parohiali, că salarul dela stat, ca administrator parohial, îl putem licuida numai pe baza alor trei cuitanţe subscrise şi vidimate de protopresbiter.

Cassa arhidiecezană.

Programa

adunării generale a învăţătorilor români din judeţul Sibiu, care se va ţinea în Sibiu Sâmbătă în 8 Iulie st. n. 1922, ora 9 a. m. în edificiul «Asociaţiunii» cu următoarea ordine de zi:

Motto: «Omul să nu se plângă în contra vremii în care i-a fost dat să trăiască. Sânt rele vremurile? Ei bine, de aceea sântem noi aici, ca să le facem bune».
Carlyle.

Şedinţa I a. m.

1. Constatarea membrilor prezenţi.
2. Imnul regal, cântat de învăţători.
3. Cuvânt de deschidere.
4. Raportul general.
5. Alegerea unei comisiuni de 3 membri pentru censurarea raportului general.
6. Raportul casierului.
7. Alegerea unei comisiuni de 3 membri pentru controlarea cassei.
8. Reforma învăţământului primar, discuţie asupra operatului.

Şedinţa II p. m.

1. Înfiinţarea casei învăţătorilor în Sibiu.
2. Raportul comisiunii organizătoare.
3. Raportul comisiunii de scontrare,
4. Alegerea comitetului şi alor 5 membri în consiliul general pe un nou period.

Sibiu, în 3 Iulie 1922.

Mihail Ogrean, preşedinte. — *Isidor Dopp*, secretar.

La sate!

II

Alte două escursii din partea membrilor sibieni ai Secţiilor stiinţifice-literare ale Asociaţiunii s'au făcut în Duminecile din 5 şi 12 Iunie a. c.

La cea dintâi au ţinut conferenţe dnii R. Simu în com. Bradu, prof. Comşa în Avrig, Dr. L. Popovici în Porumbacul de jos, I. Georgescu în cel de sus, N. P. Petrescu, Scorei, H. P. Petrescu, Arpaşul de jos.

In a doua escursie s'au cercetat comunele Ucea, Viştea de jos, Beşimbac, Sâmbăta şi Voila. Erau luate în combinaţie şi Beclearui şi Făgăraşul, dar aici n'am putut ajunge. Conferenţiari: I. Georgescu, Petrescu jun., prof. Comşa Petrescu sen., R. Simu, preotul Dăncilă şi prof Moruşca.

Norocul m'a dus în comuna Viştea de jos, unde am fost surprins de cele auzite şi văzute. Comuna aceasta, locul natal al bunului scriitor şi prof. la universitatea din Cluj, dl Dr. V. Stanciu, este o comună fruntaşă curat românească şi centru în aşa numita ţara Oltului. Are trei târguri sau bâlciuri pe an, două biserici rom., o şcoală de stat cu trei învăţători, şcoală de stat pentru meserii, două bănci poporale: una din 1893 şi una din anul trecut. Cea mai veche împarte dividendă 5%, câştigul întrecător se foloseşte pentru diferite scopuri culturale şi folositoare din comună, mai are comuna şi o Cooperativă de consum bine asortată, Casină şi bibliotecă populară, o bibliotecă parohială cu peste 500 cărţi alese.

Tovarăşul meu prof. Comşa a vorbit poporului, cu competinţa sa de agronom, despre cum este mai practic a se secera holdele, despre pomărit şi alte sfaturi gospodăreşti.

Sarcina mea a fost uşoară, în acelaş timp plăcută.

In cuvinte potrivite mi-am arătat surprinderea îmbucurătoare despre cele văzute, din care am făcut încheiarea, că toate acestea sânt mărturia netăgăduită, că conducătorii comunei sânt oameni vrednici, pricepuţi şi cu tragere de inimă pentru binele poporului. Conducătorii iscusiţi şi vrednici ca parohul Pavel Borzea, şi înv. dir. Augustin Şandru sânt rari în comunele noastre. Vă îndemn, am zis, cu toată stăruinţa, să-i cinstiţi, să le urmaţi sfaturile înţelepte, şi să mulţumiţi lui Dumnezeu că v'au binecuvântat cu asemenea bărbaţi.

Le-am mai vorbit, între altele despre doi duşmani păgubitori ai gospodăriei: patima beuturilor alcoolice şi a fumatului cum şi despre lucs, şi de temelia bunăstării economice: munca şi cruţarea.

După conferenţă, la care cu părere de rău n'am văzut pe păr. gr. cat. am cercetat pe unii fruntaşi, am întrat în case ţărăneşti, să vedem, cum sânt întocmite, am cercetat şcoala şi atelierele de meserii. Şcoala aceasta este întemeiată de 2 ani. Se va completa la 5 ani de ucenicie. Deocamdată lucrează în 3 branşe: tâmplărie, rotărie şi ferărie şi lăcătuşerie. Are un director vrednic şi priceput, dl Dumitru *Săvoiu*

Numiri de localităţi

De Pr. Constantin Oancea

Avem numeroase numiri de origine slavă, maghiară şi germană, între care cele mai multe n'au nici un rost. Romanizarea lor este deplin îndreptăţită. E regretabil însă că numirile româneşti, la multe localităţi, n'au fost în toate cazurile corecte. Ne lipsesc comisiile istorice judeţene, care ar fi chemate să judece fiecare caz din punct de vedere istoric, toponimic, etnografic şi filologic. In lipsă de comisiuni istorice judeţene românizarea nu se face pretutindeni conform geniului limbii române.

Exemplu: judeţul Alba inferioară este traducere din ungurescul Alsófehér megye; ungurii l-au numit al Albei de jos în raport cu comitatul Albei (Fejér-m.) care este situat în partea de *sus* a Ungariei: în împrejurările actuale epitetul de *jos* al judeţului Alba inferioară n'are rost.

Cu privire la localităţi, numirea de jos sau de sus este românească şi latinisarea numirilor prin *inferior* şi *superior* e de prisos; acest atribut se foloseşte mai mult din punct de vedere calitativ, decât pentru a hotărâ poziţia unei localităţi, care ar aduce adeseori confusiuni, de ex. Pianul de jos şi Pianul de sus (oficial Pianul inferior şi Pianul superior); din punct de vedere *economic* Pianul inferior este superior faţă de Pianul superior.

Tot aşa Cioara de jos şi Cioara de sus, şi alte multe localităţi. Urmează deci că acolo unde numirile sânt româneşti, să le folosim ca în graiul poporului.

Comuna Cioara de jos se numeşte aşa pentrucă să află o altă localitate Cioara de sus în judeţul Turda. Numirea corectă e Cioara de jos şi aşa se foloseşte în graiul poporului, aceasta numire o foloseşte oficial biserica, oficiul poştal şi banca (Ciorana). Comuna politică foloseşte oficial: Cioara inferioară; Jandarmeria din loc foloseşte Cioara, — deci trei numiri oficiale la un singur sat.

In judeţul Alba de jos să află vechea comună românească (Cârna), numire curat românească, numire care se află şi la strămbunii noştri Traco-daci inainte de aceasta cu 2000 de ani, pe timpul lui Ptolomeu aflăm în mai multe locuri numiri de sate şi oraşe la seminţiile tracice ca: «Istriana», Carna, Latha, Albana, Amora, Draga, Aurana, Saraca, Deva, Petra, Saratha, Sor», etc. etc., deci numirea Cârna ca nume de sat, (nu afirm ca localitate în locul de azi) e tot atât de veche ca şi neamul românesc. Numirea veche românească azi se află oficial latinisată prin numirea de: «Blandiana» pe motiv că s'a găsit o peatră în loc cu inscripţia latină «Blandiana». E adevărat că localitatea Blandiana pe timpul romanilor se afla între Germisara (Geoagiul de jos) şi Apulum (Alba Iulia) care ar corespunde localităţii Cârna de astăzi; dar pe lângă toată dragostea ce o am faţă de limba latină, prefer pe cea românească «Cârna», care ca numire e mai veche ca Blandiana, făcând parte din tesaurul limbii strămbunilor noştri daci, cari aveau pe acestea plaiuri o viaţă de stat organisată la cucerirea Daciei din partea romanilor. Limba dacilor sub influinţa vremurilor şi popoarelor cu care a venit în atingere a suferit mult; dar poporul român a păstrat cu tărie de admirat: limbă, obiceiuri şi port dela strămoşii săi. Numirea de Cârna va trăi cât timp va trăi neamul românesc, iar numirea de Blandiana neavând rădăcini în limba ţăranului va fi de scurtă durată.

(Urmează)

De ce sânt scumpe cărţile? Ni se scrie: Fabrica de hârtie dela Petrifalău (în Ardeal) cu un capital de 24 milioane de lei, a câştigat anul trecut 54 milioane venit curat! Şi tot cam aşa şi alte fabrici de hârtie... Şi, la asemenea câştig, i se mai zice, «câştig *curat* »... Nu este nici o putere, care să facă puţină rânduealâ şi să nu mai fim jăfuiţi?

şi patru profesori. Se învaţă teorie şi praxă. Băieţii ies din şcoală, meşteri desăvârşiţi. Elevii capătă burse de câte 150 L. pe lună. Astăzi sânt numai 84. Dorinţa şi stăruinţa directorului de a se crea un cămin pentru elevii, al căror număr va spori necondiţionat, este îndreptăţită să fie sprijinită la locurile competente.

In organizaţia Asociaţiunii, Vistea de jos s'a ţinut de desp. Făgăraşului. Dela 1913 păr. *Borzea* a înfiinţat însuş un nou despărţământ cu 24 comune, pe care le-a înzestrat cu tot atâtea biblioteci poporale dela Asociaţiune şi în cari a înfiinţat tot atâtea agenturi. A înscris 4 membri fondatori peste 30 pe viaţă, 70 ordinari (înainte de războiu erau peste 500). Lucruri vrednice de remarcat şi de luat ca exemplu. Membri ordinari numai aşa vor rămânea mai departe, dacă li se vor împărţi gratuit de la centru, mi-a zis dl părinte, cel puţin o cărticică şi calendarul.

In toate escursiile, conferenţiarii au fost însoţiţi şi de alţi intelectuali, între cari amintim pe unul din directorii Băncii Centrale, dl V. *Bontescu,* care ni a pus la dispoziţie un camion al Băncii fără de care nu era cu putinţă să se ţină conferenţe în atâtea comune.

Conferenţa din urmă, idilică, escursioniştii nu vom uita-o curând. Plănuită pentru o cursă de $2^1/_2$ ore dintr'un ghinion al maşinei care se vede, ne-a purtat festa pentrucă a trebuit să poarte atâta cultură pe spate, am trebuit să o scurtăm cu două localităţi la cari n'am putut ajunge. Tot din complesanţa maşinei şi a «şofonerului», în loc să ne înapoiem în ziua plecării, am ajuns în Sibiu a doua zi dimineaţa, şi încă plecând dela 4, în loc s'ajungem la 6, am ajuns numai la $8^1/_2$, ca să se plinească Scriptura: Adevăraţi apostoli în haine de pescari. Nu eram de invidiat. Dar, finis coronat opus.

Moşul.

Ştirile zilei

Lui Take Ionescu. Biserica Sf. Nicolae şi liceul «Andrei Şaguna» din Braşov au depus o coroană pe catafalcul protectorului lor de pe timpul stăpânirii maghiare, marelui patriot Take Ionescu. Din partea bisericii şi şcoalelor a asistat la înmormântare o delegaţie. Cununa depusă este o coroană de stejar cu ghinde aurite purtând pe panglică albă inscripţia: «Biserica Sf. Nicolae şi liceul «Andrei Şaguna» din Braşov. Marelui nostru protector din vremuri de restrişte.»

Societate de psihologie s'a întemeiat în Bucureşti sub preşedinţia dlui G. Marinescu, profesor nniversitar. Societatea îşi propune să se ocupe cu repartisarea practică a energiilor omeneşti. Se vor creia laboratorii psihologice pe lângă şcoalele normale, pentru ca viitorii învăţători să fie şi mai bine iniţiaţi în studiul psihologiei; se vor întemeia birouri medico-psihologice pentru cercetarea aptitudinilor profesionale ş. a.

Cer să fie apăraţi. Mitropolitul rus Antonie al Kievului, arestat şi torturat de bolşevici, a scăpat ca prin minune din închisoare şi s'a refugiat în Iugoslavia. De aici a trimis I. P. S. Sale Mitropolitului Moldovei o scrisoare, în care descrie groaznicile suferinţe ale clerului din Rusia: mii de preoţi au fost arestaţi şi în parte ucişi. Mitropolitul Antonie roagă pe şefii clerului român să intervie pe lângă guvernul sovietic pentru liberarea celor arestaţi.

Rectificare. Primim dela Părintele Ioachim Groza, din Ponor, următoarele: In raportul despre vizitaţia canonică a Prea Sfinţiei Sale Episcopului Nicolae al Clujului în munţii apuseni, apărut ca urmare în Nr. 45 din 10/23 Iunie 1922 s'a strecurat o greşală, anume: Banderiul de călăreţi care a întimpinat pe Prea Sfinţia Sa la Sălciua de jos şi l-a călăuzit până la Sălciua de sus, a fost din comuna Ponor, judeţul Albei de jos şi nu din Ponorel (Ponorelul este o comună dela Câmpeni în sus). In Salciua de sus a fost aşteptat de preoţii: Simion Vasinca, Vasile Gan, George Lazar, şi *Ioachim Groza,* şi nu Grigoriu Lazar.

Orele oficioase de birou la Banca de Scont a României Sibiu, începând cu data de 1 Iulie 1922 şi până la alte dispoziţii sânt: dela 7-1 a. m. ear Lunea şi Vinerea dela 8—12 a. m. şi dela 3—5 p. m.

Academia de comerţ din Cluj. A apărut Darea de seamă pe anii 1920/21 şi 1921/22, publicată de Direcţiunea Academiei Cuprinde: Istoricul, reorganizarea, averea, date statistice, repartizarea cursurilor, extras din regulamentul Academiei, regulamentul căminului.

Nr. 176/1922 protop. (112) 2—3

Concurs repeţit

Pentru ocuparea postului de parch în parohia de cl. III **Blăşel**, protopopiatul Mediaşului, în urma ven. ordin consistorial dto 14 Decemvrie 1921 Nr. 10271 Bis. se escrie nou concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, iar concurenţii cu prealabila înconştiinţare se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbatoare în biserică, spre a cânta, cuvânta, respective celebra.

Mediaş, la 2 Iunie 1922.

Oficiul protopopesc ort. rom. al tractului Mediaşului, în înţelegere cu comitetul parohial.

Romul Mircea,
protopop.

Nr 154/922. (113) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II. **Ţintari**, prot. Braşovului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela cea dintâi publicare în «Telegraful Român».

Venitele sânt cele fasionate în coala B. pentru dotaţia dela stat.

Concurenţii au să-şi înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, în terminul statorit, subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi să se prezenteze cu observarea dispoziţiilor Regulamentului pentru parohii, înainte de alegere, poporului în biserică spre a celebra, respective a cânta şi cuvânta.

Oficiul protopresbiteral al Braşovului în înţelegere cu Comitetul parohial respectiv.

Braşov, în 11 Mai nou 1922.

Ioan Hamsea
protopop adminstr.

Nr. 375/922 (109) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl III a **Veneţia de sus** în protopresbiteratul Făgăraşului se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare a se presenta în comună spre a face cunoştinţă poporu lui.

Făgăraş la 8/VI1922

Oficiul protopresbiteral român ortodox al tractului Făgăraş în înţelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopop

Nr. 209/protop.. 1922 (91) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl III. din **Veseud**, protopresbiteratul Mediaşului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile instruite cu documentele necesare subsemnatului oficiu în terminul arătat şi a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a cânta cuvânta eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul.

Mediaş, la 8 Iunie 1922.

Oficiul protopopesc ort. al tractului Mediaşului

Romul Mircea,
protopop.

Insoţirea de Credit din Râuşor

Nr 7/922 (117) 2—2

Publicaţiune de lichidare

Insoţirea de credit din Râuşor (jud. Făgăraş) fiind în lichidare, prin aceasta se provoacă toţi deponenţii, creditorii şi toţi ceice au vr'o pretenziune faţă de această Insoţire, ca să-şi ridice depunerile şi să-şi achite datoriile ce mai au la aceasta Insoţire, în timpul prescris de legea comercială din 1875 art. XXXVII §-ul 202.

Râuşor la 15 Iunie 1922.

Constantin Pică,
preşed. direcţiunii

Nr. 125/922 (108) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din nou înfiinţata parohie de cl. III-a **Petrila «Regele Ferdinand»**, în protopresbiteratul Haţegului, se publică concurs cu tormin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile instruite cu documentele necesare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul arătat şi a se presenta în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Haţeg, la 26 Mai 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tract. Haţeg în coinţelegere cu comitetul parohial.

Dr. C. Popescu,
protopop.

Mersul trenurilor în Sibiu

I. Plecare: 1. Spre Copşa: 2·30, 18·50.
2. Spre Vinţ: 4·05, 18·35.
3. Spre Râul-Vadului, Peatra-Olt, Bucureşti: 2·45, 13·35, 18·45 (accelerat).
4. Spre Făgăraş: 7·20, 15·59.
5. Spre Cisnădie: 5, 9·30, 15.
6. Spre Agnita, Sighişoara: 7·31, 17·45.

II. Sosire: 1. Dela Copşa: 1·13, 11·20.
2. Dela Vinţ: 10·20, 17·04.
3. Dela Râu-Vadului, Peatra Olt, Bucureşti: 1·50, 12·30 (accelerat), 16·25.
4. Dela Făgăraş: 8·30, 13·59.
5. Dela Ciznădie: 7, 11·35, 18·18.
6. Dela Sighişoara: 8·50, 17.

Trenuri de băi

I. Pleacă din Sibiu la Ocna băi: 6·—, 9·—, 11·45, 14·30.

II. Sosesc dela Ocna băi la Sibiu: 7·14, 10·15, 13·—, 15·45.

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare

Cuvântări bisericeşti

de arhimandritul **Ilarion Mircea**, egumenul sfintei mânăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminecile din Paresimi, 9 Dumineci după Rosalii şi la unele sărbători de peste an. **Preţul 14 Lei.**

Cum se vindecă Reumatismu şi Gutta

este o broşură foarte interesantă şi instructivă. Acolo veţi găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de şeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum şi modul lor de vindecare. Această broşurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereţi chiar astăzi această broşurică, prin o cartă postală adresată la

FARMACIA VOREL din Piatra-N.
Moldova

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 24 Iunie (7 Iulie) 1922 Nr. 49

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

S'o luăm pe turcește?

„Bătaia-i ruptă din rai"
(Vorbă din bătrâni).

Intr'o gazetă din provincie citesc următoarea știre: «Dl C. Botez dela Curtea de casație pledează într'o revistă bucureșteană pentru introducerea bătăii ca pedeapsă în legislația noastră penală, propunând și necesitatea, după cazuri, de a o însoți de publicitate, ca astfel impresiunea asupra mulțimii să fie și mai mare».

Știrea m'a pus pe gânduri cu atât mai mult, cu cât a doua zi aflu dintr'un ziar din străinătate, că câțiva *senatori* din parlamentul Belgiei au de gând să propună introducerea aceleiași inovații în justiția belgiană.

N'am citit articolul dlui C. Botez, dupăcum, probabil, nici domnia sa nu va citi aceste rânduri. Nu ne îndoim însă, că dl Botez își va fi având argumentele dumi-sale. Totuși să ni se dea voie să credem, că o reîntoarcere la atari procedeuri ar însemna mai mult sau mai puțin balcanizarea justiției noastre.

Și iată pentruce.

Bătaia, de multeori, știm, că poate fi «soră cu moartea». Pedeapsa cu moarte a fost ștearsă din legislația noastră penală, ca și din legislația celor mai multe state europene. Și asta, din cele mai temeinice motive de ordin umanitar și pedagogic. Dupăcum nu dorim «moartea păcătosului, ci să se întoarcă iarăși, să fie viu», tot astfel nu trebue să voim nici schinjuirea lui trupească.

Bătaia în însăși ființă ei are ceva sălbatec, brutal. Ea trezește în public, de cele mai multeori, sentimentul milei față de vinovat, ear pe acesta mai mult îl întărâtă decât îl «învață minte» și-i stinge de obicei și ultima licărire a conștiinței sale morale — în cazul când o mai are. Și nu acesta e rostul pedepsei.

Fapta rea — în înțeles etic — isvorește dintr'o conștiință înrăită, dintr'un suflet mai mult sau mai puțin pervers. Acestea sânt criteriile hotărâtoare și la aplicarea pedepsei, care, înc'odată, nu-și are rostul decât în măsura în care-i atribuim o semnificație pedagogică. Ea trebue spiritualizată tot mai mult. Numai o justiție în spiritul indicat își va îndeplini înalta sa chemare educativă și nu va degenera într'o mecanică și meschină bucătărie juridică.

Nu știu dacă dl Botez recomandă bătaia ca pedeapsă integrală (pentru delicte mai ușoare?) sau numai ca un fel de purgatoriu obligator pentru orce pușcăriaș care... se respectă. In primul caz bătaia ar fi insuficientă, în al doilea — de prisos. In amândouă cazurile: nepedagogică, întru cât — dupăcum am spus — în însași ființa ei are ceva barbar, respingător, indiferent de vinovăția celuice e osândit s'o incaseze.

Procedeul recomandat de dl C. Botez are, fără îndoială și o latură avantagioasă: în anumite împrejurări — destul de greu de precizat — e practic și deci în măsură de a mântui mai repede cu pricinașul. Practicitatea mecanică a unui procedeu însă nu totdeauna trebue să fie hotărâtoare în adoptarea lui principială.

Și apoi — rămâie vorba între noi — pedeapsa cu bătaie, durere, la noi nu e scoasă încă cu desăvârșire din *uz*. Ea se mai aplică din când în când — «patrio more». De ce s'o mai și codificăm!

Am dorì să fim bine înțeleși. — Nu sântem așa de «umanitariști», încât să pretindem... decorarea potlogarilor și a escrocilor, sau să cerem confort englezesc pentru clienții pușcăriilor. Dar nici așa de «tradiționaliști» încât să dăm o autoritate dogmatică vorbei din bătrâni că «bătaia-i ruptă din rai». Va fi fost ea ruptă din rai, dar de mult, foarte de mult... de pe când eram copii — și noi, și alții. Astăzi însă nu mai merge. In raiul concepției noastre cresc alte flori decât bătaia.

«Stâlpul rușinii» însă trebue inaugurat, fără amânare. Ar fi poate cel mai strașnic pedagog al vieții noastre publice. E trist că ne vedem siliți să recomandăm astfel de mijloace — chiar dacă alții ne-au întrecut în aplicarea lor, — dar numai în felul acesta vom ajunge ziua luminată, în care nu va mai fi nevoie de ele.

In Anglia se desființează temnițele din lipsă de mușterii. Cine știe dacă peste un an, doi, zece, ori mai târziu nu vom avea și noi bucuria de a desființa cel puțin «stâlpul rușinii» și în locul lui să putem ridica un monument măreț, închinat *virtuții* neamului nostru.

N. Colan.

FOIȘOARA

Numiri de localități

De Pr. Constantin Oancea

(Sfârșit)

Acum când e timpul suprem să se scrie monografia comunelor noastre și când intelectuali: preoți, noștri, învățători etc. au scris, iar cele mai multe acum se pregătesc, țin să amintesc că acolo unde nu știm de unde își trage originea cutare localitate, să nu facem deducțiuni pripite și greșite; de ex. nu se poate susținea că numele comunei Săsciori (jud. Sibiu) să-și traga originea din cuvântul «Șesuri» pe motiv ce s'ar afla pe teritorul comunei un deal cu un șes deasupra numit în «Șesuri». Numirea de «Săsciori», este pur și simplu ungurescul «Szászcsór» Cioara de pe teritorul săsesc în raport cu Cióra teritoriul românesc — în terra Borodnic, țara Brodnicilor, câmpia românilor, fiindcă brodnicii să numea aceea ramură a poporului român în evul mediu care se ocupa exclusiv cu economia de oi și peregrinau earna, șesul apelor, ear vara la munte, ca mărginenii de azi de unde numirea de brodnici, în limba slavă însemnează trecător, peragrinator, nemțește Broodfeld terra brodnicilor și nu câmpul pânii cum s'a tradus din eroare atât la unguri cât și la români.

Vorbind cu un intelectual despre originea comunei «*Cetea*», jud. Albei de jos, îmi afirma că vine dela o ceată de ostași de a lui Traian cari s'ar fi așezat în acea localitate.

Cuvântul ceată (gloată) în limba noastră e de originc paleo-slavă și l-am primit abia cu patru cinci secole, după Traian.

Cete în limba v. slavă înseamnă pădure (lemn), românii din acel ținut numesc Cete o prăjina oablă de lemn, cu deosebire cele pentru construcția podurilor și luntrilor de trecere peste Mureș și deaicea numirea de «Cetea» fiindcă a avut din vechime și are și astăzi păduri de cete (prăjini) potrivite pentru construcțiuni.

Altul fusese mai mult timp prin Dâncul mare, jud: Hunedoara, îl întreb despre numirile de hotar ale acelei comune; între altele îmi spune de o parte de hotare care se numește jidovina; îl întreb ce crede despre originea acelui cuvânt, mi-a răspuns că este un jidov în comună și are loc în aceea parte a comunei, i-am reflectat: uite frate, în vecinătate cu comuna mea Cioara se afla comuna Tărtăria pe al cărei hotar de aseminea se află un teritor ce se chiamă jidovina, cu toate că nicicând jidov nu a locuit în aceea comună; numirea de jidovina se află pe teritorul nostru la o mulțime de comune și însemnează câmpul de bucate în limba v. slavă: Jit-bucate în general (la Malo ruși jit-secara) Jitovina câmp de bucate; jitar, omul care păzește bucatele (de unde avem jutar); jitnița-hambar în care se păstrează bucate; jit-redu-bucate puse în rându (redu-rând), jireadă clăi puse în anumită ordine.

Buc v. slav-fag. Bucovina țara fagilor și bucoavnă-carte cu table de lemn (fag). Molid-brad, molidova-moldova-țara brazilor.

Multe sate au numirea cu părți de hotar numite «Săliște»; selo în toate idiomele slave înseamnă sat, și sub cuvântul «săliște» înțelegem totdeauna un loc ce a fost odinioară cu locuințe pe el, și dacă facem săpături în acele locuri, găsim de regulă ruine de sate vechi, în jurul comunei noastre toate comunele au numiri de săliște și aproape în tot locul să găsesc urme de sate din epoca romană; orce altă etimologie ca de ex. dela *sălcie*, este incorectă.

O mulțime de sate, dealuri și coline se numesc *grădiniște*, horodiste și gorodiste, cari toate posed urme de *cetăți*, grad v. slav-cetate,-gradiște-loc de cetate (la Malo ruși hrad și horod-cetate) și hodiste; Belgrad-cetatea albă, numirea ante-maghiară a Albei Iulii a fost Băl-grad, cum

O renunțare primejdioasă

E cunoscută atitudinea ilegală și cu desăvârșire incalificabilă, manifestată de organele ministrului instrucțiunii publice în chestiunea școalelor confesionale.

Cu toate că școalele acestea nu au făcut nici un rău nimănui, dimpotrivă ele au dus cele mai importante servicii culturii religioase și naționale a poporului nostru, — ministrul instrucțiunii publice a pornit o adevărată goană de extirpare împotriva lor.

Corporațiunile constituționale bisericești, începând de jos dela sinoadele parohiale și până sus la congresul național-bisericesc, au protestat în nenumărate rânduri împotriva abuzurilor și ilegalităților săvârșite de organele statului, cari fără nici o umbră de drept au rechiziționat edificiile școlare, iar pe învățătorii confesionali i-au *statificat pe loc*, adecă s'au făcut stăpâni în casa altuia.

Această jignire a unui drept natural și pozitiv, cum este dreptul fiecărei biserici de a-și avea școala sa și învățătorii săi, atinge cu atât mai dureros bisericile românești din Transilvania și părțile ungurene, cu cât mai zdrobitoare este comparația pe care o fac ele între luptele lor grele din trecut și între sfidările nemaipomenite, ce trebue să îndure în timpul de față chiar din partea unei cârmuiri naționale.

In trecut, oricât de tirane erau guvernele ungurești, le-a fost dată bisericilor noastre posibilitatea să-și apere și susțină școalele lor mereu atacate și primejduite. In timpul de față nici măcar putința aceasta nu le-a mai rămas. Toate memoriile și protestele lor, oricât de temeinice ar fi, rămân de obicei fără nici un răspuns din partea guvernului, care nu vrea să se oprească nici decum din calea prăpastiei, spre care a pornit.

Nedreptatea guvernului e cu atât mai strigătoare, cu cât măsurile sale de o revoltătoare ilegalitate le aplică *numai* față de *școlile confesionale românești*, iar pe cele ungurești și săsești nu numai că le îngădue să funcționeze în dragă voe, dar le și subvenționează cu sume anuale de multe milioane.

Cel mai elementar simț de cuviință și de dreptate ar impune oricărui guvern de pe fața pământului, să trateze toate școalele confesionale cu aceeaș măsură. Dacă dă subvenții celor săsești și ungurești, dacă tolerează ca numărul acestor din urmă să sporească considerabil din an în an, să dea și celor românești ajutoarele necesare pentru întregirea lefilor învățătorești și posibilitatea de a se desvolta potrivit cu cerințele timpului în care trăim. Căci articolul de lege XX din 1848 fiind încă în deplină putere, impune statului de a da ajutoare materiale *tuturor* bisericilor pentru trebuințele lor culturale, deci în primul rând pentru susținerea școalelor confesionale.

Organele de conducere bisericească trebue să rămână până la sfârșit pe temeiul legii positive, dela care nu se pot abate nici o clipă. Orce renunțare fie cât de provizorie, poate deveni foarte primejdioasă în lupta aceasta culturală, pe care cârmuitorii miopi și neînțelegători ai statului român o impun bisericii sale «*dominante*»...

Iată pentru ce socotim drept mare greșală renunțarea Consistorului din Arad, care în punctul 3 al circularei Nr. 1269 din *11 Mai* 1922 a luat următoarea dispoziție: «Ca urmare a *crizei școlare și pe durata, cât va ținea această criză a școalei confesionale*, precum și pentru motivul de a evita înăsprirea conflictului existent, dar și ca un semn de protest din partea Bisericii, Consistorul *desărcinează provizor pe protopopii tractuali dela exercitarea inspecțiunii școalelor cu învățători statificați, apoi dela conducerea examenelor și dela adunarea datelor statistice școlare cu privirea la școalele indicate;* tot astfel se *dispenzează* din aceleași motive *directorii locali* ai acestor școale *dimpreună cu comitetele parohiale* dela îndatoririle regulamentare față de *școalele noastre* cu învățători statificați».

Această renunțarea, oricât de provizorie ar fi fost ea în intențiunile Consistorului, nu va face decât să încurajeze organele dela stat în nesăbuita lor pornire destructivă. De altă parte un organ administrativ și executiv nu poate fi în drept a lua o dispoziție de ordin principiar atât de grav. Comitetele parohiale, preoții ca directori locali și protopopii ca inspectori școlari nu pot fi nici desărcinați, nici dispenzați dela îndeplinirea îndatoririlor oficiale, prevăzute în constituția bisericească, precum și în toate legile și regulamentele școlare.

Prin această greșită dispoziție Consistorul din Arad a depășit sfera sa de competență asumându-și atribuțiuni, cari aparțin numai supremului for de legislație bisericească: congresului național-bisericesc. Datoria Consistorului mitropolitan este acum să ia în revizuire și să desființeze hotărârea Consistorului din Arad!

Dela conferențele preoțești

Importanța meditațiilor și exercițiilor spirituale în viața preotului

Conferența de primăvară a preoțimii noastre din tractul Hunedoarei cere să publicăm lucrarea citită, sub titlul de mai sus, de Păr. *Gheorghe Rain* din Nădăștia-de jos. Satisfacem cererea conferenței, pe cât ne permit coloanele restrânse ale ziarului:

Marea importanță a meditațiilor și exercițiilor spirituale, în viața preotului, nu poate fi trecută cu vederea.

Meditațiile și exercițiul spiritual sânt firele de urzeală și îngrădeală în țesătura oficiului pastoral, în viața și activitatea preotului.

Din vastul material voi trata de astădată părțile ce mi se par cele mai de căpetenie. Ele se pot desfășura din mai multe puncte de vedere. In tratarea temei, punctul meu de plecare este: meditația și exercițiul spiritual al preotului se exercită cu privire la păstoriți, la educația sufletească a acelora în mod efectiv; deci preotul e privit aici ca îndeajuns format.

Deși sânt în strânsă legătură, în viața și activitatea preotului, meditația și exercițiul spiritual, dat fiind că ambele țintesc la rezultate pastorale pozitive, voi împărți lucrarea mea în două părți, vorbind întâi despre importanța *meditațiilor*, în partea a doua voi analiza importanța *exercițiilor* spirituale.

1. Importanța meditației în viața preotului

Această predispunere sufletească la persoana preotului, în chemarea sa pastorală este atât de esențială, încât în lipsa aceleia ar dispărea și numirea de preot. E imposibilă existența unui preot, care să poată concepe ceva în păstorirea sufletelor fără să mediteze întâi asupra felului lucrării propuse. O simplă sfeștanie săvârșită la casa unui creștin, provoacă în persoana preotului meditația: în ce chip și formă să oficieze acea sfeștanie, cum și ce să spună cu acea ocazie acelui creștin, pentru a obține rezultatul dorit de dânsul. Apoi ce vom zice de marea importanță a meditației la preot cu ocazia ispovedaniei păstoriților? Fie acel preot provăzut cu un capital intelectual cât de modest, cu ocazia ispoveduirii credincioșilor, involuntar își duce degetul la tâmplă, își adună amintirile mai vechi și mai proaspete din propria sa experiență și din eventualele cetanii și — meditează: cum va sfătui, ce îndemnuri va da cutărui parohian cu purtări incorecte, poate chiar dușmănoase față de legea în care s'a botezat, și acum îi vine de bună voe sub patrafir?

Scopul nostru ar urmări importanța meditației preotului din o latură mai aprofundată. Ne vom năzui a cerceta puternica influință a acestor meditații pastorale și prin ele a determinării diferitelor dispoziții sufletești a credincioșilor produse prin felurite curente externe — în senzul dictat de doctrina morală creștină. Cele mai obișnuite manifestări sufletești în viața maselor sânt: iubirea, ura, fericirea, nenorocirea, bucuria, durerea etc. In genere aceste manifestări ale stării sufletești dispun sau indispun, dupăcum adecă aparțin acelea noțiunii binelui, ori răului.

In viața pământească, sufletul omenesc simțește bucurie, ori durere. Robit sufletul credinciosului, fie de stăpânirea uneia, fie a alteia, în mod nelimitat: către prăpastie se duce. Dar oile duhovnicești, în alergarea lor pe câmpul bucuriei și durerii, nu sânt lăsate fără pază: în călcâiul lor trebue să fie păstorul duhovnicesc, preotul. Fie că se află pe livada înflorită a bucuriei, fie prin prăpăstioasete stânci ale durerii, sufletul creștinului trebue să fie urmărit de grija ocrotitoare a păstorului.

---

se obișnuește și azi în limba poporului, numirea de Bălgrad că localitate o au toate țările slave.

Aradul își trage originea dela cetatea sa și se numea în secolul al XII (horod) Orod, de unde Aradul de astăzi (horod-cetate).

Doba-Duba- stejar, dobraia, pădure de stejar, și Dubrava (Dumbrava) stejeriș, toate aceste numiri sânt foarte lățite.

Buda și voda v. slav = apă, orașul Buda la romani = Aquincum — dela aqua = apă (orașul Buda posede ape minerale). O mulțime de sate au numiri de Buda, care toate au fost renumite în ape minerale sau altfel de ape. O parte de hotar a comunei Cioara se numește «Buda», pentrucă aici să concentrau șanțurile cari conduceau apa pentru spălarea aurului. Budiu, o localitate lângă București cu apă minerală, băi.

Laz însemnează un loc unde s'a făcut tăietura de lemne, și lazuri = taieturi — curățire de pădure; — și această numire e foarte lățită.

Noga, v. slav picior, și *za-noga* = picior de deal și picior de munte, nogiță = cureaua cu care se leagă opinca pe picior; așa am putea continua cu miile din mulțimea de cuvinte de origine străină, dintre cari unele și-au câștigat dreptul de cetățenie, iar altele nu, și e de datorința noastră să distingem bine.

Timpul de după nimicirea imperiului lui Attila până la venirea maghiarilor l-am petrecut în raporturi prietenești cu slavii, și în multe locuri în raport de vasalitate cu dânșii.

Impreună cu ei am mânecat și înserat pe cele întinse văi și câmpii, dealuri și munți dela marea Baltică până în fundul Greciei la marea Egeică, dela munții Alpi și până la marea Caspică; unde am fost mai resfirați, am fost asimilați, ca în Moravia, Galiția, Panonia, Croația, Istria, Dalmația și Bosnia etc., ear unde am fost mai compacți, i-am contopit noi pe ei, în schimb ni-au rămas dela slavi moștenire numirile topografice și un mare număr de cuvinte în limbă.

E de datorința noastră, atât la românizarea numirilor, cât și la scrierea monografiilor, să fim cu luare aminte la toate acestea, căutând întâi de toate a consulta bărbați cunoscători în materie, și ca să avem uniformitate de acțiune, să stăruim cu toții în toate județele să se constitue comisiuni istorice, care să se ocupe în special de numirile din acel județ, precum și cu muzee, monumente, biblioteci, anticități etc., de unde apoi fiecare preot și învățător va putea să ceară informațiuni exacte și am ajunge la o uniformitate în modul de a ne judeca și scrie trecutul și prezentul.

Câte obiceiuri de mare interes pentru trecutul nostru zac și astăzi nedescrise de nimeni; câte ruine de cetăți zac nestudiate, câte numiri de păraie, de dealuri și munți sânt nedeslegate; câte numiri de vestminte, vase și unelte, câte obiceiuri de cult și de port, cari toate ne vorbesc unele de epoca de glorie și mărire, altele de epoca de suferințe a neamului, — toate acestea ne vor lumina epoca cea mai întunecată a neamului nostru din vremile îndepărtate și vor scoate la iveală reminiscențele unei vechi culturi ante-elene și ante romane a poporului nostru.

Această veche cultură numită «legea românească» ni a fost steaua mântuitoare în decursul miilor de ani și a miilor de furtuni. Ea ni-a fost singura cetate, care ni-a apărat și conservat naționalitatea în mijlocul puternicilor și nenumăraților dușmani. Pe această legè românească, ca pe cea mai scumpă comoară a sufletului nostru, să o nobilităm în conformitate cu spiritul timpului și cu legile eterne divine, ca să ne lumineze prin secole viitorul.

Datorința tinerimii studioase este ca în vacanța de vară să cerceteze câmpiile, să urce dealuri și munți, să descrie obiceiuri, porturi, jocuri, cultul, ruinele de cetăți ș. a. din diferitele ținuturi, ca să putem face monografiile județelor noastre, care vor fi tot atâtea pietri fundamentale la marea operă ce avem de zidit spre binele neamului și spre binele omenirii întregi.

La lucru cu toții, — «iubiți darurile cele mai bune, și încă mai înaltă cale voi arăta vouă», (Epist. c. Corinteni).

Impotriva reacționarilor. Municipiul Nürenberg a hotărât ca piața Hindenburg din acel oraș să fie numită de aici încolo piața Rathenau, după numele ministrului de externe german asasinat. S'a mai hotărât ca portretele lui Ludendorf și Hindenburg să fie înlăturate din clădirile oficiale.

In această formă de păstorire, toeagul de păstor nu se poate concepe fără meditaţie din partea acestuia. Din meditaţiile adânci ale preotului au să nască astfel de valuri domolitoare, cari opuse valurilor pornite în sufletul creştinului în direcţie nedorită, aceste din urmă să se domolească şi să apuce direcţia poruncită de doctrina morală creştină.

S'a accentuat că în general două sânt formele, prin care se manifestă sufletul omenesc, simţeşte adecă bucurie, ori durere. Aceste sentimente care domineză viaţa sufletească a omului, sânt veşnic pe picior de răsboi între ele, nu încap deodată în acelaş suflet, pecum nu se sufere apa cu focul. E lege naturală aceasta cu care se împacă toată conştiinţa şi astfel aici nici legea morală-creştină nu are nimica de zis. Când însă vin cercetate izvoarele din care se nasc acele sentimente, atunci legea doctrinei morale-creştine pretinde reducerea acelor bucurii ori dureri la adevăratul lor înţeles. E plin de «bucurie» sufletul cămătarului fără milă, căci la judecătoria de ocol, prin jurăminte depuse de câţiva indivizi cumpăraţi, şi-a mai lărgit moşia, legând de el şi grădinuţa văduvei de răsboi, care de altfel îi plătise de mult sumuliţa ce o împrumutase dela dânsul, când a plecat soţul ei la răsboi... După această izbândă, sufletul cămătarului simte bucurie; — baza acestei bucurii însă fiind imorală, doctrina umană şi morala-creştină o respinge în cel mai categoric mod.

Bucurie mare domneşte azi în casa fruntaşului N. căci i-a succes fiului său unic de 17 ani să se însoare cu fiica unică de 13 ani a bogatului său văr primar. Şi deci eată două averi şi moşii care şi aşa nu trebueau să treacă în altă mână, sânt asigurate acum pentru fiul său. Şi aici deci să simte bucurie, — bazele ei însă imorale, nu pot fi susţinute de morala creştină şi de legea bunului simţ. Cine e obligat a cosi mărăcinile veninoase ale acestor fel de bucurii pentru a le tăia firul? In primul rând păzitorii moralului şi ai adevărului. Să nu să uite însă, că această cositură se face pe un câmp, unde nu să poate lucra cu unelte de rând. Uneltele aici, trebue bine alese şi înţelepţeşte folosite — prin conştiinţioasă meditaţie din partea preotului. Indemnurile, învăţăturile şi poveţele împletite în predici cu icoane luate din viaţa practică — dacă acestea se ţin sistematic, trebue să aducă roade bune. Bucuriile sufleteşti aşezate pe baze adevărate fiind susţinute de legile moralei, prin aprobări trebue din adins scoase la iveală din partea preotului — prin meditaţie acomodată, pentru ca aceste bucurii şi nu bucurii imorale, să decoreze viaţa sufletească a credincioşilor.

Viaţa pământească e înainte de toate «valea plângerii». Sentimentul durerii cuprinde aproape în total viaţă pământească. Durerea e atât de felurită, izvoarele ei sânt atât de multiple, încât viaţa pământească e foarte nimerit numită valea plângerii. Cu privire la cauzele, care dau naştere sentimentului durerii, trebue să constatăm, că sânt aproape tot aşa de variate ca însaşi durerea. In general însă le putem împărţi în două categorii: 1. dureri izvorite din cauze influinţate de persoana noastră proprie sau de o altă persoană, lucru ori împrejurarea cunoscută, şi 2. dureri izvorite în afară de ori-ce influinţă de vro persoană sau lucru, ci de o cauză oare-care neinfluinţabilă de acţiunile noastre şi de noi adesea nepricepută. Durerea mai are pretenţia de a se prezenta totdeauna de adevărată şi reală — fie izvoarele ei de orce origine. Pe scurt durerea vrea să prezinte şi să susţină în toate cazurile esenţa răului... Şi cu toate acestea sânt diferite specimene ale durerii, care nu sentimentul răului, ci al binelui servesc.

Meditaţia preotului pe aceste plaiuri sufleteşti este de o cardinală necesitate. Prin meditaţii aprofundate şi de merit, aceste chestiuni abstracte, unde sufletele sânt vânturate de uraganul durerii — preotul apare mare, puternic. El prin meditaţii căutând firele adevărurilor veşnice are chemarea de a opri în loc crivăţul durerii, a demonstra şi convinge că durerea, de multe ori e relativă şi aparentă, în realitate însă nu e durere, ci — chiar fericire. In punctul acesta nici o iscusinţă ori filosofie, nu se poate măsura cu aceea pe care o imbie preotului înaltul său oficiu. In toiul suferinţelor, în potopul lacrimilor şi durerilor, unde nici ştiinţa, nici mărirea ori bogăţia, şi nici fragedă iubire nu pot avea cuvânt, acolo apare ca o rouă înviorătoare religia prin gura preotului şi strigă cu putere suferindului: Nu plânge...! Deşteaptă-te cela ce dormi, caută în jur de tine şi vezi adevărul nu cădea la înfăţişarea unei falşităţi... Eşi din strâmtoare în care te afli, păşeşte în largul luminii pe care eu — religia — ţi-o imprumut... Priveşte în faţa ta un Dumnezeu înţelept, puternic şi drept, care a făcut pe oameni pentru sine. El e tată, tată iubitor. El loveşte adese, din iubire. Dacă o mamă pe unicul său fiu bolnav îl ia în braţe şi-l duce medicului spre operaţie pe lângă tot plânsul şi rugămintea copilului de a nu fi dus, dacă ea îşi îneacă durerea, fiind vorbă de salvarea copilului său, cu atât mai vârtos lucrează la fel Dumnezeu. Dacă o mamă face aceasta, pentru ce să ne mirăm dacă acelaşi lucru îl săvârşeşte Dumnezeu care are iubire infinită faţă de om şi deci conform acestei iubiri ceartă pe cel ce iubeşte.

Fiind durerile şi loviturile sorţii atât de des repetate în această viaţă, preotul, prin meditaţii curat spirituale, are sublima îndatorire a lua pe lovitul de soarte cu sine, a-l duce până la marginea durerii sale, acolo dând la o parte perdeaua, care opreşte zărirea razei adevărului veşnic să-l facă ca şi acela să intrevadă luminişul adevărului divin.

E grea această misiune a preotului, dar e sublimă.

Din izvoarele meditaţiilor aprofundate din partea preotului asupra adevărurilor veşnice, se înfăţişează credincioşilor doctrina religiunii cu privire la cauzele adevărate ale durerii. Se predispune puterea de înţelegere a credincioşilor a primi şi a constata că noi sântem ziditi pentru suprema perfecţiune: să nu murim nici odată! Dacă deci, îngropându-ne în lucruri trecătoare, făcându-ne aici cuib crezut permanent, unde visăm o viaţă neîmbătrânitoare, uitând destinaţia pentru care sântem creaţi, nu e mirare dacă Dumnezeu ne trezeşte din acest somn, aruncând din când în când durerea. Păstorul sufletesc, cu ajutorul meditaţiilor spirituale, descopere turmei cuvântătoare misterul operaţiunilor dumnezeeşti, executate adesea prin dureri şi chinuri sfâşietoare. Rezultatul acestui mod de operaţiuni, de repeţite ori vine arătat oamenilor chiar aici în viaţa pământească. Groaznica şi lunga bubuitură de tunet, cu care Dumnezeu a trăznit asupra capului nostru în vara anului 1914, câte rane cu dureri amare, câte lacrimi ferbinţi, câte nefericiri a desfundat! Omenimea credincioasă vedea atunci în faţă un Dumnezeu supărat şi chiar răzbunător. Dar astăzi? Noi, poporul român, şi alte popoare până acî sclave, când vedem realizat scopul acelor dureri, prin loviturile dumnezeeşti — putea-vom oare respinge dragostea manifestată faţă de noi prin lovituri? In faţa acestei scene, exclamăm cu un adânc cugetător: «O, durere, tu ai făcut pe om! Nimic nu ne face aşa de mari, ca o durere mare!»

Durerea e un metod de educaţie a marelui Dascăl, a Părintelui nostru. Durerea este indispensabilă pentru a putea obţinea fericirea.

Prin meditări spirituale continue, preotul întrezăreşte din ce în ce mai lămurit tainele, cauzele şi ţintele durerii din diferite încercări; precum şi ale altor fel de sentimente care străbat fiinţa omului; dacă aceste meditări vor îmbrăca haina vorbei măiestre de luminare, îndreptare şi sfătuire, acest lucrător în via Domnului se va învrednici a culege rod însutit, de pe viţele cultivate şi lucrate de dânsul. Vorba măeastră de luminare, de îndreptare şi povăţuire a preotului trebue să urmărească curentele durerii sufleteşti, şi, când acelea, mânate de vifor vor să treacă hotarul, să le oprească, să le schimbe mersul în altă direcţie: a adevărului dictat de doctrina morală-creştină.

Meditaţia naşte predica, a cărei compunere şi predare formând un exerciţiu spiritual, o vom trata în partea a doua a acestei lucrări.

(Urmează)

Citind reviste

Despre Banca agrară scrie Revista Vremii:

Repeziciunea şi uşurinţa cu care se trece peste unele dispoziţiuni legale, prin adoptarea altora tot legale, vor face ca înţelesul legalităţii să fie complect denaturat la noi în ţară. Necontinuitatea operii de guvernământ scade şi prestigiul, şi creditul ţării...

Că prin conducătorii săi, Banca Agrară nu dădea îndestulătoare încredere, aceasta se poate. Principiul finanţării însă printr'o instituţiune particulară făcea parte din hotărârile dela Alba Iulia, a căror nerespectare merita măcar o largă discuţiune...

Merita mai de grabă şi mai ales o complectă respectare, ca o singură şi sigură chezăşie de accelerare a proectului de unificare.

La acest considerent hotărâtor se adaoga şi acela că ideea în sine se impunea cu puterea utilităţii:

Statul organizează prost. De n'ar fi decât exemplul neutralităţii, al războiului şi al periodei postbelice şi încă vorbele de mai sus ar urma să se întipărească în peatră tare.

Cu aceeaşi evidenţă se impune, acum în urma acestei puternice lovituri date Băncii Agrare, ideea că actuala guvernare e exclusivă de acaparare...

Ştirile zilei

Familia regală la Sinaia. MM. LL. Regele şi Regina şi A. S. R. principesa Ileana au plecat din capitală Duminecă seara la ora 10 cu tren regal spre a se duce la Sinaia, unde urmează a-şi lua reşedinţa de vară.

Mare concert. Fundaţiunea Culturală «Principele Carol» *Cântarea României* din Bucureşti va da Marţi, 11 Iulie 1922 ora 9 (21) seara în sala «*Urania*» un concert. Dirigent dl Marcel Botez. In program: fragmente din Iuda Macabeul de Haendel, oratorie de Noel de Saint-Saëns, creaţiunea de Haydn, şi diferite piese de Mozart, Gevaert, Vittoria, Rameau, Kucken, Teodorescu, Dima etc. Societatea «Cântarea României» în urma marilor succese obţinute la Constantinopole, Atena, Constanţa, Cernăuţi, Sighişoara etc., va da câte un singur concert în următoarele localităţi: Braşov 8 Iulie, Făgăraş 9 Iulie, Ocna Sibiului 10, Sibiu 11, Sălişte 12, Călimăneşti 13, Râmnicul-Vâlcii 14 şi Sighişoara 16. — Preţul locurilor: Loji cu 75 Lei, Locuri cu 30, 20 şi 10 Lei. Balcon I 30 Lei, Balcon II 15 Lei. Loc de stat 5 Lei. Biletele se află de vânzare la Librăria «Foii Poporului» şi seara la cassă.

Anteproectul nouei constituţii. Comisiunea pentru redactarea anteproectului de constituţie s'a întrunit zilele acestea în mai multe sedinţe la preşedinţia cosiliului de miniştri. S'au discutat principiile ce urmează a fi introduse în constituţie. Resultatul lucrărilor acestei comisiuni, — cum comunică oficiosul guvernului, ziarul Viitorul, — nu are caracter definitiv, întrucât anteproectul va fi adus în Septemvrie 1922 în discuţiunea comisiunii parlamentare, şi apoi în desbaterile consiliului de miniştri, care va da proectului — înainte de depunerea lui pe biroul corpurilor legiuitoare — redactarea definitivă.

Memoriu către Suveran. Membrii consiliului de administraţie a *Băncii agrare* din Cluj s'au adunat Joi în şedinţă, şi ascultând expunerile directorilor băncii şi ale reprezentanţilor fondurilor bisericeşti, au hotărât: înaintarea către Suveran a unui memoriu pentru *suspendarea* aplicării legii modificate, până la sentinţa ce o va da justiţia la care se apelează; a mai hotărât convocarea unei adunări generale extraordinare pentru 2 August 1922, care va decide asupra propunerii consiliului de a se apela la justiţia ţării. — In aceeaş zi a ţinut şedinţă şi consliul de administraţie a *Solidarităţii*, protestând, în numele băncilor acţionare, împotriva retragerii privilegiilor Băncii agrare şi cerând luarea de măsuri legale pentru apărarea şi despăgubirea intereselor băncilor asociate.

Inaugurare. Din Paris se anunţă, că la Fontenaylles aux Roses s'a inaugurat cu mare solemnitate şcoala românească în prezenţa rectorului universităţi din Paris şi a ministrului român Antonescu. Dl N. Iorga a ţinut discursul de inaugurare, în care declară că va face din această şcoală un focar de cultură franceză şi un mijloc pentru strângerea legăturilor prietineşti între Franţa şi România.

O apreţiere. Atentatorul dela senat, Max Goldstein, condamnat zilele aceste la muncă silnică pe viaţă, şi-a găsit în presa română (!) un apărător. Ziarul *Aurora* scrie anume: «Cu ce drept mai putem îngădui schingiuirea şi condamnarea la muncă silnică pe viaţă a unui individ, care n'a omorât *decât trei* din semenii lui? Crima lui Max Goldstein apare ca o vină ce *abea mai merită a fi luată în seamă*». — Toată presa cinstită ar trebui să reprobe energic pe încurajatorii criminalilor. Nu s'a mai pomenit, decât în Rusia lui Troţki, ca un ziar să aibă cinismul de a scrie că dacă ai asasinat *numai trei* oameni, n'ai făcut tocmai aşa mare vină.. Aceasta nu mai este libertatea, ci desfrâul presei.

Nr. 178/922 (118) 1—3

Concurs

Pentru întregirea unui post de paroh în parohia de clasa primă **Sebeşul săsesc** se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Venitele sânt cele fasionate în tab. B. pentru dotaţia dela stat.

Concurenţi au să-şi înainteze cererile conform normelor din vigoare, în terminul statorit, subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi înainte de alegere, cu observarea dispoziţiilor Regulamentului pentru parohii, a se prezenta poporului în biserică spre a celebra, respective a cânta şi cuvânta.

Sebeş, 8 Iunie 1922.

Oficiul protopresbiteral în înţelegere cu comitetul parohial

Sergiu Medeanu
protopop

Nr. 206/1922 (122) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan temporal, cu drept de succesiune, în parohia de clasa I-ia **Stânceni** (Meşterhaza) protopresbiteratul Reghinului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia apariţie în «Telegraful Român.»

Benificiile împreunate cu acest post sânt pelângă salarul dela stat, jumătate din toate venitele parohiale şi anume din porţiunea canonică, din birul parohial şi din stolă.

Ceice doresc a ocupa acest post vor înainta cererile de concurs, provăzute cu estras de botez, testimoniu şcolar, absolutorul teologic, atestat de calificaţie preoţească şi eventuale adeverinţe de serviciu la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul fixat.

Concurenţii cu observarea dispoziţiilor din art. 33. al Regulamentului pentru parohii se pot prezenta la biserică într'o Duminecă ori sărbătoare spre a cânta, predica ori a liturghisi şi a se face cunoscuţi poporului.

Reghin, 9 Iunie 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Reghin în înţelegere cu comitetul parohial.

Vasile Duma
protopop

Nr. 115/1922 Prot. (121) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Cornăţel** cu filia **Sâncrai,** devenită vacantă prin abzicerea parochului Ioan Fodoran, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele sânt cele fasionate pentru întregirea dela stat statorite în coala B./

Comuna are casă parohială nouă şi supraedificate economice în stare bună. Se află în depărtare de Tg. Mureş numai 4 klm.

Concurenţii au să-şi trimită cererile instruite cu observarea normelor în vigoare în terminul arătat subsemnatului oficiu protopresbiteral şi până în 8 zile înainte de alegere după prealabila încunoştinţare a protopresbiteratului să se prezinte înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficia şi cuvânta.

Tg. Mureş, la 28 Februar 1922.

Oficiul protopresbiteral în înţelegere cu comitetul parohial

Ştefan Rusu
protopop.

La **Librăria Arhidiecezană** în **Sibiu,** se află de vânzare

Noul Testament

(cu litere cirile)

de

Andrei baron de Şaguna

Preţul: crudo **Lei 2·—,** broşat **Lei 4·—,** plus porto postal **Lei 2·—.**

Nr. 176/1922 protop. (112) 3—3

Concurs repeţit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. III **Blăşel,** protopopiatul Mediaşului, în urma ven. ordin consistorial dto 14 Decemvrie 1921 Nr. 10271 Bis. se escrie nou concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, iar concurenţii cu prealabila înconştiinţare se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbatoare în biserică, spre a cânta, cuvânta, respective celebra.

Mediaş, la 2 Iunie 1922.

Oficiul protopopesc ort. rom. al tractului Mediaşului, în înţelegere cu comitetul parohial.

Romul Mircea,
protopop.

Nr. 209/protop. 1922 (91) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl III. din **Veseud,** protopresbiteratul Mediaşului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile instruite cu documentele necesare subsemnatului oficiu în terminul arătat şi a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a cânta cuvânta eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul.

Mediaş, la 8 Iunie 1922.

Oficiul protopopesc ort. al tractului Mediaşului

Romul Mircea,
protopop.

De vânzare

O maşină de cusut „Pfaff“

pentru pantofari (stânga)

Cărarea Guşteriţii nouă Nr. 2

(123) **fosta Wolfgasse-Durchbruch** 1—2

Mersul trenurilor în Sibiu

I. Plecare: 1. Spre Copşa: 2·30, 18·50.
2. Spre Vinţ: 4·05, 18·35.
3. Spre Râul-Vadului, Peatra-Olt, Bucureşti: 2·45, 13·35, 18·45 (accelerat).
4. Spre Făgăraş: 7·20, 15·59.
5. Spre Cisnădie: 5, 9·30, 15.
6. Spre Agnita, Sighişoara: 7·31, 17·45.

II. Sosire: 1. Dela Copşa: 1·13, 11·20.
2. Dela Vinţ: 10·20, 17·04.
3. Dela Râu-Vadului, Peatra-Olt, Bucureşti: 1·50, 12·30 (accelerat), 16·25.
4. Dela Făgăraş: 8·30, 13·59.
5. Dela Cisnădie: 7, 11·35, 18·18.
6. Dela Sighişoara: 8·50, 17.

Trenuri de băi

I. Pleacă din Sibiu la Ocna băi: 6·—, 9·—, 11·45, 14·30.

II. Sosesc dela Ocna băi la Sibiu: 7·14, 10·15, 13·—, 15·45.

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Preţul 20 Lei.

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află **de vânzare** următoarele

Tipărituri

Pentru şcoalele secundare:

Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee şi civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exibite.
Tipărituri pentru bugetele şcolare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor şcolare.
Bilet de informaţie la insinuări pt. fiecare elev
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru şcoalele primare:

Registre pentru absenţii şi clasificaţii.
Matricole şcolare.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse bi blioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,

profesor universitar şi membru al Acad. române

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare

Părţi alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dlui **Ioan Meţianu,** arhiepiscop şi mitropolit.

Preţul legat 30 Lei plus porto postal 5 Lei.

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află de vânzare următoarele cărţi:

Dr. P. Şpan: Călăuza Noului Abcdar.
— Cartea de cetire a II-a.
— Poveştile în educaţia şcolară.
— Treptele formale ale învăţământului.
— Şcoala lui Şaguna.
— Lecţii de psihologie.
— Lecţii de pedagogie.
— Idei pregătitoare în pedagogie.
— Lecţii de didactică.
— Intrebări de educaţiune şi instrucţiune.
— Dr. Daniil P. Barcianu, viaţa şi activitatea lui

Comandele se pot expeda prin postă contra rambursă.

Cum se vindecă Reumatismu şi Gutta

este o broşură foarte interesantă şi instructivă. Acolo veţi găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de şeale, durerilè de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum şi modul lor de vindecare. Această broşurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereţi chiar astăzi această broşurică, prin o cartă postală adresată la

FARMACIA VOREL din Piatra-N.
Moldova

M. F.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 28 Iunie (11 Iulie) 1922 Nr. 50

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Nr. 973 4 (Of.)
On. Procuratura de stat
Sibiu

Ingrijirea de orfani

(=) In vremea de restriște, înainte cu șase ani, când Ardealul, izolat de restul pământului românesc, nu mai putea prinde nici o veste dela frații refugiați în Moldova, s'a pus temelia societății *Ocrotirea orfanilor din răsboi.*

Să resumăm pe scurt, pentru cititorii ardeleni, datele principale despre originea și desvoltarea acestui așezământ al milostivirii.

Curând după pornirea războiului întregirii, în vara din 1916 când se înțocmeau spitalele pe seama răniților și se organisau serviciile de transporturi, dna Olga Sturdza obținu autorisarea d'a putea alcătuì asistența orfanilor din răsboi ai orașului Iași și ai județului.

Primul comitet, — pus sub înaltul patronaj al Reginei Maria și având de președinte de onoare pe neadormitul arhiereu, Mitropolitul Pimen al Moldovei, ear de președintă activă pe dna Olga Sturdza, — s'a constituit în Iași în ziua de 20 August 1916. Școala de menaj «Principesa Maria» din acel oraș s'a transformat în cel dintâi orfelinat, inaugurat în Septemvrie și sfințit de Mitropolitul Moldovei. Primii orfani din răsboi sânt primiți în acest institut județan, din care în curând avea să răsară societatea Ocrotirea orfanilor din răsboi.

Luptele sângeroase, retragerea armatei de pe munți, pribegia în Moldova cu earnă grea în cap, au sporit cazurile de moarte cu deosebire în rândurile copiilor.

Ministrul de răsboi a încredințat atunci d-nei Olga Sturdza să organiseze asistența orfanilor din răsboi în Moldova întreagă.

Cu concursul armatei, s'a și organisat, în curs de trei luni, asistența aceasta în toate județele moldovene. La Iași, la mănăstiri, la câte-va orașe, încep să funcționeze orfelinate și cămínuri, ocrotind patru mii de orfani.

Susținerea lor să făcea atunci, — în considerare că statul nu le putea acorda subvenții mai însemnate, — prin colecte, strângere de bani în biserici, donațiuni dela particulari și contribuiri din partea soldaților de pe front.

In Decemvrie 1917 societatea s'a constituit definitiv. Intre membrii săi fondatori sânt: Regina Maria, principele Carol, principesa Elisabeta, Arhiereii Pimen și Nicodem, Antim Petrescu, miniștri, profesori universitari, ofițeri ș. a.

In 31 Decemvrie 1917 Ocrotirea orfanilor de răsboi este recunoscută în calitate de persoană juridică cu sediul în Iași.

După declarațiile de unire națională în 1918, comitetul dela Iași își întinde activitatea în Ardeal, Bănat și Bucovina. In scop d'a se organiza pe întreg teritorul lărgit al țării, s'au dat delegațiuni mai multor persoane din partea locului, d-nelor: Maria Baiulescu în Brașov, Elena Atanasiu în Cluj, Catinca Bârseanu în Sibiu, Elena Goldiș în Arad, Lucia Cosma în Timișoara, Elena Popovici în Cernăuț.

Din rapoartele ultime ale societății, vedem că instituția se conduce și administrează în 9 regiuni din țară, cu 80 de comitete; are peste o sută de orfelinate, unde adăpostește aproape zece mii de orfani, ear alte 50 de mii primesc ajutor la domiciliu; societatea mai are două sanatorii, o școală de corecție și grădini de copii.

Numărul orfanilor ocrotiți crește din an în an, în raport cu concursul acordat societății din partea guvernelor și a particularilor.

Mai făcându-se unele economii în felul de administrație a societății și înlăturându-se unele aparate costisitoare, sau chiar de lux, râvna și munca în interesul orfanilor, încă neocrotiți de societate, va da de sigur resultate tot mai îmbucurătoare, — ear congresele anuale, în rodnica și luminoasa lor lucrare, vor întări legăturile dorite ale consolidării sufletești între deosebitele ținuturi din patria română.

Preoți distinși. In ședința plenară de Miercuri a consistorului eparhial din Cluj, P. S. Sa Episcopul Nicolae a predat decorațiile conferite de M. S. Regele mai multor protopopi și preoți din această eparhie. Cu «Răsplata Muncii» cl. I. sânt decorați protopopii: Gr. Pletosu (Bistrița), Teodor Herman (Dej), Vasile Gan (Baia de Arieș), Vasile Duma (Reghin). Cu «Răsplata Muncii» clasa II.: prot. Iovian Murășan (Turda), asesorul cons. T. Cotuț, preoții: Gavril Murășanu (Jimborul mare), Nestor Manciu, prot. onorar (Ocoliș), C. Suciu (Măgina), Aurel Munteanu (Sebeșul Mare).— In aceeaș ședință a depus jurământul asesorul consistorial Dr. Sebastian Stanca. S'au luat măsuri pentru a se organiza tractele nouă: Aiud, Huedin și Murăș Ludoș. Pentru ziua de 2 Septemvrie 1922 s'a proiectat pelegrinaj la mormântul lui Ștefan cel Mare dela mănăstirea Putna.

FOIȘOARA

Predică

Pentru Dumineca III-a după Rusalii. (Se poate rosti și altă dată).

Nu vă grijiți de ziua de mâne, că ziua de mâne va griji de ale sale. *Mat. 6, 34.*

Iubiți fii! Toți corăbierii, înainte de a părăsi țărmurii și a-și arunca în valurile mării corabia, iau cu sine un fel de ceas, numit busolă, care să le arate în tot momentul locul unde se află și linia drumului pentru corabia lor. Fără busolă (măsurătoare) corăbierii s'ar pierde prin valurile și negura mării, și nici când n'ar putea ajunge la mal. Nu numai corăbierii nu ar mai vedea malul, dar și tot avutul corabiei s'ar perde, pentrucă izbindu-se de stâncile mării, în cele din urmă corabia s'ar desface în părțile din care a fost alcătuită.

Adevărul acesta este recunoscut.

Ne întoarcem privirile acum dela mare și corăbierii mării la *noi* înșine. Ce sântem noi? Negreșit sântem corăbieri. Plutim pe undele ce se chiamă viață și ne izbim de multele valuri și stânci ce în limbajul de obște se numesc: când necazuri, dureri, și când «ispitele lumii». Deoparte plăcerile și desmierdările timpului, mai ales în tinerețe, stau înaintea noastră și ispititor ne poftesc în brațele lor; de altă parte vin întâmplările rele, loviturile sorții, și atât de crunt ne izbesc că ne perdem cumpătul și nu puțini sânt cei ce în astfel de momente strigă: Dece a trebuit să vin pe lume, dacă atâtea dureri se leagă de mine. Mai vin — pe deasupra la toate astea — înnoitorii de învățături, așa numiții proroci ai timpului de azi, cari vreau să schimbe sufletul oamenilor, zeflemind obiceiurile și credințele în care ne-am născut și am crescut. Și cum mulțimea, ca să mă folosesc de o vorbă cunoscută, este ca și musca ce se lasă prinsă de pânza paiangenului, — credincioșii noștri cad ușor în mrejile înnoitorilor de moravuri, părându-li-se bune înnoirile și fermecătoare noutățile.

Ce urmează din constatările acestea? Urmează, că noi creștinii, cari nu vrem să ne ajungă soartea corăbierilor ce nu și-au luat cu ei «busolă» când au plecat pe mare, — să ne câștigăm — până nu e prea târziu — busola vieții, care ne va fi îndreptătorul și ne va ajuta să trecem peste valurile și stâncile ce ni le ridică în cale viața noastră aici pe pământ.

E de mare însemnătate să avem *busola vieții.* Dela ea atârnă fericirea și mulțumirea sufletească a creștinului. In zădar va fi cineva tânăr, frumos, avut, de rang înalt și bucurându-se de toate onorurile ce i le poate oferi societatea, căci dacă mulțumirea sufletească îi lipsește, — toate aceste bunuri în loc de a micșora, numai îi măresc durerile și sbuciumările ce zi și noapte îl frământă.

Adevărul grăești — îmi ziceți, dar care este busola vieții? Cum să o căutăm, unde să o aflăm, și ce să facem, ca să fim scutiți pentru totdeauna de remușcările sufletului?

Sânt gata cu răspunsul! Nu dați niciodată crezământ vorbelor nouă, late și umflate înainte de a le trece prin examen strict. Tinereței și plăcerilor trecătoare nu vă încredeți, căci nu țin mult, și îndată se schimbă în otravă, care vă apropie de mormânt! «Loviturile sorții» să nu vă prea sperie, cum nu au spăriat nici pe Iov, pentrucă nu odată se întâmplă, că răul numai în închipuirea noastră este mare, pe când de fapt e numai vijelie ce zgudue — adevărat — aerul, dar îl zgudue numai ca să se trezească din amorțeală și să dea curs nou puterii de viață, care pe urma vijeliei oarecum întinerește întreg câmpul lovit de arșița soarelui. (Va urma)

La muncă pastorală!

Dl G. Grigorovici, unul dintre cei mai cinstiţi şi deştepţi socialişti în ţara noastră, publică într'un număr mai nou al ziarului *Adevărul* din Bucureşti un articol puternic cu privire la un caz special întâmplat într'o comună mică din Bucovina, unde nici preotul, nici autorităţile administrative comunale nu au admis ca un mort «baptist» să fie înmormântat în cimiterul confesional al bisericii noastre catolice-ortodoxe din aceea comună.

Dl Grigorovici este foarte mâhnit, iar articolul său ar putea să întunece aoreola bisericii noastre, care a luminat calea vieţii atâtor neamuri în decursul veacurilor.

Nu voesc să discut de astă dată, că datoare este biserica noastră, sau ba, să îngroape în cimiterul său morţii de altă confesiune, nici nu voesc să răspund dlui Grigorovici, că dacă Harding, preşedintele Statelor Unite din America, sau Lloyd George, prim-ministrul Angliei, cari sânt baptişti (pocăiţi), ar avea nenorocirea să moară în ţara noastră, ar fi înmormântaţi în cimitir, sau cu vorbele lui Grigorovici «ar fi aruncat într'o groapă sau un şanţ ca un hoit de vită».

Răspunsul la aceste întrebări îl va da forul superior bisericesc al ţării, şi răspunsul, sânt sigur, nu va fi nedemn în faţa lumii, până când acest for are un preşedinte, care nu de mult a a rostit următoarele cuvinte în plenul şedinţei:

«Secta pocăiţilor întăreşte morala oamenilor şi cultul lor se resumă la explicarea evangheliilor».

Intr'alt loc mitropolitul-primat, între altele, a răspuns d-lui Grigorovici:

«Nu mă supăr de cele ce ai spus, nu sânt mitropolitul popilor, ci mitropolitul ţării româneşti, pe care trebue să o reprezint în cinste».

Doresc însă, ca sub impresia celor susamintite să colaborez la susţinerea prestigiului ce trebue să aibă biserica noastră ca instituţiune, ce trebue să dea dovadă despre aceea, că este necesară şi singură chemată a povăţui şi propovăduind Evangelia lui Hristos, a susţinea moralul creştin în special la neamul nostru românesc.

Secta pocăiţilor nu încetează de a-şi căuta aderenţi între credincioşii noştri. Agenţii lor cutrieră oraşele şi satele noastre; lumea va alerga la ei să-i asculte şi va simpatiza cu ei, până când va vedea, că aceştia predică Evangelia, îndeamnă la fapte bune şi totuş sânt persecutaţi.

Propagandei pocăiţilor nu vom putea pune stavilă. Nu ne putem îngrădi ţara cu ziduri chinezeşti în special faţă de acest curent, care nu trebue să ne supere, ci trebue să ne trezească în deosebi pe noi preoţii la împlinirea datorinţelor noastre de propovăduitori ai Evangeliei lui Hristos.

Sântem la începutul unei primejdii, care tinde la dărâmarea edificiului bisericii noastre vii. Să ne punem pe lucru cu toţii şi propagandei pocăiţilor să-i răspundem cu armele lor.

In ultima conferinţă preoţească mi s'a primit cu unanimitate propunerea, ca toţi preoţii în Dumineci şi sărbători în legătură cu vecernia să cetim credincioşilor şi să le tâlcuim evangelia, învăţându-i totodată să cânte cu toţii deocamdată unison răspunsurile liturgice, ca astfel să se obişnuiască poporul a lua parte activă la această ceremonie.

Aştept cu nerăbdare proxima şedinţă, unde vom raporta cu toţii despre rezultatul obţinut.

Eu am început de trei septămâni programul sus amintit. «Adunarea» o ţin numai în Dumineci, câte două ore, dela 4 până la 6. Pe rând mi s'au adunat tot mai mulţi ascultători, pe cari îi numesc «fraţi de cruce». Dumineca trecută am avut 73 «fraţi şi surori», nelipsind nici unul fără motiv din cei ce au fost la adunările de mai nainte.

Am început cu Evanghelistul Matei, ajungând până la cap 9, iar cu respunsurile liturgice până la Axion.

Peste vre-o lună sper să-mi împart aceşti fraţi şi surori la cele două strane, ca pe viitor ei să-mi dee respunsurile liturgice, jertfind corul mixt al meseriaşilor pus sub conducerea dibace a profesorului de muzică Ioan Ignaton dela liceul din localitate Deva să ne cânte numai la serbătorile împărăteşti.

După aceasta la dorinţa acestor fraţi şi surori vom învăţa cântările funebrale, ca astfel cântând să-şi poată cinsti şi morţii.

Până acum s'au anunţat cinci inşi, să le cumpăr Sfânta Scriptură.

După ce ne vom consolida, voesc să tipăresc în număr corespunzător textul votului ce-l va depune fiecare membru al societăţii fraţilor şi surorilor de cruce, care text îl va păstra în ramă alături cu icoanele sfinte din locuinţa sa, iar ca semn distinctiv doresc să procur cruciuliţe, pe care să le purtăm cu noi.

Acest ziar cred că ne va pune la dispoziţie coloanele sale, iar fraţii preoţi vor comunica aici modul, cum înţelege fiecare să-şi facă datorinţa de păstor sufletesc îndeosebi pentru înlăturarea primejdiei de a ne năpădi sectarii, faţă de cari nici un preot nu aflu consult să se apere cu jandarmi, ci cu puterea cuvântului şi prin cea mai intensivă şi desinteresată activitate pastorală.

Să învăţăm unii dela alţii, — aceasta este intenţiunea mea.

Pr. Laurenţiu Curea.

Dela graniţa ţării

— Sfinţire de capelă —

Imulţindu se oficiile noastre româneşti, prin întinderea graniţelor, — la hotarele din apus, Sătmar, Halmeu, Careii-mari, etc. sau aşezat familii de ale noastre, venite din regatul vechi.

Familiile, aşezate în mulţimea de români uniţi de prin Sătmar, fiind ortodoxe, au simţit necesitatea de-a se constitui în parohie. Astfel încă în 1920, fiind numărul sufletelor ortodoxe 1118, în 27 Ianuar 1921 s'a sfinţit în oraşul Sătmar prima capelă ortodoxă română prin protopopul tractului Oradia-mare, — la care tract s'au ataşat părţile sătmărene, — Andrei Horvat. De atunci şi pân acum, prin aşezări nouă, (şi prin hărnicia preotului local din Sătmar, părintele Meletie Răuţ), credincioşii bisericii noastre ortodoxe s'au sporit în aşa mod, încât s'a văzut nevoia a se înfiinţa o filie a parohiei din Sătmar, la graniţa ţării, în *Halmeu*. Capela, frumos aranjată în edificiu corăspunzător din centrul orăşelului Halmeu, la 2 Iulie nou 1922 a fost sfinţită cu tot fastul prin P. S. Sa Episcopul diecezan Roman R. Ciorogar cu asistenţa protopopului tractual Andrei Horvat, a preotului local Meletie Răuţ, a preotului din Baia Mare, Lopatin, a preotului din Dragomireşti Paul Muntean, a ieromonahului Ermogen ş-a protodiaconului Dr. A. Magier, în prezenţa unui public numeros, adunat şi din satele vecine, asupra cărora a făcut impresie adâncă atât vorbirea frumoasă a P. S. Sale, cât şi serviciul divin săvârşit cu toată demnitatea.

P. S. Sale i s'a făcut o primire deja la Careii-mari, din partea sătmărenilor cari au trimis în calea Arhiereului o delegaţie. In gara din Sătmar a fost salutat de autorităţile civile şi militare în frunte cu muzica regimentului de acolo. L-au salutat dnii: prefectul, generalul, primarul, şefii autorităţilor.

Dela Sătmar a plecat P. S. Sa la Halmi, unde i s'a făcut a 2-a primire din partea celor locali. P. S. Sa a descins la protopopul gr. cat. penzionat, care i-a pus la dispoziţie întreg cuartirul. In ziua sfinţirii, după slujbă s'a dat o masă frugală la restaurantul Cristescu de lângă gară. La 3½ d. m. P. S. Sa a venit la Sătmar, unde a servit vecernia, a cetit rugăciunea de deslegare, ţinând şi acolo o cuvântare frumoasă poporului, care nu încăpea în capelă. După serviciu a făcut vizită autorităţilor şi onoraţiorilor din Sătmar. Seara a fost o agapă în sala separată a Hotelului Dacia. Intre alţii P. S. Sa a vizitat cu protopopul tractual Horvat şi pe părintele Vasile Lucaciu, — care zace bolnav, şi asupra căruia a făcut o impresiune bună atenţiunea P. S. Sale.

Luni dim. cu acceleratul s'a întors P. S. Sa la Orade, lăsând adâncă impresiune nu numai asupra ortodocşilor, ci şi asupra celor de altă confesiune. Astfel ne ajută D-zeu să înstăpânim dreapta credinţă în ţinuturile răpite cu sila.

Omicron.

Aviz

Atragem atenţiunea Onor. administratori parohiali, că salarul dela stat, ca administrator parohial, îl putem licuida numai pe baza alor trei cuitanţe subscrise şi vidimate de protopresbiter.

Cassa arhidiecezană.

Din Cluj

— Inmormântarea generalului Pilat —

Cu pompă deosebită s'a făcut aici în ziua de 6 Iulie 1922 înmormântarea generalului de divizie în retragere *Const. Pilat.*

Prohodul a fost săvârşit în biserică de către P. S. Sa episcopul Nicolae cu asistenţa mai multor preoţi, şi fiind de faţă, în frunte cu dl general Petala, toţi generalii şi foarte mulţi ofiţeri din garnizoană, precum şi un public numeros. La sfârşitul ceremonialului, dl general Anastasiu, ca reprezentant al ministerului de răsboi, a ţinut o prea frumoasă cuvântare, schiţând în propoziţii clare şi cu accente calde viaţa şi activitatea mănoasă a acestui general, care a avut pe vremuri rol atât de important, şi care a adus ţării cele mai frumoase servicii, murind acum, când se apropia de anul al 90 lea al etăţii. Defunctul luptase, în rang de căpitan în armata franceză, apoi avuse importante misiuni diplomatice, de care s'a achitat cu destoinicie, ajutat şi de legăturile ce avea şi de consideraţiile de care se bucura în Franţa. Mai târziu a luptat, distingându-se, în răsboiul nostru pentru neatârnare, şi şi-a încheiat cariera militară ca comandant al Corpului III. Armată.

Din cuvântarea dlui general Anastasiu, în care a ţinut să ne înfăţişeze numai fapte insuflate de cel mai cald patriotism, — ne-a înduioşat, dar ne-a şi înviorat de mândrie, mai ales un mic episod, amintit pe scurt. Eată-l:

In timpul recentului răsboi pentru întregirea neamului, la o masă camaraderească — în Moldova, — la care luase parte şi generalul în retragere C. Pilat, — marele general francez Berthelot a spus, mulţumind elogiilor ce i se făceau pentru ajutorul nepreţuit ce a adus el armatei române, — că prin munca lui, Franţa şi-a achitat numai o veche poliţă, ce datora României pentru serviciile făcute Franţei pe vremuri de ofiţerul român Pilat. Cuvintele acestea sânt nu numai cea mai frumoasă caracterizare a celui răposat, dar sânt, — din vrednicia celui ce a fost generalul Pilat, — şi un titlu de mândrie pentru neamul nostru.

Cosciugul cu osemintele defunctului a fost ridicat apoi din biserică, şi condus cu pompa militară cuvenită la cimiterul eroilor, unde s'a aşezat spre veşnică odihnă. *Coresp.*

Dela conferenţele preoţeşti

Importanţa meditaţiilor şi exerciţiilor spirituale în viaţa preotului

(Sfârşit)

2. Importanţa exerciţiilor spirituale

Ce rost ar avea osteneala şi iscusinţa unei harnice ţărance, care şi-a întins firele de tort, urzeala, pe întinderea războiului, — dacă lipseşte umplătura sau băteala? In lipsa bătelii, firele întinse pe război, tot numai fire înşiruite unu lângă altul vor rămânea. Tocmai la fel stă lucrul şi în lucrătoarea decorativă a sufletelor. Fie meditaţiile preotului cât de aprofundate, cât de logice şi iscusite, dacă nu primesc umplătura, dacă nu îmbracă haina vorbei, tot numai meditaţii rămân. Pentru a avea rezultat meditaţia, e necesar să se prefacă în cuvânt, care să o exprime.

Noi, preoţii, pentru a ne putea îndeplini rostul chemării noastre, sântem îndrumaţi a munci în agrul sft. al lui Hristos. Acţiunile noastre, îndeplinindu-se pe teren spiritual, se numesc exerciţii spirituale. Ele formează rostul chemării preoţeşti. De aceea e foarte necesar, ca preoţimea să cunoască în mod precis esenţa şi rostul exerciţiilor spirituale, ca utilizându-le corect şi conscient să poată obţinea rezultatele dorite.

Exerciţiile spirituale s'ar putea clasa în doue categorii principale: 1. exerciţii spirituale rituale, şi 2. exerciţii spirituale educative moral-culturale.

De categoria primă se ţin acţiunile preoţeşti, ce le reclamă necesităţile sufleteşti ale credincioşilor; ele sânt dictate de ritul cultului nostru ortodox, şi le exersăm prin mijlocirea administrării sfintelor taine ale bisericii. La îndeplinirea acestor exerciţii spirituale, scopul suprem este câştigarea harului Părintelui ceresc, dobândirea milei, — şi prin ea a darurilor aducă-

toare de foloase trupeşti şi sufleteşti fără de care nu am putea exista.

Alt scop, urmărit prin executarea acestor exerciţii, este trezirea sentimentului de evlavie, susţinerea şi întărirea credinţei în sufletele credincioşilor. Doritul rezultat al scopului prim e atârnător de rezultatul atins prin scopul al doilea... «De veţi avea credinţă cât un grăunte de muştar, veţi zice muntelui acestuia: Mută-te colo — şi se va muta, fiind că nimica nu este cu neputinţă credinciosului».

Aşa dară obţinerea harului şi a darurilor dumnezeeşti sânt condiţionate de gradul credinţei a celor cari reclamă acele daruri prin exerciţiile spirituale (serviciile rituale) săvârşite prin preot.

De aici se învederează că acea credinţă trebue ţinută în trezvie şi cultivată înţelepţeşte. Resultatul acesta se atinge prin forma în care se săvârşesc serviciile spirituale cu ocazia diferitelor funcţiuni rituale.

Premerse aceste este evident, că săvârşirea sfintelor slujbe rituale — ca acţiuni spirituale — trebue să fie aşa fel executate, ca forma predării acelora să ridice sentimentul evlavios în inima ascultătorilor. Cu ocazia executării sfintelor slujbe, când de pe feţele ascultătorilor transpiră indiferenţă, preotul are să caute acest nedorit fenomen în mare parte şi în scăderea predării sale.

Exerciţiile spirituale, tocmai fiindcă urmăresc deşteptarea evlaviei şi întărirea credinţei, trebue să fie executate cu mare evlavie; trebue să transpire din ele cea mai desăvârşită credinţă. Acţiunile spirituale executate cu grabă şi fără înţelegere nu ridică, ci scăriţează credinţa păstoriţilor. Tot în cadrul executării acţiunilor spirituale, în mod fatal, ni se înfăţişează adesea un odios specimen al cauzelor scăderii, atât a nivelului actului religios săvârşit, cât şi a spulberării minimului de evlavie din pieptul credinciosului, pentru care s'a săvârşit acel act sfânt.

A doua categorie a exerciţiilor spirituale, este a exerciţiilor spirituale educative, moral-culturale. Baza puternică a acestora este predica. Ramul acestor exerciţii este cu totul general. Fără să-şi dee seama, fiecare preot predică în continuu, fiindcă cuvântul este cea mai principală armă a acestui ostaş spiritual. Doar preotul fiind nemijlocitul îndrumător şi luminător al poporului, — îndrumările şi îndreptările date, fie că i s'au cerut de către credincioşi, fie că a aflat dânsul de necesar a le îmbia acelora, «vestire de adevăr» fiind, întruchipează predica. Astfel, despre nici un preot nu se poate susţinea că nu predică.

In materia ce ne preocupă vorbim despre exerciţiu; trebue deci ca îndrumările şi îndreptările pomenite să fie împărtăşite după anumit plan şi sistem; forma împărtăşirii acelora trebue să fie precumpănită, — cu un cuvânt să se facă exerciţiu cu predarea cuvântului, pentru câştigarea dexterităţii predării învăţăturilor folositoare. In felul acesta se naşte predica formală.

Dacă predica a fost în trecut exerciţiu spiritual de mare preţ şi aducător de foloase spirituale-morale, fiecare va afla de incontestabil adevărul, ca astăzi predicei bisericeşti spirituale îi revine însemnătate neasemănat mai mare.

Dacă în trecut a fost predica de mult folos, astăzi ea trebue să facă parte întregitoare în toate serviciile noastre bisericeşti.

Predica, puternica armă a preotului, să întimpine pe credincioşii nostri la toate încrucişările vieţii. Timpul de azi pretinde imperios ridicarea predicei la locul cuvenit. Zilele noastre, prin umplerea atmosferei cu diferiţi bacili de boale sufleteşti, nu întreabă de preot că a săvârşit ori nu cutare act religios, ci îi pune mai des întrebarea: Predicat-ai? Sfeştanii, masluri, liturgii etc., nu arată rodul real atins prin o predică cu miez, predată cu însufleţire şi tact. Diferitele începuturi de fonduri bisericeşti cu scopuri anumite, multele reuniuni întemeiate în satele din protopopiatul nostru, al Hunedoarei, în aceşti doi ani din urmă, cu ocazia conferinţelor religioase, pe urma predicilor rostite din partea protopopului nostru, Păr. A. Ludu, ne dovedesc în cel mai înalt înţeles al cuvântului, însemnătatea predicilor.

Adevăratele foloase atinse prin ajutorul predicii, numai atunci se vor resimţi în cercuri largi, când predica va deveni obligatoare.

In complexitatea exerciţiilor spirituale, pe lângă categoria celor de natură teoretică, bazate pe predică, trebue să scoatem la iveală categoria exerciţiilor spirituale de natură practică. Care dintre noi preoţii ar fi în stare a definî în mod precis totalitatea acestor fel de exerciţii spirituale, care cer întrare la poarta activităţii noastre pastorale preoţeşti? Câte sate, câte mentalităţi, câte scăderi, cer tot atâtea forme, de exerciţii spirituale cu rost practic.

In complecta neputinţă de a trata în cadrele acestui operat multele specimene de atari exerciţii, care cer executare din partea preotului după loc şi după natura locuitorilor, noi ne vom mărginî la aceea specie, care poartă pecetea generalităţii. Fără deosebire de localitate, fără a ţinea cont de aptitudini şi însuşiri deosebite, exerciţiile practice spirituale ale tuturor preoţilor se întâlnesc în tendinţa de luminare a păstoriţilor. Acest exerciţiu trebue să fie armonios, sistematic şi permanent. Să se înceapă cu catehisarea conştienţioasă în şcoală, să se continue cu instruarea tineretului adult în şcoala de Dumineci şi sărbători, cu supravegherea jocurilor tineretului precum şi a purtării aceluia, ca să nu depăşească cărările luminoase ale moralei şi bunului simţ.

Tot în categoria acestor exerciţii practice cade şi înfiinţarea şi conducerea şcoalelor de analfabeţi, case culturale, organizarea şezătorilor culturale, la care iau parte enoriaşii de toate clasele şi vârstele. Toate acestea nu sânt probleme nouă, ele sânt de mult accentuate şi repetate, — dar nu cu mult spor. Sporadicele succese nu schimbă faţa poporului. Schimbarea în spre bine să va observa, când şi «pădureanul» şi «vâlcelanul» se vor lăuda că s'a închis crâşma necurată şi s'a deschis casa culturală. Aceste mari probleme, astăzi cu deosebire cer a li se deschide uşa largă a intrării in viaţă practică; şi strigă la preot, căci el este portarul, care le poate deschide intrarea.

Exerciţiile spirituale, de natura celor accentuate, au darul dovedirii în aşa grad, că în faţa graiului lor, noi preoţii, ca persoane sântem scutiţi a mai face mărturisiri că adecă: «ne-am achitat şi ne-am interesat;» fiindcă resultatele vii mărturisesc ce am făcut, — lăudându-ne, ori acuzându-ne. Şi mărturisirea lor curată nu strigă numai conştiinţei noastre, ci şi lumii încunjurătoare. Lipsa de rezultate aşteptate după exerciţiile noastre pastorale nu poate rămânea ascunsă, că strigă şi se arată obştei, care la rândul ei nu ne măgulește cu judecata.

La începutul acestei modeste lucrări s'a accentuat, că despre «importanţa meditaţiilor şi exerciţiilor spirituale» se poate trata din multe puncte de vedere: eu am tratat chestia din punctele de vedere arătate mai sus. Intru cât voi fi atins măsura, rămâne la apreţierea fraţilor preoţi intruniţi în conferenţă. Ori cât de diferite ar fi însă punctele de procedare: în meritul chestiunei toate se întâlnesc, în câmpul datoriei noastre de a muncî fără preget.

Pr. George Rain

Societatea muzicală Cântarea României

Alteţa Sa Regală, Principele moştenitor a întemeiat, în conformitate cu tradiţia dinastiei noastre, «Fundaţia Culturală Principele Carol», cu menirea să editeze lucrări de valoare, pentru a răspândi cultura şi a întări sentimentul naţional. In călătoriile A. Sale Regale prin Ardeal, a întemeiat biblioteci la sate şi le-a înzestrat cu multe cărţi folositoare, spre bucuria ţărănimii noastre.

Tot sub patronajul Principelui se desvoltă şi societatea «Cântarea României», care face acum un turneu în părţile sudice ardelene, ca să dea concerte în localităţile principale.

Sub înalta ocrotire, societatea aceasta muzicală s'a înălţat la instituţie înfloritoare, care a obţinut strălucite succese în toate oraşele mari unde a concertat.

Iniţiatorul societăţii este dl Marcel Botez, inspector al învăţământului muzical, artist talentat şi cunoscător excelent în ale muzicei.

Astăzi Marţi, în 11 Iulie 1922, Cântarea României va da, cum am anunţat, o mare producţiune muzicală în Sibiu.

Programul conţine celebre cântece, aranjate de Gevaert, (versuri de G. Dem. Teodorescu: Somnul lui Isus, Vecinii, Vestea îngerilor, Cimpoiul), Doine, Cântece din popor, şi piese clasice.

Presa de pretutindeni, din oraşele prin care a trecut asociaţia de artă Cântarea României, aduce apreţieri pline de admiraţie. Ziare germane din Cernăuţi scriu b. o. următoarele:

Corul dirijat de dl Marcel Botez a arătat întreaga gamă a cunoştinţelor ce le are şi a executat toate felurile de piese. Opere de literatură religioasă, muzică de înalt stil, precum şi muzică profană şi poporală au alcătuit programul concertului; acest cor este cel mai bun din ostul Europei şi poate sta alături dela cele mai însemnate coruri din centrele de muzică ale apusului. Toate vocile sânt atât de precise şi bine combinate, încât îţi dau impresia unei desăvârşite unităţi. In întregime ni se prezintă ca ceva grandios. Partea melodică este evidenţiată cu măestrie, fiind susţinută cu mare discreţiune de restul vocilor. Pianisimile sânt de o fineţă nemărginită. Gradaţia nuanţeler este desăvârşită, ear intrările diverselor voci sânt de o precisiune matematică. Admirarea şi însufleţirea publicului mergeau gradat şi paralel cu însufleţirea cântăreţilor, cari privesc cu multă încredere şi iubire la şeful lor. Cu respect ne închinăm înaintea artei muzicale din Bucureşti. Fericită ţară, care are astfel de dirigenţi, şi astfel de coruri! Asemenea muzică nu se aude prea des, şi dacă îţi este dat s'o auzi, pleci acasă cu convingerea că arta muzicei este darul, care coboară din cer şi împărtăşeşte sufletului omenesc ceva din dumnezeire...

Domnul ministru C. Banu în Sibiu

Duminecă în 9 Iulie n. c. cu trenul accelerat a sosit în oraşul nostru dl ministru al cultelor şi artelor Constantin *Banu*, însoţit de dl pictor Satmari şi dna, de dl maior Cicei şi de dl şef de cabinet al ministerului cultelor şi artelor Nicolae Ioaniu.

Distinsul oape a descins la rezidenţa de vară a I. P. S. Sale arhiepiscopului şi mitropolitului nostru *Nicolae*.

După dejun a vizitat frumoasa noastră catedrală, admirând neîntrecuta pictură a regretatului Smighelschi, operă care din motive necunoscute pe deplin este espusă pericolului de a se nimici. Domnul pictor Satmari a avut afabilitatea de a o examina cu deamăruntul şi a ne da inviaţiunile necesare pentru salvarea ei.

După aceea Domnul ministru cu anturajul său şi mai mulţi onoraţiori dela noi a vizitat băile din Ocna.

Luni în 10 l. c. Domnul ministru însoţit de I. P. S. Sa mitropolitul nostru a asistat la examenul final din istoria bisericii române al clericilor din c. II ai seminarului nostru arhidiecezan. Domnul ministru a rămas plăcut impresionat de răspunsurile date de elevi; i-a felicitat şi s'a întreţinut în mod afabil cu mai mulţi dintre dânşii, interesându-se de diferite chestiuni dela noi.

Dl ministru a binevoit a dona societăţii de lectură a clericilor noştri «Andrei Şaguna» din partea ministerului cultelor şi artelor 5000 lei, ear din partea dsale 1000 lei. In numele elevilor i-a mulţumit dlui ministru pentru onoarea de a-i cerceta I. P. S. Sa mitropolitul.

După aceea dl ministru a vizitat muzeul Asociaţiunii, muzeul Brukenthal şi biserica luterană. A făcut apoi vizită dlui episcop evanghelic D. D. Teutsch şi a depus carta de vizită şefilor autorităţilor militare şi civile şi la mai mulţi onoraţiori din localitate.

In onoarea distinsului oaspe I. P. S. Sa mitropolitul nostru, Luni la ora 1 a invitat la ospitala sa masă pe şefii autorităţilor locale şi pe asesorii consistoriali.

Luni la ora 6·45 dl ministru s'a întors cu trenul accelerat la Bucureşti.

Ştirile zilei

Reforma învăţământului normal şi primar. La Casa Şcoalelor în Bucureşti s'au întrunit membrii comisiunii pentru organizarea învăţământului primar. Au luat parte peste 300 de persoane, învăţători, institutori, revizori şcolari şi inspectori din întreaga Românie. Cu această ocaziune dl Dr. C. Angelescu, ministrul instrucţiunii publice, a ţinut o cuvântare în care s'a ocupat pe larg de rolul şi modificările de adus în învăţământul primar, şcoalelele normale şi şcoalele normale superioare. Dl ministrul a arătat necesitatea creării unei şcoale normale superioare, în care viitorii învăţători să primească instrucţie superioară universitară. In urma lămuririlor date şi a discuţiunilor, s'au alcătuit nouă subcomisiuni, care au început imediat să lucreze. In 7 sau 8 zile

lucrările fiind terminate, se va convoca din nou comisia plenară, unde se va alcătui definitiv anteproectul de reformă a învățământului primar.

Dela Asociațiune. Membri secțiilor științifice-literare ale Asociațiunii sânt convocați pentru zilele de 14 și 15 Iulie n. 1922 în ședință plenară, ce se va ține la ora 10 a. m. în sala de conferințe a muzeului Asociațiunii, Sibiu, strada Șaguna Nr. 6, cu programul obișnuit.

In atențiunea preoțimii. Invităm slujitorii altarului să îndemne pe tinerii cu bune purtări, din partea locului, să ceară să fie primiți la cursul teologic al seminarului nostru. Tinerii silitori și cu purtare morală se vor împărtăși în seminar de însemnate înlesniri în anii lor de studii.

Promovare. Dl *Vasile Oana*, paroh și profesor de religie la școala civilă de stat din Sebeșul-săsesc, a fost promovat doctor în drept în 17 Iunie 1922 la universitatea din Cluj.

† **Ioan Chirca**, fost primnotar comunal și director al școalei de economie alpină din Săliște, membru al corporațiunilor parohiale și protopopești, precum și al tuturor societăților culturale, vicepreședinte al «Casei de păstrare» și al «Cooperativei din Săliște», membru corespondent în secțiunea economică a «Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român», vicepreședinte al «Reuniunei române de agricultură» din județul Sibiului etc., după lungi și grele suferințe a adormit în Domnul Marți în 21 Iunie (4 Iulie) 1922 la ora 6 a. m. în vârstă de 62 ani, împărtășit fiind cu sf. taine. Rămășițele pământești ale defunctului s'au așezat spre odihna de veci în cimitirul bisericii mari din Săliște, Joi în 23 Iunie (6 Iulie) la ora 3 p. m. Odihnească în pace!

Femei la facultatea de teologie. Comunitatea bisericească evanghelică maghiară din Dobrițin a hotărât să primească la facultatea teologică și femei. Absolventele vor putea funcționa ca profesoare de religie, dar fără a fi admise la funcțiuni preoțești.

Societatea studenților din Poiana-Sibiului invită cu onoare la petrecerea de vară ce o va aranja în 12 Iulie 1922 (ziua de sf. Petru), în pădurea «Staule». Taxa de întrare benevolă. Invitări speciale nu se fac.

Poșta redacției

I. C. în S. Articolul «Soartea școalelor confesionale» n'a sosit la noi. Celalalt urmează.

De vânzare: (124) 1—2

Mobiliar de dormitor,

elegant, culoarea închisă, stejar masiv, foarte puțin folosit, cu preț moderat.

A se adresa la Administrație.

«Hermes» Nr. 6665 (128) 1—1

Din cauza plecărei,

se vinde **un salonaș** și **un splendid dormitor.**

A se adresa dela data de 10 până la 17 Iulie între orele 5 și 7 (17) și (19), la doamna **Zofia Zarvet,** Wintergasse 21.

«Hermes» Nr. 6666 129 1—1

De vânzare:

un docar de 4 persoane

și **o pereche de hamuri** în bună stare în strada Dumbrăvei Nr. 4, la dl **DROC,** dela data de 10—17 Iulie.

De vânzare

O mașină de cusut „Pfaff“

pentru pantofari (stânga)

Cărarea Gușteriței nouă Nr. 2

(123) **fosta Wolfgasse-Durchbruch** 2—2

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare

Cuvântări bisericești

de arhimandritul **Ilarion Mircea,** egumenul sfintei mânăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminecile din Paresimi, 9 Dumineci după Rosalii și la unele sărbători de peste an. **Prețul 14 Lei.**

Regatul România. Județul Hunedoara.
Primăria orașului Deva.

Nr. 2587/922 (125) 1—2

Publicațiune.

Primăria orașului Deva (județul Hunedoara) aduce la cunoștința generală că în ziua de 29 August 1922 ora 10 a. m. se va ține licitație publică verbală împreunată cu oferte scrise la Primăria orășenească din Deva, (sala Nr. 1), pentru exarandarea hotelului și restaurantului «Crucea Albă» și tot în edificiul acesta pentru local de cofetărie —, pe un timp de 6 ani, începând din 1 Ianuarie 1923, care a fost distrus prin incendiu în anul 1921, iar reedificarea lui este de prezent în curgere. terminându-se complec cu finea Novemvrie 1922.

Edificiul va fi edificat cu două etage, modern, corăspunzător cerințelor, și tot localul va fi provăzut cu apaduct, va consta din cafenea, bufet, 42 camere pentru locuit și toate apartamentele necesare, eventual și 2 camere pentru local de cofetărie având hotelierul exarandator prioritate.

Prețul de strigare al hotelului anual e 200.00 Lei (două sute mii) ear a cofetariei 25.000 Lei (douăzeci și cinci mii). Ofertele se fac separat pentru hotel și separat pentru cofetărie. Arândatorul e indatorat să provadă hotelul, camerile din hotel și cofetărie cu mobilarul necesar.

Condițiunele se pot vedea în orele oficioase în biroul Primarului orășenesc din Deva.

Deva, la 2 Iulie 1922.

August Herbay
primar.

Cum se vindecă Reumatismu și Gutta

este o broșură foarte interesantă și instructivă. Acolo veți găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de șeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum și modul lor de vindecare. Această broșurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereți chiar astăzi această broșurică, prin o cartă postală adresată la

FARMACIA VOREL din Piatra-N.
Moldova

„LUCEAFARUL“, cassă de economii, societate pe acții în Poplaca

Convocare

Domnii acționari ai cassei de economii «LUCEAFĂRUL», societate pe acții în Poplaca, se convoacă prin aceasta la

a IX-a adunare generală ordinară,

pe *Duminecă în 23 Iulie st. n. 1922,* la ora 2 p. m. la casa institutului în Poplaca cu următorul

PROGRAM:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere.

2. Aprobarea bilanțului pe 1921 și darea absolutorului direcțiunii și comitetului de supraveghere.

3. Distribuirea profitului curat.

Notă. Acei domni acționari, cari voiesc a participa cu vot la adunarea generală, sânt poftiți a-și depune înainte de adunare acțiile scrise pe numele lor, respective pe numele acelora pe cari îi reprezintă, precum și documentele de plenipotență, la cassa institutului în Poplaca.

Poplaca, la 2 Iulie 1922.

Direcțiunea.

Activa — **Bilanț la 31 Decemvrie 1921** — **Pasiva**

	Lei	b.		Lei	b.
Cassa în numărar		2,371·18	Capital societar		10,000·—
Cambii		11,745·—	Fond de rezervă		3,285·—
Credite hipotecare		2,723·—	Fond cultural		106·—
Imprumuturi pe oblig.		3,616·71	Depuneri spre fructificare		19,938·52
Efecte		6,500·—	Dividendă neridicată		548·—
Depuneri proprii		6,647·45	Profit curat		1,435·82
Mobiliar	2,490·38				
După amortizare	240·38	2,250·—			
		35,853·34			35,853·34

Eșite — **Contul Profit și Perdere** — **Intrate**

	Lei	b.		Lei	b.
Interese după depuneri		567·80	Interese după cambii		876·63
Interese la fondul de rezervă		223·78	„ hipotecare		745·95
5% la schimbul coroanelor		225·—	„ după obligațiuni		200·60
Salare		175·—	„ dela efecte		250·—
Spese		302·10	„ după depuneri proprii		41·10
Amortizare din mobiliar		240·38	Proviziune		583·50
1% cifra afaceri		11·40	Competințe de scris		483·50
Profit curat		1,435·28			
		3,181·28			3,181·28

Poplaca, la 31 Decemvrie 1921.

DIRECȚIUNEA:

George Modran m. p., prez. **Oprea Olariu** m. p. **Ioan Neagu** m. p. **Petru Avram** m. p.
Maniu Surdu m. p. **Ioan Goția** m. p. **Dr. Ioan Bucur** m. p.

S'a censurat și aflat în consonanță cu cărțile purtate în ordine.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE:

Poplaca, la 1 Iulie 1922. (126) 1—1

Oprea Surdu m. p. **Petru Opriș** m. p. **Ioan Surdu** m. p. **T. Modran** m. p. **Radu Neagu** m. p.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 1/14 Iulie 1922 Nr. 51

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Telegraful Român

Organ naţional-bisericesc

Abonamentul:
Un an **100 Lei.** — Şase luni **50 Lei.** — Trei luni **25 Lei.** — Pentru străinătate un an **180 Lei.**
Ziarul apare Marţia şi Vinerea

Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor: un şir petit **2 lei** pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă **rabatul cuvenit**
Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Incheerea anului
la seminarul teologic Andreian

In ziua Sf. apostoli Petru şi Pavel după săvârşirea sf. liturgii în biserica noastră catedrală şi rostirea rugăciunii de mulţumită, elevii seminariali în frunte cu corpul profesoral, s'au întrunit în sala seminarului, unde după scurt timp venind şi I. P. S. Sa mitropolitul nostru *Nicolae* însoţit de asesorii consistoriali a fost întâmpinat cu strigăte de «Să trăiască».

A urmat apoi I. P. C. Sa arhimandrit-director seminarial Dr. Eusebiu R. *Roşca* şi cetirea clasificaţiunilor.

Luând cuvântul I. P. S. Sa *Nicolae*, a adresat elevilor cuvinte pline de învăţături şi poveţe folositoare amintind, că şcoala aceasta prin munca ce a desfăşurat-o dela existenţa ei şi până astăzi, a creat o tradiţie frumoasă şi plină de recunoştinţă din partea bisericii şi neamului nostru.

Şcoala aceasta a dat bisericii şi neamului preoţi devotaţi şi conducători destoinici, cari cu lumina lor, cu credinţa lor, cu spiritul de jertfă al lor au ştiut ţinea curat şi întreg sufletul poporului nostru în vremuri grele. Tradiţia dominantă în această şcoală a fost o muncă constantă, râvnă statornică, pentru luminarea, binele şi progresul neamului nostru.

Voi iubiţi elevi încă trebue să aveţi înaintea ochilor această tradiţie, ca să fiţi vrednici urmaşi ai antecesorilor vostri, desfăşurând aceeaş muncă în ogorul lui Hristos ce au desfăşurat şi ei.

La încheerea anului şcolar trecut am fost rugat pe domnii profesori ca să-şi ridice criteriile de apreciare şi rezultatul ce l-am auzit azi publicându-se dă dovadă, că au împlinit dorinţa mea, pentru care fapt le sunt recunoscător, căci numai cu aplicarea unor superioare criterii obiective se poate face progres.

Am venit aici în mijlocul vostru iubiţi elevi să vă spun datorinţele ce le aveţi acum voi de împlinit: de a vă ridica la înălţimea criteriilor cu cari vă apreciază dnii profesori, căci numai atunci şcoala aceasta va produce roadele pe cari le aşteaptă dela ea biserica şi credincioşii. Trebue să vă daţi seama, că staţi în faţa celei mai sublime chemări ce poate avea un om. Astăzi stăm în faţa unei lumi stăpânite de senzualism, materialism, dornică după goana plăcerilor, şi voi în această lume aveţi să întronaţi împărăţia lui Dumnezeu. Aceasta o veţi putea realiza numai muncind, căci zice Mântuitorul nostru, că împărăţia cerurilor o câştigă numai ceice se silesc după ea. Numai acela poate ajunge la rezultat mulţumitor, care însuşi e pătruns de sublimitatea chemării sale. Tinereţea este timpul muncii. Celce din tinereţe nu s'a deprins a lucra, nu va putea ajunge un muncitor harnic, când Biserica îi va încredinţa misiunea preoţiei. Deprindeţi-vă deci la o muncă ordonată din însufleţire pentru idealul evangheliei lui Hristos, căci nădejdile poporului şi bisericii sunt legate de voi. In mânile voastre este depusă soartea poporului şi dacă biserica va avea preoţi nepregătiţi va tânji şi nu va putea înzestra poporul cu virtuţi.

Nădăjduind că mă înţelegeţi şi dorind a vă ridica la criteriile numite vă sfătuesc ca în vacanţă să fiţi modele de purtare, să cercetaţi biserica, să întăriţi credinţa, sfătuind poporul în nevoile sale. Premergeţi cu exemplu bun, ajutaţi părinţilor vostri în lucrările lor, fiţi exemple de cumpătare şi înfrânare, fiind cunoscut că asupra mulţimii nu se poate influinţa întru atâta prin vorbe, ci mai vârtos prin pildă.

Dă apoi încă multe şi frumoase sfaturi elevilor. Iar acelora, cari părăsesc băncile şcoalei pentru a intra în vieaţă, le pune la inimă cuvintele apostolului Pavel adresate Filipenilor «câte sunt adevărate, câte sunt cinstite, câte sunt drepte, câte sunt curate, câte sunt iubite, câte sunt de bună laudă, orice faptă bună şi orice laudă, acestea să gândiţi. Celece aţi învăţat şi aţi luat şi aţi auzit, acestea să le faceţi, şi Dumnezeul păcii va fi cu voi». Imploară apoi şi binecuvântarea lui Dumnezeu asupra activităţii lor ulterioare.

Discursul I. P. S. Sa'e metropolitului nostru a făcut o adâncă impresie asupra celor prezenţi.

*

Intre onoraţiorii cari au participat la încheerea festivă a anului şcolar dela seminarul nostru am remarcat cu deosebită plăcere pe un fost elev care a absolvat sudiile teologice în seminarul nostru în anul 1872 adecă înainte cu o jumătate de secol pe d-nul Nicolae *Petra Petrescu*. Domnia sa deşi n'a îmbrăţişat cariera preoţească, prin rodnica sa activitate pe teren economic şi prin scrierile sale poporale de netăgăduită valoare, a contribuit mult la înaintarea culturală şi materială a poporului nostru.

Dânsul îndată după absolvarea studiilor teologice a întrat ca funcţionar la institutul «Albina» fiind dela început un colaborator însemnat la desvoltarea şi organizarea institutu-

FOIŞOARA

Predică

Pentru Dumineca III-a după Rusalii. (Se poate rosti şi altă dată).

(Urmare)

Regula de viaţă este: Să cumpănim bine toţi paşii ce vrem a-i face, şi numai după chibzuire să păşim la fapte, adecă: să lucrăm cu încredere.

Invăţăturile dumnezeeşti — ştim bine — toate la paşi cumpăniţi ne îndeamnă. In îndemnul la paşii cumpăniţi culminează şi înţelepciunea omenească. Şi e vai creştinului ce nu ascultă nici de Dumnezeu, nici de învăţătura sănătoasă a Bibliei.

Dar chiar aici puneţi întrebarea: «De unde pot afla că cutare pas al meu e bine făcut, şi cutare e rău făcut»? — O, cât de uşor este lucrul acesta! Dumnezeu s'a îngrijit, ca *învăţătorul cel bun* pururea să fie cu noi, numai cât trebue să-i dăm ascultare. Invăţătorul cel bun al nostru nu e nimene altul, decât *glasul tainic al sufletului nostru*, care şi *conştiinţă* se numeşte. Acest învăţător pururea ne şopteşte: Fă creştine lucruri bune! Nu face altuia ce ţie nu-ţi place! Nu te târâ în noroi! Scoală-te, fii om cum se cade! Nu te despărţi de cinste şi de omenie! Nu strica aşezămintele părinteşti! Impreună sufletul tău cu sufletul moşilor, strămoşilor, că deşi mutaţi ei din lume, dar tu una trebue să fii cu ei, căci numai aşa îi poţi revedea în viaţa ce se deschide pe seama tuturor dincolo de mormânt!

Aşa ne învaţă conştiinţa. Ea este *busola* cu care trebue să ne armăm. Să nu uităm deci nici pe un moment a o lua cu noi. Creştinul ce urmează acest sfat, nici când nu poate cădea în rătăcire, nu se poate câl de nici o faptă rea ce ar fi săvârşit şi mai presus de toate, e pururea liniştit în suflet, căci deşi îl ating lovituri, asupra rostului acelora totdeauna se poate uşor dumiri; — deci cumpătul, atât de folositor omului la săvârşirea faptelor, nici când nu şi-l pierde.

Mi-am început cuvântarea cu porunca Mântuitorului: Nu vă grijiţi de ziua de mâne, că ziua de mâne va grijî de ale sale! Dece v'am spus chiar porunca aceasta, când vă îndemn a vă înarma cu *busola* vieţii? Răspunsul se cuprinde în cuvintele Mântuitorului: Venit-a vrăşmaşul şi a sămănat neghină în grâu şi s'a dus (Mat. 13, 25)! Cum are a se înţelege acest cuvânt? Mântuitorul vrea să ne spună prin cuvânt, că de câteori am voi să ne urmăm drumul ce ni-l arată conştiinţa bună (busola faptelor noastre morale), de atâtea ori vine câte un vrăşmaş şi samănă în sufletul nostru neghină. Vrăşmaşul — se înţelege — de cele mai multeori e grija noastră prea mare de «ziua de mâne», sau cu alte cuvinte «goana noastră după averi materiale», care în timpul mai nou s'a prefăcut în adevărată patimă omenească.

Dacă, din truda ce o punem la îmbogăţire, numai a zecea, sau a suta parte am întrebuinţa-o la întărirea conştiinţei noastre religioase, am fi făcut totuş aproape totul ce duce la înmulţirea comorilor sufleteşti, şi apăra grâul de neghina sufletului. Adevărul e, că lumea nouă, de când cu răsboiul peste care am trecut, — nu se trudeşte după altceva, decât să strângă bani şi să şi facă «jitniţe» în care să aşeze comorile vremelnice, care sânt idolul căruia toţi se închină. Goana după averi, ca apoi cu ajutorul lor să se poată împlini toate poftele ce le ridică un trup moleşit şi cuprins de vârtejul desfrâului, a luat aşa proporţii în timpul din urmă, că aproape nici se mai poate vorbi la noi de sămănătură de grâu, ci numai de neghină, pentrucă neghina morală a copleşit grâul, adecă însuşirile noastre bune şi virtuţile creştine. Se poate zice, că creştinii timpului nostru aproape nici nu mai au conştiinţa religioasă (busolă pentru faptele bune ce trebue să le săvârşească). (Va urma).

lui, 10 ani la centrala din Sibiu, ear 20 de ani ca funcţionar superior şi dirigent al filialei din Braşov. Domnia sa este singurul în vieaţă dintre ceice au luat parte la înfiinţarea «Albinei» la iubileul de 50 de ani pe care l-a serbat acest institut anul acesta. După penzionarea dela «Albina» luând conducerea altui institut, în anul acesta a împlinit şi 50 ani ca funcţionar de bancă şi este cel mai bătrân funcţionar de bancă din părţile ardelene. Deşi în frumoasa etate de peste 70 de ani, este şi astăzi activ, se interesează de toate afacerile noastre publice şi naţionale şi ne putem mândri de a l avea ca colaborator la ziarul nostru.

Ii dorim încă mulţi ani de vieaţă, în deplină sănătate şi putere.

Apelul către „oameni", al lui Wells

De Horia Petra-Petrescu.

Trăieşte în Anglia un scriitor, care se bucură de renume mondial, H. G. *Wells* (cit. Uels). Cărţile lui se desfac în sute de mii de exemplare şi se traduc în zeci de limbi. Scrie nu numai ca să îşi «omoare timpul», ci vrea să dea naştere la gânduri nobile, la gânduri de colaborare, de propăşire pentru biata omenire rănită din zilele noastre.

Scrierile sale sânt răsgândite. In forma, uşoară la aparenţă, de roman, îţi îmbracă gândirile sociologice cele mai adânci. Mai este şi altceva: cu o fantazie foarte îndrăsneaţă caută să prezică viitorul, inventând aparate, care nu există încă, luând drept premisă un fapt, care în ziua de astăzi încă nu este în realitate. Aşa a prezis d. e. cu o ingenioasă îndrăsneală aeroplanele din zilele noastre, în 1900, când nici vorbă nu era de aviaţia de acum, — după cum Jules Verne, francezul isteţ, a prevestit submarinul, descriind vasul «Nautilus», în 1869, în romanul său «20,000 de leghe sub mare».*)

Mai bine decât orice ne va lămuri asupra seriozităţii studiilor sale, faptul că Wells a studiat ani îndelungaţi în «Colegiul regal de ştiinţe» din Londra şi că a adâncit problemele sociale.

Scriitorul acesta mare a fost rugat de vreocâteva ziare americane de seamă («New-York World», «Chicago Tribune», etc.) să participe la conferenţa dela Washington din anul trecut şi să-şi aştearnă impresiile pe hârtie. Articolele lui au apărut în zeci şi sute de foi şi reviste, iar acum se pot citi adunate într'un volum, care poartă titlul: «Speranţa în pace». Să spicuim.

Care este teza lui?

«Iată care este, după părerea mea, viziunea care nu se naşte, a unui viitor politic al omenirii: un sistem mare de *state unite*, legate între olaltă şi reciproc prin tratate cuadruple, sextuple, de zece ori, — tratate la lumina zilei (nu secrete) pentru pace şi colaborare, — state, cari ar domni împreună asupra teritoriilor de pământ încă cu populaţie barbară şi care ar fi obligate să stimeze şi să apere şi să ia în rândul lor, mai pe urmă, ţinuturile deocamdată slabe, ale vechii civilizaţii.

O astfel de uniune va trebui, neapărat, să înlăture imperialismul sec. al XIX lea, şi să sfârşească odată pentru totdeauna cu ideile imperialiste. Tratatul cuadruplu (Anglia, Franţa, America, Japonia) să se prefacă în peatră unghiulară, ear sub aripele protectoare ale unui astfel de edificiu de pace va putea fi în stare omenirea să se ridice la săvârşirea unor fapte, pe care deocamdată nici visa nu le putem» (15 Dec. 1921).

Pentruca să se ajungă idealul acesta, aduce un arsenal întreg de argumente, care de care mai logic şi vrea să *încălzească* opinia publică din toate ţările pentru o colaborare spre binele *comun*. Ştie că şovinismul descreierat i se opune în cale, şovinism de rassă, de neam, de clasă socială, — dar vrea să arate în culori cât se poate de evidente grozavul prăpăd ce ne ameninţă *pe toţi*, dacă nu ne venim în ori, — şi ne descrie sfârşitul «civilizaţiei» europene, dacă persverăm să le deschidem ochii, precum am făcut-o, negrilor şi celorlalte rasse, în decursul războiului mondial, să le deschidem ochii, să vadă că preaslăvita noastră «cultură» este o spoială, că cu o mână le întindem biblia, ear cu cealaltă ne încărcăm puşca să ne măcelărim mai rău decât canibalii.

Vreţi să faceţi cunoştinţă cu un «*Napoleon negru*», de care a început să fantazeze negrii, acum, după războiu? — întreabă Wells pe europeni şi descrie grozăviile viitorului războiu aerian, când bieţi copii nevinovaţi din Tokio şi Londra (din Bucureşti şi Budapesta, adăogăm noi) vor inhala cele mai nouă invenţii în gazuri asfixiante?

Nu vă este milă, oameni buni, întreabă Wells, de atâta energie pierdută în zadar? Pe toţi vă interesează problemele acestea! Nu spuneţi că ce vă pasă dacă în Japonia sau în America sau în Rusia le merge rău oamenilor. Nemulţumirea lor se repercută şi în ţările noastre, scrie Wells, şi vor muri, poate, peste câţiva ani pentrucă s'au dat lozinci falşe în zilele de acum, — de aceea îmi fac «*datoria*», să avertisez pe oameni, deşi de multeori mă simt ca un «exilat» în mijlocul lor.

Pentruce pledează Wells? Pentru pacifismul iubirii, pacifismul milei, al intereselor comerciale chiar! Indrăzneţ lucru, în zilele noastre, când Europa i se pare «o grădină pustiită de porci sălbatici». Indrăzneţ mai cu seamă să ceri *samaritanism financiar*, când îşi joacă jocul desfrânat cei mai mulţi bursieri, — dar, susţine Wells, acesta este «Abc-ul situaţiei actuale», să fii marinimos, chiar şi tu, financiarul, fiindcă *şi casa ta* se va dărâma ca o casă de cărţi de joc. dacă nu bagi bine de seamă, — fiindcă există o interdependenţă, *trebue* să fie o interdependenţă socială, economică europeană şi mondială.

Ar duce prea departe să înşirăm toate argumentele invocate, — arătăm aici numai câteva, principale, pe lângă cele de mai sus.

Bugetul militarist apasă pe umerii tuturor statelor, încât nesiguranţa aceasta a zilei de mâne, cu veşnicele suspicionări, cu veşnicele acuze, cu interminabilele discuţii, răpeşte timpul preţios, care ar trebui să fie dedicat reconstrucţiei şi sapă mormântul întregii «culturi» europene, câtă bruma a mai rămas. «Ce frumoase, ce luminoase ar putea fi», exclamă Wells, «ţări ca Franţa, Germania şi Italia, dacă le-ai lua de pe umeri întunecata ameninţare a primejdiei de războiu, care le ţine într'o sărăcie aşa de cumplită»! Să dispară spiritul de înegrire, cum e practicat în Anglia şi în America, referitor la instituţiile de acolo, — cum e şi la noi adăogăm noi!

Să pretindem tot mai des comisii mondiale, — de desarmare, d. e. cu sediul în Paris sau Roma; de finanţe, cu sediul în Londra sau New-York, — pentru protecţia muncii, contra lipsei de lucru, etc., cum o cere un Lloyd George, un Lammasch, un Leon Bourgeois. Aşa se vor clarifica problemele, se vor apropia neamurile, se vor cunoaşte mai bine, vor codifica desideratele lor şi vor înţelege tot mai mult că le leagă zeci şi zeci de interese deolaltă.

Ca Tagore întreabă şi Wells: Morţii, milioanele de vieţi pierdute în decursul războiului mondial, nu v'au învăţat să *colaboraţi?* Vreţi din nou un măcel apocaliptic? Aceasta este misiunea omenirii?

Şi, ca să terminăm acest scurt resumat, citează din rostirea preşedintelui Statelor Unite, Harding, dela Washington, la căpătâiul soldatului necunoscut american: «Patriotismul lui n'a fost cu nimic mai mic, fiindcă a cerut mai mult pentru patria sa decât un simplu triumf, nu, a fost cu atât mai mare, fiindcă a sperat într'o victorie a întregei rasse-umane. Intr'adevăr, stimez pe cetăţeanul a cărui încredere în dreptatea patriei sale este atât de mare, încât învingerea patriei sale însemnează învingerea omenirii. Luptătorul acesta american a plecat la războiu fără de ură faţă de un popor oarecare, dar a urât războiul şi a urât patima de a cuceri».

Să căutăm, «legea sub care vor ţinea casă comună *raţiunea* şi *simţul de dreptate*». E semnificativ, scrie Wells, că Harding şi-a încheiat vorbirea în momentele acestea solemne cu un «*Tatăl nostru*», şi cu rugarea ca mulţimea adunată să şi dea trudă să statorească o lege pentru «omenirea întreagă».

Indemnuri de acestea să fie pentru europenii de astăzi glasuri în pustiu?...

---

*) In româneşte a apărut de Wells romanul «*Primii oameni în lună*» (Bibl. Flacăra) şi «*Războiul aerian*» în Bibl. «Lumina». Romanul lui *J. Verne* în edit. «Cugetarea», 2 vol.

In atenţiunea preoţimii. Invităm slujitorii altarului să îndemne pe tinerii cu bune purtări, din partea locului, să ceară să fie primiţi la cursul teologic al seminarului nostru. Tinerii silitori şi cu purtare morală se vor împărtăşi în seminar de însemnate înlesniri în anii lor de studii.

Dl N. Iorga în Ardeal

Dl N. Iorga, întors dela Paris, unde şi-a ţinut la Sorbona cursul de istoria românilor, întreprinde acum o călătorie prin Ardeal, pentru a face o serie de conferenţe.

Miercuri a sosit la Braşov, şi în aceeaş zi a ţinut o conferenţă în sala mare dela liceul «Andrei Şaguna» vorbind despre *Refacerea morală*. Joi seara, între ora 8 şi 9, dl N. Iorga a cuvântat în sala Muzeului Asociaţiei din *Sibiu*, sala cu mult prea mică pentru a putea cuprinde marea mulţime de lume, care venise la conferenţă, — abea a zecea parte din public a putut pătrunde în localul ales pentru ţinerea instructivei prelegeri a ilustrului profesor.

Dl N. Iorga şi a desvoltat conferenţa despre *Condiţiile progresului românesc*, arătând ce fel de muncă constructivă este necesară la noi pentru refacerea ţării după războiu. Este neapărat de trebuinţă să mai slăbească politica de ură, făcând loc ideii de *solidaritate* între fii aceluiaş neam.

Ascultătorii au făcut entusiaste ovaţiuni marelui orator şi profesor.

Dela conferenţele preoţeşti

— Din Vorumloc —

Ţinându-şi preoţii din primul cerc religios al tractului *Mediaş* a doua conferenţă religioasă în comuna Vorumloc la 2 Iulie n. 1922, au servit cu toţii în sobor utrenia şi sfânta liturghie; ear în legătură cu evanghelia zilei a ţinut o frumoasă şi înălţătoarea cuvântare preşedintele Pr. Teofil Holerga din Frâua, despre credinţă, pe care poporul a ascultat-o cu mare luare aminte.

La ora 2 d. m. trăgându-se clopotele, poporul se întruneşte în curtea bisericii, unde se serveşte sfântul Maslu pentru înmulţirea roadelor pământului. Intrând în biserică, se ung cu unt de lemn sfinţit şi se stropesc cu apă sfinţită, în care timp se face vecernia, după terminarea căreia urcă amvonul Pr. Ambrosiu Suciu din Agârbici şi ţine o disertaţie despre însemnătatea casei culturale ca instituţie morală şi îndeamnă poporul cu alese cuvinte a se înscrie toţi, dela 21 ani în sus, ca membri la casa culturală, pe care cercul religios doreşte a o înfiinţa în Vorumloc.

Luând cuvântul Pr. Teofil Holerga face o frumoasă asemănare între trecut şi prezent, stăpânit şi stăpânitor, aducându-o în legătură cu cuvintele apostolului Pavel: «Bate-voi pe păstor şi se va risipi turma». Prezintă statutele-model ale Asociaţiei clerului pentru casa culturală.

Ia apoi cuvântul studentul în ştiinţe, Atanasie Muntean, care mulţumeşte preoţilor pentru frumoasa iniţiativă luată în comuna sa natală şi pune la inimă poporului a da ascultare oratorilor şi a se înscrie de membri la înfiinţânda casă culturală.

Se înscriu 50 ca membri. Inaintat fiind timpul, prezidentul propune: a se amâna înscrierea de noi membri, formarea statutelor şi constituirea pe ziua de 9 l. c. şi roagă pe dl Atanasie Muntean a sta în ajutor Părintelui Elie Terchilă întru ducerea la bun sfârşit a celor întreprinse.

Din mijlocul poporului ridică cuvântul ginerile preotului local, primarul N. Muntean, şi mulţumeşte oratorilor pentru salutarele idei pe care le-au infiltrat în inima poporului, promiţându-le că şi va da toată silinţa să se facă cuvântul faptă.

Preoţimea trece la casa parohială, unde preşedintele propune a se stabili programa pentru a III-a conferinţă a cercului religios.

După o serioasă desbatere se hotăreşte ca a III-a conferinţă să se ţină la 7/20 August 1922 în Chesler cu următorul program:

1. Serviciu divin în sobor. Predica o va rosti Pr. Iacob Terchilă din Copşa-mică.

2. Conferinţă «Casa Culturală» ca instituţie morală de Pr. Ambrosiu Suciu din Agârbici.

3. Conferinţă intimă cu stabilirea programului pentru viitoarea conferinţă.

Propuneri: Pr. Ambrosiu Suciu arată necesitatea de a ţinea catechizaţie cu tinerimea adultă şi referindu-se la § 3 p. 1, al «Regulamentului pentru organizarea şi cultivarea tinerimii adulte, din protopresbiteratul Mediaşului, statorit în conferinţa preoţilor, ţinută la 5/18 No-

emvrie 1906 şi aprobat de Preaveneratul Consistor arhidiecezan prin rezoluţia din 17 April 1907 Nr. 3518 Bis.», propune ca: conferenţa să intervină prin biroul central-tractual la P. V. Consistor, să impună tuturor preoţilor catechizaţia cu tinerimea adultă, rugând totodată pe P. V. Consistor a se îngriji de un manual potrivit pentru această cauză şi să binevoiască a impune Prea On. Domni protopresbiteri, ca la ocaziunea vizitaţiunilor canonice să controleze strict şi această activitate a preoţilor.

Propunerea se primeşte şi se roagă biroul central al tractului a intervenì în cauza amintită la P. V. Consistor. *Un asistent*

Reclădirea unei biserici

— Apelul principelui moştenitor —

Locaşul bisericii Cărămidari din capitală, fiind distrus de incendiu, va fi rezidit. In acest scop, Principele *Carol* a lansat un apel, a cărui concepţie şi însufleţire vor produce cea mai bună impresie şi vor asigura isbânda iniţiativei atât de frumoase.

Principele nostru spune în acest apel:

Dela 48, din timpul focului celui mare n'a mai ars în Bucureşti nici o biserică. Acum câteva zile însă a fost mistuită de flacări biserica enoriaşilor din Cărămidarii de jos.

Era această biserică stâlpul de reazim sufletesc al unei din cele mai mari parohii bucureştene, — parohie de muncitori, lucrători cu ziua, grădinari, cărăuşi, negustori şi câţiva industriaşi...

Pentru timpurile noastre sucite, fără frână morală, fără cinstea din bătrâni şi fără fericita credinţă de odinioară, biserica e o nevoe, o mare nevoe, pentru că singură ea ne apropie de Isus, vindecătorul vieţii ruinate şi bolnave.

Drept aceea, m'am hotărât să iau asupră-mi ajutat de toţi drept credincioşii oraşului şi ai ţării acesteia, sarcina reclădirii bisericii Cărămidarii de jos tot acolo unde la 1854 au zidit-o din temelie singuri enoriaşii ei.

Indrept dar, plin de încredere în inima poporului nostru, rugăciunea mea cea mai călduroasă către toţi creştinii de aici şi de peste tot locul, să mă ajute fiecare cu ce poate, pentru a ridica sub Piscul cu grădini, biserică mare şi vrednică, — vrednică şi de bogăţia multă a oamenilor de azi, dar şi mai vrednică de puterea celor ce cu mintea şi cu inima stau asupra mulţimii nevoiaşe, cârmă şi aripă de ocrotire.

Scrisu-s'a cu bună dreptate, că vremea veche a zidit biserici, ear vremea nouă le lasă să se ruineze. Odinioară, dela Voivod şi Vlădică până la cel din urmă logofăt şi staroste de meşteşugari, toţi se sileau să zidească şi să ajute bisericile.

Prin ele ne-am ţinut în viforul şi amarul trecutului, prin ele numai se va îmbuna şi umplea de lumină inima mulţimii necăjite.

Urmând frumoasa pildă a bătrânilor, să zidim şi noi. Dumnezeu a vrut să încerce prin arderea acestei biserici inima şi puterea noastră.

Comitetul pentru strângerea ofrandelor, — compus din I. P. S. S. dr. Miron Cristea mitropolit Primat, ministrul cultelor şi artelor, primarul oraşului Bucureşti, Maria M. Pilat, general Eraclie Nicoleanu, Grigore Alexandrescu, I. Luca, P. Niculescu, preotul G. Păunescu, preotul V. Băjenaru, V. D. Marinescu şi V. G. Marinescu — a împuternicit pe preotul G. Păunescu să primească, prin banca populară Sf. Trifon a enoriei Cărămidarii de jos, ajutorul fiecăruia.

Dumnezeu să le ajute.

Apel

Toţi funcţionarii publici (de stat, judeţ, comunali, medici-funcţionari, membrii clerului şi ai corpului didactic etc.) din oraşul şi judeţul Sibiu sânt cu onoare rugaţi a lua parte la adunarea generală extraordinară a Asociaţiunii funcţionarilor publici, care se ţine Marţi la 18 Iulie 1922, ora 3 p. m., în sala mare a palatului judeţean, cu următoarea ordine de zi:

I. Raportul delegaţilor trimişi la marele congres al funcţionarilor, ţinut în Cluj la 9 Iulie a. c.

II. Sfătuire asupra măsurilor şi mijloacelor trebuincioase pentru îmbunătăţirea stării materiale şi asigurarea viitorului funcţionarilor şi a familiilor lor;

III. Eventuale propuneri.

Având adunarea aceasta scopul de a ne sfătui asupra celor mai vitale interese nu numai ale funcţionărimii, ci mai cu seamă ale statului nostru, fiecare funcţionar public să privească de sfânta sa datorie cetăţenească a se prezenta Marţi, 18 Iulie 1922, ora 3 p. m. în sala palatului judeţului Sibiu.

Pentru comit. Asociaţiunii funcţionarilor publici:

Dr. L. Popovici, preşedinte. *Ion Cioran*, secretar.

Ştirile zilei

Conferinţa de protoierei. In 4 şi 5 l. c. s'a ţinut în Bucureşti la ministrul cultelor o conferinţă cu protoiereii vechiului regat. La ordinea zilei au fost chestiuni administrative şi culturale: Inspecţiile, deplasările cancelariile protoereilor (personal, material, local), salariile preoţeşti, cercurile preoţeşti, lipsa de preoţi, rolul lor cultural şi social (biblioteci parohiale, case de sfat ş. a.). Conferinţa a fost deschisă şi prezidată de dl ministru C. Banu, care a salutat prima întrunire a protoiereilor, schiţând în linii mari rolul bisericii mai cu seamă în prefacerile sociale determinate de războiu, şi încheie cu un inimos îndemn la muncă pentru regenerarea morală prin biserică, cerând ca preotul să fie puternicul îndrumător sufletesc al credincioşilor săi.

Preschimbarea hârtiei monedă. Banca Naţională a României a hotărât preschimbarea biletelor de bancă de 500, 100 şi 20 lei. Această preschimbare va începe de la 1 Septemvrie 1922, când se va retrage din circulaţia de o camdată hârtia monedă de 500 lei, urmând apoi treptat să se înlocuiască şi celelalte bancnote. Imprimarea nouilor hârtii de 500 lei s'a făcut în Franţa, de unde se aşteaptă să ne sosească în ţară primul transport. Pentru celelalte hârtii nu sânt gata decât modelele.

Funcţionarii publici s'au întrunit în congres general la Cluj în 9 l. c. sub preşedinţia dlui Em. Hăţeganu, care a deschis congresul salutând de bun sosit pe delegaţii veniţi din toate părţile ţării. Au mai luat cuvântul d-nii Brădişteanu, preşedintele societăţii generale a funcţionarilor din capitală, care a cerut votarea statului unic, şi se declară contra grevei; Brătianu, profesor secundar, delegatul Bucovinei a arătat lupta ce o duc funcţionarii din Bucovina pentru drepturile lor şi citeşte o moţiune din partea funcţionarilor bucovineni cari se declară solidari cu ceilalţi funcţionari; Simionov, din partea Basarabiei; Dr. Lazăr Popovici din Sibiu propune ca congresul să aleagă o delegaţie care să prezinte guvernului doleanţele funcţionarilor şi care să raporteze până în trei zile rezultatul. In caz de răspuns negativ din partea guvernului, funcţionarii să demisioneze în massă. In şedinţa de după ameazi, dl Schina a făcut un lung expozeu al luptelor duse de funcţionari pentru câştigarea drepturilor lor şi a citit o moţiune în care se cere: Grabnica votare a statutului funcţionarilor; trimiterea unei delegaţiuni la rege, care să ceară o grabnică rezolvare a situaţiei funcţionarilor. La 6 August se va întruni din nou comitetul de conducere, care va lua o hotărâre definitivă.

Organizarea inginerilor. Dela consulatul din Cluj al republicei ceho slovace primim: Ingineri, arhitecţi şi tehnicieni, cetăţeni ai Republicei Cehoslovace, respective toţi aceia, cari şi-au terminat studiile tehnice la oare care şcoală tehnică superioară, sânt rugaţi a-şi comunica adresa exactă la Consulatul Republicei Cehoslovace din Cluj.

Aviz. Doctorul *Comşa* lipseşte din Sibiu până la 15 August a. c.

Episcopii ruşi din Polonia, cari până acum se aflau sub şefia patriarhului dela Moscova, au hotărât — în urma politicei antibisericeşti a sovietelor — să declare *neatârnarea* bisericii ruseşti din Polonia.

Biserică naţională română? Episcopul greco-catolic, Dr. Valeriu Frenţiu, din Oradea Mare, declară unei reviste romano catolice ungureşti din acel oraş între altele, că e «binevenită conscrierea populaţiei catolice» (adecă romano- şi greco-catolice), ca să se ştie câţi şi cari sânt negustori şi industriaşi de aceste confesiuni, «ca publicul catolic să cumpere *numai* dela negustori catolici şi să lucreze *numai* la măeştri catolici». — Va să zică, dacă un român greco-catolic va avea să aleagă între meseriaşul *român* ortodox şi între *ungurul* romano-catolic, trebue să prefere totdeauna pe acest din urmă, ba chiar să se ferească de cel dintâi... Fără comentar.

Frământări în Bulgaria. Duminecă în 16 l. c. se ţine la mănăstirea Kila, lângă Sofia, un congres al preoţimii bulgare pentru a protesta în contra atitudinii antibisericeşti a guvernului bulgar. Este vorbă de excomunicarea din sinul bisericii ortodoxe a membrilor guvernului în frunte cu Stamboliski, precum şi de închiderea bisericilor pe timp de 3 luni, ca protestare împotriva guvernulni, care a lovit prin măsurile sale autonomia Sfântului Sinod.

După o scurtă vizită de câteva ore, americanul Vanderlip a aflat, între altele că graniţa României spre apus este împinsă prea departe, că sântem un popor oriental balcanic, şi că în sfârşit ungurii cu cultura lor ne sânt superiori... Inainte d'a sosì în România, dl Vanderlip petrecuse câteva zile la — Budapesta.

Concertul societăţii «Cântarea României», ce era anunţat pentru 11 l. c. în sala Urania din Sibiu, nu s'a ţinut din cauza «indiferenţei» publicului sibian, — cum spune direcţiunea societăţii. După informaţiile noastre, s'au luat prea puţine bilete, din cauza preţurilor mari de intrare: ultimul loc cu zece lei, (şi numai pentru celce stă în picioare 5 lei). Nu s'au trecut bilete şi din motivul, că familiile mai bine situate lipsesc vara din oraş.

Teatru pentru elevi. A apărut: *Ovidiu Şicană*, farsă într'un act şi trei tablouri, localizată de I. A. Bassarabescu, Ploeşti, editura Librăriei Socec şi Co. 1922. Preţul Lei 6. 50 Piesă scrisă în formă aleasă şi cu mult umor se joacă pe scenele teatrelor şi ale şcoalelor.

In ajutorul nenorociţilor. In urma nenorocirii din 19 l. tr., când o rupere de nori a deslănţuit asupra Năsăudului un potop distrugător, s'au deschis liste de colectă, pentru alinarea suferinţelor familiilor năpăstuite. Potopul a nimicit 22 vieţi omeneşti, a rănit 24 persoane, a distrus 72 case, 35 edificii economice şi întreaga recoltă din anul acesta a celor mai mulţi economi din partea locului. Sumele dăruite şi listele de colectă sânt a se trimite cel mai târziu până 1 Sept. 1922 la adresa casierului comitetul de ajutorare: *Emil Tişca*, Năsăud.

Holera în capitală. Din Bucureşti se vestesc 5 cazuri mortale de holeră aziatică. Boala a fost adusă de un soldat din reg. 2 de graniceri, Ion Anghel, sosit în 25 Iunie dela Nistru, şi mort în spitalul militar în 28 Iunie. In spitalul Colentina sânt internaţi 3 bolnavi suspecţi. S'au luat toate măsurile şi se crede că în câteva zile boala va fi cu desăvârşire stânsă.

Publicaţiune. Se aduce la cunoştinţă moşierilor şi proprietarilor, că regimentul 90 Infanterie Sibiu le poate da mână de ajutor pentru munca câmpului (cosit fân, secerat şi treerat) în luna August 1922, obţinând în schimb de la ei cu preţ mai avantajos, fân, paie, eventual şi ovăz. In acest scop doritorii se vor prezenta regimentului 90 Infanterie la Sibiu, în cazarma cea mare pentru a putea lua înţelegere şi să stabilească condiţiunile. Comandantul REG. 90 Infanterie: Lt. Colonel *Munteanu*.

Cărţi româneşti pentru Seminarul romanic din Brno. *Apel către editori, autori, şi publicul mare.* Dl Dr. H. Iarnik directorul bibliotecii naţionale din Brno (Cehoslovacia) a fost însărcinat cu strângerea unei biblioteci româneşti pe seama noului seminar romanic dela universitatea din Brno. Biblioteca va trebuì să cuprindă pe lângă lucrări de filologie românească (istorie literară, folclor) o colecţie de texte literare, apoi cărţi din unele ştiinţe complementare ale filologiei, cum e istoria şi geografia românească şi se va completa cu manuale alese din filologia acelor popoare din sud-estul Europei care au avut relaţiuni cu românii. Seminarul cumpără bucuros biblioteca vre-unui specialist sau amator în materie de filologie. Toţi oamenii de bine sânt rugaţi să-şi dea concursul punând în legătură pe proprietarii acestor biblioteci de specialitate cu numitul seminar şi donând şi ei cărţi din domeniile amintite. — Pe lângă biblioteci de specialitate seminarul din Brno cumpără şi cărţi singuratice, vechi şi nouă, mai aels tipărituri din secolul al 16 şi 17-lea. — Asemenea sânt rugate editurile revistelor noastre şi a publicaţiunilor literare şi istorice să trimită câte un exemplar gratuit numitului seminar în convingerea că studiul limbii şi literaturii noastre ori

unde s'ar cultiva prezintă deosebit interes nu numai pentru noi românii, ci pentru întreaga lume cultă. *A. Bârseanu*, președinte. *I. Georgescu*, secretar.

Unitate prin «Asociațiune». Neamul nostru românesc în toate momentele principale ale vieții sale s'a simțit una și nedespărțit. Una și nedespărțit a fost pe timpul înțeleptei stăpâniri romane. Una și nedespărțit pe timpul năvălirilor barbare, precum una și nedespărțit s'a simțit, după încetarea acestor năvăliri, când a început să se reînchege în țări de sine stătătoare.

Basarabii cari se instalau domni a toată țara românească în scaunul lor dela Argeș, ca și soții lor dela Silistra, unde a rămas denumirea de «Vlașca», adică țara românească, și ca și Mușatinii din Moldova, unde încă era o asemenea țară, își dau seama că ei stăpânesc numai părți din țara românească care erà în mințile tuturora, dar încă nu se putea înfăptui. Marii noștri voevozi au unit pe toți românii în luptele de apărare contra dușmanului comun, mai ales a turcului. Așa Iancu, Huniade Corvinul, Ștefan cel Mare, Petru Rareș, dar mai ales arhanghelul nostru național Mihai Viteazul, la lumina jertfei căruia neamul întreg a văzut calea ce trebue să urmeze.

Sdrobită pe tărâmul politic unitatea noastră națională se retrage în biserică și în literatură. Biserica ne-a ținut într'o singură tabără și sub o singură ascultare.

Instinctul de unitate națională a creat și «Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român», cu reședința în Sibiu, anume ca să fie a tuturora fără deosebire de confesiune religioasă și politică.

Această societate vrea să unească din nou silințele neamului întreg într'o mare întreprindere națională de natură a schimba fața întregii țări: e marea ei loterie, pe care e dator s'o sprijinească tot omul de bine, cumpărând cât mai multe bilete dela această loterie cu menire foarte nobilă.

Caz neobișnuit de moarte aparentă s'a întâmplat, la Huși. Dna Anestina Moise, în vârstă de 40 ani, fiind suferindă, i-a venit rău și a căzut într'o stare de catalepsie, care a făcut pe soțul său să o creadă moartă. După 24 de ore soțul a început preparativele de înmormântare, iar rudele privegheau moarta. Care nu le fu spaima acestora când, în mijlocul nopții, presupusa moartă deschise ochii privind nedumerită în jurul ei. Preparativele de înmormântare au fost imediat anulate.

Contra omizilor. Ca nici odată în Statele-Unite, anul acesta omizile devorează pădurile. Ministerul pădurilor a luat o măsură radicală: avioane provăzute cu pulverizatoare uriașe, se înalță deasupra pădurilor atacate și împrăștie o ploaie de arseniat de plumb peste copaci. Omizile moarte cad cu milioanele la pământ, făcând un sgomot ca de ploaie mare, și în trei minute aviatorul îndeplinește munca pe care un pădurar n'ar face o în trei săptămâni.

Revista Sănătății. Vor mai fi preoți, cari nu cunosc *Revistă Sănătății* din Cluj, editată de Societatea studenților în medicină, — de aceea le atragem pe această cale atenția asupra acestei reviste merituoase, care se luptă cu lipsa de abonați. A apărut tocmai Nr. 4—5 din anul al II lea și cuprinsul ei este atât de vrednic de împărtășit pe satele noastre, ear prețul abonamentului este atât de mic, (30 lei pe anul *întreg*, — 12 numere!) încât ne mirăm că mai trebue să bată toba și să cheme tinerii entuziaști dela «Societatea studenților în medicină». Forma în care și-au îmbrăcat sfaturile, este cât se poate de atrăgătoare. Găsim articole împotriva boalelor sexuale, împotriva tifosului exantematic, sfaturi pentru femeile grave, pentru alăptarea copiilor, date statistice contra alcoolismului, a fumatului, — toate într'o foarte norocoasă prelucrare. Nu lipsește nici partea hazlie. Ar fi de dorit ca tinerilor și inimoșilor studenți clujeni să li se dea mână de ajutor, abonându-li-se foaia, din lada bisericii chiar, în *fiecare* sat, căci pentru 30 lei pe an procurăm răspândirea unor foarte sănătoase idei de igienă și luptăm astfel împotriva băbăriilor și întunerecului. Redacția și administrația: Cluj, Calea Regele Ferdinand, 11—III.

Poșta redacției

Dlui *N. C.* în *Berlin*. Interesantele 3 articole vor apărea în Revista Teologică.

Dlui *I. P.* în *Brașov*. Intr'un număr apropiat.

Nr. 386/1922 (130) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a treia din **Corbi**, protopresbiteratul Avrigului, se publică a treia oară concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-și subștearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral ort. român al Avrigului în Avrig (poșta Avrig, județul Sibiu), până la terminul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la sf. biserică, spre a cânta, cuvânta, eventual a celebra și a face cunoștință cu poporul și poziția comunei.

Avrig, 25 Iunie 1922.

In înțelegere cu comitetul parohial, oficiul protopresbiteral ort. rom. al Avrigului.

Ioan Cândea
protopop.

Nr. 300/1922 prot. (119) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III. **Măgăreiu**, protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima lui apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele necesare, să se înainteze subscrisului în terminul sus indicat.

Concurenții, după prealabila încunoștiințare a protopresbiteratului, să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a cânta și predica, eventual a și celebra.

Agnita, la 11/24 Iunie 1922.

Ioachim Muntean
protopop

Nr. 178/922 (118) 2—3

Concurs

Pentru întregirea unui post de paroh în parohia de clasa primă **Sebeșul săsesc** se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Venitele sânt cele fasionate în tab. B. pentru dotația dela stat.

Concurenți au să-și înainteze cererile conform normelor din vigoare, în terminul statorit, subsemnatului oficiu protopresbiteral, și înainte de alegere, cu observarea dispozițiilor Regulamentului pentru parohii, a se prezenta poporului în biserică spre a celebra, respective a cânta și cuvânta.

Sebeș, 8 Iunie 1922.

Oficiul protopresbiteral în înțelegere cu comitetul parohial

Sergiu Medeanu
protopop

Nr. 206/1922 (122) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan temporal, cu drept de succesiune, în parohia de clasa I-ia **Stânceni** (Meșterhaza) protopresbiteratul Reghinului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia apariție în «Telegraful Român.»

Beneficiile împreunate cu acest post sânt pelângă salarul dela stat, jumătate din toate venitele parohiale și anume din porțiunea canonică, din birul parohial și din stolă.

Ceice doresc a ocupa acest post vor înainta cererile de concurs, provăzute cu estras de botez, testimoniu școlar, absolutorul teologic, atestat de calificație preoțească și eventuale adeverințe de serviciu la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul fixat.

Concurenții cu observarea dispozițiilor din art. 33. al Regulamentului pentru parohii se pot prezenta la biserică într'o Duminecă ori sărbătoare spre a cânta, predica ori a liturghisi și a se face cunoscuți poporului.

Reghin, 9 Iunie 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Reghin în înțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Duma
protopop

Nr. 115/1922 Prot. (121) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Cornățel** cu filia **Sâncrai**, devenită vacantă prin abzicerea parochului Ioan Fodoran, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele sânt cele fasionate pentru întregirea dela stat statorite în coala B.

Comuna are casă parohială nouă și supraedificate economice în stare bună. Se află în depărtare de Tg. Mureș numai 4 klm.

Concurenții au să-și trimită cererile instruite cu observarea normelor în vigoare în terminul arătat subsemnatului oficiu protopresbiteral și până în 8 zile înainte de alegere după prealabila încunoștințare a protopresbiteratului să se prezinte înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficia și cuvânta.

Tg. Mureș, la 28 Februar 1922.

Oficiul protopresbiteral în înțelegere cu comitetul parohial

Ștefan Rusu
protopop.

Eforia școalei textile din Cisnădie

1. Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 25 Iulie 1922 ora 4 (16) se va ține licitație publică pentru darea în arendă a atelierelor textile ale școalei numite pentru timpul dela aprobarea exarendării din partea forurilor în drept până la 31 Iulie 1923.

2. Oferte închise se pot înainta până în ziua de 25 Iulie 1922 ora 12 în biroul Direcțiunii regionale a învățământului secundar, Sibiu strada Șaguna Nr. 8. Licitația se va ține în Cisnădie la școala textilă.

3. La licitația publică se vor deschide ofertele închise întrate până la termin, din cari se va statori cea mai favorabilă ofertă, aceasta va servi ca bază prețului de strigare.

4. Oferte sânt a se face cu suma de arendă lunară. Fiecare ofertant va depune 5% din suma ofertei sale ca garanță provizorie în bani sau alte efecte garantate de Stat. Această garanție provizorie o va întregi arendatorul acceptat înaintea încheierii contractului la 10% după suma ofertei pe cele circa 11 luni de arendă.

5. Oferte întârziate, cele făcute prin telegrame, precum și supraofertele nu se vor lua în considerare.

6. Condițiunile speciale se pot vedea la biroul Direcțiunii regionale a învățământului secundar Sibiu, în orele de oficiu. Tot acolo se dau și lămuririle necesare.

7. Licitațiunea se va ține în baza și cu considerarea art. 72—85 din legea conptabilității.

8. Se reservă dreptul de a alege unul dintre cei trei plusoferenți, — rămânând acești 3 oferenți în obligațiune 2 luni după ziua licitațiunii.

Sibiu, Iulie 1922. (127) 1—1

«Eforia școalei textile Cisnădie»
I. Bratu
președinte.

Trăsură cu roate de cauciuc

în stare foarte bună e de vânzare în **strada Nouă Nr. 37.** (131) 1—1

Cum se vindecă Reumatismu și Gutta

este o broșură foarte interesantă și instructivă. Acolo veți găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de șeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum și modul lor de vindecare. Această broșurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereți chiar astăzi această broșurică, prin o cartă postală adresată la

FARMACIA VOREL din Piatra-N. Moldova

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 5/18 Iulie 1922 Nr. 52

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul: Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei. Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit. **Abonamentele și inserțiunile** să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Nr. 5683 Bis.

Notificare oficială

Pentru anul școlar 1922/23 cererile de primire la cursul teologic sânt a se adresa Consistorului arhidiecezan până în 1 August a. c. st. v. provăzute cu următoarele documente:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu de naștere dela forul civil.
3. Testimoniu școlar de maturitate dela liceu sau școala reală.
4. Testimoniu dela medic despre starea sănătății.
5. Alte eventuale documente recomăndătoare.

Oficiile protopresbiterale și cele parohiale, precum și profesorii de religiune sânt poftiți a îndemna și sfătui pe tinerii eșiți din școalele medii să îmbrățișeze în număr cât mai mare chemarea preoțească.

In legătură cu aceasta să li se comunice, că sântem în măsură, de a face cele mai mari înlesniri pentru întreținerea lor în institut.

Preoția a fost slujba cea mai cu cinste și mai iubită în trecutul neamului nostru, deschizând teren bogat de muncă pentru binele poporului. Ea este și azi chemarea, care dă cele mai superioare rosturi vieții unui om, punându-l în serviciul celui mai înalt ideal și al binelui poporului.

Cererile de primire sânt a se înainta la Consistor pe calea oficiilor protopresbiterale până la terminul indicat.

Sibiu, 30 Iunie 1922.

Consistorul arhidiecezan

Nr. 5329 Școl.

CONCURS

Pentru întregirea catedrelor de profesori de religiune, în regulă sistemizate, dar în prezent vacante, prin aceasta publicăm concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Astfel de catedre vacante avem la următoarele institute de învățământ cu caracter de stat:

1. La liceul de băeți «Radu Negru» din Făgăraș.
2. La liceul real «Decebal» din Deva.
3. La liceul sup. de fete din Sibiu.
4. La școala normală de băeți din Deva.
5. La școala medie și la școala comercială sup. din Sibiu.
6. La școala primară de stat din Sibiu.
7. La școala sup. de fete și la școala normală pentru pregătirea conducătoarelor de grădini din Brașov.
8. La școalele primare de stat și confesionale ev. luth. din Brașov.
9. La școala medie de fete din Sighișoara.
10. La școala medie de băeți și fete din Sebeșul săsesc.
11. La școala medie și primară de stat din Orăștie.
12. La școala medie și primară de stat din Hunedoara.

Petițiile de concurs cu documentele privitoare la etatea, la calificațiunea și la serviciul de până acum a candidaților, să fie înaintate Consistorului arhidiecezan în terminul deschis. Retribuția profesorilor de religie, suplenți ori titulari, este normată prin deciziunea ministerială Nr. 68193/921, publicată în «Buletinul oficial» Nr. 2 din 15 August 1921.

Sibiu, din ședința Consistorului arhidiecezan, ca senat școlar, ținută la 30 Iunie (13 Iulie) 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Ne trebue oameni...

(=) Luminoasele conferințe, rostite zilele acestea de neasămănatul nostru dascăl *N. Iorga* în turneul său ardelenesc, se pot rezuma în ideea veche și totuș nouă că: Oameni întregi, caractere adevărate ne trebue în lucrările de consolidare a țării noastre.

Trădătorii idealelor naționale și exploatatorii zilelor grele de astăzi, dacă nu se țin în rezerva meritată, au să fie înlăturați mai ales dela conducerile pline de responsabilitate, unde încep a se îmbulzi.

Această înlăturare ar fi partea *negativă* a lucrării de refacere morală. Firește că astfel de muncă este prea departe d'a fi îndestulătoare întru ajungerea țintei, — dacă nu va fi însoțită mai vârtos de binefacerile muncii *constructive.*

Conferențiarul ni-a adus clare exemple din acest punct de vedere: Statele din apus: fiecare cetățean, din țările apusene, depune interes deosebit pentru nevoile

FOIȘOARA

Predică

Pentru Dumineca III-a după Rusalii. (Se poate rosti și altă dată).

(Sfârșit)

Eată trebuința de a ne trezi din amorțeala sufletească. Fericirea trebue să ni-o aducă porunca: *Nu vă grijiți de ziua de mâne, că ziua de mâne va griji de ale sale!*

Vrea oare Dumnezeu prin porunca aceasta să ne oprească de a ne aduna bani buni pentru zile rele? Vrea să trăim ca «paserile cerului cari nici seamănă, nici seceră, nici adună în jitniță și totuș Tatăl ceresc le hrănește și pe ele»? Nici una, nici alta! Totul de ce vrea să ne desbrace, este râvna prea mare după strângerea de capitaluri trecătoare.

Examinând mai de aproape porunca dumnezeiască, înșine ajungem la concluzia că e bună porunca, căci goana de acum după averi în adevăr e nebunie. Averile — recunoaștem — ne aduc și bine; dar *răul*, dacă socotim bine lucrurile, întrece cu mult binele. Averile cu grămada cauzează griji mari, cu cât cresc averile, cu atât cresc și grijile. Ce aduc câștigurile mari? Câștigurile mari aduc viață ușuratică, luxul în mâncări, băuturi și podoabe. Viața ușuratică la rândul ei, pe lângă frământări, aduce boale în oase și îmbătrânirea înainte de vreme.

Cel mai mare bun din lume este sănătatea. Sănătatea e bucuria și farmecul vieții. Creștinul cuminte nici nu o cheltuește, orce preț ar căpăta în schimbul ei. Și creștini cuminte se cuvine să fim.

Nu dela mine vă spun, ci înșivă înțelegeți că goana sălbatică după averi mari e nebunie. Nu ar fi nebunie, dacă având averi, am fi asigurați că și viața ni se prelungește; nu ar fi nebunie această goană, când ni-ar aduce numai bucurii, nu și întristări, și nu ar fi nebunie putând asigura pe seama următorilor averile câștigate, ca și ei să le aibă din neam în neam. Cum nici una din aceste nu ni-se împlinește, e bine să muncim între marginile cuviinței și să agonisim atâtea averi, câte se pot pe cale cinstită fără a vătăma pe aproapele nostru și legea ce ne-a dat-o Dumnezeu. Cinstea, cinstea să ni-o păstrăm, și cinstea să o lăsăm moștenire și fiilor și nepoților. Căci ea e izvorul tuturor bucuriilor. Celce muncește cu cinste, nicicând nu poate fi sărac; deși poate câștigul nu e mare, dar e mare truda de a întrebuința cinstit sudoarea feții.

Nu vă îngrijiți de ziua de mâne, că ziua de mâne va griji de ale sale! In adevăr, măreață și înțeleaptă poruncă dumnezeească. Ea ne îndeamnă a agonisi încetul, cu încetul averi, nu pe apucate; și ne îndeamnă, că agonisind averi materiale, să nu uităm nici de comorile sufletului, mai ales de aceste să nu uităm, ci să ținem strâns la datinele creștine ale moșilor și strămoșilor, ca să trăim și noi în cinstea lor și să se bucure și ei de cununa cinstei, care împodobește frunțile noastre, ale nepoților și strănepoților.

Urmând astfel, ne înălțăm înaintea lui Dumnezeu și a tuturor oamenilor de bine, căci adeverim în faptă cuvintele Apostolului: Voi nu sânteți în trup, ci în duh, că duhul lui Dumnezeu locuește întru voi (Romani 8, 9). Aceasta face apoi atât, cât a primi la noi busola vieții acesteia (conștiința religioasă) și a ne orienta după ea în toate faptele, ca să secerăm pe urmă mulțumirea sufletului, care e cea mai mare fericire a oricărui creștin.

Darul Domnului nostru Isus Hristos, cu duhul vostru. Amin.

Prot. Vasile Gan.

mari şi urgente ale societăţii din care face parte. Europa de acolo, ca şi Statele-Unite, lucrează cu stăruinţă de fier la refacerea lumii lor distruse de războiu. Regiunile păgubite, pământuri, case, biserici şi alte averi, care au suferit de cutropirea vrăjmaşilor, încep a se reface zi de zi, sub statornica şi desinteresata îngrijire a statelor şi a societăţii.

La noi, la români, lucrul acesta nu se prea face. Nici statul, şi nici societatea nu se îngrijeşte de astfel de refaceri.

Statul nu, fiindcă — zice conferenţiarul — cei din fruntea lui au alte griji, mai mari pentru ei; societatea d'asemenea nu, fiindcă *ea însaşi* are nevoe de *refacere morală*, pe care avem datoria s'o întreprindem.

Ceeace mai ales lipseşte acestei societăţi, este — o recunoaştem cu toţii într'un gând — ideea măreaţă a *solidarităţii*.

Solidaritatea nu se poate naşte alături unei politice de ură şi duşmănie. Această politică funestă trebue prin urmare cât mai curând să fie înlocuită cu *credinţa şi sinceritatea* politică, singura cale rodnică şi constructivă, de care avem trebuinţă. Dl Iorga s'a mai ocupat şi despre putinţa şi felul unei colaborări culturale a tuturor reuniunilor şi organizaţiilor din patria noastră.

Indemnurile cinstite şi sănătoase, venite dela înţeleptul bărbat al neamului românesc, ne sosesc tocmai în vremea, când hărţuelile de caracter politic se manifestă în mare parte a presei româneşti într'un mod extrem de violent, şi într'un timp când nu toţi cititorii de ziare sânt atât de chibzuiţi, ca să ştie judeca lucrurile după adevărata lor valoare. Ni se dă să citim nu odată în organele de publicitate ardelene, b. o. că «tot(?) ce a venit din vechiul regat este rău şi corupt», şi alte multe fraze şi apostrofări de acelaş soi, izvorâte de sigur mai puţin din mintea cumpănită a scriitorului necăjit, şi mai mult din temperamentul irascibil al omului modern şi al ziaristului îngrămădit poate de muncă... Căci, în cele din urmă, este de-a dreptul ridicol şi absurd să atribui toate neajunsurile şi toate relele din ţară, fie voite, fie întâmplătoare, numai «păcătosului» de guvern actual, — înfierându-l atât pentru urnele alegerilor, cât şi pentru holera din Bucureştii de astăzi. Nici o ţară, cu pretenţii de civilizaţie, nu-şi permite luxul unor izbucniri de calibrul pomenit.

Mai puţin abuz de cuvântul tipărit, ar fi o cerinţă în interesul publicului şi cu deosebire în interesul — presei noastre.

Ce fel de urme vor fi lăsând după ele vorbele de apostol ale neobositului mare învăţător de oameni, se va arăta la vremea sa. Noi, dela acest organ de publicitate, voim să credem că ele vor străbate în toate minţile sănătoase şi deştepte, înfrânând patimile şi domolind spiritele.

Greutăţile vieţii sporesc. Ca să le biruim — ne trebue oameni şi earăş oameni: ne trebue valori morale şi inteligenţe vii.

Cei lipsiţi de ideale umane, cheltuitorii de averi şi vânătorii de petreceri uşoare, au format totdeauna caracteristica epocelor sterpe. Epoca noastră, — o arată însaş persoana conferenţiarului, — nu poate să fie epocă stearpă.

Casa „Fundaţiei culturale Principele Carol"

In strada Kalinderu din Bucureşti s'a inaugurat Duminecă în 9 l. c. Casa «Fundaţiei culturale Principele Carol».

Serviciul divin s'a oficiat de I. P. S. Sa Mitropolitul primat Miron. Au fost de faţă AA. LL. RR. principele moştenitor şi principesa moştenitoare, prinţesa Irina a Greciei, miniştri V. Brăteanu, C. Angelescu, Moşoiu, Cosma, dl N. Iorga şi numeroşi scriitori şi artişti.

După sfeştanie, dl *G. D. Mugur* directorul fundaţiei, a făcut o expunere a preocupărilor «Fundaţiei culturale Principele Carol» arătând cum A. S. R. Principele Carol s'a gândit la înjghebarea ei încă de pe când făcea călătoria împrejurul pământului. Organizată la revenirea în ţară a A. S. Regale, instituţia are acum această casă, «alma mater», şi păşeşte solid la înfăptuirea înaltelor sale preocupări. Ingrijindu-se în primul rând de ceeace se numeşte cultivarea inimii marei masse, instituţia voeşte crearea unui puternic fond ideal, a unei atmosfere de bunătate care îndrumează spre cunoaşterea marei chemări a sufletului în viaţă. Numeroase publicaţiuni, răspândite în toate colţurile ţării şi puse la îndemâna ţăranului, prin aproape 2300 deposite existente, sprijină efectiv această preocupare. «Fundaţia» a trimis până azi 618.390 cărţi tipărite, destinate în special populaţiei rurale.

Un plan metodic de tipărituri este în curs de alcătuire, avându-se mereu în vedere înălţarea inimii poporului, şi nici o preocupare comercială.

Cinematograful ca mijloc de propagandă este de avut în vedere şi, peste maximum 3 luni, laboratoarele «Fundaţiei» vor putea trimite filmele lor culturale.

O bibliotecă de cărţi scumpe şi rare, stând la îndemâna celor interesaţi, figurează de asemenea în planul de acţiune al instituţiunii, ca şi întemeerea unei Academii libere de sculptură şi pictură. Organizaţia orchestrală a «Filarmonicei» intrată în patrimoniul instituţiunii, trebuie menţionată ca un apreciabil succes, după cum se cuvine să fie menţionată participarea «Fundaţiei» la «Expoziţiunea cărţii» în Italia. In dorinţa de a valorifica munca de la noi şi sufletul ales al poporului, »Fundaţia» întreţine legături cu presa străină de pretutindeni, furnizându-i date asupra vieţii noastre culturale şi sociale în genere.

După aceasta a luat cuvântul Principele Carol, zicând:

Mi-am dat seamă, de mult, că unitatea noastră naţională, împlinită din punct de vedere politic, cată să fie desăvârşită prin consolidarea sufletească, prin integritatea şi cât mai larga noastră desvoltare morală.

Exemplul pe care l-am văzut la ţări cu cultura înaintată mi-a arătat ce minuni se pot realiza în această direcţie.

Vor fi, poate, unii, cari sânt geloşi de activitatea «Fundaţiei» care li s'o fi părând că monopolizează orce activitate.

Le răspund şi cu acest prilej că nu facem opera destructivă, ci construim. Adunând şi stimulând energiile prin «Fundaţia culturală Principele Carol» le îndreptăm spre «Casa culturii poporului» care are rolul de a pătrunde în însăşi inima mulţimii, spre a o ridica.

«Fundaţia» declară, prin Mine, că vrea să fie căminul tuturor personalităţilor care vor să contribue la această nobilă muncă.

Şi fac apel, aici, la toate energiile, şi la guvern — deşi noi nu sântem ai nici unui guvern — să ne întindă mână şi să păşească la drum cu noi, pe această cale a înălţării sufletului neamului!

Au fost proclamaţi membri ai fundaţiei dnii: Oromolu dela Banca Naţională, care a făcut instituţiei o subvenţie de ½ de milion de lei, C. Banu ministrul cultelor, şi generalul Condeescu.

Secta adventiştilor

Conducătorii pocăiţilor ne acuză pe noi preoţii, că atâtăm massele largi ale credincioşilor bisericii noastre, împotriva acestor «porumbei şi meluşei ai lui D-zeu», cum le place să se numească aceşti rătăciţi, cari, după spusele lor, n'ar avea altă vină, decât că se străduesc, să refacă creştinismul pe temeiul bibliei şi al mărturiilor, trăind principiile lui adevărate.

In acest chip ei se laudă, că îşi îndeplinesc cu cea mai mare credincioşie îndatoririle către stat şi patrie, plătind dările nu, din temere, ci din dragoste către D-zeu», căci temere nu este în iubire, şi stând în serviciul armatei, chemată să apere patria, dela care aşteaptă ei cu mulţumire o apreciere şi un tratament drept. In tot cazul „fraţii credincioşi» ascultă mai mult de D-zeu şi evită unirea cu lumea şi nu participă la spiritul ei».

In consecinţă ei sânt creştini buni şi cumpătaţi. Aşa spun ei. In schimb preoţii inscenează

Crucea lui Hristos*)

O pictură uriaşă de pe pereţele unei mănăstiri din Toscana înfăţişează răstignirea lui Hristos, pictată de unul dintre marii măeştri ai renaşterii de bunăsamă pentru a da prilej de cea mai adâncă cufundare în înţelesul răstignirii lui Hristos. E un tablou întunecat, îngrozitor de întunecat: Cele trei cruci par a umbri pământ şi cer şi a umplea întreg cuprinsul lumii. Privitorul nu vede nici cetatea sfântă, nici grupurile de oameni ce sânt de faţă; el vede numai pe Mântuitorul cel răstignit, din ale cărui răni un sânge negru curge neîncetat pe blăstămatul pământ.

El stă atârnat între cei doi tâlhari; încremenită stă lumea, încremeniţi tâlharii, încremeniţi copacii, încremeniţi şi norii cerului şi întreg Ierusalimul. Invierea şi mântuirea sunt departe... nimic nu se vede decât Fiul Omului răstignit între tâlhari, iar deasupra capului său un cer îngrozitor de straniu, cu nori întunecaţi, şi sângele pare că curge până la sfârşitul veacurilor.

Iată un tablou fără seamăn, care te pune pe gânduri. Cine nu vede în această răstignire a Mântuitorului însăşi istoria lumii înfăţişată într'un înfricoşat tablou; pentru cine această răstignire nu covârşeşte toate orizonturile lumii şi nu întunecă toţi sorii universului; cine nu se cutremură în faţa acestei morţi îngrozitoare; cine nu se simte părtaş la această crimă; cine nu înţelege că ea este un proces etern, e însaşi tema fundamentală a vieţii, oglinda făpturii omeneşti şi a raportului acesteia faţă de creatorul ei; cine nu se cutremură până'n adâncurile sale în faţa acestui sânge întunecat, care se revarsă fără încetare de pe cruce peste tot pământul — acela, oricât ar crede el, nu se cunoaşte nici pe sine, nu cunoaşte nici pe fratele său, nu cunoaşte nici pe Celce s'a sculat din morţi, şi nici pe Dumnezeu.

Există, ce e drept, în sufletul omenesc o sete de Dumnezeu; cine nu vede însă cât de monstruoasă-i stăruinţa diavolească a omului de a răstignì pe Dumnezeu între tâlhari, acela nu înţelege nici setea lui de Dumnezeu şi cade dintr'o amăgire într'alta. De multe se teme omul; ci de nimic nu se teme el, ca de nemijlocita prezenţă a Dumnezeului întrupat în persoana Mântuitorului. Adam fuge de faţa lui Dumnezeu până la sfârşitul veacului; cât va fi pământul pământ, va răstignì Adam pe Mântuitorul său. Din recunoaşterea acestui fapt trebue să pornească orice operă de mântuire — pe pământ.

In Hristos s'a descoperit nu numai Adevărul ceresc, ci şi realitatea firii omeneşti, până'n adâncurile sale. Abia în raportul său cu Hristos s'a văzut omul întreg şi a luat cunoştinţă, cu groază, de cele mai tăinuite înclinări ale sale. Până când Dumnezeu nu s'a făcut om, duşmănia omului faţă de Dumnezeu nu s'a putut arăta în toată grozăvia ei. Deaceea, răstignirea lui Hristos niciodată nu ne va putea fi zugrăvită în culori destul de 'ntunecate şi 'nfricoşătoare.

Cine nu e covârşit de ea cu desăvârşire şi nu e îndreptat de ea pe calea adevărului, acela e perdut pe veci în împărăţia minciunii.

Traducere de *N. C.*

*) Din noua carte a lui *Fr. W. Foerster: Christus und das menschliche Leben.* — Verlag von Ernst Reinhardt in München, 1922.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

persecuţii de tot felul ca pe timpul inchiziţiunii medievale împotriva acestor creştini prea inspiraţi de idealul lui Hristos. Şi statul nu-i ia sub paza lui. De aceea ei alarmează lumea civilizată, mai ales dolarul american, care să-i apere de cnutul românesc, care e tot aşa de ucigător de suflete şi de conştiinţe, ca şi cnutul rusesc, şi atunci se strecură pe nesimţite dolarul în punga... acestor mucenici moderni.

Din fericire însă am la îndemână un material preţios, care elucidează pe deplin spiritul acestor sectari, ostili statului şi tuturor aşezămintelor noastre naţionale. Cred că în faţa acestor dovezi sdrobitoare Adventiştii de ziua a Şaptea din România vor trebui să admită, că ei nu sânt decât «proroci mincinoşi», cari se pricep bine să seducă pe cei slabi de înger cu un scop anumit, poate şi numai pentru a-şi creia o situaţie materială mai bună, fără multă muncă, şi fără pregătire, urmărind aşa dară mai mult interesele personale, decât «trăirea creştinismului adevărat».

Şi ca să poată pricepe şi pătrunde misterele sectei adventiştilor de ziua a şaptea orişicine, voi face un scurt istoric al acestei secte, care e cea mai periculoasă dintre toate felurile de secte din România, nu numai pentrucă i cea mai răspândită, ci şi pentrucă această sectă ştie de minune să ascundă scopul ei adevărat sub mantia unor idealuri de credinţă, trezind un curent, care a ştiut să farmece chiar spirite alese, doritoare de-o modernizare a bisericii noastre străbune. Să-i auzim ce spun ei:

«Un timp îndelungat noi adventiştii de ziua a şaptea am purtat acelaş nume. Situaţia războiului însă ne-a pus în faţa unei mari dileme. Din punctul de vedere omenesc nu era altă posibilitate, decât sau că împlinim porunca cea aspră a cezarului, sau că rămânem credinciosi poruncii a patra (4) şi a şasa (6), dându-ne pradă glonţului de puşcă.»

Şi în adevăr, deslănţuindu-se «furtuna războiului», aceasta provocă o criză mare în sânul celora, ce se numesc adventişti de z. ş. care criză izbucni în anul 1914.

Criza continuă şi astăzi, în schimb însă îi găsim pe adventiştii de ziua a şaptea, cari până la izbucnirea războiului aveau aceeaş organizaţie şi acelaş nume, desbinaţi în două tabere, ş. a.: Adventiştii de ziua a şaptea rămaşi pe temelia veche dela 1844 şi adventiştii de ziua a şaptea de război. — Pentru numele adventiştilor de ziua a şaptea rămaşi pe temelia veche dela anul 1844 este şi un document pe care-l reproduc din cuvânt în cuvânt: «Se poate, ca unor fraţi şi surori să li se pară cam curios faptul, că am schimbat întru câtva numele nostru. In Olanda, adventiştii de război au denunţat pe fraţii noştri, cumcă noi pe nedrept purtăm numele de adventişti de ziua a şaptea şi că facem uz de numele lor.

«Chestiunea a fost rezolvită înaintea tribunalului lumesc. Fraţii noştri au dovedit din vechile scrieri adventiste, că cu bun drept purtăm numele de adventişti, deoarece noi am rămas pe baza vechilor adventişti. Tribunalul a hotărât următoarele: Fiind că ei au rămas că organizaţie şi poartă acest nume, deaceea noi să mai adaugăm cuvintele: «Cei rămaşi pe baza dela 1844», aşa ca să se poată deosebi cele două lucrări una de alta. Cu începere de-atunci fraţii noştri în toată lumea poartă acest nume: Adventişti de ziua a şaptea, rămaşi pe baza veche dela 1844. Şi noi am hotărât în conferenţa de ţară din Mai 1920, că de aici înainte vom purta acest nume dimpreună cu fraţi noştri din celea alte ţări».

«Uniunea dunăreană», amintită în «Credinţa» de d. prof. univers. Dr. Cotos este a adventiştilor de ziua a şaptea de răsboi, cari şi-au început activitatea lor în Ardeal, Bănat şi Crişana în anul 1917, în România veche în anul 1919, şi în Bucovina şi Basarabia în anul 1919—1920. Deci tocmai într'un timp când pericolul din partea bolşevicilor interni şi externi era mai mare. Dar vorba ceea, piară lumea numai împărăţia veşnică adventistică să se întemeeze pe acest pământ cunoscut sub numele «de valea plângerii şi a durerii»!

După aceste scurte lămuriri este de interes, să cunoaştem motivele, ce-au determinat criza amintită mai sus.

Incepuse războiul mondial. Acesta aduse şi pe adventişti de ziua a şaptea într'o situaţie cât se poate de neplăcută. Lor nu li rămăsese, decât una din două, sau că aveau să asculte de aspra poruncă a cezarului, participând activ la război, şi făcând serviciu cu arma chiar şi în ziua Sâmbetei, sau, că considerând Biblia, care este unicul izvor şi bază de credinţă pentru ei, aveau să se sustragă acestei îndatoriri cetăţeneşti.

In cazul întâi ei s'ar fi pus în contrazicere cu Biblia, mai ales însă cu porunca a 6-a, care spune «să nu ucizi» şi cu porunca a 4, care impune sfinţirea Sâmbetei. In cazul al doilea, ce e drept, considerând Biblia comentată după buna lor chibzuinţă şi pricepere ei şi-ar fi salvat prestigiul de creştini buni şi loiali (!), dară, punându-se în contrazicere cu porunca cezarului, ei ar fi ajuns pradă ruşinoasă a glonţului de puşcă.

(Urmează)

Improprietărirea. Aducem la cunoştinţă, că Marţi, în 18 Iulie 1922 dimineaţa, se face prima împroprietărire în judeţul Sibiu, în comuna Hamba. Actul solemn se va săvârşi în prezenţa domnului ministru al Agriculturii, Alexandru Constantinescu şi în prezenţa altor domni ministri, cari eventual vor sosi. Această împroprietărire este nu numai prima împroprietărire ce se face în judeţul nostru, ci chiar prima împroprietărire ce se face la moşii particulare în părţile ardelene.

Mai multă cultură

Popoarele se măsoară nu numai în războaie, ci mai ales în timp de pace prin aşezăminte, întocmiri şi legiuiri înţelepte. Această măsură de puteri e cea adevărată. Războiul ţine doară câţiva ani, după care urmează vremea îndelungată a păcii binecuvântate. Războiul nu se face doar decât pentru pace. Nimeni nu vrea războiul de dragul războiului. De aceea învingătorii din timpul de pace sânt adevăraţii învingători. Ei sânt de altfel şi cei mai buni pregătitori ai zilelor de încercare a războiului.

Sânt popoare viteze în război, dar nemernice în lucrările de pace: tocmai de aceea sânt ursite pieririi.

Sânt rare popoare care să învingă, de o potrivă, în pace şi în război, cu armele distrugătoare, ca şi cu cele apărătoare şi creatoare. Neamul nostru românesc e unul dintre aceste puţine. In adevăr e o mare însuşire a neamului nostru că şi-a păstrat firea şi limba sa latină, precum şi conştiinţa română în ciuda tuturor duşmanilor de veacuri. E dovada cea mai puternică despre puterea noastră de viaţă. Această putere de viaţă acum, când a ajuns, în sfârşit, la libertate deplină, trebue întărită şi desvoltată şi mai mult prin aşezăminte de cultură naţională, potrivite cu timpul nostru. Mai mult decât întocmirile de bună stare materială (case, şuri, hambare, crâşme, ospătării, trenuri, tramvaie, prăvălii ş. a.) aşezăminte culturale (şcoala, biserica, societăţi, reuniuni de înaintare ş. a.) sânt cele care asigură viitorul şi nemurirea oamenilor şi a popoarelor. Numai gândul fie păstrat în forma ştiinţei, fie mai ales în aceea neperitoare a artei, birue totul şi ajunge mai departe decât firele telegrafice. Gândul singur străbate de apururi şi pretutindeni. Ne vom da seama de acest adevăr cântând sau cetind nemuritoarea poesie a lui Mihai Eminescu «Mai am un singur dor», privind un tablou de Nicolae Grigorescu, sau ascultând o cântare frumoasă de Porumbescu sau de Iacob Murăşanu. Unde e pulberea celorce au făcut minuni de frumseţe? Ea nu mai e nicăiri.

Vânturile o vor fi spulberat de mult în cele patru colţuri ale lumii, dar gândurile înmărmurite de ei pentru veci în cuvinte, în culori sau în sunete vor trăi deapururi şi vor vesti mărirea neamului nostru chiar şi când n'ar mai fi nici un român pe pământ. De aceea e datoria tuturor oamenilor de bine şi în rândul întâi a societăţilor culturale să ajute înaintarea aceasta sufletească a neamului lor. Datoria aceasta şi-o îndeplineşte «Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român» cu reşedinţa în Sibiu, când chiamă toată suflarea din cuprinsul României întregite să-i dea ajutor la marea ei întreprindere culturală, care e loteria ei, cumpărând cât mai multe bilete dela această loterie.

Ştirile zilei

Predică în catedrală. Inalt Prea Sânţia Sa, arhiepiscopul şi mitropolitul nostru *Nicolae*, a ţinut Dumineca trecută în biserica noastră catedrală la finea sfintei liturghii o frumoasă şi instructivă predică, ascultată cu multă atenţiune din partea numeroşilor credincioşi, între cari mulţi oaspeţi din vechiul regat.

Hirotoniri. Inalt Prea S. Sa arhiepiscopul şi mitropolitul nostru *Nicolae* a hirotonit în ultimele zile întru presbiteri pe candidaţii Dumitru Trifan pentru parohia Bicsad, Aron Riureanu pentru Cacoviţa şi Nicolae Stoica pentru Răchita-Purcăreţ.

Ştire personală. P. S. S. episcopul Nicolae al Clujului a plecat Vineri în 1/14 Iulie pe timp de patru săptămâni la băile din Borsec.

Dela băile noastre. Pământul binecuvântat al ţării, cu tezaurele cuprinse în locurile sale de cură, ne scuteşte de-a utiliza băile străinătăţii. M. S. Regina, care cunoaşte ţara poate mai exact decât mulţi dintre noi, a venit pentru mai mult timp la *Sovata*, una din cele mai bine înzestrate băi ale Ardealului.

Catedre vacante în Arad. Dela Ven. Consistor al eparhiei Aradului primim următoarele: Vă rugăm, să binevoiţi a lua notă în organul DVoastre, că Consistorul din Arad, publică concurs de 30 zile (4/17 Iulie—2/15 August a. c.) pentru catedrele vacante dela *şcoala normală* a sa, şi anume: catedra de director-profesor, de religiune, limba franceză, de istorie, de desemn şi caligrafie, de economie, — cu dotaţia profesorilor similari dela stat, şi cerându-le aceeaşi calificaţie.

Atragem atenţiunea celor interesaţi asupra acestui concurs.

O telegramă. Neamul Românesc scrie: La întoarcerea dsale dela Paris, dl profesor Iorga a primit din partea mitropolitului Pimen al Moldovei această telegramă: Reîntorcându-vă dela Paris, unde în faţa învăţaţilor lumii aţi înfăţişat cu vrednicie cultura românească, vă salut de bună sosire, şi cu bucurie vă înştiinţez că zilele acestea au sosit la mănăstirea Neamţu maşinile şi materialul de tipografie, şi acum se lucrează la montarea ei. Cu nădejdea în Dumnezeu şi stăruinţa noastră a tuturor, sper ca în această sfântă mănăstire vor reînvia vremurile glorioase de odinioară. *Pimen*, mitropolitul Moldovii.

Sfinţire de biserică. Invitat de P. Sf. Sa epis. Roman dela Oradea mare, P. S. epis. Nicolae al Clujului a luat parte la sfinţirea bisericii din Tileghiu, diecesa Orăzii, în ziua sf. apostoli Petru şi Pavel.

Anuar. A apărut: Anuarul III. al Seminarului arhidiecezan teologic «Andreian» ortodox român din Transilvania, în Sibiu, pe anul şcolar 1921/1922, publicat de *Dr. Eusebiu R. Roşca*, director. — Cuprinsul: Introducere în istoria bisericească generală, de I. I. Beleuţă, protodiacon, profesor. Date şcolare şi din cronica institutului: Corpul profesoral se compune din: 1 director şi 10 profesori. Elevi inmatriculaţi: în cursul I 21, c. II. 24, c. III 21, la olaltă 66 elevi. Toţi elevii au fost provăzuţi în institut cu cele necesare afară de îmbrăcăminte şi spălatul schimburilor. Alimentarea s'a făcut în regia proprie a P. V. Consistor. Elevii primiţi în cursul I vor termina cursurile de 4 ani. Examenele dela finea anului şcolar (3—11 Iulie) s'au ţinut sub conducerea Păr. asesor consistorial Lazar Triteanu, comisar consistorial. Societatea de lectură «Andrei Şaguna» a elevilor seminariali şi-a continuat activitatea sub conducerea profesorului Ilie Beleuţă ca prezident. — Biblioteca institutului are 1246 volume, ear biblioteca societăţii de lectură 2563 volume. Anuarul mai conţine înştiinţări pentru orientarea acelora, cari doresc a fi primiţi elevi în seminar în anul şcolar ce urmează.

Revista Teologică, au apărut Nr. 4—6 pentru April—Iunie 1922. Cuprinsul: Preot. P. Moruşca: Muzeu bisericesc. Arhim. Scriban: Studiul pastoralei în biserica românească. Părintele Terenţie: Episcopul militar Dr. Vasile Saftu. Dr. Ch. Ciuhandu: Credinţe despre Draci. Gruia: Moldova la sinodul din Florenţa 1439. *** Memoriu pentru recăsătorirea preoţilor. N Colan: O traducere catolică a Bibliei. Preot. P. Moruşca: Pocăinţa Mariei din Magdala. Preot. I. Trifa: Biblia, cărţi şi reviste religioase pentru popor. M. Şeiceanu: Mişcarea Literară:

Chestiunea unirii între Biserica ortodoxă şi Biserica catolică. Nouă reviste bisericeşti. P. Crăiveanu şi S.: Cronică bisericească-culturală: I. P. S. Mitropolit Nicolae în Secuime. Vizitaţia canonică a P. S. S. Episc. Nicolae al Clujului în Munţii Apuseni. Patriarhul Constantinopolului Meletie IV. Mucenicia Bisericii ruseşti. Episcopul Gherasim Safirin. Păr. Econom C. Nazarie. Alegerea mitropolitului din Sofia. Noii episcopi greco-catolici. Chestiunea bisericească. Reforma calendarului. Conflictul între biserică şi guvernul bulgar. Bibliotecă şi muzeu bisericesc. Două praznice culturale. Biserica şi teatrul. — Redacţia şi Administraţia: Sibiu, str. Măcelarilor Nr. 32. Abonamentul: 25 lei pe jumătate de an. Un număr 6 lei.

De ce moare poporul rus? Corespondentul ziarului parizian *Le Temps* dă următoarea ştire asupra Rusiei de astăzi: Descompunerea socială provocată de experienţele şefilor comunişti, prin abuzuri, execuţii, prigoniri, prin crimele reprezentanţilor lor din provincii au adus cu timpul o stângere gradată fizică a poporului Rusiei. Luând în consideraţie numai cauzele imediate şi evidente, locuitorii Rusiei mor de boale, de epidemii, de foamete; în realitate însă poporul rus *moare de comunism.* Acesta este curatul adevăr ce trebue ştiut şi repetat.

Nenorocire. Expresul de Viena Nr. 15 care plecase Joi d. a. din Bucureşti, s'a prăbuşit între Comarnic şi Valea Largă, în urma ruperii podului de peste Prahova. Catastrofa s'a petrecut la ora 3·40 d. a. Sânt 7 morţi şi 50 răniţi. M. S. Regele şi Principele moştenitor, încunoştiinţaţi, au sosit îndată la faţa locului şi au asistat de aproape la opera de salvare a nenorociţilor. Podul prăbuşit era o rămăşiţă a ocupaţiei germane. Deşi au trecut 5 ani de atunci, podul, construit provizoriu, n'a fost înlocuit. Circulaţia pe linia aceea se face acum prin transbordare.

In al doilea congres esperantist ţinut la Cluj în 9 l. c. au asistat delegaţi din ţară şi din străinătate. In timpul desbaterilor, vorbitorii au arătat utilitatea limbii esperanto. S'a hotărât înfiinţarea de sucursale în centrele din ţară. O comisie se va prezenta dlui ministru C. Angelescu, pentru a-i solicita introducerea limbii esperanto în şcoale.

Cine vrea, poate să renunţe. Fostul deputat francez, contele de Boury, om vesel, care a cunoscut multe din bucuriile sgomotoase şi deşarte ale lumii, s'a călugărit zilele acestea. Noul călugăr îşi face toate rugăciunile prescrise şi se supune regulelor severe călugăreşti, pentru a duce de aici încolo o viaţă de linişte şi reculegere.

Nr. 5433. Şcol. (133) 1—3

Concurs

La internatul de fete împreunat cu şcoala normală ortodoxă română «Andrei Şaguna» din Sibiu e vacant **postul de pedagog**, pentru indeplinirea căruia se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Cererile de concurs sânt a se adresa Consistorului arhidiecesan, provăzute cu următoarele documente:

a) Carte de botez:
b) Act de naştere dela forul civil.
c) Diplomă de profesor.
d) Act de serviciu.
e) Alte eventuale documente recomandătoare.

Retribuţiunile sânt cele normate la stat.

Sibiu, din şed. senatului şcolar, ţinută în 30 Iunie 1922.

Consistorul arhidiecezan

Nr. 5433. Şcol. 132/922 1—3

Concurs

La şcoala normală ortodoxă română «Andrei Şaguna» din Sibiu pentru anul şcolar 1922/923 sânt vacante **mai multe catedre**, pentru a căror îndeplinire se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Catedrele sânt;

1. O catedră de limba franceză.
2. O catedră de desemn şi caligrafie.
3. O catedră de muzică instrumentală.
4. O catedră de gimnastică.
5. O catedră pentru ştiinţele agricole.

Retribuţiunile împreunate cu catedra sânt cele normate la şcoalele de stat.

Cererile de concurs sânt a se înainta la Consistoriul arhiedecesan, provăzute ca următoarele documente:

a) Carte de botez.
b) Act de naştere dela forul civil.
c) Diplomă de profesor.
d) Document despre anu serviciului.

Sibiu, din şed. senat. şcolar, ţinută în 30 Iunie 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 386/1922 (130) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a treia din **Corbi**, protopresbiteratul Avrigului, se publică a treia oară concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să şi substearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral ort. român al Avrigului în Avrig (poşta Avrig, judeţul Sibiu), până la terminul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la sf. biserică, spre a cânta, cuvânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul şi poziţia comunei.

Avrig, 25 Iunie 1922.

In înţelegere cu comitetul parohial, oficiul protopresbiteral ort. rom. al Avrigului.

Ioan Cândea
protopop.

Nr. 300/1922 prot. (119) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III. **Măgăreiu**, protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima lui apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele necesare, să se înainteze subscrisului în terminul sus indicat.

Concurenţii, după prealabila încunoştiinţare a protopresbiteratului, să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a cânta şi predica, eventual a şi celebra.

Agnita, la 11/24 Iunie 1922.

Ioachim Muntean
protopop

Nr. 178/922 (118) 3—3

Concurs

Pentru întregirea unui post de paroh în parohia de clasa primă **Sebeşul săsesc** se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Venitele sânt cele fasionate în tab. B. pentru dotaţia dela stat.

Concurenţi au să-şi înainteze cererile conform normelor din vigoare, în terminul statorit, subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi înainte de alegere, cu observarea dispoziţiilor Regulamentului pentru parohii, a se prezenta poporului în biserică spre a celebra, respective a cânta şi cuvânta.

Sebeş, 8 Iunie 1922.

Oficiul protopresbiteral în înţelegere cu comitetul parohial

Sergiu Medeanu
protopop

Nr. 206/1922 (122) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan temporal, cu drept de succesiune, în parohia de clasa I-ia **Stânceni** (Meşterhaza) protopresbiteratul Reghinului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia apariţie în «Telegraful Român.»

Beneficiile împreunate cu acest post sânt pelângă salarul dela stat, jumătate din toate venitele parohiale şi anume din porţiunea canonică, din birul parohial şi din stolă.

Ceice doresc a ocupa acest post vor înainta cererile de concurs, provăzute cu estras de botez, testimoniu şcolar, absolutorul teologic, atestat de calificaţie preoţească şi eventuale adeverinţe de serviciu la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul fixat.

Concurenţii cu observarea dispoziţiilor din art. 33. al Regulamentului pentru parohii se pot prezenta la biserică într'o Duminecă ori sărbătoare spre a cânta, predica ori a liturghisi şi a se face cunoscuţi poporului.

Reghin, 9 Iunie 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Reghin în înţelegere cu comitetul parohial.

Vasile Duma
protopop

Nr. 115/1922 Prot. (121) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Cornăţel** cu filia **Sâncrai**, devenită vacantă prin abzicerea parochului Ioan Fodoran, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele sânt cele fasionate pentru întregirea dela stat statorite în coala B.

Comuna are casă parohială nouă şi supraedificate economice în stare bună. Se află în depărtare de Tg. Mureş numai 4 klm.

Concurenţii au să-şi trimită cererile instruite cu observarea normelor în vigoare în terminul arătat subsemnatului oficiu protopresbiteral şi până în 8 zile înainte de alegere după prealabila încunoştiinţare a protopresbiteratului să se prezinte înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficia şi cuvânta.

Tg. Mureş, la 28 Februar 1922.

Oficiul protopresbiteral în înţelegere cu comitetul parohial

Ştefan Rusu
protopop.

De vânzare: (124) 2—2

Mobiliar de dormitor,

elegant, culoarea închisă, stejar masiv, foarte puţin folosit, cu preţ moderat.

A se adresa la Administraţie.

Mersul trenurilor în Sibiu

I. Plecare: 1. Spre Copşa: 2·30, 18·50.
2. Spre Vinţ: 4·05, 18·35.
3. Spre Râul-Vadului, Peatra-Olt, Bucureşti: 2·45, 13·35, 18·45 (accelerat).
4. Spre Făgăraş: 7·20, 15·59.
5. Spre Cisnădie: 5, 9·30, 15.
6. Spre Agnita, Sighişoara: 7·31, 17·45.

II. Sosire: 1. Dela Copşa: 1·13, 11·20.
2. Dela Vinţ: 10·20, 17·04.
3. Dela Râu-Vadului, Peatra-Olt, Bucureşti: 1·50, 12·30 (accelerat), 16·25.
4. Dela Făgăraş: 8·30, 13·59.
5. Dela Cisnădie: 7, 11·35, 18·18.
6. Dela Sighişoara: 8·50, 17.

Trenuri de băi

I. Pleacă din Sibiu la Ocna băi: 6·—, 9·—, 11·45, 14·30.

II. Sosesc dela Ocna băi la Sibiu: 7·14, 10·15, 13·—, 15·45, 20·30.

Cum se vindecă Reumatismu şi Gutta

este o broşură foarte interesantă şi instructivă. Acolo veţi găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de şeale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum şi modul lor de vindecare. Această broşurică se trimete la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereţi chiar astăzi această broşurică, prin o cartă poştală adresată la

FARMACIA VOREL din Piatra-N.
Moldova

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX. Sibiu, 8/21 Iulie 1922 Nr. 53

Telegraful Român

Organ naţional-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Şase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marţia şi Vinerea

Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor: un şir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Nr. 5683 Bis.

Notificare oficială

Pentru anul şcolar 1922/23 cererile de primire la cursul teologic sânt a se adresa Consistorului arhidiecezan până în 1 August a. c. st. v. provăzute cu următoarele documente:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu de naştere dela forul civil.
3. Testimoniu şcolar de maturitate dela liceu sau şcoala reală.
4. Testimoniu dela medic despre starea sănătăţii.
5. Alte eventuale documente recomăndătoare.

Oficiile protopresbiterale şi cele parohiale, precum şi profesorii de religiune sânt poftiţi a îndemna şi sfătui pe tinerii eşiţi din şcoalele medii să îmbrăţişeze în număr cât mai mare chemarea preoţească.

In legătură cu aceasta să li se comunice, că sântem în măsură, de a face cele mai mari înlesniri pentru întreţinerea lor în institut.

Preoţia a fost slujba cea mai cu cinste şi mai iubită în trecutul neamului nostru, deschizând teren bogat de muncă pentru binele poporului. Ea este şi azi chemarea, care dă cele mai superioare rosturi vieţii unui om, punându-l în serviciul celui mai înalt ideal şi al binelui poporului.

Cererile de primire sânt a se înainta la Consistor pe calea oficiilor protopresbiterale până la terminul indicat.

Sibiu, 30 Iunie 1922.

Consistorul arhidiecezan

Improprietărirea în jud. Sibiu

Sărbătoarea dela Hamba. — Primul-ministru şi I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae în mijlocul poporului

Al doilea mare act dela înfăptuirea unirii tuturor românilor sub sceptrul M. S. Regelui Ferdinand este atât de mult aşteptata împărţire a pământului între ţăranii noştri.

Această operă de dreptate şi de recunoştinţă a ţării pentru jertfele aduse de ţărănimea română în marele războiu, a fost amânată până acum, parte din cauza desorganizării în care a fost adusă ţara pe urma ocupaţiei străine, parte din cauza formalităţilor cu care lucrările au fost îngrădite.

In urma stăruinţei parlamentarilor ardeleni îndeosebi, în recenta sesiune parlamentară aceste formalităţi au fost reduse, munca funcţionarilor însărcinaţi cu stabilirea loturilor şi formarea tablourilor celor îndreptăţiţi a primi pământ poate să facă progrese şi în săptămâna aceasta judeţul Sibiului a avut bucuria de a sărbători cea dintâi împroprietărire în comuna *Hamba*, unde s'au împărţit ţăranilor peste 500 de jugăre de pământ.

Implinirea visului milenar al ţăranului nostru de a fi stăpân pe brazda pe care au muncit-o înaintaşii şi o vor munci urmaşii lui, a fost o sărbătoare, a cărei însemnătate au ţinut să o accentueze atât şeful guvernului, cât şi şeful bisericii noastre ortodoxe I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae*, asistând în persoană la marele act al înstăpânirii ţăranilor pe pământul pe care de veacuri l-au muncit.

Serbarea a avut loc Marţi în 18 Iulie. Primul-ministru, dl I. I. C. Brătianu, însoţit de dnii miniştri Al. Constantinescu şi I. G. Duca au sosit de dimineaţa la Sibiu, unde au fost întimpinaţi de autorităţi şi de parlamentarii din judeţ şi de poporul însufleţit de actul la care avea să asiste.

La ora 9 dimineaţa înalţii oaspeţi însoţiţi de I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae, de oficialităţi şi parlamentari au plecat la Hamba, unde în chip solemn li s'a predat ţăranilor pământul statorit de lege.

Pe tot drumul până în această comună membrii guvernului şi I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae au fost întimpinaţi de poporul gătit în haine de sărbătoare, bărbaţi, femei şi tinerime, cari în nesfârşite strigăte de bucurie au aruncat o adevărată ploaie de flori asupra automobilelor ce duceau pe înalţii demnitari spre locul unde urma să se ţină solemnitatea.

In comuna Şura mare dnii miniştri şi I. P. S. Sa mitropolitul au fost întimpinaţi de popor în frunte cu preotul ortodox A. Milea, care în cuvinte călduroase a urat bun sosit oaspeţilor şi succes în binecuvântata operă, pe care au întreprins-o. A răspuns dl I. I. C. Brătianu, arătându-şi bucuria că vede în faţa un popor muncitor şi conştient de drepturile şi datoriile lui.

La Hamba oaspeţii au fost salutaţi de preotul Ciortea, care în numele poporului mulţumeşte primului-ministru pentru grija ce o poartă poporului şi pentru dragostea ce i-o arată, venind el însuşi să asiste la sărbătoarea împroprietăririi celor desmoşteniţi.

Foarte mult popor adunat şi din comunele învecinate au primit cu însufleţire de nedescris asigurarea dlui Brătianu că încă în toamna aceasta împroprietărirea se va face în întreg Ardealul.

Ajunşi la terenul care a fost expropriat, într'un chioşc de frunzar verde I. P. S. mitropolit Nicolae, asistat de părintele asesor cons. deputatul Sebeşului Lazar Triteanu, de preotul T. Petrişor şi diaconul I. Beleuţă, au oficiat serviciul divin şi sfinţirea apei. Apoi înaltul prelat în cuvinte pline de căldură şi duioşie a explicat poporului însemnătatea actului care se săvârşeşte:

Pământul ce vi se dă, nu este un dar, ci este un drept al poporului pentru munca, pentru suferinţa şi pentru jertfele lui din trecut şi de totdeauna. Nu se face cu poporul, dându-i-se pământ, un act de milă, ci un act de

FOIŞOARA

Crucea Căpitanului

Astfel se numeşte crucea, care se află în graniţa parohiei sf. Nicolae din Şcheiul Braşovului, tocmai în punctul, unde se unesc strada Căpitanului şi cea numită odinioară Podu-lui-Grid.

Din bătrâni s'a pomenit, că la Ispas (Înălţarea Domnului), credincioşii dela bisericile sf. Nicolae şi a sf. Treimi, după terminarea sf. liturghii, ieşeau cu crucile, ori scoteau crucile*) — cum se zice la noi în Şchei — la crucea Căpitanului, unde preoţii săvârşeau sfinţirea apei, citiau rugăciunea sfântului Trifon şi botezau poporul. Cum sărbătoarea Inălţării Domnului a fost hotărâtă pentru proslăvirea fericiţilor mucenici, căzuţi pentru desrobirea sufletului românesc, vechea datină era să se piardă.

Ar fi fost mare păcat! Astfel înainte cu vre-o trei ani, am luat dispoziţiile, ca procesiunea obişnuită să urmeze de atunci înainte în proxima Duminecă după Inălţare.

Am făcut-o din convingerea, că vechiul nostru obicei trebuia chemat earăş la viaţă, atât pentru respectarea sentimentului de adâncă evlavie, ce au românii din Şchei faţă de slăvitul simbol al creştinătăţii, cât şi pentru faptul, că prin el se cinsteşte amintirea unei biruinţe naţionale, câştigate de un bun şi inimos român, după o luptă înverşunată, purtată cu atotputernica stăpânire săsească de pe vremi, tocmai pentru sfânta cruce. Acest român a fost căpitanul de husari *Ilie Birt*, căpitanul, care devenea jurat al bisericii sf. Nicolae şi ctitor al crucii, numite până astăzi *crucea căpitanului*.

Capela mică de zid, în care se află această cruce, poartă pe frontispiciu următoarea inscripţie în litere latine aurite:

Zidită de căpitanul Ilie Birt la anul 1762

Renovată de Domnul Vasilie Muntean şi soţia Paraschiva, la anul 1900

Pe însaşi crucea de peatră, vopsită cu coloare roşie — de sigur la data renovării — inscripţia în slove reliefate de coloare neagră, s'a măcinat în partea de jos, în care va fi fost tăiat şi leatul, când s'a ridicat.

Astăzi se mai pot citi următoarele cuvinte (*cu cirile*):

cu vrearea Tatălui şi cu aju-
-toriul Fiiului şi cu săvârşirea
Sf(â)ntului Duh înălţatusa
acastă sf(â)ntă şi d(umne)zeiască
cruce-î(n) zilele înălţatei
(Împărăte)sei noastre M(a)riia
Tereziia fiind Mitr(opolit)
Pavel Nenad(ovici)* —.

In lucrarea lui G. M. G. v. Hermann, Das alte und neue Kronstadt, aflu date interesante, privitoare la această cruce şi la lupta purtată de căpitan cu magistratul Braşovului.

Dau un scurt rezumat în cele următoare: Crucea a ridicat-o căpitanul Birt în anul 1748, chiar în faţa locuinţei lui, care ţin să amintesc, că e casa de sub Nr. 17 de pe Tocile, astăzi proprietatea doamnei Elena Preşmerean.

*) Steagurile bisericeşti se mai numesc aici şi prapori, după slavoneşte.

* Fostul patriarh sârb din Carloviţ.

dreptate. Poporul a muncit acest pământ. Şi legea lui Dumnezeu spune că poporul trebue să se bucure de rodul muncii lui. Să mulţumim Domnului că ne-a învrednicit să vedem împlinindu-se dreptatea sfântă cu cei mulţi şi obidiţi.

A luat apoi cuvântul preotul săsesc din Hamba care a spus că biserica lui face o jertfă, de oare-ce pământul s'a luat dela ea. Dar această jertfă o face fără să murmure, deoarece ea va contribui la înălţarea culturală şi economică a poporului, şi deci va contribui la înălţarea patriei. Poporul săsesc îşi dă seama de acest adevăr şi credincios legilor şi patriei ia parte cu bucurie la serbare.

A răspuns dl prim-ministru, arătând că dacă este o jertfă din partea comunităţii săseşti, cei cari şi-au dat viaţa pentru patrie au făcut cea mai mare jertfă. Noi cei de azi nu ne dăm sângele şi viaţa, cum şi au dat'o eroii noştri. Să fim mândri că putem răsplăti în felul acesta jertfa lor.

Apoi dl Georgescu Vilcea arată poporului munca ce s'a depus de magistraţi spre a termina marea operă a împroprietăririi, iar dl judecător Petrescu citeşte lista celor împroprietăriţi, în fruntea cărora e un copilaş orfan de răsboi, iar după el urmează o văduvă a unui ostaş căzut pe câmpul de luptă.

Un plug cu şase boi a tras apoi brazda de hotar pe locurile cuvenite noilor stăpâni. Dl ministru al domeniilor întovărăşit de noii proprietari au ţinut plugul de coarne pe toată lungimea brezdelor.

Dela Hamba distinşii oaspeţi au trecut la Ocna Sibiului, unde au luat masa, iar la masa de seară au fost invitaţii I. P. S. mitropolitului Nicolae.

Cu trenul de 11 seara dnii miniştri s'au reîntors la Sinaia. *Reporter*

Nr. 5647 Ep. 1922.

Notificare oficială

Direcţiunea generală a Min. finanţelor din Cluj, prin ord. Nr. 4302/21, dispune ca pe viitor, salariile dela stat să nu se solvească, numai dacă contribuţiile datorite la stat pentru trecut şi trimestrul în curs, sânt achitate. Pe baza acestei dispoziţii On. parohi şi administratori parohiali se îndrumă, ca pe dosul chitanţei pentru salar, să procure dela primăria comunală o clauzulă în care să certifice, că toate dările de stat restante şi pe trimestrul în curs sânt achitate.

Cassa arhidiecezană

Ordinul iezuitic

P. S. Sa episcopul gr.-cat. Dr. Valeriu Frenţiu din Oradea-Mare a primit zilele trecute pe colaboratorul revistei rom.-cat. din Oradea-Mare «Orszem» (Sentinelă) căruia i-a făcut următoarele declaraţiuni:

«Punctul prim din programul meu e reînfiinţarea seminarului teologic, şi în acest scop am şi făcut deja paşii necesari. Considerând că în dieceză nu avem persoane potrivite, cărora li s'ar putea încredinţa educaţia teologilor, am delegat pe fostul meu secretar Dr. Grigorie Papp să iniţieze în Roma tratative cu generalii ordurilor călugăreşti în scopul ca aceste orduri să trimită la noi călugări, cari să conducă seminariile teologice şi să facă educaţia clericilor. — *Mi-ar plăcea mult să am iesuiţi*».

In cele următoare dăm, cu acest prilej, un scurt resumat istoric despre ordul iezuiţilor:

Intemeietorul ordinului iezuitic este *Ignatie Loyola*, un spaniol, născut la 1491. Impreună cu alţi 6 tineri 5 spanioli şi 1 savoiard hotărâ a fonda un ordin al societăţii lui Isus, care pe lângă cele 4 voturi generale ale monahilor, mai luă asupra sa votul, de a merge în serviciul militant al lui Hristos, ori unde ar porunci papa.

Ordinul fu confirmat în 1540 de papa Paul III. Principiul său cel mai înalt era: «Toate spre mai mare mărire a lui Dumnezeu» (omnia ad majorem Dei gloriam), iar scopul său era, sub conducerea papei a întări catolicismul şi a combate protestantismul şi ortodoxismul, precum şi tot ce nu era strict romano-catolicism prin cuvânt şi scrieri, prin servire misionară în interior şi exterior, între coreligionari şi cei de alte credinţe.

Ordinul obţinu o organizare specială pentru acest scop. In fruntea sa fu pus un general care-şi luă reşedinţa în Roma, lângă papa şi era ajutat de un consiliu permanent ai cărui membri se numiau asistenţii săi. Generalul avea ataşat pe lângă sine un admonitor, care era însărcinat a-i da concurs în calitate de amic părintesc şi de confesor. Astfel întregul ordin fu condus din Roma după un plan uniform.

Fie-care membru al ordinului avea instrucţii riguroase a venera ordinul ca şi patria lor, iar pe superiori ca a doua providenţă şi a se supune scopului ordinului şi poruncilor date de superiori. Ordinul încă înainte de finea veac. XVI se răspândise considerabil, îşi făcuse intrarea în toate ţările, ocupase locurile cele mai importante şi constituia o putere însemnată a catolicismului apusean.

El avea în mâni instrucţia tinerimii din toate ţările, catedrele pe la Universităţi, amvoanele de predicatori, serviciul de duhovnici şi mai toată ştiinţa şi arta rom. catolică.

Spre a educa pe clericii din Germania în spiritul său, ordinul fondase încă dela 1552 în Roma un colegium germanicum. Ba încă el profită de poziţia sa şi spre a influenţa în politică pe la curţile domnitorilor, se ocupă şi cu comerţul.

In America de sud anume în Paraguai, iezuiţii fondaseră sub suveranitatea Spaniei la 1610 un stat de indieni creştini. Ei erau aici educatori, păstorii şi învăţătorii indienilor pe care-i convertise, precum şi guvernatorii şi judecătorii lor. Ei se ocupau cu tot felul de întreprinderi; se acomodau cu deprinderile, dorinţele şi slăbiciunile celor cu cari aveau de lucru. De aceea li se şi impută cu dreptul că în această privinţă ei au mers până la libertinaj şi predicară o morală molatică, precum şi că se ţineau de principiul intenţionalismului, după care: intenţia sau scopul sfinţeşte mijloacele. Sistemul lor de morală de asemeni conţine unele lucruri ce li se impută, d. ex. tratarea cazuistică a legilor morale, adecă tratarea ce desface principiul general în cazuri speciale, aşa numite cazuri de conştiinţă, apoi aşa zisul probabilism sau doctrina, că nu trebue să omitem ca păcat o faptă despre care avem îndoeli îndată ce numai câte-va temeiuri bune vorbesc pentru probabilitatea că ea ar fi permisă şi pentru aceasta se pot cita numai câţi-va învăţători bisericeşti cu autoritate; de asemeni lor le aparţine teoria că e permis a ucide pe domnitorii tirani, teoria că trebue a face deosebire între păcatul teologic şi filozofic, adecă între păcatul săvârşit fără o asemenea claritate şi că acest din urmă este iertabil etc.

Pe la mijlocul veac. XVIII iezuiţii în număr de peste 22000 de membri ai ordinului, îşi asigurară în mare măsură toată influenţa în biserica şi stat; în tendinţa neînfrânată de a face absolut valabilă dominaţiunea papismului, a ordinului lor şi a opiniilor lor, ei reprimau foarte mult ori-ce mişcare liberă în ştiinţă şi în viaţa politică şi bisericească, aşa că deveniră odioşi nu numai la eterodoxi, ci şi la coreligionari, ba chiar la cler, şi anume la clerul de mir, precum şi la cel, monahal. Situaţia lor deveni într-atât de nesuferită, că papa Benedict XIV (1740—1758) ma'ele şi prudentul papă, ceru pe patul său de moarte, să se reformeze ordinul iezuiţilor. Ludovic XV regele Franciei (1715—1774) şi ministrul său Choiseul de asemenea cereau această cu inzistenţă. Dar Lorenzo Ricci generalul ordinului răspunse la 1762, papei Clement XIII (1758—1769) care-i comunică această cerere şi era foarte favorabil iezuiţilor: Iesuitae aut sint ut sunt, aut non sint.

Intre acestea lupta de represiune contra lor isbucnise şi s'a extins tot mai mult. Incă din 1759 toţi iezuiţii din Spania fură încărcaţi pe corăbii şi trimişi papei Clement XIII la Roma. Această măsură fusese luată de Marchizul Pombal, ministrul care era atacat din partea iesuiţilor în politica sa prin predicile lor. El profită de răscoala indienilor din Paraguai aflători sub influenţa lor, contra dominaţiunii Portugaliei

---

Săsimea nu vedea cu ochi buni crucile valahe. Fapta lui Birt, care îşi punea acolo o cruce, fără să mai întrebe magistratul, era calificată nu ca o dovadă a evlaviei lui, ci ca o nemaipomenită cutezanţă, punând stăpânire pe un loc public al oraşului. «Es geschah dies» — zice Hermann — «nicht aus Andacht, denn diese zu üben hatte er Gelegenheit genug in der nicht weit von seiner Behausung gelegenen walachischen Kirche, sondern blos aus Hang, auch in der Nähe seines Hauses auf öffentlichem Grund und Boden eine Art von Herrschaft auszuüben».

Potrivit cu pâra înaintată de vecini, o comisie în fruntea căreia era Stadthannul Retter — ieşea la faţa locului. Căpitanul Birt se afla tocmai la fereastră. Somat să meargă să stea de vorbă, nu numai că refuză, dar le şi răspunse într'un fel, care aici nu se poate reda, (se poate citi în o. c. pg. 402). Cu nu mai puţin ca 16 martori dovedea magistratul în pâra, ce înainta în contra căpitanului, că a fost grav insultat de acesta. Acum răsboiul era început. Magistratul căuta în tot chipul să zdrobească pe cutezătorul valah.

Trabanţi erau trimişi să constate, că Birt vinde şi vin în casa lui, negoţ interzis celor din Şchei. Dar cu căpitanul nu era de glumit. Bieţii trabanţi să întorceau bătuţi. Tot aşa păţeau şi cei câţi-va saşi, cari veneau în Şchei să controleze ce mărfuri au scos la vânzare românii, pentru cari nu erau îngăduite astfel de drepturi. După toate acestea şi căpitanul pâra magistratul la «Obergeneralcommando».

Aşa s'a continuat hărţuiala, din care învingător a ieşit căpitanul.

Intoleranţa săsească nu a putut clăti dela locul ei crucea, pentru care mai târziu, tocmai în 23 Iunie 1761, a trebuit magistratul să mai cedeze o palmă de loc de 9 urme lungime şi 8 lăţime.

*

Dacă acest modest monument nu impune, nici ca artă, nici ca dimensiuni, el impune ca idee dârză naţională, apărată cu atât foc de fericitul ctitor. Triumful lui a fost triumful Şcheiului românesc. De aceea am crezut, că acest Şchei e dator să păstreze vechia datină şi să ducă şi de aici înainte, acolo la crucea căpitanului, prinosul recunoştinţei lui, atât lui Dumnezeu, cât şi memoriei căpitanului Ilie Birt.

Aflu potrivit să mai fac următoarele observări: In inscripţia de pe capelă, data de 1762, nu se referă la cruce, care după cum s'a dovedit e din 1748, ci la însaşi zidirea capelei, urmată, după cedarea terenului în 23 Iunie 1761.

Numele căpitanului apoi, l-am aflat scris în mai multe feluri. In vechile catastife ale bisericii noastre el însuşi iscălea: Căp. Ilie Birda. In protocolul morţilor, în care sânt înregistrate cazurile de decès ale soţiei lui Neaţa, ale copiilor şi ale unora dintre rudenii, numele e scris când Birt, când Bird.

«Au murit o Muere Neaţa soţiia Căpitanului Ilie Birt, Dzeu să o iarte 1770 Iunie 24».

«Au murit un copil Radu al căpitanului Ilie Birt 1771—Ghenar 8».

«Au murit o copilă Paraschiva a lui Ilie Bird — 1774 April 25».

«Au murit monahu Theodosie Bird călugăru 1776 Iun(ie) 22».

Hermann în lucrarea amintită îl numeşte Birth. La noi, în Şchei, căpitanului i se zice până astăzi Birt. Şi cei câţiva, cari mai poartă aici numele lui, îl poartă tot în forma Birt.

Aşa l-am aflat trecut şi în registrul morţilor

Anno 1786
(cu cirile):

«Au murit un bătrân jup(ânul) căpitan Ilie Birt — Dek. 29».

I. Priscu,
paroh.

La 24 Iulie se comemorează la Mărăşti-Putna victoria din 1917. Sărbarea este organizată de societatea Mărăşti, care voeşte să restaureze istoricul sat.

căreia Spania îi cedase această țară (1750) precum și de un atentat la viața regelui Iosif I Emanuel (1750—1777) spre a-i suspiționa și înduplecă pe rege a curăți statul său de iezuiți.

Exemplul Portugaliei fu urmat mai întâi de Franța. Aici iezuitul La Valette care făcea un comerciu colosal, dădù faliment și ruină astfel multe case de comerciu. Chestiunea produse sensație, parlamentul se ocupă de ea, făcù pe iezuiți responsabili pentru falimentul și desastrul obvenit, și le examină statutele sale; la 1762 îl declară periculos pentru stat și la 1763 decretă desființarea ordinului în Franța. Ludovic XV confirmă acest decret la 1764.

In anul 1767 Spania făcù întocmai ca Portugalia. Intrigi ale curții, la care se zice că iesuiții au luat parte, punând în îndoială nașterea legitimă a regelui, dădură ocazie lui Carol III, regele Spaniei (1759—1788) după consiliul ministrului Aranda, de a prinde pe iesuiți într'o singură noapte și a porunci să-i ducă la hotarele statului ecleziastic. Acest exemplu fu urmat la 1768 și de curțile Burbonilor din Italia, adecă de cei din Neapol și de cei din Parma. Dar la 1769, când muri papa Clement XIII, amicul iezuiților, — adversarii acestora izbutiră a alege un papă mai liberal, cardinalul Ganganelli din ordinul Franciscanilor, care se urcă pe scaun ca Clement XIV (1769—1774). Din toate părțile se făcură mari insistențe asupra lui de a desființa ordinul iezuiților. In al 4-lea an al păstoriei sale, la 1773, a declarat prin un Breve propriu: Dominus ac redemptor noster, că ordinul iesuiților ca un institut care nu mai respunde menirii sale, *este desființat.* Cu ocaziunea desființării ordinului papa Clement a declarat intimilor săi, că iesuiții nu se vor astâmpăra și acest Breve îi va pricinui moartea; și în adevăr muri după un an, — se presupune că el ar fi murit otrăvit de iesuiți.

In Austria împărăteasa *Maria Terezia* (1740—1780) ezita a executa zisul Breve*), dar se hotără să-l execute, când i se trimise dela curtea Spaniei un act, care dovedea că confesorul ei, un iezuit, trimisese la Roma registrul păcatelor mărturisite de ea.

Papa Pius VII (1800—1823) restabilì din nou ordinul iezuiților.

*

Cu acești loyoliști, pe cari cea mai catolică împărătească Maria Terezia i-a alungat din împărăția sa, ca pe un element distrugător, — voește acum P. S. Sa episcopul gr.-cat., dela Orade să fericească pe românii greco-catolici...

In atențiunea preoțimii. Invităm slujitorii altarului să îndemne pe tinerii cu bune purtări, din partea locului, să ceară să fie primiți la cursul teologic al seminarului nostru. Tinerii silitori și cu purtare morală se vor împărtăși în seminar de însemnate înlesniri în anii lor de studii.

Biserica ortodoxă și reforma constituției

Un înalt presonaj al bisericii noastre a spus unui ziar din capitală, cu privire la anteproectul de constituție ce se pregătește, următoarele:

Biserica ortodoxă din țara noastră, ca și în trecut, așa și de astă dată este condusă de cel mai larg spirit de toleranță față de toate celelalte cùlturi.

Acest principiu de toleranță ieșea evident și din vechea constituție, și se înțelege dela sine că va fi menținut și în noul proect.

Caracterul de biserică de stat al bisericii ortodoxe, nu atinge întru nimic libertatea celorlalte cùlturi. Aceasta este un rezultat firesc și echitabil; căci din 18 milioane de locuitori ai țării peste 14 milioane sânt ortodoxi, deci prin numărul lor covârșitor imprimă statului timbrul lor confesional.

Afară de aceasta, biserica ortodoxă și credincioșii ei au fost întemeetorii și făuritorii sufletului românesc, păstrând astfel unitatea sufletească a neamului. Deci are titlul deplin justificat de a-și păstra și pe viitor dreptul de a-și imprima caracterul său statului român.

Un moment nou este să se dea bisericii cuvenita independență, întru conducerea treburilor sale interne.

---

*) Posedem acest «bref» al lui Clement XIV textual, în limba franceză, și-l vom publica în traducere românească într'unul din numerii viitori ai foaiei noastre, dată fiind importanța lui. *Nota Red.*

Secta adventiștilor

(Urmare)

Cât de delicată a fost această dilemă, se vede și din următoarea scrisoare pe care o redau din cuvânt în cuvânt: «Situația războiului, scrie R. P. R. ni-a pus atunci în fața celei mai mari dileme, când era vorba despre ținerea legii lui Dzeu. Din punctul de vedere omenesc nu era altă posibilitate în fața mea, că sau voi împlini aspra poruncă a cezarului, sau voi rămânea credincios poruncei a 4 a și a 6-a și mă voi da pradă glonțului de pușcă. Cine n'a trecut prin asemenea cercări, nu știe să prețuească lupta dusă pentru viața veșnică». (ss. P. R. P.)

Din aceasta dilemă îi scăpă de fapt pumnul de fier al cezarului, căci un ordin al comandamentului de armată al VII din Drezda oprì adunările adventiste, ear pe cei mai renitenți și fanatici dintre dânșii îi făcu să și îndrepte pașii către închisoarea din Spandau unde aveau să mediteze, nestingheriți de furia războiului, asupra învățăturii lor fericitoare de oameni.

Situația în care se găseau ei, îi învață însă minte. Și din această încurcătură îi scapă Biblia; ce noroc pentru dânșii este aceasta sfântă carte, pe care o tălmăcesc și o răstălmăcesc după cum le convine, adecă după cum bate vântul. Lucrarea adventistă din Germania cu reședința în Hamburg se declară pe față «liberă» de ascultarea față de legea lui Dumnezeu. In modul acesta împacă ea pe prea înălțatul domn ministru de răsboi din Berlin și și recâștigă libertatea, după care suspina între zidurile închisorii din Spandau. Dăm aici în copie una din declarațiile către minister. Charlottenburg, 4 August 1914. Către ministrul de răsboi, Berlin. Prea înălțate Domn!

Deoarece punctul nostru de vedere cu privire la raportul nostru față de autorități a fost înțeles adesea greșit (!) cum și poziția noastră față de serviciul militar, mai cu samă refuzul serviciului în timp de pace în ziua Sâmbetei (Sabatului) fu socotit ca fanatic, îmi permit a adresa Excelenței Voastre în cele ce urmează principiile adventiștilor germani de ziua a șaptea mai cu samă în starea de răsboi prezentă. Noi stăm pe temeiul Sf. Scripturi și ne silim să trăim principiile creștinismului, și de aici și păstrăm, ca zi de repaus, ziua rânduită de Dumnezeu, Sâmbăta, și evităm orce lucru într'însa, totuș în acest timp serios de răsboi din prezent, ne simțim datori a lua poziție pentru apărarea patriei și a face serviciu cu arma chiar în ziua Sabatului în asemenea împrejurări. In acest punct noi ne ținem de asemenea de cuvântul Scripturii din I. Petru 2 (13—17): «Supuneți-vă pentru Domnul ori cărei întocmiri omenești, fie împăratului, fiindcă este înalt stăpânitor, fie dregătorilor, pentrucă sânt trimiși de dânsul spre pedepsirea făcătorilor de rele... temeți-vă de Dumnezeu, cinstiți pre împăratul... (ss) H. F. Schuberth.

Această adresă fu trimisă în numele tuturor uniunilor germane și comandamentului corpului de armată al VII în Drezda.

O circulară la fel și în acelaș timp fu trimisă, se vede, că la îndemnul uniunilor germane adventiste și de către P. R. P. și Gh. Danilă din București, către «Frații noștri iubiți din Regat, îndemnându-i, ca să fie cetățeni credincioș', supuși și pregătiți pentru îndeplinirea datoriilor către țară».

Așa dară, până la începutul războiului adventiștii de ziua a șaptea formau o singură comunitate, care în temeiul Bibliei învăța, că membrilor le este oprită purtarea armelor, și că nu le este îngăduit în baza cercetărilor biblice, să participe la răsboi, deoarece răsboiul contrazice poruncii a 6-a «să nu ucizi». Abia în timpul războiului și îndată ce-a intervenit pumnul preaînălțatului domn ministru de răsboi din Berlin, — de observat este, că ei nu întrebuințează dealtfel titulaturi pompoase, — acești fanatici incorigibili se schimbară în clipă în «porumbei și mielușei nevinovați», cari frunzărind Biblia, și cercetându-o mai temeinic în închisoarea dela Spandau aflară destule citate, care demonstrau, «că purtarea armelor militare și participarea la răsboi nu numai că-s lucruri îngăduite, dar sânt chiar poruncite» întrucât participarea la răsboi, mai ales când patria este în pericol, este o datorie civică și morală.

Această frică din rai îi cuprinsese și pe frații adventiști din regat și din această pricină se grăbiră și ei să declare solemn, că vor participa la răsboi.

Măsura luată în Germania împotriva adventiștilor, îi făcu să uite de principiul, că trebue ascultat mai mult de Dumnezeu, decât de autorități, — principiu profesat de dânșii cu atâta emfază înainte de răsboi.

Intervenția aceasta din partea ministrului de răsboi din Berlin, care stătea pe punctul de vedere, că alta este libertatea cultului, și alta este binele patriei, își avu efectul dorit. Adventiștii se desbinară în două părți, o parte era pentru ca să participe la răsboi, și aceștia sânt adventiștii de răsboi, iară ceealaltă parte era împotriva participării la răsboi, aceștia sânt adventiști de ziua a șaptea, rămași pe baza dela 1844

Desbinându-se, ei au și început a se combate denunțându-se unii pe alții, calomniindu-se și prigonindu-se reciproc. Așa înțeleg ei creștinismul adevărat.

Eată un document adventist de mare valoare, pentrucă el ne arată ce fel de credincioși cetățeni sânt acești rătăciți și până unde se estinde iubirea lor către aproapele:

La 12 April 1919 se aflau într'un ziar german (Dresdener Neueste Nachrichten) următoarele:

«Predicatorii adventiști și patria». — La începutul războiului comunitatea noastră se despărți în două părți. Pecând 98 la sută din membrii noștri reprezentau, pe temeiul cercetărilor biblice, punctul de vedere, ca o datorie de conștiință, a apăra patria cu armele și anume chiar și în Sabat, — acest punct de vedere reprezentat de toți conducătorii în general fu și făcut cunoscut ministrului de răsboi imediat, totuș doi la sută nu se învoiră cu hotărârea generală și trebuiră să fie în cele din urmă eschiși pe temeiul purtării lor necreștinești. Aceste elemente nechibzuite, — acestea sânt adventiștii de z. ș. rămași pe baza dela 1844, — cercară cu puțin succes să facă propagandă pentru ideile lor *nebunești.* Ei nu sânt ceeace zic ei, sânt amăgitori — și totuș înainte de răsboi acești amăgitori formau o singură comunitate, care propaga idei nebunești. Dacă asemenea elemente își vor găsi soartea lor binemeritată (?), atunci nouă ni s'ar face de fapt o plăcere (?!). Conducătorii noștri au dat până astăzi surplusurile de bani ai comunității noastre la împrumutul de răsboi în ferma convingere, că Germania va ieși biruitoare (!) din această mare luptă». (Urmează)

Știrile zilei

Preoți decorați. Primim din Cluj următoarele: M. Sa Regele a conferit medalia «Răsplata Muncii» la 25 preoți din dieceza Clujului. Decorațiile le-a împărțit P. S. Sa Episcopul Nicolae în mod solemn în ședință plenară a Consistorului. Au fost decorați cu cl. I. protopopii Grigoriu Pletosu Bistrița, Teodor Herman Dej, Vasile Duma Reghin, Vasile Gan Ofenbaia, Florian Rusan Alba-Iulia, Gheorghe Muncuș Cricău. Cu cl. II protopopii Iovian Murășan Turda, Teodor Cotuț Cluj, Nistor Manciu Ocolișul mare, Zaharie Man Lăpuș, și preoții Aurel Muntean Sebeșul mare, Simeon Ciuca Mociu, Candin Suciu Măgina, Ion Ursa Meteș, Mihail Brătean Potoc, Gavril Mureșan Jimbor, Teodor Șovrea Fânațe, Teodor Muica Sângorgiu. Cu cl. III preoții: Dumitru Goia Sohodol, Ion Silaghi Idicel, Ion Fodorean Valea Bulzului, Nicolae Gherman Rohia, Teodor Toader Călata mare.

Numiri. Prefect al orașului și județului Sibiu este numit dl Anastasiu *Boiu.* Prefectul provizoriu de până acum al județului, dl Ion *Henteș,* este numit notar public la Sebeș.

Chemare publică face I. P. S. Sa Mitropolitul primat Miron pentru strângerea fondurilor necesare cumpărării clopotelor, care vor avea să înlocuească pe cele luate de germani dela Mitropolia din Bucuresti.

Post de cantor. La biserica mare din *Poiana* Sibiului se caută un cantor. Remunerațiune anuală 1840 lei și alte venite laterale, care la olaltă cu remunerațiune fac aproape 3000 lei. Doritorii de a ocupa acest post sânt poftiți a se anunța Oficiului parohial din Poiana (Jud. Sibiu) pe lângă alăturarea unei adeverințe dela preotul locului, că aparțin bisericii noastre ort. și au purtare morală nepătată. Poiana la 1/14 Iulie 1922. Păr. *Aron Șerb*

Aviz. Prin aceasta se aduce la cunoştinţa On. preoţimi şi a poporului credincios că la sărbatoarea Sf. Proroc Ilie, 20 Iulie (2 August) 1922 se va face obişnuitul pelerinaj cu celebrarea sf. liturgii şi altor slujbe dumnezeeşti la biserica dela *Isvorul Miron*, din hotarul comunelor Românești — Curtea, judeţului Caraş Severi. Făget, în 1 Iulie 1922. Prot. *Sebestian Olariu.*

Şcoalele bisericii. Ministrul instrucţiunii a luat măsuri, în chestiunea şcoalelor confesionale române, ca în August a. c. să se ţină în Sibiu o consfătuire cu organele bisericeşti. Din partea mitropoliei noastre sânt numiţi membri la această întrunire dnii: Dr. I. Blaga, Dr. V. Branisce şi Dr. Gh. Ciuhandu.

Escursioniştii silvicultori. Luni au sosit în Sibiu studenţii absolvenţi ai Şcoalei superioare dela silvicultură din Bucureşti, în număr de 90, însoţiţi de 4 profesori, în frunte cu directorul *C. Sava-Goiu.* Escursioniştii, tineri plini de viaţă, au plecat din Bucureşti în 6 Iulie, au cercetat Zârneştii, unde au asistat la botezul unui isvor cristalin, cu numele «isvorul Constantinescu», după numele dlui ministru, care încă era de faţă. De aici au plecat şi au cercetat Braşovul, Covasna, Braţeşul, Topliţa, Gurghiu Lapuşna, Târgu Mureş, Sovata, Blaj. Din Sibiu au plecat a doua zi prin Turnu roşu şi Valea Lotrului îndărat la Bucureşti. In Sibiu au cercetat aşezămintele culturale conduşi de d-l inginer inspector V. Pop Harşianu. Masa comună au luat-o în restaurantul «Parcul oraşului», iar seara s'a dat un banchet, în pădurea oraşului la care a participat şi d-l min. Constantinescu. Peste tot, în excursie au fost bine primiţi. Escursioniştii remarchează cu plăcere primirea de la Topliţa şi a directorului Şcoalei inferioare de silvicultură din Gurghiu, d-l A. Murăşanu. Desigur nu-şi vor uita nici de primirea călduroasă, ce le-a pregătit-o şi d-l ing. insp. Harşianu în oraşul Sibiu.

La Haga, întocmai ca la Genova, delegaţii ruşi, au zădărnicit consfătuirile. Litvinov a refuzat să facă declaraţii precise cu raport la proprietatea bunurilor străine din Rusia. Astfel, preşedintele conferinţei din Haga a declarat, în numele delegaţilor din celelalte ţări, că nu mai are nici un senz continuarea sfătuirilor.

Anunţ. Comandamentul 7 ter. div., I-a inf. div. 21 a inf. şi toate comandamentele de garnizoane de pe teritoriul C. 7. A. ţine licitaţie publică în ziua de *5 August* a. c. ora 10 pentru aprovizionarea armatei cu ovăs (orz). Doritorii pot vedea condiţiunile la toate comandamentele susmenţionate.

De corectat. In numărul 51 s'au strecurat în articolul domnului *Horea Petra-Petrescu:* Apelul către «oameni», al lui Wells, următoarele două greşeli supărătoare: alineatul 6: «viziunea care *mi* se naşte», *nu: nu* se naşte (tocmai contrarul!) şi alineatul 3 dela sfârşit «*vorbirea*» în loc de «rostirea» preşed. Statelor unite.

Trenuri capele. Americanii introduc progresul până şi în religie. Spre a propaga mai bine credinţa, ei au inaugurat trenuri-capele. Vehiculele în chestiune sânt provăzute cu un apartament pentru preot şi familia lui şi cu 90 de strane pentru credincioşi. Şapte din aceste biserici ambulante, ataşate la trenuri exprese, circulă astăzi în America, şi e vorba ca în curând toate liniile să aibă asemenea trenuri.

Aviz. Comandamentul 7 ter. div., I-a inf. div. 21-a inf. şi toate comandamentele de garnizoane de pe teritoriul C. 7 A. ţine licitaţia publică în ziua de *1 August* a. c. ora 10 pentru aprovizionarea armatei cu fân şi paie. Doritorii pot vedea condiţiunile la toate comandamentele susmenţionate.

In «Biblioteca meseriaşului român» editată de «Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu» au apărut următoarele 2 broşuri în a doua ediţie: 1. Nr. 2. «*Pribegii*», comedie în 2 acte, localizare după Nestroy de Dr. Sebastian Stanca. Preţul 5 Lei, plus porto poştal 1 Leu. 2. Nr. 4. Bucoavnă n'a învăţat şi umblă la însurat, sau «*Vlăduţul mamei*», comedie într'un act de Lupean. Preţul 4 Lei, plus porto poştal 1 Leu. — Se pot procura dela Reuniunea meseriaşilor, Sibiu, str. Brukenthal Nr. 17, precum şi dela toate librăriile din Sibiu.

Nr. 180/1922 (111) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Căpâlna**, în protopresbiteratul Sebeşului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenţi au să-şi înainteze cererile instruite conform normelor din vigoare, în terminul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi până în 8 zile înainte de alegere, cu observarea dispoziţiilor din Regulamentul pentru parohii, să se prezenteze poporului în biserică spre a cânta, respective a cuvânta şi celebra.

Sebeş, 2/15 Iunie 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. român al tractului Sebeş în înţelegere cu comitetul parohial

Sergiu Medeanu
protopop

Nr. 5433. Şcol. (133) 2—3

Concurs

La internatul de fete împreunat cu şcoala normală ortodoxă română «Andrei Şaguna» din Sibiu e vacant **postul de pedagogă**, pentru indeplinirea căruia se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Cererile de concurs sânt a se adresa Consistorului arhidiecesan, provăzute cu următoarele documente:

a) Carte de botez:

b) Act de naştere dela forul civil.

c) Diplomă de profesor.

d) Act de serviciu.

e) Alte eventuale documente recomandătoare.

Retribuţiunile sânt cele normate la stat.

Sibiu, din şed. senatului şcolar, ţinută în 30 Iunie 1922.

Consistorul arhidiecezan

Nr. 5433. Şcol. 132/922 2—3

Concurs

La şcoala normală ortodoxă română «Andrei Şaguna» din Sibiu pentru anul şcolar 1922/923 sânt vacante **mai multe catedre**, pentru a căror îndeplinire se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Catedrele sânt;

1. O catedră de limba franceză.
2. O catedră de desemn şi caligrafie.
3. O catedră de muzică instrumentală.
4. O catedră de gimnastică.
5. O catedră pentru ştiinţele agricole.

Retribuţiunile impreunate cu catedra sânt cele normate la şcoalele de stat.

Cererile de concurs sânt a se înainta la Consistoriul arhiedecesan, provăzute ca următoarele documente:

a) Carte de botez.

b) Act de naştere dela forul civil.

c) Diplomă de profesor.

d) Document despre anu serviciului.

Sibiu, din şed. senat. şcolar, ţinută în 30 Iunie 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 386/1922 (130) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a treia din **Corbi**, protopresbiteratul Avrigului, se publică a treia oară concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-şi subştearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral ort. român al Avrigului în Avrig (poşta Avrig, judeţul Sibiu), până la terminul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la sf. biserică, spre a cânta, cuvânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul şi poziţia comunei.

Avrig, 25 Iunie 1922.

In înţelegere cu comitetul parohial, oficiul protopresbiteral ort. rom. al Avrigului.

Ioan Cândea
protopop.

Nr. 300/1922 prot. (119) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III. **Măgăreiu**, protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima lui apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele necesare, să se înainteze subscrisului în terminul sus indicat.

Concurenţii, după prealabila încunoştiinţare a protopresbiteratului, să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a cânta şi predica, eventual a şi celebra.

Agnita, la 11/24 Iunie 1922.

Ioachim Muntean
protopop

Regatul România. Judeţul Hunedoara. Primăria oraşului Deva.

Nr. 767/1922 (120) 2—2

Publicaţiune

Primăria oraşului Deva (judeţul Hunedoara) aduce la cunoştinţa generală că pentru exarândarea edificiului teatral din Deva, care constă din una sală teatrală provăzută cu 23 loge, scena (bina), garderobe, foier, restaurant, bucătărie, cămară de bucate, o locuinţă cu 2 odăi şi apartamente, aranjamentul întreg ce se ţine de teatru, se va ţinea licitaţie publică verbală împreunată cu oferte scrise — în ziua de 17 August 1922 ora 10 dimineaţa, la primăria oraşului Deva sala Nr. 1.

Preţul de strigare arândei anuale 100.000 lei, adecă una sută mii lei.

Odată cu oferta, amatorii sânt datori înainte de începerea licitaţiei a depune 10% din preţul oferit pentru arânda anuală ca vadiu la perceptoria orăşenească sau la comisiunea de licitaţie în numerar, sau hârtii de valoare.

Exarândarea se va face pe timp de 10 ani executive. Condiţiile se pot vedea în orele oficioase în biroul primarului orăşenesc din Deva.

Deva, la 22 Iunie 1922.

August Herbay,
primar

Mersul trenurilor în Sibiu

I. Plecare: 1. Spre Copşa: 2·30, 18·50.
2. Spre Vinţ: 4·05, 18·35.
3. Spre Râul-Vadului, Peatra-Olt, Bucureşti: 2·45, 13·35, 18·45 (accelerat).
4. Spre Făgăraş: 7·20, 15·59.
5. Spre Cisnădie: 5, 9·30, 15.
6. Spre Agnita, Sighişoara: 7·31, 17·45.

II. Sosire: 1. Dela Copşa: 1·13, 11·20.
2. Dela Vinţ: 10·20, 17·04.
3. Dela Râu-Vadului, Peatra-Olt, Bucureşti: 1·50, 12·30 (accelerat), 16·25.
4. Dela Făgăraş: 8·30, 13·59.
5. Dela Ciznădie: 7, 11·35, 18·18.
6. Dela Sighişoara: 8·50, 17.

Trenuri de băi

I. Pleacă din Sibiu la Ocna băi: 6·—, 9·—, 11·45, 14·30, 16·30.

II. Sosesc dela Ocna băi la Sibiu: 7·14, 10·15, 13·—, 15·45, 20·30.

De vânzare

Teritor pentru casă

în centru, 3 minute dela „Bretter"

Informaţiuni: Strada Berg 5, I et., 4—7 d. m.

(134) 1—2

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX | Sibiu, 12/25 Iulie 1922 | Nr. 54

CENTRALA ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Muncă pozitivă

Munca este lege a naturii, comună tuturor viețuitoarelor. Vedem truda furnicei de a-și strânge hrana pentru timpul iernii. Admirăm hărnicia de model a albinei, adunând sucul florilor spre a-l preface în hrană pentru sine și pentru om. E în adevăr uimitor cum o insectă ca albina contribue cu munca ei la hrana omului, care e coroana făpturilor, și care prin rațiunea lui ar trebui să fie întru toate superior oricărei vietăți în ceeace privește puterea de producțiune.

Dacă fiecare om și-ar da seamă de chemarea sa, nu s'ar rușina de neputința sa de muncă pozitivă, în raport cu munca depusă de o neînsemnată vietate, cum este albina.

Problema cea mai actuală, și și cea mai grea în zilele acestea, trebue să fie problema muncii pozitive în toate ramurile vieții publice.

Viitorul va dovedi, că după viforniță abea trecută numai acele neamuri și țări se vor întări și vor înainta în căile culturii, care — trecând peste preocupările de ordin individual — privesc problema muncei nu numai ca o chestie de existență, ci ca o problemă națională.

Fie-mi îngăduit a lua de exemplu pe germani — cari, deși învinși, și țara lor istovită, pun totuși pe gânduri pe vecinii lor, numai și numai prin organizațiunile lor în muncă pe toate terenele.

Muncitorul german este conștiu de interesele generale ale patriei sale, ca și politicianii și militarii săi. Orce lege și poruncă de sus, se împlinește de toți cetățenii fără împotrivire, căci este dată în interesul țării.

Așa se poate explica zelul muncitorilor de fabrici din Germania, cari au cerut înmulțirea orelor de lucru până la 12 ore pe zi, — cedând plata de pe 2 ore pe zi pentru scopuri umanitare și naționale.

Putem susținea acelaș lucru despre muncitorii noștri? Sub muncitori nu înțeleg numai pe oamenii din fabrică și din minele țării, ci pe toți lucrătorii de sine stătători dela orașe și sate, și pe toți intelectualii de toate tagmele.

La noi, de jos până sus, se observă de obicei o schimbare oarecare în concepțiile despre viață și rostul social: pare că toți năzuesc într'acolo, ca să muncească puțin și să câștige mult.

Astfel se esplică lucrul că producția nu stă în raport cu consumația. Aceasta aduce după sine lipsa și scumpetea. Muncitorimea din ateliere și din fabricile pe care le avem, nu e organizată de fruntașii noștri, e lăsată în voia întâmplării să se organizeze singură, ceeace dă posibilitatea organizațiilor străine să influențeze asupra conștiinței muncitorilor români, aducându-i în organizațiile lor care uneori lucrează în detrimentul țării noastre.

Intelectualii noștri, advocați, medici, ingineri, ș. a. nu se apropie de tagma muncitorească să-i stea cu sfatul într'ajutor, ci mai mult în vreme de alegeri parlamentare se apropie de dânsa, având trebuință de voturile ei.

La noi să depun sforțări mai mult pentru hegemonia în politică, neglijându-se înjghebarea organizațiilor, care îndrumate fiind pe căile cele bune, ar contribui în mare măsură la normalizarea vieții de stat și la fericirea cetățenilor.

Sprijinul reciproc ne lipsește. Și pentruce? Pentrucă lipsește legătura sufletească între plugar, meseriaș și intelectual.

Nu se depune muncă pozitivă, așa cum ar trebui, deoarece nu stă fiecare la locul și la meseria lui, ci mai toți caută ocupațiuni nouă, care să le asigure trai comod. De aceea nu putem în destul să condamnăm obiceiul de-a ridica la situații și a pune în funcții publice indivizi, cari n'au nici pregătirea, nici căderea de-a putea conduce oficiul încredințat lor din interese de partid.

Până când va dăinui acest sistem, până atunci nu putem aștepta îmbunătățirea stărilor vieții publice, cu deosebire în administrație.

Lipsa de organizare a vieții publice aduce după sine o sumedenie de nemulțumiri în straturile societății.

Este deci neapărat, să intrăm în ogașa bună, — și fiecare intelectual, funcționar, meseriaș, plugar să rămână la ocupațiunea și chemarea pentru care este pregătit, și va depune în cercul său de activitate o muncă pozitivă, ceeace va aduce nu numai fericirea sa, ci va contribui și la întărirea temeliilor noului stat român.

Pr. I. Crăciun

In atențiunea preoților

Se pune în vederea preoților noștri din arhidieceză, ca atunci când primesc ziarul «Ardealul» din Viena (redactat în Budapesta), sau alte asemenea gazete cu conținut împotriva integrității statului român, — să le predea posturilor de jandarmi, spre a fi înaintate ministerului de interne.

Consistorul arhidiecezan.

Pumnul nu e argument!

In timpul din urmă s'au întâmplat, iarăș, vre o câteva omoruri și atentate politice, cari te silesc să te gândești din nou la îndreptățirea argumentației acesteia sumare. E la modă!

După omorârea lui Erzberger, a lui Rathenau, avea să urmeze la rând, în Germania de astăzi, *Maximilian Harden*, cunoscutul publicist, unul din cei mai de seamă publiciști ai zilelor noastre.

Intr'o seară frumoasă, cu lună, se plimba Harden, ca de obicei, în apropierea grădinii sale din Berlin. Deodată aude pași grăbiți, ușori pe la spate. Inainte de a se fi putut întoarce să vadă cine este, a căpătat o lovitură puternică în cap. Căzut în genunchi din cauza loviturii, care era dată cu un drug de fier, a simțit Harden cum îl năpădește sângele pe față. Gândul: ți-a sosit clipa ultimă! i-a luat toate puterile, dar în momentul următor a început să strige «Asasin, ticălosule!» Spera că cu țipetul lui să atragă atenția locuitorilor de prinprejur.

Intr'aceea s'a așezat «cavalerul» din întunerec cu amândouă picioarele pe brațul stâng al lui Harden, ca să-l țină strâns. Sângele îi curgea din greu, pe față și pe haine. Cu cealaltă mână abea a putut să se apere, — în schimb striga Harden din răsputeri. Atentatorul, când a prevăzut că strigătele au să aducă ajutoare — a preferat să-și vadă de drum. Cu mare greu s'a târât Harden până în grădina sa. Acolo a fost găsit de ai casei și de vecinii, cari au alergat într'ajutor. Cu biciclete s'au luat alții după atentator, anunțând totodată poliția. Intre viață și moarte s'a sbătut publicistul câteva zile, — acum a trecut primejdia.

Inainte de toate o întrebare: la argumentele scrisului unui publicist se poate aduce drept contra-argument un drug de fier sau brațele de atlet ale unui măcelar? Dacă tu, scriitor de talent, scriitor plin de responsabilitate, îți așterni pe hârtie convingerile, dacă pentru convingerile acestea ai înfruntat disgrația multor cercuri sus puse, — crede cineva cu mintea sănătoasă, că adevărurile spuse pot fi nimicite dacă mă pândește hoțește și mă gâtuie sau mă toacă în moalele capului?

Pumnul — argument? Dar dacă ar fi așa atunci ftisicul Shelley, autorul lui «Prometeu», ar fi putut fi omorât ca o muscă de cutare meșter în trântă, ca țipetul de durere omenească al lui Shelley să nu mai poată fi auzit!

Un adevăr nu poate fi sugrumat — mult disprețuite atentator, să fii din Berlin, din Moscova, din București, din Budapesta! — un adevăr își taie cărarea, ori vrei tu, ori nu vrei, — iar oamenii, cari au rostit adevărurile sânt preoții unor vremuri mai bune. Vai și amar de neamul, care nu înțelege că argumentelor logice are să li se răspundă cu argumente logice întovărășite de bătăile inimii omenești! Neamul acela este sortit pierzării, dacă nu își revine.

...Am fost zilele trecute într'o bibliotecă. Intre altele am găsit acolo și volumele rămase din biblioteca militară austro-ungară a unui oraș de al nostru. Sute și sute de volume militare germane. Zeci și zeci de lucrări de strategie, de balistică,... Socotit din fir în păr, fiecare centimetru, cum să ajungi să nimerești la mir pe «dușman». Firește nu lipsea nici Bernhardi, nici alți scriitori, cari apoteozează

puterea armelor, adecă pumnul cu mănuşa de fier şi cu sârme ghimpate.

Vai, cum s'au mai înşelat mult stimaţii mei domni Bernhardi! Increzuţii în puterea pumnului! Cum suferă acum neamul lor propriu din pricina acestei încrederi oarbe în argumentaţia unui pumn!

Să fi venit cineva, — şi au încercat scriitorii şi cugetătorii, dar n'au fost ascultaţi, — să fi venit să-i conjure, înainte de războiu: «fraţilor! chiagul nu poate fi o mână strânsă a ameninţare! Chiagul este bătaia iubitoare a unei inimi!» Ar fi fost huiduit şi batjocorit, ca inimoasa Berta de Suttner!..

Ce s'a ales de întreagă puzderia de cărţi militare, cari te sfătuesc cum să nimiceşti cât mai rău munca şi viaţa altuia? Iată, mucezeşte într'o bibliotecă de ale noastre!

Vreţi să scoateţi earăşi cărţile astea la iveală? Pe ele vreţi să-mi clădiţi, iarăş o casă de cărţi de joc? După dansul macabru al morţii din anii trecuţi?

Aţi fi asasinul, care se târeşte după Harden să-l omoare. Drugul de fier, întocmai ca ţeava de tun n'au nici o elocinţă. *Argumentele* le cântăriţi, — şi unul şi altul! Plecaţi-vă urechea, lăsaţi-vă cuprinşi de mila socială, pe care o pretinde Wells, — duceţi fapte în îndeplinire, cari să fie dictate şi de inimă şi de raţiune, — altfel, altfel, strigătul lui Harden: «asasin, trădătorule!» vă urmăreşte, ori cari aţi fi, ca umbra lui Banquo şi nu vă poate da linişte, nici vouă, nici alor voştri.

Horia Petra-Petrescu

Dela Asociaţiune

In 14 şi 15 l. c. la şedinţele reglementare ale secţiilor ştiinţifice literare ale Asociaţiunii, pe lângă membrii sibieni, numai trei membri au luat parte, din afară de Sibiu, dnii V. Branişte, T. Brediceanu şi prof. I. Ordeanu, — ceeace nu este tocmai de mirat în scumpetea enormă de comunicaţie, — ear de altă parte fiind şi sesonul de recreaţie pentru munca obositoare de peste an aproape a tuturor membrilor.

Preşedintele Asociaţiunii, dl A. Bârseanu, arată în cuvântul de deschidere greutăţile între cari s'au înfiinţat secţiile cu 22 ani înainte de aceasta, marchează situaţia fericită de astăzi, când putem lucra fără nici o stânjenire din afară. Câmpul de luptă al secţiilor s'a lărgit, datori sântem cu toţii să ne facem datoria.

Durere, a spus dsa, Asociaţiunea nu dispune de mijloacele trebuitoare, ca să îndestulească toate trebuinţele marelui public. Se cer din toate părţile cărţi pentru bibliotecile poporale, toate însă gratuit. Tipărim foaia Asociaţiunii, care are prea puţini abonaţi; ca să mai tipărim şi alte cărţi, ne lipsesc mijloacele.

Tot ce facem, este o jertfă din partea Asociaţiunii.

Secretarul literar, dl I. Georgescu, citeşte raportul general asupra activităţii membrilor din secţiuni, asupra publicaţiunilor literare tipărite în decursul anului, face apoi unele propuneri, cari se discută în şedinţa următoare, ţinută a doua zi.

Din şedinţa aceasta se trimit două telegrame omagiale, una M. S. Regelui, ca preşedinte de onoare al Asociaţiunii, a doua principelui moştenitor.

Şedinţa II.

Se citesc rapoartele singuraticelor secţii cu diferite propuneri şi comunicări.

Desbaterile au fost interesante şi serioase. Din acestea amintim că la propunerea secţiei şcolare s'a hotărât ca «Biblioteca tinerimii» să se încredinţeze unui comitet de redacţie, din mai multe puteri probate.

Se ivise mai dinainte părerea că Societatea de teatru să fie rugată a-şi transpune fondurile la Asociaţiune, sub anumite condiţii. Dar în urma deslușirilor date de cei trei membri de faţă ai societăţii, chestiunea a rămas să fie rezolvată în adunarea generală a societăţii numite.

Pentru ad. gen., ce se va ţinea în Timişoara, se vor învita să ţină conferenţe dnii: Dr. Gh. Preda, Vasile Pârvan şi Al. Lupeanu.

Se atrage atenţia secţiei istorice asupra premiului Scotus Viator, la care n'a intrat până acum nici o lucrare, şi asupra împrejurării că în Septemvrie a. c. se împlinesc 50 ani dela moartea lui Avram Iancu, iar în 1924, 100 dela naşterea lui.

Cu aceste prilejuri Asociaţiunea va publica numere speciale din rev. Transilvania şi Bibl. poporală, la care secţia este învitată să colaboreze.

Toţi membrii s'au angajat la propagandă întinsă pentru interesele Asociaţiunii prin conferenţe şi ziare.

Indemnăm şi noi pe marele public, cărturari şi ţărani, cari doresc luminarea neamului, să dea Asociaţiunii ajutorul trebuincios, făcându-se membri şi cumpărând bilete dela loteria aranjată de ea. —

Raport special dela secţia economică urmează mai jos.

*

Secţia economică, care are în Sibiu 9 membri activi şi 5 corespondenţi, a ţinut în cursul anului 3 şedinţe, la care au participat aproape toţi membri sibieni, ear la cea din urmă şi dl Ordeanu (Geoagiu) şi dl P. Drăghici.

In şedinţele acestea s'a hotărât mai întâi, ca membrii să cerceteze şi să ţină conferenţe în comunele din jurul Sibiului, în care să dea poporului sfaturi şi poveţe practice pentru toate trebuinţele.

Conferinţele acestea cu bune rezultate s'au ţinut din partea membrilor: D. *Comşa* în Şuramare, Avrig, Vişlea de jos; R. *Simu* în Ohaba, Şura mică, Bradu, Beşimbac; N. *Petra Petrescu* în Ruşi, Alămor, Scorei, şi Vişlea de jos, Dr. N. *Vecerdea* în Armeni.

Secţia a rugat Comitetul central să intervină la guvern ca pentru conferenţiari să se facă înlesniri pe căile ferate.

In şedinţa a doua dl Simu făcù un raport amănunţit asupra chestiei cooperativelor la noi. Arată paşii întreprinşi de Asociaţiune din primăvara anului 1911, când dl Vasile *Stroescu* a pus la dispoziţia Asociaţiunii în scopul propagandei pentru înfiinţarea băncilor săteşti, suma de 50.000 Coroane.

Cu ajutorul acestui dar generos s'au angajat pe rând în scop de propagandă dd: V. C. Osvada, Ghiţă Pop şi N. Iancu.

Dl Iancu fost inspector al Centralei Cooperativelor din Bucovina, cu sediul Cernăuţi, a început deja în lunile prime o activitate sistematică în comitatele dela periferie: Maramureş, Sătmar, Bihor, Arad, Timiş, Caraş-Severin, şi Torontal.

Până la jumătatea anului 1914 a înfiinţat 18 bănci poporale, a inactivat 7 şi mai avea 16 pe cale de a înfiinţa, adecă cu totul 44. In alte vreo 60 comune era pregătit terenul pentru înfiinţare.

Afară de acestea a mai ţinut corespondenţe cu fruntaşii din vreo 200 comune în scopul înfiinţării de cooperative, a ţinut adunări şi conferinţe în care a arătat masei poporului şi intelectualilor însemnătatea şi puterea cooperativelor săteşti etc.

Dar pe când se pornise o lucrare atât de promiţătoare din sinul Asociaţiunii, a isbucnit războiul şi astfel s'au zădărnicit multe planuri, ce erau în pragul realizării lor.

Conferenţiarul a ţinut şi un curs cooperativ în Sibiu, dar ne mai putându-se continua propaganda pentru Asociaţiune, a trecut la Federala băncilor săteşti din Sibiu, «Infrăţirea», unde a iniţiat o acţiune pentru alimentarea cu hrana de toate zilele a poporaţiei din sate şi oraşe.

După războiu Asociaţiunea s'a pus în legătură cu Centrala Cooperativelor din Bucureşti, care a promis tot concursul fără însă să-şi împlinească angajamentele luate de a trimite controlori-inspectori, cari să vină în ajutorul propagandei cooperative pentru Asociaţiune.

Asociaţiunea neavând mijloace pentru angajarea unui conferenţiar cooperativ, s'a adresat atunci Băncii Agrare din Cluj, care creiase în cadrele organizaţiei sale şi o secţie pentru propaganda cooperativei, căutând să pună la cale cu ajutorul acesteia aceea ce nu i-a succes cu organele Centralei Coop. din Bucureşti.

Dar într'aceea, în Aug. 1922 se luaseră măsuri ca înfiinţarea de cooperative, să aibă drept a o face numai Casa Centrală a Cooperaţiei din Bucureşti.

De aici nouă pedeci pentru cooperative.

Raportul arată mai departe, cu date statistice, ce s'a ajuns pe terenul cooperativelor în vechiul regat şi în Basarabia, şi termină:

Se impune neapărat concluzia ca în Ardeal Bănat, Crişana şi Maramureş, chestia cooperativă, încât ne priveşte pe noi românii, este rămasă înapoi, şi că ea trebue sprijinită şi de aici înainte şi din partea Asociaţiunii, angajându-se cel puţin un conferenţiar şi contribuind la propagandă şi membrii secţiunii economice.

Din numeroasele probleme, prevăzute în Regulamentul general al Secţiunilor, secţia economică se va ocupa în viitorul apropiat cu următoarele:

1. Propaganda cooperativă.

2. Aranjarea de expoziţii. In anul acesta va aranja una de poame în Orăştie în luna Octomvrie, cu concursul Despărţământului de acolo. Pentru pregătirea şi conducerea ei se încredinţează dl I. Ordeanu şi Florian Goneas, ambii profesori din Geoagiu.

3. Propaganda pentru desfacerea biletelor de loterie.

4. Prelegerile la sate în cari, pe lângă că se va face cunoscută Asociaţiunea şi problemele îmbrăţişate de ea: Casa de cetire agenturi, biblioteci şi a., se va stărui mai întins, la sătenii noştri, asupra însemnătăţii meseriilor, comerţului şi asupra îmbunătăţirii tuturor ramilor de agricultură.

5. Se va stărui pentru organizarea de cursuri de industrie agricolă, precum sânt: împletirea diferitelor articole de rachită, paie, papură ş. a. apoi pentru confecţionarea din lemn a diferitelor obiecte, părţi de car, furci, greble, coşniţe de stupi ş. a., lucruri de mare trebuinţă pentru gospădăriile ţăranilor noştri.

Dl prof. Ordeanu a promis că va scrie pentru Asociaţiune articole în Plugarul Luminat, şi că va conlucra la Biblioteca poporală a Asociaţiunii.

In fine secţia s'a organizat alegând pres. de onoare pe dl P. Cosma, iar de activ pe dl I. A. de Preda.

Este de notat că în şedinţa ultimă d-l senator Petru Drăghici, membru activ al Secţiei de ştiinţe sociale, a contribuit şi d-sa cu lumina bogatelor sale experienţe la discuţiile şi hotărârile secţiei. *Rap.*

Comunicate

Ministerul Instrucţiunii din Bucureşti — publică în Monitorul oficial din 21/VII. 1922 Nr. 86 pag. 4301 — decisiunea Nr. 64034 în senzul căreia:

«Candidaţii de profesori, cari au urmat cursurile de vară în anii 1919 şi 1920 şi n'au trecut încă toate probele esamenului de capacitate, sânt admişi a se mai prezenta la acest esamen în cursul anului şcolar 1922/23 *până cel mai târziu la 30 Iunie 1923.*

«Candidaţi cari nu se vor prezenta sau nu vor reuşi la esamene în acest interval, pierd definitiv dreptul de a dobândi diploma de capacitate pentru învăţământul secundar şi rămân cu situaţiile cari le aveau înainte de a se înscrie la cursurile de vară, fără a putea să invoace nici un drept decurgând din frecventarea acestor cursuri».

Se aduce aceasta la cunoştinţa preoţilor cari au făcut cursuri de vară şi a candidaţilor de catiheţi spre orientare.

*

On. preoţime este poftită a aduce la cunoştinţa credincioşilor noştri, că fabrica de maşini Schieb din Sibiu, — în urma scumpirii materialelor brute, — a urcat preţurile *clopotelor.*

Comenzile primite dela 10 Iulie a. c. le va executa cu următoarele preţuri:

Clopote de greutate până la 100 Kg. per Kg. cu Lei 105.

Clopote de greutate peste 100 Kg. per Kg. cu Lei 103.

Armaturile, ca coroană şi limba de fier per Kg. cu Lei 28.

Inscripţia pentru fiecare literă sau număr Lei 2.

Preţurile de mai sus se înţeleg liber şi fără obligo, fără ambalaj (pachetat) loco fabrică Sibiu, plătibil jumătate la comandă, iar restul înainte de expediere în fabrică.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 5329 Şcol.

CONCURS

Pentru întregirea catedrelor de profesori de religiune, în regulă sistemizate, dar în prezent vacante, prin aceasta publicăm concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Astfel de catedre vacante avem la următoarele institute de învăţământ cu caracter de stat:

1. La liceul de băeţi «Radu Negru» din Făgăraş.
2. La liceul real «Decebal» din Deva.
3. La liceul sup. de fete din Sibiu.
4. La şcoala normală de băeţi din Deva.
5. La şcoala medie şi la şcoala comercială sup. din Sibiu.
6. La şcoala primară de stat din Sibiu.
7. La şcoala sup. de fete şi la şcoala normală pentru pregătirea conducătoarelor de grădini din Braşov.
8. La şcoalele primare de stat şi confesionale ev. luth. din Braşov.
9. La şcoala medie de fete din Sighişoara.
10. La şcoala medie de băeţi şi fete din Sebeşul săsesc.
11. La şcoala medie şi primară de stat din Orăştie.
12. La şcoala medie şi primară de stat din Hunedoara.

Petiţiile de concurs cu documentele privitoare la etatea, la calificaţiunea şi la serviciul de până acum a candidaţilor, să fie înaintate Consistorului arhidiecezan ut terminul deschis. Retribuţia profesorilor de religie, suplenţi ori titulari, este normată prin deciziunea ministerială Nr. 68193/921, publicată în «Buletinul oficial» Nr. 2 din 15 August 1921.

Sibiu, din şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat şcolar, ţinută la 30 Iunie (13 Iulie) 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Dela sate

— Inaugurarea casei culturale în Râşnov. — Organizarea unui nou despărţământ al Asociaţiunii, al Râşnovului —

Prea au fost înălţătoare serbările culturale din 2 Iulie 1922, din comuna Râşnov, prea multe lucruri şi porniri frumoase am văzut în această fruntaşă comună, cea dintâi din Ţara Bârsei, decât ca să nu le dau ca exemplu de urmat şi altora.

Promisiunea făcută în Nr. 44 al Telegrafului Român, că în curând se va inaugura Casa culturală, s'a împlinit; căci ea, de fapt s'a inaugurat în cadrul unor frumoase serbări în Dumineca a 4-a după Rosalii, zi bogată în bune porniri, căci tot atunci s'au inaugurat şi un nou despărţământ al Asociaţiunii.

Casa culturală se află în curtea bisericii şi e compusă din 3 camere; ea e proprietatea bisericii, fiind casă parohială. Având ambii preoţi casele lor proprii, casa a fost dată până anul acesta în chirie. Simţindu-se lipsa unei case, unde să se adune poporul cu preoţii şi învăţătorii în Dumineci şi sărbători, ear earna în fiecare seară, ca să citească cărţi bune şi folositoare, să asculte prelegeri instructive, să se sfătuească asupra celor de făcut pentru înaintarea credincioşilor noştri, comitetul parohial a luat laudabila hotărâre, să nu mai dee casele cu chirie, ci să le prefacă în casa luminii şi a binelui, în «Casă culturală». Această casă să adăpostească sub aripile ei într'o unire frăţească toate instituţiile bune din comună, chemând pe toţi la sinul său. In ea se va adăposti vechea «Societate de lectură» cu un trecut de peste 20 de ani, înfiinţată de fostul paroh al Râşnovului, azi protopop, Teculescu, şi condusă cu multă dragoste de foştii şi actualii preoţi şi de corpul învăţătoresc sub conducerea harnicului director de şcoală Romul Cristolovean. Această societate de lectură îşi va aşeza biblioteca în casa culturală, alături de biblioteca casei culturale şi a agenturii Râşnov a Asociaţiunii.

Intr'o altă cameră va fi adăpostită societatea de lectură a studenţilor din Râşnov, cu biblioteca lor, căci ei sânt peste 80 la număr şi lucrează cu spor în societatea lor. Va fi bine să se simtă ca acasă, în casa culturală, toate societăţile, cum e Reuniunea femeilor, a pompierilor, cooperativa «Bucegiul», precum şi banca poporală ce se va înfiinţa; asemenea să grăbească sub aripile ei tinera înjghebare a «cercetaşilor» condusă cu multă inimă de iniţiatorul ei, păr. I. Truţa, tot asemenea corul elevilor şi al adulţilor (cel mixt) sub conducerea neobositului învăţător Bratu Tipeiu.

Casa culturată e casa în care s'a născut mitropolitul Ioan Meţianu, care a muncit în comună cu multă hărnicie şi iscusinţă ca notar 3 ani (1850—1853), ear ca preot 5 ani (1853—1858), deşi veche — poate fi aproape sau peste 100 de ani — totuş e în stare foarte bună: a fost renovată, zugrăvită şi împodobită cu multe icoane frumoase religioase.

Inaugurarea casei culturale s'a făcut după terminarea sfintei liturghii, de preoţii locali Ioan Nan şi Ioan Truţa şi de păr. Aurel Nistor din Arpătac, delegatul Asociaţiunii pentru înfiinţarea noului despărţământ. Sf. liturghie a fost ţinută tot de preoţii sus numiţi, ear răspunsurile le-a dat cu mult farmec şi co'orit religios corul bisericesc condus de înv. Bratu Tipeiu. După terminarea liturghiei tot poporul în frunte cu praporii a ieşit în procesiune în curtea bisericii înaintea casei culturale, unde s'a slujit sfinţirea apei şi s'a sfinţit şi inaugurat casa culturală. După terminarea serviciului a vorbit poporului număros păr. Nistor despre însemnătatea casei culturale, rolul ei luminător şi educator, despre datorinţele credincioşilor de a o sprijini cu toate puterile lor şi de a servi ca frumoasă pildă de urmat tuturor celorlalte sate, cari privesc la comuna Râşnov, ca la Săliştea ţării Bârsei. După terminarea serbării mai mulţi studenţi în frunte cu octavanul I. Ducariu au făcut colportagiu cu cărţi bune pentru popor cu «Mitropolitul Şaguna» de Lupaş, «Constantin Brâncoveanul» de diacon Dr. Popescu, «G. Lazăr» de Iorga, «Petre Dascălul«, «Aliuţă» de N. Gane şi altele, aduse pentru propagandă culturală şi religioasă de păr. Nistor, care a distribuit însuşi ultimul număr din Lumina Satelor, îndemnând poporul a o abona fiecare, fiind gazeta adevărată a sătenilor.

După masă la ora 2 s'a ţinut în sala hotelului adunarea de constituire a noului despărţământ al Asociaţiunii «Râşnov», format din agenturile comunelor Râşnov, Cristian, Ghimbav, Vulcan şi Codlea. Sala spaţioasă era tixită de lume, venită pentru hrana sufletească şi pentru delectare artistică. Adunarea a avut succes strălucit din toate punctele de vedere. A făcut impresie nespus de favorabilă împrejurarea, că în fruntea serbărilor culturale din întreaga zi stăteau preoţii şi că au luat parte la adunare mai mulţi preoţi din comunele îndepărtate, ca preoţii Pizo şi Meţian din Zârneşti, păr. G. Babeş, dir. despărţământului Bran al Asociaţiunii, păr. M. Micu, Poiana-mărului, păr. I. Micu, ales în Bod.

Altă împrejurare înălţătoare a fost conlucrarea la serbare cu fraţii din regat. Sâmbătă seara sosise pentru vilegiatură de 2 luni o colonie de 56 elevi dela liceul Mihai Viteazul din Bucureşti, sub conducerea mai multor profesori. Deşi obosiţi de drum, au primit cu mare însufleţire invitarea la serbările culturale, au luat parte cu toţi elevii la sf. liturghie, la inaugurarea casei culturale, la adunarea Asociaţiunii unde cu dragă inimă şi-au oferit concursul prin cântări şi recitări. Aflând despre rolul însemnat al Asociaţiunii avut la poporul dela sate, şi despre problemele mari ce le are de îndeplinit, s'au grăbit a se înscrie un profesor şi un comerciant din regat ca membri pe viaţă, profesorii dela colonia liceului Mihai Viteazul au donat suma de 100 lei, iar un elev s'a înscris ca membru activ.

Alt moment de relevat: conlucrarea militarilor cu civilii pe teren cultural. Subofiţerii dela şcoala de tragere a artileriei din loc, cari fac serviciul cu termen redus, sânt compuşi în mare parte din oameni culţi: corul lor a cântat mai multe bucăţi frumoase, unii au recitat poezii, au jucat o comedie «Recomandaţia», au cântat cu violoncelo în aşa fel, încât îţi uitai, că te afli într'o sală a unui sat, credeai că te afli înaintea scenei unui mare teatru. Au trebuit să repeteze multe bucăţi, atât de mult au plăcut tuturora.

Adunarea a fost deschisă de păr. Nan care arată pe scurt rostul ei salutând în numele Râşnovenilor pe delegatul comitetului central. După constituirea biroului adunării, păr. Nistor arată pe larg ce-a făcut până acuma Asociaţiunea şi ce are de făcut de aci înainte, propagandă culturală şi economică, răspândirea şi popularizarea scrierilor bune şi frumoase, a obiceiurilor, portului şi jocurilor naţionale, adunarea în muzee a mărturiilor istorice, înfiinţarea caselor de cetire şi bibliotecilor poporale, iniţiarea şi organizarea conferinţelor, şezătorilor, prelegerilor, expoziţiilor etc. La invitarea de a sprijini această instituţie a poporului se înscriu îndată 2 membri pe viaţă şi 52 activi, rămânând să se continue înscrierea de către noul comitet al despărţământului, ales cu acea ocaziune având ca preşedinte pe păr. Ioan Nan, ca se, cretar pe învăţătorul Ioan Nan.

Programul adunării a avut şi puncte de distracţie: cântări de corul soldaţilor şi al elevilor de şcoală, sub conducerea înv. Tipeiu, recitări de elevi de şcoală, elevi de ai liceului Mihai Viteazul şi de a soldaţilor, o comedie jucată de soldaţi, şi o piesă jucată de copii de şcoală.

Dea bunul Dumnezeu, ca frumosul început să fie continuat cu stăruinţă spre binele şi luminarea credincioşilor noştri! *Cronicar*

Şcoala Normală „Andrei Şaguna" Sibiu

Inştiinţare pentru anul şcolar 1922/23

— Anul şcolar 1922/23 la Şcoala Normală «Andrei Şaguna» se începe la 15 Septemvrie st. n. Elevi *noui* se primesc:

1. In clasa I, băieţi cari au terminat cel puţin cu succes bun clasa IV primară, au certificat de bună purtare şi nu au trecut de 14 ani. Pentru clasa I sânt vacante 15 burse à 2000 lei şi 15 semiburse á 1000 lei.

2. In clasa II se primesc ca solvenţi, băeţi cari au terminat cel puţin cu succes bun clasa I. la altă şcoală normală, la un liceu ori la o şcoala civilă, ori cari au terminat cu succes bun 6 clase primare şi n'au trecut de 16 ani.

3. In clasa III-a se primesc tot ca solvenţi băeţi cari au terminat cel puţin cu succes bun clasa II-a la o altă şcoală normală, la un liceu ori la o şcoală civilă şi au vârsta corăspunzătoare.

4. In clasa a IV—VIII-a se primesc elevi şi eleve, cari au terminat cu succes cel puţin bun clasele corespunzătoare la o şcoală normală cu 8 clase.

Toţi elevii sânt interni. Taxa internatului cu didactrul este 3200 lei anual.

Intr'o clasă pot fi primiţi 40 elevi şi anume: 15 cu bursă întreagă, 15 cu bursă de jumătate, şi 10 solvenţi.

Primirile se fac pe baza unui examen de concurs. Inştiinţările să se adereseze până la *1 Septemvrie n. Direcţiunii Şcoalei Normale «Andrei Şaguna», Sibiu* (Piaţa Lemnelor, Fosta Casarmă a Grănicerilor) cu următoarele documente: *a*) act de naştere dela oficiul stării civile; *b*) extras din matricula botezaţilor; *c*) certificat şcolar; *d*) certificat de vaccină. Aspiranţii la burse vor mai înainta: *a*) certificat despre situaţie familiară şi averea părinţilor, şi *b*) o declaraţie iscălită şi de părinţi (ori tutori) în faţa primarului comunal, în care se obligă a servi ca învăţători cel puţin atâţia ani câţi vor beneficia de bursă, în caz contrar vor restitui bisericii cheltuelile făcute cu dânşii în cursul studiului. Primarul va confirma indentitatea iscăliturilor.

Examenele de concurs se vor ţinea din *8—10 Sept.*, examenele de corigenţă şi particulare din *10—15 Sept. n.* ear inmatriculările din *11—14 Sept. n.*

Cei admişi sânt obligaţi să aducă: 4 cămăşi 4 perechi ismene, 3 cămăşi de noapte, 4 perechi ciorapi, 6 perechi obiele, haine de pat (saltea, cearşafuri pentru schimb, ţol ori plapomă, pernă şi o cuvertură de pat), 3 ştergare, 3 servete, păhar, cuţit, furculiţă, lingură, o ceaşcă, 3 farfurii, peptene, săpun, perie de dinţi, perie de haine şi de ghete, aţă, ace, briceag, hainele şi încălţămintea necesară şi o *violină*.

Spre icoanele trecutului

Un număr considerabil de intelectuali din Iaşi, fruntaşi ai vieţii politice, culturale şi ştiinţifice, au făcut în 17 l. c. un pelerinaj la mormântut dela Putna al voevodului Ştefan cel Mare.

Cu acest prilej s'a cinstit cu toată solemnitatea memoria marelui binefăcător al Moldovei.

In curând vor pleca spre Putna şi reprezentanţii renviatei eparhii a Vadului şi Clujului, însoţiţi de numeroşi ardeleni.

In criza sufletească actuală avem neapărată trebuinţă de asemenea manifestaţii. Amintirea celui înmormântat la mănăstirea dela Putna, a voevodului glorios şi bogat în virtuţi, este în orce vreme un mijloc puternic pentru refacerea sufletească a oamenilor înrâuriţi de patimele zilelor.

De acea, cu smerenie să ne îndreptăm, din toate părţile ţării, spre icoanele sfinte ale trecutului, ca să dobândim nădejdi mai bune pentru zilele ce ne aşteaptă.

O carte bună

Se scrie foarte mult dela un timp încoace. Bine a spus cine a spus: «Nu poţi citi într'un an ceea ce se scrie într'o zi». Şi lucru ciudat lumea cumpără mereu, măcar că cele mai multe cărţi după răsboi sânt slab plămădite. Dar iată o carte pe care o socotesc bună.

E scrisă de mult, dar o cunosc puţini! Se numeşte: «Secretul Succesului» şi e o traducere din limba spaniolă. Cartea e scrisă mai mult pentru tinerii dela 15—20 ani — adică pentru vârsta care ne hotăreşte cărările vieţii; dar în ea se găsesc sfaturi din care trage folos şi omul cel mai în vârstă. E împărţită în patru părţi, şi fiecare parte în părticele mai mici, aşa că nu cere prea multă oboseală. Iată de pildă câteva titluri: Succesul şi fericirea, Planul de luptă, Timpul e aur, Lectura, Viermele neadormit, Nobleţa adevărată, Munca, Statornicia... Se sfârşeşte cu «Sfaturile unui părinte către fiul său». — Aşa cum este scrisă, această carte poate sta alături cu cele mai bune din câte s'au scris până azi. Cine doreşte să citească cu folos, iar nu să frunzărească, s'o ceară dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu: «Secretul Succesului de R. Ruiz Amado» traducere de Dr. Vasile Stan.

(*«D. P.»*) *Şt. V. Perodian*

Ştirile zilei

Ştire personală. I. P. S. Sa arhiepiscopul şi mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat în 24 Iulie n. la mănăstirea Cozia, în apropierea băilor Călimăneşti, unde va sta 2—3 săptămâni.

Ce fac alţii. Zece miliarde şi jumătate lire s'au cheltuit în Italia pentru refacerea provinciilor devastate în vremea răsboiului. Nici un stat n'a lucrat atât de repede la repararea daunelor sale, ca Italia. Statul a reconstruit în două provincii, în Udine şi Treviso, douămii de edificii publice şi 33 mii case; a reconstruit toate căile ferate, drumurile podurile ş. a. Lucrările se urmează cu mare stăruinţă. Peste câţiva ani, provinciile italiene nu vor mai avea nici o urmă de pustiirile răsboiului. Ceea ce se poate în Italia, de ce nu s'ar putea şi în alte locuri?!

In Dumbrava Sibiului au venit şi în vara aceasta numeroşi *cercetaşi* din capitală şi din provincie. Cercetaşii, bine echipaţi vor petrece în părţile ardelene câteva săptămâni.

Adunare în Zam. Primim: Prin aceasta încunoştinţăm, că Asociaţiunea pt. lit. rom. şi cult. pop. rom., despărţământul Ilia, va ţinea adunarea generală în *Zam*, la 2 August 1922 (sft. Ilie) ora 1. p. m. în localul şcoalei de stat. Ordinea de zi: Deschiderea şedinţei; Reconstruirea comitetului cercual; Raportul cassierului şi ev. propuneri. — Domnii sânt rugaţi, ca până la data adunării să înfiinţeze agentura Asociaţiunii în comună şi a îngriji, ca din fiecare comună cu agentura să participe cel puţin doi reprezentanţi. Cu această ocaziune se vor ţinea două conferinţe. Preşedintele Despărţ. Ilia: Prot. *Const. Moldovan.*

Insemnătatea cărţii bune. Astăzi nu ne mai putem închipui nici şcoală, nici biserica şi nici un cătun, cât de părăsit măcar, fără de biblioteca. Biblioteca este chemată să aducă binefacerile culturii şi ale înţelepciunii omeneşti în cele mai îndepărtate unghere şi în cele mai dosite colţuri. Conştientă de acest mare adevăr, Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român, cu reşedinţa în Sibiu, a întemeiat până acum peste 2000 biblioteci populare în aproape tot atâtea comune şi e gata să întemeieze şi altele în toate comunele din raza ei de acţiune, precum ar dori să sporească neîncetat aceste biblioteci ale sale cu cărţi din ce în ce mai bune şi mai alese. Nu e tot atâta, ce carte se trimite şi cum se trimite în satele şi oraşele noastre. Dacă despre oameni se zice: «Spune mi cu cine te însoţeşti şi-ţi voi spune cine eşti», tot asemenea trebue să se zică: «Spune-mi, ce ceteşti şi-ţi voi spune cine eşti.» Cartea e factor de cultură în viaţa oamenilor sirguratici şi în a popoarelor. De aceea e de însemnătate atât de mare să ajungă cărţi bune în mâna popoarelor. Vrând să tipărească şi răspândească asemenea carţi, Asociaţiunea a organizat o mare loterie, între altele, şi cu scopul de a pune în mâna poporului cărţi bune şi ieftine chiar gratuit. Tot omul de bine e dator să sprijinească această mare întreprindere a Asociaţiunii, cumpărând cât mai multe bilete dela loteria ei.

Numiri în locuri vacante. Ministerul de interne a comunicat subprefecturilor de judeţe următoarele: In caz când împlinirea unei vacanţe se impune din cauza nevoilor serviciului, locul va fi ocupat prin înaintarea funcţionarilor merituoşi aflaţi în serviciu, neadmiţându-se în nici un caz numiri directe de persoane din afară de serviciu.

Admiterea în liceele militare. Dela consiliul oraşului Sibiu ni se trimit următoarele: Toţi tinerii cari doresc admiterea lor într'un liceu militar, pot lua cunoştinţă de *ordonanţa ministerială* corespunzatoare (Nr 473) la secţia militară a subsemnatului consiliu orăşănesc, cu observarea ca petiţiile care nu sânt întocmite exact, se resping. Consiliul orăşănesc al Sibiului.

Revista dela Oradea Mare, *Cele trei Crişuri*, a apărut, în numărul 10—11, cu variat şi interesant cuprins.

Clubul român din Ilia. Primim: In temeiul § 30 din statute, convoc adunarea gen. ordinară a Clubului român din Ilia pentru ziua de 3 August n. 1922 ora 11 a. m. în localul casei culturale (şcoala confesională). Ordinea de zi: Deschiderea şedinţei; Raportul cassierului precum şi cenzurarea socotelilor pe a. 1921; Stabilirea bugetului; Propuneri, asupra cărora se poate delibera numai atunci, dacă se vor înainta în scris cu 3 zile înainte de adunare. Preşedintele club. român: Prot. *Const. Moldovan.*

Mai puţin superficial nu s'ar putea? Un mare ziar din Bucureşti raportează despre împroprietărirea dela Hamba, lângă Sibiu: «După terminarea serviciului religios... *Protopopul sas* din comuna Hambu (ar fi să fie Hamba) a vorbit de asemenea, spunând că ar fi din partea sa un act de nesinceritate, dacă n'ar mărturisi toată părerea de rău că biserica *catolică săsească* (!) a fost despărţită de un bun al său»... Protopop sas, în biserică săsească unită cu Roma, nu există încă.

Răsbunare? S'a găsit în coloanele Foii *Poporului* (!) din Sibiu, în nr. din 23 l. c., un nemulţumit care atribue pur şi simplu *răsbunării* Consistorului arhidiecezan şi profesorilor seminariali faptul că o parte din elevii lor au fost îndrumaţi la examen de corigenţă... Ieşiri de categoria aceasta, din partea celor interesaţi în cauză, nu sânt surprinzătoare, — dar publicarea lor, şi încă în foaie menită pentru ţărănime, este ceva mai mult decât surprinzător, şi nu ridică nici decum nivelul de redactare a foii. Profesorii, şi orce consistorii, vor fi ştiind de sigur mai bine, decât dl tipograf-redactor dela Foaia Poporului, ce fel de măsuri sânt a se aplica faţă de şcolarii de sub îngrijirea lor. Tot omul cu ale sale.

Caz ciudat. Medicii din Newyork au constatat pe corpul unei fete de 20 ani, Maria Reilly, o manifestaţie sângeroasă în formă de cruce. De câteori se iveşte semnul, este întovărăşit de dureri. Lumea o cercetează şi crede că este ceva supranatural.

Prima casă uriaşă europeană se clădeşte la Frankfurt pe Main. Inaltă de 60 metri va avea 15 etaje şi două ascensoare. In Newyork se găsesc clădiri de 265 metri cu 51 etaje.

Fapte nedemne. Primim următoarele: In urma răsboiului au rămas multe biserici în sărăcie, stricate, lipsite de ornate şi cărţi rituale, ear poporul adeseori se uită nepăsător şi dă din umăr. Sânt însă şi biserici, care în decursul răsboiului au făcut averi, au cumpărat pământuri. Una dintre acestea e biserica gr.-cat. din comuna Ţichindeal, jud. Sibiu, care în anul 1913 cu o îndrăzneală neobişnuită — ca să nu-i zicem altfel — a preotului Toma Opreanu, întreprinde o colectă de ofrande la noi şi în vechiul regat în numele bisericii noastre dreptcredincioase ort. rom., pentru «zidirea bisericii dreptcredincioase române». Când colecta era în curs, am aflat şi noi, că greco cat. strâng bani în numele nostru, atunci preotul Ioan Tatu face intervenţie la mitropolitul primat din Bucureşti, care interzice colecta în vechiul regat; dar ea se continuă în Ardeal. Se intervine la parchet, dar papistaşii din Sibiu domolesc totul; vine anul 1914 şi izbucnirea războiului, toate se uită, ear ei rămân cu banii, noi nedreptăţiţi. Din banii adunaţi dela credincioşii noştri cumpără pământuri care le aduc venit anual de câteva mii; au mai subscris împrumut de răsboi austro-ungar, dar totuşi le-a mai rămas o sumă frumoasă. Spre mirarea noastră acum întreprind o nouă colectă în numele bisericii lor, (în numele bisericii noastre colectaseră odată), deşi biserica gr.-cat. de aici e zidire nouă care nu are trebuinţă de reparaţie ori altceva.

Credinciosul.

Nr. 305/922 (135) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a treia **Boholt**, în protopresbiteratul Devei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu prot. în terminul deschis şi pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare a se prezenta în comună spre a face cunoştinţa poporului.

Deva, la 30 Iunie 1922.

Oficiul prot. ort. rom. în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. I. Dobre
protopop

Nr. 288/922 (136) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Hondol**, în protopopiatul Devei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima lui apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a şi înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc în terminul deschis şi pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare a se prezenta în comună spre a face cunoştinţa poporului.

Deva, la 30 Iunie 1922.

Oficiul prot. ort. rom. în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. I. Dobre
protopop

Nr. 137/1922 1—2

Publicaţiune

Casele Nr. 7, 9 şi 11 din Str. Altenberg, Sibiu, cu a grădină de 7 jugăre care deasemenea fiind parţelată în curţi de diferită mărime şi după plăcere, mărginite cu linia C. F. R., sânt de vânzare.

Informaţiuni în str. Altenberg Nr. 9.

De vânzare

Teritor pentru casă

în centru, 3 minute dela „Bretter"

Informaţiuni: Strada Berg 5, I et., 4—7 d. m.

(134) 2—2

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX | Sibiu, 15/28 Iulie 1922 | Nr. 55

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an **100 Lei.** — Șase luni **50 Lei.** — Trei luni **25 Lei.** — Pentru străinătate un an **180 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit **2 lei** pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă **rabatul cuvenit**
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Încercări de apropiere între biserici

In zilele de 7—11 August 1922 se va ține în Copenhaga o conferință internațională a «Alianței universale pentru promovarea păcii și a frățietății lumii prin biserică».

Conferința se va ocupa cu importante probleme, ca b. o. minoritățile religionare, desarmarea, datoria bisericilor creștine de a contribui la refacerea țărilor.

Vor lua parte reprezentanții tuturor națiunilor. «Alianța este pusă sub presidența arhiepiscopului Canterbury din Anglia. Din partea României va lua parte I. P. S. Sa Miron, mitropolitul-primat, biserica sașilor din Ardeal va fi reprezentată de pastorul Honigberger din București și curatorul bisericesc Walbaum din Sibiu.

Nu va strica să remarcăm din prilejul acesta unele articole apărute în reviste străine, cari ne arată străduințele oamenilor de bine dintr'alte țări de a apropia popoarele și de a pleda pentru colaborare.

Incepem cu romano-catolicii.

Sforțările din partea catolică de a organiza o uniune mondială sânt subsumate într'un studiu de Hermann Gruber în revista «Stimmen der Zeit» (Oct. 1921) — după datele oficiale.

In Olanda s'a înființat încă de prin 1909 o «uniune internațională catolică esperantistă», cu scopul de a ușura colaborarea tuturor catolicilor, chiar și a celor din China, India și Iaponia. In 1917 a înființat Dr. Metzger, în consonanță cu politica de pace și de apropiere a popoarelor, urmată de papa Benedict al XV-lea, «Uniunea mondială a crucii albe». Din uniunile acestea două s'a născut la congresul mondial esperantist din Haga, 10—16 August 1920, «Internaționala catolică esperantistă»: Internatio Katolica (= Ika). In 6—10 August 1921 s'au ținut conferențe catolice internaționale pentru colaborarea tuturor catolicilor cu scopul: «propagarea creștinismului practic» în toate manifestările publice și private ale omului.

In Bruxela s'a înființat în 1918 din partea călugărului Philippe o «ligă apostolică pentru întoarcerea națiunilor și popoarelor și a întregii ordine sociale la Dumnezeu și la Hristos al ei prin sfânta biserică». («Ligue Apostolique pour le retour des Nations et des Peuples et de l'ordre sociale tout entier à Dieu et à son Christ par la Sainte Eglise»). Uniunea aceasta vrea o colaborare pe baze pozitive creștine-catolice a tuturor popoarelor. In 1921 (Noemvrie) urma să se țină o conferență a ligii, în Paris, sub prezidența cardinalului-episcop din Paris, Dubois.

La sfârșitul lui Noemvrie 1920 a întreprins primii pași laicul catolic olandez Dr. Steger, cu învoirea Papei și a înalților dignitari bisericești catolici din toate țările, pentru fondarea «Federalei catolice universale» («Fédération catholique universelle)», la cari să participe toate instituțiile și organizațiile catolice din lumea întreagă, excluse fiind numai cele politice. Desbaterile au adus desiluzii grele pentru inițiatorii mișcării — în Paris 1/3 Februarie 1921, la conferența preliminară. Catolicii francezi s'au opus, deocamdată, colaborării cu germanii.

In Freiburg (Elveția) s'a ținut un congres internațional studențesc catolic în zilele de 19—21 Iulie 1921. —

Cum se manifestă protestantismul? Citâm după revista «Tûrmer», dintr'un articol informativ: (Febr. 1922):

«De prezent atrage privirile asupra sa învățatul (episcop) primat al bisericii suediane, arhiepiscopul Nathan Söderblom din Upsala, ca una din personalitățile cele mai remarcabile ale protestantismului mai nou. O figură într'adevăr ecumenică își dă nefntrerupt osteneală să se înfăptuiască o legătură mai strânsă între bisericile evanghelice ale diferitelor țări. In mijlocul haosului aproape de nepătruns, de antagonisme naționale și economice, trebue să fie, după Söderblom, bisericile adăpostul conștiinței creștine, care să întrupeze într'un mod norocos ceeace este mare și comun și să pregătească din partea lor înțelegerea între popoare. «Uniunea mondială pentru colaborarea prietinoasă a bisericilor» este opera sa, în esență».

Să trecem la biserica anglicană. Un articol care ne aduce servicii reale, informându-ne despre starea de spirit de acolo, este articolul publicat în revista franceză «Revue de France» (15 Iunie 1921) de dl Augustin Léger și tratând despre activitatea unei personalități marcante din viața

FOIȘOARA

In apărarea bisericii

— O broșură de actualitate —

Din tipografia noastră arhidiecezană, în Sibiu, a ieșit la lumină o broșură cât se poate de actuală, sub titlul:

Români ortodocși și Uniți români, sau Două organizații bisericești române în Ardeal, studiu istoric-statistic bisericesc, de *Un om al bisericii*, Sibiu, 1922.

Să arătăm, în scurte cuvinte, conținutul acestei prețioase broșuri, pentru ca cititorii să se îndemne să o citească în întregime și să-și facă încheerile ce vor crede de cuviință.

Poporul român din fostul stat ungar — spune autorul — a fost chemat la învierea națională prin vitejia dorobanțului român; — a rămas însă sfârticată în două: biserica românească transilvană. «Sciziunea sufletească este în paguba neamului nostru de pretutindeni», — aceasta este convingerea, la care va trebui să se deștepte lumea românească de dincoace de Carpați, pentru a nu tolera două locuri de închinare.

Cehoslovacii au tăria de a rupe legăturile cu «cea mai mare și mai fatală rătăcire a întregii istorii universale» (vorbele unui autor german), — cehoslovacii se desfac adecă de papalitate și se întorc la ortodoxie; în vreme ce biserica greco-catolică română, prin conducatorii săi crescuți în Roma papală prozelitistă, caută astăzi o înstrăinare ostentativă de ortodoxia românească, și — alăturea cu romano-catolicii unguri, nemți și ruteni, — cere privilegii care nu i se pot acorda decât prin înjosirea bisericii ortodoxe române și a prestigiului statului român. —

Prin faptul că se expune pe temei istoric și statistic *soartea și desvoltarea* celor două organizații bisericești române din Ardeal, de o parte se desprind câteva gânduri și proecte, care preocupă pe conducătorii bisericii ortodoxe, de altă parte se vor putea lămuri mai bine și bărbații noștri politici de stat, pentru a vedea *centrifugalismul bisericii unite.* Această biserică se razimă pe dogma despre *puterea absolută și despre infalibilitatea episcopului dela Roma,* — ceea ce este primejdie învederată pentru interesele statului nostru.

Biserica ortodoxă română are trebuință neapărată de o reparațiune morală și națională după epoca de umilire ce a suferit poporul român sub Habsburgi prin ținerea bisericii ortodoxe în robia și mizeria trecutului; — a susținea prerogativele atribuite bisericii unite (și bisericilor minoritare) de către dușmanii românismului, este o crimă contra neamului și statului român.

Paginile ce alcătuesc lucrarea de față, nu trebue considerate ca războiu între frații de același sânge, ci numai ca apărare în fața lovirilor îndelungate și felurite ale catolicismului apusean, căruia se închină — durere — și o parte a românilor ardeleni.

«De două sute de ani încoace biserica ortodoxă română din fostul stat ungar a fost pururea în defensivă față de biserica unită, mai bine întărită și pururea ocrotită de stăpânitorii lumii. Intre aceste două biserici de concurență nu se poate stabili din partea statului o reciprocitate și paritate mai înainte d'a se fi servit dreptatea cuvenită bisericii noastre străbune». —

In primul capitol, întroducere istorică, se schițează «unirea» în Ardeal, Maramureș, Bihor și Bănat, cu favorurile materiale date uniților cu reorganizarea bisericii unite a Blajului cu o mitropolie și trei episcopii, în vreme ce mitropolia ortodoxă (cu un număr de credincioși mai mare decât a Blajului) avea abea doi sufragani. Toate fovorurile materiale s'au dat uniților cu scopul de a suprima «schisma» dintre noi, a slăbi pnterea morală a bisericii ortodoxe.

Al doilea capitol se ocupă de organizația celor două biserici românești, în jumătatea I-a veacului al 19-lea, și în timpul prezent.

Interesant este descris, în partea întâi,

publică englezească: lordul Robert Cecil. Lordul acesta a fost subsecretar de stat în ministerul afacerilor străine (1915—1916) în decursul războiului, a fost ministrul «Blocului» în 1916—18; secretar de stat alăturat «Foreign-Office»-ului, — va să zică a jucat rol însemnat în viaţa publică englezească. Familia Cecil se compune din o seamă de personalităţi marcante ale anglicanismului. Un frate mai mare al lordului R. Cecil, William, este episcop în Exeter, cel mai tinăr, lordul Hugh, are legături strânse cu biserica ţării sale. Lordul R. Cecil a publicat un volum despre biserica naţională din Anglia.

Informaţiile acestea le aduce scriitorul francez, ca să explice ţinuta lordului Cecil, ţinută care câte odată pare de «eclesiast».

Rolul lui Cecil în politică poate să fie mare, susţine dl Lèger. In timpul din urmă a luat în mâinile sale conducerea «Ligii poporale», pledând din toată convingerea pentru o reconciliare a claselor sociale, pentru o pace între capital şi lucru. Accentuează cu toată energia legătura strânsă care trebue să existe între lucrători şi capitalişti, interdependenţa intereselor lor.

Lord englez arhimilionar, pricepe spiritul vremii şi se pune în fruntea mişcării, care cere stârpirea din rădăcină a urilor de clasă. Lordul n'a declamat numai fraze frumoase, ci a dat probe despre sentimentele sale. Aşa d. e., ca advocat al uneia din cele mai mari companii de gaz din Londra, s'a întrepus şi a ajuns ca societatea să împartă câştigurile între acţionari, muncitori şi funcţionari. Cu fratele său marchizul de Salisbury, a condus în 1920 congresul asociaţiei numite Co-partner ship, care-şi propune «să asigure muncitorilor o parte, nu numai la profituri, ci şi în direcţiunea industrială». Dl Léger scrie: «Singurul mijloc de a-i interesa la succes şi de a-i încuraja la producţie, singurul mijloc de a risipi bănuielile, de a nimici neînţelegerile, de a pune capăt antagonismului, urilor de clasă, care învenineză societatea noastră... Afară de soluţia aceasta nu vede lordul Robert alt remediu faţă de relele de care suferim».

Aşa crede lordul că se poate lucra cu folos împotriva ideilor subversive, ca ale bolşevismului.

După cum pledează pentru o cooperare în fabrici şi între clasele sociale, aşa este pentru o sinceră cooperare între toate naţiunile lumii». Teza lordului este următoarea: «Egoismul de clasă este marea primejdie înlăuntrul ţării. Egoismul naţional este marea primejdie în afară».

In Noemvrie 1919 şi-a formulat lordul englez ţinuta sa politică-socială astfel: «Dacă există o şansă oarecare de a aduce Europa din nou în picioare, e cu condiţia ca toate naţiunile să nu-şi urmeze numai singurul lor interes imediat şi nimica alta». Vrea o «cură internaţională, care nu poate fi alta decât restabilirea încrederii, întoarcerea la pacea veritabilă, amiciţia sinceră şi cooperarea fără de rezervă a tuturor naţiunilor».

Deoarece un nou războiu «ar însemna sfârşitul civilizaţiunii noastre» europene, a luat conducerea, cu fostul ministru Grey, fost ambasador în Washington şi la ministerul de externe, a «Ligei naţiunilor» în Anglia.

Lozinca politicei actuale nu poate fi alta, după lordul Robert Cecil, de cât «Unul şi toţi, fiecare pentru toţi şi toţi pentru fiecare».

Acestea sânt stelele conducătoare ale activităţii omului, despre care presa engleză şi americană vorbeşte câte odată ca despre un viitor ministru-preşedinte englez. Sentimentele acestea umane, altruiste, de sigur că nu vor fi străine arhiepiscopului Canterbury, care convoacă acum conferinţa internaţională.

In Geneva şi în St. Beatenberg (1920) s'au ţinut două congrese ale «Alianţei universale pentru promovarea amiciţiei între naţiuni prin mijlocirea bisericii». Spiritul în care au decurs aceste congrese, este redat în următoarele: «Bisericile creştine din toate ţările se opun principiului a două morale: una pentru individ, şi alta pentru stat, cerând cu toată puterea întronarea moralei creştine, care ne impune ca aceea conduită care e penrru individ, să fie şi pentru viaţa socială şi politică a popoarelor».

Principiul acesta este «oul lui Columb» pentru situaţia în care ne sbatem astăzi.

H. P. P.

Şcoală română în Franţa

S'au făcut, în repetate rânduri, încercări de a se creia o şcoală română la Paris, — cea mai veche încercare datează încă de pe la 1838, — dar fără rezultatul dorit.

Acum, în urma iniţiativei şi energiei dlui N. Iorga, ideea aceasta s'a înfăptuit: în oraşul Fontenay aux Roses s'a inaugurat, cum am anunţat, *şcoala română în Franţa*, fiind de faţă un distins public francez şi românesc.

Frumosul oraş, Fontenay aux Roses, se află la depărtare de 20 Klm. de Paris.

La şcoala aceasta vor putea să vie tineri licenţiaţi din facultăţile noastre, să-şi întregească studiile de literatură, artă şi filosofie, şi să se pregătească pentru activitatea lor viitoare de artişti şi savanţi. Şcoala dela Fontenay aux Roses va deveni un bogat depozit de cărţi şi documente destinate să fie consultate de studenţi şi savanţi francezi, cari vor voi să se instruiască în lucruri privitoare la români.

Publicăm câteva amănunte — după ziarul Universul — despre deschiderea şcoalei amintite :

Pe o culme de deal, bogat în verdeaţă, se ridică impunător o înaltă clădire ce stăpâneşte cu trufie frumosul oraş: Fontenay aux Roses. La intrare, pe fondul negru de marmoră, se vede încrustat cu litere de aur: «*Ecole Roumaine en France*». Inalt de patru etaje, cu măreaţă înfăţişare de palat, corpul principal, proaspăt reparat, străluceşte în plin soare şi se profilează din ori şi ce parte te uiţi, pe vaste grădini cu belşug de trandafiri. Sântem în oraşul rozelor !

In această clădire locuesc membrii şcoalei şi este instalată biblioteca. In faţa ei, la dreapta intrării, se înşiruesc cochetele pavilioane care vor adăposti surplusul de membri, direcţia şi administraţia, — mai departe traversând curtea, ochiul se desfată de artistica aranjare a unei încântătoare grădini cu popasuri de odihnă, bogat înflorită şi îndrăgită de privighetori. Dincolo de grădină se întinde livada. Totul surâde vesel a ordine, a curăţenie, a eleganţă. Se simte mâna artistică a unui bun gospodar cu suflet de poet.

In acest colţ de rai, pe o zi însorită, la umbra unui bătrân şi pletos castan, pe larga alee principală a grădinii, s'a desfăşurat serbarea inaugurării.

Lume multă, lume aleasă. Membrii ai academiei, de la College de France, savanţi dela Sorbona, literaţi, deputaţi, directori, de reviste etc., de bună seamă cei mai distinşi reprezentanţi ai înaltei culturi franceze, în tovărăşia celor mai marcanţi membri ai coloniei române din Paris.

Serviciul religios a fost oficiat de cucernicia sa preotul Radu, superiorul capelei române, ear răspunsurile au fost date de corul bisericii condus de maestrul Kirescu, dirijorul corului.

---

modul în care comunele ce dezertau dela ortodoxie erau sprijinite cu bani chiar şi din visteria statului (p. 25).

Partea a doua, din acest capitol, este consacrată raporturilor dintre ortodocşi şi uniţi, protopopiatele la unii şi la alţii, cu tablouri statistice foarte grăitoare despre protopopiate, organizaţia parohială, alte statistice, despre parohii ş. a.

Acest capitol se termină cu următoarea concluziune:

«Mulţi din cei buni, de credinţă până la naivitate chiar, susţineau, imediat după înfăptuirea statului român de astăzi, că unirii politice a teritoriilor româneşti îi va urma unificarea religioasă, ca o revenire a bisericii unite în braţele mamei sale, de care s'a desbinat pentru motive pământeşti: de a scăpa din ghiarele străinilor şi de a ajunge la o situaţie mai deamnă. Dar ceice rezonau în sensul unei atari reveniri, au pierdut cu desăvârşire din vedere realitatea unei specifice mentalităţi, care s'a înstăpânit mai ales asupra cercurilor conducătoare ierarhice, până şi asupra mirenilor de frunte, din sânul bisericii unite, de a vedea mântuire sufletească şi progres cultural numai în legăturile de credinţă cu papa dela Roma.

Deja la marea Adunare naţională dela Alba-Iulia se alintau unii în nădejdea revenirii uniţilor români la matca sufletească a neamului românesc. Dar tot atunci, alţii, ne şopteau, că acum e vremea să ne unim şi bisericeşte, noi toţi ardelenii, cu — Roma papală. Iar o invitare, cât se poate de oficioasă în acest înţeles, dar şi cât se poate de naivi, ni-o adresase episcopul unit al Lugojului, la deschiderea sinodului diecezan al său, ţinut acolo în Mai 1919.

Ei, bine, noi nu ne facem iluzia, că uniţii români stăpâniţi cu totul de ultramontanism din generaţia de azi vor reveni. Nici nu ne batem capul cu iscodirea formulelor şi mijloacelor cari să ducă spre acest scop, oricât de mult l-am dori în taina sufletelor noastre. Educaţia teologică-bisericească, de un exclusivism sectar şi pătimaş, a multora din ceice conduc astăzi destinele bisericii unite — educaţie făcută la Roma şi pe airea, printre *străini* — a săpat şi până aci între românii ardeleni o prăpastie sufletească atât de adâncă, încât azi nu este absolut nimic cu ce s'ar putea umplea acea prăpastie, spre a putea forma din nou: un neam şi o lege, în aceeaşi patrie avizată la concursul nostru, al tuturora, de a o consolida şi sub raportul sufletesc, care este piatra cea din capul unghiului pentru desvoltarea paşnică şi fericită a vieţii noastre politice.

Revenirea asupra acestui dureros proces religios de 200 de ani, care este desbinarea lor de către noi, uniţii români o înţeleg aşa, că, în loc de a se întoarce dânşii la vechia biserică a românilor, ne poftesc pe noi să ne unim cu dânşii şi cu papa lor.

De aceea, de când a câştigat chestiunea revenirii religioase oareşicare actualitate, avem prilejul de a vedea tot mereu şi tot mai clar în sufletele uniţilor români, cari, având-şi rosturile lor covârşitoare şi în organizaţia noastră politică regională, au ştiut să pună hotărârile dela Alba-Iulia pe un fond interconfesional foarte marcat, din care ziarul «Unirea» dela Blaj să poată scoate concluzia de interconfesionalizare a statului român în noua sa formaţiune unitară. Şi pe de altă parte, în vreme ce fruntaşii clerici ai uniţilor români o spun limpede, că chestiunea de revenire religioasă poate fi discutată numai cu temeiuri teologice — cum zicem şi noi, în parte — dela cari dânşii nu pot să se abată, — tot atunci factorii de conducere ai aceleiaşi biserici, în înţelegere cu celelalte elemente refractare politice şi religioase (în locul prim cu romano-catolicii maghiari şi de alte limbi duşmane neamului şi statului românesc), gătesc proiectul de concordat, care ţinteşte să ne deie pe mâna papei dela Roma. Iar acţiunea diplomatică, de aservire a unei ţări ortodoxe cu o majoritate ortodoxă absolut covârşitoare faţă de «catolicii» români, maghiari şi germani ai papei, a pus-o la cale — aşa spunea un ziar ardelean — tocmai şeful «unit» de altmintrea, a celui dintâi guvern naţional al tuturor românilor!

Totuş e tare nădejdea noastră, că desbinarea bisericească numită «unire» cu Roma, va fi rezolvită favorabil. Consideraţiile de mai sus se referă la ucenicii papismului crescuţi prin institutul de *propaganda fide* şi prin alte pepiniere ultramontane, făcându-şi apoi ucenici printre unii intelectuali români «uniţi». Cu aceştia nu avem nădejdi să rezolvim problema desbinării bisericeşti produsă prin unaţie. Nădejdea noastră e în altă parte: la massele mari ale poporului, care până la 1700 a fost crescut unul şi acelaş la sânul de mamă al bisericii

După sfinţirea localului ia cuvântul rectorul academiei din Paris, savantul profesor *Appell* — ca delegat al ministrului de instrucţie zicând:

Imi veţi permite mai întâi — chiar de s'ar nemulţumì dl Iorga — să vorbesc de d-sa... Scumpe d le Iorga, sânteţi tânăr de tot, sânteţi născut la 5 Iunie 1871, în Moldova, la Botoşani. Aţi studiat în România, apoi la Paris, unde aţi fost elev la Hautes-Etudes. Aţi făcut o teză foarte importantă asupra lui Filip de Mezieres şi cruciata din secolul al XIV-a, publicată în biblioteca Hautes-Etudes la 1896. Actualmente sânteţi profesor de istorie universală la universitatea din Bucureşti, membru al Academiei române, deputat, aţi fost preşedinte al Camerei deputaţilor, sânteţi confratele nostru la «Institut de France» şi colegul nostru dela Sorbona.

Activitatea dv. este de o varietate aproape infinită; sânteţi istoric şi în acelaş timp poet, autor dramatic, critic literar, polemist, orator popular, om politic.

Numai pe tărâmul istoric aţi publicat în zeci de volume documente, documente româneşti, publice sau private, documente din arhivele Transilvaniei, Germaniei, Veneţiei, Franţei. Incercările dv. de sinteză parţială se intind la ţările şi subiectele cele mai diferite: România, Albania, imperiul otoman şi mai recent Franţa. Dar nu aţi studiat numai istoria în sensul cel mai larg al cuvântului cuprizând religia, comerţul, armată, ci aţi studiat de asemenea, a parte, literaturile romane, artele Europei sud orientale, şi chiar aspectul geografic al ţărilor. Astfel, chiar de curând aţi publicat o frumoasă carte care este un tablou al Franţei. In acelaş timp aţi creiat în România o revistă istorică şi un institut pentru studiul Europei sud-orientale, care publică regulat de ani de zile, un important buletin.

V'aţi interesat în deosebi de relaţiile dintre ţări, mai ales de raporturile dintre România cu diverse ţări din Europa, atât cu cele mai îndepărtate ca Anglia sau Franţa cât şi cu acele imediat vecine.

Se constată însă, că acestă diversitate de studii, care ne uimeşte, nu este de cât aparentă, opera dv. istorică pare diversă pentru că este completă şi pentru că ea îmbrăţişează toate aspectele întregii istorii ale Europei. Ea este o preparare a istoriei universale europene pentru care aţi scris, de altmintrelea deja atâtea lucrări.

In rezumat se poate zice că nu sânteţi un sud-orientalist, ci un european şi că aţi urmat în totdeauna calea trasă de dv. însuşi când cu Filip de Meziéres, aţi studiat tocmai această activitate europeană şi mediteraniană din sec. al XIV-lea care îmbrăţişa Europa de la canalul Mânecei la Levant. Dar, în preocupările dv. de istorie europeană, dând fiecăruia ceea ce i se cuvine şi tocmai pentru că recunoaşteţi fiecăruia meritul şi valoarea sa, v'aţi găsit condus a pune în lumină rolul civilizator al acestor două grupe latine pe care secolele le-au instalat la cele două capete ale Europei, România şi Franţa, sentinele neobosite, în toate epocile vechei civilizaţii mediteraniene, a spiritului de justiţie, contra tuturor barbariilor morale sau sociale.

In timpul războiului, în momentul când două treimi din România erau cotropite de trupele nemţeşti, austriace, turce şi bulgare vocea vibrantă a patriotismului dv. a fost aceea care a susţinut moralul armatei şi al populaţiei. Ziarul dv. «Neamul Românesc» în care scriaţi cel puţin un articol pe zi, era citit cu lăcomie în tranşee. Increderea dv. neclintită în victoria finală a dreptei cauze a Aliaţilor şi a României, încredere care se desprindea din toate liniile scrise de dv. a fost aceea care a ridicat moralul atât de încercat de boale şi trădare a ruşilor. Dv. vi se dato este creiarea şcoalei române din Paris, instalată la Fontenay aux Roses, după un plan analog aceluia al şcoalei franceze din Roma.

Acum când pacea este stabilită, lumea cere să lucreze dacă pangermaniştii voiesc să ne permită.

Să salutăm casa românească, ce primeşte, nu studenţi, ci profesori venind să facă lucrări în Franţa şi trebuind să se întoarcă pentru a-şi lua gradele cele mai înalte în România. Noi, de asemenea vom trimite în România oameni capabili să studieze civilizaţia, istoria, artele ţării amice, capabili de asemenea să studieze la dv. o natură atât de fecundă şi de bogată. Dacă permiteţi, universitatea din Paris ia sub patronajul ei moral, casa românească, ea se va interesa direct de prosperitatea ei şi va uşura munca oaspeţilor ei.

Tot d-lui Iorga datorăm şi această nouă intimitate a României şi a Franţei. Să l felicităm şi să-i mulţumim. —

*

După vorbirea dlui Antonescu, ministrul României la Paris, şi a dlui N. Iorga, şi după un festival artistic, învitaţii au vizitat şcoala şi biblioteca, unde li s'au dat lămuriri şi explicaţii.

Exantematicii

După reintoarcerea din misiunea apostolică în Franţa, dl N. Iorga a luat asupră şi-a doua misiune, nu mai puţin grea şi importantă în împrejurările noastre.

Dacă în capitala lumii civilizate a ţinut conferenţe din istoria poporului nostru arătând obârşia strălucită, perseverenţa luptelor seculare şi vitejia neîntrecută a neamului în lupta mondială — conferenţele acestea au fost necesare.

Duşmanii noştri sânt mulţi, unii cari mai ales în timpul din urmă, după ce prin forţa brutală nu mai pot stăpâni asupra popoarelor prigonite de ei fără milă, îşi continuă opera de a răspândi în lume fel şi fel de neadevăruri şi scornituri, ca să înşele opinia publică împotriva noastră.

Faţă de aceştia dl N. Iorga şi-a împlinit datoria.

Aci, acasă, îl aşteaptă problema: *Renaşterea morală!*

Revederea ilustrului bărbat după războiul mondial, în oraşul nostru, îmi evocă următorul episod din pribegie:

Era în primăvara anului 1917. Timpul cel mai critic. Jumătate ţara era ocupată de duşmanul hrăpăreţ care se răsfăţa în bogăţiile fără seamă găsite în Canaanul românesc. Acest duşman după ce a cărat toate bogăţiile ţării noastre iubite, făcea pregătiri uriaşe, să pună mâna şi pe restul pământului nostru, şi să se înstăpânească pe ţara întreagă, să şteargă de pe faţa pământului numele unui neam care s'a împotrivit aproape 2000 de ani tuturor năvălirilor barbare ce au inundat bătrâna Europă.

Erau pregătirile gigantice în preajma luptelor titanice dela Mărăşeşti.

La dezastrul acesta se adăuga, pe deasupra, croncănitul sinistru al unor coabe, cari, neîmpedecate de nimenea, profeţiau ruina sigură şi potopul.

Aceştia puneau numai ulei pe foc, puneau vârf la toate.

Coabele acestea umpleau văzduhul de groază, risipeau orice schintee de nădejde, şi otrăveau toată suflarea.

Se loveau însă de o stâncă, peste care nu puteau trece: «Neamul Românesc» al dlui N. Iorga.

De aici, toate săgeţile celor fără răspunderi, ale răuvoitarilor, în cluburi, pe strade şi'n ziare, erau îndreptate împotriva dlui N. Iorga, care în «Neamul Românesc» spulbera zi de zi intrigile şi machinaţiunile răutăcioase, şi'n locul lor turna balsamul alinător în toată suflarea românească.

Pe timpul acela se făcea mare sgomot cu noua plagă, ce tăbărâse asupra publicului, plaga unor insecte blajine, despre cari s'a constatat de altfel că propagă tifosul exantematic.

Din prilejul acesta, dl N. Iorga a scris în N. Rom. un marcant articol, având, ca titlu, numele românesc al acestor insecte, în care apăra caracterul lor blajin şi pe cari românul nu le-a considerat atât de primejdioase trăind cu ele după vremuri. Sânt însă, într'adevăr în societatea noastră, *exantematici*, striga dl N. Iorga, cari otrăvesc şi omoară societatea, aceştia sânt bârfitorii, duhurile rele cari nu încetează a pune beţe 'n roate celor buni, şi răspândesc neîncredere şi groază în societate, cari ţântesc la nimcirea neamului nostru.

Aceşti exantematici trebue să-i distrugem cu toate armele, de cari dispune ştiinţa.

*

Exantematicii de odinioară au dispărut. Societatea a scăpat de ei.

Astăzi fiinţează alt soi de exantematici cu mult mai periculoşi pentru existenţa neamului, sânt nemernicii de toate categoriile, cari contaminează societatea şi cari răspândesc ura şi vrajba între fraţii de acelaş sânge. Pe aceştia îi vom stigmatiza: *exantematici ai moralei publice.*

Cel care va avea puterea să-i sătrpească şi să facă să triumfeze renaşterea moralei, va fi Prometeul neamului.

Dorim dlui N. Iorga isbândă desăvârşită în lupta întreprinsă pentru renaşterea morală a societăţii noastre. *Moşul.*

Secta adventiştilor

(Urmare din Nr. 53)

Alt document reprodus din Berliner Lokalanzeiger din 4 August 1918 care conţine o declaraţie semnată de L. R. Conrad, H. F. Schubert şi G. W. Schubert spune următoarele: «In această declaraţie conducătorii numiţi mai sus se apără atăgând atenţia lumii asupra credincioşiei lor către patrie prin participarea la războiu. Ei declară pe faţă că pe membrii, cari nu şi-au împlinit datoria lor faţă de războiu i-au exclus ca unii cari sânt primejdioşi păcii interne şi externe».

Acestea două documente argumentează pe deplin ceeace neagă adventiştii, şi anume:

Că adventiştii de ziua a şaptea, ori în care formă ar apărea ei, sânt primejdioşi statului. Aceasta o confirmă adventiştii singuri, acuzând pe fraţii lor de mai înainte cu cari formau o singură comunitate înainte de războiu că sânt elemente nechibzuite, că propagă idei nebuneşti, şi că sânt primejdioşi păcii interne şi externe. Noi îi credem pe cuvânt şi pentru motivul, că intervenţia statului, ştiindu-i pe aceşti adventişti că sânt cetăţeni buni şi loiali n'ar fi avut nici un rost, precum n'ar fi avut nici un rost şi declaraţia conducătorilor uniunilor germane, amintită mai sus, dacă principiile lor de credinţă şi conduită n'ar fi îndreptate împotriva statului.

Că adventiştilor de războiu li s'ar face o deosebită plăcere, când s'ar inaugura împotriva fraţilor lor de mai înainte o persecuţie, aşa cum ar merita-o ei, adecă adventiştii rămaşi pe bază dela 1844. Curios, pecând la noi adventiştii ţipă că biserica noastră îi prigoneşte, şi că statul nu-i ia în scut, deşi libertatea cultului le e garantată prin constituţie, în Germania aceiaşi adventişti cer insistent statului, să însceneze cea mai vehementă persecuţie împotriva fraţilor lor de mai înainte, cari au avut curajul cel puţin să rămână consecvenţi, profesând aceleaşi principii, cari nu se împacă cu autorităţile profane şi cu concepţia despre stat şi aşezămintele naţionale, pe timpul războiului ca şi înainte de războiu, când adventiştii de ziua a şaptea erau una şi constitueau o singură comunitate cu aceleaşi principii destructive. Bine înţeles, cu acelaş drept cerem şi noi statului nostru, ca să-şi facă pe deplin datoria, până nu e prea târziu.

Să-i auzim şi pe adventiştii rămaşi în baza dela 1844, ce zic ei despre adventiştii de războiu. «In anul 1915 la 21 Septemvrie se află în ziarul german, «Kölnische Zeitung» ediţia de seară următoarea notiţă: Intre adepţii adventismului se ivi după izbucnirea războiului o despărţire

---

ortodoxe române şi în tradiţiile ei. Dacă teroarea Habsburgilor şi a organelor statului duşmănos bisericii ortodoxe, dacă intrigile iezuitismului şi mijloacele imorale ce le-au pus în lucrare au putut să seducă o parte din acest popor blând şi legat cu inima de ortodoxie, aceasta e o schimbare numai la suprafaţă. Poporul ştie de «*legea*» *lui românească* şi catolicismul, străin de sufletul său, nu se găseşte nici astăzi, după două sute de ani, în sufletul poporului românesc aparţinător bisericii «unite». Poporul trebue trezit ca să înţeleagă, că «unirea» este o înşelăciune a duşmanilor neamului rom., o înşelăciune care, păstrând toate formele cultului ortodox, a sedus poporul neştiutor la unaţie cu papistaşismul. Când poporul se va trezì şi va înţelege ce mâni sacrilege s'au atins de buna lui credinţă, atunci avem toată nădejdea, că va găsi uşor calea la sânul bisericii sale ortodoxe. Să ne rugăm lui Dumnezeu şi să lucrăm şi noi pentru a-i arăta lumina!» — (Urmează)

Cursuri de vară. In prima jumătate a lunii August se ţin în Sibiu cursuri de ştiinţe şi arte religioase. Cursurile acestea sânt întocmite, ca şi în anul trecut, de saşii sibieni, cari au invitat să ţină prelegeri mai mulţi profesori universitari din Germania. Se organisează cu acest prilej reprezentaţii artistice şi diferite expoziţii.

Majoritatea voia să considere învățătura adventistă existentă ca neobligatoare pentru durata războiului, ceealaltă parte însă pretindea din contră ținerea cu sfințenie a Sâmbetei chiar și în aceste timpuri grele. Impotrivirile duseră la excluderea din comunitate a apărătorilor credinței vechi».

«Mulți dintre adventiști, desfăcând legătura cu Evanghelia cea veșnică trecură de partea lumii, alegând partea cea mai ușoară, profană, sau mai bine zis, căutând interese personale. Aceștia, unindu se cu statul, de teama greutăților și a prigonirilor, au ascultat mai mult de oameni decât de Dumnezeu. Nu e nevoie a mai intra în amănunt cu privire la greșala acestora de a lua parte la războiu și vărsare de sânge, căci cea mai mare parte dintre frați recunosc astăzi, că printr'o luptă cu arme omenești contra fraților din alte țări nu putem contribui la biruința unei cauze drepte»...

Din cele expuse până aici se desprinde adevărul, că adepții acestei secte sânt împotriva purtării armelor în serviciul militar, și în general sânt împotriva războiului. — Participând la războiul mondial, ei au făcut-o numai pentrucă au hotărât conducătorii lor, de frică, și nu din convingere ca să desrădice pe timpul războiului învățătura lor, care nu admite participarea la războiu, lucru, pe care l regretă ei acum, și se silesc ca să se facă o împăcare, întorcându-se iarăș la credința lor cea veche dela 1844. Și această atitudine e și deplin justificată. Căci sau stabilesc ei credința și viața lor în conformitate cu Biblia și cărțile sorei White și în acest caz nu pot aproba, fără ca să nu se demascheze calcarea Sabatului și a poruncei a 6 și în consecință războiul, sau că aprobă calcarea Sabatului și a poruncei a 6-a și în consecință și războiul, în care caz părăsind ei temelia Bibliei, se prezintă ca ceeace sânt în realitate, adecă ca amăgitori fanatici, cari caută să producă tulburări. (Urmează)

Știrile zilei

Știre personală. M. S. Regele a sosit Luni la băile dela Sovata.

Donație. Dl Dr. Ilarie Holom, advocat în Ibașfalău, ca fiu al comunei Lepindea, tractul Cetatea-de-baltă, văzând starea în care se află biserica ortodoxă română din Lepindea, în scopul de a se putea renova a donat suma de 1000 (una mie) Lei. Pentru generosul dar se aduce mulțumire și pe calea aceasta. *Emil Pop*, adm. parohial.

† **Ion Scurtu**, profesor, ziarist și scriitor, a încetat din viață în București și a fost înmormântat Luni, în 24 Iulie, la cimitirul Șerban Voda-Belu. Odihnească în pace!

Convocare. Adunarea cercuală a «Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român» din despărțământul *Sălciua* se convoacă pe Dumineca din 13 August (31 Iulie v.) a. c. în comuna Sălciua de jos, ora 11 a. m. imediat după serviciul divin din bisericile din loc, cu programul: 1. Deschiderea ședinței. 2. Curenții. 3. Alegerea comisiunilor pentru censurarea rapoartelor: comitetului și cassarului și inscrierea de membri noi, pe lângă incassarea taxelor dela membri vechi și noi. 4. Raportul comisiunilor. 5. Votarea budgetului cercual pe a. 1922—23. 6. Alegerea comitetului pe noul period. 7. Eventuale propuneri de sine stătătoare anunțate mai dinainte directorului. 8. Inchiderea. In pauză se țin pentru popor prelegerile: *a*) Stupăritul rațional, de Petru Săbău; *b*) Pomăritul și foloasele ce le aduce. de Vasile Gan; *c*) Ce ziare să cetească poporul, de Vasile Șpan; *d*) Drepturile și datorințele poporului, de Victor Bârsan: *e*) Se inaugurează biblioteca «Asociațiunii» din localitate, prin directorul despărțământului. Din ședința comitetului desp. Sălciua, ținută în Baia-de-Arieș la 18 Iulie 1922. *Vasile Gan*, director. *Nicolae Fodorean*, secretar.

Răutăți. Unul dintre cotidianele ardelenești la care dl N. Iorga a colaborat mult în anul acesta, scrie acum următoarele cuvinte — drept mulțumire: «dl Iorga continuă conferințele sale, despre morala Fanarioților și a Bizanțului, în Satu mare, Bistrița și Tg. Mureș».

Starea agricolă a Rusiei, după declarația lui Litvinov la Haga, este favorabilă și nu mai este nevoe să se trimită grâu în Rusia pentru hrana poporului.

Congres învățătoresc. Asociația învățătorilor români din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramureș se întrunește în al 4-lea congres în 6—8 August n. 1922 în Cluj, sala prefecturii. Tot atunci își ține ședințele și «Fondul G. Lazar», se inaugurează Căminul fetelor de învățători, și se ține prima adunare generală a Băncii Invățătorilor.

Progresează. Din Rusia se vestește: Sovietele au desființat gratuitatea învățământului: copiii de școală vor plăti taxă școlară dela *2 milioane* ruble în sus, — o sarcină pentru părinți dintre cele mai grele, pe lângă toată deprețierea banului rusesc.

Rog dama cu pistrui, — căreia i-am atras atenția ieri la corso asupra acestui jurnal, — să amestece în apa de spălare **Mack's Kaiser Borax**

„ALBINA" institut de credit și econ., Sibiu

Publicațiune

In sensul art. de lege XXXVI §. 29 din anul 1876:

1. Suma Scrisurilor fonciare în circulațiune la 30 Iunie 1922 . . . . . Lei 2.000,000·—
2. Suma împrumuturilor hipotecare, ce servesc drept garanție la Scris. fonciare „ 2.101,797·48
3. Valoarea realităților, ce servesc de acoperire la împrumuturile hipotecare „ 13.978,823·—
4. Suma fondului special de garanție al Scris. fonciare „ 280,000·—

care se administrează separat și este plasat în următoarele efecte:

N/K 720,000·— Scris. fonc. 4½% *Pester Ungarische Commercialbank*, Budapesta.

Sibiu, 30 Iunie 1922.

(138) 1—1 **Consiliul de administrație.**

(139) 1—3

Concurs

Societatea Anonimă Română «Petroșani», Direcțiunea minelor din Vulcan publică concurs pentru ocuparea unui post de **învățător definitiv** la școala primară română din loc.

Dotațiune: Salar fundamental ca la un învățător de stat, adaos de familie, scumpete și extraordinar, un adaos al Societății după anii de serviciu. Anii de serviciu se socotesc dela data diplomei. Mai profită de: locuință, luminat și încălzit gratis, și alimente cu preț avantajos.

Cererea împreună cu certificatele necesare se vor înainta la Direcțiunea minelor Vulcan până la 10 August a. c.

Cel ales e obligat a ocupa postul la 1 Septemvrie a. c.

(140) 1—3

Concurs

Societatea Anonimă Română «Petroșani», Direcțiunea minelor Vulcan, publică un concurs pentru ocuparea unui post de **învățător suplent** la școala primară română din loc pe timp de un an. Condițiile: Din salarul învățătorului pe care-l înlocuește 75% și afară de aceasta: locuință, luminat și încălzit gratis, alimente din depozitul Societății cu preț avantajos.

Certificatele și cererea se vor trimite la Direcțiunea minelor Vulcan până la 10 August a. c.

Nr. 5433. Școl. (133) 3—3

Concurs

La internatul de fete împreunat cu școala normală ortodoxă română «Andrei Șaguna» din Sibiu e vanant **postul de pedagogă**, pentru indeplinirea căruia se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Cererile de concurs sânt a se adresa Consistorului arhidiecesan, provăzute cu următoarele documente:

a) Carte de botez:
b) Act de naștere dela forul civil.
c) Diplomă de profesor.
d) Act de serviciu.
e) Alte eventuale documente recomandătoare.

Retribuțiunile sânt cele normate la stat.

Sibiu, din șed. senatului școlar, ținută în 30 Iunie 1922.

Consistorul arhidiecezan

Nr. 5433. Școl. 132/922 3—3

Concurs

La școala normală ortodoxă română «Andrei Șaguna» din Sibiu pentru anul școlar 1922/923, sânt vacante **mai multe catedre**, pentru a căror îndeplinire se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Catedrele sânt;

1. O catedră de limba francesă.
2. O catedră de desemn și caligrafie.
3. O catedră de muzică instrumentală.
4. O catedră de gimnastică.
5. O catedră pentru științele agricole.

Retribuțiunile impreunate cu catedra sânt cele normate la școalele de stat.

Cererile de concurs sânt a se înainta la Consistoriul arhiedecesan, provăzute cu următoarele documente:

a) Carte de botez.
b) Act de naștere dela forul civil.
c) Diplomă de profesor.
d) Document despre anu serviciului.

Sibiu, din șed. senat. școlar, ținută în 30 Iunie 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 108/1922 (111) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Căpâlna**, în protopresbiteratul Sebeșului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenți au să-și înainteze cererile instruite conform normelor din vigoare, în terminul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral, și până în 8 zile înainte de alegere, cu observarea dispozițiilor din Regulamentul pentru parohii, să se prezenteze poporului în biserică spre a cânta, respective a cuvânta și celebra.

Sebeș, 2/15 Iunie 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. român al tractului Sebeș în înțelegere cu comitetul parohial

Sergiu Medeanu
protopop

Nr. 137/1922 2—2

Publicațiune

Casele Nr. 7, 9 și 11 din Str. Altenberg, Sibiu, cu a grădină de 7 jugăre care deasemenea fiind parțelată în curți de diferită mărime și după plăcere, mărginite cu linia C. F. R., sânt de vânzare.

Informațiuni în str. Altenberg Nr. 9.

Fabrica de mărfuri de metal și turnătorie de clopote

Alexandru Leitner

Biroul: Sibiu, Strada Ocnei 4

primește să toarne clopote de tot felul și în orce mărime. — Clopote normale și clopote găurite. — Reparaturi de orce fel de mașini agricole se execută prompt și ieftin (141) 1—2

Mijlocitorilor se dă mare rabat!

Reclama este sufletul comerțului

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 19 Iulie (1 August) 1922 Nr. 56

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Nr. 5683 Bis.

Notificare oficială

Pentru anul școlar 1922/23 cererile de primire la cursul teologic sânt a se adresa Consistorului arhidiecezan până în 1 August a. c. st. v. provăzute cu următoarele documente:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu de naștere dela forul civil.
3. Testimoniu școlar de maturitate dela liceu sau școala reală.
4. Testimoniu dela medic despre starea sănătății.
5. Alte eventuale documente recomăndătoare.

Oficiile protopresbiterale și cele parohiale, precum și profesorii de religiune sânt poftiți a îndemna și sfătui pe tinerii eșiți din școalele medii să îmbrățișeze în număr cât mai mare chemarea preoțească.

In legătură cu aceasta să li se comunice, că sântem în măsură de a face cele mai mari înlesniri pentru întreținerea lor în institut.

Preoția a fost slujba cea mai cu cinste și mai iubită în trecutul neamului nostru, deschizând teren bogat de muncă pentru binele poporului. Ea este și azi chemarea, care dă cele mai superioare rosturi vieții unui om, punându-l în serviciul celui mai înalt ideal și al binelui poporului.

Cererile de primire sânt a se înainta la Consistor pe calea oficiilor protopresbiterale până la terminul indicat.

Sibiu, 30 Iunie 1922.

Consistorul arhidiecezan

Cercetări sufletești

Arde o casă și curte țărănească înfloritoare. Sună clopotele în dungă și se alarmează satul în întreg cuprinsul lui. Oameni, buni la suflet, aleargă din toate părțile cu ce prind în mână, cu vedre, cu vase, cu furci, intră în curtea năpădită de fum și foc, și din toate puterile caută să mântuiască ce se mai poate mântui. Vaietele stăpânului nefericit de multeori aduc pe acești stângători în ispită, să meargă cu un pas mai departe decât ar trebui, așa, că se aleg cu rane periculoase de arsuri, pe urma nobleții sufletului lor.

Dar, nu știu cum se face, că la toate ocaziunile, când se întâmplă nefericiri de acestea, ceata gurilor căscate, care privește nu fără deliciu tragedia, este leghion. Pentru ființele acestea focul care mistuește cu flacările sale sălbatice casa și curtea plină de roduri adunate pe urma unei munci trudnice, este un fel de reprezentație fără bani și prilej de plăcere binevenit. Priviți cum își lungesc grumazii, cum se înalță din călcâie, cum își înhoalbă ochii și așteaptă cu nerăbdare — să cadă coșul. «Grozav!» îi auzi strigând, dar acest cuvânt de «grozav» în sufletul lor nu stârnește durere și compătimire, ci mai de grabă sentiment de plăcere diabolică.

Alt exemplu: Fiindcă trăim în era bibliotecilor, petrec cu atențiunea: ce se citește mai mult? Cercetând aflu, că dragostea pentru cărți se împarte în două. Unele sânt foarte curate, de parecă azi au sosit dela librărie, ear celelalte sânt pospăite cu diferite unsori și copertele sânt acoperite cu diferite nume. Atenția deci mi-o îndrept către cărțite pospăite despre care este evident, că au trecut prin zeci de mâni. Și e curios, că recordul între cărțile citite mai des îl țin cele ce poartă următoarele titluri: Rinaldo Rinaldini șeful de pirați, Iancu Haiducul, O sută, ori o mie de minciuni, Printre popoarele sălbatice ale Africei, Farmece și descântece, Scherlock Holmes, și glumele și povestirile nesfârșite despre țigani...

Te apucă un fel de jale, când vezi cum cărțile sănătoase, de conținut economic, igienic, literar, zac albe și nebăgate în seamă undeva în fundul bibliotecii.

Ce privește ziarele — care exercită influință formidabilă în ziua de astăzi asupra sufletelor — există puțină deosebire între țăranul dela plug și între majoritatea oamenilor cu carte. Redactorii cunosc bine mentalitatea cititorilor și de aceea articolele de conținut pur cultural sânt croite cât se poate de scurt; la rândul lor cu atât sânt mai extinse, și tipărite cu litere bătătoare la ochi, sinuciderile, furturile, asasinatele, știrile senzaționale, atacurile personale...

Cu cât va săvârși un ziar muncă mai serioasă, cu atât va fi mai puțin citit; și dincontră, cu cât se va adresa mai mult părții diabolice a omului, cu atât va avea tiraj mai mare.

Biserica noastră începe să fie bântuită de boală urâtă: de învățăturile sectarilor, cari de când cu tratatele de pace au devenit tot mai agresivi. Și am greși foarte mult, dacă nu i-am cunoaște și nu am ști, că arma cu care intră acești fii rătăciți în sufletul poporului nostru, nu este duhul evangheliei, ci batjocura și satira. Novițiii cari din diferite cauze cad în mreja acestor rătăciți, săptămâni, luni întregi sânt mai întâi tratați cu batjocuri la adresa bisericii și a preoțimii noastre. Sectarii dupăce au reușit, prin batjocuri și satirizare, să înstrăineze sufletul acestor victime dela biserica lor, numai atunci urmează cu îndoparea de fel de fel de învățături ciudate și pervertite.

Tactica aceasta, pe care o aplică sectarii noștri inconștient, trebue să fie fătul unor oameni inteligenți, cari cunosc bine firea popoarelor.

Englezii în atențiunea lumii întregi se suie către vârful cel mai înalt al muntelui Himalaia, ca să-și înveșnicească numele în istorie și geografie, — și noi în acelaș timp sântem atât de pipernicițI la suflet că privim cu nepăsare cum arde lumea noastră, frumoasă ca un rai, în minciuni și egoism, în ură și lăcomie, și nu curgem fiecare, cum ar fi firesc, să stângem din toate puterile focul care ne amenință cu nimicire.

Hrana noastră sufletească, și jos în popor, și sus în «inteligență» nu o formează aceea ce ar fi natural să o formeze: productele sufletești, cele mai sănătoase și mai frumoase ale lumii, ci drojdiile pe care alte popoare de mult le-au lăpădat.

Biserica noastră este istoria noastră cu toate peripețiile ei dramatice și cu toate momentele ei frumoase, — și totuși poporul nostru nu are destulă dragoste și energie să reacționeze contra unor oameni, cari ne inficiază satele și orașele cu învățături de ale unor oameni străini și cu suflete bolnave, cari nu au avut a face cu noi nimic și cari nu știu de unde am venit, încotro mergem și ce am pățit.

La popoarele mari de astăzi, cultul sfinților și eroilor, cari au fost sânge din sângele lor și oase din oasele lor, a luat avânt puternic; și noi care sântem popor tinăr și viguros, să suferim ca în sânul nostru să-și facă cuib cald toți microbii lumii!?

Cine e de vină că neamul nostru adăpostește în sânul său atâția fii rătăciți, cu carte și fără carte? Cine e de vină că alte popoare își întind voinicește aripile și sboară în sus, pe când noi cu aripe bune ne tăvălim pe pământ?

Cine este marele vinovat pentru starea sufletului nostru? Eată-l marele vinovat, care ne încurcă și ne împedecă este: *lipsa gustului pentru tot ce este frumos și nobil în lume.*

Când un popor are acest gust, atunci legile se respectă ușor, și cele divine, și cele omenești; și când unui popor îi lipsește acest gust, atunci nici cu legile cele mai draconice și cele mai înțelepte nu poți cârmui și nu-l poți duce la fericire.

Din acest gust, stăpânul lumii, răsar toate acţiunile frumoase, — şi în lipsa lui gândurile cele mai fericite, cele mai strălucite, şi sentimentele cele mai nobile sânt ca sămînţele ajunse pe peatră, ce răsar şi se usucă de grabă.

Acest gust, pentru tot ce este nobil şi frumos, a făcut din francezi poporul lumină; acest gust duce alte popoare în largul mării, la capătul pământului şi pe vârful Himalaiei. Şi tot lipsa acestei gust ne face pe noi, săteni şi orăşeni, ca zilele noastre care ar trebui să le facem tot atâtea pietri scumpe în istoria neamului, să le măcinăm unul împotriva celuilalt cu ura, cu vrăjmăşia şi cu moartea morală.

De voiţi să răsplătim durerile şi sângele strămoşilor şi să ne ridicăm neamul, atunci acest gust introduceţi-l în familie, în şcoală şi în societate. Intâi daţi gustul şi apoi va venì opera.

Prot. Dr. Ştefan Cioroianu

„Zile de umilire“

In altă parte a ziarului nostru publicăm o rugare a asesorului dela consistorul eparhiei dela Cluj, Dr. Sebastian Stanca, adresată protopopiatului Sibiu, rugare, în care se cer date despre vizitaţiunile canonice ale episcopului *Vasile Moga.* Mai ales se cer momente legate de acest episcop, păstrate în tradiţia locală.

Preoţii din tractul Sibiului de bună seamă vor cerceta puţinele acte, care s'au mai păstrat în arhivele parohiale despre vremea de umilinţă, în care a trăit şi a lucrat episcopul Vasile Moga. Multe acte nu vor afla în arhive, cari cu timpul au fost devastate. Vor afla mai multe din tradiţia locală, şi le vor trimite protopopului, care apoi le va înainta păr. Stanca la consistorul din Cluj.

Sânt zile de umilire acelea, despre cari voeşte să aibă informaţiuni zelosul asesor dela consistorul din Cluj.

In zilele luminoase de azi, trebue să fim veseli noi românii ortodocşi, căci Psalmistul cântă în cuvinte însufleţite: «*Veselitu-ne-am pentru zilele în care ne-ai smerit pe noi; anii în care am văzut rele*».

Citim anume în instrucţia din 10 Decemvrie 1810 dată episcopului Vasile Moga odată cu diploma de denumire:

«*Să nu uite episcopul, că clerul şi poporul unit este incorporat prin lege la anul 1744 religiei catolice, şi s'a făcut părtaş de bunătăţile şi privilegiile aceleiaşi, ear clerul neunit este numai tolerat; pentru aceea să ştie, că îl este oprit a se împotrivì creşterii şi propagaţiei religiei unite, şi să nu cuteze nici el, nici preoţii lui subordinaţi aievea, sau pe ascuns a desmânta pe uniţi la cădere dela unire*».

In asemenea stare umilită a trăit episcopul Vasile Moga, şi a cercetat comunele încredinţate păstoririi lui. Despre aceste vizitaţii canonice cere date păr. Sebastian Stanca din Cluj.

Vizitaţiile canonice sânt unele dintre datorinţele cardinale ale episcopului. In acestea se apropie el mai ales de sufletul credincioşilor săi cu sfaturi, cu învăţături, cu mângăieri.

Episcopul Vasile Moga nu putea să viziteze pe credincioşii săi, când voia şi cum voia. Vizitaţiile trebuia să le anunţe guvernului ţării, şi numai cu îngăduinţa lui le putea face, în fiinţa de faţă a doi comisari, ce se esmiteau din partea iurisdicţiunilor politice.

Deci în prezenţa a doi comisari dela guvern putea episcopul să viziteze pe credincioşii săi, în prezenţa acestor străini le putea da el poveţe, învăţături, mângăiere şi îmbărbătare, în auzul şi sub controlul acelora putea întârì el pe popor în credinţa părinţilor, a moşilor şi a strămoşilor săi.

Lucruri de acestea voeşte să cunoască păr. Stanca dela consistorul din Cluj. E frumos, că în zilele de azi adunăm noi date de acestea. De bună seamă se vor fi păstrat asemenea date în tradiţia locală, şi preoţimea de azi le va aduna şi le va pune la dispoziţia protopopului, care le va transmite la Cluj.

Tocmai în zilele acestea lucrează cu mult zel comisiile judeţene pentru înzestrarea poporului cu pământ, rămas a se da poporului după noua lege agrară. Se vor da şi bisericilor locuri şi parcele de pământ, rămase de a se împărţi. Dacă ar cere cineva date despre viaţa episcopului Moga şi în legătură cu moşiile date bisericii unite dela domnii de pământ, şi dela comunităţile bisericeşti, ar afla lucruri de tot interesante.

Se va afla oare cineva, fie din consistorul din Cluj, fie din alt loc, care să cerce şi să afle împrejurările din timpul episcopului Moga şi în raportul acesta?

Vom vedea, căci dupăcum spuneau părinţii noştri: «exempla trahunt».

Cursurile universităţii populare dela Vălenii-de-Munte se deschid astăzi Marţi, la ora 2 d. a. în localul universităţii. Se va oficia serviciu divin, după care dl Iorga va ţinea cuvântarea de deschidere. Seara, la ora 9, se dă un bogat festival artistic literar. Intrarea liberă pentru toţi auditorii.

Câteva observări la conferenţele pastorale

Multe rapoarte şi dări de seamă au apărut în coloanele ziarului nostru Telegraful Român despre conferenţele pastorale ţinute îndeosebi în primăvara aceasta, cu care prilej s'au luat bune şi frumoase hotărâri.

Conferinţele pastorale au negresit rol important la promovarea cauzei noastre bisericeşti; de aceea întotdeauna s'a dat deosebită atenţiune acestei instituţiuni binefăcătoare.

Timpul cât durează cursul teologic, în raport cu ştiinţa bisericii este, cum ştim, atât de scurt, încât abia ajunge ca absolventul să fie orientat întru câtva în fiecare ram de studiu. Deci, aprofundarea şi completarea studiului propriu zis trebue să urmeze abia după absolvarea cursului teologic, — dacă voieste păstorul de suflete să se perfecţioneze în chiemarea sa înaltă şi grea.

In nici un caz nu se poate mărginì păstorul de suflete la fondul de ştiinţe câştigat în anii de teologie, căci aceste cunoştinţe vor trebui să sece, dacă nu s'ar spori şi completa.

Păstorul de suflete, când sub diverse pretexte ar pune cartea la o parte şi ar zice studiului adio, ar întâmpina soartea isvorului de munte, care se aruncă falnic la suprafaţă, fiindcă dispune de o cantitate suficientă de apă, ca să iasă la suprafaţă; în urmă însă, croindu-şi cursul la vale, dispare, căci n'a avut sucurs de apă, — ear apa luată cu sine din izvor n'a fost de ajuns pentru croirea drumului său.

S'a zis şi se va mai zice, că păstorul de suflete, după firea chiemării sale, are să fie lumina lumii şi sarea pământului; are să fie cetate zidită pe vârful muntelui, menită să atragă prin frumseţea sa toate popoarele; — în scurt, misiunea păstorului sufletesc să fie, edificarea corpului lui *Hristos.* Va putea deci, corespunde constienţios păstorul sufletesc acestei misiuni divine, va fi el în stare să se opună curentelor subversive, care ameninţă cu distrugere biserica creştină, va fi el ostaşul iscusit şi viteaz al lui Hristos, dacă nu va dispune de ştiinţa necesară, care este arma cea mai puternică şi sigură în lupta crâncenă cu duşmanii lui Isus? Sigur că nu!

Dar, ştiinţa se câştigă numai prin studiu necontenit. Căci precum nu există studiu fără ştiinţă, aşa nu există nici ştiinţă fără studiu. «Celce zice, că ştie ceva, încă nimica n'a cunoscut, precum se cade a cunoaşte», (I Cor. 8. 2). Deci neglijarea studiului, care este mai adesea efluxul comodităţii şi al unui trai superficial, are de urmare neştiinţa. Şi dacă neştiinţa se condamnă în general, cu cât mai mult trebue să se înfiereze aceasta mai ales la preot, care după chiemarea sa are să fie lumina lumii. Şi cu drept cuvânt. Căci preotul, singur orb fiind, cum va fi în stare a conduce pe alţi orbi?...

In special, fructele neştiinţii sânt necredinţa, apostasia, erezia, superstiţia şi indiferentismul

FOIŞOARA

In apărarea bisericii

— O broşură de actualitate —

(Sfârşit)

Al treilea capitol, ultimul: *Spre soluţiune,* are 3 părţi: 1. In interesul comun al statului şi al bisericii ortodoxe; 2. în interesul bisericii ortodoxe şi 3. Din partea statului român.

Indispensabilă este o *statistică regnicolară* pregătită de stat, cu considerare la religiunea tuturor cetăţenilor.

«Statul român, moştenind dela statul unguresc o situaţie foarte complicată şi plină de injurii şi în ce priveşte referinţele religioase de pe teritoriile alipite, are două datorii de împlinit. Una este, de a nu se angaja la perpetuarea situaţiilor injurioase în paguba dreptăţii, pe care este chemat el însuşi s'o facă confesiunilor nedreptăţite, restabilind un raport normal şi cuvenitul echilibru între acele confesiuni. A doua datorie a sa este, de a face acest lucru în însuşi interesul ţării întregi, de a nu subtrage dela alte trebuinţe ale ţării banul public, pe care ar fi să-l deie confesiunilor favorizate în trecut de guvernele străine, cari au căutat ca şi pe această cale indirectă să ne umilească şi să ne împiedece biserica şi neamul în desvoltarea lor».

Urmează (pag. 68 ş. u.) câteva amănunte de propuneri în interesul restabilirii echilibrului dintre confesiuni şi pentru apărarea intereselor statului însuşi.

Cuvântul de încheere glăsueşte astfel:

«S'ar putea găsì şi alte soluţiuni pentru a echilibra organizaţia celor două biserici româneşti din Ardeal şi pentru a face dreptate ortodoxiei ardelene, care, neîntrerupt de aproape o mie de ani, a suferit şi a fost pusă mereu în umbră de către stăpânirile ungureşti pentru identificarea sa intimă cu existenţa şi viitorul poporului românesc. Dar soluţiunile propuse ni se par a fi cele mai esenţiale şi minimale în aceeaşi vreme, cari — toate — ar trebuì duse la îndeplinire fără de multă zăbavă.

Dintre toate acele propuneri cea mai urgentă ni se pare a fi întocmirea statisticei regnicolare, în vederea cunoaşterii exacte a raporturilor numerice despre confesiuni şi credincioşii lor. O atare statistică va deschide statului însuşi orientări largi şi sigure spre a şti: ce are de făcut pentru a regula după dreptate raporturile dintre singuraticele confesiuni şi de a stabili un echilibru între ele, şi, mai ales, ce are de a face pentru apărarea intereselor sale proprii faţă de singuraticele confesiuni.

Aşa credem, deci, că lucrările propuse mai sus vor trebui începute cu gătirea statisticei despre confesiunile din întreagă ţara, pe care ne-a hărăzit-o mila providinţei divine şi vitejia plină de jertfă a ostaşului român.

In mijlocul frământărilor zilnice pentru organizarea ţării trebue să se deie cuvenita atenţie, din partea factorilor politici, şi chestiunilor privitoare la noua orânduire a vieţii bisericeşti, care este — şi trebue să rămână — sufletul orânduirilor de natură politică şi administrativă.

Fără de orânduirea din bună vreme, raţională şi norocoasă, a referinţelor de natură religioasă-bisericească în stat, toate aranjamentele de natură politică, socială şi administrativă vor fi mai puţin consistente şi, mai mult chiar, vor putea suferì mari tulburări de pe urma relaţiunilor religioase-bisericeşti, dacă aceste vor rămânea şi pe mai departe, în statul român, în stările de evidentă inegalitate şi în desechilibrul creiat din adins de către statul unguresc, în primul loc în paguba interesului de existenţă a bisericii ortodoxe şi a neamului românesc de dincoace de Carpaţi.

Sub acest raport, — referinţele, pe care le-am fixat pe baza istorică-statistică despre românii ortodocşi şi despre uniţii români din Ardeal, sânt un *tip* şi pentru stările dela noi ale celorlalte confesiuni (r.-catolici, protestanţi, unitari etc.), cari au fost deasemenea protejaţi şi subvenţionaţi sub regimele ungureşti.

Sub acest unghiu privită chestiunea revizuirii raporturilor confesionale, rezultă cu atât mai clară şi mai imperioasă datoria statului român, de a face o cuvenită dreptate între singuraticele confesiuni, acordând în locul prim bisericii ortodoxe rehabilitarea morală şi materială ce i se cuvine nu într'atâta pentrucă e biserica oficială a ţării româneşti şi reprezintă în cele sufleteşti majoritatea absolut covârşitoare a cetăţenilor români, *ci pentrucă dânsei i s'au făcut cele mai mari nelegiuiri în cursul veacurilor trecute şi pentrucă ea este avizată a*

religios. Şi aceste păcate, care sânt a se atribui numai ignoranţei preotului, au aderenţi nu numai în pătura de jos, ci şi în cea de sus.

Ca să ne ocupăm intensiv noi preoţii cu ştiinţa chiemării noastre înalte, şi să nu alunece atenţiunea noastră dela studii la chestiuni mai puţin importante, s'au introdus conferenţele pastorale, ale cărora scop este promovarea culturii teologice între membrii clerului. Precum ne precizează «Regulamentul despre conferinţele preoţeşti al arhidiecezei noastre», pag. 1, conferenţele sânt introduse «pentruca în acelea comunicând şi împărtăşind preoţii unii altora cunoştinţele şi experienţele câştigate prin studiu şi praxă, să-şi îndeplinească cu bun succes sublima lor chiemare».

Tot în acest scop în timpul din urmă s'au introdus prin înţeleapta dispunere a I. P. S. S. Mitropolitului Nicolae, cursurile pastorale care cele dintâi s'au ţinut în earnă la Sibiu, cu strălucit rezultat pentru cei ce le-am ascultat.

Insemnătatea lor este aşa dar mai presus de orce îndoială. — Vorbind despre însemnătatea conferinţelor pastorale, ni se pune întrebarea, oare îşi ajunge ele scopul lor? Şi dacă nu, ce ar trebui să se facă pentru ca scopul lor să se realizeze.

Ca să pot da răspuns precis la întrebarea din chestie, voi desfăşura întâi programul conferinţelor şi apoi voi arăta cum se aplică în unele, sau poate în cele mai multe tracte protopresbiterale.

Conferinţelor le premerge liturgia în sobor de 3—4 designaţi de preşedinte, ceilalţi au să fie presenţi la serviciul divin; la priceasnă urmează predica ţinută de unul din preoţii designat mai nainte pentru aceasta. În sfârşit ar urma rugăciunea chiemării Duhului sfânt, dar aceasta în multe locuri, din lipsa de cărţi anume pentru săvârşirea acestui serviciu, se face greşit, cetindu-se cu totul alte rugăciuni şi nu cele prescrise şi nu în forma cerută.

Temele, date pentru conferinţă, unele au norocirea a fi ascultate, — dar cele mai multe, în lipsa elaboratorului, care nu s'a presentat, rămân înlăturate, trecându-se astfel mai repede la alt punct din program, ca să se ajungă la finele lui.

Acesta e pe scurt programul.

In unele protopopiate a ajuns această instituţiune simplu formalism, în altele indiferentism desăvârşit.

La liturgia prescrisă, — care se face nu numai pentru însemnătatea actului divin pentru preoţime, dar ca să se constate şi uniformitatea rituală, tipiconală la liturgie, — se critică de multe ori fără cunoştinţă de cauză cu simplu răspunsul: «aşa am primit forma dela antecesorul meu cutare sau cutare», — în loc să ne luăm după ce este tipărit în cărţile rituale ale bisericii noastre ortodoxe, cari trebuie numai procurate şi studiate.

In unele cercuri şi protopresbiterate sânt conferinţe mai mănoase, mai cu duh, pentrucă altfel de duh dominează în preoţime; la altele se critică mult, şi în o parte bine, — deşi este uşor a critica şi mult mai greu a produce. Criticile uneori sânt serioase, altădată mai puţin. Se întâmplă adeseori, că cetirea deşi repede a temelor stârneşte nerăbdare şi nu puţini doresc să audă mai iute sfârşitul, să se poată depărta «căutându-şi de ale sale».

Aceasta lipsă de interes a rămas din ani în ani; şi când ici colea am cutezat unul sau altul să aducem vre-o notă «discordantă» în monotonia armonioasă a conferinţei, atunci să descărca asupra acestuia focul celor nemulţumiţi, aşa că i trecea dorul să încerce a conturba liniştea comodă obişnuită.

In astfel de cazuri mai mult ar profita fiecare, dacă timpul dela conferinţă l-ar întrebuinţa în lectură folositoare, sau altă ocupaţie potrivită.

Fiindcă fiecare drum ce trebuie să-l facă preotul la astfel de întruniri, e împreunat cu spese şi pretinde jertfe de timp, în schimb pentru această jertfă adusă, preotul nu se alege cu profit moral; — deci trebuie să ne întrunim în adunările noastre şi să desbatem asupra mijloacelor de sanare. Farmecul conferenţelor nu trebue să fie numai strângerea frăţească de mână, îmbinată cu întrebări de bună aflare, de sănătate şi de cum merg trebile în ţară — şi pe urmă urare de bine la întâlnire...

Cu unele excepţiuni, cărora le zicem onoarea excepţiilor, cam aşa decurg întrunirile conferenţelor pastorale, şi fiecare se împrăştie la parohia sa fără profit spiritual.

Işi ajung scopul conferenţele? Ce trebue să facem ca să-şi ajungă ele scopul? Nimica alta, decât să se observe cu stricteţe instrucţiunile, în care sânt lămurite datorinţele preoţilor la astfel de întruniri. —

Am insistat asupra acestor împrejurări, ca să arăt în ce sens se lucrează în unele dintr'însele şi ce foloase ar aduce ele, dacă preoţimea s'ar interesa mai de aproape de această instituţiune. Când se va face consolidarea forţelor noastre preoţeşti, vom numera ceva mai mult, — căci în unire e putere, nu în separatism.

Am scris acestea şi de aceea ca să îndemn pe alţii să-şi expună părerile, din care să ne alegem cu toţii de folos cât mai mare în interesul chemării preoţeşti.

Pr. *Andrei Moldovan*

Secta adventiştilor

(Sfârşit)

In ambele cazuri ei sânt elemente periculoase pentru stat şi societate, pentrucă ei propagă «idei nebuneşti», tulburând conştiinţele. Este adevărat, că adventiştii fac mari sforţări ca să dovedească aşa pro foro externo, că ei sânt ostaşi buni şi viteji şi că pe timpul de luptă ei şi-au făcut pe deplin datoria. N'avem de cât să cetim apologiile lui Dumitrescu, din care putem scoate pilde de vitejie şi eroism, care cadrează aşa de frumos cu învăţătura adventistă, care pretinde ca adeventistul să se jertfească, numai nu cu armă în mână pentru patrie.

Aceste apologii tendenţioase, scrise numai pentru a arunca nisip în ochi, nu prea au însă mare valoare în faţa adevărului profesat de adventişti, că cele zece porunci ale Legii divine sânt impuse fiecărui om pentrucă sânt date fiecărui prin conştiinţă, ca foste scrise şi promulgate pe Sinai. Această Lege este veşnica voire alui D-zeu, deci e de un caracter veşnic şi nemutabil. Cine calcă una din poruncile divine, conştient sau inconştient, face păcat şi nu poate intra în viaţa de veci. Ţinerea Legii este un rod, adecă un rezultat al mântuirii şi nu o compensaţie pentru mântuire. — Fanaticul adventist, a cărui intrare în împărăţia veşnică este condiţionată de ţinerea poruncilor, cu greu va renunţa deci la această împărăţie de dragul poruncii cezarului, ca să calce porunca a 6-a participând la războiu, şi deaceea, ca să nu scape viaţa veşnică, care-i oferă adventismul, el va prefera să descarce puşca 'n aer, decât în duşmani, călcând porunca a 6-a — aşa cum practicau acest lucru ruşii la finea războiului mondial. Aceasta-i concluzia logică. Căci nici una din cele zece porunci nu impune direct purtarea armelor şi războiul. Aşa se explică şi faptul, că recruţii adventişti refuză jurământul. D. Dumitrescu ascrie acest refuz ignoranţei recrutului. Şi eu afirm, că e sistem, care îşi are baza în cele zece porunci.

Precum le este lor oprit, ca să descarce arma în duşmanii patriei, aşa le este oprit şi jurământul, pentrucă nici una din cele zece porunci nu impune jurământul de fidelitate.

N'aş dori ca să li fac vre-un rău acestor fanatici, aproape ieşiţi din minte, pentru cari nu poţi avea decât compătimire. Eu nu voesc decât stabilirea adevărului şi deaceea mă miră mult scrierile lor de propagandă, în care se găsesc îndemnuri, ca: «cinstiţi pre împăratul, supuneţi-vă dregătorilor, daţi dările din credincioşie», când ştiut este că nici una din poruncile Legii nu impun «după literă» acestea îndatoriri. Şi totuş dela ţinerea poruncilor depinde fericirea adventiştilor cari nu pretind nici mai mult, nici mai puţin, decât observarea strictă şi după literă a celor zece porunci. Deaceea şi zic ei că creştinismul de astăzi depăşind cadrele Legii este un politeism păgân. Nu e nici o nevoe, zic ei, de-a schimba Legea, care reînsufleţeşte sufletul, înţelepţeşte pe cei simpli şi 'nveseleşte inima». Şi sărbarea Duminicii în locul Sâmbetei, războiul în locul poruncei a 6-a, jurământul de fidelitate, etc. nu sânt decât schimbări în legea divină, efectuite de oameni, pe care nu le admit adventiştii.

Tot din cauza schimbării legii, adventiştii nu o iau prea în serios cu supunerea către domnitor şi autorităţi, abstrăgând faptul, că ei aşteaptă pe Hristos, care are să prăbuşească toate împărăţiile şi autorităţile pământeşti...

Interesul nostru de neam şi stat cere intervenţia statului, ca să facă sfârşit acestei propagande primejdioase. Măsurile ce ar trebui aplicate de urgenţă sânt: Interzicerea propagandei individuale şi introducerea unei censuri pentru toate scrierile pocăite. Adunările lor să se ţină în case anumite şi cunoscute autorităţilor, pentru a putea exercita un control sever asupra lor.

Incât priveşte pe preoţi, aceştia sânt îndatoriţi azi mai mult decât oricând să răspândească lumina adevărată a lui Hristos, combătând învăţăturile rătăcite ale acestor fanatici şi amăgitori de oameni. *G. Ciupârcă.*

---

primi, în cel dintâi loc, satisfacţia morală şi materială.

Fără de această satisfacţie, dânsa ar continua să rămână, şi în România întregită, o cenuşotcă a statului, şi o biserică fără putere de apărare faţă de ingresiunile celorlalte confesiuni şi osândită a rămânea, în cel mai favorabil caz, staţionară, incapabilă de progres. Aceasta însă nu poate fi nici în interesul statului ori în al neamului românesc, şi şi mai puţin ar servi spre mărirea lui Dumnezeu în sânul neamului românesc».

Carte bună. Liga culturală a pus în vânzare nr. 1 din «*Cartea bună*», începând cu vol. I. din poeziile lui Mihai Eminescu, pe preţ de 5 lei. Acest volum a apărut subt îngrijirea însăşi a dlui Iorga. Tot Liga a mai pus în vânzare întâia ediţie îngrijită din ultima lucrare teatrală a dlui Iorga: *Zidirea mănăstirii Curtea de Argeş*, tipărită în număr restrâns de exemplare. Preţul 4 lei, — fără rabat pentru vânzători. Doritorii de a-şi procura aceste lucrări se vor adresa la sediul Ligii, Bucureşti, str. Banul Mărăcine I, sau trimeţând un mandat poştal pe adresa casierului Ligii, dl G. D. Scraba, Bucureşti, Domniţa Anastasia 11, pentru a primi lucrările acestea franco de port.

Nr. 263.

Către On. oficii parohiale ort. rom. din prot. Sibiu

Asesorul consistorial dela consistorul ort. rom. din Cluj, păr. Dr. Sebastian Stanca, cu data 1 Iunie a. c. Nr. 2240 cere să-i arătăm, dacă există în tractul nostru urme despre vizitaţii canonice săvârşite de episcopul *Vasile Moga*, în care comune, şi când. Ce momente legate de acest episcop s'au păstrat în tradiţia locală?

Onor. oficiu parohial este poftit a-mi face raport în privinţa aceasta.

Sibiu, 11 Iulie 1922.

Mateiu Voileanu,
adm. prot.

Ştirile zilei

Biblioteci. Ministrul instrucţiei publice a hotărât să înfiinţeze 600 biblioteci şcolare şi poporale în ţinuturile unite, şi anume: în Ardeal 300 în Basarabia 200, în Bucovina 100. Bibliotecile vor fi înzestrate cu cărţi de Casa şcoalelor.

Serbările presei din Ardeal. Comitetul Sindicatului Presei Române din Ardeal a hotărât să aranjeze mari serbări, pentru a se mări fondul de pensiune al ziariştilor şi fondul pentru un cămin al presei. Serbările se vor da în toate oraşele mari din Ardeal, şi în localităţile balneare. Inceputul s'a făcut cu Clujul, Sâmbătă 29 şi Duminecă 30 Iulie. Serbările presei vor continua în felul următor: Duminecă, 6 August, la Ocna Sibiului; 13 August la Băile Episcopeşti (Oradea Mare); în 20 August la Sovata; în 27 August la Băile Herculane (Mehadia); în 3 Septemvrie la Braşov; în 10 Septemvrie la Arad.

Broşură de actualitate. A apărut sudiul istoric: *Români ortodocşi* şi *Uniţi români*, sau Două organizaţii bisericeşti române în Ardeal, de *Un om al bisericii*. Ne ocupăm la alt loc al ziarului nostru de această interesantă lucrare. Se află de vânzare la: Librăria Arhidiecezană în Sibiu. Preţul 6 Lei plus porto.

Improprietărirea în Ardeal După improprietărirea făcută la Sighişoara, Odorhei şi Lomneş, au sosit în gara *Şercaia*, de lângă Făgăraş d-nii miniştri Ionel Brătianu, Al. Constantinescu, I. G. Duca, Vintilă Brătianu, dr. C. Angelescu, C. Banu, V. Sassu, Aurel Cosma, gen. Moşoiu şi I. Th. Florescu însoţit de câţiva parlamentari. La gară au fost primiţi de dl ministru de interne Văitoianu, împreună cu dl C. Radovici, prefectul judeţului. După recepţia din gară, dnii miniştri au plecat la pavilionul de împroprietărire, unde s'au cititi hotărârile definitive de împroprietărire a sătenilor, fiind prezenţi câte patru delegaţi din fiecare comună din jud. Făgăraş. Preotul Mircea Toma, şi pastorul săsesc Teutschländer, au arătat însemnătatea actului. A răspuns primul ministru accentuând că guvernul nu-şi face decât datoria şi nu înţelege ca această împroprietărire să fie considerată ca un act politic, ea nefiind decât o dreptate pe care o face ţara. După terminarea acestei solemnităţi, toată lumea s'a dus să asiste la rragerea brazdelor pe porţiunile împroprietărite. Pământurile pe care s'a făcut împroprietărirea fac parte din domneiile fostului stat ungar şi ale bisericilor şi şcoalelor catolice şi evanghelice.

Congres în Bucureşti. Duminecă în *6 August n.*, ora 9 dimineaţa, se vor continua, în sala *Dacia* din Bucureşti, desbaterile congresului funcţionarilor publici, ţinut la Cluj în 9 Iulie, când congresul a fost numai prorogat.

Oprirea apaductului. Consiliul oraşănesc din Sibiu aduce la cunoştinţa publicului, că apaductul va fi oprit zilnic dela ora 23 seara până la ora 5 dimineaţa, deorece în urma secetei afluenţa apei în apaduct a scăzut.

Petrecere în Săliste. Soc. stud. rom. din Sălişte invită on. public la Petrecerea de vară ce o aranjază în ziua de sf. Ilie (2 August a. c.) ora 3 p. m. pe terenul dela Izvorul Netedului. Seara continuare de dans în sala festiză a Casei Naţionale. In caz de timp nefavorabil, *în locul Petrecerii dela Neted*, societatea aranjază o şezătoare literară în sala festivă a şcoalelor din Sălişte la ora 4 p. m. *Comitetul aranjator.*

Durata cursurilor şcoalelor secundare. Ministerul instrucţiunii a hotărât ca anul şcolar în toate şcoalele secundare şi de toate categoriile să dureze dela 15 Septemvrie şi până la 10 Iulie inclusiv. Cursurile încep la 22 Septemvrie şi se termină la 20 Iunie. Cererile de înscris se vor adresa direcţiunilor şcoalelor, între 1—14 Septemvrie inclusiv. Examenele de admitere şi bursă, încep în ziua de 15 Septemvrie. Examenele de corigenţă la 16 Septemvrie, cele de absolvire la 6 Iulie şi 18 Septemvrie. Datele pentru începerea examenelor particulare se vor stabili de către minister ulterior.

Membri fundatori la «Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu» s'au înscris: Ioan B. Boiu, paroh ort. rom. în Sibiu; Ioan Giurgiu, înv. gr. cat., Sibiu şi Augustin Bordean, măestru ciaprazar-croitor, Sibiu, achitând fiecare taxa de câte 100 Lei. *Comitetul*

Impotriva celibatului. Ziarul Epoca din Roma spune că un mare număr de preoţi romano catolici au rugat stăruitor pe papa, printr'un memoriu iscălit de cardinali şi episcopi, să-i scape de celibat. «Curăţenia vieţii, ţinta cea mai înaltă a bisericii, se dobândeşte prin libera desvoltare a naturii, zice memoriul, nu prin silă şi legi contra naturii».

Pentru cultură. Direcţia dela *Casa culturii poporului*, de sub înalta preşedinţie a A. S. R. Principelui moştenitor, a delegat pe scriitorii Mihail Lungianu şi Ion Ciocârlan, inspectori generali ai acestei instituţii, şi Liviu Rebreanu, reprezentantul «Soc. scriitorilor români», să întocmească în lunile de vacanţă antologii (adunare de scieri literare), cuprinsând bucăţi din scriitorii noştri, speciale pentru absolvenţii de şcoale primare, pentru fete şi flăcăi dela ţară, pentru ostaşi, pentru muncitori şi pentru intelectualii satelor.

Anunţ. Se aduce la cunoştinţa Onor. public, cum şi a oficiilor protopresbiterale şi parohiale că dl Oct. L. Vestemean a deschis în Sibiu, strada Ţiglăriei Nr. 18 un atelier pentru fabricarea a tot felul de ştampile de cauciuc, monograme, stampile cu datul şi orce altfel de lucrări aparţinătoare acestei branşe. — Comande se primesc şi la Librăria arhidiecezană, str. Mitropoliei Nr. 45.

«Hermes» Nr. 6804.

Med. univ.

Dr. Fritz Schuller

Piaţa Mică 24

(142) 1—1 **s'a reîntors dela concediu**

In căldurile apăsătoare spălarea corpului cu apă amestecată cu **Mack's Kaiser Borax** aduce mare uşurare.

Nr. 119/922. (143) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea catedrelor vacante la **Liceul ort. rom. Andrei Şaguna din Braşov**, se publică concurs cu terminul până la 15 August n. a. c.

Catedrele vacante sânt:

1. Matematica şi Geometria (ev. Fizica).
2. Fizica, Chimia.
3. Gimnastica.

Concurenţii vor trimite cererile lor Eforiei şcoalelor centrale ort. rom. din Braşov, însoţite de următoarele documente:

1. Certificat de naştere, dovedind că sânt români de confesiunea ortodoxă.
2. Certificat de moralitate.
3. Certificat medical.
4. Documente despre calificaţiunea cerută de lege.
5. Certificate despre serviciul de până acuma.

Se publică concurs cu acelaş termin şi pentru ocuparea unui post de învăţător sau învăţătoare la şcoala primară centrală ort. rom. din Braşov.

Concurenţii vor înainta cererile lor Eforiei şcolare însoţite de documentele înşirate mai sus.

Salarizarea profesorilor şi învăţătorilor va fi în conformitate cu a celor dela şcoalele similare de stat.

Braşov, în 20 Iulie 1922.

Eforia şcoalelor centrale ort.-rom., Braşov.

Nr. 108/1922 (111) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Căpâlna**, în protopresbiteratul Sebeşului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenţi au să-şi înainteze cererile instruite conform normelor din vigoare, în terminul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi până în 8 zile înainte de alegere, cu observarea dispoziţiilor din Regulamentul pentru parohii, să se prezenteze poporului în biserică spre a cânta, respective a cuvânta şi celebra.

Sebeş, 2/15 Iunie 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. român al tractului Sebeş în înţelegere cu comitetul parohial

Sergiu Medeanu
protopop

---

(139) 2—3

Concurs

Societatea Anonimă Română «Petroşani», Direcţiunea minelor din Vulcan publică concurs pentru ocuparea unui post de **învăţător definitiv** la şcoala primară română din loc.

Dotaţiune: Salar fundamental ca la un învăţător de stat, adaos de familie, scumpete şi extraordinar, un adaos al Societăţii după anii de serviciu. Anii de serviciu se socotesc dela data diplomei. Mai profită de: locuinţă, luminat şi încălzit gratis, şi alimente cu preţ avantajos.

Cererea împreună cu certificatele necesare se vor înainta la Direcţiunea minelor Vulcan până la 10 August a. c.

Cel ales e obligat a ocupa postul la 1 Septemvrie a. c.

(140) 2—3

Concurs

Societatea Anonimă Română «Petroşani», Direcţiunea minelor Vulcan, publică un concurs pentru ocuparea unui post de **învăţător suplent** la şcoala primară română din loc pe timp de un an. Condiţiile: Din salarul învăţătorului pe care-l înlocueşte 75% şi afară de aceasta: locuinţă, luminat şi încălzit gratis, alimente din depozitul Societăţii cu preţ avantajos.

Certificatele şi cererea se vor trimite la Direcţiunea minelor Vulcan până la 10 August a. c.

Regatul România. Judeţul Hunedoara.
Primăria oraşului Deva.

Nr. 2587/922 (125) 2—2

Publicaţiune.

Primăria oraşului Deva (judeţul Hunedoara) aduce la cunoştinţa generală că în ziua de 29 August 1922 ora 10 a. m. se va ţinea licitaţie publică verbală împreunată cu oferte scrise la Primăria orăşenească din Deva, (sala Nr. 1), pentru exarandarea hotelului şi restaurantului «Crucea Albă» şi tot în edificiul acesta pentru local de cofetărie —, pe un timp de 6 ani, începând din 1 Ianuarie 1923, care a fost distrus prin incendiu în anul 1921, iar reedificarea lui este de prezent în curgere, terminându-se complec cu finea Novemvrie 1922.

Edificiul va fi edificat cu două etage, modern, corăspunzător cerinţelor, şi tot localul va fi provăzut cu apaduct, va consta din cafenea, bufet, 42 camere pentru locuit şi toate apartamentele necesare, eventual şi 2 camere pentru local de cofetărie având hotelierul exarandator prioritate.

Preţul de strigare al hotelului anual e 200.00 Lei (două sute mii) ear a cofetariei 25.000 Lei (douăzeci şi cinci mii). Ofertele se fac separat pentru hotel şi separat pentru cofetărie. Arândatorul e indatorat să provadă hotelul, camerile din hotel şi cofetărie cu mobilarul necesar.

Condiţiunele se pot vedea în orele oficioase în biroul Primarului orăşenesc din Deva.

Deva, la 2 Iulie 1922.

August Herbay
primar.

Nr. 305/922 (135) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a treia **Boholt**, în protopresbiteratul Devei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu prot. în terminul deschis şi pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare a se prezenta în comună spre a face cunoştinţa poporului.

Deva, la 30 Iunie 1922.

Oficiul prot. ort. rom. în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. I. Dobre
protopop

La **Librăria Arhidiecezană** Sibiu, strada Măcelarilor 45, se găsesc de vânzare cele mai bune:

Cărţi de bucate

sub titlul **Poftă Bună,** de *Zotti Hodoş*. Au apărut: Partea I à 6 Lei, Partea III à 10 Lei, Partea IV à 10 Lei. Plus porto postal, à Lei 2·50.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 22 Iulie (4 August) 1922 Nr. 57

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an **100 Lei.** — Șase luni **50 Lei.** — Trei luni **25 Lei.** — Pentru străinătate un an **180 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit **2 lei** pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă **rabatul cuvenit**
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Nr. 5329 Școl.

CONCURS

Pentru întregirea catedrelor de profesori de religiune, în regulă sistemizate, dar în prezent vacante, prin aceasta publicăm concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Astfel de catedre vacante avem la următoarele institute de învățământ cu caracter de stat:

1. La liceul de băeți «Radu Negru» din Făgăraș.
2. La liceul real «Decebal» din Deva.
3. La liceul sup. de fete din Sibiu.
4. La școala normală de băeți din Deva.
5. La școala medie și la școala comercială sup. din Sibiu.
6. La școala primară de stat din Sibiu.
7. La școala sup. de fete și la școala normală pentru pregătirea conducătoarelor de grădini din Brașov.
8. La școalele primare de stat și confesionale ev. luth. din Brașov.
9. La școala medie de fete din Sighișoara.
10. La școala medie de băeți și fete din Sebeșul săsesc.
11. La școala medie și primară de stat din Orăștie.
12. La școala medie și primară de stat din Hunedoara.

Petițiile de concurs cu documentele privitoare la etatea, la calificațiunea și la serviciul de până acum a candidaților, să fie înaintate Consistorului arhidiecezan în terminul deschis. Retribuția profesorilor de religie, suplenți ori titulari, este normată prin deciziunea ministerială Nr. 68193/921, publicată în «Buletinul oficial» Nr. 2 din 15 August 1921.

Sibiu, din ședința Consistorului arhidiecezan, ca senat școlar, ținută la 30 Iunie (13 Iulie) 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 2389—1922.

CONCURS

Din partea Ministrului de culte din București s'au pus la dispoziția Consistorului ortodox din *Cluj*:

Două burse de câte 12,000 Lei anual pentru studenții facultăților teologice din străinătate;

Patru burse de câte 3600 Lei anual pentru studenții dela facultățile teologice din București și Cernăuți, și

25 burse de câte 2400 Lei anual pentru studenții dela seminariile teologice.

Tinerii cari reflectează la vreuna din aceste burse, își vor înainta cererile *până la 25 August n. 1922* Consistorului ortodox din Cluj.

Cluj, la 28 Iulie 1922.

Consistorul eparhial ort. rom.

Muncă pastorală

Cele scrise de părintele L. Curea (Nr. 50 al acestui ziar) în privința activității preoțimii, sânt vrednice de luat în considerare, și ar fi bine dacă cât mai mulți frați în Hristos ar face cel puțin atât.

Din propria experiență am constatat, că conferințele și citirile religioase, ținute Dumineca la vecernie, au mare înrâurire asupra credincioșilor, și odată dedați cu astfel de meditații religioase, sânt feriți de-a cădea în rătăciri dăunătoare.

Trebue să recunoaștem, că războiul a schimbat aproape cu totul mentalitatea lumii, și dacă preoțimea nu va desvolta activitate neobosită întru păstrarea și întărirea credinții noastre strămoșești, curente de tot felul vor schimba mintea și sufletul poporului nostru și îl vor duce unde el nu voește.

Acolo însă, unde preotul, sub toate împrejurările, va căuta să-și facă datoria, priveghind zi și noapte asupra turmei sale, îndrumându-o la pășunea cea bună și mântuitoare, — acolo lupii nu vor putea să intre și să împrăștie turma cuvântătoare.

Spre acest scop se cere ca slujitorii altarului să fie însuflețiți de frumoasa și înalta lor misiune, și fără preget să lucreze la întărirea în credință a păstoriților.

Se pare că vremurile de glorie națională ne-au cam amețit, și în loc să vedem potențându-se această însuflețire, constatăm stagnare, decepții și alte preocupări străine de chemarea noastră apostolească..

FOIȘOARA

Autoritatea Bibliei

Această carte, fără pereche în literatura universală, se citește și azi în straturile societății și e tradusă în cele mai multe limbi și dialecte. Imprejurarea aceasta constitue un fenomen ce pune pe gânduri pe sceptici și necredincioși.

Când critica destructivă scotocește după inesactități în Biblie, știința serioasă desvălește lumini, cari ne erau ascunse. Novalis, romanticul german, contemplând varietatea și profunditatea sentimentului religios se exprimă: «Evangheliile sânt pecetluite cu șapte sigile; abia acum începem a le desface. In evanghelii sânt trăsăturile evangheliilor viitoare» (Fragmente). Când se pare că creștinismul e îmbătrânit, atunci odrăslesc nouă vlăstare, pline de viață și de frumusețe. Religia creștină în bisericile cari au luat ființă de 19 sute de ani, nu s'a epuisat. Un scriitor vestit într'o monumentală operă care ilustrează fecunditatea veacului trecut, H. Chamberlain care studiază evoluția geniului aric și germanic, se exprimă despre creștinism zicând: «Acesta a apucat în picioare ca un copil care se încearcă a umbla și abia acum se apropie de pragul bărbăției. Cine știe nu cumva va fi o zi când întreagă istoria sângeroasă ale celor 18 veacuri se vor privi ca o perioadă de șubrede boale ale copilăriei creștinismului?»

Perspectivele viitorului ne umplu de optimism. De câte ori istoria omenirii civilizate se întuneca, punându-se în calea soarelui norii necredinții și ai scepticismului, oamenii providențiali ai credinții se îndreptau spre Dumnezeu, spre adevăr și lumină și Biblia a săvârșit minunea de a împrăștia îndoiala și oboseala, dând sufletelor avânt și deprinzându-le cu elanul entusiasmului religios.

In perioade de lumină, această carte circula des în mânile credincioșilor, în vreme ce spiritul își întindea aripile spre sbor.

Și cartea veșnică apărea nouă și plină de farmec ca și cum atunci s'ar fi compus cu cerneala încă proaspătă și hârtia încă nesvântată. Autorii clasici, în momentele inspirației și ale alcătuirii n'au avut răgaz să pună toate semnele interpuncției și cetitorii atenți n'au decât să le aplice în toate vremurile.

Noutatea și interesul neepuisat ce-l așteaptă Biblia în toată vremea, se explică prin imprejurarea că suflet divin e vărsat în aceasta carte a adevărului etern; în ea omul află pe Acela după care însetoșează, și Dumnezeu se întimpină aici la tot pasul în toată ființa omului.

Teologul englez S. F. Coleridge, în scrierea sa: Confessions of an Inquiring Spirit (scrisoarea a doua) zice: «Aruncând privirile în Biblie simțesc cu un deliciu înfiorat adâncurile tainice ale propriei mele ființe, mai clar și mai complect decât în totalitatea cărților, pe cari le-a iscodit geniul omenesc, căci suflarea ființei eterne mă învălue și mă transportă într'o lume nouă, superioară. Biblia mă învață să pricep și să simțesc că noblețea omenească nu e întâmplătoare. Și nu mă pot mulțămi să fiu numai bun, când nouă impulsuri mă îndeamnă să fiu și mai bun. Cine renunță de a fi mai bun, încetează de a fi bun și uită și îna-

Işi vor fi având şi acestea cauzele şi explicarea lor, — asupra cărora voi reveni la ocazie.

Să ne scuturăm însă de tot ce împedecă avântul nostru apostolesc şi prin muncă curată şi devotată să conlucrăm la întărirea bisericii noastre şi prin aceasta a statului însuşi.

Dacă înaintaşii noştri, în vremuri cu mult mai grele, au putut păstra alipirea credincioşilor la biserica strămoşească, şi prin aceasta ni-au păstrat însaşi fiinţa etnică, — cu atât mai mult se aşteaptă, ca preoţimea zilelor de azi, conştie de înalta i chemare, prin muncă şi abnegaţie, să desăvârşească scumpa moştenire, ridicându-o la importanţa epocei de mărire ce trăim.

La muncă stăruitoare deci cu toţii. pentru sfânta noastră biserică, pentru neam, rege şi ţară. *Pr. Zenovie Popovici*

D'ale magnaţilor maghiari. Latifundiarii maghiari ardeleni nu voesc să înţeleagă duhul vremii nouă. Pentru a se împotrivi legii agrare, s'au constituit în «Sfat catolic», care ar fi să apere biserica romano catolică de «lăcomia» ţăranilor români prea iubitori de pământ.

Biserica romano-catolică în Transilvania a slujit totdeauna scopurilor de maghiarisare cu orce mijloace; a avut şi are bogăţii materiale enorme. Legea agrară nu face decât dreptate pentru ţăranii de toate naţionalităţile din România, şi le dă pământ chiar şi din proprietăţile bisericilor, dacă acestea au proprietăţi mai întinse decât le trebue pentru acoperirea nevoilor proprii.

Ar fi o nedreptate din cele mai mari, ca b. o. episcopul romano catolic dela Oradea-Mare cu câţiva credincioşi să se bucure de milioane ca venite în fiecare an, ear sărăcimea din partea locului să-şi poarte necazurile mai departe, ca înainte de anul mântuirii 1918.

La dreptul vorbind, latifundiarilor nu le arde tocmai de biserica romano catolică şi de bogăţiile sale, ci le arde mai ales de moşiile lor. Se vor adresa la Liga Naţiunilor? Se poate.

Liga însă nu se alcătueşte din naivi, cari să împedece statul român în opera sa dreaptă şi umanitară.

In atenţiunea preoţimii. *Invităm slujitorii altarului să îndemne pe tinerii cu bune purtări, din partea locului, să ceară să fie primiţi la cursul teologic al seminarului nostru. Tinerii silitori şi cu purtare morală se vor împărtăşi în seminar de însemnate înlesniri în anii lor de studii.*

Problemă bisericească

Ziarul săsesc sibian, D. Tagespost, publică despre biserica romano-catolică din Bănat un articol, în care se arată următoarele:

Mişcarea poporală din Bănat a câştigat teren în toate direcţiile, numai în privinţa bisericii a ajuns la punct mort.

Biserica romano catolică nu vrea să ia cunoştinţă de timpurile schimbate. Se ştie că biserica aceasta a fost în Bănat, şi în alte ţinuturi germane, instrument al tendinţelor de maghiarizare. Astăzi lucrul acesta nu se mai poate; dar cu toate acestea ea a rămas o instituţie maghiară.

După trei ani de administraţie limba ei de comunicare între episcopie şi parohii este tot maghiară pentru parohiile germane.

După statistică, din 140 de parohii 105 sânt curat germane, şi abia în 16 parohii nu e reprezentat elementul german. In aceste împrejurări nu e curată ironie ceea ce face biserica romano-catolică?

In vreme ce oficiile de stat şi comunale folosesc în actele lor oficiale numirile germane ale comunelor, stampila bisericii rom. cat. foloseşte şi azi numirile maghiare ale comunelor germane sau de altă naţionalitate.

Atitudinea antigermană a bisericii romano-catolice se manifestă de altfel prin nenumărate cazuri de negaţiune a germanismului. De seminarul teologic nici nu mai vorbim, căci acolo spiritul german este prigonit.

In legătură cu biserica stă chestiunea şcolară. Cum se ştie, în Banat am avut totdeauna trei categorii de şcoale: de *stat*, *confesionale* şi *comunale*. Şcoalele acestea le avem şi azi. In trecut ele aveau ceva comun: erau toate maghiarizate. Astăzi ele sânt germane, şi tendinţa e de a le reduce pe toate la o singură categorie, anume la cea confesională, dar cu condiţia de a le păstra caracterul german. Convingerea noastră e, că în felul acesta avem mai multă garanţie de a le putea păstra pentru germanism. Dl ministru al instrucţiunii Anghelescu ne dă tot concursul binevoitor.

Eată pentru ce problema bisericii a devenit actualitate arzătoare. Pentru ce n'ar putea să fie biserica *germană* rom. cat. unde trăesc germanii? Scopul cel mai apropiat al nostru trebue deci să fie regermanizarea bisericii romano-catolice.

Casă culturală în Vălcele

La ordinul circular al I. P. S. mitropolit al Sibiului trimis tuturor parohiilor din arhidieceză, ca să se înfiinţeze fără întârziere case culturale, acolo unde nu sânt, credincioşii din comuna Vălcele, judeţul Trei-scaune, au răspuns în grabă şi cu entusiasm.

Consiliul comunal şi comitetul parohial, convocate de părintele Gh. F. Preşmereanu, administratorul parohiei, în ziua sfinţilor apostoli Petru şi Pavel, au hotărât înfiinţarea în această comună a unei case culturale, de care se simte atâta trebuinţă.

Sfinţia sa a intervenit şi la ministerul Cultelor şi la casa Culturii poporului, ca să doneze pentru bibliotecă cărţile şi publicaţiunile de care dispun în acest scop.

Domnul Mihail Popescu, administratorul cassei şcoalelor, care se află la cură în Vălcele, i-a promis de asemeni toate numeroasele publicaţiuni şi achiziţiuni de care cassa şcoalelor dispune pentru bibliotecile populare şi a luat dispoziţii ca ele să sosească în curând.

Pentru strângerea fondurilor trebuitoare începutului funcţionarii Casei culturale s'a dat Duminecă 23 c. o serbare în salonul de cură al băilor.

Părintele Preşmereanu, medicul băilor Dr. Brătănescu, înv. Iordache, prim. Caşaş din localitate şi dnii farmacist Belcot, tipograf Pericle Popescu şi funcţionar Durma din Bucureşti au format comitetul activ pentru organizarea serbării.

Dnii deputaţi Iteanu şi Donescu, col. Tòdicescu, prefectul Rânceanu, rev. şcolar E. Popescu, păr. protopop Adam Grozea şi subsemnatul am fost proclamaţi membri ai unui comitet de onoare în acelaş scop.

Serbării i a premers vânzarea de flori, cocarde tricolore şi cărţi poştale ilustrate de către câţiva copii înainte de amiazi. După amiazi a funcţionat o bogată tombolă, iar seara a fost o conferinţă a dlui Iteanu, muzică vocală şi pian, recitări şi dansuri naţionale executate de doamne şi domnişoare dintre vizitatori şi de copii din şcoala primară locală.

Rezultatul material al serbării a fost, ca şi cel moral, foarte mulţumitor. S'au adunat lei cu care se va începe în cel mai scurt timp repararea şi amenajarea localului pe care primăria l-a pus la dispoziţia Casei culturale.

Vălcelele vor avea dar Casă culturală.

Vălcele, 27 Iulie 1922.

I. Mihălcescu
Prof. la fac. de teol. din Bucureşti

---

buşeşte năzuinţa sădită într'însul de Dumnezeu de a tinde mereu spre desăvârşire morală».

Mânecând din această mărturisire ne dăm seama că în om e o combinaţie a două organisme: fizic şi psihic.

Organismul fizic face parte din această lume materială vremelnică, iar cel psihic e imaterial, dar se desvoaltă şi se manifestează prin mijlocirea organismului fizic. Natura psihică e atârnătoare de cea spirituală, care dacă n'ar exista, omul nu s'ar osebi de o fiinţă necuvântătoare. Organele trupului sânt necesare pentru desvoltarea eului psihic. Ochiul, mâna, urechea şi celelalte organe ale simţurilor slujesc pentru a cunoaşte lumea externă şi fac să se deştepte omul lăuntric. Când unul dintre organele simţurilor lipseşte omului, nu e deplin. Frumseţea lumii organice nu o cunoaşte orbul, şi surdul nu poate aprecia muzică. Educaţia individului nu se poate face fără ajutorul organelor trupeşti. In stadiul al doilea al desvoltării omului trupul e prefăcut în mijloc de activitate, ca o putere ce se manifestă în lumea exterioară.

Plămâna, inima, organele digestive regulează funcţionarea maşinăriei trupului, ca omul să poată veni în contact cu alti indivizi. Mâna făureşte unelte. Ochiul distinge varietatea colorilor. Urechea combină tonurile diferitelor melodii.

In perioada a treia trupul nu mai poate ţinea pas cu desvoltarea spiritului. Glasul slăbeşte, îşi perde sonoritatea şi forţa. Idei vii şi puternice plăsmueşte raţiunea şi iscodeşte imaginaţia, dar la tribună nu se mai încumetă a vorbi un moşneag cu trupul gârbovit.

Natura spirituală a omului manifestată în credinţă, iubire şi nădejde e mai pre sus de natura animalică, socială şi psihică.

Această natură cercetează lucrurile profunde ale Dumnezeirii. Necontenit cercetează şi priveşte spre ceva ceea ce ochiul nu poate distinge şi nici imaginaţia nu poate străbate. Simţeşte şi cunoaşte, pentru-că e spirit, cuprinde ceeace trece peste simţurile omeneşti, ceea ce resonul nu poate dovedi. Fiecare om are acest spirit.

Şi când vorbim în cât evocăm acest răspuns spiritual în indivizii care ne ascultă, cuvintele noastre poartă pecetea autorităţii fiindcă ei simţesc şi văd că sunt adevărate.

Noi înşine ne sântem revelatorii noştri. Dăm la o parte vălul ce acopere sufletele oamenilor şi astfel ei văd şi simţesc fără trebuinţa altei dovezi.

Când Moise zice în poruncile sale: Să nu ucizi, să nu furi, să nu trăeşti în fărădelegi, — conştiinţa poporului răspunse: Aceasta e adevărat! Şi când Isus a zis: Iubiţi pe vrăşmaşii voştri şi faceţi bine celor ce vă fac rele, a vorbit cu autoritate, pentru că în om e o putere de a vedea adevărul şi frumseţea acestor expresiuni.

Puterea conştiinţei se manifestă în cunoaşterea binelui şi a răului. Dar spiritul omului nu se mărgineşte numai la cunoaşterea realităţilor spirituale, ci tinde să le înfăptuească aducând adevărurile morale în relaţiuni personale strânse cu viaţa proprie, individuală. In viaţa aceasta omul e ca pe o insulă în mijlocul mării priveşte îndărătul său la timpul care s'a scurs şi înainte la soartea care-l aşteaptă, caută în sine şi în afară şi se găseşte încunjurat de tainica prezenţă a Dumnezeirii eterne şi atot stăpânitoare. Din această fiinţă posede şi el sufletul, care e legătura de împreunare cu divinitatea. Sufletul trebuie trezit, pentru ca să ajungă omul la putere şi pace, cari sânt cele mai profunde necesităţi ale lui şi constitue cea mai înaltă aspiraţie. Şi cine poate trezi această dorinţă în sufletul omului şi o poate satisface conducându-l la Dumnezeu, care e repausul sufletului, posede autoritate indiscutabilă. Aceasta e autoritatea reală a Bibliei, a autorilor ei, cari nu au alt sprijin decât propria lor mărturie despre prezenţa divină actuală în conştiinţa şi viaţa lor. Această autoritate spirituală stă la baza întregii literaturi biblice.

(Urmează)

Citind ziare

Dacia:

Ar fi interes naţional, ca în locul *pătimaşelor lupte de partid*, care sorb atâtea energii, să se pună în prim alinie problema reorganizării *şcolare*. Dl ministru al instrucţiunii a numit comisiuni peste comisiuni, pentru a da nouă faţă învăţământului, printr'o sănătoasă lege şcolară, care să ţină seamă şi de rezultatele, la care a ajuns ştiinţa pedagogică, precum şi de natura specifică a poporului nostru şi de realităţile de sub imperiul cărora nu ne putem sustrage.

Dar nu este destul. La o reformă şcolară, întreaga opinie publică să ia parte. Publicul, şi în special părinţii de copii, sânt direct interesaţi la o astfel de reformă.

Timp de o săptămână întreagă a lucrat comisiunea pentru reforma învăţământului sub conducerea d-lui profesor universitar, G. G. Antonescu. Învăţători, profesori, parlamentari din toate părţile ţării, şi-au spus cuvântul. Au fost desbătute chestiuni foarte interesante: dacă şcoala primară trebue să aibe 7 ani continui, sau 2 cicluri dintre care unul de 4 ani, altul de 3 ani; ce scop şi ce caracter trebue să aibă învăţământul; dacă învăţătorul să aibă voe a face sau nu politică; dacă poate să ocupe locuri în bănci, cooperative, etc.; dacă trebue să se mai continue cu sistemul de recrutare, după indicaţiunile cluburilor politice, a revizorilor şi inspectorilor; chestiunea comitetului şcolar; şcoalelor pentru anormali etc. Eată atâtea probleme, care trebue să aibe răsunet nu numai în lumea dăscălească, ci în întreaga opinie publică

Avem peste 60 la sută analfabeţi. Evident că dela ei nu se poate aştepta nimic în această privinţă. Dar sânt atâţia intelectuali. Ce zic intelectualii? Rostul intelectualului nu este să lâncezească în birouri sau să îşi piardă toată energia în cercetări ştiinţifice. Mai ales într'o ţară înapoiată în cultură şi democrată, rolul său este să contribue la ridicarea culturală a poporului şi la conducerea lui pe calea muncii productive.

Cultura unui popor se întemeiază pe *valori spirituale*. Şcoala e factorul cel mai important al educaţiunii unui popor spre activitate ordonată. In locul şcoalei de până acum, să punem o şcoală activă, o şcoală a voinţei creatoare.

Pentru întemerea acestei şcoale se cere concursul, în primul rând, corpului didactic, şi apoi tuturor intelectualilor şi părinţilor de copii.

Glasul satelor

Legea Românească primeşte următoarea adresă:

Onorată Redacţie, — Pe vremea alegerilor tăbărau pe sate candidaţii de deputaţi şi senatori însoţiţi de numeroşi tribuni, cari jurau că ne vor sta într'ajutor la consolidarea economică, îndeosebi la împroprietărire.

Comisiile lucră acum de capul lor înconjurate de marii proprietari, cari cad sub expropriere, iar poporul şi parohiile stau neajutorate pe afară aşteptând mila comisiunilor. Deputaţii şi tribunii lor de odinioară nu se prea arată, să stea în ajutorul poporului, cum făgăduiau la alegeri. Unii sânt departe, nu putem merge la ei. Alţii din jurul nostru sânt pe la Bucureşti, când îi căutăm, sigur nu în afacerile noastre, ci în afacerile lor. Dumnezeu să mă ierte, dacă greşesc, când bănuiesc, că poate chiar călătoresc în permise. Onoare excepţiunilor!

Vă rog, onorată redacţie, să daţi loc smeritei rugări, ce o adresez către domnii deputaţi şi tribuni ai poporului pe vremea alegerilor, să ne cerceteze acum în necazurile noastre de împroprietărire, ca să dovedească că sânt adevăraţi prieteni ai poporului şi credincioşi fii ai bisericii, că precum vor cunoaşte ei poporul în necazurile sale, aşa îi va cunoaşte şi pe ei poporul, când vor mai veni să le ceară voturile. Iar când vor mai ţinea cuvântări la toamnă despre păcatele altora, îi vom întimpina noi cu cuvântări despre păcatele lor de a nu împlini o datorie sfântă ce-au primit prin obţinerea mandatului de deputat dela popor.

Un sătean îngrijorat.

E justă cererea săteanului îngrijorat, la care ne asociem şi noi. Cineva trebue să apere şi interesul poporului, şi acel cineva trebue să fie în primul loc deputatul. Şi dacă n'ar fi primejdie în cutare ocol, e bine să vadă poporul pe deputat lângă sine la frângerea pânilor pentru liniştirea lui, că nu i s'a făcut nedreptate la împărţirea pământurilor. Acum se pune temelia economică a poporului nostru. Toate greşelile de ordin administrativ se pot repara; greşelile de împroprietărire însă lovesc pe vecie ţărănimea noastră. De aceea să stăm bine, să stăm cu frică, sfânta jertfă a dreptăţii pentru ţăranul român să o împlinim.

Şcoală Normală de învăţătoare în Beiuş

— Inştiinţare —

Se aduce la cunoştinţă generală, că cu începere dela 1 Septemvrie 1922 va fucţiona în oraşul Beiuş, jud. Bihor o Şcoală normală de învăţătoare. Şcoala va avea complect cele şase clase. Pentru a fi admise la concurs, elevele trebue să prezinte următoarele acte:

1. Pentru clasa I-a: Certificatul de absolvire a 4 clase primare, copie de pe actul de naştere, constatator că eleva are etatea de minimum 13 ani şi maximum 15; certificatul constatator că părintele elevei e român sau cetăţan român. In cererea aderesată Direcţiei, părintele sau tutorele va arăta dacă copila candidează pentru un loc de bursă, sau de solventă.

Pentru bursiere se va alătura un dat de paupertate, adecă un act doveditor al averii părintelui şi al dăritor pe care le plăteşte către stat. Actul va fi liberat de antistia comunală şi vizat de preot şi de învăţătorul statului. — Dacă eleva are mai puţin de 13 ani şi mai mult de 15, va trebui ca odată cu cererea de înscriere să adreseze Direcţiei şi o alta, pentru dispensă de vârstă.

2. Elevele care au absolvit o clasă, două, trei, sau patru clase de liceu, pot întra în clasele imediat următoare ale şcoalei normale, adecă cele cu o clasă de liceu în clasa II a, cele cu două în a III-a, şi aşa mai departe, depunând un examen sumar din materiile făcute în ultima clasă de liceu.

Inscrierile încep la 5 August şi se termină în seara zilei de 25 August. Cererile vor fi adresate: *Direcţiei Şcoalei Normale de învăţătoare în Beiuş*, jud. Bihor.

Elevele care concurează pentru clasa I-a, vor fi examinate din următoarele materii: limba română, istoria patriei, geografia şi ştiinţele naturale. — Examenele de admitere pentru toate clasele vor începe în ziua de 1 Septemvrie. — Conform regulamentului special al Şcoalelor Normale, *elevele vor fi numai interne.*

Elevele din alte şcoale normale, care ar dori să se mute la Beiuş, pot adresa Direcţiei şcoalei cererile lor. Pentru orce alte informaţii părinţii sau tutorii se pot adresa şcoalei.

Directoară
Victoria St. Constantinescu

Ştirile zilei

Ceasul mântuirii. In anul Domnului 1919, în 4 August la 4 ore după amiază, trupele armatei române au ocupat Budapesta şi au rupt pe vecie legăturile dintre asupriţi şi asupritori. Dumnezeu ni-a răsplătit credinţa şi îndelunga răbdare. Ceasul mântuirii neamului va fi pomenit până la sfârşitul veacurilor; ear străinul nu va mai fi stăpânitor în moşia strămoşască a românilor.

Invăţământul primar în ţara noastră va cuprinde, după noul proect de organizare, două cicluri: învăţământul *începător* cu durată de 4 ani, şi învăţământul *complimentar*, 3 ani. Ambele cicluri sânt obligatorii pentru cei ce nu urmează o şcoală secundară. E vorba ca cei ce vor termina cursul complimentar, să aibă avantajii: reducerea serviciului militar, preferare în slujbele administrative ale satelor ş. a.

Mulţumire. Credincioşii din comuna Vălcele ţin să mulţumească pe această cale dlor Pericle Popescu şi Nicolae Lupan, mari comercianţi în Bucureşti, pentru preţioasele donaţiuni în cărţi bisericeşti, făcute bisericii de aici, — cel dintâi procurându-ne cele 12 Minee, ear al doilea dăruind un frumos penticostar cu litere latine. Dumnezeu să răsplătească însutit fapta bună. *Gh. Fl. Preşmereanu.*

Dela băile din Sovata. Poporul din ţinutul Sovatei întâmpină cu multă bucurie şi fericire pe înalţii vizitatori ai băilor de acolo, pe Suveranii noştri şi pe principesa Ileana. M. Sa regina ia baie zilnic în lacul băilor, face excursiuni în împrejurimi, vizitează casele ţăranilor, stă de vorbă cu dânşii, interesându-se de gospodăriile lor. Atât Regina, cât şi Principesa poartă adeseori costumul naţional.

Leul nostru începe să urce la bursa din Paris, — a sosit adecă perioda exporturilor de cereale româneşti, şi speculanţii voesc să obţie preţuri favorabile; când vom importa earăş mărfuri din Franţa, bancherii interesaţi vor reîncepe depreţierea leului. Dovadă că în adevăr s'a făcut speculă neîngăduita cu cota leului la Paris, slujeşte faptul următor: Băncile româneşti, care au ordonat să li se cumpere lei la Paris în ultimele luni, n'au putut obţinea decât sume neînsemnate şi de multe ori nici un leu. — Guvernul nostru a intervenit pe lângă guvernul francez să ia măsuri în contra speculanţilor leului nostru. Dacă intervenţia nu va avea efectul urmărit, guvernul român în cazul cel mai rău va opri publicarea în ţară a cotei leului la Paris, cu aspre sancţiuni pentru contravenienţi.

Publicul şi specula. Doritorii d'a se îmbogăţi repede s'au înmulţit în special la vânzătorii de alimente. Speculanţii înşală şi jăfuesc mai ales din cauză că se găsesc persoane, care cumpără pe ascuns şi plătesc orce preţuri. Sânt rare cazurile când cumpărătorii reacţionează împotriva speculei. Un asemenea caz s'a petrecut zilele acestea în capitală, la bodega Jubileu, unde s'a cerut unui cetăţean să plătească zece lei pentru două patlagele roşii, atunci când în piaţă kilogramul costă 3 lei. Omul indignat a protestat, publicul i a dat dreptate, s'a asociat la protestul energic şi, în câteva minute, toată bodega speculantului a fost devastată. Excesele, firește, nu pot fi aprobate; — dar ele vor da poate ceva de gândit şi domnilor speculanţi de toate categoriile.

Cuvânt de prisos. Nu putem decât să aprobăm părerea acelora, cari susţin că cuvântul nou «regătean» este de prisos, şi că trebue să dispară din limba noastră. Cuvântul acesta conţine, mai totdeauna, ofensă pentru românii din vechiul regat, şi o deosebită plăcere pentru vecinii de peste Tisa şi pentru prietenii lor puţini, câţi îi mai au.

Altă capitală. Presa noastră a vorbit zilele acestea despre strămutarea capitalei: locul Bucureştilo ar fi să-l ia Braşovul sau alt oraş ardelenesc. Dl N. Iorga, în Neamul Românesc, este împotriva acestui plan, care ar înlătura «un oraş înfipt în mijlocul unei românimi compacte pentru altul în care amestecul cu elemente neromâneşti va da dela început un caracter internaţional noii capitale». (Acest caracter internaţional n'ar dura însă tocmai mult).

Congres în Carlsbad. In 24 şi 25 Iulie a. c. s'a întrunit la Carlsbad congresul presei din ţările Micei Inţelegeri. A fost mai mult un congres al birourilor de presă dela ministeriile de externe. Delegaţi au trimis: Cehoslovacia, Iugoslavia, România şi Polonia. Congresul a stabilit principiile generale pentru o colaborare a presei celor patru state reprezentate la acest congres. S'a propus înfiinţarea unei organ comun în scopul cunoaşterii reciproce a membrilor din Mica Inţelegere şi ai Poloniei, precum şi pentru informarea străinătăţii. Intre alte rezoluţiuni, s'a cerut şi regularea serviciului poştal, telegrafic şi telefonic. S'a mai hotărât să se ţină congrese de presă de câte două ori pe an, alternativ în statele interesate: Polonia, Iugoslavia, România şi Cehoslovacia. — Delegaţii au vizitat apoi Carlsbadul şi băile sale.

Centenar. Societatea literară ungurească din Ardeat a organizat la Sighişoara pentru zilele de 30 şi 31 Iulie serbarea centenarului naşterii poetului Petőfi. Statul român a fost reprezentat prin autorităţile locale.

Protest îndreptăţit. Ziaristii *maghiari* din Ardeal, în întrunirea lor ţinută zilele acestea în Oradea Mare, au ridicat protest împotriva «mistificărilor şi ştirilor tendenţioase» ale presei ungureşti din Budapesta.

De vânzare. Guvernul sovietelor pune în vânzare coroana ţarilor păstrată la Kremlin şi valorată la şase sute milioane ruble aur. Ultimul refugiu al sovietelor se vede că este — coroana ţarilor. Marele duce Nicolae Nicolaevici, care acum se află în Bavaria, face pregătiri s'o «cumpere».

Intrunire publică pentru combaterea scumpetei s'a ţinut Duminecă la ora 11 a. m. în sala dela Urania, în urma convocării făcute de reuniunea funcţionarilor publici din oraşul şi judeţul Sibiului. Adunarea s'a deschis prin cuvântul preşedintelui, Dr. Lazar Popovici. Au mai vorbit: generalul Hofbauer în limba germană şi advocatul Dr. Kálmàn ungureşte. Vorbitorii au accentuat trebuinţa d'a se lua mijloace grabnice împotriva speculanţilor şi cumpărătorilor cari încurajază specula oferind preţuri mai mari decât cele statorite. Inacest înţeles s'a votat o resoluţiune şi se va înainta guvernului un memoriu.

Peste 5 ani. Un ziar din Londra exprimă părerea engleză despre Germania militară, zicând: Este greşală a crede că distrugerea materialului de răsboi de cătră comisiunea de control aliată a paralizat Germania pentru viitoarele răsboae. Pentru moment Germania nu poate porni o nouă campanie, însă peste 5 ani lucrurile vor sta alt fel: instrumente nouă ştiinţifice ucigătoare vor fi inventate, astfel că puştile şi tunurile distruse ar fi fost ceea în actualul răsboi ar fi reprezentat arcurile şi săgeţile.

Expoziţie de flori şi lucruri manuale organizată de societatea femeilor pentru ajutorarea şcoalei ev. de fete din Sibiu, s'a deschis Duminecă la 30 Iulie la ora 10 a. m. şi va rămânea deschisă până 9 August 1922. Din partea grădinarilor speciali expune şcoala locală de horticultură, şi dl grădinar Stanek. In secţiunea lucrurilor manuale se găsesc tot felul de noutăţi practice, până la cele mai luxoase obiecte. Atragem atenţiunea On. public asupra acestei expoziţii bogate şi variate.

Oaspeţi aleşi. Joi seara, în 20 Iulie, au sosit în Sibiu, venind dela Braşov, profesorul universitar de economie politică *Alfred E. Zimmern*, dela universitatea din Oxford (Anglia), cu d-na. Dsa se află într'o călătorie de studii. A fost în timpul din urmă în Iugoslavia şi Polonia; acum vizitează România, pleacă în Cehoslovacia, va fi mai apoi în Franţa şi în Septemvrie în America. Impresiile câştigate la noi sânt din cele mai bune. S'a exprimat în termini foarte elogioşi despre ţăranul român şi deşteptăciunea născută a lui. Oaspeţii au luat parte şi la actul de expropriere din Şercaia, având ocazie să plece mai apoi cu trenul special, ministerial, la Braşov, unde au fost şi la banchetul dat în onoarea miniştrilor. Vineri au vizitat catedrala noastră şi muzeul «Asociaţiunii». Sâmbătă auf fost conduşi, la dorinţa expresă, la I. P. S. nostru Mitropolit la Călimăneşti. Prof. Zimmern şi dna s'au întreţinut mai bine de un ceas cu capul nostru bisericesc, discutând şi posibilităţile trimiterii tinerilor noştri teologi la teologia superioară din Oxford. Duminecă dimineaţa au plecat la Cluj.

Jicniţi! Sfinţirea apei, din partea Arhiepiscopului şi Mitropolitului nostru Nicolae la împroprietărirea din comuna Hamba de lângă Sibiu, este declarată de ziarul blăjan *Unirea* o «jicnire» adusă bisericii greco catolice. Biserica saşilor a luat parte la serbare, şi reprezentantul ei a rostit şi un discurs, fără a se simţi «jicnit» de serviciul şi prezenţa românilor ortodocşi. Jicniţi de serviciul nostru au fost — după Unirea — numai fraţii (!) uniţi. Admirabili fraţi.

Cătră publicul sibian. Teatrul naţional din Craiova, — informat că o femee, dându-se drept dna Aura Fotino, artistă societară a teatrului craiovean, a vândut în Iunie a. c. bilete de spectacol cu titulatura acelui teatru, anunţând reprezentaţii, de care teatrul din Craiova n'avea nici o cunoştinţă, — ne roagă să anunţăm publicul din Sibiu, că respectiva femee se numeşte *dna Caragiale* şi că nu există absolut nici o legătură între ea şi Teatrul craiovean, sau între ea şi dna Aura Fotino, de al cărei nume s'a folosit pentru a înşela lumea. Direcţia teatrului din Craiova a sesizat parchetul şi poliţia, cerând să ia măsuri împotriva îndrăzneţei femei, care a excrocat publicul. Trupa teatrală din Craiova îşi face turneul său oficial în toamnă. In Sibiu va sosì în Octomvrie şi va da 5—6 reprezentaţii.

Poşta redacţiei

Seminaristului. Nu putem discuta cu un om, care poate să fie excelent culegător şi isteţ administrator, — dar ca *redactor* al unei foi este persoană ridicolă în tot ce a scris şi — din nenorocirea foii sale — va mai scrie.

Prima fabrică română de stampile
OCT. L. VESTEMEAN
Sibiu, str. Ţiglăriei Nr. 18.

Am onoare a aduce la cunoştinţă, că mi-am deschis un

Atelier pentru fabricarea stampilelor din cauciuc

Execut tot felul de stampile din cauciuc, diferite medalioane şi orice lucrări din branşa aceasta, cu preţuri moderate.

Comandele sunt a se adresa la „Librăria Arhidiecezană“ Sibiu, str. Mitropoliei 45.

Cu toată stima
145 **Oct. L. Vestemean.**

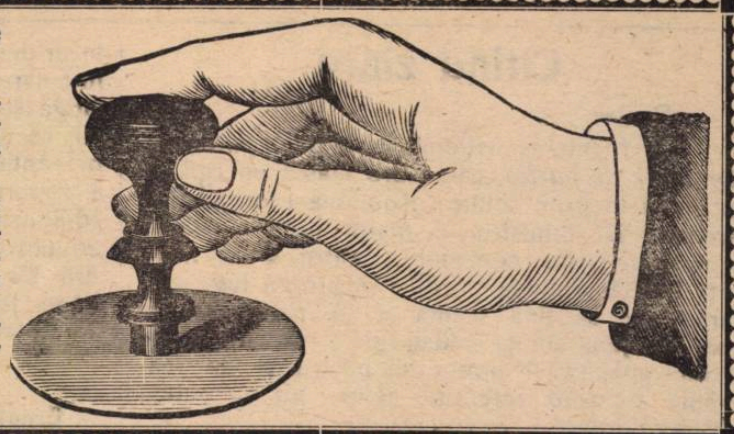

Dacă încă nu ştii, vă rog notaţi bine, că **Mack's Kaiser Borax** face tenul moale şi îl fereşte de grăsime.

Nr. 119/922. (143) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea catedrelor vacante la **Liceul ort. rom. Andrei Şaguna din Braşov**, se publică concurs cu terminul până la 15 August n. a. c.

Catedrele vacante sânt:

1. Matematica şi Geometria (ev. Fizica).
2. Fizica, Chimia.
3. Gimnastica.

Concurenţii vor trimite cererile lor Eforiei şcoalelor centrale ort. rom. din Braşov, însoţite de următoarele documente:

1. Certificat de naştere, dovedind că sânt români de confesiunea ortodoxă.
2. Certificat de moralitate.
3. Certificat medical.
4. Documente despre calificaţiunea cerută de lege.
5. Certificate despre serviciul de până acuma.

Se publică concurs cu acelaş termin şi pentru ocuparea unui post de învăţător sau învăţătoare la şcoala primară centrală ort. rom. din Braşov.

Concurenţii vor înainta cererile lor Eforiei şcolare însoţite de documentele înşirate mai sus.

Salarizarea profesorilor şi învăţătorilor va fi în conformitate cu a celor dela şcoalele similare de stat.

Braşov, în 20 Iulie 1922.

Eforia şcoalelor centrale ort.-rom., Braşov.

Nr. 305/922 (135) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a treia **Boholt**, în protopresbiteratul Devei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu prot. în terminul deschis şi pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare a se prezenta în comună spre a face cunoştinţa poporului.

Deva, la 30 Iunie 1922.

Oficiul prot. ort. rom. în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. I. Dobre
protopop

(140) 3—3

Concurs

Societatea Anonimă Română «Petroşani», Direcţiunea minelor Vulcan, publică un concurs pentru ocuparea unui post de **învăţător suplent** la şcoala primară română din loc pe timp de un an. Condiţiile: Din salarul învăţătorului pe care-l înlocueşte 75% şi afară de aceasta: locuinţă, luminat şi încălzit gratis, alimente din depozitul Societăţii cu preţ avantajos.

Certificatele şi cererea se vor trimite la Direcţiunea minelor Vulcan până la 10 August a. c.

Nr. 288/922 (136) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Hondol**, în protopopiatul Devei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima lui apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc în terminul deschis şi pe lângă observarea dispoziţiunilor regiementare a se prezenta în comună spre a face cunoştinţa poporului.

Deva, la 30 Iunie 1922.

Oficiul prot. ort. rom. în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. I. Dobre
protopop

Academia Agricolă, Cluj

Publicaţiune

— Locuri de bursieri —

Se aduce la cunoştinţa generală că în ziua de 16 Octomvrie 1922 ora 8 a. m. la Academia Agricolă din Cluj se ţine concurs pentru ocuparea a 30 locuri de bursieri. Materiile din care se va examina: ştiinţele naturale, matematica şi ştiinţele fizico-chimice, după programul liceului. Inscrierile se primesc până în seara zilei de 15 Octomvrie, cererile, pentru a putea fi inregistrate, trebue provăzute cu timbrul legal. La cererea de inscriere adresată direcţiunii se va anexa: *a*) actul de naştere; *b*) certificatul de absolvire a liceului sau titlul echivalent, conf. art. 2 din regulament; *c*) dovada dela primărie. că studentul nu poate fi intreţinut în şcoală de familie; *d*) dovadă că este cetăţean român. In cerere trebue să se arate lămurit, că petiţionarul doreşte obţinerea unui loc de bursier.

Scopul Academiei Agricole este de a forma: 1. cercetători în diferitele ramuri ale ştiinţelor agricole; 2. profesori pentru învăţământul agricol; 3. funcţionari superiori pentru administraţiile publice cu caracter agronomic, şi 4. conducători de exploataţiune agricolă.

Pentru a putea fi admişi în Academia Agricolă Cluj, candidaţii trebue să aibe diploma de absolvire a cursului superior de liceu sau un titlu echivalent, pe baza căruia se pot inscrie valabil la Universitate. Invăţământul durează patru ani.

Solvenţii se primesc fără concurs şi se întreţin in căminul studenţilor, în limita locurilor disponibile. Intreţinerea completă în cămin variază până la 360 lei lunar. Cererile timbrate şi înzestrate cu: *a*) actul de naştere, *b*) certificatul de absolvire şi *c*) dovada cetăţăniei, în original sau în copii traduse în româneşte şi legalizate, se vor înainta Direcţiunii până in seara zilei de 15 Octomvrie cel mai târziu. Absolvenţii Academiei Agricole obţin titlul de inginer agricol şi vor fi primiţi in corpul agronomic.

Regulamentul se poate vedea în Monitorul Oficial Nr. 132 din 15 Septemvrie 1921.

Direcţiunea.

Reclama este sufletul comerţului.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 26 Iulie (8 August) 1922 Nr. 58

Telegraful Român

Organ naţional-bise

„ASOCIAȚIUNII"

Nr. 973 (Of.)
On. Procuratura de stat
Sibiu

Abonamentul:
Un an **100 Lei.** — Şase luni **50 Lei.** — Trei luni **25 Lei.** — Pentru străinătate un an **180 Lei.**
Ziarul apare Marţia şi Vinerea

Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor: un şir petit **2 lei** pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă **rabatul cuvenit**
Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Luaţi Duh nou!

S'a zis de mult: Gătiţi calea Domnului, drepte faceţi cărările lui!

De-atunci, în curs de 19 veacuri, câte îndemnuri bune n'au ţişnit din sufletul omenirii? Câte glasuri pline de focul dragostei de lege n'au răsunat pentru întronarea binelui creştin!? Câte suflete dubioase n'au devenit stânci de granit reprezentând adevărul creştin? Cât sânge de martir nu s'a revărsat peste cugetarea omenirii!?

Şi totuşi, cât de bine şi la loc sună şi azi glasul celui ce strigă în pustie!

O, epocă a frumuseţii morale şi tăriei sufleteşti! Vremuri ale atâtor sfinţi martiri ai binelui creştin, umbriţi-ne cu duhul vremurilor voastre, ca să putem sguduì din temelii sufletul acestei epoce şi să-l trezim la nouă viaţă. Din înălţimea cerului trimiteţi razele luminii şi căldurii creştinismului adevărat arătându-ne calea refacerii.

In adevăr. Era lumea, cum era, şì înaintea marelui războì. Avea trebuinţe arzătoare de o mai mare adâncire în lumea idealului creştin, avea trebuinţe de educaţie mai morală. Dar acum?

Războiul n'a fost aşa cum credeau unii, adecă un factor care să contribue la întărirea vieţii morale, — din contră, a fost un mijloc prin care s'a prăbuşit ordinea morală, conştiinţa, sentimentul responsabilităţii, întreaga fiinţă morală a omului.

Nu mai amintim stricăciunea materială, pentru care s'au luat măsuri la vreme instituindu-se chiar un ministeriu al «refacerii».

Constatăm însă că pentru refacerea sufletului au rămas să lupte biserica şi diferitele corporaţiuni ca: Reuniuni de femei, Societatea orfanilor şi alte instituţii creştineşti.

Aceste artere, ori câtă sevă de viaţă ar curge prin ele, ori cât duh creştinesc ar împrăştia în cale, nu vor putea ajunge la scop fără concursul: presei, teatrului şi scriitorilor.

Presa! Ce însufleţire sublimă cuprinse lumea însetată de libertate, când cu pumnii încleştaţi lovea uşile temniţelor şi pretindea libertatea presei!

Idei care demult aşteptau scăparea din sufletele celor mai buni oameni ca să umbrească atâtea fiinţe cuvântătoare, sânt puse în mişcare.

Idei care să ia lupta făţişă pentru a introna binele, frumosul adevărul şi dreptatea în omenire, înconjoară pământul, despică întunerecul.

Ce chemare măreaţă! Dar vai! Astăzi fără să voim trebue să constatăm că presa a greşit cărarea prea adeseori.

S'a dejosit şi a întrat în serviciul stricăciunii, s'a prefăcut obiect de negoţ, nu mai serveşte intereselor epocale de obşte şi ale înălţării morale, ci mai întâi interesele de clasă şi particulare. —

Teatrul!? Ce program măreţ şi ideal izvorise din cugetarea omenimii la crearea acestei instituţiuni!

Trezirea forţelor amorţite ale trecutului, premenirea însuşirilor nobile ale neamului, cultul tradiţiunilor strămoşeşti, potenţarea energiei generaţiunilor, apropierea unui viitor mai frumos, mai bun şi mai curat...

Se plănuise ca scenele să fie catedre de unde să răsune glasul apostolilor cari răspândesc ideile sublime, creştine, tărie sufletească, învăţături întăritoare de suflet, patriotism, milă şi iertare.

Dar «ce e val, ca valul trece». Teatrul ca şi presa, a devenit de obicei panteonul necredinţii, amorului propriu, a luxului şi răsfăţului, plin de trivialităţi şi alte calităţi care strică gustul frumosului şi moralului. —

Scriitorii? Toată cinstea excepţiilor, — dar de altă parte ce vedem? Ori unde te întorci, întâlneşti persoane, care citesc cu sete scrieri senzaţionale, cu conţinut ducător la ispite, — în loc să vezi o lectură aleasă cu idei din adevărata viaţă, cari să trezească în om sentimentul de datorinţă şi de răspundere. —

In felul acesta purcezând, aceşti trei mijlocitori ai culturii, în loc să trezească omenimea la o nouă viaţă a duhului şi adevărului, produc idealul materialismului celui mai întunecat, al perversităţii, şi duc omenimea la stricăciune şi la pierzare.

O, voi pârghii întemeiate întru răspândirea mântuirii! Luaţi Duh nou, duhul luminii şi al adevărului. Duhul curăţeniei, al dragostei şi al milei. Căci numai acest Duh e în stare a alunga întu-

FOIŞOARA

Cunoaşte-te pe tine însuţi!

— Cuvântarea directorului Dr. V. Stan la încheerea anului şcolar 1921/22 în şcoala normală „Andrei Şaguna" a arhidiecezei noastre —

Serbătoarea noastră de azi se aseamănă foarte mult cu serbătoarea plugarului, care, după un an petrecut în muncă cu noroc, îşi vede roadele adunate în jigniţe.

Şi totuşi, câtă deosebire între bucuria ce se vede râzând în feţele voastre, şi între bucuria plugarului! Bucuria acestuia este o bucurie ce ţi-o dă sentimentul îndestulării, al putinţei de a-ţi împăca pentru un an trebuinţele materiale ale trupului, cu bunurile pământeşti agonisite întru sudoarea feţei.

Dar voi, într'un an de şcoală, v'aţi îndestulat sufletul, împăcându-i nevoile cu bunătăţi mai înalte, nemateriale, pe cari le-aţi adunat în jigniţele sufletului vostru tinăr cu concursul desinteresat al profesorilor şi prin muncă plină de entusiasm pentru bine, adevăr şi frumos. Voi, în vârtejul materialismului de azi, ce dă frâu liber instinctelor brutale din om, stând să înăbuşe toată nobleţa gândirii şi simţirii ce o civilizaţie de mii de ani a clădit o cu uriaşe jertfe de lacrimi şi sânge, voi, cu pornirile sincere şi curate al sufletului vostru şi cu avântul tinereţei, v'aţi îndrumat spre idealul unei vieţi superioare, de ordin sufletesc. Deci bogăţiile ce v'aţi adunat voi în acest an şcolar, nu sânt ca ale plugarului, numai pentru împăcarea unui crâmpei de viaţă, ci pentru toată viaţa voastră. Nici nu sânt numai pentru îndestularea unor pofte personale, egoiste, ci pentru hrana multor generaţii de copii, cari aşteaptă lumina sufletului lor din lumina sufletului vostru.

Bogăţiile adunate de voi nu se consumă, ca ale plugarului, nu se gată, ci sânt ca darul lui Dumnezeu, care sporeşte cu atât mai tare, cu cât se împărtăşeşte mai din abundanţă şi mai des. De aceea sărbătoarea voastră de azi, este mai curată, mai înălţătoare, mai spirituală: este sărbătoarea sufletului.

Dar bucuria zilei de azi nu este numai a voastră, ci şi a noastră a tuturor, şi mai ales a părinţilor şi profesorilor voştri, cari ani întregi v'au avut în grija lor, v'au întărit mintea cu munca lor intelectuală, au priveghiat asupra inimii voastre şi cu degete delicate au plivit o de buruiana instinctelor rele şi au avut norocul să vadă, cum vă sporesc cunoştinţele, cum vi se întăreşte mintea, cum vi se nobilitează inima, cum vi se căleşte şi oţeleşte voinţa prin muncă disciplinată, cum vă creşte caracterul şi ia formă tot mai hotărâtă, luminat de idei generoase creştineşti şi viguroase româneşti.

Şi cum nu ni s'ar umplea inima de bucurie, când vă vedem pe o parte dintre voi pregătiţi să sburaţi în lumea noastră românească, ca oameni gata să împărţească în jurul lor lumină şi binecuvântare?!

Insă, în acelaş timp, ni se ridică în suflet cu îngrijorare întrebarea: oare veţi izbuti? Oare ispitele vieţii, cu miile lor meşteşuguri amăgitoare, nu vor abate paşii vostri din drumul virtuţilor ce vi le-am arătat? Oare valurile vieţii nu se vor izbi de voi cu prea multă furie, şi vă vor dobârâ? Oare nedreptăţile lumii în care veţi intra ca apostoli ai binelui şi adevărului, oare intrigile, meschinăriile oamenilor răi, nu vă vor descuraja? Oare aţi pus olei destul în candelele sufletului vostru, ca să nu vi se stângă în drumul vieţii, înainte de ce aţi fi intrat în liman?

Răspunsul şi garanţia statorniciei voastre, în mijlocul tuturor învăluirilor lumii, îl poate da singur *caracterul* vostru, atunci când se vor frânge de el neputincioase izbirile sorţii, întocmai cum se sfarmă şi mor valurile furioase ale mării, izbindu se de stânci de granit.

(Urmează)

nerecul din lumea viclenilor şi desfrânaţilor! Duhul acesta poate îndrepta cărările, poate spăla păcatele în baia pocăinţei a celor rătăciţi. Numai acest duh preface pe omul devenit animal în făptura darului, a omului care din o mână de făină şi puţin ulei scapă o fiinţă dela moarte. Numai acest duh înalţă sufletul la ideea de a dispreţui viaţa în scopul îndeplinirii cu conştiinţă a datorinţelor. Numai acest duh a dat putere apostolilor şi profeţilor de-a dărâma idolii aurului şi ai senzualismului, şi i-a dăruit cu bogăţii sufleteşti prefăcându-i temuţi până la tronurile împăraţilor.

Stăpâniţi de acest duh, au sguduit pământul cel vechi, au dat viaţă omului ca să nu peară în veci.

Să luăm deci duh nou toţi cei ce stăm în slujba asestei ţări şi voim a ne zidi cază, ca nici porţile iadului să nu o dărâme.

In biserică şi şcoală, în presă, teatru şi literatură să întroducem cu vreme şi fără vreme duhul luminii şi al adevărului, duhul curăţeniei, al dragostei şi al milei acum, până nu se slăbeşte edificiul, pentru care s'a jertfit tot ce am avut mai scump în 19 veacuri.

Acum, căci se apropie ceasul al 11-lea, şi de nu vom fi zidit pe temelia moralului curat, ţara falnică se dărâmă şi fiii ei cu moarte se înjugă.

Dixi et salvavi...

Pr. Ştefan

Nr. 5804 Plen.

Concurs

La orfelinatul bisericii noastre voim să instituim *o mamă a orfanilor*, care cu căldura şi cu dragostea unei mame adevărate să îngrijască de micii orfani, lipsiţi prea de timpuriu de ocrotirea părintească. Dacă vre-una din mulţimea de preotese văduve, sau altă femee cu purtare neexcepţionabilă şi cu tragere de inimă către copilaşi, ar simţi aplecare şi devotament pentru această chemare, să-şi înainteze cererea la adresa Consistorului arhidiecezan *până la 15 August v. a. c.* arătând referinţele familiare.

Mama orfanilor, pe lângă locuinţă şi întreţinerea întreagă, vă primi şi o retribuţie corespunzătoare.

Sibiu, 21 Iulie 1922.

Consistorul arhidiecezan

Stupăritul

— O acţiune de îmbunătăţire —

Preotul C. Sh. Vartolomeu din Urecheşti-Putna îşi îndreptează cuvântul către iubitorii de albine de pretutindeni din binecuvântata noastră ţară.

Eată ce spune Sfinţia sa:

Sântem în pragul unor vremuri nouă şi nu trebue să rămânem cu nimic mai prejos de cerinţele acestor vremuri.

Toate ramurile de activitate omenească sânt în plină desvoltare şi organisare. O apropiere mai strânsă şî a crescătorilor şi iubitorilor de albine, din întreg cuprinsul României întregite, se impune. Această apropiere nu se poate face însă atât timp cât stuparii din toată România nu au un organ propriu al lor, prin care să şi exprime părerile şi gândurile, un organ prin care să *respire* viaţa, cu un viitor atât de surizător, a apiculturiii noastre de mâne...

Dacă nu-l au, *să şi-l creeze.* Să şi-l creeze, de sigur şi anume într'un timp cât mai ne'ntârziat, după cerinţa legii naturale: necesitatea crează organul, ştiut fiind de toată lumea că această stare de orbecăire prin întuneric e cât se poate de favorabilă celor ce trăiesc din exploatarea nevoilor apicultorilor.

Căci, din nenorocire, aceasta este starea stupăritului nostru de astăzi: câţiva speculanţi în materia de apicultură, exploatează nevoile celor mulţi şi neştiutori.

Dar cine se interesează de asemenea lucruri? Cine exercită control? Nimeni! Şi atunci să ne mai mirăm de ceeace se întâmplă!?...

Nu tot astfel ar sta lucrurile, dacă stuparii şi-ar avea o revistă — cel puţin lunară — a lor. Şi câte n'ar fi foloasele, pe care această foaie le-ar aduce stupăritului nostru!

Mai întâi această foaie ar avea darul de a face mai strânsă apropiere între stuparii de toate gradele, din întreg cuprinsul României întregite.

O descriere sumară a stării şi mersului stupăritului, în diferite provincii, ar contribui nu puţin la propăşirea stupăritului în genere şi la cunoaşterea nevoilor lui. Acest organ ar fi apoi cel mai firesc mijloc de propagandă apicolă, după metode sistematice, pe înţelesul tuturor. Prin el ar sta de vorbă stuparii din deosebitele colţuri ale ţării, făcând dări de samă asupra mersului anual al stupăriilor, pe regiuni. Anunţarea produselor apicole disponibile pentru vânzare şi căutarea de materiale trebuincioase, în practicarea stupăritului sistematic, nici într'o altă parte nu şi-ar găsi mai bună ospeţie, decât în coloanele acestei reviste.

Prin toate acestea e de sine înţeles că s'ar lovi direct în traficul speculanţilor, înlesnind în acelaşi timp pe toate căile desvoltarea apiculturii sistematice, printre micii crescători de albine şi începători.

Insufleţiţi de aceste simţiminte, o mână de încercaţi stupari, din judeţul Bacău şi de prin judeţele învecinate, şi-au pus în gând scoaterea unei reviste de stupărit sistematic pe înţelesul tuturor. Toţi stuparii şi iubitorii de albine de pretutindeni, cari cred că înfăptuirea gândurilor de mai sus ar contribui la propăşirea şi bunul mers al stupăritului nostru, sânt rugaţi a-şi trimite adesiunile şi a cere informaţii de la dl avocat Ioan I. Dumitrescu, Str. Busuioc. Nr. 29, Bacău.

Prigoniri religioase?

Ziarul Adevărul din 28 Iulie 1922 publică un articol semnat de teologul (!) din Oradea Mare Ion T. Socaciu, care pretinde că ar fi descoperit mari prigoniri religioase în Transilvania. Şi anume, ci că *baptiştii* sânt maltrataţi de autorităţi, şi localurile lor de rugăciune închise, iar cărţile lor religioase confiscate; că copiii baptişti sânt prigoniţi şi bătuţi de jandarmi; că aceşti copii n'au fost promovaţi în şcoale, pentru că nu s'au botezat în religia ortodoxă, sau n'au avut notă suficientă la religia gr. or.; că în satul Căprioara, din judeţul Caraş-Severin, ar fi fost desgropat un baptist din cimitirul comunei şi îngropat în cimitirul câinilor, şi alte calomnii care se debitează în străinătate pentru defăimarea ţării şi neamului românesc.

Un corespondent al ziarului Viitorul, profitând de prezenţa P. S. Sale Episcopului Roman la Călimăneşti, a rugat pe Arhiereul dela Oradea Mare să-i dea unele amănunte privitoare la pretinsele prigoniri, despre care se scrie în Adevărul.

Din convorbirea cu P. S. Sa, redăm următoarele lămuriri date de înaltul prelat:

Cu pretinsa prigonire a baptiştilor sub regimul austro-ungar despre care vorbeşte pretinsul teolog, lucrul stă aşa: Acel regim ungar vroia să spargă biserica ortodoxă naţională prin baptiştii internaţionali. Precum odinioară Habsburgii uneltiră *unirea* ca să spargă prin ea unitatea naţională şi să ne despartă bisericeşte de România ortodoxă, de unde ne veneau cărţi bisericeşti şi duh îndreptător, aşa în timp mai nou guvernele ungare au organizat sectele religioase internaţionale în mijlocul maselor poporului nostru. Şi s'a lucrat pe faţă. Deputatul Almay Oliver a solicitat în parlamentul ungar încurajarea baptiştilor, unicul mijloc de a scoate poporul de sub influenţa preoţimii ortodoxe, care era purtătoarea ideilor naţionale în Ungaria de odinioară.

Nici casele nu sânt închise, nici bibliile nu sânt confiscate.

Statul îşi exercită controlul numai din punct de vedere politic contra îndemnului de a nu se supune legii de recrutare şi în contra propagandei antipatriotice. Ei însă în vremea din urmă

Autoritatea Bibliei

(Urmare)

1. Istoria evreească

Cărţile istorice cuprinse în Biblie poartă aceste nume: Isus Navi, Judecătorii, Samuil (2 cărţi), Regii (2 cărţi), Cronicele (2 cărţi), Ezra şi Neemia şi tratează o perioadă de 8 secole dela ieşirea din Egipet circa 1250 I. C., şi până la 450, epoca lui Ezra şi Neemia.

Sistemul istoriografiei evreeşti e al compilaţiei. Istoricul oriental nu examinează materialul istoric cuprins în documentele unui studiu critic şi căutând a da vieţii petrecute o interpretare originală, ci îl ţese în expunerea sa adăogând părerile şi impresiile sale. Multe cărţi istorice mai vechi sânt date uitării îndatăce alt autor le-a cuprins într'o ediţie amplificată. Astfel de cărţi, perdute şi păstrate numai cu numele, sânt 12: Răsboaiele Domnului, Cartea Iesher, a lui Samuil despre împărăţie, Cartea Solomon, cronicele lui David, Faptele lui Solomon, ale lui Natan, Şamuil şi Gad, Cartea lui Ahiia, Vedeniile de Ivdo, Cartea proorocului Semaia, Cartea lui Ieha şi cuvintele Visionarilor (Num. XXI 14. Isus Navi X 13.; 2 Sam. 1, 18,; 1 Sam. X 251. 1 Regi IV 32, 33; 1 Cronici XXVII, 27; 1 Cronici XI 41; 1 Ch. XXIX 29; 2 Ch. IX 29; XII 34; XXXIII 19).

Trecutul poporului evreesc e presintat în două naraţiuni paraléle în timp, dar osebite după spirit. Cele două cărţi ale cronicilor sânt alcătuite de preoţi şi pun întreagă viaţa poporului în legătură cu biserica şi instituţiile ei.

E o cronică eclesiastică. Cealaltă expunere din cărţile regilor e alcătuită de profeţi, cari scriu istorie naţională grupată în jurul activităţii profeţilor, cari înfăţişează evenimentele naţionale dela creaţiune cu consideraţie la împlinirea făgăduinţei, pe care a făcut-o Dumnezeu lui David şi urmaşilor săi de a întemeia o împărăţie pe care nu o va părăsi. In această ediţie se critică fără îndurare degenerarea morală şi corupţia în care alunecau slujitorii bisericii, ceremonialismul sec şi moravurile decăzute ale vremii.

O particularitate deosebită prezintă istoriografia biblică în comparare cu istoriografia antică şi modernă.

Herodot, părintele istoriografiei, scrie istoria sa ca să nu se uite faptele, evenimentele şi memoria generaţiilor glorioase şi ne dă o istorie epică. In timpurile moderne unii istorici cercetează faptele stabilind exactitatea datelor, iar alţii caută să interpreteze ce interes omenesc prezintă acele fapte şi care e valoarea lor morală. Faptele pentru un istoric sânt numai dovezi pentru anumite concluzii la care vrea să ajungă. Pentru altul stabilirea unui fapt e ţinta supremă a studiului său. O a treia categorie de istorici caută să cunoască şi să interpreteze anumite faze ale vieţii omeneşti, şi faptele istorice le întrebuinţează ca şi scriitorul dramatic cu acţiunile create de imaginaţia sa pentru a interpreta viaţa omenească.

Istoriografia devine factuală, filosofică şi epică. Herodot scrie istorie epică şi întreţese în espunerea sa fapte îmbrăcate în scutecele fantaziei. Mituri, legende, tradiţiuni sânt încorporate în istorie ca să o facă plastică şi interesantă.

In categoria aceasta trebue să punem şi istoriografia evreească. Istoricul a avut în vedere să arete că Dumnezeu e în lume, că e cu poporul său ispitindu-l, povăţuindu-l, resplătindu-i viaţa corectă şi pedepsindu-l când se abate dela cuvântul său.

Ei credeau că Dumnezeu e în stare să-i înalţe ori să-i umilească după voinţa sa. Oameni şi fapte le presintă în mod realistic, cu defectele şi cu virtuţile lor. Şi viţiile lor sânt adeseori îngrozitoare şi infamante.

Nici viţiile, nici virtuţile omeneşti nu înpoartă pe istoricul evreesc, ci prezenţa şi amestecul printre ei a lui Iehova: toate faptele glorioase naţionale sânt emanate din Iehova, fără de care

s'au dedat la o propagandă tumultuoasă. Propagandiştii cutreieră satele cu trimbiţe şi tot felul de tam-tamuri ca să adune poporul pe străzi. Probabil că această nepermisă propagandă a interzis-o administraţia şi la aceasta se va reduce intervenţia jandarmariei, colorată de corespondentul «Adevărului» cu pretinse bătăi şi schingiuiri.

In cât priveşte pretinsa confiscare a bibliei, se va reduce la colportarea de broşuri injurioase la adresa bisericii noastre şi la ordinea de stat.

E o literatură formală ce se importă din America de către agenţii trimişi aici, cari în conştiinţă că stau sub protecţia americană, sfidează tot ce este românesc şi terorizează cu autoritatea fostului şi actualului preşedinte al Statelor-unite. Propaganda aceasta este susţinută pe cale socială şi de unguri, de tot ce tinde la distrugerea graniţei sufleteşti din vestul României, unde se află Oradea Mare cu împrejurimea.

Copiii sectarilor se bucură de aceeaşi libertate a învăţământului ca şi copiii bisericilor recepte. Dar aceia cari sânt botezaţi în religia ortodoxă, au să urmeze lectiile acestei religii şi să fie consideraţi ca ortodoxi până când ajung vârsta pentru libera determinare de a trece la altă religie, precum prescrie legea. Dealtfel nici un copil nu poate fi crescut fără religie. Imputarea cu pretinsele bătăi a copiilor, sânt colorări tanteziste, menite să emoţioneaze lumea din afară, ca Anglia şi în deosebi America, unde sântem prezentaţi ca nişte barbari nevrednici pentru a bizui pe noi guvernarea unei ţări.

Despre cazul cu exhumarea din Căprioara P. S. Sa a spus următoarele:

Căprioara nu este în Eparhia mea, ci în aceea a Aradului. La noi mormintele de regulă sânt separate după confesiuni, în care se înmormântează numai membrii confesiunii respective a fiecăruia.

Sânt însă şi morminte comune, unde se pot înmormânta morţii de toate confesiunile. Nu cunosc cazul concret, dar din faptul că a fost exhumat încă din 1921, prin autorităţi, deduc că va ti fost la mijloc fie stabilirea vreunui caz de crimă, sau o cercetare oarecare a justiţiei.

Anunţ şcolar

Referitor la începerea anului şcolar 1922/23 ministerul instrucţiunii publice a dispus următoarele:

Exam. de corigenţă se ţin în 1—2 Sept. c.
Exam. particulare se ţin în 4—5 Sept. c.
Exam. de prim. pt. cl. I se ţin în 6 Sept. c.
Inscrierile se fac în 7, 8, 9 Septemvrie c.
Desch. anului şc. 1922/23 în 10 Sept. c.
Cursurile vor începe în 11 Sept. 1922.

Direcţiunea lic. «Gh. Lazăr», Sibiu.

Progres naţional

De un timp încoace auzim mereu vorbindu-se despre bibliotecile populare. La Tg. Murăşului se distribue 125 biblioteci rurale pentru toate comunele din judeţ. Inainte cu câteva săptămâni s'a făcut acelaş lucru la Sighişoara, în prezenţa A. S. R. Principelui moştenitor pentru comunele aparţinătoare judeţului Târnava mare.

Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român din Sibiu a făcut şi face de zeci de ani acelaş lucru. Ea posedă până acum aproape 3000 biblioteci rurale, care funcţionează în baza statutelor şi regulamentelor proprii. «Asociaţiunea» e incontestabil cea mai serioasă şi puternică organizaţiune culturală în Ardeal. De aceea aflăm că s'a procedat foarte bine atât în judeţul Târnava mare, cât şi în judeţul Mureş-Turda, punându-se noile biblioteci sub egida şi administraţia «Asociaţiunii».

E un act de recunoştinţă naţională faţă de ctitoria culturală românească a lui A. Şaguna, T. Cipariu şi Gh. Bariţiu, care este «Asociaţiunea». Inainte de războiu «Biblioteca poporală a Asociaţiunii», din care au apărut până acum peste 100 numere, avea zeci de mii de abonaţi mai ales între ţărani. Astăzi numărul abonaţilor a scăzut din pricina scumpirii de hârtie şi tipar. «Asociaţiunea» vrea să şi recâştige terenul perdut din cauza războiului, creindu-şi mijloacele materiale nouă prin organizarea unei mari loterii culturale, încuviinţată de guvern.

De aceea este datoria tuturor patrioţilor adevăraţi şi oamenilor de bine să acorde sprijinul lor acestei asociaţii, înscriindu-se între membrii ei şi cumpărând bilete de loterie. Biletele sânt de vânzare la toate băncile, direcţiunile şcolare, administraţii de plasă etc.

CONCURS

La institutul teologic Andreian din Sibiiu e vacant postul de **duhovnic**, pentru ocuparea căruia se publică concurs cu termin până la 15 August a. c. st. vechiu. Dela concurenţi se cere:

1. Carte de botez;
2. Testimoniu şcolar:
3. Absolutor teologic;
4. Testimoniu de calificaţiune preoţesc;
5. Adeverinţă despre serviciul preoţesc;
6. Alte eventuale documente despre serviciul preoţesc.

Duhovnicul va avea locuinţa şi întreagă întreţinerea în institut, apoi salarul:

1. Fundamental L. 1600,
2. Spor L. 300.

Cererile sânt a se adresa Consistorului arhid ecezan.

Sibiiu, 22 Iulie 1922.

Consistorul arhidiecezan

Ştirile zilei

Onomastica M. S. Reginei. In 4 l. c. fiind ziua onomastică a M. S. Reginei, s'au ţinut servicii divine în bisericile din toată ţara. In catedrala Sibiului seviciul religios a fost oficiat de asesorul consistorial Păr. Matei Voileanu, cu asistenţa clerului. Au asistat autorităţile civile şi militare, şi numeroşi alţi credincioşi.

Şcoală de cântăreţi bisericeşti va funcţiona la mănăstirea Cozia. Şcoala va avea şi o secţie cu patru meserii: croitorie, tâmplărie, sculptură şi împletituri. Este şi internat. Inscrierile se primesc de pe acum şi până la 1 Septemvrie.

Banca Agrară din Cluj, în adunarea sa generală din 2 l. c. a hotărât să dea în judecată statul în afacerea privilegiilor acordate de lege şi anulate prin modificarea reformei agrare din Ardeal. Au votat: pentru 850 voturi, contra 50.

Publicaţiune. Se aduce la cunoştinţa, locuitorilor cari, fie prin depozit voluntar la Budapesta, fie prin confiscare de către unguri, fie pe orce altă cale, afară de vânzare, — au fost deposedaţi de: obiecte de artă, istorice sau arheologice, acte, documente, sau orce fel de obiecte prezentând interes public sau particular, că sânt datori a le declara în scris, fie ministrului afacerilor străine, direcţiunea executării tratatelor, fie autorităţilor administrative, dând toate lămuririle ce ar putea uşura găsirea obiectelor şi identificarea lor. Declaraţiunile se pot înainta până 1 Septemvrie a. c. la primăria oraşului Sibiu, uşa Nr. 4. *Consiliul orăşenesc.*

Internatul liceului (modern şi real) «A. Şaguna», Braşov se deschide la 1 Sept. 1922. Sânt 36 locuri pentru elevi solvenţi, plătind lunar 700 lei; 28 locuri pentru semibursieri, plătind lunar 450 lei, şi 7 locuri pentru bursieri. Fiecare elev va mai plăti 100 lei pentru eventuale pagube. Cererile, împreună cu certificatul şcolar, actul de naştere, vaccinare şi eventual atestatul de paupertate, să se trimită până în 20 August direcţiunii internatului, *Braşov, str. Ştefan cel Mare* (*fost str. Prundului*) *39.* Prospect se trimite la cerere. *Direcţiunea.*

Cosinzeana. Cel mai nou număr al revistei din Cluj publică un articol interesant asupra târgului de fete de de muntele «Găina», cu fotografii luate la faţa locului, apoi o serie de ilustraţii reprezentând ultimele evenimente interne şi externe şi un articol asupra vechiului continent *Atlantida*, care a dispărut în valurile mării acu-s 13.000 de ani. La partea literară se continuă povestirea dlui Agârbiceanu: «Piciorul de lemn» şi se dau bucăţi în versuri şi proză, semnate de: Z. Bârsan, Iustin Ilieş, T. Mureşan, G. M. Vlădescu, Ion Berghia, Elena din Ardeal şi alţii. Revista dă numere de probă gratuit.

---

nu ar fi putut săvârşi nimic măreţ. Iehova e cel ce înarmează braţul eroilor şi al poporului biruitor. El întăreşte curajul lui David în lupta cu Goliat. El trimite prosperitate în viaţa poporului.

Când ni se înfăţişează un bărbat încununat de glorie şi vrednicie, meritul nu e al lui, ci al lui Iehova, care i a inspirat cugetele şi faptele măreţe. Şi fiind-că nu preamăreşte virtuţile celor vrednici, istoricul evreesc espune vieţiile şi celor răi fără să-i condamne, fără să scoată anume concluzii, ci lasă la buna apreciere a conştiinţei cetitorului.

In toată istoria evreească ca un fir roşu se observă dela început până la sfârşit că nici un eveniment memorabil în istoria lor nu s'a născut de sine, ci din voinţa lui Dumnezeu şi din colaborarea lui cu bărbaţii superiori ai lor, cari au înţeles că există o providinţă divină, o înălţare naţională, când sufletele îşi păstrează avântul spre ideal, iar când acesta se întunecă, povârnişul e inevitabil.

Pentru acest motiv istoria evreească e intemeiată pe o autoritate morală indiscutabilă.

2. Prologul istoriei evreeşti

Prefaţa istoriei evreeşti cuprinde o serie de capitole, ca toate istoriile naţionale ale popoarelor antice şi moderne, în care se amestecă filosofie populară cu tradiţii.

Trei mari probleme preocupa omenimea în vremea copilăriei: Originea lumii, cauzele de diferenţiare ale caracterului omenesc şi condiţiile lui precum şi enigma răului, a păcatului cu toate urmările sale şi soartea omului. Omul modern esplică acestea cu ajutorul ştiinţei şi al filosofiei. Insă omenimea în copilărie nu putea da răspuns filosofic acestor întrebări.

Răspunsurile lor sânt mai simpliste. Istoria popoarelor primitive se găseşte în legende, filosofia lor în mituri. De aceea Cartea facerii cuprinde legende şi mituri, cari n'au pretenţia a fi originale evreeşti şi despre aceasta ne încredinţează cercetările arheologice, studiile istorice şi studiul comparativ al religiilor.

Cosmogonia biblică nu e tratat ştiinţific ci un mit superior altor mituri antice de o valoare caracteristică morală. Aceasta se arată în aceea că pe când popoarele vecine divinizau natura şi adorau animalele, evreii afirmă în mitul lor că Dumnezeu e spirit şi acesta e creativ, că omul e făcut de Dumnezeu şi între toate zidirile singur e nemuritor, pentru-că singur e divin. Mitul Paradisului ilustrează adevărul că păcatut e călcarea conştientă a legii, şi conştiinţa e tribunalul intern al fiecăruia, că între păcat şi sufletul omenesc e antagonism, — păcatul sau după expresie biblică: carnea pândeşte să

rănească călcâiul omului, iar omul caută să sdrobească capul şarpelui. (In Biblia sfântului Sinod din 1914: vrăşmăşie voi pune între tine şi între femee şi între seminţa ta şi sămînţa ei; acela va păzi capul tău şi tu vei păzi călcâiul lui. Facere 3. 15).

Mitul isgonirii din rai se tălmăceşte prin adevărul că suferinţa e de natură disciplinară şi calea din grădina inocenţei până la triumful virtuţii duce prin lupte aprige cu ispitele sălbatice. Mitul Potopului cuprinde adevărul că stârpirea păcătoşilor nu mântueşte lumea de păcat. Mitul cu Avram ne învaţă ca ceice vreau să caute pe Dumnezeu, îl vor găsi jertfind tot ce au mai bun: avere, familie, pretini.

Mitul despre Iacob ne învaţă că Dumnezeu e al dreptilor ca şi al păcătoşilor şi mila lui se varsă din neam în neam peste cei ce păzesc poruncile lui. Mitul despre Iosif ne arată că îngrijirea divină nu părăseşte pe cei buni, şi e în Egipet ca şi în Canaan, în temniţa ca şi la palatul lui Faraon, e Dumnezeul dumnezeilor şi Domnul domnilor. —

Valoarea acestei Cărţi nu stă în exactitatea ei ştiinţifică ci spirituală. Epica sublimă a Creaţiunii şi imnul de preamărire lui Dumnezeu, numesc comentatorii capitolul despre Creaţiune.

(Urmează)

De imitat. Ziarele din capitală aduc la cunoştinţă fapta unui plugar din satul Smârdan, judeţul Dolj. Faptul este interesant şi caracteristic pentru moralitatea zilelor în care trăim. Bătrânul are 71 de ani şi numele lui e *Anghel I. Mirea.* El a făcut o donaţie care consistă dintr'un corp de case, construite masiv din cărămidă, cu cinci încăperi spaţioase şi foarte igienice, cu pivniţă boltită, cu mai multe dependinţe şi o grădină în suprafaţă de peste 322 m. p., grădina încărcată de plantaţiuni. Valoarea donaţiunii trece de 70.000 de lei. Această donaţiune a făcut-o în folosul *şcoalei* primare din satul său, şi aici e valoarea etică şi estetică a faptei sale. Bătrânul plugar din Smârdan îşi poate petrece zilele liniştit de-acum, căci şi-a făcut către ţară o frumoasă datorie. Generaţiile de şcolari cari vor învăţa carte în clădirea moşneagului, îşi vor aduce aminte cu drag de fapta aceluia pe care nu l-au cunoscut, dar despre care, din tată în fiu, se va duce vestea că a trăit ca semănătorul bătrân care sădeşte pomii, ca să umbrească şi s'adăpostească pe cei ce vor trăi după el.

Prietenie maghiară germană. In cadrul acţiunii unui comitet de studenţi unguri şi germani, au sosit la Berlin, 50 de studenţi maghiari, cari au fost călduros salutaţi din partea rectorului în aula universităţii. Rectorul a spus că se bucură, dacă în luptele culturale dintre Germania şi Franţa, Ungaria se ataşează *Germaniei.* Ungurii au vorbit despre «situaţia de jale» a ţării lor. Vor sta la Berlin 6—8 săptămâni, să studiexe organizarea şcoalelor superioare nemţeşti.

Versuri de Caragiale. A apărut în editura Viaţa Românească, Bucureşti, volumul: I. L. Caragiale, *Versuri,* stanţe elegiaco-satirice, gogoşi rimate, parodii, epigrame, fabule, ode umoristice. Sânt culese şi adunate de Barbu Lăzăreanu. — Foarte reuşite, în aceste versuri, sânt poeziile în care Caragiale parodiază pe Bolintineanu, Eminescu, Alecsandri, Coşbuc. Preţul 18 lei. De vânzare în Sibiu la Librăria Arhidiecezană.

Românii din legiunea străină franceză, aflători acum la Saida în Algeria, roagă să li se trimită cărţi şi reviste pentru a putea înfiinţa acolo o bibliotecă românească necesară nevoilor lor sufleteşti. Adresa este: Missir Henri, M. 3159, I er Regim. étranger; á-la salle de service Saïda (Algeria).

Sătui şi flămânzi. Cetăţenii Rusiei flămânzesc; ear şeful sovietelor, Litvinov, la Genova dă prânzurile cele mai împărăteşti; în vreme ce tovarăşul său în şefie, Cicerin, vesteşte strălucite recepţii la Moscova în cinstea ambasadorului german...

Târg. In comuna *Avrig* se ţine în 12 August a. c. târg de vite, în 13 August a. c. târg de mărfuri.

Rectificare. Direcţia Fabricei de hârtie din *Petrifalău* ne roagă să rectificăm ştirea publicată în ziarul nostru dela 21 Iunie a. c., după care fabrica aceasta ar fi avut în 1921 câştig curat de 54 milioane de lei. Conform bilanţului, publicat în Monitorul Oficial, beneficiul net al fabricei, în anul amintit, a fost de *un milion şi jumătate* lei, exact: 1.593,160 lei, 84 bani.

Uşor vă nimiciţi bătăturile, dacă folosiţi baie de picioare amestecând într'însa **Mack's Kaiser Borax.**

(139) 3—3

Concurs

Societatea Anonimă Română «Petroşani», Direcţiunea minelor din Vulcan publică concurs pentru ocuparea unui post de **învăţător definitiv** la şcoala primară română din loc.

Dotaţiune: Salar fundamental ca la un învăţător de stat, adaos de familie, scumpete şi extraordinar, un adaos al Societăţii după anii de serviciu. Anii de serviciu se socotesc dela data diplomei. Mai profită de: locuinţă, luminat şi încălzit gratis, şi alimente cu preţ avantajos.

Cererea împreună cu certificatele necesare se vor înainta la Direcţiunea minelor Vulcan până la 10 August a. c.

Cel ales e obligat a ocupa postul la 1 Septemvrie a. c.

Nr. 288/922 (136) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Hondol,** în protopopiatul Devei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima lui apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc în terminul deschis şi pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare a se prezenta în comună spre a face cunoştinţa poporului.

Deva, la 30 Iunie 1922.

Oficiul prot. ort. rom. în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. I. Dobre
protopop

Nr. 119/922. (143) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea catedrelor vacante la **Liceul ort. rom. Andrei Şaguna din Braşov,** se publică concurs cu terminul până la 15 August n. a. c.

Catedrele vacante sânt:

1. Matematica şi Geometria (ev. Fizica).
2. Fizica, Chimia.
3. Gimnastica.

Concurenţii vor trimite cererile lor Eforiei şcoalelor centrale ort. rom. din Braşov, însoţite de următoarele documente:

1. Certificat de naştere, dovedind că sânt români de confesiunea ortodoxă.
2. Certificat de moralitate.
3. Certificat medical.
4. Documente despre calificaţiunea cerută de lege.
5. Certificate despre serviciul de până acuma.

Se publică concurs cu acelaş termin şi pentru ocuparea unui post de învăţător sau învăţătoare la şcoala primară centrală ort. rom. din Braşov.

Concurenţii vor înainta cererile lor Eforiei şcolare însoţite de documentele înşirate mai sus.

Salarizarea profesorilor şi învăţătorilor va fi în conformitate cu a celor dela şcoalele similare de stat.

Braşov, în 20 Iulie 1922.

Eforia şcoalelor centrale ort.-rom., Braşov.

La Librăria Arhidiecezană, Sibiu, strada Măcelarilor 45, se găsesc de vânzare cele mai bune:

Cărţi de bucate

sub titlul **Poftă Bună,** de *Zotti Hodoş.* Au apărut: Partea I à 6 Lei, Partea III à 10 Lei, Partea IV à 10 Lei. Plus porto postal, à Lei 2·50.

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,

profesor universitar şi membru al Acad. române

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare

Părţi alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dlui **Ioan Meţianu,** arhiepiscop şi mitropolit.

Preţul legat 30 Lei plus porto postal 5 Lei.

Fabrica de mărfuri de metal şi turnătorie de clopote

Alexandru Leitner

Biroul: Sibiu, Strada Ocnei 4

primeşte să toarne clopote de tot felul şi în orce mărime. — Clopote normale şi clopote găurite. — Reparaturi de orce fel de maşini agricole se (141) execută prompt şi ieftin 2—2

Mijlocitorilor se dă mare rabat!

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare

Cuvântări bisericeşti

de arhimandritul **Ilarion Mircea,** egumenul sfintei mânăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminecile din Paresimi, 9 Dumineci după Rosalii şi la unele sărbători de peste an. **Preţul 14 Lei.**

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

La **Librăria Arhidiecezană** în **Sibiu,** se află de vânzare

Noul Testament

(cu litere cirile)

de

Andrei baron de Şaguna

Preţul: crudo **Lei 2·—,** broşat **Lei 4·—,** plus porto postal **Lei 2·—.**

Mersul trenurilor în Sibiu

I. Plecare: 1. Spre Copşa: 2·30, 18·50.
2. Spre Vinţ: 4·05, 18·35.
3. Spre Râul-Vadului, Peatra-Olt, Bucureşti: 2·45, 13·35, 18·45 (accelerat).
4. Spre Făgăraş: 7·20, 15·59.
5. Spre Cisnădie: 5, 9·30, 15.
6. Spre Agnita, Sighişoara: 7·31, 17·45.

II. Sosire: 1. Dela Copşa: 1·13, 11·20.
2. Dela Vinţ: 10·20, 17·04.
3. Dela Râu-Vadului, Peatra-Olt, Bucureşti: 1·50, 12·30 (accelerat), 16·25.
4. Dela Făgăraş: 8·30, 13·59.
5. Dela Cisnădie: 7, 11·35, 18·18.
6. Dela Sighişoara: 8·50, 17.

Trenuri de băi

I. Pleacă din Sibiu la Ocna băi: 6·—, 9·—, 11·45, 14·30, 16·30.

II. Sosesc dela Ocna băi la Sibiu: 7·14, 10·15, 13·—, 15·45, 20·30.

Reclama este sufletul comerţului

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 29 Iulie (11 August) 1922 Nr. 59

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Nr. 973
On. Procuratura de stat 4 (Of.)
Sibiu

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Reforme școlare

(=) Numărul considerabil al neștiutorilor de carte, în România întregită, este o dovadă în cifre că școalele primare n'au dat roadele așteptate nici în vechiul regat, și nici în nouăle sale ținuturi; în Ardeal, Basarabia și Bucovina.

In considerarea adevărului, mereu constatat, că numai prin instrucția și educarea vlăstarelor românești se hotărește întreg viitorul neamului, factorii chemați își îndreaptă din nou luarea aminte asupra organizării învățământului primar, secundar și superior.

Două curente opuse se observă la noi și în străinătate, cu raport la organizarea școalelor primare și secundare. Un curent reprezintă punctul de vedere practic, tinteste adecă la ocupația viitoare a școlarului; al doilea curent se ridică la un punct de vedere mai înalt și tinteste la calitatea viitoare de om a școlarului.

Reforma viitoare va avea prin urmare să aducă în armonie aceste două curente, care amândouă își au părțile bune și adevărate.

Multe talente s'au pierdut, multe puteri intelectuale și morale nu s'au putut desvolta nu numai din pricina sărăciei de acasă, ci și din cauza felului în care era organizată școala primară, atât ca programe defectuoase, cât și ca învățători ieșiți din școale normale cu același soi de programe.

Ministrul instrucțiunii, dl Dr. C. Anghelescu, preocupat în mod intensiv de bunul mers al școalei, a prezidat ancheta școlară ce o convocase pentru primele zile din Iulie a. c. La ancheta, pentru pregătirea marei reforme a învățământului din întreagă țara, au luat parte comisiunile parlamentare, precum și reprezentanții învățământului primar din toate regiunile patriei, profesori, delegați ai bisericilor, reprezentante ale școalelor de fete și ale grădinilor de copii.

Viitorul raportor al proectului de reforme școlare, profesorul universitar, dl G. Antonescu a expus conturile generale ale reformei. Învățământul primar gratuit și obligator, va cuprinde două cicluri: unul *începător* cu durată de 4 ani, al doilea *complimentar* cu durată de 3 ani. Terminând clasa a patra, copilul poate trece în școala secundară, ear dacă nu urmează nici o școală de grad secundar, are să cerceteze cursul complimentar. —

Școala secundară va avea curs inferior (cu 3 clase) și curs *superior* (cu 4 clase). Cursul inferior formează temeiul unitar pentru cel superior sau pentru *liceul* propriu zis de 4 clase. Paralel cu liceul de patru clase vor funcționa școale *speciale* superioare de agricultură, comerciale, industriale, de arte. Dar, în aceste școale speciale superioare se vor primi și elevii școalelor primare dacă au terminat toate clasele (7), precum și elevii școalelor speciale inferioare.

Tot paralel cu școala secundară (7 clase) va fi și seminarul teologic cu 7 clase, și școala normală (pentru învățători și învățătoare), cu 7 clase.

Elevii pentru seminar și școala normală se recrutează în clasa I din absolvenții clasei a patra primare, în clasa a patra din absolvenții cursului inferior de trei clase ale școalei secundare. —

Școala superioară, ca al *treilea* grad de învățământ, cuprinde — pe lângă facultățile universitare de până acum — școala superioară tehnică, academiile de agricultură, de industrie, de comerț și de arte, — precum și o școală superioară normală pe lângă universitate.

Școala normală superioară va pregăti profesori pentru școalele normale și pentru personalul de control al învățământului. —

Pentru școala *primară* s'a admis principiul învățământului în limba maternă.

Vom avea astfel organizare unitară cu *șapte* clase în învățământul primar. Până acum am avut în Ardeal școală primară cu 6 clase, care însă în realitate era școală cu 4 clase, — ultimele, 5 și 6 au existat în prea puține locuri, neavând nici o legătură cu școalele secundare și nici alte avantagii.

Reforma învățământului primar și normal se va desbate și cu prilejul conferențelor învățătorești județene, care în Ardeal se vor ținea în 10 și 11 Septemvrie 1922. Învățătorimea va avea ocazie să-și rostească părerile.

Organisarea învățământului primar și secundar va fi însă numai atunci în ade-

FOIȘOARA

Cunoaște-te pe tine însuți!

— Cuvântarea directorului Dr. V. Stan la încheerea anului școlar 1921/22 în școala normală „Andrei Șaguna" a arhidiecezei noastre —

(Sfârșit)

Cât de prețioasă podoabă a sufletului nostru este caracterul și cât este el de indispensabil pentru progresul civilizației, e o temă, despre care ne-am întreținut la sărbătoarea de încheere a anului școlar trecut.

De astădată voi stărui puțin asupra unui mijloc, prin care fiecare din noi poate să se împodobească cu un adevărat caracter.

Este *cunoașterea de sine.*

Un renumit pedagog al timpului nostru, Fr. W. Foerster, în Cartea Vieții spune, că nu Africa e continentul cel mai întunecat din lume, pentrucă privind o hartă a acestui continent, abia mai găsești un petec gol. Peste tot sânt trase râuri, sânt însemnate lacuri, munți, sânt înșirate semințiile ce-l locuiesc. Ci continentul cel mai întunecat este inima omului. — «E mai ușor să urmărești Nilul până la izvoarele lui — zice — cu toate că a trebuit pentru aceasta o mie de ani, decât să te ții pas cu pas de fapta unui om până în cel mai tăinuit izvor al ei, în inimă. Pentruce? La dreptul vorbind ar trebui să crezi tocmai pe dos. Căci să dai peste izvorul unei fapte, n'ai decât să te întrebi pe tine însuți și n'ai de susținut lupte cu popore sălbatice sau să faci drumuri obositoare prin arșița soarelui. Cari sânt deci piedecile de nenvins, care se împotrivesc la cercetarea propriului nostru suflet? Dacă bunăoară ești prins asupra unui neadevăr, ori ești întrebat pentruce l-ai spus, ai să știi oare adevăratul său izvor? Și pentruce nu? Nu i așa că te temi de ceeace descoperi în tine însuți? Chiar cel mai îndrăsneț descoperitor, care nu se teme de lei, nici de căpcăuni, simte o frică grozavă să răsbească până la izvoarele propriei sale fapte. Ar voi bucuros să creadă, că face totul numai din dragoste de oameni și nu se gândește la sine.

Dacă s'ar uita însă mai bine în sine însuși, ar descoperi poate, că cele mai multe din faptele lui fățnesc din lăcomia-i de slavă, și multe altele își au izvorul din dorul său de zvânturări; iar iubirea-i curată de adevăr e numai cât un firicel subțire de apă, care scapătă pe drum în apele cele mari și e înghițit de acestea. Nu e însă tot una din ce anume izvoare pornește fapta lui? Nu e tot una, dacă un tren e pus în mișcare de aburi sau de electricitate, odată ce merge? De bună seamă e tot una, dacă e aburul ori electricitatea. Închipuiți-vă însă, că ar e cine știe ce altă putere, pe care nu ești încă stăpân și care pricinuește pe drum o izbucnire și sfărâmă tot trenul. Îți mai e și acum tot una, ce putere alegi? Tot așa și când un om e împins de lăcomia de slavă și dorul de sburdălniciî. O bucată de timp poate că îndeplinește și el lucruri mari și folositoare; nu poți fi sigur însă nici un moment, că n'are să se piardă în curând pe sine însuși și pe toți cari s'au încrezut în el. Căci râvna după slavă și zvânturări crește și se înalță mai sus, cu cât capătă mai multă hrană și ajunge foarte curând mai puternică decât cugetul cel drept al omului și decât dragostea lui de adevăr, și atunci e pierdut. Tocmai pentru aceea este de o însemnătate nespusă să te cunoști pe tine însuți, spre a descoperi la vreme tot ce-ți forfotește în inimă și vrea să facă din tine în loc de om, un rob. Știți, că ciupercilor veninoase le prieste în pădure acolo, unde nu se arată rază de soare. Tot așa și cu ciupercile veninoase din inima omului. Ele înfloresc din belșug acolo, unde nici odată nu se arată lumina cunoașterii de sine».

văr priincioasă statului şi neamului nostru, când şcoalele bisericii noastre îşi vor păstra caracterul de până acum, — pentru a le putea ferì cu atât mai uşor de valurile politicei şi ale patimilor sale violente.

Mergând pe drumul respectării drepturilor bisericii ortodoxe şi sprijinindu-o în lucrarea sa culturală şi morală, se va putea desăvârşì opera de reformă şi de întărire a şcoalei.

Internatul orfanilor de preoţi

Sinodul arhidiecezan, în sesiunea din primăvara aceasta, a decis cu multă însufleţire înfiinţarea unui internat pentru orfanii de preoţi, ear preoţii au oferit de bună voie, din puţinul salar ce-l au dela stat, 2% pentru susţinerea acestui internat, — convinşi fiind de necesitatea imperioasă şi urgenţa realizării lui.

In special, I. P. S. mitropolitul Nicolae şi-a făcut o problemă ardentă din deschiderea cât mai urgentă a orfelinatului, şi în acest scop a făcut în repetite rânduri intervenţiile necesare la comisia de închiriere din Sibiu pentru evacuarea localului consistorului din str. Berg Nr. 9, destinat pentru acest scop, — a făcut apel la instituţiunile noastre financiare pentru adunarea de oboluri în scopul amenajării şi mobiliării localului, — şi s'a adunat o sumă destul de frumoasă, aşa că la 1 Sept. a. c. avea să se deschidă orfelinatul.

Intervenirile I. P. S. Sale însă nu au avut rezultatul aşteptat, căci biroul de închiriere nu a făcut nimic pentru delojarea celor 3 chiriaşi din casa destinată, neţinând samă de dorinţa I. P. S. Sale şi a întregii preoţimi; ba, din contră, pare că intenţionat nu numai că nu voeşte să-şi dea concursul, ci are aparenţa, că voieşte să zădărnicească înfiinţarea acestei opere caritative. Deaceea protestăm cu toată energia contra procedurii acestei comisiuni care, nedând mână de ajutor forurilor bisericeşti şi preoţimii, a dat dovada de totală lipsă de înţelegere a problemelor umanitare şi culturale ale bisericii.

Contra procedeului comisiunii de închiriere s'a protestat la ministerul de interne, care apreciind însemnătatea şi urgenţa operei ce voieşte preoţimea să înfiinţeze, sperăm că va da ascultare glasului întregii preoţimi şi va da ordin comisiunii de închiriere din Sibiu pentru evacuare, — ca acest cămin să se poată deschide încă toamna anului curent. Nădejdea ni-o punem, în primul rând, în persoana dlui ministru de interne, A. Văitoianu, care va înţelege necesitatea şi imperioasa urgenţă a deschiderii internatului copiilor de preoţi şi nu va pune la încercare răbdarea preoţimii, care — cu toată tractarea maşteră din trecut şi de astăzi prin o salarizare derizorie, — a ştiut să rămână la înălţimea chemării sale.

V.

Biserica şi şcoalele sale

Profitând de prezenţa la Călimăneşti a I. P. S. Sale Mitropolitului nostru Nicolae, un corespondent al ziarului Viitorul a rugat pe înaltul prealat să-i dea câteva amănunte despre şcoalele confesionale din mitropolie.

Reproducem, din această convorbire apărută în menţionatul ziar, următoarele părţi:

— Care a fost, I. P. Sfinţite, starea şcoalelor confesionale după unire?

— După înfăptuirea idealului naţional, am făcut acord cu Consiliul Dirigent, ca statul român să ridice ajutorul, pe care-l primeam dela vechiul regim, la măsura de care biserica avea nevoe pentru susţinerea învăţătorilor. In chipul acesta desvoltarea normală a şcoalelor noastre a fost asigurată pe un timp. Dar, durere, guvernul precedent, nu s'a ţinut de acel acord, ci împotriva condiţiilor lui şi împotriva tuturor legilor în vigoare, a început o acţiune de statificare a şcoalelor noastre confesionale. Învăţătorii noştri, scurtaţi în leafă, au fost instigaţi împotriva şcoalei confesionale, iar în popor s'a făcut propagandă să nu mai contribue la susţinerea acelei şcoale, fiindcă acum «li dă statul şcoală pe cheltuiala lui!» Astfel a fost turburată armonia binefăcătoare care a existat la noi între şcoală şi biserică, şi s'a sdruncinat un important factor moral din sufletul poporului nostru, pe care l-am creiat în vremuri grele, prin aceea că am deprins poporul să jertfească pentru şcoala şi cultura sa.

Congresul nostru naţional-bisericesc, a continuat Mitropolitul Ardealului, în sesiunea sa din toamna trecută, a solicitat la guvern o anchetă din reprezentanţi ai ministerului de instrucţie şi ai bisericii, ca să găsim în bună armonie o soluţie norocoasă pentru o problemă de la care atârna cultura poporului. Nici la hotărârea congresului, nici la unul din multele memorii ce le-am înaintat în chestia şcoalelor noastre, guvernul precedent nu ne-a învrednicit de răspuns. Aşa n'a fost tratată nici când, şi de sigur n'a meritat să fie tratată, biserica noastră care a adus enorme jertfe pentru luminarea poporului.

— Cum stă acum această chestiune?

Actualul d. ministru al instrucţiunii ni-a răspuns că primeşte să fie convocată ancheta solicitată astă toamnă de către congresul nostru naţional bisericesc. Am şi numit din partea bisericii membrii anchetei care, după cum am convenit cu dl ministru, se ţine la Sibiu în decursul lunei August a. c.

— Care este punctul de vedere al bisericii în chestia şcoalelor confesionale?

— Punctul nostru de vedere e cuprins în hotărârea congresului din toamna trecută, care conchide la menţinerea şcoalelor confesionale.

Motivele noastre sânt cu mult prea vaste, ca să le pot cuprinde într'o scurtă convorbire. Le vom desfăşura pe larg cu ocazia anchetei. Un motiv ţin să vi-l descopăr acum. Statul nostru, mai ales acum în faza primă a consolidării sale, are neapărat trebuinţă de toate forţele vii şi de toate instituţiile dintr'însul, pentru a ridica şi a duce cu un pas înainte cultura poporului. Stând pe temelia acestei constatări, daţi-mi voe să vă pun acum eu întrebarea: Ar fi oare consult şi folositor lucru, ca tocmai astăzi să înlături biserica, cu toate energiile şi experienţele ce le-a acumulat în decursul unei lungi activităţi culturale, de pe terenul învăţământului poporal şi să refuzi ajutorul eficace pe care ea, cu dragă inimă, e gata să-l dea pentru luminarea poporului?! Nu cred să se găsească vre-un rezon ori vre-o înţelepciune a vieţii de stat, care să poată răspunde afirmativ la această întrebare.

In ce mă priveşte pe mine, ca şef al bisericii ortodoxe din Ardeal, mă identific pe dea'ntregul cu concepţia bisericii mele pe care am reprezentat-o la toate ocaziile şi până acum. Am cea mai fermă nădejde, că biserică şi stat, urmărind deopotrivă binele poporului, vom găsì în bună armonie calea cea dreaptă pentru promovarea lui.

CONCURS

La institutul teologic Andreian din Sibiu e vacant postul de **duhovnic**, pentru ocuparea căruia se publică concurs cu termin până la 15 August a. c. st. vechi. Dela concurenţi se cere:

1. Carte de botez;
2. Testimoniu şcolar:
3. Absolutor teologic;
4. Testimoniu de calificaţiune preoţesc;

Nu părinţii voştri, nici dascălii voştri, ci singuri voi sânteţi în stare să recunoaşteţi buruiana rea, când îşi întinde întâile ei mlădiţe, încă tinere, în inima voastră, şi să le stârpiţi înainte de a se învârtoşa şi de a otrăvi sufletul.

Din timpurile cele mai vechi, cunoaşterea de sine a fost socotită ca lucrul cel mai înţelept. Şi cu dreptate. Pentrucă cine nu se cunoaşte pe sine şi puterile sale sufleteşti, ca să le pună în serviciul binelui şi adevărului, cine nu-şi cunoaşte scăderile, ca să le stârpească, e despoiat de izbânzile unei activităţi rodnice în viaţă. Va fi ocolit, va fi dat la o parte ca un lucru netrebuincios ori primejdios.

Când veţi avea amărăciunea în viaţă, să plângeţi neizbânzile lucrărilor voastre, nu vă obişnuiţi să puneţi vina numai pe alţii, să vedeţi izvorul acelor neizbânzi numai în greşelile ori în răutatea celor din jurul vostru, ci faceţi câte-o excursiune de recunoaştere în propriul vostru suflet, să vă convingeţi, nu cumva găsiţi *acolo* scăderi şi rătăciri, care vă strică bucuria vieţii?! Cercetaţi-vă cu deamănuntul, în fiecare zi, dacă nu cumva v'aţi îndepărtat dela linia oablă pe care vi-o arată cugetul drept şi mintea nerătăcită? Nu cumva aţi desconsiderat sfaturile conştiinţei voastre? Nu cumva egoismul vostru, pofta de mărire, dorinţa de a părea mai mult decât sânteţi şi mândria v'au orbit, lăcomia v'a înşelat ori v'a amăgit? Nu cumva bunul simţ v'a părăsit şi aţi alunecat, năpăstuind pe deaproapele vostru, nendreptăţindu-l ori jignindu-l? Nu cumva aţi căutat să vă înşelaţi pe voi înşivă asupra propriilor voastre puteri, asupra propriilor voastre greşeli, asupra propriilor voastre deşertăciuni? Nu cumva e neorânduială în lucrările voastre, în gusturile voastre, în raporturile voastre cu ceilalţi oameni? Nu cumva v'aţi format gânduri de apărare şi înfrumseţare pentru propriile voastre scăderi şi slăbiciuni?

Răspundeţi cu curaj şi cu dreptate la toate aceste întrebări şi aţi descoperit cu siguranţă izvorul nesuccesului vostru, aţi aflat cine e marele vinovat la amărăciunile şi restriştea ce v'au lovit pe voi şi pe ai voştri.

Dacă vreţi aşadară, ca să lumineze caracterul vostru şi să fie călăuză bună pentru cei ce ca mâne se vor uita la voi şi vă vor urma, cum urmau Magii steaua ce i călăuzea la nesecatul izvor de lumină şi iubire din peştera Vifleemului, nu vă fie teamă să scoborâţi cât mai des în tainiţele sufletului vostru, să duceţi lumină şi sfinţenie până în cele mai dosite ascunzişuri ale lui, alungând demonii, ce pândesc clipele de nesupraveghere, ca să vă ducă la pierzare.

Pe templul lui Apollon, zeul luminii dela Delfi, erau scrise cuvintele: Cunoaşte-te pe tine însuţi!

Aceste cuvinte săpaţi-le şi voi adânc pe frontispiciul sufletului vostru, şi să nu fie zi în care să nu le recitiţi, să nu fie ceas în care să nu urmaţi adâncul lor înţeles, mai adânc decât al tuturor principiilor de viaţă, pentrucă cunoaşterea de sine dă preţ şi strălucire tuturor virtuţilor, tuturor caracterelor mari.

Cu acest sfat, adresându-mă azi mai ales acelora dintre voi cari ieşind de sub grija noastră, sânt pregătiţi să înceapă măreaţa operă de luminare a neamului, Vă urez noroc, izbândă şi realizarea tuturor gândurilor voastre bune şi generoase!

Autoritatea Bibliei

(Urmare)

Un sculptor italian, Ghiberti. din Florenţa represintă pe îngerii aducând înaintea Creatorului pe Eva din coastele lui Adam. Istoricul Iameson în History of our Lord în Art — spune; Ca poezie idea e de toată frumseţa, ca istorie e nu numai de necrezut, dar direct repugnă.

Gingăşia şi frumuseţa acestei cărţi constă în calitatea dramatică naivă şi în interesul uman, care se desprinde din ea. Viaţa omenească expusă aici stă sub mâna lui Dumnezeu, suflarea lui se va vărsa peste omenirea fericită ori nefericită. E drama vieţii omeneşti, care nu se poate desfăşura decât sub ochii lui Dumnezeu binecuvântând-o sau mustrându-o.

3. Legea

Herodot spune în cărţile sale istorice, că evreii erau poporul cel mai religios între toate popoarele. Părintele poporului evreesc e Moise, despre care criticii în unanimitate zic că e

5. Adeverinţă despre serviciul preoţesc;

6. Alte eventuale documente despre serviciul preoţesc.

Duhovnicul va avea locuinţa şi întreagă întreţinerea în institut, apoi salarul:

1. Fundamental L. 1600,

2. Spor L. 300.

Cererile sânt a se adresa Consistorului arhid ecezan.

Sibiu, 22 Iulie 1922.

Consistorul arhidiecezan

Nr. 5804 Plen.

Concurs

La orfelinatul bisericii noastre voim să instituim *o mamă a orfanilor*, care cu căldura şi cu dragostea unei mame adevărate să îngrijască de micii orfani, lipsiţi prea de timpuriu de ocrotirea părintească. Dacă vre-una din mulţimea de preotese văduve, sau altă femee cu purtare neexcepţionabilă şi cu tragere de inimă către copilaşi, ar simţi aplecare şi devotament pentru această chemare, să-şi înainteze cererea la adresa Consistorului arhidiecezan *până la 15 August v. a. c.* arătând referinţele familiare.

Mama orfanilor, pe lângă locuinţă şi întreţinerea întreagă, va primi şi o retribuţie corespunzătoare.

Sibiu, 21 Iulie 1922.

Consistorul arhidiecezan

Dela Borsec

— Izvorul Miron. — Clădirea unei biserici ortodoxe. —

In localitatea balneară *Borsec* s'a săvârşit în vara aceasta prima slujbă bisericească ortodoxă. Cu această ocazie s'a botezat unul din izvoarele de acolo cu numele «Izvorul tămăduirii Miron», şi s'a făcut apel spre a contribui la adunarea mijloacelor necesare pentru clădidrea unei biserici.

S'a redactat următorul:

Act Comemorativ

Astăz', 10/23 Iulie 1922, a şeaptea Duminecă după Rusalii, s'au săvârşit cu ajutorul atotputernicului Dumnezeu pentru întâiaş dată «Sft. Liturghie» prin porotopopul dr. Ion Lupaş, profesor la Universitatea din Cluj, împreună cu diaconul Dumitru Antal din Topliţa-română s'a rostit predica în legătură cu textul din evanghelia zilei: «După credinţa noastră să fie nouă»; s'a făcut apoi sfinţirea apei la izvorul numit mai înainte Kossuth, dându-se la dorinţa oaspeţilor, acestui izvor prin P. S. Sa episcopul eparhiei Vadului, Feleacului şi Clujului: Nicolae Ivan, numirea de «*izvorul Miron*» ca o amintire scumpă a faptului că cel dintâi mitropolit-primat al României întregite, I. P. S. Sa Dr. Miron E. Cristea, este fiul acestui ţinut, născut în comuna vecină Topliţa română.

Totodată s'a făcut apel la dărnicia creştinească a tuturor oaspeţilor din Borsec spre a contribui la adunarea mijloacelor necesare pentru *clădirea unei biserici româneşti*, ai cărei slujitori să poată îndeplini trebuinţele sufleteşti ale drept credincioşilor creştini, cari purtaţi de o credinţă dreaptă şi sfântă, vor veni la acest loc al tămăduirii, spre a-şi redobândi sănătatea trupească şi sufletească spre mântuirea lor, spre binele neamului, spre întărirea patriei şi spre slava c-a netrecătoare a Tatălui ceresc.

Cu acest prilej s'au făcut următoarele danii:

Mitropolitul Primat Miron Cristea, inginer I. D. Popovici- Galaţi, deputat N. P. Comnen şi fam. Bucureşti, dr. Duca medic Galaţi, Mihail Duca, advocat Galaţi, Traian Fatu, Cocargea câte 5000 lei.

Episcop Nicolae Ivan Cluj, Emil Socec Bucureşti, câte 3000 lei. Ing. Enache, Haret Huşi, Ionel Comşa, Cluj câte 2000 lei. Gh. Milculescu, I. Stoica câte 1500 lei. Deputat I. Cristea P.-Neamt. Gh. C. Fotescu, primarul Ploeştilor, dr. Laurian Gherman Cluj, Alexandru şi Leonora Hirsch Bucuresti câte 1000 lei. S. Th. Economu Constanţa, 700 lei. Văd. Elena Dobreanu Tulgheş, Economu, Constanţa, ing. Virgil Ionescu, Bucureşti, Muzurchievici. Constantinescu Bucureşti, Victor Isecescu P. Neamţ, dr. S. Crăciun Timişoara, dr. Meteş pref. Cluj, dr. Nicolae Comşa Sibiu, dr. Ion Lupaş Cluj, Cleopatra Duca Galaţi, general N. Alevra Bucureşti, dr. Teodor Popescu Cluj câte 500 lei. St. Stoica Popescu 400 lei. Arpad Ernyei deputat Sf. Gheorghe, L. Eliade Rădulescu câte 300 lei. D. Georgescu, D. Mincu, Şt. Baltazar, Bucureşti, I. G. Macoi, lt.-col. Mincu Galaţi, Mauriciu Streit, ing. Emil Cojan, prof. A. Frăţilă Galaţi, Novac Pecica, dr. Iulian Pop Cluj, dr. Emil Haţegan Cluj, câte 200 lei.

Col. Al. Cornăţeanu, amiral C. Bălescu, Constanţa, colonel Budescu, Bonachi, Brăila, Condoianu, Constanţa, N. Velichi prof. Galaţi, V. Tudor, Mediaş, Şt. Georgescu Buc., Ariton Toma, Galaţi, dr. Valer Pop Cluj, Ion Gh. Iosipescu Focşani, dr. Gavril Tripon Cluj, dr. T. Proca Galaţi, Atanase Popescu, Galaţi, A. Roma Cluj, D. Antal Topliţa română, Paulina St. Baltazar, Bucureşti, M. Ionescu Bucureşti, Mauriciu Waintraub, Galaţi, Soria Vasilescu, Adrian Vasilescu, Zoe N. Constantinescu Bucureşti, Jean Constantinescu Buc., R. Rang Galaţi câte 100 lei.

Fie acest început creştinesc binecuvântat cu darul cel desăvârşit, care pogoară dela Părintele Luminilor, spre izbândirea cât mai apropiată a dorinţei cucernice de a avea şi aici în creerii munţilor *o sfântă biserică românească ortodoxă*.

(Urmează semnăturile celor arătaţi mai sus).

Moartea

fostului mitropolit primat Conon

Luni la ora 4 şi jumătate d. a. a încetat din viaţă fostul Mitropolit Primat Conon Donici, care se retrăsese în ultimul timp la Cernica una din mănăstirile din apropierea Bucureştilor.

Ştirile zilei

Improprietăriri. Lucrările de expropriere în mai multe moşii ale statului şi ale bisericilor fiind aproape terminate, în decursul lui August a. c. se vor face împroprietăriri în diferite judeţe de dincoace de munţi. Cea mai apropiată împroprietărire va fi în *Maramureş*, Duminecă, în 13 August. La solemnitatea aceasta vor lua parte dnii miniştri Brătianu, Constantinescu, Moşoiu şi Duca. Seria de împroprietărire se va continua în Bihor, Timiş, Arad, Sătmar, Caraş-Severin şi alte judeţe.

† Dr. Ştefan Petrovici. Consistorul Eparhiei ortodoxe române a Caransebeşului cu adâncă părere de rău aduce la cunoştinţă, că fostul său fiscal consistorial, actual defensor matrimonial, fost deputat sinodal, congresual şi asesor consistorial *Dr. Ştefan Petrovici*, notar public în Caransebeş, după lungi şi grele suferinţe a adormit în Domnul în 18/31 Iulie 1922, 9 ore a. m. în etatea de 63 de ani. Rămăşiţele pământeşti ale adormitului s'au aşezat spre veşnică odihnă în 20 Iulie (2 August) 1922 la ore p. m. în cimiterul ort. rom. dela biserica Sfântului Ioan Botezătorul în Caransebeş. Fie-i ţărâna uşoară şi binecuvântarea lui Dumnezeu să-l adumbrească!

Anunţarea celor dispăruţi în războiul mondial. (Ad. Ord. Min de Răsb. Nr. 1272). Se vor prezenta rudele tuturor indivizilor, cari în războiul mondial (1914—1920) au fost mobilizaţi şi cari până în ziua de astăzi nu s'au mai întors în patrie, şi vor anunţa aceasta până în 30 l. c. la secţia militară a consiliului orăşenesc, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 4, etajul I uşa Nr. 25. *Consiliul orăşenesc din Sibiu.*

Învăţătorii din Ardeal şi-au ţinut Duminecă la Cluj congresul anunţat. A participat şi ministrul instrucţiunii publice.

Convocare. On. membri ai Desp. VII *Haţeg* al Asociaţiunii pentru lit. rom. şi cultura poporului român sânt invitaţi la *adunarea generală*, pe Duminecă, în 13 August n. 1922 la 4 ore p. m. în casina română din Haţeg Ordinea de zi: Deschiderea şedinţei; rapoartele: secretarului, cassierului şi bibliotecarului; înscriere de membri; disertaţiune; propuneri.

---

unul dintre spiritele creative cele mai mari în istoria antică. Renan în «Istoria poporului evreesc», deşi îl vede acoperit între legendele cari s'au ţesut în jurul personalităţi sale, îl numeşte un colos între marile figuri mitice ale omenirii. El a dat poporului său constituţia recunoscută până azi ca cea mai conservativă şi mai progresistă, cea mai tradiţională şi mai modernă, ale cărei principii şi azi sânt actuale cu tot progresul omenimii de peste 30 de veacuri.

Principiile fundamentale incadrate în cele 10 porunci, după părerea specialiştilor biblici sânt acestea:

Eu sânt Iehova, Dumnezeul tău, care te-am scos din Egipet, ţara robiei.

Să nu ai alţi Dumnezei.

Să nu-ţi faci chip cioplit.

Să nu iei numele lui Iehova Dumnezeului tău în deşert.

Adu-ţi aminte de ziua Sâmbetei şi o cinsteşte.

Cinsteşte pe Tatăl tău şi pe mama ta.

Să nu ucizi.

Să nu furi.

Să nu trăeşti în fărădelegii.

Să nu mărturiseşti strâmb împotr. aproapelui.

Să nu lăcomeşti la ce al altuia. —

Principiul fundamental al acestei constituţii e că religia e baza statului şi autoritatea legii şi toate legile juste sânt divine după origine, natură şi sancţiune.

Asemenea legilor naturale de căldură, lumină, electricitate şi gravitaţiune, nu atârnă de voinţa noastră şi cărora căutăm să ne acomodăm, asfel sânt şi legile naturale, pe cari societatea omenească trebue să le cunoască şi să se acomodeze lor. In decalog se pretinde reverinţa spirituală faţă de Dumnezeu, răpausul dela muncă pentru cultivarea naturii spirituale, respect de părinţi, respectarea dreptului personal, al familiei, averii şi al numelui bun, şi acest respect să fie real, spontan, natural şi neforţat. Când un popor atârnă de puterea unuia se înstăpâneşte despotismul; când se bazează pe consimţirea celor conduşi tinde spre anarhie şi se vatămă primul principiu al decalogului. Unde simboalele înlocuesc realitatea, se încurajează destrăbălarea şi se vânează după îmbogăţirea materială desconsiderându-se ori ce avânt ideal muncindu-se de-a surda pentru câştigarea de bunuri materiale, se desconsideră porunca a doua, a treia şi a patra. Când se stânge din suflete iubirea fiilor de părinţi şi grija acestora de odraselele lor, celula vieţii sociale de distruge, familia se periclitează şi se întinde disordinea socială, se vatămă porunca a cincea.

Când cel slab şi sărac este apărat şi exploatat barbar în robotă sau în fabrici cu plată de nimic şi nu se dă şcoală şi drepturi mulţimii exploatate, se calcă porunca: Să nu furi, să nu ucizi. Când se permite poligamia şi se încurajează desfrânarea în forme legale cu inlesnirea divorţului, se calcă porunca a şaptea.

Când se pun biruri grele ca să se susţină clase de beneficianţi ai societăţii din munca şi truda mulţimii, se vatămă legea a opta.

Când se îngădue libertatea excesivă a presei, care acopere de hulă şi dispreţ cinstea personală, curente sănătoase şi aşezăminte onorabile — se vatămă legea a noua. Iar când respectul legii se face de frica pedepsei şi educaţia şi disciplinarea conştiinţei lipseşte în loc ca respectul legilor să fie spontan şi voluntar, se violează legea a zecea.

Aceste legi sânt temeiul ordinei sociale. Călcarea lor produce disordine şi nimicirea vieţii sociale, păstrarea lor din indemnul constiinţei curate constitue fundamentul vieţii tuturor popoarelor până în ziua de azi. Toate instituţiile publice şi private în viaţa aceasta a popoarelor moderne de azi se reduc la aceste principii fundamentale, cari mai întâi s'au precizat la evreii vechi. —

(Urmează)

Congresul funcţionarilor publici, întruniţi Duminecă în Bucureşti, — în vederea măsurilor de îmbunătăţire a situaţiei lor materiale, conform promisiunii guvernului, — a hotărât prorogarea şedinţelor până la 17 Septemvrie.

Convocare. Membrii despărţământului *Deva* al «Asociaţiunii», şi toţi sprijinitorii culturii poporului, sânt invitaţi la adunarea cercuală, ce se ţine Duminecă în 13 n. la oara 3 d. a. în şcoala de stat din Bârsău. Va fi şi o expoziţie de copii, şi o conferinţă, ţinută de Dr. N. Robu, despre îngrijirea copiilor mici, apoi coruri şi recitări.

Promovare. Domnul Pompiliu Verzariu a fost promovat în 12 Iulie a. c. de doctor în ştiinţele economice şi comerciale la Universitatea din Roma.

Spre lămurire. Direcţiunea presei, din ministerul afacerilor străine, trimite următorul comunicat: Pentru a lămuri opinia publică asupra rolului avut conferinţa ţinută la Karlovy Vary (Carlsbad) în 24 şi 25 Iulie 1922, ministerul afacerilor străine face cunoscut, că nu s'a ţinut un congres de presă, precum s'a anunţat în mod greşit de mai multe ziare, ci o *conferinţă a serviciilor de presă* de pe lângă ministerele de externe ale Micei Înţelegeri şi a Poloniei, cu scopul de a îmbunătăţi relaţiile de informaţiuni între aceste servicii şi a stabili legături constante între ele.

Părinţii grijitori niciodată nu uită să amestece în apa în care se spală copiii lor, **Mack's Kaiser Borax.**

Unificarea şi regularea calendarului

Alianţei universale, pentru promovarea prin biserici, a păcii şi frăţietăţii mondiale, care s'a întrunit în Copenhaga la 7—12 August 1922, s'a prezentat propunerea de a lua hotărâre principială pentru restabilirea anului bisericesc creştin unitar, drept manifestaţie puternică a unităţi creştine faţă de lumea mohamedană, izraelită şi buddhistă compactă. Pentru deliberare asupra reformei calendarului, ar fi a se convoca un *congres* mondial al statelor şi bisericilor. 1. Unificarea calendarului s'ar putea astfel face, că *începutul anului* s'ar pune pe solstiţiul de earnă (22 Decemvrie c. n.) ca începutul răsăritului de soare şi deci la calendarul gregorian s'ar abandona 10, ear la cel lulian 23 zile. Cele 10 zile în anul 1924 s'ar putea lăsa afară fără nici o conturbare, abandonându-se cele şepte zile de 31 a lunilor, ziua bisectilă, şi 29 şi 30 Decemvrie, ear la calendarul julian şi zilele 8—20 Ianuarie c. v.

2. S'a recomandat, ca congresul calendaristic totodată să decidă ca fiecare an se începe cu ziua de *Luni*, şi se sfârşeşte cu ziua de Duminecă, prin ceace calendarele pentru toate timpurile vor rămânea neschimbate: zilele din lună pentru acest caz ar remânea totdeauna pe aceleaşi zile ale săptămânii.

3. Pentru ca aceasta să se poată realiza, anul comun va trebui să stee din numai 364 zile. Ziua a 365, şi ziua bisectilă s'ar contrage totdeauna într'o *săptămână* intercalară, şi s'ar alipi tot la al cincilea an. Pe calea aceasta s'ar intercala ceva mai mult decât se cere, deci tot în al 40 an săptămana intercalară s'ar abandona, cu excepţiunea anului 400, când intercalarea s'ar efectui. (Aceste norme de intercalare sânt precis identice cu normele de intercalare gregoriane, după care în 400 ani, afară de 365 zile anuale mai sânt de intercalat 97).

4. *Paştile* pentru viitor s'ar serba la ziua *adeverată* a aniversării învierii la 5 Aprilie c. n. Şi anume pentru că aniversarea *adevărată* nu este Dumineca următoare după lună plină ce urmează ecvinocţiului de primăvară din ori care an, ci e Dumineca din anul 33 a. Hr. ce a urmat după lună plină şi ecvinocţiu: 5 April c. n., respective (dacă începutul anului se va pune îndărăt pe 22 Dec. c. n.) 15 April care zi, dacă anul se va începe cu Luni, şi rei forma proiectată se va realiza, va cădea tocmai şi totdeauna pe o Duminecă. 5. Ar fi a se statorî, *11 luni de 30 zile* şi numai Decemvrie ar avea 34, respective 41 zile.

Lunile de 30 zile ar înlesni în mod extraordinar socotirea terminelor şi dobânzilor precum şi socotirea cu înlesnire, că ce fel de zi a săptămânii la care zi din lună corespunde.

6. Regularea nouă a timpului s'ar *începe*, — deoarece 22 Decembre este în anul 1924 într'o zi de Luni, — *cu 22 dec. 1924* ca 1 Ian. 1925.

Prima fabrică română de stampile

OCT. L. VESTEMEAN

Sibiu, str. Ţiglăriei Nr. 18.

Am onoare a aduce la cunoştinţă, că mi-am deschis un

Atelier pentru fabricarea stampilelor din cauciuc

Execut tot felul de stampile din cauciuc, diferite medalioane şi orice lucrări din branşa aceasta, cu preţuri moderate.

Comandele sunt a se adresa la **„Librăria Arhidiecezană" Sibiu, str. Mitropoliei 45.**

Cu toată stima

145 **Oct. L. Vestemean.**

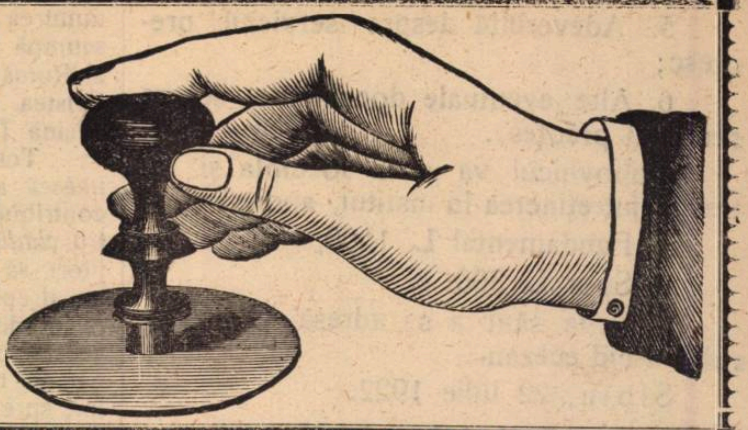

Condiţiuni de primire

în liceul de fete de stat din Sibiu şi în internatul de fete al „Asociaţiunii", împreunat cu acel liceu.

In clasa I a liceului de fete se primesc eleve, *care au împlinit vârsta de 9 ani*, dar n'au trecut încă de 12 ani, şi dovedesc cu certificat şcolar, *că au absolvat cu succes 4 clase primare.* Dacă n'au această cvalificaţiune formală, vor dovedì prin examen de primire, că au pregătirea corăspunzătoare. In celelalte clase ale liceului de fete se primesc eleve, care au absolvat vre-o clasă corăspunzătoare la alte şcoale similare.

Inscrierea elevelor, pentru anul şcolar viitor, se face din 7—10 Septemvrie n. c. în edificiul internatului «Asociaţiunii». La înscriere *toate elevele* au să aducă *atestatul şcolar din anul trecut.* Care vin întâiadată la liceul nostru, au să aducă şi *extras din matricula botezaţilor, act de naştere dela forul civil şi certificat de revaccinare.*

Taxele şcolare sunt: pentru clasele inferioare: taxe 52 lei, didactru anual: 100 lei, pentru clasele superioare: taxe 52 lei, didactru anual: 150 lei din care jumătate (102 s. 127 lei) se plăteşte *la înscriere*, iar restul *la 1 Februarie.* Elevele, care doresc să fie scutite de taxele şcolare, trebue să înainteze cerere la direcţiunea liceului până la finea lui Septemvrie c., la care se va alătură certificatul şcolar din anul trecut, cu nota generală cel puţin *bine*, şi certificat despre starea familiară şi materială a părinţilor. Elevele orfane de răsboiu sunt scutite de taxele şcolare, iar ficele de învăţător sau profesor sunt scutite de *didactru*, dacă cer în scris, în terminul arătat, şi dovedesc cu act oficial, că sunt orfane de răsboiu, ori fice de învăţător sau profesor.

Elevele, care reflectează la *bursă de stat* (20 burse à 1000 lei şi 10 à 500 lei), au să înainteze cerere la subsemnata direcţiune până în 30 Septemvrie n. 1922, însoţită de: 1. *Act de naştere*, 2. *Certificat şcolar* cu nota generală cel puţin *bine* şi 3. *Certificat despre starea familiară şi materială* a părinţilor.

Examenele de corigenţă se ţin în 1—2 Septemvrie n. c. la 8 ore a. m. Elevele, care au să facă examen de corigenţă din *două obiecte*, trebue să înainteze cerere (timbrată) la direcţiunea liceului pentruca să fie admise. La cerere se va alătură atestatul şcolar. In *4—5 Septemvrie n. c.* se ţin *examenele particulare* (cu elevele admise în a. c.) şi eventuale *examene de primire.* In 11 Septemvrie c. Solemnitatea deschiderii anului şcolar, iar în 12 Septemvrie c. se încep cursurile regulate.

Pentru viitor *examenele particulare* se vor ţineà în sensul «*Regulamentului pentru elevii pregătiţi în particular*» din vechiul Regat, anume:

Orice elev particular va fi supus, în cursul unui an şcolar, pentru fiecare clasă la următoarele două examinări:

a) O examinare preliminară între 25 Ianuarie şi 5 Februarie inclusiv, care va constà dintr'o *lucrare scrisă* asupra *primei părţi* din materia anuală a fiecărui obiect de studiu (fără dexterităţi).

b) O examinare de fine de an între 10—27 Iunie, care va constà dintr'o *lucrare scrisă* şi o interogaţie generală orală din întreaga materie prevăzută în programa analitică a şcolilor publice respective (şi dexterităţi).

Cererile pentru admitere la examen particular (timbrate) se înaintează direcţiunii liceului, până în 15 Octomvrie a fiecărui an şcolar, însoţite de: *extras de botez*, *act de naştere*, *certificatul şcolar* precedent şi *act de purtare morală.* Până în 15 Noemvrie a fiecărui an şcolar se pot încă înscrie *elevi particulari* cu concesiune dela Ministerul instrucţiunii, iar după 15 Noemvrie nici o înscriere nu se mai poate face, decât cu avizul Consiliului permanent.

Taxa de întreţinere în internat e 5000 lei anual de elevă şi *se plăteşte anticipativ* în patru sau în două rate.

Taxa pentru pian (2 ore pe săptămână, afară de orele de exerciţiu) e: 160 lei[1] pe lună de elevă; pentru două eleve *împreună* e 80 lei[1] pe lună de elevă. (Notele pentru pian: exerciţii, etude, piese etc., după care au urmat instrucţia *în anul din urmă*, să le aducă elevele cu sine).

Spesele particulare ale elevelor interne (pentru cărţi, material de scris, desemn, lucru manual, etc.) se socotesc separat, cu dare de seamă la finea fiecărei luni.

In caz de repăşire în decursul anului, din orice cauză, *taxa internatului şi a pianului* se plăteşte pe întreg semestrul în care se anunţă repăşirea.

Edificiul internatului e situat lângă parcul oraşului şi e provăzut cu apaduct, baie proprie şi lumină electrică, în cele mai bune condiţii igienice.

Elevele, care voiesc să fie primite în internat, să se anunţe de timpuriu şi să aducă cu sine: o saltea, un covorel lângă pat, o perină, două feţe de perină, o plapomă sau ţol de coperit, patru cearşafuri (lepedeie), patru ştergare, patru servete, apoi perie de dinţi şi de vestminte, săpun şi doi pepteni. O haină de vară, una de iarnă şi una de stofă vânăt-închis (fason matroz), care va servì de uniformă. O bluză albă (fason matroz), un şorţ cu mâneci de clot negru, două fuste (jupoane) colorate sau negre. *Rufele trebuitoare*, cu ciorapi, batiste, o umbrelă (cort) şi încălţăminte. *Tacâm:* cuţit, furculiţă, lingură şi linguriţă, apoi trei tăiere (farfurii) de porţelan (1 pentru supă, 1 pentru friptură şi 1 mic pentru desert), o ceaşcă pentru cafea şi două pahare. Două cârpe pentru lavor şi un ştergar pentru bucătărie, care rămâne internatului.

In decursul anului vor primì elevele în internat: un şorţ uniform, eventual o pălărie de vară şi una de iarnă, sau chipiu uniform, care se vor face aici cu preţuri moderate.

Sibiu, în August 1922.

Direcţiunea institutului.

Atelierul tehnic de dantură

E. Dicker

Str. Mitropoliei Nr. 30 I Etaj

este până 1 Septemvrie închis.

(144) 1—1

Reclama este sufletul comerţului

[1] Din care sumă 10 lei pe lună se contează institutului, pentru susţinerea pianelor în stare bună.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

5. Adeverinţă despre serviciul preoţesc;

6. Alte eventuale documente despre serviciul preoţesc.

Duhovnicul va avea locuinţa şi întreagă întreţinerea în institut, apoi salarul:

1. Fundamental L. 1600,

2. Spor L. 300.

Cererile sânt a se adresa Consistorului arhid ecezan.

Sibiu, 22 Iulie 1922.

Consistorul arhidiecezan

Nr. 5804 Plen.

Concurs

La orfelinatul bisericii noastre voim să instituim *o mamă a orfanilor*, care cu căldura şi cu dragostea unei mame adevărate să îngrijască de micii orfani, lipsiţi prea de timpuriu de ocrotirea părintească. Dacă vre-una din mulţimea de preotese văduve, sau altă femee cu purtare neexcepţionabilă şi cu tragere de inimă către copilaşi, ar simţi aplecare şi devotament pentru această chemare, să-şi înainteze cererea la adresa Consistorului arhidiecezan *până la 15 August v. a. c.* arătând referinţele familiare.

Mama orfanilor, pe lângă locuinţă şi întreţinerea întreagă, va primi şi o retribuţie corespunzătoare.

Sibiu, 21 Iulie 1922.

Consistorul arhidiecezan

Dela Borsec

— Izvorul Miron. — Clădirea unei biserici ortodoxe. —

In localitatea balneară *Borsec* s'a săvârşit în vara aceasta prima slujbă bisericească ortodoxă. Cu această ocazie s'a botezat unul din izvoarele de acolo cu numele «Izvorul tămăduirii Miron», şi s'a făcut apel spre a contribui la adunarea mijloacelor necesare pentru clădidrea unei biserici.

S'a redactat următorul:

Act Comemorativ

Astăz', 10/23 Iulie 1922, a şeaptea Duminecă după Rusalii, s'au săvârşit cu ajutorul atotputernicului Dumnezeu pentru întâiaş dată «Sft. Liturghie» prin porotopopul dr. Ion Lupaş, profesor la Universitatea din Cluj, împreună cu diaconul Dumitru Antal din Topliţa-română, s'a rostit predica în legătură cu textul din evanghelia zilei: «După credinţa noastră să fie nouă»; s'a făcut apoi sfinţirea apei la izvorul numit mai înainte Kossuth, dându-se la dorinţa oaspeţilor, acestui izvor prin P. S. Sa episcopul eparhiei Vadului, Feleacului şi Clujului: Nicolae Ivan, numirea de «*izvorul Miron*» ca o amintire scumpă a faptului că cel dintâi mitropolit-primat al României întregite, I. P. S. Sa Dr. Miron E. Cristea, este fiul acestui ţinut, născut în comuna vecină Topliţa română.

Totodată s'a făcut apel la dărnicia creştinească a tuturor oaspeţilor din Borsec spre a contribui la adunarea mijloacelor necesare pentru *clădirea unei biserici româneşti*, ai cărei slujitori să poată îndeplini trebuinţele sufleteşti ale drept credincioşilor creştini, cari purtaţi de o credinţă dreaptă şi sfântă, vor veni la acest loc al tămăduirii, spre a-şi redobândi sănătatea trupească şi sufletească spre mântuirea lor, spre binele neamului, spre întărirea patriei şi spre slava c-a netrecătoare a Tatălui ceresc.

Cu acest prilej s'au făcut următoarele danii:

Mitropolitul Primat Miron Cristea, inginer I. D. Popovici- Galaţi, deputat N. P. Comnen şi fam. Bucureşti, dr. Duca medic Galaţi, Mihail Duca, advocat Galaţi, Traian Fatu, Cocargea câte 5000 lei.

Episcop Nicolae Ivan Cluj, Emil Socec Bucureşti, câte 3000 lei. Ing. Enache, Haret Huşi, Ionel Comşa, Cluj câte 2000 lei. Gh. Milculescu, I. Stoica câte 1500 lei. Deputat I. Cristea P.-Neamt. Gh. C. Fotescu, primarul Ploeştilor, dr. Laurian Gherman Cluj, Alexandru şi Leonora Hirsch Bucureşti câte 1000 lei. S. Th. Economu Constanţa, 700 lei. Văd. Elena Dobreanu Tulgheş, Economu, Constanţa, ing. Virgil Ionescu, Bucureşti, Muzurchievici. Constantinescu Bucureşti, Victor Isecescu P. Neamţ, dr. S. Crăciun Timişoara, dr. Meteş pref. Cluj, dr. Nicolae Comşa Sibiu, dr. Ion Lupaş Cluj, Cleopatra Duca Galaţi, general N. Alevra Bucureşti, dr. Teodor Popescu Cluj câte 500 lei. St. Stoica Popescu 400 lei. Arpad Ernyei deputat Sf. Gheorghe, L. Eliade Rădulescu câte 300 lei. D. Georgescu, D. Mincu, Şt. Baltazar, Bucureşti, I. G. Macoi, lt.-col. Mincu Galaţi, Mauriciu Streit, ing. Emil Cojan, prof. A. Frăţilă Galaţi, Novac Pecica, dr. Iulian Pop Cluj, dr. Emil Haţegan Cluj, câte 200 lei.

Col. Al. Cornăţeanu, amiral C. Bălescu, Constanţa, colonel Budescu, Bonachi, Brăila, Condoianu, Constanţa, N. Velichi prof. Galaţi, V. Tudor, Mediaş, Şt. Georgescu Buc., Ariton Toma, Galaţi, dr. Valer Pop Cluj, Ion Gh. Iosipescu Focşani, dr. Gavril Tripon Cluj, dr. T. Proca Galaţi, Atanase Popescu, Galaţi, A. Roma Cluj, D. Antal Topliţa română, Paulina St. Baltazar, Bucureşti, M. Ionescu Bucureşti, Mauriciu Waintraub, Galaţi, Soria Vasilescu, Adrian Vasilescu, Zoe N. Constantinescu Bucureşti, Jean Constantinescu Buc., R. Rang Galaţi câte 100 lei.

Fie acest început creştinesc binecuvântat cu darul cel desăvârşit, care pogoară dela Părintele Luminilor, spre izbândirea cât mai apropiată a dorinţei cucernice de a avea şi aici în creerii munţilor *o sfântă biserică românească ortodoxă.*

(Urmează semnăturile celor arătaţi mai sus).

Moartea

fostului mitropolit primat Conon

Luni la ora 4 şi jumătate d. a. a încetat din viaţă fostul Mitropolit Primat Conon Donici, care se retrăsese în ultimul timp la Cernica una din mănăstirile din apropierea Bucureştilor.

Ştirile zilei

Improprietăriri. Lucrările de expropriere în mai multe moşii ale statului şi ale bisericilor fiind aproape terminate, în decursul lui August a. c. se vor face împroprietăriri în diferite judeţe de dincoace de munţi. Cea mai apropiată împroprietărire va fi în *Maramureş*, Duminecă, în 13 August. La solemnitatea aceasta vor lua parte dnii miniştri Brătianu, Constantinescu, Moşoiu şi Duca. Seria de împroprietărire se va continua în Bihor, Timiş, Arad, Sătmar, Caraş-Severin şi alte judeţe.

† Dr. Ştefan Petrovici. Consistorul Eparhiei ortodoxe române a Caransebeşului cu adâncă părere de rău aduce la cunoştinţă, că fostul său fiscal consistorial, actual defensor matrimonial, fost deputat sinodal, congresual şi asesor consistorial *Dr. Ştefan Petrovici*, notar public în Caransebeş, după lungi şi grele suferinţe a adormit în Domnul în 18/31 Iulie 1922, 9 ore a. m. în etatea de 63 de ani. Rămăşiţele pământeşti ale adormitului s'au aşezat spre veşnică odihnă în 20 Iulie (2 August) 1922 la ore p. m. în cimiterul ort. rom. dela biserica Sfântului Ioan Botezătorul în Caransebeş. Fie-i ţărâna uşoară şi binecuvântarea lui Dumnezeu să-l adumbrească!

Anunţarea celor dispăruţi în războiul mondial. (Ad. Ord. Min de Răsb. Nr. 1272). Se vor prezenta rudele tuturor indivizilor, cari în războiul mondial (1914—1920) au fost mobilizaţi şi cari până în ziua de astăzi nu s'au mai întors în patrie, şi vor anunţa aceasta până în 30 l. c. la secţia militară a consiliului orăşenesc, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 4, etajul I uşa Nr. 25. *Consiliul orăşenesc din Sibiu.*

Învăţătorii din Ardeal şi-au ţinut Duminecă la Cluj congresul anunţat. A participat şi ministrul instrucţiunii publice.

Convocare. On. membri ai Desp. VII *Haţeg* al Asociaţiunii pentru lit. rom. şi cultura poporului român sânt invitaţi la *adunarea generală*, pe Duminecă, în 13 August n. 1922 la 4 ore p. m. în casina română din Haţeg Ordinea de zi: Deschiderea şedinţei; rapoartele: secretarului, cassierului şi bibliotecarului; înscriere de membri; disertaţiune; propuneri.

---

unul dintre spiritele creative cele mai mari în istoria antică. Renan în «Istoria poporului evreesc», deşi îl vede acoperit între legendele cari s'au ţesut în jurul personalităţi sale, îl numeşte un colos între marile figuri mitice ale omenirii. El a dat poporului său constituţia recunoscută până azi ca cea mai conservativă şi mai progresistă, cea mai tradiţională şi mai modernă, ale cărei principii şi azi sânt actuale cu tot progresul omenimii de peste 30 de veacuri.

Principiile fundamentale incadrate în cele 10 porunci, după părerea specialiştilor biblici sânt acestea:

Eu sânt Iehova, Dumnezeul tău, care te-am scos din Egipet, ţara robiei.

Să nu ai alţi Dumnezei.

Să nu-ţi faci chip cioplit.

Să nu iei numele lui Iehova Dumnezeului tău în deşert.

Adu-ţi aminte de ziua Sâmbetei şi o cinsteşte.

Cinsteşte pe Tatăl tău şi pe mama ta.

Să nu ucizi.

Să nu furi.

Să nu trăeşti în fărădelegii.

Să nu mărturiseşti strâmb impotr. aproapelui.

Să nu lăcomeşti la ce al altuia. —

Principiul fundamental al acestei constituţii e că religia e baza statului şi autoritatea legii şi toate legile juste sânt divine după origine, natură şi sancţiune.

Asemenea legilor naturale de căldură, lumină, electricitate şi gravitaţiune, nu atârnă de voinţa noastră şi cărora căutăm să ne acomodăm, asfel sânt şi legile naturale, pe cari societatea omenească trebue să le cunoască şi să se acomodeze lor. In decalog se pretinde reverinţa spirituală faţă de Dumnezeu, răpausul dela muncă pentru cultivarea naturii spirituale, respect de părinţi, respectarea dreptului personal, al familiei, averii şi al numelui bun, şi acest respect să fie real, spontan, natural şi neforţat. Când un popor atârnă de puterea unuia se înstăpâneşte despotismul; când se bazează pe consimţirea celor conduşi tinde spre anarhie şi se vatămă primul principiu al decalogului. Unde simboalele înlocuesc realitatea, se încurajează destrăbălarea şi se vânează după îmbogăţirea materială desconsiderându-se ori ce avânt ideal muncindu-se de-a surda pentru câştigarea de bunuri materiale, se desconsideră porunca a doua, a treia şi a patra. Când se stânge din suflete iubirea fiilor de părinţi şi grija acestora de odraselele lor, celula vieţii sociale de distruge, familia se periclitează şi se întinde disordinea socială, se vatămă porunca a cincea.

Când cel slab şi sărac este apărat şi exploatat barbar în robotă sau în fabrici cu plată de nimic şi nu se dă şcoală şi drepturi mulţimii exploatate, se calcă porunca: Să nu furi, să nu ucizi. Când se permite poligamia şi se încurajează desfrânarea în forme legale cu inlesnirea divorţului, se calcă porunca a şaptea.

Când se pun biruri grele ca să se susţină clase de beneficianţi ai societăţii din munca şi truda mulţimii, se vatămă legea a opta.

Când se îngădue libertatea excesivă a presei, care acopere de hulă şi dispreţ cinstea personală, curente sănătoase şi aşezăminte onorabile — se vatămă legea a noua. Iar când respectul legii se face de frica pedepsei şi educaţia şi disciplinarea conştiinţei lipseşte în loc ca respectul legilor să fie spontan şi voluntar, se violează legea a zecea.

Aceste legi sânt temeiul ordinei sociale. Călcarea lor produce disordine şi nimicirea vieţii sociale, păstrarea lor din îndemnul constiinţei curate constitue fundamentul vieţii tuturor popoarelor până în ziua de azi. Toate instituţiile publice şi private în viaţa aceasta a popoarelor moderne de azi se reduc la aceste principii fundamentale, cari mai întâi s'au precizat la evreii vechi. —

(Urmează)

Congresul funcţionarilor publici, întruniţi Duminecă în Bucureşti, — în vederea măsurilor de îmbunătăţire a situaţiei lor materiale, conform promisiunii guvernului, — a hotărât prorogarea şedinţelor până la 17 Septemvrie.

Convocare. Membrii despărţământului *Deva* al «Asociaţiunii», şi toţi sprijinitorii culturii poporului, sânt invitaţi la adunarea cercuală, ce se ţine Duminecă în 13 n. la oara 3 d. a. în şcoala de stat din Bârsău. Va fi şi o expoziţie de copii, şi o conferinţă, ţinută de Dr. N. Robu, despre îngrijirea copiilor mici, apoi coruri şi recitări.

Promovare. Domnul Pompiliu Verzariu a fost promovat în 12 Iulie a. c. de doctor în ştiinţele economice şi comerciale la Universitatea din Roma.

Spre lămurire. Direcţiunea presei, din ministerul afacerilor străine, trimite următorul comunicat: Pentru a lămuri opinia publică asupra rolului avut conferinţa ţinută la Karlovy Vary (Carlsbad) în 24 şi 25 Iulie 1922 ministerul afacerilor străine face cunoscut, că nu s'a ţinut un congres de presă, precum s'a anunţat în mod greşit de mai multe ziare, ci o *conferinţă a serviciilor de presă* de pe lângă ministerele de externe ale Micei Înţelegeri şi a Poloniei, cu scopul de a îmbunătăţi relaţiile de informaţiuni între aceste servicii şi a stabili legături constante între ele.

Părinţii grijitori niciodată nu uită să amestece în apa în care se spală copiii lor, **Mack's Kaiser Borax.**

Unificarea şi regularea calendarului

Alianţei universale, pentru promovarea prin biserici, a păcii şi frăţietăţii mondiale, care s'a întrunit în Copenhaga la 7—12 August 1922, s'a prezentat propunerea de a lua hotărâre principială pentru restabilirea anului bisericesc creştin unitar, drept manifestaţie puternică a unităţii creştine faţă de lumea mohamedană, izraelită şi buddhistă compactă. Pentru deliberare asupra reformei calendarului, ar fi a se convoca un *congres* mondial al statelor şi bisericilor. 1. Unificarea calendarului s'ar putea astfel face, că *începutul anului* s'ar pune pe solstiţiul de earnă (22 Decemvrie c. n.) ca începutul răsăritului de soare şi deci la calendarul gregorian s'ar abandona 10, ear la cel lulian 23 zile. Cele 10 zile în anul 1924 s'ar putea lăsa afară fără nici o conturbare, abandonându-se cele şepte zile de 31 a lunilor, ziua bisectilă, şi 29 şi 30 Decemvrie, ear la calendarul julian şi zilele 8—20 Ianuarie c. v.

2. S'a recomandat, ca congresul calendaristic totodată să decidă ca fiecare an se începe cu ziua de *Luni*, şi se sfârşeşte cu ziua de Duminecă, prin ceace calendarele pentru toate timpurile vor rămânea neschimbate: zilele din lună pentru acest caz ar remânea totdeauna pe aceleaşi zile ale săptămânii.

3. Pentru ca aceasta să se poată realiza, anul comun va trebui să stee din numai 364 zile. Ziua a 365, şi ziua bisectilă s'ar contrage totdeauna într'o *săptămână* intercalară, şi s'ar alipi tot la al cincilea an. Pe calea aceasta s'ar intercala ceva mai mult decât se cere, deci tot în al 40 an săptămana intercalară s'ar abandona, cu excepţiunea anului 400, când intercalarea s'ar efectui. (Aceste norme de intercalare sânt precis identice cu normele de intercalare gregoriane, după care în 400 ani, afară de 365 zile anuale mai sânt de intercalat 97).

4. *Paştile* pentru viitor s'ar serba la ziua *adeverată* a aniversării învierii la 5 Aprilie c. n. Şi anume pentru că aniversarea *adevărată* nu este Dumineca următoare după lună plină ce urmează ecvinocţiului de primăvară din ori care an, ci e Dumineca din anul 33 a. Hr. ce a urmat după lună plină şi ecvinocţiu: 5 April c. n., respective (dacă începutul anului se va pune îndărăt pe 22 Dec. c. n.) 15 April care zi, dacă anul se va începe cu Luni, şi rei forma proiectată se va realiza, va cădea tocmai şi totdeauna pe o Duminecă. 5. Ar fi a se statorî, *11 luni de 30 zile* şi numai Decemvrie ar avea 34, respective 41 zile.

Lunile de 30 zile ar înlesni în mod extraordinar socotirea terminelor şi dobânzilor precum şi socotirea cu înlesnire, că ce fel de zi a săptămânii la care zi din lună corespunde.

6. Regularea nouă a timpului s'ar *începe*, — deoarece 22 Decembre este în anul 1924 într'o zi de Luni, — *cu 22 dec. 1924* ca 1 Ian. 1925.

Prima fabrică română de stampile
OCT. L. VESTEMEAN
Sibiu, str. Ţiglăriei Nr. 18.

Am onoare a aduce la cunoştinţă, că mi-am deschis un

Atelier pentru fabricarea stampilelor din cauciuc

Execut tot felul de stampile din cauciuc, diferite medalioane şi orice lucrări din branşa aceasta, cu preţuri moderate.

Comandele sunt a se adresa la **„Librăria Arhidiecezană" Sibiu, str. Mitropoliei 45.**

Cu toată stima
145 **Oct. L. Vestemean.**

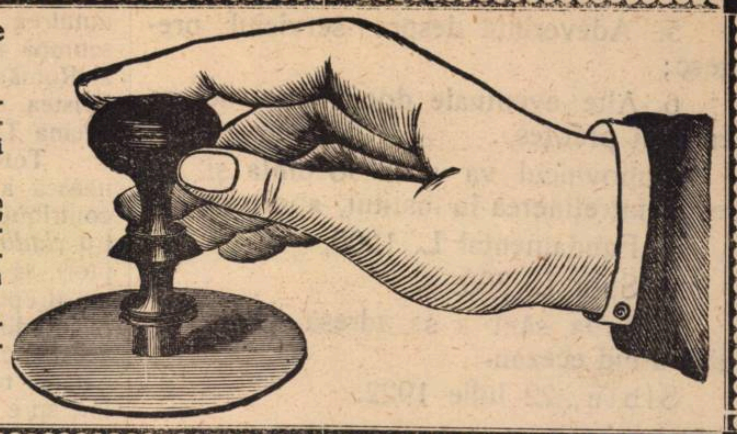

Condiţiuni de primire

în liceul de fete de stat din Sibiu şi în internatul de fete al „Asociaţiunii", împreunat cu acel liceu.

In clasa I a liceului de fete se primesc eleve, *care au împlinit vârsta de 9 ani*, dar n'au trecut încă de 12 ani, şi dovedesc cu certificat şcolar, *că au absolvat cu succes 4 clase primare.* Dacă n'au această cvalificaţiune formală, vor dovedî prin examen de primire, că au pregătirea corăspunzătoare. In celelalte clase ale liceului de fete se primesc eleve, care au absolvat vre-o clasă corăspunzătoare la alte şcoale similare.

Inscrierea elevelor, pentru anul şcolar viitor, se face din 7—10 Septemvrie n. c. în edificiul internatului «Asociaţiunii». La înscriere *toate elevele* au să aducă *atestatul şcolar din anul trecut.* Care vin întâiadată la liceul nostru, au să aducă şi *extras din matricula botezaţilor, act de naştere dela forul civil şi certificat de revaccinare.*

Taxele şcolare sunt: pentru clasele inferioare: taxe 52 lei, didactru anual: 100 lei, pentru clasele superioare: taxe 52 lei, didactru anual: 150 lei din care jumătate (102 s. 127 lei) se plăteşte *la înscriere*, iar restul *la 1 Februarie.* Elevele, care doresc să fie scutite de taxele şcolare, trebue să înainteze cerere la direcţiunea liceului până la finea lui Septemvrie c., la care se va alătură certificatul şcolar din anul trecut, cu nota generală cel puţin *bine*, şi certificat despre starea familiară şi materială a părinţilor. Elevele orfane de războiu sunt scutite de taxele şcolare, iar ficele de învăţător sau profesor sunt scutite de *didactru*, dacă cer în scris, în terminul arătat, şi dovedesc cu act oficial, că sunt orfane de războiu, ori fice de învăţător sau profesor.

Elevele, care reflectează la *bursă de stat* (20 burse à 1000 lei şi 10 à 500 lei), au să înainteze cerere la subsemnata direcţiune până în 30 Septemvrie n. 1922, însoţită de: 1. *Act de naştere*, 2. *Certificat şcolar* cu nota generală cel puţin *bine* şi 3. *Certificat despre starea familiară şi materială* a părinţilor.

Examenele de corigenţă se ţin în 1—2 Septemvrie n. c. la 8 ore a. m. Elevele, care au să facă examen de corigenţă din *două obiecte*, trebue să înainteze cerere (timbrată) la direcţiunea liceului pentruca să fie admise. La cerere se va alătură atestatul şcolar. In *4—5 Septemvrie n. c.* se ţin *examenele particulare* (cu elevele admise în a. c.) şi eventuale *examene de primire.* In 11 Septemvrie c. Solemnitatea deschiderii anului şcolar, iar în 12 Septemvrie c. se încep cursurile regulate.

Pentru viitor *examenele particulare* se vor ţineà în sensul «*Regulamentului pentru elevii pregătiţi în particular*» din vechiul Regat, anume:

Orice elev particular va fi supus, în cursul unui an şcolar, pentru fiecare clasă la următoarele două examinări:

a) O examinare preliminară între 25 Ianuarie şi 5 Februarie inclusiv, care va constà dintr'o *lucrare scrisă* asupra *primei părţi* din materia anuală a fiecărui obiect de studiu (fără dexterităţi).

b) O examinare de fine de an între 10—27 Iunie, care va constà dintr'o *lucrare scrisă* şi o interogaţie generală orală din întreaga materie prevăzută în programa analitică a şcolilor publice respective (şi dexterităţi).

Cererile pentru admitere la examen particular (timbrate) se înaintează direcţiunii liceului, până în 15 Octomvrie a fiecărui an şcolar, însoţite de: *extras de botez*, *act de naştere*, *certificatul şcolar* precedent şi *act de purtare morală.* Până în 15 Noemvrie a fiecărui an şcolar se pot încă înscrie *elevi particulari* cu concesiune dela Ministerul instrucţiunii, iar după 15 Noemvrie nici o înscriere nu se mai poate face, decât cu avizul Consiliului permanent.

Taxa de întreţinere în internat e 5000 lei anual de elevă şi *se plăteşte anticipativ* în patru sau în două rate.

Taxa pentru pian (2 ore pe săptămână, afară de orele de exerciţiu) e: 160 lei[1] pe lună de elevă; pentru două eleve *împreună* e 80 lei[1] pe lună de elevă. (Notele pentru pian: exerciţii, etude, piese etc., după care au urmat instrucţia *în anul din urmă*, să le aducă elevele cu sine).

Spesele particulare ale elevelor interne (pentru cărţi, material de scris, desemn, lucru manual, etc.) se socotesc separat, cu dare de seamă la finea fiecărei luni.

In caz de repăşire în decursul anului, din orice cauză, *taxa internatului şi a pianului* se plăteşte pe întreg semestrul în care se anunţă repăşirea.

Edificiul internatului e situat lângă parcul oraşului şi e provăzut cu apaduct, baie proprie şi lumină electrică, în cele mai bune condiţii igienice.

Elevele, care voiesc să fie primite în internat, să se anunţe de timpuriu şi să aducă cu sine: o saltea, un covorel lângă pat, o perină, două feţe de perină, o plapomă sau ţol de coperit, patru cearşafuri (lepedeie), patru ştergare, patru servete, apoi perie de dinţi şi de vestminte, săpun şi doi pepteni. O haină de vară, una de iarnă şi una de stofă vânăt-închis (fason matroz), care va servì de uniformă. O bluză albă (fason matroz), un şorţ cu mâneci de clot negru, două fuste (jupoane) colorate sau negre. *Rufele trebuitoare*, cu ciorapi, batiste, o umbrelă (cort) şi încălţăminte. *Tacâm:* cuţit, furculiţă, lingură şi linguriţă, apoi trei tăiere (farfurii) de porţelan (1 pentru supă, 1 pentru friptură şi 1 mic pentru desert), o ceaşcă pentru cafea şi două pahare. Două cârpe pentru lavor şi un ştergar pentru bucătărie, care rămâne internatului.

In decursul anului vor primì elevele în internat: un şorţ uniform, eventual o pălărie de vară şi una de iarnă, sau chipiu uniform, care se vor face aici cu preţuri moderate.

Sibiu, în August 1922.

Direcţiunea institutului.

Atelierul tehnic de dantură
E. Dicker
Str. Mitropoliei Nr. 30 I Etaj
este până 1 Septemvrie închis.
(144) 1—1

Reclama este sufletul comerţului

[1] Din care sumă 10 lei pe lună se contează institutului, pentru susţinerea pianelor în stare bună.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul LXX Sibiu, 2/15 August 1922 Nr. 60

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Nr. 973 4 (Of.)
On. Procuratura de stat
Sibiu

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 *lei* pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

„Uniunea religioasă-umană"

— Din prilejul congresului ei din August —

Dacă am referat într'un număr precedent (55) despre încercări de apropiere între biserici, la rom. cat., la protestanți, la anglicani, vreau să aduc de astă dată la cunoștința cetitorilor sforțările, care se fac într'alte cercuri bisericești pentru apropierea religiunilor, ca să poată colabora spre propășirea omenirii.

De sigur, unele teze, unele planuri, ale teologilor despre cari voi scrie acum, vor fi prea... avansate, pentru mulți, dar latinul spunea că «in magnis iam voluisse sat», ear Carlyle declară solemn: «Un ideal este totdeauna o mare comoară sufletească».

Dacă unele idei vor părea avansate, — altele vor fi foarte de actualitate și va fi foarte cu cale să și le pună la inimă oamenii zilelor noastre, dacă vreau să ieșim odată din bezna morală de astăzi la luminiș promițător.

Eată teza principală, cu care se pledează pentru o colaborare a bisericilor: «Viața poporului și a popoarelor s'a desvoltat rău, deoarece oamenii și grupurile conduse de idei religioase și etice au neglijat să-și alieze puterile pentru o creațiune morală bună. Ceeace s'a trecut cu vederea, trebue să fie luat acum în considerare și corectat.

Toți cari sânt de bună credință trebue să se unească pentru o muncă comună, pentruca glasul conștiinței să nu mai apară ca glasul unei minorități, care n'are nici o importanță». (Citatul acesta și celelalte le iau din rev. «Kunstwart», 1923 și din trei foi volante, primite din partea secretariatului «Uniunii religioase-umane»).

Uniunea aceasta urmează să-și țină primul congres în primele zile ale lunii August, în Wilhelmshagen, lângă Berlin, convocată fiind de profesorul de teologie dela facultatea teologică din Marburg, Dr. R. Otto.

Au aderat până acum la ideia «uniunii» o seamă de savanți din multe țări: preoți anglicani din Londra, pastori din Olanda, superintendenți din Germania, rabini din Germania, preoți budhiști din Iaponia, profesori din Italia, reprezentanți ai diferitelor religiuni și neamuri, cu toții mânați de un singur gând: să găsească un teren comun de validitare spre binele obștesc.

Scriitorul articolului din «Kunstwart» se întreabă cu drept cuvânt: de ce nu a întrat încă în convingerea opiniei publice că toate religiunile au să lupte cu aceleași vicii manifestate în murdăria din cărțile obscene, în viața depravată, în alcoolism? Nedreptățirea oricăror minorități nedreptățirea socială, ura de rasă și de popoare, depravarea sexuală, alcoolismul, să nu ne găsească pe toți într'o singură tabără?

U. R. U. vrea să unească nu numai pe credincioșii unei religiuni, ci și organizațiile mari ale diferitelor religiuni, pe cât se poate prin conducătorii lor. Scopul și-l precisează convocatorii astfel:

1. Vrem să reprezentăm și să tratăm în forma unui «parlament» religios-etic, adecă în întruniri regulate de ale reprezentanților chemați, în public, în fața lumii întregi, întrebările mari și arzătoare ale culturii umane morale, comune, desideratele de justiție între popoare și clase și țelurile colaborării în societate, a popoarelor, păturilor și claselor sociale, în loc de a da loc controverselor și intereselor particulare în dauna celorlalți.

2. Vrem să răspândim tot mai mult ideile și țintele acestea în internul comunității noastre bisericești, prin predici și prin educație, și să creiăm astfel o opinie publică comună și un simț de responsabilitate răspândit pretutindenea.

3. Vrem să stabilim, în urma punctelor 1 și 2, un for moral, care să încerce să aibă înfluință cu ajutorul punctului de vedere moral asupra opiniei publice a lumii și asupra activității deținătorilor de putere politică».

Cum își motivează convocatorii trăsăturile de unire, cari ar putea să existe între diferitele religiuni?

«Cei ce neagă o colaborare între diferitele religiuni n'au dreptate. Ori cât de adâncă este deosebirea, tot atât de sigur este că fiecare din marile religiuni, și cele ostice, și chiar pe măsură cum se reformează acum în internul lor și se desvoltă din nou, fiecare reprezintă puteri respectabile pentru formarea conștiinței și că are fiecare îndemnuri pronunțate de a combate nedreptatea și puterea brutală și minciuna și egoismul și senzualismul și sclăvia surdă ale forțelor naturii, — și că nu există pe lume până în ziua de astăzi puteri, nu există organizații, care să acționeze așa de tare în privința aceasta ca dânsele. E drept, buddhisticul Maitri (mila) este altceva decât noțiunea adâncă a creștinescului «Adelphotes», iubirea de frate, care isvorește din experiența creștină a Dumnezeirii și a grației divine. E drept, Dharma religiunii indice este cu mult altceva decât «lex Christi» (legea lui Hristos). Totuș este o convingere creștină până'n adâncul inimii că, după spusa apostolului, «legea este scrisă și în inimile păgânilor». Nimenea, dacă este aderentul serios al legii și esenței uneia din marile religiuni, nu o poate aceasta fără de a întra ca luptător împotriva păcatelor și nesjunsurilor comune, motiveze-și pasul cum ar vrea el. Nici un adevărat adept al lui Budha nu poate să supoarte starea trupească și sufletească neglijată, sclăvia și exploatarea păturilor de jos din partea păturilor de sus, egoismul păturilor sociale și al popoarelor, brutalitățile și violențele singuraticilor și ale grupurilor întreolaltă, — nu este în stare să le supoarte, dacă vrea să rămână credincios maestrului său.

Fiecare din religiunile acestea combate moravurile rele și desfrânarea, nedreptatea și călcarea tratatelor, înșelăciunea și pofta nebună de câștig, lipsa de intelectualitate și spiritul legat de pământ. Și pe măsură ce crește convingerea, că astfel de păcate sânt adânc înrădăcinate în referințele vieții publice, în ethosul general al grupărilor, al păturilor sociale, al popoarelor, trebue să tindă a crește mai departe fiecare morală religioasă, care este în esența ei o morală de individ și personală, spre idealele eticisării (ale moralizării) și ale plăsmuirii vieții sociale, vieții popoarelor, vieții umane în general. Aici însă sânt neînțelegeri, care n'ar trebui să fie de loc, în special aici sânt probleme care trebue întrupate, irelevant cum le-ai clasifica în «codul valorilor și datorințelor» tale. Avem de a face cu probleme, pe care nu le poate resolva nici singuraticul în cercul său, nici grupul singuratic, nici o comunitate singuratică, religioasă, nici un singur popor, — ci care se pot resolva numai în urma unei colaborări generale».

1. Scopul și senzul «Uniunii» sânt, scurt zis, creearea unei conștiințe umane, procurarea unui teren de activitate acestei conștiințe și adunarea tuturor celor cu simț de responsabilitate din lumea întreagă, pentruca să impunem relațiilor între popoare, păturii și clase sociale întreolaltă o lege a dreptății și un simțemânt al responsabilității reciproce și cu scopul de a resolva nouă probleme mari, morale, colective, ale omenirii culturale, cu ajutorul unei activități comune.

2. Nu ținem pe nici unul de îndeajuns de conștiințios, dacă se interesează

numai de cerinţele moralei private, dar care crede că are voie să se poată sustrage dela ducerea în îndeplinire a desideratelor morale în viaţa publică, în relaţiile sociale, în relaţiile reciproce ale popoarelor şi ale păturilor sociale.

3. Nutrim cu hotărâre «utopia», că este cu putinţă, în urma trezirii şi a legării conştiinţelor de olaltă, să sustragem cursul evenimentelor generale şi cursul lumii chiar de aici înainte din braţele cursului întunecat al unor «legi sociale» oarbe şi al puterilor demonice a egoismelor de grupuri, — credem că putem să raţionalizăm cursul evenimentelor şi să-l supunem ideii interesului comun şi al dreptăţii. Sântem de credinţă că va succede aceasta pe măsură ce va succede să se creieze o conştiinţă universală şi aceasta, pe măsură ce oameni cuprinşi de responsabilitate din lumea întreagă se vor alia cu misiunea aceasta. —

Profesorul de teologie Otto chiamă la înfiinţarea acestei societăţi apostolice, cu toate că ştie că i se vor naşte mulţi duşmani, că va avea de potrivnici pe «cuminţii» politicei tradiţionale, pe politicianii «realişti», cari au suferit însă «fiasco atât de lamentabil» cu lozincile lor machiavellice.

In acelaş senz pledează, după «Kunstwart», revistele şi societăţile următoare străine: In Olanda «Broeder — Schaps-Federaţie»; în Italia: «Il progresso religioso»: în Anglia: «League of Religions», Conference on Christian Politics, Economics and Citizenship», apoi Quekerii; în Suedia: arhiepiscopul Söderblom; în Norvegia: «Kirke og Kultur».

După cum vedem, mişcarea este destul de pronunţată. Nu s'ar putea să ajungă şi pe la noi o undă a valurilor care se frământă în ţările acestea? Este vorba de lozinci atât de sănătoase: aşezarea eticei politice, sociale pe bazele eticei personale... *H. P. P.*

CONCURS

La institutul teologic Andreian din Sibiu e vacant postul de **duhovnic**, pentru ocuparea căruia se publică concurs cu termin până la 15 August a. c. st. vechi. Dela concurenţi se cere:

1. Carte de botez;
2. Testimoniu şcolar:
3. Absolutor teologic;
4. Testimoniu de calificaţiune preoţesc;
5. Adeverinţă despre serviciul preoţesc;
6. Alte eventuale documente despre serviciul preoţesc.

Duhovnicul va avea locuinţa şi întreagă întreţinerea în institut, apoi salarul:

1. Fundamental L. 1600,
2. Spor L. 300.

Cererile sânt a se adresa Consistorului arhidiecezan.

Sibiu, 22 Iulie 1922.

Consistorul arhidiecezan

Notă

Bursierii din fondurile arhidiecezane, cari încă nu au legitimat sporiul despre anul şcolar trecut 1921/1922 sânt prin aceasta provocaţi să satisfacă acestei datorinţe până în 15/28 August, a. c., căci în cazul contrar bursele se vor declara vacante.

Sibiu, 27 Iulie 1922.

Consistorul arhidiecezan

Nr. 5804 Plen.

Concurs

La orfelinatul bisericii noastre voim să instituim *o mamă a orfanilor*, care cu căldura şi cu dragostea unei mame adevărate să îngrijască de micii orfani, lipsiţi prea de timpuriu de ocrotirea părintească. Dacă vre-una din mulţimea de preotese văduve, sau altă femee cu purtare neexcepţionabilă şi cu tragere de inimă către copilaşi, ar simţi aplecare şi devotament pentru această chemare, să-şi înainteze cererea la adresa Consistorului arhidiecezan *până la 15 August v. a. c.* arătând referinţele familiare.

Mama orfanilor, pe lângă locuinţă şi întreţinerea întreagă, va primi şi o retribuţie corespunzătoare.

Sibiu, 21 Iulie 1922.

Consistorul arhidiecezan

MM. LL. în Sângeorgi-Pădureni

Augustii noştri Suverani cu prilejul venirii lor la băile Sovatei, — pentru a cunoaşte frumoasa regiune a Târnavei Mici şi a Nirajului aproape în fiecare zi făceau câte o excursiune în comunele învecinate. In excursiunile, făcute în incognito-ul cel mai strict, Maiestăţilor Lor li-a fost dat să cunoască poporaţiunea în mod nemijlocit. Când locuitorii comunelor aflau despre înalta visită, nu puteau deajuns să-şi manifeste loialitatea şi dragostea faţă de Domnitori.

La 4 August a. c. M. Sa Regele împreună cu Augusta noastră Regină Maria, însoţită de doamna de onoare Lahovari şi un adjutant regal, dl inspector general al siguranţei Bianu etc. au cercetat comuna Sângeorgi-Pădureni, una dintre cele mai de seamă comune din valea Târnavei-mici care, în trecutul depărtat, a jucat rol destul de însemnat în viaţa fostului stat ungar. Locuitorii sânt români, unguri şi evrei, cari în împrejurările nouă trăesc în armonie. Deşi sosirea în comună a Maiestăţilor Lor n'a fost anunţată oficial, totuşi locuitorii în număr foarte mare şi-au ţinut de datorinţă să-i primească în mod demn. La ora 3 p. m. lumea era pe strade şi cu respiraţia reţinută aştepta sosirea Acelora, cari pentru noi înseamnă simbolul unităţii naţionale. Automobilele regale se opresc în faţa şcoalelor; protopopul onorar ort. din loc, Teodor Muica, în cuvinte adânc simţite salută pe Maiestăţile Lor pe aceste plaiuri de glorioasă amintire. D-şoara Rely Muica presintă Maiestăţii Sale Reginei un prea frumos buchet de flori.

Prima întrebare a M. Sale Regelui a fost, că ce s'a întâmplat aici? Părintele Muica a arătat cum la 14 Iunie a. c. o grindină grozavă şi nemai pomenită a nimicit întreaga recoltă a hotarului, încât toţi locuitorii au rămas fără un fir de grâu, ovăs, porumb şi nutreţ.

Prea bunul nostru Rege, adânc mişcat, s'a îndurat prea graţios şi a predat părintelui Muica un plic cu aceste cuvinte: «Aici sânt Douăzecimii lei, ajutor momentan, să-i împărţiţi între dăunaţi.» S'a interesat apoi de ce au locuitorii mai arzătoare trebuinţe.

La întâmpinare au fost de faţă şi preotul reformat din loc I. Nagy şi rabinul, corpul didactic cu directorul Victor Pop, şi toţi intelectualii din comună şi jur.

MM. LL. au vizitat castelul fost Rhedey, — astăzi proprietatea fraţilor Schuller, — după aceea biserica reformată, zidită de pe vremea lui Huniade. De aici, petrecuţi de imensul popor, s'au dus la biserica ortodoxă; aici părintele Muica e expus pe scurt istoricul acestei parohii unde românii, ca prin minunea dumnezeiască, şi-au păstrat legea şi limba strămoşească. A spus, să nu se mire Maiestăţile Lor, că biserica se presintă în condiţiune aşa modestă, dar grija susţinerii şcoalei confesionale — până la 1920 — la susţinerea căreia n'au contribuit fostele guverne ungureşti cu nici un ban, a absorbit toate venitele parohiei: expunerea părintelui a impresionat adânc pe Maiestăţile Lor, căci în acest istoric se cuprindea înfăţişarea soartei poporului românesc din Ardeal întru apărarea naţionalităţii sale.

După aceste MM. LL, s'au întreţinut foarte afabil cu poporul adunat. Venirea la Sângeorgi-Pădureni a Maiestăţilor Lor, în ziua onomastică a Suveranei, a fost un praznic adevărat care s'a întipărit adânc în inimile poporului de aici, ear generaţiile viitoare ale comunei o să vorbească cu însufleţire despre Regele Ferdinand şi Regina Maria, neuitaţi deapururea.

Sângeorgi-Pădurenii se simţesc mândri, că MM. LL. i-au cercetat, interesându-se de soartea lor.

La plecare, automobilele regale se despărţesc, şi M. S. Regele pleacă la vânătoare în Gurghiu, ear M. S. Regina îndărăt la Sovata. Fete îmbrăcate în alb au împodobit automobilele cu cununi şi buchete de flori, ceea-ce Reginei noastre i-a causat vădită bucurie.

Intre uralele puternice, la adresa Suveranilor, s'a desluşit şi vocea unei romănce: «Trăească împăraţii noştri!»... *Coresp.*

Invăţământul religios

Cu raport la reforma învăţământului primar, se mai comunică din Bucureşti:

Obiectul de învăţământ al *religiei* se va împărtăşi în noua programă de o atenţiune mai mare ca în trecut. Atât dl inspector general al învăţământului normal primar, Nisipeanu, care a prezidat subcomisiunea II-a, cât şi dl profesor universitar de limbile slave de la Cluj, Popovici, care alterna la preşedenţia desbaterilor: ambii în încheerea discuţiunilor au conchis că la acest obiect mai mult ca la oricare altul, trebue să ne bazăm pe psihologia copilului. In consecrnţă, pentru a cultiva cu adevărat sentimentul religios să recurgem la povestiri morale şi parabole cu subiecte vii şi concrete, care să mişte sufletul copilului. Au fost păreri pentru excluderea simbolului credinţei din cl. IV. Rămâne să se stabilească mai târziu. Pe viitor şcoala şi biserica să meargă mână în mână pentru desăvârşirea înaltelor sentimente morale. La fiecare şcoală primară preotul va veni odată pe săptămână pentru a ţinea exortaţiune. — Muzica va ocupa un loc de frunte în programul şcoalei primare, pentru cultivarea sufletului şi pentru unificarea sentimentelor patriotice în neamul nostru. Muzica şi religia vor merge paralel la fiecare pas. In program vor figura cântări bisericeşti şi cântece din toate ţinuturile locuite de români. Duminecile şi serbătorile, copiii şcoalelor primare vor forma coruri la bisericile respective. Sentimentul religios trebue mai mult aprofundat în copil, având-se în vedere starea morală decadentă, în care ne găsim azi. In această privinţă dl profesor universitar Popovici a afirmat, că numai religia şi iubirea de patrie ne va ţinea închegată România, mai ales dacă avem în vedere minorităţile, care posedă sentimentul religios foarte desvoltat.

Episcopie dobrogeană

Citim în Dobrogea Jună:

Vremea care desăvârşeşte toate, promite şi provinciei noastre rentronarea unei epoci de înaltă civilizaţie dispărută de pe aceste meleaguri, odată cu scurgerile diverselor neamuri cărora le-a servit de punte între nord şi sud.

Evenimentul într'adevăr e epocal. O episcopie dobrogeană, menită să desăvârşească unitatea culturală şi sufletească a acestei părţi a ţării care — cu timpul — va fi încoronată, de sigur, şi de cea de sânge, este pentru lumea transdunăreană un mare şi fericit succes.

In mijlocul unei populaţii eterogene-eteroglote şi chiar eterodoxe, căci înumărăm destui baptişti, etc., o instituţie de însemnătatea episcopatului va trebui să aibă un program de activitate, — un modus laborandi şi o mentalitate cu totul deosebite de ceea ce poate să fie peste Dunăre, şi un ideal pentru realizarea căruia să coopereze, patronându-le, cu toate instituţiile şi mişcările culturale-economice dintre Dunăre şi Mare.

Nu se va mărgini deci la lucrările aride de birou, la vizite distanţate sau de paradă şi nici la oficieri pompoase în cadenţa marilor sărbători religioase-naţionale, sau participarea la şedinţele sinodului şi parlamentului etc.

Opera episcopatului dobrogean va trebui să fie prin excelenţă naţională şi religioasă într'atât, cât ar putea servi cauzei naţionale.

Diplome de nobili

— Titluri de cumpărat —

Un ziar italian publică următoarele amănunte despre diplomele nobiliare furnizate de Vatican:

In timpul din urmă nu s'a prea auzit mult de inobilizări de către papa. In trecut însă negustoria cu diplome nobiliare a fost pentru «sfântul» scaun o afacere foarte înfloritoare.

Franţa, deşi republicană, dă pe cei mai mulţi mușterii pentru diplomele nobiliare furnizate de Roma.

Preţurile erau moderate: pentru 50.000 de franci puteai să devii duce, pentru 20.000 conte, pentru 12.000 baron.

Intreaga sumă trebue plătită înainte; mai de mult se număra abia când se înmâna diploma.

Intr'o zi, un bancher bogat plăti numai jumătate din suma cuvenită. Cardinalul Vanutelli, care era pe atunci secretar al Vaticanului, dete sgârcitului inobilat titlul de conte di Monte-Avarico. Bancherul trimise pe loc restul, cu rugămintea să-l scape de titlul acesta prea transparent.

Latineasca, în care sânt scrise diplomele, nu este tocmai clasică, ear virtuţile şi meritele pe care se întemeiază înobilarea, nu prea corespund adevărului.

Una din armoariile cele mai mândre şi o diplomă splendidă a fost înmânată unui negustor de untdelemn din Nizza, anume Astrando, când l-a înălţat «duce roman». Un domn Dachery, fiul unui prăvăliaş din Saint Quentin, a devenit «duce d'Achery»; un domn Henry a devenit «prinţ de Nissole» şi un oarecare Laforge, care după cum s'a dovedit, a fost de mai multe ori în conflict cu codul penal, a devenit, prin graţia «sfântului» scaun, «duce de Vitenval».

Fiii de negustori, repede îmbogăţiţi, au fost cei mai buni mușterii ai acestei fabrici de nobili. Lumea de sigur îşi bate joc de ei; dar oamenii au memorie slabă, şi în generaţiunea a doua, a treia nimeni nu-şi bate capul cum s'a ales familia cu un nume aşa de armonios.

Pentru cinstea noastră naţională

Ungurii au ţinut să eternizeze la Mirislău, nu departe de Aiud, în Transilvania, locul înfrângerii lui Mihai Viteazul printr'un monument comemorativ. Foarte bine: Era dreptul lor.

Eată, pentru ce ne bucurăm din toată inima, văzând că «Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român» cu reşedinţa în Sibiu, dar cu ramificaţii în ţara întreagă, prevede în programul marei loterii ce organizează în scopuri culturale şi naţionale, cu autorizarea autorităţilor în drept, înălţarea mai multor monumente comemorative pentru Mihai Viteazul.

Astfel ar fi un monument la *Şelimbăr*, lângă Sibiu, unde marele voevod a înfrânt puterea principelui ardelean Andrei Batori, după care biruinţă a urmat cea dintâi înfăptuire a idealului naţional, în 1599.

Alt monument ar fi capela proectată pe câmpia Turzii, unde, doi ani mai târziu, a fost ucis mişeleşte eroul nostru. In această capelă an de an se vor face, la data morţii lui, serbări de pomenire creştinească şi românească întru amintirea sa.

Al treilea în sfârşit, şi cel mai important, ar fi cel dela Alba Iulia, care voeşte să eternizeze întrarea triumfală a lui Mihai, în Belgradul de pe vremuri ca cel dintâi domn al tuturor românilor.

Dacă ungurii se delectează privind monumentul dela Mirislău, noi să cugetăm la datoriile uriaşe ce ne revin, ca elementului conducător al acestei ţări, înfăţişându-ne această intrare triumfală a lui Mihai Viteazul, în Alba Iulia.

E datorie naţională să ajutăm «Asociaţiunea» din Sibiu la înfăptuirea acestor mari probleme. Biletele dela loteria «Asociatiunii» sânt de vânzare la toate băncile, la toate administraţiile de plasă, la primăriile comunale, la direcţiunile şcoalelor secundare etc

---

O carte bună

Se scrie foarte mult dela un timp încoace. Bine a spus cine a spus: «Nu poţi citi într'un an ceea ce se scrie într'o zi». Şi lucru ciudat lumea cumpără mereu, măcar că cele mai multe cărţi după războiu sânt slab plămădite. Dar iată o carte pe care o socotesc bună.

E scrisă de mult, dar o cunosc puţini! Se numeşte: «Secretul Succesului» şi e o traducere din limba spaniolă. Cartea e scrisă mai mult pentru tinerii dela 15—20 ani — adică pentru vârsta care ne hotăreşte cărările vieţii; dar în ea se găsesc sfaturi din care trage folos şi omul cel mai în vârstă. E împărţită în patru părţi, şi fiecare parte în părticele mai mici, aşa că nu cere prea multă oboseală. Iată de pildă câteva titluri: Succesul şi fericirea, Planul de luptă, Timpul e aur, Lectura, Viermele neadormit, Nobleţa adevărată, Munca, Statornicia... Se sfârşeşte cu «Sfaturile unui părinte către fiul său». — Aşa cum este scrisă, această carte poate sta alături cu cele mai bune din câte s'au scris până azi. Cine doreşte să citească cu folos, iar nu să frunzărească, s'o ceară dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu: «Secretul Succesului de R. Ruiz Amado» traducere de Dr. Vasile Stan.

(*«D. P.»*) *Şt. V. Perodian*

Ştirile zilei

Principesa Elisabeta, însoţită de Augustul ei soţ, Prinţul moştenitor al Greciei, a venit în 13 l. c. în ţară. Principesa revine în munţii noştri, pentru a-şi restabili pe deplin sănătatea, după o cruntă boală de care a suferit ca victimă a datoriei şi iubirii către noul său popor din Grecia.

Trăsura regală, care va servi la încoronarea dela Alba Iulia, a sosit din Franţa la Bucureşti. Trăsura costă 35 mii de franci.

Pentru oierii români. Dintre locuitorii comunelor din circumscripţia Săliştei, judeţul Sibiu, se află 345 de oameni cu turmele lor (cam 150 mii de oi) în diferitele părţi ale Rusiei. Reprezentantul Săliştei în parlament, păr. Ion Lupaş, prof. universitar, a înaintat ministerului de externe o adresă, în care se cere de urgenţă intervenirea pe cale diplomatică pentru garantarea libertăţii personale şi a averii lor, dându li-se putinţă d'a se înapoia în patrie.

Pentru masa elevilor. Ziarul braşovean Carpaţii a luat iniţiativa de-a aduna un fond, al cărui venit este menit întreţinerii mesei elevilor dela liceul nostru «Andrei Şaguna». Fondul poartă numele de «*Take Ionescu*», bărbatul ocrotitor al şcoalelor braşovene pe vremurile grele. S'au subscris până acum peste trei mii de lei. Sumele se trimit la dl Gh. Orghidan, sau la ziarul *Carpaţii* în Braşov.

Pictura catedralei dela Alba-Iulia este aproape gata. Lucrările sânt conduse de pictorul Costin Petrescu, profesor la Şcoala de bellearte din capitală.

Centenar. In Iulie a. c. s'a serbătorit la Paris cu o deosebita strălucire centenarul descifrării hieroglifelor. Savanţi francezi şi străini din toate ţările au venit în sala dela Sorbona spre a lua parte la sărbătoarea culturală. A prezidat Millerand, preşedintele republicei. Cel ce a descifrat hieroglifele vechilor egipteni, este francezul Champollion, încă la anul 1814, — dar războiul a împedecat celebrarea comemorării. Champollion a mai publicat o gramatică egipteană şi alte studii. A murit în vârsta de 41 ani.

Conferinţe de N. Iorga. A apărut: Introducere la studiul asupra României şi românilor, conferenţe ţinute la «Şcoala interaliată de înalte studii sociale» dela Paris, de N. Iorga. Beiuş, 1922. Tip. Doina. O broşură de 59 pagini. Preţul ?

† **Ştefan Glava,** paroh ort. rom. în Şesuri, tr. Zarandului, după boală grea şi îndelungată şi-a dat sufletul în mânile Creatorului, în 1 August 1922 în al 38 lea an al etăţii şi al 12-lea al preoţiei. Rămăşiţele pământeşti ale defunctului s'au depus spre odihnă veşnică Vineri în 4 August n. la 1 oră p. m. în cimiterul vechi din Şesuri. Odihnească în pace!

Anunţarea celor căzuţi pentru întregirea neamului românesc. Inainte de constituirea României mari. (Ad. Ord. Min. d. Răzb. Nr. 2287—22). Se vor prezenta rudele tuturor persoanelor, ofiţerilor şi soldaţilor din Ardeal, cari au decedat, căzut sau dispărut, pentru întregirea neamului, sub steagul român, înainte de constituirea României mari, şi vor anunţa aceasta până Mercuri, la 30 VIII a. c. la secţia militară a consiliului orăşenesc, Sibiu, str. Mitropoliei Nr. 4, uşa Nr. 25, etajul I. *Consiliul orăşenesc din Sibiu.*

Congresul presei române. In zilele de Duminică 24, Luni 25 şi Marţi 26 Septemvrie se va ţinea în sala de festivităţi a «Sindicatului Ziariştilor» din Bucureşti, congresul presei române. Programul congresului cuprinde următoarele chestiuni: Federala societăţilor de presă din România; libertatea presei; contractul profesional al ziaristului; raporturile dintre presă şi autorităţi; drepturile şi limitele reportajului şi criticei în presă; ridicarea moralului presei; delimitarea profesiei de ziarist; industria tiparului în genere, cu privire specială la ziare; congresul internaţional al presei; alegerea biroului federalei şi a unui delegat în comitetul permanent al presei internaţionale.

Suspendarea dlui C. Stere. Colegiul universitar din Iaşi, în şedinţa din 30 Iunie a. c., votase o moţiune de rechemare în funcţiune a profesorului universitar suspendat, dl C. Stere, acuzat de atitudine nepatriotică în timpul războiului. Ministerul instrucţiunii publice a răspuns acum rectorului universităţii din Iaşi, că dl prof. C. Stere rămâne şi mai departe suspendat dela catedră, până când comisiunea de judecată se va pronunţa asupra învinuirilor care i se aduc, şi care au determinat suspendarea dsale provizorie.

Ştiri din Ungaria. In interiorul Ungariei există multe societăţi iredentiste, care întreţin în publicul oraşelor şi în armată ura contra vecinilor şi duhul răsbunării, ear în teritoriile pierdute încearcă să întindă o deasă reţea de spioni şi propagandişti pentru a menţinea pe ungurii din aceste provincii în ideea unei apropiate alipiri la ţara ungurească. In statele vecine societăţile iredentiste maghiare caută să producă agitaţii, greve, turburări de tot felul, şi să exploateze orce nemulţumiri se ivesc în mijlocul cetăţenilor. Spiritul răsboinic al Ungariei este alimentat numai de clasa conducătoare, de ofiţeri şi de magnaţi, cari îşi apăra interesele de clasă şi avere. Poporul este nemulţumit pentru scumpetea traiului, — dar alt fel este doritor de *muncă* şi *pace*. In pace şi în muncă însă, magnaţii îşi văd peirea.

Conferenţă de episcopi. La Carlovet s'a ţinut zilele acestea o conferenţă a tuturor episcopilor ortodoxi din Iugoslavia, unde s'a hotărât organizarea bisericii autonome ortodoxe din această nouă ţară. Conferenţa episcopilor s'a pronunţat şi pentru a doua căsătorie a preoţilor rămaşi văduvi.

† **General Romulus Moga,** după îndelungate suferinţe a decedat Duminecă în 13 Aug. a. c. în etate de 59 ani. Rămăşiţele pământeşti vor fi transportate dela Cluj şi înmormântate în cimiterul din Sibiu.

Oprire. Consiliul de miniştri a oprit (cu Nr. 4452—1922) exportul pasărilor. *Consiliul orăşenesc din Sibiu.*

Mare piedecă a desvoltării ideii naţionale între şvabii bănăţeni o constitue *clerul romano-catolic.* Aproape toate parohiile romano-catolice sânt germane, totuşi clerul amintit continuă politica moştenită a maghiarizării. Lucrurile acestea le-a constatat un publicist bănăţean de valoare, dl Orendi-Hommenau, într'un ziar naţionalist din Praga. Toate ziarele româneşti au luat notiţă despre faptul maghiarizării clerului romano-catolic. Numai Unirea din Blaj se face că nu vede şi n'aude.

Anuar. Primim *Anuarul* III al şcoalei normale «Andrei Şaguna» a arhidiecezei ortodoxe române din Transilvania, în Sibiu, pe anul şcolar 1921/1922, dela înfiinţare al 69 lea, publicat de Dr. V. Stan, director. Cuprinde: Cuvântarea directorului la încheerea anului şcolar (Cunoaşte-te pe tine însuţi), şi date şcolare. — In institut au fost înscrişi 155 băeţi, şi 55 fete, în total 231 în opt clase. Corpul didactic s'a compus din 1 director, 17 profesori, 3 învăţători. Şcoala de aplicaţie a avut 60 elevi în 5 clase, cu 2 învăţători.

Faceţi economie cu apa de băut. Primarul Sibiului vesteşte: Seceta îndelungată a cauzat nouă reducere a afluenţei de apă, aşa că conductul de apă de băut trebue să se închidă de azi înainte la ora 9 p. m. Totuşi şi astăzi stă la dispoziţia populaţiei o cantitate de 70 litri apă de băut de fiecare persoană. Această cantitate ar trebui să fie suficientă pentru aprovizionarea populaţiunii. Deci lipsa în oraş este cauzată şi prin risipa de apă. In interesul totalităţii, şi prin urmare în interesul fiecăruia, mă adresez tuturor locuitorilor cu somaţia *să facă economie cu apa*, şi la scoaterea apei să se limiteze cât e posibil la măsura ce o necesitează neapărat. Indeosebi se va purta grijă să nu stea deschise de prisos canalele conductului de apă în case, şi ca apa să nu curgă nefolosită la fântâne, la camere de baie, closete etc. Cazurile de risipă a apei, se vor denunţa. *Primarul Sibiului.*

Informaţii şcolare. La Şcoala superioară de comerţ din *Haţeg*, (jud. Hunedoara), au început a se face înscrierile pentru viitorul an şcolar. La şcoala aceasta va funcţiona şi internat, care în schimbul unei plăţi modeste va da elevilor întreţinere sănătoasă şi supraveghiere atentă. La cerere, Direcţi şcoalei dă informaţii mai amănunţite.

Preţurile maximale în piaţa Sibiului pentru alimente se desfiinţează cu ziua de 10 August 1922. Rămân în vigoare dispoziţiile legii privitoare la specula. Cumpărarea *en gros* pe întreg teritorul Sibiului este oprită înainte de ora 9 a. m.; negoţul intermediar ilegal este interzis. Tariful să se *afişeze*, la toţi vânzătorii de alimente, ca şi în restaurante şi la comercianţi. Populaţia este rugată să denunţe cazurile, în care observă urcarea neîndreptăţită a preţurilor de alimente: să denunţe şi pe negustorii intermediari, şi să ajute autorităţile în lucrarea lor de a înfrâna specula.

Aniversarea marei biruinţe dela *Mărăşeşti* se va serbători, la 19 l. c., în chip deosebit în acea localitate istorică. Participă delegaţiuni din toată ţara. Transportul pe C. F. R., venire la Mărăşeşti şi întoarcere, se face gratuit pe baza biletelor de legitimaţie dela Societatea Mărăşeşti.

In «Biblioteca meseriaşului român» editată de «Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu» au apărut următoarele 2 broşuri în a doua ediţie: 1. Nr. 2. «*Pribegii*», comedie în 2 acte, localizare după Nestroy de Dr. Sebastian Stanca. Preţul 5 Lei, plus porto poştal 1 Leu. 2. Nr. 4. Bucoavnă n'a învăţat şi umblă la însurat, sau «*Vlăduţul mamei*», comedie într'un act de Lupean. Preţul 4 Lei, plus porto poştal 1 Leu. — Se pot procura dela Reuniunea meseriaşilor, Sibiu, str. Brukenthal Nr. 17, precum şi dela toate librăriile din Sibiu.

Sfat bun: La vânzare să fiţi atenţi la marcă **Mack's Kaiser Borax.**

Nr. 5890. Bis (146) 1—1

Concurs

Ministeriul de culte cu adresa din 21 Iulie, a. c. Nr. 37932 ne aduce la cunoştinţă, că ţine la dispoziţia acestui Consistor pentru anul şcolar 1922/923, doue (2) burse de câte 12000 lei anual pentru elevi studenţi dela facultăţile din străinătate, 4 burse de câte 3600 lei anual pentru studenţii dela facultăţile din Bucureşti şi Cernăuţi.

Pentru votarea acestor burse se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Cererile de concurs sânt a se trimite la Consistorul arhidiecezan însoţite de următoarele documente:

1. Cartea de botez.
2. Act de naştere dela forul civil.
3. Testimoniu de maturitate.
4. Absolutor teologic al seminarul arhidiecezan.
5. Alte event. documente recomandătoare.

Cererile intrate după expirarea concursului nu se vor lua în considerare.

Sibiu, Iulie, 1922.

Consistorul arhidiecezan.

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare

Părţi alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dlui **Ioan Meţianu,** arhiepiscop şi mitropolit.

Preţul legat 30 Lei plus porto postal 5 Lei.

La **Librăria Arhidiecezană** în **Sibiu,** se află de vânzare

Noul Testament
(cu litere cirile)

de

Andrei baron de Şaguna

Preţul: crudo **Lei 2·—,** broşat **Lei 4·—,** plus porto postal **Lei 2·—.**

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

Nr. 592/1922 (147) 1—1

Pentru continuarea şi terminarea lucrărilor cu zidirea bisericii ort. rom. din **Marmezeu Văleni,** se va ţinea licitare publică verbală în 28 August a. c. st. n. p. m. 2 oare la faţa locului, în preţul de strigare 145.000 Lei.

Ofertele se pot înainta verbal sau în scris până în ziua licitaţiei la oficiul protopresbiteral ort. rom. în Geoagiu jud. Hunedoara, unde se pot lua informaţiunile şi se pot vedea planul, preliminarul şi condiţiunile de licitare.

Comitetul parohial.

Oficiul protopresbiteral ort. rom.

Geoagiu, la 4 August 1922.

V. Goron
protopop.

---

ad. 476/922 (150) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învăţător sau învăţătoare la şcoala confesională română ortodoxă **«Radu Negru»** din **Făgăraş** se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele; 600 Lei anual dela biserica şi întregirea ce se va cere dela stat. Pentru întregire parohia nu ia nici o îndatorire.

Reflectanţii să înainteze cererea de concurs la oficiul protopresbiteral din Făgăraş.

Făgăraş, 20 Iulie 1922.

Oficiul protopresbiteral român ortodox în înţelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopop

Nr. 297/1922. (148) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III: **Petea de câmpie,** devenită vacantă prin moartea parohului Ioan Vătăşan, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate pentru întregirea dela stat statorite în coala B. —

Concurenţii au să-şi trimită cererile instruite, cu observarea normelor în vigoare, în terminul arătat subsemnatului oficiu protopopesc, şi până la 8 zile înainte de alegere după prealabila încunoştiinţare a protopopului să se prezinte înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficia şi cuvânta.

Târgu-Mureş 17 Iunie 1922.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu comitetul parohial

Ştefan Russu
protopop.

Anunţuri şi reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,

profesor universitar şi membru al Acad. române

La **Librăria Arhidiecezană,** Sibiu, strada Măcelarilor 45, se găsesc de vânzare cele mai bune:

Cărţi de bucate

sub titlul **Poftă Bună,** de *Zotti Hodoş.* Au apărut: Partea I à 6 Lei, Partea III à 10 Lei, Partea IV à 10 Lei. Plus porto postal, à Lei 2·50.

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare

Cuvântări bisericeşti

de arhimandritul **Ilarion Mircea,** egumenul sfintei mânăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminecile din Paresimi, 9 Dumineci după Rosalii şi la unele sărbători de peste an. **Preţul 14 Lei.**

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Preţul 20 Lei.

Mersul trenurilor în Sibiu

I. Plecare: 1. Spre Copşa: 2·30, 18·50.
2. Spre Vinţ: 4·05, 18·35.
3. Spre Râul-Vadului, Peatra-Olt, Bucureşti: 2·45, 13·35, 18·45 (accelerat).
4. Spre Făgăraş: 7·20, 15·59.
5. Spre Cisnădie: 5, 9·30, 15.
6. Spre Agnita, Sighişoara: 7·31, 17·45.

II. Sosire: 1. Dela Copşa: 1·13, 11·20.
2. Dela Vinţ: 10·20, 17·04.
3. Dela Râu-Vadului, Peatra Olt, Bucureşti: 1·50, 12·30 (accelerat), 16·25.
4. Dela Făgăraş: 8·30, 13·59.
5. Dela Ciznădie: 7, 11·35, 18·18.
6. Dela Sighişoara: 8·50, 17.

Trenuri de băi

I. Pleacă din Sibiu la Ocna băi: 6·—, 9·—, 11·45, 14·30, 16·30.

II. Sosesc dela Ocna băi la Sibiu: 7·14, 10·15, 13·—, 15·45, 20·30.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 5/18 August 1922 Nr. 61

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Nr. 973
On. Procuratura de stat 4 (Of.)
Sibiu

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Nr. 6089 Școl.

CONCURS

Din fundațiunea fericitului Episcop Vasile Moga, pentru anul școlar 1922/23, sânt vacante 2 burse de câte 1000 lei, pentru conferiere cărora se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Cererile de concurs sânt a se înainta în terminul deschis la consistorul arhidiecezan însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu școlar.
3. Testimoniu de conduită.
4. Alte eventuale documente recomandătoare.

La conferirea de burse se prefer «ceteris paribus» competenți din neamul fundatorului.

Sibiu, 27 Iulie 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Indatoriri de preot

(=) Servicii multe, câte odată grele, totdeauna înălțătoare, sânt îmbinate cu chemarea preoțească.

Lumea cultă cere dela servitorul altarului lucruri care, luate împreună, covârșesc puterile uneori și ale omului bine înzestrat, din fire și din școală, cu însușiri alese.

Ce anume se așteaptă dela preotul nostru, în scop d'a îmbunătăți, mai ales starea actuală, morală și materială, a păstoriților săi?

Indatoririle ce i se pun în sarcină sânt, în puține cuvinte, următoarele:

Intâi, preotul să întărească și să respândească credința;

Să cultive între credincioși iubirea bisericii, ferindu-i de sectele ce dau semne de viață, energică și amenințătoare, în multe locuri;

Ferindu-se de acțiuni, care nu se potrivesc cu demnitatea misiunii sale, ori care preot să fie pildă bună de purtare, și prin fapte și cuvinte să îndrepteze pe cei ce umblă în căile strâmbe ale necinstei, desfrâului, judecăților și ale altor rele și păcate;

In ale politicei să-și păstreze libertatea de a susținea persoanele, care urmăresc consolidarea și înflorirea bisericii și a statului român. Preotul, — ca și învățătorul, — n'are să creieze din cei ce-i ascultă, nici naționaliști, nici liberali, nici conservatori, nici țărăniști, — ci numai credincioși cu idei sănătoase despre patrie, neam și biserică, oameni cât mai desăvârșiți la minte și inimă;

Aproape toată speranța de îndreptare a moravurilor se caută în: activitatea bisericilor și școalelor. De aceea preotul nu poate să fie nici odată numai al bisericii. Cunoscător al trebuințelor și suferințelor țărănești, păstorul sufletesc trebue să se ocupe de viața economică, socială și politică a credincioșilor. Stând la o parte de toiul luptelor politice, nu se va ferì totuși de-a încerca să le îmblânzească prin o notă mai omenească și mai cinstită, — cu atât mai vârtos, cu cât satul de obicei n'are alți oameni mai pregătiți și mai destoinici, decât preotul și învățătorul.

In deosebi preoțimea, având o cultură generală superioară, și mai bogată decât a învățătorimii, este chemată să lumineze pe săteni și asupra drepturilor și datorințelor cetățenești; — atunci desigur la alegeri nu se va mai specula ușor neștiința mulțimii...

Păstrând în orce împrejurări, prestigiul preoțesc, acțiunea politică a preotului nu este decât a îndrumătorului moral și prevăzător, care își alege vorbele cu bună judecată. Apelurile multe la coroană (în stat constituțional!); îndemn mai pe față, mai pe ascuns la violență, la acte politice, prin care «se deschide calea revoluției» (cum glăsuea mai deunăzi un organ oficios bisericesc); critice în vorbe grele, — nu stau bine în gura celor ce reprezintă biserica; toate acțiunile politice au să înalțe, nu să înjosească pe adevăratul preot și învățător; —

Țânta dorită se ajunge în măsura în care an de an va scădea numărul analfabeților satului; — la lucrarea aceasta poate și trebue să contribue de-a dreptul și preoțimea;

In legătură cu lucrarea culturală, vrednicul păstor nu va înceta să împărtășească povețe, sfături nouă în ale educației, în ale economiei, în ale igienei;

Va trebuì să îndemne pe săteni la păstrarea portului național, a graiului strămoșesc și obiceiurilor din bătrâni;

FOIȘOARA

Ce sânt cursurile dela Vălenii-de-Munte?

La întrebarea aceasta răspunde cuvântarea inaugurală a dlui profesor *N. Iorga*, ținută la deschiderea cursurilor în 1 August 1922.

După Neamul Românesc din 8 l. c., care face un resumat al cuvântării, dl N. Iorga a spus următoarele:

Aici la noi — în Vălenii de Munte — nu se plătesc nici profesorii, și țin să nu se introducă niciodată sistemul acesta de răsplată pentru o muncă care cere să-și găsească isvorul în sentimente de frățietate, ce desprețuiesc o astfel de despăgubire. Răsplata cea mai bună pe care noi cu toții o putem da entusiaștilor și idealiștilor conferențiari, care ne ajută în această operă, este să li presintăm roadele învățăturii propovăduite de dânșii.

Mijloacele de care dispune această școală, căreia eu mă feresc să-i zic Universitate, chiar populară, — fiindcă m'am ferit totdeauna de titlurile mari și am vrut să aduc în schimb știință convingere și dovetament — mijloacele ei se resumă într'un frumos dar al fraților noștri români din America, cărora li aducem și pe această cale mulțămirile noastre mișcate. Din ele vom ajuta pe studenții săraci și vom face față anumitor nevoi cerute de bunul mers al acestor cursuri.

In ceea ce privește felul nostru de a lucra, aici nu există profesori și elevi, ci fiecare este pe rând profesor și elev, pentru că fiecare are de învățat câteceva. Și apoi învățătura noastră fuge de ariditatea metodică de sistemă raționalistă, căci un curs nu se anunță niciodată în forma și sensul lui adevărat, ci el se afirmă și se desvoltă în chip natural, deoarece nu trebuie să faci niciodată din el o manifestare publică pentru tine, ci să descoperi ce vrea auditorul. Căci sufletul omenirii cere o școală de colaborație, nu de formule sterpe.

Să vedem acum dacă aceste cursuri mai au un rost și dacă corespund unei necesități a societății noastre. Și până acum ele au fost de educație națională, după cum ambiționează și de acum înnainte; dar nu de naționalism în sensul de a sforăi pe câteva teme banale și de a jongla cu câteva formule sterile. Ele se feresc să proclame superioritatea exclusivă a nației noastre, întemeiată pe argumente istorice sau pe considerații de psihologie populară. Căci după cum orce origine este indiferentă, dacă n'o poți susținea, tot așa orce inteligență este inutilă dacă n'o poți întrebuința, unde trebuie și când trebuie.

Toate elementele de putere ale nației noastre sânt cele de la fund nu de la suprafață, virtuțile ei adânci și ascunse, nu slăbiciunile ei fatale sau de imitație. Nația noastră are acum altă ocupație decât aceea de a-și da drumul slăbiciunilor ei și de a-și lustrui ceeace pare bun, de a urâ celelalte nații și de a pregăti atacuri viitoare.

Este loc pentru toți sub soare. Pentru leneși este un loc mai mic, pentru cel harnic un loc imens, dar cu condiția de a muncì. Insă oamenii luându-se după un principiu economic se bat după cel mic care s'ar putea câștiga fără multă trudă și lasă munca continuă pentru alții mai nepregetoși, cari devin apoi favoriții sorții. Tot așa se 'ntâmplă și cu națiile.

Aici s'a făcut până acum o slujbă religioasă pentru nația românească, dar nu din buze, ci din adâncul inimii. Cuvintele au venit cu greutate, findcă ele veneau din adâcul sufletelor noastre. In chipul acesta am contribuit la liberarea nației, fără să propagăm ură contra celorlalte nații...

Lipsa culturii naționale la conducătorii unui popor se resimte numai decât. Clasa noastră politică, dacă ar fi străbătută de o temeinică cultură națională, n'am avea atâtea dușmănii și

Să sprijineească, în vorbă şi faptă, întreprinderile culturale şi economice;

Să aboneze şi să citească, pentru sine şi pentru alţii, reviste şi ziare; să-şi cumpere pe seama bibliotecii cărţi de folos obştesc;

In general, să fie totdeauna apărător al moralităţii; ear casa preoţească şi toată gospodăria ce şi-o organizează, să fie exemple grăitoare de perfecţiune pentru întreg satul său...

Intr'un cuvânt: *izvor* dătător de viaţă şi putere sufletească, are să fie preotul nostru pretutindeni.

In faţa nenumăratelor îndatoriri, care să fie oare mijloacele pentru a-l face omul capabil de muncă necurmată? Ele, sânt *două*, egal de însemnate întru ajungerea scopului, dar deosebite în felul lor; — aceste două mijloace se cuprind în: *Pregătirea* pentru carieră, fructificată prin graţia divină şi — *retribuţia* ce-l aşteaptă ca paroh.

Seminarul îi dă cunoştinţe în raport cu necesităţile poporului nostru, doritor d'a se adăpa la izvoarele de lumină curată ale înţelepciunii divine.

Activitatea sa se va înviora prin contactul viu cu slujitorii tagmei sale, coordonaţi sau superiori: Cursul pastoral dela Sibiu, care s'a ţinut şi se va mai ţinea, s'a dovedit că este un mod de lucrare binefăcătoare, unde participanţii au prilejuri de a-şi împărtăşi planurile, cu succesele şi nesuccesele activităţii lor, căutând împreună căile cele mai potrivite întru atingerea idealului, căruia au să-şi închine puterile.

*

Problema păstorului conştient este a smulge pe rătăciţi din căile perzării, tălmăcind înţelepciunea din cărţile sfinte, pentru a răspândi în jurul său cât mai multă mulţumire şi fericire neprihănită.

Cărarea, puţin bătătorită, care duce spre culmi, este negreşit spinoasă şi nu uşor de urcat. Dar, cărarea aceea n'ar trebui sămănată şi cu mai mulţi spini prin amânarea d'a îmbunătăţi situaţia materială a acelora, cari şi-au propus să trăească mai mult pentru *alţii*, decât pentru sine.

Să li se dea putinţa d'a sămăna bine şi neîntrerupt, — şi atunci spornic are să fie secerişul şi prielnic moralităţii private şi publice.

Mai multă recunoştinţă. In congresul al 4-lea dela Cluj, al Asociaţiei învăţătorilor din Ardeal, s'a vorbit nu tocmai puţin şi despre statificarea şcoalelor confesionale.

Unii învăţători s'au grăbit, întru susţinerea «necesităţii» statificării, să aducă aspre învinuiri bisericii noastre d'a nu se fi îngrijit de şcoale şi învăţători.

In excesul de râvnă, dnii vorbitori n'au mai luat în seamă faptul mai pe sus de orce îndoeală că biserica n'a silit pe nimeni, să primească posturi de învăţători confesionali, nici n'a stăruit că cineva să rămâie într'o funcţiune ce nu-i convine, ci liber era fiecare membru al corpului didactic să-şi îndrepte cariera părăsind şcoala care nu i plăcea, şi trecând acolo, unde credea că-i mai bine din orce punct de vedere.

Biserica totdeauna şi-a apărat şcoalele şi a jertfit, prea adese peste puterile sale, pentru a-şi retribui învăţătorimea.

Opera aceasta săvârşită merită recunoştinţă chiar şi din partea celor cari astăzi năzuesc spre statificare şi centralizare *păgubitoare* — după a noastră părere — pentru viitorul şcoalei româneşti.

Ţăranul român şi sentimentul religios

O anchetă, pusă la cale de un ziar din capitală, face privitor la religiositatea ţărănimii române, între altele, următoarele constatări, care se potrivesc nu numai în Basarabia, unde s'a făcut ancheta, ci şi în alte ţinuturi ale ţării:

O nemulţumire, sau mai curând o desiluzie, pe care au încercat-o moldovenii din Basarabia venind în contact cu elementul din vechiul regat a fost atitudinea acestuia faţă de religie. Moldovanul din Basarabia este religios. Religiositatea lui a rămas, putem spune, neatinsă şi este aceeaşi ca şi acum o sută de ani, şi poate mai mare, căci robia lui sub ruşi l a făcut poate şi mai religios. In vechiul regat nu pot spune că massele n'ar fi religioase, — dareste o pătură suprapusă, care de şi nu este areligioasă, socoteşte că nu este inteligent ca s'apari şi să te arăţi religios şi face pe indiferenta faţă de religie. La această pătură s'a adăogat cu timpul o parte din orăşenimea incultă dar dornică de a imita pe cei mai sus puşi şi care a depăşit chiar limitele permise. Sânt sigur că nici ţăranii din vechiul regat, ca şi cei din Basarabia nu necinstesc nici cu cuvântul, nici cu faptul aşa de uşor cele ce sânt recunoscute de sfinte de biserică. Injurăturile în care se pomenesc lucruri de ale bisericii şi care nu ies din gura unui basarabean, au fost întroduse în limbajul ţăranului din vechiul regat de către soldaţi reveniţi din cazărmi. Aici, ei au învăţat aceste injurături antireligioase dela gradaţi inferiori în majoritate orăşeni.

Aceste înjurături de care s'au servit atât militarii, jandarmi, cât şi mulţi din micii şi marii funcţionari veniţi în Basarabia, au impresionat adânc pe ţăranii basarabeni. Ei erau convinşi că românii de peste Prut sânt de aceeaşi *lege* cu ei, şi când colo vedeau că aceştia erau «*păgâni*», căci înjurau de tot ce era mai sfânt unui creştin.

Urmarea acestei desiluzii a fost că ţăranul basarabean a început să se îndoiască în vorba, în făgăduiala, în dreptatea românului din vechiul regat, pe care din cauza uşurinţei cu care se purta faţă de lucrurile sfinte, îl credea un om rău şi nedrept.

La aceste înjurături, — care sânt o ruşine pentru un popor pretins civilizat şi dovedesc un nivel intelectual foarte scăzut, la acei care le întrebuinţează căci, înjurăturile acestea sânt absurde şi ca conţinut şi ca mijloc de manifestare a supărării, revoltei, — s'a adăogat şi atitudinea puţin serioasă nu numai a celor inculţi, dar şi a celor cu o educaţie oarecare faţă de biserică şi de representanţii ei. Atitudinea aceasta era datorită mai ales lipsei de educaţie religioasă, — o lacună foarte mare în educaţia generală a cetăţeanului unei ţări cum este a noastră şi care are menirea, de multe ori de a conduce destinele unui popor în care religia este una din puterile statului. Aşa, mulţi români din regat n'au ştiut că pe uşa din mijloc a altarului nu poate întra şi ieşi de cât o persoană sfinţită, preotul, — dar în nici într'un caz altă persoană. Ţarul Rusiei, care era şeful suprem al bisericii ruse, şi el nu putea intra prin uşa aceasta decât descins de sabie, ca semn că puterea lui pământească a lăsat-o la porţile altarului lui Dumnezeu.

Işi poate orcine închipuì ce impresie a făcut la Chişinău şi în Basarabia faptul că un ministru într'o vizită făcută la Chişinău, a intrat prin uşa principală a altarului catedralei însoţit de toată suita sa.

Lumea basarabeană a rămas înmărmurită de această profanare, — care nu era decât rezultatul necunoştinţei legilor bisericeşti. —

Nu mai puţin sânt comentate şi faptele, că reprezentanţii autorităţilor din vechiul regat, funcţionari şi familile lor, lipsesc de la biserică şi se arată numai cu ocazia vreunei sărbări oficiale, cum şi lipsa soldaţilor dela biserică, cari sânt trimişi numai cu ocazia paradelor militare.

La sate de asemeni, nici un reprezentant al satului, perceptorul, jandarmul, nu se duc la biserică.

Toate aceste întăresc banuială sădită de vrăjmaşi că între moldovenii din Basarabia şi

---

n'am asista la atâtea acte dăunătoare unei rodnice desvoltări. Respectul aceluiaşi învăţământ, aceleiaşi cărţi, aceleiaşi producţii de artă nu există la noi. Neînţelegerea şi necunoaşterea ţării acesteia este o mare piedecă în soluţionarea nenumăratelor şi grelelor probleme ce ni le impun împrejurările. Critică e gata orcine să facă. E foarte uşor însă să critici când nu cunoşti durerea celor cari sufer de când sânt pe acest pământ.

Să umbli să înveţi, să cugeţi, şi apoi să judeci. Numai din astea toate iese acea forţă creatoare sufletească prin care se îndreaptă toate societăţile...

Innainte însă de a începe cursurile acestea nu m'am întrebat cum se fac în alte ţări, ci am făcut-o spontan. Scrutarea lucrurilor care s'au petrecut la alte naţii am încercat o acum în urmă, atât la francesi, cât şi la germani, M'am convins însă că pornisem pe calea cea bună, de oarece şi noi căutăm să continuăm aici învăţământul elementar, atunci când nu se ţin cursuri în altă parte.

Avem însă şi lucruri superioare aşa zise lor universităţi populare străine, unde am văzut mai mult o simulare a interesului pentru cultură din bunăcuviinţă, poate şi din prlcină că se tinde la căpătarea unei diplome.

După cum am rânduit Şcoala românească dela Fonteney aux Roses, care şi-a impus înainte de toate regula: nimeni nu vine aici să şi ia o diplomă, ci să se iniţieze în civilisaţia franceză, să cunoască mediul, să poată face lucări personale cu mijloacele de acolo, tot aşa şi aici. Nu dăm diplome la nimeni şi nici titluri, căci în definitv titlul acesta este o presumpţie.

Problema mare care se pune azi, nu numai în societatea românească, dar în toate societăţile, este resolvirea chestiei muncii, nu a muncitorilor. Ori, aceasta nu se poate face decât prin reforma sufletului omenesc creind solidaritatea sufletească dintre toate clasele sociale.

Şi dacă vrei să faci cursuri care să intereseze, ele trebuie să fie neoficiale şi în afară de orce preocupaţii de partid.

Cursurile dela Văleni îndreaptă aceste lipsuri, ele ţinându-se fără progam, fără ton profesoral şi fără spirit oficial. Orce învăţământ sufere de acest mare defect: tot ce ştim ştim de nevoie sau de frică. Avem nevoie azi de o reformă, de o împăcare a noastră cu ştiinţa, care trebuie să fie o plăcere, nu chin. Să vie din noi în afară, după cum seva vine din lăuntru spre frunze. —

Şi vorbind despre felul greşit cum sântem îndopaţi în şcoli cu ştiinţele cele mai nepotrivite spiritului nostru, dl Iorga face o comparaţie, povestind un fapt din viaţa d-sale:

Când eram la mama, obişnuia să-mi dea ori de câteori îi păream puţin bolnav, ceai de nucă. Şi mi-l dădea aşa de des încât ajunse pentru mine băutura pentru care aveam cea mai mare oroare. Ideea ceaiului de nucă m'a urmărit până când am scăpat din casa părintească.

Tot aşa se întâmplă şi azi cu învăţământul. Ceea ce se predă azi este ceai de ştiinţă fără zahăr. Trei sferturi din programul de învăţământ de azi cuprind lucruri inutile, zicându-se, drept scusă, că desvoltă memoria şi inteligenţa, pe când abia restul îndeplineşte această sarcină.

Inainte de a cunoaşte perfect ceea ce s'a petrecut în cutare ţară din apus sau din răsărit, să ajungem a fi un popor care şi cunoaşte casa lui şi oamenii lui din lăuntru.

Cea mai mare cerinţă a vremurilor de faţă este *reîntoarcerea la utilitatea reală şi imediată a învăţământului.* Numai astfel vom putea avea acea bună înţelegere cetăţenească, baza orcărei desvoltări normale şi sănătoase. Niciodată o ordine cetăţenească într'o naţie nu se stabileşte prin legi, ci prin cultură, dar o cultură cu ferestile larg deschise către toate culturile, şi mai ales cele vecine, care te pot fructifica foarte bine.

Azi când avem în mijlocul nostru atâtea minorităţi etnice, contactul rodnic cu ele nu se poate face nici la prefectură, nici la poliţie, nici prin propagandistul de comandă, ci la astfel de cursuri de respect reciproc, bazat pe o cunoaştere exactă şi obiectivă...

Cu acest prilej dl Iorga aminteşte de o lucrare foarte bună în nemţeşte asupra Istoriei literaturii române, făcută de un represintant al minorităţilor din Ardeal, dl Beithay.

In încheiere dl Iorga arată că scopul acestor cursuri este de a presinta cultura ca un lucru plăcut, practic şi ca un mijloc de a uni pe toţi locuitorii cari fac parte din România întregită.

---

cei de peste Prut n'ar fi comun de cât limba românească.

Cum mai în toate bisericile din oraşele Basarabiei se slujeşte în prezent în româneşte, populaţia chiar cea moldovenească, obişnuită cu slujba slavonă, se îndeasă în puţinele biserici unde se slujeşte în slavoneşte, şi cum cei din regat nu se duc la biserică, se înţelege că bisericile unde se oficiază în româneşte sânt pustii.

Situaţia această este folosită şi ea de elementele antiromâneşti în propaganda lor contra României şi arătată ca o dovadă a nereligiozităţii poporului cu care Basarabia s'a unit.

Dar atitudinea celor din vechiul regat faţă de biserică şi slujitorii ei are şi alt efect că încurajează rarile elemente anarhice dela oraşe şi sate. Preoţi din basarabia mi-au spus că mulţi ţărani basarabeni au început şi ei să 'njure de cele sfinte, să ocolească biserica, să fie nerespectoşi cu preotul. Intrebaţi de ce atitudinea aceasta, ţăranii spun:

— Păi, dacă fraţii noştri din regat fac aşa, de ce n'am face şi noi?

Ar fi dureros dacă unificarea se va face distrugând în basarabeni unele din obiceiurile lor care îi făceau superiori sufleteşte şi mai buni omeneşte.

De aceea ar trebui ca toţi acei cari sânt trimeşi în Basarabia, să nu uite de religiositatea poporului de acolo şi să nu lovească în ea nici cu vorba, nici cu fapta; cât timp statul român vede în biserică o instituţie necesară, nu e nevoie ca tocmai reprezentanţii lui să-i micşoreze însemnătatea. Sânt şi aşa destui vrăşmaşi ai bisericii...

*

Dr. I. Duscian, care a făcut cercetarea aceasta în Basarabia, adaoge la observările sale următorul postscript:

Nevrând să las pe cititor sub impresia celor de mai sus, trebue să adaog că se observă unele îndreptări în Basarabia. Aşa, în diferite oraşe pe unde am fost, am văzut soldaţii trimişi Dumineca şi la sărbători pe la biserici; în unele sate am văzut pe jandarmi la biserică. Prezenţa soldaţilor şi a autorităţilor face o impresie bună între ţărani. Intrebând pe un ţăran care ieşea din biserică şi în care a fost şi jandarmul, cum se poartă acesta cu ei, mi-a răspuns semnificativ:

— Dacă e creştin şi vine în casa Domnului, ţine la obiceiurile pământeşti şi dumnezeeşti şi nu se poate să fie om rău, şi trebue să se poarte bine.

Aceste constatări îmbucurătoare dovedesc că şi alţii cari trăiesc în Basarabia îşi dau seama de răul pe care l a făcut nerespectarea religiei şi iau măsuri de îndreptare dispunând ca ele să fie cinstite aşa cum le cinsteşte şi norodul moldovan din Basarabia.

De citit

— Cărţi nouă —

In editura «Cartea Românească» din Bucureşti au apărut două volume de *Ion Gorun: «Nu te supăra»* şi *«Obraze şi măşci»*. Primul volum cuprinde, pe 165 pagini, 23 schiţe glumeţe din viaţa bucureşteană dinainte de război; al doilea, pe 212 pagini, 32 satire sociale şi literare.

Toate povestirile acestor volume sânt scrise cu arta cunoscută a autorului, care nu şi plictiseşte niciodată cititorii. Scrisul său, uşor şi artistic, înlătură orce amănunt de prisos, şi lasă cititorului plăcerea de a ţese mai departe firul povestirii, combinându-l cu observaţiile şi cunoştinţele proprii ori cărui intelectual.

Cu deosebire în timpuri, când se comite atâta *vorbărie deşartă*, citirea şi aprofundarea unor asemenea scrieri literare care dau îndemnuri spre gândire, nu pot să fie decât bine venite.

De acelaş autor, în aceeaş editură, s'au mai tipărit în ediţie nouă următoarele cărţi: *Lume necăjită*, povestiri, (operă premiată de Academia română); *Faust*, traducere din Goethe, şi *Robinson în Ţara românească*, frumoasă povestire din zilele noastre.

Preţul unui volum: 12—17 lei. De vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu şi la alte librării.

Biserica şi învăţătorii

In legătură cu *învinuirile* ce s'au rostit, la adresa bisericii, în congresul învăţătoresc dela Cluj, — despre care luăm notă la alt loc al ziarului nostru, — eată cum se exprimă prof. universitar, dl Al. Lăpădatu, în organul Infrăţirea din 12 l. c.:

Orce cunoscător al vieţii noastre din trecut şi înţelegător al necesităţilor, culturale şi politice, din prezent îşi dă, desigur, bine seamă:

1. că statificarea învăţământului nu trebue făcută *împotriva bisericii.*

Un conflict pe această chestie între stat şi biserică ar fi tot ce se poate mai dăunător, ca consecinţe, pentru consolidarea organizaţiei şcolare naţionale în noul stat român şi pentru stabilirea raporturilor ce trebue să existe, în această privinţă, între acest stat şi minorităţile, naţionale şi confesionale, aparţinătoare lui.

2 că nu e bine să ne dispensăm de *sprijinul bisericii* în conducerea şcoalelor. Formula dlui coleg pedagog Ghidionescu: să mulţumim bisericilor pentru serviciile din trecut, declarându-le că, ajunşi la «maturitate» ne dispensăm de acestea servicii, e o formulă, să mă ierte d-sa, ieftină, care şi-a putut avea efectul într'un mediu ca cel în care a fost pronunţată, dar care nu dovedeşte o cunoaştere serioasă a stărilor şi tradiţiilor de cultură din această ţară, cu condiţii de desvoltare, etnice şi religioase, specifice şi nici o pătrundere suficientă a complexului de greutăţi împreunate cu rezolvirea chestiunii statificării şcoalelor confesionale la noi.

Eată de ce discuţiunea trebue pusă şi urmată pe terenul apropierii şi al bunei înţelegeri, nu pe acel al desbinării şi vrăşmăşiei. Numai astfel vom putea ajunge la *acordul* pe care-l reclamă, cu necesitate, nevoile învăţământului pe de o parte, interesele statului pe de alta, şi la stabilirea modalităţilor prin care se va putea realiza, în chip practic, acest acord între stat şi biserică, pe tema statificării şcoalelor confesionale.

Oameni şi fapte

Sângerosul războiu universal care a cerut atâtea jertfe în avere şi vieţi omeneşti, a adus poporului nostru — pentru îndelungatele cercări şi suferinţe din trecut, cât şi pentru cele îndurate în aceşti 6 ani de sângerare — *dreptatea*, după care atâta vreme ofta: ne aflăm aproape toţi fraţii acasă, cari erau risipiţi la atâtea împărăţii hrăpareţe, cari timedeau la desfiinţarea noastră ca neam şi la nimicirea credinţei străbune.

De aici înainte alcătuim un popor liber, ear credinţa noastră va fi nestângenită.

Urmează ca acum să ne refacem în conformitate cu noua stare de lucruri.

Nu putem aştepta, cum s'a spus de atâtea ori, totul dela stat, care va fi având nenumărate rane de vindecat, ci va trebui ca cei ce au fost mai puţin atinşi de grozăviile războiului, să vie în ajutorul celor năpăstuiţi, precum o fac aceasta toate popoarele creştine şi civilizate, de pretutindeni.

Frumosul început, am constatat cu bucurie, îl fac iubiţii noştri fraţi din, America mânaţi acolo de prigonirile foştilor asupritori.

Aceşti fraţi află din scrisori de acasă şi din ştiri din ziare despre durerile şi mizeriile îndurate pe urma războiului: de locuinţe şi biserici distruse, de ţinuturi devastate, de văduve şi orfani rămaşi fără ocrotitorul lor; de îmbătrâniţi părinţi cari deplâng pierderea sprijinului bătrâneţelor lor.

Indepărtaţii noştri fraţi la America, prin ofrandele lor de până acum, au dat dovadă de înalt patriotism şi de dreapta înţelegere a chemării lor şi a iubirii deapropelui.

Avem cazuri, ca cel al micei colonii de câteva famili de români din San-Francisco cari au jertfit 50,000 lei pentru orfanii de acasă.

Despre dragostea de biserică, neam şi ţară dovedită de fraţii noştri pribegi, avem şi alte nenumărate pilde, dintre care să remarcăm de data aceasta următorul tapt:

Un român din comuna Lancrăm (judeţ. Sibiu) *Petru S. Chirilă* şi soţia sa *Saveta* n. *Adam* ei singuri au dăruit *75,000 lei* pentru fraţii lor de acasă ca să-şi procure clopotele răpite de duşmani.

Dreptatea dumnezeească n'a întârziat, ora desrobirii a sosit, — căci deodată poporul «celce şedea în întunerec şi în umbra morţii, a văzut lumină mare».

De această mare milostivire s'au încălzit inimi nobile, şi au săvârşit un generos dar, cu scopul, ca glasul clopotelor nouă să cheme pe toţi năpăstuiţii şi obidiţii de soarte la lăcaşul de închinare, unde îşi vor afla alinarea chinurilor şi întărirea sufletelor.

Nobila faptă a generoşilor dăruitori a însufleţit poporul nostru din Lancrăm, îndemnându-l la fapte de binefacere. Astfel: văduva Ioana I. Ion Ios. Blaga, în amintirea soţului ei şi frate al distinsului director dela liceul din Braşov Dr. Ios. Blaga, — a dăruit 12,500 lei pentru un al treilea clopot; văd. Paraschiva Tod. Petraşcu 1000 lei; alţi alte sume mai mici: fapta frumoasă a soţilor Chirilă a rodit un întreg şir de fapte bune, — care toate vorbesc de sine, arătând iubirea de biserică şi de neam, precum şi simţul de jertfă al acestor vrednici fii ai comunei Lancrăm. Domnul să le răsplătească după cum li-a fost fapta şi gândul. *Pr. V. Mateiu*

Ce-i de făcut astăzi?

Dl N. Iorga, în istoria românilor ardeleni vol. II pag. 199 numeşte Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului românesc *«marea formă culturală unitară a întregii naţiuni, care nici politiceşte, nici bisericeşte nu se putuse uni»*.

Cine cunoaşte trecutul de 60 de ani şi mai bine al acestei însoţiri, statutele şi regulamentele ei şi mai mult decât atâta: spiritul de care ea este condusă şi astăzi, va vedea cu câtă dreptate a numit dl N. Iorga această însoţire «forma culturală unitară» a tuturor românilor.

In urmare, nu are înţeles să ne perdem timpul şi puterile de lucru înfiinţând societăţi culturale nouă, fiindcă vechea noastră «Asociaţiune» şi-ar fi trăit traiul. Nu, ea se simte astăzi mai tânără şi mai dornică de muncă decât ori şi când, de aceea şi a făcut program nou, cum nici una dintre societăţile culturale, vechi şi nouă, nu are.

Vrednicia este totdeauna a celor ce muncesc, fie aceia la Cluj, la Oradea-mare, la Caransebeş ori la Sibiu.

Eată de ce ne bucurăm din inimă aflând că, *Asociaţia învăţătorilor din Dacia superioară, secţia judeţană Sibiu*, în adunarea ei generală ţinută în Sibiu 8 Iulie a. c. *a primit propunerea secretarului «Asociaţiunii», de a desvolta toată activitatea culturală extraşcolară în catedrele vechei noastre «Asociaţiuni»*.

Dnii învăţători vor sprijini «Asociaţiunea», înscriind cât mai mulţi membri cu prilejul conferinţelor şi serbărilor ce le aranjează, făcând abonamente la publicaţiunile ei.

La fapte bune puţini se adună, dar mult pot puţinii buni împreună.

Ştirile zilei

Ştire personală. I. P. S. Sa, Mitropolitul nostru *Nicolae*, s'a înapoiat cu trenul de Luni seara la reşedinţa Sa.

Bani de metal. Banca Naţională a intervenit din nou pe lângă ministerul de finanţe pentru a-i admite baterea monedei de metal de 1, 2 şi 5 lei, în locul banilor de hârtie cu totul zdrenţuiţi.

Congres în Bucureşti. Asociaţia generală a membrilor corpului didactic primar român convoacă învăţătorii de toate gravele şi din toate ţinuturile române la al 13-lea congres general în zilele de 4, 5, 6, şi 7 Septemvrie 1922 la Bucureşti. La ordinea zilei sânt rapoarte şi discuţiuni despre organizarea şcoalelor primare şi normale.

Revista Solidaritatea. A apărut Nr. 1—3 din anul al treilea al revistei social-creştine *Solidaritatea*. Organ bine redactat, merită întreg sprijinul cititorilor. Abonamentul pe an Lei 50. Adresa: Bucureşti, Calea Plevnei 56.

Congres în Craiova. Cântăreţii bisericeşti din România sânt convocaţi în al 4-lea congres, care se ţine la Craiova în 30 şi 31 August 1922.

Filme bune. Cinematograful are nu puţină însemnătate în creşterea tinerimii. Pătruns de convingerea aceasta, ministrul instrucţiunii din Franţa va înscena filmul istoric «Napoleon», care va cuprinde viaţa şi faptele marelui împărat; după el vor urma alţi domnitori de seamă. Filmele rulează în şcoale, şi servesc pentru a întipări cât mai bine lecţiile din istoria patriei în mintea copiilor.

Unde e mai scumpă viaţa? Ziarul economic Argus publică un studiu relativ la scumpetea din mai multe state, făcând o compariţie între preţurile din 1916 şi între cele din primele 4 luni ale anului 1922, la o seamă de articole, arătând tendinţa preţurilor. In Satatele-Unite s'a scumpit cu 34 la sută; în Germania viaţa este de 65 ori mai scumpă ca în 1916, în Austria de 854 ori, în România de 18 ori.

Neplăcutul miros de sudoare se evită prin amestecare de **Mack's Kaiser Borax**.

Nr. 297/1922. (148) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III: **Petea de câmpie,** devenită vacantă prin moartea parohului Ioan Vătăşan, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate pentru întregirea dela stat statorite în coala B. —

Concurenţii au să-şi trimită cererile instruite, cu observarea normelor în vigoare, în terminul arătat subsemnatului oficiu protopopesc, şi până la 8 zile înainte de alegere după prealabila încunoştiinţare a protopopului să se prezinte înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficia şi cuvânta.

Târgu-Mureş 17 Iunie 1922.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu comitetul parohial

Ştefan Russu
protopop.

ad. 476/922 (150) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învăţător sau învăţătoare la şcoala confesională română ortodoxă **«Radu Negru»** din **Făgăraş** se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele; 600 Lei anual dela biserica şi întregirea ce se va cere dela stat. Pentru întregire parohia nu ia nici o îndatorire.

Reflectanţii să înainteze cererea de concurs la oficiul protopresbiteral din Făgăraş.

Făgăraş, 20 Iulie 1922.

Oficiul protopresbiteral român ortodox în înţelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopop

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagin alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

P. T.

Prin aceasta am onoare a aduce la cunoştinţa onoratei clientelă de dame că ne-am asociat cu

Dra Grete Schwarz

şi sub numele amândurora conducem mai departe prăvălia mărită. (151) 1—1

Mulţămind foarte mult pentru încrederea ce mi s'a dovedit, rog onoratul public să binevoiască a da aceasta încredere şi nouei firme.

Cu toată stima:

Berta Ziegler şi Grete Schwarz

Strada Regina Maria 43. I Etagiu.

Prima fabrică română de stampile
OCT. L. VESTEMEAN
Sibiu, str. Ţiglăriei Nr. 18.

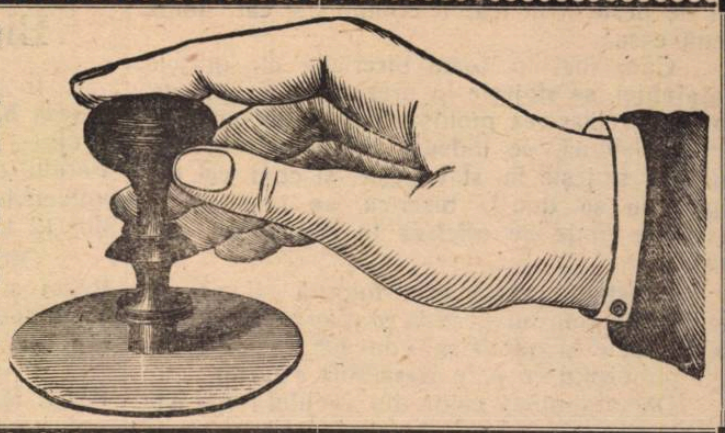

Am onoare a aduce la cunoştinţă, că mi-am deschis un

Atelier pentru fabricarea stampilelor din cauciuc

Execut tot felul de stampile din cauciuc, diferite medalioane şi orice lucrări din branşa aceasta, cu preţuri moderate.

Comandele sunt a se adresa la **„Librăria Arhidiecezană" Sibiu, str. Mitropoliei 45.**

Cu toată stima

145 **Oct. L. Vestemean.**

Catalogul

cărţilor şi imprimatelor (blanchetelor) din editura şi depozitul

Librăriei arhidiecezane

cuprinzând un număr foarte considerabil de cărţi bune şi folositoare, grupate în XXV de titli, precum şi specificarea de blanchete în afaceri bisericeşti, şcolare şi epitropeşti pentru oficiile protopresbiterale şi parohiale, asemenea şi pentru direcţiunile liceelor şi şcoalelor primare, a apărut şi s'a trimis tuturor oficiilor protopresbiterale.

Se mai află în depozit **portretele MM. LL. regele Ferdinand I şi regina Maria, a arhiepiscopului-mitropotit Andrei baron de Şaguna, Miron Romanul şi Ioan Meţianu,** şi a marelui mecenate **Emanuil Gozsdu,** precum şi diferite icoane.

Se pot comanda la Librăria arhidiecezană şi **odoare şi odăjdii bisericeşti,** cu preţurile cele mai reduse.

Se publică separat broşurile dela 62 «Biblioteci» ce se află în depozit.

Comandele se execută mai avantagios prin rambursare.

Se primesc comande şi pentru cărţi cari nu se cuprind în catalog, procurându-se cu posibilă grăbire.

Librăria primeşte comande şi pentru **procurarea de sigile şi stampile.**

Preţul catalogului: **2 lei,** ear porto postal **50 bani.**

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare

Părţi alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dlui **Ioan Meţianu,** arhiepiscop şi mitropolit.

Preţul legat 30 Lei plus porto postal 5 Lei

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare

Cuvântări bisericeşti

de arhimandritul **Ilarion Mircea,** egumenul sfintei mânăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminecile din Paresimi, 9 Dumineci după Rosalii şi la unele sărbători de peste an. **Preţul 14 Lei.**

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află **de vânzare** următoarele

Tipărituri

Pentru şcoalele secundare:

Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee şi civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exibite.
Tipărituri pentru bugetele şcolare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor şcolare.
Bilet de informaţie la insinuări pt. fiecare elev
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru şcoalele primare:

Registre pentru absenţii şi clasificaţii.
Matricole şcolare.

La **Librăria Arhidiecezană** în Sibiu se află de vânzare

Registre de tot felul

legate şi broşate

pentru parohii, bănci, oficii şi particulari cu

preţuri moderate

Biblioteca Universală

una dintre cele mai de seamă Biblioteci apărute până acum la noi

Nri apăruţi 33 ◆ Preţul unui Nr. 1 Leu

Lumea copiilor

revistă săptămânală pentru copii, bine redactată, cu ilustraţiuni colorate şi instructive

Preţul unui Nr. 2 Lei

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Preţul 20 Lei.

La **Librăria Arhidiecezană** în **Sibiu,** se află de vânzare

Noul Testament

(cu litere cirile)

de

Andrei baron de Şaguna

Preţul: crudo **Lei 2·—,** broşat **Lei 4·—,** plus porto postal **Lei 2·—.**

Anunţuri şi reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 9/22 August 1922 Nr. 62

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

† Andrei Bârseanu
1858—1922

(=) Din București, unde plecase întru căutarea sănătății sale, pentru a se supune unei operații chirurgicale, ne vine astăzi nespus de jalnica veste despre încetarea din viață a aceluia, care a fost *Andrei Bârseanu.*

Neobositul și neînfricatul luptător cultural și național se stânge în vremurile mari și pline de griji prin care trecem.

Imprejurarea aceasta ne face să simțim și mai dureros pierderea ce o îndurăm prin moartea lui Andrei Bârseanu.

Inimă nobilă, caracter oțelit, om al credinței în izbândă, scriitor plin de avânt, orator și dascăl neasămănat, Andrei Bârseanu a fost în toată vremea personalitatea puternică în stare să strângă rândurile împrejurul său, să îmbărbăteze sufletele și să împărtășească și altora scânteia din calitățile sale superioare de om, creștin și român adevărat.

Este în doliu nu numai orașul nostru, Sibiul, unde și-a continuat activitatea în timpul din urmă al vieții sale; ci deplânge moartea lui Andrei Bârseanu românimea de pretutindeni, împreună cu toate corporațiile culturale, bisericești, școlare, financiare al căror membru distins fusese ilustrul răposat.

Pierdere greu de reparat sufere în deosebi *Asociațiunea*, al cărui vrednic președinte a fost ani de-a rândul, desfășurând o muncă uriașă pentru propășirea ei și făcându-o tot mai apropiată de sufletul poporului.

Faptele lui Andrei Bârseanu vor rămânea totdeauna pilduitoare de gândiri înalte, de simțiri curate, și de avânturi creștinești și patriotice.

Recunoscători ne închinăm, cu veneraţie și cu admirare, în fața mormântului nou dela Sibiu, unde mâne se vor depune rămășițele pământești ale mult regretatului Andrei Bârseanu.

Neamul românesc nu-l va uita nici odată, — cu deosebire dacă va căuta să-i înțeleagă tot mai bine opera săvârșită, inspirându-se din faptele unei inimi atât de nobile și frumoase.

*

Câteva date biografice din viața adânc regretatului bărbat al neamului românesc:

Andrei Bârseanu s'a născut în Dârstele Brașovului la anul 1858. Își face studiile în Brașov, Viena și München, și ocupă o catedră de profesor la școala noastră comercială din Brașov.

A scris lucrări didactice, a publicat istoria școalelor noastre brașovene — operă premiată de Academia Română, — s'a ocupat cu adunarea de literatură poporală: colinde și anecdote, în colaborare cu Dr. I. U. Jarnik a publicat volumul Doine și strigături din Ardeal; a scris și versuri, care le-a dat la'iveală în Convorbiri Literare, Transilvania, Gazeta Transilvaniei, Telegraful Român, Familia lui Vulcan și în alte publicații. Impreună cu profesorul Ioan Popea a redactat foaia «Școala și familia», în vremea din urmă a fost și director al revistei Transilvania.

Intre productele literare ale generației sale, toate scrierile lui Andrei Bârseanu ocupă loc de frunte.

Dar, mai însemnate decât toate acestea rămâne activitatea lui culturală, îndeosebi în calitatea sa de fruntaș al românilor ardeleni și conducător al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.

Această activitate neobosită, și neîntreruptă nici în momentele când poate sănătatea sa cerea să se cruțe, îi asigură pentru totdeauna un loc distins între bărbații mari ai neamului și bisericii noastre.

Odihnească cu drepții celce, până în ultima clipă a vieții sale, bună luptă a luptat!

Școalele bisericii

Am scos la iveală, în repetate rânduri, hotărârea prin care forul nostru suprem bisericesc, congresul mitropoliei de dincoace de munți, a glăsuit pentru păstrarea școalelor sale confesionale și pentru statorirea deopotrivă a salariilor învățătorești fără deosebire că școala este a statului, sau aparține bisericii noastre.

Congresul național-bisericesc, în hotărârea sa unanimă din toamna anului 1921, pornise dela împrejurarea că la noi în noțiunea de parohie se cuprinde și

---

FOIȘOARA

Luptele dela Mărășești
— In amintirea vitejilor —

Cu ocazia sărbătoririi luptelor glorioase dela Mărășești, în ziua «Schimbării la față», ne facem datoria pioasă de a reaminti clipele mari scrise, cu prețul vieții, de vitejii armatei române.

Eată câteva amănunte despre felul cum s'au desfășurat luptele:

In ziua de 30 Iulie (12 August) 1917 generalul *Eremia Grigorescu* luă comanda armatei I-a în locul generalului Cristescu.

Mackensen, care deslănțuise două ofensive ca să ocupe Moldova, nu putuse, cu toate atacurile sale înverșunate, urmate de bombardamente ne mai pomenite, să rupă frontul român și să treacă peste Mărășești.

Misiunea însă a armatei I-a rămăsese aceeași: păstrarea cu orce chip a pozițiilor ce ocupa. Mackensen atunci începu să strămute centrul de greutate al atacului mai spre apus, și mereu pipăia punctul slab al dispozitivului de apărare românesc.

Pentru ziua de 6/19 August, «*Schimbarea la față*», generalul Grigorescu dădu poruncă diviziilor 13 și 14 să execute acțiuni de incursiuni. Porunca nu s'a putut executa, căci Mackensen prinzând de veste începu el atacul pe întreg frontul dela Mărășești la Panciu. Atacul a fost început cu 10 divizii împotriva a 6 jum. divizii de infanterie și un corp de cavalerie. In afară de asta Mackensen mai dispusese 6—7 divizii germane împotriva a 3—4 române pe un front de 18—20 km.

Atacul a fost groaznic. Pierderile germanilor enorme. Dar Mackensen nu ținea seamă de lucrul acesta. El trimitea valuri, valuri de oștire, care era rostogolită de români, ear câmpul de luptă semănat de trupuri.

La ora 10·50 frontul diviziei a 9 a era modificat la centru. Până la ora 12 Mackensen reușise să dea înapoi cu un chilometru spre miază-noapte frontul diviziei a 13-a, precum și acel al diviziei a 9-a românești.

Atunci, deodată, fulgerător, românii deslănțuesc ofensiva lor.

Trupele diviziei 13-a și cele ale diviziei 10 a loveau puternic pe dușman aruncându-l spre miază-zi. Ele depășesc cu un chilometru și jum. locul de luptă al germanilor. Aceștia începură să fugă îngroziți. Românii înaintaseră pe un front de 4 km., ear o parte din trupele diviziei 13 a înaintaseră cu 6 km.

In seara de 6/19 August lupta cea mare dela Mărășești luă sfârșit. Mackensen fusese bătut, ear românii câștigaseră bătălia.

*

Dăm aici ordinul de zi al *Suveranului*, adresat armatei după biruința dela Mărășești:

Luptele crâncene ce s'au dat în timpul ultimelor săptămâni, de către trupele române, puse sub comanda mea, au arătat din nou însușirile ostășești ale armatelor de pe frontul român. După ce bravele mele regimente din armata II-a au alungat pe vrăşmaș din pozițiile ținute atâta timp, armata I a știut să țină în respect valurile inimice ce încercaseră a rupe frontul la nord de Focșani. Mărăști, Mărășești, Panciu și Oituz sânt nume care constitue titluri de glorie pentru trupele ce au luptat și sângerat acolo.

Cu piepturile voastre ați ridicat un zid mai tare ca granitul. Voința voastră, vitejia copiilor țării noastre, au pus stavilă potopului vrăjmășesc, ce a venit să se reverse asupra câmpiilor Moldovei spre a purta valurile sale și mai departe până în sânul Rusiei. Cu mândrie mă uit la voi și vă aduc mulțumirile mele călduroase și recunoștința mea ofițerilor și trupei cari v'ați purtat atât de brav. Onoare acelor cari și-au lăsat viața pentru apărarea patriei lor!

şcoala. Orce parohie organizată îşi are şcoala ei primară. Învăţământul, instituirea puterilor didactice în vreo două mii de şcoale, clădirile şcolare şcl. trebuea să le îngrijască biserica în luptă straşnică cu stăpânirile duşmănoase străine de pe vremuri. A dat Dumnezeu si am ieşit noi, — cei slabi şi săraci, — învingători din această luptă atât de inegală.

Indată după înfăptuirea idealului naţional, biserica s'a bucurat câtva timp de ajutorul bănesc trebuitôr la susţinerea învăţătorilor. Guvernul precedent însă, fără să-i dăm motiv, a început lucrarea de statificare a şcoalelor româneşti confesionale, chiar împotriva legilor în vigoare. Dupăce învăţătorimea noastră a fost scurtată în salar, nu era lucru greu de-a unelti împotriva şcoalei confesionale şi a spune credincioşilor, că nu mai trebue să contribue ei pentru şcoala lor, căci doar — acolo e *statul*, care cheltueşte d'aici înainte pentru orce şcoală...

La mişcarea aceasta, cu desăvârşire greşită şi nesănătoasă, s'au ataşat şi unele persoane, care stătuseră în serviciul vechiului regim unguresc, — oameni cari n'au avut legătură cu şcoala românească şi cari nu s'au însufleţit niciodată pentru cultura ţăranului român şi propăşirea lui.

Aceşti domni, profesori şi învăţători, au pregătit şi au condus zilele acestea şi congresul învăţătoresc dela Cluj, al cărui comitet îl formează aproape în totalitate membri neaparţinători bisericii ortodoxe, şi despre cari însuşi ziarul Unirea dela Blaj declară că «au fost crescuţi în mare parte cu *ţipăi* (pâne gratuită) şi cu mâncare de pomană dela seminarul teologic din Blaj, fără de care nu puteau să-şi câştige şi ei pânea de dascăl».

Experimentul statificării şcolare a fost împreunat şi până acum cu unele amare desiluzii: permutări în locuri prea puţin dorite, şi multe pagube şi mizerii pentru învăţători, drept urmare a caracterului «de stat» al şcoalei.

Acţiunea de statificare, de care s'a vorbit la Cluj, — susţinută şi de glasul unui profesor universitar într'o formulă foarte «ieftină» după părerea altui profesor universitar, — n'a isvorât din sinceritatea sentimentelor.

Avem nu puţină satisfacţie de-a putea constata, că la învăţătorii noştri ortodoxi curentul de statificare *s'a domolit* în mod considerabil. Statificare, în congresul ultim dela Cluj, n'au cerut ortodocşii, ci învăţători de altă confesiune.

Dascălii noştri rămân mai bucuros la şcoalele confesionale şi nu poartă luptă împotriva bisericii lor, cu atât mai vârtos că în toată problema menţionată a statificării şcoalelor bisericii nu se vede nici o trebuinţă culturală nouă, — ci statificarea, în esenţa ei, nu-i altceva de cât o simplă chestiune a *îmbunătăţirii salarului* învăţătoresc.

Ancheta şcolară, compusă din reprezentanţii ministerului instrucţiunii şi din delegaţii mitropoliei noastre, se va întruni la Sibiu în 30 August 1922.

Biserica noastră, păstrătoarea tradiţiei, este responsabilă de cultura poporului său, — ear «statul nostru mai ales acum în faza primă a consolidării sale — cum în părinteasca sa îngrijire a accentuat I. P. S. Sa mitropolitul nostru *Nicolae* într'o convorbire apărută de curând într'un ziar din capitală — are neapărată trebuinţă de toate forţele vii şi de toate instituţiile dintr'însul, pentru a ridica şi a duce cu un pas înainte cultura poporului. Ar fi oare consult şi folositor lucru, ca tocmai astăzi să înlături biserica, cu toate energiile şi experienţele ce le-a acumulat în decursul unei lungi activităţi culturale, de pe terenul învăţământului poporal şi să refuzi ajutorul eficace pe care ea, cu dragă inimă, e gata să-l dea pentru luminarea poporului?! Nu cred să se găsească vre-un rezon ori vre-o înţelepciune a vieţii de stat, care să poată răspunde afirmativ la această întrebare. In ce mă priveşte pe mine, ca şef al bisericii o todoxe din Ardeal, mă identific pe deantregul cu concepţia bisericii mele pe care am reprezentat-o la toate ocaziile şi până acum. Am cea mai fermă nădejde, că biserică şi stat, urmărind deopotrivă binele poporului, vom găsi în bună *armonie* calea cea dreaptă pentru promovarea lui».

Ne mai aşteaptă nouă lupte, nouă sforţări, nouă jertfe ni se impun, căci vrăjmaşul tot va mai ţinea capul sus. Nu uitaţi o clipă că drumul spre biruinţă duce numai într'o singură direcţie, înainte; numai învingând pe vrăjmaş, puteţi realiza străduinţele voastre. Aţi dovedit până acum çă puterea voastră e înainte, pentru a alunga năvălirile duşmanului ear vitejia voastră mai mare ca numărul lui. Va veni momentul când veţi fi năvălitorii, când veţi purta trupele voastre înainte, pentru a alunga pe vrăjmaş de pe pământul care nu este al lui, căci cât timp mai este un picior pe pământul vostru, biruinţa nu e desăvârşită.

Vitejia ce aţi arătat până aici, îmi dă dreptul să privesc cu încredere viitorul, căci luptăm pentru lucrurile noastre cele mai sfinte şi cauza noastră e justă, de aceea şi biruinţa trebue să fie a noastră.

12 (25) August 1917.

Ferdinand

Desfiinţare. Se anunţă din Bucureşti, că guvernul a hotărât să desfiinţeze ministerul cultelor şi artelor, trecându-l la resortul instrucţiei publice.

Primiri în seminarul Andreian. Consistorul nostru arhidiecezan s'a rostit asupra cererilor intrate până acum dela tineri doritori d'a se înscrie în seminarul teologic Andreian.

Se poate constata, din aceste cereri, că în asămănare cu anul şcolar trecut, de astădată s'au prezentat tineri şi mai mulţi, şi anume cu pregătire completă de liceu.

Eparhia dela Oradea Mare îşi trimite de asemenea fii la seminarul nostru din Sibiu.

Se apropie timpul, când aşezământul acesta bisericesc îşi va avea cursul complet de *patru* ani. Conducătorii săi se îngrijesc neîntrerupt şi de înzestrarea lui cu puteri didactice bine pregătite, ca astfel să se poată ridica în curând la caracterul unei *academii* teologice, când apoi şcoala aceasta superioară va putea fi cercetată de elemente tot mai valoroase.

Atragem din nou luarea aminte a celor ce voesc să se înscrie în seminarul Andreian, asupra înlesnirilor mari de care s'a bucurat şi se bucură tinerimea acestei şcoale.

Conferinţa Micei Înţelegeri se deschide la Praga în 25 August 1922. România este reprezentată la această conferinţă prin dl I. G. Duca, ministru de externe.

Congres parlamentar internaţional se începe la 28 August a. c. în Viena. S'a anunţat participarea de delegaţi din 22 parlamente. Ungaria trimite aproape 60 delegaţi, cum vestesc ziarele vieneze; între ei firește contele Apponyi şi alţi parlamentari.

Nr. 5635 Bis.

CIRCULARĂ

către toţi fraţii protopopi şi preoţi din arhidieceza noastră de Alba-Iulia şi Sibiu

Sfântul Sinod al sfintei noastre biserici ortodoxe române, luând cunoştinţă cu durere sufletească de toate ororile, ce se săvârşesc atât în Rusia, cât şi în Azia Mică de dujmanii creştinismului asupra clerului şi credincioşilor, precum de obşte este astăzi cunoscut după relaţiunile presei şi a corespondenţei diplomatice, — în şedinţa sa dela 28 Iunie a. c. a hotărât, pe deoparte a formula o moţiune de protestare împotriva celor ce săvârşesc asemenea orori, şi de compătimire pentru martirii, ce le îndură; iar de altă parte, pentru ca această creştinească manifestare să fie împărtăşită de întregul nostru popor credincios, a hotărât a se lua măsuri, ca la o zi anumită să se săvârşască în toate bisericile eparhiilor noastre slujbe religioase, în cari clerul nostru să ceară dela Dumnezeu tărie pentru credincioşii în suferinţe, iar de altă parte să întoarcă în blândeţe inimile pornite cu vrăşmăşie ale asupritorilor împotriva sfintei sale biserici şi a fiilor ei clerici şi mireni, folosind în acest scop cele mai nimerite rugăciuni, ce se vor găsi cu cale.

Având în vedere această dispoziţie a sfântului sinod al sfintei noastre biserici autocefale ortodoxe române, prin aceasta dispunem ca la 15 August a. c. ziua Adormiri Maicei Domnului, toţi preoţii arhidiecezei noastre în decursul sfintei liturghii între ecteniile de după sfânta evanghelie să intercaleze rugăciunile din Liturgier: «*Pentru năvălirea Varvarilor*», (în ediţia din Sibiu anul 1902, la pagina 274) având a întregi ecteniile acestea la loc potrivit prin cuvintele: «*pentru fraţii noştri creştini şi pentru dreptmăritoarea biserică din Rusia şi din Azia mică*».

Sibiu, 2 August 1922.

Nicolae
arhiepiscop şi mitropolit.

---

ad. Nr. 2091/922

Comunicat

Se atrage atenţiunea cucernicei preoţimi pentru a *treia oară* asupra normelor pentru esoperarea de carnete cu reducere pe C. F. R. publicate în Nr. 36 al Telegrafului Român în senzul cărora:

1. *Preoţii* au să înainteze o fotografie vizit, şi recipisa dela o gară a C. F. R. despre plătirea taxei de *4* (*patru*) *lei.*

2. *Preotesele* au să înainteze o fotografie vizit, recipisa dela o gară a C. F. R. despre plata taxei de *5* (*cinci*) *lei*, şi 1 (un) leu în numerar, arătând totodată şi *numărul carnetului soţului lor.*

3. Pentru *copii* are să se înainteze o fotografie, un certificat de botez şi 1 (un) leu în numerar, arătându se şi numărul carnetului tatălui.

Orce cerere pentru carnete dacă nu se înaintează oficios are să fie timbrată cu timbru fiscal de 1 leu şi 25 bani timbru de ajutor.

Cererile cari nu vor fi provăzute cu toate anexele cerute prin normele de sus, — nu se vor resolvi, — şi nici întregirea lor nu se va mai cere, ci se vor pune la dosar.

Cererile pentru carnete pe seama *preotelor văduve* se vor înainta direct ministerului comunicatiilor, — anexându-se la cerere aceleaşi anexe ca şi la punct 2, — şi o adeverinţă oficioasă dela oficiul parohial ori protopresbiteral, că sânt văduve de preot şi nu sânt măritate.

Cei ce şi au perdut carnetul au să ceară anularea lui în Monitorul oficial, şi numai trimiţând aici dovada anulării, li se va putea exopera alt carnet.

Consistorul arhidiecezan.

Pentru tinerimea școlară

Elevii școalelor noastre se află în vacanța de vară împrăștiați prin sate. Mulți dintre ei, fiind fii de țărani, ajută părinților la lucrul câmpului. Unii întreprind excursiuni de studii, aranjază petreceri și producțiuni, iar cei mai răsăriți țin adunări și prelegeri educative poporului dela sate, — cum se relevează aceasta din unele părți.

Elevii noștri, an de an mai numeroși, vor apuca în curând după repausul de vară, iarăși drumul școalei, pentru continuarea studiilor și îmbogățirea cunoștințelor. Unii dintre ei, mai greoi la studiu, sânt îndrumați la repetarea clasei în care nu au putut dovedi pricepere și progres. Da, pentrucă nu toți sânt înzestrați cu darul cerut și nu toți sânt meniți să facă studii multe și grele.

Va trebui prin urmare să se facă o selecțiune, și acei elevi cari nu au râvnă și pricepere pentru învățătură mai complicată, să fie sfătuiți să cerceteze școalele de industrie și meserie, foarte rar cercetate pâ ă acuma de români. Aceste îndeletniciri, de mare folos pentru viitorul neamului, au fost desconsiderate de noi.

Adevărat că până de curând românii nu prea aveau întrare în atelierele străine, și meseriașii noștri, nesprijiniți de publicul românesc, tânjiau răslățiți prin satele sărace.

Cu trecutul acest trebue să se rupă odată, și să nu se îmbulzească toți le funcții de birou. Să-și deie chiar și țăranii mai cu stare copiii la meserii și industrii, căci la astfel de întreprinderi trebue, pe lângă capitalul moral, și capital material.

Neurmând în acest fel, nu vom avea nici când o clasă de mijloc trainică și puternică, gata să poată ține pept cu clasele de mijloc solidare și închegate ale celorlalte naționalități din țară.

Căci, ce folos de atâția funcționari istoviți în urma lipsurilor suferite ca studenți și mărite ca funcționari?

Conducătorii celorlalte naționalități sfătuesc cu insistență pe connaționalii lor să îmbrățișeze comerciul și industria, unde sânt liberi și independenți. Foști funcționari unguri cari nu au depus jurământul statului român, au îmbrățișat astfel de cariere. Au fost primpretori și pretori unguri, ieșiți din slujbe, s'au înscris în ateliere pentruca, după anii prescriși de legea comercială și industrială, să și poată deschide însiși ateliere.

Ear sașii sânt de mult organizați și întăriți în privința aceasta.

Profesorii au făcut și fac atenți din vreme pe părinții elevilor în cari observă înclinare spre meserie, să-i îndemne la îmbrățișarea de meserie, care nu e munca rușinoasă, cum greșit s'a crezut până acum.

Urmând sfatul lor, am vedea în curând în viața practică pe fiecare *la locul său*, spre mai marele folos al societății și al neamului românesc.

E. Munteanu

Nr. 6089 Școl.

CONCURS

Din fundațiunea fericitului Episcop Vasile Moga, pentru anul școlar 1922/23, sânt vacante 2 burse de câte 1000 lei, pentru conferirea cărora se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Cererile de concurs sânt a se înainta în terminul deschis la consistorul arhidiecezan însotite de următoarele documente:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu școlar.
3. Testimoniu de conduită.
4. Alte eventuale documente recomandătoare.

La conferirea de burse se prefer «ceteris paribus» competenți din neamul fundatorului.

Sibiu, 27 Iulie 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Citind ziare

Dl Dr. I. Duscian raportează Universului, despre autonomia bisericii noastre din Basarabia, câteva lucruri vrednice să fie cunoscute în cercuri cât mai largi.

Eată observațiile dsale făcute în partea locului:

Se vorbește mult de autonomismul bisericii basarabene. *Nu e vorba de nici un fel de autonomism!* Dar, când preoții basarabeni văd uneori că representanții statului legal au puțin respect pentru biserică și slujitorii ei, când au aflat starea precară a preoțimii din regat, când văd că situația lor este relativ bună față de a acelora din regat, bine înțeles că ei nu voiesc prin unificare silită să se găsească într'o situație mai rea, de cât se găsesc astăzi. In *aceasta* constă autonomismul lor.

Preoțimea basarabeană s'a bucurat sub regimul rusesc de multe avantagii, statul rusesc punea mare reazem și credință în slujitorii bisericii; bisericile erau înzestrate cu pământ; preoții aveau locuințe frumoase, erau socotiți și cinstiți și primiți în toate casele, cu respect și la locul întâi. Mulțumită situației lor materiale bune, ei au putut să și formeze un fond material comun, cu care întrețin școale, licee, seminarii pentru fetele și băieții lor; preoțimea basarabeană are un palat din cele mai frumoase din Chișinău, un hotel, o tipografie, o fabrică de lumânări, un atelier de zugrăvit icoane, câteva vii, păduri etc.

Averea aceasta creiază bisericii din Basarabia o situație independentă de stat — și aceasta nu convine multor reprezentanți ai lui.

Că situația preoțimii din Basarabia este demnă de invidiat, se poate vedea din cuvintele spuse de Mitropolitul Primat Miron, cu ocazia vizitei făcute la Chișinău și care mulțumind pentru tot ce i s'a arătat în Chișinău a exclamat:

— «Aș dorî ca în cinci zeci de ani să ajungă și preoțimea din vechiul regat acolo unde a ajuns acea din Basarabia».

Incăpățânarea preoțimii basarabene de a nu renunța la binele pe care-l posedă, e socotit de autonomism.

E greșală. Și trebue îndreptată. Biserica din Basarabia trebue respectată și preoțimea de acolo trebue încurajată și susținută, — căci este singura care în decursul unui veac a păstrat ceea ce este moldovenesc în Basarabia și cu ceea ce se poate astăzi, pe lângă multe altele, dovedî că Basarabia a fost o parte din Moldova.

Țeluri culturale

Asociațiunea culturală ardeleană, cea mai veche societate culturală românească, cu reședința în Sibiu, strada Șaguna 6, are un frumos muzeu și o bogată bibliotecă și are ramificații însemnate în tot cuprinsul țării.

Timp de seașe decenii această asociație a ajutat mii de tineri români să-și termine studiile împărțindu-le burse în suma de mai multe sute de mii lei, a susținut până acum de curând cu mari jertfe materiale cea mai veche școală superioară de fete la românii ardeleni; editează o revistă pentru intelectuali, *Transilvania*, care numai cu un an e mai tinără decât *Convorbirile literare*, precum și o excelentă *Bibliotecă poporală* a Asociațiunii, care în prezent numără peste o sută fascicole; a tipărit și unele lucrări de mare interes, ca Enciclopedia Română, Dicționarul numirilor de localități de S. Moldovan și N. Togan, Istoria literaturii române de S. Puşcariu etc.

Abia se poate spune, în câteva cuvinte, ce mult a făcut această asociație pentru promovarea culturii poporului român. A înființat cursuri pentru analfabeți, mii de bibioteci rurale, conferințe și prelegeri publice, gratuite, cu proecțiuni de vederi. In earna din 1920/21 s'a ținut în Sibiu și satele dinprejur 150 conferințe și prelegeri populare. O astfel de societate merită toată atențiunea și sprijinul nostru acum, când vrea să-și lărgească sfera de activitate prin loteria culturală ce organizează, cu încuviințarea autorităților, pentru ridicarea de monumente artistice, întemeiere de Case naționale cu muzee, dotarea de fonduri culturale, întregirea palatelor din Sibiu etc. De aceea credem că o vor sprijini toți bunii români, înscriindu-se membri ai asociației și cumpărând bilete dela loteria ei. Biletele sânt de vânzare la toate băncile.

Știrile zilei

Libertate religioasă. Față de știrile tendențioase publicate prin ziare referitor la prigonirile religioase din Transilvania, Ministerul Cultelor dă un comunicat iscălit de dl Dr. Petre Ionescu, directorul general al cultelor străine, prin care se spune, că baptismul se bucură de o libertate absolută și că a ordonat o strictă anchetă în așa zisele cazuri de prigoniri.

Sfat pentru săteni. Nu cumpărați cărți de vânzare pela chioșcuri și pe la cei ce umblă cu coșurile! Sânt puține cărți bune și de folos, și prea multe rele și stricătoare de suflet. Intrebați pe preoți și pe învățători ce cărți să cumpărați de folos și de petrecere. Fiecare creștin să aibă în casă și să citească Biblia, sau Testamentul vechi și nou, și fiecare român să aibă în casa lui o carte de Istoria românilor, o carte Geografia României, și tablouri cu chipurile MM. LL. Regele și Regina țării noastre, nu chipuri de împărați străini. Cine-și cinstește domnitorul, își cinstește neamul! *C. R.*

Burse pentru țară și străinătate. Ministerul Instrucțiunii publice Secretariatul general din Cluj publică concurs pentru 80 burse în străinătate, și 100 burse pentru studenții din țară. Vechii bursieri vor prezenta acte justificative până la 1 Sept. 1922. Ear noii bursieri tot până la această dată vor înainta cererile însoțite de documentele necesare. Condițiile concursului se pot vedea în «Buletinul Oficial» al acestui directorat, care buletin se trimite tuturor școalelor.

Noul regim al pânii. Ministerul industriei și comerțului a dat o nouă deciziune, care intră în vigoare cu ziua de 25 August 1922, relativ la noul regim al pânii. Comerțul cu grâu este lăsat în liberă circulație internă. Este oprită cu desăvârșire orce rechiziție de grâu, secară sau derivate, fără aprobarea guvernului. Extracțiunea făinei și tărâțelor de grâu se stabilește astfel: *25 la sută făină albă, 50 la sută făină neagră*, 23 la sută tărâțe. Prețul de vânzare loco moară: făină albă lei 5.10, făină neagră lei 3, tărâțe lei 2, kilogramul. Circulația făinei, în interiorul țării, e liberă. Cei ce nu respectă procentele de extracțiune fixată, sau vor vinde cu alte prețuri, se pedepsesc cu amendă de o mie până la 50 mii lei și închisoare dela 8 zile la 3 luni. — Dela 25 August vor fi două feluri de pâne: *albă cu 5 lei, neagră cu 3 lei.* Fabricația cornurilor și franzelelor este liberă. Vinderea cu prețuri mai mari se pedepsește cu amendă (1000—20 mii de lei), și închisoare (8 zile până la 3 luni). — Din secară se extrage făină integrală 75 la sută, restul tărâțe. Prețul 3.75 kgr., ear pânea de secară 3.50 lei.

La școala inferioară de viticultură dela *Diosâg* (jud. Bihor) se ține concurs pentru admiterea de elevi în 15 Sept. 1922. Elevii sânt bursieri, solvenți și externi. Se cere vârsta de cel puțin 14 ani, și terminarea școalei primare. Pentru dobândirea bursei, nu se cere act de sărăcie. Se preferă candidații fără mijloace și bine desvoltați. Elevii primesc în școală: locuință, lumină, încălzit, spălat și hrană. Cursul teoretic ține 3 ani, ear practica agricolă-viticolă un an și jumătate. Absolvenții acestor școale fac serviciul militar cu termenul redus de *un* an. Alte informațiuni se mai pot primí dela Direcția școalei de viticultură din Diosâg.

Ca în anul trecut. Rusia flămânzește mai departe. Foametea, în această nenorocită țară, nu poate să înceteze decât odată cu stângerea regimului de astăzi. Deocamdată se continuă pedepsirile cu moarte pentru mireni și preoți.

Licitație. Comandamentul 7 Teritorial Divizia 1. Inft. Div. 21-a Inft. și toate Comandamentele de garnizoane de pe teritorul C. 7. Armată, țin licitație publică în ziua de 30 August a. c. ora 10 pentru aprovizionarea armatei cu ovăs (orz). Doritorii pot vedea condițiunile la toate Comandamentele sus menționate.

Revista Cosinzeana. A apărut numărul din 15 August 1922 al revistei ilustrate *Cosinzeana* din Cluj cu un cuprins bogat și variat. Printre ilustrații remarcăm: catastrofa de tren dela Comarnic, voluntarii ardeleni depunând jurământul înaintea M. S. Regelui în 1917, monumentul celui dintâi mort al războiului și vederi dela sosirea regelui Annamului în Franța. Ilustrațiile sânt însoțite de articole explicative. Abonamentul e numai 25 Lei pe 3 luni.

Nr. 304 (152) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia cl. III, **Rusciori**, se publică al treilea concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuţiunile parohului sânt cele normale, statorite în coala B şi în normele dela stat.

Cererile de concurs sânt a se adresa oficiului protopresbiteral al tractului Sibiu.

Ruscior, din şedinţa comitetului parohial dela 31 Iulie 1922.

Al. Bârseanu
preş.

Văzut:

Sibiu, 4 August 1922.

Oficiul protopresbiteral al tractului Sibiu.

Mateiu Voileanu
adm. prot.

Nr. 297/1922. (148) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III: **Petea de câmpie**, devenită vacantă prin moartea parohului Ioan Vătăşan, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate pentru întregirea dela stat statorite în coala B. —

Concurenţii au să-şi trimită cererile instruite, cu observarea normelor în vigoare, în terminul arătat subsemnatului oficiu protopopesc, şi până la 8 zile înainte de alegere după prealabila încunoştiinţare a protopopului să se prezinte înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficia şi cuvânta.

Târgu-Mureş 17 Iunie 1922.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu comitetul parohial

Ştefan Russu
protopop.

---

ad. 476/922 (150) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învăţător sau învăţătoare la şcoala confesională română ortodoxă «Radu Negru» din **Făgăraş** se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele; 600 Lei anual dela biserica şi întregirea ce se va cere dela stat. Pentru întregire parohia nu ia nici o îndatorire.

Reflectanţii să înainteze cererea de concurs la oficiul protopresbiteral din Făgăraş.

Făgăraş, 20 Iulie 1922.

Oficiul protopresbiteral român ortodox în înţelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopop

Mersul trenurilor în Sibiu

I. Plecare: 1. Spre Copşa: 2·30, 18·50.
2. Spre Vinţ: 4·05, 18·35
3. Spre Râul-Vadului, Peatra-Olt, Bucureşti: 2·45, 13·35, 18·45 (accelerat).
4. Spre Făgăraş: 7·20, 15·59.
5. Spre Cisnădie: 5, 9·30, 15.
6. Spre Agnita, Sighişoara: 7·31, 17·45.

II. Sosire: 1. Dela Copşa: 1·13, 11·20.
2. Dela Vinţ: 10·20, 17·04.
3. Dela Râu-Vadului, Peatra Olt, Bucureşti: 1·50, 12·30 (accelerat), 16·25.
4. Dela Făgăraş: 8·30, 13·59.
5. Dela Ciznădie: 7, 11·35, 18·18.
6. Dela Sighişoara: 8·50, 17.

Trenuri de băi

I. Pleacă din Sibiu la Ocna băi: 6·—, 9·—, 11·45, 14·30, 16·30.

II. Sosesc dela Ocna băi la Sibiu: 7·14, 10·15, 13·—, 15·45, 20·30.

Catalogul

cărţilor şi imprimatelor (blanchetelor) din editura şi depozitul

Librăriei arhidiecezane

cuprinzând un număr foarte considerabil de cărţi bune şi folositoare, grupate în XXV de titli, precum şi specificarea de blanchete în afaceri bisericeşti, şcolare şi epitropeşti pentru oficiile protopresbiterale şi parohiale, asemenea şi pentru direcţiunile liceelor şi şcoalelor primare, a apărut şi s'a trimis tuturor oficiilor protopresbiterale.

Se mai află în depozit **portretele MM. LL. regele Ferdinand I şi regina Maria, a arhiepiscopului-mitropolit Andrei baron de Şaguna, Miron Romanul şi Ioan Meţianu,** şi a marelui mecenate **Emanuil Gozsdu,** precum şi diferite icoane.

Se pot comanda la Librăria arhidiecezană şi **odoare şi odăjdii bisericeşti,** cu preţurile cele mai reduse.

Se publică separat broşurile dela 62 «Biblioteci» ce se află în depozit.

Comandele se execută mai avantagios prin rambursare.

Se primesc comande şi pentru cărţi cari nu se cuprind în catalog, procurându-se cu posibilă grăbire.

Librăria primeşte comande şi pentru **procurarea de sigile şi stampile.**

Preţul catalogului: **2 lei,** ear porto postal **50 bani.**

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare

Cuvântări bisericeşti

de arhimandritul **Ilarion Mircea,** egumenul sfintei mânăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminecile din Paresimi, 9 Dumineci după Rosalii şi la unele sărbători de peste an. **Preţul 14 Lei.**

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află **de vânzare** următoarele

Tipărituri

Pentru şcoalele secundare:

Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee şi civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exibite.
Tipărituri pentru bugetele şcolare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor şcolare.
Bilet de informaţie la insinuări pt. fiecare elev
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru şcoalele primare:

Registre pentru absenţii şi clasificaţii.
Matricole şcolare.

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Preţul 20 Lei.

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare

Părţi alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dlui **Ioan Meţianu,** arhiepiscop şi mitropolit.

Preţul legat 30 Lei plus porto postal 5 Lei

La **Librăria Arhidiecezană** în Sibiu se află de vânzare

Registre de tot felul

✦ **legate şi broşate** ✦

pentru parohii, bănci, oficii şi particulari cu

preţuri moderate

Biblioteca Universală

una dintre cele mai de seamă Biblioteci apărute până acum la noi

Nri apăruţi 33 ◆ Preţul unui Nr. 1 Leu

Lumea copiilor

revistă săptămânală pentru copii, bine redactată, cu ilustraţiuni colorate şi instructive

Preţul unui Nr. 2 Lei

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

La **Librăria Arhidiecezană,** Sibiu, strada Măcelarilor 45, se găsesc de vânzare cele mai bune:

Cărţi de bucate

sub titlul **Poftă Bună,** de *Zotti Hodoş.* Au apărut: Partea I à 6 Lei, Partea III à 10 Lei, Partea IV à 10 Lei. Plus porto postal, à Lei 2·50.

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,

profesor universitar şi membru al Acad. române

La **Librăria Arhidiecezană** în **Sibiu,** se află de vânzare

Noul Testament

(cu litere cirile)

de

Andrei baron de Şaguna

Preţul: crudo **Lei 2·—,** broşat **Lei 4·—,** plus porto postal **Lei 2·—.**

Anunţuri şi reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 16/29 August 1922 Nr. 64

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Nr. 5417—1922 Ep.

CIRCULARĂ

către toate oficiile protopresbiterale și parohiale din arhidieceza ortodoxă română de Alba-Iulia și Sibiu

In baza concluzului Nr. 34/1922 al Ven. Sinod arhidiecezan — Consistorul nostru a decis deschiderea internatului arhidiecezan în Sibiu, strada Berg Nr. 9, cu începerea anului școlar 1922—23, deocamdată pentru 60 (șasezeci) băeți.

In acest internat vor fi primiți în prima linie în mod gratuit orfanii săraci ai preoților și funcționarilor bisericești din arhidieceza noastră, cari cercetează vre-una dintre școalele medii, secundare, civile sau școala normală din Sibiu, apoi — întru cât va fi loc — ca solvenți vor fi primiți copiii preoților în funcțiune și tot ca solvenți vor putea fi eventual primiți și copiii altor părinți ortodocși din arhidieceză.

Ceice doresc să fie primiți în acest internat vor avea să-și înainteze cererile lor Consistorului arhidiecezan în Sibiu, până *Marți în 26 August* (*8 Septemvrie*), însoțite de următoarele documente:

1. Atestat de botez provăzut cu clauzula oficiului parohial concernent, că petentul și de prezent este credincios al bisericii noastre.

2. Atestat medical.

3. Orfanii de preoți vor alătura și un extras familiar extradat de oficiul parohial cu indicarea numelui și etății tuturor membrilor familiei, a comunei bisericești unde tatăl a servit ca preot, precum și data morții tatălui și date precise și amănunțite cu privire la averea mobilă și imobilă.

Fiecare petent va avea să arate în petiție, la care școală voește să se înscrie și în ce clasă, și să arate rezultatul cu care a absolvat clasa premergătoare în anul școlar 1921/22.

Taxa internatului pentru cei solvenți va fi de lei 4000 (patru mii) anual și 5 kilograme unsoare sau slănină și se va plăti în patru rate și anume: rata primă de 1000 lei la înscriere, ratâ a doua de 1000 lei la 1 Noemvrie, rata a treia de 1000 lei la 1 Februarie, iar rata a patra de 1000 lei la 1 Mai.

Cei admiși vor fi obligați să aducă cu sine la înscriere următoarele lucruri: 4 cămăși, 4 ismene, 3 cămăși de noapte, 4 perechi ciorapi, 5 perechi obiele, 6 batiste, haine de pat (saltea sau strejac, țol ori plapomă, perină, 2 cearceafuri și 2 fețe de perină pentru schimb și o cuvertură de pat), 3 ștergare, 3 servete, pahar, cuțit, furculiță, lingură pentru supă și pentru cafea, o ceașcă, 3 farfurii, peptene, săpun, perie de dinți, perie de haine și ghete, ață, ace, briceag și hainele și încălțămintea necesară.

Internatul se va deschide la 15 Septemvrie st. n., numai pentru băeți, deci fetițe nu se vor primi.

Onorații protopresbiteri și parohi sânt poftiți a atrage atențiunea preoteselor văduve cari au copii de școală asupra acestui internat, îndemnându-le să și înainteze îndată cererile pentru primirea orfanilor lor în internat.

Reflectanții să aretе adresa esactă, pentru a li se comunica rezultatul la cererea înaintată.

Sibiu, din ședința consistorului arhidiecezan ca senat epitropesc, ținută la 13/26 August 1922.

Dr. Nicolae Bălan m. p.,
arhiepiscop și mitropolit

Virgil Nistor m. p.,
secretar.

Nr. 5811 Plen.

CONCURS

Devenind vacant prin renunțare postul de **referent școlar în Consistorul arhidiecezan**, pentru ocuparea aceluia se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuțiunile sânt cele ale asesorilor consistoriali.

Cererile de concurs sânt a se adresa la Consistorul arhidiecezan însoțite cu documentele:

1. Atestat de botez.
2. Testimoniu de maturitate.
3. Absolutor teologic.
4. Absolutor despre studiile academice.
5. Certificat de serviciu.
6. Alte eventuale documente de recomandare.

Sibiu, 8 August 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Soartea școalelor confesionale

Sântem aproape de începutul anului școlar și soartea școalelor, înființate sub grija bisericii ortodoxe române, abia acum pare a se apropia de soluție.

Incercarea fostului guvern, de a constrânge biserica la abandonarea școalelor sale prin neacordarea ajutoarelor la salariile învățătorilor confesionali, a produs stări anormale, uneori anarhice, în viața școlară.

Invățătorii noștri, cari în trecutul neamului și-au avut părticica de merit la plămădirea conștiinței naționale, fiind — pe lângă preoțime — străjeri neadormiți la căpătâiul românismului și ortodoxismului prigonit, așteaptă cu drept cuvânt bun tratament din partea factorilor hotărâtori în noua așezare a statului român.

Pornirea de statificare a școalei a îndemnat supremul for al bisericii noastre, congresul național bisericesc din anul trecut, să facă demersuri pe lângă ministerul instrucțiunii publice pentru deslegarea grabnică a problemei școalei confesionale.

Partea cea mai mare a obștei, precum și unii învățători obișnuiseră să arunce vina principală a tristei situații școlare asupra corporațiunilor bisericești, zicând «pentru ce biserica nu cedează școalele sale statului român», căci acum nu mai putem avea temere că învățământul public se va îndruma pe căi nesănătoase și primejdioase pentru ființa noastră de români și ortodoxi.

La prima vedere așa s'ar părea; — dar având în considerare — între alte motive însemnate — și fluctuațiunile politice de care trebue să ținem seamă, și neavând garanță deplină că la cârma țării vor ajunge totdeauna persoane crescute la sinul cald al bisericii noastre, preferăm ca școală primară și secundară să rămână sub înrâurirea bisericii, cu atât mai vârtos că viață adevărat creștinească și românească, numai prin școala, influințată de biserica sa, va putea să se reverse asupra cetățenilor noului stat.

Având apoi în vedere jertfele aduse de popor, sub influința bisericii, pe altarul culturii, ridicându-se aproape în toate satele clădiri școlare cu mari jertfe, și având în vedere că în școalele bisericii s'au crescut cetățeni cinstiți și ordonați, — statul român nu trebue să slăbească și să privească cu neîncredere așezămintele bisericii, ci să le dea sprijinul necesar desvoltării unei vieți morale.

Pentru școalele confesionale române s'au sistat ajutoarele, ear pentru școalele de stat cu puteri didactice străine s'au acordat salarele cerute de vremea de azi, — așa că acești învățători, cu câte 2—3 școlari, și în noua eră sânt preferați și mai asigurați decât colegii lor români dela școalele noastre confesionale. Asemenea procedare este mai mult decât ciudată....

Nu e mirare deci că o parte din școalele confesionale a rămas fără învățători, și că instrucția a fost provăzută de preoți.

Sperăm că reprezentanţii ministerului şi ai mitropoliei, întruniţi acum în Sibiu, vor aduce hotărâri mulţumitoare pentru toţi, şi lucrurile vor lua calea îndreptării spre bine în opera mare de refacere, care cere muncă, şi nu vrajbă între fraţi.

Aşteptăm ca toţi fruntaşii vieţii noastre publice să lucreze desinteresat, spre binele neamului, al ţării şi spre întărirea legii noastre româneşti.

Numai aşa putem nădăjdui că problema şcoalei noastre confesionale va fi privită cu pricepere şi bunăvoinţă şi va fi bine resolvită. *I. C.*

Logică... Adversarii şcoalelor noastre confesionale raţionează în chipul următor: Biserica ortodoxă din Ardeal a săvârşit o mare operă; în chestiuni de ordin spiritual ea a fost «Alma mater», sub a cărei aripă ocrotitoare s'au păstrat obiceiurile străbune, limba veche şi înţeleaptă, şi s'a întărit astfel conştiinţa naţională a poporului. Pentru aceasta noi cei de astăzi, — adecă noi adversarii formei confesionale a şcoalelor, — aducând prinosul recunoştinţei bisericii pentru lucrarea îndeplinită, avem să începem o nouă operă conform aspiraţiilor timpului în care trăim; căci biserica şi-a încheiat (?!) misiunea, cu vrednicie şi-a încheiat, nu-i vorbă; — dar, românismul are acum trebuinţe nouă, care cer oameni noi şi forme nouă...

Pentru ce se cer forme nouă?

Unde stă scris, că misiunea unei biserici s'a sfârşit, câtă vreme ea n'a încetat să existe?

Dacă o biserică prigonită şi săracă, a fost destul de tare ca sub aripile sale, să se păstreze datini, limbă şi conştiinţă nsţională, — cum se poate ca aceeaş biserică, ajunsă în împrejurări favorabile, să nu mai aibă puterea de a lucra potrivit nevoilor vremii?

Astăzi oare nu mai trebue să muncim pentru păstrarea şi întărirea bunelor datini, pentru iubirea de limba şi ţară?

Sântem atât de numeroşi iubitorii de muncă, şi sânt necesităţile României întregite atât de reduse, încât neamul nostru victorios se poate uşor lipsì de sprijinul preoţesc?

«Tutela» bisericii *ortodoxe* a fost atât de apăsătoare, încât grija cea mai mare să ne fie a ieşì cu orce preţ de sub «jugul» ei?

Al cui interes se slujeşte atunci, când luându-i-se şcoalele, biserica este împinsă spre scăpătare?

Eată simple întrebări, care se pot sporì la infinit.

Funeraliile lui Andrei Bârseanu

Discursul dlui I. Lupaş

Intristată adunare, — Din încredinţarea comitetului central al «Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român», de o parte, ear de alta potrivìt cu mandatul primit dela Academia Română din Bucureşti şi dela Universitatea din Cluj, îndeplinesc cu acest prilej de jale obştească, o dureroasă datorie încercând a înfăţişa în câteva cuvinte valoarea morală şi culturală a unei vieţi jertfite în întregime pe altarul iubirii de neam şi de progres.

In aceste timpuri de cumplită criză morală, — când numărul oamenilor statornici în credinţele lor se micşorează din zi în zi, când vigoarea caracterelor firme o vedem adeseori frântă de viforul risipitor, — moartea lui Andrei Bârseanu este în adevăr o pierdere grea pentru viaţa de obşte a neamului şi a statului nostru românesc.

De aceea la mormântul lui îşi împreună jalea slujitorii credinţii şi bisericii, ai şcoalei şi culturii, ai naţiunii şi patriei române.

Totuş «Asociaţiunea» simte că, alături de văduva adormitului în Domnul, a ei este jalea cea mai apăsătoare, a ei este durerea cea mai adâncă, pe care se crede în drept a o exprima prin cuvintele din plângerea proorocului Ieremia: «Staţi şi vedeţi, de este durere ca durerea mea»...

«Asociaţiunea» noastră a rămas acum văduvită de unul dintre cei mai devotaţi conducători ai săi, de cel mai însufleţit slujitor al adevărului, al binelui şi al frumosului. Căci Andrei Bârseanu făcea parte din vestita pleiadă a dascălilor braşoveni, cari au înţeles chiar dela început, din zilele lui Şaguna şi Popasu, să închine întreagă munca lor în serviciul acestor principii călăuzitoare în educaţia morală şi naţională a tineretului, izbutind astfel să dea poporului nostru sute şi mii de conducători de cea mai înaltă valoare în toate domeniile vieţii.

Prin cunoştinţele sale vaste, prin talentul său de scriitor în proză şi în versuri, prin tactul său pedagogic deosebit de fin, întemeiat în orce împrejurări pe porunca străveche «neminem laedere», dar mai ales prin blândeţa şi bunătatea sa părintească, Andrei Bârseanu a reuşit să fie un adevărat făuritor de caractere, un educator iscusit, al cărui nume va împodobi totdeauna cu cinste pomelnicul strălucit al dascălilor braşoveni, alături de atâţea vrednici tovarăşi ai săi de muncă şi ideal, cum au fost Gavril Munteanu, Ştefan Iosif, I. Al. Lapedatu, Dr. Ioan Meşotă, Dr. Nicolae Popp, Virgil Oniţiu, Dr. Alexandru Bogdan, Tit Liviu Blaga, Dr. Micula şi mulţi alţii.

Literatura română avea în persoana profesorului Bârseanu nu numai un suflet înţelegător al îmbelşugatelor şi feluritelor ei frumuseţi, ci şi un statornic propovăduitor şi cultivator al ei. Versurile sprintene şi săltăreţe, prin cari a reuşit el adeseori să exprime simţirile, ce vibrau puternic în sufletul mulţimii, vor trăi în amintirea contemporanilor, ca nişte prelungiri din epoca de regalitate poetică a lui Vasile Alecsandri şi vor avea darul să vestească posterităţii una din însuşirile sufleteşti, cari au făcut ca personalitatea lui Andrei Bârseanu să fie cunoscută, preţuită şi iubită în toate ţinuturile locuite de români cu ştiinţă de carte.

Conferinţele sale literare, articolele sale publicate mai ales în «Gazeta Transilvaniei» şi în revista pedagogică «Şcoala şi familia», câteva în «Luceafărul» şi în «Convorbiri Literare» vădesc calitatea de scriitor a lui Bârseanu, care s'a silit să fie totdeauna un adevărat educator prin faptă şi cuvânt, dându şi perfect seama de importanţa afirmaţiunei făcute de vestitul filoroman Edgar Quinet, că «niciodată cărţile nu vor produce schimbări durabile, dacă nu se va adăuga şi cuvântul viu, rostit în public. Numai cuvântul duce şi comunică viaţa. Oratorul, predicatorul, misionarul nu sânt numai vestitorii adevărurilor propovăduite de dânşii; ei sânt şi garanţii, martorii acestor adevăruri. Prin aceasta lucrează ei asupra mulţimii. Dacă secolul al XVI lea ar fi avut numai scriitori şi cărţi, niciodată el n'ar fi dat naştere reformaţiunii»...

In acest înţeles a fost şi Bârseanu un predicator de înaltă valoare morală, un neobosit misionar al culturii naţionale atât la catedră, cât şi în afară de ea prin luminoasele sale conferenţe literare şi prin mulţimea prelegerilor poporale, pe care le ţinea ca director al despărţământului Braşov al Asociaţiunii, în toate comunele aparţinătoare acestui despărţământ.

Dupăce a publicat vasta istorie a şcoalelor române din Braşov şi a obţinut printr'însa premiul Academiei Române, — începu a se îndrepta spre dânsul atenţiunea tuturor românilor ardeleni doritori de a vedea în fruntea «Asociaţiunii» — o personalitate atât de armonioasă, un bărbat a cărui valoare morală şi culturală era necontestată.

Astfel adunarea generală, ţinută la Sibiu în August 1905 — cu prilejul inaugurării Muzeului etnografic — primind dimisiunea răposatului Dr. Atanasie M. Marienescu, a ales pe profesorul Andrei Bârseanu din Braşov cu mare însufleţire ca vicepreşedinte al Asociaţiunii.

In această calitate a condus adunările generale din Braşov (1906) Bistriţa (1907), Şimleu (1908), Sibiu (1909), Dej (1910) trezind pretutindeni entuziasm şi înălţând cugetul numeroasei asistenţe spre culmile culturii şi vieţii naţionale depline. In sfârşit adunarea generală din Blaj l-a ales în vara anului 1911 ca preşedinte al «Asociaţiunii», fapt care l a îndemnat să părăsească definitiv Braşovul, aşezându-se definitiv la Sibiu spre a şi putea închina restul vieţii, ca o jertfă curată şi fără prihană pe altarul acestui aşezământ cultural socotit cu drept cuvânt ca o expresiune a unităţii şi solidarităţii naţionale pentru toţi românii ciscarpatini.

Cu modestia atât de caracteristică firii sale, spunea Bârseanu în adunarea generală din Braşov că «nu fără sfială s'a hotărât a păşì la conducerea «Asociaţiunii», ştiind că în locul acesta au stat odinioară fruntaşi ca marele arhiereu Andrei Şaguna, ca eruditul Timotei Cipariu, ca viceprezidentul guvernului ardelean, ca neobositul G. Bariţiu şi consilierul Iacob Bologa»... şi cerea «indulgenţa» adunării, rugându-o să aibă în vedere «insuficienţa puterilor sale» — rugăminte pe care membrii «Asociaţiunii» au fost scutiţi a o îmolini din binecuvântatul motiv, că puterile lui Andrei Bârseanu s'au afirmat în conducerea acestei instituţiuni culturale din an în an în chip tot mai strălucit şi mai cuceritor.

Pe lângă atenţiunea meticuloasă şi tactul extraordinar de fin, cu care conducea partea administrativă, destul de complicată a acestei vaste organizaţiuni culturale sporindu-i în restimp de 14 ani venitele anuale dela 37,140 cor. 75 fil. la 428,692 Lei 60 bani, — Bârseanu aducea la cârma «Asociaţiunii» preocupaţiuni de ordin literar şi cultural, cu desăvârşire corespunzătoare cerinţelor atât de multiple şi avansate ale deceniilor din urmă. De aceea adunările generale conduse de dânsul dela 1906–1921 dela Braşov şi până la Sighetul Maramureşului, — au fost adevărate sărbători naţionale — sărbători în vechiul înţeles creştinesc, care ţine să transforme fiecare prilej de rugăciune în clipe de reculegere şi înălţare sufletească prin puterea morală a exemplelor de credinţă şi sacrificiu, înfăţişate necontenit în paginile scripturilor sfinte. Învăţămintele, pe cari ştia să le culeagă din istoria noastră naţională, din scrierile şi faptele înaintaşilor noştri le învesmânta totdeauna într'o formă literară foarte îngrijită, şi de o exemplară corectitudine, fiind călăuzit de năzuinţa statornică de a le presăra cu măestrie în discursurile sale de deschidere aşa, încât ascultătorii rămâneau adânc şi durabil impresionaţi de tăria cuvintelor magistrale.

Işi poate orcine da seama de efectul produs asupra românilor sălăgeni, expuşi desnaţionalizării zilnice, când în adunarea generală din Şimleu, — cu prilejul comemorării centenare a lui Simion Bărnuţiu — preşedintele «Asociaţiunii» subliniind cu toată căldura şi puterea glasului său următoarele cuvinte memorabile ale neuitatului îndrumător politic: «Aceea ce este apa pentru peşti, aerul pentru sburătoare şi pentru toate vieţuitoarele, ce este lumina pentru vedere, soarele pentru creşterea plantelor, vorba pentru cugetare, aceea e naţionalitatea pentru orcare popor; într'însa ne-am născut, ea este mama noastră; de sântem bărbaţi, ea ne a crescut; de sântem liberi, într'însa ne mişcăm; de sântem vii, într'însa trăim; de sântem supăraţi, ea ne alină durerea cu cântecele naţionale; prin ea vorbim şi astăzi cu părinţii noştri, cari au trăit înainte cu mii de ani. Naţionalitatea e îndemnul cel mai puternic spre lucrare pentru fericirea genului omenesc. Pe care nu-l trage inima a lucra pentru a naţiunii sale glorie şi fericire, acela nu e decât un egoist pentru umanitate, pe care e păcat că l-a decorat natura cu formă de om. Naţionalitatea e libertatea noastră cea din urmă şi limanul mântuirii noastre viitoare»...

Cu acelaş prilej glorifica în cuvinte entuziaste năzuinţa seculară a poporului român din Ardeal de a-şi crea din propria sa iniţiativă şi cu mijloace proprii toate aşezămintele necesare pentru ocrotirea şi desvoltarea vieţii sale sufleteşti.

«Miile de şcoli poporale, de care dispunem astăzi, cele câteva şcoli secundare de băeţi şi de fete, institutele pentru pregătirea preoţilor şi învăţătorilor, feluritele însoţiri culturale, — sânt tot productele acestui dor de înaintare prin lumină, prinosul adus de neamul acesta de iobagi pe altarul culturii şi care va forma pentru totdeauna cel mai înalt titlu de glorie al lui. Nu din prisosul averilor feudale adunate de veacuri, s'au făcut toate acestea, nici din comorile stoarse dela alţii, ci din obolul fostului iobag, pe care mulţi îl ţineau până eri alaltăeri incapabil de o idee mai înaltă şi de un sentiment mai ales, din sudoarea vărsată de el pe ogorul dătător de hrană, din opintirea aproape supraomenească a braţelor lui, din filerul văduvei, pe care Mântuitorul Hristos l a preţuit mai mult decât banii de argint şi de aur, vărsaţi cu îngâmfare de cei bogaţi în visteria bisericii».

Această năzuinţă spre lumină, vrând să o concretizeze prin o asemănare pe înţelesul tuturor, Bârseanu ia în ajutor povestea poporală cu Prâslea cel voinic, care taie din coapza lui o bucată de carne şi o dă sgripsoroaicei ca să-l poată scoate din întunerec la lumină. «Poporul român, în năzuinţa sa de a se ridica din întuneric la lumină, nu arare-ori a făcut întoc-

mai ca Prâslea, cu singura deosebire, că bucata de carne n'a fost tăiată din coapză, ci din pieptul său. Şi dacă istoria viitoare va fi în adevăr nepărtinitoare, va trebui să recunoască cu laudă aceste jertfe pline de abnegaţiune, aduse de poporul nostru pentru înaintare prin învăţătură... Ar fi un păcat strigător la cer — adaugă fiul preotului din Dârste, crescut cu prescură românească — dacă am da uitării aceste jertfe şi dacă nu am căuta să întoarcem fratelui nostru dela ţară aceea ce părinţii noştri au luat dela el, ca să ne poată creşte pe noi. De aceea între cărturarii noştri şi între săteni nu poate să fie nici o deosebire de interese, nici o deosebire de aspiraţiuni. Cu toţii sântem fiii aceleiaşi familii, vaza unuia este vaza tuturor, binele unuia este şi binele celuilalt, iar durerea orişicăruia din membrii familiei se resfrânge asupra familiei întregi. Cu toţii am răsărit din aceeaş tulpină, deşi unele ramuri au rămas mai jos, iar altele s'au înălţat mai sus, toate însă se hrănesc din acelaş suc dătător de viaţă, supt din pământ de aceleaşi rădăcini. Când aceste rădăcini se vor putrezi sau se vor usca, întreg arborele este ameninţat cu peire».

Iată cuvinte vrednice de reîmprospătat cât mai des, fiindcă ele exprimă clar concepţiile unui suflet idealist despre armonia socială şi solidaritatea naţională. Ce păcat că realitatea crudă a vieţii nu i-a îngăduit lui Bârseanu să vadă aceste credinţe, mărturisite în timpul robiei noastre, înfăptuindu-se aevea în cuprinsul României întregite.

Ce păcat, că în locul iubirii sincere a poporului dela ţară pe care dânsul nu înceta a-l preaslăvi în proză şi în versuri, în anul din urmă al vieţii sale a trebuit să vadă cu durere dispreţul îngâmfat şi ironia cea mai sângeroasă ce s'a năpustit cu păgânească cruzime asupra poporului nostru din Transilvania, Banat, Crişana şi Maramureş, jignindu-l în sentimentele sale de frăţie românească şi despoindu-l sub vălul de taină al unei nopţi de cele mai cardinale drepturi cetăţeneşti, pe care legea statului i le acordase înainte cu 3 ani de zile.

Dar aceste experienţe amare nu au putut să înfrângă energia sufletească şi sănătosul optimism care l-au însoţit pe Andrei Bârseanu până în preajma mormântului deschis.

Ca un propovăduitor neobosit al idealului naţional a luptat Bârsanu şi la cârma «Asociaţiunii» şi între membrii celuilalt areopag cultural al neamului nostru, în sânul «Academiei Române» care la 1907 i-a oferit locul rămas vacant prin moartea lui Iosif Vulcan dela Oradea-Mare, iar în sesiunea generală din anul acesta l-a distins, după cuviinţă, alegându-l vicepreşedinte al ei. Aci a rostit în Mai 1919 cuvântul de înfrăţire al Ardealutni desrobit şi a cetit poemul istoric întitulat «Grăeşte marea» pe care îl încheie cu următoarele versuri:

«Falnic se înalţă-a Daciei cetate;
Pe dragostea de neam ea e clădită
Şi'n veci de veci va fi nebiruită
Cât caldă fi-va inima de frate!»

Tot aici făcù la 11 Noemvrie 1921 preţioase comunicări despre tipărituri şi manuscrise din secolul al XVI-lea, aflate la expoziţia aranjată în Sighetul Maramurăşului cu prilejul adunării generale din August 1921.

Atât în numele «Asociaţiunii», cât şi în al «Academiei Române» din Bucureşti şi în al Universităţii din Cluj, — profesorii căreia vor şti să înfăţişeze studenţilor cu dreaptă recunoştinţă, strecurată prin lumina adevărului, armonioasa personalitate culturală reprezentativă a profesorului, a scriitorului şi Academicianului Andrei Bârseanu, — am însărcinarea de a exprima, cu acest trist prilej, adânca durere că l-am pierdut, dar şi înalta mângâere şi mulţumita cea mai cucernică atotputernicului Dumnezeu, care ni l-a hărăzit atât de bun, deştept, cinstit şi puritan, încât acum în clipa despărţirii putem cuprinde aprecierile tuturor despre valoarea lui morală şi culturală în cuvintele Psalmistului:

Fericit bărbatul
Ce nu i-a fost sfatul
Cu necredincioşii, —
Şi cu păcătoşii
N'a stătut la cale
In trebile sale.

Ziua istorică

S'au împlinit Luni, în ziua Adormirii Născătoarei de Dumnezeu şase ani, de când România a pornit războiul desrobirii şi al unităţii politice a neamului românesc.

Istorica zi s'a serbătorit şi în Sibiu cu evlavia cuvenită şi cu nădejdea oricărui bun român, că silinţele tuturora se vor îndrepta, în drumul greu ce ne aşteaptă, spre consolidarea ţării.

In catedrala noastră au slujit sfânta liturghie: asesorul consistorial Lazar Triteanu, Dr. A. Crăciunescu prof. seminarial, Tr. Scorobeţ, asesor cons., V. Nistor, secretar consistorial şi diaconul G. Jurebiţa.

A cuvântat, cu acest prilej, I. P. S. Sa arhiepiscopul şi mitropolitul nostru NICOLAE.

In cursul liturghiei a cântat corul mixt, condus de dl Candid Popa, subrevizor şcolar.

In biserică au lipsit autorităţile civile şi militare, dar a fost numeros public.

Sibiul fără de apă!

Orcât de curioasă şi neverosimilă s'ar părea afirmaţia de sus, în faţa faptului, că Sibiul zace la poalele munţilor şi e traversat de râul Ţibin şi de iazul ce se scurge din munţii Reşinarului: totuş este fapt neîndoelnic că atât populaţiunea oraşului, cât îndeosebi şi instituţiunile culturale, liceele, seminarul teologic, internatul de fete ş. a. sufer greu de lipsa de apă de beut, de spălat, de fiert şi de apa necesară pentru funcţionarea closetelor.

Cauza? Este că puţina apă ce se mai strecoară în apaductul oraşului, o prinde şi o consumă băile de aburi situate în partea de sus a oraşului, ear servitorii oraşului o întrebuinţează spre stropirea străzilor, ca şi când n'ar fi destulă apă pentru aceste scopuri în Ţibin şi iazul Reşinarului.

Este adevărat că atunci, când apaductul oraşului presta încă apă cu mult mai multă decât se cerea spre satisfacerea tuturor cerinţelor oraşului, i s'a acordat proprietarului băilor de aburi dreptul de a putea folosì superplusul apei din apaduct spre scopurile sale; însă pe lângă expresa condiţie, că numai atunci, până când oraşul însuş nu va avea trebuinţă de apă.

Azi oraşul, locuitorii şi instituţiunile sale au mare nevoie de apă. Nu este însă cine să silească pe proprietarul băilor de aburi să ţină cont de condiţia, sub care i s'a fost încuviinţat luarea apei din apaduct.

Tot astfel nu este nime în oraşul nostru, care să poată silì pe servitorii oraşului, ca apa pentru stropirea străzilor să o ia din Ţibin sau din iazul Reşinarului, unde e apă destulă. Şi astfel puţintica apă curată din apaduct, se prăpădeşte în bae şi la stropirea străzilor spre marea daună nu numai a locuitorilor şi instituţiunilor culturale din oraş, ci chiar şi spre paguba oraşului, care după apa astfel izidită nu-şi primeşte nici taxele obişnuite.

Nr. 6089 Şcol.

CONCURS

Din fundaţiunea fericitului Episcop Vasile Moga, pentru anul şcolar 1922/23, sânt vacante 2 burse de câte 1000 lei, pentru conferirea cărora se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Cererile de concurs sânt a se înainta în terminul deschis la consistorul arhidiecezan însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu şcolar.
3. Testimoniu de conduită.
4. Alte eventuale documente recomandătoare.

La conferirea de burse se prefer «ceteris paribus» competenţi din neamul fundatorului.

Sibiu, 27 Iulie 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Pelerinajul eparhiei ortodoxe a Vadului la Putna

Consistorul eparhiei Vadului, Feleacului şi Clujului, în semn de adâncă evlavie către Ctitorul eparhiei, Marele şi Sfântul Ştefan, Voevodul Moldovei, întreprinde un pelerinaj pios la mormântul dela *Putna* pe ziua de Joi 8/21 Septemvrie 1922.

La acest pelerinaj vor participa în număr însemnat fiii diecezei, protopopii, preoţi, învăţători, membrii consistorului diecezan şi ai sinodului, în frunte cu P. S. Sa episcopul *Nicolae*, iniţiatorul acestui act măreţ.

Plecarea din Cluj va fi Luni în 5/18 Septemvrie a. c., la ora 2 dimineaţa, sosind în Borgo Prund la ora 3 p. m., unde rămân pelerinii peste noapte.

Marţi dimineaţa la ora 9 jum., plecarea la Dorna-Vatra şi sosirea la ora 6 p. m., şi de acolo legătura cu trenul C. F. R. la *Putna*.

Ministerul comunicaţiilor cu adresa Nr. 13.969, a acordat o reducere de 75% pe C. F. R. Această reducere s'a cerut şi pe căile ferate someşene dela Cluj până la Borgo-Prund, şi sperăm a o obţinea.

Pelerinii vor primì *dela Consistorul din Cluj bilete de legitimaţie*, pentru exoperarea favorului pe căile ferate.

Preasfinţiţii chiriarhi ai bisericii noastre, în temeiul votului Sfântului sinod, vor participa în persoană ori prin delegaţi anunţaţi şi pleacă dela reşedinţele P. S. Lor pe liniile ferate, cari stau în directă legătură cu Putna, afară de Oradea-mare care se ataşează la Cluj, Luni în 5/18 Septemvrie a. c.

Până la data de faţă, s'au anunţat 60 de persoane.

Cluj, 23 August 1922.

Consistorul diecezan

Şvabii din Bănat şi biserica papistă

Timişoara, 15 August 1922.

Domnule redactor, — Cunoscutul naţionalist şi publicist şvab, dl Victor Orendi Hommenau, care pe timpul dominaţiunii maghiare rămăsese corb alb în mijlocul conaţionalilor săi, ceeace i-a atras, cum se ştie, multe năcazuri şi persecuţiuni din partea asupritorilor zilei, a publicat în revista germană «Bohemia» din Praga două articole sub titlul «Renaşterea germană în Bănat», în care expune situaţia de azi a poporului său. După ce arată că pe vremea ungurilor aproape nu existau şcoale germane în Banat, autorul spune că astăzi şvabii au 200 de şcoale comunale şi confesionale, 11 gimnazii inferioare, şi şcoale primare superioare, 1 gimnaziu superior cu 8 clase, 1 şcoală normală, număroase grădini de copii, clase paralele germane la şcoala de comerţ şi la cea de meserii, un subsecretar de stat german în ministerul instrucţiei, conferinţe şi serbări culturale.

Şvabii, cum arată autorul articolului, se bucură de toate libertăţile pentru a-şi putea păstra şi desvolta fiinţa etnică, ceeace a produs un reviriment naţional, după epoca îndelungată de asuprire maghiară.

Arată apoi dl Orendi Hommenau că desnaţionalizarea şvabilor în Bănat din partea maghiarilor s'a putut face numai şi numai prin sprijinul şi ajutorul bis. rom. cat., şi arată totodată că aceasta biserică şi astăzi formează, piedeca principală în readucerea lor la matcă.

Cu privire la această piedecă se exprimă în modul următor:

Cea mai mare piedecă a desvoltării ideii naţionale printre şvabi o constitue clerul catolic. Deşi imensa majoritate a parohiilor catolice sânt şvabe şi deşi maioritatea preoţilor este de origine şvabă, clerul catolic pune toate piedicile posibile redeşteptării naţionale a şvabilor, continuând politica maghiară.

Şi cu toate acestea se mai găsesc în patria noastră şi chiar şi în Bănat, la Lugoj, români gr.-cat., înfiltraţi de bacilul papismului, cari să ne vorbească despre biserica singură mântuitoare, şi cari să dorească importarea ordului iezuitic a acestui element destructiv în patria noastră. Ciudată mentalitate!...

Bănăţeanul

Ştirile zilei

Invăţământul la sate. O lucrare întinsă se desfăşoară în judeţele vechiului regat pentru construcţiuni de localuri şcolare la sate. In special *sătenii* manifestă interes, cum nu s'a mai pomenit, pentru lucruri şcolare. Ei înşişi aduc materialele de clădire şi fac cărămida de care are trebuinţă noua şcoală. Totul se face gratuit. Intr'un singur judeţ, Prahova, sânt în construcţie 109 localuri cu 167 săli de clasă. Cel puţin jumătate din clădiri vor fi gata în Sept. a. c., celelalte în primăvara viitoare. Se fac şi mari donaţiuni în bani. In judeţul amintit s'au adunat 2 milioane şi jumătate lei. Au contribuit, afară de săteni, cari au oferit sume însemnate, şi diferite societăţi industriale. Dacă bunăvoinţa şi generositatea aceasta se va continua, învăţământul la sate în vechiul regat îşi asigură viitorul în tot ce priveşte chestiunea localurilor şcolare.

Fondul «Andrei Bârseanu». Comitetul central al Asociaţiunii a hotărât înfiinţarea unui fond, care să poarte numele regretatului său preşedinte, Andrei Bârseanu. Pentru acest fond a destinat 10.000 de lei. Institutul «Albina» a contribuit, în acelaş scop, suma de 10 mii lei.

Publicaţie. In conformitate cu ordinul Nr. 8300 din 17 Iulie 1922, al Ministerului de Agricultură şi Domenii Casa Centrală a improprietăririi Bucureşti, aducem la cunoştinţă populaţiunii rurale din Judeţele *Sibiu* şi *Făgăraş*, că cumpărările făcute de ţărani asupra pământurilor supuse exproprierii sânt foarte riscate: deci cei interesaţi să ştie că pot fi expropriaţi din asemenea pământuri. *Nicolae Iancu*, Consilier Agricol al judeţelor Sibiu şi Făgăraş.

Parastas. Duminecă s'a ţinut în catedrala Sibiului parastas pentru odihna sufletului mult regretatului *Andrei Bârseanu*. Serviciul divin a fost celebrat de sfinţiile lor părinţii Dr. A. Crăciunescu, Tr. Scorobeţ, P. Moruşca şi diaconul G. Jurebiţa. A cântat corul Reuniunii meseriaşilor români sibieni. Au fost de faţă la parastas: nemângâiata văduvă, dna Catinca Bârsean, şi mulţi stimători ai răposatului.

Aviz şcolar. Se aduce la cunoştinţă, că înscrierile la şcoala primară urbană de stat din Sibiu, pentru anul şcolar 1922/23, se fac în cancelaria Direcţiunii, zilnic dela ora 8—12 a. m. şi 3—5 p. m. în zilele 1, 2 şi 4 Septemvrie a. c., pentru elevii ai căror părinţi locuiesc în Sibiu, în 5 Septemvrie a. c. pentru alţi elevi, întrucât ar fi loc. Examenele de corigenţă şi particulare se ţin în 31 August a. c. dela ora 8 a. m. On. părinţi şi tutori sânt poftiţi a însoţi pe copiii lor la înscriere şi a prezenta următoarele documente: Certificat şcolar de pe ultima clasă, extras de botez, şi certificat de vaccinare, eventual revaccinare. *Direcţiunea*

La fondul ziariştilor. Dl. *Ilie Savu*, comerciant în Braşov, a dăruit în amintirea fostului său profesor, Andrei Bârseanu, 500 lei pentru fondul ziariştilor.

Pentru invalizi, văduve şi orfani de războiu. Toţi acei invalizi de războiu, precum şi văduve şi reprezentanţii orfanilor de războiu, cari locuesc în Sibiu, chiar şi acele văduve ale căror bărbaţi sânt dispăruţi, care posedă condicele nouă de pensii, sau care au certificate dela biroul pensiilor despre taxele lor de întreţinere, apoi acei cari mai posed vechile certificate dela «Lichidatura Pensiilor», sânt invitaţi să se prezinte îndată, precis şi punctual, până în 2 Septemvrie a. c. ora 8—1 a. m., la cassa oraşului Sibiu. Se atrage atenţiunea că acei cari nu se prezintă la terminul susmenţionat, vor primi pensiunea lor abia la solvirea viitoare, care se va face în Decemvrie a. c. *Consiliul orăşenesc.*

Şcoala normală «Andrei Şaguna» din Sibiu are lipsă de *un portar harnic şi conştienţios.* Reflectanţii să se adreseze Economatului şcoalei.

Târgul de toamnă al Sibiului se ţine în modul următor: Târg de oi în 7, 8 şi 9 Sept. Târg de vite în 10 şi 11 Sept. Târg de cai în 12 şi 13 Sept. Târg de mărfuri în 14 Sept. 1922. *Consiliul orăşenesc.*

Târg de vite în oraşul Cluj se va ţinea în zilele de 29, 30 şi 31 August 1922, la acest târg se pot mână tot felul de vite libere de boală. In 1 Septemvrie 1922 se va ţinea târgul de mărfuri.

Nr. cons. 9620/1922.

Publicaţiune

Din partea subsemnatului primar se publică ordinul circular al Ministerului Industriei cu Nr. 35.476 despre regularea noua a comerţului intern cu grâu, făină şi pâne. — Ordonanţa a intrat în viaţă la 25 August 1922, în «Monitorul Oficial» din 19 August a apărut şi este expusă la Autoritatea Industrială 1. Instanţa spre orientare generală. — Dispoziţiunile cele mai principale ale sale sânt următoarele:

Preţul grâului loco gara cea mai apropiată a producatorului sau loco moară se fixează cu 30.000 lei pentru vagon. —

Macinarea acestuia trebue să se facă în proporţia de 25% făina albă, 50% făina neagră şi 23% tărâţe. — Preţul de bază al făinei albe este de lei 5.10, făina neagră lei 3. — şi tărâţea lei 2. — loco moară. — Adausurile la aceste preţuri de bază le fixează ministerul la propunerea primăriei comunei, sau oraşului respectiv. —

La nerespectarea ordonanţei se pedepseşte:

Morarul, care execută o altă măcinare, sau care cere preţuri mai mari, cu bani dela 1000—5000 lei şi închisoare de 8 zile până la 3 luni.

Brutarul care nu produce pâne în raport cu cantitatea preluată de făină la zi, care falsifică calitatea făinei, care vinde cu preţuri mai mari, sau care nu face pânea în greutatea prescrisă, se pedepseşte cu 1000—25.000 lei şi închisoare de 8 zile până la 3 luni, în caz de repetare, cu 3 luni până la un an. —

Până la asemnarea făinei şi până la fixarea definitivă a preţurilor făinei şi pâinei pentru Sibiu, pe baza preţurilor de bază mai sus publicate, acordez în mod tranziţional şi provizoriu până la revocare, brutarilor din loc autorizaţia, de a produce pânea din proviziile lor vechi şi de a vinde aceasta cu preţul de până acum de lei 4·50 pentru kgr. —

Sibiu, la 25 August 1922. **Primarul**

Nr. 584/922 (155) 1—3

Concurs nou

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Cibu,** protopresbiteratul Geoagiu, se publică nou concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele necesare, se vor înainta subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Concurenţii, după prealabila încunoştinţare a protopopului, pe lângă stricta observare a dispoziţiunilor reglementare, se vor prezenta în parohie spre a se face cunoscuţi poporului.

Geoagiu, la 24/11 Iulie 1922.

Oficiul protoprpsbiteral ort. rom., în înţelegere cu comitetul parohial.

V. Goron
protopop

---

ad. Nr. 440/1922 (157) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. II. **Uroiu,** cu filia **Cărpiniş,** din protopopiatul Geoagiu, se publică un concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţi sânt poftiţi a-şi înainta cererile provăzute cu toate documentele justificătoare subsemnatului în terminul deschis, şi pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare a se prezenta în comună spre a se face cunoscuţi înaintea poporului.

Geoagiu, la 16/29 April 1922'

Oficiul protopopesc al tractului Geoagiu în înţelegere cu comitetul parohial.

V. Goron
protopop

---

ad Nr. 441/1922 (156) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. II. **Rapoltul mare** din protopopiatul Geoagiu se publică un nou concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile provăzute cu toate documentele justificătoare subsemnatului Oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare a se prezenta în comună spre a se face cunoscuţi poporului.

Geoagiu la 16/29 April 1922.

Oficiul protopresbiteral al tractului Geoagiu în înţelegere cu comitetul parohial.

V. Goron
protopop.

Nr. (159) 1—1

Licitaţie minuendă

Pentru renovarea bisericii ort. române din **Cârna** judeţul Albei de jos, protopresbiteratul: Alba Iulia — se publică concurs de Licitaţie minuendă verbală la faţa locului în casă parohială din Cârna pe ziua de 3 Septemvrie st. m. 1922 ora 10 a. m. pe lângă următoarele condiţiuni:

1. Preţul esclamării 35 mii de lei.

2. Amatorii de întreprindere vor depune înainte de începerea licitaţiei un vadiu de 10% din preţul de strigare în bani gata sau hârtii de valoare.

3. Toate lucrările se vor da unui intreprinzător escepţionând pictura.

4. Comuna bisericească îşi reserva dreptul de a da lucrările spre esecutare fără considerare la preţul oferit aceluia, în care va avea mai mare încredere.

5. Licitanţii nu pot pretinde dela parohia diurn, şi spese de călătorie pentru participarea la licitaţie.

6. Celelalte condiţiuni de licitaţie, precum şi proectul de spese se pot vedea până la ziua de licitaţie în cancelaria oficiului parohial din Cârna.

Din şedinţa comitetului parohial din Cârna, ţinută la 7/20 August 1922.

Daniil Chirilă
preş. com. par.

Augustin Dura
notar. com.

Ioan Ispas şi Simeon Roşu
epitropi.

Catalogul

cărţilor şi imprimatelor (blanchetelor) din editura şi depozitul

Librăriei arhidiecezane

cuprinzând un număr foarte considerabil de cărţi bune şi folositoare, grupate în XXV de titli, precum şi specificarea de blanchete în afaceri bisericeşti, şcolare şi epitropeşti pentru oficiile protopresbiterale şi parohiale, asemenea şi pentru direcţiunile liceelor şi şcoalelor primare, a apărut şi s'a trimis tuturor oficiilor protopresbiterale.

Se mai află în depozit **portretele MM. LL. regele Ferdinand I şi regina Maria, a arhiepiscopului-mitropolit Andrei baron de Şaguna, Miron Romanul şi Ioan Meţianu,** şi a marelui mecenate **Emanuil Gozsdu,** precum şi diferite icoane.

Se pot comanda la Librăria arhidiecezană şi **odoare şi odăjdii bisericeşti,** cu preţurile cele mai reduse.

Se publică separat broşurile dela 62 «Biblioteci» ce se află în depozit.

Comandele se execută mai avantagios prin rambursare.

Se primesc comande şi pentru cărţi cari nu se cuprind în catalog, procurându-se cu posibilă grăbire.

Librăria primeşte comande şi pentru **procurarea de sigile şi stampile.**

Preţul catalogului: **2 lei,** ear porto postal **50 bani.**

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 19 August (1 Septemvrie) 1922 Nr. 65

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Sociologie în seminariile noastre

Idealul urmărit în creșterea preoțimii este: cât mai multă cultură teologică și cât mai mult caracter moral.

Vremurile însă în care trăim, ne silesc să completăm acest ideal în direcția ideilor ce dominează astăzi.

Massele poporului au luat în urma războiului altă față. Dorința de a-și creia viața cât mai plăcută și mai ușoară, nici când poate n'a stăpânit cu atâta putere ca în ziua de astăzi.

Preoțimea noastră, în covârșitoare maioritate, este încă tot preoțime *rurală*, care dacă are ochi de văzut și urechi de auzit, zilnic trebue să se convingă, că viața poporului care până aici se asemănă cu suprafața unui loc liniștit, astăzi este ca marea agitată. Nemulțumiri, plângeri, împotrivire legii, dorințe care cer să fie la moment satisfăcute, sânt fenomenele sufletești, ce stau în fața preotului și cearcă să-i clatine corabia pe care o cârmuește.

Preotul, în urma creșterii și culturii sale, are un crez ideal despre viață. Ceeace predică, și trebue să predice, este abnegațiunea, jertfa, iubirea deaproapelui, prețuirea mai pe sus a bunurilor sufletești.

Preotul admite gustarea vieții cu toate bucuriile ei în măsura, ca această viață de aici să nu fie în detrimentul vieții viitoare, ci din contră: o pregătitoare a ei.

Și realitatea este clară pentru ori și cine, că massele din ziua de astăzi cu greu se pot împăca cu ceeace le ofere idealul de viață creștin. Massele totdeauna au raționat prea puțin și nici astăzi nu-și dau seamă de consecvențele grele ale faptelor lor. Massele s'au plecat în toate timpurile înaintea acelora cari le-au știut bine ghici dorințele și le-au știut făgădui împlinirea celor mai fantastice visuri.

Trebue să ne întrebăm serios: care poate fi situația și conduita preotului nostru astăzi, când massa poporului nu mai este cea veche, ci una nouă, ale cărei idealuri nu se mai ridică către ceruri, ci caută să se înstăpânească cât de bine aici pe pământ.

Ag tațiile, împreunate cu alegerea deputaților și a senatorilor din zilele noastre, ni-au dat prețios material pastoral, din care putem scoate amare, dar și folositoare cunoștințe.

Candidații, cari toți sânt cu bune intențiuni și cu dragoste ferbinte pentru binele țării, în campania lor în primul loc au descins la casa preotului să vadă că de ce coloare este părintele, socotind că vorba și sfatul lui va putea înrâuri succesul într'o parte, sau alta. Și cum personalitățile marcante călătoresc de obicei însoțite de fotografi și de gazetari, așa s'a întâmplat și de astădată. Până când candidatul a făcut diagnoza patriotică a părintelui, gazetarul a stat de-o parte cu creionul și cu hârtia atât de răbdătoare. Dacă și-a avut părintele părerile sale întemeiate de a nu ceda dorințelor candidatului, s'a trezit degrabă «fotografiat» atât înaintea poporului prin dl candidat, cât și în gazetă prin dl corespondent.

A fost preotul prudent și a mers cu curentul, — apoi i s'a și făcut o icoană atât de splendidă în gazetă, încât s'a minunat el singur ce om distins, ce patriot și părinte devotat al bisericii și al neamului a devenit el dintr'odată...

A fost prudent și dl candidat *după reușită*, — și dacă n'a împlinit tot ce a făgăduit, earăși părintele trebue să incasseze vorbele de ocară și amărăciunea desiluziilor.

Ar fi interesant când cineva și-ar lua osteneală adunând toate icoanele făcute la adresa fraților noștri prin gazete în timpul campaniilor electorale, și cele frumoase, și cele urâte, și le-ar studia din punct de vedere pastoral. Concluzia nu ar putea fi alta, decât că părinții poporului și cei slăviți, și cei huliți au perdut enorm de mult din punctul de vedere al chemării lor de a imita pe Hristos în vorbe și în fapte.

Hristos a evitat orce sgomot, orce ovații, și de câteori nu s'a făcut nevăzut din mijlocul mulțimii, care voia să-l proclame împărat pentrucă a dat pâne flămânzilor și a vindecat pe cei bolnavi.

Și e sigur, că aceasta ar fi și chemarea preotului de astăzi, să evite orce foc bengalic, orce părtășenie la făgăduielile ușuratice, care nu au nimic de a face cu chemarea lui. — Da, e ușor de zis, și greu de făcut, vor răspunde colegii — pentrucă e imposibil să ieși cu fața curată și să mulțumești pe toți în vălmășagul atâtor păreri contrare.

Sigur, este artă să te știi purta și susținea în vâltoarea curentelor sociale, și arta aceasta va trebui de azi încolo să fie propusă intensiv în școala în care se prepară preoții.

La alte confesiuni mulți preoți merg în teritorii pur industriale, — dar biserica în vederea greutăților cu care va avea să se lupte preotul, îl pregătește din bună vreme, așa că el ajunge perfect pregătit pentru viitorii lui credincioși. Studiul sociologiei în școalele acestor străini este tratat cu toată profunzimea și seriositatea.

Acelaș lucru ar trebui să-l facem și noi. Preotul nostru, încă din școală, trebuie să cunoască legile vieții sociale. Să știe ce mișcă, ce impresionează massele, cum judecă și cum lucrează ele, cum se comportă sufletele naive la făgăduieli și îndemnuri.

In cunoștința legilor sociale, preotul va ști să-și pregătească calea mai ușor în luptele sociale și va avea îndrumarea trebuincioasă cum trebue să între cu sf. evangelie în sufletul oamenilor de orce condiție socială.

In predicile lui, cu colorit social, va ști să facă imposibile și fotografiile gazetărești viitoare.

Preotul este singur lui Hristos slugă, ear celorlalți este lumină și sare.

Prot. Dr. Ștefan Cioroianu

Adausele familiare

Congresul funcționarilor publici, întrunit în zilele trecute ocupându-se de salarizarea funcționarilor, și-a exprimat dorința, între altele, de a se plăti și pe viitor adause familiare funcționarilor cu familie.

Această chestiune, a cărei îndreptățire o găsim exprimată și în cuvintele Mântuitorului: «Purtați sarcina unul altuia și așa veți plini legea», ne privește și pe noi, preoțimea, pe deoparte fiind cunoscut, că cele mai blagoslovite case cu copii sânt de obicei ale preoților, pe de alta fiind tot atât de cunoscut, că preoțimea este mai slab salarizată între toți funcționarii, cari trăesc în aceleași condiții de viață, la sate.

Scumpirea excesivă a traiului, ca urmare a războiului, a produs mari nemulțumiri în populație, cu deosebire la funcționari, necesitați a-și cumpăra, după cursul zilei, toate articolele de prima necesitate: alimente, îmbrăcăminte, lemne etc. cu bani gata.

Salariile fixe nu mai asigură minimul necesar vieții conform poziției socia e ce are funcționarul, — din acest motiv vedem atâtea congrese, amenințări de greve ș. a.

Ca sanare a nemulțumirilor s'a cerut atât în decursul războiului, care a adus scumpetea, cât și după război, când scumpetea a crescut și crește, — urcarea salariilor fiecărei categorii de funcționari, aprețiindu-se totodată pregătirea și munca depusă la ajungerea aceleiași situații.

Incercările de îmbunătățire, rămase fără resultat, n'au putut produce mulțu-

mirea aşteptată, din cauza variaţiei preţurilor şi a greutăţilor familiare ale fiecărui funcţionar în parte.

Nemulţumirea a crescut şi mai mult, când adausele familiare, cunoscute dinaintea războiului ca un produs al progresului social s'au oprit dintr'odată. Prin aceasta funcţionarul cu copii n'a putut ţinea pas cu cel fără de copii; căci, până când omul singur abia putea face faţă cheltuielilor zilnice pentru sine, celalalt a trebuit să se înglodeze în datorii.

A munci mai mult sau a căuta îmbunătăţirea traiului prin avansare sau prin schimbarea carierii, earăş a fost greu pentru cel cu familie.

La noi, la preoţime, ştergându-se chiţibuşurile şi nedreptăţile legii de congruă — deşi n'am putut ajunge a fi mulţumiţi cu salarizarea, — am ajuns totuşi o uniformizare, recunoscuţi fiind egali în rang, egali în datorinţe, şi egali şi în salar. Având acum nemulţumirea cu stabilirea minimului de salar, care este departe de a fi corăspunzător nevoilor zilnice crescute treptat cu timpul ce trece de azi pe mâne, — îndoită şi îndreptăţită nemulţumire avem cei cu familii numeroase, cu câte 3—5 copii la şcoală. — Această nemulţumire numai atunci va înceta, când în baza principiilor umanitare ni se va da şi nouă posibilitatea de a trăi, ear aceasta nu se poate decât participând şi alţii la purtarea sarcinii noastre, conform poruncii Mântuitorului.

Li se va părea, poate, unora că este nedrept a pretinde dela stat să contribue deosebit la susţinerea familiei unuia sau altuia, căci statul remunerează numai munca, şi aceasta este egală la toţi. In acest caz ar trebui să ajungem să ne plătească munca după oră, prin ceeace tocmai celor mai bine salarizaţi funcţionari superiori ar trebui să li se scadă din salar. Această egalare s'a făcut în Rusia, şi cred că în alte părţi nu o doreşte nimeni.

Principiul nostru este că salarizarea să se considere ca *mijloc* pentru asigurarea existenţii funcţionarului conform rangului şi situaţiei sociale, precum şi muncii prestate; îndată ce depăşim una dintre aceste condiţii producem nemulţumiri. La muncă trebue considerată — poate cea mai grea — creşterea unei familii, — a fi indiferenţi faţă de aceasta, însemnează a nu ne păsa de perpetuarea şi înaintarea neamului nostru.

Pentru noi, păstori sufleteşti, este datorinţă de frunte a stărui şi sprijini lupta *tuturor* funcţionarilor pentru a se vota, celor cu familii, adausele familiare: numai astfel dovedim altruismul ce-l propoveduim prin cuvintele apostolului:

«Purtaţi sarcinile unul altuia şi aşa veţi plini legea lui Hristos!» *P. C.*

La moartea lui Andrei Bârseanu

In Neamul Românesc din 23 l. c. dl N. Iorga scrie următorul prim-articol:

Andrei Bârseanu, preşedintele «Asociaţiei» părăseşte Ardealul său, acela care l-a născut, l-a crescut şi de care nu s'a depărtat niciodată, fără a se gândi însă a face din el o armă contra siguranţei marii patrii răsărite ca prin minuni. Il părăseşte tocmai atunci când e mai mare nevoie de oameni ca dânsul.

Suflet de poesie, el a dat versuri de o liniştită, dar duioasă şi nobilă inspiraţie. Inimă iubitoare de tineret, el, căruia nu i-a fost dat să crească în casa lui copii cari să-i ducă numele şi fapta mai departe, a fost o viaţă întreagă idealul profesorului care nu ştie ce e supărarea, cum nu ştie ce e oboseala: din graiul lui măsurat şi blând s'au desfăcut nu lecţii de un ceas, ci învăţătura de o viaţă.

Minte perfect echilibrată, stăpânind armonios însuşiri pe care-le făcea să reiasă numai cu cea mai perfectă discreţie, el a trăit între cărţile lui luând din ele numai ce era mai potrivit ca să completeze frumoasele cunoştinţi pe care şi le căpătase în studioasa lui tinereţă. Intr'o lume silită la isolarea provincială, adesea rău sfătuitoare, întăţitoare la ambiţii şi trezitoare de uri, el a fost totdeauna prietenul celor buni, îndreptătorul celor şovăielnici, acela de la care şi cei mai răi erau siguri, că pornind pe altă cale, vor găsi cea mai deplină iertare şi primirea cea mai frăţească.

Era în fiinţa acestui om palid, cu privirea tristă, cu glasul învăluit de o veche suferinţă, alinată prin cele mai iubitoare îngrijiri casnice, ceva care l punea la o parte de trivialele încăierări ale puterilor cari se luptă pentru a stăpâni o societate — şi aceasta-i creia un loc cu totul deosebit, în care era ceva misterios şi sacru, ca oriunde o mare onestitate stă alături cu o modestie încântătoare.

«Asociaţia» nu putea să aibă mai bun preşedinte. Pentru întâia oară ea îşi recunoştea într'însul misiunea ei însăşi. Cuvântările acestui om de adevărată cultură, cu o superioară valoare etică, sânt lecţii de morală publică şi capitolele unui catehism al ideii cultural-naţionale.

Nimic din nerăbdările, din violenţele şi nedreptăţile acestor timpuri tulburi n'a putut atinge conştiinţa înţeleptului. Jignit crud el însuşi, el n'a găsit un cuvânt de protestare contra moravurilor războiului civil în care trăim. Dacă în Ardealul care şi-a pierdut cumpătul în clasele de sus, ar fi rămas numai un singur om mai presus de partidul său, de confesiunea sa, de provincia sa, acela ar fi fost de sigur Andrei Bârseanu.

Sânt oameni cari pot transmite, când închid ochii, sufletul lor întreg instituţiei pe care au condus-o, causei căreia i s'au devotat. El era dintre aceia. Nimic nu trebuie adaus la ceea ce a fost el, nimic nu e iertat să se retragă din această comoară morală.

Astfel, la dispariţia lui, avem sentimentul atât de rar că nimic nu s'a schimbat în jurul nostru, nimic alta decât bunii ochi blânzi pe cari nu-i vom mai vedea niciodată şi zâmbetul trist care mângâie toate tristeţele umane.

„Societatea naţiunilor"

Caută omul din zilele noastre după puncte de razim în oscilările sociale, financiare, morale, — vrea o anghină, pe care să o lase în pământ, ca să aibă de ce să se ţină. Una din anghirele acestea poate să fie şi trebue să fie «Societatea naţiunilor».

Prilejul este binevenit ca să ia la cunoştinţă preoţimea acestui organ de publicitate activitatea frumoasă şi rodnică a acestei societăţi, fiindcă în 4 Sept. a. c. se va deschide a 3 a adunare generală, în oraşul Geneva unde este sediul societăţii.

«Societatea naţiunilor» s'a constituit în urma «Pactului» din tratatul dela Versailles (1919), la îndemnul direct al preşedintelui de pe atunci Wilson, care a şi presidat comisiunea respectivă. Scopul societăţii este exprimat în următoarele puncte: «Marile puteri contractante, considerând că pentru ca să se desvolte cooperarea între naţiuni şi pentru a le garanta pacea şi siguranţa trebue să se accepte anumite obligaţiuni de a nu recurge la război, de a întreţinea la lumina zilei (deci nu secret) relaţiunile internaţionale fondate pe justiţie şi onoare, de a observa cu rigoare prescripţiile de drept internaţional, de a face să domnească justiţia şi de a respecta cu scrupulozitate tratatele — adoptă prezentul Pact, care institue Societatea naţiunilor».

In fruntea comitetelor Societăţii naţiunilor au trimis cele 45 de state, cari au subscris Pactul pe unii din cei mai buni, pe unii din cei mai experţi bărbaţi de stat, oameni cu vederi largi, dar totodată şi oameni de inimă. Este de ajuns să amintim că «bunicul societăţii», «cel mai bun lucrător, cel mai cu credinţă şi cel mai activ la Societatea naţiunilor» este Leon Bourgeois reprezentantul Franţei, actualul preşedinte al senatului francez, că Robert Cecil din partea engleză ia parte activă, cu lozinca: «Indrăzniţi întotdeauna!», că lordul Grey sprijineşte societatea din răsputeri, şi alţi zeci şi zeci de bărbaţi de stat cu reputaţie universală se trudesc să ne ofere «harta diplomatică a secolului al XX lea».

FOIŞOARA

Cântarea în biserică

Despre corurile religioase în biserică, preotul P. Chirica arată în N. R. B. că a făcut următoarele experienţe:

Ereticii, alături de predica evangheliei prin care ei totdeauna — în chip ciudat şi tendenţios — caută să stoarcă tălmăciri potrivite scopului lor, au mai ales corurile religioase. Aşa fiind lucrul, e firesc ca adunările lor să capete un colorit nou, faţă de curioşii care sânt atraşi de melodiile dulci ale aderenţilor dresaţi pentru coruri. In discuţie s'a pus şi chestiunea aceasta, dacă nu ar fi necesar şi frumos ca şi în bisericile noastre să se alcătuiască coruri religioase. Ideea a prins, şi din multe părţi, şi din multe cercuri oficiale chiar, s'a dat pronunţări categorice şi îndemnuri pentru crearea corurilor religioase atât la oraşe, cât şi la sate.

Intrebarea primă însă este aceasta: putem avea elemente la sate şi la oraşe pentru alcătuirea acestor coruri? In particular vorbind cu mai mulţi fraţi preoţi, mi s'a răspuns de unii că aceasta nu se poate generaliza, deoarece nu toţi preoţii au talent, ear de au talent la cântat nu ştiu muzică, că în fine nu e timp pentru aşa ceva, că nu vine lumea la aşa ceva, că nu avem elemente mai ales la sate.

Dacă acestea ar fi adevărate, ar trebui să desperăm, o spun drept. Eu am înfiinţat la mine în sat un cor religios. Cu el dimpreună am colindat multe sate oficiind slujbe în biserici sau ţinând conferinţe creştine prin şcolile satelor. Pentru înfiinţarea unui asemenea cor am ţinut seamă de următoarele:

1. am isbutit să înjgeb o mică comunitate de adevăraţi creştini desfăcuţi de poftele lumii;

2. punându-le evanghelia sub ochi, i-am condus la ideia înaltă că Mântuitorul este la îndemâna noastră spre a-l chema oricând pentru mântuirea noastră;

3. chemarea Lui o facem cetind evanghelia, urmând în biserică cu credinţă şi vieţuind o viaţă de adevăraţi creştini;

4. i-am convins că adunările noastre au cale de mântuire numai dacă ne vom înălţa sufletele către Dumnezeu prin rugăciuni curate şi cântări duhovniceşti.

Iată-mă după 6 ani de predică neîncetată la înjgebarea corului. Am cântat eu întâi puţin, apoi mai mult, până ce m'am văzut urmat din întreaga adunare de câte-va glasuri dulci care se distingeau. Cântarea mea — fie imn religios, fie răspunsuri la liturghie, — am adresat-o tuturor. Pe toţi i-am învitat să cânte după puterea glasului, unul mai tare, altul mai încet, dar să cânte, căci Domnului cântăm. Nădejdea mi-a fost mare, dragostea nebiruită, şi eată am ajuns la un lucru foarte frumos.

Ţăranii noştri pot cânta foarte frumos. Astfel că azi cântăm toată adunarea cu multă simetrie. N'am căutat să ţiu seamă de tehnica artistică muzicală, nu. N'am căutat să selecţionez talente distinse, sau să am cor pe 4 voci sau 3 voci, ci am căutat şi prin slujba din biserică şi prin predica evangheliei şi prin muzica creştină să ne punem pe adevăratul drum de mântuire.

Avem nevoe întâi de creştini mântuiţi — şi pentru aceasta trebue să lucrăm — şi apoi cu aceştia uşor vom alcătui coruri creştine lipsite de orce interes şi făţărie. Când creştinii noştri vor fi convinşi de către noi, că în planul lor

Greutăţile sânt foarte mari, firește. In epoca noastră, când relaţiile economice, fac unui financiar american, Vanderlip, impresia că se află într'o «casă de nebuni», cu fluctuaţiile vertiginoase ale valutelor, cu nestabilitatea transportului, etc., când munca intelectuală este atât de depreciată, când apetiturile claselor sociale şi naţiunilor sânt atât de nepotolite, este grozav de greu să aduci pe oameni şi popoare la neşte norme hotărâte, mai modeste, dar viabile.

Cine citeşte cu atenţiune buletinele lunare editate de «Societatea naţiunilor», şi istoricul societăţii (ca d. e. acela scris de dl Brunet), precum şi dările de seamă din broşurile volante, ajunge la convingerea că societatea aceasta îşi dă mari străduinţe de a produce un *modus vivendi* între concepţii diametral opuse. Este o problemă vitală aceasta pentru omenire, de aceea şi noi, românii, va trebui să urmărim cu deosebit interes desvoltarea societăţii acesteia.

Dl Tardieu, unul din conducătorii politici ai Franţei, declară în cartea sa, în care apără tratatul de pace dela Versailles: Pacea (La Paix):

«Elaborarea progresivă a unei legi internaţionale este întreprinderea cea mai anevoioasă de care s'a apucat vreodată umanitatea... Chiar în urma naturii sale se mişcă problema între două poluri contradictorii: între necesitatea unei organizaţii internaţionale: dificultatea de a o concilia cu suveranităţile naţionale».

Cu elaborarea acestei legi internaţionale şi cu concilierea suveranităţilor naţionale îşi dau osteneala reprezentanţii Societăţii naţiunilor să iasă la cale.

Ce a săvârşit până acum societatea naţiunilor? A încercat să codifice şi să organizeze «munca» — sub conducerea fostului ministru Thomas, de care au auzit şi românii mult, de pe când ne-a vizitat, în decursul războiului. A ţinut conferenţe internaţionale ale muncii, în Washington şi Gênes, a înfiinţat un birou internaţional al muncii, clarificând multe probleme, cari sânt comune tuturor ţărilor, ca d. e. lucrul copiilor şi al femeilor gravide, lipsa de lucru, ziua de muncă de 7 ore, grevele, — pregăteşte convenţii muncitoreşti, cu colaborarea delegaţilor guvernelor, a organizaţiilor patronale muncitoreşti. E vorba să se cristalizeze convingerea că mizeria socială dintr'o ţară îşi are efectul şi asupra ţărilor încunjurătoare şi că numai o colaborare poate asigura o existenţă fericită pentru toţi. O altă organizaţie a Societăţii naţiunilor este aceea a comunicaţiilor şi a transitului, care şi a ţinut o conf. internaţională în Barcelona (1921), cercând să uşureze transportul mărfurilor şi a materiilor prime, pentru ca să poată progresa comerţul internaţional. O ganizaţia internaţională de igienă s'a aliat cu oficiul internaţional de igienă, care există încă din 1907, aducând reale servicii cu mijloacele preventive contra boalelor molipsitoare, cari ameninţau să decimeze Europa: Ciuma, tifosul, etc. Lupta, care se dă împotriva opiului, a foametei din Rusia, a boalelor sexuale încă este vrednică de laudă. Secţia economică. financiară şi-a dat şi ea osteneala să clarifice întru câtva situaţia mondială convocând conferenţe internaţionale ca cea din Bruxela (1920).

Una din instituţiile cele mai salutare este «Curtea de justiţie internaţională», care s'a deschis în anul acesta, în Haga. Este vorba să dea opinia publică din toate ţările o importanţă cât de mare acestei «curţi de justiţie», ca să între în convingerea publică adevărul că un războiu se poate înlătura, spre binele omenirii, dacă se găsesc posibilităţi de aplanare, pe baza conciliaţiei, primind arbitrajul unei curţi juridice ca cea din Haga.

Sânt multe alte instituţii, cărora le-a dat fiinţă Societatea naţiunilor, condusă fiind de suflul cald al iubirii, în sala rece, a «Reformaţiunii» din Geneva, unde se ţin adunările generale.

Adunarea generală anuală, care se deschide în 4 Sept., numără între reprezentanţii ei şi pe unul, pe care preoţimea noastră a avut ocazie să-l asculte şi să i citească operele: este profesorul universitar din Cluj, dl *Sextil Puşcariu.* Ceilalţi doi reprezentanţi ai României sânt dnii: senator C. Diescu şi dl Coneliu Manolescu-Râmniceanu, fost prim preşedinte la înalta curte de casaţie. Cunoscuta scriitoare, dşoara Elena Văcărescu, este inimoasa secretară a secţiei române la Societatea naţiunilor.

Deocamdată nu sânt primite la Soc. naţiunilor statele: Germania, Ungaria şi Rusia, deoarece încă n'au dat probe cu «garanţii efective despre intenţia lor sinceră de a observa angajamentele lor internaţionale». Aceasta însă este numai o chestie de timp. Cum se ştie, Ungaria a cerut să fie primită în Societatea naţiunilor. Se va lua în desbatere cererea Ungariei în sesiunea aceasta. Statele unite din America aşteaptă deocamdată să vadă cum se va desvolta această societate, pentruca să adereze mai apoi, sau să o desconsidere. Ţinuta Americei atârnă dela statele europene. —

Interes deosebit poate avea pentru preoţimea română problema mandatului asupra Palestinei, adecă şi a mormântului sfânt. Se ştie că Societatea naţiunilor a dat «mandat» Angliei ca să «asigure protecţia sa asupra locurilor sfinte», ear ministrul (Balfour) englez a încuviinţat creiarea unui stat evreu naţional în Palestina. In Iulie a. c. şi-au dat consimţământul şi Statele unite la înfiinţarea statului evreesc, cu condiţia ca celelalte organizaţii neevree să se bucure de toate drepturile cetăţeneşti şi religioase.

«Consiliul» Societăţii naţiunilor, compus în timpul de faţă din 8 reprezentanţi (Anglia, Franţa, Italia, Iaponia, Belgia, Brazilia, China şi Spania), aducând în discuţie mandatul Palestinei în şedinţa sa ultimă a ajuns să formuleze din nou articolul referitor la Palestina. Eată textul oficial: «Se va numî o comisiune specială din partea puterilor mandatare pentruca să studieze, să definească şi să reguleze toate drepturile şi reclamaţiunile referitoare la locurile sfinte, precum şi diferitele comunităţi religioase din Palestina. Felul de denumire a membrilor comisiunei, felul cum este compusă şi funcţiunile ei vor fi supuse aprobării consiliului societăţii şi comisia nu se va numi şi nu va intra în funcţiune înainte de această aprobare». Consiliul a hotărât în unanimitate să se dea mandat Angliei asupra Palestinei. Mandatul va intra automatic în vigoare, îndată ce Franţa şi Italia vor încunoştinţa pe preşedintele consiliului, că au ajuns la o înţelegere asupra unor puncte privitoare la Siria.

In 30 August se va aduna consiliul ca să dea o soluţie la problemele născute pe urma mandatului din Palestina. Reprezentantul Spaniei a cerut în numele statului său prezenţa indispensabilă a unui spaniol între membrii comisiunii palestiniene. Acelaş lucru l au cerut reprezentanţii Franţei, Italiei şi Belgiei, în numele guvernelor lor.

Reprezentantul Angliei, lordul Balfour, a declarat în şedinţa ultimă: «Vom mai desbate asupra locurilor sfinte — trebue să ţinem cont la această parte a mandatului de controversele seculare, cari cer un examen minuţios. Singura dorinţă a guvernului britanic este de a fonda justiţia asupra istoriei, dând satisfacţie comunităţilor interesate. El nu se gândeşte să lipsească o comunitate oareşcare de drepturile ei câştigate sau să nedreptăţească interesele religioase, oricare ar fi ele».

S'au aranjat astfel lucrurile — declară «Reasumatul lunar al lucrărilor Societăţii naţiunilor» (Iulie 1922), după care luăm notiţele privitoare la Palestina — ca, instituindu se «căminul evreesc naţional», să nu se atingă nici interesele, nici susceptibilităţile vreunei părţi a populaţiei din Palestina.

Cum vedem, sânt multe probleme, cari ne interesează. *H. P. P.*

---

de mântuire intră şi cântarea dulce creştină, vom asista la lucruri minunate. Pentru buna reuşită a acestui lucru se cere din partea noastră dragoste nebiruită.

In felul acesta, bisericile noastre vor avea o înfăţişare absolut nouă şi ca fond, şi ca formă. Dorinţa de a fi copărtaşi la cântarea creştină se manifestă la foarte mulţi păstoriţi; dar şi — prin conducerea ta — nu vor putea face parte din cor, până ce nu se vor vedea absolut hotărâţi pentru o viaţă plină de pocăinţă. Cânt Liturghia în biserică cu tot poporul, dela copil până la bătrân. Cânt imnuri creştine cu tot poporul. Dela mine din altar, până la uşa pridvorului toţi cântăm pe două voci. Astfel, generalizându-se în toate bisericile, sectele vor dispărea în mod sigur. Sânt păreri de ale mele şi le-am dat publicităţii, în urma scrisorilor primite dela mai mulţi preoţi, cari s'au arătat foarte doritori de a începe o lucrare de felul acesta şi aveau nevoe de ceva lămuriri. Am lucrat în sensul acesta, crezând în mod hotărâtor că sânt pe adevărată cale de luminător al satelor.

Ancheta şcolară

Reprezentanţii guvernului şi delegaţii bisericii noastre s'au întrunit Miercuri, în Sibiu, pentru a se consfătui în afacerea şcoalelor confesionale ortodoxe române din mitropolie.

Au sosit la Sibiu, în acest scop, din Bucureşti dnii Popa Liseanu şi N. Gârboviceanu, din Braşov dl Dr. I. Blaga, din Lugoj, dl Dr. V. Branisce, din Arad, părintele Dr. G. Ciuhandu. La consfătuire participă I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae şi P. S. Sa episcopul Iosif al Caransebeşului.

Pentru astăzi, Vineri, este aşteptat dl Anghelescu, ministrul instrucţiunii.

Despre hotărârile ce se vor lua, vom raporta la timpul său.

Nr. 5811 Plen.

CONCURS

Devenind vacant prin renunţare postul de **referent şcolar în Consistorul arhidiecezan**, pentru ocuparea aceluia se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuţiunile sânt cele ale asesorilor consistoriali.

Cererile de concurs sânt a se adresa la Consistorul arhidiecezan însoţite cu documentele:

1. Atestat de botez.
2. Testimoniu de maturitate.
3. Absolutor teologic.
4. Absolutor despre studiile academice.
5. Certificat de serviciu.
6. Alte eventuale documente de recomandare.

Sibiu, 8 August 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Ştirile zilei

Socoteală. O statistică engleză arată că Liga naţiunilor costă anual un milion lire sterline, pe când războiul costă 50 miliarde lire sterline, afară de 30 milioane morţi şi răniţi.

Interesele bisericii. Ni se scrie: Papa a numit pentru partea din dieceza Cenadului care a revenit Iugoslaviei, un *guvernator apostolic,* adecă vicar cu toate drepturile unui arhiereu, în persoana lui Radics Rafael. Noi avem peste 100.000 credincioşi numai în Torontalul robit. Nu ne îndoim ca eparhia Caransebeşului, care are 3 protopopiate în Iugoslavia va lua măsuri în consecvenţă. *Un deputat sinodal.*

Aviz. La *Şcoala Normală «Andrei Şaguna»* din Sibiu se încep cursurile la 15 Sept. n. Inscrierile se fac din 10—14 Sept. Examenele de primire se vor ţinea în 8—9 Sept., ear examenele de corigenţă şi particulare din 10—14 Septemvrie. *Direcţiunea*

Anunţ şcolar. La liceul Gh. Lazăr din Sibiu se vor ţinea: examenele de corigenţă în 13 şi 14 Septemvrie c, înscrierile în zilele dela 15—20 examenele particulare, integrale, de diferenţă şi de primire pentru cl. I între 15—20 Septemvrie; examenele de maturitate (bacalaureat) în scris în zilele dela 20—23 Septemvrie; examenul oral de maturitate în 25 şi 26 Sept. In 20 Septemvrie *toţi elevii* se vor prezenta la şcoală, unde li se vor publica dispoziţiunile de ordine şi orarul. In 21 Septemvrie c. se va celebra serviciul divin şi se va inaugura anul şcolar 1922/23 în cadrul solemnităţii obişnuite. Cursurile vor începe Vineri, în 22 Septemvrie. *Direcţiunea*

«Albina», institut de credit şi de economii, Sibiu. Cu începere dela 1 Septemvrie a. c. st. n. orele de birou se ţin dela 8—12 şi 3—6 d. a., orele de cassă dela 8—12 şi 3—4½ d. a.

Necrolog. Cu durere aducem la cunoştinţa rudeniilor şi cunoscuţilor trecerea din viaţă a scumpei noastre *Haritina Russu n. Florianu*, văduvă de judecător, întâmplată Mercuri în 17/30 August 1922 la 8 ore seara, în etate de 79 ani. Inmormântarea se va face Vineri în 19 August (1 Sept.) a. c. la ora 5 p. m. din capela cimiterului central. Odihnească în pace! Sibiu 18/31 August 1922. Ne rugăm a se renunţa la vizitele de condolenţă. *Familia Matei Voileanu.*

Dela direcţiunea liceului «Avram Iancu» în Brad. Examenele de corigenţă se ţin în 1 şi 2 Sept. 1922, particulare în 4 şi 5 Sept. Prenotările pentru cl. I. se primesc în 16 Sept. Intrucât numărul elevilor prenotaţi în cl. I va trece de 60, în 18 Sept. va fi examenul lor de primire In 19 şi 20 Sept. *înscrierile.* In 21 Sept. solemnitatea deschiderii anului şcolar, în 22 Sept. începerea cursurilor.

La fondul jubilar Nicolae Cristea, pentru ridicarea de monumente bărbaţilor binemeritaţi pentru cauza meseriaşilor români, a binevoit a dărui dl Dr. George Măcelar, adv. şi D-na, Lei 100·— în loc de cunună pe mormântul regretatului Dr. Victor Schuster, prim-pretor în Sibiu. — Pentru prinos mulţumesc: *G. Poponea*, prezident, *St. Duca*, secretar.

Inscrierile la şcoala de ucenici a statului în Sibiu se fac pentru, anul şcolar 1922/23, din 1—15 Septemvrie a. c. zilnic dela 5—8 ore seara, în cancelaria Direcţiunii şcoalei de ucenici, Strada Urezului Nr. 13. La înscriere elevii vor aduce cu sine certificatul clasei ultime, certificatul de botez, contractul încheiat cu măestrul, buletinul de vaccinare şi 50 Lei (Cincizeci Lei) taxă de înscriere şi didactru, stabilită de Ministerul Instrucţiunii prin ordinul Nr. 16,483/1922, din care taxă elevii ucenici se vor provedea cu toate cărţile şi rechizitele trebuincioase. De taxa aceasta sânt scutiţi orfanii de războiu. Elevii, eventual patronii încredinţaţi cu buna creştere a elevilor ucenici, cari vor întârzia terminul de 15 Septemvrie pentru înscriere, se vor taxa cu amendă de 20 Lei (Douăzeci Lei) peste taxa de 50 Lei, de care pedeapsă nu vor fi scutiţi nici elevii orfani de războiu. Prelegerile se încep Luni, în 18 Septemvrie în 1922. *Direcţiunea şcolară*

Mulţumiri. Comitetul parohial al bisericii ort. române din Dridif, jud. Făgăraş, aduce călduroase mulţumiri credincioşilor marinimoşi, cari în urma unui apel au contribuit pentru sfânta biserică. S'au incassat 32.053 Lei, şi s'au procurat două clopote în sumă de 21,050 Lei. Restul s'a folosit pentru repararea sfântului lăcaş. Numele donatorilor, cu sume dela 100 Lei în sus, sânt: Văd. Ana G. Streza 500 Lei, I. Dragoş 6 a) 250 Lei, G. Dragoş, dir., Făgăraş 200 Lei, N. Ciora Nr. 36 160 Lei, G. Ciora Nr. 30, 150 Lei, G. Lupu, preot, D. Ciora, N Grama Nr. 18, G. Lungoci Nr. 30, Tămaş Gorun, I. Opriş Nr. 48 N. Opriş, înv., A. Streza Nr. 59, D. Opriş Nr. 68 I. Opriş I. Streza Nr. 59, A. Opriş, văd. Palaghia Hoarşti, N. Opriş Nr. 98, I. Gorun Nr. 123, I Sas I. Dragoş Nr. 143, A Dragoş Nr. 143 şi N. Grancea, câte 100 Lei Dr. D. Vasu, adv., Făgăraş, 500 Lei. D. Crăciun, primar, Cărpiniş, 100 Lei. Dintre credincioşii, aflători în America, deosebit interes au purtat faţă de sf. biserică fraţii Ioan E. Gorun Nr. 77 şi George P. Lungoci Nr. 144, cari pe lângă jertfa facută umblând cu colecta pe la fraţii din America, au mai donat fiecare câte 15 dolari, ear celalalţi fraţi dupăcum urmează: I. Grancea cu familia 15 dolari, V. Gorun Nr. 66 cu familia, N. Streza Nr. 82 cu familia, Nicolae N. Lungoci, V. Dragoş Nr. 7, N. R. Streza Nr. 79 şi I. S. Streza Nr. 95, câte 10 dolari, I. Gorun Nr. 20 cu familia, V. Streza cu familia, R. Opris Nr. 14, G. Opriş 133, G. I. Opriş Nr. 76, Al. Opriş 120, H. Dragoş Nr. 7, S. Opriş Nr. 71, I. Ciora Nr. 108 şi I. Bursan, câte 5 dolari, S. N. Opriş Nr. 53, 4 dolari, Toma Ciora Nr. 115 3·50 dolari. *Pr. George Lupu. N. Opriş*, not. comit.

Doică sănătoasă

caută post

(162) **Adresa la administraţie** 1—1

Atelierul tehnic de dantură

E. Dieker

Strada Mitropoliei (vis-a-vis de catedrală)

s'a redeschis

(161) 1—1

Prima fabrică română de stampile

OCT. L. VESTEMEAN

Sibiu, str. Ţiglăriei Nr. 18.

Am onoare a aduce la cunoştinţă, că mi-am deschis un

Atelier pentru fabricarea stampilelor din cauciuc

Execut tot felul de stampile din cauciuc, diferite medalioane şi orice lucrări din branşa aceasta, cu preţuri moderate

Comandele sunt a se adresa la **„Librăria Arhidiecezană" Sibiu, str. Mitropoliei 45.**

Cu toată stima

145 **Oct. L. Vestemean.**

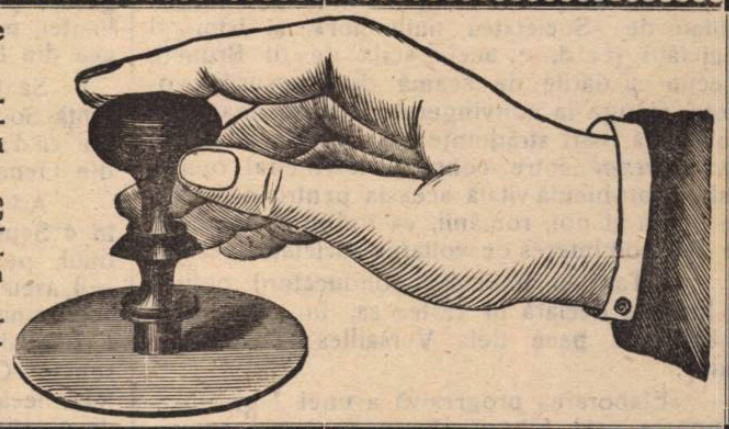

Nr. prot. 342/1922 (149) 2—3

Concurs repetit

Cu provocare la rezoluţiunea consistorială dela 17 Maiu a. c. Nr. 1947 B. pentru întregirea parohiei de clasa a treia **Nocrich**, protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat, şi special cele statorite cu restricţiune de comitetul şi sinodul parohial în şedinţa dela 4 Martie a. c. şi aprobate de P. V. consistor arhidiecezan la 17 Maiu a. c. sub Nr. 2152 Bis.

Cererile de concurs împreunate cu documentele necesare să se înainteze subscrisului în terminul susindicat.

Concurenţii, cu prealabila încuviinţare a protopresbiterului, să se prezinte în vre o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie, spre a cânta şi predica, eventual a celebra.

Agnita, 19 Iulie 1922.

In înţelegere cu comitetul parohial.

Ioachim Munteanu
protopop

Nr. 304 (152) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia cl. III. **Rusciori**, se publică al treilea concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuţiunile parohului sânt cele normale, statorite în coala B şi în normele dela stat.

Cererile de concurs sânt a se adresa oficiului protopresbiteral al tractului Sibiu.

Ruscior, din şedinţa comitetului parohial dela 31 Iulie 1922.

Al. Bârseanu
preş.

Văzut:

Sibiu, 4 August 1922.

Oficiul protopresbiteral al tractului Sibiu.

Matei Voileanu
adm. prot.

Nr. 584/922 (155) 2—3

Concurs nou

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Cibu**, protopresbiteratul Geoagiu, se publică nou concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele necesare, se vor înainta subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Concurenţii, după prealabila încunoştinţare a protopopului, pe lângă stricta observare a dispoziţiunilor reglementare, se vor prezenta în parohie spre a se face cunoscuţi poporului.

Geoagiu, la 24/11 Iulie 1922.

Oficiul protoprpsbiteral ort. rom., în înţelegere cu comitetul parohial.

V. Goron
protopop

ad Nr. 441/1922 (156) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. II. **Rapoltul mare** din protopopiatul Geoagiu se publică un nou concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile provăzute cu toate documentele justificătoare subsemnatului Oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare a se prezenta în comună spre a se face cunoscuţi poporului.

Geoagiu la 16/29 April 1922.

Oficiul protopresbiteral al tractului Geoagiu în înţelegere cu comitetul parohial.

V. Goron
protopop.

ad. Nr. 440/1922 (157) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. II. **Urolu**, cu filia **Cărpiniş**, din protopopiatul Geoagiu, se publică un concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţi sânt poftiţi a-şi înainta cererile provăzute cu toate documentele justificătoare subsemnatului în terminul deschis, şi pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare a se prezenta în comună spre a se face cunoscuţi înaintea poporului.

Geoagiu, la 16/29 April 1922'

Oficiul protopopesc al tractului Geoagiu în înţelegere cu comitetul parohial.

V. Goron
protopop

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 23 August (5 Septemvrie) 1922 Nr. 66

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Școalele noastre

Ancheta școlară, întrunită în Sibiu și compusă din reprezentanții guvernului în frunte cu dl ministru al instrucțiunii, Anghelescu, și din delegații bisericii noastre, a discutat în mai multe ședințe, ținute Miercuri și în zilele următoare, afacerile școalelor confesionale ortodoxe române din mitropolie.

In temeiul actelor citite și a desbaterilor urmate, credem a putea din nou să constatăm, că între biserica ortodoxă română și între statul român, în chestiunea școlară, sub raportul intereselor superioare de stat, nu poate exista nici o divergință.

Urmărind atât statul, cât și biserica de-o potrivă binele poporului, eră de sine înțeles să se găsească drumul bunei înțelegeri, prin care statul nici nu refuză, nici nu reduce sprijinul necesar pe seama bisericii noastre, — dacă această biserică a fost, — și va fi mai ales de aici înainte, — o putere morală și un factor cultural de valoare pentru întărirea temeliilor statului românesc.

Organele de guvernamânt în ținuturile alipite nu țin seamă totdeauna de realități istorice, introducând reforme a căror trebuință nu este simțită. Procedarea guvernelor trecute, în afacerea școalelor noastre confesionale, fusese cu desăvârșire greșită, contrară legilor în vigoare și cu totul în detrimentul intereselor de cultură a poporului român: reprezentanții guvernului actual au avut ocazie, în ședințele anchetei școlare, să se informeze de aproape și să se convingă despre adevărul acesta elementar.

Membrii anchetei au trebuit, fără deosebire să recunoască și să accentueze împrejurarea, că statul singur nu poate să acopere trebuințele împreunate cu susținerea școalelor, ci va trebui să apeleze și la sentimentul de jertfă al poporului, — după vechiul și bunul obicei al bisericii de dincoace de munți.

Guvernul va fi rugat, cum sântem informați, să alcătuească o comisiune din persoane cu cădere alese de ministerele de instrucție și de culte, care să redacteze un *program general de învățământ*, — program obligator pentru toate guvernele fără deosebire de partid.

Până ce se va aranja chestiunea în mod definitiv prin lege, învățătorii statificați pe loc își continuă activitatea, în deplin acord cu susținătorii legali de școală.

In baza constatărilor expuse mai sus, nu putem decât să îndemnăm cu stăruință toate organele parohiilor să se îngrijească a lua măsuri urgente, ca școalele noastre, cu începerea noului an școlar, să fie în bună rânduială, pentruca instrucțiunea să-și poată lua cursul normal.

Pe calea aceasta am dovedit cu fapte că biserica ortodoxă română, — de-ale cărei forțe vii statul în toate timpurile va avea neapărată trebuință, — nu se dă nici de astădată în laturi de-a veni în ajutor cu întreg concursul ei de energii și de experiențe pe terenul învățământului primar.

Stabilindu-se astfel, raporturi de armonie și de strânsă legătură între biserică și stat, școala română va nemeri direcția culturii adevărate și a progresului binefăcător.

Serbările încoronării

Incoronarea Suveranilor noștri, ca eveniment istoric, menit să consfințească pentru vecie unirea tuturor românilor sub sceptrul Regelui Ferdinand I., se va face în toamna anului curent în catedrala dela Alba-Iulia.

Comisiunea pentru organizarea serbărilor, convocată la București, a ținut zilele acestea, sub președinția dlui Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri, mai multe ședințe.

Despre programul serbărilor încoronării se comunică următoarele:

La încoronarea, care se face în catedrala dela Alba-Iulia, se va citi proclamația către popor. Suveranii vor primi defilarea trupelor și a delegațiunilor din țară. După serviciul divin, oficiat în catedrala istorică, se va da un banchet, și un ospăț popular. La Alba-Iulia serbările vor ține o singură zi.

Serbările vor continua în capitală.

Cortegiul regal va trece prin arcul de triumf dela șosea, în drumul spre Mitropolie. Și la București Suveranii vor primi defilarea trupelor și vor asista la o serie de serbări populare.

La serbările din capitală vor asista primarii comunelor din întreg cuprinsul României.

FOIȘOARA

Unificarea calendarelor

In atenția cercurilor bisericești și guvernamentale

Un om de inimă, un om, care a aprofundat o problemă și a găsit o importantă pentru omenire, trage cu toată puterea de care este capabil, de frânghia clopotului său și cere să fie ascultat de preoții tuturor bisericilor și de guvernanți. Se adresează deci și bisericii ortodoxe. Să ascultăm glasul lui de chemare și să cântărim ce vrea să ne pună la inimă baronul Gustav Bedeus din Sibiu.

Inainte de toate ne întreabă, cu foarte multă dreptate: Se poate ceva ce să te rușineze mai mult, decât ca creștini, cari trăiesc în aceaș localitate, să aibă Nașterea Domnului și Invierea Lui în zile deosebite? Când unii sărbătoresc cele mai cardinale sărbători, — lucrează alți creștini din greu, fără să se sinchisească de Paștile sau Crăciunul celorlalți! Cari sânt *adevăratele* sărbători creștine?

Ce minunat ar fi — oftează dl Bedeus — dacă întreagă populația ar avea în aceleași zile sărbătorile — fiindcă astfel simțul de solidaritate religioasă s'ar potența. Ne gândim noi ce încurcături se produc într'o localitate, în care trăiesc gr.-or., gr.-cat., r.-catolici, protestanți? Fiecare se va întreba: care din sărbătorile acestea este cea autentică, fiindcă e peste putință ca Hristos să se fi născut pentru protestanți într'o zi a anului, ear pentru ortodocși într'alta.

Cauza ni-o indică precum urmează, dl Bedeus, într'o broșură volantă, care militează pentru ideile dsale și din care ne luăm partea cea mai mare a informațiilor noastre: papa Grigore al XIII-lea a constatat în 1582 că ordinea calendaristică, introdusă de Iuliu Cesar în a. 46 a. Hr., care cerea intercalarea tot la patru ani a unei zile visecte — ar fi greșită. In 400 de ani s'ar fi adăogat, după sistemul lui Iuliu Cesar, cu 3 zile mai mult. De aceea a ordonat papa o nouă regulă de intercalare, anume, din 4 sute de ani să cadă 3 intercalări și să se intercaleze o zi numai în sutele, cari se pot împărți cu 400.

Anul tropic n'are tocmai $365^1/_4$ zile, va să zică 365 zile și 6 ore, ci numai 365 zile, 5 ore 48 min., 46 sec., deci cu 11 min. 14 sec. mai puțin. Aceasta însemnează în $128^1/_3$ ani o zi, până când dacă rămân afară în 400 de ani 3 zile, rămâne afară, în medie, abia la $133^1/_3$ ani o zi. Greșala aceasta ne dă abia în 3320 de ani iarăș o zi, care a fost adăogată prea mult.

In urma greșelii călindarului iulian a căzut în anul 1582 ziua de primăvară și a echinocțiului deja pe 11 Martie, câtă vreme pe timpul conciliului din Nicea (325) a căzut pe 21 Martie, din care cauză conciliul a și luat ziua aceasta ca punct de mânecare la stabilirea socotelii Paștilor. «Ca să corecteze deci această greșală a timpului trecut papa Grigorie a dat ordin, ca să rămână afară, în 1582, cele 10 zile din 5 până în 14 Oct., ca să urmeze deci după 4 Oct. îndată 15. De atunci au rămas afară, în urma regulei anului său visect, încă zilele visecte ale anilor: 1700, 1800 și 1900, câtă vreme în țările cu călindar iulian au fost interpolate astfel, încât diferința între cele două călindare face 13 zile, adecă ziua de 1 Ianuar cade după călindarul vechi pe ziua de 14 după cel nou».

Dacă cifrele acestea și constatările de mai sus pot lăsa pe mulți cititori reci, — se va încălzi cititorul de ce-i va fi dat să citească acum.

Să ascultăm un alt raționament, care ne arată grozava risipă de energie pe care o săvârșim, voluntar, cu toții: Diferința de 13 zile a călindarului — susține dl B. — faptul, că în regiuni (ca ale noastre), unde o populație de mai multe confesiuni ține sărbătorile de două ori — ne aduce o «pierdere catastrofală». Să ne gândim numai: afară de zilele de Duminecă și de zilele de sărbătoare romano-catolice (16) și (identice) evangelice (12), se mai țin și 23 zile de sărbători grecești — în zile deosebite — încât avem de înregistrat în fiecare an aproape o lună de zile pierdere mai mare în ce privește timpul de lucru! E natural dacă

Printre alte puncte sânt prevăzute reprezentaţii la Teatrul Naţional, la Operă, la Ateneu şi la celelalte teatre.

La Arenele romane, din parcul Carol, societăţile corale vor concerta pentru popor.

O defilare impozantă va fi a drapelelor tuturor regimentelor, a cortegiilor alegorice, a celor etnografice şi a delegaţiunilor.

Preoţimea ardeleană şi statutul unic al funcţionarilor publici

Ministerul cultelor cu adresa Nr. 29013 prin autoritatea bisericească cere preoţimii completarea formularelor cu datele despre calificaţiunea, retribuţia şi anii de serviciu ai preoţilor în vederea studiului ce se va face pentru elaborarea unui proiect de statut unic al funcţionarilor publici. In aceeaş vreme prin notiţa din Telegraful Român (Nr. 63) ni se face cunoscut că «prin proiectul de statut unic al funcţionarilor publici, alcătuit de societatea generală a funcţionarilor publici, clerului i se recunosc următoarele lefuri: Preotul ajutor 900 Lei lunar; Preotul cu seminarul inferior 1000 Lei lunar; Preotul ajutor cu seminarul complect 1200 Lei lunar; Preotul cu seminarul complect 1400 Lei lunar; Preotul teolog ajutor 1600 Lei lunar. Preotul licenţiat în teologie 2000 Lei lunar. Protoiereii cu 2800 Lei lunar».

Stând înaintea unei reforme unitare, care are tendinţa să satisfacă necesităţile tuturor funcţionarilor publici, deci şi ale preoţimii, să ni se dee voe a ne spune şi noi părerea în aceasta chestie vitală pentru interesele bisericii şi pentru consolidarea statului român.

Datele care ni se cer din partea ministerului de culte, acum a 4 oară, le vom da şi de astădată, întocmai cum le-am dat şi celorlalţi domni miniştri de culte din guvernele Vaida, Averescu şi Take Ionescu.

Să ni se îngădue obiecţiunea, dar ni se pare că la ministerul cultelor din Bucureşti, nu sânt registre, şi nu se ţin evidenţe despre statele preoţilor, cari ar trebui să rămână dela ministru la ministru, complectându-se doar cu datele celor noi intraţi şi celor ieşiţi din rândurile preoţimii. E cert că mereu ni se cer date, dar până acum n'am văzut nici un rezultat, şi judecând după trecut, puţină încredere avem că de astădată datele ce le vom da vor fi luate în considerare. In cei 4 ani din urmă au intrat atâtea memorii şi cereri din partea preoţimii din Ardeal şi ni s'au dat atâtea promisiuni, încât azi trebue să ni se clatine încrederea în îmbunătăţirea stării noastre precare. A trebuit să vină societatea funcţionarilor publici să ne ia în apărare soartea, luându-ne în statutul unic al funcţionarilor publici. Intru cât însă membrii din societatea funcţionarilor publici sânt mireni, n'au putut avea deplină cunoştinţă despre pregătirea clerului din toate ţinuturile României, şi de aceea nici nu-i putem învinui că în statutul unic au luat de bază la salarizarea preoţilor pregătirea clerului din vechiul regat.

Constatăm că preoţimea ardeleană, având altă pregătire, nu poate fi încadrată în aceeaş clasă de salarizare cu clerul din vechiul repat.

La noi în Ardeal nu sânt preoţi cu seminar inferior şi cu seminar complect ci parte din preoţii noştri, înainte de a intra în seminarul teologic, au absolvat 8 clase liceale sau reale, au examen de maturitate (bacalaureat) şi apoi au intrat în teologie; — deci în care clasă de salarizare îi pui pe aceşti preoţi?

Sânt apoi preoţi cu 4 clase de liceu, preoţi cu 6 clase de liceu şi 3 ani de teologie, — sânt apoi preoţi din vremea veche cu puţine clase şi cu un an de teologie («moraliştii») dar aceştia sânt foarte puţini.

Aceşti din urmă (moraliştii) pot fi luaţi doar într'o clasă de salarizare cu preoţii din vechiul regat cari au absolvat seminarul inferior de patru clase. Iar preoţii noştri din Ardeal cu 4 clase liceale şi cu 3 ani de teologie pot fi incadraţi în aceeaşi clasă de salarizare cu preoţii din vechiul regat absolvenţi de seminar având şi unii şi alţii 7 ani de studii după şcoală primară.

Iar preoţii absolvenţii de liceu cu maturitate (bacalaureat) şi 3 ani de teologie, trebue să fie incadraţi în clasa de salarizare în care sânt preoţii licenţiaţi în teologie din vechiul regat. Ca normă generală deci să se ia de bază anii de studii ai fiecărui preot înainte de a fi intrat în vreun seminar eparhial, — şi nici decum aşa cum s'a proiectat în statutul funcţionarilor publici, — ceeace pentru preoţimea ardeleană ar constitui un act de nedreptate şi o nerecunoaştere a muncii depuse în şcoale pentru ca să-şi câştige fiecare pregătire egală cu ale compatrioţilor noştri de alt neam.

Cerem dela factorii competenţi ca noua salarizare a preoţimii din întreagă ţara să se facă în raport cu anii de studii şi cu pregătirea altor funcţionari publici, sau luându-se de bază norma de salarizare a corpului didactic.

Ţinem să amintim, că dela norocoasa şi dreapta deslegare a retribuţiilor preoţimii depinde viitoarea pregătire a clerului din Ardeal. Convins că de aceeaşi părere sânt toţi fraţii preoţi din Ardeal, propun ca la elaborarea proiectului de statut unic să fi avizată asociaţia clerului «A. Şaguna», ca să-şi trimeată delegaţii săi să ia parte în comisiunea care va statori proiectul definitiv.

Pr. I. Crăciun

Ancheta scolară

După o discuţiune de 4 zile, în care s'a desbătut chestiunea învăţământului primar şi în special chestiunea şcoalelor confesionale din toate punctele de vedere, ancheta s'a terminat Sâmbătă sara în 2 Septemvrie nou.

Desbaterile au fost prezidate din partea I. P. S. Sale mitropolitului nostru *Nicalae*, asistând din partea bisericii P. S. Sa episcopul Iosif Badescu şi dnii: Dr. Iosif Blaga, Dr. Valeriu Braniştе, Dr. Gheorghe Ciuhandu şi Lazar Triteanu, iar din partea ministerului instrucţiunii dnii: N. Ghiţescu, directorul învăţământului primar, I. Gârboviceanu, directorul şcoalei normale din Bucureşti, Gheorghe Popa-Liseanu, directorul învăţământului secundar şi Dr. Ioan Mateiu, directorul general al învăţământului în Cluj.

In 1 şi 2 Septemvrie a luat parte la anchetă şi dl ministru al instrucţiunii Dr. *Anghelescu*, însoţit de dl secretar general *Valaori*.

Resultatul, la care au ajuns consfătuirile anchetei îl comunicăm în articolul de fond al numărului de azi al ziarului nostru.

In timpul petrecerii sale în Sibiu dl ministru Dr. Anghelescu a vizitat catedrala noastră, liceul Gheorghe Lazar, liceul de fete, institutul călugăriţelor franciscane, precum şi şcoalele din Ocna şi Avrig.

Duminecă în 3 Septemvrie la ora 2·45 dl ministru a părăsit Sibiul, cu trenul spre R.-Vâlcea, unde s'a oprit spre a vizita şcoalele de acolo.

La începutul anului şcolar

— Tinerimii şcolare —

Porţile palatelor voastre, iubită tinerime şcolară, earăşi s'au deschis cu vechea maximă biblică, rostită de Mântuitorul lumii: «Lăsaţi copiii să vină la mine...» Vă trebue o mai dulce chemare ca aceasta?

Voi sânteţi chemaţi, cu vorbe dulci, să intraţi pe porţile deschise ale înţelepciunii. Să intraţi cu smerenie şi sfinţenie, pentruca ca să ieşiţi întăriţi sufleteşte.

Şcoalele vi s'au deschis din nou, şi învăţătorii, măestrii catedrelor, vă aşteaptă să-şi desfăşoare toată priceperea şi râvna întru deşteptarea şi luminarea voastră. Şi mulţumiţi, satisfăcuţi, şi mândri vor rămânea, când jertfele lor întru acest scop, vor aduce roade îmbucurătoare. Ei vă vor iubì atunci şì mai mult. Faceţi-vă vrednici de această iubire a dascălilor, năzuiţi a face bucurie părinţilor voştri cari ziua şi noaptea sânt cu gândul la voi, şi cari vă trimit uneori

---

ţinutul va fi, în urma sărbătorilor acestora, mai puţin capabil de concurenţă şi dacă vor fi anual miliarde pierderile în producţie.

Constatările acestea ar trebui să ne pună pe gânduri. Miliarde pierderi din cauza unor socoteli calendaristice! Să ne gândim la marile foloase ce le-a avut Europa cu introducerea orei de primăvară, în decursul războiului — iarăşi o inovaţie, care, cu puţină bunăvoinţă, a adus servicii bietei omeniri bolnave.

Dl B. a exprimat în revista «Ostland» (în 1920, Nr. VI) plastic şi lapidar alte lipsuri ale vremii noastre. «Diferite unităţi — scria acolo — diferite unităţi, ca — mai înainte — stânjenul, schioapa, policarul, liniile şi, încă şi astăzi, ceasurile, minutele şi secundele, sânt o îngreunare cu totul inutilă, deoarece te silesc să socoteşti într'una. Socoteala aceasta este nu numai o pierdere de energie şi de timp, ci este totodată şi un izvor foarte mare de greşeli şi recere din cauza aceasta o controlă tot atât de anevoioasă şi costisitoare de timp». De aceea pledează pentru sistemul decimal, mult mai simplu şi mai potrivit.

«Sistemul decimal», motivează dl B., «ajunge, în urma simplificării şi uşurării celei mai mari a tuturor socotelilor, la o potenţare nebănuită a iuţelii şi a capacităţii de producere şi scuteşte milioane de oameni de greul balast a unei munci inutile».

«Nici odată n'a fost o atât de imperioasă necesitate de o cruţare cât se poate de mare de muncă şi de energie de timp, ca acum, după războiul mondial, când producţiunea aproape a tuturor valorilor trebue să creieze din nou, fiindcă proviziile aflătoare sau au fost nimicite sau au fost folosite din greu în decursul războiului sau s'au exhauriat».

După cum vedem un radicalism în concepţii — singurul radicalism îndreptăţit în zilele noastre.

Vor protesta, fireşte, cei obicinuiţi să bătătorească vecinic aceleaşi cărări, după cum aprotesta d. e. şi în Franţa sau alte ţări cu ortografie învechită, când li s'ar spune: nu înţelegeţi că o literă trebue să corespundă unui sunet?, de ce întrebuinţaţi 3 şi 4 litere, când exprimaţi un singur sunet?, nu pricepeţi risipa de energie a mânii, a tiparului, a hârtiei?, nu înţelegeţi că este vorba de salvarea de miliarde — în bani — şi de milioane de volume, dacă vă democratizaţi ortografia?

Intocmai aşa refractari la inovaţii au găsit inovatorii calendarului pe guvernanţii ruşi de dinainte de războiu. Guvernul rusesc a instituit o comisie (în 1899—1900) şi mai târziu academia de ştiinţe, a împuternicit pe astronomul Saladilov (1910) să şi dea verdictul — iar comisia şi Saladilov a declarat că calendarul nou (gregorian) e inacceptabil, fiindcă conţine încă greşeli şi lipsuri. Bisericile greceşti încă nu s'au declarat.

Dar călindarul nostru se află încă într'un stadiu aproape neschimbat, ca pe vremea lui Iuliu Cesar, cum l-a stabilit acesta 46 ani a. Hr., adecă aproape acum 2000 de ani!, oftează dl B., şi greşelile călindarului — în urma rândului absurd al lunilor de diferite dimensiuni şi în urma adăogirii zilei visecte — aduce zilnic daune enorme omenirii.

Dl B. găseşte următoarele greşeli principale ale împărţelii calendaristice actuale:

1. Hotărârea greşită a începutului de an. Dacă s'ar face corectura, s'ar uni deja amândouă călindarele;

2. Nestabilitatea săptămânii faţă de an. In călindarul de acuma cad zilele săptămânii în fiecare an, într'alt dat, în loc ca anul să se înceapă cu Luni şi să se sfârşească cu Duminecă;

3. Inegalitatea lunilor — câtă vreme 11 luni cu 30 de zile ar uşura nespus de mult cu sumele lor rotunde socotirea terminelor şi socotirea unui dat, care corespunde unei zile de săptămână;

4. Sărbătoarea Paştilor e socotită în loc de ziua adevărată a anului Naşterii, deci într'o zi calendaristică fixă, ca sărb. Crăciunului, (naşterea lui Hristos), după regulele calendarului lunar evreesc, deci după o zi cu totul greşită; în urma acestei socoteli oscilează sărbătoarea Paştilor într'un restimp de 35 de zile, o oscilaţie, care atinge şi cauzează daune tuturor relaţiilor ordonate. —

Dl B. propune să se hotărească din partea unui congres mondial internaţional neşte norme cât se poate de simple şi cât se poate de potrivite, ca să înlocuească încurcătura calendaristică actuală.

Mai întâi de toate drept problema cea mai principală consideră dl B. unificarea călindarului vechi şi nou, — prin hotărârea unui început de an unitar. Ca început de an pretinde să se ia 22 Decemvrie — consideraţiile dsale ar duce prea departe (cei ce vreau să se informeze citească broşura).

Dl B. găseşte inovaţia foarte adaptabilă în anul 1924. In 22 Decemvrie 1924 urmează să se înceapă noua numărătoare, automatic, fiindcă se poate să fie delăturate cele şapte zile de 31 ale lunilor şi ziua visectă, împreună cu zilele 29 şi 30 Decemvrie — ceeace ar corespunde principiului recomandat, de luni de 30 de zile.

Călindarul iulian ar trebui să sară, afară de aceea, zilele din 11 până în 23 Ianuarie, în

ultimul ban agonisit cu mare greutate şi cornul de pâne ieşit din plămădeala mânilor scumpei voastre mame.

Faceţi cinste acestora şi patriei voastre, care aşteaptă ca azi mâne să le aduceţi folos şi răsplătire meritată.

Nu risipiţi timpul scump, ci faceţi-vă întru toate datorinţele de şcolari. Fiţi modeşti, supuşi şi ascultători faţă de dascălii voştri, cari vă deschid inimile şi minţile fragede, fiţi cuviincioşi şi modeşti faţă de cei bătrâni; rămâneţi însă mândri faţă de aceia cari ar căuta să vă lovească în sentimentul vostru de români!

Şcoala germană zice şcolarilor săi: «Deutscher Knabe vergesse nicht, das du ein Deutscher Knabe bist!» (Copile german, nu uita că eşti copil de german). Această maximă am cetit-o pe frontispiciul multor şcoale din satele mărunte, provăzute toate cu edificiu şcolar corespunzător, în Karintia, în Austria de jos. Nu uitaţi nici voi că sânteţi fii de român!

Folosiţi timpul de recreaţie pentru întărirea voastră spirituală şi fizică. Aveţi ocaziunea de a vă manifesta în societăţile voastre de lectură şi de sport. Nu ocoliţi nici una, nici alta. Se cade omului să fie cult, bine credincios, modest, stăruitor la fapte bune, isteţ şi vânjos. Având aceste însuşiri, nimic n'are să vă înspăimânte. Întăriţi, în frageda tinereţe, veţi putea uşor rezista, când veţi deveni independenţi în viaţă, diferitelor ispite stricăcioase şi veţi deveni în modul acesta folositori familiei, societăţii, neamului şi patriei. *Eugeniu Munteanu*

M. S. Regina la Vălenii-de-Munte

Regina Maria a României, întovărăşită de principesa Irina a Greciei, principele Nicolae şi principesa Ileana au sosit Marţi la ora 3 d. a. la Vălenii-de-Munte, venind cu automobilele dela Sinaia. După ce au făcut o scurtă oprire acasă la dl N. Iorga, s'au îndreptat spre sala de cursuri unde au fost întâmpinaţi la intrare de dnii profesori universitari V. Bogrea, Ion Sân-Giorgiu, d-nii N. Bataria, Ştefan Meteş şi C. Cihodariu. Regina a vizitat orfelinatul şi a luat loc pe scena împodobită cu covoare şi mobilă românească. Un cor bisericesc a intonat Imnul Regal, apoi dl Iorga luând cuvântul spune că: «sânt şapte ani de când M. S. regina n'a mai fost la Văleni; Regina noastră are în desăvârşirea morală a resultatelor războiului locul întâi. Am cerut asentimentul Majestăţii Voastre pentru ca numele ei să consacre chiar aici, lângă locul cursurilor unde s'a pregătit ani de zile unitatea naţională, noua instituţie de educaţie liberă. Din toate locurile României Mari un număr de fete, după ce vor fi terminat şcoala secundară, să vie să petreacă un an în atmostera de fraternitate umană şi naţională absolută, în care ascultătorii cursuriloor trăiesc timp de o lună. Ele vor căpăta cunoştinţele şi exemplele necesare pentru a deveni un fel de misionare normale. Prin donaţia măreaţă a fraţilor noştri americani, aproape 300.000 lei, prin nobilul dar pe care ni l-a făcut banca Almăşeanu, oferindu-ne localul ei de veche tradiţie boierească, din ce vom şti adăugi prin frumuseţea scopului ce urmărim şi prin înaltul patronagiu sub care stăm, vom şti să facem aici unul din locaturile unde se va elabora în suflete tot mai mult acel elixir de viaţă morală de care România întregită simte nevoie mai mult decât de orce».

In ovaţiile întregii săli ridicate în picioare, regina Maria răspunse dlui Iorga în prea frumoase cuvinte zicând:

«Vă mulţumesc, domnule profesor, pentru vorbele bune ce aţi spus pentru mine. Nicodată nu voi fi prea mică pentru cele ce mi se cer. Am venit în ţară foarte tânără, şi am devenit una cu voi toţi. Am avut dela început viziunea României Mari, am purtat-o la inima mea şi am luptat pentru împlinirea ei. Şi noi am reuşit mai mult decât am crezut. Dar şi de acum avem încă foarte mult de făcut. Te ai gândit bine la această şcoală nouă, şi că i-ai dat numele meu acestei şcoli de fete, îmi pare bine şi o voi patrona. Sper că voi mai veni în această localitate, unde este un centru de civilizaţie şi de ştiinţă».

Sala, în picioare, ovaţionează îndelung pe regină, acoperind-o cu buchete de flori.

Dela sala de cursuri oaspeţii regali s'au întors acasă la dl Iorga, urmaţi de un numeros public entuziast. La ora 5 şi jum. seara cele două automobile regale au luat drumul spre munte.

Nr. 5811 Plen.

CONCURS

Devenind vacant prin renunţare postul de **referent şcolar în Consistorul arhidiecezan**, pentru ocuparea aceluia se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuţiunile sânt cele ale asesorilor consistoriali.

Cererile de concurs sânt a se adresa la Consistorul arhidiecezan însoţite cu documentele:

1. Atestat de botez.
2. Testimoniu de maturitate.
3. Absolutor teologic.
4. Absolutor despre studiile academice.
5. Certificat de serviciu.
6. Alte eventuale documente de recomandare.

Sibiu, 8 August 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Nu vă este milă de timp?

Aş vrea ca rândurile acestea să fie cetite şi din partea acelora, cari pierd prea mult timpul dat de Dumnezeu şi-l cheltuesc uşor la masa de restaurant şi de cafenea. Aş vrea să arunce ochii asupra acestor rânduri şi unii români cari văd toate în negru şi nu găsesc nimic bun în România întregită. Aş vrea să ajungă datele acestea în mânile jucătorilor de noroc, — ca să-şi deschidă ochii şi urechile, cu toţii, şi să audă glasurile de chemare, citind printre rânduri apelurile însutite la creiarea de instituţii ca cele înşirate mai la vale.

Ceeace arăt sânt abea câteva pagini din cartea unui economist de seamă, ale profesorului dela universitatea din Paris, Carol *Gide*. Cartea tratează despre «Instituţiile de progres social» şi trece în revistă generală «tot ceeace popoarele cele mai înaintate au ştiut să inventeze pentru îmbunătăţirea condiţiei sociale a masselor, toate experienţele şi toate decepţiile lor».

Treci în revistă generală, cetitorule, datele acestea, adunate de un om de bine, plimbă-ţi ochii dela instituţie la instituţie şi — după ce ai isprăvit, pune-ţi întrebarea: Nu-ţi spune nimic lista aceasta de instituţii de ajutor social, — de ajutor reciproc, de instituţii, care cearcă să îmbunătăţească relaţiile între clasele sociale şi între popoare?

Gândeşte-te: timpul ar trebui să-mi fie atât, vai, atât de scump! Englesul are mare dreptate: «timpul este bani»! Zeci, sute de societăţi, în diferite timpuri, de ale diferifelor neamuri, au încercat să aducă un val de omenie în relaţiile sociale, să potolească urile, să arate o soluţie practică, ce duce la colaborare. Nu mi aş petrece mai bine timpul, întrebând ştiricind cum şi au frământat mintea oamenii aceia de bine, cum au cercat să valorifice idealismul din pieptul lor, aducându-l în legătură cu proza vieţii? N'ar fi mai cu cale să transplant un gând

---

urma căror inovaţii călindarele ar fi unite deja dela 24 Ianuarie 1924.

In privinţa îmbunătăţirii săptămânii propune, ca anul comun să conţină de aici înainte numai 364 de zile. Cele 365 zile şi zilele visecte vor fi luate totdeauna în săptămâni visecte, adăugate în tot al 5-lea an, astfel că anul visect (în loc de 366 zile) va avea 371 zile (alte inovaţii neesenţiale indică broşura). Astfel va începe şi se va termina anul de aici înainte cu începutul, resp. cu sfârşitul săptămânii: cu Luni şi cu Duminecă. Aşa se va stabili călindarul pentru vecii-vecilor — nu vom mai avea trebuinţă în fiecare an de unul nou.

Altă inovaţie propusă de dl B. este ca lunile de aici înainte să aibe 30 de zile. Aşa va fi o «jucărie» să socoteşti ziua săptămânii din ziua lunii (amănunte în broşură). Inceputul reformei să se facă în 22 Decemvrie 1924.

In privinţa zilei Invierii scrie dl B. următoarele:

«Ziua aceasta ar trebui serbată corect, ca şi ziua Naşterii lui Hristos, totdeauna în aceeaş zi a anului naşterii. Până acum a fost ţinută însă Duminecă după luna plină, după equinocţiul de primăvară. Aceasta a fost, de fapt, ziua Invierii în anul morţii lui Hristos (33), hotărâtă după călindarul lunar evreesc, şi — deoarece aceasta n'a fost stabilită atunci şi până bine de curând după călindarul nostru, ziua corectă a Invierii — conciliul dela Nicea a fost în stare să o socotească numai astfel, deşi adevărata zi a Invierii nu este Dumineca după luna plină de primăvară, temporală, ci numai după luna plină de primăvară a anului 331

După ce aceasta a fost stabilită în timpul recent cu toată siguranţa pe ziua de 5 April, este acum o imposibilitate să mai socotim Invierea şi de aici înainte după zilele cu totul greşite ale călindarului lunar evreesc; ziua poate fi hotărâtă de aici înainte numai pe 5 April sau, după aşezarea începutului de an pe 22 Decemvrie, pe 15 April a «ordinei de timp definitive», recomandate aici; trebue să cadă, mai apoi, în orce caz pe o Duminecă şi, de fapt, cade 15 April după aranjamentul de timp propus, adecă la luni de 30 de zile, tocmai pe o Duminecă!»

Ce îmbunătăţiri propune dl B. la călindarul actual?

«I. Anul să înceapă cu solstiţiul de iarnă a emisferei nordice (mai corect cu a 89 zi înainte de equinocţiul de primăvară, după meridianul de Greenwich). 2. Fiecare an începe cu Luni şi se termină cu Duminecă. 3. Anul comun are 364, cel visect 371 zile. Fiecare al 5-lea an este un an visect, exceptând tot al 40-lea an, în schimb însă al 400-lea an. 4. Lunile au 30 de zile; numai Decemvrie 34, în anui visect 41 de zile. 5. Dumineca Paştilor este Duminecă în 15 April».

Ca hotărâri de transiţie propune următoarele: «1. In a. 1924 cad zilele lunilor cu 31, ziua intercalată şi 29 şi 30 Decemvrie; în călindarul iulian şi zilele de 11 până 23 Ianuarie. 2. Ordinea aceasta definitivă de timp se începe cu 22 Decemvrie 1924, care se socoteşte 1 Ianuar 1925; în acest prim an a ordinei celei nouă 1925 cade săptămâna intercalată, fiindcă atunci ar fi de adăogat numai a 365 zi a acestui singur an».

Din cele relatate ajunge dl B. la următoarele concluziuni:

Inovaţia aceasta este de o arzătoare actualitate, fiindcă ar aduce un plus considerabil de energie, omenirii întregi. Cu atât mai mult este recomandabilă această inovaţie, cu cât s'ar putea introduce fără de nici o osteneală şi fără de spese — neavând ca urmare nici o turburare a vieţii economice mondiale. Nici din partea bisericească nu se poate aduce vreo obiecţiune. O colaborare a bisericilor este foarte de dorit, fiindcă bisericile stabilesc zilele Paştilor.

De aceea ar trebui să se convoace un congres mondial al tuturor statelor şi bisericilor, dar mai curând, pentrucă problema trebue rezolvită până în Martie 1923, căci călindarele p. 1924 se tipăresc, ca de obicei, încă de prin April, anul precedent.

Cere ca la congres să ia parte, pe lângă oamenii ştiinţii (astronomi, teologi, etc.), mai întâi de toate reprezentanţii tuturor ramurilor de producţie, în special ai camerelor de comerţ, ai industriilor, ai căilor ferate, ai poştelor şi telegrafelor, ai băncilor, etc.; şi oamenii politici şi reprezentanţii tuturor ramurilor administrative, în deosebi ai finanţelor şi ai miliţiei. Inainte de a se aduna la congresul acesta să ţină fiecare ram câte un congres special (d. e. camerele de comerţ), în care să desbată întrebările acestea şi să trimită hotărârile lor guvernului.

Raţionamentele astronomice şi ştiinţifice nu le poate controla scriitorul acestor rânduri, fiindcă nu se pricepe la aşa ceva — ceeace ne oferă însă dl B., care munceşte de 40 de ani în direcţia aceasta este atât de ademenitor, prevestitor de o vârstă mai *bună* a omenirii, încât statele şi bisericile ar trebui să pună toate pietrile în mişcare ca să se introducă inovaţiile propuse, dacă se vor adeveri tezele ştiinţifice ale dlui B. de corecte. Statului român şi bisericii noastre le-ar reveni meritul mare de a fi propus inovaţiile. *H. P. P.*

bun, o idee verificată de salutară, în pământul primitor al ţarinilor noastre sufleteşti, decât să bârfesc, sau să dau poruncă bătoasă ca veninul polemicelor noastre să sgândărească şi mai tare părţile slabe din om?

Intrebări puse conştiinţei omeneşti în zilele noastre, nu numai la noi, ci în toate ţările.

*

Enumenarea cronologică a unor instituţii de economie socială, create în diferite ţări, în decursul secolului al XIX-lea, este — după Gide — următoarea: 1801 aziluri pentru copii de ţâţă, (Paris), 1802 protecţia copiilor lucrători (Anglia), lege pentru apărarea sănătăţii şi a moralităţii ucenicilor în fabricile de bumbac şi de lână, 1808 case de economii (saving bank), Anglia, 1818 colonii de asistenţă agricolă (Olanda) 1831 case muncitoreşti, (Filadelfia), Asociaţie cooperativă agricolă (Anglia) 1832 Lupta împotriva acoolismului, (Anglia), 1834 economiile (cruţările), şcolare, (Franţa), 1839 protecţia proprietăţii familiei, 1839 societatea filantropică, (Paris), se ocupă mai cu seamă cu asistenţa şi cu locuinţele muncitoreşti, 1844 limitarea legală a lucrului femeilor, (Anglia); 1844 societăţile cooperative de consum; 1846 legea privitoare la sănătatea publică, (Anglia); 1848 limitarea legală a lucrului adulţilor (Franţa), ziua de 12 ore; 1851 restaurante poporale (Grenoble) 1851 asistenţa iudiciara gratuită (Franţa); 1852 bănci poporale; 1856 ziua de 8 ore; Repausul de Duminecă (Elveţia); 1861 cassele de economii, postale (Anglia), (Franţa 1881); 1862 cercurile muncitoreşti (Anglia); 1866 cuptoarele economice (Berlin); 1866 cursurile de adulţi (Franţa); 1870 lupta împotriva reglementării prostituţiunii, (Londra); 1872 asilele de noapte (Marsilia); 1874 protecţia copiilor încredinţaţi doici (Franţa); 1878 asistenţa prin lucru (Paris); 1879 cruţarea prin mutualitate (Paris); 1881 mutualitatea şcolară (Paris); 1883 asigurarea obligatorie muncitorească (Germania); 1884 sindicatele agricole (Franţa); 1888 oraşele grădini (Anglia), fondarea primului oraş-grădină (Garden City) în Leteworth (903); 1888 asociaţiunile pentru nobilitarea vitelor (Berna); 1888 monopolul statului asupra alcoolului (Elveţia); 1889 grădinile muncitoreşti (Sedan); 1889 ligile sociale ale cumpărătorilor (New-York); 1892 sanatorul pentru tuberculoşi (Germania, Frankfurt pe Main); 1893 asistenţa medicală obligatorie (Franţa); 1893 otelurile poporale (Londra); 1894 «Muzeul social» (Paris); 1895 asociaţiunile postşcolare (Franţa); 1896 stabilirea legală a unui salar minimal (Victoria); 1898 universităţile poporale (Paris); 1898 pensii pentru bătrânii indigeni (Noua Zelandă); 1906 opreliştea opiului (China); 1910 Asociaţiunea internaţională împotriva şomagiului, (Paris); 1910 Liga naţională a consumatorilor (Paris); 1919 Opreliştea producţiei şi a vânzării a oricărei băuturi alcoolice, (Statele Unite) ş. a. ş. a.

H. P. P.

Ştirile zilei

Ştiri personale. Pentru a participa la şedinţele Consistorului mitropolitan, cari s'au început în 4 Septemvrie n. sub prezidiul I. P. S. nostru mitropolit *Nicolae*, au sosit în Sibiu PP. SS. LL. episcopii *Ioan* al Aradului, *Iosif* al Caransebeşului, *Roman* al Orăzii-mari şi P. S. Sa arhiereul *Filaret* dela Caransebeş.

Predică în catedrală. Dumineca trecută la finea sfintei liturghii a rostit în catedrala noastră P. S. Sa Părintele episcop dela Oradea-mare *Roman Ciorogariu* o frumoasă şi instructivă predică despre rolul şi importanţa bisericii în zilele de astăzi, ascultată cu multă atenţiune din partea număroşilor credincioşi, între cari un însemnat număr din vechiul regat.

Prima împroprietărire în Bihor se face în 25 Septemvrie 1922, în Căbeşti. Vor fi de faţă la solemnitate dnii: primministrul Brătianu, ministrul A. Constantinescu, P. S. Sa episcopul Roman dela Oradea Mare, parlamentarii Al. Lăpădat şi G. Cosma, precum şi reprezentanţii autorităţilor.

La băi... Un vizitator face statistica cercetătorilor staţiilor balneare în ţara noastră şi ajunge la concluzia că abea 25 la sută fac băi, deci îşi îngrijesc sănătatea; restul de 75 la sută vine la băi numai să petreacă.

Congresul voluntarilor. Duminecă s'a ţinut la Cluj primul congres al voluntarilor români din Ardeal, Bănat şi Bucovina. Au participat peste 200 de voluntari, între cari erau şi câţiva ţărani. Congresul a decis înfiinţarea unei *uniuni* a voluntarilor. Membri de drept sânt toţi foşti voluntari, cari au intrat, fără să fi fost cetăţeni români, în armata română (sau în armatele aliate) înainte de armistiţiile pe fronturile armatelor în care au servit voluntarii. Scopul uniunii este: a lucra pentru consolidarea unirii naţionale; a ajuta pe voluntari, văduvele şi orfanii lor; a îngriji de mormintele celor morţi; a aduna şi completa actele privitoare la voluntari; a înfiinţa un cămin pentru infirmi; a propaga cultura prin prelegeri, biblioteci, reviste; a administra fondurile aparţinătoare corpurilor de voluntari. Uniunea nu face politică militantă. Preşedinte al uniunii este ales dl Dr. Victor Deleu. Congresul proclamă de preşedinte de onoare pe A. S. R. Principele Carol.

Anunţ şcolar. La liceul Gh. Lazăr din Sibiu se vor ţinea: examenele de corigenţă în 13 şi 14 Septemvrie c, înscrierile în zilele dela 15—20 examenele particulare, integrale, de diferenţă şi de primire pentru cl. I între 15—20 Septemvrie; examenele de maturitate (bacalaureat) în scris în zilele dela 20—23 Septemvrie; examenul oral de maturitate în 25 şi 26 Sept. In 20 Septemvrie *toţi elevii* se vor prezenta la şcoală, unde li se vor publica dispoziţiunile de ordine şi orarul. In 21 Septemvrie c. se va celebra serviciul divin şi se va inaugura anul şcolar 1922/23 în cadrul solemnităţii obişnuite. Cursurile vor începe Vineri, în 22 Septemvrie. *Direcţiunea.*

La Fondul Victor Tordăşianu pentru căminul ucenicilor dela meserii, întemeiat de Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu, în memoria mult regretatului ei preşedinte, a binevoit a dărui 300 Lei dl Dumitru Prisca din Bârghiş, Nr. 21. — Pentru prinos mulţumesc: *George Poponea*, preşedinte; *Stefan Duca*, secretar.

In aşteptare. Membrii guvernului dela Moscova îşi urmează vânătoarea deslănţuită împotriva clerului şi a tuturor intelectualilor, cu toate acestea nu sânt stăpâni asupra situaţiei. Nu numai ţăranii sânt nemulţumiţi şi se răscoală asupra dictatorilor comunişti, ci şi armata pe uscat şi pe mare dă tot mai dese semne, că i-a slăbit cu desăvârşire încrederea în regimul sovietist. Partidul comunist rus astăzi abia mai are 300 de mii (din 600 de mii) membri. Din ancheta unui ziar dela New York se constată că în Rusia 2 la sută din locuitori aparţin comuniştilor, 8 la sută sânt contrarevoluţiei, şi 90 la sută aşteaptă cu resemnare să se producă dela sine răsturnarea stăpânirii sovietiste. Aşteptarea aceasta dă oarecare viaţă lui Lenin şi tovărăşiei sale. Bolşevismul va fi măturat de o putere mai pe sus de cea omenească, — aşa cred ruşii. Şi bine cred.

ad. Nr. 440/1922 (157) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. II. **Uroiu**, cu filia **Cărpiniş**, din protopopiatul Geoagiu, se publică un concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile provăzute cu toate documentele justificătoare subsemnatului în terminul deschis, şi pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare a se prezenta în comună spre a se face cunoscuţi înaintea poporului.

Geoagiu, la 16/29 April 1922'

Oficiul protopopesc al tractului Geoagiu în înţelegere cu comitetul parohial.

V. Goron
protopop

Nr. prot. 342/1922 (149) 3—3

Concurs repetit

Cu provocare la rezoluţiunea consistorială dela 17 Maiu a. c. Nr. 1947 B. pentru întregirea parohiei de clasa a treia **Nocrich**, protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat, şi special cele statorite cu restricţiune de comitetul şi sinodul parohial în şedinţa dela 4 Martie a. c. şi aprobate de P. V. consistor arhidiecezan la 17 Maiu a. c. sub Nr. 2152 Bis.

Cererile de concurs împreunate cu documentele necesare să se înainteze subscrisului în terminul susindicat.

Concurenţii, cu prealabila încuviinţare a protopresbiterului, să se prezinte în vre o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie, spre a cânta şi predica, eventual a celebra.

Agnita, 19 Iulie 1922.

In înţelegere cu comitetul parohial.

Ioachim Munteanu
protopop

Nr. 584/922 (155) 3—3

Concurs nou

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Cibu**, protopresbiteratul Geoagiu, se publică nou concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele necesare, se vor înainta subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Concurenţii, după prealabila încunoştinţare a protopopului, pe lângă stricta observare a dispoziţiunilor reglementare, se vor prezenta în parohie spre a se face cunoscuţi poporului.

Geoagiu, la 24/11 Iulie 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. rom., în înţelegere cu comitetul parohial.

V. Goron
protopop

ad Nr. 441/1922 (156) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. II. **Rapoltul mare** din protopopiatul Geoagiu se publică un nou concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile provăzute cu toate documentele justificătoare subsemnatului Oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare a se prezenta în comună spre a se face cunoscuţi poporului.

Geoagiu la 16/29 April 1922.

Oficiul protopresbiteral al tractului Geoagiu în înţelegere cu comitetul parohial.

V. Goron
protopop.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,

profesor universitar şi membru al Acad. române

Reclama este sufletul comerţului

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 26 August (8 Septemvrie) 1922 Nr. 67

SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Arhiereul Dr. Ilarion Pușcariu

1842—1922

(=) Cu trecerea la cele veșnice a venerabilului Arhiereu, *Dr. Ilarion Pușcariu*, dispare unul dintre puținii reprezentanți rămași în viață ai epocei șaguniane. S'a stâns în anul când, peste câteva zile, avea să împlinească 80 de ani ai unei laborioase vieți, puse în serviciul bisericii și neamului românesc.

O jumătate de secol și mai bine, Dr. Ilarion Pușcariu, merituosul preot, și-a desfășurat mănoasa-i activitate în toate ramurile de lucrare ale vieții noastre publice.

Om al bisericii, și distins promovator al culturii românești, ca și mulți alți membri ai familiei Pușcariu, cunoscuți pentru preocupările lor științifice și literare, regretatul Ilarion s'a deosebit și ca profesor seminarial, și nu mai puțin ca scriitor de valoare.

Ca profesor a fost unul din iscusiți făuritori ai sufletelor, care aveau să lupte pentru înaintarea bisericii ortodoxe și pentru realizarea unității naționale a neamului nostru. Câteva generații de preoți au ieșit de sub mâna lui de profesor la seminarul Andrelan.

Activitatea lui istorică, dacă nu prodigioasă, totuși temeinic gândită și bine susținută, îi asigură locul de cinste între istoriografii ardeleni mai vechi și mai noi.

Ziarul Telegraful Român pierde prin moartea lui Ilarion Pușcariu un sprijinitor zelos și un colaborator de seamă, care și la adânci bătrânețe a ținut să-și dovedească interesul viu prin scrisul său bogat în reminiscențe prețioase și în experiențele din trecutul nostru bisericesc și școlar.

Biserica ortodoxă și societățile noastre culturale l-au răsplătit după cuviință în mai multe rânduri. În biserică este înaintat la rangul de protosincel, arhimandrit, vicar arhiepiscopesc, și în sfârșit — după războiul pentru unitate — arhiereu titular. Academia Română îl proclamă membru onorar, — ear Asociațiunea transilvană îl numără, într'o lungă serie de ani, între membrii comitetului său central.

In furtunile care s'au deslănțuit asupra clerului și poporului român, Ilarion Pușcariu a stat neclintit la postul său și nu și-a schimbat nici odată, în nici o împrejurare, credințele în ceeace privește legea și aspirațiile acestui cler și popor.

Noi, cari am stat așa de aproape de activitatea venerabilului arhiereu Dr. Ilarion Pușcariu, nu ne simțim chemați să spunem ce va rămânea veșnic din lucrarea celui dispărut. Urmașii de mâne vor judeca în mai deplină libertate și dreptate decât noi, contimporanii săi înrâuriți și de considerațiile momentului dureros, în care ne părăsește.

Ne mărginim a-i da câteva note *biografice*: Ilarion Pușcariu este născut în Sohodolul Branului, la 5 Septemvrie v. 1842. Studiază teologia în Sibiu. Urmează studiile filozofice în Viena, unde este promovat doctor în filozofie la 1869. In acelaș an, hirotonit diacon, ocupă postul de secretar consistorial; ear în anul următor este chemat profesor la seminarul arhidiecezan pentru istoria bisericească, isagogia, exegetică și limba română. In 1874 este tuns monah în mănăstirea Hodoș-Bodrog, și în acelaș an înaintat la rangul de protosincel; în 1877 e ales asesor consistorial, în 1886 este promovat arhimandrit, în 1889 vicar arhiepiscopesc. In calitate de comisar mitropolitan a condus actul alegerii de mitropolit în 1898. Sinodul arhidiecezan din 1900 hotărâse ca Ilarion Pușcariu să fie propus sinodului episcopesc pentru hirotonire întru arhiereu. A avut parte activă la înființarea și redactarea «Foișoarei» Telegraful Român (1876). Angajat în serviciul arhidiecezei transilvane, n'a putut urma învitării ministrului de culte austriac de-a ocupa catedra de teologie morală dela facultatea teologică din Cernăuț. Mulți ani a stat și în serviciul instituției culturale a «Asociațiunii». A publicat, afară de cărțile sale școlare, lucrările: Mitropolia românilor ort. din Ungaria și Transilvania (1900), Contribuțiuni istorice privitoare la trecutul românilor de pe pământul crăesc (în colaborare cu mai mulți, 1913), și numeroase articole în presa noastră periodică.

*

La jalea profundă a bisericii din mitropolia ardeleană, pentru pierderea vrednicului său fiu, a arhiereului *Ilarion*, se asociază durerea românilor de pretutindni unde cel ajuns la zile de patriarh a fost cunoscut și iubit.

Să-i zicem cu toții:

Invrednicește, Doamne, cu veșnicile Tale bunătăți pe cel mutat dela noi!

*

Sentimentele de care era stăpânit mult regretatul arhiereu, sânt arătate în vorbirea rostită cu ocazia hirotonirii sale dela 3/16 Octomvrie 1921, când a zis următoarele:

Actul acesta este de mare însemnătate nu atât pentru umilita persoana mea, cât mai mult din punct de vedere bisericesc. S'a cuvenit ca Arhiepiscopia și Mitropolia noastră, lipsită până astăzi de un personal superior suficient în jurul său, care să-i ridice vaza și autoritatea ca unei Mitropolii de rangul întâi, atât după numărul credincioșilor, ce cuprinde ea, cât și după însemnătatea ei istorică, să țină pași și în desvoltarea sa din afară cu nimbul și strălucirea sa în rândul celorlalte Mitropolii prin o instituțiune nouă: a promovării vicarului arhiepiscopesc la rangul de arhiereu.

Nu este lucrul întâmplării, că după crearea acestei instituțiuni nouă, întâiaoară chiar eu să fiu împărtășit cu acest dar al arhieriei prin Preasfințita lucrare a Preasfinților noștri arhierei. Incă înainte cu 21 de ani a fost luată în socotință promovarea persoanei mele de arhiereu, și sinodul arhidiecezan m'a și ales de atare, rămânând ca să urmeze însași hirotonirea de arhiereu. Imprejurările din afară însă și cauze din lăuntru au adus cu sine amânarea îndelungată a realizării acestei hotărâri, — până ce astăzi brava armată română, în frunte cu viteazul rege, Maiestatea Sa Ferdinand I, ni-a câștigat

eliberarea ţării noastre, şi pânăce în scaunul Mitropoliei noastre s'a întronat dreapta judecată, buna înţelegere, iubirea creştinească, calmul şi nepreocuparea.

Mulţumesc dară, înainte de toate Preabunului Dumnezeu, că şi acum când mă apropiu de anul al 80-lea al vârstei mele, m'a învrednicit să primesc darul arhieriei.

Programul mai amănunţit al activităţii mele în viitor este însuşi trecutul meu. In lucrările mele voi fi corect — ferindu-mă de orce volnicie; mă voi năzui, ca şi până acum, să fiu cu dragoste şi în armonie deplină cu Inalt Preasfinţitul Domn Arhiepiscop şi Mitropolit, observând cu rigoare linia de conduită şi de competinţă, ce mi se va desemná.

Faptele şi întâmplările în decurs de 52 de ani ai activităţii mele, atât publice, cât şi private trec astăzi înaintea ochilor mei sufleteşti ca prin un caleidoscop. Au fost momente însemnate, în luptele date pentru binele bisericii şi progresul moral şi cultural, în împrejurări critice din punct de vedere politic şi naţional. Nădej dea spre mai bine nu ne-a părăsit. Dumnezeu a auzit rugăciunea noastră, căci ce-am cerut a fost după dreptate, şi de aceea ne-a şi răsplătit cu prisosinţă.

Dacă, după puterile mele şi după poziţiunea mea socială, am fost şi eu un muncitor sârguincios întru promovarea binelui obştesc, întărirea bisericii, îndreptarea moravurilor, sporirea insituţiunilor culturale şi filantropice în sânul poporului nostru român, aceasta a fost o datorinţă izvorâtă din simţul moral, ce m'a stăpânit totdeauna; şi, dacă poate fi vorba de merite ce mi am câştigat prin activitatea mea, pentru care m'am făcut vrednic de treapta arhierească, numai aşa trebue înţelese acele merite ca împlinire a datorinţelor mele. —

•

Vestea morţii neuitatului nostru arhiereu Dr. Ilarion Puşcariu, care în clipe bune şi rele a stat neclintit la postul său, s'a lăţit repede azi dimineaţă în Sibiu — arborându se stindardul negru pe edificiul consistorului nostru.

Şedinţa consistorului arhidiecezan

I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae*, a convocat pe membrii consistorului arhidiecezan în şedinţă plenară azi la ora 9 şi adânc emoţionat împărtăşeşte dureroasa ştire despre trecerea la cele eterne a arhiereului Ilarion, ştire care va umplea de jale tot clerul şi poporul arhidiecezei noastre.

Ne aşteptam, spune I. P. S. Sa, la acest desnodământ; cu toate acestea ne despărţ m cu greu de această figură a bisericii noastre care şi-a pus puterile caracterului său superior în serviciul bisericii şi neamului timp de peste 53 ani.

Ca profesor seminarial, secretar consistorial, asesor, ca vicar, distinsul adormit a dovedit pricepere, cald interes, primind adeseori însărcinări grele şi afiându se totdeauna în şirul cel dintâi al anteluptătorilor noştri. A condus arhidieceza în mai multe rânduri. Lumina cunoştinţei sale n'a ţinut-o sub obroc. A scris valoroase opuri didactice, dar cu deosebire istorice.

Pentru aceste nepreţuite servicii Prea Sfinţitul nostru sinod episcopesc l-a distins ridicându-l la treapta de arhiereu. Această distincţie l a înviorat, i-a dat noi puteri de vieaţă şi cu ultima energie, lua parte activă la toate chestiunile importante din vieaţa noastră bisericească până înainte cu câteva zile.

Cu P. S. Sa dispare una dintre puţinele figuri constituţionale, cum le numia zilele trecute cineva, figuri cari ne arătau cum avem să ne slujim biserica şi neamul.

Pentru toate câte le a făcut, pentru toate câte ne-a învăţat timp de peste o jumătate de veac, îi exprimăm profundele noastre mulţumite, rugând pe bunul Dumnezeu să-l primească în şirurile drepţilor şi să-l odihnească cu sfinţii Săi.

Consistorul a dat expresiune profundei sale dureri prin ridicare.

După aceea s'a deschis testamentul pe care răposatul îl depusese încă la începutul anului acestuia în casa de fier a consistorului nostru arhidiecezan.

1. Răposatul a dispus să fie înmormântat pe spesele sale în cripta familiară din Bran.

2. Din averea sa să se dea bisericilor din Sohodol biserica nouă, Sohodol biserica veche şi Bran-Poarta câte 5000 lei, ear bisericii din Sohodol biserica veche i-a donat şi grădina sa d n Sohodol cu îndatorirea să îngrijească de criptă.

3. Din toată cealaltă avere a dispus să se formeze un fond care să-i poarte numele, din al cărui venit să se distribue din partea arhiepiscopului ajutoare în cazuri de lipsă şi nenorociri.

Biblioteca a donat-o Seminarului arhidiecezan, iar colecţiile de documente nepotului său, Dr. Sextil Puşcariu, profesor universitar în Cluj.

Ca executor testamentar a numit Consistorul arhidiecezan.

Consistorul a luat apoi dispoziţiuni pentru transportarea corpului neînsufleţit la Bran.

Astăzi va fi transportat dela locuinţă în catedrală. Sâmbătă la la ora 5 d. a. I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* va oficia un serviciu divin.

De aici în procesiune va fi petrecut până la gară, de corul funebral al meseriaşilor, preoţimea din localitate, asesorii consistoriali, autorităţile, credincioşii şi prietinii răposatului aflători în Sibiu.

Cu trenul de Duminecă dimineaţa sicriul va fi transportat la Braşov, de acolo la Bran, unde se va face înmormântarea Luni la ora 2 d. a.

Ca reprezentanţi ai I. P. S. Sale Mitropolitului şi Consistorului arhid ecezan sicriul va fi însoţit de asesorii L. Triteanu şi Dr. G. Proca. Despre răposare Consistorul a încunoştiinţat telegrafic pe Episcopii mitropoliei noastre şi Academia Română al cărei membru onorar a fost.

Pe sicriu a depus o frumoasă cunună.

In amintirea lui Avram Iancu. Implinindu-se, la 1/14 Septemvrie 1922, cincizeci de ani dela moartea lui Avram Iancu, I. P. S. Sa mitropolitul nostru NICOLAE a dispus ca Păr. protopop P. Piso al Zarandului, înconjurat de cler, să oficieze cu sòlemnitatea cuvenită sfânta liturgie în biserica dela ŢEBEA şi parastas la mormântul adormitului întru Domnul marelui erou naţional Avram Iancu, ridicând rugăciuni către Atotputernicul pentru odihna sufletului aceluia, care a fost gloria Munţilor apuseni.

Serbarea dela Ţebea va avea caracter so lemn. Vor participa credincioşii noştri cler şi popor, din tot Zarandul şi din alte părţi ale ţării.

In Brad vor sosì oaspeţii în 31 August: ear procesiunea va pornì în ziua următoare spre Ţebea, în frunte cu elevii şcoalelor noastre din Brad, cu stindard; vor urma corpurile didactice, apoi protopopul cu preoţimea şi întreg poporul adunat la Brad. Se va organiza şi un festival. Astfel, se va desfăşura o serbare vrednică de numele lui Avram Iancu.

Vizitaţiile canonice

ale P. S Sale episcopului Nicolae al Clujului pe teritorul tractului Unguraş şi sfinţirea bisericii din parohia cu acest nume

Conform programei statorite, P. S. Sa Episcopul Nicolae a sosit cu automobilul din Cluj la 13/26 August 1922 la 5 ore d. a. în parohia *Jimbor*, cu suita formată din următorii: Păr. Grigore Pletosu protopresbiter şi asesor consistorial, diaconul Aurel Todoruţ, dl prefect al judeţului Cojocna Meteş şi doamna, Colonel Vlădescu ca reprezentant al armatei.

Pentru a întimpina pe P. S. Sa, s'a format un banderiu de călăreţi cari au ieşit înainte până în comuna vecină. La marginea comunei, lângă un arc frumos triumfal a fost întimpinat, în fruntea preoţimii din jur, de delegatul protopopesc Pr. Cornel Georgea, din partea comunei de dl Vasile Pop, şi de mulţime mare de popor şi intelectuali; din partea străinilor s'a observat presbiterul reformat din loc Tamásy şi curatorul comunităţii izraelite. P. S. Sa a răspuns vorbitorilor, spunând că cu drag descinde pe plaiurile acele unde arhireu ortodox n'a păşit de un veac intreg, ca să propovăduiască evanghelia creştină.

De aici a fost condus la biserica din loc, unde a fost întimpinat din partea veteranului preot Gavril Murăşan, îmbrăcat cu odăjdii, în fruntea comitetului parohial.

După răspunsul dat de P. S. Sa s'a făcut sfinţirea apei intrun pavilion improvizat lângă biserică, stropindu-se pavilionul şi poporul din partea P. S. Sale. Dela biserică a trecut la castelul fostului ministru Săulescu, unde a fost găzduit cu întreaga suită. Duminecă în 14/27 August s'a făcut serviciul divin în pavilionul improvizat, cu azistenţa suitei şi a preoţilor din jur. S'a adunat mulţime de popor din parohiile: Chendremal, Dol, Sf-Marie, Tamaşa, Dânc şi Cubleş, în frunte cu preoţii lor.

După serviciul divin P. S. Sa a ţinut cuvântare plină de învăţături creştineşti. După serviciul divin au urmat recepţiile: comitetele parohiale ale parohiilor sus amintite, biserica reformată din loc în frunte cu preotul, comunitatea izraelita cu curatorul. Din partea administraţiei a fost salutat de dl prefect Meteş. P. S. Sa a răspuns mulţumind şi asigurând pe toţi de dragostea sa părintească.

La dorinţa credincioşilor P. S. Sa, dela cvartir până la sf. biserică şi înapoi n'a mers cu automobilul, ci cu un car împodobit şi tras de şasă boi.

După dejun P. S. Sa cu suita a plecat spe *Hida*, unde a sosit la ora 10. In drumul până în Hida a fost întimpinat în parohia Chendremal de preotul nostru Romul Pop, în fruntea unei mulţimi mare de popor, cu drapelul naţional. P. S. Sa văzut emoţionat de atenţiune a răspuns preotului şi poporului prin cuvinte adânc simţite. La marginea comunei Hida a fost întimpinat din partea unui banderiu condus de tinărul învăţător Leontin Terec, care l-a salutat în numele tinerimii. De aici încunjurat de călăreţi a sosit în centrul comunei unde la o poartă împunătoare făcută peste podul valei Almaş a fost salutat de preotul local Iuliu Chiffa şi din partea primpretorului Dr. Nicodim Cristea ca reprezentant al autorităţilor. P. S. Sa li-a răspuns ambilor şi apoi încunjurat de preot şi popor a mers la biserică, unde îmbrăcându-se în procesiune religioasă a venit în piaţă şi a făcut sfinţirea apei, stropind poporul şi ţinând o cuvântare instructivă. După aceasta a plecat în casa dlui Dr. Tămaş, unde s'au făcut recepţiunile. S'au prezentat comitetele parohiale cu preoţii din parohiile Hida, Baica, Sf. Petru şi Rachiş; biserica gr. cat. condusă de protopopul Dumitru Murăşan, biserica rom. cat., condusă de curator; biserica calvină condusă de preotul Covaci; confesiunea mozaică condusă de rabinul Tanath; administraţia cu primpretorele Nicodim Cristea; corpul didactic dela şcoala primară cu directorul Ioan Terec; justiţia în frunte cu judele Iuliu Andrei, şi siguranţa prin şeful său din loc. Tuturor li-a răspuns P. S. Sa dând sfaturi şi poveţe părinteşti.

După recepţiuni P. S. Sa, cu întreaga asistenţă, a vizitat localul şcoalei primare la poarta căreia a fost salutat de corpul didactic şi directorul Ioan Terec, care prin cuvântare potrivită a binevenţat pe P. S. Sa. Elevii şi elevele şcoalei erau îmbrăcaţi în port naţional şi postaţi în ordine. Vizitându-se localul, s'a aflat ordine şi curăţenie exemplară. Şcoala are recvizite şi mobile ca orce şcoală modernă. O sală a localului este destinată pentru «casă culturală» provăzută cu bibliotecă, tablouri religioase şi istorice. Elevii sub conducerea învăţătorului Leontin Terec, au cântat cântări religioase, o elevă a declamat o poezie, iar un băiat a binevenţat pe arhiereu. Mulţumind P S. Sa pentru această frumoasă manifestaţie, promite pentru 2 elevi cari vor urma şcoala medie câte un ajutor de 500 Lei.

După vizitarea şcoalei, a urmat masa la casină, unde s'au rostit mai multe vorbiri.

Din Hida a plecat cu suita spre *Unguraş*. La hotarul judeţului Sălaj a fost întimpinat de dl prefect Dr. Iuliu Andrei Domşa, în a cărui suită a fost subprefectul dl Dr. Iuliu Pop, primmedicul judeţan dl Dr. Iosif Fărcaş, revizorul Ioan Ciupe şi preotul Remus Roşca. In comuna *Vascapău*, a fost întimpinat de preotul şi comitetul parohial, din partea administraţiei dl George Pop. In Vascapău a vizitat P. S. Sa biserica şi s'a întreţinut cu fruntaşii comunei dându-le poveţe. Din Vascapău plecând a sosit în parohia Unguraş unde a fost primit de protopopul Ioil Ghiuriţan împreună cu şase preoţi şi mulţime de credincioşi adunaţi din loc şi jur, sosind P. S. Sa a celebrat vecernia, litia şi alte servicii cari premerg sfinţirii bisericii.

Sfinţirea bisericii. Coincidând sfinţirea bisericii cu sărbătoarea Adormirii Născătoarei de Dumnezeu, s'au combinat şi serviciile care se fac la mănăstiri cu această sărbătoare. Toată noaptea s'au făcut servicii din partea preoţilor destinaţi spre acest scop. In ziua sărbătoarei a sosit mulţime de popor cu procesiuni, în frunte cu prapori, icoane şi cântând imnuri religioase.

Preoţimea din tract s'a prezentat în întregime şi numeroşi intelectuali.

Dimineaţa s'a făcut sfinţirea apei, după care întreaga preoţime în frunte cu corul episcopesc din Cluj a venit la casa parohială întru întimpinarea P. S. Sale, ducându-l cu pompă până la uşa bisericii, aici s'a făcut ritualul pentru sfinţire, încunjurarea, miruirea şi întrarea în biserică. S'a celebrat liturghia în mod solemn din partea P. S. Sale, cu asistenţa preoţimii; în decursul serviciului s'a hirotonit întru preot un diacon. Neîncăpând mulţimea în biserică, după terminarea serviciului divin P. S. Sa a ieşit în curtea bisericii, de unde a ţinut o cuvântare plină de învăţături creştineşti naţionale şi sociale.

După terminarea predicei P. S. Sa şi preoţimea au stropit întreg poporul cu apa sfinţită. Au urmat apoi recepţiunile şi o masă festivă, în decursul căreia protopresbiterul aduce la cunoştinţă comesenilor, că dl general Nicolae Petala, comandantul corpului 6 de armată, o trimis pentru biserică 1000 lei.

După amiazi s'a reprezentat pentru popor piesa teatrală «Vlăduţul mamei» cu reuşită deplină, după care a urmat jocul căluşerilor.

Seara s'a predat piesa teatrală «Achim» de V. Eftimiu, din partea domnilor diletanţi din Hida şi jur, cu succes mulţămitor, ear corul episcopesc a cântat mai multe cântece frumoase.

Marţi dimineaţa în 16/26 August P. S. Sa a plecat mai departe pentru a îndeplini vizitaţiunile canonice în restul tractului.

Observ că în toate parohiile pe unde a trecut P. S. Sa, a împărţit cărţi pentru popor şi bibliotecile parohiale.

Chestiunea minorităţilor naţionale în Copenhaga

«Uniunea universală a bisericilor pentru o conlucrare prietinească», despre care s'a amintit în foaia noastră, şi-a ţinut conferenţele în zilele dela 5 la 10 August.

Reprezentanţii români n'au dat nici un comunicat despre cele tratate acolo. Tot ce ştim despre lucrările conferenţei, este un raport dintr'o foaie locală sibiană, — făcut de secretarul de stat dl *Korodi*, — în care este vorba numai de o nouă ponegrire ungurească în contra noastră. Ungurii nu se pot desvăţa să nu ne bârfească cu toate ocaziile. Au trebuit să aducă şi la conferenţa aceasta acuze nedrepte în contra României. Dar au ieşit ruşinaţi şi de aici.

Eată ce ne spune dl Korodi:

La o conferenţă intimă a reprezentanţilor din ţările, care au participat la şedinţe, grupul englez al Uniunii universale (referent Sir Dickinson) a prezentat un memoriu asupra minorităţilor religioase şi naţionale a tuturor participanţilor la conferenţă, care avea să servească de bază la desbateri.

Acest memoriu a dat motiv la discuţii personale din mai multe părţi, mai departe la două declaraţii orale, când se ţineau desbaterile conferenţei, asemenea la o declaraţie oficială înaintată în scris din partea reprezentanţilor din România.

In capitolul «amestecul statului», în traducerea germană a textului englez se zicea:

«Schimbările politice au adus cu sine că statul se amestecă într'o mulţime de chestiuni, cari până acum erau lăsate în grija iniţiativei private. Este anume cazul cu administrarea bisericilor şi a institutelor de educaţie. Astfel d. e. diferitele corporaţiuni religioase în *Ardeal* s'au putut bucura totdeauna de cea mai mare libertate. De când însă ţara aceasta s'a alipit de România, autonomia bisericilor acestora este ameninţată, şi multe din institutele mai însemnate de creştere, au fost luate din partea statului». In textul francez punctul ultim era tradus fals şi te ducea în eroare: «sont passé sous le controle de l'Etat».

In urmele acestea călcă şi oratorul maghiar, ca reprezentant al Ungariei, preotul *Takaró*, tinăr plin de temperament, care (vorbind englezeşte) aduse o mulţime de plânsori, spunând între altele, că un preot evanghelic, ungur, ar fi fost şi bătut. Episcopul Raffay din Budapesta, care ca reprezentant al Ungariei, încă era prezent, era mai rezervat, el anunţase însă în scris ministrului de culte în Bucureşti, că va aduce în discuţie în Copenhaga şi cazul pomenit despre pretinsa bătae a preotului Irányi. In ministerul de culte, dupăcum m'a asigurat personal şeful secţiei afacerilor neortodoxe din Bucureşti, cazul amintit şi preotul amintit sânt cu totul necunoscuţi. Dela dl Dickinson am aflat în Copenhaga că toate informaţiile despre călcarea autonomiei, le are cu deosebire dela preotul Kirchknopf din Cluj, căruia îi incumbă să şi motiveze afirmările cu argumente nerăsturnabile. Chiar şi episcopul Raffay făcuse acuze aspre, pe tema aceasta, în ziarul Uniunii mondiale, ce apare în Berlin sub numele de «Eiche».

Dr. *Ispir*, profesor universitar şi secretar în ministerul de culte, a combatut cu energie (vorbind fluent englezeşte) afirmaţiunile din memoriu, cumcă autonomia bisericilor ar fi ameninţată şi dovedi cu bogat material statistic, că guvernul de acord cu parlamentul, împarte din belşug ajutoare bisericilor acestora: parohul *Honigberger* constată şi dânsul, că, prin exagerări nu se ajută nimănui, cu atât mai puţin minorităţilor, şi continuă «reprezentanţii români au fost neplăcut atinşi că se răspândesc afirmaţiuni, care nu corespund întru toate faptelelor». El îşi termină observaţiile cu «declaraţia grupului german-evangelic din România, că deşi nu s'au împlinit toate dorinţele evangheliciIor, totuş din partea guvernului li s'a arătat bunăvoinţă, că autonomia nu li s'a vătămat şi de şcoalele lor confesionale nimenea nu s'a atins. Oratorul încheie cu dorinta ca să fie şi pe viitor tot astfel trataţi, şi cu rugarea către reprezentanţii români, ca şi dânşii să-i sprijinească în senzul acesta.

Protestul în scris înaintat de secret. de stat *Ispir* şi prof. universitar *Demetrescu*, în contra afirmărilor nedrepte din memoriul comitetului englez, a fost subscris şi de Korodi, Honigberger şi Walbaum cu adausul în care conform adevărului se constată că autonomia şi libertatea bisericii ev. din Ardeal şi a şcoalelor lor, precum şi a bisericilor alipite lor, din Bănat, Bucovina, Basarabia şi vechiul regat, nu este atinsă». Prin aceasta ne-am împlinit numai o datorie de sine înţeleasă.

Situaţie foarte uşoară a avut oratorul cehoslovac în răspunsul său la acuzele ungureşti amintind fără cruţare, că în statul ungar, de mai 'nainte, toate şcoalele slovace au fost suprimate, şi încheie cu contra-întrebarea: dar cei 40.000 slovaci din B. Pesta au astăzi şcoale, aşa cum li se cuvine? Cine locueşte în casă de sticlă...

Până aici dl Korodi.

La conferinţă au participat prof. univ. *Ispir* şi secretarul de stat *Korodi* în numele minist. de culte, comitele *Walbaum* ca reprezentant al bis. evangelice, prof. univ. *Demetrescu* şi preotul *Honigberger* ca membri ordinari ai comitetului rom. al Uniunii. Ca reprezentant al mitropolitului primat a fost designat prof. univ. Dr. *I. Lupaş*; dsa însă n'a luat parte, pentru că — după cum aflăm, — n'a fost avizat din partea nimănui (nu ştim pentru ce?) Dl Lupaş ar fi adus fără îndoială bune servicii în cauză, ca unul care este cunoscător al daraverilor noastre cu vecinii nemulţumiţi, ştie şi cine este răsvrătitorul *Kirchknopf*, care vrea să se facă episcop cu puterea...

***

Serbări în Bran

— Corespondenţă —

Societatea «Mormintele eroilor», pusă sub înţeleapta conducere a dlui colonel Manolescu, la intervenţia dlui I. Clinciu, profesor în Bucureşti, a binevoit a oferi două troiţe (cruci triple) de stejar, acoperite cu tablă, pentru a fi aşezate în două localităţi istorice, unde s'au dat lupte pe teritorul Branului.

Dl Clinciu luând contact cu comitetul local, alcătuit anume pentru ridicarea unui monument solid eroilor căzuţi pe plaiurile brănene, a hotărât ca una din troiţe, şi anume cea mai mică, să fie aşezată pe locul deschis, numit «Islaz» în faţa castelului regal, la încrucişarea şoselei naţionale Câmpulung — Braşov, cu aceea care trece prin Predeal-Zărneşti; ear a doua, — cea mai mare — în «lunca domnească» din Moeciul inferior, la încrucişerea aceleiaşi şosele naţionale cu drumul ce trece prin Cheia-Moeciul sup.-Fundata.

Troiţa din «Islaz» cu inscripţia: «1916—1918, Sfântă slăvire vitejilor, cari şi-au jertfit viaţa pentru întregirea neamului românesc. D-zeu să i odihnească în pace», — s'a sfinţit la 6 Aug. v., în ziua «Schimbării la faţă», prin 7 preoţi brăneni. Deşi timpul era cam ploios, totuşi s'au adunat la acest act pios mulţime de popor din comunele învecinate, precum şi multe dame şi domni dintre străinii cari sânt în vilegiatură în Bran.

După săvârşirea sfinţirii apei, după citirea rugăciunilor prescrise la sfinţirea crucii, după stropirea acesteia cu apă sfinţită, păr. G. Babeş, preşedintele comitetului local, ţine o vorbire ocazională (o publicăm în numărul. proxim. Red.) unde preamăreşte pe eroii căzuţi în războiul pentru întregirea neamului. In numele societăţii «Mormintele eroilor» vorbeşte dl Clinciu, care între altele face şi un scurt istoric al castelului Branului.

A doua zi, Duminecă în 7/20 Aug., s'a făcut sfinţirea troiţei din Moeciul inf. cu acelaşi ceremonial. Fiind zi senină, aici s'a adunat şi mai multă lume din toate părţile Branului, precum şi mulţi străini.

Troiţa de aici poartă inscripţia următoarea cugetare a M Sale Reginei Maria: 1916—1918. «Nu vărsaţi lacrămi pe mormintele eroilor, ci mai curând slăviţi-i în cântece, aşa că faima numelui lor să rămână un ecou prin legendă veacurilor. *Maria*».

Scrisoarea autografă a M. Sale e reprodusă cu multă artă şi săpată în lemn.

Aici a vorbit parohul local, păr. G. Enescu, în numele comunei, (vorbirea sa urmează într'un număr apropiat al ziarului nostru. Red.) ear dl Clinciu în numele societăţii.

Ambele troiţe au fost apoi predate primăriilor respective în pază şi îngrijire.

Aceste festivităţi şi fastul în care s'au desvăluit au făcut puternică impresiune asupra azistenţilor.

In ziua de Sf. Maria mare, comitetul brănean pentru ridicarea unui monument eroilor căzuţi pe teritorul Branului, a aranjat o petrecere câmpenească pe moşia dlui I. Boboc din Predeal. Această petrecere a fost onorată cu înalta-vzită a Alteţei Sale Principele Nicolae, primit în aclamaţiunile entusiaste ale publicului.

A. Sa a binevoit a se intreţinea cu membrii comitetului, interesându-se de aproape de scopul ce-l urmăreşte, de fondurile adunate până acum etc. A asistat apoi la hora întinsă, pe un frumos platou şi la alte jocuri naţionale cari i-au plăcut mult. La plecare predă preşedintelui comitetului suma de lei 2000, în numele M. Sale Reginei, pentru augmentarea fondului monumentului, şi în aclamări nesfârşite se rentoarce la castel.

Aducem, şi pe această cale, omagiale mulţumiri M. Sale pentru frumosul dar, precum şi A. Sale pentru înalta onoare ce ni-a făcut prin vizita Sa. *Delabran*

Ştirile zilei

Mareşalul Pildsusky în România. Mareşalul Pildsusky, preşedintele statului polon, va sosi în ţară în ziua de 14 Septemvrie a. c. Şeful statului polon va vizita numai Sinaia, unde va rămânea o singură zi.

Al XIII-lea congres al corpului didactic primar. In zilele de 4—7 Sept. 1922 s'a ţinut în Capitală al XIII congres general al «Asociaţiei generale a membrilor corpului didactic primar», din ţară. S'au discutat următoarele chestiuni: organizarea învăţământului primar şi complimentar: pregătirea corpului didactic primar, salariile, drepturi şi datorii, pedepse, recompense şi dreptul Asociaţiei de a lua parte la anchetele ce se vor face învăţătorilor; clădirea şi întreţinerea localurilor de şcoală şi a dependinţelor lui; şcoalele normale, organizarea programelor de studii, personalul didactic; legătura şcoalei normale cu cea primară. Organizarea Cassei şcoalelor; organizarea Cassei de credit şi economie a corpului didactic; precum şi modificarea statutelor asociaţiei centrale.

Complot unguresc. Siguranţa generală a statului român a descoperit un complot urzit de iredenta maghiară (Societatea ungurilor cari se deşteaptă, «Ébredő Magyarok Egyesülete») împotriva Suveranilor ţării şi a membrilor guvernului. Şeful atentatorilor este un oarecare ungur, cu numele «contele Belmont», care pregătise atentatul la hipodromul dela Băneasa, când familia regală şi reprezentanţii sta-

telor străine la serbările încoronării, împreună cu miile de delegaţi, ar fi luat parte la alergări. Atentatorii arestaţi, trei inşi, au adus în ţară mari cantităţi de explosibile, bombe, fitiluri, fiole cu otrăvuri, şi peste 100 de mii de lei. Complotiştii au declarat cu toţii că sânt *ofiţeri* în armata ungurească; au mărturisit că organizaţia este inspirată de guvernul din Budapesta şi e condusă de însuşi regentul Horty. Descoperirea atentatului a produs indignare generală atât în ţară, cât şi în cercurile diplomatice. Ţările aliate vor face proteste împotriva guvernului din Ungaria, care îşi trimite agenţii spre a face atentate în ţările vecine.

Necuviinţe. Numărul mai nou al foaiei *Unirea*, organul oficios al cercurilor bisericeşti dela Blaj, bâjbâe earăş de necuviinţe, aruncate asupra bisericii ortodoxe române şi a arhiereilor săi morţi şi vii. «Pravoslavie bizantină», aşa ne gratifică vrednicii confraţi, «apucături fanariote», «oasele I. Preasfinţitului dela Sibiu nu mai pot să şi recâştige odihna», — «episcop ortodox de lubrică şi tristă amintire»..

In acest chip crede Unirea să-şi promoveze educaţia clerului, agitându-l împotriva bisericii ortodoxe.

Jubileu. Şeful oficiului poştal şi telegrafic din Sibiu, dl *Popaiov*, şi-a serbat în 2 l. c. jubileul serviciului său de un sfert de veac. Intreg personalul poştelor, 130 de membri, s'a întrunit în sala mare dela poşte, decorată cu verdeaţă şi flori. Jubilantul a fost salutat prin cuvântări entusiaste din partea oficialilor, şi prin un frumos cadou, un ceasornic de aur, ce i s'a oferit. Dl Popaiov a mulţumit în cuvinte calde pentru atenţiune, făgăduind că va munci şi mai departe în interesul statului, al publicului şi al funcţionarilor săi. Seara s'a dat o masă festivă în restaurantul Bugl.

Anunţ. Solvirea pensiilor pentru invalizii, văduvele şi orfanii de războiu ai clasei trupeţilor, cari sânt în posesiunea condicei noi de pensie, urmează să se facă începând din 7 Septemvrie a. c. dela ora 8—12 a. m. la cassa oraşului.

Consiliul orăşenesc din Sibiu.

Lipsă de pietate.. Abia sânt câteva zile de când am petrecut la groapă pe adânc regretatul Andrei Bârseanu, şi foaia bisericească oficioasă Unirea dela Blaj, în numărul său dela 2 Septemvrie 1922, se grăbeşte să ne spună că viitorul preşedinte al Asociaţiunii *«deastădată trebue (!) să fie un unit»*. Eată o mare lipsă de respect pentru memoria celui de curând dispărut, şi eată în acelaş timp zelul pripit al redacţiei Unirii, care cere dela viitorul preşedinte al Asociaţiunii, nu întâi calităţi distinse sufleteşti, ci întâi de toate să fie — «unit».

„Cercul Analelor" în Ardeal şi Bănat

Incepând cu zilele de 15—20 Sept. a. c. are să sosească în câteva oraşe dela noi: Cluj, Sibiu, Braşov, Timişoara, Oradea-mare, Arad — dna Eva Caribol născută Văcărescu, din Bucureşti. Dsa este sora dşoarei Elena Văcărescu din Paris. Dna Caribol este încredinţată din partea redacţiei revistei «Les Annales» (Analele) să înfiinţeze în diferite centre româneşti cercuri de ale Analelor.

Revista aceasta apare în Paris din 1882. Fondată din partea celebrului critic Francisc Sarcey, a trecut — la moartea acestuia — în grija dlui Adolphe Brisson, preşedintele Soc. criticilor francezi, şi a soţiei dsale, dna Ivonne Sarcey, fiica lui Fr. S., şi dsa scriitoare de talent.

Mulţumită conducerii a ajuns revista aceasta una din publicaţiile franceze cele mai răspândite în lumea întreagă. In 1906 a fondat revista o «universitate» pentru numeroşii ei cititori.

Conferenţiarii cei mai de seamă din Franţa (ministri, profesori universitari, savanţi, artişti, poeţi) au contribuit şi contribue cu seria conferenţelor — publicate mai apoi în întregime într'o publicaţie specială (paralelă cu «Analele»): «Conferencia» — să fie vizitată cu deosebită plăcere. Din «universitatea Analelor» din Paris s'au născut mai apoi ramificatii similare, nu numai în întreagă Franţa, ci şi în străinătate. Aşa am avut şi noi, încă înainte de războiu, în Bucureşti, o filială unde au vorbit între alţii dnii: Iorga, Dissescu, Densuşianu, regretatul Pompiliu Eliade etc.

Acum a primit M. Sa Regina prezidenţia de onoare pentru România, o distincţie a «universităţii», care lămureşte în destul importanţa ei. Dşoara Elena Văcărescu este prezidenta fondatoare şi se va îngriji, cu dna Brisson, să se trimită din când în când conferenţiari de seamă. Prezidenta efectivă este dna Eva Caribol.

S'a obţinut autorizaţia ca unele din conferenţele franceze să fie traduse sau adaptate în româneşte, ca şi aceia cari nu ştiu încă franţuzeşte, să poată să se bucure de o conferenţă franceză plină de spirit şi de bun simţ.

Publicul românesc este rugat să dea toată atenţia acestei întreprinderi, să sprijinească cercurile analelor. Dna Caribol locueşte în Bucureşti: Calea Victoriei 58. Avis oraşelor, care ar mai adera la formarea de «cercuri».

Sibienii şi sibienele cari vreau să ia parte, sânt rugaţi să anunţe aceasta la biroul «Asociaţiunii» noastre, ca să li se poată ţinea evidenţa.

(167) 1—3

Concurs

Pentru complectarea posturilor de parohi de clasa I, din parohia a II-a şi a III-a nou înfiinţate în **oraşul Cluj**, protopresbiteratul Cluj, se publică concurs, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuţiunile sânt cele cuprinse în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat. Până când parohiile vor putea pune la dispoziţie locuinţe în natură, parohii aleşi vor primi o indemnizaţie de chirie, conform stărilor civile, de 20, 25, 30 %, după leafa de bază şi gradaţii, plătită din casa bisericii, eventual dela stat.

Se pune în vedere viitorilor parohi şi câte o sesiune parohială de 20—32 jugăre, întrucât aceste locuri se vor putea obţinea cu prilejul împroprietăririi, pentru care s'au făcut demersurile necesare la forurile în drept.

Indeplinirea serviciilor religioase, în şi afară de biserică, se vor norma prin un regulament special, care se va fixa de comitetul parohial în acord cu parchii şi cu forurile în drept.

Concurenţii sânt invitaţi a-şi înainta în terminul indicat cererile instruite conform normelor în vigoare, oficiului protopresbiteral ort.-rom. din Cluj.

Reflectanţii sânt obligaţi în termenul reglementar a se prezenta în biserica parohială pentru a celebra, ori cânta şi cuvânta.

Cluj, la 29 Iunie 1922.

Vasile Spătariu not. com. parohiale — **A. Ciortea** preş.-comit. par.

Nr. pp. 288/922.

In înţelegere cu comitetul parohial.

Taliu Roşescu protopresbiter

Nr. 265/1922 (163) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiilor vacante de cl. III din protopopiatul ortodox român al Hunedoarei:

1. **Baia Craiului**, cu filiile Topliţa, Cernişoara-Florese şi Vălar Buzdular;
2. **Cerbăl**, cu filiile Arămieş şi Ulmi;
3. **Cinciş**, cu filia Cerna;
4. **Haşdău**, cu filiile Dobâca şi Goleş;
5. **Josani**, cu filia Peştişul mic şi
6. **Sâncraiu**, — public concurs în «Telegraful Român», cu termin de 30 zile dela întâia publicare.

Venitele parohiale sânt cele statorite în coala B, despre întregirea dotaţiunii dela stat, plus leafa dela stat, conform calificaţiunii şi anilor de serviciu ai respectivului paroh.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile concursuale provăzute cu toate documentele de lipsă, subsemnatului oficiu protopopesc în termenul indicat şi în vre o sărbătoare a se prezenta în respectivele localităţi ca concurenţi.

In înţelegere cu comitetele parohiale.

Hunedoara, 11/24 Iulie 1922.

Andrei Ludu protopop

Caut femee inteligentă

cu preferinţă **preoteasă** sau **învăţătoare văduvă**, care să se priceapă la conducerea economiei de casă. A se adresa la dl

Matei Voileanu,
(164) asesor consistorial, Sibiu 1—1

O văduvă tinără

bună econoamă şi cu avere doreşte a intra **ca menajeră** într'o familie cu condiţii bune. A se adresa cu scrisori la (166) 1—1

această administraţie

Metodă de muzică pentru pian

se dă

(165) **strada Honterus Nr. 5** 1—2

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,

profesor universitar şi membru al Acad. române

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află de vânzare următoarele cărţi:

Dr. P. Şpan: Călăuza Noului Abcdar.
— Cartea de cetire a II-a.
— Poveştile în educaţia şcolară.
— Treptele formale ale învăţământului.
— Şcoala lui Şaguna.
— Lecţii de psihologie.
— Lecţii de pedagogie.
— Idei pregătitoare în pedagogie.
— Lecţii de didactică.
— Intrebări de educaţiune şi instrucţiune.
— Dr. Daniil P. Barcianu, viaţa şi activitatea lui

Comandele se pot expeda prin postă contra rambursă.

La **Librăria Arhidiecezană** în **Sibiu**, se află de vânzare

Noul Testament

(cu litere cirile)

de

Andrei baron de Şaguna

Preţul: crudo **Lei 2·—**, broşat **Lei 4·—**, plus porto postal **Lei 2·—**.

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare

Cuvântări bisericeşti

de arhimandritul **Ilarion Mircea**, egumenul sfintei mânăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminecile din Paresimi, 9 Dumineci după Rosalii şi la unele sărbători de peste an. **Preţul 14 Lei.**

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare

Părţi alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dlui **Ioan Meţianu**, arhiepiscop şi mitropolit.

Preţul legat 30 Lei plus porto postal 5 Lei

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 30 August (12 Septemvrie) 1922 Nr. 68

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

In memoria lui Avram Iancu

— Aniversarea de 50 de ani dela moartea sa —

(x) Cu fiorii binefăcători ai evlaviei creștine ne adunăm, în ziua de 1/14 Septemvrie, la mormântul atât de sărac, și totuși bogat, în ciniterul din Țebea Zarandului de pe vremuri. Acolo, la câțiva pași de gorunul străjuitor al lui Horia, își doarme somnul de veci blândul erou martir, *Avram Iancu.*

Ce să-i spunem, în ziua de 1/14 Septemvrie, la împlinirea unei jumătăți de veac, de când s'a stins visătorul idealist, trăit și sfârșit numai pentru binele poporului său?

Ce fel de știri să împărtășim acelui «Rege al munților» care, pentru neam și credință, a îndurat cu răbdare umilirea închisorilor și a torturilor păgânești?

Să i s unem oare că, după marele războiu al neamurilor și după purtarea vitejească a soldatului român, lanțurile sclăviei noastre au căzut? Să-l vestim că, sunând ceasul dreptății dumnezeești, nimic și nimeni nu ne mai împiedecă de-a aduce în cântări de slăvire prinos de recunoștință lui și soților săi de arme și princìpii, trecuți acum cu toții la cele veșnice?

Sau să-i spunem, că în zilele minunate, hărăzite nouă de darul celui Atotputernic, încă tot n'am știut sălășlui, în mijlocul conducătorilor neamului, duhul înțelegerii frățești?

Sau să-i spunem că...

Nu, n'avem să spunem măreței umbre nimic din toate acestea.

Celce, înainte cu 50 de ani, într'o frumoasă zi cu soa e, în preajma toamnei, a părăsit nedreptățile lumii sale și a trecut la viață eternă, vede de acolo, din înălțimile cerești, ceeace se petrece aici jos; se bucură la vederea făptuirilor bune și mărețe, și se întristează la cele slabe și păcătoase.

*

Stăm în apropierea mormântului dela Țebea. Inaintea ochilor noștri sufletești trec rânduri și rânduri de figuri preoțești, dăscălești și de alți cărturari ai bravei generații de pe timpurile lui Avram Iancu.

Apărători ai plaiurilor frumoase din Muntii apuseni, în fruntea țăranilor luptători s'au sacrificat pentru redeșteptarea noastră națională. Vitejiile lor trăesc, și vor trăi tot mai mult, în pagini de istorie națională și în cântecele poporului nostru din tot cuprinsul Ardealului.

Numele Iancului și al tovarășilor săi, — glăsuesc aceste cântece, — stârnea groază în dușman, și dragoste împreunată cu îndrăsneț avânt în inimile românilor din anii revoluționari.

După revoluție, Iancu putea să râvnească poziții sociale strălucite; el însă înțelegeà alt fel rostul vieții: înainte de toate *drepturi* pentru țărănimea română prigonită, în serviciul căreia își pusese viața și luminile minții sale.

Suflet drept și sincer, care își știa prietenii și dușmanii, Avram Iancu nu putea cuprinde înțelesul mlădierilor politicei, și a rămas totdeauna luptător neînduplecat pentru idealul democrației.

In 1872 (30 Aug. v., 11 Sept. n.) când a murit în Baia de Criș, n'avea decât 48 de ani.

Melancolia îi întunecase spiritul îndată după anii revoluției; — Iancu slăbit și bolnav, își tângea zilele pline de amărăciune, așa că încetarea sa din viață nu era decât o deslegare a suferințelor suportate de două decenii; — totuși, știrea morții eroului a sguduit adânc toată suflarea românească din Munții apuseni și Zarand. Durerea vremii s'a contopit în *versurile* litografate, care circulau din mână în mână în ziua înmormântării dela Țebea, în 1/13 Sept. și care se începeau așa (citez din memorie prima strofă din vreo zece):

«Ce vuet sinistru planează 'n teroare,
Și umple cu gemet al Crișului plai?
Ah, spiritul candid și rupt de laboare
Al bravului Iancu-a plecat către rai»...

Autorul versurilor era, pe cât știu, fruntașul zărăndean George Secula, care la învitarea telegrafică din București a vicecomitelui Iosif Hodoș (dus la ședințele Academiei, pe atunci «Societate academică»), a rostit și panegiricul în ziua înmormântării dela 1/13 Septemvrie 1872. Discursul său a apărut în Tel. Rom. de atunci Nr. 76 și 77, și se sfârșește cu cuvintele:

Avram Iancu e «născut și crescut la munte, în aerul necorupt de pasiunile lumii; toată puterea inimii sale ardea pentru libertatea națională, pentru fericirea patriei; condus de aceste idei, el a fost dintre cei dintâi buni (români) cari au luptat să revindece drepturile sacre ale națiunii... drepturi, ajunse la agonia ce li-au preparat-o inimicii națiunii române, contrarii patriei mame, a nefericitei Transilvanii.

«Lupta sa — a lui Avram Iancu — a fost lupta luminii contra întunerecului, lupta libertății naționale contra sclavismului antinațional, lupta adevărului contra minciunii, a dreptului contra arbitriului. Și oare aceste lupte să fie pierdute pentru totdeauna? Nu! de o sută de ori nu! Eterna dreptate nu poate voi ca lumina adevărului și a libertății naționale să fie stânse pentru totdeauna... Luați exemplu strălucit: *a fi mari în suferințe*, precum Avram Iancu a fost ... mai curând ori mai târziu, dar de sigur, va veni ora... va veni ora, când ideea de libertate națională va reeși mândră triumfătoare. Fie!»

*

La pelerinajul ce se face acum, smeriți să ne apropiăm și să ne plecăm în fața mormântului unui iubit și viteaz fiu al neamului; să-i cinstim memoria și să-i urmăm îndemnurile, ca să ne putem prețui pe noi înșine, umblând în căile jertfei și ale muncii desinteresate.

Pomenirea lui și a generației sale eroice binecuvântată să fie!

Programul serbărilor dela Alba-Iulia

Incoronarea MM. LL. Regelui și Reginei se va face în ziua de 15 Octomvrie 1922 în Catedrala dela Alba-Iulia.

Serbările vor continua la București în zilele de 16 și 17 Octomvrie.

In catedrala dela Alba-Iulia MM. LL. Regele și Regina — îmbrăcați în vestminte speciale, — vor asista la serviciul divin, care va fi oficiat de I. P. S. Sa mitropolitul primat Miron, înconjurat de înalții prelați din toată țara.

De pe estrada, care s'a ridicat în mijlocul catedralei, M. S. Regele va rostî proclamația către popor.

Heralzii vor anunța, apoi, poporului încoronarea Suveranilor, dând citire proclamației învestirii MM. LL. Regelui și Reginei cu coroana domnitoare a României întregite.

Cum în Catedrala dela Alba-Iulia nu încap decât 300 persoane, în biserică vor întra — în afară de familia regală — reprezentanții statelor străine; membrii guvernului; foștii primminiștri; membrii biurourilor Corpurilor Legiuitoare și delegații secțiunilor Camerei și ai Senatului, precum și reprezentanții autorităților civile și militare.

Ceilalți parlamentari, învitații și poporul, vor sta afară unde se va oficia un alt serviciu divin.

La București — în drumul spre mitropolie — familia Regală și reprezentanții statelor străine, regii și președinții de republici cari vor asista la încoronare — în

trăsuri «à la Daumont» va trece pe sub arcul de triumf de la şosea, urmată de cortegiul încoronării, format din foştii primminiştri, parlamentari, toţi ofiţerii călări şi de popor.

Serbările vor continua două zile în Capitală.

Cu prilejul serbărilor încoronării se va aranja în Bucureşti o masă, la care participă 10,000 de primari din întreaga ţară.

---

† Arhiereul Dr. Ilarion Puşcariu

Consistorul nostru a publicat următorul anunţ:

Consistorul arhidiecezei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu aduce la cunoştinţă. cu adâncă durere, că venerabilul vicar arhiepiscopesc, P. S. Sa arhiereul *Dr. Ilarion Puşcariu*, membru al sinodului arhidiecezan şi al congresului naţional bis., membru onorar al Academiei rom.. etc., a încetat din viaţă, după-ce a fost împărtăşit cu sf. Taine, în Sibiu, Vineri, în 26 August (8 Septemvrie) a. c., la ora 5 şi jum. în state de 80 ani.

Rămăşiţele pământeşti ale decedatului se vor aşezà în catedrala din Sibiu, unde Sâmbătă 27 August (9 Septemvrie) a. c., la ora 17 (5 p. m.,) se va oficia un serviciu religios, de către I. P. Sfinţitul mitropolit Nicolae, după terminarea căruia se vor duce rămăşiţele la gară, de unde vor fi transportate cu trenul Duminecă, în 28 August (10 Septemvrie) la ora 7 şi 20 min. la Bran (via Braşov) unde se vor aşeza spre vecinică odihnă în cripta familiară Luni, 29 August (11 Septemvrie) a. c., la ora 14 (2 p. m.). Fie-i ţărâna uşoară şi memoria în veci binecuvântată! Sibiu, 26 August (9 Septemvrie) 1922. *Consistorul arhidiecezan.*

*

Corpul neînsufleţit al arhiereului nostru *Dr. Ilarion Puşcariu* a fost transportat dela locuinţa sa la catedrală Vineri d. a. la ora 4 din partea preoţimii din localitate.

In catedrală, în acea catedrală la ridicarea căreia a contribuit în mod însemnat, fiind preşedintele comisiei de edificare, — a fost aşezat pe catafalc, s'au ridicat rugăciuni ferbinţi atât Vineri seara, cât şi Sâmbătă.

Pe sicriu s'au depus mai multe cununi: din partea Consistorului arhidiecezan, din partea Asociaţiunii din Sibiu, al cărei vice-preşedinte a fost un timp îndelungat, din partea nepoţilor Dr. Sturza şi soţia, Ţeposu etc.

Serviciul divin

Sâmbătă la ora 5 d. a. I. P. S. Sa mitropolitul nostru *Nicolae* a oficiat la sicriul răposatului un solemn serviciu funebral, asistat de păr.: M. Voileanu, L. Triteanu, Dr. G. Proca, Tr. Scorobeţ, Dr. V. Stan, Dr. A. Crăciunescu, V. Nistor, I. Dăncilă şi diaconul D. Antal.

Răspunsurile le-a dat frumos şi duios corul meseriaşilor condus de dl C. Popa, fiind prezenţi nepoţii răposatului, membrii Consistorului, autorităţile militare sub conducerea dlui general Dr. Moga, cele civile în frunte cu prefectul A. Boiu, delegaţiunea Asociaţiunii, a institutului «Albina», şi număros public din Sibiu şi comunele din împrejurime.

La finea serviciului divin I. P. S. Sa mitropolitul emanând dela cuvintele: «*Şi tu ajungând la bătrâneţele bune, vei merge la părinţii tăi în pace*» (Facere 15, 15) a rostit o cuvântare, al cărui cuprins pe scurt e următorul:

De curând am petrecut la mormânt una din personalităţile cele mai iubite ale vieţii noastre culturale, iar acum părăseşte lumea aceasta una din figurile cele mai venerabile ale bisericii. Se duc rând pe rând stegarii idealismului credinţelor noastre purtătorii treji ai luminoaselor noastre tradiţii culturale, marii bărbaţi, cari au muncit o viaţă întreagă pentru binele şi progresul neamului. Se duc lăsând în sufletele noastre regrete adânci şi puternice îndemnuri de muncă. Fericiţi că şi au îndeplinit misiunea şi au văzut realizându-se în viaţa lor visul nostru măreţ. ei se reîntorc la înaintaşii lor, la părinţii lor sufleteşti

Arhiereul I. Puşcariu a muncit mai mult de o jum. de veac în slujba bisericii şi a neamului.

Fiu de preot din Bran a primit din copilărie înclinarea spre tagma preoţească. După absolvirea liceului a urmat cursurile teologice ale seminarului din Sibiu, unde s'a distins prin zel şi pătrundere Dela început acest tânăr a atras asupra sa privirile marelui Şaguna, care l-a trimis la Viena să-şi completeze studiile. Aici îşi trece cu succes doctoratul în filozofie.

După terminarea studiilor este ales secretar al consistorului arhidiecezan, de unde trece ca profesor la seminar, pe urmă e ales asesor cons. Urcând treptat gradele ierarhice ajunge vicar arhiepiscopesc, iar în anul 1921 este hirotonit ca arhiereu.

Pentru ca să se poată mai bine dedică bisericii întră în tagma monahală. Ca vicar arhiepiscopesc conduce cu tact şi pricepere arhidieceza în două sedisvacanţe. Arhiereul I. Puşcariu a fost un harnic scriitor. A scris manuale pentru şcoalele poporale, licee şi seminarii A fost un doritor de lumină şi progres. Pentru meritele lui literare academia Română l-a alec membru onorar. Arhiereul I Puşcariu a fost un suflet armonic şi echilibrat, un adevărat om de caracter. Toată viaţa a fost condus de un ideal: binele bisericii şi ridicarea neamului. Minte clară a contribait în largă măsură la conducerea bisericii în timpurile cele mai grele.

Cu el dispare o venerabilă ţigură de preot cu el se duce un om din generaţia lui Şaguna. Viaţa lui e strâns legată de soartea bisericii. Un capitol din viaţa noastră bisericească se încheie cu dispariţia acestui arhiereu.

Cu adâncă recunoştinţă îi mulţumim pentru tot binele ce l o făcut bisericii şi neamului şi rugăm pe bunul Dumnezeu să binecuvinteze roadele muncii lui. Amintirea lui fie în veci neuitată!

După terminarea vorbirii, sicriul a fost aşezat în carul mortuar, tras de 6 cai, şi petrecut la gară. Inainte era dusă crucea, urmă corul, apoi diaconul şi 4 preoţi îmbrăcaţi în odăjdii, carul cu sicriul. După sicriu nepoţii răposatului, I. P. S. Sa mitropolitul cu consistorul arhidiecezan, profesorii seminariali în frunte cu arhimandritul Dr. Eusebiu R. Roşca, prefectul A. Boiu şi un însemnat număr de domni şi doamne, cari au ţinut să petreacă pe răposatul până la gară, de unde sicriul s'a espedat Duminecă dimineaţa la Bran.

La pompă

Sub acest titlu dl N. Iorga publică în Universul următoarele minunate cuvinte:

Prinţul Nicolae, abia întors la Bucureşti, se ducea cu niscaiva prieteni englezi, într'o excursie cu automobilul, când a văzut ridicându-se pe cerul de noapte limbile focului care — tocmai la timp — mistuiau depositul de vagoane al atelierelor Griviţa.

Ca orce cetăţean român, el avea alegerea între două atitudini: să aştepte ziarul de a doua zi ca să ştie ce a fost, ear până atunci să-i dea înnainte cu maşina, căci doar nu ardea averea sa personală; ori să întoarcă, pentru ca să aibă rara sensaţie a unui mare incendiu în care se prăpădeşte ceva din averea acestei biete ţeri şi se distruge munca de multe săptămâni a sute de oameni.

Prinţul, «engles» prin naştere şi prin educaţie şi cu englezi lângă el, a făcut altfel. S'a dus acolo ca factor activ, contra elementului nimicitor. A cărat grinzi şi fierărie, şi mi se pare că a umblat şi *la pompă*, la acea pompă de care fugiau curioşii pe cari poliţia, după datina veche, voia să-i pună la lucru.

Tânărul fiu de rege nu făcea în acel moment numai o ispravă bună, ci şi o *filosofie de actualitate*, cea mai bună filosofie morală pentru ziua de azi.

Auziţi ce umple văzduhul zilnic: în presă, la adunări, în conversaţii. E numai o jălanie, ca la zidurile Ierusalimului, contra tuturor relelor de care pătimim şi care, de sigur, sânt multe. Limbile focului le vede fiecare, îi pare rău de ele, se simte nevinovat de aprinderea incendiului şi bănueşte că l-a pus vecinul lui, şi anume acela cu care este în proces. Dar, de ajutat, cine ajută, în afară de datoria lui oficială, făcută şi aceea cum dă Dumnezeu? Eată, care membru al opoziţiei, când se iveşte undeva focul asupra ţării, crede că trebue să uite totul pentru ca întâi toţi să-l stingă? Ba mi se pare că mulţi şi suflă bucuroşi în el, orce ar fi să distrugă. Orcine însă înţelege că toţi sântem în stare de rechisiţie permanentă pentru binele patriei, va striga jăluitorilor şi criticilor să facă aceea ce făcea mai ieri prinţul la atelierele Griviţa: la pompă! Şi, pe urmă, dacă voiţi, vom critica.

FOIŞOARA

Anunţul morţii lui Avram Iancu

Comitetul, care se organizase în Baia-de-Criş pentru înmormântarea eroului naţional în 1872, tipărise următorul anunţ:

† **Naţiunea română** cu inimă dureroasă face cunoscută încetarea din viaţă a prea iubitului său fiu **Avram Iancu,** prefect general al legiuniior române în lupta pentru independenţa naţională dela anul 1848/9; defuncţiunea (moartea) prea timpurie a urmat astăzi (30 August v., 11 Sept. n.) la 3 ore dimineaţa, în Baia de Criş, — districtul Zarand, la anul vieţii sale 48, în urma unui morb de piept. Corpul defunctului se va înmormânta în cimiterul gr.-or. din comuna Cebea (Ţebea) la 13/1 Sept. 1872, cu ceremonialul îndatinat în biserica orientală. Toţi fiii naţiunii geloşi (în jale) sânt poftiţi a participa la onorul de a face parte din cortegiul funebral. Memoria lui fie etern binecuvântată, ear zelul său naţional să plane(ze) asupra naţiunii binefăcător. Baia-de-Criş, 11 Septemvrie 1872. *Comitetul aranjator funebral.* —

(Anunţul acesta, tipărit cu ortografia vremii d'atunci, este publicat în Tel. Rom. Nr. 74 din 1872. Ziua morţii lui Iancu este *30 August*, — nu 29 August, cum scriu alţii).

Vorbire

— Ţinută la 6 19 August 1922 cu ocaziunea sfinţirii unei cruci în Bran, în amintirea eroilor căzuţi în răsboi pe teritorul Branului, de Pr. George Babeş —

Doamnelor şi domnilor, Iubit popor brănean, — Lumea ortodoxă prăznueşte astăzi minunata «Schimbare la faţă» a Domnului nostru Isus Hristos în muntele Tavorului.

Sftul Matei ne spune că: «luând Isus pe Petru, pe Iacob şi pe Ioan fratele lui, i-au suit într'un munte înalt deosebi. Şi şi-a schimbat faţa înaintea lor şi a strălucit faţa lui ca soarele ear hainele lui s'au făcut albe ca lumina. Şi eată s'au arătat lor Moise şi Ilie cu dânsul grăind. Şi încă vorbind ei, eată nor luminos i-au cuprins pe ei, şi eată glas din nor zicând: Acesta este fiul meu cel iubit, întru carele bine am voit, pe acesta să-l ascultaţi».

Dela această dumnezeească minune, pe care mintea noastră omenească nu o poate pe deplin cuprinde, nici să o înţeleagă, să trecem la altă minune săvârşită sub ochii noştri şi pe care o înţelegem şi o simţim pe deplin, adecă la minunea reînvierii, a înţelegerii şi a unirii neamului nostru românesc.

După cum se ştie noi românii până de curând am fost supuşi la trei împărăţii: la Austro-ungari, la Muscali şi la Turci.

Pentru a descrie umilinţele şi chinurile suferite de moşii şi strămoşii noştri din partea stăpânitorilor străini, mi-ar trebui zile întregi şi inimă de peatră, căci altfel m'ar podidì lacrămile şi graiul mi l-ar înăbuşi suspinele...

Dumnezeul îndurărilor s'a milostivit spre lacrimile slugilor sale, şi ceasul răsplătirii a sosit, măreţ şi fulgerător.

Ca viforul şi vijelia s'au aruncat popoarele bătrânei Europe unele asupra altora. In această încleştare uriaşă, unii doreau stăpânirea lumii, alţii robia pe viaţă a neamului nostru; ear ai noştri, dornici de libertate, de dreptate, de unire, de viaţă, cu nădejde în Dumnezeu s'au luptat că legendarii eroi antici, pentru dobândirea şi apărarea acestor nepreţuite bunuri.

Sub povăţuirea comandantului cap al oştirilor, a gloriosului nostru rege Ferdinand I. vitejii ostaşi, învingând greutăţile şi neajunsurile celui mai groaznic răsboi din câte s'au pomenit până acum, ajutaţi de puternici aliaţi, au ieşit biruitori, — şi minunea la care nici visa nu

Dela sate

Instalarea din comuna Bod

Duminecă, în 3 Sept. a. c. s'a ţinut în Bod solemnitatea instalării părintelui *Ioan Micu* în noua sa slujbă de paroh al credincioşilor ortodocşi din fruntaşa comună a Ţării Bârsei.

Bodenii au avut un bun prilej să-şi manifeste şi de astădată dragostea şi devotamentul lor faţă de biserică, precum şi laudabilul lor spirit de disciplină şi solidaritate.

Incă de pe la ora 8 de dimineaţă au început să se adune credincioşii la marginea satului să întâmpine pe noul lor păstor sufletesc. S'au adunat bătrâni şi tineri, feciori şi fete şi copii de şcoală, toţi în haine de sărbătoare, ear în mână purtând buchete de flori zimbitoare. De faţă au fost şi preotul evanghelic şi autorităţile politice (comuna e în majoritate săsească), corpul pompierilor, muzica, precum şi un numeros public din satele învecinate.

Aşezaţi în două coloane de-alungul drumului larg, de proporţiile unui adevărat bulevard, poporul aştepta cu sufletul senin ca cerul de deasupra lui — sosirea noului mire al bisericii.

La ora 9 se zăresc siluetele călăreţilor, cari vesteau sosirea. Intrând în sat pe-o splendidă poartă triumfală păr. Micu, însoţit de păr. protopop I. Hamzea, e primit cu urale de bun sosit. După cuvântările de bineventare, la cari răspunde păr. Micu, tot poporul pleacă la biserică, în frunte cu muzica, o nouă şi mult promiţătoare înjghebare a harnicilor Bodeni, şi cu drapele naţionale.

Biserica e tixită de lume. Servesc păr. prot. Hamzea, păr. N. Gogonea şi păr. I. Micu, răspunsurile fiind date frumos, lin, cu o cucernică discreţie, de corul tineretului din localitate. Cu iimpul cântăreţii se înteţesc; biserica întreagă cântă. Am avut rara şi plăcuta impresie a unei măreţe slujbe dumnezeeşti. Această frumoasă rânduială e rodul ostenelelor unui învăţător pensionat din Bod, a neobositului *septuagenar* I. Cherciu, care nu-şi cruţă nici adâncile sale bătrâneţe atunci, când e vorba de slujba lui Dumnezeu şi de luminarea neamului.

După sf. liturgie protopopul delegat face formalităţile introducerii în oficiu a noului paroh, iar acesta rosteşte o bine ticluită predică, în care arată datorinţele preotului şi ale turmei păstorite — pentru o solidară şi rodnică activitate spre binele credincioşilor şi spre mărirea bisericii lui Hristos.

La ora 1 masă comună în sala de festivităţi, drăguţ decorată, a comunei. Au luat parte vr'o 200 de persoane. Intre cei prezenţi remarcăm pe păr. prot. I. Hamzea, preotul evanghelic din localitate cu dna, păr. I. Micu, I. G. Glăjar, I. Turtea, Dr. V. Roman cu dna, I. N. Râmbeţ cu dna, agronom regional, păr. M. Micu, păr. A. Nistor cu dna, păr. Greceanu, reprezentanţii autorităţilor comunale etc., precum şi alţi domni şi doamne din localitate şi jur.

S'a toastat pentru I. P. Sf. mitropolit Nicolae, pentru consistorul arhidiecezan, pentru noul paroh, pentru solidara conlucrare dintre cele două naţii şi biserici din sat etc.

Serbarea s'a terminat abia pe'nserate, în cea mai frăţească însufleţire. *C.*

Limba noastră

«Mult e dulce şi frumoasă, limba ce-o vorbim» sânt cuvintele vechiului versificator, care căuta pe vremuri să preamărească şi să ridice frumuseţa limbii româneşti, şi să îndemne toată suflarea românească să-şi iubească şi să-şi cinstească limba strămoşească, desconsiderată în unele pături ale societăţii româneşti.

Cuvintele acestea erau meritată dojană, pentru aceia, cari mai bucuros vorbeau limbi străine: greceşte, ruseşte sau franţozeşte în vechiul regat; în Bucovina nemţeşte, şi în Ardeal ungureşte.

E bine şi frumos negreşit, să ştii să vorbeşti multe limbi: nu e bine, nici frumos însă, când întrebuinţezi aceste limbi cu fraţii tăi români, în socoteala limbii mamei tale.

Infruntarea lui Sion se potriveşte, durere, şi în timpurile de faţă, când visul nostru, de a vedea pe toţi românii laolaltă, este împlinit. Dojana aceasta se poate aplica şi acum unor intelectuali de ai noştri, cari în Ardeal mai vorbesc întreolaltă limbi străine, neavând atâta tărie sufletească şi simţ naţional, să se emancipeze de sub influinţa străină.

Oare de ce aceasta nesocotire? Se aud mereu plângeri că intelectualii noştri de la oraşe îşi dau copiii la şcoale străine, cu toate că nici ei, şi nici copiii lor nu ştiu şi nu cunosc limba strămună îndeajuns.

Mai păcătuim apoi noi, ardelenii, şi prin aceea faţă de limba noastră, că în conversaţie cu străinii mai bucuros vorbim limba acestora. De ce? Când nu e motiv.

Să mai amintesc trista împrejurare, că în oficiile statului ne adresăm cutărui oficiant, de naţionalitate străină, în limba acestuia, şi nu în limba statului, cu toate că numiţii funcţionari cunosc limba aceasta.

La oficiile poştelor şi la C. F. R. unde sânt în mare majoritate funcţionari maghiari, sântem întimpinaţi de acestia în limba noastră.

Păcătoşi sântem, în acest caz, noi, cari tolerăm asemenea stări, sprijinind desconsiderarea graiului românesc.

De aceea să luăm aminte şi să urmăm mai cu dinadins cuvântul poerului: «Vorbiţi scrieţi *româneşte*, pentru Dumnezeu».

Eugeniu Munteanu

Ştirile zilei

Predică în catedrală. Ieri, Duminecă, a rostit o instructivă predică în catedrala noastră profesorul seminarial, păr. Dr. A. Crăciunescu.

Parastas. Pentru odihna răposatului preşedinte al Asociaţiunii, *Andrei Bârseanu*, s'a ţinut Duminecă în catedrală un parastas în faţa unui numeros public în frunte cu I. P. S. Sa mitropolitul nostru. Au celebrat Sfinţiile lor Dr. A. Crăciunescu, Tr. Scorobeţ şi I. Dăncilă. A cântat corul Reuniunii meseriaşilor români sibieni.

Dl N. Iorga în Sibiu. Insoţit de dnii profesori *Gentil* şi *Burckart*, dl *N. Iorga* a sosit Vineri în Sibiu. Distinşii oaspeţi, cari fac o călătorie în Transilvania, au vizitat pe I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae, au cercetat muzeul Asociaţiunii şi alte aşezăminte culturale din oraş.

Memoriu către Suveran. Comitetul executiv şi parlamentarii partidului naţional au ţinut şedinţe în Cluj în zilele de 6, 7 şi 8 Septemvrie 1922, şi au discutat situaţia politică actuală. Despre hotărârile votate s'a dat un comunicat în care, după ce se osândeşte politica guvernului liberal, se arată că, în consecinţă, comitetul hotăreşte să prezinte un *memoriu* M. S. Regelui. In memoriul acesta se va da expresie îngrijorărilor patriotice ale partidului, declarându-se că, întrucât serbările încoronării se vor ţinea între împrejunările politice de astăzi, partidul naţional nu va putea lua parte la aceste serbări.

Prelungirea contractelor de închiriere. Oficiosul guvernului, ziarul Viitorul, anunţă: Dl I. T. Florescu, ministrul justiţiei, ni-a declarat următoarele: Ministerul justiţiei va depune în sesiunea ordinară a Corpurilor legiuitoare, un proiect de lege, care va cuprinde un articol unic, cu următorul cuprins: «Aplicarea legii regulamentării raportului dintre proprietari şi chiriaşi, aflată în vigoare se prelungeşte până la 1925». Dl ministru de justiţie a mai declarat că va lăsa la apreţierea parlamentului prelungirea termenului şi peste data fixată prin articolul de mai sus.

Dăruiri. In amintirea regretatului bărbat *Andrei Bârseanu* au binevoit a dona dna Sevastia inginer Davidescu, Bucureşti, strada Parfumului Nr. 9, suma de 200 lei, şi dna Catinca A. Bârseanu suma de 500 lei, ca premii pentru orfani sârguincioşi.

Improprietărirea în Bănat. In ziua de 27 Septemvrie 1622 se începe împroprietărirea ţăranilor din Bănat. Improprietărirea se face în comunele Utvin, Pesac, Banloc şi Sacoşul Turcesc din judeţul Timiş-Torontal.

Cărţi jignitoare. Ziarul bucureştean Albina, organ de propagandă romano-catolică şi greco-catolică în capitala mult îngăduitoare a ţării, scrie: «Invităm pe toţi profesorii, preoţii, părinţii şi *elevii şcolari* (!) să ne trimită, din orce cărţi ce se întrebuinţează în şcoalele româneşti, pasagiile jignitoare pentru credinţa catolică (mai exact: pentru romano-catolici şi greco-catolici);

îndrăzneau părinţii noştri, — desrobirea fraţilor subjugaţi şi întregirea neamului — a devenit fapt împlinit.

Se părea într'un rând că bunul Dumnezeu şi-ar fi întors faţa dela credinciosul său popor român, căci oştirile duşmane, multe ca nisipul mării, şi înarmate au cele mai iscusite maşinării, erau aproape să ne sugrume; scumpa noastră moşie strămoşească, cu podoabele şi avuţia ei, era aproape toată în mânile duşmanilor.

In momentele de generală îngrijorare un înger bun şi blând, pe a cărei nobilă faţă se resfrângea durerea, jalea şi suferinţa unui întreg popor, dar din ochii căreia strălucea credinţa tare şi nădejdea neînfrântă în izbânda finală, trecea adesea pe străzile Iaşului. Era slăvita noastră regină. Cu pericolul propriei vieţi alerga fără preget când la un spital în care zăceau vitejii răniţi şi mutilaţi de gloanţele duşmane, când la front, când la mormintele celor căzuţi pentru patrie, mângâind pe unii, îmbărbătând pe alţii, sau punând o luminare şi un buchet de flori, ca semn al părinteştei Sale iubiri faţă de cei cazuţi pentru apărarea patriei şi tronului.

Acest nobil gest al M. Sale a avut darul de a înviora sufletele, a întări conştiinţele, a oţeli braţele, a da avânt tuturor, şi astfel oştirea română, — socotită de duşmani sdrobită, — reînvie ca prin farmec şi porneşte earăş la lupte.

Mărăşeşti, Măreşti, Oituz vor rămânea veşnic pagini de mărire şi mândrie naţională.

Vitejia ostaşului român trece în curând dela Siret la Tisa, — şi astfel se împlineşte visul secular: România întregită.

In măcelul îngrozitor, mulţi duşmani au fost răpuşi; dar şi d'ai noştri mulţi dorm somnul de veci prin văile, colinele, dealurile şi munţii patriei noastre şi prin străine locuri.

Pământul ţării noastre a fost de nou sfinţit cu sângele părinţilor, fraţilor, soţilor şi copiilor noştri.

Cu drept cuvânt spune poetul:

«Acesta e pământul făgăduinţii sfinte,
«Legat cu veşnicia prin lanţul de morminte;
«Acesta e pământul visat al împliniri
«Ce pe-ale nopţii stele îşi numără martirii.
«Acesta e pământul dreptăţii renviate,
«Unit cu libertatea prin sânge scump de frate.
«Acesta e pământul eternei noastre glorii
«Ce-şi leagănă ca mama la sânu-i luptătorii.
«Acesta e pământul din care sfântul soare
«Işi împrumută mana de viaţă purtătoare».

(I. U. Soricu: Inchinare).

Deci, mărire, cinste, închinăciune, laudă şi veşnică amintire se cuvine vouă, fii prea iubiţi ai neamului nostru, cari prin moarte eroică ni-aţi dat viaţă, libertate şi unire.

Binecuvântată fie ţărâna ce acopere trupurile voastre; binecuvântată fie ţara care naşte astfel de eroi, şi binecuvântat pământul îngrăşat cu sângele vostru...

Societatea «Mormintele eroilor» ni-a pus a dispoziţie două cruci, spre a fi aşezate pe teritorul Branului, întru cinstea şi pomenirea acelor fii iubiţi ai noştri, cari au căzut cu arma în mână pe meleagurile brănene, în războiul pentru întregirea neamului.

Ne am adunat astăzi aici la sfinţirea şi desvălirea uneia din aceste cruci, ca să ridicăm pioasă rugăciune pentru odihna sufletelor iubiţilor noştri răposaţi.

Iubiţi credincioşi, — Incă odată vă rog să ţineţi bine minte şi să spuneţi şi la alţii, cari n'au putut lua parte la serbarea de azi, că această sfântă cruce este aşezată aici întru cinstea şi pomenirea veşnică a acelor ostaşi, cari au căzut pe teritorul celor trei comune ale Branului-de-jos; şi de câte ori veţi trece pe lângă ea, să vă descoperiţi capetele cu smerenie, să vă faceţi cu smerenie semnul sfintei cruci şi să ziceţi din adâncul sufletului vostru un creştinesc: Dumnezeu să-i ierte!

să ni se indice autorul, editura, ediția și pagina pe care se află pasagiul dificultat: aceasta în vederea unei acțiuni ce vom întreprinde pentru eliminarea acelor cărți din învățământul românesc». — Pentru a elimina din învățământul românesc cele mai jignitoare cărți pentru creșterea «elevilor școlari», nu este nevoe ca redactorii Albinei să se ostenească tocmai departe: cărțile de religie care vor trebui înlăturate din școalele românești, stau cu mult mai aproape de cercurile propagandiste romano- și greco catolice; — ele se tipăresc în Blaj și în alte tipografii de ale greco-catolicilor.

Anunț. Dela consiliul orașului Sibiu: *Chiria pentru apă* se calculează dela ziua ultimei controlări a hidrometrilor, fără considerare la cantitatea consumată de apă, cu 1 leu pentru m.³ în mod unitar. Tariful excepțional admis până acum se scoate din vigoare.

Tinerimea română din Viena

Societatea academică socială-literară *«România Jună»* din Viena adresează către scriitorii români, presă și casele de editură următorul apel:

In toamna anului 1916, la izbucnirea războiului nostru, »România Jună» cea mai veche societate academică din străinătate, întemeiată de mai bine de o jumătate de veac de un grup de cărturari români în frunte cu Mihai Eminescu, a fost disolvată din ordinul guvernului austriac, confiscându-se întreaga avere strânsă cu multă trudă in decursul a 45 de generații.

O bibliotecă cu 5.000 de volume a fost vândută universității din Viena cu suma derizorie de 200 coroane; o parta din arhivă, conținând manuscrise și scrisori rămase dela cei mai de seamă reprezentanți ai scrisului românesc ca: Mihai Eminescu, V. Alecsandri, Titu Maiorescu, Duiliu Zamfirescu, J. Negruzi, Caragiale, Delavrancea, Vlahuță etc. a fost vândută cu kg; mobilierul luat și localul inchis.

Studenții români — în majoritate titrați dela diversele facultăți din țară — reintorși după războiu, având de chezășie trecutul luminos și rodnic al «României June» și văzând nevoia unei astfel de societăți în orașul unde se găsește cea mai numeroasă colonie de români, au strâns cu multă pietate rămășițele societății, renființând-o anii trecuți.

După multe și îndelungate stăruințe, biblioteca a fost recâștigată în parte, ear cu bunăvoința legației române s'a obținut un local provizoriu în mod gratuit.

Cultura și scrisul românesc fiind aproape necunoscute de numeroșii studenți din provinciele nouă cum și din Macedonia și Istria, care urmează cursurile universitare la Viena; ignorată de către colonia românească, — «România Jună» conștientă de menirea ei a inființat un *birou de propagandă culturală* luând inițiativa deschiderii unei *case de citire*, în Viena, unde sântem încă socotiți ca un popor balcanic, lipsit cu desăvârșire de o cultură națională.

In acest scop «România Jună» spre a desfășura o cât mai intensă activitate culturală, cere sprijin dela instituțiile noastre de cultură și face apel călduros către scriitorii români, presă și casele de editură, rugând să binevoiască, a ne trimite cărți, broșuri, reviste și ziare pe adresa: *Societatea academică «România Jună», Viena, I, Hofburg.*

Viena, Septemvrie 1922.

Octav Moșescu — preș. comit. executiv.
Teleaga — bibliotecar.

Nr. 432/922 (158) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a doua din **Drăguș**, protopresbiteratul Avrigului se publică concurs nou cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh, să-și substearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral în Avrig, județul Sibiu, până la terminul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta eventual celebra și a face cunoștință cu poporul și poziția locului.

Avrig, 9 August 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. român al Avrigului, în înțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Cândea
protopop.

---

(167) 2—3

Concurs

Pentru complectarea posturilor de parohi de clasa I, din parohia a II-a și a III-a nou înființate **în orașul Cluj**, protopresbiteratul Cluj, se publică concurs, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuțiunile sânt cele cuprinse în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat. Până când parohiile vor putea pune la dispoziție locuințe în natură, parohii aleși vor primi o indemnizație de chirie, conform stărilor civile, de 20, 25, 30 %, după leafa de bază și gradații, plătită din casa bisericii, eventual dela stat.

Se pune în vedere viitorilor parohi și câte o sesiune parohială de 20—32 jugăre, întrucât aceste locuri se vor putea obținea cu prilejul împroprietăririi, pentru care s'au făcut demersurile necesare la forurile în drept.

Indeplinirea serviciilor religioase, în și afară de biserică, se vor norma prin un regulament special, care se va fixa de comitetul parohial în acord cu parchii și cu forurile în drept.

Concurenții sânt invitați a-și înainta în terminul indicat cererile instruite conform normelor în vigoare, oficiului protopresbiteral ort.-rom. din Cluj.

Reflectanții sânt obligați în termenul reglementar a se prezenta în biserica parohială pentru a celebra, ori cânta și cuvânta.

Cluj, la 29 Iunie 1922.

Vasile Spătariu — not. com. parohiale
A. Ciortea — preș. comit. par.

Nr. pp. 288/922.

In înțelegere cu comitetul parohial.

Tuliu Roșescu
protopresbiter

Nr. 265/1922 (163) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiilor vacante de cl. III din protopopiatul ortodox român al Hunedoarei:

1. **Baia Craiului**, cu filiile Topliță, Cernișoara-Florese și Vălar Buzdular;
2. **Cerbăl**, cu filiile Arămieș și Ulmi;
3. **Cinciș**, cu filia Cerna;
4. **Hașdău**, cu filiile Dobâca și Goleș;
5. **Josani**, cu filia Peștișul mic și
6. **Sâncraiu**, — public concurs în «Telegraful Român», cu termin de 30 zile dela întâia publicare.

Venitele parohiale sânt cele statorite în coala B, despre întregirea dotațiunii dela stat, plus leafa dela stat, conform calificațiunii și anilor de serviciu ai respectivului paroh.

Concurenții sânt poftiți a-și înainta cererile concursuale provăzute cu toate documentele de lipsă, subsemnatului oficiu protopopesc în termenul indicat și în vre o sărbătoare a se prezenta în respectivele localități ca concurenți.

In înțelegere cu comitetele parohiale.

Hunedoara, 11/24 Iulie 1922.

Andrei Ludu
protopop

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăți literare: povestiri, călătorii, cărți pentru copii medicale, pedagogice, economice, povești; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toți, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

La **Librăria Arhidiecezană** în Sibiu se află de vânzare

Registre de tot felul

✦ **legate și broșate** ✦

pentru parohii, bănci, oficii și particulari cu

prețuri moderate

Biblioteca Universală

una dintre cele mai de seamă Biblioteci apărute până acum la noi

Nri apăruți 33 ◆ Prețul unui Nr. 1 Leu

Lumea copiilor

revistă săptămânală pentru copii, bine redactată, cu ilustrațiuni colorate și instructive

Prețul unui Nr. 2 Lei

La **Librăria Arhidiecezană**, Sibiu, strada Măcelarilor 45, se găsesc de vânzare cele mai bune:

Cărți de bucate

sub titlul **Poftă Bună,** de *Zotti Hodoș*. Au apărut: Partea I à 6 Lei, Partea III à 10 Lei, Partea IV à 10 Lei. Plus porto postal, à Lei 2·50.

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află **de vânzare** următoarele

Tipărituri

Pentru școalele secundare:

Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee și civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exibite.
Tipărituri pentru bugetele școlare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor școlare.
Bilet de informație la insinuări pt. fiecare elev
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru școalele primare:

Registre pentru absenții și clasificații.
Matricole școlare.

Catalogul

cărților și imprimatelor (blanchetelor) din editura și depozitul

Librăriei arhidiecezane

cuprinzând un număr foarte considerabil de cărți bune și folositoare, grupate în XXV de titli, precum și specificarea de blanchete în afaceri bisericești, școlare și epitropești pentru oficiile protopresbiterale și parohiale, asemenea și pentru direcțiunile liceelor și școalelor primare, a apărut și s'a trimis tuturor oficiilor protopresbiterale.

Se mai află în depozit **portretele MM. LL. regele Ferdinand I și regina Maria, a arhiepiscopului-mitropolit Andrei baron de Șaguna, Miron Romanul și Ioan Mețianu,** și a marelui mecenate **Emanuil Gozsdu,** precum și diferite icoane.

Se pot comanda la Librăria arhidiecezană și **odoare și odăjdii bisericești,** cu prețurile cele mai reduse.

Se publică separat broșurile dela 62 «Biblioteci» ce se află în depozit.

Comandele se execută mai avantagios prin rambursare.

Se primesc comande și pentru cărți cari nu se cuprind în catalog, procurându-se cu posibilă grăbire.

Librăria primește comande și pentru **procurarea de sigile și ștampile.**

Prețul catalogului: **2 lei,** ear porto postal **50 bani**

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 2/15 Septemvrie 1922 Nr. 69

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Să ne cunoaștem...

Era în toamna anului 1919. Călătoream la Cluj. In ritmul monoton al trenului ascultam conversația interesantă a două persoane, cu greutate în viața publică din vechiul regat: Se discuta despre *clerul* din Ardeal.

Fiind vorbă tocmai de tagma din care și eu fac parte, era firesc să țin urechea, și uneori se zimbesc, cum e firea românului, ear altădată să tresar cuprins de fiorul bucuriei.

Tema era: Preoțimea din Transilvania poate fi fericită, căci și-a ajuns apogeul.

Firește, tema aceasta trebuia dovedită cu probe din trecut și prezent.

Ca probe, domnii mei au adus:

1. Cultura superioară a tagmei preoțești ardelene, căreia i s'a dat ocazia să studieze limba și literatura celor două popoare, a maghiarilor și germanilor, — cultura aceasta preoțimea din regat nu o are, — cum spuneau ei.

2. Susținerea naționalității poporului sub dominațiunea maghiară-germană.

3. Apărarea bisericii și școalei, — prin ele a credinței și culturii naționale a poporului.

4. Trezirea conștiinții naționale, îndrumarea ei spre idealul comun: unirea tuturor fiilor neamului sub regimul românesc.

Concluzia: Marea operă, de veacuri, terminată, preoțimea transilvană va degenera treptat până la stadiul de vegetație.

Orcine ai fi, ascultând dela început până la urmă astfel de conversație, îți vine de o parte să tresari de bucurie văzând că trecutul îți este aprețiat, lăudat; ear de altă parte să rămâi cu totul decepționat la încheerea sinistră, statorită din premisele atât de elogioase.

Să ți se spună că ai terminat cu munca, și vei durmì liniștit — tocmai în toiul muncii!

Puteam să las cuvintele auzite fără a da răspuns? Puteam să las să se depărteze cu asemenea rezultat despre o tagmă și să divulge astfel de păreri și între cei treziți de curând la muncă? Nu se putea.

Mă apropiu deci, și întorc pagina.

E adevărat că preoțimea ardeleană cunoaște limba maghiară și germană, și cunoaște literatura acestor popoare. Ea a luptat pentru susținerea naționalității în biserică și școală, aducând de multeori mari sacrificii. A deșteptat conștiința națională, conducând massa poporului la triumful fără seamăn, la unirea națională. Și așa cuvine-i-se cinste și recunoștință.

Dați-mi voe să afirm însă, că dacă preoțimea a contribuit, în mare sau mai mică măsură, la lupta pentru unirea neamului de aici, nu poate urma, că această tagmă și-a istovit puterile de cultivare, sau că și-a sfârșit fondul moral. N'aș crede că acești apostoli să nu mai fie necesari în serviciul îndrumării masselor spre întemeerea și întărirea statului român viitor; trebue să admiteți că în acest scop se impune îndoită muncă întru desăvârșirea operei naționale și morale: Una proprie tagmei, — alta pentru poporul cu mentalitatea sguduită. Să ne explicăm: Faptul că preoțimea ardeleană a cercetat în mare parte școală maghiară și germană, însușindu-și cultură superioară, cum spuneați, este momentul care va trebuì să potențeze dorul de cultivare proprie.

Școala germană sau maghiară, cu direcția ei de desnaționalizare, a dat educație în spirit străin tinerilor noștri.

Acest gol nu putea fi reparat în trei ani de seminar, și nu putea fi studiată nici literatura și limba română temeinic în acești 3 ani.

Tradițiile, poezia, istoria, în sfârșit toată comoara proprie neamului nostru, pentru ei a stat în umbră, — deci trebue prin muncă intensivă de aici încolo scoasă la lumină.

Dela această muncă, preoții nu se pot da la o parte, căci atunci s'ar asemăna păstorului care nu-și cunoaște turma, sau medicului care vede rana și boala, dar nu aplică leacul.

Nici un popor din lume nu poate să fie înrâurit și condus de oameni cari stau la distanță, ci numai de aceia cari trăiesc zilnic în mijlocul lui și caută să pătrundă eul social, creștin și moral al credinciosului.

Legătura firească va trebui deci căutată, aflată și susținută, căci desconsiderarea ei este germenul peirii atât pentru unii, cât și pentru alții.

Poporul trebue privit mai deaproape. Acest ostaș blând al gliei, în cursul vremii s'a inspirat din trecutul lui, din tradiția, obiceiurile, cântecile, poveștile sale, faurindu-și credința și fondul moral, — care trebue mereu îngrijite și cultivate.

Numai cunoscându-l în întreaga sa ființă îi putem îndrepta calea spre lumină și progres în țara mărită unde ne-am adunat de sub deosebite sceptre.

Pe calea apostolatului este încă foarte mult de lucrat. Vremile de după războiu sânt negreșit mult mai grele, decât cele dinaintea războiului: *După furtună apar gunoaele.*

Fondul moral s'a clătinat de-a binele în massele dela orașe și dela sate. Programul muncii de regenerare e vast, — deci triumful trebue să-l pregătească mulți împreună.

Amvonul se va scutura de colbul gros depus de vitrega dominație străină.

Plumbul ce apasă limba preoților ardeleni, se va topì în focul bucuriei de libertate; amvonul se va preface în glas de trâmbită întru apărarea credinței și așezarea fondului moral la orce instituție.

Statul cere constienta dreptului și a datoriții, Societatea cere dreptate și adevăr.

Pentru îndeplinirea acestora e trebuință de muncă și studiu.

Eată deci că se impune și aprofundarea cărților sfinte, pe lângă aprofundarea științelor profane.

Și, dacă opera nu e terminată, mai este oare vreme de odihnă?

Pr. A. Ștefan

Inmormântarea arhiereului Dr. Il. Puşcariu

Cosciugul cu corpul neînsuflețit al mult regretatului arhiereu Ilarion Puşcariu, după dorința testamentară a fost transportat cu trenul la Bran in ziua de 10 Sept. a. c. însoțit de asesorii L. Triteanu, Dr. G. Proca, diaconul D. Antal și nepotul defunctului V. Puşcariu.

Drumul parcurs a fost un jalnic prilej de manifestare a durerii suferite de biserica noastră.

In tot locul unde a ajuns vestea morții și a transportării rămășitelor pământești la Bran, a fost întimpinat în gări de popor mult în frunte cu preoții în ornate. Avrigul a fost cel dintâi loc de întimpinare. Părintele protopop Ioan Cândea asistat de preotul Traian Maxim a rostit ectenia morților în fața vagonului, unde venise spre întimpinare tot poporul din această fruntașă comună.

La Făgăraș coincidența conferenței învățătorilor din județ precum și aflarea în localitate a dnilor ministri Al. Constantinescu și A. Văitoianu a făcut ca întimpinarea să aibă deosebită solemnitate. Dnii miniștrii au ieșit la gară spre întâmpinarea sicriului, însoțiți de prefecții: Dr. Sulică și Radovici. Invățătorii din tractul Branului așteptau în gară în corpore.

Părintele protopop N. Borza și preoții Literat și Rădulet au rostit obișnuitele rugăciuni de odihnă a sufletului, completate de o scurtă vorbire a părintelui protopop în care a relevat bogăția de suflet și fapte a regretatului arhiereu care a purtat titulatura de Făgăraș,

In Vlădeni era la gară lume multă. Părintele Zorca rostește obicinuitele rugăciuni apoi în cuvinte calde arată vlădărenilor pierderea cea mare ce o îndură biserica și poporul nostru prin răposarea arhiereului Ilarion.

La gara Țințari asemenea lume multă la gară, în frunte cu preotul Il. Gonța, care rostește ectenia morților.

La gara Bartolomeiu din Braşov unde a fost numărul cel mai mare de preoţi, rudenii şi prietini ce-l aşteptau, rugăciunea de odihnă a sufletului a fost celebrată de 6 preoţi, în frunte cu protopopul Zărneştilor Ioan Hamzea.

Insoţit cu trenul de toţi cei cari au fost prezenţi la gară, la ora 6 d. a. a sosit în Râşnov, ultima staţiune.

In gară mare mulţime de popor în frunte cu praporii. Preoţii I. Nan şi I. Truţa rostesc ecteniile obicinuite, după ce sicriul a fost scoborât din tren

După terminarea serviciului divin, sicriul a fost ridicat de membrii comitetului parohial din Sohodol, locul naşterii P. S. Sale, şi aşezat pe carul mortuar al comunei Râşnov, şi a pornit spre Bran.

In prima trăsură erau purtătorii de prapori şi cruci, urma corul funebral, şi alte 6 trăsuri cu membrii familiei, comitetul parohial din Sohodol şi alţi stimători ai răposatului. Conductul a sosit în Bran la ora 8 seara, unde îl aşteaptă preoţimea din Bran îmbrăcată în odăjdii, precum şi mult popor. După săvârşirea unui scurt serviciu divin, sicriul a fost dus în vila răposatului şi aşezat pe catafalc în sala cea mare din parter, tixită de coroane şi flori naturale, aduse în abundanţă de rudeniile şi poporaţiunea brăneană. De câtă stimă şi iubire a fost părtaş răposatul din partea poporului brănean, se vede şi din faptul, că îndată ce s'a lăţit vestea despre sosirea rămăşiţelor pământeşti ale P. S. Sale, au început a sosi pâlcuri-pâlcuri de bărbaţi şi femei din toate comunele brănene, cu luminări în mână, conform obiceiului local, şi l-au priveghiat întreaga noapte din 28 spre 29 Aug. v.

Deşi ceremonia înmormântării era fixată pe 2 oare p. m. — poporul îmbrăcat în haine de sărbătoare, curgea valuri — valuri din toate părţile spre centrul Branului încă de pe la ora 12.

Pe şoseaua naţională încep a se arăta tot mai dese şi mai multe trăsuri înaintând spre Bran, cari aduceau pe stimătorii răposatului din comunele învecinate, ba chiar şi din depărtări mai mari, şi pe preoţii din tractul Branului în frunte cu şeful lor, păr. protopop Hamsea, precum şi pe reprezentanţii diferitelor autorităţi.

Cu puţin înainte de 2 ore sosesc cu trăsura dela Râşnov şi P. O. dni Lazar Triteanu şi Dr. George Proca, asesori consistoriali şi mandatari ai I. P. S. Sale dlui arhiepiscop şi mitropolit *Nicolae* şi ai P. V. consistor arhidiecezan, precum şi diaconul mitropoliei D. Antal.

După ce s'au luat dispoziţiuni pentru ordinea şi locul ce are să l ocupe fiecare preot fungent, după ce s'au designat preoţii, cari au să poarte sicriul, după ce s'a constituit corul compus tot din preoţi — învăţătorii din tract fiind duşi la conferinţa de toamnă în Făgăraş, — după ce preoţimea s'a îmbrăcat în hainele de ceremonie, s'a început serviciul divin, care a decurs în perfectă ordine, solemn şi impunător, mai întâi în vilă şi apoi în curte.

Frumoasele noastre cântări bisericeşti, exetate cu multă acurateţă şi duioşie de corul preoţilor au făcut o profundă impresiune asupra imensului public, intelectuali şi popor.

După cetirea evangheliei, P. O. D. asesor Lazar Triteanu, rosteşte cu o voce dulce, sonoră şi puternică un clasic panegiric, în care arată meritele răposatului pe terenul bisericesc, naţional, cultural, rolul important ce l-a avut peste o jumătate de veac în viaţa bisericii ortodoxe din Ardeal. Arată mai departe activitatea prodigioasă pe terenul literar, apoi ca vice-prezident al Asociaţiunii etc. Scoate în evidenţă tăria caracterului său, onestitatea, moderaţiunea şi cumpătul în toate, accentuiază cu deosebire c «viţălul de aur» după care mai cu seamă în zilele noastre aleargă lumea nebună, — nu l'a ispitit niciodată, aşa că moare aproape sărac. Cu toate acestea conform testamentului scris de mâna sa, între alte legate, lasă şi celor 2 biserici din Sohodol, satul său natal, precum şi bisericilor din comunele vecine Poarta şi Predeal câte 5000 lei, şi în fine arată pierderea mare ce o sufere biserica şi neamul prin moartea acestui reprezentant al generaţiunii marelui Şaguna.

După cântarea stihurilor «Veniţi fraţilor», păr. protopop tractual Ioan Hamsea vorbeşte în numele tractului cu mult avânt, şi scoate deasemenea în relief meritele răposatului pentru neam şi biserică şi în special iubirea şi solicitudinea arătată instituţiunilor şi poporului credincios din acest tract şi poporului brănean din mijlocul căruia a ieşit şi pe care atât de mult l-a iubit.

După sărutarea sftei cruci şi luarea iertăciunilor, convoiul se pune în mişcare.

In frunte merg purtătorii de prapori, apoi preoţii slujitori, purtătorii mulţimii de coroane depuse pe catafalc de numeroasele rudenii, stimători şi corporaţiuni cu diferite funde şi inscripţiuni, urmează apoi sicriul purtat de 12 preoţi, alternativi cu membrii comitetului parohial din Sohodol, membrii familiei, autorităţile şi imensul public din toate comunele brănene şi din satele dimprejur şi Braşov, şi în cântări înduioşătoare se îndreaptă spre cripta familiară.

Ajunşi aici harnicul preot G. Babeş în numele preoţimii, al intelectualilor şi al poporului brănean, printr'o frumoasă cuvântare îşi exprimă adânci regrete, pentru pierderea îndurată în special de acest ţinut, prin moartea acestui fiu valoros al Branului.

După ce să ceteşte molitva de deslegare şi după stropirea cu vin, sicriul cu rămăşiţele pământeşti ale arhiereului iubit Dr. Ilarion Puşcariu se aşază în cripta familiară a «Cavalerilor de Puşcariu» în cântarea emoţionată «In veci pomeuirea lui» şi în lacrămile celor prezenţi. —

Săvârşită astfel frumoasa şi imposanta ceremonie s'a făcut obicinuita pomană între popor, ear preoţimea şi intelectualii, s'au întrunit in sala cea mare a hotelului Bran în acelaş scop.

Dormi în pace suflet nobil şi blând, vecinică amintire şi recunoştinţă din partea bisericii noastre ortodoxe şi a întreg neamului să-ţi fie răsplata unei vieţi de 80 de ani închinată binelui comun, dorul şi dragostea noastră te va urma şi dincolo de mormânt.

P. S. Sa episcopul Nicolae al Clujului în Sălaj

După terminarea sfinţirii bisericii şi-a festivităţilor din Unguraş — tot din Sălaj — despre care s'a raportat, P. S. Sa episcopul nostru a vizitat parohiile ortodoxe din *Sălaj*, în următorul mod:

Marţi în 16/29 August a. c. înainte de amiazi a vizitat parohiile Jac cu filia Romita şi parohia Stâna. In parohia Jac a ţinut o cuvântare arătând credinţa greşită a pocăiţilor, cari cu ajutorul duşmanilor poporului nostru voesc să ne slăbească rândurile. Duşmanii noştri neputând da luptă pe faţă prin uneltiri caută să ne slăbească. Aceste cuvinte au fost spuse cu considerare, că'n această parohie se află un număr oarecare de pocăiţi molipsindu-se de pocăiţii din comuna unită cu numele Bred. Asupra credincioşilor noştri cuvintele P. S. Sale au făcut impresie plăcută atât în Jac, Romita, cât şi în Stâna; după pastoralele ţinute în bisericile ticsite de popor P. S. Sa a vizitat şi şcoalele primare. La 12 ore s'a reîntors în Unguraş la protopopul Ghiuriţan, unde a luat masa cu suita.

După masă P. S. Sa cu suita formată din următorii: protoereul Grigoriu Pletosu, asesor cons., prot. Joil Ghiuriţan, diaconul Aurel Todoruţ şi preotul Cornel Georgea, a plecat pentru a vizita parohiile de sub poala *Meseşului.* Fiind aproape aceste comune una de alta s'au vizitat următoarele parohii: Păuşa, Bodia şi Bozna. In tot locul a fost întimpinat P. S. Sa de popor mult, cu porţi triumfale, prapori şi steaguri. Preoţii locali în ornate, cu evanghelia şi crucea'n mână bineventează de păstorul lor. In toate locurile P. S. Sa a întrat în biserică şi a ţinut pastorale pline de învăţături morale şi naţionale poporului.

Parohia Bozna este divisată între ortodoxi şi uniţi, unde prin «dreptatea» din era maghiară în urma judecăţilor aduse în favorul bisericii unite, către care aveau simpatia vădită, ne-au luat pe nedreptul porţiunea canonică, casa parohială, încât bietul preot abea se mai poate susţinea din obolul credincioşilor. Atât în Bozna cât şi în parohia Agriş preoţii uniţi n'au ţinut de datorinţă morală să întimpine pe un prelat al bisericii surori, deşi erau avizaţi oficial.

Către seară am ajuns în fruntaşa comună şi parohie la poala Meseşului, în Trăznea. Aici atât autorităţile parohiale, cât administrative au făcut totul, ca să fie o primire dintre cele mai de frunte. La marginea comunei se înalţă arc triumfal cu «Bine aţi venit», unde urează bun sosit secretarul cercual Vasile Marcu, fiind de faţă pretorele Gheorghe Pop din Zălau, care a acompaniat pe P. S. Sa dela ieşirea pe teritorul plasei Zălau. Popor mult de faţă, care nu încetează din urale. Dela poartă P. S. Sa cu suita, pretorele, secretarul şi poporul întreg au mers pe jos până la biserica împunătoare, la poarta căreia parohul Remus Roşca în fruntea credincioşilor, îmbrăcat în odăjdii, cu evanghelia şi crucea bineventează pe P. S. Sa în cuvinte alese, în parohia aceasta fruntaşă dela

FOIŞOARA

Cuvânt

rostit de preotul George Enescu din comuna Moeciu-de jos (Bran), în 7/20 August 1922 cu ocaziunea aşezării şi sfinţirii «Troiţei» (sf. cruci) pe locul unde au fost luptele în comună în 1916.

Doamnelor şi domnilor, Iubit popor!

«Astăzi fraţilor români,
Ne vedem şi noi stăpâni,
Pe-ale noastre nemestii,
Ce şedeau mai tot păstii.
Nu putea bietul român
De tiranul de păgân
Nici de casă a-şi vedea
Şi soartea şi-o blăstema.
Azi cu toţi ne-am uşurat,
Şi rana ne-am vindecat» . . .

Aşa cânta odinioară poetul, când abia licăriau unele raze de libertate poporului român. Cum ar cânta oare astăzi acelaş poet de Dumnezeu inspirat, dacă ar trăi, când cu adevărat «ne-am uşurat, şi rana ne-am vindecat!?»

Ni-a fost dat nouă, generaţiei de azi, să vedem împlinite aspiraţiile de veacuri ale poporului român.

Şi cui oare, iubiţi fraţi, adunaţi în număr atât de frumos la această serbare, avem să mulţămim împlinirea idealului? Cui avem să mulţămim, că astăzi toţi românii ne aflăm la un loc, în o patrie comună, în România dela Nistru până la Tisa?

Mai întâi lui Dumnezeu să mulţămim, că n'a părăsit poporul său; în al doilea rând bravilor soldaţi români, în frunte cu viteazul căpitan, Maiestatea Sa gloriosul rege Ferdinand.

Soldatul român, jerfindu-şi viaţa pentru ţară, ca mucenicii pentru legea lui Hristos, ni-a dat aceea ce astăzi avem, iubita noastră România întregită.

Scumpe vieţi ortăşeşti în număr de 800,000, perdute pentru îndeplinirea idealului naţional, — cu ce vom răsplăti vouă, noi cei rămaşi în viaţă, şi generaţiile viitoare, — marea şi negrăita voastră jertfire?

Altcum nu putem, decât eată, că noi, fraţii voştri, rămaşi în viaţă, am hotărât să ne adunăm în diferite locuri ale ţării, unde v'aţi jertfit viaţa, şi înălţând rugăciuni la ceruri pentru sufletele voastre, să vă preamărim virtuţile şi să vă eternisăm numele, să ridicăm asupra mormintelor voastre «Sfinte Troiţe», care să amintească trecătorilor, că ţara, ce o avem, dela voi este, *voi* ni o aţi dat, şi vouă vi o datorim!

Societatea «Mormintele Eroilor», al cărei sediu este în Bucureşti, şi e condusă cu înţelepciune şi dragoste patriotică, de dl colonel Manulescu, la stăruinţa iubitului nostru profesor, dl Ioan Clinciu, care este aici de faţă, a binevoit a ne face cinste şi a ne trimite această prea frumoasă sfântă Cruce de stejar, artistic lucrată, în care cum vedeţi este sculptat cu litere autograful Majestăţii Sale iubitei noastre regine, *Maria*, de cuprinsul: *«Nu vărsaţi lacrimi pe mormintele eroilor, ci mai curând slăviţi-i în cântece, aşa ca faima numelui lor, să rămână un ecou prin legenda veacurilor»*, — ca s'o ridicăm în locul acesta, unde s'au dat lupte pentru desrobirea noastră întru veşnica pomenire a vitejilor, cari şi-au perdut viaţa pentru înălţarea noastră.

Primim cu mare mulţămire acest sfânt şi de nepreţuit dar, trimis nouă de societatea «Mormintele Eroilor».

Şi astăzi ne-am adunat cu toţii, preoţi şi popor, să înălţăm şi să sfinţim acest dar, şi să l aşezăm aici, la această răspântie, unde din şoseaua principală, ce duce spre fosta frontieră şi vechiul regat — se desface drumul spre comuna Cheia, Moeciul de sus şi Fundata, să l aşezăm aici în cel mai frumos loc al comunei noastre, zis «Lunca Domnească».

Această «Sfântă Troiţă», aşezată aici, deşi de lemn şi mută, dar cu darul său sfânt, va vorbi nouă şi generatiilor viitoare — că pe acest loc s'a vărsat sânge de al fiilor neamului românesc pentru înfăptuirea României de azi.

Am primit un mare dar, un dar scump,

marginea ortodoxismului. P. S. Sa răspunde că cu drag a venit până la marginea turmei Sale, ca să şi vadă credincioşii, să le asculte năcazurile şi să le dee poveţe. Se face întrarea în biserică şi vizitarea ei. După aceasta P. S. Sa cu suita descinde la casa parohială, unde se fac recepţiuni: parohul reformat Kusztos cu presbiterii, primăria comunală cu secretarul şi comitetul parohial în frunte cu parohul Roşca.

P. S. Sa cu suita întreagă a fost găzduit la casa ospitală a parohului.

Mercuri dimineaţa în biserica din Trăznea s'a făcut serviciu divin din partea P. S. Sale, asistat de suită, preotul din loc Remus Roşca şi Alexandru Gog din Ciumărna, înaintea poporului, care — fiind zi de lucru — totuş a umplut cu desăvârşire biserica. După terminarea serviciului a ţinut P. S. Sa o cuvântare bine reuşită, — se putea ceti de pe feţele credincioşilor aprobarea. Cu măestrie s'au combinat părţile credinţei, cu cele naţionale şi sociale.

Intrarea triumfală în Zălau

Insufleţirea cu care a fost primit P. S. Sa în acest oraş, nu se poate descrie. Că a succes primirea şi sărbările din acest oraş, meritul cel mai mare îl are comitetul parohial din loc, în frunte cu epitropul bisericii noastre de acolo şi prefect judeţan dl Dr. Iulian Andrei Domşa, fiu de preot din o veche familie de preot ortodox-român, cu dragoste mare către biserica strămoşească şi neamul românesc.

Mare parte a avut la reuşita primirii armata noastră iubită din loc, Reg. 17 vânători, notabilităţile judeţului şi oraşului, în fine toată inteligenţa din acest oraş fără deosebire de neam şi lege.

Plecarea spre Zălau s'a făcut din Trăznea.

La marginea oraşului se înalţă uriaşa poartă triumfală, împodobită cu verdeaţă, drapele naţionale, cu tabla pe care se poate ceti; «Intru mulţi ani, stăpâne! Bine aţi venit».

La poartă era adunat tot ce are oraşul mai select: reprezentanţii confesiunilor, comitetul parohial, prefectul, subprefectul cu toate autorităţile, corpul ofiţeresc cu muzica militară, şcoale etc. Oraşul pavoazat cu drapele naţionale, clopotele dela biserici glăsuesc a zi de sărbătoare. Totul sărbătoresc. Arhiereul descinde din automobil, păr. Roşca binevenţează, — îi răspunde P. S. Sa.

La poarta triumfală a fost bineventat P. S. Sa de prezidentul comitetului parohial I. Ciupe, revizor şcolar prin o cuvântare adânc simţită, ear din partea oraşului de consilierul Almási. P. S. Sa le-a răspuns în călduroase cuvinte.

Apoi împreună cu suita şi toată asistenţa intră în capelă, umplându se localul destul de încăpător. Aer sărbătoresc, mirosul florilor şi cântecul băeţilor în cor «Pe stăpânul» te înalţă în sfere mai înalte. Prot. Pletosu întonează «Împărate ceresc», după terminarea căruia P. S. Sa rosteşte o cuvântare, care atât după fond, cât formă a fost clasică în felul său. La început explică însemnătatea vizitaţiunilor canonice, care înlocuesc epistolele pastorale, fiindcă nu-i destul să scrii cuiva, ci dacă voeşti să i mişti sufletul, trebue să te pogori între turma cuvântătoare, cu cuvântul viu. După terminarea vorbirii P. S. Sa a dat binecuvântarea asupra credincioşilor.

(Urmează)

Citind ziare

Este vorbă de încoronarea dela Alba-Iulia şi partidele politice. *Universul* constată că se repetă o greşală.

Anul trecut, — scrie numitul ziar, — când se anunţase solemnitatea încoronării suveranilor, partidul liberal a comunicat că nu va participa la serbări, din cauza păcatelor guvernării Averescu. De astădată, partidul naţional de peste munţi a luat aceeaşi hotărâre, motivată de excesele electorale ce impută actualului guvern.

Eată o mentalitate profund greşită.

Incoronarea nu are caracter de partid, şi prin urmare nu poate servì ca prilej de manifestaţiune politică. Este un eveniment naţional: el atinge vârful piramidei aurite, pe care s'au scris marile acte ale istoriei noastre moderne.

Incoronarea este a ţării şi a Suveranilor. Ea şi-a făcut datoria cu un avânt admirabil. Ei au ştiut să se identifice cu naţiunea într'un chip care le asigură o pagină de slavă în istorie. Nemulţumirile partidelor politice, chiar atunci când sânt îndreptăţite, nu trebue să-şi întindă acţiunea şi în sfera unor manifestaţiuni menite să dea aureola cuvenită triumfului virtuţilor naţionale.

La botezul Principelui Mircea unii oameni politici s'au abţinut. Ştim că o parte din ei regretă. Incoronarea are un caracter mai general şi mai înalt.

Ce ar folosì regretele ulterioare?

Politicianii au făcut destule greşeli. Să n'o facă şi pe aceasta. Au timp destul pentru răfueli. Să cruţe serbările dela Alba-Iulia, unde, indeferent de partidele politice, neamul întreg va glorifica abnegaţiunea şi jertfele poporului din vechiul regat, rezistenţa uimitoare a fraţilor din teritoriile eliberate şi unite, politica instinctului naţional, triumfătoare, mulţămită înţelepciunii fruntaşilor neamului în ziua cea mare, însufleţirea şi devotamentul dinastiei, care a ştiut să împărtăşească cu poporul aspiraţiunile, durerile şi bucuriile lui.

Sperăm că până în cele din urmă, se vor pricepe şi se vor simţì toate acestea.

Biserica şi şcoala

Unul dintre cei mai distinşi profesori universitari români, dl *Marin Ştefănescu* dela Cluj, a publicat zilele acestea în ziarul Patria un luminos articol despre raportul ce trebue să existe între preoţi şi învăţători. Eată ce spune scriitorul, pătruns de dragoste şi prevedere pentru neamul nostru:

Gândul despărţirii între biserică şi şcoală nu a fost, nu este, nu poate fi al cugetării româneşti. El ar putea să fie al orcărei alte naţiuni, — dar nu al nostru. Ceace ne caracterizează, între altele, pe noi, este faptul de a fi avut o *biserică naţională* şi un *naţionalism religios*.

Trebue să ştim, că o cultură nu propăşeşte prin falşificarea principiului său vital, ci prin evoluţia firească a acestuia. Şi este o falşificare a esenţei sufletului românesc, tendinţa de a îndrepta şcoala pe o cale nepăsătoare faţă de religie, şi cu cât mai grav anti religioasă. Căci, ceeace a alcătuit tăria noastră în trecut, şi ceeace va face mândria noastră culturală în viitor, a fost şi va fi armonia dela baza cugetării noastre: armonie între credinţă şi ştiinţă, între naţionalism şi umanitarism, între democraţie şi aristocraţie, între experienţă şi raţiune, între positivism şi metafisicianism, între şcoală şi biserică,

Eată ceeace trebuiau sau trebuie să considere, înainte de orce alte amănunte, aceia cari îşi propun să reformeze învăţământul românesc. Ei trebuiau sau trebuie ca mai întâi să ţină seama de principiul pe care au să fie clădite amănuntele. Şi acest principiu este armonia.

Aceia, cari voiesc să ne dea o nouă pedagogie sau o nouă metodologie, să citească pe reprezentanţii cugetării noastre, şi să caute firul care îi leagă pe toţi aceştia. Atunci ei vor vedea, că neamul acesta românesc are o menire pe acest pământ, şi că această menire este de a armoniza cultura Răsăritului cu aceea a Apusului după învăţătura creştină, şi că noi nu putem să vorbim de o reformă până ce mai întâi nu pornim dela acest principiu.

Eată ceeace eu aş fi vorbit la congresul învăţătorilor. Ca o ruptură de suflet, le aş fi spus, că neunirea lor cu preoţii este începutul drumului ce duce la prăpastie, că, în chipul acesta, ni se stânge neamul, şi aceasta nu se poate. Ci în unirea între preoţi şi învăţători stă cel dintâi pas spre împlinirea măreţului vis cultural al patriei noastre, căreia noi trebuie să-i jertfim totul, şi cu atât mai mult unele mici neînţelegeri.

Pentru educaţia religioasă

Explicarea Evangheliei se numeşte noua carte publicată de dl *S. Mehedinţi*. In prefaţa acestei cărţi, menite a da cititorilor material de gândit în chestiunea religioasă, autorul dă lămuririle următoare:

In mijlocul atâtor curente destructive, care împing poporul român spre disoluţiune, opera constructivă are prea puţini partizani. Lucrarea de faţă cearcă să ajute puterile sănătoase ale neamului.

Dela 1914, lângă «Evanghelia» am adăogat în Dumineca Poporului şi oarecari lămuriri. Unii profesori au găsit că acele mici tâlcuiri cu caracter popular sânt înţelese chiar de copii, şi m'au îndemnat să le înfăţişez în chipul unei cărţi de şcoală.

Totuşi împlinirea acestui gând a întârziat ani de zile, până ce în primăvara trecută, studenţii teologi m'au îndemnat să înfăţişez problema religioasă auditorilor universităţii din Bucureşti şi publicului doritor de a cugeta asupra acestei mari chestiuni.

Cu această ocazie, mi-am dat seamă de laturea etică a educaţiei noastre, care are nevoie de o îngrijire mai mare decât orşicând în trecut. In adevăr, poporul românesc a ajuns tocmai la răspântia de unde începe sau o mare înălţare, sau o grabnică lunecare şi cădere. E bătător la ochi că peste 1500 de sate din regatul României au rămas fără preoţi. E caracteristică apoi împrejurarea, că în congrese didactice, unii au cerut eliminarea educaţiei religioase, — când este ştiut că rolul precumpănitor al Anglo-Saxonilor în istoria modernă este sprijinit mai ales pe temeiul religios al vieţii lor.

Mai târziu, când îşi fac şi francezii socoteala istorică a vieţii lor, în marea revoluţie dela 1793, punctul de plecare n'a mai fost religia ci *filosofia*, Contractul social, drepturile omului şi alte idei de un interes prea relativ (care au sporit scepticismul şi au sguduit mereu statul, secând puterea de viaţă a marelui popor francez, osândit azi la o adevărată stagnare faţă de vecinii tot mai numeroşi şi mai ofensivi în lupta pentru existenţă).

In sfârşit, în vremurile noastre, revoluţia rusească, lipsită nu numai de religie, dar şi de filosofie, a adus o vastă împărăţie la fărâmare, anarhie şi nihilism, cum duc toate mişcările, pornite dintr'o concepţie pur materialistă a vieţii.

Eată de ce, în momentul întregirii hotarelor României, se pune lămurit întrebarea: mai păstrează poporul român simţul pentru cele eterne, cum îl aveau părinţi noştri începând cu Geto Dacii, sau, în loc de a-şi măsura preţul vieţii în raport cu înalta concepţie a *datoriei*, va luneca şi el în sceptism şi vulgaritate?

Incredinţat că timpul de faţă are o însemnătate *unică* în toată desfăşurarea vieţii poporului român; ştiind apoi că «toată sămănătura dela Decebal şi Traian până în zilele noastre trebue să dea roade, acuma sau nici odată»; şi că «viaţa modernă fără populaţie deasă este cu neputinţă», ear sporul demografic şi economic este imposibil dacă sufletul nu e sănătos, adecă dacă omul nu are ochii spre idealul care licăreşte în zarea eternităţii, mi-am dat seamă că poporul român trebue îndrumat mai mult ca ori şi când spre o educaţie religioasă. — Aceasta este numai decât necesar pentru higiena lui morală, şi e o condiţie indispensabilă pentru progresul statului.

De aceea, după multe amânări, am dat urmare îndemnului de a scrie această carte, ca o împlinire la *Altă creştere — Şcoala Muncei*. Toate studiile sânt însemnate pentru pregătirea tineretului, dar cele mai însemnate dintre toate sânt cele care pot ridica pe om peste nivelul

---

care va rămânea pe veci podoaba satului nostru, după cum sfânta Cruce înălţată pe turn, e podoaba bisericii noastre.

Promitem, iubiţi parohieni, societăţii «Mormintele Eroilor», că vom şti păstra cu sfinţenie această «Sfântă Troiţă», dăruită nouă. Locul pe care este aşezată, va fi de azi înainte loc sfânt, îl vom îngrădi şi înfrumseţa; de azi înainte, înaintea acestei «Sfinte Troiţe» — vom ieşì cu procesiunile noastre bisericeşti; ear voi trecători pe acest loc veţi sta puţin, cugetând ce înseamnă această cruce! Descoperiţi vă capetele, faceţi-vă semnul Sf. cruci şi rugaţi-vă pentru Eroii dispăruţi.

In fine, către voi mă adresez, suflete ale vitejilor soldaţi români, ale căror trupuri sânt îngropate o parte în cimiterul bisericii noastre de aici, şi o parte resfirate pe dealul din apropiere «Măgura», «Valea Mielului», «Drumul Carului» «Valea Grădştei», vă rog pomeniţi-vă un moment, din somnul vostru şi ascultaţi glasul meu: De azi înainte, viteze suflete, voi nu mai sânteţi uitate, voi, prin moarte aţi ajuns la viaţă, în veci veţi fi pomeniţi prin acest sfânt semn ce s'a înălţat aici, şi numele vostru va fi scris în cartea vieţii...

totdeauna şovăitor al judecăţilor legate de relativitatea intereselor trecătoare; iar *creştinismul* o poate face, căci el nu e o confesiune oarecare, ci e momentul cel mai armonios în toată desvoltarea omenirii de până astăzi şi cea mai sigură temelie pentru progresul individual şi naţional. Cine e în adevăr *creştin*, acela a deslegat partea cea mai grea a tuturor problemelor sociale — prin *frăţie;* a ajuns la *egalitate şi libertate*, potrivit cu *dreptatea*, care e mai necesară decât toate. Aşa dar, creştinismul trebue *simţit*, nu citit, şi trebue să fie înfăţişat tuturor în forma cea mai limpede cu putinţă.

Acesta e temeiul pentru care am învins sfiala de a scrie o astfel de carte: — de altfel chipul cum a fost preţuită de Sf. Sinod şi de profesorii care au cercetat-o, e dovadă că munca n'a fost zadarnică.

Fie ca lucrarea de faţă să învioreze măcar cât de puţin studiul religiei şi să apropie tineretul de cel care zicea: *lăsaţi pe copii să vină la mine.*

Când vor ajunge şi românii, ca alte naţii în adevăr culte, să facă din fiecare Duminecă o «*zi a Domnului*», adecă să citească şi să recitească cu drag Evanghelia, vom avea dovada pipăită că am trecut cu bine dincolo de răspântia unde s'a hotărât viitorul poporului român.

Ştirile zilei

Serbările Asociaţiunii s'au amânat. Din cauza morţii regretatului preşedinte al «Asociaţiunii» Andrei Bârseanu, adunarea generală care era să se ţină în zilele de 24—26 Sept. la Timişoara, a fost amânată. In anul acesta se va ţinea o adunare de ordin administrativ în Noemvrie *la Sibiu.*

Nenorocirea grecilor. Turcii, comandaţi de Mustafa Kemal, au înfrânt armatele greceşti din Azia mică. Prada luată de kemalişti dela greci este enormă, o mie de tunuri, altă mie de automobile, două mii de mitraliere, avioane şi mult material de războiu. Regele Constantin al Greciei a adresat poporului un mesaj, în care spune că patria trece prin o grozavă încercare; armata ţării a suferit o nenorocire neaşteptată; regele aşteaptă cu credinţă, ca poporul Greciei să arate virtuţile sale de iubire către patrie şi concordie, unindu-se cu toţii, şefi şi popor, în deplină disciplină.

Pentru cheltuelile de încoronare s'a deschis un credit de trei milioane şi jum. lei. — S'a mai deschis un credit de două sute milioane lei pentru cumpărarea cantităţilor de porumb (cucuruz) trebuincioase aprovizionării Ardealului, Bănatului şi altor regiuni unde se simte nevoia.

Ordin circular. Conform ordinului circular al M. R. Nr. 82 din 18 August 1922: Se pune în vedere tuturor ofiţerilor în rezervă şi activi din fosta armată austro-ungară, care până în prezent nu şi-au clarificat situaţia militară, că: ministerul de războiu, prin ordinul de mai sus, prelungeşte data primirii actelor pentru recunoaşterea gradului şi primirea în armata română, până la 15 Octomvrie 1922. Toţi ofiţerii cari nu şi-au înaintat actele, să şi le înainteze prin cercul de recrutare de urgenţă. Pentru orce nedumerire, se dau detalii precise la cerc. Cei ce nu au adeverinţă la mână prin care pot dovedi că şi-au înaintat actele, să se prezinte la cerc. Cererea şi toate actele vor fi făcute în limba română. *Comand. cerc. de recrut. Sibiu.*

Metodă de muzică pentru pian
se dă
(165) **strada Honterus Nr. 5** 2—2

Caete de note în en gros
cu preţurile cele mai moderate
(169) se capătă la 1—2
Oct. L. Vestemean,
Sibiu, strada Ţiglăriei Nr. 18. Sibiu

Prima fabrică română de stampile
OCT. L. VESTEMEAN
Sibiu, str. Ţiglăriei Nr. 18.

Am onoare a aduce la cunoştinţă, că mi-am deschis un

Atelier pentru fabricarea stampilelor din cauciuc

Execut tot felul de stampile din cauciuc, diferite medalioane şi orice lucrări din branşa aceasta, cu preţuri moderate.
Comandele sunt a se adresa la „Librăria Arhidiecezană" Sibiu, str. Mitropoliei 45.
Cu toată stima
145 **Oct. L. Vestemean.**

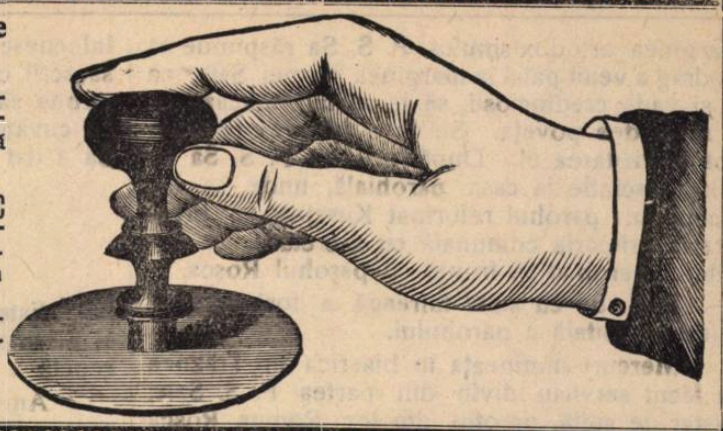

„INFRĂŢIREA",
federaţia însoţirilor sătesti, ca însoţire în Sibiu

Convocare

Onoraţii membri ai federaţiei însoţirilor sătesti «INFRĂŢIREA», ca însoţire în Sibiu prin aceasta sânt învitaţi să participe la

a VI-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în *29 Septemvrie 1922 n. la ora 10 înainte de amiazi,* în localul propriu (strada Bruckental Nr. 17).

ORDINEA DE ZI:

1. *Deschiderea adunării şi raportul preşedintelui despre starea federaţiei.*
2. *Aprobarea bilanţului anului 1921 şi darea absolutorului.*
3. *Propunerile Consiliului de administraţie şi ale Consiliului de control, referitor la distribuirea profitului curat.*
4. *Schimbarea §§-ilor 1—51 din Statutele federaţiei, respective înlocuirea Statutelor cu statutul tip al Centralei Băncilor Populare.*
5. *Alegerea Consiliului de administraţie.*
6. *Alegerea cenzorilor.*
7. *Stabilirea marcelor de prezenţă pe anul 1922.* (172) 1—1
8. *Eventuale.*

Neintrunindu-se în această zi membri în numărul cerut de dispoziţiile §§-ilor 19 şi 49 din statute, în înţelesul acestor §§ declar convocată *a VI-a adunare generală ordinară* cu 8 zile mai târziu, *în 6 Octomvrie n. a. c.*, în acelaş loc, la aceeaş oră şi cu aceeaş ordine de zi, când se vor aduce hotărâri valide şi obligătoare pentru toţi membrii federaţiei, fără privire la numărul membrilor prezenţi.

Sibiu, la 8 Septemvrie 1922.

N. Iancu m. p.,
preşedinte.

NB. Membrii indicaţi în § 5, pct 1 şi 2 din statutele federaţiei, şi anume: Insoţirile de credit şi băncile populare, participă la adunarea generală prin câte un delegat, provăzut cu mandat de participare. Membrii indicaţi în § 5, pct 3 participă individual.

Activa — **Contul bilanţ la 31 Decemvrie 1921** — **Pasiva**

	Lei	b.		Lei	b.
Cassa şi depuneri proprii	28,611	12	Părţi de fondare	8,697	50
Imprumuturi	148,240	68	Depuneri spre fructificare	364,378	22
Mobiliar	964	10	Creditori	264,719	95
Efecte	20,464	—	Fond de rezervă	8,145	95
Mărfuri şi mijlociri	420,354	70	Fond de pensiuni	1,781	34
Diverşi debitori	2,562	50	Beneficii neridicate	744	21
Camion	30,112	48	Depozite	299	66
			Profit curat	2,542	75
	651,309	58		651,309	58

Debit — **Contul Profit şi Perdere** — **Credit**

		Lei	b.			Lei	b.
Interese la depuneri	19,411 22			Interese la împrumuturi	24,789 71		
Interese la creditori	4,520 —	23,931	22	„ „ depuneri proprii	3,684 47		
Salare şi spese de administraţie		24,223	11	„ „ efecte	573 13	29,047	31
Dare		5,717	53	Venite la mijlociri şi mărfuri		27,354	80
Profit curat		2,542	75	Diverse		12	50
		56,414	61			56,414	61

Sibiu, la 31 Decemvrie 1921.

T. Petrişor m. p., cassar-cont.

CONSILIUL DE ADMINISTRAŢIE:

N. Iancu m. p., preşedinte. **Ioan B. Boiu** m. p. **Vasile Muşoiu** m. p.
Pavel Vulc m. p. **Ilie Măcelar** m. p. **T. Petrişor** m. p. **I. Neagoe** m. p.
M. Stoia m. p. **N. Stoica** m. p. **Tr. Scorobeţ** m. p.

Subsemnatul consiliu de control am examinat conturile prezente şi le-am aflat în deplină regulă şi în consonanţă cu registrele federaţiei.

Petru Drăghiciu m. p., preşedinte. **Ioan Iancu** m. p. **Crăciun Dumitru** m. p. **I. Bratu** m. p.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 6/19 Septemvrie 1922 Nr. 70

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

SCRISOARE PASTORALĂ

a Sfântului Sinod al Sfintei biserici autocefale ortodoxe române

către clerul și poporul român dreptcredincios

cu prilejul încoronării M. S. Regelui Ferdinand I și a soției Sale Regina Maria

care se va citi în ziua încoronării în toate bisericile din țară, înaintea „Doxologiei", omițându-se părțile, care nu privesc decât pe preoți

Noi:

Membrii Sf. sinod al sf. biserici ortodoxe autocefale române și ai voștri păstori sufletești: — Vouă, tuturor Românilor dreptcredincioși din România întregită, vă dorim dela Dumnezeu pace și sănătate; vă dorim cuget credincios și cinste în casele voastre; și ne rugăm Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos, ca binecuvântările Noastre să se pogoare peste voi, ca roua cerului! (I Moise 27, 29).

Iubiților creștini!

Vă vestim azi bucurie mare, care va fi la tot norodul! Voi știți, că Dumnezeul părinților noștri ne-a scos în cursul vremurilor din mari nevoi și din multe necazuri și ni-a adus, cu a Lui purtare de grijă și cu a Lui neajunsă înțelepciune, la liman de bucurie și la loc coprinzător și înalt.

Privim, în urma noastră, căile priporoase și pline cu jertfele neamului nostru; și inima noastră e neputincioasă să lămurească și să spună acum în vorbe toată românească noastră bucurie.

Dumnezeu a fost milostiv cu neamul nostru.

Dumnezeu a voit să mângâe sufletele voevozilor, strămoșilor și părinților noștri; și — pentru multele lor lupte și osteneli — li-a dat lor răsplată și izbândă în mâinile urmașilor, adică în mâinile noastre și în zilele noastre.

Dumnezeu a îndeplinit cu noi un cuvânt scris în Sf. scripturi; și, din cămara îndurărilor Sale, deapururi nesecate, a revărsat preste noi untdelemnul prorociei, care zice:

«Și-i voiu face pre ei un singur neam și un singur domn va fi domn peste toți!» (Ezechiel 37, 22).

Ca o rugă puternică de mulțumită, ridicată cerului de tot neamul românesc, se înalță azi, din inima Ardealului, biserica catedrală a încoronării.

Anul acesta, 1922, luna Octomvrie ziua 2 (15), măritul nostru Domnitor, M. S. Regele Ferdinand I, va urca, alături de grațioasa noastră Doamnă M. S. Regina Maria, treptele Catedralei încoronării și înaintea Sf. altar se vor închina Împăratului Împăraților, zicând cu psalmistul: «Fi-voiu ca un măslin roditor, în casa lui Dumnezeu! Nădăjduit-am în mila Domnului în veac și în veacul veacului. Lăudate-voi pe Tine în veac, căci Tu ai făcut aceasta!» *(Psalmul 52, 10 11).*

Deci, în arătata zi, bucuria neamului românesc va fi deplină și inimile noastre și sfintele noastre biserici cuvine-se să răsune de laudele Celui Prea Inalt: «Aceasta este ziua, pe care a făcut-o Domnul! Să ne veselim și să ne bucurăm, într'însa!» *(Psalmul 118, 24).*

*

Drept aceea, gândindu-ne la această zi, vă poftim îndeosebi pe voi, Preacucernicilor protopopi și preoți și pe toți cei din cinul preoțesc și călugăresc, din toată biserica ortodoxă română, să pregătiți toate cele cuvenite, ca să sărbătoriți, după toată vrednicia și măreția ei, înaintea Domnului și în mijlocul norodului, această zi de mare bucurie pentru tot neamul nostru.

Vă mai poftim pe voi, care unde aveți cădere și putere, să nu uitați cu nici un chip pe cei ce trăesc alături de noi Românii, adecă pe concetățenii noștri de alt sânge și de altă credință, și să-i chemați trăiește în deplină înțelegere cu autoritățile statului la bucuria poporului român. In biserică și alături de biserică, după putință și după împrejurări, să vă dați osteneala, ca glasul vostru să ajungă până la auzul inimilor și să-i lămuriți și să-i zidiți sufletește, tâlcuindu-le și cântându-le «Veseliți-vă, neamurilor, împreună cu poporul Lui!» *(Romani 15, 10); (Moise 34, 43).*

*

Indeosebi, dispunem, ca în întreaga țară:

1. In ajunul zilei de încoronare să se slujească în toate bisericile priveghiere.

2. In ziua încoronării se va sluji mai întâi:

a) *Sfânta liturghie și după terminarea ei:*

b) *O doxologie (Tedeum) de mulțumită, pentru că ne-a învrednicit Dumnezeu a ajunge această zi istorică, pentru îndelunga domnie a Maiestății Lor Regelui și Reginei și pentru sănătatea întregii familii domnitoare.*

3. După doxologie se rostește următorul polihron:

Pentru Rege:

Maiestății Sale Preaînălțatului și Multstăpânitorului nostru Domn Ferdinand I, din mila lui Dumnezeu Rege al României și desrobitor al mănoasei Basarabii, al dulcei Bucovine, al falnicului Ardeal, al mândrului Banat, al fericitei Crișane, al Sătmarului și al Sălajului, Celui ce a reînviat țara lui Negru Vodă dela Olt și istoricul Maramureș al lui Dragoș Vodă: —

Dă-i, Doamne, zile bune și îndelungate, pace, sănătate, mântuire și biruință asupra dușmanilor și să trăiască întru mulți și fericiți ani.

Pentru Regina:

Maiestății Sale Măritei noastre Doamne și Regine Maria, ajutătoarea celor săraci și în strâmtorare, — mângâitoarea celor bolnavi și în suferință, — alinătoarea de dureri a celor răniți și pe patul de moarte, — ocrotitoarea văduvelor și a celor orfani, — protectoarea artelor, a științelor și a tuturor mișcărilor nobile pentru propășirea obștească; —

Celeia ce, în cele mai grele zile ale neamului, a revărsat pretutindenea din comoara sufletului ei, ca dintr'un isvor bogat, încredere și însuflețire: —

Dă-i, Doamne, mulțumire și sănătate și o păzește întru mulți și fericiți ani.

Se cântă Imnul Regal: «Trăiască Regele».

Slujba din ziua încoronării trebue astfel rânduită, ca polihronul dela doxologie să se citească la ora 11, când se vor trage şi clopotele bisericilor din localitate. Astfel toate clopotele bisericilor din ţară vor suna cam la acelaş ceas.

La doxologie se invită autorităţile tuturor oficiilor şi oaspeţii.

Acestea sânt îndemnul şi porunca, pe care vi le dăm, din timp, Vouă, Preacuvioşilor şi Preacucernicilor păstori sufleteşti ai poporului nostru dreptcredincios, cu bună încredinţare, că acestea şi mai mult decât acestea veţi face.

*

Veţi face adecă, să lumineze în toate cugetele şi să se pătrundă orce inimă şi să priceapă orce minte cuvintele sf. proroc şi împărat David, strălucind azi, ca un şirag de stele prooroace, deasupra ţării noastre, deasupra slăvitului nostru Rege: «*Doamne, de ocrotirea Ta puternică se veseleşte Regele şi ajutorul Tău îl umple de bucurie. Tu i-ai dat ce-a dorit inima lui, şi de cererea buzelor lui nu l-ai lipsit. Că l-ai întâmpinat pe el cu binecuvântarea bunătăţii; pus-ai pe capul lui cunună de pietre scumpe*» (Psalmul 21, 1, 4).

Ear pe voi pe toţi, români dreptmăritori de pretutindeni, Dumnezeu să vă cerceteze cu plină măsură a îndurărilor Lui, şi bucuria, cu care a bucurat pe Rege şi pe popor, să rămână statornică întru noi.

Darul Domnului nostru Isus Hristos şi dragostea lui Dumnezeu Tatăl şi paza cea deapururi a Sfântului Duh, care ne străjueşte şi ne ţine, să fie cu voi toţi. Şi numele Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos să se preamărească în toată lumea şi în tot neamul românesc în toate zilele şi în toţi vecii, până la venirea Lui, Amin!

Bucureşti, în ziua Buneivestiri, 1922.

Dr. Elie Miron Cristea,
arhiepiscop al Bucureştilor, Mitropolit al Ungro-Vlahiei, exarh al plaiurilor, primat al ţării româneşti, preşedinte al Sf. Sinod, locţiitor al scaunului din Cesarea Capadochiei etc.

Dr. Pimen Georgescu,
Arhiepiscop al Iaşilor, Mitropolit al Moldovei şi Sucevei, exarh al plaiurilor etc.

Dr. Nicolae Bălan,
Arhiepiscop al Alba-Iuliei şi Sibiului, Mitropolit al Transilvaniei, Banatului, Crişanei şi al Maramureşului.

Dr. Vladimir Repta,
Mitropolit al Bucovinei.

Gurie Grosu,
Arhiepiscop al Chişineului şi Hotinului.

Dr. Vartolomei Stanescu,
Episcop al Râmnicului Noului Severin.

Visarion Puiu,
Episcop al Argeşului.

Nicodim Munteanu,
Episcop al Huşilor.

Teodosie Atanasiu,
Episcop al Romanului.

Ioan I. Pap,
Episcop al Aradului Ienopolei, Hălmagiului şi al părţilor din Banat.

Dr. Iosif Tr. Badescu,
Episcop al Caransebeşului.

Roman R. Ciorogariu,
Episcop al Oradiei-mari.

Nicolae Ivan,
Episcop al Vadului, Feleacului şi Clujului.

Evghenie Humulescu Piteşteanu,
Arhiereu vicar-delegat al Arhiepiscopiei Bucureştilor.

Meletie Dobrescu Constanţeanul;

Theofil Mihailescu,
Locotenent Episcop al Buzăului.

Platon Ciosu Ploeşteanu,
Locotenent Episcop al Dunării-de-jos.

Iacob Antonovici Bârlădeanu,
Arhiereu vicar delegat al Arhiepiscopiei Iaşilor.

Dionisie Ierhan,
Arhiereu vicar al Chişineului şi Hotinului.

P. S. Sa episcopul Nicolae al Clujului în Sălaj

(Sfârşit)

După aceasta P. S. Sa cu suita descind la casa ospitală a dlui prefect, de unde după un mic repaus, pleacă cu suita spre palatul prefecturei, în saloanele căruia s'au făcut recepţiunile în următorul mod:

Recepţiunile: Biserica greco catolică, condusă de protopopul şi parohul local Traian Trufaş, urează bun venit şi viaţă îndelungată lerarhului bisericii surori.

P. S. Sa răspunde: împreună ne-am purtat necazurile trecutului, deci împreună trebue să ne bucurăm şi de fericirile prezentului. Nu trebue să căutăm momentele care ne despărţesc, ci mai mult cele, cari ne leagă, fiindcă şi aşa foarte subţire părete ne desparte deolaltă; să lucrăm împreună pentru binele neamului, ţării şi-a dinastiei. — Au urmat apoi: biserica romano catolică — condusă de protopopul paroh Fr. Peseki, biserica reformată condusă de preotul Geza Kádár. Confesiunea mozaică, — nefiind în oraş rabinul, — P. S. Sa este binevenitat în limba română prin medicul Dr. Margulics.

Armata, respective corpul ofiţeresc, condus de colonelul Mărăşescu; justiţia în numele căreia s'au prezentat magistraţii sub conducerea prezidentului tribunalului dl Dr. Gyurko.

Administraţia, funcţionarii, sânt conduşi de subprefectul dl Dr. Iuliu Pop; revizoratul şcolar prin rostul revizorului dnul Ioan Mango. Administraţia financiară condusă de dl Dumitru Nica, a urmat apoi: consilieratul agricol prin consilierul Gârboveanu, şcoala normală prin directorul dl Cornel Pop şi şcoala civilă de fete prin dna Dr. Suciu; liceul reformat, corpul profesoral şi eforia, conduse de directorul Kerekes Erno, comitetul parohial ortodox din loc în frunte cu protopopul Ioil Ghiuriţan.

P. S. Sa a răspuns găsind cuvinte potrivite pentru fiecare.

După recepţiuni a urmat banchetul la restaurantul «Transilvania», unde pe lângă intelectuali şi ofiţerimea din loc, au luat parte şi şefii confesiunilor de altă limbă, s'au rostit vorbiri: P. S. Sa pentru Rege şi dinastie, dl pref. Dr. Iulian Andrei Domşa în calitate şi de epitropul bisericii din loc pentru P. S. Sa, protopopul Ioil Ghiuriţan pentru membrii cari au luat parte la festivităţi. Din partea armatei a vorbit colonelul Mărăşescu aducând elogii P. S. Sale. Din partea maghiarilor a vorbit directorul liceului reformat Kerekes Ernö.

După masă P. S. Sa a prezidat şedinţă solemnă a comitetului parohial, unde preşedintele comitetului dl Ioan Ciupe, revizor şcolar, a cetit un temeinic raport despre activitatea comitetului dela înjghebarea parohiei până astăzi, din care reiese, că în scurtul interval parohia a prosperat mult în cele morale şi materiale. Guvernul prin dl ministru al instrucţiunii a donat localul grădinei de copii pentru local de biserică şi casă parohială, adunându se un fond circa de patruzeci mii lei pentru zidirea unei biserici. Capela s'a provăzut cu cele trebuincioase parte prin cumpărături, parte prin donaţiuni; dintre donaţiuni cea mai remarcabilă este a cărţilor rituale donate de dl ministru al cultelor. S'au făcut dispoziţii pentru îndeplinirea postului de paroh, ceace numai aşa s'a aflat rezonabil, dacă se combină şi postul de catehet pe lângă cel de paroh, ca să se poată asigura existenţa parohului respectiv.

După şedinţa comitetului P. S. Sa a făcut vizite împreună cu preşedintele comitetului la instituţiuni, şcoli, spital şi la ceice au condus delegaţiile la recepţiuni.

Seara după 9 ore s'a reîntors P. S. Sa la dl prefect unde a fost găzduit cu suita.

Joi în 18/31 August a. c. dimineaţa la 7 ore cu suita şi dl prefect pe două automobile, unul al dlui prefect, au plecat spre *Stârciu*, ultima parohie ortodoxă, departe de masa compactă a ortodoxismului, pentru a face vizitaţiunea credincioşilor bravi din această comună.

In drumul spre Stârciu a fost întâmpinat P. S. Sa în comuna Vârşolţ, româno-maghiară, la o poartă triumfală, de prim-pretorele plasei Crasna, dl Alexandru Marcu, binevenitându-l în numele autorităţilor din această plasă şi oferindu-şi serviciul cât va sta P. S Sa pe teritorul plasei. Preotul reformat din loc Sarkány Lajos prin o cuvântare frumoasă salută pe reprezentantul bisericii ortodoxe, ca biserică de stat. Administratorul paroh al gr.-cat. nu s'a prezentat. P. S. Sa a răspuns vorbitorilor, întreţinându-se cu ţăranii în mod afabil.

Ataşându-se suitei din acest loc şi dl primpretor, s'a reînceput calea spre Stârciu. Trecând prin comuna Crasna, care i sediul plasei, a fost întimpinat de primarul maghiar în limba română şi de directorul şcoalei primare din loc, dl Aurel Iepurean, în numele instituţiunilor culturale din loc. P. S. Sa mulţămeşte pentru atenţiune. Din Crasna nu este nici o comună până în Stârciu. După câteva cotituri vedem comuna la poalele Meseşului, zărindu-se biserica ortodoxă zidită nu de mult pe un loc frumos al comunei. La marginea comunei ne aşteaptă un banderiu format din tinerimea comunei. Intrând în comună zărim o poartă triumfală cu popor mult, unde secretarul cercual maghiar în o frumoasă vorbire, spusă în limba română, urează bun venit P. S. Sale. Dela poartă până la biserică a fost o adevărată cale triumfală; poporul, în haine de sărbătoare, nu înceta din urale.

Sosim înaintea bisericii, la uşa căreia preotul local Vasile Stanciu prin o cuvântare frumoasă salută pe P. S. Sa. După răspunsul dat P. S. Sa a intrat în biserică cu asistenţa preoţilor din suită şi a preotului local a servit în mod solemn sf. liturghie, la finea căreia a ţinut o cuvântare plină de învăţături, după care a miruit biserica, nefiind sfinţită de arhiereu, împărţind credincioşilor în fine anafora.

După serviciu s'a servit masă bogată la preotul local, — aflându-se P. S. Sa de totului mulţămit cu cele văzute şi constatate. De notat e, că poporul din Stârciu, atât ortodocşii cât şi uniţii, au făcut zi de sărbătoare umplând cu desăvârşire biserica încăpătoare.

După masă P. S. Sa cu suita a plecat către Ciucea pe drumul romantic şi istoric, unde au avut lupte trupele române cu cele maghiaro-bolşevice, — se văd lângă drum mormintele eroilor noştri în destulă negligenţă...

Sosind în Ciucea P. S. Sa a descins la dl Octavian Goga, fost ministru al cultelor, unde i s'a făcut primire din partea dlui şi dnei Goga.

După aceasta P. S. Sa cu protopopul Gr. Pletosu, asesor consistorial, şi diaconul Aurel Todoruţ au plecat către reşedinţa din Cluj, ear dl prefect Dr. Domşa, protopopul Ghiuriţan, preoţii Roşca şi Georgea s'au întors la vetrele lor.

Aşa s'au terminat vizitaţiunile canonice, a căror amintire frumoasă va rămânea veşnic în sufletul poporului din tractul Unguraş.

Coresp.

Dela Asociaţia clerului: «Andrei Şaguna»

Conferenţa pastorală de toamna,

conform dispoziţiilor §-lui 7 din regulamentul pentru organizarea despărţămintelor, este ambulantă. Se va ţinea în două zile consecutive în vre-una din comunele fruntaşe, ori şi la centrul despărţământului.

Participarea este obligatorie pentru toţi preoţii, cateheţii, profesorii de religie şi absolvenţi de teologie de pe teritorul despărţământului, fără privire de sânt ori nu membri ai Asociaţiei. Cu acest prilej se vor încassa şi cotizaţiile dela membrii.

Programa conferenţei este specificată amănunţit în regulament. Birourile despărţămintelor sânt poftite, întrucât n'ar fi făcut'o până acum, să distribue referadele asupra diferitelor chestiuni.

Pe lângă slujba sfintei liturghii, cu predică pentru popor, discursul de deschidere al prezidentului şi darea de seamă asupra publicaţiilor de cuprins religios-moral şi în genere bisericesc cultural, apărute în cursul anului, — Biroul central recomandă a se lua în program şi următoarele chestiuni:

1. Importanţa şcoalei confesionale în cultura neamului.

2. Ingrijirea educaţiei religioase a tineretului în legătură cu şcoala de Dumineca.

3. Alcătuirea unui plan analitic al activităţii pastorale în decursul anului, — după luni şi săptămâni, — în legătură cu introducerea unui registru (condică) de evidenţă.

Acest plan ar avea menirea să înlesnească pe seama preoţimii preocuparea continuă şi sistematică de datoriile sale pastorale; iar registrul ar fi o icoană clară a lucrului întreg, pe care îl face preotul.

Pentru darea de seamă asupra mişcării literare amintim aici câteva cărţi, apărute în 1921/22. Domnii referenţi mai pot complecta cu cărţi, pe cari le-au cetit cu folos.

Arhiepiscop şi mitropolit Nicolae Bălan: Cuvântări rostite cu ocazia alegerii, sfinţirii şi investirii, Sibiu, 1921, pp. 20. Preţul Lei. 2.

«Schisma românească sau Unirea cu Roma», Sibiu, 1921, «Biblioteca bunului păstor», Nr. 10, p. 54. Lei 2·50.

Un om al bisericii: Români ortodocşi şi Uniţi români, sau Două organizaţii bisericeşti române în Ardeal, Sibiu, 1922, p. 80. Lei 10.

Dr. Valer Moldovan, advocat: Biserica ortodoxă română şi problema unificării, Cluj, 1922, p. 184. Lei 20.

Ilie Ioan Beleuţă: Convorbiri asupra legăturilor Bisericii cu credincioşii pe baza molitvelniculul, studiu din domeniul teologiei pastorale, prelucrare din limba franceză, Sibiu, 1922, p.... Lei 15.

Dr. I. Mateiu: Vacanţele mitropoliei ortodoxe din Ardeal în veacul XVIII, Documente inedite, Cluj, 1922, p. 144. Lei 20.

Prof. Dr. I. Mateiu: Contribuţiuni la Istoria dreptului bisericesc, vol. I. Epoca dela 1848—1868 cu o privire canonică istorică, Bucureşti, 1922, p. 412. Lei 45.

Arhim. Ilarion Mircea: Cuvântări bisericeşti, Roman, 1921, p. 206. Lei 14.

Ştefan Meteş: Istoria neamului românesc, Sibiu, 1922, p. 180. Lei 25.

I. Nisipeanu: Religia pentru copii, învăţământul religiei în şcoala primara, Bucureşti, 1922, p. 256. Lei 18.

C. Provian: Sfântul Apostol Pavel, studiu asupra personalităţii şi activităţii sale practice, Buzău, 1921, p. 88. Lei 8

Preotul Eugen I. Bărbulescu: Două conferinţe: I. Invăţătura creştină şi curentele social-democrate; II. Câmpul de activitate al preoţilor în mijlocul poporului, Bucureşti, 1921, p. 47. Lei 5. (Biblioteca căminului cultural şi de ajutor sf. Silvestru).

D. Cornilescu: Adventismul în faţa Scripturii, tălmăcire din englezeşte, Bucureşti, 1920, p. 27. Lei 2.

D. Cornilescu: Trebue să ţină creştinul Sabatul? traducere, Bucureşti, 1920, p. 24. Lei 1·50.

Arhim. I. Scriban: Originea Duminecii ca zi de sărbătoare în biserica creştină, studiu liturghic, Bucureşti, 1921, p. 62. Lei 5.

Pr. Gr. Criveanu: Patimile Mântuitorului, Bucureşti, 1921, p. 20. Lei 1·50.

Arhim. Iuliu Scriban: Cele şapte cuvinte ale lui Isus pe crucă, tratat de pietate şi tâlcuire biblică, Bucureşti, 1921, p. 64. Lei 5.

Dr. Nicu Cotlarciuc: Ocrotirea Socială şi Biserica, curs special ţinut la facultatea de teologie pe lângă universitatea din Cernăuţi, Cernăuţi, 1921, p. 80. Lei 15.

Arhim. I. Scriban: Chemarea preotului, Bucureşti 1921.

Iconomul Ene Dimitrescu: Combaterea adventiştilor, trei conferinţe, Ploeşti, 1920, p. 86. Lei 6.

Secretariatul general.

Jubileul Episcopului Dr. Fr. Teutsch

Cu deosebit fast, şi cu deosebită solemnitate au serbat compatrioţii noştri saşi aniversarea a 70-a a naşterii Ilustrităţii Sale a Episcopului Teutsch.

Aceste serbări, care au durat 3 zile, au trecut peste marginile înguste ale unei serbări bisericeşti, şi au luat caracterul unei sărbători mari naţionale a compatrioţilor noştri.

Spre acest scop s'au adunat în Sibiu toţi fruntaşii poporului săsesc din Ardeal, reprezentanţii bisericii luterane din întreaga Românie mare.

Festivităţile s'au început Vineri seara cu manifestarea tinerimii şcolare săseşti dela toate şcoalele lor de băieţi şi fete. Au plecat dela liceul evanghelic, în conduct cu lampioane, făcând jubilantului o frumoasă serenadă, şi felicitându-l prin o vorbire ţinută de prefectul gimnaziului. Jubilantul a mulţumit îndemnând tinerimea la muncă continuă şi stăruitoare.

A doua zi, Sâmbătă, la ora 9 s'a ţinut serviciu divin în biserica luterană din cetate, după care au urmat recepţiunile în palatul episcopesc. S'au prezentat şefii tuturor autorităţilor civile şi militare.

Din partea bisericii noastre a fost felicitat prin I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae*, ear din partea parohiei din Sibiu-cetate de o delegaţiune a comitetului parohial prin rostul presidentului Dr. Beu.

Din partea guvernului i s'a adus felicitări prin prefectul judeţului şi oraşului Anastasiu Boiu. Dl prefect a adus la cunoştinţa jubilantului, că M. S. Regele nostru *Ferdinand I* a binevoit a-l decora cu marea cruce a ordinului Coroana României, pe care i-a şi predat-o.

A urmat apoi consistorul evanghelic şi diferitele societăţi săseşti, reuniuni de femei etc.

Sâmbătă seara Reuniunea de muzică săsească sub conducerea dirigentului Nowak, în onoarea jubilantului, a aranjat un frumos concert în sala filarmonică, luând parte un select şi număros public.

Duminecă în 17 Sept. s'a dat în onoarea jubilantului în sala dela Unicum un banchet, la care au luat parte aproape 300 persoane.

Asociindu-ne şi noi felicitărilor aduse distinsului prelat îi dorim dela Dumnezeu încă mulţi ani de rodnică activitate şi îndelungată păstorire a bisericii luterane.

Ştirile zilei

Predică în catedrală. Dumineca trecută a rostit în biserica catedrală o frumoasă predică părintele I. Dăncilă, confesor militar.

Pregătiri pentru încoronare. Pentru informarea străinătăţii de solemnitatea ce se va ţinea la Alba Iulia cu prilejul încoronării Suveranilor României, direcţiunea poştelor a luat o serie de măsuri în acest scop. La Alba Iulia se lucrează la instalarea unei mari instalaţiuni de telegrafie fără fir care va fi deservită de peste 50 de funcţionari, având legături directe cu centrele principale din Europa. Direcţia noştelor a luat măsuri ca o escadrilă de aeroplane să facă serviciu poştal la fie care jumătate oră cu Bucureştii. Timbrele încoronării comandate la München vor sosì în ţară la începutul lunei Octomvrie.

Sesiunea parlamentului va fi convocată în sesiune extraordinară pentru ziua de 14 Octomvrie a. c. Sesiunea aceasta se va ocupa de îmbunătăţirea situaţiei materiale a funcţionarilor publici.

Mareşalul Pilsudski în România. Şeful statului polon, eroul Pilsudski, fostul comandant de legiuni polone, şi-a făcut întâia vizită, adusă străinătăţii, în Franţa, pe a doua în România. Polonia înviată, ameninţată în existenţă şi de Germania, şi de Rusia, face o politică externă alăturea de Franţa şi de România. Mari interese, naţionale şi economice, îndreptăţesc o strânsă colaborare între Polonia şi ţara noastră. Acestor sentimente li s'a dat expresiune atât în cuvântarea M. Sale Regelui, cât şi în răspunsul şefului polon cu prilejul de acum al vizitei dela castelul Peleş.

Intregire. In raportul publicat în nrul trecut al ziarului nostru, despre înmormântarea arhiereului Ilarion Puşcariu, din eroare nu s'a amintit, că cu ocaziunea transportării rămăşiţelor pământeşti ale decedatului, sicriul a fost întimpinat şi de poporul nostru din Arpaş, în frunte cu părintele Trandafir Dragomir, şi în Cristian în frunte cu părintele Virgil Pop. Ambii au rostit obicinuitele rugăciuni pentru odihna sufletului. Facem cuvenita întregire.

«Trăiască Regele!» Cu raport la încoronarea Suveranilor, ziarul Neamul Românesc publică, sub semnătura dlui N. Iorga, următoarele: «Biserica din Alba-Iulia, şi tot ce o înconjură, aşteaptă pe Suveran şi pe Regină; anume evenimente de la graniţele noastre sânt de sigur de natură să grăbească un act, de pe urma căruia în provinciile reunite regalitatea poate să capete un şi mai mare prestigiu. Cu deosebire în ce priveşte pe unguri, *regele încoronat* joacă în concepţiile lor un prea mare rol, pentru ca acest factor esenţial să nu poată fi lăsat la o parte». Aderenţii partidului naţional din Ardeal sânt «în astfel de situaţie, încât nu pot găsì nici o punte de legătură cu adversarii lor». — «Aceasta nu va împiedica însă pe orcine poate face anumite deosebiri necesare în rostul unui monarh constituţional, să strige în această zi solemnă, orce s'ar fi întâmplat: *Trăiască Regele!*»

Cu o oră înainte. Direcţia generală a C. F. R. a luat măsuri să se deschidă casele de bilete dela staţii cu o oră înainte de plecarea trenurilor, şi nu cu 15 minute cum s'a făcut până acum.

Convocare. «Reuniunea rom. de muzică din Sibiu» îşi ţine adunarea generală pentru anul acesta Sâmbătă, în 23 Sept. la ora 6 p. m. în sala cea mare dela «Casa naţională». Obiectele de pertractat: 1. Raportul general. 2. Censurarea socoţilor şi darea absolutorului. 3. Statorirea bugetului pe anul 1922/23. 4. Propuneri eventuale. 5. Alegerea noului comitet. 6. Alegerea unei comisiuni pentru verificarea procesului verbal al adunării generale. Comitetul învită toţi membrii a lua parte la adunare.

Armonie şi dragoste. Din Belgrad se anunţă că la tribunalul din capitala Iugoslaviei s'a deschis testamentul regelui Petru în prezenţa primului ministru ad interim şi celui de justiţie. Regele Petru lasă toate imobilele sale regelui Alexandru, ear valorile mobiliare celor trei copii. Le recomandă unire şi dragoste.

FOIŞOARA

O propunere

Inaintată „Asociaţiunii" în ziua de 15 Iulie 1922 la şedinţa plenară a secţiilor ştiinţifice-literare.

de **Horia Petra-Petrescu**

Permiteţi-mi să motivez câteva puncte concrete, asupra cărora aş fi fericit dacă ar delibera on. adunare şi dacă şi-ar da consensul.

Unul din cei mai mari şi mai adânci scriitori ai Angliei de astăzi, sociolog, om de ştiinţă tot odată, *H. G. Wells*, a tipărit în timpul din urmă într'un volum articolele publicate cu ocazia conferenţei de pace dela Washington. Volumul întitulat: «*Nădejdea în pace*», a stârnit multe discuţii în lumea anglosaxonă, fiindcă tratează despre problemele vitale ale omenirii de azi, pledând cu vervă şi cu un arsenal întreg de argumente pentru o colaborare între neamuri şi ţări. La observaţia că războiul este inevitabil în viaţa omenească, ne descrie ororile, cari s'ar comite în dimensiuni şi mai gigantice, de flotile întregi aeriene într'un viitor război.

Financiarul american, autoritate de primul rang, Frank A. Vanderlip, declară în cartea sa celebră «Ce s'a ales de Europa»: un colonist american din Kausas este strâns legat de neliniştea din Balcani, de bolşevismul din Europa, de criza financiară din Franţa. E mai aproape de ce se petrece în Paris, Belgia sau Londra «decât ţăranii aceloraşi ţări de capitalele lor proprii, în timpurile trecute».

Pregătesc o lucrare mai voluminoasă, care va trebuì să apară în viitorul apropiat şi să se răspândească din cauza puterii ei documentare. Lucrarea poartă titlul: «Ce va să zică şovinismul?» şi aduce zeci şi zeci de cazuri *concrete*, din toate domeniile, pentru ca să se lămurească întru câtva influinţa desastuoasă a şovinismului în sânul unui neam, al unor ţări, a unor religii.

Analizez sbuciumul sufletesc al unor oameni de elită, al unor protagonişti ai omenirii, între lozincile sănătoase ale unui patriotism luminat (Goethe, V. Hugo, Herder, Pasteur, Voltaire, Eötvös, Kogălniceanu, până la Foerster, Anatole France, Leon Bourgeois, Massaryk, Tagore, Wells) şi al unui patriotism «lăcătuit», cum ar spune dl Iorga, al unui şovinism, gropar al neamului propriu chiar.

Capitole speciale tratează *şovinismul în şcoală* — cu exemple tipice din sbuciumul pedagogului Wolgast, în Germania, d. e.; — şovinismul *literar*, cu citate din Carol Eötvös, din Mikszáth, din alţi zeci şi zeci de autori, de toate neamurile; şovinismul în jurnalistică, cu argumente din Tardieu, din Harden, din Karl Krauss, etc.; şovinismul de *clasă socială*; şovinismul *confesional;* şovinismul *politic*, apoteozarea puterii brutale, sistem Bismarck-Nietzsche.

Din materialul acesta variat pregătesc treipatru broşuri, pe care mi le închipui în dimensiunile unui număr din Biblioteca «Pagini alese din scriitorii români» sau «Cunoştinţe folositoare» ale editurii «Cartea românească» — cu aceleaşi preţuri mici, ca să se poată răspândi în cercuri cât mai largi. O broşură întitulată «De vorbă cu un minoritar» va aduce argumentele cele mai plausibile pentru un român, care vrea să discute problema şovinismului şi a trecutului apropiat din fosta Austro-Ungarie.

Cetitorul român să aibă materialul adunat în propoziţii lapidare, ca să poată riposta cu succes la atacurile îndreptate împotriva punctului românesc de vedere. (Urmează)

Agronomice. Primim broşura din Biblioteca societăţii agronomilor: Notiţă asupra vieţii şi lucrărilor agronomului P. S. Aurelian, de *V. S. Moga*, agronom şi fost profesor, Bucureşti, tip. Gutenberg. Preţul 6 lei.

Asociaţie muzicală. Cunoscutul muzician *Vidu* din Lugoj, împreună cu profesorul de muzică Iosif Velceanu din Timişoara, au iniţiat federalizarea tuturor societăţilor muzicale din Bănat. Avem în Bănat peste 80 reuniuni de cântări şi fanfare române. Toate aceste societăţi vor fi unite în «Asociaţia corurilor şi fanfarelor române din Bănat», care va deveni astfel un focar de cultură muzicală şi un loc de întrunire sufletească pentru societăţile culturale. Adunarea de constituire se ţine în comuna Chisiteu (jud. Caraş Severin) cu ocazia serbărilor din 21 Septemvrie, când corul plugarilor de acolo îşi serbează sfinţirea steagului. Această iniţiativă a dlor V du şi Velceanu merită tot sprijinul, şi ar fi de dorit ca în curând să avem o asociaţie muzicală a întregii ţări româneşti.

Orele oficioase la administraţia financiară Sibiu, la circumscripţia 1 de percepere urbană Sibiu, la circumscripţia 2 de percepere Turnişor cu sediul Sibiu, — din 1 Octomvrie 1922, începând sânt statorite dela 8—2 ore. Cassieria centrală şi a percepţiilor din palatul financiar sânt deschise pentru public dela 8—12½ ore.

Infiinţarea unei şcoale civile în Ilia. Primim: O veche şi legitimă dorinţă a populaţiei din plasa Ilia va fi realizată. In urma stăruinţelor depuse de către senatorul I. Panaitescu şi protopopul Moldovan deputat, pe lângă dl dr. Angelescu ministrul instrucţiunii publice, d-sa a aprobat înfiinţarea unei şcoale civile în Ilia. Intreţinerea şcoalei va fi luată în întregime de către stat, cu începere dela 1 Ian. 1923. Cum însă şcoala urmează a fi deschisă în Septemvrie la începutul a. şcol., dl ministru la aprobat să detaşeze din altă parte un profesor plătit de stat, care să conducă această şcoală ca director şi să predea şi cursuri. Pentru diferite învăţături ce trebue a fi predate elevilor până la numirea de profesori, în urma stăruinţelor părintelui protopop Moldovan,, deputat de Ilia, mai multe persoane cunoscătoare de materii ce urmează a fi predate elevilor, s'au oferit a le preda, în mod gratuit. Comuna Ilia, a pus la dispoziţie localul, pentru şcoală, mobilierul şi materialul, precum şi locuinţă pentru director. Nu ne îndoim, că sântem interpretul întregii populaţiuni a plăşii Ilia, aducând mulţumiri senatorului şi deputatului nostru, precum şi primăriei comunei Ilia, pentru străduinţele depuse, ca să se înfiinţeze această şcoală, unde fiii ţăranilor noştri să-şi poată căpăta lumina minţii, care e tot atât de însemnată, ca şi lumina ochilor. *Dinilia*

Din «raiul» rusesc. Cifrele oficiale ne spun, că bolşevicii au executat până acum aproape două milioane de oameni. Aşa se face vestita revoluţie a guvernului roşu «fără să curgă o picătură de sânge», cum declarase odată unul dintre şefii lui.

Prospect

Şcoala profesională de fete a Societăţii doamnelor române din Arad, sucursală a Reuniunii femeilor române din Iaşi

Anul şcolar 1922—1923

Vor funcţiona anul acesta cl I—IV. Programa de învăţământ este programul şcoalei din Iaşi, adecă partea studiilor o modificare în mod practic din programul liceelor de fete, iar partea meseriilor după programul şcoalelor statului. Şcoala are internat în acelaş corp de casă cu şcoala, adecă *Str. Brătianu 9* Pentru înscriere se cere: cl I cererea de înscriere, certificat de 4 clase primare, actul de naştere, bilet de vaccinare. In cl II cum şi în clasele următoare se primesc eleve care au urmat anul precedent la o şcoală profesională, sau la unul din liceele statului obţinând la lucrul de mână nota: foarte bine. Taxele sânt: taxa de înscriere 50 lei, pentru internat 2500 lei plătibilă în 3 rate, elevele externe vor plăti 50 lei didactru lunar. Afară de taxă elevele interne mai aduc următoarele alimente: 80 kgr. făină de pâne, 40 kgr. făină albă, 14 kgr. unsoare, 10 kgr. zahăr, 100 kgr. cartofi, 6 kgr. săpun, 5 kgr. fasole şi 100 ouă.

Inscrierile se fac până la 20 Septemvrie. Cursurile se deschid la 22 Septemvrie 1922.

Comitetul

Nr. 129—1922 (160) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Pischinţ**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat cu 29 jugh. eclejie.

Concurenţii să-şi aştearnă cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul arătat, şi până în 8 zile înainte de alegere, pe lângă încunoştiinţarea subsemnatului, să se prezenteze în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Orăştie, 28/VIII 1922.

Oficiul protopopesc ort. român al Orăştiei, în înţelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domşa,
protopop.

Nr. 279/1922 (173) 1—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea postului de paroh din parohia, **Galpâia** în protopresbiteratul Unguraş, se publică concurs repeţit cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele înpreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Reflectanţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile instruite cu documentele necesare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, şi pe lângă observarea dispoziţiilor reglementare a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta, eventual a celebra.

Unguraş, 9/22 August 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. al tractului Unguraş în înţelegere cu comitetul parohial.

Ioil Ghiuriţan,
protopop.

---

(171) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II-a **Mesteacăn**, în protopresbiteratul Zarand, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu prot. în terminul deschis şi pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare a se prezenta în comună spre a face cunoştinţa pogorului.

Mesteacăn, la 24 Septemvrie 1922.

Oficiul protopresbiteral în înţelegere cu comitetul parohial.

Brad, la 25 August 1922.

P. Piso
protopresbiter

---

(171) 1—3

Concurs

In conformitate cu decisul comitetului parohial din 22 August a. c. prin aceasta se deschide concurs pentru ocuparea postului de învăţător la şcoala conf. gr.-or. rom. din **Booz**, tract. Ilia.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt 300 lei dela biserică. lemne, cuartir, iar restul dela stat. Reflectanţii să-şi înainteze cererile oficiului protopresbiteral al Iliei.

Booz, la 30 August 1922 v.

Lazar Ursa
notar al com. par.

Ioaniche Oprean
paroh

Nr. 267/922 (186) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. II-a **Balomir**, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român»

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea salarului dela stat.

Doritorii de a reflecta la acest post au a-şi aşterne subscrisului în terminul sus indicat suplicile instruite, conform normelor în vigoare, şi a se prezenta la biserică în vre-o zi de Duminecă sau sărbătoare ca să fie cunoscuţi din partea poporului.

Cei cu cunoştinţă de contabilitate vor fi preferiţi.

Oficiul protopresbiteral rom. ort. în înţelegere cu comitetul parohial.

Orăştie, 22 Aug. 1922.

Vasile Domşa
protopop.

Nr. 432/922 (158) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a doua din **Drăguş**, protopresbiteratul Avrigului se publică concurs nou cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh, să-şi substearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral în Avrig, judeţul Sibiu, până la terminul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta eventual celebra şi a face cunoştinţă cu poporul şi poziţia locului.

Avrig, 9 August 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. român al Avrigului, în înţelegere cu comitetul parohial.

Ioan Cândea
protopop.

---

(167) 3—3

Concurs

Pentru complectarea posturilor de parohi de clasa I, din parohia a II-a şi a III-a nou înfiinţate în **oraşul Cluj**, protopresbiteratul Cluj, se publică concurs, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuţiunile sânt cele cuprinse în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat. Până când parohiile vor putea pune la dispoziţie locuinţe în natură, parohii aleşi vor primi o indemnizaţie de chirie, conform stărilor civile, de 20, 25, 30 %, după leafa de bază şi gradaţii, plătită din casa bisericii, eventual dela stat.

Se pune în vedere viitorilor parohi şi câte o sesiune parohială de 20—32 jugăre, întrucât aceste locuri se vor putea obţinea cu prilejul împroprietăririi, pentru care s'au făcut demersurile necesare la forurile în drept.

Indeplinirea serviciilor religioase, în şi afară de biserică, se vor norma prin un regulament special, care se va fixa de comitetul parohial în acord cu parchii şi cu forurile în drept.

Concurenţii sânt învitaţi a-şi înainta în terminul indicat cererile instruite conform normelor în vigoare, oficiului protopresbiteral ort.-rom. din Cluj.

Reflectanţii sânt obligaţi în termenul reglementar a se prezenta în biserica parohială pentru a celebra, ori cânta şi cuvânta.

Cluj, la 29 Iunie 1922.

Vasile Spătariu
not. com. parohiale

A. Ciortea
preş. comit. par.

Nr. pp. 288/922.

In înţelegere cu comitetul parohial.

Taliu Roşescu
protopresbiter

La **Librăria Arhidiecezană** în **Sibiu,** se află de vânzare

Noul Testament
(cu litere cirile)
de
Andrei baron de Şaguna

Preţul: crudo **Lei 2·—**, broşat **Lei 4·—**, plus porto postal **Lei 2·—**.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 9/22 Septemvrie 1922 Nr. 71

BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIATIUNII SIBIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Starea actuală a bisericii rusești ortodoxe

Ziarele anunță că tribunalul din Petrograd a condamnat la moarte pe mitropolitul Beniamin și l-a executat. Alți credincioși de ai mitropolitului au avut aceeaș soarte.

Nu va strica să redăm, din prilejul acesta, fapte și idei din cartea dlui *Alfons Paquet*, care a călătorit în Rusia prin 1918 și a tipărit mai apoi o carte de mare preț pentru sociologie: «*In Rusia comunistă*». Se va vedea, din cele redate, nebunia de care este cuprinsă lumea comunistă, se va înțelege cât de departe pot duce nește lozinci nenorocite, când nu este teamă de Dumnezeu, când numai pumnul și coatele domnesc.

I.

Capitolul special, întitulat: «Soartea bisericii rusești», constată la început că ruptura definitivă între biserică și stat este fapt împlinit. In 1918, când scria paginile respective, avea impresia că e mai mult o «stare de războiu» între biserică și stat.

In Moscova se ținea de săptămâni în sala cea mare eparhială, cu pereți auriți și cu icoane sfinte gigantice, conciliul bisericesc pan-rus, sub residența bătrânului «venerabil» Tychon și a mitropolitului Atanasie din Nijni-Novgorod. In August (1918) a desbătut conciliul două probleme capitale, în legătură amândouă cu problemele actuale: 1. unificarea bisericilor și 2. legăturile viitoare ale diferitelor căpetenii din bisericile ortodoxe din fosta Rusie cu primatul patriarhului din Moscova.

In privința unificării nu s'a ajuns la ceva concret, ci numai la câteva teze redactate în termini vagi. Biserica anglicană și anumite cercuri franceze au țintit o unificare în anii dintâi ai războiului. Cabinetul din Londra ar fi văzut cu ochi buni o cooperare — și bisericească — ca arhiepiscopul de Canterbury să fie pe aceeaș treaptă ierarhică cu patriarhul din Moscova și cu cel ecumenic din Constantinopol. Infrățirea aceasta și-ar fi avut efectul mai târziu în Alexandria, Ierusalim și în Balcani. Toate combinațiile acestea au căzut acuma.

Problema a doua a fost rezolvată mai bine, în urma ținutei mitropolitului din Kiev. Relația cu biserica ucraineană, care își are administrația independentă, dar pe episcopi și-i lasă sfințiți de patriarhul din Moscova și ale căror concilii sânt întărite de patriarhul din Moscova, va fi luată de model și pentru celelalte ținuturi, cari și-au câștigat independența. Numai patriarhul Grusin nu a răspuns chemării din Moscova. Intr'aceea a fost omorât. Patriarhul din Moscova este încă și astăzi căpetenia tuturor organizațiilor bisericești ale fostei Rusii, dela Vilna până la Vladivostok, dela Arhangelsc până la Tiflis.

Mai rar a deșteptat un concil rusesc atâtea așteptări ca cel din Moscova, 1918. A fost primul concil, după 200 de ani, condus în biserica rusească de un păstor suprem bisericesc. In sânul celor ce au luat parte s'au observat două curente, amândouă potrivnice sovietelor. Un curent cere o păsire energică, pentru ca să se lase condusă politica statului de biserică; celalalt propagă abținerea dela trebile statului, dar deșteptarea inimilor poporului.

Trupele sovietice au început să curețe pe participanții la conciliu (200 de reprezentanți ai clerului înalt și de jos și laici), încât n'au mai rămas decât vreo câteva duzine, după ce i-au alungat și din celulele mănăstirii Strasnoik. Frecările între preoți și laici au contribuit mai apoi ca nici chiar o seamă de probleme mai mărunte, urgente, să nu poată fi rezolvite. (ca d. e. problema liturghiei. In lipsa făinii de grâu nu s'a putut coace pânea sfințită și nici să se țină liturghie. Conciliul n'a avut îndrăsneala să declare că se poate folosi și făină neagră la liturghie).

A mai venit și acuza că superiorii bisericii din Moscova lucră mână 'n mână cu consulul englez Lockhart împotriva sovietelor. Chiar patriarhul din Moscova era învinovățit de conivență. Panica în conciliu a fost mare. In Nijni Novgorod au împușcat pe un arhimandrit, care luase parte cu 40 ofițeri la un complot contra bolșevicilor. In Smolensk a fost împușcat episcopul Macarie și secretarul consistorului. Arhiepiscopul Barnabas, intimidat de bolșevici, le-a oferit serviciile, aliându-se cu arhiepiscopul excomunicat Vladimir, ca să fondeze o biserică ortodoxă pe baze comuniste. «Istvestia», organul oficial al bolșevicilor, jubila.

Postul de procurator al Sf. sinod a fost desființat de soviete. Afacerile bisericești sânt dependente acum de comisarul poporului pus peste afacerile școlare și culturale, Lunacearski. La discuțiile publice ținute (în 1918) în Moscova, cu tema «Creștinism și socialism», a declarat Lunacearski pe față că lupta se dă nu numai împotriva preoților, cari și-ar fi trăit traiul, ci și împotriva adevăraților credincioși. «Deoarece în timpurile noastre», redă Paquet ideile comisarului «nu este nevoie de scutul umilinței, ci de sabie. Guvernul de acum provoacă la revoltă. Chiar Hristos ar fi acum pe partea bolșevicilor (!) Eliberarea, săracilor care n'a reușit în Iudeea aservită, o să se înfăptuiască acuma. Lozinca unui regim, care și-a propus să ducă în îndeplinire programul acesta revoluționar, nu poate fi nici smerenia creștină, nici învățătura lui Tolstoi, care propagă să nu resiști».

Firește, lozinca aceasta a sovietelor este în contrazicere cu ceeace propagaseră la început: neagresiunea. Totodată este apelul de luptă împotriva bisericii. Inceputul l-au făcut bolșevicii expropriind bisericile, alungând pe călugări și pe preoți de pe moșiile mănăstirești și bisericești, și persecutând pe cei ce se opuneau sau aveau legături cu contrarevoluționarii.

Incoronarea Suveranilor

Solemnitatea dela Alba-Iulia și serbările din capitală

După cum am anunțat la timp, încoronarea Suveranilor se va face în zilele de 15, 16 și 17 Octomvrie n. 1922

In ziua de 15 Octomvrie 1922 MM. LL. Regele și Regina, împreună cu familia Regală și capetele încoronate, principii și reprezentanții statelor străine, vor sosi la Alba Iulia.

Suveranii și suita vor fi primiți de membrii guvernului, misiunile străine, foștii primi-miniștri, președinții corpurilor legiuitoare cu soțiile, și de reprezentanții autorităților. O companie de onoare, cu muzică și drapel va da onorurile militare.

La ora 10 a. m oficialitățile și invitații vor pleca spre catedrala din Alba Iulia spre a primi, acolo, pe Suverani.

Cortegiul regal va porni peste 10 minute din gara Alba Iulia, spre catedrală.

La catedrală vor ieși, întru întâmpinarea Suveranilor, misiunile străine, principii, membrii guvernului și ceilalți învitați — în număr de 300 cât pot încăpea în biserică. — Va urma serviciul divin, care va fi oficiat de I. P. S. Sa Mitropolitul Primat, Miron, înconjurat de toți înalții preoți ai țării: Mitropoliți și Episcopi.

După încoronare, care se face în interiorul catedralei, M. S. Regele va ieși din biserică sub un baldahin (la 40 m. de catedrală sub clopotniță) și se va prezenta poporului îmbrăcat în mantie regală, cu coroana Regală pe cap și cu toate insignele regale.

M. S. Regele va citi, de pe estrada de sub baldahin, proclamația către popor, pe care apoi heralzii o vor reciti în cele patru puncte cardinale ale orașului Alba Iulia.

După citirea proclamației M. S. Regele se va întoarce în catedrală, spre a depune insignele regale și, apoi, va merge în apartamentele construite lângă biserică, unde va sta atât cât va fi nevoe pentru ca invitații să treacă în «Sala Unirii», unde MM. LL. Regele și Regina vor face cerc.

După ce MM. LL. se vor întreţinea cu cei prezenţi, se va trece în sala de banchet, unde vor lua masa invitaţii cari au asistat la serviciul divin din catedrală.

La această masă vor lua parte şi preşedinţii şi vice preşedinţii Corpurilor Legiuitoare. Ceilalţi parlamentari vor lua masa în oraş.

La ora 2 şi jumătate d. a. va începe revista armatei şi defilarea, care ţine până la ora 5 d. a.

MM. LL Regele şi Regina, principii, suita, membrii guvernului şi misiunile străine, vor pleca în seara zilei de 15 Octomvrie, spre Bucureşti şi vor sosi în gara Mogoşoaia, în dimineaţa de 16 Octomvrie.

Din gara Mogoşoaia se va forma cortegiul încoronării pentru intrarea triumfală în capitală, în ordinea următoare:

Drapelele tuturor regimentelor; M. L. Regele călare, înconjurat de A. S. R. Principele Moştenitor Carol, Principele Nicolae, capetele încoronate, cari vor asista la serbările încoronării, misiunile străine, corpul diplomatic, ofiţerii superiori şi suita Regelui,

M. S. Regina şi Principesele în trăsuri de gală şi celelalte principese în trăsuri «a la Daumont».

Cortegiul va fi încheiat de Regimentul de Escortă şi se va îndrepta spre Mitropolie, unde se va oficia un nou serviciu divin.

După slujba religioasă dela Mitropolie MM. LL. Regele şi Regina vor merge la statua lui Mihai Viteazul împreună cu suita, unde vor primi defilarea cortegiului istoric şi etnografic.

Defilarea va dura până la ora 2 d. a.

In după amiaza aceleiaşi zile se va da prânz de gală la Palat, în timp ce muzicile militare şi corurile vor cânta pe toate pieţele publice ale capitalei. Seara retragere cu torţe şi luminaţii.

Ziua a treia a serbărilor încoronării este rezervată reprezentaţiilor de gală şi populare.

Suveranii vor primi, la Arenele Romane omagiile celor 10.000 primari din întregul cuprins al României întregite. Societăţile corale vor da concerte; muzicile militare vor cânta în Parcul Carol.

La ora 12 va începe ospăţul primarilor care se va face tot în parcul Carol, unde toate aleele principale — acoperite cu scânduri — vor fi ocupate cu mesele.

Va urma o recepţie la Palatul regal, reprezentaţii teatrale şi concerte simfonice.

Bursele

Se ştie că, la împărţirea ajutoarelor pentru studii în ţară sau în străinătate, e foarte greu a păstra cumpăna dreptăţii.

Atâţia prieteni, atâţia cunoscuţi, cer intervenţii, sprijin, — documentele de pauperitate încă sânt atât de relative, încât pe baza lor de multe ori se fac mari nemulţumiri.

Astăzi mai cu seamă, toată lumea cere *bursă*. Nimeni nu se întreabă că oare statul sau fundaţiunile pot satisface tuturor cererilor. Cunoscuţii, prietenii, sânt asaltaţi şi rugaţi să intervie. Rudenia, politica, neamul, confesiunea, toate pietrile se mişcă, numai şi numai să se capete *bursa*.

Eu fac o propunere, care dacă se va aplica, va înţerca multe cereri pentru burse: Să se pretindă tuturor celor cari cer burse ori dela stat, ori dela fundaţiuni, *o declaraţiune* în sensul căreia cei cari vor primì burse, se obligă ca în termin de 10 ani, dela ocuparea unei funcţiuni salariate, să restitue statului ori fundaţiunii, în 10 rate, întreg capitalul — fără interese — pe care l-a primit ca bursier. In caz că n'ar face aceasta de bunăvoe, statul sau fundaţiunea să fie îndreptăţit a se rebonifica, reţinându-i pe calea autorităţii chemate din salarul său în 10 rate capitalul dat ca bursă.

In forma aceasta cred că vor cere burse numai ceice într'adevăr au trebuinţă de ele, deci vor ti ajutaţi cu adevărat cei lipsiţi, — ear statul şi fundaţiunile, restituindu-li-se capitalurile, vor fi cu atât mai puternice a ajuta pe alţii.

Pr. Pavel Borzea.

In amintirea lui Avram Iancu

In colecţia legilor administrative ungare a lui Alex. Dárday (în vigoare şi azi în România-Mare), se găseşte în vol. III. art. XL. 1879 Nr. 462 din 1895 Martie 15, serbătorita zi a maghiarilor, ordinul ministrului ungar de interne, care spune: «Se interzice colectarea de sume de bani pentru ridicarea unui monument lui Avram Iancu». In acel ordin ministrul ungar ordona în baza § 1 din art. XL. 1879, «că orcine care ar contribui prin orce măsură în interesul monumentului proiectat lui Avram Iancu, sau va face donaţiuni şi colecte, comite infracţiune şi urmează a fi pedepsit cu 15 zile închisoare şi 100 florini amendă».

Ordonanţa aceasta a fost executată şi aplicată cu rigoare întocmai faţă de români. In urma acestei ordonanţe mulţi tineri români patrioţi au fost amendaţi, închişi şi izgoniţi dela şcoalele ungureşti, ear sumele colectate s'au confiscat şi banii s'au folosit în scopul culturii şi politicei maghiare.

Am amintit cele de mai sus, pentruca măsurile acestea să servească de îndemn publicului nostru şi să contribue cu atât mai vârtos şi cu tragere de inimă la ridicarea monumentului lui Avram Iancu în Cluj, oraşul în care ni s'au făcut atâtea nedreptăţi şi unde ne-au prigonit deatâteaori stăpânitorii nostri de odinioară, — în acelaş timp să contribue la ridicarea unui muzeu ce se proectează a se ridica în Vidra, unde să se păstreze lucrurile istorice de pe timpul lui Iancu în legătură cu mişcarea naţională din anii revoluţiei.

Când ungurii dela noi vin cu pretenţiuni exagerate, nutrind sentimente ostile statului nostru şi încearcă atentate politice atât de grozave, e bine să ne reamintim de multele noastre suferinţe îndurate pe nedrept; trebue să ne gândim la martirii noştri, la legile şi ordonanţele foştilor guvernanţi, precum trebuie să ne preocupe şi planurile criminale ce le nutresc în prezent.

Mărinimia noastră de până acuma este folosită de maghiari în contra noastră. Aceasta mărinimie a românilor a permis ungurilor serbătoriri la monumentele ce le au în ţara noastră, precum şi organizarea în societăţi culturale şi politice — deşi pe vremuri noi nu ne am bucurat nici pe departe de acest drept şi am fost persecutaţi în fel şi chip.

Toate acestea ni le înoeşte în amintire moartea lui Avram Iancu, întâmplată acum 50 de ani.

Duhul lui va dojeni pe acei puţini fii ai neamului, cari şi azi mai vorbesc, în ceasurile de nemulţumire, că «*bine*» era sub stăpânirea foştilor asupritori... sub acei oameni, cari şi de acolo unde se află acum, caută căi şi mijloace să învrăjbească neamul şi ţara noastră.

In amintirea lui Iancu, în amintirea visului pentru care a luptat, a suferit şi a murit, trebue ca vrajba dintre fraţi să înceteze, şi frăţie adevărată să stăpânească inimile, şi astăzi, şi de aici încolo. *Eugeniu Munteanu*

Din Zarand

— Comemorarea lui Avram Iancu la Ţebea în 1/14 Septemyrie 1922 —

In conformitate cu măsurile luate de I. P. S. Sa arhiepiscopul şi mitropolitul nostru *Nicolae*, şi de Asociaţiunea din Sibiu, s'a organizat la Ţebea, cu ocazia împlinirii alor 50 ani dela moartea eroului naţional *Avram Iancu*, la mormântul său, un festival vrednic de amintirea marelui dispărut.

La întocmirea acestei festivităţi am fost sprijiniţi de către administraţia judeţană, precum şi de întreg publicul românesc din Zarand.

Mormântul dela Ţebea era îngrijit şi curăţit şi acoperit cu cununi de flori naţionale din partea Ţebenilor. O frumoasă şi mare cunună s'a pus de către delegaţii Asociaţiunii, iar alta de reuniunea femeilor române din Brad.

Reprezentanţii autorităţilor civile, ai preturei şi judecătorii de ocol din Baia de Criş, cu întreg personalul în frunte cu şefii lor, însoţiţi de români din Baia de Criş, la ora 9 sosesc în cimitirul din Ţebea. La ora 9 şi 10 soseşte trenul special de către Brad, cu oaspeţi din jurul Bradului, în frunte cu preoţii, autorităţile din Brad, cu şefii şi Reuniunea femeilor române, delegaţii muncitorimii cu stindardul lor, şi numeroşi oaspeţi din depărtare, cu dnii Vasile Goldiş, Dr. Teodor Pop din Arad ş. a.

La ora 9 şi 15 minute începe serviciul divin în biserica din Ţebea. — Liturgia e servită de 5 preoţi, răspunsurile liturgice le-au dat cântăreţi aleşi. La ectenia pentru cei reposaţi se aminteşte eroul Avram Iancu. După servirea Sf. Liturghii, începe serviciul parastasului care din cauza timpului ploios se face în biserică, până la momentul ridicării parastasului când delega-

---

FOIŞOARA

O propunere

Inaintată „Asociaţiunii" în ziua de 15 Iulie 1922 la şedinţa plenară a secţiilor ştiinţifice-literare.

de **Horia Petra-Petrescu**

(Urmare)

Ce minunată ar fi o astfel de broşură tipărită şi în limba germană, pentru compatrioţii noştri saşi, ca să aibă şi dânşii ce să discute în «Nachbarschaft»-urile lor, când se întrunesc — citate din Conrad de Hötzendorf, din Czernin, din Karl Fr. Nowak, din Foerster, din Gerh. Hauptman şi mulţi alţii cari clarifică acum, după războiu, opinia publică asupra greşelilor capitale, a stărilor din fosta Germanie şi fosta Austro Ungarie.

Pe lângă broşurile acestea răspândite la ţară şi prin oraşele noastre, cum am mai putea să purtăm lupta de clarificare a opiniei publice străine? De ce n'am adopta sistemul american şi englezesc de a transplanta cu ajutorul *placardelor* în opinia noastră publică unele adevăruri? In loc de placarde incendiare să se răspândească placarde în zeci de mii de exemplare, executate ireproşabil, frumos, de desenatori de seamă, ca acestea: o ceată de excursionişti, legaţi deolaltă cu o frânghie, în creerii munţilor, în faţa unei prăpăstii adânci. Dacă face unul un pas greşit se prăbuşesc cu toţii în abis. Excursioniştii să se recunoască pe dată: unul e englez, altul francez, altul german, altul român şi aşa mai departe. Din legendă şi din ilustraţie să priceapă spectatorul marele adevăr al interdependenţei între popoare. Ideea excursioniştilor este a bărbatului politic Beneş — dar cine ne opreşte să nu o aplicăm şi noi, nu numai la popoare şi ţări, ci şi la clasele sociale dintr'acelaş neam? Un ţăran, un muncitor de fabrică, un orăşan — iarăşi, ca excursioniştii de mai sus, ca adevărul interdependenţei să poată fi primit de ţăranul nostru. — Sau să ne închipuim o placardă înfăţişând o locomotivă, purtată nebuneşte de un maşinist stângaci, care abea atunci experimentează cu şuruburile. (Ideia este a lui Kautsky.) O ilustraţie a stărilor din Rusia actuală, când oameni neexperţi experimentează pe spinarea statului. Adevărul acesta (sutor ne ultra crepidam) şi multe altele ar putea fi transplantate astfel în massele poporului nostru, ca să germineze, ca să fie stimulente pentru acţiune. Să nu fie o astfel de propagandă tot atât de utilă, ca răspândirea evangheliilor din partea «Societăţii britanice» şi să nu ne îngrijim ca să lucreze o astfel de societate cu ale noastre în direcţia aceasta, mână'n mână?

Un efect tot atât de mare ar avea pentru cimentarea unei opinii publice a colaborării — dacă ne-am îngriji ca, în loc de placarde, să desvelim în unele din oraşele noastre ardelene, în Sibiu, Cluj, Braşov, Mediaş, Târgul Mureşului, Timişoara, etc. neşte plăci comemorative. In Veneţia se arată publicului o placă comemorativă pe care sânt gravate cuvintele — jurământ ale italienilor, cari promit solemn ură vecinică habsburgilor. Să nu fie cu cale ca, în zilele noastre, să desvelim plăci comemorative, în loc de monumente costisitoare, a căror parale vor trebui să se folosească pentru bieţii orfani de războiu şi pentru răspândirea culturii — plăci comemorative, în care să cetim declaraţii foarte semnificative, de ale unor corifei naţionali germani saşi şi maghiari, declaraţii neluate în seamă de un regim miop? Să ascultăm vreocâteva de astfel de declaraţii, cari ar putea figura pe plăcile comemorative.

Martirul sas Stephan Ludwig *Roth*, împuşcat în 1848, scria în 1842 în broşura sa «Der Sprachenkampf in Siebenbürgen» (Lupta de limbă în Ardeal): «Guvernul nostru să satisfacă foamea şi setea acestui popor (românesc), ca să nu trebuiască poporul să se mângâie cu cele viitoare. Ii trebuie un nutremânt al dreptăţii şi beutura întremătoare a tratamen-

tul Asociaţiuni din Sibiu dl I. Georgescu cu dir. despărţământului dl Dr. P. Oprişa, ridică parastasul şi preoţimea şi publicul în procesiune merge la mormântul lui Avram Iancu unde se cântă «Cu sfinţii odihneşte...» şi o ectenie, după «Tatăl nostru» publicul în frunte cu preoţii şi delegaţii se întorc în biserică.

Preotul I. Perianu, în absenţa părintelui protopop, ia cuvântul şi într'o vorbire aleasă arată însemnătatea momentului, adaogând potrivit clipelor istorice fapte din viaţa eroului, iar la urmă aduce la cunoştinţă publică actul I. P. S. Sale mitropolitului nostru, care spune că deşi dorinţa sufletească o avea să ia parte în persoană la acest act însemnat, dar motive de mare însemnătate îl fac să nu poată părăsi centrul mitropoliei, şi în absenţa Sa trimite binecuvântarea arhierească asupra credincioşilor adunaţi la această festivitate.

Vorbeşte apoi delegatul Asociaţiunii, dl I. Georgescu cu avânt tineresc. In vorbirea sa expune personalitatea eroului din timpul tinereţelor, apoi în timpul faptelor istorice şi epoca tragică a sfârşitului vieţii sale. — Publicul, a ascultat cu atenţiune desfăşurarea evenimentelor şi a rămas adânc impresionat.

Oratorul următor a fost dl Vasile Goldiş, care prin puterea cunoscută a cuvintelor sale a capturat şi de astădată sufletul publicului. Vorbitorul arată rolul gintei latine în această grădină a Orientului; accentuează concepţia libertăţii ca condiţie de viaţă pentru individ şi popor, în legătură cu lupta martirilor Horia, Cloşca şi Crişan, ear la anul 1848 a viteazului Avram Iancu. Continuarea luptei pentru libertate din apropiatul trecut prin idealiştii neamului, prin armele dreptăţii şi moralei, bazate pe principiile creştineşti, au avut ca resultat unirea neamului românesc, înfăptuită în 1918. Ca român şi ca membru al unui partid politic, a venit ca din prilejul împlinirii alor 50 de ani dela moartea eroului, să se închine în faţa mormântului şi să se inspire din oxigenul gorunului lui Horia pentru activitate în folosul consolidării României întregite, spre binele şi fericirea tuturor claselor sociale, pentru binele şi fericirea patriei prin armele culturii şi moralei.

In strigăte de «Să trăiască» şi-a încheiat oratorul vorbirea.

Au mai urmat recitări. Trei elevi ai liceului «Avram Iancu» din Brad au spus poezii bine şi frumos predate.

In urmă s'a cântat din partea corpului învăţătoresc «Colo'n munţii Tebei», acompaniat de întreg publicul prezent.

Oaspeţii s'au depărtat cu trenul special, care i-a aşteptat la ora 1 p. m., adânc impresionaţi şi în convingerea că şi-au îndeplinit o sfântă datorie.

Amintirea lui Iancu s'a mai sărbătorit în Vidra de sus, locul său de naştere precum şi în Abrud. *Pr. Ion Indreiu.*

Cărturarii Râşnovului

Câteva interesante note despre intelectualii comunei Râşnov, de lângă Braşov, publică în Neamul Românesc din 12 l. c. dl profesor C. *Dinu* dela liceul Mihai Viteazul din Bucureşti. Dsa a fost în această vară cu 30 elevi ai liceului timp de o lună în Râşnov. A ţinut mai multe interesante prelegeri, iar elevii au aranjat o frumoasă producţiune cu cântări şi declamaţiuni în sala cea mare dela hotelul comunal.

Reţinem partea privitoare la preoţi din această comună fruntaşă:

Dacă la câmp învăţătorul răscoleşte sânul pământului, preotul rămas acasă nu stă fără lucru.

Toată vara am văzut pe unul din preoţii Râşnovului căutând prieteni utile şi agonisind mijloace să repare biserica veche, arsă de prăpădul băjeniei. O muncă zi de zi. O însufleţită stăruinţă tinerească în scopul propus, o trecere senină pe de asupra refusurilor şi indiferenţei. Sigur, în asemenea condiţii biserica Râşnovului se va reînnălţa.

Şi celalt preot mai tânăr răscoleşte cu îndârjire şi bunătate sufletele tinerilor. In plină muncă a câmpului, flăcăii, după o zi de trudă veniau la chemarea tânărului preot şi împreună cu acesta se străduiau cu multă bunăvoinţă se înveţe coruri, piese de teatru, etc. Am vizitat pe acest preot în timpul săptămânii. L-am găsit, în toiul căldurii, silabisând la pian cântecele pe care seara trebuia să le cânte cu flăcăii.

Pe timpul arzătoarelor călduri, în plină vacanţă, cărturarii Râşnovului se ocupau cu găsirea mijloacelor indirecte prin care să întărească şi să superioriseze sufletele celor din comună, înlesnindu şi astfel calea strictă a misiunii lor culturale şi morale.

Aceasta este taina care face să crească încrederea oamenilor în cărturarii lor. Nu e deci mirare dacă vorba acestora are puterea de sentinţă executorie pentru locuitori. O femee li se plânge că bărbatul îi vine beat mereu, că o bate, speriind copiii...

In gestul pe care cărturarii satului l-au făcut, am regăsit ceva din simplitatea înţeleaptă şi hotărâtă a patriarhalei organisaţii primitive:

Intr'o Duminecă, dupa biserică, primarul, om energic şi temut, pentru sprijinul pe care-l dă tuturor instituţiunilor şi pentru interesul pe care-l poartă pentru orce nevoie obştească, a coborât, împreună cu directorul şcoalei şi cu preotul cel mai tânăr, în subsolul casei năcăjitei femei şi vreme de un ceas au judecat pe bărbatul, care la urmă printre lacrămi îşi mărturisea vina...

Dacă te dai în vorbă cu aceşti cărturari, găseşti la ei o uimitor de amănunţită cunoştinţă a trecutului şi o bogată informaţie despre particularităţile geografice ale ţinutului.

Fiecare amănunt al trecutului şi al pământului e ceva viu în sufletele acestor oameni, cari au în minte destulă lumină să poată cuprinde şi fapta altuia, şi fapta lui Dumnezeu.

Tribuna liberă

Câteva observări

Sub titlul «Preoţimea ardeleană şi statutul unic al funcţionarilor publici», Telegraful Român Nr. 66, publică părerile Pr. I. Crăciun, cu raport la salariile preoţilor noştri, încadraţi în sus numitul statut.

Nu aş reflecta nimic la zisele din acel articol, câtă vreme ele rămân păreri individuale; însă îndată ce aceste zise sânt puse în sarcina întregii preoţimi, îmi ţin de datorie să fac unele observări.

Faimoasa lege de tristă memorie pentru preoţimea română din Ardeal şi Ungaria, s'a prăbuşit dimpreună cu urzitorii ei.

Nici un om drept şi cinstit n'a regretat-o, preoţimea română a început a o da uitării, licărindu-i speranţa unei recunoaşteri mai drepte a muncii sale în noua situaţie.

Pr. I. Crăciun, cum văd, redeşteaptă idei de ale *congruei*, făcând propuneri de *separări* între preoţi, mai multe chiar decât propune sus numitul statut.

Sânt în vie memorie timpurile când muncitorul cinstit al altarului a fost nedreptăţit de stăpânirile trecutului; — ear acum vine fratele nostru în Hristos şi cere în aceste timpuri de schimbări sociale, ca — de dragul unui an sau doi de pregătire secundară mai mare, dar cu aceeaş şcoală de specialitate şi cu aceeaş prestare de muncă şi răspundere, — să li se dea unora privilegiul de a fi «aleşi» cu salar mai mare, faţă de cei mulţi...

Guvernele, cari s'au perondat până acuma în România noastră, au înţeles că faţă de preoţimea mult asuprită, e de datorinţa lor să unească preoţimea prin o legătură de *egalitate* în remuneraţie pentru cei de aceeaş tagmă şi muncă.

Echitabil şi cinstit ar fi, ca atunci, când se va introduce pe cale parlamentară ca lege un proiect de salarizare a preoţilor, să se ia în considerare *munca* prestată, şi după aceea să fie salarizată preoţimea întreagă, după dreptate, ca să nu avem comune bogate cu preoţi foarte bine salarizaţi, şi comune sărace cu preoţi slab retribuiţi, dela cari însă se cere să predice, să ţină conferenţe, şcoală cu adulţi, cu analfabeţi, şi altă muncă culturală poate mai grea, decât în comunele binişor situate.

Salarizarea după munca prestată ar aduce şi binefacerea aceea pentru preoţimea română, că nu s'ar vedea dureros desconsiderată, faţă de confesiunile minoritare care au cler mai cult ca al nostru. Dacă mi s'ar obiecţiona, că prin salarizare uniformă nu ar ajunge elemente valoroase în clerul parohial, răspund că de aci în colo să se primească în cler, şi la timpul său să se întregească clerul numai cu oameni având pregătirea necesară. Cu timpul va avea şi biserica noastră cler parohial select; — dar, nu e cu dreptate a pretinde ca slujitorii vechi, cari şi-au făcut datoria şi o fac, să fie înlăturaţi prin deosebiri de salar:

---

tului omenesc. Cu fapte bune legaţi-i strâns de ţară şi de voi: daţi-le ca prin războiu să aibă ce pierde şi prin invaziunile din afară să se teamă de daune. Daţi le tot ceea-ce pretinde dreptatea şi echitatea, ca să n'aibă ce să mai pretindă când se vor arăta străinii.

«...Dela voi, nobili unguri, atârnă ca să îmbunaţi, să satisfaceţi, să câştigaţi iubirea prin iubire, să zămisliţi iubire de copil prin încredere... Domnii din dieta din Cluj pot ei să fi zămislit o limbă de cancelarie şi pot ei să se bucure că şi-au adus fătul pe lume — nu e nevoie să declari de limbă a ţării o limbă — deoarece o limbă a ţării avem deja... este cea românească».

Fostul preşedinte al partidului «48 ist» din Ungaria, *Ludovic Mocsáry*, căzut în disgraţia publică din cauza sentimentelor sale de echitate, profesate faţă de naţionalităţi, rostea în 30 Aprilie 1879, în dieta din Budapesta, cuvinte ca acestea: «Aceasta este situaţia şi noi trebue să o acceptăm, de ne place, de nu ne place. Trebue să acceptăm starea faptică: Ungaria este un stat poliglot.. Din situaţia aceasta resultă pentru politica noastră de naţionalităţi două lucruri: mai întâi că, dacă vrem să trăim în pace, sântem constrânşi să ocolim nu numai puterea, dar chiar şi manifestarea unei astfel de intenţii, ca şi când am năzui să subminăm existenţa celorlalte naţionalităţi; trebue să le legăm strâns de patria noastră, oferindu-le libertatea, bunăstarea, ca să nu le vină 'n minte, folosindu se de ele, să se apuce de o politică de aventurieri şi să nu se îndrepte spre zei străini». Intr'o scrisoare deschisă din 1890: «Vreau (să reprezint interesele ţării în parlament) tremurând de grijă pentru viitorul neamului meu, condamnând curentul dominant în chestiunea naţionalităţilor şi zicând: să fim drepţi şi echitabili şi nu numai din cauză că aceasta este o datorinţă de om, ci şi fiindcă aceasta este singura politică corectă» (v. «Romänische Revue» din 1890).

Contele *Ştefan Széchenyi*, mort în casa de nebuni, de durere că neamul său a apucat o cale greşită, rostea în academia de ştiinţe, înfiinţată de dânsul, cuvinte ca acestea (27 Nov. 1842):

«La astfel de ocazii (când e vorba de problema limbii şi a naţionalităţii) este smuls de curent chiar şi cel mai clar văzător şi cel mai just; cel mai drept este gata să uite sau uită într'adevăr cea dintâi regulă imutabilă a adevărului veşnic pe care n'ar trebui să îl scapi din vedere cu nici o ocazie: nu fă altuia nici odată ceeace n'ai primi nici tu din partea lui!»

Baronul *Iosif Eötvös*, în 1865, în lucrarea sa «Chestiunea de naţionalitate»: «Ori vrem, ori nu vrem, în orce direcţie, vom progresa... neîntrerupt, până la egalitatea, care dela 1789 încoace inspiră orce mişcare politică, pe care în 1848 am primit-o ca principiu fundamental a constituţiunii noastre şi care precum a sista privilegiile unor clase, aşa va sista şi prerogativele unor naţionalităţi şi precum între indivizi aşa şi între naţionalităţi în zilele noastre este singura măsură de aplicat pentru regularea stărilor lor mutuale».

«Să abdicăm la dorinţe a căror realizare, judecând cu minte, o recunoaştem singuri de imposibilă...».

«Pofta de expansiune a rassei maghiare, asuprirea e cu neputinţă — cu neputinţă pentrucă proporţia numerică ce există între naţionalităţi n'o îngădue».

Poetul şi intelectualul de seamă *Ady Endre* scria într'o scrisoare deschisă, în Ianuarie 1914, înainte de declararea de războiu:

«Credemi o, îţi iubesc, da, îţi iubesc poporul minunat şi plin de simţământ, îl iubesc aşa ca pe al meu şi să mai scriu încă ceva: pe Iancu, pe acest tribun strălucitor, plin de pasiune (forró), nobil, l-a adus la nebunie spre sfârşitul vieţii sale acea înşelare grozavă (şi nisipoasă) a vieţii sale...».

Nu sânt în toate declaraţiile acestea cauzele principale ale conflictului provocat în decursul războiului mondial şi nu merită pasagii ca acestea sau altele de acelaş calibru să fie încununate de noi?

(Urmează)

este vorba de o mulţime de oameni săraci, partea cea mai mare, cu familie numeroasă.

Lumea strigă după răsplătirea dreaptă a muncii individuale, şi în ţările cele mai multe se pune în aplicare această maximă, — n'ar fi prin urmare cu neputinţă să se aplice şi faţă de clerul nostru.

Am expus aceste observări în dorinţa de-a auzi şi alte păreri de-ale fraţilor interesaţi în cauză. *Pr. I. Stoicuţă.*

Ştirile zilei

Congresul funcţionarilor întruniţi la Bucureşti în 17 l. c. au hotărât proclamarea grevei faţă de guvernul actual, dar amână până 25 Octomvrie a. c. traducerea în fapt a acestei grave măsuri pentru ca serbările încoronării Suveranilor, — ce dau speranţă atât a unei schimbări în bine cu ocazia slăvirii principiului monarhic şi dinastic menit să întărească şi unitatea naţională, la care or ce suflet românesc este dator să contribue, — să urmeze neturburate, şi pe de altă parte să dea putinţă parlamentului, ce se anunţă că se va convoca în Octomvrie, să rezolve chestia funcţionarilor şi pensionarilor în toată complexitatea ei, conform principiilor din statut, urmărindu-se îmbogăţiţii de război, făcându-se revizuirea averilor actualilor sau fostilor funcţionari incorecţi şi abuzivi, şi pe de altă parte funcţionarii convenind ei înşişi ca prin organizaţiile lor comemorative să se suprime sinecurile şi reducerea funcţionarilor la strictul necesar, — congresul se proroagă pentru 1 Noemvrie 1922.

— Din Bucureşti se anunţă, că guvernul a hotărât ca dela 1 Octomvrie să mărească salariile funcţionarilor printr'un credit extraordinar de 600 milioane de lei.

Moartea lui Şt. C. Hepites. In vârstă de 71 ani a încetat din viaţă membrul Academiei Române, Ştefan C. Hepites, fost director al institutului meteorologic central etc. A fost înmormântat în Bucureşti în 19 Septemvrie 1922.

Măceluri grozave au comis trupele kemaliste, la ocuparea Smirnei în carterul creştinilor. S'au refugiat pe ţărmurile mării Egee 500 de mii de armeni şi greci, cari stau fără hrană şi adăpost, aşteptând ajutoare dela guvernele europene.

Convocare la adunarea cercuală generală a despărţământului Hunedoara al Asociaţiunii, ce se va ţinea Dumnecă în 24 Sept. n. 1922 la ora 2 p. m. în sala cea mare din Călan (Crişeni). Programă: Cuvânt de deschidere, de directorul desp. Raportul comitetului cercual pe 1921—22. Revizuirea socotelilor 1921—22. Statorirea budgetului pe 1922—23. Reconstituirea comitetului cercual pe 3 ani. Inscrierea de membri noi. Conferinţele poporale: Dr. V. Iancu: Din igienă. Teodor Popa: Despre eroul naţional Avram Iancu. Închiderea adunării. — Va urma apoi: concert de cântece naţionale, executate de corul Sindicatului naţional din Ghelar, şi teatru şi jocul căluşerilor, executate de tinerimea din Batiz. La concert, teatru şi joc taxa de intrare benevol. *Andrei Ludu*, dir. desp.

Numărul evreilor din lumea întreagă. La Berlin s'a tipărit nu demult o statistică, din care vedem, că numărul evreilor din întreaga lume e aproape 16 milioane de suflete. Cea mai mare parte revine Europei cu 11 jum. milioane, apoi vine America cu 3 jum. milioane, în fine celelalte continente. Din cele 11 jum. milioane ce cad asupra Europei, se împart: 4 100.000 în Polonia; 3,200 000 în Ucraina; 1 000 000 în România; 500 000 în Germania; 450 000 în Ungaria; 349 000 în Ceho Slovacia; 275.000 în Anglia; 250.000 în Litvania; 200 000 în Rusia; 200.000 în Austria; 150.000 în Franţa; 150.000 în Letonia; 120.000 în Grecia; 106.000 în Olanda; 100.000 în Jugoslavia şi 75.000 în Turcia europeană. România e a treia ţară în Europa în privinţa numărului evreilor. Palestina n'are mai mult decât vr'o 85.000 de evrei.

Raport. A apărut în Cluj: Raportul cu privire la lucrările din primul an de funcţionare, 1921/22, al comisiunii monumentelor istorice, secţia din Transilvania şi ţinuturile mărginaşe, întocmit şi publicat de Alex. Lăpădatu, preşedintele comisiunii.

Nr. 7251 Bis.

CONCURS

Pentru îndeplinirea unui post de **profesor la seminarul arhidiecezan «Andreian» teologic din Sibiu,** se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Cererile de concurs sânt a se înainta la Consistorul arhidiecezan însoţite de următoarele documente în original:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu de maturitate din şcoalele secundare.
3. Absolutor teologic.
4. Absolutor dela universitate, sau dela academia teologică.
5. Diplomă de profesor.
6. Alte eventual documente recomandatoare.

Retribuţiunile sânt cele normate pentru profesorii seminariali.

Sibiu, din şedinţa plenară a Consistorului arhidiecezan, ţinută la 5 Septemvrie 1922.

Consistorul arhidiecezan.

---

(171) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II-a **Mesteacăn**, în protopresbiteratul Zarand, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu prot. în terminul deschis şi pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare a se prezenta în comună spre a face cunoştinţa pogorului.

Mesteacăn, la 24 Septemvrie 1922.

Oficiul protopresbiteral în înţelegere cu comitetul parohial.

Brad, la 25 August 1922.

P. Piso
protopresbiter

Nr. 267/922 (186) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. II-a **Balomir** prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român»

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea salarului dela stat.

Doritorii de a reflecta la acest post au a-şi aşterne subscrisului în terminul sus indicat suplicile instruite, conform normelor în vigoare, şi a se prezenta la biserică în vre-o zi de Dumineca sau sărbătoare ca să fie cunoscuţi din partea poporului.

Cei cu cunoştinţă de contabilitate vor fi preferiţi.

Oficiul protopresbiteral rom. ort. în înţelegere cu comitetul parohial.

Orăştie, 22 Aug. 1922.

Vasile Domşa
protopop.

La Librăria Arhidiecezană, Sibiu, strada Măcelarilor 45, se găsesc de vânzare cele mai bune:

Cărţi de bucate

sub titlul **Poftă Bună,** de *Zotti Hodoş*. Au apărut: Partea I à 6 Lei, Partea III à 10 Lei, Partea IV à 10 Lei. Plus porto postal, à Lei 2·50.

---

(171) 2—3

Concurs

In conformitate cu decisul comitetului parohial din 22 August a. c. prin aceasta se deschide concurs pentru ocuparea postului de învăţător la şcoala conf. gr.-or. rom. din **Booz**, tract. Ilia.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt 300 lei dela biserică, lemne, cuartir, iar restul dela stat. Reflectanţii să-şi înainteze cererile oficiului protopresbiteral al Iliei.

Booz, la 30 August 1922 v.

Lazar Ursa
notar al com. par.

Ioaniche Oprean
paroh

Nr. 432/922 (158) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a doua din **Drăguş**, protopresbiteratul Avrigului se publică concurs nou cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh, să-şi substearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral în Avrig, judeţul Sibiu, până la terminul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta eventual celebra şi a face cunoştinţă cu poporul şi poziţia locului.

Avrig, 9 August 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. român al Avrigului, în înţelegere cu comitetul parohial.

Ioan Câudea
protopop.

Nr. 265/1922 (163) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiilor vacante de cl. III din protopopiatul ortodox român al Hunedoarei:

1. **Baia Craiului**, cu filiile Topliţa, Cernişoara-Florese şi Vălar Buzdular;
2. **Cerbăl**, cu filiile Arămieş şi Ulmi;
3. **Cinciş**, cu filia Cerna;
4. **Haşdau**, cu filiile Dobâca şi Goleş;
5. **Josani**, cu filia Peştişul mic şi
6. **Sâncraiu**, — public concurs în «Telegraful Român», cu termin de 30 zile dela întâia publicare.

Venitele parohiale sânt cele statorite în coala B, despre întregirea dotaţiunii dela stat, plus leafa dela stat, conform calificaţiunii şi anilor de serviciu ai respectivului paroh.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile concursuale provăzute cu toate documentele de lipsă, subsemnatului oficiu protopopesc în termenul indicat şi în vre o sărbătoare a se prezenta în respectivele localităţi ca concurenţi.

In înţelegere cu comitetele parohiale.

Hunedoara, 11/24 Iulie 1922.

Andrei Ludu
protopop

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

Caete de note în en gros

cu preţurile cele mai moderate

(169) se capătă la 2—2

Oct. L. Vestemean,

Sibiu, strada Ţiglăriei Nr. 18. Sibiu

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 13/26 Septemvrie 1922 Nr. 72

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an **100 Lei.** — Șase luni **50 Lei.** — Trei luni **25 Lei.** — Pentru străinătate un an **180 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit **2 lei** pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă **rabatul cuvenit**
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Nr. 234/1921 M. (177) 1—3

CONCURS

Prin concluzul congresual din 5/18 Octomvrie 1921 Nr. 39 s'au sistemizat **trei (3) posturi de referenți la consistorul mitropolitan,** pentru senatul bisericesc, școlar și epitropesc. Referenții au caracterul și retribuția asesorilor consistoriali, adecă salar de bază Lei 2200 lunar, bani de cuartir și adause de scumpete.

Pentru întregirea acestor posturi publicăm concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român». Dela recurenți să cere să fie bărbați bine pregătiți și probați pe terenul vieții bisericești-școlare. La cerere vor alătura documente privitoare la nașterea, la cualificația și la activitatea lor de păn'acum. Cererile sânt a se adresa, în terminul deschis, consistorului mitropolitan, în Sibiu, str. Mitropoliei Nr. 45.

Sibiu, din ședința plenară a consistorului mitropolitan ținută în 23 August 1922.

Consistorul mitropolitan

Odată și acum

(=) Cucernicul păstor de suflete al satelor ardelene din trecutele vremi, mai mult sau mai puțin nenorocite, își povățuea turma blândă și îngăduitoare, îndreptând în căile cinstei pe cei rătăciți, împărțind mângâere obiditilor, alinare sbuciumaților, îmbărbătare șovăitorilor și îndemn de înfrânare pătimașilor. Vorba lui, cu deosebire în anii de mari nenorociri, eră vorbă sfântă pentru tineri, ca și pentru bătrâni.

Statornicia preotului nostru de a-și împlini datoria, l-a înzestrat cu înrâurirea aceea nețărmurită asupra ființelor, cu care venea în necurmată atingere. Credincioșii, la cea mai mică strâmtorare, se apropiau cu încredere de casa primitoare a preotului, care avea astfel mereu prilej să desfășure părțile în veci mântuitoare ale învățăturilor creștine.

A sosit apoi, pe neașteptate, marele războiu. Anii săi de val-vârtej au format pentru toată lumea o școală bună și o școală rea. Mijloacele sale brutale și sângeroase au produs în suflete schimbări prea repezi, și prin urmare de multe ori exagerate peste măsură.

Săteanul român, odată așa de cumpătat în vorbă și port, s'a lăpădat dintr'odată de această cuminte înfrânare; — ba, în multe cazuri, se dovedește aproape sălbătăcit în moravuri. Pare că se molipsește de patimile «coducătorilor» din luptele electorale, sau din adunările politice, unde vorbitorii, în aprinderea lor «patriotică», se cred scutiți d'a-și mai alege vorbele, prin care își judecă adversarii. Au, va să zică, și țăranii noștri pe cine să imiteze și pe cine să se razime, când îi vedem că se ridică insolenți împotriva chiar și a preoților, pe care odinioară erau obișnuiți să-i asculte și să-i urmeze cu smerenie în orce împrejurări.

Neapărat, o lume veche a dispărut, ca să dea naștere unei lumi înoite în toate. Ramurile neamului românesc nu se mai întind risipite, — ci eată, alcătuiră deodată un singur și măduvos pom. După războiu, după revoluții în mai toate statele, după mișcări degenerate ici-colo în bolșevism, respirăm aerul de libertate, — trăim timpul legilor agrare, ale votului obștesc și ale altor reforme, care urmează să modifice cu desăvârșire fața țărilor și firea oamenilor.

Este cât se poate de natural așadar ca și poporul român din Ardeal să se prezinte într'o formă, care în multe puncte se deosebește de-a înaintașilor săi din epoca păcii și a subjugării de veacuri.

Ce conduită se impune păstorului ardelean în noua stare sufletească a păstoriților săi izbăviți de robia politică a fostelor state stăpânitoare?

Interesul bisericii este ca preotul să caute a cunoaște și a înțelege tot mai bine caracterul poporului său, în noua lui situație, să promoveze și bunurile materiale, nu numai sufletești, ale credincioșilor, căci necazurile traiului și dările către stat cer dela cetățeni o producțiune economică foarte abundantă. Preoțimea să-și mai îndrepte atențiunea asupra îngrijirii ce se dă orfanilor și invalizilor, se cerceteze cu sfatul — mai vârtos în lipsa medicilor — pe cei îmbolnăviți și pe cei cu defecte mo ale. Tuberculoza, alcoolismul și alte rele și nevoi, ofer larg câmp de lucrare pentru iubitorii de oameni, cari și-au luat osteneală d'a se adâncì cât de puțin în cunoașterea legilor sociale și de igienă. Greutățile traiului, scumpetea zilnică ne învață despre folosul cooperativelor, despre importanța industriei de casă, — și despre alte chestiuni însemnate, aduse de vremile moderne și de obiceiurile sale ispititoare.

Stând în slujba unei biserici purtătoare de idei democratice, preotul ortodox nu va simți mare greutate să se adapteze timpurilor de după războiu, — va avea firește, ca urmaș al lui Hristos, totdeauna în vedere scopul ideal urmărit de biserică și învățăturile ei fundamentale dela care nu se poate abate sub nici o condiție.

Aici se ivește din nou necesitatea *predicilor bine întocmite* și a conferențelor culturale, organizate cu plan și sistem stabilit înainte.

Biserica, prin evanghelia sa și prin propoveduitorii ei conștienți, este în orce timp și loc, chiagul care adună la olaltă inimile celor buni. Sarcina propoveduirii n'avem decât s'o împlinim cum cer legile ei: cu răbdare și cu liniște, ca reprezentanți deplin înțelegători ai unui mare și sfânt așezământ, care voește cu tărie să-și păstreze rostul de factor hotărâtor în mersul de înaintare a lumii.

Intru pomenirea Marelui Ștefan Voevod al Moldovei

— *Serbările din Bucovina* —

Sâmbătă am primit din Putna următoarea telegramă:

Joi, în 8/21 Septemvrie 1922, s'a oficiat la mănăstirea Putna solemn parastas pentru odihna sufletului în veci neuitatului Domn al Moldovei ȘTEFAN CEL MARE, întemeietorul episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Au luat parte la înălțătoarele festivități:

I. P. S. Sa mitropolitul Moldovei Pimen, PP. SS. LL. episcopii Nicolae al Clujului, care a organizat această măreață pomenire, Visarion al Argeșului, Platon al Dunării de jos, Ipolit al Rădăuților, Teodosie al Romanului, ministrul cultelor dl C. Banu, ministrul Bucovinei dl I. Nistor, starețiі mănăstirilor bucovinene, membrii consistorului mitropolitan din Cernăuți, membrii consistorului eparhial din Cluj, numeros cler din toate eparhiile țării și locuitorii satelor din împrejurimi.

Slujba privegherii a fost oficiată de PP. SS. LL. episcopii Visarion al Argeșului și Platon al Dunării de jos. Ear parastasul a fost săvârșit de tot clerul numeros, în frunte cu mitropolitul Moldovei.

Cuvântări, potrivite cu însemnătatea zilei, au rostit: episcopul Nicolae al Clujului, mitropolitul Pimen al Moldovei, părintele Ion Lupaș, colonelul Marcovici, diaconul Vasca, și părintele Alexandru Munteanu, din eparhia dela Oradea-Mare.

Starea actuală a bisericii ruseşti ortodoxe

II.

Comisarul de justiţie Kurski a dat ordin (24 August 1918) ca toate bisericile şi comitetele religioase să-şi piardă dreptul lor juridic. Numai singuraticilor li se mai permite să adune câte ceva pentru cumpărarea de lucruri de folos bisericesc. Proprietăţile de obiecte de cult ale tuturor bisericilor şi ale comitetelor bisericeşti au trecut în administrarea sovietului local care le eliberează numai spre folosire, fără de plată, comunităţilor bisericeşti. Tot ce nu aparţine numai scopurilor serviciului bisericesc — se naţionalisează. Cărţile bisericeşti au să se predea autorităţilor locale bolşevice.

Este interzisă ţinerea orcărui serviciu religios, a orcărui serviciu ceremonial religios, aplicarea orcărui semn religios în localurile administraţiei de stat sau publice. Sovietele acordă sau nu dreptul de procesiuni religioase. Din biserici sânt înlăturate toate obiectele, cari «ar putea ofensa simţământul revoluţionar», ca d. e. numele şi inscripţiile ctitorilor din dinastia ţarilor şi a servitorilor lor. Din toate şcoalele, afară de seminariile teologice, s'a înlăturat religiunea. Toate lefurile profesorilor de religie s'au şters. Şcoliie bisericilor au trecut în administraţia sovietului local sau a comisariatului pentru cultura poporului.

Biserica n'a putut să opună resistenţă. De aceea mulţi preoţi au ajuns în mare mizerie. Mulţi sânt siliţi să înveţe o meserie — altora le asigură existenţa colecte publice între credincioşi. Cu rechiziţionarea locuinţelor şi a proprietăţii preoţilor nu fac bolşevicii nici o excepţie. Bisericile private şi capele, atât de numeroase în Rusia, au fost prefăcute în case particulare, în şcoli şi spitale. E posibil că într'o bună zi o să se închidă şi bisericile cele mari, pe lângă toată afluenţa cea mare a cetăţenilor din clasa burgheză.

Paquet prezice o vreme când Rusia va fi scuturată de frigurile revoluţiei ca Franţa pe vremea revoluţiei, când bisericile au fost câtăva vreme folosite ca grajduri şi magazii, iar în catedrala Notre Dame din Paris a putut fi arătată, în mijlocul aplauselor, o femee goală, pe altar, ca zeiţa înţelepciunii. Nebunia nu cunoaşte margini.

Paquet prezice — pe lângă toate aceste constatări — o viaţă religioasă în viitorul mai îndepărtat. Dacă n'ai nutri optimismul acesta, ar fi peste putinţă să suporţi stările de acum. De ani de zile au luptat cei mai buni în Rusia la eliberarea bisericii din cătuşele ţarismului şi contra tradiţiilor încremenite în formele vechi, bizantine. Vladimir Soloviev creşte mereu în vază în Rusia actuală, cu scrierile sale filozofice-teologice. Soloviev încearcă să împrospeteze tradiţii dispărute din cercul vieţii sufleteşti ale Europei apusene. Dânsul a adus în discuţie reunirea bisericilor creştine.

Intre conducătorii mişcării noui bisericeşti, mai liberali, sânt foştii procurori Samarin şi Kartacev. Cel din urmă, care a fost şi închis în temniţa Petru şi Paul, a avut mare succes cu prelegerea ţinută în 1916: «reforma, reformaţiunea şi împlinirea bisericii».

Caracteristică pentru creşterea interesului general pentru problemele bisericeşti este şi răspândirea bibliotecii religios filozofice (broşuri ieftine), redactate încă în decursul războiului de Sovoselov.

In actuala biserică rusească, cel puţin în cercurile sus puse, mai dăinueşte spiritul programelor lui Pobiedonoscev. Şi-au trăit însă traiul programele acestea, ca şi visurile politice panslaviste. Mult a stricat autorităţii ortodoxe ruseşti răspândirea tratatelor filozofice, religioase ale lui Tolstoi. Massele lucrătorilor şi ţăranilor ocolesc astăzi biserica, poate din instinct fiindcă îşi dau seamă că biserica rusească încă nu s'a primenit.

Clasa burgheză doreşte o renaştere a bisericii.

Se manifestă năzuinţe de reforme în sânul bisericii ruse. Aşa d. ex. sânt tendinţe împotriva liturghiei prea lungi, pentru predică, pentru introducerea corului comun, pentru o colaborare cu elementul mirean în administrarea bisericii, şi o mai mare activitate a elementului femenin la ajutorul social.

«Intr'o Rusie viitoare, care va fi învins criza actuală, se va manifesta biserica renăscută ca o organizaţie a vieţii religioase întinerite».

Nr. 7251 Bis.

CONCURS

Pentru îndeplinirea unui post de **profesor, având ca specialitate studiul biblic al T. N., la seminarul arhidiecezan «Andreian» teologic din Sibiu,** se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Cererile de concurs sânt a se înainta la Consistorul arhidiecezan însoţite de următoarele documente în original:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu de maturitate din şcoalele secundare.
3. Absolutor teologic.
4. Absolutor dela universitate, sau dela academia teologică.
5. Diplomă de profesor.
6. Alte eventual documente recomandatoare.

Retribuţiunile sânt cele normate pentru profesorii seminariali.

Sibiu, din şedinţa plenară a Consistorului arhidiecezan, ţinută la 5 Septemvrie 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 7045/1922. (178) 1—2

CONCURS

Pentru ocuparea postului de **econom-inspector al realităţilor** la consistorul arhidiecezan se publică concurs.

Retribuţiunile lunare împreunate cu acest post sânt următoarele:

1. Salar de bază Lei 1050.
2. Indemnizaţie de chirie 20%, 25% sau 30% dela salarul de bază după cum reflectantul este necăsătorit, căsătorit fără copii, sau căsătorit cu copii.
3. Spor de scumpete Lei 300.

Doritorii de a reflecta la acest post să şi înainteze până la 28 Sept. (11 Oct.) a. c. consistorului arhidiecezan în Sibiu, cererile lor însoţite de următoarele documente:

1. Extras din matricula botezaţilor.
2. Atestat şcolar despre calificaţiunea ce o are.
3. Eventuale certificare de serviciu.

Sibiu, din şedinţa plenară a consistorului arhidiecezan ţinută la 5/18 Septemvrie 1922.

Consistorul arhidiecezan

Dela conferenţele preoţeşti

— Din Chesler —

Ţinându-şi preoţii din cercul prim religios Şeica mare, al despărţământului Mediaş, la 7/20 August 1922 a treia conferinţă religioasă în Chesler, au servit în sobor utrenia şi sfânta liturgie. In legătură cu evanghelia zilei a rostit o înălţătoare cuvântare părintele Iacob Terchilă din Copşa mică despre datorinţa izvorâtă din dragostea creştinească de a ierta unul altuia. Poporul a ascultat cuvântarea cu mare luare aminte.

La ora 2 p. m., întrunindu-se poporul în curtea bisericii, servesc preoţii sfânta rugăciune pentru înmulţirea roadelor pământului, sfinţindu-se totodată crucea ridicată din partea părintelui local, Nicolae Manovici, la intrarea în curtea bisericii, în amintirea părinţilor săi.

După terminarea sfintei rugăciuni şi stropirea credincioşilor cu apă sfinţită, ţine părintele Ambrosie Suciu din Agârbici o disertaţie despre instituţiile culturale, scoţând în expunerea sa la iveală însemnătatea casei culturale ca aşezământ cultural şi moral.

Disertaţia părintelui Suciu, compusă cu deosebită măestrie, şi a şi avut rezultatul dorit; poporul, însufleţit în urma cuvintelor alese şi pătrunzătoare ale părintelui, şi trezit în sentimentul lui naţional în urma vorbirii patriotice

---

FOIŞOARA

O propunere

Inaintată „Asociaţiunii" în ziua de 15 Iulie 1922 la şedinţa plenară a secţiilor ştiinţifice-literare.

de **Horia Petra-Petrescu**

(Sfârşit)

Citatele acestea se vor putea sporì. Nu ţin ca numai ele să figureze pe plăcile comemorative — dnii secţiei istorice vor avea frumoasa misiune de a selecţiona astfel de citate din bogatele colecţii istorice — am vrut numai să arăt care poate fi spiritul citatelor, cari vor fi încununate de flori şi remarcate de opinia noastră publică, în faţa noastră şi a străinătăţii.

Inchipuiţi-vă că aceste plăci vor fi desvelite, pe lângă o festivitate potrivită, că societăţile noastre culturale îşi vor da întâlnire le aceste solemnităţi, că ne vom îngriji ca telefonul şi telegraful să ducă mai departe ştirea despre aceste festivaluri. Cetăţenii patriei noastre vor vedea în afişarea aceasta de veci a pasagiilor acestora o întărire a adevărurilor exprimate. Asupra celor recalcitranţi, deocamdată, va avea citatul din scrierile sau vorbirile bărbatului luminat al neamului său *propriu*, efectul unei scuturări din amorţire, al unei doftorii. Unii vor râde la început — căutând să zeflemisească, — dar mai târziu vor cântări, totuş, argumentaţia unui Eötvös, Széchenyi, St. Ludw. Roth, Mocsáry şi nu vor urma orbeşte o directivă, care după chiar sfaturile şi convingerile connaţionalilor lor, duce la un desastru şi mai mare...

Un răspuns mai nimerit la desvălirea statuelor iredentiste din Budapesta nu s'ar putea da, decât cu desvălirea acestor plăci comemorative — medicină — şi totodată ca semn de *recunoştinţă*, că «românul ţine minte» o vorbă cuminte.

Un efect şi mai mare pentru lămurirea opiniei publice din ţara noastră îmi promit din propaganda cu cinematografele. Acum când statele se îngrijesc ca pe calea cinematografului să capete nutremânt sufletesc milioanele de spectători, în şcoli, în căsărmi, în teatrele de cinematograf, este cinematografia o forţă de care trebue să ţinem seama şi să o folosim cât se poate de bine.

«Ministerul muncii şi ocrotirilor sociale» ne aduce la cunoştinţă că are intenţia de a trimite o serie de automobile cu aparate de cinematograf prin sate, în diferite judeţe, ca să facă propagandă pentru profilaxie, pentru lupta împotriva boalelor de tot soiul. Armata română are un serviciu de cinematografie, care se pregăteşte să adune în arhiva sa şi să răspândească prin Casa şcoalelor şi «celelalte instituţii culturale» (spune comunicatul din jurnale) filme instructive despre regiuni, fabrici, operaţii militare, etc. «Fundaţiunea culturală Principele Carol» promite peste mult 3 luni de zile filme culturale din laboratoarele «Fundaţiunii». «Liga patriotică a elevilor secundari» îşi propune de asemenea înfiinţarea de cinematografe educative. Veştile acestea numai bucura ne pot. Să mergem însă mai departe: In «Transilvania» noastră a făcut propunerea dl V. Stoica, în legătură cu propaganda culturală, ca «biroul (de propagandă) să facă aranjamentele, în caz de nevoie va impune prin autorităţi, ca toate cinematografele din ţară să aibă în fiecare reprezentaţie cel puţin câte 200 metri de film cu subiect din viaţa ţării noastre, furnizat de secţia fotografică şi cinematografică».

Ideia aceasta mi se pare foarte salutară. Inchipuiţi-vă un program de acesta. Intr'un ţinut unde românii sânt priviţi ca nişte troglodiţi, fiindcă cetăţenii, în urma jurnalelor şi a şovinismului, n'au avut putinţa să vadă sau audă ceva frumos, ceva caracteristic românesc, se impune chiar — o impunere care va da roade bogate, spre binele tuturor — se impune un

a părintelui Teofil Holerga din Frâua, grăbeşte şi cu bucurie contribue cu subscrierile sale la înfiinţarea acestei instituţiuni în comună.

Fiind timpul înaintat, şi după ce se înscriu ca membri peste 40, se amână înscrierea de noi membri pe ziua de 14/27 August 1922, rugându-se din partea prezidentului, harnicul învăţător din loc Nicolae Călugăru a sta în ajutorul părintelui Nicolae Manovici întru ducerea la bun sfârşit a celor întreprinse.

A fost o adevărată sărbătoare ziua de 7/20 August pentru credincioşii noştri din comuna Chesler, văzând pe părinţii lor sufleteşti în mijlocul lor, cari din depărtări alergă cu inima curată, acum ca şi în trecut, să varse lumina dătătoare de viaţă în sufletul lor.

Unele mişcări în biserica luterană din Ardeal

Nu este ferită nici această biserică de acţiunea celorce vânează suflete în turma credincioşilor ei.

Saşii, credincioşii acestei biserici, sânt însă bine instruaţi şi bine pregătiţi, pentruca încercările străine să nu izbutească a le reduce numărul.

Organizaţi în constituţia lor bisericească, deşi se ivesc şi la dânşii fii rătăciţi, totuşi unii se întorc earăş la biserica lor. Puţini credincioşi, ai acestei biserici, s'au făcut sectari, mai ales adventişti. În unele comune abia 1—2, în altele cevaş mai mulţi. Unii dintre ei stau mai mult ascunşi, şi convin în secret cu fraţii lor din alte comune din cauza boicotului cu care sânt ameninţaţi de conaţionalii lor. Ei nu refuză, până sânt puţini să împlinească îndatoririle faţă de biserica strămună.

Românii noştri rătăciţi lucrează mai pe faţă, — saşii sânt mai timizi şi şovăelnici.

Sectarismul este şi la ei adus şi lăţit de cei întorşi din America, şi din Rusia unde au fost prisonieri.

Sectarismul până acum nu a prins rădăcini nici între saşi. Micile neînţelegeri se înlătură cu iscusinţă. Unde se ivesc cazuri mai grave, acolo au ieşit la faţa locului oamenii cu trecere ai bisericii, mirenii în funcţii bisericeşti şi de stat, deputaţii lor, cari cu toţii îşi împlinesc angajamentele luate asupra lor, — astfel discordia şi neînţelegerile se aplanează şi dispar, ca şi când n'ar fi fost. Eată o procedare, care poate servì şi altora de învăţătură şi model.

Nu s'au ivit în sinul bisericii acesteia, nici rupturi şi treceri la biserica rom.-catolică. Un singur caz, pe cât aflu, s'a întâmplat în comuna Hosman, jud. Sibiu, unde o familie de saşi bogaţi a trecut din supărare, la confesiunea rom.-catolică, testându-şi unul din membrii familiei toată averea comunităţii bisericii rom.-catolice ce s'a înfiinţat. Aşa au edificat biserică, ear casele testatorului s'au transformat în locuinţă pentru preot şi călugăriţe, cari făceau pe dascălii şi misionarii.

Mai departe nu s'a întins membrii comunităţii; din contră, prin moartea unora s'au împuţinat şi în scurtă vreme parohia va fi văduvită de credincioşi.

In zilele din urmă se notifică o nouă trecere compusă din credincioşii comunei Bruiu, jud. Târnava-mare. Cauza acestei treceri ar fi produs-o *birul* bisericesc urcat. Aceşti saşi «uniţi» cu Roma, sânt cercetaţi de preotul romano-catolic din apropiere, din Agnita, de naţionalitate *ungur*, care le împlineşte serviciul divin precum şi alte servicii ocazionale. Se semnalează unele incidente petrecute între saşii vechi şi noi. Preoţii proseliţi se recrutează din unguri sau şvabi maghiarizaţi şi crescuţi în seminariile romano catolice: Sânt cunoscuţi ca şovinişti şi duşmani a tot ce nu e unguresc şi adict al papei din Roma. Când acestora li-ar succede să se vâre între saşi, ar lucra la desnaţionalizarea lor, aşa cum lucrează cu şvabii din Bănat

Eugeniu Munteanu

Nr. 7045—1922 (178) 1—2

CONCURS

Pentru ocuparea postului de **controlor la oficiul cassei arhidiecezane** se publică concurs nou.

Doritorii de a reflecta la acest post să-şi înainteze până la 5/18 Octomvrie a. c. consistorului arhidiecezan în Sibiu, pe lângă indicarea pretenziunilor de salar, cererile lor însoţite de următoarele documente:

1. Extras din matricula botezaţilor.
2. Testimoniu de maturitate, despre absolvarea unei şcoale comerciale.
3. Eventuale certificate de serviciu.

Sibiu, din şedinţa plenară a consistorului arhidiecezan ţinută la 5/18 Septemvrie 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Şcoalele confesionale

Despre resultatul anchetei şcolare dela Blaj, *Unirea* publică următorul comunicat:

1. La şcoalele confesionale gr. catolice române, cu învăţători confesionali, statul întregeşte salariile, conform legii în vigoare.

2. La şcoalele confesionale gr. catolice române, unde nu sânt învăţători confesionali, statul, în înţelegere cu autoritatea bisericească competentă, va detaşa învăţători statificaţi. Aceşti învăţători stau sub jurisdicţiunea autorităţii bisericeşti tot timpul cât funcţionează la şcoale confesionale. Cazurile disciplinare se vor rezolva de autoritatea bisericească, de acord cu autoritatea de stat.

3. Comuna bisericească e datoare, în sensul legii şi al regulamentului şcolar arhidiecezan, să dea tot aceea ce a dat şi până acum: local, curăţit, încălzit etc., precum şi partea de salar cuprinsă în foaia de emolumente.

Asupra acestei «înţelegeri» rămâne, bine înţeles, să se declare şi dl ministru al instrucţiunii şi se speră, că ea va fi aprobată.

Ştirile zilei

Predică în catedrală. Dumineca trecută, fiind prima Duminecă după începerea anului şcolar, luând parte la serviciul divin toţi elevii dela număroasele şcoale din localitate împreună cu profesorii, la finea sfintei liturghii I. P. Sfinţitul nostru mitropolit *Nicolae*, mânecând dela cuvintele: *«aşa a iubit Dumnezeu lumea, cât şi pe Fiul său cel unul născut l-a dat, ca tot celce crede într'însul să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică»*, li-a ţinut o frumoasă şi instructivă predică, care a făcut adâncă impresie atât asupra elevilor cât şi asupra credincioşilor.

Iancu comemorat în Viena. Duminecă în 17 l. c. societatea academică din Viena, România Jună, a sărbătorit cu mare cinste aniversarea de 50 de ani dela moartea lui Avram Iancu. Dimineaţa s'a oficiat în capela românească parastas, la care au participat toţi membrii coloniei române din Viena, în frunte cu ministrul legaţiei noastre dl Cantacuzino şi generalul Lupu. După amiazi s'a dat o reuşită serbare în localul societăţii România Jună.

Aviz. Comitetul Reuniunii române de muzică din Sibiu roagă Onor. membri din nou, ca să participe la adunarea generală care se va ţinea Sâmbătă în 30 Sept. n. c. la ora 6 p m. în sala festivă a Asociaţiunii. — Este datorinţa fiecărui membru a se prezenta la această adunare.

Neînţelegeri între fraţi. Se vesteşte din Iugoslavia, că principele *Gheorghe* al Sârbiei, fratele regelui Alexandru, este decis să ia numele de om particular, Gheorghe Caragheorghevici, luptând împotriva curţii regale şi a guvernului. Gheorghe Caragheorghevici va candida pe lista opoziţiei pentru a fi ales deputat al scupştinei.

Aviz Surorilor de Ocrotire. Se anunţă că adunarea generală a Societăţii Surorilor de Ocrotire se ţine în 28—30 Sept. 1922 la Cluj.

Comitetul.

† **Nicolae Marin.** In Caransebeş a încetat din viaţă colonelul î. r. Nicolae Marin, în etate de 74 ani. A fost înmormântat în 15 l. c. cu pompă cuvenită. Defunctul fusese, în toată vremea, cunoscut ca unul dintre cei mai înflăcăraţi români în fostul corp al ofiţerilor austriaci. Din averea sa a lăsat o parte însemnată pe seama liceului caransebeşan «Traian Doda». Odihnească în pace!

Distincţiune. Doamna *Agnes Măcelariu* a primit din München, dela Uniunea ţării, în semn de recunoştinţă pentru sprijinul dat la îngrijirea mormintelor eroilor, o medalie comemorativă artistic executată în argint alpaca.

Constituire. Societatea de lectură «Andrei Şaguna» a elevilor seminarului arhidiecezan teologic «Andreian» ortodox român din Sibiu s'a constituit pentru anul şcolar 1922/23 în şedinţa ţinută la 8 21 Septemvrie a. c. sub prezidiul I. P. C. S. arhimandritului Dr. E. Roşca, director seminarial, în modul următor: Preşedinte Dr. V. Lăzărescu, profesor; vice preşedinte Ş. Vlad c. III; notar I l. Demian c. III; notar II I. Rusu c. I; cassar P. Alisie c. II; controlor N. Frateş c. III; bibliotecar Gh. Zemora c. II; vice bibliotecar P. Sopa c. I; econom I. Isacu c. II; în comisiunea literară: V. Bucur; A. Giurgiuca şi S. Savu din c. III; I. Dinu, S. Florescu şi V. Susa din c. II; D. Achimescu, T. Ciuruş şi F. Popoviciu din c. I.

Convocare. Convoc pe baza § ului 41 din statutele Asociaţiunii, adunarea despărţământului *Nocrich*, care se va ţinea la 1 Octomvrie n. 1922 ora 2 p. m. în sala festivă a primăriei comunale din Nocrich, cu următorul program: Deschiderea adunării şi raportul comitetului cercual despre activitatea desp. în anul expirat. Prelegeri, despre ţinerea cărora să se aviseze la timp subscrisul. Inscrierea de membri noi. Reconstituirea comitetului cercual pentru noul period de 3 ani 1922/23—1924/25. *Eugeniu Munteanu*, delegatul comit. central al Asociaţiunii.

Nu este vorbă de mobilizare, — anunţă *Viitorul* din Bucureşti, — ci numai de măsuri ce se iau în vederea modestelor *defilări* de trupe pentru încoronare.

Târg de vite. In comuna *Şeicamare*, în judeţul Târnava-mare, începând cu luna Septemvrie 1922 se ţine în fiecare *prima Miercure* a lunii, împreunat cu târgul regulat de porci, şi *târg de vite.* *Primăria comunală.*

---

program cu puncte ca acestea: «Şezătoarea» lui Tiberiu Brediceanu, cinematografiată şi întovărăşită de gramofonul cu ariile noastre naţionale. Scene din «serata etnografică». Corul din Seliştе, cu fotografii cinematografice a portului de acolo. Puncte cu «Miorița», cu «Inelul şi năframa», cu «Meşterul Manole». Obiceiuri româneşti. Corul lui Vidu din Banat, al lui Dima din Cluj. Oamenii noştri de seamă. Sborul lui Vlaicu, cu aparatul său. Alţi inventatori români: d. e. Constantinescu cu sonicitatea lui, care revoluţionează industria în zilele noastre.

După câteva luni, dupăce a fost informat astfel un ţinut de frumuseţea portului, a datinelor, despre capabilităţile spirituale ale poporului nostru — mai poftească să se apropie agitatorul şovinist să propage ura neîmpăcată — au să-i răspundă ţăranii unguri şi bulgari, şi de orce neam ar fi ei: nu-ţi credem, noi ştim că nu spui drept. Am avut pe cei buni şi frumoşi din neamul lor în satul nostru, în oraşul nostru — cu aceştia vrem să lucrăm, spre binele comun!

Pentruca epoca aceasta să se apropie, pentruca să ne cunoaştem mai bine şi noi de noi, şi ca să ne cunoască şi străinii în adevărata noastră lumină, cred că «Asociaţiunea» este chemată în primul rând în Ardealul nostru, de aceea propun ca:

1. dacă i s'ar da putinţa să colaboreze la desvălirea unor plăci comemorative ca cele contemplate mai sus, în oraşele noastre, să-şi dea consensul şi să colaboreze cu cluburile politice şi cu «Societatea scriitorilor români»;

2. să ceară —conform dorinţei dlui Stoica, ca statul să impună la toate cinematografele din ţară, la fiecare reprezentaţie, cel puţin 200 metri film cu subiect din viaţa ţării noastre — aşa cum e schiţat mai sus;

3. să sprijinească din răsputeri propaganda pe calea cinematografului în satele noastre şi între minoritarii noştri — împreună cu societăţile culturale surori.

Alte puncte, cari ar putea fi atinse aici — fiind de conţinut, în parte, politic, nu se ţin de sfera de activitate a «Asociaţiunii».

Unul din capetele cele mai deştepte ale Franţei moderne, Anatole France, a spus după războiul mondial: «Se întâmplă adeseori că oamenii se sugrumă întreolaltă din cauza cuvintelor pe cari nu le înţeleg. S'ar îmbrăţişa, dacă ar putea să se înţeleagă». — Să pregătim şi noi, cu mult-puţinul nostru, epoca aceasta fericită....

Ungaria a fost admisă în Societatea Naţiunilor, în urma declaraţiei solemne a reprezentantului maghiar, că Ţara ungurească va respecta tratatele şi învoelile internaţionale.

Desarmarea. Liga Naţiunilor, întrunită la Genova, a admis propunerea dlui Jouvenel, după care înainte de-a se ajunge la desarmarea efectivă, societatea naţiunilor trebue să lucreze la desarmarea morală: trebue întâi ca germenii de ură, desastrele economice să fie înlăturate, uniunea vamală şi intelectuală a tuturor popoarelor să fie înfăptuită, şi pe urmă să se treacă la desarmare.

Teatru în Sibiu. Trupa teatrală a dlui director *V. Popp* din Cernăuţ a deschis seria reprezentaţiilor sale, în teatrul sibian, Sâmbătă în 23 l. c. In primele seri s'au jucat drame şi comedii, scrise în timpul mai nou. Piesele, studiate şi reprezentate cu deosebită îngrijire de un personal artistic bine ales, sânt cercetate de numeroşi iubitori de distracţie şi de artă teatrală. Se vor da şi piese clasice şi operete nouă. Reprezentaţiile încep preciz la ora 7½ seara.

Aurelia Cionca-Pipoş în Ardeal. Sibienilor le este hărăzită o sărbătoare sufletească pentru seara de 7 Octomvrie 1922. Dna Aurelia Cionca-Pipoş îşi începe turneul de toamnă şi dă un concert şi în oraşul Sibiu. Arta muzicală a pianistei A. Cionca este cunoscută prea bine şi de publicul sibian. Ca fetiţă de 5 ani a început să ne viziteze copilul-minune şi ne-a încântat de pe atunci cu tonurile izvorâte de sub clapele de fildeş. De atunci şi până acum a străbătut faima Aureliei Cionca tot mai departe. Este o plăcere să răsfoieşti seria de recenzii a concertelor date de dna A. Cionca Pipoş: sânt pretutindeni laude scrise de pene autorizate muzicale. Bilete pentru concert se găsesc la librăria Krafft, care este impresariul în Sibiu.

Banca Centrală. Filiala Sibiu, *şi-a mutat* birourile şi cassa într'un local frumos şi spaţios, modern aranjat în Piaţa Regele Ferdinand Nr. 14. — In Strada Cisnădiei Nr. 7. II. şi în Strada Turnului Nr. 33 nu mai susţine birouri. Onoraţii clienţi sânt rugaţi a se adresa şi a veni de aci înainte numai în *Piaţa Regele Ferdinand* Nr. 14.

O revistă franco-română: „Lutetia". A apărut numărul prim al unei reviste, chemate să ne fie de mare ajutor. S'au gândit vreo câţiva oameni de inimă cum ar putea să dea publicului românesc lectură aleasă franceză, pe lângă toate preţurile fabuloase ale cărţilor şi revistelor franceze, şi au ajuns la un acord cu revistele de seamă din Franţa, căpătând autorizaţia să retipărească articole alese, în întregime sau reasumat, într'o revistă, care să se tipărească în Iaşi şi care să se numească «*Lutetia*» (numele vechi, roman, al oraşului Paris). In fruntea mişcării stă prof. univ. dl N. Şerban, care a înfiinţat totodată şi un cerc de apropiere culturală franco-român: «Lutetia». Numărul acesta al revistei se prezintă în condiţii bune. Profesorul Oprescu dela Cluj are un studiu despre Molière, dl Iorga ne vorbeşte despre «Sufletul românesc modern»: Eminescu; un profesor rus descrie starea desperată a intelectualilor ruşi din exil, în faţa bolşevismului; alt scriitor ne vorbeşte despre teoria lui Einstein ş. a. Liceele, şcoalele comerciale superioare, internatele noastre să aboneze această revistă, precum şi toţi aceia, cari au dragoste faţă de scrisul franţuzesc şi vreau să răspândească cunoştinţa lui între noi. Apare odată pe lună. Un an 150 Lei, jumătate an 100 Lei. Administraţia: Iaşi, str. Buzdugan 2.

Apa de beut. Dela primăria oraşului Sibiu primim: De oarece afluenţa apei din izvoarele de munte scade din zi în zi, în aşa măsură că nu se mai poate ajunge nici prin măsuri de închidere, se conduce apa şi din stabilimentul din valea *Şevisului*, cu începere de Duminecă în 24 l. c. dimineaţa; apa a fost analizată de repetate ori bactereologiceşte şi s'a constatat de ireprosabilă; se şi ozonizează înainte de a fi condusă în oraş. Uzina de ozon este în stare de exploatare şi funcţionează perfect. Acelei părţi a populaţiunii, care nu se simte destul de liniştită prin aceasta, îi stă liber să fearbă apa de beut înainte de consumare. Apaductul va fi închis până la alte dispoziţiuni dela ora 8 seara până la ora 6 dimineaţa. In cazul unui incendiu se va redeschide conductul imediat, afară de aceasta se află pregătite în curtea economică a oraşului trei sacale pline de apă pentru orce eventualităţi.

Ospiciul de stat al alienaţilor, Sibiu

Nr. 3013—1922 (174) 1—1

Concurs

La Ospiciul de alienaţi se caută **un copist saŭ copistă fără familie.** Se cere a cunoaşte perfect limba română în scris şi verbal, şi să poată scrie la maşină.

Retribuţiunile sânt: 330 Lei în numerar; o porţie vipt cl. II, locuinţă 1 cameră, încălzit şi luminat.

Cererile instruate cu certificatele despre serviciile din trecut şi prezent se vor înainta Direcţiunii ospiciului până la 5 Octomvrie.

Se preferă persoane necăsătorite.

Direcţiunea ospiciului:
Dr. Preda.

Nr. 285/1922 (176) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa II a **Loman**, protopresbiteratul Sebeşului, se publică concurs nou cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele sânt cele fasionate în coala B. pentru dotaţia dela stat.

Concurenţii au să-şi înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, în terminul statorit subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi să se prezenteze, cu observarea dispoziţiunilor Regulamentului pentru parohii, înainte de alegere, poporului în biserică spre a celebra, respective a cânta şi cuvânta.

Oficiul protopresbiteral al Sebeşului în înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Sebeş, 6 Septemvrie 1922.

Sergiu Medean,
protopop.

Nr. 129—1922 (160) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Pischinţ**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat cu 29 jugh. eclejie.

Concurenţii să-şi aştearnă cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul arătat, şi până în 8 zile înainte de alegere, pe lângă încunoştiinţarea subsemnatului, să se prezenteze în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Orăştie, 28/VIII 1922.

Oficiul protopopesc ort. român al Orăştiei, în înţelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domşa,
protopop.

Nr. 279/1922 (173) 2—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea postului de paroh din parohia, **Gâlpâia** în protopresbiteratul Unguraş, se publică concurs repeţit cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Reflectanţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile instruite cu documentele necesare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, şi pe lângă observarea dispoziţiilor reglementare a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta, eventual a celebra.

Unguraş, 9/22 August 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. al tractului Unguraş în înţelegere cu comitetul parohial.

Ioil Ghiuriţan,
protopop.

---

(171) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III. (treia) **Mesteacăn**, în protopresbiteratul Zarand, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu prot. în terminul deschis şi pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare a se prezenta în comună spre a face cunoştinţa pogorului.

Mesteacăn, la 24 Septemvrie 1922.

Oficiul protopresbiteral în înţelegere cu comitetul parohial.

Brad, la 25 August 1922.

P. Piso
protopresbiter

Nr. 267/922 (186) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. II-a **Balomir**, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român»

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea salarului dela stat.

Doritorii de a reflecta la acest post au a-şi aşterne subscrisului în terminul sus indicat suplicile instruite, conform normelor în vigoare, şi a se prezenta la biserică în vre-o zi de Duminecă sau sărbătoare ca să fie cunoscuţi din partea poporului.

Cei cu cunoştinţă de contabilitate vor fi preferiţi.

Oficiul protopresbiteral rom. ort. în înţelegere cu comitetul parohial.

Orăştie, 22 Aug. 1922.

Vasile Domşa
protopop.

---

(171) 3—3

Concurs

In conformitate cu decisul comitetului parohial din 22 August a. c. prin aceasta se deschide concurs pentru ocuparea postului de învăţător la şcoala conf. gr.-or. rom. din **Booz**, tract. Ilia.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt 300 lei dela biserică, lemne, cuartir, iar restul dela stat. Reflectanţii să-şi înainteze cererile oficiului protopresbiteral al Iliei.

Booz, la 30 August 1922 v.

Lazar Ursa
notar al com. par.

Ioaniche Oprean
paroh

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare

Părţi alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dlui **Ioan Meţianu**, arhiepiscop şi mitropolit.

Preţul legat 30 Lei plus porto postal 5 Lei

Catalogul

cărţilor şi imprimatelor (blanchetelor) din editura şi depozitul

Librăriei arhidiecezane

cuprinzând un număr foarte considerabil de cărţi bune şi folositoare, grupate în XXV de titli, precum şi specificarea de blanchete în afaceri bisericeşti, şcolare şi epitropeşti pentru oficiile protopresbiterale şi parohiale, asemenea şi pentru direcţiunile liceelor şi şcoalelor primare, a apărut şi s'a trimis tuturor oficiilor protopresbiterale.

Se mai află în depozit **portretele MM. LL. regele Ferdinand I şi regina Maria, a arhiepiscopului-mitropolit Andrei baron de Şaguna, Miron Romanul şi Ioan Meţianu,** şi a marelui mecenate **Emanuil Gozsdu,** precum şi diferite icoane.

Se pot comanda la Librăria arhidiecezană şi **odoare şi odăjdii bisericeşti,** cu preţurile cele mai reduse.

Se publică separat broşurile dela 62 «Biblioteci» ce se află în depozit.

Comandele se execută mai avantagios prin rambursare.

Se primesc comande şi pentru cărţi cari nu se cuprind în catalog, procurându-se cu posibilă grăbire.

Librăria primeşte comande şi pentru **procurarea de sigile şi ştampile.**

Preţul catalogului: **2 lei,** ear porto postal **50 bani**

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 16/29 Septemvrie 1922 Nr. 73

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Altă lume, alți oameni

Adevăratul preot, conservator și predicator în toată vremea al bunurilor ideale, are să vegheze pururea asupra păstoriților săi ca viața lor să nu fie atinsă de germenii stricăciunii.

In biserica ortodoxă, slujitorii altarului au avut rol deosebit. Ei au fost conducătorii firești ai poporului nostru. Soarta sătenilor era strâns legată de activitatea preoțească: fericită era comuna care avea păstor vrednic, ea înaintă în toate ramurile sale de activitate. De aceea poporul avea mare stimă și multă încredere față de părintele său sufletesc.

In timp mai nou însă, tot mai mult ni se dă să vedem că starea preoțească nu se mai bucură de autoritatea și încrederea de mai înainte.

Azi avem adversari nu numai în sinul străinilor, ci și în al poporenilor noștri pentru cari cuvântul «părintelui» nu mai are trecerea de odinioară.

Această apariție tristă s'a putut observa în deosebi după războiul cel mare.

Cauzele ei sânt diferite. Duhul vremii, mai mult sau mai puțin contrar religiunii, a pătruns și în poporul de rând și a produs un fel de răceală față de biserică și de servitorii săi. Persoane răuvoitoare bisericii lucrează în acest senz, conduse de principii false și de interese materiale.

Dar, poate nu greșim, dacă zicem că o parte însemnată din vină o purtăm și noi preoțimea. Recunoașterea aceasta e fără îndoială dureroasă, dar în schimb cu atât mai folositoare pentru viitor.

Unele din neajunsurile ce le întimpinăm azi sânt mai ales urmarea neîmplinirii exacte a datorințelor noastre. Dacă le-am fi împlinlt cu zel, de mult am fi avut titlu de a pretinde cu energie să fim luați în seamă, conform meritelor și activității noastre....

Pe lângă ceice și-au împlinit datorințele de conducători spirituali și de învățători, alții le-au cam nesocotit, și s'au preocupat adeseori de lucruri nepotrivite cu chemarea preoțească. Poporul nu l-au instruit, predici în biserici și la alte ocaziuni au lipsit, și lipsesc și azi în prea dese cazuri.

Sânt preoți, cari consideră parohia, de refugiu, în care dispun și gospodăresc după bunul plac, fără să țină seamă de ceea ce se numește *disciplina* corporațiunii din care fac parte.

Cum să disciplineze și să moralizeze pe alții aceia, cari înșiși nu știu de disciplină?! Neîncetat vorbim de organizare și consolidare în starea noastră, așa cum este la alte corporațiuni.

Dar, parecă mereu ne depărtăm de consolidare și de organizare. Alte corporațiuni caută mijloace nouă de întărire, organizându-se conform împrejurărilor schimbate.

Avem și noi, este adevărat, o societate preoțească, în jurul căreia ar fi să ne concentrăm cu toții mai cu dinadinsul, și aici comunicându-ne ideile și îndemnându-ne la muncă, să ne consolidăm, ca să putem fi considerați după dorința noastră. Dar, cum putem realiza consolidarea în această societate, dacă o parte mare din preoți nu sânt membrii ei? Mulți nu și țin de datorie să facă parte din «Asociațiunea clerului Andrei Șaguna»; alții nu participă la adunări, nu se interesează de prosperarea ei, ci își văd mereu de interese particulare, punându-le mai pe sus de cele generale, și îngreunând astfel progresul corporațiunii întregi.

Putem noi pretinde cu insistență ca tagma și drepturile noastre să fie respectate, dacă nu le susținem noi înși-ne în solidaritate? Se pot oare întrepune cu toată autoritatea Lor capii bisericii noastre, prin grai și scris, pentru realizarea pretensiunilor noastre, dacă nu îm linim mai cu râvnă ceeace se pretinde dela noi?

Cât timp vom șovăi, umblând răsleți, înzadar vom bate la uși, — ele nu ni se vor deschide nicăiri.

Inoiri ni se impun, dacă voim ca preoțimea primei biserici din statul român să contribue la regenerarea proprie și la regenerarea socială a celor mulți, desbărând sufletele parohienilor de pat mile, care nu ridică, ci coboară orce ființă omenească.

Să arătăm că sântem conștii de chemarea aceasta în luptele pentru binele și progresul neamului și bisericii!

Pr. A. M.

FOIȘOARA

Din timpurile trecute

I

— Un act de prigonire contra bisericii ort. române din Hendorf, jud. Târnava-mare la anul 1784 —

Răsfoind în cărțile noastre bisericești rituale de multe ori află omul întâmplări de mare importanță, notate pe paginile lor, care îți desvălesc timpurile vechi așa precum au fost cu multe acte de prigonire împotriva bisericii românești.

Ocupându-mă cu citirea scrisoarei vechi românești, prin toate cărțile bisericești ce mi-au picat în mână, am aflat în «Pentecostariul» dela biserica noastră din Hendorf următoarea scrisoare veche de mai jos, frumoasă și legibilă, scrisă de primul paroh al ăcestei parohii *Ilie Medrea*, care la anul 1769 devenise primul paroh, la parohia Hendorf, iar la anul 1813 protopop al Sighișoarei, până la anul 1833.

Eată scrisoarea scrisă de susnumitul paroh cu cirilice:

«La anul 1784 Martie 11 zile au eșit Domnii din magistratul Sighișorii și au dat loc de biserică la Hendorf: prin slobozenia Inălțatului împărat Iosif al II-lea și au dat loc de biserică în capul satului de cătră Retișdorf (unde azi este cimiterul) și am făcut îndată biserică de scânduri de brad, acoperită numai cu pae și întraceastă biserică am slujit pâna la anul 1800, în zilele Inălțatului împărat Francisc al II lea. Atunci am căpătat milostiva slobozeniă a muta biserica de această parte, și întrait an am făcut biserică de peatră, *dar cu mare necaz, numai unul Dumnezeu știe căci sau pus sașii împotrivă* ca să nu mutăm biserica de unde ni s'au fost dat întâi, și în 2 ani am tot avut cu sașii judecată la magistrat în Sighișoară până au eșit Domnii și ne au dat loc fără voia sașilor, și așa am mers în anul 1799: Septemvrie 14, și am adus peatră, *și ne-au eșit sașii cu coasele să ne bată*, și așa am lăpădat peatra jos unde am putut, și acel lucru lau trimis magistratul la Gubernie și de acolo am căpătat milostiva slobozenie, și pe funogiu (azi primarul) care era adecă Martin al lui Mechel celui mare și pe gura satului Mechel Doicilondor (Teutsch länder) iau judecat Gubernia de au șezut 8 zile la ariște în Sighișoara, și noi neam apucat și am adus peatra și întru acest an am și ridicat deplin: numai bolta au rămas. Ilie Medrea, paroh la Hendorf, slăvit scaunul Sighișorii, fiind paroh întâi la acest sat am scris în anul 1801: Mai 22».

*

Intre astfel de împrejurări grele și-au putut edifica românii noștri din Hendorf biserica, având după aceea și mult de suferit.

In alte comune ortodoxii au fost tot așa, poate și mai mult prigoniți, dar nu se vor fi însemnat faptele și întâmplările, sau dacă se vor fi și însemnat, nu se cunosc încă toate.

Preoții colegi ar face lucru prețios când ar da la lumină astfel de notițe, ca să ne fie cunoscute sub ce împrejurări am trăit noi în timpurile trecute, și să contribuim la adunarea materialului istoric al bisericii noastre de pretutindeni. *Pr. A. Moldovan*

Nr. 234/1921 M. (177) 2—3

CONCURS

Prin concluzul congresual din 5/18 Octomvrie 1921 Nr. 39 s'au sistemizat **trei (3) posturi de referenţi la consistorul mitropolitan,** pentru senatul bisericesc, şcolar şi epitropesc. Referenţii au caracterul şi retribuţia asesorilor consistoriali, adecă salar de bază Lei 2200 lunar, bani de cuartir şi adause de scumpete.

Pentru întregirea acestor posturi publicăm concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român». Dela recurenţi să cere să fie bărbaţi bine pregătiţi şi probaţi pe terenul vieţii bisericeşti şcolare. La cerere vor alătura documente privitoare la naşterea, la cualificaţia şi la activitatea lor de păn'acum. Cererile sânt a se adresa, în terminul deschis, consistorului mitropolitan, în Sibiu, str. Mitropoliei Nr. 45.

Sibiu, din şedinla plenară a consistorului mitropolitan ţinută în 23 August 1922.

Consistorul mitropolitan

Nr. 7045/1922. (178) 2—2

CONCURS

Pentru ocuparea postului de **econom-inspector al realităţilor** la consistorul arhidiecezan se publică concurs.

Retribuţiunile lunare împreunate cu acest post sânt următoarele:

1. Salar de bază Lei 1050.

2. Indemnizaţie de chirie 20%, 25% sau 30% dela salarul de bază după cum reflectantul este necăsătorit, căsătorit fără copii, sau căsătorit cu copii.

3. Spor de scumpete Lei 300.

Doritorii de a reflecta la acest post să şi înainteze până la 28 Sept. (11 Oct.) a. c. consistorului arhidiecezan în Sibiu, cererile lor însoţite de următoarele documente:

1. Extras din matricula botezaţilor.

2. Atestat şcolar despre calificaţiunea ce o are.

3. Eventuale certificare de serviciu.

Sibiu, din şedinţa plenară a consistorului arhidiecezan ţinută la 5/18 Septemvrie 1922.

Consistorul arhidiecezan

Din Bucovina

— Vizita episcopiei Clujului —

PP. SS. LL., cari au luat parte la pelerinajul dela Putna, au vizitat Vineri, 22 Septemvrie Cernăuţii. Seara la ora 7 s'a servit la mitropolie în cinstea oaspeţilor o masă de 150 tacâmuri, la care au luat parte I. P. S. Sa mitropolitul Pimen, PP. SS. LL. Vladimir, Visarion, Ipolit şi Nicolae, episcop al Vadului, precum şi dl ministru Nistor, dl Ispir, secretar general la culte, profesorii facultăţii teologice şi consilierii consistoriali cu d nele, reprezentanţii autorităţilor civile şi militare, parlamentarii bucovineni şi mai mulţi protopopi şi preoţi din Ardeal şi vechiul Regat. S'au ţinut mai multe vorbiri.

I. P. S. S. Vladimir a vorbit pentru M. S. Regele; dl ministru Nistor arată însemnătatea pelerinajului episcopiei Vadului la Putna şi stărue ca legăturile bisericeşti între românii de pretutindenea din trecut să rămâie aceleaşi şi acuma şi în viitor. P. S. S. Ipolit a salutat pe oaspeţii înalţi preasfinţiţi, P. S. S. Nicolae al Clujului a mulţumit pentru primirea călduroasă ce li s'a făcut. Dupăce s'a mai toastat pentru armată, banchetul a luat sfârşit la ora 9.

Distinşii oaspeţi au părăsit Cernăuţii cu trenul de 11 seara în aceeaşi zi.

Citind ziare

Profesorul universitar, dl I. Simionescu, în călătoria sa prin Ardeal, s'a oprit şi la Blaj, unde a cercetat aşezămintele culturale şi bisericeşti ale «metropolei deşteptării naţionale».

Despre interiorul catedralei de acolo scrie în Viitorul următoarele:

«Interiorul îţi impune prin încăperea luminoasă, prin zugrăvelile sobre şi mai ales prin minunata catapitesmă de lemn... Fără să vrei totuşi simţi o strângere de inimă, cât de trecătoare, citind inscripţia de pe placa de marmoră ţintită în păretele din miazăzi: «Clerul arhidiecezei greco-catolice române reaminteşte învierea legăturei de credinţă şi dragoste cu scaunul fericitului apostol Petru... jurueşte alipire nestrămutată către biserica mamă a Romei celei vechi între marginile aşezămintelor apostolice ale răsăritului». Data este a aniversări de 200 ani de la pasul impus de împrejurări, sfânta jertfire pe altarul suferinţei neamului.

Să fie săpate cuvintele din convingere adâncă ori poate tot ca o formă impusă de duşmanii seculari, stăpâni aspri la suflet? Aş fi luat-o ca atare, dacă nu aş fi găsit într'o revistă locală, între altele, următoarea frază scrisă de un senior: «Noi ne avem credinţa noastră sfântă şi mântuitoare, ne avem şi noi convingerile noastre religioase, pentru care ne am luptat cu bărbăţie ca români împotriva maghiarilor şi ca nişte catolici împotriva gr. orientalilor».

Ar fi îngrozitor dacă acum, când s'a ajuns scopul principal al străduinţei celor care au folosit apusul pentru deşteptarea conştiinţei efnice, jertfa lor de sigur dureroasă să se întoarcă la desbinarea naţională şi drept armă folosită de duşmani. Prezentul e tulbure; turburate sânt şi spiritele. Mai bine e să iau drept mângâiere şi adevăr vorbele lui Şincai: «Se află nebuni ca aceia, cari gândesc că greco catolicii pentru că se numesc uniţi trebue să fie supuşi romano-catolicilor; că înţelepciunea arată că a fi unit cuiva atâta însemnează cât a fi lui asemenea, nu supus.

Dl I. Simionescu termină astfel:

Oricum şi orce ar fi, Blajul rămâne oraşul sfânt prin trecutul lui plin de glorie; *poate ajunge şi mai sfânt prin gestul ce l ar face aducând unirea comolectă sufletească între acei pe care numai vitregia soartei i au făcut să se despartă prin forme ce nu pot ajunge să desbine.*

Tot acel senior, ale cărui cuvinte le-am reprodus mai sus, îşi termină articolul său: «Dorinţe pentru neunirea bisericii unite» prin următorul adevăr care pluteşte deasupra tuturor credinţelor trecătoare: «Când avem jur-împrejur duşmani, să nu ne duşmănim şi între noi, ci să fim una, fiindcă se va adeveri şi la noi, că e mai greu a păstra, decât a câştiga».

Oare vor înţelege ucenicii papismului din Blaj, cari aşa de mult s'au abătut dela calea bătută de Şincai, Clain şi Maior, importanţa şi valoarea spuselor dlui Simionescu — şi vor reveni la alvie?

Prăbuşirea marxismului

Senatorul american. Mc. Cormick, întors acasă din călătoria sa în Europa, a făcut unui ziar din New York importante declaraţii despre experienţele dobândite în statele europene.

Senatorul american a zis următoarele:

Observarea de căpetenie în călătoria mea de studii în Europa este: prăbuşirea totală a teoriilor marxiste. Muncitorii din ţările învingătoare şi învinse au ajuns la convingerea, că punerea în practică a marxismului ar provoca ruinarea lor desăvârşită. Lecţia intuitivă, atât de grozavă, ce li a dat o catastrofa foametei în Rusia comunistă, a produs asupra lor adâncă impresie. Zădarnic se luptă agitatorii comunişti plătiţi de Moscova împotriva acestui curent muncitoresc. Resultatul este egal cu zero, — partidele comuniste au scăzut la conventicule aproape fără nici o înrâurire. Massele lucrătorilor şi conducătorii lor au înţeles lămurit, că astăzi numai marele capitalism este în stare să aducă mântuire din caosul financiar. Ajutorul american financiar nu trebue să-l refuzăm Europei suferinde, atât din motive umanitare, cât şi social-politice şi economice: prin acest ajutor marxismul îşi va pierde şi ultimii aderenţi. Este, negreşit, cât se poate de tragic pentru muncitorime, că tocmai în timpul când, după grele suferinţe şi lupte într'un mare războiu, a izbutit să se înalţe în fruntea stăpânirilor, s'a dat pe faţă neputinţa de a construi clădirea economică a ţărilor pe temeiul *teoriilor marxiste*, şi că teoriile acestea au trebuit acum să cheme în ajutor marele capital internaţional, pe care zeci de ani îl combătuseră atât de aprig.

Alocaţiune

— ţinută cu ocazia deschiderii anului şcolar la liceul „Gheorghe Lazăr", din Sibiu, Joi 21 Sept. 1922, de prof. P. Andreescu —

Iubiţi elevi! Am petrecut o vacanţă destul de mare, chiar foarte mare, în care timp ne-am recreeat de ajuns. Sântem deci datori ca în decursul anului şcolar, pe care-l inaugurăm, să depunem o activitate mai intensivă şi mai rodnică ca în anii precedenţi. La aceasta ne obligă şi alte împrejurări. In primul rând părinţii d-voastră care vor avea de suportat în anul acesta cheltueli foarte mari, minimum 10 mii de lei de fiecare elev. Va trebui deci să se cheltuească cu întreţinerea d-voastră, în acest an şcolar, cel puţin 7 milioane lei. Din punct de vedere economic aceşti bani scoşi din pungile părinţilor d-voastre vor intra în buzunare străine.

Sânteţi deci obligaţi să trageţi cel mai mare profit din învăţăturile noastre spre a vă îmbogăţi mintea şi sufletul cu cunoştinţele de lipsă, spre fericirea d-voastre, spre bucuria părinţilor, spre mulţumirea noastră, pentru prosperitatea neamului şi a patriei.

Statul de asemenea ne obligă să desfăşurăm o muncă mai rodnică. In adevăr, pentru susţinerea şcoalei noastre statul cheltueşte sume de bani mai mari ca pentru multe alte şcoale. La cele mai multe licee din ţară, elevii nu numai că nu primesc burse, ci spre a fi admişi în şcoală ei sânt obligaţi la taxe şcolare până la 3000 (trei) mii lei anual, de elev, iar de astfel de taxe nu sânt scutiţi de cât un număr foarte restrâns de elevi din cei mai săraci, dar şi foarte meritoşi.

Statul apoi face sacrificii mari pentru educaţia morală. Astfel, noi avem pentru morala religioasă *câte 2 ore săptămânal* de fiecare clasă de la I-a şi până la a 8 a, pe când la alte licee din ţară religia se predă numai în o oră săptămânal şi numai dela clasa I a până la a 6-a şi în această oră urmează elevii de toate confesiunile la un singur profesor de religie.

Şi pentru educaţia fizică a d-voastră statul sacrifică mai mult ca pentru alte şcoale, având fiecare clasă a noastră câte 2 ore săptămânal, pe când la alte licee e numai câte o singură oră de clasă.

Imprejurările istorice şi situaţia geografică a oraşului şi judeţului nostru de asemenea ne obligă la o activitate mai spornică.

Oraşul Sibiu are o tradiţie de veche cultură românească. *Biserica noastră, primul factor cultural, se bucură, de timp îndelungat, de un foarte mare prestigiu.* Astfel că sântem obligaţi şi noi să înălţăm tânăra noastră şcoală, care poartă un nume ilustru, la un nivel cât mai ridicat.

Intru ce ne priveşte pe noi, profesorii, anul acesta vom fi mai exigenţi. Până acum am avut printre elevii noştri şi aşa numite serii de războiu, elevi veniţi dela şcoli străine, cu educaţie necomplectă. Cu începerea acestui an avem însă numai elevi de ai noştri. Elevii, pe cari îi am primit acum 3 ani în clasa I a, urmează în prezent în clasa a 4-a. Elevii admişi acum 3 ani în clasa a 5 a, urmează anul acesta în clasa 8-a.

Incât, toţi cei de faţă fiind elevii noştri, purtăm întreaga răspundere a educaţiei dvoastră, atât cea intelectuală, cât şi cea morală şi cea fizică.

Noi, profesorii, vom fi conduşi în continuu de principiul natural şi simplu, că o pădure ca să se desvolte şi să crească frumoasă, trebue curăţită fără cruţare de uscături.

In astfel de împrejurări vă urez, în numele corpului profesoral, spor la lucru.

«Asociaţiunea», Sibiu, str. Şaguna Nr. 6, caută pentru angajare un bun pricepător în pregătirea obiectelor din *împletitul cu nuiele şi paie.*

Nr. 7251 Bis.

CONCURS

Pentru îndeplinirea unui post de **profesor, având ca specialitate studiul biblic al T. N., la seminarul arhidiecezan «Andreian» teologic din Sibiu,** se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Cererile de concurs sânt a se înainta la Consistorul arhidiecezan însoţite de următoarele documente în original:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu de maturitate din şcoalele secundare.
3. Absolutor teologic.
4. Absolutor dela universitate, sau dela academia teologică.
5. Diplomă de profesor.
6. Alte eventual documente recomandatoare.

Retribuţiunile sânt cele normate pentru profesorii seminariali.

Sibiu, din şedinţa plenară a Consistorului arhidiecezan, ţinută la 5 Septemvrie 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 7045—1922 (178) 2—2

CONCURS

Pentru ocuparea postului de **controlor la oficiul cassei arhidiecezane** se publică concurs nou.

Doritorii de a reflecta la acest post să-şi înainteze până la 5/18 Octomvrie a. c. consistorului arhidiecezan în Sibiu, pe lângă indicarea pretenziunilor de salar, cererile lor însoţite de următoarele documente:

1. Extras din matricula botezaţilor.
2. Testimoniu de maturitate, despre absolvarea unei şcoale comerciale.
3. Eventuale certificate de serviciu.

Sibiu, din şedinţa plenară a consistorului arhidiecezan ţinută la 5/18 Septemvrie 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Din lumea bolşevică

In numărul prim al revistei ieşene «Lutetia» (1 Sept) se reproduce dintr'o mare revistă franceză un interesant articol al profesorului universitar rus Gorovzev, din exil. Articolul vrea să motiveze pentru ce se mai pot ţinea la putere bolşevicii, cu toate că numărul aderenţilor lor este nespus de mic faţă de marile masse ale poporului ţărănesc, refractar ideilor comuniste.

Cauza o află Gorovzev în terorismul pe care-l exercită o mână de oameni, cu puterea armată şi cu împărţirea raţiunilor de pâne. Pe lângă tot falimentul evident al «socializării», foametea şi grozava frică de a nu primi nici chiar un mizerabil codru de pâne silesc pe intelectualii oraşelor ruseşti să lase în mânile bolşevicilor frânele conducerii, chiar şi acuma, când s'a adeverit imposibilitatea comunismului.

«Chiar şi dacă mi-ar fi dat să trăiesc trei vieţi, nu voiu putea uita nici odată spectacolul umilitor», scrie profesorul, «spectacol ce mi s'a dat prilejul să îl păd în Moscova, — mie, profesórului de provincie, care n'avea dreptul la o porţiune academică, când am zărit în faţa unui ghişeu unde se distribuia această mizerabilă raţiune de pâne, un lung şir de nefericiţi, cari întindeau mânile, ca nişte cerşitori, pentruca să obţină din mânile unei domnişoare sovietice o 1/4 de livră (1/8 kgr.) de orez sau o biată jumătate de scrumbie. Puteai remarca între aceia, cari figurau în acest defileu vrednic de milă şi jalnic învăţaţi mari, ale căror nume sânt cunoscute şi respectate nu numai în întreaga Rusie, ci şi în Europa şi în lumea întreagă».

Invăţaţii aceştia aţârnă dela graţia cutărei domnişoare sovietice!

Pentruca să poată scăpa Europa de pacostea bolşevismului dă sfatul G ca să se sară într'ajutor mai curând înfometaţilor din Moscova şi Petrograd, decât a acelora din regiunile râului Volga, fiindcă având siguranţa populaţia oraşelor acestor», că are din ce trăi dacă ajunge în disgraţia bolşevică, va putea să găsească prilejul de a răsturna dictatura comunistă. Altfel teama zilei de mâne sileşte pe toţi să asculte de ordinele ţarismului proletar.

O fotografie dureroasă ne este dat să vedem şi în revista pariziană «Pacea prin lege (drept)» — «La Paix par le Droit». (n. Iulie Aug 1922). Doi scriitori ruşi, fugiţi de prăpădul bolşevic şi trăind în Paris, se acuză reciproc în publicitate. Ceaicovsky întreabă pe contele rus Alexe Tolstoi, o rudenie de a lui Tolstoi, cum este compatibil pentru un intelectual rus să colaboreze la ziare bolşevice şi, totuş, să se bucure de sprijinul fondurilor pentru expatriaţii ruşi, în Paris. Rusia este un «fel de cimitir», scrie revista, editată de societatea «Drepturile omului», ear A. Tolstoi răspunde lui Ceaicovski, invocând argumente, împrejurări uşurătoare.

Trei căi putea să aleagă intelectualul rus faţă de bolşevici, scrie A. Tolstoi. Prima cale: o reunire a armatei albe bătute şi resfirate acum prin alte ţări şi trimiterea ei peste România şi Polonia, contra armatei roşii. Ar curge mult sânge rusesc în cazul acesta. A doua: înfometarea Rusiei actuale. Cu foamea să fie constrânşi bolşevicii să capituleze. Şi în urma acestei soluţii ar muri milioane de ruşi. A treia cărare este de a căuta să aduci la rezon opinia publică, aducându-i argumente, chiar şi în presa bolşevică.

Nu este bolşevic Tolstoi şi cu toate acestea publică articole în ziare bolşevice, fiindcă nu are putinţă altfel de a clarifica pe connaţionalii săi.

«Toţi ruşii sântem vinovaţi de ceeace s'a petrecut», declară Tolstoi, şi pledează pentru concilianţă, pentru ca să nu mai curgă sânge nevinovat.

H. P. P.

Ştirile zilei

Predică în catedrală. Miercurea trecută la praznicul sf-tei Cruci, la finea sfintei liturghii a rostit o înălţătoare predică despre însemnătatea crucei părintele, P. Moruşca.

Deschiderea parlamentului. Pentru ca parlamentarii să poată avea timpul necesar să ajungă în 15 Octomvrie la Alba-Iulia, spre a participa la serbările încoronării, consiliul de miniştri a hotărât ca sesiunea extraordinară a corpurilor legiuitoare să fie convocată pentru ziua de 12 Oct. n. 1922. In această zi, parlamentul se deschide cu obişnuitul ceremonial, şi va fi prorogat până la 18 Octomvrie.

Dela Academia Română. In 22 l. c. Academia Română şi-a reluat seria şedinţelor săptămânale. Cu această ocazie dl D. Onciul, preşedintele Academiei, a evocat în cuvinte mişcătoare memoria regretaţilor membri activi George Bengescu, Andrei Bârseanu, Şt. C. Hepites, şi a membrului de onoare, Arhiereul Dr. Ilarion Puşcariu, trecuţi la cele veşnice în cursul vacanţei.

Impotriva statului român. Guvernul nostru a aflat, că un înalt prelat romano-catolic, din ţara întregită, face uneltiri, sub titlul de «vizitaţie canonică», împotriva statului care-l adăposteşte. Guvernul a atras atenţiunea episcopului romano-catolic asupra urmărilor unei astfel de propagande iredentiste.

Peste 3000 elevi sânt la şcolile din Sibiu şi anul acesta. Inaugurarea anului şcolar s'a făcut cu mare ceremonie premergând slujba religioasă în catedrală, care se pare prea mică pentru mulţimea elevilor. La liceul de stat de băeţi «*Gheorghe Lazăr*», vorbirea de inaugurare a ţinut o dl prof. *P. Andreescu*, care cu acest prilej a rostit această cuvântare, caracteristică pentru felul cum începe a fi şcoala în noile condiţii de azi. Vorbirea aceasta o publicăm în foişoara numărului nostru de astăzi.

Alegere. In fruntaşa comună Daia-română s'a ales capelan pe lângă neputinciosul paroh E. Cibu, clericul G. Ispas.

Aviz. Conform ordinului M St. M. Nr. 6050/1922, tinerii T. R recrutaţi în cond. art. 52 din L. R. nu se incorporează pe ziua de 1 Octomvrie 1922, ci în ziua de *1 Noemvrie a. c.* Cei care au fost recrutaţi în cond. art. 53 (absolvenţii şcoalelor de comerţ sau industri) se vor prezenta pe ziua de 1 Octomvrie a. c pentru incorporare, aducând cu sine şi certificatele de studii în original, pe baza cărui au fost admişi în cond art. de mai sus.

Şeful Biroului recrut. şi mob. Sibiu.

Condamnaţi şi executaţi. Mai mulţi ţărani ruşi, 55 cu totul, acuzaţi că se opun la percepere de impozite din recolta grâului, au fost judecaţi în Elisabetgrad osândiţi şi imediat împuşcaţi.

Aviz. Consiliul oraşului Sibiu anunţă: Proprietarii sau administratorii de case sânt invitaţi din nou să plătească neapărat până la 8 Octomvrie 1922 chiria de apă pentru I-a jumătate a anului 1922, precum şi taxa pentru transportarea gunoiului pentru 1922/23, deoarece în caz contrar se va închide apaductul fără altă încunoştiinţare la cei cari au rămas în restanţă cu plătirea acestora.

Ce daţi copiilor să citească?

Stau adunate cărţile pentru tineret, să pornească la examenul ce au să-i dea la întrebările recenzenţilor aleşi de Asociaţiunea noastră.

Eată pe «Cuore» al lui De Amicis. (Pagina ultimă: «Tata: Dacă ai supărat pe vreunul din camarazi, du-te şi cere i iertare!» «N'am supărat pe nimeni!») Eată-l pe Robinson Crusoe, care se luptă cu natura, să-şi câştige traiul zilnic, ear cu negrul Vineri leagă alianţă, lăsând să vorbească inima. Eată poeziile dnei Farago, în cari mama se roagă de copil: «Nu-mi omorî gândăcelul! şi pe el îl doare!» Eată pe Iosif cu: «Hai, odor, hai păsărică», minunatul cântec de leagăn la căpătâiul copilului său. Eată colecţia regretatului Sandi Bogdan de «Cântece de copii şi jocuri»: «Stai, ploaie călătoare, că te-ajunge soarele...» Şi «Isprăvile lui Păcală», şi «Nils Holgersson» şi Jules Verne şi atâţia alţii.

E vorba să-i cunoşti, să-i îmbrăţişezi, să-i dai mai departe, ca să se bucure şi alte suflete omeneşti de frumseţea cărţilor acestora.

Victor Hugo — spun biografii lui — avea un despărţământ în biblioteca sa gigantică, însemnat cu litera mare A. Această literă voia să însemneze Amo, pe latineşte: iubesc! Aduna în partea aceea a bibliotecii tot ceeace prilia sufletului său şi ce dorea să prindă rădăcini adânci.

Un astfel de despărţământ de cărţi bune trebue să fie cunoscut şi în zilele noastre.

De aceea s'a gândit Asociaţiunea din Sibiu să arate părinţilor şi tuturora, cari se interesează de lectura tineretului nostru, într'o expoziţie, înainte de Crăciun, tot ce i s'a trimis de seamă din cărţile pentru tinerime. Un «Amo» al bibliotecii de cărţi româneşti.

Avem mare trebuinţă de aşa ceva. De ce să lăsăm să orbecăiască părinţii în labirintul cărţilor, fără de a le da un fir roşu, al Ariadnei?

Asociaţiunea voeşte în acelaş timp să contrabalanseze influinţa cărţilor nepotrivite pentru mentalitatea copiilor şi tinerimii, recomandând, după expoziţia de cărţi, cărţile cele alese «pe sprânceană», cum s'ar zice, într'o broşură volantă, care să se răspândească în lume şi ţară.

Până acuma au trimis o seamă de editori vreo câteva sute de volumaşe. Au mai rămas unele edituri datoare cu răspunsul lor, de aceea le rugăm şi pe această cale să se gândească la planul Asociaţiunii şi să încredinţeze ei ce cred potrivit pentru expoziţia plănuită. Terminul de trimitere se amână astfel până la 15 Octomvrie.

Pentru mai bună orientare publicăm aici apelul trimis din partea secţiei literare artistice a Asociaţiunii:

Onorat comitet de editură, — «Asociaţiunea», primul institut cultural al românilor din ţinutul, care a aparţinut Ungariei vrea să contribuie ca în familiile româneşti să se răspândească, în măsură mai mare, cărţile pentru *copii* şi *tinerime*. Pe lângă toată sărăcia de literatură pentru tinerime, au apărut în decursul vremii o seamă de volume şi broşuri, care vor trebui remarcate şi pentru care va fi cu cale să se găsească posibilitatea de a le lansa cu mai mult efect în cercuri cât mai largi.

Ca să ne ajutăm acest scop, «Asociaţiunea» a instituit o comisie, chemată să discute posi-

biliăţle de recomandare şi editarea chiar a unei publicaţii pentru tineret.

Ne gândim însă şi la o *expoziţie* de *cărţi alese*, după cum se deschid la alte popoare în preajma sărbătorilor Crăciunului. Vrem ca să deschidem o astfel de expoziţie de cărţi în anul acesta în muzeul «Asociaţiunii». Dacă va reuşi, avem să dăm ordin ca expoziţia să poată fi văzută şi în alte oraşe ale noastre: în Cluj, Braşov, Arad, Caransebeş, etc. Veţi înţelege şi dv. marea însemnătate a unei astfel de expoziţii. Cărţile au să treacă prin mâna unor pedagogi şi oameni de litere anume chemaţi să-şi dea părerea; ear cărţile recomandate vor forma de aici înainte repertoriul stabil al orcărei biblioteci româneşti de seamă pentru tinerime.

Ne gândim să tipărim, eventual, observaţiile noastre într'o broşură care să se răspândească în zeci de mii de exemplare, şi care să dea sfaturi concrete părinţilor în alegerea materialului de lectură pentru copiii lor.

Este în interesul tuturora ca expoziţia să fie cât mai bine cercetată. Vă rugăm să cântăriţi greutatea morală şi literară a cărţilor tipărite în editura Dv. şi să ne puneţi la dispoziţia tot ce credeţi că ar putea să figureze cu succes într'o expoziţie ca cea plănuită.

Din fiecare operă aleasă veţi binevoi a trimite câte 2 exemplare, unul pentru recenzent, ear al doilea pentru expoziţie, în caz că volumul este primit de comisie.

Credem că pricepeţi importanţa faptului că o instituţie culturală ca «Asociaţiunea» vrea să pornească o luptă împotriva influinţelor desastroase ale literaturii maculatură şi a filmului senzaţional, luând sub protecţia sa morală tot ce se scrie de seamă pentru tinerime, şi că ne veţi statisface dorinţa. Terminul de trimitere este până în 15 Octomvrie 1922.

Secţia lit. artistică a Asociaţiunii.

(Pachetele pe adresa: Dr. Horia Petra Petrescu, Pentru Asociaţiune—expoziţia tinerimii, Sibiu).

H. P. P.

Nr. 457/1922 (179) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a din **Streza Cârţişoara**, protopresbiteratul Avrigului se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-şi subştearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral în Avrig, judeţul Sibiu, până la terminul susindicat, având a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta şi eventual celebra şi a face cunoştinţă cu poporul şi poziţia locului.

Avrig, 8 Septemvrie 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. rom al Avrigului, în înţelegere cu comitetul parohial.

Ioan Cândea
protopop

Nr. 285/1922 (176) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa II a **Loman**, protopresbiteratul Sebeşului, se publică concurs nou cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele sânt cele fasionate în coala B. pentru dotaţia dela stat.

Concurenţii au să şi înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, în terminul statorit subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi să se prezenteze, cu observarea dispoziţiunilor Regulamentului pentru parohii, înainte de alegere, poporului în biserică spre a celebra, respective a cânta şi cuvânta.

Oficiul protopresbiteral al Sebeşului în înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Sebeş, 6 Septemvrie 1922.

Sergiu Medean,
protopop.

Nr. 129—1922 (160) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II **Pischinţ**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat cu 29 jugh. eclejie.

Concurenţii să-şi aştearnă cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul arătat, şi până în 8 zile înainte de alegere, pe lângă încunoştiinţarea subsemnatului, să se prezenteze în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Orăştie, 28/VIII 1922.

Oficiul protopopesc ort. român al Orăştiei, în înţelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domşa,
protopop.

Nr. 279/1922 (173) 3—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea postului de paroh din parohia, **Galpâia** în protopresbiteratul Unguraş, se publică concurs repeţit cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Reflectanţii sânt poftiţi a şi înainta cererile instruite cu documentele necesare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, şi pe lângă observarea dispoziţiilor reglementare a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta, eventual a celebra.

Unguraş 9/22 August 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. al tractului Unguraş în înţelegere cu comitetul parohial.

Ioil Ghiuriţan,
protopop.

Anunţuri şi reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Prima fabrică română de stampile
OCT. L. VESTEMEAN
Sibiu, str. Ţiglăriei Nr. 18.

Am onoare a aduce la cunoştinţă, că mi-am deschis un

Atelier pentru fabricarea stampilelor din cauciuc

Execut tot felul de stampile din cauciuc, diferite medalioane şi orice lucrări din branşa aceasta, cu preţuri moderate

Comandele sunt a se adresa la „Librăria Arhidiecezană" Sibiu, str. Mitropoliei 45.

Cu toată stima

145 **Oct. L. Vestemean.**

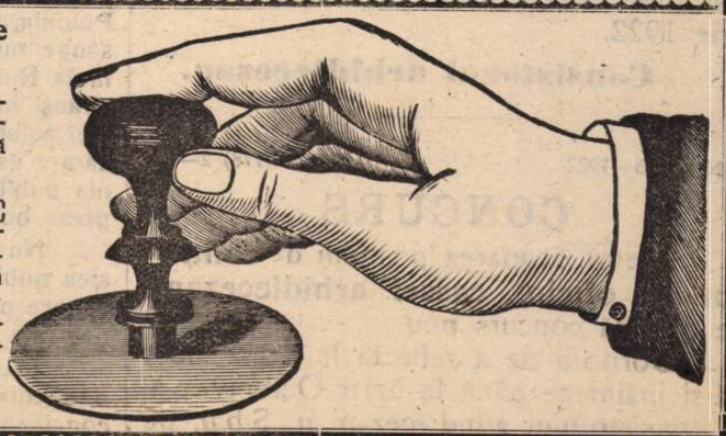

AVIZ!

BANCA CENTRALĂ
FILIALA — SIBIU

S'A MUTAT

(175) 1—6

cu birourile sale în

Piaţa Regele Ferdinand Nr. 14

unde s'a aranjat modern şi corespunzător situaţiei sale

Nici în Strada Cisnădiei Nr. 7 II
şi nici în Strada Turnului Nr. 33
nu mai are birouri şi cassa.

Exclusiv în
Piaţa Regele Ferdinand Nr. 14
se primesc de acum înainte

Depuneri pe libel cu 5½% si 6% netto

Darea după interese o plăteşte institutul

Schimb de dolari
şi alte valute totdeauna cu cele mai culante cursuri

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 20 Septemvrie (3 Octomvrie) 1922 Nr. 74

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Preotul în timpul de față

In numărul trecut al ziarului nostru am dat loc glasului unui preot din generațiunea mai tinără. D-sa insistă pentru consolidarea și organizarea preoțimei, scoțind apoi la iveală unele cauze cari împiedecă rezultatul activității ei pastorale.

Fiind cestiunea de o deosebită importanță, revenim și noi asupra ei, pentrucă timpul prin care trecem nu este unul din cele mai favorabile pentru desvoltarea liniștită a bisericii și pentru desvoltarea și progresarea credincioșilor ei în spiritul evangheliei Domnului.

Biserica Domnului în decursul veacurilor a avut multe lupte, atât cu dușmani externi cât și interni, — dar din toate aceste lupte a eșit învingătoare, pentrucă după menirea ei are să viețuiască veșnic aici pe pământ, și veșnic are să lățească cuvântul lui Dumnezeu și să îndeplinească mântuirea omenirii, care numai în și prin biserică se poate realiza.

Organul principal, înzestrat cu darul și misiunea de a vesti cuvântul Domnului, de a săvârși cultul divin și sfintele lui taine, este preoțimea. Și cu cât va fi mai zeloasă întru vestirea evangheliei Domnului, întru săvârșirea cu demnitate a cultului public dumnezeesc și întru administrarea cu acurateță a sfintelor taine, cu atâta va satisface mai mult grelei și sublimei ei chemări.

Astăzi omenimea înaintează cu pași repezi pe toate terenele vieții. Biserica are datorința să țină cont de aceasta înaintare, cu atât mai mult, că ea este de multe ori stăpânită mai mult de «duhul lumii», decât de duhul adevărat al bisericii Domnului.

De aceea tocmai în aceste timpuri amvonul bisericii noastre trebue să-și împlinească cu îndoit zel misiunea sa întrulățirea și vestirea cuvântului Domnului; vorbind despre această necesitate adaugem, că predica numai atunci va avea efectul dorit dacă predicile pe cari le ținem în decursul unui an vor forma un întreg și vor conținea întreaga doctrină bisericească necesară de a fi cunoscută de ascultători. Mai departe este de lipsă, ca în predicile noastre să ținem cont de anul bisericesc, pericopele zilei, împrejurările auzitorilor adecă de modul lor de gândire și viețuire; de datinele religioase și naționale, de gradul lor de cultură, de ocupațiunile și scăderile lor; în fine să ținem cont de întâmplările extraordinare ce obvin în comună, atât de natură îmbucurătoare cât și întristătoare. Preotul să se bucure de bucuriile credincioșilor săi și să simtă alăturea cu ei durerea lor. Mai departe să caute ca prin predicile sale să lumineze mintea, să miște inima și să înduplece voința ascultătorilor de a se decide să urmeze celor auzite; în fine fiecare predică să se distingă pin actualitatea ei.

Ce se atinge de materia predicei, aceasta să fie scoasă din doctrina bisericii, pentrucă biserica Domnului este nu numai interpretul legal al adevărurilor religioase cuprinse în s-ta scriptură și s-ta tradițiune, ci are și puterea de a forma legi anumite conform principiilor cuprinse în evanghelie și de a obliga pe credincioși la împlinirea lor.

Efectul predicei depinde însă foarte mult dela individualitatea predicatorului. Numai cel ce predică din o adâncă convingere internă despre sublimitatea adevărurilor va putea convinge și pe alții, numai cel ce din inimă vorbește va putea străbate la inimă. Va mai depinde efectul predicei dela modul cum știe preotul să-și câștige stima, iubirea și încrederea credincioșilor săi și dela modul de viețuire al său și al familiei sale, pentrucă istoria desvoltării bisericei creștine ne arată, că predica va avea succes numai atunci, când cuvântul ei este însoțit și de exemplul și de viața creștinească de model a preotului și a casei lui.

Cu cât preoțimea noastră va căuta mai mult prin predici bune a lăți cuvântul lui Dumnezeu, și va nizui cu recerută pietate să săvârșească cultul public dumnezeesc și să administreze sfintele taine, cu atâta îi va succede mai bine a ținea poporul strâns legat de biserica strămoșească, și-l va feri de multele și periculoasele curente, cari sapă nu numai la temelia bisericii ci și a statului.

Sfințirea bisericii din Alba-Iulia. *I. P. S. Sa mitropolitul nostru NICOLAE, de jurisdicțiunea căruia se ține Alba-Iulia, împreună cu prezidența comi-*

FOIȘOARA

Predică

— Rostită în biserica sf. Nicolae din Brașov, de parohul Dr. N. Stinghe —

«Fariseii și cărturarii murmurau zicând, că acesta primește la sine pe păcătoși și mănâncă împreună cu ei». *Luca 15, 2.*

Mântuitorul Hristos, cât a trăit pe pământ a arătat deosebită bunătate și bunăvoință pentru păcătoșii, cari doreau să se îndrepteze. Ii primea prietenește și mânca împreună cu dânșii. Acest fapt explică pe deplin cuvintele sale: «Fiul omului a venit să caute și să mântuească ce s'a pierdut». Iudeii aveau cu totul altă idee despre viitorul Mesia; îl așteptau ca pe un cuceritor puternic, care pe ei fiii lui Israil, să i facă stăpânitorii lumii. Isus a avut chemare mai blândă și mai înaltă, și aceasta era, ca pe oameni să-i scoată din osânda păcatului și a morții, să îndrepteze neamul omenesc, să-l însuflețească și să-l sfințească, cu alte cuvinte, chemarea lui era să întemeieze împărăția lui Dumnezeu pe pământ.

Acestei chemări deși contrară felului de gândire al iudeilor se dedică Isus cu toată abnegațiunea.

In întreaga sa viață n'a arătat nici cea mai mică urmă de mărire. Nu făcea secret din aceea că el e regele profetit și așteptat, dar a explicat, că împărăția sa nu e din lumea aceasta, ci împărăție spirituală.

Astfel de împărăție însă pentru Iudeii legați de cele pământești, nu avea înțeles, bărfiră pe regele promis, îl socotiră de răufăcător și-l pârâră tui Pilat, care deși îl găsi nevinovat, îl osândi la moarte.

Cu moartea lui Isus pe cruce, împărăția Sa nu se nimici, ci de aci înainte se desvoltă în toată strălucirea sa. A treia zi înviind din morți, — după cum a prezis, adună pe învățăceii săi împrăștiați, îi trimite în toată lumea, înzestrându-i cu putere dumnezească să vestească evanghelia, — se înalță la cer și șade dea dreapta Tatălui.

Isus cel răstignit este Marele nostru Impărat, căci conduce cu putere împărătească:

1. Lumea. 2. Biserica. 3. Pe orce creștin credincios.

In această credință voiesc să vă întăresc azi, rugându-vă să fiți cu luare aminte.

1. In lume descoperim două feluri de puteri, care lucrează în mod necesar. Deosebim o lume a naturii și o lume a ființ lor libere. Dacă Isus Hristos e Domnul naturii și poate să conducă lucrările ființelor libere după sfatul Său cel înțelept, Isus e împăratul care conduce toată lumea. In decursul activității sale pământești Isus s'a dovedit ca stăpânitorul naturii. Vă reamintesc liniștirea mării la cuvântul lui Isus, vindecarea orbului din naștere, a paraliticului și învierea tinărului din Nain. Acestea și alte minuni erau cunoscute tuturor, așa că unul din cei mai învățați ludei zise: «Astfel de fapte nu poate să le facă nimeni, dacă puterea lui Dumnezeu nu e cu el!» Toate puterile naturii stăteau sub porunca lui Isus, și moartea trebuia să dispară, când El poruncea viață. In virtutea puterii ce avea Isus asupra naturii, El voia să fie recunoscut de un mare Impărat, ceeace reiese din cuvintele sale la întrebarea învățăceilor lui Ioan: «Tu ești Hristos?» El răspunse: «Spuneți lui Ioan ce ați văzut și ați auzit: orbii văd, șchiopii umblă, surzii aud, morții înviază».

Evanghelistul Ioan zice despre Hristos: El este cuvântul. El era la început la Dumnezeu și fără de dânsul nimic nu s'a făcut». Ap. Pavel (Evr. 1, 2) spune că prin Isus Hristos a făcut Dumnezeu lumea, Et poartă totul prin cuvântul său puternic. Așa dară totul în lumea aceasta vizibilă stă sub stăpânirea lui, El susține și conduce totul cu putere dumnezeiască.

siunii Incoronării Suveranilor, a hotărât ca actul sfinţirii bisericei ridicată în cetatea lui Mihai, în care se va încorona în 15 Octomvrie n. a. c. primul Rege al tuturor Românilor FERDINAND I. şi Mărita sa soţie MARIA să se îndeplinească în ziua de 8 Octomvrie n. a. c.

I. P. S. Sa mitropolitul va îndeplini acest act solemn cu mare asistenţă.

---

† Eusebiu Popovici

Firul telegrafic ni-a adus din Cernăuţi dureroasa ştire, că un suflet mare, o inimă inspirată de iubirea evangelică, o minte pururea cugetătoare, o voinţă nestrămutată în a face bine, un bărbat, carele timp de peste o jumătate de veac a trăit şi a lucrat cu un zel adevărat apostolic în serviciul bisericii, şcoalei şi neamului său, eruditul şi savantul profesor *Eusebiu Popovici* nu mai este între cei vii.

Născut în Cernăuţi în anul 1838 din o veche şi nobilă familie de mazili, liceul şi teologia le-a studiat în oraşul său natal, şi-a continuat apoi studiile la universitatea din Viena, atrăgând de timpuriu atenţiunea asupra sa nu numai a profesorilor ci şi a cercurilor conducătoare bisericeşti din Bucovina. In 1862 fu numit profesor de studiul biblic al testamentului vechiu şi de limbile semitice la institutul de studii teologice din Cernăuţi, apoi profesor de istoria bisericească şi de dreptul bisericesc din 1866—75, când trecu la facultatea teologică dela noua universitate Francisco Iosefină ca profesor ordinar de istoria bisericească. Dar n'a propus numai istoria bisericească, ci timp îndelungat dogmatica, precum şi alte discipline teologice, fiind în ultima jumătate de veac cel mai erudit şi autoritativ teolog al bisericii ortodoxe. Fu ales de mai multe ori decan al facultăţii teologice şi rector al universităţii. Dela 1861—71 custode al bibliotecii centrale a Bucovinei pe care a organizat-o.

In anul 1874 i se conferì titlul de protopresbiter, ear pentru meritele sale ca preot şi profesor a fost distins de fericitul întru aducere aminte arhiepiscop şi mitropolit Silvestru Morar-Andreevici cu rangul de protopresbiter staurofor.

A publicat mai multe scrieri de valoare din domeniul istoriei şi dreptului bisericesc, ear când chestiuni mari erau la ordinea zilei, când biserica era ameninţată, deşi modest, retras şi neimpulsiv, nu ezita de a-şi spune cuvântul hotărâtor. Aşa a fost în anul 1891, când rutenii papistaşi din Bucovina începură să nu-şi mai încapă în piele, răposatul în Domnul i-a turtit în adevăratul înţeles al cuvântului prin două broşuri publicate sub titlul: Offener Brief an den Verfasser der Broschüre «Apologie der orthodoxen gr.-or. Kirche der Bucovina».

Dar opul său principal de o deosebită valoare, care va rămânea încă multă vreme, un scump talisman al literaturii noastre bisericeşti, e *Istoria bisericească universală*. La publicarea unei noi ediţii a acestei valoroase lucrări lucra defunctul încă şi în ultimele zile ale vieţii sale.

In lungul timp de peste o jumătate de veac nu a fost chestiune importantă în Bucovina, în care cuvântul său su nu fi fost hotărâtor. El era un luminat sfetnic al tuturor mitropoliţilor cari s'au perondat în scaunul mitropolitan dela fericitul Silvestru încoace, ear amicul, şi fostul său coleg, actualul mitropolit Vladimir, pentru aceste preţioase servicii l-a numit vicar general al său. Dar fericitul în Domnul a ezitat de a primì acest post, pentrucă nu s'a putut hotărî a îmbrăca rasa călugărească.

In frumoasa etate de peste ani 80 s'a stins o laborioasă viaţă de om.

Clerul şi poporul român din Bucovina, universitatea din Cernăuţi, cu deosebire facultatea teologică a luat doliu. Dar acest doliu s'a întins peste întreaga România-mare, pentrucă atât noi cei de dincoace de Carpaţi, cât şi clerul din vechiul Regat, datorim stimă şi recunoştinţă răposatului în Domnul, pentru bunele servicii făcute sfintei noastre biserici ca preot, profesor şi scriitor bisericesc.

Dăm expresiune deci acestui simţ de recunoştinţă, cu care datorim răposatului în momentul când se desparte de noi.

Dormi în pace lucrătorule neobosit! Scrierile tale sânt şi rămân veşnică mărturie, că până ai fost între noi, talantul primit dela Domnul l-ai folosit cu toată demnitatea. Posteritatea va înscrie în analele istoriei şi vieţii bisericii noastre activitatea desvoltată de Tine, ca veşnic să rămâi îndemn şi model pentru generaţiunile viitoare, asupra modului după care avem să plinim cursul vieţii noastre. Un timp îndelungat te-ai făcut arătătorul celor cereşti şi «tainicul stăpânului» urmând şi penetrând în studiul istoriei bisericeşti, ai adaus la tăria şi puterea bisericei şi la întărirea caracterului divin al ei în inimile credincioşilor.

Depunând o lacrimă de durere pe mormântul celui ce se desparte de noi, rugăm pe Dumnezeu, ca sufletul lui să-l aşeze în locaşurile dreptilor între cei aleşi ai Domnului al cărui vrednic şcolar şi următor a fost aici pe pământ.

In veci amintirea lui!

Nr. 234/1921 M. (177) 3—3

CONCURS

Prin concluzul congresual din 5/18 Octomvrie 1921 Nr. 39 s'au sistemizat **trei (3) posturi de referenţi la consistorul mitropolitan,** pentru senatul bisericesc, şcolar şi epitropesc. Referenţii au caracterul şi retribuţia asesorilor consistoriali, adecă salar de bază Lei 2200 lunar, bani de cuartir şi adause de scumpete.

Pentru întregirea acestor posturi publicăm concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român». Dela recurenţi să cere să fie bărbaţi bine pregătiţi şi probaţi pe terenul vieţii bisericeşti şcolare. La cerere vor alătura documente privitoare la naşterea, la cualificaţia şi la activitatea lor de păn'acum. Cererile sânt a se adresa, în terminul deschis, consistorului mitropolitan, în Sibiu, str. Mitropoliei Nr. 45.

Sibiu, din şedinla plenară a consistorului mitropolitan ţinută în 23 August 1922.

Consistorul mitropolitan

Spre unirea bisericilor

Mai mulţi preoţi ai bisericii engleze în dorinţa de a înlesni o apropiere între biserica lor şi cea ortodoxă, au scris următoarea mărturisire de credinţă către Patriarhul din Constantinopol:

Mărturisire de credinţă către I. P. S. Sa patriarhul ecumenic şi către Sf. sinod al marei biserici din Constantinopol.

Noi subsemnaţii preoţi ai Bisericii engleze, dorind din tot sufletul să ajungem la o înţelegere cu fraţii noştri din Bisericile ortodoxe din Răsărit, şi bucurându-ne, că în providenţa dumnezeească sânt multe semne evidente despre creşterea simpatiei şi a dragostei de amândouă părţile, venim acum cu toată smerenia să scriem Inalt Prea Sfinţiei Voastre şi Sfântului Sinod, ca să arătăm clar ceeace noi susţinem a fi adevărata învăţătură a Bisericii engleze în anumite puncte de credinţă, despre care din vorbirile ierarhilor şi teologilor orientali ortodoxi, aflăm că ei ar voi lămuriri explicite dela noi.

1. Noi afirmăm, că singura credinţă mântuitoare, în care e voea lui Dumnezeu ca toţi creştinii să fie strânşi împreună în unitatea Spiritului şi legătura păcii, este credinţa Bisericii lui Hristos, după cum a fost definită înainte de despărţirea Răsăritului şi Apusului, care credinţă este expusă în sfintele Scripturi transmisă nouă de Sfinţii Părinţi în scrierile lor şi prin tradiţia Bisericii şi care, în opoziţie cu negaţiunile şi stricăciunile ereticilor, a fost reafirmată şi păstrată de Sinoadele ecumenice prin puterea Sfântului Duh.

2. Noi afirmăm, că cu toate abaterile individuale dela ea, această credinţă n'a fost părăsită de Biserica engleză.

3. Noi afirmăm că fiecare Biserică particulară este pe drept independentă şi autonomă în chestiuni care nu sânt esenţiale credinţei ori practicii Bisericii universale.

4 Noi susţinem că un Sinod Ecumenic este tribunalul suprem al Sfintei Biserici care este una sfântă, sobornicească şi apostolească, şi că hotărârile dogmatice ale Sinoadelor, care au fost primite ca ecumenice de întreaga Biserică, sânt indiscutabile şi obligătoare pentru toţi creştinii.

5. In ce priveşte unele chestiuni, în care, după părerea teologilor răsăriteni, se pare că

Dar Isus Hristos exercită stăpânirea sa şi asupra fiinţelor libere. Libertatea nu se arată nicăiri atât de frumos ca în acele lucrări, pe care noi le numim moral bune. Isus Hristos lucrează asupra moralităţii faptelor noastre în mod strălucit. Să aruncăm o privire în evanghelia sa. Ea ne arată nu numai învăţătura morală cea mai perfectă, ci ea ne dă viaţă prin motivele cele mai curate şi mai puternice care ne însufleţesc la fapte sublime. Evanghelia a nimicit cultul idolilor şi cu el răutatea, care stăpânia umea întreagă. Prin evanghelie toate raporturile sociale s'au nobilitat, căsătoria s'a sfinţit, educaţiunea şi-a căpătat adevărata valoare şi oamenii s'au pătruns de sentimente măreţe până la virtute. Isus a schimbat întreaga lume liberă, a perfecţionat totul prin puterea adevărului, prin o putere mai înaltă, cu care l a înzestrat Tatăl ceresc. Şi într'adevăr împărăţia libertăţii e împărăţia lui Hristos. Dacă oamenii abuzează de libertate şi sufer pagubă şi stricăciune, Domnul poate întoarce totul spre binele acelora, cari îl iubesc şi au încredere în el. Deşi se pare că răul stăpâneşte, Domnul conduce cu astfel de putere, aşa că în sfârşit învinge adevărul, dreptatea şi virtutea, ear stricăciunea, nedreptatea şi minciuna rămân despreţuite.

2. Isus conduce cu putere împărătească biserica sa: «Impărăţia mea nu e din lumea aceasta» Impărăţia mea este instituţie divină pentru luminarea, îndreptarea şi fericirea oamenilor. Acela care face şi ţine aceea ce am învăţat şi poruncit, va fi părtaş în împărăţia mea, acela va cunoaşte adevărul şi va fi veşnic fericit. Aceasta este în evanghelia, despre care Isus a zis către apostolii săi: «Predicaţi-o la toată lumea». Această instituţie divină trebue să dureze în veci, evanghelia trebue păstrată în curăţenia ei, predica continuată cu sârguinţă, ca oamenii prin harul divin, deschizându şi urechile şi inima să şi-o facă lege a vieţii.

Spre acest scop a întemeiat Isus cu învăţăceii sei comunitatea creştină, biserica sa, pe care nici o putere străină, nici porţile iadului s'o nu o biruească. Aşa a întemeiat Hristos împărăţia sa pe pământ, pe care o conduce până la sfârşitul lumii.

Biserica lui Hristos, încă din faşe a fost aspru atacată. Inţelepciunea falsă şi răutatea s'a împotrivit cu atâta tărie, încât se părea, că Isus şi a retras promisiunea de a o conduce şi că a lăsat o pradă răutăţii omeneşti. Chiar la început biserica a suferit persecuţii grozave. Inşişi apostolii se încredinţară de adevărul profoţiei lui Isus: «Vă vor goni dintr'un oraş într'altul şi veţi fi martori la batjocurile şi suferinţele mele». Isus cel răstignit totuş s'a arătat în timpul persecuţiilor alor săi ca mare apărător al bisericii sale, căci ea în loc se scadă, se mărea, şi evanghelia pătrunse în toate ţările câştigând aderenţi nenumărati în Hristos pentru adevăr şi dreptate.

Prigonirile au durat 300 ani. Creştinii erau aruncaţi fiarelor, arşi pe rug şi pe grătare, traşi în ţepe, toate mijloacele cele mai grozave au fost întrebuinţate, ca ei să se lapede de Hristos.

Domnul însă a întărit pe credincioşi, şi ei liniştiţi şi cu zimbetul pe buze primiau moartea pe care o socotiau ca trecere în viaţa cea fericită. Numărul lor în loc să scadă, creştea, şi biserica se întărea.

In fine împăratul Constantin ajunse la convingerea, că cei mai buni cetăţeni ai statului sânt chiar creştinii; că ei sânt cei mai supuşi, cei mai binevoitori şi mai altruişti, că sânt oamenii cei mai virtuoşi, cari îşi împlinesc cu credinţă datoria. Impăratul se convinse, că în biserica lui Hristos stăpâneşte o putere superioară, că creştinismul e binecuvântare pentru ţările sale şi că e spre fericirea şi mântuirea întregii omenimi.

In urma acestora Constantin deveni însuş creştin, dădù libertate şi oprind cultul idolilor, făcù biserica creştină biserică de stat.

Dar, cu toate acestea, luptele duşmănoase în sinul bisericii nu au încetat. Chiar între creştini erau unii cari ţinându se mai înţelepţi, discutau învăţătura bisericii căzând în erezii. Aşa

Biserica anglicană s'a îndepărtat dela hotărîrile dagmatice ale Sinoadelor Ecumenice, noi declarăm, că nu cunoastem o atare depărtare şi că noi primim credinţa, aşa cum a fost expusă de acele Sinoade.

6. Deşi numărul Sfintelor Taine nu a fost fixat în chip formal, fie prin tradiţie dela Apostoli, fie prin vreo hotărâre a vre-unui Sinod Ecumenic, noi afirmăm că în Botez. Euharistie, Mirungere, Pocăinţă, Preoţie, Căsătorie şi Maslu, o graţie specială şi potrivită cu taina, este dată omului de Dumnezeu, după cum a fost orânduit de Hristos sau de Apostolii Săi, conform cu autoritatea pe care El le a dat-o; şi noi sântem de acord cu obicieiul de a numi aceste şapte rituri cu numele special de taine.

7. Noi afirmăm necesitatea esenţială a tainei preoţiei după instituţia lui Hristos, practica apostolilor şi tradiţiunea statornică a bisericii. Această taină este asigurată în bisericile anglicane prin transmiterea fiecărei trepte ierarhice prin punerea mânilor episcopiilor, cărora li a fost transmisă la fel printr'o succesiune neîntreruptă din zilele Apostolilor.

Prin urmare, noi, subsemnaţii susţinem, că Domnul nostru, prin intermediul urmaşilor apostolilor, ni-a dat nouă şi tuturor membrilor din clerul bisericii anglicane darul preoţiei, cu scopul ca noi, care sântem preoţi: 1. să predicăm şi să învăţăm cuvântul lui Dumnezeu; 2. să aducem jertfa cea fără de sânge a euharisticei pentru vii şi morţi; 3. să iertăm prin taine pe greşiţii cari se pocăesc şi mărturisesc păcatele lor; 4. să slujim şi altele pentru turma lui Hristos. după credinţa şi practica cea veche a bisericii universale.

8. Noi afirmăm, că prin sfinţire, în euharistie, pâinea şi vinul, fiind binecuvântate de puterea dătătoare de viaţă a Duhului sfânt, sânt schimbate şi prefăcute în adevăratul trup şi adevăratul sânge al lui Hristos, şi în această calitate sânt date şi primite de cei credincioşi. Noi prin urmare susţinem, că Hristos astfel prezent, trebue să fie şi închinat. In ce priveşte felul actual al prefacerii şi chipului prezenţei, nici o doctrină n'a fost stabilită, cu privire la acest punct de vreun sinod Ecumenic şi, prin urmare, cresând faptul, noi nu îndrăznim să definim chipul. Aci există o taină dumnezeească care întrece înţelegerea omenească.

9. Noi sântem de acord cu sfânta biserică ortodoxă de răsărit, că trabue să se dea cinstire şi sfintei şi pururea Fecioarei Maica lui Dumnezeu, şi sfinţilor trecuţi din viaţă, că există o întrebuinţare legiuită a sfintei icoane; şi că trebue să cerem mijlocirea sfinţilor în rugăciunile noastre publice şi private.

10. Cele 39 de articole ale religiei (e vorba de mărturisirea de credinţă a bisericii anglicane cuprinsă în 39 de art. N. R.) noi le socotim ca un document de importanţă secundară, care este în legătură cu controversele locale din veacul al 16-lea şi credem că trsbuesc interpretate în armonie cu credinţa bisericii universale din care biserica engleză este numai o parte.

Nr. 355.

Convocare

Veneratul consistor arhidiecezan prin ordinul din 5 Septemvrie a. c. Nr. 7154 Plen. a dispus publicarea de concurs nou la postul de protopresbiter al tractului Sibiu. In urma acestui ordin am onoare a convoca comitetul protopopesc la şedinţă pe ziua de Vineri, în 23 Septemvrie a. c. la ora 10 a. m. în seminarul arhidiecezan.

Sibiu, 18 Septemvrie 1922.

Matei Voileanu
adm. prot.

Convocare

Am onoare a convoca epitropia protopopească la şedinţă, pe ziua de Vineri 23 Septemvrie a. c. la 10 ore a. m. în seminariul arhidiecezan.

Sibiu, 18 Septemvrie 1922.

Matei Voileanu
adm. prot.

Reuniunea de muzică română din Sibiu şi încoronarea

Sâmbăta trecută a avut loc în sala festivă a «Asociaţiei» adunarea generală a Reuniunii de muzică române din Sibiu. Fiind la ordinea zilei reorganizarea numitei reuniuni, au luat parte la adunare, în afară de membri activi, şi un însemnat număr de persoane din publicul sibian. Aprobându-se rapoartele cu privire la gestiunea anului trecut, vechiul comitet a fost descărcat de sarcina conducerii administrative a Reuniunii şi adunarea generală a purces — după îndelungate discuţii — la alegerea noului dirigent şi a comitetului. Dirigent a fost proclamat dl profesor de muzică *N. Oancea*, ear preşedintele noului comitet este tot dl *Dr. I. Stroia*

Se ştie că în urma regretabilelor frecări din trecut, Reuniunea de muzică ajunsese oarecum la un punct mort al evoluţiei sale. Deaceea fiind vorba de prestigiul Sibiului românesc, cu aşa de frumoasă tradiţie de cultură muzicală, nu putem îndemna de ajuns publicul sibian să sprijinească şi pe mai departe — ori cel puţin de azi înainte — după cum se cuvine această reuniune, căreia — în treacăt fie zis — i s'a dat cinstea de a fi invitată să-şi dea concursul său efectiv la serbările din Bucureşti ale Incoronării.

Inscrierile de noi membri, precum şi repetiţiile încep Miercuri, 4 Oct. n. ora 6 seara în vechiul local al Reuniunii.

Ştirile zilei

In amintirea regretatului Andrei Bârseanu. Directoratul regional al învăţământului din circumscripţia Sibiu a invitat printr'un ordin circular direcţiunile tuturor liceelor din circumscripţia sa, să aranjeze o serbare şcolară întru amintirea primului director regional din Sibiu care a fost Andrei Bârseanu. Serbării şcolare să-i premeargă un parastas la care să participe toţi elevii şi profesorii. Această serbare s'a ţinut în Sibiu Dumineca trecută. La finea sfintei liturgii s'a celebrat în catedrala noastră, care de astădată s'a dovedit prea mică, un parastas pentru odihna sufletului lui Andrei Bârseanu. Au asistat elevii tuturor şcoalelor din Sibiu în frunte cu corpurile profesorale. Văduva răposatului, Dna Catinca A. Bârseanu înconjurată de rudenii, prieteni, stimători şi cunoscuţi din societatea sibiană în frunte cu înalt Prea Sfinţia Sa Mitropolitul nostru *Nicolae*. După eşirea din sfânta biserică, elevii au fost conduşi la şcoalele lor unde s'au ţinut cu demnitatea recerută serbarea şcolară în amintirea răposatului A. Bârseanu.

Pentru muzeul bisericesc. Părintele protopresbiter Voicu Hamsea din Lipova, a donat pe seama muzeului nostru bisericesc o carte veche bisericească de valoare. I se exprimă şi pe această cale mulţumită. Amintim cu această ocaziune, că custodele acestui muzeu dl D. Comşa s'a apucat deja de aranjarea obiectelor donate până acum în fosta sală de gimnastică din seminarul arhidiecezan.

Intoarcerea la biserica strămoşească. In timpul mai recent s'au întors în sânul bisericei noastre strămoşeşti toţi greco-catolicii din Ocoliş de lângă Baia-Mare şi cei din Feiurd, jud. Cojocnei. Ziarele din capitală atribue acestui act o deosebită însemnătate, întrucât acest început dovedeşte voinţa şi dorinţa poporului român de-a reveni la religia strămoşească ca să se desăvârşească şi în domeniul religios unitatea neamului. Noi privim acest fapt de un act natural pentrucă în massa mare a poporului nostru de dincoace de munţi n'a străbătut nici odată ideile papiste. Actul unirii impus de grele împrejurări şi din lipsă de prevedere, s'a susţinut sub dominaţiunea maghiaro-iudeo papistă numai în mod meşteşugit. Până bine de curând era vai de bieţii români greco-catolici cari cutezau să se întoarcă la biserica ortodoxă. N'avem decât să ne gândim la cei din Dragomireşti şi Săcelul Maramureşului.

O marinimoasă donaţiune. Domnul Vasile Grădinaru, exploatator de sonde de petrol din Ploeşti, originar din Braşov, a dăruit pentru lucrările de-a îngrădi cu grilaj şi ziduri de peatră curtea bisericii Sf. Strimi de pe Tocile frumoasa sumă de 85.000 (optzeci şi cinci mii) lei, pentru care donaţiune comitetul însărcinat cu executarea acestor lucrări, îşi exprimă adânc simţite mulţumiri. Braşov, 28 Septemvrie 1922. G. Băditoiu Ciuciu, preşedinte.

Târg. In *Cincul-mare*, jud. Târnava mare se ţine în 20 Oct. n. târg de vite, în 21 de mărfuri.

---

se născură desbinări, unii se despărţiră de Hristos, deveniră necredincioşi şi trăiau după plăcerile proprii.

Şi aşa e încă şi în zilele de azi. Biserica noastră şi azi luptă, căci între membrii ei numără mulţi duşmani.

Ea va rămânea însă neînvinsă, căci pe lângă toate furtunile de aproape 2000 ani există tare, şi Domnul nostru Isus Hristos nu încetează de a dovedi că are putere de a conduce şi ocroti biserica.

Iubiţilor, dacă vedeţi că în timpul de faţă sânt puţini, cari stau neclintiţi lângă Hristos şi biserica sa, dacă vedeţi că azi mulţi se ocupă numai de cele materiale, nu vă lăsaţi ademeniţi, ci căutaţi a apăra şi ridica vaza bisericii voastre.

Creştinii adevăraţi trebue să lupte contra duşmanilor bisericii, să se întoarcă spre Domnul rugându-se: «să vină împărăţia ta». Nu vă asociaţi duşmanilor bisericii ci priviţi şi urmaţi nenumăraţilor bărbaţi virtuoşi cari prin purtarea lor creştinească fac onoare bisericii. Atunci veţi fi martori că Isus Hristos conduce biserica sa cu putere împărătească.

3. Isus Hristos în fine conduce cu putere împărătească, pe ori-ce creştin credincios. El invită pe fiecare aderent al său să se supună conducerii sale, şi numai aceia sânt creştini adevăraţi cari se lasă a fi conduşi de el.

Câtă vreme vom fi conduşi numai de pofte şi patimi vom aduna numai fructe păgubitoare: întunerec spiritual nelinişte sufletească şi osândă veşnică.

Plăcerile şi poftele deşerte trebue să moară în noi, şi inima să ne fie deslipită de tot ce e pământesc ca să afle loc în ea Isus Hristos şi împărăţia sa. Numai prin astfel de moarte putem ajunge la renaşterea de care Isus zice: «Cine nu se va naşte din nou, nu va întra în împărăţia mea.

In omul renăscut trăeşte Hristos şi e stăpân pe inima lui. Un astfel de renăscut a fost apostolul Pavel care putea zise: Nu eu trăesc, ci Hristos în mine».

Astfel de renăscuţi sânt toţi oameni îndreptaţi prin creştinism: Hristos trăeşte, Hristos lucrează în ei. In ei vedem viaţa frumoasă a lui Isus Hristos. Mânaţi de duhul lui ei sânt cu frică de Dumnezeu, cu bunăvoinţă şi cu dragoste către toţi oameni.

Ei pot totul prin acela, care le dă putere prin Isus Hristos. Ei sânt tari în ispite, curagioşi în pericole, răbdători în suferinţe, cu linişte şi nădejde când s'apropie moartea.

Dar Isus Hristos lucrează nunumai în credincioşii săi, ci şi prin aceştia. Este influinţă dumnezeească a lui Hristos, că din dragostea lui Dumnezeu şi a deaproapelui să se promoveze binele obştesc al omenimii. In toate timpurile s'au găsit oameni cari au trăit spre binele altora întemeind şcoale, biserici, îngrijind de creşterea tinerimii, de orfani, văduve etc. continuând astfel opera lui Hristos. Când creştinii vor jertfi totul, ca să câştige pe Hristos, să răspândească şi să întărească împărăţia sa pe pământ, atunci va fi martori ai adevărului, că Hristos conduce pe credincioşii săi.

Istoria sfinţilor a martorilor ne aduce exemple strălucite de virtute şi erolsm pentru Hristos. Ea ne încredinţează că Hristos ne stăpâneşte cu putere împărătească.

De aceea fraţilor! să ne supunem marelui nostru împărat şi să ne plecăm cu credinţă. Să-l mărturisim, ca Domnul nostru oricând şi ori unde şi să nu ne mulţumim cu aceea că ne numim creştini, ci atât în simţăminte cât şi în fapte să ne silim a ne apropia de el. Să ne supunem înţeleptelor sale învăţături şi numai în El să căutăm fericirea, căci nu e alt nume în care să fim fericiţi, ca numele lui Isus Hristos, Impăratul nostru, Amin.

O serbare a Ligii culturale. Joi, 29 Septemvrie a. c. împlinindu-se 100 ani dela reinstalarea domniei pământene a lui Grigorie Ghica la 1822, comitetul central al Ligii culturale a luat iniţiativa unei slujbe de pomenire a fostului domnitor pământean, precum şi a comemorării acestui fapt istoric. Slujba de pomenire s'a oficiat de I. P. S. Sa mitropolitul primat Miron Cristea la ora 10 jumătate a. m. la sf. Mitropolie. Preotul N. Popescu a vorbit despre importanţa acestui act istoric. A urmat apoi un pelerinaj la biserica Colentina (Te). Liga culturală a pus o placă comemorativă pe zidul bisericii de lângă mormântul voevodului Grigore Ghica. După amiazi a avut loc la Academia Română a comunicare a dlui N. Iorga, preşedintele Ligii culturale, asupra «Reintronării domniilor pământene dela 1822». O slujbă de pomenire a lui Grigorie Ghica a avut loc în aceeaşi zi la mănăstirea din Câmpulung (Muscel) al cărei ctitor a fost domnul muntean. Pentru pomenirea a 100 ani dela întronarea lui Ion Sandu Sturdza, secţia Ligii culturale din Iaşi a luat măsuri în acelaş sens.

Caz de moarte. Dna văduvă Elena Lucuţa n. Popp, fosta soţie a regretatului Pantaleon Lucuţa a răposat în 29 Sept. în Blaj unde se retrăsese în timpul din urmă. Corpul ne însufleţit a fost transportat la Sibiu şi în 2 Octomvrie n. a fost aşezat cu ceremonia cuvenită lângă soţul său în cimitirul central. Odihnească în pace.

Pentru memoria lui Ion Scurtu. Profesorul universitar din Cluj, istoricul nostru Alex. Lapedatu, publică o broşurică, în care ne descrie viaţa sbuciumată a bunului, inimosului şi laboriosului Ion Scurtu, care ne-a părăsit săptămânile trecute. La sfârşitul broşurii pledează dl Lapedatu pentru înfiinţarea unui fond la universitatea din Cluj, fond contemplat de cel dispărut pentru lucrări originale privitoare la Eminescu, autorul la care a ţinut şi pe care l-a comentat Scurtu în decursul frumoasei sale cariere de publicist. Cel ce a suferit atât de mult în urma politicei mioape a guvernelor ungureşti — fiind dat afară chiar dela universitatea ungurească din Cluj — dorea să institue fondul acesta din despăgubirile de războiu, pe cari le pretindea în urma pierderilor avute cu răpirea manuscriselor, a bibliotecii, şi a celorlalte lucruri. Prietinul său, dl Lapedatu, începe fondul cu o contribuţie de 500 de lei. Indemnăm pe toţi să contribue la această pioasă manifestaţie — aducându-le aminte că astfel vor comemora pe lângă muncitorul sârguincios care a fost Ion Scurtu pe cel mai talentat poet şi gânditor român. Dania aceasta, oricât de mică, va aduce roade. Contribuirile să se adreseze dlui prof. univ. Alex. Lapedatu, Cluj.

Aviz. Regimentul 36 obuziere din Sibiu, avizează că începând de Luni, 2 Octomvrie n. c. până Vineri în 6 Octomvrie, dela ora 7 30 dim. va începe tragerea cu obuziere pe câmpul de tragere Sibiu-Poplaca. Publicul e făcut atent a nu circula pe susnumitul câmp în zilele amintite.

Descoperire. In Spania la gura râului Velez, s'au descoperit urmele unui oraş grecesc. Săpăturile vor începe în curând.

Victimele bolşevizmului rus. Zilele trecute a fost condamnat la moarte mitropolitul rusesc Beniamin, fiind silit a-şi săpa singur groapa. Aceeaş soartă aşteaptă şi pe patriarhul Ihon care a protestat contra ticăloşiilor regimului sovietic.

Comunicare. Prin decizia ministerială Nr. 632 din 24 August 1922, publicată în Monitorul Oficial Nr. 118/1922 pag. 5541, dl ministru de războiu invită pe toţi ofiţerii în retragere şi în rezervă, şi în special pe veteranii războaielor ţării spre a lua parte la toate părăzile şi serbările armatei, în ţinuta regulamentară uniformei armei din care face parte. La serbările şi inspecţiile Corpurilor de trupă, cum şi la examenele şcoalelor militare, când asistă şi M. S. Regele, sânt invitaţi să ia parte şi foştii comandanţi ai acestor unităţi, cari se găsesc în localitate. Toţi aceştia sânt acceptaţi ca membrii ai Cercurilor militare şi ai bibliotecilor lor, fără a plăti cotizaţii pentru aceasta. — Aceasta comunicare ţine loc pentru cei arătaţi mai sus, fără să li se mai trimită alte adrese în acest scop şi cari pot lua deplină cunoştinţă dela autorităţile militare şi din Decisia ministerială arătată mai sus.

Comandantul Cercului recrutare Sibiu

Scurtă dare de seamă

despre activitatea ultimelor trei luni a Secţiei regionale Sibiu, a Soc. Ocrotirea orfanilor din războiu

Potrivit îndrumărilor primite, de a da seamă şi în faţa publicului mare despre activitatea depusă de Societatea noastră, dăm un scurt rezumat al muncii de ocrotire săvârşită de regiune în ultimile trei luni.

Orfelinate. Pe lângă orfelinatele existenţe din Sibiu, Orlat, unul de fete şi unul de băieţi, Orăştie, Alba-Iulia, Abrud, Sft. Gheorghe, şi căminul din Braşov în care ocrotim 488 plus 113 bursieri în orfelinatul U. F. R Braşov, şi orfelinatul Consist. din Blaj, total 601, în nizuinţa de a da o cât mai mare ocrotire orfanilor, după mai multe încercări ne-a reuşit să mai punem temelie unui orfelinat, în Casa Săracilor din Deva. Lucrările de reparaţie au început şi nădăjduim, că cu 1. Dec. a c. îl vom şi deschide. Vom da în el ocrotire fetiţelor orfane.

Fondurile restrânse şi scumpirea din ce în ce a traiului ne sileşte să ne mărginim la numărul existent de orfelinate. Această împrejurare nu tocmai înbucurătoare pentru numărul mare de orfani cari au nevoie de ocrotire, ne pune în situaţia de a purta cea mai intenză grijă de orfelinatele existente.

Pentru confecţionarea îmbrăcămintei fiecare orfelinat are un mic atelier de croitorie. Confecţionarea ghetelor pentru toate orfelinatele se face în atelierul de pantofărie al Regiunii, instalat la orfelinatul Principele Mircea din Sibiu.

Asistenţa sanitară. La 25 August s a încheiat colonia de vară din Ocna Sibiului. In această colonie s'au perondat timp de 2 luni din 4 orfelinate 216 orfani, dintre cari cei suferinţi au stat tot timpul. Mulţămim pe aceasta cale Directoratului General al Ministerului de Instrucţie din Cluj care ne a pus la dispoziţie mai multe sale, din localul şcoalei de stat din Ocna Sibiului.

Intre proectele ce vom avea posibilitatea să le realizăm, e înfiinţarea unui sanatoriu în Orlat.

Regiunea Sibiu.

Nr. 457/1922 (179) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a din **Streza Cârţişoara**, protopresbiteratul Avrigului se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-şi subştearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral în Avrig, judeţul Sibiu, până la terminul susindicat, având a se prezenta în vre o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta şi eventual celebra şi a face cunoştinţă cu poporul şi poziţia locului.

Avrig, 8 Septemvrie 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. rom al Avrigului, în înţelegere cu comitetul parohial.

Ioan Cândea
protopop

Nr. 285/1922 (176) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa II a **Loman**, protopresbiteratul Sebeşului, se publică concurs nou cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele sânt cele fasionate în coala B. pentru dotaţia dela stat.

Concurenţii au să-şi înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, în terminul statorit subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi să se prezenteze, cu observarea dispoziţiunilor Regulamentului pentru parohii, înainte de alegere, poporului în biserică spre a celebra, respective a cânta şi cuvânta.

Oficiul protopresbiteral al Sebeşului în înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Sebeş, 6 Septemvrie 1922.

Sergiu Medean,
protopop.

Catalogul

cărţilor şi imprimatelor (blanchetelor) din editura şi depozitul

Librăriei arhidiecezane

cuprinzând un număr foarte considerabil de cărţi bune şi folositoare, grupate în XXV de titli, precum şi specificarea de blanchete în afaceri bisericeşti, şcolare şi epitropeşti pentru oficiile protopresbiterale şi parohiale, asemenea şi pentru direcţiunile liceelor şi şcoalelor primare, a apărut şi s'a trimis tuturor oficiilor protopresbiterale.

Se mai află în depozit **portretele MM. LL. regele Ferdinand I şi regina Maria, a arhiepiscopului-mitropotit Andrei baron de Şaguna, Miron Romanul şi Ioan Meţianu,** şi a marelui mecenate **Emanuil Gozsdu,** precum şi diferite icoane.

Se pot comanda la Librăria arhidiecezană şi **odoare şi odăjdii bisericeşti,** cu preţurile cele mai reduse.

Se publică separat broşurile dela 62 «Biblioteci» ce se află în depozit.

Comandele se execută mai avantagios prin rambursare.

Se primesc comande şi pentru cărţi cari nu se cuprind în catalog, procurându-se cu posibilă grăbire.

Librăria primeşte comande şi pentru **procurarea de sigile şi ştampile.**

Preţul catalogului: **2 lei,** ear porto postal **50 bani.**

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare

Părţi alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dlui **Ioan Meţianu,** arhiepiscop şi mitropolit.

Preţul legat 30 Lei plus porto postal 5 Lei

La Librăria Arhidiecezană, Sibiu, strada Măcelarilor 45, se găsesc de vânzare cele mai bune:

Cărţi de bucate

sub titlul **Poftă Bună,** de *Zotti Hodoş.* Au apărut: Partea I à 6 Lei, Partea III à 10 Lei, Partea IV à 10 Lei. Plus porto postal, à Lei 2·50.

La **Librăria Arhidiecezană** în **Sibiu,** se află de vânzare

Noul Testament

(cu litere cirile)

de

Andrei baron de Şaguna

Preţul: crudo **Lei 2·—,** broşat **Lei 4·—,** plus porto postal **Lei 2·—.**

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare

Cuvântări bisericeşti

de arhimandritul **Ilarion Mircea,** egumenul sfintei mânăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Dumineciile din Paresimi, 9 Dumineci după Rosalii şi la unele sărbători de peste an. **Preţul 14 Lei.**

Anunţuri şi reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul LXX — Sibiu, 23 Septemvrie (6 Octomvrie) 1922 — Nr. 75

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an **100 Lei.** — Șase luni **50 Lei.** — Trei luni **25 Lei.** — Pentru străinătate un an **180 Lei.**
Ziarul apare **Marția și Vinerea**

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit **2 lei** pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă **rabatul cuvenit**
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Loc de închinare

Trei vlădici — în frunte cu I. P. S. Sa părintele mitropolit Nicolae al Ardealului — se vor aduna Duminecă la Bălgrad ca să sfințească locul de închinare ridicat acolo de cucernicia neamului românesc pentru încoronarea regelui Ferdinand I al României întregite.

Solemnitatea, a cărei strălucire o putem bănui de pe acuma, fiind preludiul grandios al Incoronării, ne dă prilejul unei adevărate sărbători naționale. Căci catedrala dela Alba-Iulia este simbolul unității noastre naționale. Ea concretizează realizarea năzuințelor noastre de veacuri; e icoana vie a idealului, pentru care au pătimit strămoșii noștri și s'au pogorât în groapă atâția voinici cu brațe tari și suflete curate.

Biserica încoronării este mai presus de toate templul mucenicilor noștri.

Dar pentru noi solemnitatea dela Bălgrad mai are o semnificație. Ea înseamnă reîntegrarea desăvârșită a bisericii noastre dreptmăritoare în drepturile sale, cari îi dau putința să vorbească dela locul și cu autoritatea la care au ridicat o strădalnica evlavie a strămoșilor noștri.

De aceea, rugăciunile ce se vor ridica către înălțimile cerului, pentruca duhul Domnului să se pogoare asupra noului lăcaș de închinare și asupra celorce vor întra sub acoperemântul lui, vor fi și rugăciuni de mulțumită, pentrucă umilința și nedreptățile pe cari le am îndurat de-alungul veacurilor de răstriște, n'au rămas neràsplătite.

. . . . . .

In această zi de bucurie nimeni să nu vadă deci o peatră de poticneală, nici să nu-și sminteasca cugetul cu gânduri vrăşmaşe. Că Dumnezeu a vrut să izbăvească pe cel în năcazuri și să înalțe pe cel smerit.

«Cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să ne apropiem, ca înfrățindu-ne tot mai mult unii cu alții toți într'un gând să mânturisim». Neculce.

Cu noi este Dumnezeu

«Și mila ta mă va urma în toate zilele vieții mele, ca să locuiesc eu în casa Domnului întru îndelungare de zile».

Mila Domnului a fost cu noi și cu biserica noastră, în toate zilele vieții noastre. De n'ar zidi Domnul casa, înzadar ne-am ostenì. Domnul a fost acoperemântul nostru și sub acest acoperemânt nimenea nu poate strica casa noastră.

Boierii neamurilor au dat năvală asupra bisericii noastre. Și era mare bucuria, când s'a șters de pe acest pământ viața mitropoliei române din Alba Iulia.

Și când ni au stricat casa, noi am înălțat rugăciuni, și am cerut scutul Celui atotputernic. Ne-am acoperit sufletul, căci de acesta dușmanul nu s'a putut atinge.

Eară acoperindu-ne sufletul, nimenea nu va strica cetatea noastră.

Strica-va Domnul pe celce strică casa lui cea sfântă.

Și la anul 1700 s'a stricat biserica catedrală din Alba-Iulia. Ni s'a luat cu puterea și s'a dat altei destinațiuni. Și poporul ortodox român din Ardeal a rămas fără biserică catedrală, a rămas fără mitropolit.

Dumnezeu a fost scutul și apărarea noastră.

După 220 de ani ce vedem? S'a stricat împărăția care a pregătit stricarea bisericii noastre, care a condus acțiunea cu stricarea bisericii noastre, care a povățuit și ocrotit un veac și jumătate uneltirile unirii dintre români, a dispărut casa de Austria, și azi românii sânt uniți în România Mare, ear mitropolia ortodoxă din Ardeal Duminecă va sfinți biserica catedrală din Alba-Iulia.

Mitropolitul ortodox român din Alba-Iulia, Atanasie, înainte cu 222 de ani s'a lăpădat de biserica sa. Vrăşmaşul ne-a surpat casa, ne-a luat biserica, ne-a persecutat neamul un veac și jumătate.

Părinții noștri au suferit martiriu, au murit în temnițe pentru legea moșilor și strămoșilor lor.

Duminecă se sfințește catedrala ortodoxă română din Alba-Iulia. Mitropolitul românilor ortodocși săvârșește sfințirea bisericii catedrale încunjurat de clerul și de poporul credincios.

Sufletele părinților noștri martiri se pogoară din înălțimea ceriurilor și plutesc în jurul turnurilor dela catedrala din Alba-Iulia, spre a auzì glasul mitropolitului, când la ieșirea cu sfintele daruri se va ruga pentru odihna veșnică a lor. Și se vor ri-

---

FOIȘOARA

Andrei Bârseanu

de I. U. Soricu *)

Pe omul, a cărui pomenire o prăznuim astăzi, l-am cunoscut cu toții. A trăit între noi, a muncit între noi și ne a vorbit tuturora, așa cum un dascăl conștient de menirea lui, conștient de valoarea lui, știe să trăiască, să muncească, să cuvinteze.

Pomenirea lui, atunci când nu i s'a uscat încă țărina de pe mormântul ce-l cuprinde în sânu-i ce ne va încăpea odată pe toți, își are însemnătatea ei în lumea noastră școlară, care trebue să-și făurească idealul nu atât după predicile, pe cari zilnic le aude, cât după exemplele vii, pe care le vede.

Pentru a ne da seama de ce a însemnat Andrei Bârseanu în viața noastră aici în Ardeal e destul să aruncăm o privire cât de fugitivă asupra felului în care s'a scurs această viață în ultima jumătate de veac.

După entuziasmul național din epoca absolutismului austriac, grație căruia poporul nostru abia scăpat de jugul iobăgiei, își putù înfiripa o seamă de instituții cari să-l ajute în desvoltarea lui, au urmat acele decenii de decepții de lovituri date sistematic ființei noastre naționale de către cei ce ne voiau moartea. A urmat o crâncenă luptă politică pentru purtarea căreia s'au angajat toate puterile, toate energiile de cari dispunea neamul nostru românesc.

Munca pe terenul culturei naționale e din ce în ce mai redusă, generații întregi se ridică din școli străine cu sufletul și mintea înstrăinate de năzuințele de înălțare ale poporului nostru forțele creatoare ale acestui popor trec tot mai mult de hotare spre a nu mai reveni. Acest pământ al Transilvaniei rămâne tot mai părăginit în personalități creatoare de cultură românească.

Și doar această cultură națională este singura generație a vieții unui neam. Numai prin ea trăește și numai atât trăiește, cât este capabil de a o crea. Toate celelalte calități ale sale nu prețuesc nimica în fața istoriei, dacă forța lui creatoare de cultură se epuizează. Și el dispare din rândul popoarelor fără de nici o pagubă pentru progresul general al omenirei. Și el se pierde în uitare, fără de nici un regret din partea nimănuia.

Soartea aceasta voiau să ni-o croiască dușmanii noștri. Și poate ar fi reușit, dacă îngerul protector al acestui neam românesc n'ar fi îusuflat unei serii întregi de personalități simțul generos al jertfirei de sine, al renunțărei de dragul de a sta în slujba culturei noastre naționale.

Ce răsplată putea să dea neamul nostru sărac și oropsit unor astfel de fii ai săi? O modestă parohie de preot la țară, un nevoiaș directorat la o bancă fără de capital, o catedră de dascăl plătită cu un salar ce întrecea în modestie pe acel al vardiștilor din marile orașe ale țării ungurești. Și dacă s'au găsit personalități, cari să-și vadă suprema fericire în munca pe care o vedeau rodind pe ogorul culturii acestui popor — recunoștința noastră trebue să se întoarcă plină de evlavie întru preamărirea jertfei lor. Căci, renunțând la bunurile materiale atunci când focul tinereții lor poate le-ar fi reclamat ei au putut la încheerea vieții lor pământești să esclame cu bătrânul Horațiu:

«Mi am ridicat monument mai trainic decât arama și decât piramidele maiestoase». Și aveau dreptate. Căci din lunga serie de nume cari în ultimele decenii au fluturat pe buzele tuturor, majoritatea, impunându-se pe altă cale decât prin munca culturală, au fost înmormântate fie în uitare complectă, fie în indiferență.

---

*) Discurs ținut la serbarea școlară «Andrei Bârseanu» în 1 Octomvrie 1922 la liceul de fete din Sibiu.

dica din nou spre ceriuri, şi vor duce la tronul ceresc rugăciunile de laudă, rugăciunile de mulţămită ale noastre ale poporului român, pentru darurile vărsate din belşug asupra noastră.

Cine e Dumnezeu mare ca Dumnezeul nostru? tu eşti Dumnezeu carele faci minuni.

In cataclisma cea mare mondială Dumnezeul nostru a fost cu neamul nostru românesc. Armata română şi a vărsat sângele pentru desrobirea noastră a românilor de dincoace de carpaţi, şi biserica ortodoxă a înviat, şi în Alba-Iulia se sfinţeşte catedrala cea nouă pompoasă.

Sufletele românilor ortodoxi sânt azi îndreptate spre Alba-Iulia.

Acolo ne închinăm în catedrala cea nouă, sfinţită de mitropolitul nostru ortodox şi dată destinaţiunei sale; astăzi cântăm laudă Domnului, care a fost scutul şi pavăza noastră, astăzi repetăm cuvintele din evangelie:

«Pogorât-a pre cei puternici de pe scaune, şi a înălţat pe cei smeriţi, pe cei flămânzi i-a umplut de bunătăţi, şi pe cei bogaţi i-a scos afară deşerţi.

«In locul păşunei acolo m'a sălăşluit. La apa odihnii m'a hrănit, sufletul meu l-a întors. Povăţuit-u-m'a pe cărările dreptăţii pentru numele său.

Gătit-a înaintea mea masă, împotriva celorce mă necăjesc.

«Domnul mă va paşte şi nimica nu-mi va lipsi».

«Cu noi este Dumnezeu, înţelegeţi neamuri şi vă plecaţi, căci cu noi este Dumnezeu».

Serviciul divin în ziua încoronării

Ca completare a Scrisorii pastorale a Sf. Sinod publicată în Nr. 70 al foaiei noastre, publicăm şi rânduiala serviciului divin care trebue săvârşit cu acea ocaziune.

Ectenia cea mare

Dela începutul Doxologiei:

Diaconul: «Cu pace Domnului să ne rugăm» ş. c. l.

Pentru ca să primească cu milostivire rugăciunea noastră, a nevrednicilor robilor Săi, şi dorinţa neamului şi a ţării să o împlinească cu bine... Domnului să ne rugăm.

Ca Domnul Dumnezeu să binecuvinteze slujba încoronării Preaînălţatului nostru Rege Ferdinand I. şi a măritei noastre Regine Maria şi să-i împodobească pe Ei şi cu coroana faptelor măreţe... Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să reverse asupra Lor darurile Sale nesecate şi să strălucească coroana pe fruntea Preaînălţatului nostru Rege Ferdinand I, ca steaua corăbierului şi cu ea să călăuzească la limanul liniştei şi al muncii paşnice corabia poporului său... Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să mântuiască regatul României, sfânta sa biserică şi pe slujitorii ei, mitropoliţi, arhiepiscopi, episcopi şi arhierei şi pe tot cinul preoţesc şi călugăresc, şi pe toţi fraţii noştri cei întru Hristos, de tot necazul, nevoia şi primejdia, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să întărească cu dreapta Sa stăpânirea Regelui nostru, puterea armatei sale şi să lumineze pe cârmuitorii şi legiuitorii ţării spre cele bune şi de folos; iară pe poporul său să-l miluiască cu duh de ascultare, cu pace, sănătate, propăşire şi cu întrarmarea îngerilor Săi... Domnului să ne rugăm.

Apără, miluieşte şi ne păzeşte, Dumnezeule, cu darul Tău.

Pe preasfânta, curata, preabinecuvântata, slăvita, stăpâna noastră de Dumnezeu născătoare şi pururea fecioara Maria, cu toţi sfinţii pomenindu-o; — pre noi înşine şi unul pre altul şi toată viaţa noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Preotul: Că Ţie se cuvine toată slava, ciustea şi închinăciunea, Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Corul: Amin. Şi:

— «Dumnezeu este Domnul şi s'a arătat nouă, bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului», pe un glas festiv de patru ori.

Mântuieşte, Doamne, poporul Tău şi bine cuvintează moştenirea Ta; biruinţă Regelui nostru asupra celor protivnici dăruieşte şi cu crucea Ta păzeşte pe poporul Tău şi celelalte ca la orice Doxologie pentru Rege».

Ectenia

După Sf. evanghelie:

Diaconul: Miluieşte-ne pre noi, Dumnezeule, după mare mila Ta, rugămu-ne Ţie, auzi-ne şi ne miluieşte.

Incă ne rugăm pentru Preaînălţatul şi de Hristos iubitorul Regele nostru Ferdinand I şi pentru iubitoarea de Hristos Regina noastră Maria şi întreaga Augusta dinastie, pentru stăpânirea, biruinţa, pacea, sănătatea şi mântuirea lor, şi pentru ca Domnul Dumnezeul nostru mai ales să le deie spor să le ajute lor întru toate şi să le supună pe toţi vrăşmaşii şi protivnicii.

Corul: Doamne miluieşte, de 3 ori.

Incă ne rugăm pentru Preasfinţitul arhiepiscopul şi mitropolitul nostru Nicolae (în celelalte eparhii se pomeneşte chiriarhul respectiv) pentru toţi Preasfinţiţii mitropoliţi, arhiepiscopi, episcopi şi arhierei, şi pentru tot cinul preoţesc şi călugăresc, pentru sănatatea şi mântuirea lor.

Corul: Doamne miluieşte, de 3 ori.

Mulţumind cu frică şi cu cutremur milostivirii Tale, pentru binefacerile, ce ai revărsat cu îndestulare asupra părinţilor şi înaintaşilor noştri, asupra noastră, asupra ţării româneşti întregite şi asupra tuturor cetăţenilor ei — cădem înaintea Ta şi cu smerenie strigăm: Binecuvintează şi de acum înainte pământul ţării noastre, tronul şi poporul ei. Ia sub scutul aripilor Tale ocrotitoare pe toţi cetăţenii României, pe fruntaşii şi cârmuitorii ei, ca prin muncă şi cinste desăvârşită — călăuziţi de dragostea de neam şi ţară şi de simţul răspunderii — să mijlocească propăşirea şi binele obştesc şi să ne facem astfel cu toţii vrednici de îndurarea Ta.., rugămu-Te, întru tot milostive Impărate, auzi-ne şi ne miluieşte.

Preotul: Auzi-ne pre noi, Dumnezeule, Mântuitorul nostru, nădejdea tuturor marginilor pământului şi a celor de pe mare departe, şi milostive Stăpâne, milostiv fii pentru păcatele noastre şi ne miluieşte pe noi.

Că milostiv şi iubitor de oameni Dumnezeu eşti, şi Ţie slavă înălţăm, Tatălui şi Fiului şi Sfântuiui Duh, acum şi pururea şi în veeii vecilor.

Constituirea „cercului Analelor" în Sibiu

Duminecă, în 1 Octomvrie, s'a constituit în Sibiu, sub auspiciile «Asociaţiunii» noastre, un «cerc al Analelor» din Paris. Cetitorii noştri au avut prilejul să afle importanţa acestei reviste parisiene, din apelul publicat zilele trecute. Şedinţa de constituire s'a ţinut în sala de şedinţe a «Asociaţiunii», şi a fost prezidată de I. P. S. Sa mitropolitul nostru *Nicolae*, care a primit totodată presidenţia de onoare a «cercului» din Sibiu. Mulţi domni şi doamne s'au grăbit să urmeze apelului. Ca prim orator a deschis şedinţa, în numele «Asociaţiunii», dl Dr. G. Preda, salutând pe delegata «Analelor», dna Eva Caribol, sora dşoarei Elena Văcărescu, şi insistând asupra importanţei «Asociaţiunii» pentru viaţa noastră culturală, asupra lărgirii sferei ei de activitate după războiu şi asupra însemnătăţii conferenţelor dela «universitatea Analelor» din Paris. I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae a rostit o cuvântare mai lungă, în care a analizat concis şi cu multă pătrundere îndreptăţirea culturii naţionale, dar totodată şi îndreptăţirea influenţelor sănătoase din partea altor culturi, înrudite sufleteşte. Fiecare popor, a spus I. P. S. Sa, nu este un Robinson între popoare, ci trebue să ştie să şi însuşească şi să asimileze ceeace este bun, dupăcum şi trupul omenesc digerează alimentele, pe cari le primeşte. Cultura franceză este cultura unui popor înrudit cu noi. Cultura franceză are o mulţime de bogăţii necunoscute încă de sufletul nostru de ardeleni, de aceea primeşte cu bucurie să fie în fruntea unei instituţii, care vrea să promoveze o apropiere intelectuală între cele două popoare. De sigur, ne păstrăm individualitatea noastră, cultivăm toate calităţile noastre specifice, dar primim cu dragoste de frate pe trimişii culturii franceze. Dna Eva Caribol salută adunarea în numele «Analelor» pariziene şi — în special — a dlui Adolphe Brisson, preşedintele criticilor francezi, a dnei Ivonne Brisson n. Sarcey şi a dşoarei Elena Văcărescu.

Descrie sfera de activitate a societăţii şi arată activitatea «cercului» din Bucureşti. Conferenţiarii, cari vin la Bucureşti, vor putea prea

---

Nimeni nu mai pomeneşte astăzi numele atâtor mărimi ocazionale, pe cari mulţimea setoasă de spectacole şi de gălăgie le-a aclamat pe vremuri cu entuziasm. Numele unui Augustin Bunea trăeşte însă în respectul tuturor. Căci satisfacerea intereselor de o clipă ale unei societăţi din partea unor singuratici, poate da naştere entuziasmului care este tot atât de durabil. Pentru un neam cu pretenţii de adevărată viaţă însă nu are valoare decât produsul care pornit din generositatea altruismului este menit să lumineze şi să încălzească generaţii după generaţii.

Am pierdut în ultimii ani mii şi sute de energii, şi dacă durerea noastră a fost mare pentru prietenia ce ne legau de cei dispăruţi, pentru dragostea ce le-o purtam, pentru legăturile de sânge ce ne uneau cu dânşii — aceasta a rămas o durere a noastră personală, o durere a neamului ce-şi vede pe cei mai buni ai lui căzând în faţa loviturii nemilostive. Golul lăsat de ei însă, atunci când ocupaţiunile lor zilnice îi angajau la altceva decât la munca culturală, a fost mult mai uşor de umplut. Golul lăsat însă de un Alexandru Bogdan vedem că nici azi, nici multă vreme nu va putea fi complectat prin altă persoană.

Din această serie de oameni, cari, cu toate greutăţile materiale ce au avut să le întâmpine în decursul carierei lor, au rămas în slujba culturii naţionale, este şi dascălul Andrei Bârseanu, a cărui pomenire ne-am adunat să o prăznuim astăzi cu cinstea pe care urmaşii o datoresc înaintaşilor ce le-au deschis şi le-au descurcat cărarea către lumină.

L-a revindecat viaţa politică cu sbuciumările ei, cu cheltuelile ei de energie de multe ori pentru cauze de importanţă îndoelnică. La revindecat arta, acest foc sacru, dar necruţător pentru cine nu ştie cum să se apropie de el. L-a revindecat lupta care angajază la aplicarea, ca şi la primirea loviturilor. Lumea politică l-a reclamat ca bărbat politic, căutând să se folosească de darul lui de a se exprima clar şi de multe ori cu eleganţă, totdeauna cu un îngrijit de măsurat tact. Ştiinţa, în domeniul căreia vor atât de mulţi să se impună — i-a deschis largi uşile Academiei. Poeţii l-au reclamat ca al lor. Până şi financiarii atât de prozaici în preocupările lor, au avut pretenţia de a l înregistra între cei de o teapă cu dânşii, mândrindu se a l avea în fruntea cutărei asociaţii de intreprinderi sau între membrii direcţiunii cutărei instituţii pecuniare.

Cu toate acestea Andrei Bârseanu a fost şi a rămas toată viaţa lui, dascăl şi numai dascăl. A trăit între noi ca dascăl, s'a dus dintre noi ca dascăl.

Dacă a lucrat în domeniul poesiei, această poesie, departe de a concretiza un suflet străin de preocupările de viaţă ale poporului său, era crainicul care chema torţele unui neam la contribuţia mare şi sfântă a jertfei pentru asigurarea fiinţii sale. Poesia lui nu va urmări numai aceea emoţie estetică, ce i dă independenţă şi aripi să sboare în jurul întregului rotogol al pământului, ci, legându se de soartea şi de nevoile poporului românesc, va rămânea aici pe pământul acesta udat de lacrimi şi de sânge, încălzit de nădejdea de mai bine şi luminat de visul de veacuri aşteptat a şi lua întrupare. Ea va căuta să se facă înţeleasă de ceice, trăind într'un stat ce i duşmănea, aveau numai îndatoriri şi singurul drept de a muri pentru căläii lor. Ea va fi povăţuitorul lui, purtătorul cuvântului bun şi dătător de credinţă, îndrumătorul pe calea cunoscută de experienţa atâtor neamuri cari au reuşit în decursul istoriei să se ridice şi să se impună prin unire, prin muncă şi jertfă.

(Urmează)

«Asociaţiunea», Sibiu, str. Şaguna Nr. 6, caută pentru angajare un bun pricepător în pregătirea obiectelor din *împletitul cu nuiele şi paie.*

bine să se oprească la întoarcere în unul sau altul din oraşele din Ardeal, iar publicul nostru va putea asculta câte'o conferinţă rotunzită, în condiţii pecuniare mult mai avantagioase. Referentul sect. lit. art. a «Asociaţiunii», dr. Horia Petra-Petrescu a precizat apoi şi mai mult sfera de activitate a «cercului» sibian, arătând cum s'ar putea transplanta ceva din atmosfera, din tonul de «causerie», cu ajutorul conferenţelor franceze, unele traduse chiar sau adaptate, în româneşte şi întovărăşite de diapozitive. «Cercul» va putea intra în legătură cu centrul din Paris şi cu cel din Bucureşti, pledând, pentru răspândirea de ziare, reviste şi cărţi bune, clasice şi moderne, franceze, trimiţând la centru conferenţe despre stările dela noi şi despre produsele sufletului nostru. Nu este vorba de o adaptare servilă, ci de o selecţionare raţională a tot ce este bun în lit. şi arta franceză precum şi de o instituţie, afiliată «Asociaţiunii», care să dea mână de ajutor streinului intelectual, care ne cercetează şi vrea să ne cunoască. Dr. *Gh. Preda* reasumează cele relatate şi cu consenzul tuturor declară înfiinţată secţia «Cercul Analelor», pe lângă secţia artistică a «Asociaţiunii». După ce s'a hotărât trimiterea încunoştinţării de constituire şi felicitarea, centrului, s'a ales un comitet provizoriu de 6 persoane, domni şi dne din societatea sibiană, care va intra în legătură cu comitetul «Asociaţiunii», şi cu centrul «Analelor».

Dna Caribol a plecat, ducând impresiile cele mai bune, întocmai ca dela Braşov, de unde venea şi unde a înfiinţat un «cerc». In curând va vizita şi alte oraşe ardelene şi bănăţene. Sântem siguri că publicul va primi o cu aceeaş dragoste, fiind vorba de cimentarea legăturilor noastre sufleteşti cu poporul francez, care vrea să ne dea mână de ajutor, de frate mai mare.

Cuvinte de aur

In ţara libertăţii, Elveţia, s'a înfiinţat în 1915 o «Uniune universală a femeii pentru concordia internaţională». Cine ştie ceva la noi despre ea? Mi se scrie că ar exista câte o filială a «Uniunii» şi în Braşov, Sibiu, Mediaş, Bistriţa şi Sebeş. De sigur fac parte din ea numai femei din cercul minoritarilor noştri, deoarece altfel am fi auzit şi noi că dau semne de viaţă. Şi e păcat, că nu e cunoscută societatea aceasta în cercuri cât mai largi.

Secretară generală este dna *Elena Râmniceanu*, fiica fostului profesor universitar român din Bucureşti, Râmniceanu, ear în comitetul central de 12 este şi dna Alexandrina Brătianu-Moruzi. Preşedintă este o franceză, dna Clara Guthrie d'Arcis.

Ca să poată pricepe şi publicul românesc importanţa acestei societăţi, lăsăm să urmeze aici părţile principale din «Apelul» şi «Manifestul» «Uniunii» — rugând pe preoţii, învăţătorii şi toţi intelectualii noştri să facă cunoscut această manifestare curată a sufletului femeesc în pături cât mai largi, deoarece ideile desfăşurate aici se pot utiliza în cea mai mare parte şi la noi, ba poate mai ales la noi.

Biroul central se află în Geneva, Boulevard Helvétique 17.

Apel. Chemăm pe toate femeile la muncă comună. Societatea subminată de discordie şi de ură este ameninţată cu pierzania. Aliaţi-vă cu noi ca să o salvaţi! Aduceţi şi pietricica voastră la clădirea cea nouă, la care lucrează deja mii de femei, membre ale «Uniunii universale», care se numeşte de pe acuma «*Crucea roşie a moralei*».

Uniunea noastră s'a fondat în 9 Februar 1915, în Geneva, leagănul «Crucii roşii». Tinde la frăţietate şi la o colaborare, este o armată a spiritului, în care poate să se înroleze fiecare femee, de orce naţionalitate, de orce religiune şi de orce stare socială. Vrea să trezească la toate femeile, mai cu seamă la mame, simţul responsabilităţii pentru reconstrucţia morală a societăţii, vrea să adune pe toate femeile într'o putere de neînvins, pentruca să promoveze pacea, bunăstarea şi progresul omenirii. Frăţietatea între oameni se va întrupa între bărbaţi în ziua, în care mamele lor se vor simţi surori.

Uniunea universală n'are nici scopuri politice, nici scopuri confesionale. Principiile sale fundamentale se cuprind în următoarele declaraţii principiare, dela adunarea generală, de înfiinţare, din Geneva (Febr. 1915):

Baza «Uniunii» este *compătimirea* omenească, înrădăcinată adânc în inima oricărei femei, compătimire, pe care vrem să o manifestăm atât prin gânduri nobile, cât şi prin fapte drepte şi bune.

Vrem să luptăm cu iubirea pentru o pace durabilă şi să lucrăm pentru o înţelegere generală între oameni. Vrem să tindem într'acolo ca să ne creştem reciproc şi să contribuim cu desvoltarea societăţii omeneşti la progresul omenirii.

Vrem să ne punem toate puterile în mişcare pentruca să stârpim răul creiat de ură, ca să potenţăm iubirea faţă de aproapele şi să o nutrim cu deosebire între surorile noastre, de orce stare socială şi de orce cetăţenie, prin înfiinţarea de relaţii internaţionale.

Pentruca să dărâmăm graniţele, cari despart popoarele deolaltă, vrem să stabilim între toate femeile lumii întregi relaţii de soră.

Mijloacele şi cărările prin cari fiecare femee poate întrupa principiile fundamentale ale «Uniunii» noastre sânt cuprinse în următorul manifest:

1. *Înţelegerea.* Convinse că lipsa înţelegerii reciproce este adevărata cauză a suferinţelor omeneşti, hotărâm să încercăm, cinstit şi serios: *a*) să ne transpunem singure în situaţia altora; *b*) să le pricepem tradiţiile, punctele de vedere şi cauzele acţiunilor lor, pentruca să cadă odată pentru totdeauna barierile neştiinţei şi ale intoleranţei, cari despart astăzi pe indivizi, clasele sociale şi rasele actuale, ca să fie ca un fir roşu al tuturor acţiunilor şi relaţiilor omeneşti regula de aur: «Fă altora ceeace ai dorî ca să ţi se facă ţie».

2. *Solidaritatea, frăţietatea şi ajutorul.* Considerăm pe toate femeile lumii ca pe surorile noastre. Declarăm că orcare nedreptate faţă de ele, că suferinţele lor, luptele lor şi privaţiunile lor sânt pentru fiecare din noi de cel mai adânc interes şi de cea mai mare importanţă. Vom tinde cu constienţiozitate să manifestăm înţelegere umană şi frăţietate în traiul nostru propriu, promiţând membrilor noştri şi tuturor femeilor ajutor vădit şi o compătimire înţelegătoare, pe toate cărările vieţii.

3. *Ajutorul infantil* (de copii) *şi matern.* Unirea universală însemnează în esenţa ei cea mai simplă şi totodată cea mai adâncă unire a tuturor inimilor de mamă. Noi, femeile, sântem mamele omenirii şi sântem responsabile împreună de mântuirea şi de fericirea familiei omeneşti. Fiecare copil născut în familia aceasta are dreptul la dragostea de mamă şi la sprijinul de mamă, la fiecare femee a lumii întregi.

Socotim ca un drept înalt al nostru şi ca o datorinţă sfântă a sprijini cu toată puterea de care dispunem ,tendinţele sociale, cari lucrează ca să ofere femeilor şi copiilor progresul şi libertatea.

4. *Reconstrucţia morală şi creşterea socială.* Preluăm în completă cunoştinţă de cauză partea noastră la problemele mari, înaintea cărora se văd aduse astăzi mamele, anume acelea de a creşte copiii noştri ca să ajungă cetăţeni vrednici ai erei noue, idealiste, păzitori responsabili ai păcii lumii, pentru care milioane de bărbaţi şi-au sacrificat viaţa. Vom tinde să creştem în sufletul copiilor noştri stima faţă de drepturile altora şi să le insuflăm convingerea de nerăsturnat, că dreptul este de-asupra puterii. Le vom arăta că războiul este o tragedie, cu mult prea îngrozitoare, decât ca să faci un joc dintr'ânsul.

5. *Puterea ideilor.* Una din caracteristicele noastre cele mai preţioase este de a putea recunoaşte ce posibilităţi nelimitate zac în puterea ideilor. Ştiu că omul este într'adevăr aceea ceeace gândeşte şi simte. Deoarece zace un izvor atât de bogat al bunăstării, atât pentru singuratec, cât şi pentru complex în puterea aceasta gigantică şi vie a ideii, sântem hotărâte să învăţăm a cunoaşte mai bine fiinţa gândului, care creează şi să tragem din el toate posibilităţile de ajutor, cari trebue să aducă cu ele progresul iubirii faţă de aproapele, a frăţietăţii, a unirii şi a dreptăţii.

6. *Căutători şi servitori ai adevărului.* Singur adevărul poate salva lumea! Durere, credinţa oarbă în cele alate «din auzite», şi veneraţia exagerată în faţa cuvântului tipărit au făcut ca majoritatea oamenilor să cadă într'o trândăvie intelectuală, încet pe încetul şi inconştient. Aşa se preiau fără de nici o critică mai apoi anumite păreri, fie ele chiar şi de o importanţă cardinală pentru fiecare singuratec, şi se dau mai departe. Intr'aceea se bazează comunicările acestea adeseori pe spuse neadevărate, ba chiar pe spuse falsificate cu voia şi măresc, pe măsură ce se răspândesc, răutatea şi ura. De aceea vrem să ne însuşim, pe cât ne stă în putinţă, o analiză imparţială, o cugetare lipsită de presupuneri şi o judecată cuminte şi să luăm totdeauna în apărare libertatea gândirii, a conştiinţei şi a cuvântului. Vrem să fim căutători şi servitori ai adevărului. De aceea ne vom da silinţă să sprijinim partea cinstită şi independentă a presei şi să promovăm lucrarea ei folositoare.

7. *Convingere şi voinţă.* Ştim că în tendinţa după un ideal este convingerea despre valoarea lui, baza ce nu se poate clătina, a succesului. Convingerii împărechiate cu voinţa nu le poate resista nimic. Ştim că: lumea se va desvolta aşa precum vrem noi să fie. Înţelegem adevărul, că îndoiala împiedecă puterea proprie şi că încrederea este creatoare. De aceea vrem să ne dăm osteneala cinstit, purtate de o iubire caldă, să răspândim această convingere curajoasă despre victoria finală a dreptului, a libertăţii, a dreptăţii şi a frăţietăţii.

Fiecare femee poate să lucreze pentru Uniune.

Câteva sfaturi practice: 1. Purtaţi întotdeauna câte un semn distinctiv. Câştigaţi aderenţi pentru Uniune; 2. Stângeţi în inimile voastre simţemintele pustiitoare ale urii şi umpleţi-le cu simţemintele constructive ale iubirii; nu răspândiţi nici o vorbă care ar putea să nască zavistia şi neunirea între singurateci sau popoare; *păziţi-vă gura*, mai cu seamă voi, cărora vă este încredinţată creşterea generaţiei celei tinere, ca să nu fie atinse inimele de copii de suflul înveninat al urii; 3. Legaţi relaţii între toţi cunoscuţii voştri, relaţii chemate să promoveze unirea şi solidaritatea; 4. Nu judecaţi pe oameni după starea lor socială şi după cetăţenia lor, ci căutaţi să le recunoaşteţi fără de idei preconcepute *calităţile* lor speciale. Nimiciţi în inimele voastre barierele, cari despart clasele sociale şi popoarele, fiindcă acesta este mijlocul cel mai bun să dărâmaţi de fapt aceste bariere; 5. Opuneţi expresiilor duşmănoase şi cuprinse de neîncredere fapte de ale solidarităţii; 6. Consacraţi, pe cât vă permite timpul, în fiecare săptămână câteva ceasuri pentru ajutorarea socială în senzul ideilor ce am expus; 7. Dacă aparţineţ, cercurilor intelectuale, manifestaţi-vă cu lucrări şi scrutări despre probleme economice şi sociale. cu deosebire cu acelea, cari se referă la femeei Faceţi resultatele cunoscute în scris şi cu grai viu şi luaţi cu deosebire în considerare principiile noastre; 8. Cotizaţia la Uniune să fie punctuală, fiindcă uniunea dispune de mijloace băneşti modeste. Sumele trimise se vor folosi pentru răspândirea ideilor, la a căror ducere în îndeplinire V'aţi obligat. (*Trad. H. P. P.*)

Ştirile zilei

Ştire personală. I. P. S. Sa mitropolitul nostru *Nicolae* va pleca Sâmbătă dimineaţa cu trenul de ora 4 împreună cu P. S. Sa episcopul *Vartolomei* al Râmnicului la Alba-Iulia spre a sfinţi biserica catedrală de acolo. In suita I. P. S. Sale iau parte: arhimandritul Galaction dela sf. mitropolie din Bucureşti, domnii L. Triteanu, Dr. G. Proca, T. Scorobeţ, V. Nistor, D. Coltofeanu, Dr. Stan, P. Moruşca, I. Dăncilă, T. Popovici, A. Popovici, N. Colan, Il. Beleuţă, C. Popa, D. Antal, G. Jurebiţa, precum şi elevii seminariali şi corul mixt al şcoalei normale «A. Şaguna». Amintim, că la actul sfinţirii va participa şi P. S. Sa episcopul *Nicolae* al Clujului.

Remuneraţiunea administratorilor parohiali. Aflăm că ministerul cultelor va solvi pe viitor retribuţiunile administratorilor de 50% din salarul de bază al parohiilor la finea fiecărui trimestru. Ear încât parohia vacantă ce se administrează, s'ar găsi la o distanţă mai mare de 8 km. de parohia preotului suplinitor, va solvi salarul de bază întreg, cu excepţiunea cazurilor când în cuprinsul unei raze de 8 km. dela parohia vacantă s'ar găsi alţi preoţi, cari ar putea să administreze. Preoţii, cari administrează parohii ce se găsesc la o distanţă mai mare de 8 km. şi în cuprinsul unei raze de 8 km. nu sânt

alţii cari ar putea administra acea parohie, să documenteze aceasta prin un certificat eliberat de autoritatea civilă locală. Veneratul consistor arhidiecezan a trimis ordinul ministerial părinţilor protopresbiteri spre a-l executa cu ocaziunea compunerii conspectului parohiilor vacante.

Numire. In locul mult regretatului Andrei Bârseanu, cu conducerea lucrărilor la Direcţiunea regională a învăţământului din Sibiu a fost încredinţat dl Dr. Ioan Stroia, revizor şcolar în Sibiu.

Hirotonire. Cunoscutul scriitor G. Galaction (Gr. Pisculescu) a fost hirotonit din partea I. P. S. Sa mitropolitului primat Miron întru presbiter-sincel. Felicităm pe noul lucrător în via Domnului cu cuvintele uzitate: «Şi la mai mare».

Problema religioasă în Franţa de azi. Sub acest titlu publică Dl A. Oţetea în Nr. 212—213 din Patria, o interesantă foişoară pe care o încheie cu următoarele:

Gândindu-ne la programul politic şi social pe care catolicismul îl reprezintă în Franţa şi pentru realizarea căruia şi a oferit sprijinul său tuturor partidelor reacţionare, ne răsare fără de voie întrebarea: de unde vine simpatia stranie care i-a apucat aşa de odată pe toţi naufragaţii politicei româneşti de Biserica din Roma? Şi: dacă poporului francez i-a trebuit mai bine de o sută de ani ca să înfrângă rezistenţa reacţionarismului clerical, e oportun şi înţelept ca şubreda noastră democraţie să admită în tabăra vrăjmaşilor ei un aliat atât de redutabil?

Convocare. Adunarea cercuală a despărţământului «Asociaţiunei Mercurea se convoacă pe 6/19 Oct. a. c. 2 oare d. m. în comuna Apoldul inferior. Program. 1. Deschiderea adunărei prin director. 2. Luarea la cunoştinţă a «statutelor şi a regulamentelor noi». 3. Esplicarea legei comunale de dl Ilie Beu. 4. Stupăritul de parohul Ioan Popa. 5. Higiena de Dr. Dumitru Nicolae. 6. Inscrierea de membrii noi. 7. Alegerea directorului şi a comitetului cercual pe 3 ani; pentru plasa Mercurea şi Sângătin. 8. Alte propuneri Mercurea 17/30 Septemvrie 1922. *Avr. S. Pecurariu* directorul desp.

La fondul «Victor şi Eugenia Tordăşianu» pentru înzestrarea fetelor sărace, dar cu alipire către Reuniune, a colectat neobositul vornic Ioan Imbăruş suma de Lei 186— dela nuntaşii tinerilor Zaharie Bărdaş cu Eugenia Crişan, naşi fiind dl O. Lenz cu soţia Victoria. — Pentru prinos mulţumeşte: *George Poponea,* preşedinte. *Ştefan Duca,* secretar.

Mulţumită publică

Implinindu se şase săptămâni dela trecerea la cele eterne a scumpului şi neuitatului meu soţ, Andrei Bârseanu, aduc din acest prilej şi pe această cale, cele mai sincere mulţumiri tuturor acelora, cari fie la moartea sa, fie de atunci încoace, au căutat să-mi aline marea mea durere cu cuvintele şi manifestaţiunile lor călduroase.

In deosebi exprim adânca mea mulţumită şi recunoştinţă «Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român» care a ţinut să dea memoriei preşedintelui său deosebită cinste de a-l declara de mort al ei şi a-i eterniza amintirea prin înfiinţarea unui fond cultural special; Consistorului ortodox din Sibiu şi I. P. S. Sale Mitropolitului Dr. Nicolae Bălan; Bisericii unite, representată prin delegatul I. P. S. Sale Mitropolitului Dr. Vasile Suciu; Onoratului Guvern; Academiei Române; Ligii Culturale şi preşedintelui ei, dlui Nicolae Iorga; Universităţii din Cluj; Directoratului instrucţiunii publice din Ardeal; Institu ţiunilor şi şcoalelor secundare ortodoxe din Braşov, al căror profesor a fost; şcoalelor medii din Sibiu; Corpului ofiţeresc în frunte cu dl Genera lI. Cihoschi, Partidului naţional român; delegaţiei din circumscripţia electorală de senator a Albei-Iulia, prietinilor săi din străinătate şi în deosebi fidelului său colaborator dl Ion Urban Jarnik, profesor la Universitatea din Praga, delegaţiunilor compatrioţilor noştri saşi, maghiari, israeliţi şi în fine presei române şi străine şi tuturor prietinilor şi cunoscuţilor.

Sibiu, la 1 Octomvrie 1922.

Văduva Catinca A. Bârseanu.

Aviz. Direcţiunea şcoalei de ucenici a statului din loc aduce la cunoştinţa domnilor maestri, că pentru acei elevi ucenici cari până la terminul de 8 Octomvrie n. c. nu se vor inscrie la susnumita şcoală, vor avea a solvi o amendă de 40 Lei peste taxa de înscriere.

Direcţiunea.

Bibliografie. A apărut de sub tipar: Convorbiri asupra legăturilor Bisericii cu credincioşii pe baza Molitvelnicului. Studiu din domeniul teologiei pastorale, prelucrare de *Ilie Beleuţă* profesor seminarial. Recomandăm cu deosebită atenţiune preoţimii noastre această lucrare, pe care o vor putea întrebuinţa cu folos în viaţa pastorală. Se poate procura dela Librăria noastră cu preţul de 15 Lei.

La Fondul Victor Tordăşianu pentru căminul ucenicilor dela meserii, întemeiat de Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu, în memoria mult regretatului ei preşedinte, a binevoit a dărui dna văd. Carolina Munteanu şi nepotul Dr. Leonte Munteanu Lei 100—, din prilejul împlinirii unui an dela moartea mult iubitului soţ respective unchiu Pavel Munteanu, colonel în retragere. — Pentru prinos mulţumeşte

Comitetul.

Nr. 457/1922 (179) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a din **Streza Cârţişoara**, protopresbiteratul Avrigului se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-şi subştearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral în Avrig, judeţul Sibiu, până la terminul susindicat, având a se prezenta în vre o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta şi eventual celebra şi a face cunoştinţă cu poporul şi poziţia locului.

Avrig, 8 Septemvrie 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. rom al Avrigului, în înţelegere cu comitetul parohial.

Ioan Cândea
protopop

Aviz!

In urma fuzionării institutului de credit şi economii «BRĂDETUL», societate pe acţii în Orlat cu «CASSA DE PĂSTRARE» în Sălişte, provocăm pe toţi dni acţionari dela «Brădetul» a prezenta acţiile lor la institutul «Brădetul» în Orlat în timpul până *la 30 Noemvrie 1922 pentru de a fi schimbate cu acţiile noi.*

Acei dni acţionari cari nu-şi prezintă acţiile la timp, rămân neconsideraţi. (180) 1—1

Sibiu, 30 Septemvrie 1922.

Direcţiunea

AVIZ!

BANCA CENTRALĂ
FILIALA — SIBIU

S'A MUTAT

cu birourile sale în (175) 2—6

Piaţa Regele Ferdinand Nr. 14

unde s'a aranjat modern şi corespunzător situaţiei sale

Nici în Strada Cisnădiei Nr. 7 II
şi nici în Strada Turnului Nr. 33
nu mai are birouri şi cassa.

Exclusiv în
Piaţa Regele Ferdinand Nr. 14
se primesc de acum înainte
Depuneri pe libel cu 5½% si 6% netto
Darea după interese o plăteşte institutul

Schimb de dolari
şi alte valute totdeauna cu cele mai culante cursuri

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 27 Septemvrie (10 Octomvrie) 1922 Nr. 76

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Solemnitatea dela Alba-Iulia

Sfințirea bisericii Încoronării

Dac'aș fi fost dintre ceice au căutat să tălmăcească însemnătatea zilei, în care s'a sfințit biserica neamului și a încoronării, aș fi început cu semnificativele cuvinte ce se cântă la Inviere: «Aceasta este ziua care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într'însa». Căci zi de mare bucurie a fost Dumineca trecută, care a întrunit în glorioasa cetate a lui Mihai Viteazul pe reprezentanții bisericii ortodoxe din România întregită, pe ocârmuitorii statului și un însemnat număr de cetățeni.

Bălgradul îi aștepta, împodobit cu steagurile biruinții.

Par'că și cerul își mărise strălucirea seninului său — în ziua Luminii.

Sosirea în Alba-Iulia

I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae* împreună cu P. S. Sa *Bartolomei* al Râmnicului și suita P. S. Lor amintite în numărul trecut al ziarului nostru au ajuns în Alba-Iulia Sâmbătă dim., la ora 9 a. m. La gară frumos pavoazată așteptau pe înalții oaspeți șefii tuturor autorităților civile și militare din localitate precum și un numeros și select public. Primarul *Dr. Sava* întâmpină pe înalții prelați cu o frumoasă cuvântare în care relevă însemnătatea actului venirii P. S. Lor în cetatea lui Mihai. Rărpunde emoționat și plin de avânt I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae* și în atmosfera de însuflețire trezită de cuvintele lui, cei prezenți se îndreaptă spre oraș, la biserica noastră din Alba Iulia oraș. Inalții prelați sânt primiți la ușa bisericii de prot. I. Teculescu cu frumoase cuvinte.

După sărutarea crucii și evangeliei I. P. S. Lor intră în biserică, unde se oficiază un scurt serviciu divin.

I. P. S. Sa mitropolitul Basarabiei *Gurie* sosește la ora 11 iar P. S. Sa episcopul Clujului *Nicolae* la ora 3 fiind întimpinați în acelaș mod solemn cu care au fost întâmpinați prelații sosiți dela Sibiu.

Intreg orașul a îmbrăcat haină de sărbătoare, stradele frumoase și pe fiecare casă e arborat mândrul nostru stindard național.

Autoritățile acestui oraș în frunte cu prefectul județului Dr. Velican și primarul Dr. Sava sânt neobosiți întru a face pregătirile necesare pentru praznicul mare al încoronării. Observ afișat apelul primarului Dr. Sava în care se spune, că cu ocaziunea celei mai mari sărbători a neamului românesc, cu ocaziunea Incoronării Suveranilor noștri a l Rege al României Mari, sânt datori a-și arăta toată dragostea față de acest măreț act și că sânt demni de a fi cetățenii istoricului oraș de Incoronare Alba Iulia, prin aceea, că față de oaspeții cei vom avea din acest prilej, ne vom arăta cu cea mai mare dragoste și bunăvoință.

Este deja în oraș șeful siguranței din București Dl Romul Voinescu și șeful siguranței din Arad dl Ovidiu Gritta fiul acestor locuri istorice, fost primul căpitan după unire în Alba-Iulia.

Recepțiunea

La ora 11 a. m. au avut loc recepțiunile în sala primăriei. S'au prezintat înaintea I. P. S. Sale mitropolitului *Nicolae*, fiind de față și I. P. S. Sa arhiepiscopul Gurie și P. S. Sa episcopul Bartolomei, întâi preoțimea bisericii ortodoxe condusă de preotul Băieșan accentuând bucuria bisericii noastre de a avea în fruntea ei în aceste timpuri istorice pe I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae, omul dorirlor și aspirațiilor noastre. Ii dorește mulți ani de rodnică și bogată activitate.

Mulțumind I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae, accentuează că unitatea națională ni-a scos și biserica din greul de veacuri. Să cuvine deci ca inspirați din spiritul lui Mihai să ne înălțăm sufletele, lând îndemn pentru binele bisericii, și patriei.

Deputațiunea bisericii gr.-catolice în care a luat parte și mireni condusă de protopopul V. Urzică, accentuând, că achiereii celor două confesiuni: ortodoxe și gr.-catolică în timpuri grele și în timpuri însemnate pentru poporul românesc au mers mână în mână. Așa la 1792 (Supplex libellus valahorum) la măreața adunare de pe câmpul libertății din 1848 etc. Și dacă greul l-am suportat împreună se cuvine ca și bucuriile să ne fie comune pentrucă în toți bate aceeaș inimă românească. De aceea spune vorbitorul, luăm și noi cu plăcere parte la bucuria bisericii ortodoxe de a-și vedea ridicat noul sion în cetatea lu Mihai. Prezintă omagiile bisericii gr.-catolice I. P. Sf. nostru mitropolit.

I. P. S. Sa mulțumind accentuează, că acest sfânt locaș e zidit pe temelia moșilor și strămoșilor noștri. Poporul român dela Prut până la Tisa se roagă la fel, formând un front al sufletelor care a servit ca temelie la unitatea națională; și precum în trecut ne-am dus împreună durerile, se cuvine ca și azi împreună să ne bucurăm. Prin iubirea de neam să ne străduim a ne îndeplini marea misiune: creșterea sufletului românesc. Pentrucă Mântuitorul în mijlocul poporului românesc nu s'a împărțit și cu cât ne vom încălzi mai tare de idealul lui, vom fi mai aproape unii de alții.

Deputația bisericii romano catolice a fost condusă de canonicul Dr. Balázs, care relevând însemnătatea actului sfințirii bisericii, vorbește de încoronarea M. Sale Regelui, prin care se îndeplinește porunca lui Dumnezeu. «Toate stăpânirile sânt dela Dumnezeu». Dorește ca rugăciunile I. P. S. Sale să s'audă în ceruri, de unde să se reverse darurile Sale bogate asupra M. S. Regelui ca să poată conduce această țară la bine și fericire.

I. P. S. Sa mulțumind, accentuiază că vine în numele evangheliei Domnului, care este comună tuturora, și cu cât ne vom apropia de culmile evangheliei, ne vom apropia și noi păstorii unii de alții. Poporul român și maghiar a trăit împreună multe veacuri și sânt avizați unul la altul, găsind la olaltă puntea de trecere de a putea lucra reciproc pentru binele și fericirea lor. Noi nu ne gândim a deveni asupritorii conlocuitorilor noștri de altă naționalitate. Ne iubim cu toată puterea limba și legea, și respectăm pe conlocuitorii noștri cari își iubesc limba și legea în cari s'au născut. Am nădejde că actul încoronării M. S. Regelui nostru va fi o garanță pentru binele și fericirea popoarelor din această patrie fără deosebire. Vă doresc succese în conducerea turmei, pe calea evangheliei lui Hristos

A urmat apoi deputațiunea bisericii luterane condusă de Adolf Klein, a bisericii reformate condusă de preotul Stefan Regény, comunitatea israelită condusă de David Henric, primăria orașului condusă de Dr. Sava.

Tuturor deputațiunilor I. P. S. Sa le-a răspuns cu cunoscuta i afabilitate.

In fine se prezintă corpul profesoral dela liceul «Mihai Vitaazul» condus de directorul Medrea. Spune, că acest liceu e cel dintâi înființat în Ardeal după unire. Cere tot sprijinul și binecuvântarea arhierească asupra lui.

I. P. S. Sa accentuiază, că este o adevărată fericire să poți îndeplini opera de lumină a tinerelor generațiuni, acum când visul și aspirațiunile noastre sânt îndeplinite. Și eu, continuă I. P. S. Sa, am ieșit din rândul dascălilor și știu înțelege și aprecia munca ce desvoltați. Sufletul neamului este pus în mânile frățiilor voastre Să-l armați cu armele științii și virtuții. Duhul lui Mihai să vă povățuească în toate lucrările.

Privegherea.

La ora 4 după amiază s'a început în biserica din oraș serviciul divin premergător actului sfințirii bisericii, vecernia împreunată cu litie și priveghere. A celebrat P. S. Sa episcopul Râmnicului *Bartolomei* asistat de protoiereii I. Teculescu și Dr. A Crăciunescu, de protodiaconul bisericii din Chișineu Ursachi și diaconul G. Jurebiță. I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae a ocupat loc în tronul arhieresc, ear I. P. S. Sa arhiepiscopul Gurie și P. S. Sa episcopul Nicolae în scaunele următoare. Au cântat elevii seminarului nostru. Serviciul divin s'a terminat la ora 7 seara.

Sfințirea bisericii

Duminecă dimineața de pe la ora 7 au început să se adune lumea la biserica din oraș, de unde avea să pornească în procesiune religioasă.

Preoțimea împreună cu Arhiereii s'au îmbrăcat în ornate strălucitoare. De aici la ora 8 au pornit spre cetate, unde este ridicată măreața biserică catedrală, într'un impozant cortegiu. Inainte era corul mixt al școalei normale din Sibiu «Andrei Șaguna», apoi elevii seminariali; în tot parcursul dela biserică la cetate a cântat alternativ muzica militară și seminarul. După seminariști urma preoțimea celebrantă și anume: protodiaconii: P. Ursachi și I. Beleuță, diaconii: D. Antal și G. Jurebiță, preoții I. Dăncilă, V. Nistor, St. Morariu, I. Stanca, T. Pop, A. Istrate, P. Circo, L. Curea, Stoia Bobeș, N. Munteanu, I. Handa, I. Ursa, A. Băieșan, M. Morușca, I. Popa și C. Oancea Protoereii: Dr. Crăciunescu, T. Scorobeț, N. Borzea, Dr. Stan, S. Medeanu, Gr. Pletosu, Dr. G. Proca și L. Triteanu. După dânșii urmau Prea Sfințiții Nicolae și Bartolomei și în fine Inalt Prea Sfințiții Gurie și Nicolae. După Inalt Prea Sfințiții urmau îndată

dnii miniştri Artur Văitoianu, C. Banu şi Traian Moşoiu, dnii generali: Glodeanu, Nicoleanu şi Stavăr, secretarii generalii: Dr. V. Ispir, Petrini şi Popescu; şeful siguranţei R. Voinescu, dir. gen. St. Brădişteanu, căpitanul oraşului Arad Ovid Gritta, C. Tomescu, secretarul consistoriului din Chişineu; senatorii: Dr. Mihali, Dr. Tripon, Ignat Mircea, dnii: N. Ioaniu, şef de cabinet, Dr. Al Fodor, ing. D. Marcu, căpitanii aviatori Savu şi Ioanin, precum şi întreaga inteligenţă a istoricului oraş în frunte cu muzica militară.

Pe un timp admirabil înaintăm încet, încet prin promenada oraşutui şi începem să suim spre cetate.

Strada era quasi baricadată de localnici, cari au avut norocul să vadă această minune, ear fotografii asteptau pela răspântii şi locuri mai ridicate. Un francez isteţ, cu aparatul său, îşi tot schimba locul cu paşi grăbiţi pentru a putea cinematografia întreaga procesiune, căreia nu i-a lipsit nimic din strălucirea cuvenită.

Sufletele noastre sânt cuprinse de o adâncă emoţie când trecem pe sub prima poartă a cetăţii în vârful căreia într'o întunecoasă chilie a fost ţinut în lanţuri martirul neamului Horia. Incepe să se zărească împunătoarea clopotniţă şi maiestoasa biserică catedrală

Ajunşi la uşa bisericii se începe serviciul divin. P. Sfinţiţii citesc paremiile. Urmează înconjurarea bisericii carea se desvolta în mod impozant. Pornind dela uşa principală ne oprim în dosul altarului. I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae citeşte evanghelia «mărturisirea învăţăceilor: «*Tu eşti Hristos fiul lui Dzeu celui viu*», face de astădată adâncă impresie, căci dreapta mărturisire a credinţei în divinitatea lui Isus e piatra cea din unghiu pe care Hristos a întemeiat biserica sa. Cântăreţii întonează «Mărire Ţie Doamne, Mărire Ţie», I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae face cruce pe zid cu sfântul mir, rostind cuvintele: «*Luminează te, luminează te noule Ierusalime.* Convoiul se porneşte. Corul cântă *înconjuraţi popoarelor Sionul şi-l cuprindeţi pe dânsul*».

Ajunşi în partea de miazăzi a bisericii I. P. S. Gurie citeşte a II-a evanghelie, face cu sf. mir crucea pe zid rostind: *Luminează-te, etc.* Cântăreţii întonează: Sfinţilor mucenici cari bine v'aţi nevoit» şi cortegiul porneşte din nou în armoniosul sunet al clopotelor catedralei. Ajunşi în partea de miază-noapte a bisericii, P. Sfinţitul Bartolomei citeşte a III-a evanghelie; face pe zid crucea cu sfântul mir, rostind formula: «*Luminează te etc*». Ajunşi din nou în faţa uşei P. Sfinţitul Nicolae face crucea pe cei doi stâlpi dela întrare. Clopotele încetează. I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae se postează la întrare unde după cunoscutele alocaţiuni: «*Deschideţi boieri porţile... că va întra împăratul măririi*», cu puterea crucii pe care o ţine în mâna dreaptă despică porţile şi întră între sunetele armonioase ale cântării: «*Luminează te, luminează te noule Ierusalime, că a Domnului mărire peste tine a strălucit*».

Soarele luceşte intensiv prin ferești, aspectul sărbătoresc se măreşte

Prea sfinţiţii chiriarhi împreună cu preoţimea slujitoare întră în altar. Aici a culminat sfinţirea în pregătirea sfântului prestol în mijlocul căruia era un loc rezervat pentru sfintele moaşte. In o mică cutiuţă ermetic închisă să aşează sfintele moaşte. Aceste sfinte relicvii învelite în vată se ung cu mir şi se pun în cutiuţă.

In gaura pristolului să pune întâi următorul act comemorativ scris pe hârtie de pergament:

«*Cu vrerea Tatălui, prin dragostea Fiului şi cu tainica lucrare a Duhului sfânt sfinţitu-s'a biserica aceasta a Incoronării primului Rege al tuturor românilor, în ziua de 25 Septemvrie st. v. anul mântuirii 1922 de către I. P. Sfinţitul Nicolae, arhiepiscop de Alba-Iulia şi Sibiu şi mitropolit al românilor ortodoxi din Ardeal, Bănat, Crişana şi Maramureş, însoţit de I. P. Sfinţitul Gurie, arhiepiscopul Chişineului şi Hotinului, de Prea Sfinţitul Vartolomei episcop al Râmnicului, Noului Severin şi de P. Sf. Nicolae episcop al Vadului, Feleagului şi Clujului. In al 8-lea an de glorioasă domnie a M. S. Regelui Ferdinand I şi a soţiei sale M. S. Regina Maria, fiind prim ministru al Ţării Ionel I. C. Brătianu, ministru al cultelor Constantin Banu, prefect al judeţului Dr. Camil Velican, protopop al Albei-Iulii Ion Teculescu şi primar al oraşului Dr. Aurel Sava*».

Acest act a fost subscris de toţi P. Sf. chiriarhi, de dnii miniştri, de dnii secretari generali şi de suitele lor.

Peste act aşează I. P. Sfinţitul cutia cu sfintele moaşte exclamând: «*Veşnica pomenire ctitorilor sfintei bisericii acesteia şi rugăciunea*:

«*Doamne, Dumnezeul nostru, carele această mărire ai dăruit sfinţilor mucenici, celorce au pătimit pentru tine, ca să se samine în tot pământul moaştele lor întru sfintele tale case şi roduri de tămăduiri să răsară; însuşi stăpâne, cela ce esti dătător a toate bunătăţile, pentru rugăciuniie sfinţilor, ale căror moaşte bine ai voit să se aşeze întru cinstita casa ta aceasta: învredniceşte ne pe noi fără de osândă să-ţi aducem ţie într'ânsa jertfa cea fără de sânge, şi ne dărueşte nouă toate cererile cele spre mântuire dând răsplătire şi celor dintr'ânsa cari au pătimit pentru sfânt numele Tău, ca să se facă minuni printrânşii spre a noastră mântuire. Că a ta este împărăţia şi puterea şi mărirea a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.*

Peste cutiuţă să varsă mastixul încălzit şi compus din ceară, tămâie, smirnă, alois, ladanon şi multe alte miresme; gaura se astupă cu ciment.

Prestolul se acopere apoi cu un capac mare de lemn. I. P. S. Sa varsă peste prestol miresme parfumate rostind psalmii, «stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi, spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi» etc., iar preoţii spală prestolul cu bureţi şi ştergare nouă.

Se unge apoi cu mir şi unt de lemn. In colţuri se aşează sfinţii evanghelişti: Matei, Marcu, Luca şi Ioan. Preoţii aduc veşmântul cel alb de pânză şi-l pun peste prestol. I. P. S. Sa însoţeşte lucrarea lor cu cuvintele: «*Imbracă tăria ta Sioane, ear tu Ierusalime, cetate sfântă, îmbracă mărirea ta*» etc. Capetele acoperemântului au sfoare lungi, cari se încing în jurul piedestalului şi la urmă se înnoadă în formă de cruce. Deasupra se aşează sfântul antimis, sf. chivot, evanghelia, lumini, cruci şi toate cele de lipsă. I, P. S. Sa: «*Domnul s'a împărăţit, întru podoabă s'a îmbrăcat; îmbracatu-s'a Domnul întru putere şi s'a încins*». Cetitorul, din psalm 92: «.... *Gata este scaunul tău de atuncea, din veac tu eşti... Casei tale se cuvine sfinţenie Doamne, întru lungime de zile*» etc.

P. S. Sa Bartolomei unge apoi cu sf. mir interiorul bisericii, îl stropeşte cu apă sfinţită.

Urmează sfânta liturghie cu aceeaş solemnitate. Răspunsurile liturghice le dă cu toată preciziunea corul mixt al şcoalei noastre normale condus de profesorul T. Popovici Ansamblul acestor răspunsuri ne-a dat un adevărat concert bisericesc.

In decursul sfintei liturghii I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae a hirotonit întru presbiter pe protodiaconul bisericii noastre catedrale Ilie Beleuţă, profesor seminarial; ear P. S. Sa episcopul Bartolomei, întru diacon pe clericul Ştefan Florescu.

La finea sfintei liturghii I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae a rostit cu cunoscuta i eloquenţă o solemnă cuvântare ascultată cu multă atenţiune de cei prezenţi, (o vom publica în un viitor număr).

Ceasul arăta ora 1 şi jumătate, când s'a terminat serviciul divin în biserica catedrală cea nouă din cetatea lui Mihai.

Banchetul

La ora 2 a avut loc banchetul în sala din parcul oraşului. Au luat parte peste 100 de persoane. La şampanie a luat cuvântul I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae, ridicând un frumos toast în sănătatea M S. Regelui nostru Ferdinand. La propunerea I. P. S. Sale s'a expediat M. Sale următoarea telegramă:

FOIŞOARA

Andrei Bârseanu

de I. U. Soricu

(Sfârşit)

«Pe-al nostru steag e scris unire,

Unire'n cuget şi'n simţiri» — va spune poesia lui, repetând cuvintele lui Murăşanu. Şi după această afirmare va eşi la iveală în strofa următoare dascălul, care punând de o parte goarna care chiamă, trezeşte şi aprinde sufletele, va da lămuririle celor cari au nevoie de ele şi cari trebue să şi le întipărească în sufletul lor cu căldura muzicii lui Porumbescu:

Acela'n luptă grea se teme
Ce singur e rătăcitor.
Ear noi uniţi în orce vreme
Vom fi, vom fi învingători.

Conştient de răul ce ne scurmă şi ameninţă să ne doboare, cunoscând leacul tămăduitor, el îl va spune neamului său, recomandându-l cu aceiaş căldură a dascălului care şi dă seamă de valoarea rodului seminţei aruncate de dânsul în pământul bun din sufletele celor cărora li se adresează:

Cu armele ştiinţei
Inarmă-ţi mintea ta,
Ea singură române
De chin te va scăpa!

Ce este în aceste versuri decât sfatul dascălului care vede că împrejurările politice nefiind prielnice neamului său, există un alt domeniu, o altă împărăţie, în care vremelnicii stăpâni nu mai pot dispune şi nu mai pot teroriza, unde domneşte adevărul, unde favoritismul n'are ce căuta, unde exploatarea din partea forţei brutale este streină, unde renegarea este dispreţuită: Este împărăţia culturii şi a ştiinţii. Stăpâni pe această împărăţie, suarilele puse de duşmani în calea noastră se vor surpa uşor, lanţurile se vor fărâma, norii grei se vor sparge şi soarele libertăţii va răsări strălucitor pentru aceia despre cari lira lui cântă:

Cufundat în întuneric
Greu gemea un brav popor|
Noapte grea-i era trecutul,
Viitorul negru nor.

Şi în adevăr, numai graţie înarmării cu armele ştiinţei trecutul a fost desgropat, de acolo din studiul stăruitor a răsărit mândria cu originea noastră, argumentele tari ale aspiraţiunilor noastre şi tăria jertfei care ne-a adus la limanul pe care nu-l ştim preţul în de-ajuns.

E dascăl Andrei Bârseanu în munca ce o depune pentru aranjarea colecţiei de poesii populare pe cari le recomandă străinătăţii ca mărgăritare ale sufletului unui neam oropsit şi le pune la îndemâna cetitorilor de carte românească, isvor de cunoaştere a sufletului, isvor de mândrie cu puterea de întruchipare a frumosului. Dacă Andrei Bârseanu n'ar fi lucrat în domeniul frumosului nimica decât aranjarea acelor nemuritoare «Doine şi Strigături din Ardeal» şi el ar fi rămas în literatura noastră, ca primul ce şi-a dat osteneala să aleagă din comoara bogată a sufletului românilor ardeleni acele accente de duioşie, de francheţă, de dragoste de viaţă ce respiră din întreaga colecţie studiată cu atât entusiasm de Ion Urban Iarnik.

Opera lui de căpetenie în domeniul cercetărilor trecutului este opera aceluiaş dascăl care prin studiul lui vrea să dea generaţiilor ce vor veni o pildă strălucită de binecuvântata năzuinţă spre lumină a înaintaşilor, cari neputând duce ei o viaţă senină din punct de vedere naţional, jertfesc totul spre a ridica şcoli, din cari să iasă părtaşii adevăratei vieţi naţionale. Istoria şcoalelor româneşti din Braşov, acest focar de cultură şi simţire românească este opera care chiamă, care îndeamna şi care dă pildele strălucite ale bătrânilor pentru tineretul ce uşor ar putea fi ispitit de preocupări deşarte, nevrednice pentru viaţa noastră ca neam.

La aceste şcoale din Braşov de altfel s'a desfăşurat întreaga lui activitate didactică, plină de bogate resultate, cari i-au asigurat stima şi recunoştinţa din partea celor luminaţi prin cuvântul şi îndemnurile lui, şi i-au dus în lumea românească faima de neîntrecut maestru în expunerea diferitelor chestiuni, de un educator cum puţini au chiar şi neamurile cu o cultură mai veche, cu tradiţii înrădăcinate de muncă pe terenul instrucţiei publice. Aici pe acest tărâm al muncii altruiste, ce-şi găseşte mulţumirea în supravegherea de fiecare zi a desvoltării şi îmbogăţirii sufletului tineretului, şi-a adunat Andrei Bârseanu zi cu zi, cias cu cias frunzele de luare, una câte una, până când anii şi generaţiile recunoscătoare crescute în şcoala, la care el a propovăduit, i-au alcătuit din ele coroana

Sfinţind în ziua de astăzi biserica încoronării din Alba Iulia cu împreună lucrare a I. P. S. Sale Gurie, arhiepiscopul Basarabiei, a P. S. Sale Bartolomei, episcop de Râmnic şi Noul Severin şi a P. S. Sale Nicolae, episcopul Vadului, Feleagului şi Clujului, în prezenţa dlui General Arthur Văitoianu. ministru de interne, a dlui Constantin Banu, ministrul cultelor, a dlui General Traian Moşoiu, ministrul comunicaţiilor, gândul nostru recunoscător se îndreaptă către Maiestatea Voastră, rugându-o să binevoiască a primi omagiile noastre şi expresiunea profundului nostru devotament. Rugăm cerul, ca prin actul încoronării ce se va săvârşi în această biserică să coboare darurile Sale asupra Maiestăţii Voastre, asupra Maiestăţii Sale Reginei, asupra întregii noastre Dinastii şi asupra scumpei noastre patrii».

Dl ministru Văitoianu a ridicat păharul pentru prosperarea bisericii şi a ierarhilor ei; dl Dr. Mihali pentru armată, dl Dr. Tripon pentru consolidarea şi întărirea patriei. Cu acestea banchetul a luat sfârşit la ora 3 şi jumătate.

*

Terminând acest fugitiv raport al nostru despre sfinţirea locaşului celui nou în care Dumineca viitoare se va încorona M. Sa gloriosul nostru Rege şi slăvita Sa soţie Regina, nu putem să nu amintim, că biserica este construită în stilul mânăstirilor româneşti: la mijloc e biserica, în faţă clopotniţa, în fund clădirile legate pe aripi cu două coridoare ce se unesc în faţa clopotniţei formând astfel un dreptunghiu cu biserica în mijloc.

Aripa dreaptă e destinată unui muzeu istoric, iar aripa stângă reşedinţei regale.

Sub clopotniţă, un arc cu deschidere largă, serveşte de intrare principală, pe latura opusă a dreptunghiului, o altă deschidere, e poarta care permite accesul la sala de festivităţi.

Catedrala lucrată în stil neobizantin, un juvaer arhitectonic, e o operă de artă în care frumosul se întâlneşte peste tot.

Interiorul lucrat cu foarte multă îngrijire, şi cu un deosebit gust, este opera pictorului Costin Petrescu.

Pictura frescă în stil bizantin de o bogăţie rară, încadrată de panourile în care sânt portretele sfinţilor cu reproducerea dulce şi caldă a trăsăturilor feţei, cu moliciunea ce dă viaţă şi suflet întregei opere.

Tâmpla, sculptură fină, bogat şi cu gust aurită, în armonie perfectă cu restul interiorului dă viaţă cupolei principale.

Frumosul răsare de peste tot, arta se manifestă în toată splendoarea ei.

In spatele catedralei este «Sala de festivităţi».

Eşind din curtea catedralei pe poarta dela intrarea secundară, treci o stradă şi intri în această sală.

Două rânduri de coloane de marmoră străjuesc de-alungul sălei, pereţii laterali încărcaţi cu bogate picturi în fresco. Pereţii din faţă sânt decoraţi: unul cu portretele domnitorilor şi regilor ţării, celalalt cu portretele marilor protoganişti ai unificărei.

In această sală va fi recepţia de onoare.

Programul serbărilor încoronării MM. LL. Regelui şi Reginei României

Ziua I-a

La Alba-Iulia

Ora 9·15. Descinderea din trenul regal a MM. LL. Regele şi Regina, AA. LL. RR. Principele şi Principesa Moştenitori şi ai Familiei Regale.

In gara Alba-Iulia se vor găsi: dl preşedinte al consiliului, dnii miniştri, preşedinţii Corpurilor legiuitoare şi dnii generali cari vor escorta călări cortegiul regal.

MM. LL. vor fi întâmpinate de primarul oraşului cu pâne şi sare.

Familia regală, precum şi dl preşedinte al consiliului, dnii miniştri şi dnii preşedinţi ai Corpurilor legiuitoare vor pleca în automobile la biserica din Alba-Iulia înainte de plecarea MM. LL.

Plecarea cortegiului

Ora 9 30. Două plutoane din regimentul de escortă regală.

Mareşalul Curţii regale.

MM. LL. Regele şi Regina în trăsura de gală, escortată de dnii ofiţeri generali.

Principele şi Principesa moştenitori.

Două plutoane din regimentul 4 roşiori.

Sosirea cortegiului la biserica din Alba-Iulia

Ora 10. Persoanele invitate se vor afla în biserică la locurile indicate pe plan.

Preşedintele consiliului, dnii preşedinţi ai Corpurilor legiuitoare vor aştepta pe MM. LL. Regele şi Regina în pridvorul bisericii.

I. P. S. Sa Mitropolitul primat va întâmpina pe MM. LL. la intrarea bisericii în care va avea loc serviciul divin.

La eşirea din biserică, MM. LL. Regele şi Regina, însoţiţi de Inaltul cler şi urmaţi de AA. LL. Regale Principele şi Principesa moştenitori şi de Familia regală, Principii străini, capii de misiuni, preşedintele consiliului, miniştrii, preşedinţii Corpurilor legiuitoare şi toate persoanele ce au asistat la serviciul religios, vor merge către baldachinul aşezat în faţa clopotniţei.

MM. LL. Regele şi Regina vor lua ioc sub baldachin unde va avea loc încoronarea, după care patru crainici aşezaţi în cele patru colţuri ale mulţimii din piaţă, vor citî proclamaţiunea către popor.

Parlamentarii şi invitaţii cari în timpul serviciului vor sta în aripa stângă a colonadelor (M) vor ieşî în faţa clopotniţei şi vor lua loc în tribuna (B) din aceeaşi parte, ear invitaţii din biserică vor lua loc în ceealaltă tribună (A) din faţa clopotniţei.

MM. LL. Regele şi Regina după terminarea serviciului divin vor merge la apartamentele regale, unde depun coroanele.

Ora 12. Dejun în sala Unirii şi în sala Teatrului a persoanelor invitate şi ospăţul poporului.

Ora 14·30. M. S. Regele va trece trupele în revistă, însoţit de M. Sa Regina, AA. LL. RR. Principele şi Principesa moştenitori, urmaţi de AA LL. RR. Principii români şi străini, precum şi de militarii capi de misiuni şi de ataşaţii militari străini călări.

După aceea M. S. Regele va primi defilarea în faţa tribunelor în care vor lua loc persoanele oficiale.

Plecarea trenului regal.

Principii străini, misiunile străine. dnii miniştri, detaşementele militare cu drapelele, invitaţii etc. vor părăsî Alba Iulia după plecarea trenului regal, vor sosî însă la Bucureşti înaintea acestui tren, conform itinerariului ce se va comunica ulterior.

Ziua II-a

La Bucureşti

Ora 10. — Descinderea din trenul regal a MM. LL. Regele şi Regina, a AA. LL. RR. Principele şi Principesa Moştenitori şi a Familiei Regale, în gara Mogoşoaia, unde se vor găsi Principii sfăini, capii misiunilor străine, consiliul miniştrilor, dnii preşedinţi ai Corpurilor legiuitoare, dnii generali şi drapelele tuturor regimentelor.

Ora 10.15. — Plecarea cortegiului regal de la gara Mogoşoaia la mitropolie, trecând pe sub arcul de triumf, unde primarul capitalei în capul consiliului comunal, va prezenta MM. LL. Regelui şi Reginei pânea şi sarea tradiţională.

Cortegiul va fi format după cum urmează:

Un escadron din excorta regală, drapelele, M. S. Regele, A. S. R. Principele Moştenitor, A. S. R. Principele Nicolae, principii străini, capii militari ai misiunilor străine, generalii toţi călări.

M. S. Regina, A. S. R. Pincipesa Moştenitoare, Familia Regală, Principesele străine în trăsuri de gală.

Două plutoane din escorta regală vor închide cortegiul.

---

frumoasă pe care cel mai înalt institut de cultură ce-i avem, Academia Română, i-a aşezat-o pe frunte şi i-a făcut loc între nemuritorii ei. Acest fapt însă nu i a luat calitatea de dascăl, pe care el şi-a manifestat o cu tenacitate până în ultimele zile ale vieţei lui. El a rămas dascăl şi nu pe academician îl pomenim astăzi, ci pe dascălul care s'a istovit ani îndelungaţi, s'a cheltuit pe sine ca să îmbogăţească în cunoştinţe şi în caracter tineretul căruia i-a fost dat să înfrunte vijelia, pe care o cunoaştem şi care a avut partea de a se bucura de cel mai sfânt şi mai scump triumf. Sărbătorim amintirea lui, căci avem datoria de a ne întoarce cu prinos de recunoştinţă faţă de toţi aceia cari au veghiat la creşterea fiilor neamului nostru, cari i-au armat cu armele ştiinţii şi ale caracterului în lupta cea grea şi spinoasă a vieţii. Este de datoria noastră de a ne aminti cu recunoştinţă de toţi aceia cari prin munca lor, prin prudenţa şi tactul lor, au ştiut să se impună nu numai conaţionalilor, ci şi străinilor. Spre nenorocul nostru asemenea personalităţi avem foarte puţine, căci puţine nume ale noastre au trecut dincolo de baiarile vieţii noastre sărace în manifestări de ordin superior.

Intre aceştia Andrei Bârseanu este cel dintâi care prin atitudinea lui a ştiut să cucereasă nu numai inimile şi dragostea elevilor săi, ci şi o deosebită consideraţie din partea personalităţilor culturale ale popoarelor cu cari împreună locuim pe acest pământ binecuvântat al Ardealului, al acelui Ardeal, care i-a inspirat motivele celor mai de căpetenie bucăţi ale sale:

Frumos te-a mai împodobit
Părintele ceresc
Ardealul nostru mult iubit,
Scump leagăn pământesc.

Această stimă generală l'a ridicat la cel mai înalt grad la care aici în Ardeal putea ajunge un român în slujba culturii naţiei sale. A fost ales preşedinte al Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român, căreia i-a adus însemnate servicii prin felul cum a condus o înainte de marele războiu, prin isteţimea cu care a ştiut să o strecoare prin valurile ridicate de furtuna războiului, care a dat prilej duşmanilor, ca în numele ideei de stat unitar unguresc să se năpustească asupra tuturor focarelor de cultură românească. A suferit şi el zilele grele ale pribegiei în spre interiorul ţării ungureşti. Şi când Justiţia universală şi-a rostit verdictul, când ziua cea mare a sărbătoarei celei drepte a sosit, s'a întors mai plin de vigoare şi de avânt, punându-se şi de astădată în fruntea tuturor mişcărilor cu caracter cultural. A organizat festivalurile şi conductele cu cari am prezentat omagiile noastre celor ce s'au aruncat în faţa morţii ca să desrobească acest Ardeal. A fost sufletul tuturor manifestărilor bucuriei noastre după unirea tuturor celor de un sânge şi de-o lege.

Dar şi de data aceasta, în aceşti ani de adevărată reîntinerire a acestei energii ce se cheltuise în cea mai frumoasă muncă: Aceea a luminării unui neam, sufletul lui de dascăl nu şi-a găsit mulţumirea decât în munca la care fusese învăţat şi pe care, de n'ar fi iubit-o, n'ar fi avut nevoie să o reia, nu numai ca îndreptător al dascălilor mai tineri, ci efectiv, ca dascăl conferenţiar la şcoala militară, care pregăteşte conducătorii oştilor ce ne garantează aceasta nouă Românie atât de pizmuită de vrăşmaşii de tot felul.

Moartea, care nu cruţă nimica, pare că şi ea a avut respect de acest om, pentru care şcoala făcea parte din fiinţa lui însaşi. I-a făcut cu toată cruzimea ei, concesia de a-l lăsa, să-şi termine anul şcolar şi l'a dus din mijlocul nostru pe vreme de repaus şcolar, când munca pe terenul instrucţiei este suspendată, când în salele de cursuri nu se mai aude freamătul glasurilor de argint, nici cuvântul îndrumător al educatorului, când împrejurimile sânt văduvite de viaţa tinără, plină de credinţă şi avânt a tineretului dornic de lumină. Este înduioşătoare această coincidenţă, ca pe vreme de vacanţă, când copiii şi dascălii părăsesc şcoala şi pornesc în călătorie de repaus nu de studii, el dascălul care se mândrea cu mai mulţi elevi pregătiţi de el pentru a servi cauza neamului nostru, să plece în călătoria cea lungă, de unde nu mai este întoarcere, unde pe el care n'a vrut să ştie ce este repausul, — îl aşteaptă acum repausul de veci.

Muncitori pe acelaş tărâm, pe care el a muncit şi glorie şi a câştigat, cuvine-se să ne întoarcem cu cinste către munca lui cea binefăcătoare şi, cum la începutul noului an şcolar, să ne gândim cu respect la binele pe care această muncă l-a săvârşit pentru neamul nostru.

Pe tot parcursul vor fi înşirate trupe şi şcoalele.

Ora 12.30. — Sosirea la mitropolie, unde se vor găsi guvernul, miniştrii srrăini, preşedinţii şi vice-preşedinţii senatului şi Camerei şi biurourile, secretarii generali şi înalţii funcţionari ai statului.

I. P. S. Sa mitropolitul primat va întâmpina pe MM. LL. Regele şi Regina la întrarea în biserică.

Ora 13.15. — Formarea şi plecarea cortegiului în aceeaş ordine ca la sosire, la statuia lui Mihai Viteazul.

Ora 14. — Defilarea cortegiului istoric şi primarilor din întreaga ţară.

Ora 20. — Dineu de gală la palat.

Ziua III-a

Ora 10. Recepţie la Palat a misiunilor străine.

Ora 11. Recepţie la Palat a Corpului Diplomatic.

Ora 12. MM. LL. Regele şi Regina, la Arenele Romane, primesc omagiul Primarilor.

Un primar vorbeşte în numele lor.

Ora 17. Recepţie la palat a Corpurilor Constituite.

Ora 21. Reprezentaţie de gală Teatrul Naţional.

Focuri de artificii în Bucureşti, iluminaţii şi retragere cu torţe în Bucureşti şi în toate oraşele din ţară în cele trei zile ale Incoronării.

*

In ajunul Incoronării dl preşedinte al Consiliului de Miniştri cu dl ministru de răsboi, vor depune în Catedrala dela Alba-Iulia coroanele regale.

*

In ziua I-a Incoronării se vor oficia Te-Deumuri la aceiaşi ore în toate oraşele din ţară şi la toate bisericile de orice confesiune.

La ora 10·30 când MM. LL. vor fi încoronate la Alba-Iulia, vor suna toate clopotele la toate bisericile din ţară.

In momentul Incoronării se vor trage 101 tunuri atât la Alba-Iulia cât şi la Bucureşti, precum şi în toate oraşele reşedinţe de judeţ.

La Bucureşti se vor trage 101 tunuri şi în ziua II a în momentul trecerii MM. LL. Regelui şi Reginei pe sub arcul de triumf. In acelaş moment vor suna toate clopotele bisericilor din Capitală.

In ziua I-a a Incoronării se vor ţinea la toate şcolile, precum şi la toate cazărmile, cuvântări ocazionale.

La biserici, la serviciul divin ce se va oficia în prima zi, se va citi o pastorală a Mitropoliţilor respectivi.

Cu ocazia acestor servicii divine va fi şi parada militară.

Toate trei zilele de încoronare vor fi zile de sărbătoare. In şcoale nu se vor ţinea prelegeri.

Ştirile zilei

Oaspeţi distinşi. Dela sfinţirea bisericii din Alba-Iulia a venit în oraşul nostru spre a face vizită I. P. S. Sale mitropolitului nostru Nicolae, I. P. S. Sa arhiepiscopul Basarabiei Gurie, însoţit de secretarul consistorial C. Tomescu şi protodiaconul T. Ursache. I. P. S. Sa a fost găzduit la reşedinţa mitropolitană. In întoarcerea dela Alba-Iulia spre Bucureşti s'a oprit o zi în oraşul nostru şi dnii Dr. V. Ispir secretar general în ministerul cultelor şi dl Şt. Brădişteanu, dir. general în acelaş minister. In decursul zilei de eri înainte de amiază Inalţii oaspeţi au vizitat catedrala, seminarul, consistorul, muzeul Bruckenthal şi cel al Asociaţiunii. Luni la amiazi I. P. S. Sa mitropolitul nostru a întrunit la ospitala sa masă pe lângă oaspeţii amintiţi pe arhimandritul Dr. Roşca şi pe asesorii consistorului nostru. După masă I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae a condus oaspeţii la Reşinari la mormântul nemuritorului Andrei, apoi a vizitat bisericile noastre de acolo şi vechea reşedinţă a episcopilor sârbi. Cu trenul de Luni seara dnii V. Ispir şi Şt. Brădişteanu au plecat la Bucureşti, iar I. P. S. Sa arhiepiscopul Gurie, a plecat cu trenul de Marţi dimineaţa la Arad, de acolo va merge la Oradea Mare şi dela Oradea la Cluj.

In atenţiunea preoţimii noastre. Atragem atenţiunea Onor. preoţimi că *Scrisoarea pastorală* a Sfântului Sinod al bisericii autocefale ortodoxe române dată cu prilejul încoronării M. S. Regelui Ferdinand I şi a soţiei sale, Regina Maria, publicată în Nr. 70 al ziarului nostru, să o citească în biserică în Duminica proximă, în 2 15 Oct. c., când se va face încoronarea. Serviciul divin în această zi să se îndeplinească conform inviaţiunilor date în Nr. 75 al ziarului nostru. — Sântem siguri că toţi acei preoţi ai noştri, cari au putinţa, se vor prezenta la festivităţile din Alba Iulia in fruntea credincioşilor lor.

Invenţiune. La Londra s'au făcut încercări încoronate de succes cu un nou aparat de produţiuni cinematografice la lumina soarelui. Inventatorul aparatului este inginerul francez Bertrand. Prin noua invenţie filmele cinematografice vor putea rula şi în lumina zilei dându-se astfel un şi mai mare avânt acestei arte.

«Asociaţiunea», Sibiu, str. Şaguna Nr. 6, caută pentru angajare un bun pricepător în pregătirea obiectelor din *împletitul cu nuiele şi paie.*

Târg. In comuna *Cincul mic* (nu Cincul-mare), jud. Târnava-mare, se ţine în 20 Oct. târg de vite, în 21 de mărfuri.

Comisiunea orăşenească de finanţe şi economie

s'a întrunit pentru primaoară cu consiliul orăşenesc, Luni în 2 l. c. ora 4 p. m. în biroul presidiului. Primarul Dr. Goritz salută membrii apăruţi aproape în plin număr şi face ante-istoricul acestui comitet. In anul 1918 s'a disolvat reprezentanţa oraşului cu ocazia schimbării statelor şi în locul deciziunilor reprezentanţei orăşeneşti au întrat în sensul Decretului lege II, resp, decisiunile consiliului orăşenesc cari se aprobau de către prefect respective ministerul de interne. De atunci consiliul orăşenesc a precedat în sensul acestui Decret lege după ştiinţa şi conştiinţa sa cea mai bună însă lipsa participării obicinuite a populaţiunli la administraţie prin oamenii săi de încredere, s'a simţit pretutindeni ca o piedecă. Reforma administrativă care va avea loc deşi prevede o astfel de reprezentanţă însă deoarece este încă nesigur când va fi ridicată la valoare de drept şi executată, preşedintele a făcut dlui prefect propunerea ca să constitue o corporaţie în felul fostului comitet stabil al reprezentanţei orăşeneşti care va delibera prealabil chestiunile aparţinătoare acestui cerc de activitate şi va avea influinţa corespunzătoare asupra administraţiei oraşului: dl prefect, la aceasta propunere a numit în comisiune pe următorii domni: Dr. Hans Bergleiter, dir. de bancă, Dr. Ilie Beu, medic, Binder Gustav, comerciant, Buchholzer Ernst, prof., Comşa Dumitru, prof., Datki Arpad jun., Drotloff Victor, maestru lăcătar, Ferentzi Victor, fabricant, Dr. Fruma Ioan primjurisconsult, Ganther Albert, franzelar, Dr. Gmeiner August. dir., Göbbel Rueolf, măcelar, Huber Fritz, tipograf, Iancu Nicolae, cons. agricol, Dr. Jickeli Hans, fabricant, Dr. Kálmán Rudolf, adv., Dr. Konnerth Hans, prof., Plattner Hermann, ziarist, Poponea Gheorghe, conducător de tipografie, Dr. Preda Ioan, adv., Dr. Schullerus Felix, dir. de bancă, Simtion Nicolae, econom, Stefani Karl, director, Vătăşan Ioan, dir. de bancă, Zach Wilhelm, fabricant.

In sensul legii această comisiune nu are vot hotărâtor ci numai deliberator, totuşi hotărârile comisiunei de sigur vor fi îndreptătoare pentru consiliul orăşenesc. Preşedintele declară comisia ca constituită şi exprimă convingerea, că activitatea comisiunii va fi de folos pentru interesele oraşului nostru.

Dl profesor Bucholzer exprimă bucuria sa că prin înfiinţarea acestei comisiuni s'a făcut primul pas înainte către restabilirea administraţiei autonome; mulţumeşte consiliului şi cu deosebire dlui primar pentru iniţiativa sa cât şi pentru activitatea sa în serviciul oraşului în timpurile aşa de grele şi cu atâta răspundere şi este convins că comisia în înţelegere reciprocă va lucra în folosul oraşului.

Dl Ioan de Preda se explică în sens asemănător. După cuvintele de mulţumire ale dlui primar se începe pertractarea ordinei de zi.

Se pertractează *bugetul suplementar al oraşului* care a devenit necesar în urma unei ordonanţe a ministerului de interne, prin care s'a oprit încassarea aruncului comunal după impozitele Cedula F. şi G. şi s'a ordonat, ca lipsa să se acopere prin urcarea aruncului comunal după celelalte impozite directe, prin aceasta în Sibiu pentru semestrul din Octomvrie 1922 până în Aprl 1923 aruncul comunal se sporeşte dela 130 la 170%. După aceea se pertractează în înţelegere ordinul ministrului referitor la numirea unor străzi şi în sfârşit se aprobă cererea societăţii p. a. «Amylon» pentru vânzarea unui complex de 2 jugăre 802 st. p. din terenul oraşului situat în str. Abatorului Nr. 7.

Sibiu, la 4 Octomvrie 1922.

Nr. 26/1922 prot. (181) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de protopresbiter al tractului **Mureş Ludoş**, înfiinţat prin concluzul Sinodului diecezan Nr. 66/922, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Până la devenirea în vacanţă a parohiei protopresbiterale Mureş Ludoş, venitele din aceea parohie în care se va stabili, ori este stabilit parohul, care a fi ales şi numit de protopop.

2. Dotaţia protopresbiterală dela stat şi din fondul general administrativ al Consistorului diecezan.

3. Retribuţia din fondul protopopesc al tractului, alimentat din contribuţiile dela parohii.

4. Taxele legale dela vizitaţiunile canonice.

Concurenţii îndreptăţiţi conform concluzului congresual din anul 1888 Nr. prot. 111, să-şi înainteze cererile înzestrate cu documentele cerute, în terminul arătat mai sus, Veneratului Consistor diecezan în Cluj.

Mureş-Ludoş, din şedinţa comitetului protopresbiteral, ţinută la 4 Septemvrie 1922.

Petru Sămărghiţeanu notar. **Romul Popa** preş. comit. prot.

Nr. 3007/1922 Plen.

«Aprobat»

Cluj, din şedinţa plenară ţinută la 5 Oct. 1922.

Nicolae Ivan
Episcop.

Teatru oraşului Sibiu

Director: **W. Popp**

In 10 Octomvrie: Păpuşica, operetă în 3 acte şi un prolog.

In 11 Octomvrie: Păpuşica, a doua oară.

Inceputul la ora 7½ seara

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare

Părţi alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dlui **Ioan Meţianu**, arhiepiscop şi mitropolit.

Preţul legat 30 Lei plus porto postal 5 Lei

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare

Cuvântări bisericeşti

de arhimandritul **Ilarion Mircea**, egumenul sfintei mânăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminecile din Paresimi, 9 Dumineci după Rosalii şi la unele sărbători de peste an. **Preţul 14 Lei.**

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXX | Sibiu, 1/14 Octomvrie 1922 | Nr. 77

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Încoronarea Suveranilor Români

Să se veselească cele cerești. Și să se bucure cele pământești... Să se svinte lacrimile maicelor și să se aline jalea surorilor. Coboare-se mângâierea dulce în inimile întristate ale văduvelor și orfanilor.

Că prin jertfa lor mare și sfântă s'a smuls veșniciei sărbătoarea sărbătorilor pentru acest neam românesc. Căci prin jertfa lor se pecetluește acum pentru vecie biruința câștigată cu trudă, cu lacrimi și cu sânge.

Să tacă glasul de cobe al puțin credincioșilor. Pătrundă tăria văzduhurilor cântarea biruinții noastre, cântarea mulțămirii noastre către Cel ce ne-a dat tăria și ne-a luminat cărarea spre viața cea nouă.

Acolo, în Bălgradul visurilor noastre împilate, în Bălgradul credinții noastre batjocorite și al năzuințelor noastre frânte pe roata ucigașe, se încoronează, după datina strămoșilor mari în fapte și 'n suferințe, primul rege și primă regină a României adevărate, a României întregi, a României libere și încrezătoare în Dumnezeu și în sabia sa.

O mie de ani pământul acesta, muncit cu sudori crunte de urmașii chezarilor, și-a revărsat mana bogată spre aduși de vânturi, cari nu erau legați cu dânsul decât prin petele de sânge nevinovat, cu care l-au întinat, decât prin crucile pe cari au răstignit libertatea noastră, prin furcile ce le-au ridicat pe dealuri pentru gâtuirea celor mai buni ai noștri.

O mie de ani nu s'a înălțat spre ceruri de pe aceste plaiuri decât vaetul și suspinul nostru. Din acest noian de durere trebuia să răsară, ca soarele din genune, sărbătoarea de astăzi.

Voi toți, cari ați știut să fiți mari în suferința voastră, mari în credința și jertfa voastră, lăpădați dela voi toată grija cea lumească, duh drept înoiți întru cugetele voastre și la această zi, de zece veacuri așteptată, fiți mari întru bucuria voastră.

Căci coroanele de oțel și de aur ce se așază pe fruntea Suveranilor noștri nu încoronează numai tâmpla Lor ocrotitoare de gândul cel bun pentru propășirea unui neam liber pe un pământ liber. Ea încoronează năzuințele și jertfa atâtor generații de înaintași, ea încoronează în acelaș timp suferințele generației noastre, care a știut prin moartea ei să ridice la viață un neam întreg.

Nu este și nu poate fi această sărbătoare numai a unora. Ea este a tuturor acelora în pieptul cărora bate o inimă românească. Ea este a pământului ce ne ține în sînu-i pe cei drogi ai noștri căzuți în dorul luminei. Ea este a văzduhului nostru străfulgerat de sabia îngerului dreptății. Este a milioanelor de ochi ce s'au înălțat îndurerați spre cerul până acuma înourat. Este a celor căzuți în supremele sforțări din trecătorile Carpaților, dela Neajlov, Mărășești și Soveja, ca și a acelora, cari, în numele vredniciei românești au cucerit pentru călăi Ivangorodul.

Este sărbătorea alor patruzeci de mii cari presidați de nemuritorul Șaguna au strigat pe câmpul Libertății: «Ne unim cu Țara!» A celor ce au lâncezit la Vaț și Seghedin, ca și a celor torturați în lagărele dela Marea Nordului.

Peste toți și peste toate se revarsă lumina învietoare a biruinții. Și acolo, unde am plâns, am înălțat biserică drept măritoare și altar de închinare, în fața căruia neamul nostru își încoronează pe Obladuitorii ce din viforul peirei l a dus la liman.

Aceasta e ziua ce a voit Domnul să ne bucurăm întru dânsa. Și în ceasul bucuriei noastre un gând mai luminos ca soarele încălzește ființa noastră întreagă: Mai puternic decât oțelul coroanei Regelui nostru și mai curat și mai de preț decât aurul coroanei celei mai duioase Regine este dragostea și devotamentul cu care neamul nostru își încununează, acum, în sfântă sărbătorire, pe Suveranii lui.

Și la această manifestare a dragostei și credinței poporului nostru, bun și neprihănit în sufletul lui, mută fie limba care nu se închină. *I. U. Soricu*

Marea sărbătoare a încoronării

(=) Maiestățile Lor Regele *Ferdinand I* și Regina *Maria* se încoronează în ziua de Duminecă 2 (15) Octomvrie 1922, în catedrala noastră ortodoxă dela Alba-Iulia, de rege și regină ai tuturor românilor.

In cetatea, unde înainte cu 323 de ani întrase biruitor Viteazul Domn *Mihai*, se desfășoară astăzi cea mai mândră sărbătoare a neamului românesc și a țării dintre Nistru, Dunăre și Tisa. In această sfântă zi, când, prin mijlocirea I. P. S. Sale Mitropolitului primat și a celorlalți Mitropoliți ai bisericii noastre dreptmăritoare, se săvârșește actul religios al încoronării Suveranilor, se înalță, din milioane de piepturi românești, fierbinți rugăciuni de mulțumire și laude, către Atotputernicul, care ne-a învrednicit să ajungem clipele de glorie ale înfăptuirii marelui vis întrezărit de atâtea generații dispărute.

Sub aripile scutitoare ale înțeleptului rege și ale celei mai nobile regine, prin jertfele de veacuri ale poporului român, s'a alcătuit unitatea noastră națională într'o țară liberă, frumoasă și puternică, în România Nouă.

Mândrie și fericire se revarsă în sufletele noastre, când din îndurarea fără margini a Provedinței ni s'a dat să trăim vremile istorice ale desrobirii și întregirii poporului daco-roman, ear acum ale încoronării Regelui și Reginei pe pământul sacru ardelenesc, leagănul întregului nostru neam.

Insuflețire îndreptățită cuprinde inimile întrunite astăzi în orașul lui Mihai, ear mâne și poimâne în capitala de lângă râul Dâmbovița, pentru a lua parte la actul cel mai măreț ce s'a scris vreodată în istoria națiunii române.

Sânt patru ani trecuți, de când glasul țăranilor din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramureș adunați în număr de peste o sută de mii, în aceeaș istorică cetate de lângă Mureș, a vestit unirea pe vecie cu toți frații lor de peste hotarele ce se desființau atunci.

Ne adunăm earăș, cu acelaș avânt, în cetatea unirii naționale, unde iubiții Suverani sânt unși ca Rege și Regină ai românilor.

Prin ungerea aceasta, dreptul poporului român asupra țării sale strămoșești se consfințește în actul religios, săvârșit în catedrala ortodoxă a Bălgradului românesc.

Marea zi a încoronării Suveranilor va apropia mai mult deolaltă pe frații trăiți răsleți sute de ani; căci, pe lângă toate frământările și sbuciumările interne, lumea românească trebue să fie conștientă de opera grea și frumoasă ce are să împlinească întru așezarea temeliilor noului stat lărgit.

Unitatea sufletească negreșit nu se va putea realiza numai prin întâlniri la ocazii sărbătorești, dacă ea nu va fi susținută și pe alte căi și mijloace. In acest scop, se cere îndeosebi activitatea spirituală a bisericii, înzestrate cu puterea necesară. Ne mai trebue multe și bune institute de învățământ, ne trebue o harnică și cinstită administrație, — și, d'asupra tuturora, se cere colaborarea oamenilor

de bine din toate provinciile ţării mărite. Inlăturând răul patimilor oarbe şi pacostea invidiei între oameni, năzuinţele de-a munci se vor putea îndrepta spre o propăşire nouă şi binecuvântată din toate punctele de vedere, — ca patria să se apropie în sfârşit de limanul mântuirii dorite.

Când Alba Iulia, bătrânul Bălgrad, se îmbracă în nouă glorie, salutăm acest sfinţit oraş, ne plecăm genunchii, şi cu fiorii bucuriei în luminoasa zi de 2 (15) Octomvrie 1922 aducem mulţumiri cucernice Celui prea înalt pentru darul bunătăţilor Sale nemărginite.

In noua biserică din vechea cetate răsună cântece de biruinţă şi de îndelungată şi norocoasă stăpânire a Majestăţilor Lor, Regele *Ferdinand I* şi Regina *Maria.*

Visul de mărire, realizat de viteazul Domn muntean pentru scurtă vreme, înfăptueascâ-se acum pe vecii vecilor!...

Dacă românul a ştiut să moară pentru mărirea ţării sale, — de ce oare n'ar şti să şi trăească pentru păstrarea şi întărirea ei?

Comunicat oficial

Candidaţii de profesori pentru catedrele de religiune dela şcoalele de stat de orce categorie, înainte de a se prezenta la comisiunea interimară din Cluj pentru facerea examenului pedagogic profesoral, au să presteie un examen fundamental şi special contras din disciplinele teologice, înaintea unei comisiuni bisericeşti. Constituirea acestor comisiuni pe lângă fiecare consistor eparhial s'a ordonat prin concluzul consistorului mitropolitan din 23 August a. c. Nr. 212 M. Candidaţii, cari au terminat cu succes vreo facultate teologică, precum şi aceia, cari au ascultat la universitatea din Cluj cursurile din vară anilor 1919 şi 1920 n'au să mai facă acest examen fundamental şi special.

Examinarea se face din următoarele discipline teologice: Apologetica, Studiul biblic, Istoria bisericească, Dogmatica, Morala, Dreptul canonic şi Catehetica.

Examenului verbal îi premerge desvoltarea unei teme în scris, sub controlul comisiunii.

Pentru admitere la examen, candidaţii se vor adresa consistorului arhidiecezan.

Pentru admitere la examenul profesoral de capacitate (pedagogic) dela candidaţi se cer următoarele documente: Atestat de maturitate; Absolutor teologic; an de practică profesorală; Certificat despre examenul fundamental şi special din religiune; act de recomandare din partea autorităţii bisericeşti şi o scurtă descriere a vieţii (curriculum vitae).

Toate aceste dispoziţii au valoare numai pentru anul şcolar curent.

Sibiu, din şedinţa consistorului arhidiecezan ca senat şcolar, ţinută la 22 Sept. 1922.

Nr. 7374 Şcol. **Consistorul arhidiecezan.**

Zile de sărbătoare în parohia noastră din Zlatna (tr. Abrud)

Parohia ortodoxă română din Zlatna anul acesta a avut parte de sărbări frumoase, a căror amintire va rămânea neştearsă în memoria credincioşilor, veniţi într'un număr cât se poate de mare. Le înregistrăm pe rând:

Sfinţirea clopotelor nouă. La 9 Iulie a. c. s'a făcut cu deosebită pompă sfinţirea clopotelor procurate 2 de credincioşi, cu 30 mii lei, şi unul de un credincios dus în America Ion Vinţan a Savului cu 12 mii lei, şi s'au aşezat în aceeaş zi în turn, fiind de faţă întreg poporul din Zlatna, precum şi o mare mulţime din jur care vărsa lacrimi de bucurie că şi vede biserica din nou împodobită cu clopote. Zlatna este cea dintâi parohie de pe Valea Ampoiului care şi-a procurat clopote nouă servind de pildă altor parohii cu această laudabilă faptă.

Parastas pentru Avram Iancu. Ca şi alte biserici, astfel şi biserica noastră a ţinut de bine să serbeze pe eroul munţilor Avram Iancu, care aici şi-a făcut gimnaziul şi a petrecut multe zile din viaţa sa. La 17 Septemvrie a. c. s'a servit din partea preoţiior Ludovic Giurca, şi Gh. Popescu parastas, şi s'a vorbit poporului despre frumoasa recunoştinţă ce ni-o arătăm prin cultul eroilor, cari ni au adus zilele de azi. La parastas au fost de faţă reprezentanţii tuturor oficiilor de stat din loc.

Conferenţă preoţească. In 2 Octomvrie s'a ţinut aici conferenţa pastorală de toamnă a preoţilor din tractul Abrud. A fost adevărată zi de sărbătoare înălţătoare pentru toţi acea zi, căci s'a servit sfta liturgie de toţi preoţii tractului cu sobor în frunte cu păr. prot. Petru Popovici care cu această ocaziune, pe lângă serviciul frumos şi înălţător al liturgiei, a servit şi parastas pentru mitropolitul Şaguna şi pentru răposatul preot al Zlatnei, G. Beşa, rostind la urmă însuşi o predică de toată frumseţea despre credinţă.

Lumea care abia încăpea în biserică: popor şi intelectuali, de ambele confesiuni române, ba chiar şi străini, — a rămas adânc impresionată atât de serviciul divin făcut cu mult duh şi ridicat prin cântările corului neobositului director şcolar P. Duca, cât şi de predica păr. protopop care a deschis multora ochii cum cred şi cum ar trebui să creadă.

La ora 2 s'a deschis apoi conferenţa preoţească, la care au luat parte 14 preoţi din 18 câţi sânt în tract. S'au discutat îndeosebi mijloacele prin cari s'ar putea ridica moralul decăzut în popor. Despre aflarea acestor mijloace a pregătit o disertaţie păr. G. Popescu din Zlatna.

S'au luat măsuri pentru combaterea sectarilor şi s'a făcut organizarea preoţimii în cadrul Asociaţiunii clerului «Andrei Şaguna».

In urmă, pentruca preoţimea să-şi poată împlini misiunea sfântă neîmpiedecată de grijile zilei, s'a cerut printr'un memoriu regularea salariilor preoţeşti. *Corespondentul.*

Catedrala ortodoxă din Sibiu

Primim următoarele:

In vara acestui an am trecut, în drumul meu prin Ardeal, şi prin oraşul de pe malurile Ţibinului, şi am rămas încântat de multe lucruri bune şi frumoase ce mi s'au dat să văd în partea locului. Sibiul este oraş curat, cu împrejurimi poetice, dintre cele mai căutate de vilegiaturişti, chiar şi când sânt aceştia lipsiţi de «norocul» d'a face parte din ceata îmbogăţiţilor de răsboi. Cu pretenţii moderate se petrece bine şi sănătos în oraşul dvoastră.

Creştin şi ortodox, nu puteam trece indiferent pe lângă locaşurile sfinte ale sibienilor, în deosebi când ele sânt în mare parte şi monumente de artă în exteriorul şi în interiorul lor.

După oarecare căutare, am văzut catedrala ortodoxă, şi mult am regretat, că astăzi, când există atâtea mijloace de reproducţiuni artistice, n'am găsit măcar o mică broşură, care să conţină un scurt *istoric* al catedralei cu *ilustraţiile* sale necesare. Acelaş regret mi l-au exprimat şi soţii mei de drum.

O astfel de broşură ar putea să o vândă atât Librăria de alături, din strada Mitropoliei, cât şi servitorul care păstrează cheile catedralei. Citindu o credinciosul, ar privi locaşul sfânt cu totul alt fel: ar căuta să se adâncească mai mult în părţile singuratice, care alcătuesc întregul clădirii. Fără călăuza aceasta, vizitarea se face de obicei cât se poate de fugitiv, impresiile rămân şterse şi în curând se uită.

Călător.

Există o interesantă Istorie a bisericii catedrale cu ilustraţii, scrisă de Dr. Puşcariu, M. Voileanu şi Dr. Cristea. Se poate procura dela Librăria arhidiecezană.

Nota Red.

Grădinile de copii

— Şcoalele fröbeliane —

Este şi aceasta o sănătoasă instituţie, în care îşi primesc micuţii noştri primele învăţături, pregătitoare pentru a le continua în şcoalele primare.

Şcoalele fröbeliane nu au avut până acum trecere la noi, adecă mai exact: nu au prea existat, din motive uşor de înţeles. Confesiunile abia şi-au putut susţinea, sub era ungurească, şcoalele absolut necesare, necum să mai poată cheltui şi pentru grădini de copii. Ear în centre şi locuri potrivite ca fabrice de maghiarizare, fostul stat le a ridicat mai ales în părţile locuite exclusiv de români. In aceste şcoale copiii noştri cari abea începeau să gângănească ceva în limba maternă, erau chinuiţi să înveţe cântări patriotice ungureşti şi alte lucruri tot aşa de bine înţelese şi de patriotice.

Eată pentru ce aceste şcoale nu puteau avea trecerea cuvenită la noi. Astăzi însă, când nu mai e aşa, ar trebui să se înfiinţeze cât de multe instituţii de acest fel.

Căci, pentru orce popor şcoalele fröbeliane au mare însemnătate. Poporul nostru, în deo-

FOIŞOARA

Din timpurile trecute

II

— Acte de danie. O notiţă. —

Actele de danii făcute de ctitorii bisericij se scriau în formula şi conţinutul următor, (le-am aflat scrise în evanghelia bisericii noastre din Hendorf):

«Aceasta sfântă şi Dumnezeească carte Evanghelie o-au cumpărat robul lui Dumnezeu *Manol Hagiu Costantin, din Braşov* şi o-au dat de pomană sfintei biserici neunite din *Hendorf* ca să fie a bisericii până va fi o hârtie; şi aşa s'au dat, ca nimenea să nu o poată vinde, nici în bani, nici să nu o schimbe pentru altă carte, ci chiar aceasta să se ţie la această sfântă biserică în veacul ei: oarecine oar înstrăina din biserică ori încelui, sau oar fura, să aibă a da răspuns la înfricoşata judecată a Domnului nostru Isus Hristos: şi s'au dat această evanghelie totodată cu Triodul şi un ciaslov, s'au dat mai nainte tot de acel mai sus pomenit ctitor, fiind paroh smeritul şi mult păcătosul preot *Ilie Medrea* la această sfântă biserică Ano 1788 Martie 4 zile.

Alt act, scris în Pentecostar:

«Această carte, anume Pentecostar, s'au cumpărat de robul lui Dumnezeu Onea Boasta, din satu din Cidjor varmigiu (comitatul) Făgăraşului cu preţ opt florinţi ungureşti şi 2 peciaci (?) şi s'au dat de pomană sfintei biserici neunite din satu din *Hendorf* tot din varmegia Făgăraşului şi aşa s'au dat cum nimenea din neamul Dumnealui sau şi din alt neam să nu-o poată înstrăina din biserică, ci să fie a bisericii până va fi o hârtie: Iar cine o-ar înstrăina mai mult unu ca acela să fie supt blestem şi afurisanie, să-l judece toate sfintele Scripturi şi slujbele dintru aceasta şi să n'aibă stare nici în lumea aceasta, fără (să) umble ca ţigan din sat în sat, iar după moarte să fie cu Iuda şi cu Arie şi cu alţi eretici. Iară ori care preot ar hi la această biserică, să fie detor a pomeni vii: Ion, Bucura, Maria; morţi: Ion, Bucura, Oprea la care am fost martore întâi Vasile Sârbu din Ţelina, Onea Moldovan goşman (epitrop) în Hendorf, şi Gligor Hantău goşman, eu popa Ilie Medrea paroh neunit, caream şi scris la Ano 1789, 20 Martie».

O daună, din cauza unui eveniment fizic, la anul 1782.

In cartea rituală bisericească «Pentecostar» pagina 120 se află scris cu scrisoare urâtă, greu descifrabilă, următoarea năpastă:

«Să ştie că la al doilea an al domniei prea înălţatului Domn: Nicolae Petru Mavroghen voevod au mai dat o peatră după cea dintâi care dădese în zilele lui Alexandru Ipsilant voivod la anul 1782, de au prăpădit toate bucatele pe unde a ajuns, dar şi aceasta după urmă şi mai multă au fost şi mai mare, că sau găsit pietri de mari de au venit câte o litră şi H: de draxhri (?) şi pe unde au dat au prăpădit şi bucate şi livezi şi tot, şi au dat la cel an după cea dintâiu la anul 1782 şi au bătut într'o Vineri de 2 ori şi a doua zi Sâmbătă odată: In luna lui Iulie în 16 şi 17 zile 1782».

Pr. Andrei Moldovan

sebi popor de agricultori. este aşa de ocupat cu lucrul său în toată vremea, încât nici timp nu are să se ocupe şi să-şi îngrijească copilaşii, cari tocmai în etatea aceea reclamă mult sprijin. Rămaşi singuri pe acasă, neîngrijiţi, fără ocrotire, copiii sânt în etatea aceasta mai sensibili, văd şi aud lucruri de care sânt curioşi, şi n'are în casă cine să le vie în ajutor să i lumineze şi să-i povăţuească pe calea bună.

Ce bine prinde deci micilor copilaşi grădina lor, unde sânt cald îmbrăţişaţi de crescătoarea lor şi unde se joacă şi învaţă, şi se îndrumează în toate manifestările lor de copii.

Cu astfel de şcolari se începe apoi mai uşor şi mai cu spor învăţământul primar. Copiii ieşiţi din grădinile acestea ştiu acum număra, ştiu desemna una şi alta, se pricep la manuarea stilului şi a creonului, cunosc rugăciunile mai mici, au învăţat purtare bună, s'au deprins a da atenţiune şi respect celor mai mari decât ei.

Grădinile de copii trebue prin urmare înfiinţate unde se poate neîntârziat, căci sânt mai folositoare pentru noi, ca multe alte lucruri pentru care se cheltueşte din greu.

Eugeniu Munteanu

Din America

Examenul şcoalei române Regina Maria din Indiana Harbor Ind.

Colonia română din Indiana Harbor Ind. America de nord, a avut o zi de mare sărbătoare Duminecă în 27 August a. c. fiind examenul copiilor dela şcoala românească, conduse de preoţii S. Mihălţianu, paroh ortodox şi Dr. V. Crişan, paroh gr.-cat.

Şcoala a fost cercetată de 130 elevi.

La 2 ore p. m. hala şcoalei era ticsită de părinţi şi popor, dornici să audă copilaşii grăind româneşte, cântând şi recitind poezii.

Sara a avut loc o mare producţiune teatrală, predată numai de elevii şcoalei. S'au predat mai multe dialoguri, trialoguri, piese teatrale cu cântece şi jocuri naţionale, cari au stors lacrimi de bucurie din ochii părinţilor.

In şcoală, pe lângă religie, s'a predat copiilor scrisul şi cititul româneşte, cum şi noţiuni din istorie şi geografie.

Din nefericire, avem aici şi un individ, student din vremuri bătrâne, care a ţinut şi el şcoală cu vreo 35 elevi, contra paroh lor, şcoală, a cărei disciplină era parul şi scop banul. N'a făcut nici un spor.

In 15 Octomvrie ambii preoţi vom continua şcoala cu copiii, în fiecare Sâmbătă, când sânt liberi dela şcoala americană. Vom ţinea obişnuita catehizaţie, cititul şi scrisul şi alte noţiuni pe care le vom afla de bune.

Şcoala noastră a fost şi va fi gratuită.

Când vedeam înaintea noastră 130 elevi, unul vorbind mai rău româneşte ca celalalt, ne prindea groaza, ear când la examen i am văzut predându şi rolurile de teatru, poesiile, dialogurile, cântecele şi jocurile naţionale, am fost convinşi că bun lucru am făcut.

Nu cunoaştem obstacole, nici bârfitori lăudăroşi, şcoala Regina Maria din Indiana Harbor, America, trăeşte şi merge înainte.

Simion Mihălţianu,
paroh ort.

Spicuiri

O hotărâre, care trebue să dea de gândit şi altor partide, din alte ţări, a luat partidul catolic («centrul») din Germania.

Revista «Kunstwart» (August 1922) publică, din peana lui Ernst Troeltsch o serie de «scrisori berlineze», mult comentate, şi în numărul menţionat vorbeşte şi de hotărârea partidului catolic. In Germania e primejdia «războiului civil, a haosului, a descompunerii statului».

«Cu mare îngrijorare vede centrul desvoltarea aceasta. A hotărât în adunarea sa (generală) de partid, la care au luat parte toţi bărbaţii de încredere a întregului Reich, să abandoneze, principiar, caracterul confesional, să oferă posturi sigure şi ne-catolicilor şi să strângă laolaltă pe toţi ceice sânt aplicaţi de a susţine o democraţie conservativă şi o democraţie, care conservă religiunea. Vrea să ia asupra sa problema, în ceasul al 12-lea, problema, care nu i-a reuşi partidului democratic să o resolve. Sânt ideilt lui Stegerwald, dar, pe cât se pare, nu sânt inspirate de Stegerwald, ci au fost acceptate subporunca unei situaţii disperate».

Ce ne învaţă hotărârea aceasta a partidutui, care a fost în Germania unul din cele mai exclusiviste? In faţa primejdiei haosului, împotriva lozincilor comuniste, cari ar primejdui orce viaţă de stat, chiar şi partidul catolic abandonează ţinuta sa intransigentă confesională şi se aliază cu toţi cei cari vreau să salveze ce mai este de salvat, cu bună credinţă, spre binele comun.

*

Revista fr. «Pacea prin drept» publică, după revista franceză «Creştinismul în secolul al XX.», următoarele: «Un grup de 7 pastori sau profesori germani, aparţinând bisericilor şi grupurilor religioase protestante din ţările Renane, din Hessen şi din Saxonia, au străbătut tocmai regiunile devastate ale Franţei. Doritori de a cunoaşte în persoană şi de a înţelege obstacolele, cari se opun de prezent desarmării morale şi unei apropieri pe teren religios din partea protestanţilor francezi, au făcut un act de curaj şi de loialitate, care de sigur îi onorează. Au fost întovărăşiţi de pastorii Jules Rambaud, fost preot militar al armatelor aliate, cu reşedinţa acuma în Bonn, şi de André Monod, agentul conducător al comitetului protestant francez... Vizitatorii noştri au urmat cu automobilul un itinerar prin următoarele localităţi: Trèves, Verdun, Reims, St. Quentin, Arras, Liévin, Lens, Lille şi Sedan. Au fost emoţionaţi de voinţa de restaurare şi de extraordinara silinţă de a trăi, care se manifestă în ţinuturile devastate. Au recunoscut că notiţele date de presa germană, privitoare la subiectul acesta, nu erau exacte; în prezenţa unor anumite distrugeri premeditate, au pronunţat cuvinte de reprobare şi de regret. Grija, care se dă mormintelor soldaţilor germani în Franţa i-a impresionat adânc. Au regăsit câteva morminte, pe cari aveau misiunea să le recunoască şi au vizitat un mare număr de cimitire militare. Au depus într'un cimitir mixt din nordul Franţei două coroane pe monumentele morţilor celor două ţări.

Au putut mai apoi să vadă, într'o anumită măsură, pe protestanţii francezi lucrând şi să se întâlnească cu câţiva din pastorii şi laicii noştri, oameni energici şi de credinţă, a căror mărturie i a emoţionat adânc. Puşi în curent cu anumite fapte, nespus de dureroase, din decursul ocupaţiunii, d. e. în Liévin şi în Lille, cari au dovedit noblefa caracterului şi eroismul atâtor bărbaţi şi femei, aparţinători bisericilor noastre şi posturilor noastre de evanghelizare, au fost în stare să priceapă mai bine valoarea lor morală şi religioasă. Vizita aceasta, care a avut mai întâi de toate scopul de a informa pe oamenii de bună credinţă, dornici de a se instrui ei înşişi, n'a fost nefolositoare şi va putea să contribue la apropierea morală a celor două ţări. Vizitatorii noştri au predat «Comitetului protestant francez» pentru lucrările reconstruirii, daruri spontane, venite dela creştini germani, în mărime de patru mii de mărci».

Preoţii noştri n'ar putea şi ei învita reciproc pe alţi preoţi şi pe.... polticiani, ca să vadă devastările războiului şi fostele tranşee?...

h. p. p.

Ştirile zilei

Ştire personală. I. P. S. Sa mitropolitul nostru *Nicolae*, a plecat în 30 v. cu trenul de seară la Alba-Iulia spre a lua parte la festivităţile Incoronării.

Măsuri de siguranţă. Serviciile de Siguranţă din Ardeal au primit dispoziţii privitoare la măsurile de siguranţă ce trebuie luate în vederea încoronării: Pe teritoriul oraşului Alba-Iulia nu vor fi primiţi decât aceia, cari vor poseda documente şi legitimaţii, prin care să-şi stabilească în mod neîndoios identitatea. Pe peroanele gării staţionarea persoanelor neoficiale în timpul trecerii trenului regal, este interzisă. In zilele de 14, 15 şi 16 toţi străinii aflători în oraş sau sosiţi în localitate, vor tebui să se prezinte serviciului de Siguranţă, care efectuiază controlul străinilor.

Pentru încoronare circulează în Ardeal mai multe trenuri gratuite, sau cu reducere de 75 la sută. Un tren gratuit: Braşov-*Sibiu* V ntul de jos Alba Iulia, pleacă din Braşov Sâmbătă în 14 Octomvrie ora 6 şi soseşte la Alba Iulia în aceeaş zi la ora 18,25 (seara 6 şi 25.) — Alt tren gratuit: Braşov-Teiuş Alba-Iulia, pleacă din Braşov în 14 Oct. ora 8 şi soseşte la ora 17.

Tren cu reducere de 75 la sută: Brasov-*Sibiu*-Alba Iulia pleacă din Braşov în 14 Oct. la ora 6,45 soseşte în Alba Iulia în aceeaş zi la ora 19. — Alt tren cu reducere de 75 la sută: Brasov Teiuş Alba-Iulia pleacă din Braşov în 13 Oct. ora 15,14, soseşte la Alba Iulia în 14 Oct ora 22; al doilea tren pleacă din Braşov în 13 Oct. ora 22,52, soseşte în Alba-Iulia în 14 Oct. ora 8,13.

In Belgradul Sârbiei se află de prezent o comisiune română, compusă din reprezentanţii consistorului din Caransebeş şi ai guvernului, pentru a discuta cu guvernul sârb chestia redeschiderii şcoalelor şi bisericilor noastre din Torontalul robit, precum şi chestiunea averilor mănăstireşti române din acel ţinut.

Politică de partid? Ziarul oficios al partidului naţional *Patria* din Cluj, ocupându se de sărbările împroprietăririi din Ardeal este de părere că Arhiereii noştri luând parte la sărbările de împroprietărire «fac politică militantă, politică de partid». — Noi credem dimpotrivă, că Arhiereii, dacă ar fi lipsit dela asemenea sărbări, prin *absenţa* lor ar fi dat dovadă tocmai că *fac politica unui partid.*

Un episcop şi împroprietărirea. Cu ocazia împroprietăririi din judeţul Timiş-Torontal, prefectul judeţului a invitat la solemnitate şi pe episcopul romano-catolic Glatfelder din Timişoara. Episcopul numit a scris prefectului, că nici el ca episcop şi nici preoţii săi n'au să participe la serbătoarea împroprietăririi ţăranilor, pentrucă biserica romano-catolică socoteşte exproprierea ca o *despoiere* a proprietăţii mari. Răspunsul, agresiv şi foarte jicnitor pentru autoritatea statului, va fi ajuns de sigur şi la cunoştinţa guvernului, care va face neapărat intervenirea necesară ca războinicul prelat să-şi ia pedeapsa meritată.

Anunţ. Dela şeful biroului de recrutare, Sibiu, primim următoarele: In conformitate cu ord. M. de R. 33211/1922, s'a aprobat în mod excepţional, numai pentru anul acesta, să se acorde *amânări* pentru continuare de studii tinerilor din contig. 1923, care urmează cl. VIII a liceului sau se găsesc în ultimul an al unei şcoale superioare, care intră în prevederile art. 52 din Legea recrutării. Totodată s'a prelungit terminul pentru înaintarea actelor de amânare pentru studii, până la 1 Noemvrie a. c. In interesul fiecărui tinăr se face cunoscut să depună actele până la data de mai sus Cercului de recrutare, deoarece după aceasta dată nu se va mai primi nici o astfel de cerere.

Broşură istorică. In tipografia Dr. S. Bornemisa din Cluj a apărut broşura: Istoricul episcopiei Clujului, de Dr. Sebastian Stanca. Preţul 2 lei.

Serbarea presei Sâmbătă şi Duminecă (în 21 şi 22 Octomvrie 1922) se ţine la Braşov o mare serbare a presei, în scop de-a mări fondul de pensiune a ziariştilor din Ardeal şi a clădi Căminul presei. Se va da un festival artistic, concert şi bal.

Expoziţie de vite în Sebeşul-Săsesc. Secţiunea economică a «Asociaţiunii» din Sibiu, organisează în Sebeşul-Săsesc, jud. Sibiu, o expoziţie de *bovine* (tauri, vaci, tăurenci, juninci viţele), şi *oi* (berbeci, oi, cârlani, terţii, noatini, noatine şi mioare), *Vineri la 27 Octomvrie 1922 st. n.* (Cuvioasa Paraschiva), când se vor distribui *36 premii* în sumă de *Lei 2,200.* Expoziţia se va ţinea în târgul vitelor. Pot lua parte numai proprietarii de vite din plasa Sebeşul-Săsesc. Programul se poate vedea la fiecare primărie din plasa Sebeşului.

Teatru în Sibiu. Compania teatrală a direcţiunii W. Popp a dat, până acum, pe scena teatrului sibian, câteva piese, drame şi operete, jucate cu deosebit succes. In lucrarea lui August Strindberg. Tatăl, şi în alte piese cu subiecte sociale, actorii şi actriţele şi-au desfăşurat întreg talentul, întruchipând cu multă măestrie toate persoanele care au îndurat crunte suferinţe în viaţă, sau care au alergat după închipuite fericiri, persoane setoase de agitaţiile petrecerilor de astăzi şi fără gând la grijile zilei de mâne.

Piese, brodate pe muzică melodioasă, interpretate cu îndemânare de multe voci simpatice şi de-o bună orchestră, completează repertoriul trupei, captând auditorul seară de seară. In curând vor debuta celebrităţi artistice din străinătate.

Constituţia bolşevică. Sub titlul Consideraţiuni asupra constituţiei bolşevice, dl Florin Sion a publicat (în edit. Samitca) un studiu despre mehanismul constitutiv al Rusiei, pe temeiul legilor şi decretelor făurite de comuniştii ruşi. Puterea supremă a republicei o are Congresul naţional (mai potrivit: internaţional) al *sovietelor*. Fecare unitate comunală sau profesională are un soviet, din care se recrutează un soviet mai mic dar cu drepturi mai mari; d'asupra tuturora stă Congresul (cu dictatorul său, despre care în teorie nu se vorbeşte, cu atât mai vârtos în practică). Forma de stat a Rusiei de astăzi este cu totul neprecisă: nu e nici stat unitar, nici stat federal, ci o formă care prin distrugerea legăturilor fiinţei de stat organic şi legal voeşte «să întruchipeze cândva societatea comunistă a viitorului». Puterea legiuitoare se manifestă în decrete şi ordonanţe date de soviete, care deţin şi puterea executivă. Puterea judecătorească se exercită prin tribunale revoluţionare; neînţelegerile între patroni şi lucrători se judecă de asociaţiile profesionale şi comisariatul muncii. Drept electoral au numai cetăţenii cari îşi câştigă existenţa «prin lucrări producative şi utile corpului social»; sânt exclusi dela vot cei ce sânt salariaţi în serviciu, precum şi preoţii şi călugării. Majoratul pentru ambele sexe cu drepturi egale, e fixat la 18 ani. Bolşevismul nu este decât o amestecătură de învăţături socialiste cu anarhiste. In disordinea socială din Rusia de astăzi se pregăteşte, după comunişti, drumul spre idealul viitorului. *Când* va sosì acest viitor, aceasta n'o poate şti nici dictatorul de astăzi, Lenin, care se mângâe însă cu — nădejdea.

Teatru oraşului Sibiu

Director: **W. Popp**

In 13 Octomvrie: Ţăranul vesel, operetă în 3 acte.
In 14 Oct.: Otello, tragedie în 5 acte de Shakespeare.

Inceputul la ora 7½, seara

Nr. 2477/1922 (183) 1—3

Concurs din oficiu

Pentru parohia vacantă **Jac**, cu filiile **Bred** şi **Romita**, în tractul Unguraş prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile.

Retribuţiunile sânt cele fasionate în coala B. şi salariul dela stat.

Concurenţii sânt obligaţi a se prezenta în parohie şi a satisface prescriselor legale.

Cererile de concurs se vor înainta în terminul de mai sus consistorului diecezan din Cluj.

Cluj, din şedinţa consistorului ca senat bisericesc ţinută la 5/18 August 1922.

Consistoriul eparhial ort.-rom.
Nicolae Ivan
episcop

Nr. 146/1922 (184) 1—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de cl II **Bedeleu**, tractul Lupşa, se escrie prin aceasta concurs nou în termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt; *a*) Salar legal dela stat statorit în temeiul coalei B. şi a cualificaţiei, *b*) locuinţă în casele parohiale, *c*) lemne aduse la locuinţă din pădurile comunale după trebuinţă, *d*) păşunat, zile de lucru şi ferdela de bucate, *e*) porţiunea canonică de 16 cară de fân, *f*) stolele urcate conform vremii de azi.

Concursele înzestrate cu documentele cerute se vor trimite oficiului protopresb. al Lupşei, iar concurenţii se vor prezenta în comună cu observarea prescriselor regulamentare pentru a satisface îndatoririlor obişnuite.

Baia de Arieş, 26 Mai 1922.

Oficiul protopresb. în înţelegere cu comitetul parohial.
Vasile Gan
protopop

Nr. 200/1922 (185) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei de clasa I-a **Ibăneşti-pădure**, protopresbiteratul Reghinului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Beneficiile impreunate cu acest post sânt salarul dela stat şi eventualele gradaţii şi indemnizaţie de scumpete după detragerea venitelor statorite în coala B. pentru congruă.

Concurenţii vor înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul fixat, iar pentru a se face cunoscuţi poporului se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a cânta ori a celebra şi predica observând dispoziţiile art. 33 din Regulamentul pentru parohii.

Reghin, 15 Maiu 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. al Reghinului
Vasilie Duma
protopop.

Nr. 576/1922 (182) 1—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea parohiei de clasa III **Boroşneul mic** tractul Oituzului devenită vacantă, se publică concurs cu 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate pentru întregirea dela stat în coala B. Concurenţii au să trimită cererile instruite cu observarea normelor în vigoare în terminul arătat subsemnatului oficiu protopopesc, şi până în 8 zile înainte de alegere după prealabila încunoştinţare a protopopului să se prezinte înaintea alegătorilor pentru a cânta, respect. a oficia şi cuvânta.

Intorsura-Buzăului, 6/X 1922.

Oficiul protopopesc ort. al tractului Oituzului în înţelegere cu comitetul parohial.
George Neagoviciu Neagoescu
adm. ppesc.

Nr. 26/1922 prot. (181) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de protopresbiter al tractului **Mureş-Ludoş**, înfiinţat prin concluzul Sinodului diecezan Nr. 66/922, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Până la devenirea în vacanţă a parohiei protopresbiterale Mureş Ludoş, venitele din aceea parohie în care se va stabili, ori este stabilit parohul, care a fi ales şi numit de protopop.

2. Dotaţia protopresbiterală dela stat şi din fondul general administrativ al Consistorului diecezan.

3. Retribuţia din fondul protopopesc al tractului, alimentat din contribuţiile dela parohii.

4. Taxele legale dela vizitaţiunile canonice.

Concurenţii îndreptăţiţi conform concluzului congresual din anul 1888 Nr. prot. 111, să-şi înainteze cererile înzestrate cu documentele cerute, în terminul arătat mai sus, Veneratului Consistor diecezan în Cluj.

Mureş-Ludoş, din şedinţa comitetului protopresbiteral, ţinută la 4 Septemvrie 1922.

Petru Sămărghiţeanu notar. — **Romul Popa** preş. comit. prot.

Nr. 3007/1922 Plen.

«Aprobat»

Cluj, din şedinţa plenară ţinută la 5 Oct. 1922.
Nicolae Ivan
Episcop.

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,

profesor universitar şi membru al Acad. române

AVIZ!

BANCA CENTRALĂ

FILIALA — SIBIU

S'A MUTAT

cu birourile sale în (175) 3—6

Piaţa Regele Ferdinand Nr. 14

unde s'a aranjat modern şi corespunzător situaţiei sale

Nici în Strada Cisnădiei Nr. 7 II
şi nici în Strada Turnului Nr. 33
nu mai are birouri şi cassa.

Exclusiv în
Piaţa Regele Ferdinand Nr. 14
se primesc de acum înainte

Depuneri pe libel cu 5½% si 6% netto

Darea după interese o plăteşte institutul

Schimb de dolari
şi alte valute totdeauna cu cele mai culante cursuri

Redactor responsabil: Dr. George Proca. — Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 7/20 Octomvrie 1922 Nr. 78—79

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Sărbările încoronării MM. LL. Regelui și Reginei României

Actul cel mai măreț în existența noastră de două mii de ani, încoronarea Suveranilor tuturor românilor s'a desfășurat, ca sărbătoare a sărbărilor, în mijlocul nemărginitei bucurii a poporului român din întreg cuprinsul țării.

Pomenite vor fi zilele încoronării primului Rege FERDINAND I și a primei Regine MARIA de-alungul veacurilor de toată suflarea românească.

De față au fost la încoronare Domni și fii de regi, tineri cu suflete entuziaste și bătrâni cu ochii înlăcrămați, țărani voinici și țărance frumoase, în haine pitorești naționale.

Glasul crainicilor, salvele tunurilor și sunetele duioase ale clopotelor au vestit pământului românesc, că pe fruntea REGELUI se așează coroana de oțel, iar coroana de aur cu pietri scumpe se așează pe fruntea REGINEI: Suveranii înfăptuitori ai unității, pentru veșnicie, a tuturor românilor. —

Sărbările istorice s'au început la Alba-Iulia și s'au terminat în capitala București.

I. La Alba-Iulia

— Sosirea trenului regal. — Primirea la gară. — Intrarea în biserica încoronării. — Serviciul religios. — Ceremonia de încoronare. — Statele reprezentate. — Cuvântări. — Ridicarea baldachinului. — Proclamația Regelui. — Act comemorativ. — Masa. — Defilarea trupelor. — Plecarea dela Alba-Iulia. —

Trenul regal e așteptat să între în gara Alba-Iulia la ora 9·30 dim. Gara e splendid înfrumsețată. Fațada poartă în mijloc o tablă cu inscripția «Alba Iulia», având de amândouă părțile pictată emblema orașului: O poartă, între două turnuri și în față Sf. Gheorghe în momentul când omoară balaurul.

Peronul este bogat împodobit cu drapelele națiunilor aliate.

Pe peron se aflau dl I. Brătianu, președintele consiliului; dl Ferechide, președintele senatului; dl M. Orleanu, președintele camerei; miniștrii: I. C. Duca, V. Sassu, Vintilă Brătianu, general Moșoiu, G. Mârzescu, Al. Constantinescu; câțiva foști miniștri, înalții demnitari; generalii Cristescu, Stratilescu, Cihoski, Istrati, etc., dl Romulus Voinescu, prefectul de județ, primarul orașului Alba Iulia, Aurel Sava, ziariștii o companie de onoare cu drapel, școala militară de infanterie Nr. 2 și muzica reg. 50 infanterie.

Trenul regal a intrat încet în gară. Muzica intonează imnul regal. Cel dintâi scoboară pe peron M. S. *Regele*, apoi M. S. *Regina*, urmați de M. S. Regina *Elisabeta* a Greciei, M. S. Regina *Marioara* a Iugoslaviei; AA. LL. RR. Principele moștenitor *Carol* și Principesa moștenitoare *Elena*; Principele *Nicolae*, Principesa *Ileana*; apoi membrii casei militare a Regelui; membrii casei civile a Regelui; doamnele de onoare.

Primarul orașului dl A. Savu a oferit pe o tavă de argint tradițională pâne și sare Suveranilor, salutându-i în numele orașului.

MM. LL. Regele și Regina au luat loc în trăsura de gală, precedată de două plutoane din escorta regală și de trăsura mareșalului curții. In uralele uriașe ale mulțimii. Suveranii, principii și invitații se apropie de Catedrală.

*

Ierarhii bisericii ortodoxe ai țării merg în catedrală la ora 9 în un imposant cortegiu în strălucitoare ornate.

Pleacă din aripa stângă a edificiului din curtea catedralei. Inainte merge corul mitropoliei din București condus de măiestrul Kriac, cântând în mod solemn «Bine ești cuvântat Hristoase», urmează doi câte doi diaconii, *D. Antal*, *S. Evuțanu*, *Nicodim*, *Bunescu* și protodiaconul Teodor *Ursachi*; protoiereii Ioan *Teculescu* și Dr. G. *Proca*, arhimandritul mitrofor Dr. O. *Popescu*; arhiereii, *Evghenie* și *Iacob*; episcopii, *Nicolae* al Clujului, *Roman* al Orăzii, *Nicodim* al Hușilor, *Platon* al Dunării de jos, *Iosif* al Caransebeșului, *Ioan* al Aradului, *Visarion* al Argeșului, *Teofil* al Buzăului, *Vartolomei* al Râmnicului și *Teodosiu* al Romanului, arhiepiscopul Basarabiei *Gurie*, mitropolitii *Nicolae* al Ardealului și *Pimen* al Moldovei, și în fine mitropolitul Primat *Miron*.

Sosesc apoi în biserică: Regina Greciei Elisaveta, Regina Iugoslaviei Maria, Principele moștenitor Carol cu soția sa Elena, Principele Nicolae, principesa Elena, Ducele de York, Infantele Spaniei, Ducele de Genova, Mareșalul Foch, Generalul Berthelot, membrii guvernului, foștii prezidenți de consiliu, reprezentanții celorlalte confesiuni din țară afară de rom. și gr. catolici etc.

Sosesc Suveranii. MM. LL. Regele și Regina sânt întâmpinate în pridvorul bisericii de către președintele Consiliului de miniștri și pesedinții corpurilor legiuitoare.

La întrarea în sf. biserică MM. LL. sânt primite de II. PP. SS. LL. Mitropolitul primat *Miron*, Mitropolitul *Pimen* al Moldovei și Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului.

Indată după întrarea Majestăților Lor în biserică, se începe serviciul divin. Se celebrează cu mare pompă *Doxologia* întocmită din prilegiul Incoronării Majestăților Lor, de mitropolitul Primat Miron.

Serviciul s'a început cu sfințirea insigniilor regale, coroanele și mantiile regești, aduse în biserică din capitală încă Sâmbătă după amiazi la ora 3 de primministrul Ion I. C. Brătianu și ministrul de războiu Mărdărescu.

Rugăciunile de sfințire le-au rostit P. S. S. mitropolitul Moldovei *Pimen* și I. P. S. Sa arhiepiscopul *Gurie*, iar evangelia a cetit-o I. P. S. Sa mitropolitul nostru *Nicolae*.

I. P. Sa Mitropolitul Primat a înmanuat apoi d-lui președinte al senatului, Mihail Ferechide, coroana Regelui, ear d-lui președinte al camerei, M. Orleanu, coroana Reginei. Dl general Lupescu a luat mantia Regelui, dl general Popovici mantia Reginei.

I. P. S. Sa mitropolitul primat *Miron* a cetit apoi cu voce ridicată următoarea rugăciune de încoronare a Majestății Sale Regelui:

Doamne, Dumnezeule, Impăratul Impăraților și Domnul Domnilor, — Celace în purtarea Ta de grijă ai trimis poporului românesc voivozi ca Basarab, Mircea cel Bătrân, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, pe voivodul mucenic Constantin Brâncoveanu și pe înțeleptul Carol — cu genuchii plecați și cu inima smerită cădem înaintea și îndrăsnim a Te ruga din adâncul sufletelor noastre, pe Tine, Celace croiști soarta popoarelor: — Insuți și acum caută din tronul cel ceresc al slavei Tale asupra pământului românesc, celui răscumpărat prin jertfele și scump sângele fiilor săi, și ia sub scutul aripilor Tale pe credinciosul robul tău, Ferdinand I, pe carele ai binevoit a-L pune Domn și Stăpânitor asupra României întregite; îmbracă-L și cu putere de sus și pune pe capul Lui Coroana, din care strălucesc mai mult decât pietrele cele scumpe, virtuțile poporului român. Așează-L pe El pe tronul dreptății; păzește-L cu arma Sfântului Tău Duh, arătându-L biruitor înfricoșat asupra tuturor dușmanilor țării.

Doamne, Celace îndrumezi pe regii pământului, ca un a toate Stăpânitor, povățuește și pe gloriosul nostru Rege Ferdinand și-L învrednicește să desăvârșească lucrul, ce L'ai încredințat Lui; călăuzește-i pașii în tote zilele vieții Sale, ca să fie un bun părinte pentru toți fiii țării, de orice neam și credință.

Incălzeşte inima Lui de dragostea către ţară şi popor şi sădeşte în ea milă faţă de cei în suferinţe.

Fă-I parte de sfetnici luminaţi şi fără de prihană, şi întăreşte credinţa supuşilor Săi, ca — uniţi în cugete şi simţiri — să ducă moştenirea Ta aceasta — ţara română — în pace şi linişte la fericire şi glorie.

Intăreşte-L întru credinţa cea către Tine şi biserica Ta cea sfântă, carea a fost în trecut nu numai mântuitoarea sufletelor părinţilor noştrii şi ţarul conducător şi călăuza probată a neamului pe căi pline de primejdii, ci va fi şi în viitor cea mai sigură garanţie a ţării noastre. Arată-L apărător al dreptmăritoarei credinţe strămoşeşti şi al aşezămintelor ei, ca să reînvieze vechea lor strălucire, şi să judece poporul Său întru dragoste şi pe cei greşiţi întru bunătate. Ca prin aceasta să se învrednicească, precum de iubirea ţării Sale, aşa şi de vecinica Ta împărăţie.

Inmulţeşte, Doamne, zilele vieţii Lui, ale iubitei noastre Regine şi ale întregei Sale auguste familii, întru sănătate îndelungată.

Revarsă şi asupra ţării noastre în toată vremea mila Ta, dăruindu-i bunăliniştea văzduhurilor, îmbelşugarea roadelor pământului şi toate cele ce sunt spre trebuinţa cea vremelnică şi vecinică a poporului ei.

Să nu întorci faţa Ta de către poporul nostru pentru păcatele sale, ci — în negrăita Ta bunătate — miluieşte-l, ca să simtă zilnic mâna Ta ocrotitoare, şi prin toate lucrările şi faptele sale — spre binele Lui şi al ţării — să-Ţi slujească Ţie, a Căruia este împărăţia şi puterea şi slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

După aceea Mitropolitul primat esclamă: «*Vrednic este!*» corul cântă: «*Vrednic este*» de trei ori.

Mitropolitul primat zice: «*Doamne, Dumnezeul nostru cu glorie şi cu cinste încoroneaz㠖 i pre dânşii*». Corul: Amin.

Momentul este din cele mai solemne.

Urmează Polihroanele.

Primul diacon: Majestăţii Sale, Prea înălţatului şi Mult stăpânitorului nostru Domn Ferdinand I, din mila lui Dumnezeu Rege, al României — şi desrobitor al mănoasei Basarabii, al dulcei Bucovine al falnicului Ardeal, al mândrului Banat, al fericitei Crişane, al Sătmarului şi al Sălajului: — Celuia ce a reînviat ţara lui Negru Vodă dela Olt şi istoricul Maramureş al lui Dragoş Vodă: — dă i Doamne, zile bune şi îndelungate, pace, sănătate, mântuire şi biruinţă asupra duşmanilor şi L păzeşte întru mulţi şi fericiţi ani!

Corul: Mulţi ani trăiască:

Al doilea ditcon: Majestăţii Sale măritei noastre Doamne şi Regine Maria, — ajutătoarea celor săraci şi în strâmtorare, — mângâitoarea celor bolnavi şi în suferinţe, — alinătoarea de dureri a celor răniţi şi pe patul de moarte, — ocrotitoarea văduvelor şi a celor orfani, — obladuitoarea artelor, a ştiinţelor şi a tuturor mişcărilor nobile pentru propăşirea ţării: Celeia ce, în cele mai grele şi mai primejdioase zile ale neamului, a revărsat pretutindenea din comoara sufletului Ei — ca dintr'un izvor bogat — încredere şi însufleţire: dă I Doamne, mulţumire şi sănătate şi o păzeşte pe Ea întru mulţi şi fericiţi ani.

Corul: Mulţi ani trăiască! Corul cântă: Imnul de încoronare, textul întocmit de I. P. S. Mitropolit Primat Miron Cristea, după imnul de încoronare a împăraţilor din Bizanţ. Muzica de D. G. Kiriac, care a făcut adâncă impresie asupra celor presenţi. Se formează apoi cortegiul pentru ieşirea din biserică, care era astfel format:

Casa militară a MM. LL. Regelui şi Reginei; M. S. Regele; M. S. Regina; preşedintele Senatului dl Ferechide care purta coroana M. S. Regelui, preşedintele camerei dl Orleanu care purta coroana M. S. Reginei; urmau apoi Mitropoliţii, episcopii, membrii familiei regale, capii misiunilor străine şi toţi invitaţii, în total 300 de persoane.

*

Baldachinul era instalat pe un piedestal, drept în faţa clopotniţei. La dreapta baldachinuau luat loc membrii misiunilor străine: *Franţa:* mareşalul Foch, generalul Berthelot, generalul Waygand, locot.-colonel de Vassvigny, căpitanul Bugnat, — apoi Germania reprezentată de ministrul ambasador Freitag, precum şi reprezentanţii următoarelor state: Belgia, Bulgaria, Danemarca, Spania, Statele Unite americane, Finlanda, Anglia, Italia, Iaponia, Grecia, Letonia, Norvegia, Olanda, Polonia, Portugalia, Suedia, Elveţia, Iugoslavia şi Cehoslovacia.

Delegaţiile sătenilor au luat loc şi ele în apropierea baldachinului, spatele tribunelor era ocupat de public.

Drapelele tuturor regimentelor erau rânduite în faţa baldachinului regal şi trupele erau înşiruite pe ambele părţi ale arenei. Cerul era acoperit de nori. O ploaie măruntă şi caldă. In tot timpul ceremoniei încoronării publicul a stat descoperit.

*

Sosit sub baldachin, MM. LL Regele şi Regina au fost salutaţi de poporul adunat şi de invitaţi în entusiaste strigăte de ura. M. S. Regina era îmbrăcată în mantie roşie, M. S. Regele s'a îmbrăcat în mantia regală. Dl Ferechide preşedintele Senatului i-a predat coroana, pe care M. S. Regele a pus-o pe cap. Era ceasul 10 40. In acest moment solemn toate muzicile militare au intonat imnul regal: clopotele tuturor bisericilor au început să sune prelung, bateriile din reg. 35 de obuzerie au tras salve.

Momentul cel mai mişcător a fost al încoronării M. S. Reginei. Suverana sta în picioare, impunătoare, frumoasă, vădit emoţionată. Când regalul ei soţ a luat în mâni coroana Reginei, Suverana a îngenunchiat în faţa Lui. Atunci Regele ia aşezat coroana pe cap.

In acest moment solemn au isbucnit puternic şi repetate urale. După aceea M. S. Regina s'a ridicat şi Suveranii, copleşiţi de emoţiune s'au sărutat. Iarăş toate muzicele militare au intonat imnul regal: clopotele au sunat prelung şi întreaga asistenţă, cuprinsă de un entusiasm delirant, a strigat de repetate ori: *Ura! Trăiască Regele tuturor românilor! Trăiască Regina tuturor românilor! Trăiască România întregită, unită şi mare!*

Ţăranii, din toate ţinuturile alipite, au strigat: «*Să ne trăiască iubitul şi marele nostru rege*»!

*

Dl Ferechide, preşedintele senatului, a ţinut sub baldachin discursul de încoronare.

D sa a spus:

Anii cari au trecut dela suirea Majestăţii Voastre pe Tronul neuitatului Rege Carol, au mărit strălucirea şi gloria coroanei făurite din oţelul unui tun dela Plevna, — coroana primului Rege al României independente.

Coroana pe care aleşii ţării o prezintă astăzi M. Voastre este coroana primului Rege al României întregite, cu hotarele dela Tisa la Nistru şi la Marea Neagră.

Realizarea idealului visat de generaţiile trecute, dobândită de M. V. cu ajutorul marilor Aliaţi şi graţie sacrificiului generos a sute de mii de copii ai ţării, este azi un fapt împlinit şi încoronarea M. V. consacră faptul istoric şi-l aşează în plină lumină.

Coroana de oţel va aminti pururea românilor, exemplele de iubire de ţară, de devotament absolut, de energie neclintită, date de Regele lor, atât de inimos, secondat de M. S. Regina; va aminti locuitorilor dela ţară intrarea lor în viaţa publică şi dobândirea proprietăţilor pământului pe care îl muncesc.

«Nu este un bun român, Sire, care să nu aducă azi M. V. tributul său de iubire şi de credinţă; într'un cuvânt, într'un cuget, toţi urează călduros, să trăiţi ani mulţi fericiţi şi glorioşi, asigurând tot mai cu temei prosperitatea şi propăşirea neamului».

Adresându-se M. S. Reginei, dl M. Orleanu a spus:

Majestate! Cu mândrie românii Vă încoronează şi câte urări nu se fac azi în cele mai depărtate unghiuri ale ţării pentru fericirea Voastră şi a Familiei Voastre, căci întruniţi toate virtuţile, pe care Doamnele din epoca eroică a trecutului nostru le aveau. Comoara de bunătate ce sufletul Vostru posedă, o răspândiţi ca o rouă binefăcătoare asupra nenorociţilor.

Dar, acolo unde rolul Vostru, Majestate, a atins culmi sufleteşti, a fost atunci când furtuna se abătuse cu atâta violenţă asupra ţării noastre, încât unii credeau că totul s'a sfârşit, şi atunci M. V. a fost între acei cari n'au pierdut nici o clipă măcar credinţa în succesul final şi Aţi dat tuturora exemplul de bărbăţie şi nădejde, aşa că'n vremurile viitoare Veţi fi pildă de aceea ce trebue să fie o Regină.

Se va spune pe atunci în basmele poporului nostru, că a fost odată ca nici odată, că dacă nu ar fi fost nu s'ar fi povestit, o ţară mare şi frumoasă, cu câmpii şi plaiuri, munţi şi ape, cum numai ea avea în lume, şi în acea ţară o Impărătească şi bună, şi frumoasă, şi înţeleaptă, a împărăţit alături de viteazul Ei Soţ peste un popor cuminte ce-i adorau.

Şi-au avut Ei copii mulţi, băeţi nişte feţi-frumoşi, fete adevărate llene Cosânzene, dar aşa de frumoase, încât la soare te puteai uita, dar la ele ba.

Şi-au venit de peste nouă mări şi ţări crai vestiţi ca să le peţească, căci aiurea nu găseau crăiese aşa mândre şi mai cuminte. Şi basmul se va înşira mereu, povestind de măreţele fapte ale acestor Impăraţi.

Terminând, fac o urare, ce împreună cu mine o face tot poporul: Să dea Dumnezeu ca la vatra ţării româneşti norocul să-şi aleagă pentru totdeauna lăcaşul, ear Vouă, Sire şi Doamnă, Vă urez ca drumul Vostru tot înainte să vă fie semănat cu flori.

M. S. Regele a răspuns:

«*Cu adâncă emoţiune primesc, în chip solemn, această coroană, moştenită dela neuitatul meu unchiu ca un simbol al vitejiei româneşti şi al unirii între Domn şi Ţară, plină de strălucire s'a aşezat, acum 41 de ani, pe capul întâiului rege al României, după războiul independenţei şi proclamarea regatului.*

Atotputernicul ne-a învrednicit s'o vedem azi mai strălucitoare, azi când în urma grelelor lupte purtate de întreaga suflare românească ea simbolizează îndeplinirea acelui mare şi sfânt dor secular: Unirea tuturor ţărilor locuite de români.

Dea Domnul, ca această coroană, împreună cu aceea a scumpei Mele Soţii şi vrednica tovarăşă de muncă şi suferinţe

pentru binele obștesc, să încununeze din neam în neam pe iubiții noștri urmași într'o Românie pururea glorioasă și fericită.

Sus inimile! Și să glăsuim după chipul strămoșilor:

«Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într'însa și unii pe alții să ne îmbrățișăm și să zicem fraților, celor ce ne urăsc pe noi: Să iertăm toate, pentru sfânta unire! Așa să fie»!

*

După sfârșirea ceremoniei încoronării, colonelul Dănciulescu a ridicat baldachinul, sub care se aflau MM. LL. Regele și Regina, și împreună cu trei ofițeri din regimentul 1 vânători și alți 3 ofițeri din reg. 4 roșiori l au transportat până la intrarea palatului Catedralei.

Comandantul regimentului 1 vânători și cel mai tânăr ofițer din același regiment au purtat mantia M. S. Regelui: iar comandantul regimentului 4 roșiori și cel mai tânăr ofițer din același regiment au purtat mantia M. S. Reginei. După baldachin veneau reginele, principesele și principii regali, doamnele de onoare, capii misiunilor străine, miniștrii, foștii miniștri, casele militare și civile ale Regelui, generali, înalți demnitori, ziariștii străini și români, și toți ceilalți invitați.

In fața pavilionului regal, cortegiul s'a oprit și de sub baldachin au ieșit MM. LL. Regele și Regina, cari au urcat scara ce conduce la reședința Lor, în aclamațiile publicului din curtea interioară a catedralei.

In momentul când mareșalul Foch a urcat treptele, publicul a strigat:

«Vive la France! Trăiască Foch!»

Aceeaș manifestație sa făcut generalului Berthelot.

Suveranii au trecut apoi în galeria pavilionului regal și au stat acolo câteva minute. Ei au fost continuu aclamați.

Regele a fost vădit emoționat când un țăran bătrân din Ardeal a strigat cu glas tare și răspicat: «Să trăești ani mulți tu, Regele nostru drăguț, pentru mulțumirea norodului nostru care te slăvește!»

*

Proclamația M. S. Regelui, adresată poporului său, cu prilejul îndeplinirii actului încoronării, este următoarea:

Prin grația lui Dumnezeu și voința Națională am moștenit Coroana României, după glorioasa domnie a Regelui Intemeietor.

Suindu-mă pe Tron, am rugat Cerul să dea rod muucii, ce, fără preget, eram hotărât să închin iubitei mele Țări, ca bun Român și Rege.

Pronia cerească a binecuvântat și prin bărbăția poporului și vitejia ostașului ni-a dat să lărgim hotarele Regatului și să înfăptuim dorul de veacuri al Neamului nostru.

Am venit astăzi cu Regina — care ni-a fost tovarășă în credință neclintită la răstriște și la bucurie — ca printr'această sărbătoare să consacrăm în fața Domnului și a scumpului nostru popor legătura ce ne unește deapururea cu dânsul.

Punând pe Capul Meu, într'această străveche cetate a Daciei Romane, Coroana de oțel dela Plevna, pe care noui și glorioase lupte au făcut-o pe veci Coroana României-Mari, Mă închin cu evlavie memoriei celor cari, în toate vremurile și de pretutindeni, prin credința lor, prin munca și prin jertfa lor, au asigurat unitatea națională și salut cu dragoste pe acei cari au proclamat-o într'un glas și o simțire dela Tisa până la Nistru și până la Mare.

Intr'aceste clipe gândul meu se îndreaptă cu recunoștință către viteaza și iubita noastră armată.

Pentru răsplata trudelor trecutului, rog Cerul ca poporul nostru să culeagă în pace roadele lor binecuvântate și să propășească în linște, frăție și muncă harnică.

Cu inima plină de dragoste și credință mărturisesc dorințele sufletului Meu:

Vreau ca țărănimea, stăpânită pe veci pe ogoarele ce le-a dobândit, să le dea toată puterea de rodire în folosul ei și al binelui obștesc.

Vreau ca muncitorimea, credincioasă patriei, să-și afle soarta tot mai prosperă într'o viață de armonie și de dreptate socială.

Vreau ca în hotarele României-Mari, toți fiii buni ai țării, fără deosebire de religie și naționalitate, să se folosească de drepturi egale cu ale tuturor Românilor, ca să ajute cu toate puterile Statul, în care Cel de Sus a rânduit să trăească împreună cu noi.

Vreau ca Românii din toate straturile sociale, însuflețiți de năzuința unei depline înfrățiri naționale, să se folosească toți de legitima ocrotire a Statului.

Vreau ca în timpul domniei Mele, printr'o întinsă și înaltă desvoltare culturală patria noastră să-și îndeplinească menirea de civilizație ce-i revine în renașterea Orientului european, după atâtea veacuri de cumplite sbuciumări.

Sânt sigur că, în îndeplinirea marei noastre datorii, voi avea sprijinul tuturor bunilor fii ai țării, nedespărțiți în gând și în faptă în jurul tronului.

Acestei sfinte misiuni, în neclintită unire cu poporul nostru, voi închina toate puterile mele de om și de Rege, și asupra ei chem, în această zi solemnă de înălțare sufletească, binecuvântarea celui A-Tot-Puternic.

Ferdinand I

*

In pavilonul regal Suveranii au semnat pe un pergament următorul *act comemorativ al încoronării*:

Noi Ferdinand I, Regele României, urmând la tron prin drept de moștenire în ziua de 28 Septemvrie 1914, după trecerea la cele veșnice a slăvitului Nostru unchi Carol I, Cel care cu ajutorul marilor patrioți, prin înțelepciunea și bărbăția poporului și vitejia oștirii a cucerit independența și întemeiat regatul, am început cu binecuvântarea lui Dumnezeu Domnia Noastră în zilele grele de mari primejdii, dar și de mari nădejdi.

Cea dintâi grijă a Noastră a fost ca neamul, în fruntea căruia M'a așezat pronia cerească, să nu pearză prilejul de a și asigura dreptul de a trăi netranchiat și de sine stătător.

Luptele, jertfele și toată truda generațiilor trecute care dealungul veacurilor au isbutit să înalțe treptat, dar sigur clădirea trainică a statului Nostru independent, îmi luminau zarea și Imi întăreau sufletul întru împlinirea datoriei Mele sfinte de domn și de român, cu încredera în Dumnezeu și în puterea de viață a neamului.

Indemnat de cuvântul întregului popor și ajutat de sfatul acelora, cari cu credință s'au închinat Țării și Tronului am purtat

FOIȘOARA

Imnul de slavă

al Incoronării Maiestăților Lor Regele și Regina României, Ferdinand I și Maria

— Textul întocmit de I. P. S. Sa Mitropolitul Primat MIRON. — Muzica de D. G. Kiriac. —

Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu
și pe pământ pace,
între oameni bună'nvoire,
— Că a miluit Domnul pe poporul său.

Aceasta este ziua cea mare de bucurie a românilor
în care coroana regală
s'a așezat, după vrednicie, pe capul tău.

Slavă Domnului, stăpânul tuturor,
Cela ce te-a încoronat pe Tine, Ferdinand, rege
cu mâna sa,
Să te păzească întru mulți ani,
spre gloria și înălțarea românilor.
Slavă Maicii Domnului,
care ni-a dăruit o aleasă regină.
Slavă Maicii Domnului,
care a umplut casa lor
de fii și de domnițe.
— Să audă Domnul pe poporul vostru.

Mulți ani Ție, Ferdinand, rege al românilor.
Mulți ani Ție, Marie, regină a României.
Mulți ani Vouă, mlădițe regale.
Glorie Țării!

Dela mormântul lui Ștefan cel Mare

In 8/21 Septemvrie 1922, preoți și mireni din toate părțile țării noastre au sosit la *Putna* într'un pios pelerinaj, să aducă prinos de recunoștință Marelui Ștefan Vodă al Moldovei, pentru meritele lui neperitoare aduse neamului și credinții strămoșești.

Cu această ocazie s'au rostit înălțătoare cuvântări, potrivite însemnătății momentelor sărbătorești.

P. S. Sa episcopul *Nicolae* al Clujului a spus următoarele în sfântul lăcaș:

Cu fiorii celei mai profunde și curate evlavii, am întrat în acest sfânt lăcaș de ctitorie al măritului și slăvitului Ștefan Vodă.

Cu respect ne-am apropiat de lespedea străbună sub care zac cinstitele lui moaște, ca să aducem prinosul nemărginitei iubiri și recunoștințe, ce o păstrăm amintirii sale prea scumpe și mult lăudate, pentru glorioasele fapte săvârșite în războaie și pentru înțeleptele așezăminte întocmite în timp de pace.

Căci el n'a fost numai un biruitor prea vestit în lupte mari și grele cu vrășmașii neamului și patriei, un apărător preamărit al creștinătății amenințate de către păgânătatea cutropitoare, ci și un zelos și înțelept dătător de rânduieli și datini, un puternic și neprihănscut al legii și credinții noastre strămoșești, precum în Moldova sa glorioasă, așa și în Ardealul nostru asuprit și robit.

Aci, în domeniile stăpânite și ocârmuite de pârcălabii și diregătorii săi domnești, legea noastră a întărit, credința noastră a înflorit, cu înființarea și susținerea episcopiei Vadului, în părțile Ciceului, în care s'a manifestat întreaga viață sufletească a poporului român din regiunile nord-estice ale Ardealului, până ce în mijlocul neamului nostru de dincolo de Carpați s'a produs tot prin uneltiri dușmane, aceea nefericită desbinare bisericeacsă de acum 200 de ani.

Căci de atunci încoace umilii credincioși ai fostei vlădicii alui Ștefan au ajuns la mare scădere a vieții lor bisericești, la mare cumpănă a ființei lor naționale, rupți fiind cu totul de vechile și binefăcătoarele lor legături eclesiastice cu bătrâna Moldovă, subminați fiind de tot felul de propagande heterodoxe și împilați fiind de toată puterea unui stat dușman și nimicitor.

Dar mari și nepătrunse sânt rânduielile lui Dumnezeu.

Tocmai când dușmanii ne credeau ajunși în pragul pierzării, tocmai atunci a venit mân-

răsboiul întregirii neamului şi biruind restriştile am văzut întăptuită unitatea naţională de atâtea vreme aşteaptă.

In ziua de 9 April 1918 Basarabia s'a alipit de patria mumă; în ziua de 28 Noemvrie 1918 Bucovina a revenit la vatra strămoşească, ear la Alba-Iulia, în ziua de 1 Decemvrie 1918 Ardealul Bănatul şi părţile ungurene s'au declarat într'un singur glas unite pentru vecie cu Regatul român.

Spre a chema binecuvântarea lui Dumnezeu asupra acestor măreţe fapte, din din care a ieşit România Mare şi spre a le da o consfinţire în faţa scumpului nostru popor, Ne-am adunat cu toţii la Alba-Iulia, străvechea cetate a Daciei romane şi a glorei lui Mihai Viteazul, şi aici azi 15 Octomvrie 1922, de faţă find membrii Familiei regale, reprezentanţii Suveranilor şi ţărilor aliate şi amice, senatul şi adunarea deputaţilor căpeteniile armatei, membrii tuturor corpurilor constituite ale ţării şi Academiei române şi Universităţilor, delegaţiunile comunale urbane şi rurale din întreaga ţară şi reprezentanţii tuturor confesiunilor, Ne am încoronat Eu şi scumpa Mea soţie Maria, părtaşa suferinţelor şi bucuriilor mele şi ale ţării, şi pentru ca neuitată să fie amintirea zilei de azi, am întocmit şi subscris în al nouălea an al domniei Noastre, acest de faţă document.

Ferdinand, Maria.

*

După încoronare şi după semnarea actului comemorativ, a urmat banchetul de gală în sala *Unirii*, de 300 tacâmuri. Au luat loc: Suveranii, cu membrii familiei regale şi invitaţii, înalţii prelaţi, reprezentanţii statelor, miniştri, reprezentanţii parlamentului, ai Academiei, ai universităţii ş. a.

Afară de masa regală, s'a servit o altă masă de câteva sute de tacâmuri pentru parlamentari, invitaţi, ziarişti ş. a. în parc, în sala teatrului Caragеale, ear pentru popor un mare ospăţ lângă curtea catedralei.

*

După banchet, lumea s'a grăbit la defilarea trupelor pe câmpul de lângă cetate, unde se proclamase unirea naţională în 1918.

Defilarea a început la ora 2 după amiazi. Nouă muzici unite au deschis marşul triumfal. Mareşalul Foch salută pe Suverani. Defilarea e deschisă de micii dorobanţi; băeţi şi fete în costume albe. Trecerea lor produce entuziasm. Urmează legiunile cercetaşilor, apoi defilarea drapelelor regimentelor sub comanda generalului Cihoski.

Urmau şcolile militare de cavalerie, artilerie, infanterie, marină, apoi divizia vânătorilor de munte, condusă de prinţul *Carol* şi colonelul Racoviceanu; apoi vânătorii de munte, defilând şi prinţul *Nicolae* ca locotenent. Urmează divizia Mihai Viteazu sub comanda generalului Scărişoreanu. Defilează apoi *M. S. Regina Maria* în fruntea reg 4 roşiori. Urmează mateloţii, escorta regală. Tancurile închee defilarea.

Ploaia încetând, defilarea s'a făcut pe timp bun, ceea ce a făcut ca asistenţa să fie enormă.

In tot timpul defilării peste 20 de aeroplane au sburat deasupra câmpului.

Toată asistenţa aplauda frenetic la trecerea fiecărei unităţi, admirând ţinuta trupelor.

La stânga M. S. Regelui au trecut comandanţii de divizii, a brigadelor de roşiori şi a şcolilor militare; iar toţi generalii s'au aşezat la dreapta, după capii misiunilor străine. După terminarea defilării, la ora 5·30, gorniştii au sunat prelung şi în strigăte de ura cortegiul s'a reconstituit, pornind spre gară.

Reginei noastre, care a venit călare şi luase loc în faţa avant-scenei Familiei regale, înainte începerii defilării i s'a făcut o manifestaţie specială. I s'a strigat «Trăiască Maica neamului românesc». De asemenea Suveranul a fost obiectul unei manifestaţii călduroase. S'a strigat cu însufleţire în repetate rânduri «Trăiască bunul român, regele Ferdinand I, regele tuturor românilor».

Ziariştii străini, cari asistau la defilare şi serbări, şi-au exprimat via admiraţie pentru poporul român, pentru Suverani şi armată.

Ţinuta trupelor a stârnit admiraţia unanimă. Mareşalul Foch impresionat, a adus elogii armatei noastre. De asemenea şi au exprimat admiraţia şi celelalte misiuni militare.

*

După defilare, toată lumea s'a dus la gară unde s'au făcut Suveranilor ovaţiuni entuziaste. La gară regele s'a întreţinut cu înalţii demnitari străini şi români. La ora 6·30, trenul regal a plecat în uralele generale ale celor prezenţi. Au urmat apoi celelalte trenuri conform programului.

*

La ora 9 a fost o mare retragere cu torţe şi muzica militară.

*

II. La Capitala Bucureşti

— Sosirea în capitală. — Arcul de triumf. — La Mitropolie. — La statuia Mihai Viteazul. — Cortegiul istoric. — Defilarea primarilor. — Ziua a treia. —

In a doua zi de sărbătoare pentru neam şi tron, Suveranii noştri îşi fac întrarea în capitală, pe sub monumentalul *arc de triumf.*

Arcul, în forma unei porţi măreţe, are mai multe inscripţiuni inspirate de istoricii noştri, dnii N. Iorga, D Onciul şi V. Pârvan.

O inscripţie, în litere aurii, spune:

«*Liberator de neam, şi întregitor de hotare, prin virtutea ostaşilor săi, urmaşi vrednici ai creştinătăţii, Ferdinand I, Domn şi Rege al românilor, şi a făcut intrarea, la 16 Octomvrie 1922 în Cetatea Sa de scaun a Bucureştilor, după încoronarea la Alba Iulia*».

La ora 10 trenul regal a sosit în gara Mogoşoaia, şi cortegiul porneşte spre biserica Mitropoliei.

M. S. Regele a încălecat pe un cal alb, având în mâna dreaptă buzduganul oferit de cetăţenii capitalei, şi însoţit tot călare de principi şi generali, după cari urmează în trăsuri M. S. Regina celelalte două Regine, fiicele Sale, şi Principesele.

Inaintea arcului de triumf, Suveranul este întimpinat din partea primarului capitalei, dl G. Corbescu, cu tradiţionala pâne şi sare pe o tavă de argint.

La Mitropolie Suveranii sânt întimpinaţi de Mitropoliţii şi episcopii ţării îmbrăcaţi în odăjdii.

MM. LL. sărută Sf. cruce şi Evanghelia.

Se oficiază serviciu divin. Suveranii ascultă cu adâncă evlavie slujba religioasă, înălţătoare şi prin măreţia evenimentului încoronării.

Sfârşindu-se sf. slujbă, Suveranii şi întreg alaiul domnesc trec în saloanele palatului mitropolitan, unde membrii familiei regale s'au întreţinut mai mult timp.

La ora 1 alaiul domnesc s'a îndreptat spre statuia lui Mihai Viteazul. Aici s'a făcut defilarea. Intâi au trecut muzicile regimentelor din garnizoană, apoi drapelele regimentelor, şi însfârşit *cortegiul istoric.*

Cortegiul istoric

Format din grupuri de figuranţi, a reprezentat epocile însemnate din istoria românilor.

Sosirea cortegiului se anunţă printr'un marş triumfal.

Cortegiul se începe cu:

1 Epoca Daco Romană (104). Acest grup este format din călăreţi reconstituind armata Daco-Romană şi defilând în chipul următor:

Un grup *roman* compus din: Centurionul, Aquiliferii, Signiferii, Cornicerii şi Phalerarii:

Grupul *dac* compus din: Dracosul (stindardul dac) Alebardierii şi Sulitaşii. Urmează Impăratul *Traian* şi Regele *Decebal,* după cari următoarele grupuri:

Tribunii romani, Şefii daci, Vexilarius cu cetele legionare (eques) şi dracosul cu cetele de luptători daci.

2. Epoca Legendară (Descălecătoarea) reprezentând cetele primilor luptători români din vremea lui *Dragoş* Vodă şi *Radu Negru.*

In fruntea lor călăresc Buciumaşii urmaţi de steaguri cu străjile lor de sulitaşi. Vin apoi cei doi voevozi Dragoş Vodă şi Radu Negru

---

tuirea noastră naţională prin unirea şi întregirea politică a neamului românesc.

A vrut Dumnezeul părinţilor noştri, ca odată cu liberarea mormântului sfânt, în faţa căruia am venit să ne închinăm, să reînvieze şi aşezământul făcut de Acela, — ale cărui moaşte sfinte odihnesc aici de 418 ani, — întru preamărirea legii lui Hristos, — fosta Episcopie a Vadului.

Şi a mai voit bunul şi milostivul Dumnezeu, ca sceptrul ultimului oblăduitor al acestei Episcopii, investit de urmaşii Marelui Ştefan, să ajungă în mânile glorioase ale aceluia, căruia providenţa i-a rezervat cel mai mare rol în viaţa noastră naţională, Maiestatea Sa Regele Ferdinand, care a binevoit a mi-o încredinţa mie, smeritului şi nevrednicului întâi ales Episcop al reînfiinţatei Ctitorii alui Ştefan cel Mare, acum a Vadului, Feleacului şi Clujului.

Eparhia Vadului, al cărei Ctitor ai fost în în viaţa Ta plină de fapte bogate şi măreţe, se prezintă azi în haine de sărbătoare la mormântul Tău:

Cu genunchele plecat şi cu inima smerită, ca să ridicăm rugăciuni pentru sufletul Tău, şi să ne închinăm memoriei Tale preaslăvind faptele Tale.

Am venit să ne inspirăm de duhul vremilor, în care ai trăit, să ne înarmăm cu puterea credinţei, de care ai fost stăpânit, când ai zidit 44 biserici şi mănăstiri adăpostitoare ale credinţei strămoşeşti, ca mulţămită lui Dumnezeu, că Ţi-a ajutat să înfrângi Tătarii, Leşii, Turcii şi pe Ungurii îngâmfaţi.

Am venit să punem făgăduinţă, că până la suflarea noastră cea mai de pe urmă, vom fi strejarii credinţei, pe care Tu o ai apărat prin întemeierea Episcopiei Vadului, în părţile Ciceului, pe cari Ţi le-a dăruit Matei Corvinul în semn de respect pentru armele Tale biruitoare.

Caută din înălţime cu ochiul Tău, bunule, şi revarsă darul Tău cu îmbelşugare asupra celor ce am venit să aducem prinos de mulţumită Domnului, care cu braţ înalt a sporit ogoarele, satele şi oraşele, a întărit bisericile, a aşezat mănăstirile şi în 36 răsboaie, purtate cu rezultate strălucite, ne-a dat pildă vie de luptă şi de jertfă creştinească spre mărirea lui Dumnezeu şi a neamului nostru românesc.

Fă, Doamne, ca să-l avem deapururea înaintea ochilor noştri, ca exemplu al iubirii de ţară şi de glia strămoşească, ca hotarele, cari le stăpânim azi, să fie hotare neclintite, cum neclintită are să rămână în noi credinţa în Dumnezeu. Cel ce ne-a încredinţat o misiune pe pământ, misiunea de a răspândi cultura, civilizaţia şi pacea pe pământul udat cu lacrimile strămunilor noştri.

Incheiem rugăciunea noastră cu aceste versuri ale bardului naţional Vasile Alecsandri:

Ştefan . . . . . .
Fiinţă de o natură gigantică divină,
El e din aceia la cari istoria se închină;
Precum un soare splendid,
Ce sparge deşii nori,
El răspândeşte raze pe secoli viitori».

Amin!

Biserica încoronării dela Alba-Julia

Biserica încoronării s'a făcut după modelul Bisericii domneşti, în care s'a închinat Mihai Viteazul odinioară, precum şi alţi mari Voivozi ai noştri, în vechea capitală a Ţării Româneşti, Târgovişteа, după planurile marelui meşter Victor G. Ştefănescu, arhitect român, şi înlăuntru s'a zugrăvit de un alt mare meşter, Costin Petrescu, pictor vestit din Bucureşti.

Jur împrejur biserica este înconjurată de frumoase clădiri, care cuprind o *reşedinţă domnească* şi un mare *Muzeu al Ardealului,* unde se vor aşeza lucrurile de scumpă amintire pentru noi. Aceste clădiri au colonade şi o înaltă

purtând buzdugane. Ei sânt urmaţi de curtenii lor, Judeţii şi Pârgarii, după cari vin Crucile de voinici comandate de Viteji şi pâlcuri de Hanzari comandate de Şoltuzi.

3. Seria principalelor epoce istorice. Mircea cel Bătrân şi Alexandru cel Bun; apoi Ştefan cel Mare şi Vlad Ţepeş.

4. Epoca lui Mihai Viteazul: Acest grup închipue intrarea triumfală a lui Mihai Viteazul în Alba-Iulia. In fruntea oastei româneşti merg toboşarii călări cu tobe împodobite şi aşezate de ambele părţi ale cailor şi după ei trâmbiţaşii. Vin după aceia, în acelaş rând, cele trei steaguri ale Ţărilor Române unite, Moldova, Muntenia şi Ţara Ardealului, cu garda formată din Ceauşii domniei, apoi Căminarul în fruntea Paicilor domneşti (copii de casă).

Singur şi distanţat de ceilalţi, pe un cal alb, în armură şi cu bogată mantie domnească, trece *Mihai* Viteazul sprijinind pe coapsa dreaptă buzduganul domnesc. Voevodul este urmat de Sfatul vitejilor săi căpitani: Banul Manta, Banul Mihalcea, Vornicul Preda Buzescu, Radu şi Mihai Calomfirescu, Căplescu Udrea, Dan şi Fărcaş. Urmează apoi Sava Armaşul în fruntea călăraşilor săi (Panduri şi Lipcani) Baba Novac, conducând haiducii lui şi apoi Velcăpitan Deli Marcu în capul mercenarilor (Deslii şi Beşli).

5. Epoca Matei Basarab şi Vasile Lupu, apoi *D. Cantemir şi Const. Brâncoveanu.*

6. Revoluţia din Transilvania: Horia, Cloşca şi Crişan In fruntea Moţilor merg Buciumătorii (cu tulnice). După ei vin cei trei şefi revoluţionari: Horia în mijloc, Cloşca şi Crişan în lături. Inapoia lor vine steagul revoluţiei pe care se vede crucea deasupra unei inimi străpunse de spadă şi cu inscripţia «Horia Rex Daciae floreat». Straja steagului e formată de moţi purtând topoare şi având în mijlocul lor un preot. După steag vin cetele Căpitanilor juraţi şi Căpitanilor aleşi. In urma lor vin Căprăriele moţilor de Lăncieri şi Puşcaşi conduşi de căpitanii de căprării,

7. Revoluţia din Muntenia (1821) Tudor Vladimirescu. Acest grup închipuie intrarea lui Tudor Vladimirescu în Bucureşti în Martie 1921. O ceată de panduri cu suşuneaua în spate călăresc în capul «Adunării poporului» deschizând astfel alaiul revoluţiei. Steagul albastru al revoluţiei, reconstituit după cel autentic, având în dreapta un preot cu crucea în mână, e urmat de o strajă de panduri.

Vine după aceea singur «Domnul Tudor», înapoia lui vin căpitanii: Cacaleţeanu, Cioranu, Ghencea şi Caravia, apoi: Oastea revoluţionară compusă din: Căpitan Urdăreanu cu roata lui de Panduri, căpitan Miu cu ceata de haiduci, Delibaşa Hagi Proda şi Căpitanul Macedonsky cu roatele de Arnăuţi şi Neferi.

8. Revoluţia din Ardeal, (1848) Avram Iancu. Buciumătorii merg înainte. Steagul revoluţiei între doi lănceri cu garda de moţi trec în grup având un preot în mijlocul lor.

In urma acestui grup apare o puternică ceată din vestita «Gardă Naţională». La oarecare distanţă de acest grup trece singur Avram Iancu («regele munţilor»). El este urmat de Tribuni şi Prefecţi, după cari urmează: Cetele de moţi (lănceri) şi de vânători puşcaşi conduşi de căpitanii lor. Aceşti căpitani sânt precedaţi de alţi căpitani, Vice tribuni, ce merg în capul grupurilor, încinşi cu sabie şi cu puşca în spate.

9. In România. Acest grup simbolizează mişcarea de desrobire politico militară a anului 1848. Un grup de lănceri şi unul altul de Dorobanţi de judeţ cu ofiţerii lor precedează «Carul alegoric» al deşteptării. O femee aripată, în costum alb de Arhangel, ţinând o spadă în mâna dreaptă şi trâmbiţa de deşteptare în mâna stângă domină în partea superioară a carului stâng în picioare în mijlocul unui mare cerc de flori. Pe două trepte mai jos, de o parte şi de alta coboară 4 fete purtând coşuri de flori. In partea din faţă a carului un grup frăţesc de tineri bonjurişti, bătrânii boeri şi ţărani cu panglici tricolore pe piept purtând steagul deşteptării pe care stă scris «Frăţie şi Dreptate» sfaşie foile «Regulamentul organic». Restul carului în mod simetric este complectat de tineri revoluţionari, ţărani şi boeri ce s'au lepădat de ranguri şi privilegii. Acest car împodobit cu ghirlande de flori, stofe şi covoare e tras de 6 cai, conduşi de surugii în costumele lor tipice. Carul este urmat de pompieri (din Dealul Spirei) cu paruciullor, după cari vin călări: Dorobanţi de judeţe.

10. Unirea Principatelor (1859) Acest grup înfăţişează prima pagină a realizării Unităţii noastre naţionale sub sceptrul unui singur domnitor. In fruntea tuturor merge Tamburul major în capul fanfarei sale. Un grup de lănceri de rând călăresc înainte.

La o mică distanţă vine «Carul alegoric» al Unirii. In mijlocul şi partea înaltă a carului, pe uu tron de flori stau două fete reprezentând «ţările surori» ţinând între ele tricolorul desfăşurat al Unirii. In tr'o desfăşurare spirală de sus în jos se înlănţue o horă de ţărani, ţărance şi tineri «unionişti» iar în mijocul lor un taraf de lăutari în anterie şi giubele cântă «Hora Unirii». Carul este împodobit cu flori, steaguri şi embleme şi escortat un grup de călăreţi dorobanţi de poştă.

11. Independenţa (1877). Acest grup înfăţişază epopeia războiului pentru indepentenţa definitivă a României se desfăşură în ordinea următoare: Un grup de Roşiori şi Călăraşi cu costume de paradă apoi infanteria înşirată astfel: Tamburul major în capul corniştilor şi toboşarilor. Vine apoi: Muzica regimentului (dorobanţi) cu şeful lor, după care urmează o grupă de dorobanti, alta de linie şi alta de vânători (toţi în tunici). După aceea «Carul alegoric» reprezentând: *Reduta dela Griviţa.* Pe o platformă superioară a redutei «România liberă» reprezentată printr'o ţărancă ce ţine desfăsurat tricolorul României, înconunează pe eroii dela Griviţa, Valter Mărăcineanu Sonţu şi Giurăscu. Mai jos reduta este flancată de gabioane aranjate în semicerc înapoia cărora apar curcanii Griviţei cu căciulele lor.

Restul carului este completat prin grupuri de Dorobanţi în bluze de Vânători şi Linie în urma carului călăresc tunari (în tunici) şi Călăraşi (în bluze).

12. Triumful final: Intregirea neamului (1918) Intregul cortegiu istoric se închee cu grupul care reprezintă realizarea visului naţional «Unirea întregului neam românesc» prin bravura şi virtutea soldatului nostru. Ca o viziune a vitejiei strămoşeşti, un car de triumf roman tras de 4 cai (quadrigu) serveşte de introducere a simbolului Victoriei naţionale. Doi legionari romani pedeştri conduc carul ţinând frânele cailor. In carul aurit în dreapta şi stânga stau în picioare «doi ostaşi romani» ţinând în mânile lor trimbiţa de alamă. Intre ei, pe un suport mai înalt, o femee aripată reprezentând «Victoria» ţine în mâna stângă dreapelul nostru tricolor, cu dreapta întinsă încununează fruntea gloriosului sărbătorit înfăţişat printr'un simplu soldat român. Soldatul ocupă locul principal la parapetul carului.

După o distanţă mai mare apar câteva rânduri compacte de cavalerie românească în ţinută de campanie şi care precedează carul alegoric al «Unirii tuturor românilor». Carul reprezintă un adăpost blindat, către care se desfăşoară nişte tranşee ce înconjoară de trei părţi adăpostul. Pe mamelonul acestui adăpost, între sârme ghimpate şi cruci făcute din ţăruşii sârmelor «patru ţărance» îmbrăţişate reprezentând «Ţinuturile româneşti unite» (România veche, Ardealul, Bucovina şi Basarabia) se detaşează pe un mare disc pe care se vede reprezentată Stema actuală a ţării. Din tranşee şi adăpost apar soldaţii neclintiţi la posturile lor. Pe platforma anterioară a carului şi în jurul unei mari Cruci Roşie se vede grupată «legiunea eroinelor» ce şi-a făcut datoria în preajma frontului.

In urma carului unirii şi în chipul colăcerilor unei frumoase nunţi, apar cinci grupe distincte de ţărani călări în portul ţinuturilor româneşti şi cu care se sfârşeşte cortegiul. Fiecare grup poartă în alai steagul prapur al ţinuturilor respective. Astfel grupul Munteniei duce Vulturul, grupul Moldovei duce Zimbrul, grupul Ardealului duce Stema celor şapte cetăţi, grupul Banatului duce Leul, şi grupul Dobrogei duce Delfinii.

*

Imediat după cortegiul istoric şi etnografic a urmat defilarea celor 10 mii de primari, în frunte cu primarul capitalei şi cei din judeţul Ilfov.

Au urmat apoi rând pe rând primarii din celelalte judeţe ale ţării în grupuri compacte.

La trecerea prin faţa tribunei regale primarii au izbucnit în strigăte de urale.

O bună impresie au făcut grupurile de femei îmbrăcate în costume naţionale ce au trecut în capul grupurilor unor comune din Ardeal.

La ora 3 şi un sfert defilare terminându-se, Suveranii, reginele, principii şi principesele au plecat în automobile la palat, iar enormul public ce a asistat la această solemnitate s'a împrăştiat.

Seara la ora 8 s'a dat un dineu de gală la palat, cu 220 tăcămuri.

*

In ziua a treia la ora 10 şi jumătate s'au ţinut la palatul regal *recepţia* misiunilor străine şi a corpului diplomatic, cari au prezentat Suveranilor felicitări cu prilejul încoronării. Prezentarea felicitărilor a durat 20 de minute, după care Suveranii au plecat la Cotroceni.

In *parcul Carol*, de a lungul aleelor principale, erau aşezate mesele şi băncile de brad, împodobite cu flori şi crengi de brad. Ele se întind pe o lungime de aproape 3 Klm. pentru ospătarea celor 10 mii de primari din toată ţara.

Mulţimea adunată ovaţionează frenetic sosirea Suveranilor. In numele primarilor vorbeşte dl G. Corbescu primarul capitalei, zicând că domnia regatului român întregit este domnie de dreptate şi dragoste. Răspunde Suveranul şi îndeamnă pe reprezentanţii satelor şi oraşelor din toată ţara să lucreze cu stăruinţă şi din tot sufletul pentru binele obşesc.

---

clopotniţă, de 60 metri înălţime, deasupra porţii de intrare.

Cu executarea acestor mari lucrări au fost însărcinaţi inginerii Tiberiu Eremia şi Dem. Marcu.

Lucrările au început în luna lui Mai 1921, s'a lucrat cu cea mai mare stăruinţă, zi şi noapte.

Biserica încoronării este aşezată pe o suprafaţă, lungă de 150 m. şi lată de 80 m. Dimensiunile bisericii sânt de 43 m. lungimea, 18 m. lăţime şi 45 m. înălţime până la vârful crucii de pe cupolă. Cupola stă rezimată, în interiorul bisericii pe patru coloane de marmură roşie, octogonale. Păreţii bisericii, în interior, până la bolţi sânt înveliţi tot în marmură roşie şi împodobiţi cu minunate sculpturi.

Ferestrele bisericii sânt cu picturi pe sticlă (vitraluri) în stil bizantin, ear noaptea se lumineză cu 60 de lămpi electrice, aşezate în splendide candelabre, ceeace produce un admirabi efect de lumină asupra sculpturilor.

Minunat lucrate sânt: Tronurile Regelui şi Reginei precum şi tâmpla şi strănile.

Podeala este din peatră de Câmpulung, ear acoperişul este de ţiglă-zolzi, încrustate în beton armat.

Sus sub clopotniţă, dedesuptul acoperişului, e un loc deschis, cu ferestre arcuite, de unde se desfăşoară o măreaţă privelişte până la mari depărtări. Aici sânt două clopote, unul de 1000 kilograme şi altul de 600.

La intrare, deasupra porţii dela clopotniţă, este *Vulturul României*, cu aripe larg întinse şi ocrotitoare, purtând pe piept noua stemă a ţării, ear în ghiare sabia şi sceptrul, care vor vesti lumii prin veacuri, că aici Intâiul Rege al tuturor românilor a rostit cuvântul mântuitor şi alinător către întregul său popor, în ziua încoronării.

La dreapta şi la stânga clopotniţei, în cele două colţuri sânt locuinţele preoţilor.

Dela clopotniţă înainte spre munţi este un larg bulevard, de 80 m. lat şi 400 lung, plantat cu arbori la mijloc şi pe de lături, care este noua cale ce conduce spre noul oraş, ce se va clădi în acele părţi, unde a stat vechiul Apulum al strămunilor noştri.

Broşură istorică. In tipografia Dr. S. Bornemisa din Cluj a apărut broşura: Istoricul episcopiei Clujului, de Dr. Sebastian Stanca.

Preţul 2 lei.

Se capătă la Librăria arhidiecezană.

S'a vizitat apoi muzeul militar din palatul artelor, ear primarii s'au așezat la masă organizată de primăria capitalei. Fiecare primar a fost servit cu: masline, salam, mușchi de vițel, caşcaval, gogoşar, un măr, 1/2 Kgr. jimblă şi 1/2 litru vin. Ca dar s'a dat primarilor câte două farfurii cu figurile Suveranilor, cuțit, furculiță, cană pentru vin, un ulcior de lut, — toate purtând data încoronării.

Regele şi Principele moştenitor au trecut prin pavilioanele, unde ospătau primarii, au gustat din masa oferită şi s'au întreținut cu mulți dintre primari. D'asemenea Regina cu Principesa Ileana au venit în pavilioanele primarilor şi au fost lung ovaționate de cei prezenți. La ora 2 şi 20 membrii familei regale, în uralele publicului, au părăsit parcul Carol.

Arhierei distinşi

Maiestatea Sa Regele nostru a acordat ordinul Carol I în gradul de Mare Cruce I. P. S. Sale Mitropolitului primat Miron, şi Steaua României în gradul de Mare Cruce I. P. S. Mitropolitului nostru Nicolae.

Sărbările în Sibiu cu prilejul încoronării

— Aspectul oraşului. — Sărbarea în şcoale şi casarme. — Sfânta slujbă în catedrala ortodoxă şi în celelalte biserici. — Defilarea în piața Ferdinand. — Recepțiunile. — Alte sărbări. —

Pe lângă toată vremea ploioasă de toamnă, sărbările de încoronare au luat în Sibiul nostru proporțiile unui eveniment de cea mai mare însemnătate în istoria acestui vechi oraş.

«Trăiască Regele şi Regina României întregite!» a fost urarea izvorâtă din inimile tuturor sibienilor fără deosebire de confesiune şi de naționalitate.

Clădirile străzilor principale erau împodobite cu stindarde, covoare şi flori; icoanele Suveranilor, ale familiei regale, precum şi ale voevozilor Ştefan şi Mihai, încadrate în ramuri de verdeață şi flori, decorau vitrinele şi ferestrile edificiilor.

Tinerimea şcolară, în haine de sărbătoare, s'a întrunit în salele institutelor de învățământ, ear militarii la casarmele lor. Acolo li s'a tălmăcit ce însemnează ziua, în care coroana de oțel încununează fruntea M. Sale Regelui, a celui dintâi suveran al tuturor românilor.

In sunetul sărbătoresc al clopotelor dela toate bisericile Sibiului, lumea s'a adunat la sfintele lăcaşuri în număr neobişnuit de mare.

In catedrală. Sărbarea încoronării în biserica catedrală s'a început Sâmbătă seara la ora 8, când s'a făcut sfânta slujbă a privegherii. Duminecă la ora 9 s'a săvârşit sfânta liturgie cu întercalarea rugăciunilor de mulțămită. Au servit, sub conducerea asesorului consistorial Matei Voileanu, preoții: Dr. Aurel Crăciunescu, Dr. Vasile Stan, Trandafir Scorobeț, Marcu Jantea, Mihai Stoia, Ioan Dăncilă, preot militar, Ilie Beleuță şi diaconul George Jurebiță. Corul catedralei a cântat cu toată frumseța.

La ora 10 jum., s'a făcut rugăciunea de mulțămită. După evangelie prof. Dr. A. Crăciunescu a citit de pe amvonul din mijlocul bisericii circulara de încoronare a sf. Sinod, ear preotul Ioan Dăncilă din amvon a citit proclamația dela încoronarea M. Sale Regelui. Corul a intonat Imnul regal.

Văzând măreția acestei sărbări în catedrala noastră, şi miile de tineri şcolari admirând desfăşurarea acestei zile însemnate, ni-a venit în minte circulara marelui Şaguna cu care a inițiat colecta pentru biserica catedrală.

In această circulară neuitatul mitropolit Andrei spunea, că vrea să zidească o biserică mare, în care la zile de sărbătoare să poată întruni tinerimea română, căreia să i se dea povețe în casa Domnului.

Ce bucurie ar fi avut marele mitropolit, dacă ar fi văzut mulțimea de tineret şcolar, peste un număr de 3000 în biserica sa catedrală.

Ce sânt 60 de ani în viața unui popor?! Azi avem biserică catedrală, ridicată din darurile poporului avem tinerime, — cine se gândea acum 60 de ani la miile de tineri români crescuți în biserica noastră cea prigonită!

Când am serbat încoronarea regelui tuturor românilor, a trebuit să zicem: *Cine e Dumnezeu mare ca Dumnezeul nostru? Tu eşti Dumnezeu, carele faci minuni!* —

La serviciul divin din catedrală au fost de față reprezentanții autorităților civile şi militare. In fața bisericii erau postate trupele cu muzica militară.

Terminându-se slujba divină, lumea s'a strâns în piața Ferdinand, ear de aici s'a făcut defilarea trupelor şi a şcolarilor în sunete de muzică şi aclamări la adresa Suveranilor.

Recepțiunile. Indată după ora 12 au urmat recepțiunile în sala mare dela Casinoul militar, unde dl general Mironescu şi prefectul județului dl A. Boiu, în numele perechei regale au primit prezentarea omagiilor deosebitelor instituții şi corporațiuni din oraş.

Mai întâi s'a prezentat delegații bisericii ortodoxe române sub conducerea părintelui asesor consistorial Matei Voileanu, care a rostit următoarele cuvinte:

Domnule General, Domnule Prefect, — In întreagă biserică creştină cea mai mare sărbătoare este ziua Invierii, «Paştile». In ziua aceasta se cântă în bisericile creştine imnele cele mai sublime. Biserica ortodoxă, între altele cântă:

«Această numită şi sfântă zi, una a Sâmbetelor, Impărătească şi Doamnă, al Praznicelor Praznic şi Sărbătoarea Sărbătorilor».

Neamul nostru românesc încă are azi cea mai mare sărbătoare «Invierea». Prin încoronarea de azi la Alba-Iulia se pune coroana aspirațiunilor năzuințelor şi tuturor dorințelor de veacuri ale neamului nostru.

Ne dăm seama de măreția zilei de azi, şi nu aflăm cuvinte potrivite dea exprima măreția acestei zile a învierii neamului nostru, Mai potrivite ni se par totuşi cuvintele din ritualele noastre bisericeşti: «Mare eşti Doamne şi minunate sânt lucrurile tale, şi nici un cuvânt nu este de ajuns spre lauda minunilor tale»!

Potrivit tradițiunii noastre strămoşeşti, neam adunat azi in bisericile noastre şi am înălțat către cer rugăciuni de laudă şi de mulțumită A tot puternicului Dumnezeu pentru binefacerile revărsate cu îmbelşugare asupra neamului nostru, şi rugăciuni de cerere ca şi mai departe să trimită darul său asupra regelui nostru.

Din biserică am venit aici înaintea Dvoastre, domnule General şi domnule Prefect, ca în numele bisericii ortodoxe române, în numele consistorului arhidiecezan să vă prezintăm omagiile bisericii noastre sentimentele ei de fidelitate, de supunere de bucurie, mai ales sentimentele de cea mai nețărmurită iubire a poporului nostru față cu augusta persoană a Maiestății Sale, gloriosului nostru rege, a Maiestății Sale Slăvitei noastre regine, şi a întregii dinastii române, rugându-vă să binevoiți a le transmite la Inaltul tron.

Maiestatea Sa, gloriosul nostru rege, Maiestatea Sa, milostiva noastră regină, Intreagă dinastie română, să trăiască! —

Au venit apoi celelalte delegații, şi adecă: a bisericii greco-catolice conduse de protopopul N. Togan, a bisericii romano-catolice sub conducerea parohului său Dobordan, a bisericii evanghelice ardelene şi a universității săseşti, conduse de comesul dl Walbaum; biserica reformată a fost reprezentată prin parohul său Pap, ear comunitatea cultului izraelit prin rabinul Horowitz.

Au mai prezentat felicitări omagiale delegații conduse de dnii: Zaharia în numele tribunalului, Dr. G. Preda, în numele «Asociațiunii», generalul î. r. Stöhr, în numele reuniunii ofițerilor în rezervă, inspectorul regional de şcoale, Dr. I. Stroia, în numele învățătorimii, directorul Dr. V. Tăbăcariu, dela administrația financiară, adv., I. A. Preda reprezentând camera advocațială, Dr. L. Popovici, insp. sanitar, ca reprezentant al funcționarilor publici, Dr. I. Beu, dela banca Albina, G. Poponea, dela Reuniunea meseriaşilor români ş. a.

După primirea omagiilor prezentate, dl general Mironescu a cuvântat, în numele armatei, pentru Maiestățile Lor, muzica a intonat imnul regal, ear după aceasta prefectul dl A. Boiu, a închinat pentru părechea domnitoare încoronată la Alba-Iulia şi pentru dinastie. Asistența a răspuns cu lungi ovațiuni aduse tronului românesc.

*

«*Serbarea la Seminarul Andrei Şaguna*», Societatea teologică a aranjat în ziua a treia a sărbărilor de încoronare un festival în cerc restrâns. Au luat parte corpul prof. în frunte cu I. P. C. Sa Dr. Eusebiu R. Roşca, dir. sem. şi câțiva asesori consistoriali. Prezidentul Societății dl prof. *Dr. Vasile Lăzărescu* a vorbit frumos despre importanța actului, ce s'a săvârşit la Alba-Iulia, arătând că făgăduințele regale cuprinse în manifestul către popor ridicarea bunei stări economice, nivelarea asperităților dintre păturile sociale şi progresul cultural-moral — se vor putea realiza numai prin concursul, prin munca conştiință şi desvoltată a preoțimii, întâiul factor, pe care se razimă nădejdile de mai bine a neamului. Indeamnă pe fiitorii preoți să se pătrundă de conştiința acestei misiuni şi să se pregătească cu râvnă ca la vreme să o poată plini cu demnitate. La cuvintele din urmă, închinate Regelui Familei domnitoare şi țării întregite, corul a cântat: «Trăiască Regele». Teologul N. Filip a recitat «Oltul» de O. Goga, apoi corul a cântat «Iată ziua triumfală»... Teologul I. Dinu vorbeşte despre cei trecuți, din a căror jertfă de viață şi suferințe a răsărit fericirea noastră de acum. După cântarea: «Pe al nostru steag e scris unire» I. P. C. Sa dl director închee prin un călduros indemn către tinerime să sileasca înainte pe drumul muncii cu râvnă şi cu stăruință, pentru ca la vreme să ajute înaintarea neamului şi mărirea bisericii lui.—

*

Ziua întreagă a circulat public numeros pe străzi şi pe promenada dela Bulevard. Duminecă la ora 4 d. a. s'au ținut sărbări sportive la şcoala de gimnastică; ploaia încetase; în piața Ferdinand a cântat muzica militară dansuri şi cântece naționale, seara s'au iluminat ferestrile casarmelor şi ale altor clădiri, la ora 8 s'a făcut retragerea cu torțe şi muzică.

Parlamentul

Sesiunea extraordinară a corpurilor legiuitoare s'a deschis în 12 l. c. La ora 11 s'a oficiat, de P. S. Sa episcopul Visarion Puiu al Argeşului, serviciu divin la mitropolie. La ora 12 prim-ministrul, dl I. I. C. Brătianu, din însărcinarea M. Sale Regelui, a citit dela tribuna palatului adunării deputaţilor, în faţa membrilor corpurilor legiuitoare, mesagiul de deschidere a sesiunii.

Mesagiul este următorul:

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputaţi,

Ca o consfinţire a unităţii naţionale, cu atâtea jertfe dobândite, am hotărât să îndeplinim la Alba-Iulia acum, la începutul anului al nouălea al Domniei Mele, încoronarea Mea şi a Reginei.

Sânt sigur că în această zi de sărbătoare patimile trecătoare se vor stinge şi că toţi fiii buni ai patriei însufleţiţi de aceeaş dragoste de ţară, se vor uni în jurul tronului.

Dorind ca în aceste zile să am cât mai aproape reprezentanţii Naţiunii, ca să se afirme astfel încă odată puternica legătură dintre mine şi poporul Meu, pe care voesc să Mă razim în toate faptele domniei Mele, v'am convocat, domnilor senatori şi domnilor deputaţi, în sesiune extraordinară.

După săvârşirea acestei înălţătoare sărbători, guvernul Meu va supune deliberărilor domniilor voastre proiectele de legi a căror urgenţă se impune.

Eu declar deschisă sesiunea extraordinară a Corpurilor Legiuitoare. ***Ferdinand***

(Urmează semnăturile dlor miniştri).

Au participat la şedinţă deputaţii şi senatorii guvernamentali, precum şi parlamentarii naţionalişti-democraţii, şi reprezentanţii minorităţilor. Au lipsit parlamentarii partidului naţional, ai partidului poporului şi ai partidului ţărănesc.

După citirea mesagiului, se anunţă viitoarea şedinţă a senatului pentru Luni, în 23 Octomvrie, ora 2 şi jumătate d. a., ear a camerei la ora 2 d. a. în aceeaş zi.

Dela „Asociaţiune"

Secţia economică a Asociaţiunii va aranja la 27 l. c. în orăşelul Sebeşul-săsesc o expoziţie de vite. Cea de poame, proiectată în Orăştie, nu se poate ţinea anul acesta, fiindcă recolta de poame, din lipsa ploilor, a fost slabă în părţile acelea.

Alt lucru practic şi recomandabil a hotărât să facă Secţia economică, anume: să deschidă prin comune cursuri, ca ţăranii noştri să înveţe a-şi pregăti singuri obiectele împletite din nuiele de cari au trebuinţă în gospodărie, cum sânt: corfe, coşuri, coşuri de căruţe ş. a.

Mai târziu sânt proiectate şi cursuri pentru obiectele împletite din paie: pălării, coşuleţe ş. a.

Sânt aceste lucruri atât de trebuincioase în gospodăriile ţăranilor, şi atât de uşor de pregătit, numai puţină silinţă să-şi dea cineva. Timp încă este de ajuns, cât ţine earna lungă şi când oamenii stau de multe ori fără lucru. Unealta cea mai simplă îţi sporeşte averea, dacă lucrezi cu mâna ta.

Ce mare binefacere ar fi pentru popor, dacă lucrul manual s'ar introduce obligator în şcoalele săteşti! S'a vorbit mult despre folosul, ce ar resulta din propunerea învăţământului acestuia, dar s'a făcut puţin în realitate. *Mş.*

Aviz

Se aduce la cunoştinţa On. membri ai «Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român» cari doresc a lua parte la adunarea generală ce se va ţinea în *8 şi 9 Noemvrie 1922 în Sibiu*, că biletele cu reducere de 75% pe C. F. R. le vor primi dela directorii despărţămintelor respective, unde vor anunţa participarea în cel mai scurt timp. Totodată On. membrii sânt rugaţi a-şi anunţa participarea lor la această adunare *Biroului central al «Asociaţiunii»*, Sibiu str. Şaguna 6, cu cel puţin 8 zile înainte de adunare, să se poată lua măsurile necesare pentru încuartiruire.

Biroul «Asociaţiunii».

Ştirile zilei

Ştire personală. Ierarhii bisericei ortodoxe din vechiul regat în frunte cu I. P. S. Sa mitropolitul Primat *Miron*, în trecerea sore Alba-Iulia, au sosit la gara din Sibiu Vineri 30 Sept. v. la ora 2 d. a. cu un tren special. Înalţii prelaţi au fost întâmpinaţi la gară de I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* înconjurat de asesorii consistoriali, de corpul prof. şi elevii seminariali în frunte cu Directorul Dr. Roşca, şi elevii şi profesorii şcoalei normale «Andrei Şaguna» cu Directorul Dr. Stan. La sosirea trenului elevii seminariali au întonat pe stăpânii şi arhiereii noştri, iar corul mixt al şcoalei normale sub conducerea prof. T. Popovici a cântat mai multe piese. Această spontană primire a făcut bună impresie asupra înaltului cler. La acest tren s'a ataşat şi vagonul I. P. S. Sale mitropolitului nostru *Nicolae*. I. P. S Sa Mitropolitul nostru dela Alba Iulia a plecat la Bucureşti, de unde s'a întors la residenţa sa în 18 n. l. c.

Adresă de ziua încoronării. Consistorul plenar din 9 l. c. al episcopiei din Oradea-Mare a trimis următoarea telegramă: «Către Maiestatea Sa Regele Ferdinand I. —Alba Iulia. Consistorul episcopiei ortodoxe române din Oradea-mare, restatornicită din iubirea Maiestăţii Voastre de biserică, întrunit în şedinţă plenară, adânc mişcat de ziua strălucită a încoronării Maiestăţii Voastre de primul Rege al tuturor Românilor: în numele clerului şi al poporului ortodox din această eparhie, cu omagială supunere depune la treptele Tronului juruinţa sa de fidelitate şi imploră binecuvântarea Tatălui ceresc asupra Maiestăţii Voastre, a Măritei Doamnă Regina, a întregii auguste case domnitoare şi a unei, nedespărţitei, în veci slăvitei Românii. — Roman Ciorogariu Episcopul Orăzii Mari» .— La serbările încoronării Consistorul a fost reprezentat pe lângă P. S. Sa, de către delegaţii: Dr. A. Magier asesor ref. bisericesc, şi protopopii A. Horvat şi Alex. Munteanu.

Societatea de lectură «Andrei Şaguna» a elevilor din şcoala normală din Sibiu s'a constituit în 21 Sept. a. c. pentru anul şcolar în modul următor: Preşedinte, Aurel Popovici profesor, vice preşedinte, Petru Flinţiu clasa VIII. a, notar I, Constantin Joican clasa VIII a, notar II, Ioan Muntean clasa VI-a, redactor Aron Popovici clasa VIII-a, bibliotecar Gheorghe Miulescu clasa VII-a, vice-bibliotecar Ioan Tarcea, clasa V-a, casieră Ana Boescu clasa VII-a, econom Emil Muntean clasa VII, controlor Ioan Manovici clasa VI a, Membrii în comisia literară: Constantin Dumitrescu clasa VIII-a, Elena Cucuian clasa VIII a, Gheorghe Cernea clasa VII a, Lia Popovici clasa VI a, Iacob Bratu clasa VI-a, Octavian Popovici clasa VII a, Victoria Otean clasa V a, Ioan Boer clasa V-a, Petru Severin clasa IV-a, Ioan Costantinescu III-a.

Aviz. Rog cu toată stăruinţa pe stim. dni cari au liste de colectă pentru monumentul lui *Virgil Oniţiu*, să binevoiască a le restitui, trimiţând şi sumele adunate. De asemenea rog şi pe acei intelectuali români, cu deosebire pe foştii elevi ai răposatului director, cărora nu li s'au trimis liste, să şi împlinească şi ei această datorie impusă fiecărui intelectual român. Braşov, 1922. *Dr. I. Blaga*, director.

Sărbările încoronării şi biserica papistaşă Nunţiul Marmagi cu arhişovin ştii episcopi unguri Mailáth (de origine română) şi Gattfelder (şvab) n'au întrat în catedrala Încoronării, şi n'au asistat la serviciul divin, ci au stat şi s'au preumblat prin curte. Exemplul lor l-au urmat şi «fraţii» noştri de sânge, episcopatul gr. cat. cari au preferat societatea arhişoviniştilor şi duşmanilor noştrii seculari, şi n'au întrat nici ei în biserică, ca să nu se «spurce» vorba dlui Iorga în contactul cu ortodoxia. Şi astfel biserica «soră» a fost reprezentată la serviciul divin din catedrală prin gr. catolicul O Tăslăuanu, fost ministru. Cu privire la atitudinea episcopatului vom reveni; încât priveşte însă pe dnul Tăslăuanu, îi dorim să poată suporta penitenţa la care va fi condamnat pentru acest păcat din partea duhovnicului său, cu resignaţiune creştinească.

Geografia... Se ştie că francezii, îndeosebi înainte de războiu, nu prea erau tari în cunoştinţele de geografie. Rolul acesta se pare că l-au luat acum germanii din Berlin, cari se vede că au uitat chiar şi de capitala ţării noastre. Dela Berlin adecă a sosit la redacţia Universului din Bucureşti un plic cu următoarea adresă: «Monsieur le Redacteur en chef du journal Universul, Bucarest, *Portugal*».

La Fondul Victor Tordăşianu pentru căminul ucenicilor dela meserii, întemeiat de Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu, în memoria mult regretatului ei preşedinte, a binevoit a dărui dl Dumitru Comşa, prof. sem. în pens. Lei 100·— şi dna Letiţia Cioran Lei 20·— din tristul prilej al împlinirii unui an dela reposarea colonelului în pens. Paul Munteanu. — Pentru prinos mulţămeşte: *George Poponea*, preşedinte. *Stefan Duca*, secretar.

Membri noi la Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu s'au înscris: *a*) fundatori: Dr. Lucian Borcia advocat, Sibiu; Augustin Bălăban, directorul casei cercuale, Sibiu; Dumitru Sârbu, industriaş, Sibiu; Petru Mihălţianu, măestru pantofar, Sibiu, achitând fiecare taxa de câte 100 Lei; *b*) pe viaţă: Dumitru Morariu calfă mehanic, cu taxa de Lei 50.

Comitetul.

Premiile Academiei Române

Academia Română a pus la concurs, pentru sesiunea generală din 1923, următoarele premii:

1. Premiul Năsturel, de 4000 lei, destinat pentru o carte scrisă în limba română, cu conţinut de orce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate în 1922.

2. Premiul Asociaţiunii Craiovene, de 1500 lei, se va da pentru cea mai bună carte *didactică*, dintre cele publicate dela 1 Ianuarie 1920 —31 Decemvrie 1922.

3. Premiul Crissoveloni, de 2000 lei (divizibil), se va da pentru cele mai bune lucrări asupra *comerţului*, publicate dela 1 Ianuarie 1920—31 Decemvrie 1922.

4. Premiul Eliade Rădulescu, de 5000 lei, se va da pentru o scriere de *literatură* sau *filologie*, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1919 până la 31 Decemvrie 1922.

5. Premiul Constantinide, de 4000 lei (divivib l), se va da pentru scrieri de *literatură*, de *filologie* sau *artă*, care se vor judeca mai meritorii printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1920 până la 31 Dedemvrie 1922.

6. Premiul Grigorie Angelescu, de 4000 lei, se va da pentru o scriere de *istorie*, de *filozofie*, sau *iuridică*, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie până la 31 Decemvrie 1922.

7. Premiul Adamachi, de 5000 lei (divizibil) se va da pentru scrieri *ştiinţifice* (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geofrafie, medicină, inginerie, industrie şi ştiinţele aplicate în general), cari se vor judeca mai meritorii printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1920 până la 31 Decemvrie 1922.

Publicaţiunile vor fi prezentate la concursuri de autorii lor în 15 exemplare, pelângă o cerere scrisă în care se va arăta premiul la care concurează.

Un autor nu poate prezenta o scriere la mai multe premii, nici mai multe scrieri la diferite premii.

Inscrierile se fac la Cancelaria Academiei (Calea Victoriei 135) până la *31 Decemvrie 1922.*

Academia a mai destinat pentru anii 1923, 1924, 1925 şi 1926 un mare număr de premii pentru anumite subiecte.

Doritorii de a concura la premiile pentru subiecte date, pot cere dela Canlelaria Academiei Catalogul premiilor, în care sânt specificate premiile şi subiectele hotărâte, precum şi modalitatea prezentării manuscriselor.

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare

Cuvântări bisericeşti

de arhimandritul **Ilarion Mircea**, egumenul sfintei mânăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminecile din Paresimi, 9 Dumineci după Rosalii şi la unele sărbători de peste an. **Preţul 14 Lei.**

Teatru oraşului Sibiu

Director: **W. Popp**

In 20 şi 22 Octomvrie: Iuşii dansează, operetă nouă în 3 acte.
In 21 Octomvrie: Flacări... dramă în 4 acte de H. Sudermann.

Inceputul la ora 7½, seara

CLOPOTE

(190) 1—2

Pentru biserici în toate mărimile, garanţie 50 ani cu -: preţul de Lei 75 kgr. :-

Reprezentantul pentru Ardeal:

Silviu Popescu Sibiu, str. Groapei 15.

(188) 1—1

Licitaţie de pădure

La 7 Noemvrie 1922 ora 10 dimineaţa se va ţinea în localul secretariatului Branului de sus licitaţie publică cu oferte închise şi verbale, pentru vânzarea cantităţei de aproximativ 9775 metri cubi, molift şi brad alb şi 3300 metri cubi, fag, material aflat în picioare în pădurea «Preduşu» proprietatea celor 13 b seric din Bran.

Preţul de strigare este 261.500 lei. Vadiu 10 din preţul de strigare. Termen de exploatare 2 ani. Ofertele închise însoţite de vadiu se vor depune în biuroul subsemnatului. —

Tot aici se primesc orice alte informaţiuni cu privire la pădure şi detalii asupra licitaţiei şi exploatărei.

Amatorii sunt invitaţi a vizita pădurea

Dr. Ciurea Ioachim, advocat Braşov,
în calitate de comisar consistorial str. Tg. Cailor Nr. 4.

Nr. 362/1952 pprb. (187) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh al II-lea din parohia de cl. I **Brad** se publică al III-lea concurs cu termin de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuţiunile parohului sânt cele normale, staverite în coala B şi normele dela stat.

Cererile de concurs sânt a se înainta oficiului protopresbiteral gr. or. al tractului Zarand în Brad.

Brad, din şedinţa comitetului parohial ţinută la 13 August n. 1922.

Stefan Albu
preşedinte

Traian Stepan
notar

Văzut:

Brad, la 22 Sept. 1922.

P. Piso
protopop.

Nr. 316—1922. (189) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de paroh din parohiile de clasa a III-ia **Dobricel, Esc şi Selişca cu filiile Câscău şi Vad** prin aceasta se publică concurs cu termin 30 zile computat dela prima lui apariţie în ziarul «Telegraful Român».

Emolumentele, împreunate cu fiecare dintre aceste posturi, sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunei preoţeşti prin ajutor de stat.

Concurenţii au a-şi înainta petiţiunile concursuale, instruite cu documentele lor prescrise, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis, amintit mai sus, şi a se prezenta în vre o Duminecă ori sărbătoare — pelângă prealabila incunostinţare a protopresbiterului concernent — la biserica parohială din aceste comune, spre a se face cunoscuţi poporului.

Dej, 3/16 Septemvrie 1922.

Oficiul protopresbiteral al tractului ort. român Dej, în înţelegere cu comitetele parohiale competente.

Teodor Herman
protopresbiter.

Nr. 200/1922 (185) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei de clasa I-a **Ibăneşti pădure**, protopresbiteratul Reghinului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Beneficiile impreunate cu acest post sânt salarul dela stat şi eventualele gradaţii şi indemnizaţie de scumpete după detragerea venitelor statorite în coala B. pentru congruă.

Concurenţii vor înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul fixat, iar pentru a se face cunoscuţi poporului se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a cânta ori a celebra şi predica observând dispoziţiile art. 33 din Regulamentul pentru parohii.

Reghin, 15 Maiu 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. al Reghinului

Vasilie Duma
protopop.

Nr. 576/1922 (182) 2—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea parohiei de clasa III **Borosneul mic** tractul Oituzului devenită vacantă, se publică concurs cu 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate pentru întregirea dela stat în coala B. Concurenţii au să trimită cererile instruite cu observarea normelor în vigoare în terminul arătat subsemnatului oficiu protopopesc, şi până în 8 zile înainte de alegere după prealabila încunoştinţare a protopopului să se prezinte înaintea alegătorilor pentru a cânta, respect. a oficia şi cuvânta.

Intorsura-Buzăului, 6/X 1922.

Oficiul protopopesc ort. al tractului Oituzului în înţelegere cu comitetul parohial.

George Neagovicîu Neagoescu
adm. ppesc.

Nr. 26/1922 prot. (181) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de protopresbiter al tractului **Murăş Ludoş**, înfiinţat prin concluzul Sinodului diecezan Nr. 66/922, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Până la devenirea în vacanţă a parohiei protopresbiterale Murăş Ludoş, venitele din aceea parohie în care se va stabili, ori este stabilit parohul, care a fi ales şi numit de protopop.

2. Dotaţia protopresbiterală dela stat şi din fondul general administrativ al Consistorului diecezan.

3. Retribuţia din fondul protopopesc al tractului, alimentat din contribuţiile dela parohii.

4. Taxele legale dela vizitaţiunile canonice.

Concurenţii îndreptăţiţi conform concluzului congresual din anul 1888 Nr. prot. 111, să-şi înainteze cererile înzestrate cu documentele cerute, în terminul arătat mai sus, Veneratului Consistor diecezan în Cluj.

Murăş Ludoş, din şedinţa comitetului protopresbiteral, ţinută la 4 Septemvrie 1922.

Petru Sămărghiteanu
notar.

Romul Popa
preş. comit. prot.

Nr. 3007/1922 Plen.

«Aprobat»

Cluj, din şedinţa plenară ţinută la 5 Oct. 1922.

Nicolae Ivan
Episcop.

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,

profesor universitar şi membru al Acad. române

AVIZ!

BANCA CENTRALĂ

FILIALA — SIBIU

S'A MUTAT

(175) 4—6

cu birourile sale în

Piaţa Regele Ferdinand Nr. 14

unde s'a aranjat modern şi corespunzător situaţiei sale

Nici în Strada Cisnădiei Nr. 7 II
şi nici în Strada Turnului Nr. 33
nu mai are birouri şi cassa.

Exclusiv în

Piaţa Regele Ferdinand Nr. 14

se primesc de acum înainte

Depuneri pe libel cu 5½% si 6% netto

Darea după interese o plăteşte institutul

Schimb de dolari

şi alte valute totdeauna cu cele mai culante cursuri

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 11/24 Octomvrie 1922 Nr. 80

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

După sărbările încoronării

(=) Zilele de mare sărbătoare ale neamului românesc s'au sfârșit. Istorica cetate a văzut pusă pe fruntea Suveranilor noștri cununa regală, în fața poporului cuprins de sentimentele iubirii nefățărite pentru dinastia unită deapururea cu dânsul.

Au fost, la Alba-Iulia și București, câteva sute de mii de oameni, din tot întinsul țării, bucurându-se de sărbătoarea națiunii și a bisericii românești.

Gloria acestor zile, din Octomvrie 1922, s'a înălțat și mai mult prin ființa de față a reprezentanților strălucițI, trimiși de frații noștri de arme, de marii aliați, ai căror fii distinși au asistat la săvârșirea actului încoronării măriților și prea bunilor noștri Suverani, și la toate festivitățile zilelor de încoronare.

Alte părți luminoase ale mărețului act le găsim în sentimentul sguduitor stârnit prin cuvintele atât de simple, scurte și românești, rostite de înțeleptul Rege în *proclamația* și în *răspunsurile* Sale date la Alba-Iulia:

«Am rugat Cerul să dea rod muncii mele, și Cerul a binecuvântat.

«Punând pe Capul Meu, într'această străveche cetate a Daciei Romane, Coroana de oțel dela Plevna, pe care nouă și glorioase lupte au făcut-o pe veci Coroana României-Mari, Mă închin cu evlavie memoriei celor cari, în toate vremurile și de pretutindeni, prin credința lor, prin munca și prin jertfa lor, au asigurat unitatea națională, și salut cu dragoste pe acei cari au proclamat-o într'un glas și o simțire.

«Pentru răsplata trudelor trecutului, rog Cerul ca poporul nostru să culeagă în pace roadele lor binecuvântate și să propășească în liniște, frăție și muncă harnică.

«Cu inima plină de dragoste și credință mărturisesc dorințele sufletului meu:

«Vreau ca țărănimea, stăpână pe veci pe ogoarele ce le-a dobândtt, să le dea toată puterea de rodire în folosul ei și al binelui obștesc. Vreau ca muncitorimea, credincioasă patriei, să-și afle soarta tot mai prosperă într'o viață de armonie și de dreptate socială. Vreau ca, în hotarele României-Mari, toți fiii buni ai țării, fără deosebire de religie și de naționalitate, să se folosească de drepturi egale cu ale tuturor românilor, ca să ajute cu toate puterile statul, în care Cel de Sus a rânduit să trăească împreună cu noi. Vreau ca în timpul domniei Mele, printr'o întinsă și înaltă desvoltare culturală, patria noastră să-și îndeplinească menirea de civilizație ce-i revine în renașterea Orientului european, după atâtea veacuri de cumplite sbuciumări.

«Acestei sfinte misiuni, în neclintită unire cu poporul nostru, voi închina toate puterile mele de om și de Rege, și asupra ei chem, în această zi solemnă de înălțare sufletească, binecuvântarea celui Atotputernic.

«Sus inimile! Și să glăsuim după chipul strămoșilor: Aceasta este ziua, pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într'însa, și unii pe alții să îmbrățișăm. Să zicem «fraților!» și celor ce ne urăsc pe noi. Să iertăm toate pentru sfânta unire. Așa să fie!»

*

Toată presa românească, fără deosebire de culoare, constată părțile înălțătoare ale festivităților; chiar gazete dintre cele mai roșii, spun că sărbărilor de încoronare nu li-a lipsit nimic din fastul obișnuit.

Este, cu toate acestea așa zicând de sine înțeles ca ici colo să se scoată la iveală și așa numitele «părți umbroase», — observate și tălmăcite ca de obicei conform interesului politic al partidelor din opoziție.

A lipsit, zic unii, entuziasmul la Alba-Iulia; măsurile de siguranță, spun alții, au împedecat massa poporului în drumul către locurile principale de sărbare; mulțimea jandarmilor și agenților a ținut publicul la distanță de sute de metri...

S'au făcut cheltueli considerabile, — și alte neajunsuri s'au dat pe față, după aceleași păreri.

Adevărate sau exagerate să fie toate asemenea critice și cârtiri, — dar, adevărat rămâne și aceea, că orce guvern ar fi făcut încoronarea, trebuia să se îngrijească de aceleași măsuri de siguranță, — căci numai paza bună trece primejdia rea; — orce guvern era la cârmă, făcea cam aceleași cheltuieli, care în ori ce caz nu vor fi de natură, ca tocmai ele să scumpească traiul locuitorilor din țara noastră.

«N'avem, mai întâi, constituție nouă, — scriu alți confrați, — nici administrație omogenă, ne lipsesc: cod civil, penal, comercial, cambial, nu-i nici program de învățământ, nici lege electorală, lege de presă, lege de minorități!» — Dar, li se poate răspunde și lor că toate legile și programele, de care se vorbește, vor putea să fie tot atât de bune, sau tot atât de rele, cu încoronare sau fără încoronare, — încoronarea însă nu mai putea fi amânată cu anii, spre deosebita satisfacție și nădejde a dujmanilor noștri din lăuntru și din afară.

*

Mai puțină deosebire de vederi este în aspra desaprobare, ce a întâmpinat atitudinea neromânească a înaltului cler greco-catolic cu prilejul încoronării din catedrala dela Alba-Iulia. Absența lui, din biserica ortodoxă, a bătut la ochii tuturor învitaților.

Dl N. Iorga, vechiul amic al Blajului, a crezut cu drept cuvânt că trebue să fie osândită purtarea relaților români greco catolici cari se simțesc atât de acasă în societatea episcopilor romano-catolici, oameni cu desăvârșire străini de neamul românesc și de aspirațiile lui.

Poporul român dorește astăzi cu totul altă mentalitate și altă îndrumare dela acei capi bisericești români, la spatele cărora nu mai stă, nici ca ocrotire, nici ca amenințare, dinastia habsburgilor de jalnică amintire.

*

Sunetul clopotelor de sărbătoare a încetat, fanfarele au tăcut; — glasurile celor buni se întrunesc întru a cere politicianilor noștri, ca forțele românești să nu se risipească în încercări de a face politica de: «Ori noi, ori voi!»

Imbunătățirea situației în toate direcțiile, nu se va înfăptui desființându-ne împrumutat, — ci aducând partea noastră de contribuție pozitivă și reală la temelia de închegare a statului, fie că ne numim naționali, sau liberali, naționaliști, sau democrați, averescani, sau țărăniști și socialiști, — căci Regele, pe care l-am încoronat în mijlocul celui mai însuflețit și cald patriotism, este al nostru, al tuturor cetățenilor.

Cine alt fel gândește și cine alt fel lucrează, nu este nici bun patriot, și nici bun creștin.

Seria sărbărilor încoronării s'a încheiat cu festivalul dela Teatrul Național, Marți seara, când Suveranii au primit salutul artei românești. Teatrul Național și Opera Română au organizat împreună un spectacol. Sub conducerea măestrului G. Georgescu, artiștii Operei, dna Ivonny, Folescu, Teodorescu, Rabega, au executat al doilea act din opera lui Wagner, Vasul Fantomă (O andezul sburător). După aceea artiștii Teatrului Național au jucat, cu avânt și însuflețire, poemul dramatic *Legenda Coroanei*, poem scris pentru festival de Mircea Rădulescu.

Dela consistorul arhidiecezan

Consistorul nostru arhidiecezan a ţinut în 23 l. c. sub presidiul I. P. S. Sale mitropolitului nostru *Nicolae* o şedinţă plenară, pertractându-se mai multe chestiuni importante, dintre cari amintim următoarele:

Încă înainte de a se intra în ordinea de zi, asesorul on. Dr. Iosif Blaga, în numele consistorului, dă expresiune bucuriei pe care toţi fiii bisericii noastre au simţit-o, din incidentul înaltei distincţiuni, de care I. P. S. Sa arhiepiscopul şi mitropolitul nostru a fost împărtăşit zilele acestea, decorat fiind din partea M. Sale Regelui nostru *Ferdinand I*, cu Steaua României în gradul de mare Cruce. La finea vorbirii, membrii consistorului au făcut calde ovaţii I. P. S. Sale mitropolitului nostru.

I. P. S. Sa plăcut surprins de această spontană manifestaţiune, spune, că înalta distincţiune primită din partea M. Sale nu o priveşte ca adresată I. P. S. Sale personal, ci ca o distincţie făcută bisericii, şi înaintaşilor I. P. S. Sale, cari au dus greul luptelor pentru apărarea bisericii în timpurile de asuprire. Lor se cuvine această răsplată şi preoţimei de pe vremuri care dela altarele bisericuţelor noastre au ştiut lumina şi încălzi sufletele şi a păstra nealterată credinţa strămoşească.

«Mulţumind şi dela acest loc M. Sale preagloriosului nostru Rege, continuă I. P. S. Sa — în ce mă priveşte subiectiv, o consider ca un obligament pentru viitor, de a-mi dedica toate puterile mele pentru înaintarea bisericei şi a instituţiunilor ei, pentru înăintarea, propăşirea şi înflorirea scumpei noastre patrii».

Intre urale însufleţite, s'a decis a se expedia o telegramă de mulţumită din acest prilej M. S. Regelui.

*

Intrându-se în ordinea de zi, I. P. S. Sa mitropolitul aduce la cunoştinţa Consistorului, că în 8 Octomvrie a. c. cu ajutorul bunului Dumnezeu şi cu solemnitatea cerută, asistat de I. P. Sfinţii ierarhi Gurie din Chişineu, Bartolomei dela Râmnic şi Nicolae dela Cluj, a târnosit biserica catedrală din Alba-Iulia, ridicată pe locul unde fusese biserica cea veche a noastră, zidită de marele voevod Mihai. Acest sfânt lăcaş va servì pentru toate timpurile ca biserică de încoronare a regilor şi reginelor de pe vremuri ai statului nostru şi ca isvor de mângâere şi întărire în credinţa strămoşească. —

Biserica noastră a întrebuinţat toate ocaziunile mari de a eterniza evenimentele însemnate, astfel, că aproape toate fondurile şi fundaţiunile noastre sânt legate de anumite momente din trecutul bisericii noastre.

De aceea urmând exemplul înaintaşilor noştri, nu putem lăsa nemarcat actul cel mare al Incoronării Regelui şi Reginei tuturor românilor în istorica cetate a lui Mihai şi spre a eterniz acest fericit moment hărăzit nouă, generaţiunilor de astăzi propun:

Intiinţarea unui fond cu numele: Regele Ferdinand I şi Regina Maria pentru promovarea şi alimentarea misiunii interne bisericeşti, având a se crea un institut special pentru misiunea internă bisericească cu scopul de a servì ca organul, care să dea ajutorul material necesar la această misiune.

Până acum, din cauza multor trebuinţe şi lipsuri, purtând mai mult o luptă defensivă pentru apărarea legii şi limbei străbune, biserica nu s'a putut gândi la opera de trezire şi îndrumare a vieţii religioase. Acum e timpul, spune I. P. S. Sa, să revenim la această misiune, care trebue să stea în centrul preocupărilor noastre.

Acest nou teren de lucrare în via Domnului, să-l aducem în legătură cu actul cel mare al Incoronării Suveranilor noştri.

I P. S. Sa mitropolitul nostru însuş a pus bază la acest fond, oferind frumoasa sumă de 10,000 Lei.

Consistorul a primit cu însufleţire această propunere şi a mulţumit I. P. S. Sale pentru începutul făcut.

A rugat pe I. P. S. Sa ca în fruntea unei delegaţii din sinul consistorului să aducă la înalta cunoştinţă a M. Sale această hotărâre rugându-l totodată de a permite, ca acest fond să poarte numele M. Sale şi a slăvitei sale soţii.

S'a ales după aceea o comisiune care până la proxima şedinţă plenară să studieze această chestiune şi să prezenteze propuneri concrete cu privire la înfiinţarea şi inactivarea fondului.

*

Implinindu-se în 16 Iunie 1923 50 de ani dela moartea adormitului întru Domnul arhiepiscop şi mitropolit Andrei, ear în 23 Septemvrie 1923 100 ani dela moartea marelui dascăl al neamului George Lazar, spre a se sărbători în mod demn din partea bisericii memoria lor, s'a ales o comisiune mai mare care va avea să prezenteze un proect de program după care să se comemoreze amintirea celor doi mari bărbaţi ai neamului.

*

Dintre celelalte cestiuni curente mai amintim, că la catedra vacantă pentru studiul biblic, Testamentul nou, dela seminarul nostru arhidiecezan, s'a instituit profesor dl N. *Colan*, un tinăr cu temeinice pregătiri pentru această catedră.

Oraşe care au suferit. Jertfele mari şi dureroase, aduse de oraşele româneşti în timpul războiului, îşi află răsplata bine meritată. Zilele acestea cetatea *Galaţilor*, *Giurgiu* şi *Iaşii* au avut cinstea de a fi distinse prin omagiul Franţei simbolizat prin decoraţia *Crucii de războiu*. Decoraţiile au fost aduse şi predate de marii fii ai Franţei, mareşalul *Foch* şi generalul Berthelot.

„O neiertată greşală"

Aşa numeşte dl N. Iorga, în articolul său din ziarul Universul, absenţa prelaţiilor români gr. catolici din biserica încoronării în ziua de 2/15 Octomvrie 1922.

Eată cuvintele dlui N. Iorga:

Episcopul săsesc Teutsch, încins cu cordonul albastru al «Coroanei României», e la dreapta lângă Regele. Tot acolo un delegat al Patriarhiei constantinopolitane şi, cu gluga-i neagră ascuţită, cu aspru-i costum de schivnic, un episcop armean. Rabinul Niemirower e lângă cei doi hogi, dintre cari unul, cu pronunţatul tip mongolic, poartă la turbanul alb dunga de fir şi la gât gulerul înflorit în aur care-l arată şef religios al soldaţilor noştri musulmani.

Şi Biserica unită? Biserica blăjană care timp de două veacuri întregi a luptat pentru isbăvirea neamului din robia a cărei sfărmare se serbează astăzi? Ea care prin scriitorii ei profeţi a ţinut înaintea naţiei stâlpul de foc prin care s'a îndreptat în cursul lungei ei rătăciri prin pustie? Această Biserică a cărei legătură însăşi cu vechea Romă a avut o singură îndreptătire: învierea amintirilor romane şi întărirea noastră naţională prin aceste amintiri.

Biserica lui Ioan Inochentie Micu, martir pentru neam, a lui Samuil Clain, lui Gheorghe Şincai şi lui Petru Maior, chiar a lui Şuluţ, frate în 1848 cu ortodoxul Şaguna, stă *după uşă*, înţelegeţi: după uşă, alături cu nuntiul, un prieten de sigur, dar căruia n'avem nimic a-i cere în numele ideii noastre naţionale, şi alături şi cu episcopul maghiar Majláth şi cu clericii lui. Afară în pridvor, ca să nu se spurce prin contactul cu ortodoxia care, religia atâtor milioane în România Unită, cutează a fi şi a voì să rămâie Biserică de Stat. Un ordin dela Roma, o telegramă... Dar de când Papa porunceşte în afaceri naţionale unei Biserici care întâi e a noastră şi apoi a lui, întrucât n'are cu dânsa altă legătură afară de recunoaşterea dogmei, şi de dreptul numirilor, şi încă numai cu voia acestui Rege ofensat astfel?

Şi cum? nu s'a găsit unul care să frângă de genunchi o cârjă care nu s'ar putea păstra fără a jigni Rege şi Popor în momentul supremei concentrări naţionale? Mult timp va apăsa asupra Bisericii unite amintirea acestei *neiertate greşeli*, care tinde a o isola de inima neamului nostru care este una singură. O astfel de atitudine când nu era vorba de nimic confesional ar fi putut atrage şi sancţiuni. Căci nici un stat n'are datoria de a susţinea o Biserică în stare să-şi iea în asemenea chestiuni directivă de aiurea.

Şedinţă solemnă. Vineri 20 la ora 3 d. a. Academia Română a ţinut şedinţă solemnă pentru sărbătorirea măreţului act al încoronării Suveranilor. Dl D. Onciul preşedintele Academiei, deschide şedinţa printr'o alocuţiune. Dl N. Iorga a citit pasagii din lucrarea sa publicată cu ocaziunea acestui eveniment naţional.

FOIŞOARA

Ziua Incoronării

2/15 Octomvrie 1922

Săltaţi, munţilor! daţi glas apelor! — că a sosit ziua cea mare: *Ziua încoronării.*

Retezatule bătrân! ridică-ţi pleoapele stufoase şi priveşte, jos, la poalele tale, cum se adună şi pornesc astăzi, în cete vioaie, strănepoţii lui *Decebal*, la praznicul cel mare al încoronării primului Rege al tuturor Românilor.

Surule voinic! trezeşte pe *Mircea* dela *Cozia*, să vină să-şi vadă ţara lui dragă, liberă şi întregită pe vecie, cu scumpa lui provincie, de peste Dunăre — şi până la mare!

Negoiule trufaş! netezeşte-ţi poienele şi găteşte-ţi plaiurile, că se întoarce azi, acasă, *Radu-Negru*, ca să-şi reiee, în stăpânire, vechea lui moşie, ţara Făgăraşului.

Buceciule puternic! saltă şi te bucură, că nu mai eşti, mai mult, stâlp de despărţire între fraţi. Dă glas prin «*Omul*» din vârful tău, ca să audă şi să vină la serbare şi *Şerban* şi *Petru Rareş*, că e liber astăzi neamul, pentru care au luptat voinicеşte, la poalele tale.

Ceahlăule falnic! trezeşte pe *Ştefan*, dela *Putna*, şi spune-i că: «să lase arhimandritului toată grija schitului» — şi să vină la serbare că liberă e azi întreaga scumpa lui Moldova, cu Cetatea-Albă, cu Ciceul şi cu toate sfintele lui titorii dimpreună, ridicate de el spre întărirea sufletească a neamului lui drag, pentru carele atât a luptat.

Munţilor apuseni! munţi cu faţa împietrită de atâtea suferinţe şi de atâtea dureri, dar cu inima de aur, întotdeauna curată, săltaţi azi de bucurie, că's libere în sfârşit, toate plaiurile voastre. Mişcaţi vă şi scuturaţi gorunul sfânt dela Tebea, ca să-şi aplece crengile şi, atingând mormântul scump dela rădăcinile, lui să trezească pe craiul munţilor, Iancu, ca să vină la serbare, că nu împărat perfid şi trădător îl cheamă azi la vedere, ci Domnitorul cel mai cinstit şi mai glorios al tuturor Românilor, care i-a realizat dorul inimei, suspinat în clipele din urmă, prin fluierul lui fermecat.

Ear tu, *Alba-Iulie!* Tu, Vitleemul şi leagănul neamului nostru, tu, tribuna cea înaltă, pe care, din început, s'a jucat toată drama poporului român, — cu scene luminoase de sclipită, ear întunecate de veacuri întregi, până la «catharzis»-ul plin de dumnezeească strălucire a încoronării de astăzi, — găteşte-te, împodobeşte-te cu purpura fericirii realizate, cu aurul triumfului izbândit şi cu seninul visului împlinit. Găteşte-te, ca să primeşti după toată cuviinţa, pe mirele tău iubit, pe *Voevodul* cel cu nume de arhanghel, care vine, — după treisute şi mai bine de ani, ca să te revadă. Vine pe albul lui înspumat şi înconjurat de toţi aprigii lui căpitani: de fraţi Buzeşti, de banul Manta şi Mihaicea, de Baba Novac şi toţi, ca să ia şi ei parte la praznicul praznicelor, la încoronarea celui dintâi Rege al tuturor Românilor. Vine, ca, alături de Mircea, Ştefan şi toţi bunii voevozi de pe vremuri, să susţină şi el coroana, ce se va aşeza pe creştetul gloriosului Rege Ferdinand, pe care, prin atingerea mânilor diafane să-l hirotonească de cel mai vrednic urmaş al lui.

Mişcă, Alba-Iulie, şi scutură din adânc glia de pe podeiul tău înţelenit, ca să iasă şi să se adune la loc măruntaele, schingiuite pe roată ale neînfricaţilor mucenici ai neamului: Horia, Cloşca şi Crişan, ca să fie şi ei de faţă, la ziua cea mare a încoronării, la ziua de plată şi răsplată a suferinţelor lor.

Mureşule cu apă lină! Tu, cel cântat tot numai în doine de durere şi de jale, tu, cel cu undele umflate de lacrimile amare ale celor cari priveau cursul şi de-o parte şi de alta, — curgi astăzi mai repede, scurge-ţi undele amare şi dă glas în lung şi în lat, că nu mai trăiesc feciorii români în ţară străină, ci numai în ţara lor, scumpă şi dragă, ca să o apere la hotare, în contra orcărui duşman.

Oltule Oltenule! Nu mai curge tulbure. Strigă glas astăzi în lume, că eşti liber pe de-a întregul şi nu-ţi mai este trupul mădos frânt de duşmani pe la mijloc. Curgi voios şi limpede, ca să te audă Tudor, să vină şi el la praznic, că azi numai neamul lui iubit e stăpân în ţara lui.

Someşule cu nume dacic! grăbeşte-ţi azi cursul lin, ca să ajungi mai repede în ţara lui Dragoş-Vodă, ca să vină la serbare, că e românesc şi liber Maramureşul lui drag.

Crişurilor, voi tustrele! grăbiţi şi mai mult azi cursul vostru, ca să scoateţi cu totul din ţară,

Liniştea turburată...

In regiunile de pe la Sătmar, Bihor şi altele, începuse, cum pretutindeni se ştie, desnaţionalizarea românilor în urma uneltirilor puse la cale de stăpânirile străine ungureşti, susţinute şi prin atitudinea adeseori umilită şi neromânească a unor conducători ai bisericii greco-catolice, ieşiţi în timpul mai nou din seminariile maghiarofile romano-catolice.

In unele locuri, din acele părţi primejduite, s'a produs acum o mişcare de *revenire* a credincioşilor la biserica lor strămoşească.

Faptul acesta, firesc şi românesc, a dat prilej organului de publicitate dela Blaj să atace în mai multe articole pe fruntaşii bisericii ortodoxe ardelene, şi în special pe părintele protopop din Lăpuş, *Zaharie Manu*, pe care îl învinovăţeşte de turburător al liniştei credincioşilor, — pe lângă a te apostrofări, predlecte tinerilor scriitori dela Unirea când scriu despre noi (ca de ex. «pravoslavie fanariotă», «ortodoxismul... fără nici o pregătire şi fără cel mai mic merit pentru stăpânirea sufletească», «biserică pângărită», «intriganţi» şi celelalte).

Cel atăcat părintele protopop Zaharie Manu, ne trimite un răspuns la aceste strajnice ieşiri ale confraţilor. Publicăm, din acest răspuns, următoarele:

Este neadevăr sfruntat afirmarea Unirii (Nr. 37), că întreaga provincie bisericească nord ost că unită am împânzit o cu o reţea de parohii şi protopopiate ortodoxe cu câte 10—50 credincioşi, uneori şi cu mai puţini, ai căror conducători agită credincioşii lor. Se învinueşte şi statul, care ar sprijini această «criminală acţiune».

Cazul dela Ocoliş, ci că întrece pe toate, căci poporul în massă s'a întors la ortodoxie cu toată averea sa bisericească şi şcolară, ear «strajnicul protopresbiter dela Lăpuş» a ocupat biserica.

Intreaga ură o aruncă Unirea în faţa senină şi rezolută a ortodoxiei ardelene, care a răbdat dese împroşcări dela dujmanii săi; ei susţin acum că vrem să le «sugrumăm credincioşii» — pe cari de fapt nu i au.

Reverendissimii dela Blaj, sânt rău informaţi asupra situaţiei. Noi, ortodocşii, n'avem nici o parohie mai mică de 300 suflete; apoi protopopiatele noastre sânt cât 3 şi 4 de-ale uniţilor.

Noi, ortodocşii, facem dimpotrivă, prea puţină propagandă în această direcţie, dovada e predica protopresbiterului Manu, «strașnicul protopresbiter» rostită cu ocazionea organizării parohiei ortodoxe in Ocoliş.

Noi nu facem altceva, decât aprobăm o mişcare naturală izvorâtă din conştiinţa poporului poreclit unit, care astăzi se vede liber şi în posibilitatea de a se subtrage de sub cârma papistaşă, de sub confesiunea îmbrăţişată de compatrioţi unguri, cari se arată şi azi, ca în trecut, tot aşa de puţin fraţi în Hristos faţă de el.

Aşa e cazul dela Ocoliş. Am fost chemaţi de poporul de acolo, maşter tratat, şi după insistenţă aproape de un an i-am ascultat rugămintea. Nu i adevărat că cheia s'ar fi luat cu puterea. Biserica nu s'a răpit, căci a rămas pentru trebuinţele religioase ale poporului întors la ortodoxie, precum şi pentru cei cari din anumite motive încă nu s'au întors.

Dacă e vorbă de cazuri «revoltătoare», sânt şi cunosc câteva cazuri în adevăr revoltătoare, — care însă, din respectul ce-l am faţă de o bună parte din fraţii preoţi uniţi, le retac.

Pot să constat, că o mare parte a ortodocşilor, ademeniţi şi încorporaţi la biserica unită, az se deşteaptă din întreg cuprinsul Ardealului, Banatului, Bihorului şi Maramureşului, zicând: «Ori ne întoarcem cu toţii la strămoşeasca lege românească, ori voi preoţilor rămâneţi cu bine, căci noi ne lăpădăm de legea, ce *dă cam pe ungurie*», vorba Ocolişenilor.

Nu aşteptaţi să vă facă nime dreptate, cinstiţi fraţi dela Blaj ai bisericii unite, ci mai bine vi-o faceţi dvoastră de cu bună vreme, alegându-vă partea cea bună, — căci azi acelaş fior sfânt de reunire religioasă cuprinde sufletul maselor din biserica voastră, căruia nime ca bun român nu trebue să i se opună.

Ştirile zilei

Mareşalul Franţei despre ţara noastră. Mareşalul Foch înainte de a pleca din Bucureşti, a făcut următoarele declaraţii: Părăsesc România cu cele mai plăcute impresii despre frumoasa dv. patrie, atât de minunat dotată cu bogăţi naturale, foarte variate şi din cele mai preţioase; locuită de o populaţie care are darurile intelectuale cele mai strălucite şi mai serioase. E o ţară în plin avânt, asigurată de un viitor de prosperitate sigură şi de o pace garantată, cu condiţia totuşi, ca spiritul naţional să nu piardă din vedere pericolele ce o împresoară, ca nimeni să nu adoarmă un singur moment şi ca să continuaţi a veghea fără răgaz pentru siguranţa voastră naţională. Arătaţ încă odată din partea mea, din adâncul inimei mele, tuturor românilor, dela cel mai mare până la cel mai mic mulţumirile mele, pentru primirea călduroasă şi atât de mişcătoare, ce mi-au făcut mie şi generalului Berthelot, precum şi tuturor membrilor misiunii franceze. Incă odată vă mulţumesc!

Revista Teologică. A apărut nrul 9 din 1922 cu următorul bogat şi instructiv cuprins: N. Colan: † Un patriarh — Arhiereul Dr. Ilarion Puşcariu. Lazar Triteanu: † Arhiereul Dr. Ilarion Puşcariu. Arhim. Scriban: Studiul pastoraţei în biserica românească. Florica Scriban: Imparăţia cerurilor. P. Crăiveanu: Mişcarea Literară: Convorbiri asupra legăturilor Bisericii cu credincioşii. Tatăl nostru. Biserica Ortodoxă Română şi problema unificării. Contribuţiuni la istoria dreptului bisericesc. Predici la Sărbătorile Domnului nostru Isus Hristos ale sfintei Fecioare Maria şi la toţi sfinţii mari. — M. Şeiceanu: Cronică bisericească culturală: «Uniunea mondială pentru colaborarea frăţească a Bisericilor». Un congres al «Bisericii vii» din Rusia. Un act însemnat. Dela Asociaţia clerului: «A dreiu Şaguna». Reîntoarceri la Biserica strămoşească. Importante desbateri. O pildă.

Constituire. Preotul ort. rom. Coriolan Buracu din Banat, — ca delegat al comitetului central al Asociaţiunii, pentru organizarea unui despărţământ în regiunea Orşovei, — invită intelectualii români, şi în special pe delegaţii despărţămintelor Caransebeş, Lugoj, Timişoara şi Sibiu, la adunarea de constituire ce se va ţinea Duminecă în 16/29 Oct., în *Orşova*, cu bogat şi variat program.

† Dr. Vasile Chiroiu. Din Timişoara se anunţă încetarea din viaţă a advocatului şi luptătorului naţionalist, Dr. Vasile Chiroiu, fost deputat, mort în etate de 42 de ani în urma unei operaţiuni chirurgicale. Inmormântarea i s'a făcut în Timişoara Duminecă, în 22 Octomvrie a. c. Odihneaască în pace!

Dar pentru biserică. Un braşovean de naştere, dl. Vasile Grădinaru din Ploeşti, a dăruit pentru îngrădirea cu zid a bisericii Sf. Treimi de pe Tocilele Braşovului suma de 85 000 lei. Această faptă dovedeşte, că mai sânt oameni cu simţ creştinesc între bogaţii neamului nostru.

Eră mai bine odată? Ziarul sibian Tageblatt într'un articol de fond, scrie în legătură cu manifestul regal dela încoronare, că în Ungaria de odinioară n'a fost nici odată impusă limba statului, aşa cum se impune acum în România de astăzi. In armata austro-ungară s'a întrebuinţat limba germană, dar — spune Tageblatt, — «în cea de astăzi (în armata română. Red.) nu»... Aşteaptă poate onoraţii confraţi saşi introducerea în armata română a limbii lui Wilhelm?! — In chestiunea limbilor va trebui să facă şi statul român ceeace se face în Cehoslovacia şi Iugoslavia, — atunci plângerile minoritare poate că ar mai slăbi şi la noi.

Distincţiune. Aflăm cu plăcere că «Ministerul instrucţiunii» («învăţământul secundar şi superior») şi-a exprimat într'o scrisoare «viile sale mulţumiri» domnişoarei *Anica Oniţiu*, profesoară din Timişoara, sora regretatului Virgil Oniţiu, pentru munca depusă la reuşita «serbării de înfrăţire» din Bucureşti («Ateneul român», 18 Iunie a. c.). Astfel de distincţiuni serveasscă drept îndemn şi altor puteri didactice să apuce pe cărarea aceasta, spre binele comun.

---

besna întunecoasă şi amarul asupririi, de pe ţărmurile voastre. Daţi glas prin gurile voastre, ca să audă până departe asupritorii de altădată, că românul e stăpân pe ţărmurile voastre verzi şi chemaţi pe fraţii voştri la serbarea, care încoronează pe veci stăpânirea lor, pe malurile voastre.

Siretule, frate bun şi credincios! Tu, care cu valurile tale înfuriate, ai oprit năvala barbarilor cumpliţi, cari voiau nimicirea noastră, şi cu boarea undelor tale ai răcorit faţa sfinţilor eroi dela Mărăşeşti, saltă şi te bucură astăzi, că isprava ta, încoronare îşi află azi, în cetatea lui Mihai.

Prutule! cel odată blestemat de fraţii despărţiţi, curgi voios de azi înainte, căci azi întreg eşti al nostru şi cu drag te binecuvântă acum acei fraţi, cari trec liberi, dela un mal la altul al apelor tale, venind cu drag la încoronarea din cetatea lui Mihai.

Ear tu, *Poporule român!* saltă şi te bucură, cu bucuria cea mai mare, ce ai avut-o vreodată, de când destinul te-a sădit pe aceste plaiuri.

Bucură te, că azi se desăvârşeşte minunea, pe care Domnul Dumnezeul părinţilor tăi a făcut-o cu tine, dându-ţi libertatea şi dăruindu-ţi stăpânirea deplină asupra moşiei tale strămoşeşti. Bucură-te, că astăzi coroana ţării tale, topită în focul dela Mărăşti, turnată în tiparul săpat de braţul voinic al Dorobanţului la Mărăşeşti şi ciselată pe ţermurii Tisei, se aşează pe capul celui mai bun şi mai glorios domnitor al tău şi a celei mai mândre şi mai inimoase domniţe a ta!..

Se încheie azi istoria! Se pune punct cronicei! De-acum se vor urzi basmele, se vor înfiripa poveştile, pe care nepoţii de azi, le vor preda nepoţilor lor, cari vor urma, începând cu: «A fost odată ca 'n poveşti», despre marea şi fericita zi a încoronării.

Ci noi, cei de astăzi, toţi, în genunchi, mulţumind Tatălui ceresc, pentru toate, câte a făcut nouă, cu glas înalt să strigăm:

Să trăiască M. S. Regele Ferdinand, întâiul Domnitor încoronat al tuturor românilor!

Să trăiască M. S. Regina Maria, prima Domniţă încoronată a tuturor românilor!

Să fie în veci, în strălucire şi în întregime *Coroana română!*

Ion Teculescu.

Anunţuri şi reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Soartea unui savant şovinist

A murit cel mai mare duşman al poporului maghiar! Nu este greşală de tipar, cetitorule, nu te mira în zadar: Apáthy, fostul rector al universităţii din Cluj, de pe vremea când exista «Hungaria felix», Apáthy, a fost cel mai neîmpăcat duşman al propriului său popor. Un şovinist!

Dai din cap şi exclami: «dar şi-a iubit poporul cu un zel de apostol!» Ridici capul, semeţ şi zici: «a fost un savant cu renume universal!» Strâmbi niţel din buze şi şuieri: «Cultura lui să o aibă românaşii!»? şi mă priveşti sfidător, oglindind în privirea ta un «Leo non capit muscas!»? (Leul nu prinde muşte).

Stai cu binişorul. Am să-ţi ripostez la fiecare exclamaţie de a ta: aşa — argument şi contraargument.

Rathenau, cel omorât mişeleşte lunile trecute, a scris odată, într'una din interesantele sale opere, câteva rânduri înţelepte. «Pot să pricep un pom», scria Rathenau, «pot să pricep ramificaţia rădăcinilor lui, circulaţia lui aeriană, respiraţia lui nocturnă, somnolenţa lui iernatică, numai atunci când sânt şi eu pom. Pot pricepe istoria mondială *revărsarea hidrodinamică a popoarelor*, numai atunci dacă se copiază în mine globul pământesc şi fluidui omenesc etnic».

«Revărsarea hidrodinamică a popoarelor»! Iată fenomenul pe care n'a vrut să-l priceapă marele histolog şi fiindcă a formulat o diagnoză

falsă a boalei de care suferea poporul său — a fost silit să pribegească şi să moară aşa cum a murit.

Diagnoza a fost falsă, altfel ar fi trebuit să se dea împăcat cu gândul: patria mea este un stat poliglot; trebue să încerc din răsputeri o colaborare între toţi cetăţenii patriei! Privind o hartă etnografică a ţării sale ar fi fost cu cale să tresară, cum tresăreau cei ce în Germania ascultau conferenţele de propagandă ale lui Lutz Korodi, înainte de războiu, fiindcă «majoritatea românească a Ardealului... era pentru asistenţi o adevărată revelaţiune», iar «concluzia oratorului se impunea apoi dela sine», (cum relatează dl Korodi în «Dacia», Nr. 206, 1921). Sau ar fi trebuit să îşi ascuţă urechea şi să se întrebe dacă are dreptate Lutz Korodi, când sare în sus la o conferenţă a unui maghiar, la «Lyzeum Club»-ul din Berlin (1915) şi întreabă în public: cele 2 milioane de germani din Ungaria primesc ajutor cultural din partea statului amăsurat numărului şi dărilor lor?

(v. «Prager Tageblatt», 13 Noemvrie 1915, după «Pesti Hirlap».)

In schimb ce a săvârşit fostul rector al universităţii din Cluj? O, ce «rector», ce mânător, ce conducător — căci aceasta înseamnă în limba latină cuvântul de rector — ce sămănător de lozinci false a fost Apáthy!

Ani de zile, sistematic, crezând că îşi serveşte neamul — şi o credea din convingere şi îl apăra cu toată verva! — a dat ţipete de alarmă din «Turnul de veghe», înfierând orice mişcare «valahă», ca celalalt emul al său, dl Ianczó Benedek. Spunea cineva o prostie, comitea cineva o greşală, o crimă chiar dacă era român trebuia să fie târât înaintea publicului maghiar, nu ca singuratec, nu ca XY, ci ca reprezentant al spiritului românesc, sub rubrica «Turnului de veghe», ca să se transplante în opinia publică convingerea că ori ce săvâşeşte un «valah» este vrednic de ţintuit de stâlpul infamiei. Aşa, încet pe încetul, picătură de picătură, s'a născut potopul, care s'a deslănţuit cu puterea-i drăcească asupra tuturora.

«Trebue să identificăm maghiarismul», scria Apáthy chiar şi în 1916 («Magyarország», 1 Aug) «cu naţiunea maghiară şi — creind un program de opoziţie — *nu trebue să avem nici o consideraţie faţă de aceia, cari trăiesc în Ungaria şi nu voesc să fie maghiari. Nu trebue să se îndeplinească nici o dorinţă de a naţionalităţilor. Să nu întrebăm cari sânt dorinţele naţionalităţilor.* Şi cari sânt făgăduinţele lor de cari ar trebui să ţinem cont fără a vătăma unitatea de stat naţional maghiar; nu este chestiunea aceasta, ci aceea ca să ştim ceeace vrem şi cum avem să acţionăm împotriva naţionalităţilor, în interesul unităţii statului naţional maghiar şi al progresului naţiunii maghiare».

Sistem «*Immer feste druf!*» (pe româneşte: dă-i înainte, la mir!) à la Bülow cu polonii!

Şi după cum polonii nu s'au lăsat terorizaţi de pumn, aşa nici românii n'au putut interpreta coloarea neagră drept coloare albă, oricât au încercat guvernanţii să-i convingă.

Aşa am ajuns mai apoi la noua migraţiune a popoarelor, la vânătorile după oameni mari, pe creştete de deal, prin văgăuni de munţi, ca după nişte cerbi şi căprioare, aşa am făcut cunoştinţă cu taberele de concentrare, unde erai deportat pe simplul cuvânt că te-ai născut român, sârb, slovac sau italian — aşa am trăit acest monstruos Betlehem de oameni mari!

Astăzi — dacă se arată la lume şi ţară fotografii, ca cele ce se expediază din Elveţia: cum trăiesc de greu în Budapesta studentele refugiate dela universitatea din Cluj (clădită şi din bani româneşti!) studentele acestea nevinovate de soartea lor au a o mulţumi, în mare parte, fostului lor rector.

Bucurie că cuiva îi merge rău? Bucurie că studentele purtate de ciclonul patimilor omeneşti n'au un adăpost cinstit? Ar fi neomeneşte să te bucuri!

Intrebi numai domol şi respicat: nu vă este milă, domnilor şovinişti, de atâta durere omenească răspândită pretutindeni? Nu căutaţi să vindecaţi rănile? Nu vedeţi unde v'au adus lozincile nesănătoase? Vreţi şi mai multe case retezate de pe suprafaţa pământului, ca şi mai mulţi oameni să n'aibă unde îşi adăpostî capul trudit?

Iată unde ajungem cu toţii dacă lăsăm să vorbească gura de mitralieră şi gura omenească (şi ea mitralieră!). Iată cum trebue să trăiască studentele lui Apáthy, deocamdată fiindcă rectorul universităţii din Cluj, din oraşul unde de jur împrejur e o mare de sate româneşti a privit dispreţuitor, de a călare, la «valahii» săi, pe cari credea că poate să-i cumpere, cum se lăuda Bánffy, după pofta inimii.

N'a priceput «revărsarea hidrodinamică a popoarelor», cu toate că Apáthy a fost savantul cu renume mondial. Ni se spune că a săvârşit minuni cu perfecţionarea aparatelor de tăiat ţesăturile corpului omenesc. Că ar fi ajuns să obţină a nu ştiu câta sută parte dintr'un milimetru. Minunat lucru!

Dar oricât de desăvârşite lucrări să fi executat cu cuţitul de hirurg în mână, înarmat cu lupa şi cu ochiul cel mai ager, a fost un miop politic şi un politician cu «flair»-ul, cu mirosul atrofiat şi — savantul, care îşi dădea o atât de laudabilă trudă de a descoperi, luminând tainele fiinţei, secţând trupul omenesc, a contribuit ca să deştepte fiara în om şi să întunece ce ar trebui să fie «omenesc»...

Ce ar fi putut zămisli creierul acesta dacă ar fi împărechiat cu cunoştinţele sale de savant inima largă a unui Pasteur! Ce ţesături minunate între om şi om ar fi putut ţese — la alt războiu, nesângeros! — dacă ar fi dat la vreme lozinca sănătoasă: «sântem oameni cu toţii! Veniţi să ne înţelegem!» Da, fireşte, statul medieval ar fi dispărut, făcând loc altui stat, prefăcut în care poporul lui Apáthy n'ar mai fi avut singur furculiţa şi cuţitul şi blidul înainte — în care toate popoarele ar fi avut partea lor de bucurie şi de răspundere.

Iar acum? Scrâşnit de dinţi şi ameninţări şi subminări la adresa statelor succesorale.

Care lozincă poate avea sorţi de izbândă spre binele complexului omenirii? Lozinca «Hungaria rediviva», cu relaţiile numerice imposibile între neamuri, cari se respectă în veacul al XX în Europa, sau cristalizarea statelor pe bazele etnice de acum — oricât de greu ar fi timpul de transiţie de astăzi?

Care ar putea să fie adevărata apostolie a unui conducător maghiar din zilele noastre, dacă nu luminarea opiniei publice că epoca latifundiilor şi supremaţiei de rasă a trecut, că trăim într'o vreme când sovietele ruseşti îşi întind influinţa până şi în mijlocul muncitorimii engleze, că se primenesc toţi şi toate, că a persista pe lângă himere, oricât de frumoase «Fete Morgane» ar fi ele, este nu numai primejdios, dar chiar şi o crimă faţă de poporul propriu?! Nici roţile dela Bălgărad, nici «Spielberg»-urile nici «Thalerhof»-urile viitoare nu vor putea înăbuşi pretensiunile la viaţă conştientă a popoarelor, ţinute conştient în întunerec până acum.

De i-ar învăţa pe toţi şoviniştii adevărul acesta sfânt soartea lui Apáthy, ca să fie scutită biata omenire de nouă hecatombe de oameni, svârlite pradă Momonului, spre bucuria duhurilor necurate... *H. P. P.*

Nr. 287 prot. 1922 (191) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III a **Veseud**, protopresbiteratul Mediaş, cu provocare la rezoluţiunea consistorială din 13 August a. c. Nr. 5145 Bis., se publică nou concurs în termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile de concurs, înzestrate cu documentele necesare, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică spre a cânta şi predica, eventual celebra.

Mediaş, la 25 Septemvrie 1922.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mediaş în înţelegere cu comitetul parohial respectiv.

Romul Mircea,
protopop.

Nr. 146/1922 (184) 2—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de cl II **Bedeleu,** tractul Lupşa, se escrie prin aceasta concurs nou în termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt; *a*) Salar legal dela staf statorit în temeiul coalei B. şi a cualificaţiei, *b*) locuinţă în casele parohiale, *c*) lemne aduse la locuinţă din pădurile comunale după trebuinţă, *d*) păşunat, zile de lucru şi ferdela de bucate, *e*) porţiunea canonică de 16 cară de fân, *f*) stolele urcate conform vremii de azi.

Concursele înzestrate cu documentele cerute se vor trimite oficiului protopresb. al Lupşei, iar concurenţii se vor prezenta în comună cu observarea prescriselor regulamentare pentru a satisface îndatoririlor obişnuite.

Baia de Arieş, 26 Mai 1922.

Oficiul protopresb. în înţelegere cu comitetul parohial.

Vasile Gan
protopop

Nr. 2477/1922 (183) 2—3

Concurs din oficiu

Pentru parohia vacantă **Jac,** cu filiile **Bred** şi **Romita**. în tractul Unguraş prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile.

Retribuţiunile sânt cele fasionate în coala B. şi salariul dela stat.

Concurenţii sânt obligaţi a se prezenta în parohie şi a satisface prescriselor legale.

Cererile de concurs se vor înainta în terminul de mai sus consistorului diecezan din Cluj.

Cluj, din şedinţa consistorului ca senat bisericesc ţinută la 5/18 August 1922.

Consistoriul eparhial ort.-rom.

Nicolae Ivan
episcop

Nr. 362/1952 pprb. (187) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh al II-lea din parohia de cl. I **Brad** se publică al III-lea concurs cu termin de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuţiunile parohului sânt cele normale, staverite în coala B şi normele dela stat.

Cererile de concurs sânt a se înainta oficiului protopresbiteral gr. or. al tractului Zarand în Brad.

Brad, din şedinţa comitetului parohial ţinută la 13 August n. 1922.

Stefan Albu
preşedinte

Traian Stepan
notar

Văzut:

Brad, la 22 Sept. 1922.

P. Piso
protopop.

Nr. 316—1922. (189) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de paroh din parohiile de clasa a III-ia **Dobricel, Esc şi Selişca cu filiile Câscău şi Vad** prin aceasta se publică concurs cu termin 30 zile computat dela prima lui apariţie în ziarul «Telegraful Român».

Emolumentele, împreunate cu fiecare dintre aceste posturi, sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunei preoţeşti prin ajutor de stat.

Concurenţii au a-şi înainta petiţiunile concursuale, instruite cu documentele lor prescrise, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, amintit mai sus, şi a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare — pelângă prealabila incunoştinţare a protopresbiterului concernent — la biserica parohială din aceste comune spre a se face cunoscuţi poporului.

Dej, 3/16 Septemvrie 1922.

Oficiul protopresbiteral al tractului ort. român Dej, în înţelegere cu comitetele parohiale competente.

Teodor Herman
protopresbiter.

Reclama este sufletul comerţului

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 14/27 Octomvrie 1922 Nr. 81

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Convocare

In înțelesul §-lui 10 din Statutele Asociației clerului «Andrei Șaguna» și în conformitate cu hotărârea congresului din anul trecut, convocăm al III-lea congres ordinar, ca *Congres catehetic al preoțimii, pe zilele 2/15—3/16 Noemvrie 1922, în Sibiu* cu următorul

Program:

1. *Slujba sfintei liturghii în catedrala mitropolitană, cu predică și chemarea Duhului sfânt.*
2. *Deschiderea Congresului.*
3. *Raportul comitetului central.*
4. *Raportul casierului.*
5. *Educația religioasă prin școală.*
6. *Cine să predea religiunea în școala primară?*
7. *Materia de învățământ religios în școala primară.*
8. *Educația religioasă în școlile profesionale și de ucenici.*
9. *Dotația clerului.*
10. *Propuneri. (Se vor anunța în scris biroului central cel puțin cu 3 zile înainte de congres)*

Toți profesorii de religiune, precum și catecheții dela diferitele școli, sânt poftiți să ia parte la congres.

Delegații despărțămintelor, aleși în senzul §-lui 6 din Regulament, precum și toți câți doresc să participe, vor binevoi a se anunța din vreme la adresa: Preot P. Morușca, Sibiu, Consistorul mitropolitan. La aceeași adresă vor trimite domnii referenți lucrările, ce li s'au încredințat.

Membrii comitetului central se convoacă la ședință pe ziua de 1/14 Noemvrie a. c. ora 2 d. a. In aceeași zi, la ora 6 se ține consfătuirea intimă a membrilor Asociației.

Dr. Gheorghe Ciuhandu
vicepreședinte al Asociației

Preot *P. Morușca*
secretar general

Organizațiile preoțești din întreaga Țară sânt rugate a-și trimite reprezentanții lor pentru a lua contact și a hotărâ prin înțelegere chestiunile cari privesc deopotrivă clerul ortodox român de pretutindenea. — Oaspeții sânt bine veniți.

Propagandă sectară primejdioasă

Secta pocăiților, numită în unele părți secta nazarenilor, baptiștilor, adventiștilor etc., este sectă religioasă aparte, cu atribuții individuale. Nu face parte din nici una dintre sectele mari religioase ale apusului, ea are notele ei speciale care îi determină caracterul special și o califică drept sectă individuală cu numele cel mai potrivit de «pocăiți».

Secta pocăiților, ivită în mijlocul poporului românesc pe la 1861, și-a împrumutat dogmele de credință dela mai multe secte din apus. Principiul fundamental de credință este reînvierea vieții primilor creștini din vremea apostolilor a comunismului, împrumutat dela anabaptiști. Dela baptiști au luat botezul săvârșit la vârsta maturității religioase, dela pietiști misticismul și ura împotriva bisericii și a preoților, dela menoniți atribuțiile de sfințenie pe care și-le câștigă fiecare pocăit îndată ce se botează precum și lăpădarea jurământului și a serviciului militar; dela mucări inspirația duhului sfânt, care se pogoară asupra predicatorului; dela adventiști praznicul Sâmbetei la o parte dintre pocăiți, ear dela sioniștii în majoritate ovrei au luat abstinența dela toate plăcerile vieții pământești precum și cosmopolitismul și dușmănia față de toate confesiunile religioase.

Secta pocăiților este deci un amalgam de diferite secte fără să-și aibă până astăzi un sistem bine precizat al tuturor dogmelor sale de credință.

In viața de obște adeseori se confundă secta pocăiților mai ales cu baptiștii, din motivul că în multe părți pocăiții noștri neavând organizație proprie și neavând elemente de conducere mai de valoare iau parte la viața religioasă a baptiștilor. Iar aceștia, la rândul lor îi primesc bucuros în speranța sporirii credincioșilor lor și mai ales pentru contribuțiile cu anumite cotizații, care le sporesc fondurile de propagandă baptistă. Ear pocăiții nu-și dau seamă de aceasta.

In realitate e deosebire însă între secta baptiștilor și a pocăiților. Pe când baptiștii pun temeiul pe raționalism, îndreptarea vieții morale a omului pe temeiul unor convingeri religioase întemeiate pe rațiune, libere de orce formalism și misticism, pe atunci pocăiții pun pondul principal pe misticism, pe bigotismul fanatic izvorât dintr'o credință oarbă, pe care nu e în stare să și-o justifice cu ajutorul rațiunii. Pe când baptiștii tind la refacerea morală a societății în cadrele organizației societății omenești, având tendința ca această organizație, pe care o recunosc ca indispensabilă pentru viața omenirii, să-și alcătuiască temeliile pe principiile lui Isus Hristos, — pe atunci pocăiții nu vreau să recunoască îndreptățirea organizației societății în anumite părți constitutive de elemente conducătoare și elemente cari trebue conduse, ci pretind ștergerea tuturor formelor de organizare, deoarece avem un singur conducător, pe Isus Hristos, ear oamenii toți sânt egali între sine. Acest principiu de anarhie socială nu-l pot însă validita, deoarece sânt prea puțini și nu se pot opune «forței majore» a organizației actuale, dar trăesc în nădejdea că atunci când toată lumea va fi pocăită, toate barierele sociale vor cădea, — și atunci va fi adevărată fericire pe pământ când toți vor fi egali și în absolută libertate socială.

Faptul că se confundă pocăiții noștri cu baptiștii, a dat prilej la răstălmăciri din partea unor organe oficiale. In 24 Dec. 1921 a dat ministrul cultelor din București sub Nr. 68135 un ordin către prefecturi în care se dă baptiștilor liberul exercițiu al cultului lor. In temeiul acestui ordin unele organe ale administrației au dat libertate deplină *și pocăiților* să-și facă propaganda destructivă în largul satelor noastre. Elementele bune ale satelor înțelegând primejdia în multe cazuri s'au revoltat și au scos cu forța din comună pe cei ce căutau să le turbure liniștea și pacea. Ear pocăiții umblă și astăzi cu acest ordin în buzunar justificând îndreptățirea propagandei lor cu această dispoziție ministerială.

In realitate ordinul ministerial nu se resfrânge și asupra lor. Dacă guvernul, — silit poate de considerații față de biserica baptistă a englezilor și americanilor, reclamate de aceștia, dupăcum se crede și se afirmă, — a dat liber exercițiu baptiștilor, nu l-a dat și pocăiților. Dimpotrivă, ordinul numit precisează anume că propagandiști de alt soi sub masca cultului baptist, cari samănă idei subversive, *să fie supraveghiați și opriți.*

Pocăiții prezintă față de biserica românească elemente de erezie, ear biserica e datoare cu ajutorul învățăturilor sfintei Scripturi să întoarcă oile rătăcite la calea adevărului evanghelic.

Prezintă însă pocăiții o primejdie mult mai mare pentru integritatea statului. Principiul lor fundamental de credință, refacerea vieții după modelul vieții primilor creștini, nu e alta decât principiul *comunismului*, pe care în multe privințe îl practică acolo unde un propagandist isteț e în stare să fanatiseze pe vreun aderent cu stare materială mai bună și să-l capaciteze să-și împartă averea «fraților». Pornirea aceasta nu poate duce decât la anarhie.

Altă primejdie e negarea organizației sociale și ordinei de stat. Pocăiții nu recunosc îndreptățirea administrației, justiției și a altor foruri de ordine socială, precum e mai ales serviciul militar. Nu recunosc noțiunea de stat și patrie. Pentru ei nu există decât «oameni» cari toți sânt egali, de orce neam și lege, și din

orce parte a lumii ar fi. Faptul acesta îl pot constata toate organele statului când vin în atingere cu aceşti sectari, cari observă o atitudine dârză şi neîndoplecată faţă de orce cerinţă a ordinei sociale.

Ear, pentru patria noastră prezintă şi primejdia atentatului la viaţa sa naţională. Pocăitul jertfeşte bucuros orce pentru «fratele» său fie de orce neam, pentru el concepţia de «naţiune» e ilusorie. Şi e cu atât mai dureros că numai pocăiţii români au această însuşire, — câtă vreme cei de alt neam nu dau nici când uitării originea lor naţională. Constii de aceasta politicianii iredentişti ai Ungariei şi-au plasat acţiunea de subminare a statului român în apele pocăiţilor, pe cari îi ştiu elemente protivnice acestui stat. Astfel se explică de ce în vremea din urmă s'a pornit cu zel extraordinar propaganda sectară mai ales în ţinuturile amestecate, susţinută de oameni de frunte ai organizaţiilor politice străine din ţara noastră.

E datoria tuturora să vegheze. Organele statului trebue luminate asupra primejdiei ce o prezintă pocăiţii pentru statul nostru. Şi datoria lor e să dea mână de ajutor bisericii, ca să împiedece pornirile de destrămare. Ear biserica e datoare să le combată şi din punctul ei de vedere cu armele sf. Scripturi, — pentrucă, lupta cu succes împotriva pocăiţilor, nu se poate da cu forţa brahială, sau cu hule şi batjocuri, ci cu Duhul blândeţelor, cu cuvântul înţelept şi cu argumentul hotărât al citatelor din sf. Scriptură.

Dr. Seb. Stanca.

Sporul de scumpete. *Din izvor autorizat primim informaţia că şi preoţimea este luată în rând cu toţi aceia cari vor primi sporul de scumpete pentru îmbunătăţirea situaţiei materiale.*

Parlamentul. Şedinţa de Luni a *camerei* s'a deschis la ora 2 şi jum. sub preşedinţia dlui M. Orleanu, care în acelaş timp rosteşte o cuvântare ca omagiu al camerei adus memoriei lui Take Ionescu, şi propune să se aşeze bustul ilustrului defunct în sala de şedinţă a adunării. Preşedintele declară vacant locul de deputat dela Baia Mare. Se depune proectul de lege pentru îmbunătăţirea situaţiei funcţionarilor statului şi alte legi cu caracter financiar. Şedinţa se ridică la ora 4.

Şedinţa senatului s'a deschis în aceeaş zi la ora 3 d. a. Preşedinte dl M. Ferechide, care anunţă încetarea din viaţă a lui Andrei Bârseanu, senator de Alba Iulia, şi arată durerea ce o simte senatul faţă cu această perdere. Se exprimă familiei condolenţe în numele senatului. Preşedintele declară vacant locul de senator din Alba Iulia. Se depune proiectul de lege pentru reorganizarea serviciului sanitar, şi alte proiecte de legi.

In şedinţa din 24 l. c. a *camerei* s'a adus un omagiu de recunoştinţă generalului Berthelot: dl N. Iorga depune proiectul de lege, prin care să se recunoască generalului Berthelot cetăţenia română şi să i se dăruească un lot de pământ cu o casă la ţară din loturile prevăzute în legea agrară care sânt rezervate statului. Proiectul se votează direct, cu nesfârşite aplauze. Se începe discuţia proiectului de lege pentru îmbunătăţirea situaţiei funcţionarilor publici. Se face observarea, că o măsură cu mult mai bună ar fi *ieftinirea* vieţii, şi că în ajutorul celor lipsiţi se poate veni nu prin salarii, ci prin cooperative de consum şi cu măsuri contra speculatorilor.

La *senat*, după unele interpelări, se votează prin aclamaţiuni proiectul de lege, primit de cameră, cu privire la lotul de pământ acordat cetăţeanului de onoare al Romînici, generalului Berthelot, drept recunoştinţă a poporului român.

Casă culturală

Eată o numire des repetată în timpul din urmă. Ea reprezintă o idee, pe care în interesul neamului şi al bisericii noastre o dorim cu toţii să se înfăptuească fără mare întârziere.

Tot ce am perdut, ca neam şi biserică, prin urgia trecutului întunecos, trebue reparat la raza luminii eliberării noastre de astăzi.

S'au scris multe despre folosele şi bunătăţile aşezămintelor numite Case culturale, sub acoperişul cărora au să se adăpostească: şcoala de adulţi, de analfabeţi, şezătorile culturale şi alte întruniri sătesti.

Nu ca idealist dela distanţă, ci ca muncitor în lucrarea pastorală afirm cu convingere tare, că scopul înfiinţării caselor culturale va fi atins numai prin aplicarea a două măsuri:

1. Decretarea obligativităţii de a se înfiinţa casa culturală în toate satele, şi prin
2. Sprijinul şi concursul acordat de organele administrative şi civile.

Când chestia înfiinţării caselor culturale va fi *ordonată* de sus, nu numai recomandată, atunci tot ce se va publica în materia aceasta, va avea rost deplin şi nu va lăsa nepăsător pe nici un membru chemat a se îngriji de înfiinţarea şi desvoltarea acelora.

Statul are mare interes ca cetăţenii să fie cât mai luminaţi, căci numai aşa pot ei vedea şi deosebì ce e bine şi ce e rău, numai prin lumină continuă devin înţelegători ai înaltelor ţânte ale statului şi deci elemente de ordine şi progres.

Acest fapt l-au avut în vedere toate stăle, când, prin legislaţie, au decretat obligativitatea instrucţiunii publice şi gratuite.

N'ar fi oare lucru folositor a se decreta prin legislaţia ţării obligativitatea instrucţiunii şi a populaţiei adulte, prin înfiinţarea şcoalelor de adulţi şi a caselor culturale? Nu ar fi oare statul pe deplin răsplătit, prin câştigarea de cetăţeni luminaţi, crescuţi prin concursul caselor culturale ajutate din budgetul său?

Dar până vom sosì la acest stadiu fericit, cred că n'ar fi poate de prisos, dacă şefii judeţelor noastre ar îndemna organele subalterne, să se intereseze cu dinadinsul de înfiinţarea caselor culturale în toate satele, să iasă chiar la faţa locului aceste organe, şi să dee colorit sărbătoresc înfiinţării aşezămintelor amintite.

Poporul nostru în prea multe locuri este aşa de prevenit în astfel de cauze, încât se revoltă, dacă bunăoară preotul l-ar sfătuì să schimbe clădirea unei cârciume comunale în casă culturală; s'ar supăra şi indigna, dacă pe cei adulţi i-ar îndemna să mai rărească puţin jocurile, şi să lase câte o Duminecă pentru îndeletniciri de citire, cântare...

Primarul, cârciumarul, firește, îşi văd primejduite «afacerile» nemăsurate, şi de aceea ademenesc mulţimea să respingă vorba şi sfatul preotului, — ear casa culturală moare, înainte de a se fi născut.

Dacă însă dl primpretor sau dl secretar, cu îndrumare precisă dela prefect, ar venì în sat cu ordin în chestie, sfatul preotului, combinat cu porunca acestora, ar duce la rezultat mai bun. Cauza culturală ar câştiga, ear preotul ar rămânea scutit de învinuiri ieftine că «nu-şi împlineşte datoria»...

Până azi nu prea avem case culturale. Sălişte, Răşinarul Arpătacul, Avrigul şi alte câteva, sânt oaze mici în întinsul pustiului.

Candele trebue aprinse la toată poteca, să se lumineze minţile peste tot şi întunerecul să se risipească.

Mijloacele? — După părerea mea, sânt cele arătate mai sus.

Fiind chestia de interes obştesc, este de dorit ca în conferenţele preoţeşti, care ne stau în prag, să fie sulevată şi desbătută cu rost. Să se ceară obligativitatea oficială a înfiinţării caselor culturale şi intervenţia organelor chemate.

Să trecem dela îndemnuri la fapte; alt fel casele culturale se vor înălţa şi de aici înainte, ca şi până acum, mai mult pe paginile ziarelor.

Pr. George Rain.

Dar pentru M. S. Regina. O delegaţie a învăţătoarelor şi învăţătorilor săcui din judeţul Ciuc, şi alta a ţărancelor române din Tulgheş şi Corbu, s'au prezentat Joi, sub conducerea prefectului lor, la M. S. Regina Maria la Cotroceni. Delegaţiile au oferit Suveranei în dar un costum naţional săcuesc şi unul românesc, ca «dovadă a credinţii supunerii şi iubirii poporului, fără deosebire de limbă şi religie». M. Sa adânc impresionată a stat de vorbă câtva timp cu cele două delegaţii, care au rămas fermecate de căldura cuvintelor Reginei.

FOIŞOARA

Hristos în artă

Isus Hristos a înţeles că iubirea este criteriul adânc al lumii, căutat de filosofi, şi că numai cu ajutorul ei ne putem apropia atât de sufletul celor leproşi, cât şi de Dumnezeu.

Şi ce este mai însemnat. Hristos e cel mai perfect individualist.... Sufletul omenesc e acela, pe care încontinuu îl cercetează. Il numeşte împărăţia divină, care o află în ori şi cine. O aseamănă cu lucruri bagatele, cu un mic grăunte, cu un mănunchi de frunze, cu un mărgăritar. Şi tocmai, fiindcă sufletul numai atunci se regăseşte pe sine, când se desface de orce patimă sau preocupaţiune, se liberează de orce cultură câştigată şi de toate formalităţile, fie bune, fie rele.

...Hristos a fost şi cel dintâi individualist în istorie. Mulţi au încercat să facă dintr'însul un simplu filantrop socotindu-l între cei inculţi şi sentimentali, pe când în realitate n'a fost nici unul, nici altul...

Fără îndoială, a compătimit pe cei săraci, pe cei ce aveau o soartă înjositoare şi pe cei ce se chinuiau în închisori; totuşi compătimea mai mult pe cei bogaţi, pe hedoniştii încăpăţinaţi, pe cei cari îşi cheltuiau pe nimica libertatea făcându-se sclavi plăcerilor trecătoare şi pe acei cari purtau porfiră şi vison şi locuiau în palate. Bogăţia şi plăcerile lumeşti le privea mai de grabă de nenorocire, decât sărăcia şi suferinţele.

...Când îi spune tinărului: «Vinde-ţi averea şi o dă săracilor», nu se gândeşte la soarta săracilor, ci la sufletul tinărului, la acel suflet pe care bogăţia l-a înţelenit. Când zice: «Eartă duşmanilor tăi», nu vrea să favorizeze pe duşman, ci are în vedere binele nostru, pentru-că iubirea e mai pe sus decât ura.

In concepţia sa despre viaţă e una cu artistul, care în urma legii inexorabile de perfecţiune individuală ca poet trebue să cânte, ca sculptor să-şi toarne ideile în bronz, ca pictor să oglindească lumea externă, cu acea siguranţă firească, cu care pomul trebue primăvara să înflorească, bucatele toamna să se coacă şi luna din forma ei de disc să devină secere, şi din secere earăş disc.

Puterea miraculoasă a fantaziei lui, care aproape ne înspăimântă, a creat o lume nouă: a suferinţelor în tăcere, împărăţia lui făcându-se însaş, pentru toate timpurile, expresiunea fidelă a aceleia.

Pe cei ce fără murmur îndură loviturile nemiloase ale sorţii, a căror tăcere numai Dumnezeu o aude, i-a ales de fraţi. A voit ca El să fie ochii orbilor, urechile surzilor, şi glasul de ajutor al celor fără grai. A voit să fie buciumul ce strigă la cer a miriadelor, care nu au facultatea şi posibilitatea de-a se exprima.

Ca artist, pentru care suferinţa a fost mijloc prin care să-şi poată realiza concepţia despre frumos, a înţeles că o idee n'are preţ, dacă nu se întrupează luând haina realităţii, pentru aceea s'a făcut însuşi expresia fidelă a suferinţei omeneşti, şi ca atare a cucerit pentru sine arta, aşa fel cum n'a reuşit nici un zeu grec.

Pentru-că zeii greci, pe lângă toată frum-

Când dansează milioanele

O ducem greu. Preţurile sânt urcate. Nemulţumire mai pretutindeni. Se întreabă lumea: Se poate mai rău? — *Se poate!*

La acest: se poate! ar trebui să se oprească lumea noastră românească şi să mediteze asupra lui.

In opinia noastră publică trebue să se cimenteze convingerea, că năcazurile de astăzi nu sânt numai în ţara noastră, ci bântue şi într'alte ţări.

Mângăiere nu poate fi constatarea aceasta; dar o clarificare a situaţiei şi un îndemn de a duce lupta, în toate ţările, împotriva samsarilor, cari urcă preţurile, împotriva jocurilor de bursă criminale, împotriva poftelor nesăturate ale neguţătorilor fără de suflet.

Chiar în Danemarca, ţara care n'a purtat războiul, s'a răspândit mol ma câştigurilor uşoare, frauduloase. Un scriitor de seamă danez, *Laurid Bruun*, a tipărit în timpul din urmă un roman, în care descrie plastic boala aceasta socială europeană.

Recenzentul cărţii — n'am putinţă să citesc cartea — constată, pe urma lecturii, că Bruun analizează urmările catastrofelor războiului şi că găseşte la toate naţiunile europene atât foste beligerante, cât şi neutrale, o «greţoasă pecetie» a samsarlâcului de toate categoriile, atât în domeniul politic, social, cât şi în domeniul negoţului.

Vrem să aducem cititorului, care mai cugetă în zilele noastre, câteva date autentice şi să dăm lozinca prin satele româneşti: Nu este ţara noastră ciurucul ţărilor! Să ne adunăm puterile, să strângem din dinţi, să punem umărul şi să şcoatem carul din pietri. Cu tânguiala şi cu înnegrirea a tot ce este în ţara românească, nu ajungi departe.

Citiţi datele de mai la vale sătenilor şi le spuneţi: vedeţi unde duce o conducere nechibzuită în Germania, în Austria, în Rusia! Au început să joace milioanele şi miliardele ca «fiorinii» de mai 'nainte, în mânile oamenilor buimăciţi. Mulţumită oamenilor hrăpăreţi, cari joacă nebuneşte la bursă şi urcă preţurile neomeneşte, utând, bieţii de ei, că asta se sparge şi în capul lor.

Eată preţurile arătate în revista franceză «La Paix par le Droit» (Pacea pe baza dreptului) Iulie-August 1922 pentru Berlin, Petrograd şi Viena.

In luna Mai 1922 se putea căpăta într'un restaurant de rang mijlociu în Berlin: două sardine cu 10 mărci, un beafteck cu 30 mărci, o cafea cu 10 mărci, o butelie de vin cu 20 mărci, o butelie de şampanie germană cu 400 mărci. O trăsură costă de 30 de ori mai mult decât în 1914. Un apartament frumos pe strada «Unter den Linden» 50.000 mărci pe an.

In Petrograd plăteai în Mai 1922: un apartament modest 35,000 ruble pe lună şi electricitatea 150 000 ruble; 413 grame de pâne albă cam 100,000 ruble; 413 grame de ulei vegetal 800 000 ruble; o sută de ţigarete 150 000—350 000 ruble; 413 grame de carne de bou 250,000 ruble; 413 gr. cafea 600 000 ruble; o butelie de lapte 50,000 ruble; 413 gr. ceai 1300 ruble; o pereche ghete 4.000,000 ruble; o pereche de galoşi 2.000.000 ruble; o cursă cu tramvaiul 10,000 ruble pe secţie. Cursul rublei variază în fiecare zi şi «dă loc la speculaţiile cele mai ciudate».

In Viena: Dolarul valora la sfârşitul lui Mai 10 000 coroane austriace. In 12 Iunie avea valoare de 22.000 cor. ½ klgr. de carne de bou a ajuns 9000 cor., carne de vacă 10 000 cor., grăsime 7000; un ou cu 230 cor. şi ½ klgr. de pâne 1230 cor.

Preţurile în Ungaria de astăzi? Iată starea, după «Tageblatt»-ul din Sibiu, care citează din Ziarul «Lövő» (14 Oct.): Făină, prima calitate (0) cu 180 cor. făină de pâne 170 cor. Laptele 1 l. 45 cor. Până acum costau cărbunii 300—350 cor., dar se plănueşte urcarea preţului la 600 cor. cărbunii cei mai ieftini. Totasemenea s'a scumpit electricitatea.

«Dupăcum te puteai aştepta, a determinat nestabilitatea valorii monedelor şi preţul lucrurilor, în toate clasele societăţii, o furie de necrezut de speculaţie şi de agiotaj. Chiar şi copiii, în şcoală şi pe stradă, cumpără dimineaţa, pentruca se revândă seara lirele, leii şi dinarii». Negustorii poartă în valize şi în portofoli de carton hârtia monedă. Preţurile se urcă nebuneşte din ceas în ceas.

Prof. univ. Th. Ruyssen, preşedintele soc. franceze «Asociaţiunea pentru drepturile omului» scria în nr. din Iulie—August 1922 al aceleiaş reviste despre stările din Germania actuală:

«Unanime şi câteodată îngrozitoare sânt declaraţiile despre mizeria claselor medii, a «Mittelstand»-ului, a micilor rentieri, a pensioniştilor, instutorilor, a intelectualilor de tot felul. Mi se asigură că în Berlin 80% din studenţi mătură străzile sau servesc la ore anumite prin restaurante. Aţii se angajează pe 6 luni în minele de cărbuni, pentruca să lucreze în decursul celuilalt semestru. Majoritatea studenţilor suferă de «Unterernährung» (subalimentaţie), tuberculoza face între dânşii ravagii înspăimântătoare. Le este cu neputinţă de altmintrelea să-şi cumpere cărţi, să se încălzească earna; lucrează în bibliotecile publice, aşteptând ceasuri pe din afară până să fie disponibil un loc la masă. Profesorii nu sânt mai fericiţi şi mi s'a citat un profesor celebru dela universitatea din Berlin, al cărui fiu lucrează într'o mină de cărbuni».

Dacă stările sânt astfel — şi oamenii, cari ne raportează sânt vrednici de încredere — ce sfaturi am putea da în România decât acestea: băgaţi vă minţile în cap, oameni buni! Vreţi să ajungeţi ca în Rusia, în Austria sau în Germania? Jos samsarii! Jos vânzătorii fără de suflet!

H. P. P.

---

seţa şi elasticitatea corpului lor, nu erau aceia cari se păreau. Fruntea lui Apollo sămăna cu discul soarelui ce răsare dela spatele unei coline, ear picioarele lui păreau că sânt aripile dimineţii; cu toate acestea, a fost crud faţă de Marsyas şi a răpit copiii Niobei... In ochii de oţel ai Athenei (Minerva) n'a fost milă pentru Ariadna; adevărata nobleţă a zeiţei Hera o reflectă numai pompa îmbrăcămintei sale; însuşi zeul suprem prea se preocupa de cele lumeşti.

Din starea umilă a vieţii, din pătura de jos a societăţii, a răsărit o figură cu mult mai minunată de cum a fost mama Proserpinei sau fiul Semelei. Din atelierul teslarului din Nazaret a ieşit o individualitate mult mai impunătoare şi mai măreaţă, decum au fost eroii miturilor şi ai legendelor, — o individualitate cu menirea deosebită de a arăta lumii însemnătatea mistică a vinului, frumseţa adevărată a crinilor câmpului, aşa fel ca nimeni altul.

(După O. Wilde, «De profundis».)

Pr. Teodor Glodeanu

Ştirile zilei

Predică în catedrală. Dumineca ce vine va predica în biserica noastră catedrală părintele asesor cons. Mateiu Voileanu.

Act religios şi nu legislativ. S'a făcut observarea din partea unor aderenţi ai partidului naţional că, la încoronarea dela Alba-Iulia, Suveranul trebuea să facă jurământ pe *noua* constituţie. Guvernamentalii zic însă, că încoronarea nu este act legislativ, ci act religios. După concepţia monarhică, regalitatea este de drept divin. Regele de alt fel a jurat pe constituţie atunci, când s'a urcat pe tron; un nou jurământ, dacă s'ar cere acum după sporirea teritorială se poate face şi după încoronare, pe viitoarea nouă constituţie. Aşa cred cei ce nu sânt preocupaţi de subtilităţi juridice. (După actuala constituţie, regele depune jurământ la *urcarea sa pe tron*, şi nu la încoronare).

Adunarea generală a Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român se ţine în *Sibiu*, în sala prefecturii judeţene, în zilele de 8 şi 9 Noemvrie 1922. In prima şedinţă de Miercuri, în 8 Noemvrie, după deschiderea adunării la ora 11 a. m. se va prezenta raportul comitetului pentru anul 1921 şi se vor alege comisiunile obişnuite. In şedinţa a doua, de Joi, 9 Noemvrie, la ora 9 a. m. urmează rapoartele comisiunilor şi alegerea noului comitet pe un period de 3 ani, 1923—25. După amiazi, la ora 4, se ţine şedinţa festivă a secţiilor ştiinţifice-literare.

Intre multele probleme, impuse societăţii noastre de noile împrejurări de viaţă, este şi aceea a reorganizării conducerii ei. Vremile schimbate cer şi oameni, cari să ştie face faţă cerinţelor noi. Membrii Asociaţiunii, cari vor veni la adunarea ei, trebue să-şi dea seama de răspunderea pe care o au pentru îndrumarea culturală a poporului. Şi fiindcă aceasta stă sub cârma nemijlocită a preoţimii, este de datoria noastră să luăm parte în număr cât mai mare la această adunare generală, ca să contribuim cu cuvântul nostru la croirea drumului pe care trebue să purceadă Asociaţiunea în viitor.

Sporul de scumpete ce se propune pe seama funcţionarilor publici prin proiectul de lege prezentat de guvern este: sporul de scumpete de acum, urcat cu odată şi jumătate pentru cei neînsuraţi ori însuraţi fără copii; Cu un copil plus 100 lei, cu 2 copii plus 150 lei cu 3 şi mai mulţi copii plus 250 lei. Preoţimea noastră dela sate, cari beneficiază acum de sporul de scumpete de 200 lei, cu 1 Octomvrie a. c. va căpăta cu totul 500 lei spor de scumpete plus cuota după numărul copiilor.

Naţionalităţile în Ungaria. La Budapesta a sosit zilele acestea sir Dickinson, din partea Ligii Naţiunilor, să studieze problema naţionalităţilor din Ungaria. Delegatul Ligii Naţiunilor va merge în teritoriile locuite de naţionalităţi ca să se convingă de aproape de starea lor. In acest scop el va vizita comunele locuite de *români*, nemţi şi sârbi şi se va interesa de condiţiile culturale, politice şi economice ale acestor naţionalităţi.

Pentru regiunile lipsite. Centrala cooperativelor săteşti a cumpărat din creditul de 200 milioane lei, deschis de Banca Naţională, o cantitate de aproximativ 800 vagoane de porumb (cucuruz) din regiunile cu recoltă bună. Din acest porumb, centrala cooperativelor a trimes în Ardeal în regiunile lipsite de cereale, 400 vagoane de porumb pentru a fi distribuite prin prefecturi populaţiei rurale, pe preţuri maximale, iar restul de 400 vor fi trimise până la sfârşitul lunii viitoare tot în regiunile lipsite, în special în munţii Apuseni, în Maramureş şi în regiunile unde seceta a lăsat populaţia fără această hrană.

Hymen. Eugen Bologa, candidat de preot, ales de paroh în Nocrichiu, şi Anastasia Veturia Popa, învăţătoare, fidanţaţi.

Speculă. Timbrele poştale jubilare au dat naştere, în mai toate oraşele noastre, unei adevărate specule între diferiţi indivizi. Indeosebi speculează funcţionarii poştelor. Seri de timbre cu 12 lei se revând cu sute de lei; — la Timişoara au ajuns să ceară peste o mie de lei. Poliţia din acel oraş a şi arestat pe un funcţionar poştal speculator cu timbre jubilare.

De unde vine vorba «regăţean». La ultimele alegeri electorale s'a folosit, în mijlocul luptelor vehemente ale partidelor, mai întâi cuvântul de «regăţean», care vrea să însemneze un fel de insultă — după felul exprimării — la adresa românului din «ţară». Paternitatea cuvântului «regăţean» o stabileşte noua revistă din Cluj, *Ţara Noastră*, care arată că trivialul «regăţean» este traducerea din ungureşte a cuvântului «regátbeli». Gazetele ungureşti ardelene au scris şi scriu zilnic despre: «regátbeli románok», «regátbeli állapotok» ş. a. De aici «regăţeanul» unor ziare române. Ţărănimea ardeleană nu întrebuinţează forma aceasta, de origine străină şi de gust cel puţin problematic.

Linia ferată Arad—Oradea-Mare. Construirea liniei ferate Salonta—Chişineu, pentru întregirea liniei directe Arad—Oradea-mare, va fi terminată la primăvară. In urma greutăţilor ivite, linia aceasta, lungă de 43 klm. şi cu două poduri mari peste Crişuri, n'a putut fi dată circulaţiei toamna aceasta.

Poşta redacţiei

Dlui B. în Braşov. Am citit svârcolirile omului care nu-şi mai găseşte rostul vieţii şi critică în mod necuviincios capul bisericii noastre. Cât sânt de nebazate aceste cretici dovedeşte faptul, că internatul de băieţi aici în Sibiu este inactivat dela începutul acestui an şcolar tocmai la iniţiativa şi stăruinţa neobosită a I. P. S. Sale. In acest internat sânt adăpostiţi în mod gratuit toţi orfanii de preoţi, şi sânt primiţi toţi fiii de preoţi, cari au petiţionat pe lângă o taxă modestă.

Incât priveşte salarizarea preoţilor, anunţăm tocmai în numărul acesta al ziarului nostru, că preoţimea va fi împărtăşită cu adausul de scumpete ca şi ceilalţi funcţionari ai statului, ear aceasta nu s'a făcut de dragul celor ce samănă neghină, ci la insistenţa şi memoriile înaintate, de aici. Astfel de necuviinţe nu merită decât totala ignorare.

Nr. 146/1922 (184) 3—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de cl II **Bedeleu,** tractul Lupşa, se escrie prin aceasta concurs nou în termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt; *a*) Salar legal dela stat statorit în temeiul coalei B. şi a cualificaţiei, *b*) locuinţă în casele parohiale, *c*) lemne aduse la locuinţă din pădurile comunale după trebuinţă, *d*) păşunat, zile de lucru şi ferdela de bucate, *e*) porţiunea canonică de 16 cară de fân, *f*) stolele urcate conform vremii de azi.

Concursele înzestrate cu documentele cerute se vor trimite oficiului protopresb. al Lupşei, iar concurenţii se vor prezenta în comună cu observarea prescriselor regulamentare pentru a satisface îndatoririlor obişnuite.

Baia de Arieş, 26 Mai 1922.

Oficiul protopresb. în înţelegere cu comitetul parohial.

Vasile Gan
protopop

Nr. 2477/1922 (183) 3—3

Concurs din oficiu

Pentru parohia vacantă **Jac,** cu filiile **Bred** şi **Romita**. în tractul Unguraş prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 zile.

Retribuţiunile sânt cele fasionate în coala B. şi salariul dela stat.

Concurenţii sânt obligaţi a se prezenta în parohie şi a satisface prescriselor legale.

Cererile de concurs se vor înainta în terminul de mai sus consistorului diecezan din Cluj.

Cluj, din şedinţa consistorului ca senat bisericesc ţinută la 5/18 August 1922.

Consistoriul eparhial ort.-rom.

Nicolae Ivan
episcop

Nr. 316—1922. (189) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de paroh din parohiile de clasa a III ia **Dobricel, Esc şi Selişca cu filiile Câscău şi Vad** prin aceasta se publică concurs cu termin 30 zile computat dela prima lui apariţie în ziarul «Telegraful Român».

Emolumentele, împreunate cu fiecare dintre aceste posturi, sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunei preoţeşti prin ajutor de stat.

Concurenţii au a-şi înainta petiţiunile concursuale, instruite cu documentele lor prescrise, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în te minul deschis, amintit mai sus, şi a se prezenta în vre o Duminecă ori sărbătoare — pelângă prealabila incunostinţare a protopresbiterului concernent — la biserica parohială din aceste comune spre a se face cunoscuţi poporului.

Dej, 3/16 Septemvrie 1922.

Oficiul protopresbiteral al tractului ort. român Dej, în înţelegere cu comitetele parohiale competente.

Teodor Herman
protopresbiter.

CLOPOTE

(190) 2—2

Pentru biserici în toate mărimile, garanţie 50 ani cu -: preţul de Lei 75 kgr. :-

Reprezentantul pentru Ardeal:

Silviu Popescu Sibiu, str. Groapei 15.

Teatru oraşului Sibiu

Director: **W. Popp**

In 27 Octomvrie: Iuşii, operetă în 3 acte.

In 28 Octomvrie: Extemporalul, comedie în 3 acte.

Inceputul la ora 7½ seara

Nr. 287 prot. 1922 (191) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Veseud**, protopresbiteratul Mediaş, cu provocare la rezoluţiunea consistorială din 13 August a. c. Nr. 5145 Bis., se publică nou concurs în termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile de concurs, înzestrate cu documentele necesare, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică spre a cânta şi predica, eventual celebra.

Mediaş, la 25 Septemvrie 1922.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mediaş în înţelegere cu comitetul parohial respectiv.

Romul Mircea,
protopop.

Nr. 362/1952 pprb. (187) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh al II-lea din parohia de cl. I **Brad** se publică al III-lea concurs cu termin de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuţiunile parohului sânt cele normale, staverite în coala B şi normele dela stat.

Cererile de concurs sânt a se înainta oficiului protopresbiteral gr. or. al tractului Zarand în Brad.

Brad, din şedinţa comitetului parohial ţinută la 13 August n. 1922.

Stefan Albu
preşedinte

Traian Stepan
notar

Văzut:

Brad, la 22 Sept. 1922.

P. Piso
protopop.

Nr .200/1922 (185) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei de clasa I-a **Ibăneşti pădure,** protopresbiteratul Reghinului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Beneficiile impreunate cu acest post sânt salarul dela stat şi eventualele gradaţii şi indemnizaţie de scumpete după detragerea venitelor statorite în coala B. pentru congruă.

Concurenţii vor înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul fixat, iar pentru a se face cunoscuţi poporului se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a cânta ori a celebra şi predica observând dispoziţiile art. 33 din Regulamentul pentru parohii.

Reghin, 15 Maiu 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. al Reghinului

Vasilie Duma
protopop.

Nr. 576/1922 (182) 3—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de clasa III **Boroşneul mic** tractul Oituzului devenită vacantă, se publică concurs cu 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate pentru întregirea dela stat în coala B. Concurenţii au să trimită cererile instruite cu observarea normelor în vigoare în terminul arătat subsemnatului oficiu protopopesc, şi până în 8 zile înainte de alegere după prealabila încunoştinţare a protopopului să se prezinte înaintea alegătorilor pentru a cânta, respect. a oficia si cuvânta.

Intorsura-Buzăului, 6/X 1922.

Oficiul protopopesc ort. al tractului Oituzului în înţelegere cu comitetul parohial.

George Neagoviciu Neagoescu
adm. ppesc.

AVIZ!

BANCA CENTRALĂ

FILIALA — SIBIU

S'A MUTAT

(175) 5—6

cu birourile sale în

Piaţa Regele Ferdinand Nr. 14

unde s'a aranjat modern şi corespunzător situaţiei sale

Nici în Strada Cisnădiei Nr. 7 II

şi nici în Strada Turnului Nr. 33

nu mai are birouri şi cassa.

Exclusiv în

Piaţa Regele Ferdinand Nr. 14

se primesc de acum înainte

Depuneri pe libel cu 5½% si 6% netto

Darea după interese o plăteşte institutul

Schimb de dolari

şi alte valute totdeauna cu cele mai culante cursuri

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul LXX Sibiu, 18/31 Octomvrie 1922 Nr. 82

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Internatul arhidiecezan

S'a înfăptuit și această operă de caritate creștinească și educație în spirit religios. Ea se înșiră cu demnitate printre problemele bisericești, impuse de cerințele vremii, cari se înfăptuesc încet, pe rând, dar după un plan bine determinat și urmărit cu consecvență, ce nu se desminte.

Intâiul care a dat ideea unui orfelinat pentru copiii orfani ai preoților noștri a fost I. P. Sfințitul nostru mitropolit *Nicolae*, prin propunerea pe care a făcut-o sinodului arhidiecezan în 1912 Propunerea a fost primită atunci de sinod, dar realizarea ei a rămas în sarcina propunătorului, pe când a venit la cârma bisericii.

In biserica noastră — spunea atunci deputatul Nicolae Bălan — până astăzi n'avem astfel de instituții de caritate sau filantropie organizată, ceeace nu înseamnă, că în biserica noastră nu s'ar face acte de caritate creștinească; se fac, dar fără organizare, dela om la om. Progresând însă biserica noastră și dându-se o interpretare din ce în ce mai superioară principiilor moralei creștine, trebue să ne gândim și la datorințele de a purta grijă de alinarea lipsurilor și necazurilor și prin instituții de caritate, organizate pe baza unor principii morale mai superioare decât acela al întinderii unei bucăți de pâne cerșetorului dela ușa casei. O biserică, care produce astfel de roade ale iubirii deaproapelui, câștigă încrederea și alipirea credincioșilor ei, ca una care se luptă să-și realizeze principiile morale ce o însuflețesc și care poartă la inimă binele celor loviți de soarte. Din experiențele de până acum putem spune că și la noi fiecare scop moral măreț își găsește inimile creștinești, cari să-i facă cu putință realizarea. Așa se vor găsi încetul cu încetul sprijinitori și ai unui orfelinat sau azil pentru orfanii de preoți...

Ei s'au găsit abia acum.

Era ea o dorință arzătoare a preoțimii înființarea unui internat, ca să dea adăpost sigur și mijloc prielnic de creștere pe seama copiilor lor dela diferitele școli ale Sibiului. In August 1921 o consfătuire a preoțimii din jurul acestui oraș cerea I. P. S. Sale și Consistorului să pună la dispoziție o parte a edificiilor ce se țin de seminarul «Andreian», ori o altă localitate corespunzătoare... dar n'au precizat modalitatea înființării și nu s'au gândit la mijloacele materiale pentru susținere. Despărțământul Mercurea al Asociației clerului a mers cu un pas mai departe, în conferența sa pastorală din Octomvrie, acelaș an, propune în acest scop o contribuție anuală de 5% după salar, din partea fiecărui preot.

Dar chestiunea necesită chibzuință și studiu amănunțit, pentru ca alcătuirea să fie pusă pe temei solid. Paralel cu inițiativa luată de P. V. Consistor la începutul anului curent, întâia *sută de mii* de lei, câștigată prin intervenția și stăruința I. P. S. Sale, pentru procurarea mobiliarului și orânduirea aranjamentului dela început, a fost prilej hotărâtor pentru înfăptuirea acestui așezământ, a cărui înființare se propunea sinodului arhidiecezan. Consistorul a arătat clar și izvoarele din cari se poate scoate suma necesară pentru întreținere, 278 800 lei anual. Inceputului bun se adauge în curând o a doua sută de mii lei, dobândită tot prin străduințele ale I. P. S. Sale. Consistorul cedează gratuit spre folosire casa frumoasă, cu grădină largă din strada Berg, a fondului orfelinatului și — internatul arhidiecezan și-a deschis în Septemvrie porțile sale, pentru a adăposti gratuit orfanii săraci ai preoților și funcționarilor bisericești precum și copiii preoților în funcțiune și ai altor părinți ortodoxi din arhidiecеză ca solvenți.

Importanța acestei instituții, inițiată de I. P. Sfințitul nostru mitropolit și înfăptuită prin însuflețirea și dragostea jertfitoare a preoțimii, apare în lumină deplină. Să ne dăm seamă numai de ajutorul și mângâierea pe cari le dă orfanilor și bietelor preotese văduve cari, lipsite de mijloace, luptă cu nespuse greutăți pentru a-și putea crește copiii după cerințele poziției sociale pe care o au. O mai necesară operă de binefacere creștinească nici că putea întreprinde biserica.

Dar internatul, aici în Sibiu, este în aceeaș vreme și o instituție de mare utilitate publică. El scoate un însemnat număr de școlari din mizeria unor găzduiri prin bucătării și lucrătoarele oamenilor de rând, cari nu aveau altă legătură cu ei

FOIȘOARA

Cuvânt

de deschidere la conferența pastorală din despărțământul «Asociației A. Șaguna» din Cetatea de peatră, rostit de prot. Zaharie Manu.

De mă iubiți, păziți poruncile mele, căci cei ce împlinesc ce eu le zic, sânt prietenii mei.
Ioan 14. v. 15. 16.

Onorată conferență, — Dacă aruncăm o privire în istoria vieții sufletești a neamurilor observăm o năzuință continuă a omului spre culmile unei fericiri mai desăvârșite, spre apropiere de o ființă supremă, spre unire cu acea ființă eternică, numită Zeu.

In această frământare evolutivă a omului în cursul veacurilor se ivesc personalități, care pentru a putea fericì omul, au dat unele directive și precepte pentru ajungerea fericirii reclamate de sufletul omului, precum și pentru regularea acțiunilor indivizilor, și a raportului între singuraticii membri ai alcătuirilor sociale.

Așa vedem pe un Solon și Licurg, cari prin anumite precepte au încercat desăvârșirea organizației de stat a Atenei și Spartei, — apoi Budha, Confuciu, filozofi și profeți au încercat regularea acțiunilor spre desăvârșire.

Cea mai avansată doctrină și cea mai potrivită pentru toate vremurile, despre care cu drept cuvânt se susține că cerul și pământul vor trece, dar ea va rămânea în veci, este a lui Hristos, fiul Teslarului, *creștinismul*. El și-a aflat repede aderenți, cari pătrunși în întreagă ființa sufletului lor de duhul refacerii omului vechi pentru o nouă împărăție duhovnicească, au făcut ca glasurile lor să resune până la mărginile pământului.

Isus este personalitate istorică recunoscută de toată lumea, este însă și fiul lui Dumnezeu după credința creștină.

In mod filozofic chiar și raționaliștii cari au scris viața și doctrina lui Hristos, îi susțin dumnezeirea. Așa trauss și Renan, cari îi recunosc sublimitatea doctrinei, susțin că «dacă se crede că Socrate a murit ca un sfânt, cu drept cuvânt trebue să susținem că Hristos a trăit și a murit ca un Dumnezeu».

Viața și moartea lui Isus au fost ca ale unui adevărat Dumnezeu, care a stăpânit sufletul apostolilor și învățăceilor lui până la fanatism.

Invățătura lui e simplă, dar sublimă, e ușoară, dar adâncă, este un tezaur nesecat, ca divinitatea care ni-a revelat o.

Noi, preoții, cari am intrat în slujba acestui dascăl divin, prin pătrunderea doctrinei lui divine, studiindu-o și practicându-o și inspirându ne din izvorul nesecat al învățăturilor și poruncilor lui, trebue să ținem o strânsă legătură sufletească cu El.

Invățătura lui trebuie să ne fie preocuparea de căpetenie, căci pentru aceea ne-am angajat în armata lui mântuitoare. Și aceasta mai ales acum, când rărboiul a făcut adânci pustiiri în sufletul masselor, desechilibrând moralul.

Să nu uităm de adevărul dascălului nostru care ne zice că cei ce împlinesc legea lui îl iubesc, aceia cari fac ce el le zice sânt prietenii lui. Deci el cere ca prin activitate să ne dovedim aderenții și prieteni lui, nu prin vorbe goale; căci nu tot cel ce strigă Doamne, Doamne, va intra în împărăția lui. El cere fapte, izvorite din credință.

Noi sântem, vorba lui Isus, vițele din vie, care este El. Toate vițele care aduc fruct, se curățesc, se cultivă, ca mai multe roade să aducă. Pentru aceea ne-am întrunit și noi în conferență pastorală, căci ca niște vițe ale lui Hristos, prin duhul Tatălui atotînțelept să ne cultivăm cu iubire frățească pentru ca să putem aduce cât mai multe roade în viața credincioșilor.

Noi trebue să fim străjari neadormiți ai ortodoxiei, credinței creștine și moralului divin

decât a plăţii foarte ridicate, pe care o încasau dela părinţi, în schimbul unei întreţineri nemulţămitoare, fără să mai pomenim de totala lipsă de interes pentru creşterea lor. Internatul, pe lângă o întreţinere mai ieftină şi mai bună, se îngrijeşte şi de educaţia lor. Copiii de preoţi şi ai altor credincioşi cresc sub priveghera şi controlul bisericii, în spiritul şi atmosfera religioasă, pe care conducerea internatului va căuta să o creeze şi să o susţină cu toate mijloacele, ce îi pot sta la îndemână. Avem convingerea fermă, că din rândurile celor educaţi aici vor ieşi oameni cu convingeri religioase, devotaţi bisericii; de aici se vor recruta în viitor pentru cariera preoţească vestitorii însufleţiţi ai evangheliei lui Hristos şi luptătorii vajnici pentru ortodoxia susţinătoare a românismului nostru.

Atârnă dela râvna preoţimii, în primul rând şi dela înţelegerea şi sprijinul credincioşilor, ca această instituţie, ce poate adăposti azi 60 de elevi, să crească, să înflorească şi să se desăvârşească într'o mare instituţie de binefacere, pentru întreaga mitropolie ardeleană. Dumnezeu să binecuvinteze începutul bun, să reverse darurile Sale bogate peste silinţele nobile ale tuturor oamenilor de bine, cari vor ajuta lucrul bun.

Să ţinem minte

(=) Câteva preţioase mărturisiri s'au rostit zilele acestea la Congresul uniunii romano-catolicilor din Ungaria, ţinut în capitala maghiară.

S'au spus şi s'au repetat acolo cuvinte, al căror înţeles nu se poate trece cu vederea, dacă voim să ne apărăm averile noastre sufleteşti, pentru care întreg neamul românesc a cheltuit muncă şi suferinţe de sute de ani.

La congresul romano-catolic din Budapesta au participat: şefi bisericeşti, arhiducele Iosif cu familia sa, şi cu toată ungurimea care «se deşteaptă»; şi a mai fost de faţă şi nobilimea, care deşi nu se deşteaptă, şi deşi e departe de a fi nobilă, dar — în consideraţia latifundiilor şi privilegiilor sale — face totuşi *politică iredentistă*, cea mai rentabilă în Ungaria «ciuntită».

In şedinţa din ziua ultimă a congresului a luat cuvântul unul dintre intimii regentului Horthy, preotul Ştefan *Zadravecz*, cu numele slovăcesc şi cu sentemente, la părere, curat maghiare.

Sfinţia sa, Ştefan Zadravecz, a mărturisit, dela tribună, în chipul următor:

«Catolicismul (adecă, mai exact: romano-catolicismul) este unica putere, care dă mişcare ideii de integritate a Ungariei. Dovada, pentru aceasta, o găsim în statele urmaşe, care fac totul pentru a putea să apreţieze religia aceasta. Câtă vreme croatul este romano-catolic, statul iugoslav se vede ameninţat. Câtă vreme slovacii şi rutenii sânt romano-catolici, statul ceho-slovac nu poate să doarmă liniştit».

Românii greco-catolici din statul român, — ca element de prea puţină încredere pentru «integritatea» maghiară — nu sânt luaţi în seamă în discursul lui Zadravecz, care îşi urmează şirul ideilor astfel:

«Chiar dacă croaţii, slovacii şi rutenii nu ştiu vorbă ungureşte, cât timp ei sânt romano-catolici, *trebue consideraţi ca maghiari (!), — ei sânt stâlpii integrităţii Ungariei*».

Vorbitorul, după ce a zugrăvit puterea catolicismului papal pentru maghiari, trece la preamărirea regalităţii «apostolice». Adunarea, electrizată, răspunde, în lungi aplauze, strigând: «*Să trăească regele Otto!*»

La urmă părintele Zadravecz este felicitat «în numele naţiunii şi al bisericii» din partea primatului Czernoch, şi cu nesfârşită gingăşie este îmbrăţişat de fostul «amic» al şcoalelor noastre confesionale, de contele Apponyi, în vreme ce o telegramă a congresului, semnată de preşedintele conte Ioan Zichy, tălmăceşte omagiile romano-catolicilor din Ungaria către «Maiestatea Sa, Regina Zita», văduva exregelui Carol, şi către augusta sa familie din exil.

*

Mişcarea aceasta dela Budapesta arată din nou, cum înţeleg romano-catolicii a pune confesiunea lor în serviciul politicei — după exemplul dat veacuri de-a rândul de Roma papilor iscusiţi.

Porunca se îndreptează împotriva Cehoslovaciei, Iugoslaviei şi României.

Cu cât mai mult va creşte puterea şi înrâurirea Vaticanului asupra ţărilor mari şi mici, cu atât mai tare se ameninţă temeliile oricărui stat nou format, în care catolicismul Romei nu este încă dominant.

*

Statul român, şi biserica sa ortodoxă, — în faţa provocărilor şi a uneltirilor întocmite cu şiretenia tradiţională, prin agenţi de tot felul, — trebue să se apere fără întârziere împotriva lor, şi să lumineze mintile poporului credincios, asupra căruia străinii ajunşi din ce în ce mai îndrăzneţi, pregătesc atentate, îndemnându-l la fapte de nesupunere şi răsvrătire.

Statul român nu prigoneşte confesiunile sale; credinţele religioase se manifestă la noi în largă libertate; — dar ceea ce se comite pe ascuns şi se încurajază de congresele budapestane, ne forţează să stăm de pază cu toată grija şi energia de care dispunem, până când adversarii şi duşmanii noştri vor recunoaşte singuri, că poporul român nu poate să cunoască altă credinţă, decât «legea» lui românească: cu *ea* trăeşte; fără de ea vegetează, se stânge şi piere.

Preotului Zadravecz putem să-i aducem mulţumiri pentru sinceritatea declaraţiilor sale aşa de preţioase.

Parlamentul. Şedinţa *camerei* din 25 l. c. s'a ocupat de campania ungurească dela Budapesta împotriva încoronării Suveranilor români. Parlamentul maghiar adecă, prin glasul deputatului Szilágyi, a exploatat declaraţiile partidului naţional român din protestul său şi le îndreptează împotriva statului român. Dl N. *Iorga* în interpelarea sa, întreabă pe dl ministru de externe I. G. Duca, dacă nu crede că singurul răspuns ce se cuvine acestui act de desperare, este dispreţul unei naţiuni sigure de dreptul său şi gata oricând să-l apere, peste regretabilele exagerări ale luptelor de partid pe care numai o totală lipsă de simţ politic le ar putea înţelege ca o încurajare pentru revanşele învinşilor.

In chestiunea declaraţiilor din parlamentul maghiar a luat cuvântul, în şedinţa camerei

---

Să producem un suflu religios moral puternic în sufletul credincioşilor noştri, să fim dornici de muncă duhovnicească pătrunşi de însemnătatea rostului nostru în viaţa religioasă şi naţională a poporului; să nutrim ambiţia de a fi într'adevăr părinţii sufleteşti ai credincioşilor, pe cari să-i conducem cu stăpânire de tată.

In faţa sectarilor religioşi şi a curentelor distructive să stăm neclătiţi ca nişte paznici pătrunşi de veşnicia evangheliului lui propovăduit de biserica noastră şi vremelnicia acelor curente şubrede.

Societatea aşteaptă regenerare sufletească, prin formarea de caractere religios morale, puternice, şi ochii tuturor sânt îndreptaţi asupra preoţimii.

Să privim prin urmare dascălul nostru, Hristos, care era puternic cu cuvântul şi cu lucrul, şi care ne zice «precum eu am făcut, faceţi şi voi aşa». Deci prin muncă, plinind poruncile lui, ne facem adevăraţii lui prieteni.

Implorând şi din acest loc darurile Duhului sfânt asupra lucrărilor noastre şi zicându-vă iubiţi fraţi bine aţi venit, deschid şedinţa.

Linia ferată între Arad şi Oradea-Mare se va termina, după o ştire mai nouă, nu în primăvara viitoare, cum s'a anunţat, ci în cursul anului acestuia, 1922.

Din timpurile trecute

III

— Danie. — Incendiu. — Cutremur de pământ. — Ingheţ. —

Act de danie despre cărţile bisericeşti:

«Această sf. carte care se cheamă Treod sau cumpărat de robul lui Dumnezeu *Manoil Hagiu Constantin din Braşov* şi sau dat de pomeană sfintei bisericii neunite din Hendorf, cinstitul scaun al Sighişoarei, ca să fie al bisericii bână va fi o hârtie dintr'ânsul şi aşa sau dat ca nimenea în veci să nu-l mai înstrăineze dela această sfântă biserică, nice să nul mai poată vinde, nice cu bani, nice să nul schimbe pentru altă carte sau pentru alte odoară, ci să fie chiar al bisericii în veacul ei. Iară cine ar fura sau întralt feliu ar muta din biserica aceasta, să aibă a da răspuns la înfricoşata şi dreaptă judecată a Domnului nostru Isus Hristos. Şi am scris acest zapis eu, smeritul între preoţi *Ilie Medrea*, fiind paroh la această sfântă biserică la Ano 1788 Martie 4 zile.»

*

O întâmplare nenorocoasă pentru comuna Hendorf, un incendiu mare, la anul 1804, Mai 11 zile:

«La anul 1804 Mai 11 zile întro Mercuri la 1 ceasuri amează sau aprins şura lui Simion Buzea şi au ars întrun ceas 14 case rumâneşti şi saşi, amândouă rândurile, rândul din jos de către Hârtibaciu dela Achim Buta până în cap de către Netuş, şi au început rândul dela Iosif Hantăn adecă rândul din sus şi an ars până la Andreş Kătană (sas) şi rândul de către popa saşilor dela Martin al lui Mateş adecă Martin Doicilondor (Teutschländer) până la George Glatz şoleru (adecă învăţătorul săsesc) de către Netuş adecă suma 14 Rumâni şi saşi ca(m) 80 şi aşa au ars încât ce au fost de lemn tot sau topit şi case de peatră coperite cu roşu (tigle) au ars 12, şi au rămas oamenii la mare sărăcie Aceasta am scris ca să se ţie minte, la acest an eram preot eu, smeritul preot Ilie Medrea, paroh la această parohie la Hendorf».

Intru adevăr mare sărăcie a adus, pentrucă atâta material pentru reedificare nu au mai avut oamenii deodată a aduna, din care cauză, cu toate că erau în stare bună nu şi-au putut construi case încăpătoare, ci mai mititele cu 1—2 odăii de toate.

*

Cutremurul de pământ la anul 1802:

«In anul 1802, 14 Octomvre Hendorf. Întru această zi (sărbătoarea cuv. Paraschiva) dacă am eşit din biserică dela sfântă leturgie, sau cutremurat pământul aşa tare, cât aşa nam mai po-

române din 26 l. c., şi deputatul Iosif Sándor, şi în numele parlamentarilor maghiari spune că partidul maghiar a luat parte la încoronarea dela Alb-Iulia, declară totodată că ungurii din Ardeal sânt mulţumiţi cu guvernarea românească, nu vor face nici odată iredentă şi asigură guvernul de toată supunerea şi credinţa ungurilor şi săcuilor, astăzi cetăţeni români.

Dl I. G. Duca, ministru de externe, a făcut următoarele declaraţiuni: Domnilor deputaţi, şi eu sânt de perfect acord cu dl Iorga. Consider că discursul deputatului Szilágyi din parlamentul maghiar nu merită alt răspuns decât dispreţul nostru. Sărbătoarea dela Alba-Iulia a fost nu numai încoronarea unui Rege iubit, a fost şi încoronarea străduinţelor de veci ale poporului român, a fost încoronarea dreptăţii seculare a cauzei noastre, — dreptate seculară dobândită şi prin jertfele vitejeşti ale tuturor românilor cari au luptat şi s'au jertfit pentru neamul lor. Şi atunci, domnilor deputaţi, veţi înţelege că un act de o asemenea importanţă istorică şi de o asemenea măreţie nu poate să fie nici întunecat nici atins măcar de ceea ce se poate vorbi de un deputat oarecare din parlamentul maghiar.

Ministrul a terminat zicând:

«Cu aceasta aş încheea ceeace am avut de spus, dacă cuvintele deputatului Szilágyi n'ar fi fost rostite fără protestare în parlamentul unei ţări şi reprezentanţilor unui guvern cu care România este în raporturi diplomatice. Am văzut între altele că s'ar fi rostit deputatul Szilágyi următoarele cuvinte:

«Noi însă ne vom folosi pentru schimbarea acestei graniţe de orce mijloc legal şi ilegal, pe faţă şi ascuns, pământesc şi subteran, dacă place sau nu, — vom pune în mişcare toate mijloacele pentru a schimba această graniţă».

Guvernul ungar ştie că în limitele tratatelor actuale sântem gata să întreţinem cu dânsul raporturile cele mai bune. Voi pune să se cerceteze dacă aceste cuvinte au fost într'adevăr rostite şi desigur că dacă ele au fost rostite, asemenea atitudini atrag după ele consecinţele lor. Domnilor, nu vreau să termin aceste puţine cuvinte fără să constat în urma tuturor cuvântărilor cari s'au rostit că, atunci când este vorba de interesele naţionale, guvernul ţării poate să conteze pe sprijinul tuturor cetăţenilor conştienţi şi ai întregului parlament».

Atât la cameră, cât şi la senat, s'a citit, la sfârşitul şedinţelor, decretul de închidere a sesiunii extraordinare a corpurilor legiuitoare.

Adunarea partidului naţional. Astăzi Marţi, în 31 l. c., se ţine în sala mare dela Urania în Sibiu adunarea partidului naţional român, la care vor participa toţi fruntaşii partidului.

---

menit aşa mare cutremur, şi au ţinut atâta cât ai fi putut zice cât de rar şi frumos Psalmul 50: «Milueşte-mă Dumnezeule după mare mila ta». Tocmai întraceasta zi au gătat şi zugravul Ioan Pop din Făgăraş, a zugrăvit tâmpla bisericii din Hendorf. Ilie Medrea, paroh neunit la Hendorf»

*

Un îngheţ la 1810:

«La anul 1810, la luna lui Mai 18 şi 19 au bătut un vânt răce, cât săpau la cucuruz oamenii cu zechile încinse, şi aşa nau putut să sape de trig, ci mai mulţi au fugit acasă pentru frig, apoi la 20 dimineaţa au nins zăpadă: erau holdele între păduri şi sta zăpada pe holde albă şi pădurea albă de zăpadă şi tot aşa au bătut vânt răce ca earna, şi până la 21, încă şi atunci au nins puţinel, tocmai când veniam dela biserică dela sfânta leturgie (adeca la sărbătoarea Constandin şi Elena) apoi după prânz au mai nins mai tare, dar, zăpada n'au stătut: Dar frig au fost ca iarna încă şi la 22 şi la 24, apoi sau mai îndreptat vremea. Aceasta am scris ca să se ţie minte, şi am scris eu, smeritul între preoţi, Ilie Medrea, paroh întâi la aceasta parohie. Anul, luna, ziua deasupra».

Pr. Andrei Moldovan.

Cler care susţine interesele ungureşti

Ne ocupăm la alt loc al ziarului nostru cu declaraţiile preţioase făcute în congresul romano-catolic dela Budapesta.

Mai toate ziarele româneşti văd existenţa unei anumite legături între cele petrecute la acest congres, şi între atitudinea mai nouă a episcopilor catolicismului apusean, cari în frunte cu nunţiul papal din Bucureşti, *Marmaggi* luaseră hotărârea de a nu intra în ziua de 15 Octomvrie 1922, în catedrala încoronării la Alba-Iulia, *pentru că acolo aveau să slujească arhiereii bisericii noastre ortodoxe.*

Însuşi «sfântul» părinte dela Roma a dispus ca reprezentantul său şi ceilalţi prelaţi ai bisericii sale să sfideze statul român şi să nu participe în biserica «ereticilor» la sărbarea încoronării suveranilor români, ci să demonstreze stând afară, «după uşă».

Este astfel învederat, că Vaticanul dă îndrumări nouă clerului său, să susţină *interese maghiare,* duşmane nu numai ortodoxiei, ci şi întreg neamului românesc.

Cercurile chemate ale statului putea-vor tolera astfel de amestec al străinilor în afacerile interne ale ţării? Care este rostul, din punct de vedere românesc, al prezenţei în Bucureşti a unui sol al papei, — când acest reprezentant este salutat la Cluj cu stindardul maghiar de către ungurimea noastră romano-catolică, şi când acelaş sol la Alba-Iulia conduce atacul împotriva statului, al cărui oaspete era?!

Mai trebue să aşteptăm, în indulgenţa şi blândeţea noastră, alte nouă provocări din partea războinicilor prelaţi apuseni? Şi cam până când?

Ar fi, în acest caz, o dovadă nu atât de răbdare şi de bunătate, cât mai ales de mare naivitate a conducătorilor noştri politici actuali sau viitori.

Dela cercurile religioase

— Din Dobârlău, jud. Treiscaune —

Duminecă în 9/22 Oct. a. c., cercul religios *Budila* şi jur a oficiat în sobor sf. liturgie. După miruire şi împărtăşirea cu anaforă a celor din sf. biserică, s'a slujit parastas pentru odihna sufletului, mitropoliţilor Andrei Şaguna, Miron Romanul şi Ioan Meţianu, a preoţilor înainte slujitori la acest sf. altar şi în special pentru răposatul preot Ioan Olteanu, pentru vrednicul învăţător Iosif Sibianu, şi pentru toţi titorii şi binefăcătorii adormiţi.

A vorbit preotul Iordan Curcubătă, făcând trecere dela plânsul văduvii din evangelia zilei după unicul său fiu, la plânsul multora din ziua de azi cari la ocaziuni de înmormântări, nu plâng atât după cei răposaţi, cât mai ales se plâng pe ei, cum zice poporul îşi plâng necazurile, adecă păcatele, cu care îşi ştiu încărcat sufletul.

Dintre multele păcate, plânse de popor, le t lmăceşte trei: al desfrânării, al furtului şi al învăţătorilor mincinoşi, cari sânt şi în parohia Dobârlău (adventiştii).

Arată cum, în contra poruncii dumnezeeşti a şasea păcătuesc nu numai prin fapte, dar chiar şi prin gândiri rele, prin vorbe cu 2 înţelesuri, prin arătat de chipuri necuviincioase, prin îmbrăcăminte luxoasă, prin unele obiceiuri şi jocuri. Unii părinţii vorbesc rele şi în faţa copiilor.

Le înşiră pedepsele lui Dumnezeu pentru acest urât păcat. Le dă sfatul să se ferească de lucrurile ce duc la aceast păcat, care după zisa Apostolului ar trebui ca «nici să se numească între noi».

Se explică apoi a *şeaptea* poruncă dumnezeească: să nu furi. Numeşte între furturi toate jefuirile, înşelătoriile prin cumpărări, împrumutările neînapoiate, punerea de foc înşişi proprietarii, mutatul de miezului de hotar, cositul bucatelor altora şi împrocesuatul pe nedrept. De furturi se ţine şi cămătăria, jocul de cărţi şi luxul. Sfârşeşte arătând cum se poate scăpa cineva de păcatul acesta, şi că de ar grăi în limbi îngereşti, n'ar avea cuvinte destule, să înşire modurile, prin care furăm, înşelăm şi păgubim pe deaproapele. Arată apoi şi multe din învăţăturile mincinoase ale adventiştilor, combate cu argumente din Sf. Scriptura obiceiul lor de a ţinea Sâmbăta, ca ziua primă a săptămânii. Documentează cu învăţăturile lui Isus şi ale sf. apostoli că Dumineca este sărbătoare a sărbătorilor, zi de bucurie duhovnicească, zi de nădejde a învierii noastre întru viaţa veşnică.

Exolică cum adventiştii ne fac să avem partea păcătoşilor, ne fac păgâni şi vameşi, prin aceea că ne învaţă să n'ascultăm de canoanele sf. biserici, cum ei sânt cei mai mari duşmani ai creştinismului, în special ai românilor, prin aceea că dau apa la moara străinilor, cari vreau să nimicească în poporul român credinţa strămoşească, acea credinţă care a făcut posibilă încoronarea din Octomvrie 1922, cu coroana unirii tuturor românilor. Termină cu cuvintele: fericiţi cei ce plâng, dar nu fărădelegile lor.

Preoţii, după aceasta, cunună o pereche tinără, — vorbeşte păr. Moise Greceanu despre însemnătatea căsătoriei în raport cu celelalte taine. *Coresp.*

Cuvinte de luat la inimă

I. *Un memoriu al «Crucii roşii».* Comitetul internaţional al «Crucii roşii» şi al «Ligii societăţilor Crucii roşii» a adresat preşedintelui conferenţei dela Genova din Geneva (mai 1922) un memoriu, vrednic de a fi citit: «Dle preşedinte! «Crucea roşie internaţională», reprezentată de comisiunea mixtă a comitetului internaţional al «Crucii roşii» şi al «Ligii soc. crucii roşii», se adresează tuturor guvernelor reprezentate la conferenţa dela Genova pentru a le exprima speranţa şi dorinţa de pace, care însufleteşte pe milioane de membri ai «Crucii roşii», uniţi într'o sforţare universală de bunăvoinţă în lupta împotriva suferinţelor fisice şi morale ale umanităţii».

După a X a conferenţă internaţională a «crucii roşii» în Genova, în April 1921, a lansat un apel pentru pace, la propunerea senatorului Giovanoli Cirano, preş. «cr. r.» italiene, aprobată de adunarea la care erau reprezentate 38 de naţiuni. Apelul acesta al comisiunii mixte al «cr. r.» şi a «Ligii soc. cr. r.» se adresează tuturor naţiunilor şi tuturor oamenilor de inimă, «oricare să le fie naţionalitatea, religiunea, profesiunea sau rangul social, pentru ca să-i roage să îndeplinească, după mijloacele lor, o propagandă viguroasă şi generală împotriva spiritului războiului, care ar risca să ruineze pentru totdeauna pacea lumii».

«Oamenii de stat», mai spunea apelul, «scriitorii, şcoala, universitatea, capitalul şi munca să-şi aducă cu toţi aminte că trebue, dintr'un interes superior comun, să ajute ca pacea să cucerească lumea. Trebue mai întâi de toate ca copiii să crească în această ideie esenţială».

Acest apel al «cr. r.», care este şi vrea să fie totdeauna o instituţie independentă şi universală, desfăşurându-şi activitatea nu numai în timp de războiu, ci şi în timp de pace şi pentru pace, avem datorinţa de a l înnoi, adresându l la această mare conferenţă dela Genova, de unde trebue să pornească, cu reconstruirea economică a Europei, planul şi hotărârea unei noui civilizaţii de pace, care succede civilizaţiei de războiu, ce a însângerat pământul în decursul secolilor.

Conferenţa de Genova constată importanţa noilor paşi întreprinşi pe calea conciliării universale prin societăţile naţionale ale «Cr. r.», atât la a X-a conf. intern. a «Cr. r.» din Aprilie 1921, cât şi la a II-a reuniune a consiliului general al Ligii Societăţilor «Cr. r.» din Martie 1922.

Instituţia ajutorului reciproc a poporelor n calamităţile publice, organizaţia frăţească a tinerimii, sub egida «Cr. r.», alte iniţiative, isvorâte din aceste două Asociaţii, vor asigura răspândirea spiritului de pace în nouăle generaţii ale lumii întregi.

De aceea, urmează apelul, se roagă soc. »Cr. r.» ca să contribue Conferenţa «să triumfe... sentimentul solidarităţii internaţionale, pe care se razimă toată garanţa unei păci durabile. Favorizând operele de ajutor reciproc între naţiuni, vom face să pătrundă acest sentiment în conştiinţa poporală».

(Memoriul l-am tradus după «Jurnalul oficial» al «Societăţii Naţiunilor», din Iulie 1922, a. III. Nr. 7.)

*

II. «Consiliul federal al bisericilor lui Hristos» din America a trimis un mesagiu «curţii permanente de justiţie internaţională» din Copenhaga (în Ian. 1922.), exprimându-şi dorinţa, în

numelea «milioane de adepți», ca să ajungă omenirea la o pace durabilă. «Rațiunea» și «dreptul» să ajungă stăpânitori și să dispară «m toadele de războaie crude și barbare». Aceasta este «rugăciunea a milioane de americani» către «Atot-puternicul, Tată al oamenilor și Săpân al națiunilor». Subscris comisia de justiție și Bună voință internațională a consiliului federa al Bisericilor lui Hristos din America»... (Tot după «jurnalul oficial», Apr. 1922).

H. P. P.

Știrile zilei

Erou necunoscut sub arcul de triumf din Bucureşti. Dl G. Meitani face propunerea într'un ziar din capitală, ca acum când s'au terminat sărbătorile încoronării, să se aleagă unul dintre trupurile eroilor morți pentru patrie, dintre acei ale căror nume nu s'a putut stabili, și să se îngroape sub mărețul arc de triumf, la a cărui ridicare a contribuit și el jertfindu-și viața. — Ceeace au făcut toate țările, preamărindu-și eroii, se cuvine să facem și noi.

Limba română în școalele din Basarabia. Ministerul instrucțiunii, având informațiuni precise că unii dintre membrii corpului didactic dela școalele publice din Basarabia folosesc, în convorbirile lor cu publicul și cu elevii, limba rusă, a trimis școalelor din Basarabia o circulară, prin care le face cunoscută obligativitatea limbii române atât în școală, cât și în relațiile cu părinții elevilor. Circulara prevede că dacă până la finele acestui an școlar, personalul didactic nu-și va fi însușit pe deplin cunoștința limbii române, va fi demis dela școalele noastre de stat.

Internatul arhidiecezan, pentru organizarea lui deplină, are lipsă de o conducătoare *pricepută în ale menajului, cu inimă și devotament pentru buna îngrijire a elevilor. Onoratii preoți, având bună cunoștință de cineva — mai binevenită ar fi o preoteasă văduvă — să binevoiască a anunța direcțiunea internatului împreună cu condițiile de angajament. Conducătoarea are întreaga întreținere în internat și leafă după înțelegere. —*

† **Necrolog.** Anunțăm cu durere, că vrednicul preot Aron Metian din Zârnești în 23 Octomvrie a. c. a răposat în Domnul în floarea etății, având abia 45 ani, în urma unui morb greu. A fost înmormântat în mod cuviincios în 26 l. c. în comuna sa natală Zârnești, jelit de toți credincioșii noștri. Serviciul funebral a fost oficiat de părintele protopop tractual Ioan Hamsea, asistat de mai mulți preoți. In cuvinte alese a dat expresiune păr. protopop pierderii celei mari, suferite de biserică și popor prin răposarea așa de timpurie. Odihnească în pace!

Bună hotărâre. In ședința Camerei de la 25 Octomvrie s'a votat legea prin care se obligă toți editorii din țară să trimită câte 2 exemplare din tipăriturile ce publică: Academiei Române, Universităților din Cluj și Cernăuți, Fundațiunii Carol și «Asociațiunii» noastre în Sibiu. Este aceasta o măsură de mare însemnătate pentru toate așezămintele amintite. Votul camerei, cu deosebire ne umple de bucurie întru cât privește «Asociațiunea» noastră. Se știe cu ce greutăți se luptă aceasta întru desvoltarea activității ei binefăcătoare pentru luminarea și deșteptarea tuturor straturilor societății românești, de aceea salutăm cu recunoștință votul înaltelor corpuri legiuitoare. Cel puțin pentru viitor vom putea găsi, în biblioteca acestui centru de cultură, toate productele literare din cuprinsul țării, și vom avea, astfel, o comoară bogată pentru cultura spirituală, pe toate terenele de știință.

Impotriva boalelor molipsitoare. In țările civilizate a început luptă hotărâtă împotriva boalelor molipsitoare, ca tuberculoza, boalele venerice ș. a. La Paris de mulți ani există măsuri radicale pentru a combate acești dușmani ai societății și ai individului. Acum se vestește din Berlin, că o comisiune a parlamentului a pregătit proiectul de lege, care dispune următoarele: Ori-cine știe sau crede că este atins de o boală molipsitoare și încheie o căsătorie fără să informeze partea ceealaltă despre starea sănătății sale, se pedepsește cu închisoare până la trei ani de zile. — Exemplul bun trebue urmat în toate țările.

Se aduce la cunoștința tuturor rudeniilor, prietinilor și cunoscuților că

Medicul maior Dr. Ioan Moga

medic șef al diviziei VI infanterie

a încetat din viață în Tarutino, Basarabia, în 19 Oct. 1922 și a fost înmormântat în cimiterul central din Sibiu în 26 Octomvrie 1922. (192) 1—1

Văd. Ana Moga, ca mamă
Dina Moga, Eugenia Pușcariu n. **Moga, Rica Moga, Dr. Lia Moga,** ca surori
Ileana Ana Pușcariu, ca nepoată

Nr. 287 prot. 1922 (191) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Veseud**, protopresbiteratul Mediaș, cu provocare la rezoluțiunea consistorială din 13 August a. c. Nr. 5145 Bis., se publică nou concurs în termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Concurenții sânt poftiți a-și înainta cererile de concurs, înzestrate cu documentele necesare, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis și pe lângă observarea dispozițiunilor reglementare a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică spre a cânta și predica, eventual celebra.

Mediaș, la 25 Septemvrie 1922.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mediaș în înțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Romul Mircea, protopop.

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află **de vânzare** următoarele

Tipărituri

Pentru școalele secundare:

Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee și civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exibite.
Tipărituri pentru bugetele școlare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor școlare.
Bilet de informație la insinuări pt. fiecare elev
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru școalele primare:

Registre pentru absenții și clasificații.
Matricole școlare.

La **Librăria Arhidiecezană** în **Sibiu,** se află de vânzare

Noul Testament

(cu litere cirile)

de

Andrei baron de Șaguna

Prețul: crudo **Lei 2·—,** broșat **Lei 4·—,** plus porto postal **Lei 2·—.**

Anunțuri și reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Catalogul

cărților și imprimatelor (blanchetelor) din editura și depozitul

Librăriei arhidiecezane

cuprinzând un număr foarte considerabil de cărți bune și folositoare, grupate în XXV de titli, precum și specificarea de blanchete în afaceri bisericești, școlare și epitropești pentru oficiile protopresbiterale și parohiale, asemenea și pentru direcțiunile liceelor și școalelor primare, a apărut și s'a trimis tuturor oficiilor protopresbiterale.

Se mai află în depozit **portretele MM. LL. regele Ferdinand I și regina Maria, a arhiepiscopului-mitropotit Andrei baron de Șaguna, Miron Romanul și Ioan Mețianu,** și a marelui mecenate **Emanuil Gozsdu,** precum și diferite icoane.

Se pot comanda la Librăria arhidiecezană și **odoare și odăjdii bisericești,** cu prețurile cele mai reduse.

Se publică separat broșurile dela 62 «Biblioteci» ce se află în depozit.

Comandele se execută mai avantagios prin rambursare.

Se primesc comande și pentru cărți cari nu se cuprind în catalog, procurându-se cu posibilă grăbire.

Librăria primește comande și pentru **procurarea de sigile și ștampile.**

Prețul catalogului: **2 lei,** ear porto postal **50 bani.**

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare

Părți alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dlui **Ioan Mețianu,** arhiepiscop și mitropolit.

Prețul legat 30 Lei plus porto postal 5 Lei

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăți literare: povestiri, călătorii, cărți pentru copii medicale, pedagogice, economice, povești; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toți, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

La **Librăria Arhidiecezană** în Sibiu se află de vânzare

Registre de tot felul

legate și broșate

pentru parohii, bănci, oficii și particulari cu

prețuri moderate

Biblioteca Universală

una dintre cele mai de seamă Biblioteci apărute până acum la noi

Nri apăruți 33 ◆ Prețul unui Nr. 1 Leu

Lumea copiilor

revistă săptămânală pentru copii, bine redactată, cu ilustrațiuni colorate și instructive

Prețul unui Nr. 2 Lei

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 21 Octomvrie (3 Noemvrie) 1922 Nr. 83

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Adunarea Asociațiunii în Sibiu

Asociațiunea transilvană, înființată la 1861, a fost cea dintâi întovărășire culturală a românilor de dincoace de Carpați. Alături de biserică și școală, ea a fost a treia instituție, care în vremile grele ale stăpânirii trecute ni-a dat prilej de a ne păstra ființa și mândria națională, îndemnându-ne să învățăm carte românească, să fim cinstiți și cumpătați, să muncim cuminte și nencetat, să avem credință tare, că trebue să vie ziua cea mare a unirii cu frații noștri de peste munți.

Unirea, mult dorită și slăvită, a găsit dincoace de Carpați români din creștet până în tălpi. Și așa avem să rămânem și de aici încolo.

La nici o societate românească nu s'a perpetuat, așa ca la Asociațiune, bunul obicei de a-și ține adunarea generală anuală când într'un centru, când în altul, dând astfel prilej membrilor ei și românilor de pretutindeni să se întâlnească, cunoască, prețuească și iubească mai bine ca altădată. In cei 60 de ani de existență, Asociațiunea ardeleană și-a ținut congresele anuale în 30 centre.

Un spirit de continuitate și tradiție arată și muzeul ei. Aici se păstrează relicviile sacre ale vieții noastre naționale: Ușa dela casa lui Horia, fluerul-baston al lui Avram Iancu, sfeșnicul de pe masa de scris a lui Andrei Mureșanu, ceasornicul de buzunar al lui Axente Severu ș. a.

Asociațiunea este pusă astăzi sub ocrotirea puternică a Suveranului român, a Maiestății Sale Regelui Ferdinand I, președintele ei de onoare.

Adunarea ei generală, din anul acesta, era să se țină în luna lui Septemvrie în Banat, în orașul Timișoara. Dar, din cauza doliului general, în urma morții mult regretatului președinte Andrei Bârseanu, adunarea s'a amânat, și se întrunește abea acum în Sibiu.

Se vor întruni, în orașul nostru, membri cât mai numeroși. Vor veni toți ceice înțeleg trecutul instituției culturale ca, în situația schimbată de astăzi, să-i dee nou îndemn și avânt, în conformitate cu interesele țării noastre lărgite.

*

Despre activitatea de până acum a Asociațiunii, publicăm, pe scurt, următoarele:

Rostul adunării generale și al serbărilor impuse de împrejurări este, ca din gura fruntașilor să auzim ce a făcut societatea în vremurile din urmă, ce are de gând, și ce trebue să facă societatea ca să progreseze în condiții tot mai favorabile.

Toți oamenii de bine sânt rugați să-i dea ajutorul trebuincios înscriindu-se între membrii ei, și sprijinindu-o călduros în toate lucrările sale.

Ce a făcut Asociațiunea? In cei 60 de ani, de când ființează, Asociațiunea a ajutat peste 500 de cărturari români cu suma de 166.400 cor.; învățăceilor de meserii și negoț, aproape tot atât de numeroși și ei (200) le a dat ajutoare de 27.460 cor. Școlilor românești, 27.400 cor. Școala civilă de fete din Sibiu, prefăcută acum în liceu de fete a susținut-o până în anul 1918, 1919, cheltuind cu ea 226.358 cor. Pentru lucrări de învățătură mai înaltă a dat 100.000 cor. In total peste 500.000 cor.

Biblioteci poporale a înființat până acum 1500, înzestrându-le cu 100.000 de cărți. Are apoi în centrele despărțămintelor, mai cu seamă la orașe, biblioteci mai mari (regionale), ear la Sibiu o bibliotecă centrală.

In Săliște lângă Sibiu, în Blaj, în Sighetul Maramureșului, în Hațeg, și Lugoj are și muzee, ear în Bran lângă Brașov s'au adunat bani pentru întemeierea unui muzeu regional. La Sibiu e muzeul central al Asociațiunii, cu aproape 100.000 de obiecte.

Prelegeri poporale a ținut în satele noastre până la 1913 în total 21.480, ear conferințe pentru cărturari, cari i-am avut în orașele puține, stăpânite de noi până atunci, 2154. Șezători literare (cu cetiri, cântări, teatru și altele) 47.

Cursuri pentru ana fabeți a ținut cu ajutorul preoților și învățătorilor în 233 de sate, și a învățat carte pe 15.939 de persoane, răsplătind cu câte 50 coroane osteneala adusă de preoți și învățători.

Bănci poporale și cooperative a înființat până în 1914 (înainte de războiu) 44, iar de atunci încoace a trimis în zeci și sute de locuri statute și îndrumări, tipărite pe cheltuiala marelui nostru binefăcător, Vasile Stroescu, — din cari au putut oamenii să vadă, cum trebue făcute și conduse cooperativele. A tipărit cărți de învățătură și petrecere, călindare ș. a. peste 2.000.000 de exemplare, cari parte s'au vândut ieftin, parte s'au dat în cinste ostașilor noștri la fronturi.

A tipărit cărți bune și folositoare (dicționare), cărți de istoria românilor, o bibliotecă a tineretului ș. a. —

*

Ce va face Asociațiunea în viitor? Va cerca să inițieze în fiecare comună românească câte o casă națională, în care să se adăpostească biblioteca poporală, banca, cooperativa sătească, unde să se așeze uneltele agricole folosite de

FOIȘOARA

Predică pentru popor

Rostită de preotul N. Todea din Balșa, în conferența cercuală a grupului X religios din tractul Geoagiu, ținută în toamna anului 1922 în parohia Almașul-mic.

Iubiților, — Ascultați cum ne învață sfântul apostol Iacob, în sobornicească sa carte, zicând:

De pătimește rău cineva între voi, să se roage; de este cineva cu inimă bună: să cânte; de este bolnav cineva între voi: să chieme preoții bisericii și să se roage pentru dânsul.

Acum, iubiților, să căutăm a pătrunde mai bine aceste învățături apostolicești.

Ne întrebăm că este oare om pe pământ care să fie viu și să nu pătimească? Știm, cu toții, că astfel de ființă nu este. In urmare: cu toții trebue să ne rugăm către Dumnezeu, să ne mântuim de răul patimilor. Dar, acela care nu știe să se roage, oare ce să facă? Acela să se cugete la Dumnezeu, și să ceară dela cel ce știe, să se roage pentru dânsul. Cine poate fi acel ce știe? Poate să fie un creștin mai evlavios, un frate, sau o soră a lui, dar mai cu cădere poate să fie preotul, căci el este rânduit de Dumnezeu să se roage pentru oameni.

La preot să alergăm atunci, când noi nu ne putem ajutora cu rugăciunea noastră, neputând ori neștiind cum să ne rugăm.

Sânt un fel de oameni, «proroci» ai vremii mai nouă, cari zic: «Ce trebuință aveți voi de preoți, căci doar preot poate să fie fiecare om pentru el, or ce om se poate ruga pentru sine însuși».

Acestor proroci le răspundem, că se află în mare rătăcire; pentrucă sânt atâți oameni cari nu se pot ruga pentru ei înșiși, fie că nu știu, fie că bolnavi fiind, în boala lor ajung în stare inconștientă, adesea nu mai știu de sine, — și atunci au trebuință de alții să se roage pentru dânșii.

In lumea învățaților, la doctori bună oară, când se bolnăvește un doctor, nu se lecuește pe sine, ci cheamă la patul său pe un alt doctor sănătos, să-l lecuească. Preotul bolnav nu se cuminecă el însuși, ci cheamă pe alt preot să-l cuminece.

Eată dar că noi avem trebuință de multe ori, ca alții să ne ajute și să se roage pentru noi, și așa credem, că o rugăciune făcută prin alții și în deosebi prin preot pentru noi, este mai bine primită decât o rugăciune ce am face-o noi pentru noi înșine.

Apostolul Iacob ne învață zicând: Și vă rugați unul pentru altul, ca să vă vindecați, că mult poate rugăciunea dreptului cea ferbinte care se face. —

Dacă este cu inimă bună: *să cânte*, — ne învață mai departe apostolul Iacob.

Invățătura aceasta s'ar părea că o urmează în deosebi prorocii cei mincinoși, cari cântă și ear cântă, pe drum și acasă, la lucru și la rugăciune, — așa încât îți vine a crede, că ei, cu atâta cântare trăind, nu mai au inimă bună.

Apostolul Iacob ne învață că atunci când nu avem nici o pătimire, nici un năcaz, nici o boală, nici o supărare, să cântăm, adecă: să lăudăm pe Tatăl din ceruri, că ni-a dat sănătate și fericire, dar să nu umblăm cântând pe drumuri și strigând să ne audă lumea, ci să cântăm luând parte la sfânta slujbă din biserica Domnului, la rugăciune și la toate cântările prin

săteni în comun (diferite maşini mai mari), unde să fie o sală mai mare pentru teatre, şezători şi alte adunări poporale.

Asociaţiunea a cerut, dela ministerul agriculturii, loc de zidit în fiecare sat; ea dă planuri de zidire, arhitecţi şi unde e nevoie şi ceva ajutor la cheltuielile de zidire, rămânând ca celelalte să le facă comuna. Va aranja apoi şi în viitor tot felul de expoziţi şi întreceri: de porturi şi jocuri naţionale (etnografice), de agricultură, grădinărit, pomărit, de copii, de meserii, de negoţ ş. a. In oraşele şi în locurile istorice mai însemnate va ridica monumente care să amintească urmaşilor de vrednicia înaintaşilor (la Şelimbăr, la Alba Iulia, la Turda, la Cluj şi aiurea). Va ţinea şi deaici înainte prelegeri pentru popor, va înfiinţa bănci, cooperative ş. a. Va tipări cărţi bune şi folositoare, cu care va îmbogăţi an de an bibliotecile săteşti.

Asociaţiunea a lucrat până acum în Ardeal, Bănat, Crişana şi Maramureş, şi întreg pământul acesta l-a împărţit în cercuri sau despărţăminte, în frunte cu câte un director, ear despărţămintele în agenturi. Unde sânt 5 membri ai Asociaţiunei, se poate forma o agentură.

Convocare

In înţelesul §-ului 10 din Statutele Asociaţiei clerului «Andrei Şaguna» şi în conformitate cu hotărârea congresului din anul trecut, convocăm al III lea congres ordinar, ca *Congres catehetic al preoţimii, pe zilele 2/15—3/16 Noemvrie 1922, în Sibiu*, cu următorul

Program:

1. *Slujba sfintei liturghii în catedrala mitropolitană, cu predică şi chemarea Duhului sfânt.*
2. *Deschiderea Congresului.*
3. *Raportul comitetului central.*
4. *Raportul casierului.*
5. *Educaţia religioasă prin şcoală.*
6. *Cine să predea religiunea în şcoala primară?*
7. *Materia de învăţământ religios în şcoala primară.*
8. *Educaţia religioasă în şcolile profesionale şi de ucenici.*
9. *Dotaţia clerului.*
10. *Propuneri.* (*Se vor anunţa în scris biroului central cel puţin cu 3 zile înainte de congres*).

Toţi profesorii de religiune, precum şi cateheţii dela diferitele şcoli, sânt poftiţi să ia parte la congres.

Delegaţii despărţămintelor, aleşi în sensul §-ului 6 din Regulament, precum şi toţi câţi doresc să participe, vor binevoi a se anunţa din vreme la adresa: Preot P. Moruşca, Sibiu, Consistorul mitropolitan. La aceeaşi adresă vor trimite domnii referenţi lucrările, ce li s'au încredinţat.

Membrii comitetului central se convoacă la şedinţă pe ziua de 1/14 Noemvrie a. c. ora 2 d. a. In aceeaşi zi, la ora 6 se ţine consfătuirea intimă a membrilor Asociaţiei.

Dr. Gheorghe Ciuhandu
vicepreşedinte al Asociaţiei

Preot *P. Moruşca*
secretar general

Organizaţiile preoţeşti din întreaga Ţară sânt rugate a şi trimite reprezentanţii lor pentru a lua contact şi a hotărâ prin înţelegere chestiunile cari privesc deopotrivă clerul ortodox român de pretutindenea. — Oaspeţii sânt bine veniţi.

Dela Asociaţia clerului: «Andrei Şaguna»

Convocare

In baza §-lui 20 din statutele Asociaţiei convocăm *adunarea generală a secţiei Sibiu* pe ziua de 1/14 Noemvrie 1922 în Sibiu cu următorul

Program:

1. Chemarea duhului sfânt.
2. Deschiderea adunării.
3. Raportul comitetului.
4. Raportul casierului.
5. Propuneri.

Ilie Beleuţă prez. secţiei — *Preot P. Moruşca* secretar

Convocare

Onorata preoţime din tractul Mediaşului este convocată la conferenţa pastorală de toamnă pentru zilele de Luni 21 (Intrarea în biserică) şi Marţi 22 Noemvrie (4 şi 5 Decemvrie) 1922 în Mediaş, pe lângă următoarea ordine de zi:

1. Luni, în 21 Noemvrie, la 9 ore celebrarea sfintei liturghii prin preoţii: Romul Mircea prot., Ioan Radu, Ioan Chiş, Valeriu Scutea şi Gregoriu Suciu. Va predica pr. Ioan Chiş, despre buna educaţie a pruncilor.

2. La 11 ore a. m. deschiderea conferenţei prin preşedinte, în şcoala primară de stat din Mediaş.

3. La ora 2 jum. p. m. tema: Ingrijirea educaţiei religioase a tineretului în legătură cu şcoala de Duminecă, de Teofil Holerga, censurată de Sever Cheţan.

Marţi, 22 Noemvrie:

4. Alcătuirea unui plan analitic al activităţii pastorale în decursul anului, de George Iacob, censurat de Donisie Filimon.

Temele de sub 3 şi 4 au să fie înmanuate censorilor până cel mult în 1/14 Noemvrie, ca aceştia să aibă timp de ajuns spre a şi putea face rapoartele în scris.

5. Propuneri.

6. Comunicări prezidiale.

Onorata preoţime este poftită a lua la cunoştinţă că convocări speciale nu se fac.

Din şedinţa comitetului despărţământului, ţinută în Mediaş la 29 Septemvrie (12 Oct.) 1922.

R. Mircea m. p., preş. — *G. Iacob* m. p., secretar

Slabe scuze

Dojeniţi din atâtea părţi, pentru greşala de a sta «după uşă» la actul încoronării în Alba-Iulia, confraţii dela *Unirea* blăjană, ţin să şteargă puţin din impresia urâtă şi supărătoare produsă de prelaţii greco-catolici români, cari astăzi nu voesc să intre în biserica ortodoxă nici chiar la încoronarea regală, — dacă aşa-i porunca dată de Vatican.

«Inainte de toate, trebue să ştie — zice Unirea către dl N. Iorga — ca arhiereii noştri (greco-catolici) şi atâta lume străină a fost învitată la actul solemn al încoronării, deci la un act pur (?) patriotic şi naţional, nu la slujba religioasă ortodoxă (!), la care nu puteau să asiste tocmai fiindcă»... — fiindcă «sfântul» părinte s'a îndurat a opri.

Lumea străină, învitată la încoronare, — care, în catedrala din Alba-Iulia, nu poate să fie alt ceva decât *mai ales* act religios, — a asistat de fapt la slujba religioasă a încoronării, — acolo au fost «mareşalul Foch şi atâţia fraţi distinşi» din apusul romano-catolic. Şi cine a lipsit? Nimeni, — afară de prelaţii apuseni şi arhiereii «noştri» greco-catolici.

Şi aşa, în vreme ce de o parte se lucrează din răsputeri la clădirea rea operei de unificare sufletească, — de altă parte, prin atitudini absurde ca cea dela Dumineca încoronării, se lucrează inconştient împotriva unificării şi se pun piedeci, tocmai din partea unor înalţi preoţi români, în calea de refacere şi întărire a ţării întregite.

Venerabila Romă a *papilor* a dat aspră poruncă, numai fiindcă îşi cunoştea oamenii de acum, — de *ea* crescuţi şi inspiraţi, — cari însă nu mai sânt urmaşii lui Şincai şi Maior, ci mai degrabă potrivnicii lor.

---

care preamărim pe Dumnezeu. Aşa se înţelege această învăţătură a apostolului Iacob, şi aşa e bine să facem, ear nu să ne ferim de biserică şi de slujbele ce se fac într'însa, cum se feresc «prorocii» cari i-am pomenit.

Şi acum să pătrundem învăţătura care zice: De este bolnav cineva între voi, să chieme preoţii bisericii şi să se roage pentru dânsul, ungându-l pe el cu unt de lemn întru numele Domnului, şi rugăciunea credinţei va mântui pe cel bolnav şi-l va ridica pe dânsul Domnul, şi de va fi făcut păcate, se vor ierta lui.

De acestă învăţătură creştinească fug şi nu o împlinesc tocmai prorocii noi, căci ei n'au nici biserică, ci se roagă în câte o casă în care de obicei se fac atâtea păcate. Vedeţi, ei sânt rătăciţi, căci nu ştiu legea creştinească, aşa cum ni a fost dată dela Isus Hristos prin sfinţii săi apostoli. —

Vreau să vă vorbesc în sfârşit de boalele, cărora sântem supuşi toţi oamenii din lume. Se spune că Dumnezeu sfântul, pentru îndeptarea omului şi pentru-ca să nu-şi uite omul de Dumnezeu, ni-a dat mai multe semne, între care şi boalele multe şi felurite.

Boalele le putem privi şi ca pedepse ce le trimite Dumnezeu asupra oamenilor pentru păcatele săvârşite. Vedem zilnic oameni bolnavi, cari zac în patul suferinţelor, urându-şi adesea-ori zilele şi dorind mulţi dintre ei sfârşitul vieţii.

După învăţătura apostolului Iacob, trebue să chemăm preoţii bisericii să se roage pentru holnavi. Dar totuşi uneori vedem că bolnavul nu se vindecă nici în urma rugăciunilor ce le face preotul. Nu reuşim însă totdeauna nici cu alte lucruri după dorinţa noastră. Plugarii lucrează pământurile bine şi cu bună nădejde în Dumnezeu, samănă grâul şi cucuruzul în pământ, şi cu toate acestea nu totdeauna dă Dumnezeu roadă îmbelşugată pe urma muncii noastre.

Oare urmează de aici, că noi să ne punem plugurile, grapa şi sapa în pod şi să nu muncim pe viitor, zicând că şi aşa nu se fac bucatele? Cine aşa ar face, ar fi de sigur lipsit de minte. Dimpotrivă, cu mai multă nădejde şi încredere în Dumnezeu, ne vom apuca de lucrul câmpului şi vom sămăna sămânţa, rugându-ne Domnului să binecuvinteze sămănăturile, pentru ca ţarina noastră să aducă la timpul său rodul dorit.

Aşa este, iubiţilor, şi cu tămăduirea boalelor.

Sânt boale care se tămăduesc mai ales cu ajutorul doctorului. Să luăm deci calea care duce către doctor şi să cerem ajutorul şi al doctorului, căci dela Dumnezeu este dată şi învăţătura şi ştiinţa lui. Amândouă aceste ajutoare, — cel prin slujbe şi cel prin leacurile doctorului, — vor putea să ajute bolnavului, dacă mai este chip de scăpare.

Un doctor vestit, odată cercetând timp îndelungat pe un bolnav fără să-l poată tămădui — bolnavul neavând încredere în slujbele preoţilor, nici nu încercase cu ele, — fiind întrebat acel doctor de cei din jurul bolnavului, că oare n'ar fi bine să cerce pentru însănătoşarea bolnavului şi cu slujbele preoţilor, doctorul acela spre mirarea lor li a răspuns: «Cum să nu încercaţi şi cu slujbele preoţilor, căci doar şi eu numai dacă Dumnezeu ajută, pot să vindec pe cei bolnavi!» Au încercat atunci cu slujbele preoţilor, — şi bolnavul s'a tămăduit spre mirarea celor din jurul său, şi spre mărirea şi lauda lui Dumnezeu, căruia i se cuvine cinstea şi închinăciunea întru veci, Amin.

La conferenţă de pace. Conferenţă de pace a Orientului se ţine în luna aceasta la *Lausanne*. România va fi reprezentată, la această conferenţă, prin dl I. G. Duca, titularul departamentului externelor.

„Atitudine neiertată"...

— Un răspuns al dlui N. Iorga —

Dl N. Iorga dă următorul răspuns ziarului bisericesc oficios *Unirea* din Blaj, în privinţa atitudinii, cu desăvârşire greşite, a prelaţilor uniţi, avută cu prilejul încoronării la Alba Iulia:

Unirea să nu caute a pune la îndoială afirmaţiile mele: telegrama dela Roma e un *adevăr*, şi un episcop unit însuşi mi-a povestit drama luptei contra unui ordin pe care conştiinţa lui nu voia să-l execute.

Dacă nu dau numele lui, nu e decât din teama de a-l expune răsbunării acelora cari nu văd decât confesiunea şi uită neamul.

Iar dacă, împreună cu opinia publică am criticat, după dreptul meu, atitudinea neiertată a acestei biserici care crede că se pot călca în picioare toate datinele unui trecut de atâtea sute de ani, în care s'a păstrat legea lui Ştefan cel Mare şi a lui Mihai Viteazul, n'a fost dorinţa de a vedea dispărând un aşezământ religios legat el însuşi de mari momente ale culturii noastre, ci de a o vedea şi azi acolo unde ar fi dorit-o Gheorghe Şincai şi Petru Maior, cari ar iscăli şi ei astăzi cuvintele mele.

Adunarea partidului naţional în Sibiu

Sala mare dela Urania a fost, în ziua de Marţi, 31 Oct., cercetată de numeroşi aderenţi ai partidului naţional din Sibiu şi împrejurime.

Adunarea este deschisă la ora 11 şi jum. a. m. de dl general *Boeriu* care, după ce în câteva cuvinte salută pe fruntaşii partidului, veniţi la această adunare, dă cuvântul dlui profesor universitar *I. Lupaş*.

Oratorul schiţează însemnătatea oraşului Sibiu din punct de vedere politic, istoric şi cultural. Combate ideea de regionalism şi de confesionalism, ce se atribue partidului naţional, învinueşte partidul liberal şi guvernul, care după părerea să nu are sentiment pentru adevărata democraţie.

Au mai luat cuvântul dnii: Ion *Lapedatu*, Iuliu *Maniu*, Aurel *Vlad*, Mihail *Popovici* şi alţii.

Toţi vorbitorii fac critică aspră guvernului liberal şi partidului său. Sala aprobă pe oratori.

Adunarea, după aceasta, trimite o telegramă omagială Suveranului, şi votează moţiunea de încredere în conducerea partidului, şi aderarea la programul său şi la hotărârile comitetului executiv.

După alegerea reprezentanţilor pentru congresul dela Alba-Iulia, adunarea se termină la ora 3 d. a., fără nici un incident.

Convocare

In conformitate cu § 7 din regulament pentru organizarea despărţămintelor, prin aceasta convoc *conferenţa pastorală de toamnă* a Asociaţiei clerului «Andrei Şaguna» despărţământul Ilia, în comuna *Gothatea* pentru zilele 23 şi 24 Octomvrie st. v. 1922 (5 şi 6 Nov. n).

Ordinea de zi: La 23/X ora 8 a. m. Liturghie cu predică. Servesc părinţii N. Chirciu, Tr. Olariu şi Ion Popovici iar predica din pericopa zilei o ţine Păr. N. Chirciu. —

Ora 14. Deschiderea prin prezidentul Const. Moldovan prot. «Despre importanţa şcoalei confesionale în cultura neamului», discurs liber de păr. S. Giurcoane.

La 24/X ora 8. Ingrijirea educaţiei religioase a tinerimii în legătură cu şcoala de Duminecă. Disertaţie de păr. I. Popovici.

Dare de asupra cărţilor: In slujba adevărată de Petrov şi «Schisma românească» sau unirea cu Roma, lucrată de I. Laslo.

Fiecare preot se va prezenta în reverenzi.

Tema pentru discurs liber se va lucra de fiecare paroh.

Ilia, 7 Octomvrie 1922.

Prot. *Const. Moldovan* preşedinte — Pr. *Ion Laslo* secr. desp.

Dela mănăstirea Colibiţa

— Corespondenţă —

Aici la Colibiţa, situată între munţii Năsăudului, ne aflăm vreo 50 familii, în majoritate români ortodocşi, de prin comunele noastre: Borgo Prund, Borgo Bistriţa şi Borgo Moroşeni, cam la 20 klm. dela comunele maire. Avem o mănăstire, făcută de răposatul paroh al Borgo-Bistriţii, Vasile Pavel, aici în poiană, în care de prezent serveşte ieromonahul Ilarion Mariş, totodată şi ca administrator parohial.

In ziua de 15 Octomvrie 1922 s'a ţinut, cu ocaziunea încoronării MM. LL. Regelui Ferdinand I şi a Reginei Maria, o mare sărbătoare la această mănăstire. In dimineaţa zilei la 7 ore s'a dat semn cu treascurile, al căror sunet de bucurie a stârnit curiositatea locuitorilor, îndemnându i să vie la biserică, la prăsnuirea încoronării. Din depărtări, dela locuinţele lor de 4–5 klm. câţi au putut au luat parte. La 8 ore s'a bătut toaca (căci clopotele ni s'au răpit), s'a făcut utrenie, s'a celebrat liturghia, şi după sfârşitul aceleia părintele ieromonah a citit cele prescrise în Telegraful Român Nr. 70. S'au sfinţit icoanele cu chipurile Maiestăţilor Lor. După aceea învăţătorul, dl Ştefan Vrăşmaş, a ţinut o cuvântare frumoasă, bine pregătită, şi spusă cu multă inimă. «Veniţi, părinţi şi mame, — a terminat dl învăţător, — veniţi cu toţii, în toate Duminecile şi sărbătorile, la acest sfânt lăcaşi ca să vă rugaţi într'însul şi să mulţămiţi Domnului, că v'a învrednicit să gustaţi din prilejul de bucurie, în cercul acesta dela Colibiţa, în loc ferit de sgomotul lumii... Ear astăzi să zicem într'un glas: Trăească părechea regală. Şi noi, românii, să fim a lumii fală!»

Am pornit apoi cu toţii spre şcoală. Ajunşi aici, părintele ieromonah a făcut sfinţirea odăii de învăţământ precum şi a locuinţei învăţătoreşti. Numitul învăţător a mai ţinut o cuvântare despre folosul învăţăturii. Această cuvântare a făcut mare impresiune asupra celor de faţă. Vorbitorul a propus să se facă un *cămin cultural*. Cu unanimitate s'a primit această propunere, de mare intetes pentru locuitorii din acest ţinut Colibiţa, în tractul Bistriţei.

Ne-am dus apoi la locuinţa dlui supravigil Martin Ötvös, care are încăperi mai spaţioase. Aici ne-am constituit în următorul mod: De preşedinte părintele ieromonah, vice-preşedinte înv. Ştefan Vrăşmaş, cassier Leon Badiu, epitrop al bisericii, bibliotecar Martin Ötvös. Căminul cultural se numeşte *Coroana*, fiindcă s'a înfiripat în ziua încoronării. Se vor procura foi, cărţi de îndrumări şi de poveţe sănătoase.

Cu ocaziunea întemeerii acestui aşezământ s'au făcut unele contribuiri şi s'au subscris *605 lei* de către următorii: Păr. ieromonah Ilarion Mariş 100 lei. Leon Badiu, supravigil Ötvös, Ioan Sim. Vrăşmaş, al doilea epitrop, Constantin Tomoroga, Marin Dodul, Ştefan Badiu, Petre Tomoroga şi Vasile Praşca, fiecare câte 40 lei. Simion Janza, Nicolae Bacea, cantor şi Ioan Bugnar, câte 30 lei. Ştefan Vrăşmaş 25 lei. George Bonăie, Ioan Mih. Vrăşmaş şi Ilie Bacilă, câte 20 lei. Macarie Marton 10 lei.

Suma, cât s'a plătit, s'a încredinţat epitropului Leon Badiu, cassier al căminului.

După constituire s'a dat o masă, la care s'a cuvântat şi cântat în bună înţelegere.

Unul din cei de faţă.

O curte permanentă de justiţie

In 15 Februar 1922 s'a inaugurat, în faţa unei asistenţe strălucite, în sala cea mare a palatului de pace dela Haga, prima sesiune preliminară a *Curţii permanente de justiţie internaţională.*

Am avut şi noi pe reprezentantul nostru acolo, pe fostul ministru, prof. univ. *Dem. Negulescu*, ca judecător suplent, pe lângă reprezentantul Norvegiei şi al statului sârbo-croato sloven.

Curtea este o creaţiune a articolului 14 al Pactului Societăţii naţiunilor, şi a fost astfel definită din partea secretarului general al Societăţii naţiunilor, dl Drummond: «Un organ judiciar, cu totul sustras ingerinţelor politice şi cu desăvârşire independent... Cu toate că îşi datoreşte autoritatea Societăţii naţiunilor, sentinţele lui nu vor putea fi, în nici un chip, influinţate sau revăzute, fie din partea consiliului, fie din partea adunării (Soc. naţ.). Raporturile, cari există între Curte şi Soc. naţiunilor sânt analoge cu acelea, cari există în Anglia şi aiurea între tribunale şi guvernament; judecătorii sânt numiţi din partea statului dar sânt inamovibili. Guvernul nu poate să intervină pe lângă tribunale, nici nu le poate da ordine. Mai mult: Curţile de justiţie pot să dea hotărâri asupra actelor ale însuş statului, cu toate că dela guvernul statului purcede autoritatea lor ca resort ultim».

Dl Drummond a mai declarat că înfiinţarea acestei Curţi internaţionale o consideră ca un veritabil eveniment istoric.

Adevăratul «părinte spiritual» al Curţii permanente de justiţie internaţională este actualul preşedinte al senatului francez, dl Leon Bourgeois.

Bărbatul acesta politic cu vederi largi şi cu inima caldă care îşi dă osteneala să niveleze asperităţile dureroase între popoare, s'a străduit cu o perseverauţă de admirat, să înfăptuească această instituţie.

O Curte judecătorească supremă, înaintea căreia să poată fi chemată fiecare naţiune, să se apere faţă de învinuirile aduse, o curte de justiţie, care să judece cu desăvârşire imparţial, ca în viaţa privată o curte judecătorească faptele punibile ale unui singuratic, îndreptăţirea unei asifel de instituţii, după-ce am avut milioanele de morţi ai războiului, se impune.

Să ascultăm cum vorbeşte preşedintele ei, dl Loder şi ce argumente aduce pentru Curtea permanentă:

«Infiinţarea Curţii permanente (de justiţie internaţională) marchează, de fapt, sosirea unei ere nouă în civilizaţia lumii. Este de mare importanţă să-ţi dai seamă despre valoarea faptului acestuia...

«Nimic nu intră pe lume în stare de perfecţiune, nici omul, nici instituţiile, pe care le-a creiat. Evoluţia, adeseori înceată şi penibilă, ea este legea universului.

«Se plâng oamenii adesea că dreptul ginţilor nu cunoaşte cod, că abea dacă au dreptul de a considera ca acceptate câteva uzuri şi obiceiuri şi că — în orce caz — îi lipseşte orce sancţiune.

«Raţionamentul la această stare de lucruri zace în aceea că relaţiile între state nu sânt încă decât numai în copilăria lor. Societatea Naţiunilor e o creaţiune cu desăvârşire nouă.

Ce era dreptul între naţiuni? Nu exista decât numai forţa, nu exista decât egoismul. Ca să urmăreşti scopuri particulare, ca să smulgi teritorii din mânile vecinului, ca să te îmbogăţeşti pe spinarea lui — însemna să lucrezi la mărirea ţării tale, însemna să ţi exerciezi drepturile tale de suveranitate.

«O, de sigur, se legau tratate, dar altă dată nu era de loc rar ca oamenii de stat să predice maxima că un tratat încetează de a lega din ziua când interesul celui obligat îi îngădue de a l rupe».

Statele, în relaţiile lor reciproce, vor avea să umeze aceeaş cale de evoluţie, pe care au avut-o să o bătătorească cetăţenii unui singur stat.

Libertatea şi egalitatea în faţa legii n'au fost câştigate decât în curs de secole. Această evoluţie s'a îndeplinit pentru indivizi, pentru state însă nu este decât numai la început.

Inceputul acesta a ajuns un fapt dobândit. Din ani atât de întunecoşi, pe cari i-am trăit, a ţâşnit lumina. Egalitatea statelor în faţa dreptului şi a justiţiei este recunoscuiă acuma şi înregistrată cu sinceritate în pactul societătii naţiunilor, al cărei număr de membri se măreşte mereu. Primul pas al acestei societăţi a fost de a creia o curte cu justiţie, o curte chemată să aducă dreptatea, dreptatea între state.

Jurisdicţiunea ei diferă de arbritraj. Judecătorii nu mai sânt numiţi din partea partidelor. Sânt aici ca curte permanentă.

Procedura nu mai trebue făcută, este regulată în statut şi în regulamente.

Cele două instituţii există una lângă cealaltă, fiecare împlinindu-şi destinaţia sa specială fiecare având sfera sa naturală, amândouă trăind împreună paşnic, într'aceeaş locuinţă, ca două surori de o vârstă deosebită.

Cea mai tinără (curtea de justiţie internală) este ea perfectă? Statutul ei nu va avea să fie modificat vreodată? Nimic nu este perfect în ceasul naşterii. Şi la dânsa se va manivesta legea evoluţiei.

Curtea există: cu toate că nu îi aparţine ei misiunea de a transforma lumea, cu toate că

nu poate să judece decât afacerile cari i vor fi înaintate spre desbatere, creiarea şi inaugurarea ei însemnează un mare progres pe calea evoluţiei lumii.

Datoria judecătorilor este pe cât de onorabilă, pe atât de grea. Judecătorul naţional se află în faţa legii ţării sale, pe care este chemat să o aplice şi să o explice. Rare sânt cazurile când n'are drept călăuză vorba scrisă.

Curtea de justiţie internaţională va avea ea exegeza (deslusirea) tratatelor şi convenţiilor pe cari va trebui să le aplice, ca probă a unei practice generale acceptate ca reprezentând dreptul. Va avea să stabilească principiile de drept, recunoscute de naţiunile civilizate, şi — în sfârşit — va fi întovărăşită, ca mijloc auxiliar, de decisiuni judiciare şi de doctrina iuriştilor celor mai calificaţi.

«Curtea este pe deplin conştientă că sarcina ei este anevoioasă, dar speră să găsească puterea şi claritatea spiritului, cari i vor permite de a o duce în îndeplinire».

Angajamentul solemn, rostit de fiecare din cei 9 judecători titulari şi din cei 3 judecători suplenţi, a fost acesta: «Declar solemn că voi exercita toate datorinţele mele şi toate atribuţiile mele de judecător, cu toată onoarea şi devotamentul, în plină şi perfectă imparţialitate şi cu toată conştienţiozitatea.

Dacă nu vrem să curgă earăş şi earăş Niagare de sânge, dacă nu dorim să vedem din nou hecatombe de soldaţi, să ne punem la inimă cuvintele preşedintelui curţii din Haga şi să militäm pentru ele spre binele comun.

H. P. P.

Ştirile zilei

Impotriva ideilor comunismului. Fasciştii, duşmanii comuniştilor, au izbutit să sdrobească în Italia curentele nimicitoare şi s'au organizat într'o adevărată armată, care a ocupat mai multe oraşe mari ale Italiei, pornind şi împotriva Romei. Pentru a scuti ţara de războiul civil, regele italian a chemat acum pe fascişti, să alcătuească noul guvern din partidele principale ale ţării. Şeful partidului fascist este Mussolini.

Spirit bolnav. Deputatul Szilágyi a făcut în camera maghiară, declaraţii ultraşoviniste cu ameninţări copilăreşti împotriva românilor şi a tuturor nemaghiarilor, scăpaţi de stăpânirea Ungariei. Mai demult, în anii din apropierea izbucnirii războiului universal, ungurii ziceau că Ţara ungurească nu este fericită («Nem boldog Magyarország»). Astăzi, după război, se poate zice cu mai mare dreptate, că Ungaria prezintă simptome de o gravă boală de spirit.

In Cluj se arborează pe unele clădiri publice, cu prilejul sărbătorilor naţionale, steagurile roşu, galbin şi albastru *ale Budapestei*, cu culorile aşezate perpendicular pe bătul steagului, (cele româneşti se aşează paralel). Steaguri d'acestea, budapestane, se pot observa şi în Sibiu; — dar aici se pun mai mult din neştiinţă, decât din rea credinţă.

Daruri preţioase a primit Regele nostru, cu ocazia încoronării, din multe părţi. Uniunea evreilor pământeni a oferit un dar special, şi adecă: a dat *numele* Regelui unei *păduri* din Palestina, ce va fi plantată de acum încolo... Un confrate pune Uniunii întrebarea: Pe cine vor înjuga la plug pentru a ará această nouă Dumbravă Roşie?

Viitor preşedinte al «Asociaţiunii»

In adunarea generală a Asociaţiunii culturale, convocată acum la Sibiu, se va face şi alegerea preşedintelui în locul vacant prin încetarea din viaţă a neobositului luptător naţional, Andrei Bârseanu.

Presa noastră, de dincoace de munţi, ocupându-se de viitoarea alegere a conducătorului Asociaţiunii, constată că persoana cea mai indicată să fie aleasă în această demnitate este dl N. Iorga, — o personalitate în stare să contribue în mare măsură la săvârşirea unităţii sufleteşti între fraţi.

Impotriva acestei alegeri nu vor glăsui poate nici cei ce — în împrejurările de astăzi schimbate atât de radical — tot mai amintesc de «tradiţia» confesională, observată în alegerile conducătorilor Asociaţiunii în timpul subjugării.

Se mai amintesc ca viitori candidaţi la preşedinţia Asociaţiunii dnii: V. Goldiş, Sextil Puşcariu, V. Braniştе şi alţii.

Internatul arhidiecezan, pentru organizarea lui deplină, are trebuinţă de o conducătoare *pricepută în ale menajului, cu inimă şi devotament pentru buna îngrijire a elevilor. Onoraţii preoţi, având bună cunoştinţă de cineva — mai binevenită ar fi o preoteasă văduvă — să binevoiască a anunţa direcţiunea internatului, împreună cu condiţiile de angajament. Conducătoarea are întreaga întreţinere în internat şi leafă după înţelegere. —*

Tabla neagră. La dorinţa cetitorilor, din capitală, pentru a lua ofensiva contra speculatorilor, presa a deschis în coloanele sale aşa zisa tablă neagră; — în fruntea ei figurează *Şapsa Leibu*, zis I. Bănaru, din strada Carol Nr. 2, care a cerut 550 lei pe o pereche galoşi, marca Tretorn.

Concertul dlui Gh. Popa Grama. In 7 Noemvrie va da în Sala dela «Unicum» un concert violonistul Gh. Popa Grama. Atragem şi noi atenţia publicului Sibian asupra dlui P. Gr., fiindcă am cetit multe lucruri bune despre dsa. Inainte cu o lună a dat un concert la «Ateneul Român» din Bucureşti şi a repurtat un succes, pentru care poate fi felicitat. «Epoca», «Viitorul», «Dimineaţa», «Lupta», «Rampa» ziare din toate taberele deci, — sau grăbit să aducă elogii tinărului ardelean, fiul colonelului Popa-Grama din Oradea Mare. Tinărul concertant a studiat la conservatorul din Viena, fiind elevul vestitului virtuos ceh Ondricek. A dat concert şi în străinătate, secerând laude. Dela noi vrea să plece, iarăşi, în străinătate. Bucăţile de concert alese sânt din Beethoven, Schubert, Mendelsohn, Sarasate tot puncte de program de primul rang. Fie ca arcuşul tinărului român să ne picure balsam pe inimile noastre însângerate şi să ne mai înblânzească, ca Orfeu cu oraşul său.

Pentru sănătate. Camera franceză a votat fără discuţii proectul de lege, care prevede sancţiuni contra scuipatului pe jos în localurile publice.

Proecte de legi. Pentru sesiunea cea mai apropiată a parlamentului român sânt în lucrare mai multe proecte de legi însemnate. Astfel sânt: Legea nouă a dărilor, legea cooperativelor, legea burselor, naţionalisarea subsolului, banca de emisiune, legea avantagiilor industriale ş. a.

Teatru oraşului Sibiu

Director: **W. Popp**

In 3 şi 5 Noemvrie: Omul uşuratec, operetă în 3 acte.

In 4 Noemvrie: Scampolo, comedie în 3 acte de Nicodemi.

Inceputul la ora 7½ seara

Prima fabrică română de stampile

OCT. L. VESTEMEAN

Sibiu, str. Ţiglăriei Nr. 18.

Am onoare a aduce la cunoştinţă, că mi-am deschis un

Atelier pentru fabricarea stampilelor din cauciuc

Execut tot felul de stampile din cauciuc, diferite medalioane şi orice lucrări din branşa aceasta, cu preţuri moderate

Comandele sunt a se adresa la „Librăria Arhidiecezană" Sibiu, str. Mitropoliei 45.

Cu toată stima

145 **Oct. L. Vestemean.**

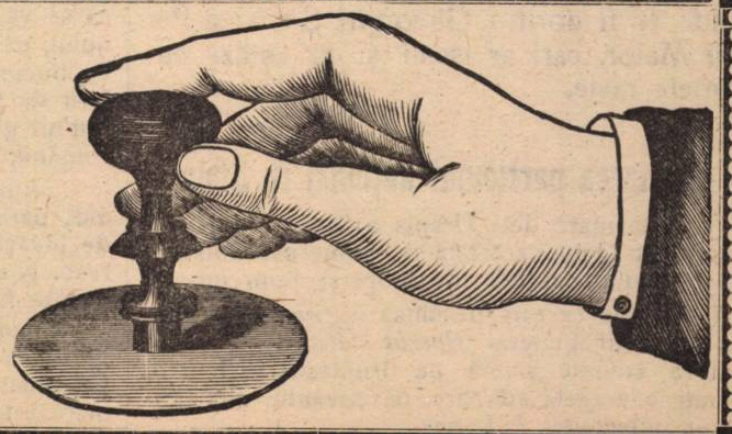

AVIZ!

BANCA CENTRALĂ

FILIALA — SIBIU

S'A MUTAT

cu birourile sale în (175) 6—6

Piaţa Regele Ferdinand Nr. 14

unde s'a aranjat modern şi corespunzător situaţiei sale

Nici în Strada Cisnădiei Nr. 7 II

şi nici în Strada Turnului Nr. 33

nu mai are birouri şi cassa.

Exclusiv în

Piaţa Regele Ferdinand Nr. 14

se primesc de acum înainte

Depuneri pe libel cu 5½% si 6% netto

Darea după interese o plăteşte institutul

Schimb de dolari

şi alte valute totdeauna cu cele mai culante cursuri

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 25 Octomvrie (7 Noemvrie) 1922 Nr. 84

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASTRA" SIBIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Pe drumuri nouă la viață nouă

In pedagogia mai nouă se observă lămurit, cum năzuește spre viață o direcție nouă, anume: direcția educativă bazată pe muncă pozitivă.

Răsboiul ce s'a scurs, ni-a dat probe indiscutabile că statele erau transpuse în lumea rațiunii și, de-acolo, de pe culmile științii inspirate de rațiune, au așteptat rezolvarea diferitelor probleme sociale, politice, economice și spirituale.

Se știe că școala epocei trecute era a instrucției, școala care vorbea mai ales minții, intelectului, — în vreme ce inima era mult neglijată.

Pedagogia mai nouă a ajuns la convingerea că știința intelectuală ajută de fapt la resolvarea fericită a multor probleme de viață, — dar tot ea poate fi și mijloc de distrugere socială, politică sau morală, conform scopului pe care-l servește.

Scopul nobil și uman va trebui determinat de minte sau rațiune inspirată de inimă, căci numai așa se pot desvolta oameni adevărați cu bogată forță morală.

Așa se explică năzuința pedagogilor de-a introduce în școală curent nou de creștere, curentul creator de fapte nobile, umanitare, curentul de muncă pozitivă, civilizație și cultură reală, curentul *educativ*. Căci zice un mare pedagog: *Deschideți ferestrile să intre viață în școală, și ușa școalei ca să intre școala în viață!*

Scopul meu nu este a vorbi aici de școala propriu zisă, ci — ca slujitor al altarului — am sulevat această direcție nouă ce-și caută intrarea în școală, ca prin analogie să ne oprim și asupra bisericii, care asemenea este o instituție de creștere și cultivare.

Biserica, din punct de vedere a creșterii și educațiunii, este școală publică.

Ea, deși e depozitara evangheliei Mântuitorului, deci ale celor mai sublime învățături de viață și cultură, totuși această școală, în cursul vremurilor, n'a fost lipsită de influința formațiunilor sociale, a direcțiunilor științifice și a ideilor care stăpâniau după vremuri societatea omenească.

Așa fiind, bărbații cari au condus această corabie, s'au folosit de diferite metode întru împlinirea misiunii lor.

In epoca instrucției pure au inaugurat și ei instrucția mai ales, tălmăcind diferite dogme de credință și învățături morale.

Astăzi, — când egoismul crește văzând cu ochii, materialismul e scop al vieții, indiferentismul religios-moral stăpânește aproape întreaga societate omenească, — se impune alegerea altor metode de propoveduire, se impune un spirit viu, care să paralizeze direcția greșită.

Lucrul s'a început. Biserica prin oamenii săi a impus apostolatul, propoveduirea adevărului creștin prin cuvânt, știind că «credința este din auzite, cele auzite vin din cuvântul lui Hristos; cum vor auzi deci fără propoveduire?»

Inceputul e bun și frumos. Dar mult mi-i teamă că nu duce la scop, lipsind aplicarea.

Prin faptul că un învățător trebue să facă intuiție, analiză, sinteză și aplicare în și afară de școală, el dă garanță că munca sa atinge ținta și elevii ajung oameni harnici, cu dor de muncă pozitivă în viitor.

Legătura sufletească dintre învățător și popor, prin felul acesta de muncă teoretică-practică, se întărește zi de zi și școala își câștigă aureola binemeritată.

Biserica, prin propoveduirea adevărului numai prin cuvânt, face intuiție, analiză sinteză, — dar nu trece la practică, la faptă, — ș'atunci face simplă instrucție și mai departe.

Rațiunea trebue inspirată de inimă, adecă sufletului trebue să i se dea intregitatea, căci numai rațiunea influințată de inimă dă avântul, entusiasmul, și e gata de fapte umane.

Voința trebue să se miște de puterea rațiunii inspirate de inimă, atunci vom avea energia, din care ca o apă lină vor curge faptele mari creștinești.

Eată deci că numai așa putem opri curentul stricăcios ce ne stăpânește, numai așa vom deveni din religioși ce sântem credincioși, — căci mai ales credincioși cerem.

Predica singură nu ajunge, ori cât de înălțătoare ar fi ea, și ori câte cunoștințe retorice am posede: căci, zice Grigorie Dialogul: «Cuvântul se perde, când nu e ajutat de faptă».

Din contră, lucrează cum vorbești, și mai ușor mă vei îndrepta, căci mai tare este glasul faptei, decât al gurii, ne spune alt dascăl al bisericii.

FOIȘOARA

Omagiul Academiei Române către Suverani

Au apărut, tipărite — după indicațiunile Academiei Române — de Cultura Națională:

«*Cuvântările Maiestății Sale Regelui Ferdinand I către Academia Română, 1890—1921*».

Volumul cuprinde:

Omagiul Academiei către MM. LL. Regele și Regina cu ocaziunea încoronării;

Cuvântările Suveranului, șapte cu totul, rostite la deosebite ocaziuni în ședințele Academiei ținute între anii 1890 și 1921.

Publicațiunea Academiei este împodobită cu frumoase chenare, alese din vechile noastre cărți bisericești, și anume din «Indreptarea legii» (1652) și din Biblia dela 1688; o inițială este din Triodul-Penticostar dela 1550; iar finalul, de josul paginilor, din Noul Testament, Alba-Iulia 1648. — Eată una din aceste cuvântări:

In ziua de 14 Mai 1919, cu ocaziunea serbării jubileului de 50 de ani al Academiei, M. S. Regele, deschizând ședința, rostește următoarea cuvântare:

Evenimentele răsboinice ne-au împedecat, să prăznuim așa cum am fi dorit, în anul 1916, jubileul Academiei Române. O putem face azi cu inimă recunoscătoare către Pronia cerească, căci visul atâtor generații de vrednici români s'a înfăptuit. Am venit dar cu o deosebită bucurie în mijlocul Domniilor Voastre, împreună cu Regina și cu Principele Moștenitor, ca după acești ani de lupte grele și mari să reluăm firul însemnatelor preocupări de cultură ale Academiei Române, sărbătorind roadele unei activități de jumătate de secol.

In lupta sfântă pentru unirea tuturor românilor, Academia Română și-a avut partea ei importantă pe terenul cultural; de aceea, izbânda Țării este și izbânda ei. Când din imboldul lui N. Kretzulescu și al lui C. A. Rosetti s'au pus bazele Societății literare cu scopul de a se ocupa mai ales de limba și literatura română, alegerea întâilor membri ne arată gândul de înalt patriotism ce a călăuzit generația din 1866, care, bine încredințată că numai pe baza unității de limbă și cultură se poate clădi trainic viitorul unei națiuni, a reunit în cercul restrâns al viitoarei Academii pe bărbații luminați din toate ținuturile românești, și astfel România Mare de azi își găsea de o jumătate de secol patria comună sub acoperișul tânărului așezământ.

Aruncând privirile asupra istoriei noastre, rămânem uimiți, cum neamul românesc a putut ieși biruitor din atâtea greutăți, din atâtea primejdii, și cum n'a fost înghițit de prăpastia ce adeseori se deschidea în drumul lui. Citind și recitind însă poezia populară, găsim cheia acestei extraordinare puteri de împotrivire. In doinele și cântecele lui se oglindește toată durerea acestui popor, care cu atâta trudă s'a luptat cu vremurile întunecate ce stânjeneau sborul lui spre soare, dar în clipele de cele mai negre restriște tot din poezia populară trăgea nădejdea într'un viitor mai fericit, în ea găsea forțe nouă ce-l îmbărbătau în lupta uriașă pentru

Evanghelia trebue deci, fără zăbavă, să intre în viaţă, traducând cuvâ tul în faptă, atât în sinul individului, cât şi al familiei şi societăţii.

In acest scop se cere sforţarea minţii şi a inimii deopotrivă, întru a pătrunde cât mai adânc în înţelepciunea şi duhul evangheliei, ş'apoi imediat încadrarea voinţii de-a realiza în viaţă adevărurile creştine.

Prinzând chestiunea din această lature, vom pune la cale — prin diferitele instituţii ca: reuniuni de ajutor la diferite năpăstuiri, fonduri de bucate cu scop de ajutor şi împrumutarea celor obiditi, monumente etc.. — cea mai vie organizaţie, cea mai cimentată legătură s fletească între noi şi Isus, între biserică şi popor.

Bazaţi pe această organizaţie, din care vor izvorâ fapte nobile creştineşti, vom câştiga mereu dorul şi puterea de a muncì, ear poporul, din materialist ce este din indiferent şi ireligios, va âştiga energia faptei, devenind prin faptă credincios adevărat.

Să deschidem deci ferestrile bisericii să intre viaţă, şi uşile ei să între şcoala în viaţă. *Pr. A. Ştefan*

Inaltul cler gr.-cat. şi încoronarea

P. S Sa episcopul *Roman* al Orăzii-mari se ocupă în revista Legea Românească, de atitud nea prelaţilor gr. cat. români la sărbările dela Alba Iulia. P. S. Sa constată, între altele, următoarele, făcând în acelaş timp un apel *la unire:*

«Inaltul cler unit cu Roma n'a luat parte la actul religios al încoronării oficiat de înaltul cler ortodox, ci aştepta pe tribunele de afară actul de stat al încoronării, împreună episcopii romano-catolici, în frunte cu nunţiul papal Marmaggi, care a demonstrat prin a nu sta la postul lui diplomatic, ci la postul impropriu de şef al clerului catolic, în vreme ce toţi şefii celorlalte confesiuni minoritare au asistat la actul religios în biserică.

Istoria se repetă. După retragerea turcilor din Ardeal îşi începe Roma catolică expediţia de cucerire prin armata neagră a iezuiţilor de pe vremea lui Baranyi. Acestora le succede a ne diviza bisericeşte, dar numai în patru puncte dogmatice, cu expresa declaraţie că *vor rupe peceţile dacă li se va cere mai mult.*

Inaintaşii se închinau în două biserici, dar în suflet aveau un singur ideal naţional, care îi ţinea strâns într'o unitate naţională. După retragerea puterii ungureşti din Ardeal, clerul unit de astăzi însă se separează de corpul naţional şi se încadrează în minoritatea rom. cat., cu care se refugiază pe exteritorialitatea nunţiului papal în România răscumpărată de scump sângele fiilor ei. Se începe noua expediţie a iezuiţilor papali. Sântem în ceasul al unsprezecelea al ispitelor noui, să ne dăm seamă de urmările acestei îndepărtări, când naţiunea ne chiamă la unitate. *Poporul românesc nu poate avea două suflete, — unul străin, şi unul românesc.* Fraţilor, locul vostru este între noi, iar nu între duşmanii ţării. Patriotismul ne chiamă, ear mântuirea sufletului nu ne opreşte de a fi una în gândiri şi simţiri când patria ne cheamă».

Chemare

„Asociaţia de Propagandă pentru solidaritatea naţională şi socială a românilor"

Trecem prin vremuri grele.

O simplă privire împrejur ajunge ca să ni-o arate.

La Răsărit, la Apus, la Miazăzi, duhul pierzător al anarhiei sbuciumă sufletele vecinilor. Pe ferestrele casei noastre se văd cum joacă luminile roşii ale Saturnaliilor comuniste şi cum pândesc în umbră fantomele tragice ale nedreptăţii seculare, ce nu se poate deprinde cu gândul că i-a apus pe vecie steaua.

Şi, în acest timp când toată iubirea noastră de neam, toată capacitatea noastră de muncă şi de jertfă abia ar fi de ajuns spre a face faţă greutăţilor; — ce se petrece în propria noastră casă, în mândra casă părintească ce ne adăposteşte, în sfârşit, pe toţi, laolaltă şi liberi?

Există oare, acea coheziune de granit, mai tare ca toate valurile şi vânturile, între membrii aceleiaşi familii naţionale, aceea organică «simbiosă» între clasele ce alcătuiesc împreună marea fiinţă morală care e neamul românesc? Există aceea invincibilă solidaritate naţională şi socială, fără de care nu se poate închipui păstrarea şi prosperarea unui popor şi unui stat ca al nostru? Este acel nobil sământ de respect, de adânc şi nemărginit devotament religios faţă de simbolul însăşi ai vieţii noastre de stat, — Coroana?

Din nenorocire, e altfel.

Aproape nu e colţ al României-Mari, unde să nu mişte speţa odioasă a patrioţilor cu condiţii, unde să nu roiască gărgăunii celor mai deşanţate şi criminale propagande subversive, unde naivitatea inexperienţa poporului să nu fie exploatate, odată cu munca şi punga lui, unde glasuri care nu sânt ecoul nici unei conştiinţi să nu răsune sgomotos ori să nu şoptească perfid, zădărând răni, asmuţând ambiţii, aprinzând patimi, unde demonul urii şi zizaniei să nu samene din belşug neghina lui în brazda pregătită cu atâta sudoare şi stropită cu aghiasma sfântă a sângelui, cercând să sfăşie unitatea sufletului românesc otrăvind relaţiile dintre copiii aceleaşi patrii, aruncându-i ca duşmani fără cruţare pe unii asupra altora, — tocmai în ciasul primejdiilor, în care unirea, concordia lor e mai imperios necesară. Şi, — jalnică încununare a unei situaţii, pe care istoria o va osândi cu aceeaşi asprime, cu care o osândeşte astăzi, indignată, conştiinţa românimii întregi, la Albalulia, în clipa însăşi a încoronării Suveranilor, spectacolul respingător al prefacerii unui act naţional şi istoric de o unică măreţie într'o meschină controversă politică şi confesională.

Antagonisme sociale, rivalităţi politice, dihonii confesionale, pe lângă toată pulberea nesfârşită a duşmăniilor personale, cu irespirabila atmosferă de «regionalism» fără orizont, de suspiciune şi neîncredere între «ardeleni» şi «regăţeni», eată unde sântem.

Şi Ţara — Ţara cum rămâne? Şi noi — cu asemenea rânduială — unde mergem?

Aceste grave şi penibile întrebări ni le-am pus o seamă de români din Cluj, — români din Ardeal cari ştim că «dincoace» nu sânt numai virtuţi şi îngeri, români din vechiul Regat, cari ştim că «dincolo» nu sânt numai păcate şi duhuri necurate, — şi ni-am zis, în cugetul nostru înfiorat, că avem o *datorie mare* de împlinit: să pornim o mişcare de luminare a conştiinţii publice româneşti din Ardeal, asupra elementelor ce — mai pe sus de toate divergenţele politice, confesionale şi sociale — ne leagă indisolubil laolaltă, ca moştenitori ai aceluiaş trecut şi chezeşi ai aceluiaş viitor naţional, cum şi asupra foloaselor însăşi ce pot rezulta — pentru civilizaţia şi buna stare materială a poporului nostru — din înlăturarea cauzelor ce ne desbină, spre bucuria şi profitul vrăşmaşilor noştri fireşti. Iar, pentru ca această intenţie a noastră să nu rămână plutind în lumea abstractă a idealului, am hotărât, în acelaş timp constituirea în Cluj a unei *«Asociaţii de propagandă pentru solidaritatea naţională şi socială a românilor»*, care se va ramifica, apoi, în filiale şi organizaţii similare, în toate oraşele şi ţinuturile României.

Ca mijloc de propagandă, putem spune de pe acum, că ne gândim, în rândul întâi la publicarea unui *ziar,* care, prin însuş tonul lui, să fie un exemplu de *obiectivitate* şi *cuviinţă,* în mijlocul atmosferei de invective şi trivialităţi a presei de partid, o foaie de *cultură naţională,* de orientare *morală* şi *educaţie politică* prin excelenţă. Iar, spre a da mişcării noastre maximum de prestigiu şi garanţie morală, am decis a ne adresa dlui profesor *N. Iorga,* a cărui covârşitoare personalitate culturală, al cărui incomparabil ascendent moral şi patriotism fără pată sânt mai pe sus de orce contestaţie, cu rugămintea de a accepta prezidenţia ei de onoare.

In numele acestei «Asociaţiuni», deci, adresăm o călduroasă chemare tuturor românilor din

---

existenţă. In ea se poate ceti, ca într'o carte deschisă, toată gândirea, toată simţirea, întreagă filozofia, atât de simplă şi totodată atât de adâncă, a unui popor care azi ca plugar trage brazda cea adâncă în ogorul său, punând într'însa toată nădejdea anului, mâne ca ostaş credincios ţării şi tronului, făcând scut din pieptul său, luptă şi moare ca un erou cu un zâmbet pe buze. Am urmat la muncă paşnică pe aceşti copii ai unui sol roditor şi am admirat răbdarea lor; i-am văzut în luptă şi am binecuvântat avântul lor; dar când pe front am ascultat doinele lor, atunci în inima Mea s'a înfipt încă mai tare convingerea nestrămutată că un popor care în toiul luptei îşi tălmăceşte cugetul şi simţirea în versuri, că un atare popor nu poate pierì. Şi multe dintre aceste poezii, culese sub bubuitul tunului, sânt aşa de frumoase ca cugetare şi ca limbă, că ele merită să fie cunoscute mai pe larg.

Academia Română, prin menirea ei, era chemată să fie păzitorul credincios al limbii şi al culturii naţionale, în timpul când întemeetorul dinastiei, atât de strâns legată de institutul nostru ştiinţific, îşi închina toată munca pentru câştigarea neatârnării şi clădirea regatului, sprijinit fiind în opera sa de o pleiadă de bărbaţi luminaţi, dintre cari un număr însemnat au fost podoaba acestei învăţate adunări. Dumnezeu a binecuvântat munca Domniilor Voastre; atât de roditoare pe terenul istoric, ştiinţific şi literar. Seminţele aruncate cu credinţă şi cu dragoste, în ogorul înţelenit al culturii româneşti, în curgerea de jumătate de veac şi-au adus rodul însutit. Ear lupta pentru unitatea limbii ne-a condus prin vitejia ostaşului român la sfărâmarea graniţelor vitrege dintre fraţi şi la întregirea statului român în hotarele sale firesti până la marginile graiului românesc. Doina de jale a marelui poet Eminescu:

«Dela Nistru pân' la Tisa
«Tot românul plânsu-mi-s'a!»

a vrut Domnul să se preschimbe în cântec de vitejie şi de biruinţă. Au căzut lanţurile care ne împedecau mersul liber, s'au prăbuşit hotarele care ne înnăbuşiau, respira-vom în voie şi mai larg, după măsura întregului nostru neam.

Dar faţă de acest mare eveniment istoric al realizării visului de unire naţională a tuturor românilor în acelaş stat, şi datoriile noastre se sporesc într'o măsură neînchipuită. Cele mai grele probleme de organizare economică şi culturală ne stau înainte, şi pentru a păşì cu sorţi de izbândă la sănătoasa lor deslegare, se cere mai pe sus de toate, unirea în cugete şi hotărâre la muncă fără răgaz a tuturor forţelor ce ni-au mai rămas în urma grelelor jertfe ale războiului.

Nu mă îndoesc că Academia Română, căreia i-a fost dat să lupte cu atâta spor în domeniul paşnic al culturii unitare române, ne va da şi în viitor pilda înălţătoare a unirii tuturor la muncă pentru trainica aşezare a României Nouă pe care ni-a dăruit-o Dumnezeu.

Revista Cosinzeana. Numărul 20 al revistei ilustrate «Cosinzeana» din Cluj, aduce ilustraţii şi articole interesante în legătură cu: Incoronarea dela Alba Iulia, Evacuarea şi arderea Smyrnei, Dimisia lui Lloyd George, Mormântul lui Shackleton, descoperitorul polului de sud, Poate omul trăi fără nutriţiune? etc. La partea literară proză şi poezii de Vladimir Nicoară, G. Rotica, Aurelia Pop, căpitan Locusteanu, Ion Berghia. O interesantă dare de seamă despre Anuarul institutului de istorie naţională din Cluj etc. Revista dă numere de probă gratuite celor ce doresc s'o cunoască.

Transilvania, cari înțeleg necesitatea unei politici de iubire omenească, românească și creștinească între frați de același neam, unei politici a *conștiinței naționale și a echilibrului social*, și cari sânt dispuși să închine o parte din munca lor acestor scopuri mântuitoare, rugându-i să trimeață de urgență adesiunile lor la secretariatul «Asociației»: Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 7.

In numele «Asociației de propagandă pentru solidaritatea națională și socială a românilor»:

Cluj, 22 Octomvrie 1922.

I. Paul, prot. univ. *Sextil Pușcariu*, prof. univ. *V. Bogrea*, prof. univ. *Fl. Ștefănescu-Goangă*, prof. univ. *Nic. Drăganu*, prof. univ. *Dan Rădulescu*, prof. univ. *G. Voitești*, prof. univ. *G. Vâlsan*, prof. univ. *P. Grimm*, prof. univ. *N. Bogdan*, dir. liceului «Regina Maria», *V. Lazar*, profesor școala normală, *dr. I. Mureșan*, advocat. *Pavel Roșca*, dir. școalei normale de învățători. *I. Constantinescu Delabaia*, publicist. *dr. Vas. Caba*, fost deputat. *dr. A. Neguș*, *N. Georgescu-Tistu*, publicist și profesor, *N. Ghidionescu*, prof. univ. *Emil Panaitescu*, prof. univ. *M. Cintea*, fost prefect. *Iustin Ilieșiu*, publicist, *Ion Stănescu-Papa* artist dramatic și profesor la conservator.

(Urmează multe alte iscăliturî).

Știrile zilei

Predică în catedrală. Dumineca trecută la finea sfintei liturghii a predicat în biserica catedrală părintele Dr. Ioan Stanciu, profesor de religiune la școalele medii din localitate.

Serviciu divin și parastas în catedrală. *Miercurea* viitoare, în ziua sfântului mucenic *Dumitru*, cu ocazia adunării generale a Asociațiunii, în biserica catedrală va oficia sfânta liturghie I. P. S. Sa mitropolitul nostru *Nicolae*. La finea liturghiei I. P. S. Sa va oficia parastas pentru odihna sufletului răposatului fost președinte al Asociațiuni Andrei Bârseanu.

Săcuii manifestează pentru țară. Miercuri d. a. la ora 1 s'au prezentat în București, la dl ministru al justiției, delegații săcui ardeleni și au exprimat în numele întregului popor săcuesc sentimentele de credință și devotament față de Suverani. Delegații au strigat ungurește: «Trăească România Mare! Trăească Regele și Regina României Mari!» — Delegații au prezentat Suveranilor un album.

† **Dr. Liviu Pandrea,** notar public din Făgăraș și unul dintre cei ce au suferit toate mizeriile pribegiei în earna anului 1916, a încetat din viață în urma unei operații de stomac. Moare în vârstă abea de 40 de ani. Înmormântarea i s'a făcut Duminecă, în 5 l. c., în Făgăraș. O'dihnească în pace!

Poemul Reginei Maria

— „Clopotele sună“ —

Cu prilejul serbărilor încoronării, M. S. Regina, inspirată de măreția momentului și condusă de înaltă evlavie creștinească, a scris un imn sub titlul «*Clopotele sună*», în care cu duioșie își aduce aminte de bunica Sa, Regina Victoria a Angliei.

Imnul Suveranei noastre se termină astfel:

«*Clopotele sună, sună... și astăzi, eu nepoata Sa, — (a Reginei Victoria) — voi fi încoronată alături de tovarășul vieții mele, și, ascultând glasurile ușoare ale clopotelor, mă întreb dacă bătrâna, foarte bătrâna Suverană este întru câtva mulțumită de aceea, pe care a trimis-o într'o patrie îndepărtată pentru a prelungi acolo o tradiție în care Ea credea. Acuma, alături de mine, stau două din nepoțelele sale, care și ele sânt Regine, — Regine tinere, foarte tinere, — și eu, mama lor, mama plină de speranță, de încredere în viitor, crede că și ele vor urma cu credință tradițiile moștenite de părinții și strămoșii lor.*

Și clopotele sună, sună, sună...»

După incidentul din camera maghiară. Deputații și senatorii guvernamentali din Ardeal și Bănat ai parlamentului român s'au întrunit zilele acestea la senat în București și au hotărât să adreseze alegătorilor un *manifest* în legătură cu cele întâmplate în camera maghiară cu ocazia discursului rostit de Szilágyi, care a întrebuințat declarațiile partidului național ca armă împotriva țării noastre. O comisiune compusă din parlamentarii: Prot. G. Popovici, S. Mândrescu, Al. Lăpădatu, G. Tripon și I. U. Soricu, a redactat manifestul deputaților și senatorilor din majoritate aleși în Ardeal și Bănat; în acest manifest se osândește atitudinea partidului național, care a refuzat să participe la serbările încoronării.

Conferența orientală de pace se deschide în 13 l. c. de către președintele confederației elvețiene în Lausanne. Vor lua parte 500 de delegați și câteva sute de ziariști.

Noul prim ministru englez, Bonar Law a publicat manifestul electoral care cuprinde zece puncte: Pacea și dezarmarea asigurate prin Liga Națiunilor; revizuirea reparațiilor și datoriilor interaliate; protejarea muncitorilor împotriva șomajului; libertatea absolută a comerțului; egalitatea politică și legală pentru femei; introducerea reprezentării proporționale în alegeri.

Publicație istorică de valoare. A apărut: *Anuarul Institutului de istorie națională*, publicat de *Al. Lăpădatu* și *Ion Lupaș*, profesori universitari de istoria românilor și membri ai Academiei Române, I. 1921—1922, Cluj. — Creiarea Institutului de istorie națională se datorește M. Sale Regelui, care la inaugurarea universității clujene în 1 Februar 1919 a făcut fundațiunea pentru întemeierea acestui așezământ de mare însemnătate. Scopul institutului este «studiul istoriei române atât de vitreg tratate sub stăpânirea trecută». Acest prim anuar al Institutului conține studii, comunicări și amănunțite dări de seamă despre lucrări istorice. Articolele sânt semnate de dnii: Al. Lăpădatu, I. Lupaș, N. Drăganu, Silviu Dragomir ș. a. Volumul, cu ilustrațiuni, are 450 pagini. Îl recomandăm călduros tuturor celor ce se interesează de istoria românilor.

Puterea fascismului în Italia. Partidul politic, propriu zis, numără aproape 600 000 de membri; sindicatele aderente la fascism, 800 000 de membri înscriși; grupurile militare, sânt formate din 350,000 de combatanți: în total mai mult de 1.700,000 de oameni. Fascismul a smuls massele agricole și industriale din organizațiile socialiste și le-a organizat după principiul național al colaborării claselor. Șaptezeci la sută din massele muncitorești au urmat, de bunăvoe, fascismul. Acest partid a ajuns acum la putere. Arta de a guverna o țară, este însă cu totul altceva decât organizația unui partid de luptă. Mussolini a fost admirabil organizator, în acest sens. Se așteaptă acum să aducă dovadă că este și bun om de stat.

† **Nicolae Reu,** paroh ortodox român în Borgo-mijloceni, după scurtă boală și-a dat sufletul în mânile Creatorului, Duminecă în 29 Octomvrie 1922 la 3 ore p. m. în al 76-lea an al vieții, 36-lea an al văduviei și 44-lea an al preoției. Rămășițele pământești ale decedatului s'au așezat spre odihnă eternă Miercuri în 2 Noemvrie 1922 la 1 oră p. m. în cimitirul bisericii din Borgo-mijloceni. Odihnească în pace!

Societatea de lectură «Ioan Popasu» a studenților în teologie ort. români din Caransebeș, în ședința adunării sale generale din 24 Sept. a. c. st. v., s'a constituit, sub președenția păr. protopop și profesor *Andrei Ghidiu*, în modul următor: Președinte: Andrei Ghidiu, protopop. Vice-președinte Ioan Medelean, curs III Secretar Aurel Lazăr c. III. Vicesecretar T. Cioban, c. I. Controlor Miron Petric, c. III. Cassier Ioan Goanță, c. II. Bibliotecar Zeno Muntean, c. II. Vice-bibliotecar: Ioan Bucovan, c. I. Membrii în comisia literară: Valeriu Suru, Coriolan Roșca, c. III. Silviu Secoșan, George Băleanu, curs. II, Petru Albeanu, Iulian Onciu, c. I. Membri ordinari ai societății sânt în număr de 45.

Urme vechi de cultură românească în Bihor, se numește broșura scrisă de dl Nicolae Firu în Oradea-Mare și apărută acum în institutul de editură «Biharia» din acel oraș. Broșura de 64 pagini, cuprinde următoarele cercetări istorice: Urme de cultură bisericească în Bihor, începutul școalelor române bihorene, și despre societățile culturale de acolo. — Prețul broșurii 10 Lei.

„Șezătoarea literară“ a Societății Scriitorilor Români care se va ține în ciclul serbărilor «Asociațiunii» Joi seara la ora 9 în sala prefecturii județene, va fi un punct de atracție nu numai pentru oaspeții cari vor veni la Adunarea generală, dar și pentru publicul sibian iubitor de literatură și artă. Vor citi din operele lor: Ion Gorun I. U. Soricu și mai mulți scriitori fruntași. Dșoara Ana Voileanu, marea noastră pianistă, va cânta bucăți clasice din minunatul dsale repertoriu. Biletele se vând la Asociațiune.

Stil. Dintr'o foaie scrisă pentru popor: «Cine dorește să ne cunoască, e necesar a ceti ambii articoli». «Din primul articol nu luăm nimic înapoi» (dar înainte veți lua?). «E de considerat însă, că ținutul nostru al Sibiului nu e dătător de ton asupra resultatului»... — Un ziar din Blaj, unde în școale nu se mai propune limbă ungurească, are totuși simpatie deosebită pentru maghiarisme; — între altele citim: «Am râs una bună», (Jót nevettem); «Incopciindu-se la acțiunea» ș. a.

Dare de seamă

— Două cărți —

In biblioteca «Bunului păstor» din Sibiu au apărut în anul acesta două broșuri de o deosebită însemnătate. Cea dintâi intitulată «*Petru Maior și Unirea*» ne arată, că învățatul protopop unit dela Reghin numai unit nu era în credința sa religioasă.

Broșura expune pe scurt părerile principale profesate de Petru Maior în privința papalității așa precum ele sânt cuprinse în «Procanonul» transcris și publicat în 1894 de C. Erbiceanu, după manuscriptul aflător la Academia Română. Primatul lui Petru e inexistent, căci Iacob și Ioan sânt numiți fiii tunetului, iar peatra nu e mai mult decât tunetul. Pavel e nmult vasul alegerii. Sinodalitatea este principiul care răstoarnă primatul papal, fiindcă deja dela începutul creștinismului asupra divergențelor ivite se decide în sinoade, așa bunăoară cu ocaziunea discuției despre tăierea împrejur.

Infalibilitatea papei deasemenea se întemeiază pe născociri eronate. Biserica, reprezentată prin arhierei, este infalibilă, iar nici decum papa, căci în caz contrar «la ce ne mai rupem capetele cu atâtea învățături... destul ar fi să scrii la Roma, ca de acolo prin o epistolie, prin o bulă să ți vie știința dogmatică». Cred, că ar fi fost foarte potrivit dacă autorul broșurei de față ar fi combătut părerea acelor scriitori ai bisericii unite, cari scuză pe Petru Maior, zicând, că doar infalibilitatea a fost dogmatizată abia în sinodul de Vatican dela 1870. Este adevărat că Petru Maior nu a apucat vremea când «nesmântnicia» papei a devenit dogmă papistașă, dar atunci pentru ce erau persecutați Maior, Clain și alții de către episcopul lor din cauza profesării unei idei religioase singulare? Nu vedem clar, că în biserica papistașă dogmele sânt suflate din mânecă sau mai bine zis că ele emană ca Minerva din capul lui Jupiter? Și ne întrebăm oare nu era Arie eretic și înainte de a se fi pronunțat sinodul ecumenic? Noi ortodoxii nu putem uita că învățătura lui Petru Maior nici decum nu a fost declarată eretică.

Părerile lui Petru Maior au fost reproduse în această broșură pentru preoții uniți, cari trăiesc aproape de sufletul neschimbat al poporului, cu toate acestea argumentele adusă de Maior pot fi folositoare tuturor acelora, cari țin la depozitul învățăturilor eterne ale Mântuitorului manifestate prin ortodoxie. Broșura închee cu un apel sincer către frații uniți, să se întoarcă la biserica mamă.

•

A doua broșură este intitulată «*Schisma românească sau unirea cu Roma*», având 53 pagini. Cuprinsul ei ne dovedește din punct de vedere statistic că unirea cu Roma a fost un isvor de rivalități confesionale, care ne a redus în mod simțitor puterea de înaintare pe toate terenele. Recomand în special preoțimii noastre din vechiul regat să studieze temeinic broșura aceasta și sânt sigur, că își va spori tesaurul insuflețirii cu care trebue să se apuce de lucru spre înaintarea serioasă a bisericii ortodoxe. Broșura aceasta încă are anumite defecte. De pildă nu explică lămurit cum se face, că uniții au un număr considerabil de organizații filiale printre ortodocși. Imi iau libertatea a

semnala o singură împrejurare unică în felul ei şi aptă a arăta vitrega căreia au fost supuse bisericile noastre ortodoxe. Statul maghiar avea interesul să facă parohii unite cu duiumul spre a produce desbinare între români. Astfel dacă în o cetate comună se găseau circa 30 sau 40 credincioşi uniţi, numai dacât îi constituia în parohie, acordând preotului unit ajutor din fondul religionar, ba îi mai punea la dispoziţie şi casă parohială. Însă îi trebuia statului o apucătură spre a face acest lucru:

Ca să dai ajutor de stat, parohia trebue să aibe un anumit număr de credincioşi. Deci la parohia care avea circa 30 credincioşi mai aflia încă cel puţin câte 10–15 filiale, deşi în fiecare se găseau abea 2–20 uniţi. In schimb însă parohiile ortodoxe, din comunele unde se aflau şi uniţi organizaţi în parohie cu un număr redus de suflete, deşi aveau un număr preponderent de suflete, nu au beneficiat de nici un ajutor din partea statului.

Istoria viitoare a bisericii noastre, credem, nu va mai înregistra asemenea pagini în detrimentul ortodoxiei, care a fost temelia întregirii neamului nostru.

Diacon Dr. O. Comşa

Nr. 326/1922 (194) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa I-ă **Mogoş-Micleşti**, din protopresbiteratul Lupşa se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt: venitele dela parohie din coala B, şi salarul şi gradaţiile din budgetul statului.

Concursele — documentele conform regulamentului parohial — se înaintează subscrisului oficiu în terminul deschis, iar concurenţii — cu observarea prescriselor din regulament — se prezentă înainte de alegere în parohie, spre a cânta, cuvânta, eventual celebra, şi a face cunoştinţă cu poporul.

In lipsa de concurenţi pentru parohiile de clasa I, se pun în candidaţie şi concurenţi cu calificaţie pentru parohiile de clasa a doua.

Baia-de-Arieş, 28 Sept. (11 Oct.) 1922.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al Lupşei, în înţelegere cu comitetul par. concernent.

Vasile Gan
protopresbiter

Nr. 322/922 prot. (193) 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de învăţători la scoala primară confesională ort. rom. din **Sârbi**, protopresbiteratul Ilia, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român». Emolumentele împreunate cu I post sânt: Locuinţă, grădină, lemne în natură, iar dela comuna bisericească Lei 400 anual şi întregirea dela stat

Cele pentru postul al II-lea va da statul pe baza legii în complet.

Cererile să se înainteze în terminul indicat, instruite conform normelor în vigoare, la oficiul protopopesc, cu îndatorirea că concurenţii să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta şi a face cunoştinţă cu poporul.

Sârbi, la 8 Octomvrie 1922.

Silviu Andricia
preş. com. par.

Man Solomon
epitrop cassar

In înţelegere cu comitetul parohial.

Ilia, la 5/18 Octomvrie 1922.

Const. Moldovan
protopresbiter

Nr. 2575/1922 (195) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de profesor de Religie la şcoala medie de fete din **Cluj** sistemizat cu ordinul Ministrului de Instrucţie Nr. 28928 V. 1922, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român». Catedra aceasta se completează cu orele de Religie dela şcoala Medie de băeţi, şcoala Tehnică şi şcoala superioară comercială. Concurenţii vor avea să dovedească calificaţia cerută în ordinul resortului de Culte Nr. 12273 1919.

Retribuţia e cea stabilită în normele de salarizare a corpului didactic dela şcoalele secundare.

Concursele cu documentele necesare se vor înainta acestui Consistor până la terminul indicat.

Cluj, la 30 Octomvrie 1922.

Consistorul Diecezan:

Nicolae Ivan
episcop

Institutul Obstetric Sibiu

Pentru ziua de 1 Ianuar 1923 se caută

o menajeră

la bucătăria Institutului obstetric Sibiu (Şcoala de moaşe) din Strada Haller Nr. 1.

Informaţiuni se vor da la Direcţiunea Institutului. (196) 1—1

Director medic şef:
Dr. Süssmann.

Mersul trenurilor în Sibiu

I. Plecare: 1. Spre Copşa: 2·30, 10·40, 14·35, 20·40.
2. Spre Vinţ: 4·05, 18·35
3. Spre Râul-Vadului, Peatra-Olt, Bucureşti: 2·54, 13·45, 19, (accelerat).
4. Spre Făgăraş: 5·05, 15·59.
5. Spre Cisnădie: 5·16, 9·30, 15.
6. Spre Agnita, Sighişoara: 17·45.
7. La Ocna, tren şcolar: 6·20, 13·25.

II. Sosire: 1. Dela Copşa: 1·13, 9, 15·23, 18·50.
2. Dela Vinţ: 10·20, 17·04.
3. Dela Râu Vadului, Peatra Olt, Bucureşti: 1·44, 12·20 (accelerat), 16·15.
4. Dela Făgăraş: 8·30, 14·13.
5. Dela Cisnădie: 7, 11·35, 20·03.
6. Dela Sighişoara: 8·50.
7. Dela Ocna, tren şcolar: 7·30, 14·34.

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare

Cuvântări bisericeşti

de arhimandritul **Ilarion Mircea**, egumenul sfintei mânăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminecile din Paresimi, 9 Dumineci după Rosalii şi la unele sărbători de peste an. **Preţul 14 Lei.**

Catalogul

cărţilor şi imprimatelor (blanchetelor) din editura şi depozitul

Librăriei arhidiecezane

cuprinzând un număr foarte considerabil de cărţi bune şi folositoare, grupate în XXV de titli, precum şi specificarea de blanchete în afaceri bisericeşti, şcolare şi epitropeşti pentru oficiile protopresbiterale şi parohiale, asemenea şi pentru direcţiunile liceelor şi şcoalelor primare, a apărut şi s'a trimis tuturor oficiilor protopresbiterale.

Se mai află în depozit **portretele MM. LL. regele Ferdinand I şi regina Maria, a arhiepiscopului-mitropolit Andrei baron de Şaguna, Miron Romanul şi Ioan Meţianu,** şi a marelui mecenate **Emanuil Gozsdu,** precum şi diferite icoane.

Se pot comanda la Librăria arhidiecezană şi **odoare şi odăjdii bisericeşti,** cu preţurile cele mai reduse.

Se publică separat broşurile dela 62 «Biblioteci» ce se află în depozit.

Comandele se execută mai avantagios prin rambursare.

Se primesc comande şi pentru cărţi cari nu se cuprind în catalog, procurându-se cu posibilă grăbire.

Librăria primeşte comande şi pentru **procurarea de sigile şi stampile.**

Preţul catalogului: **2 lei,** ear porto postal **50 bani.**

La **Librăria Arhidiecezană** în **Sibiu,** se află de vânzare

Noul Testament
(cu litere cirile)

de

Andrei baron de Şaguna

Preţul: crudo **Lei 2·—,** broşat **Lei 4·—,** plus porto postal **Lei 2·—.**

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află **de vânzare** următoarele

Tipărituri

Pentru şcoalele secundare:

Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee şi civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exibite.
Tipărituri pentru bugetele şcolare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor şcolare.
Bilet de informaţie la insinuări pt. fiecare elev
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru şcoalele primare:

Registre pentru absenţii şi clasificaţii.
Matricole şcolare.

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,
profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Preţul 20 Lei.

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,
profesor universitar şi membru al Acad. române

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare

Părţi alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dlui **Ioan Meţianu,** arhiepiscop şi mitropolit.

Preţul legat 30 Lei plus porto postal 5 Lei

Anunţuri şi reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 28 Octomvrie (10 Noemvrie) 1922 Nr. 85

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIATIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Organ naţional-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Şase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marţia şi Vinerea

Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor: un şir petit 2 lei pentru odată dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Reforma constituţională şi confesiunile

(=) Statul român a fost, în toată vremea, o mână şi un suflet cu biserica sa ortodoxă: aşa au răsărit, aşa au crescut şi aşa şi-au sporit puterile şi statul, şi biserica.

Această biserică, în trecutul poporului nostru, devine factorul cultural cel mai valoros. Ea se desvoltă ca biserică *istorică* pentru acest stat. La rândul său, statul — pe cât erà românesc — i-a sprijinit activitatea şi i-a dat putinţa d'a lucra în mod neatârnător. Constituţia dela 1866 declară religia ortodoxă a răsăritului de religie dominantă a statului român; biserica ortodoxă română este neatârnată de orce chiriarchie străină, păstrând unitatea cu biserica ecumenică a răsăritului în privinţa dogmelor; afacerile spirituale, canonice şi disciplinare ale bisericii ortodoxe române se regulează de o singură autoritate sinodală centrală, conform unei legi speciale...

Dispoziţiile acestea, din vechea constituţie, se află pe cale de a fi redactate şi precizate în noua constituţie, aşa cum se cere într'o ţară democrată şi constituţională. — In actualul stat român se găsesc mai multe confesiuni, alături de confesiunea majorităţii ortodoxe. Reprezentanţii bisericii minoritare, — cel puţin unii dintre ei, — vorbesc despre o *paritate* confesională, — ceeace ar însemnà ca orce biserică din statul nostru să se împărtăşească în măsură *egală* şi de consideraţia, şi de ajutoarele statului.

O astfel de paritate nu se poate primì. Confesiunea, căreia aparţine marea majoritate a locuitorilor ţării, are valoare neasemănat superioară pentru stat, în comparaţie cu importanţa confesiunilor minoritare. Dacă legea statului le-ar declara pe toate egale, cum stăruesc în special unii dintre fraţii greco-catolici, s'ar săvârşì cea mai mare nedreptate pentru biserica aceea, care prin vechimea şi activitatea sa reprezintă în statul român un element strâns încheiat şi nedespărţit de viaţa lui.

Principiul de libertate confesională se proclamă negreşit pentru toţi cetăţenii ţării; dar biserica majorităţii cetăţenilor trebue să se bucure de unele favoruri impuse de înseşi interesele statului.

Obţinând aceste favoruri, noua constituţie va recunoaşte sau nu va recunoaşte o singură biserică «dominantă», sau o religie «de stat», — numirile acestea, pentru biserica noastră, nu pot să fie lucrul de căpetenie, când ne gândim că aşa zisa biserică «dominantă» ar putea fi aservită, cu tot organismul ei, trebuinţelor exclusive ale statului spre dauna intereselor curat bisericeşti.

Scopul bisericii este să promoveze bunurile *sufleteşti:* scopul statului ţânteşte mai mult spre îngrijirea intereselor *materiale* ale supuşilor săi. De o parte este spiritul, de altă parte materia, — două cercuri de activitate deosebite, care încap lângă olaltă, dar care cer libertate de lucrare şi de iniţiativă.

Biserica nu aşteaptă alt ceva, de cât mai ales această libertate în cele interne ale sale.

Munca armonică a statului şi a bisericii este îndreptată pentru satisfacerea atât a intereselor materiale, cât şi a celor idealiste, fără de care orce viaţă omenească se sfârşeşte, cum ne învaţă exemplul altora, cu desastru.

Dacă voinţa poporului a înzestrat statul modern cu autoritate supremă, biserica şi orce altă societate din stat trebue să se supună, după dreptul omenesc, acestei autorităţi. Statul, în virtutea suveranităţii sale, are dreptul să supravegheze autonomia şi neatârnarea bisericii în afacerile ei interne, — dar o autonomie şi independenţă este necesară orcărei corporaţiuni publice.

Există ţări în care anumite cercuri s'au simţit îndemnate să renunţe la biserica lor ca factor cultural, — admiţând totuşi societăţile religioase cel puţin ca instituţii private.

Franţa, în luptele sale cu clericalismul bisericii *romano-catolice*, ştim că a oprit biserica aceasta să urmărească scopuri de învăţământ şi de filantropie, reducându-o la unica sa ocupaţie: servicii divine. Franţa poate nu mergea atât de departe, dacă biserica franceză n'ar fi primit *îndemnuri şi ajutoare* dela Roma papilor. Indemnurile şi ajutoarele trimise *din afară*, de o putere care îşi are planurile ei tăinuite şi particulare, nu puteau să fie bine venite în Franţa, — şi mai puţin ar fi binevenite în ţări naţionale, unde confesiunea apusului se găseşte în minoritate, dar manifestă tendinţe de a lua totul pentru sine.

Înrâurirea Vaticanului prin preoţimea romano-catolică, — la români, durere, şi prin prelaţii greco-catolici, — poate să crească numai prin slăbirea adusă celorlalte biserici, — ear slăbirea acestora n'are de sigur să promoveze progresul statelor naţionale şi independente.

Vedem, în timpul din urmă, cum la noi şefii bisericii române unite, *spre deosebire de credincioşi*, se ataşează aproape toţi la papism şi cum ziarele lor cheltuesc o sgomotoasă vorbărie întru a lovì biserica ortodoxă şi a-şi da pe faţă sentimentul mulţumirii şi al recunoştinţei pentru «venerabila Romă a papilor», — necunoscută de popor, atât în timpul trecut, cât şi în cel prezent.

Conducătorii bisericii unite, prin legăturile demonstrative cu Vaticanul cosmopolit, primesc îndemn, sprijin şi poruncă din afară de hotarele ţării.

Paritatea, în asemenea împrejurări, este absolut cu neputinţă. Mai mult chiar, biserica greco-catolică română — după declaraţia unui bărbat cu multă trecere, — în astfel de condiţii «îşi pierde raţiunea de-a exista».

Guvernul român — orcare ar fi el, — cu ocazia modificării constituţiei va lua în dreaptă considerare însemnătatea bisericii ortodoxe române în viaţa statului, şi întărind raporturile între stat naţional şi biserică naţională, — fără prigoniri pentru alte confesiuni, — va promova pe calea aceasta năzuinţele de lucrare armonică între stat si biserică.

Semnele vremii

Scrisoare:

«Eată, prin aceste puţine cuvinte vei şti, bunul nostru părinte sufletesc, că ne rugăm noi, cinci femei în vârstă, de D-voastră: Sfinţia Ta să taci bine, dacă îi putea să opreşti beutura de pe satele noastre, ca şi în America, că soţii noştri, I. P are opt copii şi P. D. are patru copii şi ceilalţi tot aşa, şi tot ce are bea, nimic nu lucră, numai tot duce pe ce poate pune mâna, la iidan; şi ura şi blestemele sânt neîncetat în toate sărbătorile şi Duminecile, şi nu avem haznă de lume. Ne rugăm cu suspin şi lacrimi până la pământ, să ne împliniţi cererea, că am petrecut o parte din viaţă tot cu ură şi blăstem dela ai noştri soţi beţivi. Mai mult blastemă, decât să roagă, şi nu mai putem răbda. Sântem 50 de femei, tot năcăjite pentru soţii noştri fără ispravă la beutură şi cumpăt, şi mare jug şi greutate suferim. Ne-am înţeles să scriem la D voastră, să ştiţi traiul nostru cel cu lacrimi pentru beţie. Şi am scris fără ştirea soţilor noştrii, că de ar şti ne-ar prăpădi».

Această scrisoare a fost adresată unuia dintre episcopii noştri de către o seamă dintre femeile necăjite ale unui sat din părţile Sălajului. Înţelegem motivele arătate de bietele femei, nu le dăm numele. Oare câte mii de femei dela sate n'ar avea motiv să subscrie cu amândouă mânile, aceste şire?

Şi, de fapt, chestiunea aceasta constitue una dintre problemele cele mai mari ale vitalităţii poporului nostru.

Ar fi timpul suprem ca organele statului să caute mijloacele potrivite de a stârpì rădăcinile acestei plăgi uriaşe, ce roade la inimă satelor de pretutindenea...

Adunarea generală a „Asociaţiunii"

— Dare de seamă —

Cerul plumburiu de Sfântul Dumitru ni a adus, cu toate că nu ne-a hărăzit nici o rază mai caldă de soare, câteva raze de soare sufletesc, cu menirea să ne întremeze în convalescenţa noastră...

In Sibiul cu o tradiţie culturală atât de glorioasă s'au adunat de astădată deputaţii culturali ai neamului.

Serviciul dumnezeesc

In biserica catedrală serviciul dumnezeesc s'a început la ora 8 şi s'a terminat la ora 11. La sfânta liturgie au servit asesorii consistoriali Matei Voileanu, Lazar Triteanu, Dr. Vasile Bologa, Dr. Aurel Crăciunescu şi diaconii Dumitru Antal şi George Jurebiţă. După sfânta liturgie s'a făcut parastasul pentru reposatii foştii preşedinţi ai Asociaţiunii, mitropolitul *Andrei* şi prezidentul din urmă, răposatul Andrei *Bârseanu*, pontificând I. P. S. Sa părintele mitropolit *Nicolae*. La sfânta liturgie a cântat corul catedralei, sub conducerea profesorului Timotei Popovici, ear la parastas corul seminarial sub conducerea domnului Ioan Stanciu.

La finea parastasului I. P. S. Sa părintele mitropolit a rostit o frumoasă cuvântare, pregătind spiritele pentru măreaţa adunare a Asociaţiunii, care are în vedere cultura poporului român. Purcezând dela cuvintele apostolului din epistolia către evrei cap. 12 v. 1: *Drept aceea şi noi având atâta nor de mărturii pus împrejurul nostru, lăpădând toată sarcina şi păcatul ce lesne încunjură, prin răbdare să alergăm la oştirea, care este înaintea noastră,* a scos la iveală rolul tinerimii studioase, care se pregăteşte să ia cu cinste rolul nostru, al luptătorilor de azi. A desvoltat pe larg credinţa şi cultura, care fac scopul nostru ca oameni, şi având-le acestea două ca îndreptar, să năzuim a ne forma un ideal, care să fie totdeauna înaintea ochilor noştri sufleteşti, în toate acţiunile noastre. Având asemenea ideal, uşor vom ajunge să lăpădăm orce sarcină şi păcatul ce ne încunjură, şi prin răbdare vom înainta scopurile noastre în Asociaţiunea pentru cultura poporului român. Zugrăvit asemenea ideal, cu provocare la sfinţenia altarului, vorbirea a avut efect uimitor asupra numerosului public.

Şedinţa I

In sala cea mare a prefecturii judeţului Sibiu s'a adunat multă şi aleasă lume, din toate părţile Ardealului şi Bănatului, precum şi din vechiul regat — dupa ce în preseară urară bun sosit sibienii oaspeţilor iubiţi la «seara de cunoştinţă» tradiţională (de astă dată fără de discursuri) şi după ce fuseseră cu toţii la slujba bisericească din catedrală.

Adunarea aceasta generală are a-şi mulţumi ţinerea în oraşul Sibiu faptului că «Asociaţiunea», în semn de doliu, a hotărât să contramandeze o adunare plănuită, mai pompoasă, la Timişoara.

A fost prea firesc ca memoriei răposatului conducător să i se dea cea mai mare importanţă în prima adunare, care se ţine fără de Andrei Bârseanu. Ne obişnuiserăm să identificăm «Asociaţiunea» cu personalitatea marcantă a celui dispărut şi acum ne venea greu să ne spunem că de aici înainte altul va conduce din scaunul prezidenţial. Ochii nostri căutau figura plină de tact, de fineţe şi de bunătate, gesturile-i elocvente, vorba-i hotărâtă şi caldă. Profesorul iubit, conducătorul adorat — acolo, unde se va fi aflând acum — poate fi fericit: memoria lui e neştearsă în analele culturale ale «Asociaţiunii».

O sală arhiplină, având în frunte pe amândoi mitropoliţii nostri — pe I. P. Sf. Sa mitropolitul *Nicolae* şi I. P. Sf. Sa *Dr. Vasile Suciu*, au adus prinos de recunoştinţă aceluia, care cu zel şi cu tact rar a ştiut să conducă instituţia nu numai în timpuri normale, dar şi în timpuri de răstrişte.

La masa prezidială se aflau: I. P. Sf. Sa mitropolitul Blajului Dr. V. Suciu, ca preşedinte, I. P. Sf. Sa mitropolitul Nicolae, P. Sf. Sa episcopul Nicolescu al Lugojului, apoi protop. Dăianu, fostul ministru Oct. Goga, canon. F. Negruţiu, Dr. Bran, V. Bologa, Dr. Gh. Preda, Dr. Borcea, Aurel Popescu (Sibiu) şi I. Simu.

Intre ascultători am remarcat pe prefectul judeţului A. Boiu, pe preşed. part. naţ. Dr. Iuliu Maniu, pe Dr. Mihail Popovici, pe general Boieriu, pe Leon I. Manolescu şi mulţi alţii.

Adunarea generală a fost deschisă din partea vice-preşedintelui «Asociaţiunii», a I. P. Sf. Sale, mitropolitului de Blaj Dr. V. Suciu. Oratorul a insistat pe larg asupra activităţii multilaterale a celui dispărut, caracterizându-l în diferitele etape ale vieţii. A conturat personalitatea lui Andrei Bârseanu ca tinăr student, autor al «Imnului Unirii», care — pus pe note de Porumbescu, — avea să ajungă imn naţional; ca profesor ideal, devotat şcoalei cu trup cu suflet; ca autor de cărţi didactice, şi folklor; ca conducător cultural, care îşi culegea cu multă perspicacitate temele tratate la adunările generale, formând cu ele un complex, ceva bine definit şi rotunzit. Aduce, pentru ilustrarea caracteristicei sale, citatul latin: Recte vivere, neminem laedere, suum cuique tribuere, (Să trăieşti corect, să nu superi pe nimenea, să dai fiecăruia ce i se cuvine).

Vrednic de reţinut au fost din discursul I. P. Sf. Sale, pasagiile în care citează cuvinte rostite de Şaguna la diferite ocaziuni solemne, cuvinte, cari pledează pentru o colaborare frăţească, în ogorul cultural, pentruca să «fim una în toate cele bune».

Tocmai aceasta era nota caracteristică a fostului preşedinte: ştia să niveleze, ştia să atenueze asperităţile, spre binele comun şi dacă a fost cândva trebuinţă de un spirit ca al lui — este în zilele noastre de grea încercare.

Timpul de faţă cere cu toată hotărârea o primenire morală, socială, dacă voim să ne manifestăm după cum trebue în concertul popoarelor.

«Asociaţiunii» noastre îi revine partea leului în lupta pentru lumină. Trebue să se înmulţească despărţămintele, cei 10·000 de membri sânt prea puţini pentru un neam ca al nostru, localurile «Asociaţiunii» sânt prea mici, prea neîndestulătoare, cursurile pentru analfabeţi trebue să sporească, conferenţele sistematice sânt chemate să ţină treaz spiritul şi să-l apere de lâncezeală, acum când pretutindeni popoarele se manifestă cu intensitate. In lege s'a adus ca Asociaţia să primească câte un exemplar din tot ce se publică în ţară. Unde sânt localurile corespunzătoare, care să ne dea putinţa să adăpostim şi sistemizăm cele adunate? Loteria «Asociaţiunii» este chemată să ne aducă un mare sprijin bănesc...

Cu un citat din Şaguna (că «ne-am întrunit în caritate, şi ne despărţim în caritate») şi o parafrază din Cipariu, care exprimă ideea că toţi sântem fraţi de un sânge — termină, declarând deschisă a 11-a adunare generală a Asociaţiunii în Sibiu. —

Punctul 2 din program: Inscrierea delegaţilor prezenţi ai despărţămintelor se lasă în grija secretariatului.

Raportul comitetului central pe a. 1921 se consideră citit, în urma faptului că s'a tipărit şi răspândit la membri înainte de adunarea generală.

Dl senator P. *Drăgiciu* (din Sibiu) a prezentat 3 liste, propunând să fie primite din partea adunării generale: o comisie pentru examinarea raportului general pe a. 1921; o comisie pentru censurarea socotelilor pe anul 1921 şi a proiectului de budget pe anul 1923 şi o comisie pentru înscrierea de membri noi.

Păr. Tr. Scorobeţ, asesor consistorial în Sibiu, a propus completarea listelor cu câtiva membri, cari de asemenea au fost primiţi din partea adunării.

I. P. S. Sa mitropolitul preşedinte a ţinut să declare în plenul şedinţei, că — cu părere de rău — nu reflectează la o eventuală candidare a persoanei Sale la postul de preşedinte, fiind foarte ocupat şi neputând conduce din depărtare Asociaţiunea, aşa cum i ar dicta inima. Publicul a aclamat pe I. P. S. Sa.

Notarul adunării, dl I. Simu a citit apoi propunerile înaintate spre a fi desbătute de adunarea generală. Din despărţământul Vinţul de sus a venit o propunere, care cere ca Dumineca şi sărbătorile să fie închise toate crâşmele, iar case de citire să se deschidă cât mai multe. Dl Dr. Augustin Bardoşi din Timişoara a venit cu propunerea în scris: să se numească în oraşele de pe la periferie secretari isteţi ai «Asociaţiunii», cari să ridice starea culturală a poporului nostru. Directorul liceului din Turda, dl Petru Suciu, propune să se editeze o foaie poporală, ieftină, să se sisteze «Transilvania», să se fondeze o bună bibliotecă poporală, şi să se înfiinţeze internate şi căminuri pentru orfani şi ucenici. Tot pentru o foaie poporală pledează o propunere venită din partea dlui Iuliu Căpeniag.

La propunerea scriitorului şi deputatului păr. I. Agârbiceanu adunarea aclamă pe M. Sa Regele şi decide a i se trimite o telegramă omagială.

Fiind terminate punctele din program, roagă preşedintele pe cei prezenţi să ia parte la a doua şedinţă, de mâne, cetind ordinea de zi, şi invită publicul să viziteze expoziţia, comoara lui Oct. Smigelschi, dela «Asociaţiune».

Şedinţa s'a terminat la 12 şi jum.

Despre expoziţie şi despre reprezentaţia teatrală («Ileana» de I. Borcea, muzica de Oancea) în numărul viitor.

Şedinţa a II-a

Şedinţa a doua a «Asociaţiunii» nu se putea să nu reoglindească şi ea, ca orce adunare de oameni din zilele noastre, sbuciumul mai pronunţat, cu atmosfera mai încărcată. Macrocosmul se proiecta în microcosm. De multe ori te credeai la o şedinţă parlamentară agitată din capitalele noastre — mai apoi găseai accente de elevaţie sufletească, pe care le-ai fi răspândit — dacă ţi-ar fi fost dată putinţa — la lume şi ţară, — la sfârşit de tot a învins tot mintea Românului cea de pe urmă, căutând să pună zăgaz patimilor omeneşti deslănţuite.

Dar promitem să revenim în numerii viitori asupra unor momente remarcabile şi vrem să dăm aici numai în liniamente generale o dare de seamă despre decursul şedinţei.

Adunarea s'a deschis la ora 9 şi jum., tot în sala festivă judeţeană. Ca raportor al comisiei pentru cenzurarea raportului general a vorbit dl A. Lupeanu-Melin, prof. şi bibliotecar din Blaj. Dl Melin este cunoscut în cercuri largi publicului românesc, pentru frumoasa-i activitate de scriitor şi om de propagandă culturală.

Referatul făcut de dsa a fost îngrijit, şi ca conţinut şi ca formă. Dupăce a adus tributul de recunoştinţă şi veneraţiune memoriei lui Andrei Bârseanu — accentuând ideia conducătoare a răposatului: apelul către o colaborare între toţi fiii neamului, pentruca «cenuşa războiului» să dispară, analizează punct de punct cele relatate şi cele cerute de raportul general. Pretinde să se stabilească un repertoriu de piese teatrale vrednice de jucat la ţară, de diletanţi, fiindcă cererea este mare. Deoarece trupele ambulante teatrale riscă, dacă sânt finanţate numai de particulari, în timpurile acestea grele cere ca statul să sprijinească şi din vistieria statului întreprinderi, cari garantează nivelul moral şi artistic. Asociaţiunea să se gândească la o acţiune comună, la o fusiune chiar, cu Societatea de fond de teatru român. Mişcarea cooperativă nu cade în sfera directă de activitate a Asociaţiunii, cu toate acestea propaganda pentru ea să se menţină la societate, dorind însă totodată ca «Solidaritatea» să lucreze în direcţiunea aceasta cu mai mare intensitate decât Asociaţiunea.

Comisia îşi exprimă dorinţa ca biblioteca poporală a Asociaţiunii să nu înceteze, deoarece trebue să fie una din manifestările cele mai însemnate ale Asociaţiunii. Să se găsească modalitatea ca să se intensifice desfacerea exemplarelor, deoarece colportajul e de vină dacă nu ajung lucrările în mânile poporului dela sate. Pe baza experienţelor proprii propune ca să se intre în legături directe cu colportorii desorientaţi, cari răspândesc de cele mai multe ori marfă literară foarte dubie, ca Asociaţiunea să ajungă cu timpul o centrală a colportorilor acestora. Presidenţii despărţămintelor să fie rugaţi să desfacă cel puţin 50 ex. din fiecare număr de bibliotecă — ca, încet pe încetul, să se sporească tirajul fiecărui număr. Şi pentru «calendar», care este bine redactat, dar n'are o copertă mai atrăgătoare, s'ar putea găsi o răspândire mai mare, dacă s'ar face mai multă reclamă. Revista «Transilvania» să nu se sisteze în nici un caz, deoarece şi intelectualii au pretensii justificate. Aparitia să-i fie mai regulată.

Ideia unei foi poporale bune este cât se poate de laudabilă — comisia o primeşte. Să se găsească modalitatea editării. Biblioteca «Astra» pentru intelectuali, care a publicat lucrări de valoare, să se menţină.

Pe lângă toate grelele stări materiale, unele din secţii s'au manifestat frumos, aşa d. e. secţia istorică (lucrarea dlui Păcăţianu despre revoluţia recentă şi contribuţia poporului românesc în decursul războiului promite să fie o însemnată contribuţie culturală). Mai puţin s'a manifestat secţia şcolară. — Pledează în cuvinte calde pentru cultul portului naţional. Citează cuvinte de ale Reginei noastre — sala aplaudă furtunos — şi protestează cu drept cuvânt împotriva introducerii dansurilor împrumutate dela negri şi apaşi (foxtrott, shymmi, tango, etc.). Roagă în numele comisiei ca Asociaţiunea să dea şi mai mare atenţie cinematografiei şi să intre în legătură cu casa franceză «Pathé Frères», ca să-şi procure aparate, cari lucrează automatic, producând şi electricitatea. Dna Cantacuzino a introdus un astfel de aparat, înainte de războiu, în vechiul regat.

Aduce prinos de laudă pictorului Smighelschi a cărui pierdere a simţit-o dureros poporul românesc, tocmai acum 10 ani.

Localurile Asociaţiunii sânt neîncăpătoare. Asociaţiunea să se îngrijească pentru ca în timpul cel mai scurt să părăsească locuinţele străinii, cari se află în casele Asociaţiunii, — cu atât mai vârtos, cu cât, în urma legii, care s'a primit, vom primi de aici înainte publicaţiile din întreagă ţara dela editori, direct.

Va fi lipsă de 2 posturi nouă: un bibliotecar cu misiunea de a sistemiza cărţile şi periodicele primite, al doilea, care să reclame, conform legii, lucrările neprimite — o muncă importantă, dacă vrem să fim ţinuţi în curent. Ministrului Angelescu i se fac ovaţii de întreagă asistenţa, pentru sprijinul cald acordat. — Comisia află că taxele la internatul de fete, susţinut de Asociaţiune sunt prea mici pentru timpul de faţă şi cere indemnisarea de a le urca la timpul potrivit.

Intre cei morţi din foştii membri ai Asociaţiunii aminteşte pe câţiva din cei mai bine-meritaţi, la loc de frunte pe regretatul Gavril Precup (din Blaj), care a fost un suflet nobil, cu minunate calităţi sufleteşti, un entuziast propagator al idealurilor Asociaţiunii. — Legăturile cu societăţile culturale existente să ajungă tot mai strânse. Cu «Liga culturală» să se primească colaborarea, tot asemenea să avem relaţii mai strânse cu «Soc. geogr. rom.», care ne cere concursul la stabilirea nomenclaturii numirilor de localităţi (sate şi oraşe, etc.). Remarcă activitatea asociaţiunii învăţătorilor din jud. Sibiiului, care a lucrat în cadrele Asociaţiunii — aclamaţii — aducând exemplu Asociaţiunea învăţătorilor.

La expoziţia cărţilor din Italia a fost bine că a participat Asociaţiunea. Subvenţia statului nostru (200,000 lei) a fost frumoasă, suma este însă minimală faţă de a altor state. Citează pentru ilustrarea tezei Societatea culturală franceză pentru răspândirea culturii franceze (prezidată de fost preşedinte al republicei dl R. Poincaré), care primeşte milioane din partea statului. Sumele pentru viitor vor trebui să sporească, în folosul statului însuşi.

Menţionează sprijinul «Albinei» (ovaţii). Propunerea sosită din Vinţul de sus în privinţa închiderii cârciumelor Dumineca şi în sărbători este cât se poate de laudabilă. Să facă Asociaţiunea paşii necesari la forurile competente, ca să se ducă în îndeplinire cererea aceasta. Totodată să se ceară guvernului ca târgurile să nu se mai ţină şi în zi de sărbătoare. Propunerea dlui Bardoşi (secretari externi în oraşele dela periferii) este nimerită, — câtă vreme avem însă dificultăţile materiale va trebui să ne îngrijim ca cel puţin preşedinţii despărţămintelor să fie recrutaţi din sânul unor personalităţi, cari ar putea să îndeplinească această grea şi onorifică misiune. Deasemenea e greu să vorbeşti de învăţători şi învăţătoare ambulante pentru analfabeţi, câtă vreme ducem lipsă de învăţători şi n'avem de unde-i recruta, deocamdată.

Raportorul aduce mulţumită vechiului comitet şi propune să se primească raportul general.

*

Urmarea raportului o va găsi cetitorul în numerii viitori.

Deocamdată ne mărginim a publica lista aleasă a noului comitet:

Lista primită de adunarea generală este următoarea: Preş. vacant (un an); vicepreş. Dr. Oct. Russu (Sibiu); In comitet: I. P. Sf. S. mitropolitul Nicolae; I. P. Sf. Sa mitropolitul Dr. Suciu (Blaj), Ion Agârbiceanu, Dr. Vict. Bârlea, Dr. Ilie Beu, Dr. Iosif Blaga, general Boeriu, Dr. V. Bologa, Dr. Lucian Borcia, Dr. Ioan Bunea, Partenie Cosma, Dr. E. Dăianu, Dr. N. Drăganu, Trandafir Scorobeţiu, Octavian Goga, I. Vătăşan, Dr. V. Stan, Gavril Todică, N. Togan, Dr. Ioan Lupaş, Iuliu Marţian, Dr. G. Moga, Dr. Zenovie Păclişan, G. Poponea, Dr. G. Preda, Dr. A. Russu, Ioan Moţa, Ion F. Negruţiu, Aurel Popescu şi I. Vătăşan.

*

Seara la ora 9, tot în sala prefecturii judeţene, a urmat *şezătoarea literară* a Societăţii scriitorilor români.

Şezătoarea a deschis-o dl Dr. G. Preda prin câteva cuvinte, în care expune rolul însemnat ce revine scriitorilor şi artiştilor în deosebi în timpul de după războiul producător de nu puţină anarhie în obiceiurile şi moravurile lumii. Vorbitorul regretă, că la o manifestare, ca cea din seara de astăzi, nu s'a prezentat un public mai numeros, şi recomandă bunăvoinţei şi sprijinului intelectualilor ardeleni de pretutindeni societatea scriitorilor români.

Au citit apoi, din lucrările lor, membrii acestei societăţi, câte una sau două bucăţi, primite cu plăcere şi aplauze din partea auditorului alcătuit mai ales din tinerime şcolară. Au citit scriitorii noştri din Sibiu: *Ion Gorun*, dl *I. U. Soricu*, dna *Constanţa Hodoş*, şi dl *H. P. Petrescu*. La urmă a cântat la pian trei piese clasice dşoara *A. Voileanu*, al cărei concurs a contribuit, ca totdeauna, pentru a mări bunul efect al celorlalte producţiuni. Jocul său artistic desăvârşit a provocat puternice aprobări şi de astădată.

Nr. 8119 Şcol.

Notificare oficială

Prin aceasta aducem la cunoştinţa profesorilor de religie suplinitori, că terminul pentru *examenul fundamental şi special* din studiile teologice s'a fixat pe *zilele 4/17 şi 5/18 Noemvrie a. c.* Toţi acei candidaţi, cari doresc să se prezinte înaintea comisiunii universitare interimare din Cluj pentru facerea examenului de capacitate în luna Decemvrie a. c., au să facă mai întâi examenul fundamental şi special înaintea comisiunii consistoriale, în conformitate cu ordinul Nr. 7274/922 şcol. (vezi «Telegraful Român» Nr. 77/922).

Examenului verbal îi premerge cel scripturistic, care se începe Vineri, 4/17 Noemvrie a. c. la 8 ore a. m. La acest termin candidaţii se vor prezenta în sala de şedinţe a consistorului arhidiecezan, unde vor depune documentele şi vor primi teza pentru examenul scripturistic.

Sibiu, din şedinţa consistorului arhidiecezan ţinută la 30 Octomvrie (2 Nov.) 1922.

Consistorul arhidiecezan

A apărut

Calendarul Bunului Creştin

pe anul 1923

Se vinde la LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ în SIBIU, şi în alte librării. — La cererile prin :-: MANDAT POŞTAL se va :-: adăuga 4 Lei pentru porto şi recomandat.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

Ştirile zilei

Distincţie. Părintele asesor consistorial, *Lazar Triteanu*, a fost numit membru al ordinului Coroana României în gradul de comandor.

Dela Consilierul Agricol al jud. Sibiu şi Făgăraş (Regiunea II) în Sibiu primim: Avem onoare a vă face cunoscut, că Vineri în 10 Noemvrie a. c. ora 3 după ameazi vom face improprietărirea pe teren pe hotarul comunei *Şura-mică*, ear sâmbătă în 11 Noemvrie la ora 9 a. m. pe hotarul comunei *Şelimbăr*. Se vor improprietări, cu această ocaziune, 260 săteni cu pământ cultivabil şi cu loturi de casă. Pe hotarul Şelimberului vor fi improprietăriţi, pe lângă sătenii îndreptăţiţi din comuna Şelimber, şi comunele Mohu, Veştem şi Sadu cu păşune. Terenul pe care se face improprietărirea la Şura-mică este de 420 jugh. cat., la Şelimber de 1070 jugh. cat. La acest act va lua parte şi dl ministru al agriculturii şi domeniilor, şi alţi domni miniştri.

Vizita episcopului de Gibraltar. A sosit la Bucureşti episcopul englez Iohn Grieg de Gibraltar spre a lua contact cu biserica ortodoxă română. P. S. Sa a fost la Constantinopol, unde a lucrat pentru ajutorarea creştinilor fugiţi din Azia. Episcopul de Gibraltar este călduros susţinător al unirii bisericilor. Va sta în ţară vreo zece zile, în care timp se va duce la Galaţi şi Sulina, apoi la Sinaia spre a se prezenta Suveranului.

Hymen. Dşoara *Mărioara Imbăruş* şi dl *Nicolae Sădean*, logodiţi.

Convocare. Societatea de ocrotire a alienaţilor şi anormalilor mintali precum şi a familiilor lor îşi va ţinea adunarea generală Duminecă în 12 l. c. ora II a. m. în Sibiu în sala de şedinţe a Asociaţiunii, la care On membri sânt rugaţi a lua parte. Intrucât nu vor fi membri în numărul cerut prin statute, se va ţinea a doua adunare generală în aceaşi zi şi acelaş loc la ora II şi ½, cu orce număr de membri.

Comitetul

La Fontenay-aux-Roses. Ziarul Neamul Românesc înştiinţează, că la şcoala română dela Fontenay-aux Roses (Franţa), dl profesor Iorga a aprobat a se da ospitalitate catorva tineri saşi din Transilvania, care ar dori să urmeze cursuri speciale la Paris. De curând se află instalat acolo tânărul filolog sas, dl Otto Folberth, care urmează cursuri la Sorbona.

Femei în parlament. Diferitele partide politice din Anglia au propus 25 femei drept candidate pentru viitoarele alegeri parlamentare. In camera comunelor au mai fost alese femei.

Mulţumire. Pentru edificarea bisericii ortodoxe române din *Lupşa*, judeţul Făgăraşului, la apelul preotului Dr. Bucur Buzdugan, prin colectantul Nicolae Creiţar, născut în Lupşa, domiciliant în America, au contribuit următorii buni creştini: Nicolae şi Rafira Creiţar 20 dolari din Lupşa; Iosif Stroie 2 dolari, Simion G. Buciumean 2 dolari, Cornel Boier 3 dolari, Rozina Buciumean 5 dolari, Pavel D. Cantor 5 dolari şi Aron Mihailă din Cuciulata 1 dolar; Chirion Barta din Fântâna 3 dolari, Ioan Solomon din Crihalma 2 dolari; Dumitru Chisonovici, Maria Sindilar, Dumitru I. Rusu câte 1 dolar şi Constantin Cocioroski din Bucovina 50 cenţi; George Pumnea din Dăişoara 1 dolar; George Florea din Alămor 2 dolari; Nicolae Benea din Sebeşul săsesc 1 dolar; Andrei Lupu din Bulbuc 1 dolar; Pavel Comşa din Fofeldea 1 dolar; Vasile Rusu din Rădăut 2 dolari. — Cu totul s'au colectat 55 dolari 50 cenţi. — In numele comitetului şi sinodului parohial român ortodox din Lupşa şi în interesul cauzei creştineşti şi naţionale, căreia i-au servit donatorii marinimoşi, li se exprimă călduroasa mulţumire şi pe cale ziaristică. *Pr. Dr. Bucur Buzdugan*

Biserica în Rusia. O chestiune care agită mult întreagă Rusia, este a bisericii ortodoxe ruse. Confiscarea obiectelor preţioase, a vestmintelor sfinte pentru crearea de fonduri în folosul poporului înfometat, a stârnit indignare generală. S'au dat ciocniri de stradă, în biserici, în sate, unele chiar sângeroase, provocate de acest sscrilegiu. Ca rezultat, sute de procese intentate clerului şi persoanelor civile, sute de condamnări şi executări printre preoţi şi înalţii prelaţi. Astăzi sfatul bisericesc se conduce de un consiliu compus din tot felul de elemente.

Nr. 395/922 (197) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Sieu Sântul** în protopresb. Bistriţei se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat şi dotaţiunea preoţească dela stat conform calificaţiei celui ales.

Concurenţii îşi vor înainta cererile instruite conform normelor în vigoare, în terminul arătat, la Oficiul protopresb. rom. ort. în Bistriţa, şi cu prealabila încuviinţare a protopresbiterului, se pot prezenta şi în parohie în vreo Duminecă ori sărbătoare spre a cânta, predica, eventual a liturghisi.

Bistriţa, 31 Octomvrie 1922.

Oficiul protopresb. ort. rom. în înţelegere cu comitetul parohial.

Grigore Pletosu
protopresb.

Nr. 326/1922 (194) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa I-ă **Mogoş-Micleşti**, din protopresbiteratul Lupşa se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt: venitele dela parohie din coala B, şi salarul şi gradaţiile din budgetul statului.

Concursele — documentele conform regulamentului parohial — se înaintează subscrisului oficiu în terminul deschis, iar concurenţii — cu observarea prescriselor din regulament — se prezentă înainte de alegere în parohie, spre a cânta, cuvânta, eventual celebra, şi a face cunoştinţă cu poporul.

In lipsa de concurenţi pentru parohiile de clasa I, se pun în candidaţie şi concurenţi cu calificaţie pentru parohiile de clasa a doua.

Baia-de-Arieş, 28 Sept. (11 Oct.) 1922.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al Lupşei, în înţelegere cu comitetul par. concernent.

Vasile Gan
protopresbiter

Nr. 322/922 prot. (193) 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de învăţători la scoala primară confesională ort. rom. din **Sârbi**, protopresb teratul Ilia, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român». Emolumentele împreunate cu I post sânt: Locuinţă, grădină, lemne în natură, iar dela comuna bisericească Lei 400 anual şi întregirea dela stat

Cele pentru postul al II-lea va da statul pe baza legii în complet.

Cererile să se înainteze în terminul indicat, instruite conform normelor în vigoare, la oficiul protopopesc, cu îndatorirea că concurenţii să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta şi a face cunoştinţă cu poporul.

Sârbi, la 8 Octomvrie 1922.

Silviu Andricia
preş. com. par.

Man Solomon
epitrop cassar

In înţelegere cu comitetul parohial.

Ilia, la 5/18 Octomvrie 1922.

Const. Moldovan
protopresbiter

Nr. 2575/1922 (195) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de profesor de Religie la şcoala medie de fete din **Cluj** sistemizat cu ordinul Ministrului de Instrucţie Nr. 28928 V. 1922, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român». Catedra aceasta se completează cu orele de Religie dela şcoala Medie de băeţi, şcoala Tehnică şi şcoala superioară comercială. Concurenţii vor avea să dovedească calificaţia cerută în ordinul resortului de Culte Nr. 12273 1919.

Retribuţia e cea stabilită în normele de salarizare a corpului didactic dela şcoalele secundare.

Concursele cu documentele necesare se vor înainta acestui Consistor până la terminul indicat.

Cluj, la 30 Octomvrie 1922.

Consistorul Diecezan:

Nicolae Ivan
episcop

Teatru oraşului Sibiu

Director: **W. Popp**

In 10 Noemvrie: Crisantema, dramă în 3 acte şi un prolog.
In 11 Noemvrie: Don Carlos, tragedie de Schiller.

Inceputul la ora 7½ seara

La **Librăria Arhidiecezană**, Sibiu, strada Măcelarilor 45, se găsesc de vânzare cele mai bune:

Cărţi de bucate

sub titlul **Poftă Bună,** de *Zotti Hodoş*. Au apărut: Partea I à 6 Lei, Partea III à 10 Lei, Partea IV à 10 Lei. Plus porto postal, à Lei 2·50.

La **Librăria Arhidiecezană** în Sibiu se află de vânzare

Registre de tot felul

✦ **legate şi broşate** ✦

pentru parohii, bănci, oficii şi particulari cu

preţuri moderate

Biblioteca Universală

una dintre cele mai de seamă Biblioteci apărute până acum la noi

Nri apăruţi 33 ◆ Preţul unui Nr. 1 Leu

Lumea copiilor

revistă săptămânală pentru copii, bine redactată, cu ilustraţiuni colorate şi instructive

Preţul unui Nr. 2 Lei

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află de vânzare următoarele cărţi:

Dr. P. Şpan: Călăuza Noului Abcdar.
— Cartea de cetire a II-a.
— Poveştile în educaţia şcolară.
— Treptele formale ale învăţământului.
— Şcoala lui Şaguna.
— Lecţii de psihologie.
— Lecţii de pedagogie.
— Idei pregătitoare în pedagogie.
— Lecţii de didactică.
— Intrebări de educaţiune şi instrucţiune.
— Dr. Daniil P. Barcianu, viaţa şi activitatea lui

Comandele se pot expeda prin postă contra rambursă.

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare

Părţi alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dlui **Ioan Meţianu,** arhiepiscop şi mitropolit.

Preţul legat 30 Lei plus porto postal 5 Lei

Mersul trenurilor în Sibiu

I. Plecare: 1. Spre Copşa: 2·30, 10·40, 14·35, 20·40.
2. Spre Vinţ: 4·05, 18·35.
3. Spre Râul-Vadului, Peatra-Olt, Bucureşti: 2·54, 13·45, 19, (accelerat).
4. Spre Făgăraş: 5·05, 15·59.
5. Spre Cisnădie: 5·16, 9·30, 15.
6. Spre Agnita, Sighişoara: 17·45.
7. La Ocna, tren şcolar: 6·20, 13·25.

II. Sosire: 1. Dela Copşa: 1·13, 9, 15·23, 18·50.
2. Dela Vinţ: 10·20, 17·04.
3. Dela Râu-Vadului, Peatra Olt, Bucureşti: 1·44, 12·20 (accelerat), 16·15.
4. Dela Făgăraş: 8·30, 14·13.
5. Dela Cisnădie: 7, 11·35, 20·03.
6. Dela Sighişoara: 8·50.
7. Dela Ocna, tren şcolar: 7·30, 14·34.

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare

Cuvântări bisericeşti

de arhimandritul **Ilarion Mircea**, egumenul sfintei mânăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminecile din Paresimi, 9 Dumineci după Rosalii şi la unele sărbători de peste an. **Preţul 14 Lei.**

Catalogul

cărţilor şi imprimatelor (blanchetelor) din editura şi depozitul

Librăriei arhidiecezane

cuprinzând un număr foarte considerabil de cărţi bune şi folositoare, grupate în XXV de titli, precum şi specificarea de blanchete în afaceri bisericeşti, şcolare şi epitropeşti pentru oficiile protopresbiterale şi parohiale, asemenea şi pentru direcţiunile liceelor şi şcoalelor primare, a apărut şi s'a trimis tuturor oficiilor protopresbiterale.

Se mai află în depozit **portretele MM. LL. regele Ferdinand I şi regina Maria, a arhiepiscopului-mitropolit Andrei baron de Şaguna, Miron Romanul şi Ioan Meţianu,** şi a marelui mecenate **Emanuil Gozsdu,** precum şi diferite icoane.

Se pot comanda la Librăria arhidiecezană şi **odoare şi odăjdii bisericeşti,** cu preţurile cele mai reduse.

Se publică separat broşurile dela 62 «Biblioteci» ce se află în depozit.

Comandele se execută mai avantagios prin rambursare.

Se primesc comande şi pentru cărţi cari nu se cuprind în catalog, procurându-se cu posibilă grăbire.

Librăria primeşte comande şi pentru **procurarea de sigile şi stampile.**

Preţul catalogului: **2 lei,** ear porto postal **50 bani.**

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,
profesor universitar şi membru al Acad. române

Anunţuri şi reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 1/14 Noemvrie 1922 Nr. 86.

BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIAȚIUNII SIBIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Pe cale de îndreptare

(=) «Trăim timpuri grele și earăș grele», — sânt cuvinte date astăzi mereu în vileag. Lipsuri și necazuri, certe și rivalități, intrigi și dușmănii, — însoțitoare credincioase ale vieții omenești — când ea se abate dela drumul drept, — se vădesc cu profusiune pretutindeni; — dar, par'că, nicăiri ca la noi, la români.

Răul întreg ne place să-l punem mai ales în legătură cauzală cu înrâuririle unui mare și cumplit războiu, și ne ferim să recunoaștem că, la adecă, mai ales noi înșine sântem vinovați, cu toții, pentru dăinuirea cauzelor, care otrăvesc raporturile dintre fiii aceluiaș neam, și care le fac viața nesuferită în țara liberată cu atâtea sacrificii...

Lipsa gradului de respect pentru bunul altuia, și în special pentru ceeace este a statului; încălcarea dragostei creștinești prin o covârșitoare iubire de sine; ocolirea muncii stăruitoare și oneste; dispoziția spre nelucrare și urmările ei, — și alte neajunsuri și păcate, se înrădăcinează, se întăresc și rodesc cu puterea de viață a buruienelor rele și neplivite.

Traiul modest, în purtare, haine și nutriment, este înlocuit cu lux și risipă.

Fiindcă se lucrează prea puțin, producțiunea nu sporește și viața e tot mai scumpă.

In setea nepotolită d'a gusta zilnic plăcerile ușoare, cheltuind averi câștigate fără trudă, fiecare caută să speculeze pe vecinul său, gata la nevoe să-l strivească. Mai puneți indulgența ce societatea noastră acordă adese persoanelor compromise și de caracter îndoelnic; mai puneți, că se întâmplă uneori și mai mult: abuzivul obține patronare și integrare în demnitatea sa purtată atât de — nedemn.

Viața sufletească, în urma unor asemenea stări de lucruri, apucă drumuri rătăcite și prăpăstuitoare.

Statul «ia măsuri», firește, croește legi, — dar cu prea puține resultate simțite.

De unde s'o apucăm? Cum să ieșim la mal?

Inițiativa societății, atât mirenești, cât și bisericești, în mijlocul desorientării morale ce ne-a cuprins, se impune, credem, dela sine.

*

Cu raport la *biserica* noastră, ea care are datoria să lucreze în duhul ideilor ce stau la temelia ei, nu așteaptă apelul statului de-a veni în ajutor în opera refacerii sufletești a poporului său.

S'au întocmit, prin oamenii bisericii, planuri de muncă iscusită și înțeleaptă; rămâne să se creeze, prin sprijin reciproc, cât mai neîntârziat mijloacele de realizare a planurilor statorite.

Increstăm, din aceste planuri, privitoare la mișcarea culturală și la îmbunătățirea moravurilor, următoarele puncte:

Prin tipărirea de broșuri, nu prea scumpe, cu conținut moral religios, ales din literatura tuturor popoarelor, se face o puternică încercare de a înlătura cu desăvârșire numeroasele cărți și cărțulii imorale, care corup tineretul cititor, și cu deosebire strică mințile crude ale tinerimii școlare.

Scriitorii de seamă ce-i avem, puși la contribuție, ni ar putea da modèle de cuvântări pentru trebuințe culturale, sociale, economice ș. a. Acestea, tipărite în cărticele, vor aduce netăgăduit folos, în deosebi când eparhiile noastre ar instituì, în număr de ajuns, predicatori ambulanți dintre clericii cu talent oratoric, înlesnind astfel curentul pornit al regenerării. Un ziar cotidian din capitală publicase nu demult un concurs cu premii pentru scrieri de Crăciun, și concursul a dat resultat satisfăcător: articole foarte bine scrise, de conținut moral și creștinesc, apăruseră cu acel prilej.

Pe lângă predicatorii ambulanți, am mai avea bibliotecile parohiale ca mijloc potrivit pentru a întări sentimentul moral și a lăți cunoștințele trebuincioase sătenilor. Nu de mai puțină valoare pot să devie seriile de prelegeri publice, cu subiecte variate, desvoltate de mireni și de preoți. —

In senzul acesta procedează, de mult timp, preoțimea noastră ardeleană.

Indată ce clerul își va lărgì tărâmul de lucrare și nu se va mărginì aproape numai la serviciile religioase obligatorie, se va consolida rolul social al bisericii, și preoțimea va rămânea și mai departe factorul de care statul nu se poate lipsì

FOIȘOARA

Colaborarea „intelectualilor"

— Ancheta unei reviste —

de Dr. Horia Petra-Petrescu

Revista din Viena «Tüz» — scriu ziarele — a întreprins o anchetă privitoare la reluarea raporturilor literare, culturale între popoarele Europei și întreabă pe bărbații de seamă din toate taberele, din toate țările, dacă: 1. cred în posibilitatea desvoltării culturale a Europei, în forma de azi a culturii: 2. dacă nu: cum își imaginează viitorul omenirii? și 3. care este datoria fruntașilor intelectuali (cugetări, scriitori, artiști) în criza istorică?

Probleme de o deosebită gravitate.

Cine mai are, cât de cât, rațiune în ziua de atăzi, când domnește patima cea mai sacri legă, va trebui să mărturisească: dacă perseverăm într'un tempo atât de vertiginos pe cărarea apucată dela războiu încoace, dacă nu ne vom ști înfrâna pasiunile, nu va mai putea fi vorba de ceeace și-au închipuit cei mai buni ai tuturor popoarelor sub noțiunea: «cultură».

A fi «cult» însemnează nu numai a avea cunoștințe, a fi cult vrea să zică nu numai să știi vorbi franțuzește sau englezește sau nemțește, — a fi cult însemnează a avea și inimă și milă socială față de situația precară în care au ajuns semenii tăi, nu numai din neamul tău, ci și din alte neamuri. Toleranță, cunoștințe, spirit de condescendență intelectuală, noblețe de suflet — iată ce trebue să înscrie cineva în atribuțiile «culturii».

Profesorul american *Dr. Carol Upson Clark* ne-a vizitat acum un an Ardealul, după ce a străbătut și celelalte țări europene, voind să studieze referințele sociale și s'a exprimat astfel despre rezultatul constatărilor sale din Ardeal și din alte țării: «Intelectualii se prăpădesc. Va veni o vreme când nu va mai exista clasa medie: vor fi numai bogătași și proletari. Am întrat odată cu războiul într'un nou ev-mediu. Și nu văd soluția». ... «O confederație a tuturor intelectualilor», întrerupe ziaristul român care-i ia interviewul. «Poate», răspunde profesorul american, «dar în dușmănia aceasta dintre popor, cine s'o realiseze? Asta le-o spun și intelectualilor maghiari: trebue să ne salvăm existența».

Americanul are foarte mare dreptate.

Vrem să ajungem ca bogătașii ghiftuiți cu parale, dar săraci lipiți la inimă și proletarii disperați, dinamitarzi, să domnească într'o Europă decimată de boale, de subalimentație, — de militarism — câtă vreme dușmănia își joacă jocul desfrânat spre deliciul galeriei? Vrem noi să trăim într'o epocă, din care orce avânt spre ceva superior, orce schintee de bun simț au dispărut?

Bolșevicii ruși au retezat-o fără multă vorbă: pe toți, cari nu erau «proletari», «tovarăși», i-au închis în beciuri întunecoase și i-au silit să simtă grozavul păcat că s'au născut din întâmplare într'o familie de burghez, de «intelectual». Bolșevicii unguri au făcut o la fel. Intrebați temnițele și pivnițile din Budapesta și din alte orașe unde a domnit Béla Kun.

Deocamdată mai au intelectualii de pe la noi ce mânca, așa — mai modest. Sânt nemulțumiți cu toții, și pe drept cuvânt, dar rațiunea de pâne și de carne, «dacă nu curge, pică». In Rusia lui Lenin e silit savantul cu renume universal să primească o bucățică de pâne modestă grație «tovarășei» bolșevice, care împarte hrana după categorii, după cum ești aderentul sau adversarul comunismului. Vrem noi să ajungă stările dela noi (și dintr'alte țări mărginașe!) în halul acesta?

Să ascultăm cum își dau osteneala oameni de bine din diferite țări, oameni cari și-au păstrat încă cumpătul, să salveze ce mai este de salvat din «cultura» europeană.

(Urmează)

în instruirea şi conducerea poporului către idealurile de viaţă morală şi naţională.

Cu prilejul întrunirilor preoţeşti, în părţile dincoace de munţi, putem constata şi în anul acesta o activitate de ordin pastoral în scop d'a lumina şi a moraliza în conformitate cu rostul şi nevoile zilelor noastre.

Dând întreaga preoţime tot mai mult concursul său în opera aceasta patriotică şi creştină, inaugurăm cu nădejdi de izbândă noua eră în viaţa publică a neamului şi bisericii româneşti.

Adunarea generală a Asociaţiunii

Urmarea Şedinţei a II-a

După referada dlui Lupeanu-Melin, în numele comisiei pentru raportul general, a vorbit protopopul Podoabă, cerând într'un discurs sui generis, într'un ton de părinte sufletesc, ca alcoolismul să fie combătut cu toată energia, ca toţi oficianţii de stat să ia parte la biserică. Duminecа şi sărbătorile, ca să nu se dea voie să se joace decât numai după vecernie şi să se întoarcă lumea românească la o viaţă conjugală morală. Războiul a avut urmări grozave în privinţa morală şi religioasă.

După vorbirea aceasta a primit adunarea generală propunerile comisiei, mulţumind comitetului Asociaţiunii pentru activitatea arătată.

Directorul «Băncii Centrale» filiala Sibiu, dl Virgil Bontescu, a raportat în numele comisiei încredinţate să censureze socotelile societăţii. Aflând toate în cea mai bună ordine, comisia propune şi adunarea primeşte să se dea absolutor pentru chivernisirea averii.

Pe mulţi părinţi, cari au fetiţe la internatul Asociaţiunii au să i intereseze observaţiile directorului acestei instituţii, ale dlui Dr. V. Bologa. La îngrijorarea exprimată de comisia raportului general că taxele sânt prea mici pentru eleve şi că vor trebui urcate sumele în curând, a ţinut să declare că, deocamdată, nu crede să fie necesar aşa ceva, că este nădejde, ca în anul acesta să rămână taxele de mai înainte. Ca şi în anii trecuţi, dacă s'ar ivi unele mici dificultăţi bugetare o să se apeleze, în cazul extrem, la bunăvoinţa părinţilor, cari au contribuit bucuros, ştiind că direcţiunea nu este o întreprindere gheşeftărească. Amendamentul dlui director de liceu Bologa se primeşte.

In numele comisiunii pentru înscrierea de membri noi a cetit raportul dl director al «Băncii Româneşti», C. Ghiţescu.

Urma să se ţină alegerea noului comitet. Profesorul univ. din Cluj, Dr. Silviu Dragomir, a constatat cu regret că n'a dispărut «dihonia» din mijlocul nostru, că minoritatea din sânul comisiei alese pentru alegerea comitetului n'a voit să accepte propunerile aduse de majoritate. Apelează la toţi ca să lase la o parte orce veleităţi politice şi să se regăsească cu puteri unite pe terenul neutral, care este Asociaţiunea, o instituţie eminamente culturală. Ce a urmat după vorbirea dlui Dragomir nu se poate reda cu fidelitate, deoarece nici chiar stenograful cel mai dibaci n'ar fi fost în stare să reproducă interjecţiile şi... rumoarea. Mă rog, ca la o întrunire de intelectuali din zilele noastre!

Dacă ar fi apărut Andrei Bârseanu între noi şi ne-ar fi dojenit blând, cu privirea i de om înţelegător a durerilor omeneşti, ca şi când ar fi zis: moartea mea vă pricinueşte o turburare ca asta? — de sigur ar fi plecat mulţi capul în pământ.

Şedinţa promitea într'un moment dat să fie tumultuoasă, se pregăteau cu toţii pentru o votare de dimensiuni homerice (cu urnă, voturi secrete, pe urma legitimaţiilor despre taxele de membru — de fapt — plătite) — în sfârşit, totuş am ajuns la liman verde, găsind o uşă de scăpare, un paliativ deocamdată, dar un paliativ, care — să sperăm — se va preface în reţetă pentru manifestaţiile culturale viitoare.

Cu bucurie trebue să înregistrăm că ambii capi bisericeşti au ştiut să şi ridice glasul cu hotărâre şi să pledeze pentru potolirea patimilor. Păcat că n'a fost un stenograf de faţă, deoarece vorbirile celor doi mitropoliţi ar fi trebuit să fie eternizate.

In minunata-i lucrare «Ajutorul mutual în lumea animalelor şi a oamenilor» ne descrie P. Kropotkin, revoluţionarul rus, cum Berberii, Kabilii din Algeria şi Tunis, un trib, pe care-l considerăm de barbar, ţine în mare cinste, în timp pe războiu, fântânile, canalurile, moşeele şi pieţele publice, — decretând asupra lor aşa numita «Anaya» — un fel de *Tabu*, adecă: nu îţi este permis să te apropii de ele şi să le spurci sau nimiceşti, fiindcă sânt de o importanţă capitală, vitală atât pentru o parte cât şi pentru cealaltă. «Babarii» aceştia mai declară drept «Anaya» chiar şi drumul, care permite femeilor să aducă din sat apă dela fântână.

Amândoi prelaţii noştri au avut dificilul rol, dar totodată şi măreţul rol de a striga în auzul tuturora acest «Anaya», în folosul Asociaţiunii noastre, europenilor, cari se uită cu dispreţ la înapoiaţii africani.

Ridicaţi cultura deasupra patimilor zilnice! Vecinic excelsior, spre ceva superior! Acesta a fost cuvântul de ordine al prelaţilor.

Au fost momente de înaltă înălţare sufletească în mijlocul unei mări agitate.

Ca referent al comisiei de candidare a vorbit dl *Dr. V. Braniştе*, care a constatat — cu regret — că nu s'a putut ajunge la o unire în comisie. «Opriţi-vă!» a fost cuvântul de ordine, dat de dl Braniştе. «Asociaţiunea» să fie teren neutral din punct de vedere politic, fiindcă este a tuturor românilor.

Simbolic a găsit accente minunate un reprezentant al vechei Românii, unul din bunii, din nobilii — noblеţe fără blazon, dar, totuş, de naştere — unul din purtătorii de lumină din vechiul regat, colonelul I. Manolescu. Vorbirea dsale a stârnit ropote de aplauze, sincere, ca o ploaie binecuvântată peste un ogor care dogorea de căldură. A fost răspunsul cel mai potrivit faţă de bârfelile de femei de târg ale acelora, cari acuză vechiul regat cu toate păcatele în numele «Caselor naţionale», în fruntea cărora se află, a adus colonelul Manolescu ca contribuţie — prinos de veneraţie şi admiraţie memoriei lui Andrei Bârseanu — pentru fondul cu numele lui 9000 de lei, iar pentru ridicarea unei case naţionale în satul lui Avram Iancu 60.000 de lei pe anul acesta, ear pentru anul viitor o sumă — aproximativ — tot aşa de mare. Iacă fapte şi nu vorbe!

Din uraganul de patimi am avut — delirul de bucurie. Dl Manolescu punea punctul pe i cum trebue. Voia să spună: iacă ce ne uneşte — dragostea pentru lumină. Veniţi să lucrăm împreună, împotriva tuturor greutăţilor fără de număr.

Au încetat pentru o clipă interjecţiile maliţioase, ca şi în decursul vorbirilor mitropoliţilor. Alt «regăţean» de inimă, Dr. Gh. Preda, deciinând onoarea de a fi ales vicepreşedinte, ca să nu atingă susceptibilităţile unor anumite cercuri, cari se ţin de dreptul consuetudinar — a secerat alte ropote de aplauze. Cine să nu îndrăgească un astfel de gest al unui om, care lucrează ori unde l-ai pune cu acelaş zel pentru cauza comună? Aşa s'a ales în locul de vicepreş. advocatul din Sibiu, dl Dr. Oct. Russu urmând ca la adunarea generală viitoare să se găsească modalitatea ca sciziunile de astăzi să dispară.

Lista cealaltă a comitetului ales am comunicat-o în nr. trecut. In privinţa ţinerii adunării generale viitoare s'a deliberat iarăş cu vervă — reprez. din Baia-mare dl Gherman, cerea onoarea pentru oraşul său — dl Dr. Bologa cerea să se încredinţeze comitetul cu numirea definitivă — pref. Dr. Boiu invita în numele Sibiului, în sfârşit s'a decis (Dr. Dragomir) ca comitetul să hotărească.

După alegerea unei comisii verificătoare s'a închis şedinţa bogată în momente neuitate.

Şedinţa festivă

După prânz la ora 4 s'a ţinut şedinţa festivă a secţiilor ştiinţifice literare. A fost un singur orator, fiind celalalt — dl prof. Pârvan — împiedecat de a lua parte, dar oratorul de acum ne-a recompensat cât zece oratori. Ce «regăţean» de ţinut minte şi ce vrednic de iubirea noastră! Dl Dr. Gheorghe Preda a primit o misiune ingrată pentru 90% din conferenţiari: de a rostî câte un panegiric pentru trei din ceice s'au gândit să testeze societăţii din averile lor. Ingrată, fiindcă e primejdia platitudinilor, a locurilor comune, a biografiilor seci. Şi ce-a oferit dl Dr. Preda? — o conferenţă plină de spirit, de adâncire psihologică şi de eleganţă totodată. Ce teme vitale, de extremă importanţă a atins în conferenţa dsale întitulată: «Testamente trupeşti şi sufleteşti». (Chiar şi cuvântul testament îl iai la început cu neîncredere la cunoştinţă!) Despre selecţionarea speciei umane, despre îndemnurile cari se transplantă din generaţie în generaţie dela cei buni şi dela cei răi (glasul sângelui) — ilustrând tezele cu citate alese cu bun simt şi adâncă înţelegere din scrierile lui Andrei Bârseanu, din biografiile mecenaţilor Pipoş, Bădilă.

A vorbit ca medic-psihiatru, pedagog şi sociolog, arătând totodată frumoase cunoştinţe despre referinţele sociale-culturale dela noi. Publicul numeros a aplaudat frenetic şi pe drept cuvânt. Clipe de elevaţie sufletească, cari vor trebui comunicate, în scris, când se va tipări conferenţa, tuturor membrilor Asociaţiunii.

Congresul catehetic

Asociaţia clerului «Andrei Şaguna» se întruneşte în al treilea congres ordinar în Sibiu, în zilele de 2/15—3/16 Noemvrie 1922.

Programa acestui congres catehetic este următoarea:

1. Slujba sfintei liturghii în catedrala mitropolitană, cu predică şi chemarea Duhului sfânt.
2. Deschiderea Congresului
3. Raportul comitetului central.
4. Raportul casierului.
5. Educaţia religioasă prin şcoală.
6. Cine să predea religiunea în şcoala primară?
7. Materia de învăţământ religios în şcoala primară.
8. Educaţia religioasă în şcoalele profesionale şi de ucenici.
9. Dotaţia clerului.
10. Propuneri. (Se anunţă în scris biroului central cel puţin cu 3 zile înainte de congres).

Citind ziare

Ce nu se poate îngădui în statul român?

La această întrebare dă răspuns, în Universul, dl N. Iorga zicând:

Avem în Ardeal un mare număr de unguri, a căror fiinţă naţională o respectăm, a căror situaţie astăzi o înţelegem nu numai cu mintea, dar şi cu inima. Ei ar putea fi lăsaţi liberi să şi dea organisarea pe care o vor.

De ce am grămădi precauţiuni inutile pentru noi, jicnitoare pentru alţii? Dacă însă s'ar dovedi că aceste organisări sânt în relaţiuni cu statul naţional maghiar şi lucrează în interesul lui, imposibilitatea îngăduinţii s'ar produce imediat.

Avem în Ardeal un preţios element german, al saşilor, vrednic de stimă sub atâtea raporturi. Trăiască-şi netulburat viaţa şi desvolte-şi o chiar cât poate! Dacă însă s'ar descoperi vreodată că între conducătorii lor şi statul german există o înţelegere în vederea revanşei pe care acesta din urmă o pregăteşte prin toate mijloacele, aceeaşi imposibilitate de stat ar comanda o intervenire energică.

Sânt socialişti cari urmăresc prefacerea societăţii după alte norme. Câtă vreme lupta lor e legală, nu e nimic de zis. Dacă însă s'ar constata că primesc ordine de aiurea, toată puterea statului trebuie să cadă asupra lor.

Eată şi biserica unită... ea reprezintă azi, religios, o minoritate românească locală. Tot respectul pentru ce este... Indată însă ce se izolează de naţie şi proclamă, cum face foaia din Blaj, că naţia vine după confesiune şi că biserica sfântului Petru e de o potrivă cu coloana lui Traian, aceeaşi imposibilitate de a tolera o asemenea atitudine se produce! *Spiritul străin trebue izgonit dintr'însa.*

Numai aşa vom fi întemeiat o ţară pe temelii pe care nimeni să nu le poată zgudui.

A apărut

Calendarul Bunului Creştin pe anul 1923

Se vinde la LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ în SIBIU, şi în alte librării. — La cererile prin MANDAT POŞTAL se va adăuga 4 Lei pentru porto şi recomandat.

Modificarea constituţiei

— Şcoala. — Căsătoria. — Presa. —

Comisiunea, însărcinată cu lucrările pentru modificarea constituţiei, întrunindu-se zilnic în şedinţe, îşi urmează discuţiile asupra diferitelor chestiuni din noul proect al constituţiei statului nostru.

In şedinţele de Miercuri şi Joi s'au desbătut chestiunile de: învăţământ, căsătorie, precum şi chestiunea presei.

După ziarele din capitală, dăm următoarele informaţiuni:

In chestiunea *şcolară*, dl ministru Dr. Angelescu a propus ca învăţământul să fie liber. Cel primar să fie gratuit şi obligator până la 16 ani, ear cel secundar liber, însă impus la taxe suportabile. In privinţa şcoalelor confesionale a propus să li se pună restricţiuni. La aceasta dl I. Brătianu s'a opus.

Dl D. Ioanitescu spune că textul din proectul de constituţie ce a întocmit e studiat după constituţia elveţiană, unde, ca şi la noi, sânt mai multe confesiuni. De aceea găseşte că trebue garantată libertatea învăţământului fără să se pună greutăţi şcoalelor cu caracter confesional.

Dl V. Brătianu, în această chestiune, a propus o soluţiune prea democrată: Să nu fie decât şcoale laice.

Dl G. Mârzescu a propus un text care a fost admis cu modificările făcute de dl Ioanitescu.

Prin soluţiunea propusă de d-nii Mârzescu şi Ionitescu se garantează libertatea în limita moralităţii şi siguranţii statului.

Şcoalele confesionale şi ale minorităţilor vor fi regulamentate de legi speciale. —

In chestiunea de *căsătorie:*

Dl Dissescu a citit textul din anteproectul de constituţie făcut la cercul de studii al partidului liberal şi a susţinut că, pentru valabilitatea căsătoriei civile, nu e nevoe de proba căsătoriei religioase.

De aceeaşi opinie a fost şi dl Sassu.

Dl Bălănescu a susţinut ca şi căsătoria religioasă *să fie obligatorie*, având în vedere simţământul religios de care e pătrunsă marea massă a sătenilor noştri.

D-nii Dr. Angelescu şi Banu a propus ca în această chestiune să se asculte şi opinia Mitropoliţilor noştri.

Dl I. Brătianu a susţinut vechiul text al constituţiei care prevede ca obligatorie căsătoria religioasă prevăzând însă scutire în anumite cazuri speciale, care trebue trecute în legi speciale.

Avem nevoe, a spus dsa, să întărim sentimentul religios în massele poporului, în aceste timpuri când spiritele nu mai găsesc razim moral, pe care să se sprijine. —

In chestiunea de libertate a presei opiniile comisiunii au fost împărţite.

Dl I. Brătianu a opiniat că delictele de calomnie prin presă să fie deferite tribunalelor ordinare. Oratorul a spus că are datorie faţă de generaţiunile viitoare ca să moralizeze viaţa publică. Nu trebue să avem teamă dând unele delicte de presă să le rezolve justiţia. Predecesorii noştri, dela 66, n'au făcut acest lucru pentru că atunci magistratura era în faşe, deabea se înjgheba, ear experienţa politică lipsea aproape cu totul. Calomnia şi şantajul, fiind delicte ordinare, trebue deferite tribunalelor. Numai delictele de opiniune să fie deferite juraţilor.

D-nii Cosma şi general Moşoiu au cerut ca toate delictele de presă să fie deferite justiţiei. In Ardeal, au spus dlor, presa era supusă unui regim restrictiv. Regimul nostru de libertate a demoralizat presa din Ardeal, — de aceea se văd astăzi alătea campanii calomnioase în acea presă.

Dl D. Ioanitescu a spus că deşi o parte din presă e abuzivă, nu e mai puţin adevărat că tot aşa de abuzivi sânt şi guvernanţii, cari, de multe ori sânt întrecuţi de către administraţie. Inainte de a da delictele de presă pe mâna justiţiei să socotim că magistraţii pot fi influenţaţi şi că spiritul cetăţenilor nu e încă pătruns de respectul legilor. Sântem, a spus d-sa, într'o fază de transiţie şi singura sursă, de unde opinia publică ar putea să afle abuzurile guvernului şi ale administraţiei e presa. S'ar putea găsi guverne care să profite de faptul că presa nu poate vorbi fără să riscă închisoare sau amendă şi să săvârşească multe nelegiuiri. Libertatea presei temperează oarecum unele porniri şi serveşte în multe cazuri chiar guvernului, care nu poate să ştie de multe ori ce se petrece într'un colţ îndepărtat al ţării, şi abuzurile administrative ce se pot săvârşi din exces de... zel. Trebue însă să se ia măsură tranzitorie. Şi anume delictele de opiniune să fie judecate de juraţi, ear cele conexe cu santajul, excrocheria şi abuzul de încredere să fie trimise la tribunalele ordinare. Cu această soluţie nu se atinge nici libertatea presei şi se împiedică şi abuzurilede natură penală.

Dl C. Dissescu, revenind a spus că abuzul de presă e ceva fictiv, fiind un abuz de gândire. Nu trebue, zice d-sa, să băgăm justiţia în luptele politice. Să lăsăm, ca şi până acum, ca *toate* delictele de presă să fie deferite juraţilor. Nu s'a prăbuşit până acum nici un guvern prin calomniile de presă: nu se va doborâ nici de aici înainte. —

*

Proectul constituţiei nouă se va aduce în discuţia parlamentului în cursul sesiunii ordinare, ce se deschide în 28 Noemvrie 1922.

Oficiosul guvernului, ziarul *Viitorul*, scrie că parlamentul va declara *vacante* locurile senatorilor şi deputaţilor cari se abţin dela desbaterile corpurilor legiuitoare. In acest caz cercurile electorale din Ardeal si Bănat, în care se vor face alegeri parţiale, vor fi convocate pentru a doua jumătate a lunei Ianuar 1923.

A apărut:

Calendarul Bunului Creştin

pe anul 1923

Este cel mai bun calendar

Cuprinde materie foarte bogată: culturală şi literară, cu articole de învăţătură şi petrecere, şi cu numeroase icoane, şi adecă:

Afară de chipurile MM. LL. Regelui şi Reginei (care se pot aşeza şi în cadre sau rame), mai multe chipuri frumoase dela încoronarea în Alba-Iulia, precum şi Coroana de oţel a Regelui şi Coroana de aur a Reginei noastre; apoi icoanele: Principilor moştenitori români Carol şi Elena, a lui Şaguna şi Avram Iancu, ş. a. ş. a.

Din materialul Calendarului amintim următoarele: Despre încoronarea din 1922. Sfinţirea bisericii încoronării la Alba-Iulia. Regele şi Regina tuturor românilor. Eroul Avram Iancu. Marele dascăl Gheorghe Lazar. Andrei Şaguna şi gimnaziul din Brad. Despre biserica românească. Uriaşul, o povestire cu tâlc. Versuri alese. Puricele şi musca, poveste. Istorioare şi snoave cu haz, povăţuiri, glume şi altele. — Târguri şi anunţuri de tot felul.

Calendarul Bunului Creştin se vinde la Librăria Arhidiecezană în Sibiu, şi în alte librării. Costă 10 lei, fără şematism, şi 15 lei cu şematismul Arhidiecezei de Alba-Iulia şi Sibiu.

Ştirile zilei

Predică în catedrală. Dumineca trecută, la finea sfintei liturghii, a ţinut o predică înălţătoare păr. Dr. Aurel Crăciunescu, prof. sem.

Dela facultatea de teologie din capitală. Duminecă a fost solemnitatea deschiderii cursurilor facultăţii de teologie din capitală. Erau de faţă: corpul profesoral în frunte cu Dr. Chiricescu, decan; dl V. Ispir, secretar general al ministerului cultelor, şi studenţii. Solemnitatea s'a început prin serviciul divin, oficiat de spiritualul institutului teologic. Corul studenţilor a dat răspunsurile.

Dr. Chiricescu, decanul facultăţii şi preşedintele de onoare al soc. studenţilor în teologie, a vorbit, arătând studenţilor rolul ce-l are preotul în societate, şi felul cum studenţii teologi trebue să lucreze în timpurile grele de astăzi. Din partea studenţilor a vorbit preşedintele activ al societăţii, arătând că teologii sânt convinşi toţi de nobila misiune ce îmbrăţişează şi de importantul sprijin ce neamul românesc îl aşteaptă dela ei, şi de aceea vor căuta din toate puterile să fie vrednici urmaşi ai acelora, cari s'au jertfit pentru ca să poată păstra credinţa şi limba noastră. Dl V. Ispir, reprezentantul ministrului, spune că ia cunoştinţă cu bucurie de activitatea pe care studenţii şi-au propus să o desfăşoare anul scesta, şi promite că şi dl ministru Banu le va da concursul. Termină donând societăţii 5000 lei.

Concert. Corul mixt al Şcoalei normale Andrei Şaguna din Sibiu sub conducerea profesorului Timotei Popovici va da Miercuri, în 2/15 Noemvrie 1922 (ziua primă a congresului Asociaţiei Andrei Şaguna a clerului român ortodox) în sala cea mare a prefecturii judeţului Sibiu un *Concert* cu muzică religioasă şi cântece patriotice şi populare pentru cor mixt. Inceputul la ora 6½ d. a. fix. Intrarea este liberă. Dăruiri în bani în scopul sporirii bibliotecii şi repertorului coral al şcoalei se primesc cu mulţumită.

Tronul Turciei. Legea de destituire a sultanului, votată în adunarea naţională din Angora, declară că guvernul naţiunii este în mânile adunării naţionale; ear califatul va continua să fie exercitat de familia Osman: adunarea va alege un print, ale cărui calităţi morale şi intelectuale îl vor face demn de această alegere.

Aviz. Comandamentul 7 Teritorial ţine licitaţie publică în ziua de 17 Noemvrie pentru saci de iută reformaţi. Doritorii pot vedea condiţiunile la Comandamentul 7 Teritorial, Divizia 1 şi Divizia 21.

Pedepsit cu amendă. Preotul dela parohia noastră din Timişoara, cartierul elisabetin, a dat în judecată pe măcelarul Cseh, care la trecerea unei procesiuni religioase a refuzat să-şi scoată pălăria. Măcelarul s'a apărat în faţa judecătoriei spunând că este calvin şi nu se simte îndatorat să-şi scoată pălăria la trecerea procesiunilor. Judecătoria totuşi l-a osândit să plătească amendă de 250 lei.

In atenţiunea publicului. In ultimul timp s'au comis în oraşul nostru Sibiu numeroase furturi şi spargeri, fără ca să se fi găsit vre-o urmă sau indicii, care să conducă pe urmele făptuitorilor. In interesul general se impune ca publicul să dea ajutor efectiv agenţilor forţei publice, înlesnindu-le urmărirea răufăcătorilor prin indicii sau informaţii serioase. Din acest motiv este de dorit, ca toţi cei ce vor auzi sau vor observa fapte ce ar putea interesa poliţia oraşului, în legătură cu furturile comise, să *anunţe cu cea mai mare urgenţă la prefectura poliţiei.* Se vor oferi premii celor ce dau informaţiuni precise, în urma cărora se vor putea descoperi autorii furturilor. Nimeni nu va avea de suferit nici o neplăcere în urma denunţului ce va face, deoarece se păstrează cea mai mare discreţie cu privire la numele persoanelor care dau informaţiile dorite.

O mângâere. Despre absenţa prelaţilor greco-catolici din biserica încoronării la Alba Iulia, ziarul *Beiuşul* scrie: Avem o mângâere: Ardealul, şi majoritatea credincioşilor acestor prelaţi pierduţi, nu se identifică cu ei şi reprobă cu demnitate păcătoasa lor atitudine. Aşteptăm însă să li se spună lămurit, că ei n'au reprezentat biserica lor, ci numai sufletele pierdute în şcoala străinilor. Românii din Transilvania sânt toţi de legea românească: ceeace înseamnă, că toţi au suflet românesc, cari nu cunosc decât o singură credinţă: iubirea de neam, de ţară şi neclintită iubire către coroană, care simbolizează ideea unităţii noastre naţionale.

Teatrul din Sibiu, sub direcţia dlui V. Popp, a obţinut mari succese atât aseară prin reprezentarea piesei clasice *Don Carlos* de Schiller, cât şi în serile precedente cu melodioasele operete: Ţăranul vesel, Sânge polonez ş. a. In pregătire sânt piese nouă şi vechi, dintre cele mai reputate, jucate de artişti mult aplaudaţi. In fiecare Duminecă, d. a. la ora 3, se dau reprezentaţii cu preţuri reduse şi cu sale pline.

Românii în America

O carte instructivă a apărut sub acest titlu, scrisă de dl Şerban Drutu. Ea cuprinde date privitoare la starea românilor emigraţi în America. Estă câteva părţi din această interesantă lucrare:

Cauza emigrării românilor, din fostul imperiu austroungar, în America de Nord, a fost prigoanele maghiarilor şi lipsa de pământ. Acum 35 de ani statu Canada acorda pământ străinilor, spre a favoriza colonizarea.

Primii emigranţi au fost oameni mai în vârstă, cari au plecat singuri, sau cu doui trei tovarăşi; de la 1900 încoace ţărani ardeleni au pornit spre America în grupuri mai numeroase.

Inainte de 1900 numărul românilor era aşa de mic încât autorităţile de emigrare, — atât în Canada, cât şi Statele Unite, — nu aveau pentru ei o coloană specială, ci îi treceau la «Din alte ţări». Numai în ultimii doi ani ai veacului trecut românii au început a fi înregistraţi ca naţiune, ţinându-se seamă de numărul lor. Acesta ar fi cât se poate de exact, dacă toţi emigraţii români ar fi venit ca cetăţeni ai României.

Recensământul Statelor-Unite arată că în 1921 numărul cetăţenilor români se urcă la 102.823; în această cifră nu sânt cuprinşi românii, care au devenit cet eni americani şi mai ales evreii-români, cam 75 de mii la număr. Aceşti din urmă mai toţi sânt americani zaţi, obţinând avantagiile necesare exercitării diferitelor lor întreprinderi comerciale; însă majoritatea păstrează cele mai bune sentimente faţă de ţara noastră. Am putea deci afirma că la sfârşitul anului 1921 s'ar afla în Statele-Unite aproximativ 180.000 de supuşi români şi foşti români, cari însă sânt legaţi de ţară prin rudeniile lor rămase acolo.

Toţi au emigrat cam în decurs de 25 de ani, numărul cel mai considerabil fiind între 1906 şi 1907.

Odată cu izbucnirea războiului în 1914, emigrarea a încetat cu totul, până la 1919, când lichidarea imperiului austro-ungar a dat putinţa emigranţilor noştri să se repatrieze cu paşapoarte româneşti. Considerând faptul că între ani 1919 şi 1920 s'au eliberat cam 500 0 de paşapoarte româneşti, am putea spune că la începutul anului 1919 numărul românilor din Statele Unite se apropia de 230 de mii.

Ţinând seamă de proporţia dintre cei trec şi cei ce se repatriază, putem fi siguri că numărul emigraţilor români în Statele-Unite va fluctua în jurul cifrei de 180.000; aşa spre exemplu în 1920 au părăsit Statele-Unite 20,418 pe când în 1921 au fost admişi în aceeaşi ţară 16.057 emigranţi români (cifra trebue primită sub rezervă, pentru că o sumă de refugiaţi evrei, ruşi şi ucrainieni, cari au scăpat de teroarea bolşevistă, au intrat în Statele-Unite cu paşapoarte româneşti, eliberate de autorităţile noastre în dorinţa de a-i scăpa de rigorile câmpurilor de concentrare).

Statele, în spre care se îndreaptă emigranţii români şi unde aceştia se găsesc în număr mai mare sânt: New York, Ohio, Pennsylvania, Illinois, Michigan, New Jersey, Indiana, Minnesota şi în fine California.

Emigraţi noştri s'au apropiat mereu de coasta Pacificului: în 1910 în California erau numai 187 români, în 1920 ei numără 2.403.

In Statul New-York se găseşte cel mai însemnat număr de români şi el a atras 90 la sută din populaţia evreiască emigrată din România.

Oraşele în care se găsesc grupuri însemnate de români, sânt:

Cleveland, Youngstown, Akron, Cincinnati, Canton, Lorraine, Massillon, Toledo, Mansfield, Dayton, Alliance, Martinsferry, Warren, Newark, Niles, şi în număr mic, risipiti prin alte localităţi din Statul Ohio; apoi în Pittsburgh, Farrell, Elwood, City Homestead, Mckeesport, Sharon, Bethlehem şi South, Bethelehem, Philadelphia, Wilkes-Barre, Erie, New Castle, Mount Union, Hazelton, Williamstown, Scalplevel, şi Scranton, cum şi mai ales pe valea Lehigh, unde sânt foarte multe mine de cărbuni, toate în Pennsylvania.

In statul Illinois, de sigur că cel mai mare număr de români este în oraşul Chicago, care după New York este cel mai important în Statele-Unite, aceştia se mai găsesc însă şi în localităţile: Aurora, Elgin şi altele.

Acelaş lucru s'a întâmplat şi în statul Michigan: Detroit, cel mai important centru industrial a atras cel mai însemnat număr de emigranţi români, mulţi lucrând la uzinele de automobile «Ford»; în grupuri mai mici îi găsim în Pontiac, Highland Park, An Arbor, Jackson. In New Jersey cel mai mare număr de români este în oraşul Trenton, după care vin localităţile Perl, Amboy, în jurul oraşelor Jersey City, Hoboken, Newark Românii din Indiana sânt grupaţi în jurul şi în oraşele: Indianapolis Terre-Haute, East-Chicago, Gary, şi Indiana Harbor. In statul Minnesota îi găsim în oraşul Saint Paul şi împrejurimile lui. In California pe lângă San Francisco, Los Angelos, Sacramento şi Oakland.

Afară de oraşul New York, ei se mai află în localităţile: Buffalo, Watertown, Vansacket şi Tonnawanda.

Alte centre sânt: Bridgeport, (Connecticut)- Baltimore (Maryland), Omaha (Nebraska), Jacksonville (Florida), Portland (Oregen), St. Louis (Missouri)

Nr. 452/1922 (198) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune sistemizat prin ord. Ven. Consistor Nr. 3533/1917. Bis. în parohia de cl. III, Inău, protopresbiteratul Cetatea de Peatră, lângă neputinciosul paroh Petru Vaida, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 de sile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele capelanului sânt jumătate din cele statorite în coala B, de congruă.

Reflectanţii îşi vor trimite cererile provăzute cu documentele necesare oficiului protopresbiteral ort. rom. Cetatea de peatră, în Lăpăşul Unguresc, în terminul deschis şi pe lângă observarea dispoziţiilor reglementare se pot prezenta în comună pentru a face cunoştinţă cu poporul.

Lăpuşul-Unguresc, la 5 Oct. 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. român al tractului Cetatea-de-peatră în înţelegere cu comitetul parohial.

Zaharie Manu
protopop

Nr. 395/922 (197) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Sieu Sântul** în protopresb. Bistriţei se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele impreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat şi dotaţiunea preoţească dela stat conform calificaţiei celui ales.

Concurenţii îşi vor înainta cererile instruite conform normelor în vigoare, în terminul arătat, la Oficiul protopresb. rom. ort. în Bistriţa, şi cu prealabila încuviinţare a protopresbiterului, se pot prezenta şi în parohie în vreo Duminecă ori sărbătoare spre a cânta, predica, eventual a liturghisi.

Bistriţa, 31 Octomvrie 1922.

Oficiul protopresb. ort. rom. în înţelegere cu comitetul parohial.

Grigore Pletosu
protopresb.

Nr. 322/922 prot. (193) 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de învăţători la scoala primară confesională ort. rom. din **Sârbi**, protopresbiteratul Ilia, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român». Emolumentele împreunate cu I post sânt: Locuinţă, grădină, lemne în natură, iar dela comuna bisericească Lei 400 anual şi întregirea dela stat

Cele pentru postul al II-lea va da statul pe baza legii în complet.

Cererile să se înainteze în terminul indicat, instruite conform normelor în vigoare, la oficiul protopopesc, cu îndatorirea că concurenţii să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta şi a face cunoştinţă cu poporul.

Sârbi, la 8 Octomvrie 1922.

Silviu Andricia
preş. com. par.

Man Solomon
epitrop cassar

In înţelegere cu comitetul parohial.

Ilia, la 5/18 Octomvrie 1922.

Const. Moldovan
protopresbiter

Nr. 326/1922 (194) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa I-a **Mogoş-Micleşti**, din protopresbiteratul Lupşa se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt: venitele dela parohie din coala B, şi salarul şi gradaţiile din budgetul statului.

Concursele — documentele conform regulamentului parohial — se înaintează subscrisului oficiu în terminul deschis, iar concurenţii — cu observarea prescriselor din regulament — se prezentă înainte de alegere în parohie, spre a cânta, cuvânta, eventual celebra, şi a face cunoştinţă cu poporul.

In lipsa de concurenţi pentru parohiile de clasa I, se pun în candidaţie şi concurenţi cu calificaţie pentru parohiile de clasa a doua.

Baia-de-Arieş, 28 Sept. (11 Oct.) 1922.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al Lupşei, în înţelegere cu comitetul par. concernent.

Vasile Gan
protopresbiter

Nr. 2575/1922 (195) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de profesor de Religie la şcoala medie de fete din **Cluj** sistemizat cu ordinul Ministrului de Instrucţie Nr. 28928 V. 1922, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român». Catedra aceasta se completează cu orele de Religie dela şcoala Medie de băeţi, şcoala Tehnică şi şcoala superioară comercială. Concurenţii vor avea să dovedească calificaţia cerută în ordinul resortului de Culte Nr. 12273 1919.

Retribuţia e cea stabilită în normele de salarizare a corpului didactic dela şcoalele secundare.

Concursele cu documentele necesare se vor înainta acestui Consistor până la terminul indicat.

Cluj, la 30 Octomvrie 1922.

Consistorul Diecezan:

Nicolae Ivan
episcop

Mersul trenurilor în Sibiu

I. Plecare: 1. Spre Copşa: 2·30, 10·40, 14·35, 20·40.

2. Spre Vinţ: 4·05, 18·35.

3. Spre Râul-Vadului, Peatra-Olt, Bucureşti: 2·54, 13·45, 19, (accelerat).

4. Spre Făgăraş: 5·05, 15·59.

5. Spre Cisnădie: 5·16, 9·30, 15.

6. Spre Agnita, Sighişoara: 17·45.

7. La Ocna, tren şcolar: 6·20, 13·25.

II. Sosire: 1. Dela Copşa: 1·13, 9, 15·23, 18·50.

2. Dela Vinţ: 10·20, 17·04.

3. Dela Râu Vadului, Peatra Olt, Bucureşti: 1·44, 12·20 (accelerat), 16·15.

4. Dela Făgăraş: 8·30, 14·13.

5. Dela Ciznădie: 7, 11·35, 20·03.

6. Dela Sighişoara: 8·50.

7. Dela Ocna, tren şcolar: 7·30, 14·34.

Reclama este sufletul comerţului

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXX Sibiu, 4/17 Noemvrie 1922 Nr. 87

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român». Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Congresul catehetic al preoțimii ortodoxe române din Ardeal

Ziua I

Miercurea trecută, în 2/15 Noemvrie a. c. s'a deschis congresul preoțimii ortodoxe române din mitropolia noastră.

Deși timpul ultimelor două-zile a fost cât se poate de nefavorabil, apostolii dela margini, cu deosebire din arhidieceza de Alba-Iulia și Sibiu, din eparhiile Arad și Caransebeș, precum și din celelalte părți s'au adunat în număr frumos în centrul mitropoliei noastre, ca împreună să se sfătuească, împreună să chibzuească asupra greutății zilei de mâne, și împreună să se încălzească de focul sacru al credinței și dragostei evanghelice, și provăzuți cu nouă puteri să se întoarcă în satele noastre, spre a propoveduì tot cu mai mare căldură și cu mai mult foc evanghelia Domnului.

Eată scopul întrunirii apostolilor dela margini: câștigarea de noi puteri, de nou entusiasm, nouă energie și nouă plăcere de lucru în agrul cel viu al Domnului.

La ora 8 dimineața s'a oficiat în biserica noastră catedrală sfânta liturghie din partea părinților Popescu-Breasta, Dr. A. Crăciunescu, A. Nistor și diaconul G. Jurebiță. La finea sf. liturghii a urmat predica rostită de părintele Moldovan, apoi invocarea Duhului sfânt. Răspunsurile liturghice le-a dat corul seminarial dirigiat dl dl rev. școlar C. Popa. La sf. liturghie a participat I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae*, împreună cu asesorii consistoriali și preoțimea sosită la Congres.

La ora 10 și jumătate preoțimea s'a întrunit în sala cea mare a prefecturii, unde aveau să se țină ședințele congresului, și a exmis o delegație constătătoare din protoiereii E. Stoica și Dr. Borcea ca să invite pe I. P. S. Sa întemeetorul Asociației clerului Andrei Șaguna, mitropolitul Nicolae, spre a lua parte la ședință.

Nu peste mult sosește înaltul prelat însoțit de asesorii consistorului arhidiecezan și membrii delegați, fiind întimpinați la intrarea în sală cu puternice strigăte de «să trăiască».

Ocupând înaltul prelat locul presidial, având la dreapta pe reprezentantul înaltului guvern, prefectul A. Boiu, ear la stânga pe vice-președintele *Dr. G. Ciuhandu*, acesta rostește următorul discurs:

I. P. Sf. Părinte Mitropolit,
Onorați oaspeți,
Iubiți frați preoți!

Ne-am întrunit azi în al treilea congres preoțesc, pătrunși de profunda convingere, că muncă sistematică și încununată cu isbândă deplină se poate realiza numai prin organizarea tuturor forțelor și prin îndrumarea tuturor energiilor în slujba idealului comun.

Cât de mult se potrivește aceasta afirmare tocmai la activitatea preoțimei românești, este de prisos s'o spun mai pe larg. Faptul, că avem o organizație a clerului, constituită tocmai cu acest scop, ne este dovada suficientă, și n'avem decât să facem uz pe deplin de avantagiile muncii sistematice, la care ne chiamă pe toți, această organizație.

N'avem să facem alta, decât ca, în cadrele acestei organizații, să ne împlinim stăruitor datorințele *către ea* și *prin ea*, după îndemnul ce ni-a răsunat din sf. evanghelie de azi (Mercuri XXIII., sf. Luca, c. XI): «Cereți, și se va da vouă; căutați și veți afla; bateți și se va deschide vouă».

Acest, al treilea congres al Preoțimii din mitropolia ardeleană ne servește bunul prilej de a ne da seama de muncă săvârșită până aci și mai ales, să ne sfătuim cu privire la cele multe, pe cari avem să le facem d'aci încolo.

Bucuria revederii noastre însă, de data asta, nu este deplină. Presidentul asociației clerului, care a fost Prea Cuv. protoiereu, mai apoi și inspector general al clerului militar, Dr. *Vasile Saftu*, nu mai este între cei vii. Bunul Părinte ceresc l-a chemat în ziua de 6 April a. c. la Sine, iar noi am rămas fără conducătorul treaz și energic.

Și pâne să revenim asupra decesului în lucrări e oficiale ale congresului nostru, sufletul robului lui Dumnezeu protoiereu Vasilie să-l închinăm milostivirii Domnului și rugăciunilor noastre frățești, iar pomenirea lui rămână vie între noi, ca un îndemn la muncă fără zăbavă.

*

Ne-am întrunit, iubiți frați, în acest al III-lea congres ca să ne dăm seama: ce am făcut și ce mai avem să facem.

Noi, preoții lui Hristos, avem o misiune pe cât de *ideală*, tot p'atâta și de *reală*, deoarece sântem chemați cu chemarea sfântă de a lucra necontenit, ca «toată darea cea bună și tot darul desăvârșit», cari de sus vin dela Părintele luminilor, să se prefacă în tot atâtea *realități de lumină, de bunătate și de desăvârșire* în viața oamenilor.

Prima noastră întrebare, deci, trebue să fie: Eu și tu, și orcare din noi, în ce măsură am râvnit să interpretăm preoția noastră în acest chip, activ și sfânt, în legătură cu conștiința noastră preoțească și cu lumea din afară?

Eu, unul, sânt deplin convins de străduințele subiective ale celor mai mulți dintre noi. Și adaog că, omenește judecând, este de înțeles că mai avem încă mult de tors la firul desăvârșirei. Dar, iată, organizația ce o are clerul din mitropolie, este mijlocul cel mai potrivit, ca *bunele străduințe subiective să fie înfrățite într'o tendență comună* pentru a se realiza lumina, bunătatea și desăvârșirea, mai întâi în noi înșine, apoi și în cei dimprejurul nostru.

Aceasta este chemarea capitală a organizației clerului, chemare fixată larg și multiplu în statutele noastre.

N'am rămas, oare, datori unul ori altul, măcar cu ceva, în această privință?

Răspundă fiecare, pentru sine, în sufletul său mai întâi, iar aici, sobornicește, să ne dăm seama — nu prin critici, cari și ele își au rostul lor până la un loc — să ne dăm seama de lipsurile activității noastre, și să umplem golurile măcar în viitor.

Iată, unul din motivele de căpetenie ale întrunirii acestui congres: *să luăm îndemn la muncă stăruitoare.*

Prilejul este cel mai potrivit: congresul nostru va avea să restaureze nu numai biroul, ci și comitetul central.

Eu unul sânt dintre cei dintâi care se bucură de acest moment de a mă putea da în lături. După zbuciumul începuturilor, ce s'au pus organizației noastre în vremi nu tocmai prielnice, e de dorit să fie chemate la conducere elementele cele mai potrivite de a călăuzi organizația la limanul ce i-s'a fixat, ca o stea luminoasă pentru conștiința fiecăruia din noi. Și aceasta stea ne este deviza: *de a ridica nivelul conștiinței preoțești și de a o face să fructifice*, sub toate raporturile, în viața noastră publică.

*

Dar mai are congresul nostru și un alt înțeles.

Dacă congresul trecut a avut nota de congres biblic, fiindcă s'a preocupat de necesitatea lățirii bibliei, congresul actual are o notă nu mai puțin semnificativă și sfântă. El este în congres catihetic, pentrucă se va preocupa de marea problemă: *Cum și prin ce mijloace să se planteze cuvântul lui Dumnezeu*, cât mai adânc și cât mai bine lucrat, *în inimile fragede ale tineretului școlar*, nădejdea de mai bine a bisericii a neamului și a țării noastre.

Și, dacă alăturea de aceasta notă, catihetică, a congresului, va veni în discuție și chestiunea dotației preoțești, este numai un lucru din cele mai firești: Apostolia, ce trebue s'o facă clerul nostru, nu se poate îndeplini fără de a i-se fi satisfăcut preotului interesul de existență fizică.

Dar este și o chestiune de *prestigiu* pentru preoțime, cât și o chestiune de dreptate din partea statului, ca soartea materială a preoțimii să fie în așa chip împăcată, ca să poată trăi pentru misiunea sa, din care cea mai de căpetenie este astăzi și încă multă vreme, tocmai chestiunea predicăriii celor mici, în școală.

Nu vreau să preocup pe ceice vor veni aici cu proecte de soluții în aceasta chestiune. Mă mărginesc numai să o spun, că dacă viața de azi în genere este plină de neajunsuri, este, pentrucă lumea pământească a perdut legătura cu Ceriul și pentrucă viața omenească se scurge în ogașele instinctelor animalice.

Materialismul brutal a omorât și încă mai omoară multe-multe conștiințe de Creștini și de Români, și ni se deschide în acest chip înfiorătorul prospect al unui abiz, atât de larg încât poate înghiți nu numai indivizi ci și popoarele cele mai mari.

Aceasta este soarta celor ce părăsesc pe Domnul; de primejdia aceasta ne dăm seama și noi, Preoțimea, și că o singură cale de mântuire este: Calea Damascului — calea de convertire obștească — Calea de întoarcere la Domnul nostru Isus Hristos.

Acestei întoarceri vrea să-i pună un început sistematic congresul nostru catihetic.

De sine înțeles, că, în primul loc, nu ne vom adresa cu apelul nostru către conștiințele celor învârtoșați în fărădelegi. Nu ne vom adresa, direct, nici meschinilor esploatatori ai situațiilor publice, nici hienelor omenești cari sânt îmbogățiții de răsboi, nici către leii-paralei, cari au tulburat marea vieții noastre publice care-și așteaptă pe iscusitul potolitor al valurilor ei. Nu acestora și altora de aceștia ne vom adresa dintâi.

Ne vom adresa Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos, şi-L vom chema din totadinsul în mijlocul vieţii noastre creştineşti şi româneşti. Şi-L vom ruga pe Dânsul să fie, întâi de toate, cu noi cu preoţimea — mare şi mică — deopotrivă.

Il vom ruga să rămână cu noi, cu toţi fraţii preoţi, *pe al cărora apostolat*, fie el cât de nebăgat în seamă colo în umbra vieţii de sat, se *razimă întregul artificiu al vieţii şi viitorului nostru creştinesc şi politic românesc.*

Şi-aşa, de pe acum chiar călduros apelez la fiecare preot, ca fiecare dintre noi să se facă pe sine *câte un convertit al misiunii sale sfinte.* Ear munca aceasta, de restaurare a lui Hristos în sufletele româneşti, s'o începem fără întârziere şi cu tot zelul, începând a purta cuvenita grije sufletească de generaţia tinără, de tineretul şcolar!

Să se ştie: va rămânea şi trebue să rămână veşnic adevărat la români cuvântul lui Filaret Scriban, traducătorul Pidalionului, că: «*Clirosul este sufletul unui popor*».

La muncă deci, fraţi preoţi!

Fără de munca organizată şi stăruitoare şi cu adevărat apostolică a preoţimii noastre în aceasta direcţie, vom asista numai la împăgânirea şi pe mai departe a celor de azi, la pustiirea sanctuarelor noastre, cari au fost şi sânt chemate să rămână deapururi singurele temelii stătătoare ale vieţii noastre ca popor şi stat naţional.

*

Stăpâniţi de credinţa aceasta, că o *restaurare morală se impune şi cu absolută şi necondiţionată necesitate politică şi de stat*, preoţimea ardeleană întrunită în acest Congres, face solemna mărturisire, că *preotul-mucenic de ieri*, se va strădui să se ridice la treapta de *preot apostol.*

De aceea, în numele fraţilor adunaţi aici, ţin să Vă mulţumesc tuturor acelora, cari, onorându-ne prin prezenţa Dvoastre, aţi ţinut să ne şi încurajaţi în munca ce ni se aşteaptă pentru preamărirea lui Dumnezeu, pentru fericirea neamului şi pentru consolidarea ţării.

In locul prim salutăm, cu devotament, între noi, pe I. P. Sf. Părinte mitropolit *Nicolae*, urzitorul acestei organizaţii, pe care o poartă şi acum şi pe viitor cu căldură la sufletul său.

Salutăm pe reprezentantul înaltului guvern prefectul Anastasiu Boiu, pe reprezentantul armatei colonelul Vasilescu, pe reprezentanţii P. Sf. Vartolomeiu, episcopul Râmnicului şi ai episcopiei de acolo, preoţii Popescu-Breasta şi Ghia, pe reprezentantul Asociaţiunii Dr. V. Bologa, şi pe reprezentantul profesorilor de religiune din Bucovina N. Lazariuc.

După toate acestea, declar congresul III preoţesc de deschis. (Aplause la adresa presidentului).

După discursul de deschidere urmează:

Vorbirea I. P. S. Sale mitropolitului Nicolae

Intr'o atmosferă liniştită şi sărbătorească, se ridică I. P. S. Sa mitropolitul nostru, şi ţine o remarcabilă vorbire aprobată des din partea celor prezenţi, pe care o publicăm de astădată numai în resumat:

Iubită preoţime, veneraţi în Hristos fraţi!

Primul congres al preotimii din mitropolia noastră ţinut cu însufleţirea care trăia în inimile noastre în urma înfăptuirii idealului nostru naţional, a avut caracterul unui congres de organizare a preoţimii noastre într'o asociaţie a ei.

Al doilea congres a avut caracter biblic. Preoţimea amăsurat chemării sale a înţeles să-şi înceapă activitatea cu cuvântul lui Dumnezeu.

Al treilea congres are caracter catehetic. Vă felicit pentru înţelegerea ce o arătaţi, că activitatea în spiritul lui Hristos trebue să înceapă dela frageda generaţie a poporului nostru. Cei ce se gândiau în trecut la apărarea existenţei lor nu aveau răgazul necesar să se îndeletnicească şi cu probleme de ordin superior, ca problema catehizaţiei. A sosit timpul, şi acum este ca în planul de lucrare sistematică, catehizaţiei în mod imperios să i-se dea locul ce-l merită pe urma importanţei ce-o are. Dacă nu începi lucrarea dela generaţia tinără a copiilor, cum vei avea credincioşi cu dragoste şi alipire către sfânta noastră biserică? Dacă nu vei mlădia sufletele creştineşti în vrâsta când sânt accesibile pentru această influinţare şi dacă nu le vei face să fie pătrunse de evanghelia lui Hristos, cum vei obţine caractere creştine?

Deviza acestui congres este: «Lăsaţi pruncii să vină la mine, că a unora ca acestora este împărăţia cerurilor», şi sfinţiile voastre voiţi şi vă angajaţi să serviţi acest scop.

Dumnezeu să vă ajute să câştigaţi cât mai multe lumini în sufletul sfinţiilor voastre, spre a aduce la îndeplinire această importantă problemă. Se vorbeşte astăzi cu insistenţă despre necesitatea unei refaceri pe toate terenele vieţii noastre. Cea mai necesară e refacerea sufletelor, fără de care toate celelalte sânt zidite pe nisip. In viaţa unui popor forţa morală e cea hotărâtoare. Fără de ea planurile şi alcătuirile vieţii nu pot avea trăinicie. Dacă cei ce locuesc pământul ţării noastre, dela cei mai mici şi până la cei mai mari ar fi călăuziţi de spiritul lui Hristos, n'am avea complicaţiile de azi şi nici n'am întâmpina greutăţi la fiecare pas, ar dispare anomaliile, cari zădărnicesc atâtea opere bune şi fac să nu se înţeleagă fraţi cu fraţi; n'am avea ţară mai fericită, ca această ţară binecuvântată de Dumnezeu cu multe daruri, dacă ar primi duhul pe care Mântuitorul ni l-a adus. Noi sântem chemaţi să facem pe fiecare fiu al bisericii să înţeleagă că nu e alt nume mai înalt întru care ne putem mândri, ca numele lui Isus Hristos, să facem să pătrundă în conştiinta fiecăruia, că numai purtând în suflet pe Hristos, putem să ne împlinim datoria, unde sântem puşi să lucrăm.

Nu consider timpul nostru nefavorabil pentru această chemare, pentru apostolatul lui Hristos, şi să dăm mulţămită lui Dumnezeu cu toţii că ne-a învrednicit să trăim într'un timp ca cel de azi. Când văd frământările, întrebările, problemele şi chiar nemulţumirile de azi, eu le consider ca strigătul şi dorul oamenilor după o viaţă mai bună şi mai fericită: un timp ca acesta e cel mai potrivit spre a-i înfăţişa aşa cum trebue să fie adevărată viaţă creştinească.

Sufletul poporului nostru este aluatul cel bun în mânile noastre şi noi trebue să fim măiestri iscusiţi spre a crea dintr'ânsul forme tot mai desăvârşite ale caraterului creştinesc. Să desăvârşim metodele de păstorire sufletească, să găsim căi nouă şi să lucrăm în convingerea, că aceste vremuri au lipsă urgentă de propoveduirea noastră, aducându-vă aminte de cuvintele Mântuitorului: «Indrăzniţi, că eu am biruit lumea».

Trăind acest îndemn viu în sufletul tuturor propoveduitorilor evangheliei lui Hristos, să nu ne speriem de greutăţi. Prin alte greutăţi au răsbit înaintaşii noştri şi nu s'au speriat. Au găsit în sufletele lor şi în sufletul poporului nostru destulă forţă morală spre a lupta şi a ajunge zilele mai bune, ce le trăim noi azi. Deci datori sântem ca forţele stânjenite să le facem în forţe vii, să conducem poporul la cultură, lumină şi fericire. In această lucrare nimeni nu ne poate înlocui. Nu există alt element şi alt factor în viaţa statului nostru, care să ne poată substitui. Trebue să ne înălţăm sufletul la înălţimea acestei misiuni.

Vă bineventez cu toată iubirea, pe care o port preoţimii noastre şi Vă urez, ca să puteţi ajunge a Vă preciza cât mai bine problemele şi scopurile, ca lucrările să fie încununate cu succes. Rog pe Dumnezeu să Vă binecuvinteze şi să pogoare darul şi binecuvântarea Sa cerească asupra lucrărilor acestui congres.

Mulţumind prezidentul I. P. S. Sale pentru binevoitoarele sfaturi şi poveţe împărtăşite şi de astădată preoţimii, acordă cuvântul reprezentantului înaltului guvern, prefectului A. Boiu, care salută congresul şi se bucură că tocmai în aceste timpuri când unele popoare caută să scoată religiunea din învăţământul poporal, congresul preoţimii noastre se ocupă tocmai cu catehizaţia căutând a i da soluţiunea cea mai norocoasă.

In numele guvernului român şi ortodox, care va şti aprecia munca şi zelul D-voastră de a păstra intact sufletul poporului nostru şi prin aceasta a consolida şi a întări scumpa noastră patrie, vă doresc deplin succes în lucrările D-voastră (Aplauze).

In numele comandantului VII, de corp salută congresul colonelul Vasilescu, care spune că dacă Dumnezeu ne-a ajutat să vedem înfăptuit idealul naţional prin unirea tuturor românilor sub un singur sceptru, avem să mulţumim aceasta sufletului soldatului român, carele a ştiut să moară pentru patrie. Iar la făurirea şi întărirea acestui suflet a avut şi are mare rol preoţimea. In lupta binelui, ce o duce preoţimea contra răului, îi doreşte succese.

In numele P. S. Sale Bartolomei şi al preoţimii din eparhia Râmnicului, Noului Severin salută congresul părintele *Popescu Breasta*, în numele Asociaţiunii vorbeşte *dl Dr. Bologa*, iar în numele preoţimii din Bucovina profesorul de religiune *Lazarin*, (Aplauze) aducând binecuvântarea I. P. S. Sale mitropolitului Vladimir şi salutul colegial al preoţimii şi profesorilor de religie din mândra ţară a fagilor,

La propunerea prezidentului dl Ciuhandul se decide cu mare însufletire a se expeda următoarele telegrame:

M. Sale Regelui Ferdinand I

Bucureşti

Glorie şi omagiu neţărmurit M. Voastre, întâiului Rege încoronat al tuturor românilor, şi rugăciunile noastre pioase către Dumnezeu pentru Maiestatea Voastră, Augusta Dinastie şi pentru Ţară, dela preoţimea ortodoxă ardeleană, întrunită în al 3-lea congres al ei.

Mitropolitul Nicolae.

Prezident Dr. Ciuhandu.

*

I. P. S. Sale Dr. Miron Cristea

mitropolit Primat al României

Preoţimea ardeleană întrunită în congres Vă exprimă devotamentul său şi adesiunea sa la tot lucrul bun şi pentru folosul sfintei biserici şi a neamului nostru.

*

Dlui Ionel I. C. Brătianu,

ministru prezident

Preoţimea ardeleană întrunită în Congresul său al treilea Vă întâmpină cu încredere şi nădejde de bine în opera patriotică, ce Vi s'a încredinţat să o înfăptuiţi ca şef de guvern şi îndrumător de ţară.

Prezident Dr. G. Ciuhandu.

*

Dsale Dlui ministru de culte C. Banu

Preoţimea ortodoxă română din Ardeal Vă salută cu respect ca pe organul puterii de stat, în serviciul restaurării Neamului prin ocrotirea intereselor spirituale şi de credinţă religioasă.

*

Dsale Dlui Nicolae Iorga

Admiraţie marelui învăţat, iubitor şi apărător de biserica strămoşească a tuturor românilor.

*

Totodată s'a decis a se exprima telegrafice mulţumita congresului I. P. S. Sale Gurie, arhiepiscopul din Chişineu, Vladimir din Cernăuţi şi PP. SS. Lor episcopilor Ioan al Aradului, Iosif al Caransebeşului şi Nicolae al Clujului, cari toţi au salutat telegrafic congresul.

Cu aceasta ordinea de zi fiind exhauriată şedinţa se închide la ora 12 şi ¾ anunţându-se proxima şedinţă pe astăzi la 3 d. a.

Vizitaţiuni canonice. I. P. S. Sa mitropolitul nostru Nicolae a fost în 3 Noemvrie a. c. în vizitaţiune canonică în fruntaşa comună Avrig. A vizitat biserica şi şcoala noastră de acolo, şi a luat măsurile de lipsă referitoare la repararea bisericii, păstrându-se intactă actuala pictură bisericească de o valoare artistică nepreţuită, precum şi la renovarea edificiului şcolar. A vizitat apoi arhivul parohial şi protopopesc, pe cari le-a aflat în ordine.

Duminecă în 5 Noemvrie I. P. S. Sa a celebrat sfânta liturghie în biserica noastră din suburbiul inferior al Sibiului, Poarta Turnului, asistat de preoţii M. Voileanu, L. Triteanu, Dr. V. Stan, R. Bucşa, G. Maior şi diaconii D. Antal şi G. Jurebiţă.

La finea serviciului divin Inaltul prelat a ţinut credincioşilor noştri prezenţi în număr mare o frumoasă şi instructivă predică, explicându le pericopa zilei. Răspunsurile liturghice le-a dat corul seminarial sub conducerea dlui I. Stanciu. După terminarea serviciului divin I. P. S. Sa a trecut în casa parohială, vizitând oficiul parohial.

Improprietărire pe teren

— In Şura-mică şi Şelimbăr —

Conform anunţului ce am publicat, actul împroprietăririi pe teren, în hotarele comunelor din apropierea Sibiului, Şura-mică şi Şelimbărul istoric, s'a săvârşit în zilele de 10 şi 11 Noemvrie 1922.

In 10 l. c., către ora 3 d. a., au sosit cu automobilul la Şura-mică funcţionarii şi oaspeţii plecaţi dela Sibiu pentru a participa la actul festiv al împroprietăririi. Au fost de faţă: ministrul agriculturii dl Constantinescu, prefectul judeţului dl A. Boiu, asesorul consistorial păr. Lazar Triteanu, consilierul agricol dl Iancu şi alţi domni civili şi militari.

Casele satului, săsesc şi românesc, erau împodobite cu covoare şi stindarde în colori naţionale, în stradă s'au înalţat două arcuri triumfale, una din partea românească, alta în partea săsească a comunei. Fanfara saşilor şi-a dat d'asemenea concursul pentru înălţarea festivităţii, şi la sosirea oaspeţilor în faţa primăriei a intonat imnul *Deşteaptă-te Române.* Dl ministru salutat din partea parohului gr. cat., răspunde că în statul nostru liber, pământul se împarte poporului fără deosebire de naţionalitate şi confesiune, ministrul cere dela fiecare cetăţean al statului nostru să poarte neclintită credinţă pentru patrie şi tron.

După aceasta au pornit cu toţii, într'un lung şir de automobile şi trăsuri, în hotarul comunal, unde sătenii au fost împroprietăriţi cu pământ din fosta proprietate a parohiei săseşti, căreia i s'a lăsat însă partea ce se cuvine, ca şi în alte locuri. (Saşii au participat şi aici la serbare, pe lângă toată agitaţia purtată de unii dintre urmaşii privilegiaţilor). Părintele Lazar Triteanu a celebrat serviciul divin, dl ministru a rostit câteva cuvinte şi apoi s'a tras întâia brazdă cu plugul cu şase boi.

Pe la ora 4 festivitatea s'a terminat şi oaspeţii s'au înapoiat la Sibiu. —

Actul împroprietăririi la Şelimbăr s'a început la ora 11 a. m. Au luat parte dnii miniştri Constantinescu şi Moşoiu, I. P. S. Sa mitropolitul nostru *Nicolae*, şi alte distinse persoane.

Dnii miniştri sânt întâmpinaţi de reprezentanţii autorităţilor comunale din Şelimbăr, Mohu, Bungard, Sadu, Veştem şi Sebeşul de jos. Au rostit vorbiri preoţii şi alţi intelectuali din aceste comune.

Slujba dumnezeească a oficiat-o I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae*, care şi cu acest prilej a cuvântat potrivit însemnătăţii zilei şi a locului, amintind vestita luptă hotărâtoare dela Şelimbăr, între principele ardelean Andrei Báthory şi Mihai Viteazul (1599), cel dintâi Domn unificător de neam. Dl ministru Moşoiu pomeneşte de zilele mari de la 1916, când cu trupele sale a trecut peste Şelimbăr şi a fost primit cu entuziasm de fraţii desrobiţi. Au mai vorbit: dl ministru Constantinescu şi dl preşedinte al tribunalului din Sibiu Gheorghescu, care pledează pentru ridicarea unui monument la Şelimbăr în memoria eroilor căzuţi acolo la 1599.

După tragerea primei brazde, serbarea s'a sfârşit, ear dnii miniştri şi ceilalţi participanţi sibieni s'au întors cu automobilele în oraş, unde s'a dat o masă în hotelul Bulevard.

Convocare

Amăsurat § 7 din regulamentul pentru organizarea despărţămintelor convocăm prin aceasta *conferenţa pastorală* de toamnă a Asociaţiei clerului «Andrei Şaguna» despărţământul Sfântul Gheorghe în comuna Ozun pentru zilele de 21 şi 22 Noemvrie st. v. (4 şi 5 Decemvrie n.) cu următoara ordine de zi.

1. *Luni* în 21 Nov. la ora 9 celebrarea sf. liturghii prin preoţii Ioan Toma, Iosif Popovici, Iorgan Curcubătă, Daniil Cojocariu, Ioan Grecianu şi Nicolae Rădoiu, predică din pericopa zilii o ţine păr. Iosif Popovici în limba maghiară.

2. La 11 a. m. deschiderea conferenţei prin preşedinte în localul şcoalei primare de stat.

3. La 2½ p. m. tema: Ingrijirea educaţiei religioase a tineretului în legătură cu şcoala de Duminecă, de Ioan Grecean, cenzurată de Daniil Cojocar.

4. La 4½ p. m. Ce cauze a observat fiecare preot că stau în calea cercetării regulate a bisericii din partea credincioşilor săi, şi ce mijloace sânt de luat imediat pentru îndreptarea lor.

Marţi în 22 Nov. la ora 8:

5. Alcătuirea unui plan analitic al activităţii pastorale în decursul anului, de Ioan Toma şi Petru Mihaiu, cenzurate de Iosif Popovici.

6. La ora 10. Importanţa femeii în propaganda religioasă; organizarea femeilor în Reuniuni, şi prezentarea unui statut tip, de Aurel Nistor.

7. Propuneri şi comunicări.

Convocări speciale nu se trimit. —

Din şedinţa comitetului despărţământului, ţinută la sf. Gheorghe la 27 Octomvrie v. (6 Nov. n.) 1922.

Aurel Nistor preşedinte — *Mihaiu Petru* secretar

Revizoratul şcolar al judeţului Sibiu

Aviz şcolar

In comuna *Ludoşul de Mureş*, jud. Turda-Arieş, s'a deschis o şcoală de contabilitate şi educaţie cooperatistă. Elevii acestei şcoale fac 9 luni teorie şi 6 luni practică, după care primesc diplomă de maturitate şi vor fi numiţi contabili la băncile şi cooperativele săteşti, la federale, contabili regionali, revizori contabili etc. Absolvenţii acestui curs fac armată numai un an.

Doritorii a se înscrie la acest curs au să-şi înainteze rugările la Direcţiunea şcoalei de contabilitate amintită mai sus, însoţite de următoarele acte:

1. Act de naştere (etate dela 15 ani în sus).
2. Certificatul de absolvirea cel puţin a IV—VI clase primare.
3. Act de vaccinare.
4. Certificat de moralitate.

Se primesc şi fete.

Elevii sânt interni, unde primesc: masă, spălat, locuinţă, baie etc., pentru care vor plăti 320 Lei lunar sau alimente în natură: făină, cartofi, fasole etc. în valoare de 320 Lei lunar, socotite după preţul pieţii.

Sânt 60 locuri pentru anul acesta. Rugările se vor înainta şcoalei până la 25 Noemvrie 1922. Se va comunica personal fiecărui elev în scris data când trebue să se prezinte la şcoală.

Domnii preoţi şi învăţători sânt rugaţi a da publicare cât mai largă acestui aviz.

Revizoratul şcolar al jud. Sibiu.

Ştirile zilei

Congresul preoţesc. După o activitate intensivă de două zile, în decursul cărora s'au ţinut 4 şedinţe, congresul preoţimei noastre şi a încheiat în 16 l. c. sara la ora 7 şedinţele, într'un elan de însufleţire, eshauriind întreg programul pus la ordinea zilei. In n rul nostru proxim vom publica raport amănunţit despre decursul şedinţelor.

Filiala Societăţii ortodoxe naţionale a femeilor române. Zilele acestea a cercetat oraşul nostru Dna principesa *Alexandrina Cantacuzino*, prezidenta Societăţii ortodoxe a femeilor, însoţită de dşoara Odobescu, secretara societăţii. Din acest prilej I. P. S. Sa mitropolitul nostru *Nicolae*, la dorinţa dnei Cantacuzino, a întrunit la o conferenţă pe doamnele din societatea noastră sibiană. In cuvinte alese I. P. S. Sa a arătat motivul înfiinţării înainte de 12 ani a Societăţii ortodoxe a femeilor, a arătat nobilele scopuri pe cari le urmăreşte. Luând cuvântul dna Cantacuzino a arătat frumoasele instituţii create până acum: institute de creşterea fetelor, cămin de băieţi lângă liceul Lazar, 42 grădini de copii în diferite centre româneşti etc.

Afară de vechiul regat şi-a întins activitatea sa şi în Basarabia şi Bănat. Aminteşte, că de mult doria, ca în acest centru de cultură românească, să înfiinţeze o filială. Damele noastre au întâmpinat cu multă bucurie caldele cuvinte ale dnei Cantacuzino, i-au mulţumit că şi-a luat oboseala d'a veni în mijlocul lor, şi cu mare însufleţire au decis înfiinţarea unei filiale a societăţii ortodoxe a femeilor române. S'a ales după aceea comitetul local constătător de 15 dame. Dna Cantacuzino văzând însufleţirea cu care s'a constituit această filială, a pus bază la activitatea ei, prin o frumoasă donaţiune de 5 mii lei. Dna Cantacuzino a părăsit oraşul nostru Joi sara. La gară a fost întâmpinată de mai multe dame din societatea noastră, oferindu-i-se un frumos buchet de flori.

Sf. Sinod al bisericii ortodoxe române se întruneşte în sesiune de toamnă la 25 Noemvrie a. c. Se vor discuta importante probleme: Organizarea seminariilor, unificarea organizaţiei bisericeşti, organizarea bisericii române din America, alegerea comitetului de editură a institutului biblic, mănăstirile şi vizitatorii lor în timpul verii ş. a.

Intregire. Un confrate din Bănat scrie despre cununa de *spini*, culeşi de un maghiar de pe mormântul lui Avram Iancu pe vremea subjugării, şi păstraţi în muzeul naţional din capitala maghiară: «Eată deci cum se păstrează memoria eroilor noştri naţionali», — reproşează confratele bănăţean. Informaţiunea sa trebue însă întregită cu următoarea explicare: Spinii aceia au crescut acolo numai din pricina că celce se apropia de mormântul de sub gorunul lui Horia să depună o floare, era tratat ca primejdios «agitator» împotriva statului ungar şi trebuea, dacă voia să scape de prigoniri, să treacă graniţa. Dacă nu s'a făcut «nimic» pentru amintirea lui Iancu, se va face acum, când se poate face fără piedeci.

Viza livretelor din toamna anului 1922 se ţine pentru oraşul Sibiu, dela 15 Noemvrie până la 26 Noemvrie 1922 inclusiv, la reşedinţa cercului de recrutare (cazarma Kempel) dela 8—12 a. m. Se vor aduce toate actele militare ce le posedă (adeverinţa, livret etc.). Oameni, cari şi au pierdut adeverinţa de control, vor cere un duplicat dela comandantul cercului de recrutare. Sânt obligaţi a se prezenta: Toţi oamenii din contingentele 1877—1898, cari au fost dispenzaţi de serviciul militar de sub arme, a aduce toate actele militare ce le posed; toţi specialiştii, meseriaşi şi lucrători specialişti din contingentele de sus, având a declara meseria şi a dovedi aceasta prin acte (titlu academic, carnet de maestru, lucrător etc.) Toţi, cari nu vor face declaraţia aceasta, nu vor putea fi dispenzaţi la caz de mobilizare. — Sânt scutiţi de a se prezenta la viza şi control: Ofiţeri, cari nu sânt specialişti meseriaşi etc.; Invalizi de războiu, cari au bilet de reformă; toţi oamenii cari au făcut vre-o concentrare în 1922. — Presentarea este obligatorie; cei ce vor contravenî, vor fi pedepsiţi conform legilor.

Nr. 51—1922 (200) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de protopresbiter al tractului **Huedin**, înființat prin conclusul Sinodului diecezan Nr. 66—1922, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Până la devenirea în vacanță a parohiei protopresbiterale Huedin, venitele din acea parohie în care se va stabili ori este stabilit parohul, care va fi ales și numit de protopop.

2. Dotațiunea protopresbiterală dela stat și din fondul general administrativ al Consistorului diecezan.

3. Retribuția din fondul protopopesc al tractului alimentat din contribuțiunile dela parohie.

4. Taxele legale dela vizitațiunile canonice.

Concurenții îndreptățiți conform conclusului congresual din anul 1888 Nr. prot. 111, să-și înainteze cererile înzestrate cu documentele cerute, în terminul arătat mai sus, Ven. Consistor diecezan din Cluj.

Huedin, din ședința comitetului protopresbiteral, ținută la 24 Octomvrie 1922.

Vasile Dobre, notar.

Aurel Munteanu, preș. com. prot.

Nr. 320/1922 prot. (199) 1—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de clasa III **Valendorf,** din protopresbiteratul Cohalm, se publică de nou concurs cu termin de 30 de zile.

Condițiile de salar împreunate cu această funcțiune sânt cele stabilite în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat; este casa parohială, eclej e 3 jug. cat., parohul primește dela fiecare familie cu car și plug una clae de grâu, dela celelalte una ferdelă de cucuruz.

Reflectanții îndreptățiți își vor înainta petițiile provăzute cu documentele necesare conform normelor în vigoare în terminul deschis subsemnatului, și până la publicarea terminului de alegere se vor prezenta în parohie în vr'o Duminecă sau sărbătoare spre a face cunoștință cu poporul, a cânta și cuvânta la sf. Liturghie și, dacă sânt preoți, a și celebra.

Cohalm, la 26 Octomvrie 1922.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al Cohalmului în înțelegere cu comitetul parohial din Valendorf.

Emilian Stoica
protopresbiter.

Teatru orașului Sibiu

Director: **W. Popp**

In 18 Noemvrie: Silva, operetă în 3 acte.
In 19 Noemvrie: *Două* reprezentații, una în matineu cu prețuri reduse, a doua seara cu prețurile obișnuite.

Inceputul la ora 7½ seara

Anunț

Subsemnatul am onoare a aduce la cunoștința On. mele clientele că, încredințându-mi-se conducerea unei fabrici de ghete, m'am **strămutat definitiv dela Sibiu în Gherla.** Imi țin de plăcută datorință a aduce și pe această cale mulțămita mea pentru sprijinul de care m'au făcut părtaș și de încrederea cu care m'au învrednicit, în tot timpul cât mi-am exerciat meseria de măestru pantofar în Sibiu, și le zic tuturor un bun rămas.

Gherla, 15 Noemvrie 1922.

Cu deosebită stimă:

George Săsărman,
măestru pantofar.

(201) 1—1

Au sosit la Librăria Arhidiecezană
Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăți literare: povestiri, călătorii, cărți pentru copii medicale, pedagogice, economice, povești; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toți, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare

Părți alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dlui **Ioan Mețianu,** arhiepiscop și mitropolit.

Prețul legat 30 Lei plus porto postal 5 Lei

Doctor Iosif Stoichiția, Fost asistent de clinică
Specialist pentru boale interne
Consultează zilnic dela 11½—12½ și 2—4
Piața Regele Ferdinand (Târgul cel mare) Nr. 17
Laborator razele Röntgen
(203) 1—2

GEORGE BENDORFEAN,
măestru pantofar, Sibiu, strada Spinarea Cânelui Nr. 23.
(202) **(Succesorul firmei George Săsărman)** 1—3

Am onoare a aduce la cunoștința On. public, și îndeosebi a Onor. clientele a antecesorului meu, că am **preluat atelierul de încălțăminte** al fostului meu măestru, unde **voiu confecționa și pe mai departe tot felul de lucrări aparținătoare branșei mele.** — Rog respectuos Onor. public a se adresa cu toată încrederea avută în antecesorul meu, onorându-mă cu comandele Dvoastre, promițând

lucru solid, prompt și prețuri moderate

Prima fabrică română de stampile
OCT. L. VESTEMEAN
Sibiu, str. Țiglăriei Nr. 18.

Am onoare a aduce la cunoștință, că mi-am deschis un

Atelier pentru fabricarea stampilelor din cauciuc

Execut tot felul de stampile din cauciuc, diferite medalioane și orice lucrări din branșa aceasta, cu prețuri moderate

Comandele sunt a se adresa la „Librăria Arhidiecezană" Sibiu, str. Mitropoliei 45.

Cu toată stima
145 **Oct. L. Vestemean.**

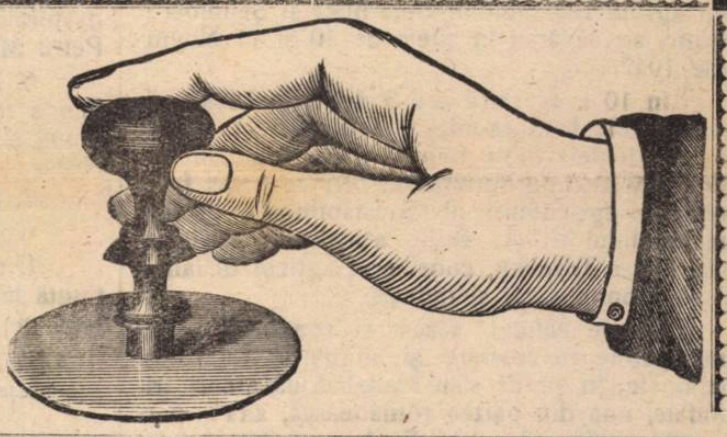

A apărut și se vinde în **Librăria Arhidiecezană, Sibiu**

Calendarul Bunului Creștin
(Vechiul Calendar arhidiecezan)
pe anul 1923

Cuprinde bogată și interesantă materie, cu numeroase ilustrațiuni.

Amintim, din cuprinsul acestui Calendar, următoarele: Despre *încoronarea* MM. LL. Regele și Regina românilor, — cu cele mai frumoase ilustrați ale Suveranilor, ale Moștenitorilor de tron și altele; Despre eroul *Iancu,* marele dascăl Gheorghe *Lazar,* Mitropolitul Andrei *Șaguna*; Sfințirea bisericii încoronării la Alba-Iulia; Versuri alese; Despre biserica românească; Cum să ne păstrăm sănătatea; Insemnări economice; Cele mai bune povestiri: *Uriașul; Puricele* și *musca;* Istorioare și snoave cu haz; Poveți, glume, — și altele, și altele.

Pe lângă ilustrațiile amintite mai sus, se găsesc în Calendar chipurile lui: Avram Iancu, Andrei Șaguna, chipul Coroanei de oțel a Regelui, și al Coroanei de aur a Reginei, Suveranii sub baldachin, Regele citind proclamația la Alba-Iulia, Poarta cetății ș. a.

In celelalte părți ale calendarului se află: Cronologia, zilele și lunile de peste an, mersul vremii; Insemnarea târgurilor, întocmite după luni, anunțuri ș. a.

Calendarul s'a tipărit în două ediții: o ediție cu *Șematismul* bisericii ort. române din arhidieceza de Alba-Iulia și Sibiu, cu «Evidență» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catiheți și învățători, — și altă ediție, *fără Șematism.*

Prețul: { **Ediția cu Șematism 15 Lei** / **„ fără „ 10Lei** } **plus porto postal Lei 4 și sânt a se trimite înainte prin mandat postal.**

Librăriilor pentru desfacere peste 10 exemplare se dă rabat

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 8/21 Noemvrie 1922 Nr. 88

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Congresul catehetic al preoțimii ortodoxe române din Ardeal

Ședința a II-a

S'a ținut în 2/15 Noemvrie la ora 3 d. a.

Prezenți: I. P. S. Sa mitropolitul Nisolae, prezidenta societății ortodoxe a femeilor române dna *principesa Alexandrina Cantacuzino*, reprezentantul ministrului de de culte dl inspector general *Savin.*

Prezident: Dr. G. *Ciuhandu.*

Luând cuvântul I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae salută cu deosebită bucurie pe ilustra doamna Alexandrina Cantacuzino prezidenta Societății ortodoxe a femeilor române; arată cum înainte cu vreo 12 ani femeile din societatea de elită a vechiului regat s'au constituit într'un zid de apărare religioasă și națională: în «Societatea Ortodoxă a Femeilor Române» a cărei binefăcătoare activitate am simțit'o în timpurile grele ale războiului și noi cei de dincoace de Carpați. Această societate a înființat numeroase instituțiuni de creștere toate conduse în spirit național-bisericesc. Ea însași este un puternic sprijinitor al bisericii noastre. Sufletul acestei societăți este prezidenta, doamna Cantacuzino, care cu primejdia vieții în decursul războiului a trecut granița aducând daruri soldaților răniți, iar nouă inspirându-ne încredere... Dna Cantacuzino a fost cea dintâi în 1919 care a venit le noi cu solia de a înființa orfelinate pe seama orfanilor de război. De aceea mulțumindu-i în numele congresului, că a avut bunăvoința de a se prezenta în mijlocul nostru o salutăm cu deosebit respect. (Entusiaste ovațiuni la adresa dnei Cantacuzino).

Doamna *Cantacuzino* luând cuvântul rostește următoarele:

Inalt Prea Sfințite,
Sfințiți părinți,
Onorat congres,

La chemarea mitropolitului Bălan, am răspuns cu toată inima, dându-ne bine seama de importanța acestui congres, care întrupează în bună parte sufletul românesc-ortodox și dela care poate porni mișcarea cea mai importantă pentru buna îndrumare a bisericii noastre și a vieții naționale ortodoxe în toată țara. Sânteți cei mai îndreptuiți, Preasfințiți părinți, a cunoaște rănile de care suferim, deoarece pe acest pământ, mai mult ca ori unde, cârmuirea sufletească atât de intensă, a fost condusă de preoțime.

Recunoștința neamului întreg se îndreaptă către apostolii luptelor seculare, către preotii ardeleni, cari cu ajutorul atâtor martiri, ca: Horia, Cloșca și Crișan, au fost mucenicii, ce neîncetat în toiul vijeliilor seculare, au ținut veșnic candelele aprinse pentru mântuirea neamului. Nicăirea, mai mult ca aci, biserica n'a fost scutul sfânt al unui popor. Nicăirea rostul ei în desvoltarea culturală națională, nu s'a dovedit mai de folos, nicăirea istoria bisericii nu s'a identificat mai mult cu însuși istoria neamului. Dvoastre, în bună parte, sânteți aceia cari ați cucerit pentru biserica ortodoxă română drepturi nepieritoare la recunoștința veșnică a statului român.

Grație Dvoastre, a preoților din întreg cuprinsul românismului, biserica ortodoxă-română a putut face, ceeace nici o altă biserică din lume nu a putut săvârși, a ținea pe un neam sfărâmiț de vicleșugul vremurilor, totuși închegat în cuget și simțire prin puterea credinței.

Românii de pretutindeni când luptau pe patru fronturi diferite unii contra alții, conduși de atâtea împărății dușmane nouă, ei în noaptea mântuirii Domnului, care era și mântuirea noastră, în aceeași zi, la aceeași oră, vedeau aprinzându-se scânteia luminării divine în fața aceloraș altare, pe câmpurile de luptă, în Galiția, la Isonzo, în Macedonia, la Olt, Mărășești, Otuz, toți se împărtășeau în aceeași limbă, strigau cu acelaș suflet: «Hristos a înviat», înviiat a și neamul românesc. Și a înviat în fine, după suferințe grozave, înfăptuindu-se visul fulgerător al unui mare Voevod. Ne vedem astfel așezați între: Tisa, Nistru, Dunărea și Marea-Neagră, ca cea mai importantă constelație politică, reprezentând 14 milioane de oameni și chemați de odată din robi ce eram noi acum 40 ani, și dvoastră chiar acum în urmă, a fi conducătorii Orientului european. Acuma, numai începe viața adevărată a statului român. Acuma se pune temelia pe care trebue să se ridice un popor conștient de răspunderile și datoriile sale. Acum viața socială trebue organizată în așa fel, încât cei cinstiți, cei buni, cei harnici, să aibă rostul lor în serviciul țării.

Acuma spiritul de legalitate și de înaltă moralitate trebue să fie întrodus în toată viața noastră publică și privată.

Răspunderi covârșitoare apasă pe umerile noastre. Generația jertfei are datoria se ducă până la capăt opera întreprinsă de atâția martiri și nu trebue să și piardă vremea în certuri păgubitoare, în sfășieri fără rost, în intrigi, cari numai vrășmașilor pot folosi. In nevrosa universală, când nicăirea se pare că binele nu se mai poate despărți de rău, când vântul de ură este mai tare decât năzuințele de liniște și înfrățire, împingând până și frații de acelaș sânge într'o nebunească învrăjbire, biserica ortodoxă rămâne deapururea singurul punct de reazim pentru conștiințele curat românești. Biserica trebuie să iasă din altare și să aplece urechea ei spre năzuințele celor mulți și obidiți. Trebue neapărat făcut o mișcare pentru înfrânarea poftelor și stăpânirea patimilor. După marea epopee ce am trăit, s'ar părea că sufletul românesc este în scădere, preocupat de povara greutăților materiale din ce în ce mai apăsătoare, desgustat de atâtea minciuni, care se pun în calea celor care ar vrea să muncească cu folos, el trebue să fie trezit. Cei buni s'ar părea că nu au destulă energie pentru a se pune în calea celor răi și necugetați. Ei bine, biserica familia și școala, cei trei mari factori ai vieții sociale, au datoria să se pună pe muncă, luând efectiv conducerea mișcării sociale.

In desamăgirea ce deodată ne-a cuprins, sufletul nostru dornic de mai bine, dornic de a vedea și auzi altceva, în nevoia lui de a fi sprijinit în haosul acesta general, este ispitit de toți cei de altă lege ca noi, care caută a pune stăpânire pe dânsul.

Biserica noastră trebue să organizeze, în tot cuprinsul țării, o intensă propagandă națională ortodoxă. Preoțimea trebue să cunoască întreaga țară, cu toate problemele ei sociale, economice și culturale, atât de variate și complicate. — Preotul este singur în măsură a desăvârși adevărata unitate sufletească. Când cei din Ardeal vor cunoaște nevoile celor din Basarabia, când cei din Oltenia vor predica în bisericile din Bănat și cei din Maramureș, se vor apropia de sufletul moldovanului după Bistrița, toți vor pricepe atunci mai bine: firea, năzuințele, cusururile și calitățile lor respective și încetul cu încetul se va plămădi un singur cuget și o singură conștiință românească. — Pentru aceasta, trebue din ce în ce mai mult, să întărim organizația bisericii noastre ortodoxe. Nu trebue să ne sfiim s'o spunem, că voim să facem dintrinsa cea mai puternică cetate de credință omenească, închinată numai spre mărirea patriei române. De peste hotare, ni s'a spus într'un mare congres, *că anumite credințe ar fi scutul de apărare ale unor anumite concepții politice.* Noi, nu vrem să credem că aceasta ar fi adevărat. Insă, ținem să declarăm solemn aci, că de sufletul național românesc *nu vom îngădui nimănui să se atingă, nici de integritatea teritoriilor noastre.* — Noi n'am cucerit nimic, nici nu ne am aruncat în războaie de cât pentru a sfărâma lanțuri seculare și a face ca dreptatea și echilibrul etnic să fie restabilit pe aceste plaiuri, — astfel nici o putere omenească să nu se atingă de noi, căci o vom sfărâma. —

Noi, *nu avem catedrale mari, bogate, pline de comori artistice, ci afundate, pline de fum, umile în aparență, dar bogate în comori neprețuite.* Pe lespezile lor, este scrisă istoria Ortodoxismului român, strajea neadormită a sufletului și a neamului românesc, *el nu va da nici odată înapoi și conștient de menirea lui* în această țară, el înțelege astăzi mai multe chiar ca eri, a fi conducătorul spiritual al poporului acestuia, plămădit, legănat și oțelit de dânsul.

In acest scop, trebue însă, ca biserica să fie descătușată de tutela prea apăsătoare mai ales la noi în Muntenia, Oltenia și Moldova, pe care *politicianismul* o exercită asupra ei. — Ea trebue să nu mai fie silită la anumite compromisuri, care o împiedecă a se manifesta ca cârmuitoare și a se rosti ori când și contra ori cui când o crede necesar pentru binele obștesc.

Slujitorii ei trebue să fie obiectul unei deosebite considerațiuni și, ca atare, trebue să aibă și retribuțiile în proporții cu demnitatea înaltă ce ocupă. Este inadmisibil ca preotul să nu aibă asigurată viata lui de toate zilele și să aibă preocupări materiale care îl împiedică a-și închina toate puterile pentru alinarea durerilor celor mulți.

Reforma Seminarelor și a Facultății noastre de teologie se impune, avem datoria să veghem ca numai cei care simt întrânșii dragostea adevărată a aproapelui, să poată îmbrățișa cel mai sfânt apostolat.

Inalt Prea Sfinţite,

Sânteţi cel mai tânăr dintre înalţii mitropoliţi. Aţi fost chemat de dorinţa unanimă a poporului ardelenesc pentru a ocupa scaunul în veci binecuvântat al Marelui Şaguna.

Puteţi astfel, mai mult ca ori care altul, face ca biserica ortodoxă, să-şi desăvârşească organizaţia ei. Aveţi norocul să trăiţi în vremuri în care creştinismul pretutindenea îşi recapătă acţiunea lui binefăcătoare.

Şi aci, la noi, aşteptăm solii vremurilor noi, care să dea conştiinţei publice, adevăratul ei înţeles, care să ridice pe cei buni, să oşân deasca vieţile fără rost, luxul necugetat, risipa banului care este ruşinea vieţii noastre publice. Ceasul sanctiunilor morale a sunat şi aşteptăm pentru a putea pune ordine în toate domeniile vieţii noastre publice şi private ca biserica cârmuitoare de suflete, să ne arate drumul drept, pe care trebue să păşim.

Societatea ortodoxă naţională a femeilor române, care deapururea a fost în slujba bisericii şi a ţării, vine astăzi prin glasul meu să se puie cu smerenie la muncă, alăturea de sfinţiţii părinţi, pentru însănătoşirea vieţii noastre sociale şi nădăjdueşte că apelul său către toţi creştinii va găsi puternic răsunet, şi că vom putea înjgheba în fiecare oraş, sat şi cătun, organizaţiuni ortodoxe naţionale a femeilor române, adevărate armate de credincioşi pe care sfinţiile voastre, statul şi dinastia, să poată ori când bizui.

In această nădejde, vom spune ca evanghelistul: «Sloboade, Doamne, pe robul tău, căci văzură ochii mei sunând ceasul mântuirii».

Cuvântarea dnei Cantacuzino a făcut o adâncă impresie asupra membrilor congresului şi a fost întimpinată prin vii aplauze, cu o adevărată manifestaţiune de simpatie.

I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae* s'a simţit din nou îndemnat de a se ridica şi a mulţumi dnei Cantacuzino pentru cuvintele calde adresate congresului, asigurându-o că biserica ortodoxă de dincoace de Carpaţi a fost ocrotitoarea sufletelor. Această misiune o avem şi astăzi şi în serviciul acesteia, ascultând cerinţele nouă vrem să stăm şi pe mai departe la postul nostru, având cârma vieţii sufleteşti a poporului. Sânt fericit, spune Inalt Prea Sfinţia Sa, că dna Cantacuzino a accentuat momente de adevărată elevaţiune sufletească şi nu pot decât să i repet gratitudinea noastră, asigurându o că în opera care o desvoaltă ca prezidentă a Societăţii ortodoxe îi vom da tot sprijinul şi concursul nostru.

Prezidentul Dr. G. Ciuhandu încă mulţumeşte dnei Cantacuzino pentru bunăvoinţa ce a avut-o de a se prezenta în mijlocul nostru, o salută de binevenire, tot asemenea salută şi pe dl reprezentant al Ministrului cultelor, pe dl *Savin*.

Intrându-se în ordinea de zi, secretarul general păr, *P. Moruşca*, citeşte raportul comitetului despre activitatea Asociaţiei dela ultimul congres până astăzi. Din frumosul şi temeinicul raport amintim următoarele:

In cuvinte duioase se aduce la cunoştinţa congresului trecerea la cele eterne a valorosului prezident al Asociaţiei *Dr. V. Saftu* şi a membrului din comitetul central *Dr. I. Sârbu*.

Congresul dă expresiune pierderii suferite prin ridicare.

Se aminteşte apoi, că statutele Asociaţiei clerului au fost încuviinţate din partea P. S. Sinod episcopesc, cerându-se a se face numai unele mici modificări şi întregiri.

Se trece după aceea la activitatea biroului central al Asociaţiei, care a dat diferite inviaţiuni despărţămintelor cu deosebire cu privire la conferenţele pastorale şi activitatea cercurilor religioase.

Arată apoi activitatea desvoltată de Secţii şi despărţămintele acelora amintind pe cele mai active din secţia Sibiu: Cohalm, Deva, Dobra, Hunedoara, Miercurea, Sebeş etc. In fine prezentează în numele comitetului următoarele propuneri:

1. Intregirea statutelor, dintre cari cel mai însemnat punct e următorul:

Comitetul central să fie autorizat a revizui textul statutelor şi a le adauge regulamente de organizare a vieţii tinerimii, a corurilor bisericeşti şi reuniunilor de femei şi apoi toate să se tipărească din nou în broşură separată.

2. Să se oblige toţi preoţii mitropoliei aflători în serviciul bisericii a se înscrie membri ai Asociaţiei, plătind cotizaţiile începând cu anul 1919 întrucât au fost deja în funcţiune în acel an. Scutire dela plătirea cotizaţiilor pot da despărţămintele în cazuri motivate.

3. Toţi membrii Asociaţiei să fie obligaţi a abona «Revista Teologică», iar pentru foaia «Lumina satelor» să se îndatoreze fiecare preot a trimite până la 10 Dec. a. c. cel puţin 10 adrese de a le credincioşilor, despre care cred că ar abona-o, din parohie ca şi din comunele pe care le administrează.

4 Secţiile să stăruie ca să se organizeze toate protopopiatele în despărţăminte ale Asociaţiei şi să-şi înceapă activitatea. Fiecare despărţământ să-şi aleagă un duhovnic pentru conducerea «misiunilor interne» şi a mărturisirei preoţimii. Iară în centrele episcopale, cari sânt şi centre ale secţiilor, să se institue din partea P. Sf. chiriarhi duhovnici eparhiali, cari prin conferinţe duhovniceşti să intensifice acest mijloc de înviorare a vieţii creştineşti, care este mărturisirea, pentru toate feţele bisericeşti şi prin ei pentru credincioşi.

P. Sf. sinod episcopesc să fie rugat a încuviinţa acest desiderat.

5. Autorităţile noastre bisericeşti să fie rugate a încuviinţa în bugetele parohiilor diurne pe seama preoţilor pentru participarea la adunările despărţămintelor şi la conferinţele pastorale. Iar pentru întrunirile cercurilor religioase să îndemne prin circulară pe credincioşi să ajute pe preoţi cu cărăuşia. Intrunirile acestor cercuri trebue să se desvoalte pe încetul în misiuni poporale cu durată de mai multe zile, în cari să se pregătească mărturisirea generală şi cuminecarea credincioşilor. Aceasta este cel mai sigur şi mai efcace mijloc de combatere a sectarismului.

6. Pentru reuşita actiunii de educaţie şi cultură mai ales la sate, să se ceară înaltului guvern, pe lângă motivare temeinică, ca să ordone închiderea crâşmelor, sistarea târgurilor şi încetarea lucrului în cancelăriile comunale şi la oficiile publice în Dumineci şi sărbători. Intervenirea să se facă prin mijlocirea P. Sf. sinod episcopesc şi paralel cu Asociaţiunea pentru cultura şi literatura poporului român, care în adunarea generală din acest an a decis să pornească acţiune în acelaş senz.

7. Membrii Asociaţiei să fie obligaţi a contribui anual cu 1% după salar pentru înfiinţarea «casei preoţilor» pe lângă universitatea din Cluj, pentru adăpostirea fiilor de preoţi.

8. Congresul să invite celelalte secţii şi respectivele autorităţi bisericeşti eparhiale să iniţieze câte un internat, întrun centru şcolar, pentru adăpostirea copiilor de preoţi, în care cei orfani de tată să aibă întreţinere gratuită, — după modelul internatului arhidiecezan din Sibiu, pentru care preoţimea acestei eparhii contribuie anual 2% după salar.

9. Să se dea comitetului vechiu absolutorul pentru gestiunea trecută şi să se aleagă noul preşedinte şi secretar general, precum şi comitetul central al Asociaţiei pe un nou period de 3 ani.

Raportorul comisiunii însărcinate cu censurarea raportului general, păr. Ioan Crăciun, recomandă congresului să voteze propunerile comitetului central.

Deschizându-se desbatere generală asupra acestui obiect, neanunţându se nimenea la cuvânt şi congresul declarând că consimte cu propunerile făcute, I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae* într'un expozeu mai lung a ţinut să se pronunţe în mai multe chestiuni din propunerile făcute, dând îndemn pentru desăvârşirea organizaţiei preoţimii, care să se organizeze conform statutelor fără a aştepta în acest scop ordin de sus. A sulevat apoi mai multe chestiuni actuale. A mulţumit preoţimii din arhidieceză pentru gestul frumos şi sprijinul dat de a înfiinţa internatul arhidiecezan, în care fiii orfani de preoţi se cresc gratuit, ear celorlalţi fii de preoţi şi credincioşi ai bisericii noastre încă li se fac înlesnirile posibile. Aminteşte I. P. S. Sa că deşi încă ca profesor înainte cu 15 ani a făcut propunerea de a se înfiinţa un internat pe seama fiilor de preoţi, totuşi din cauza greutăţii vremurilor nu s'a putut înfiinţa până acum.

Indemnul cel mai nou de a accelera înfiinţarea internatului i l-a dat faptul, că în munţii apuseni a răposat un preot, rămânând 11 orfani, dintre cari nici unul nu era aşezat. Cel mai mare era militar. I. P. S. Sa a intervenit pentru eliberarea lui spre a îngriji de văduvă şi fraţii mai mici. Pe 5 din aceşti orfani I. P. Sa i-a plasat în orfelinatul arhidiecezan. Spre lauda preoţimii din arhidieceză constată, că nu s'a găsit un singur preot, care să zică că nu contribue la susţinerea internatului.

Indrumă I. P. S. Sa preoţimea să răspândească între popor «Lumina Satelor», căci această foaie redactată în spirit adevărat creştinesc, scrisă pe înţelesul poporului, în satele isolate este preotului un bun tovarăş în răspândirea luminii şi culturii.

Trecând la altă ordine de idei, I. P. S. Sa a ţinut să atragă atenţiunea preoţimii, ca să nu se înroleze la carul politic al nici unui partid, căci zice apostolul: «Oi voi sânteţi ai lui Pavel, ai lui Apollo, ori Chifa? Nu, voi sânteţi ai lui Hristos». Aşa şi preotul trebue să fie al tuturora, deci deasupra tuturor partidelor. De aceea îi îndeamnă ca să păstreze independenţa faţă de orce partid.

«In slujba lui Hristos fiind, când vă vor cârti să nu vă turburaţi; să nu vă lăsaţi impresionaţi de bârfeli, pentrucă noi ne avem înaintea ochilor noştri limpezi ţintele noastre. De aceea nu-i permis să ne lăsăm a fi robi ai opiniei altora, ci cunoscând ţinta noastră, neconturbaţi să mergem spre dânsa». (Vii aplauze).

Vorbirea I. P. S. Sale a electrizat pe membrii congresului, cari au făcut înaltului prelat adevărate ovaţii.

Asesorul Lazar Triteanu a făcut declaraţia, că fiind membru al corporaţiunilor legiuitoare, nu caută să servească interesele de partid, ci interesele bisericii şi poporului nostru. Biserica ortodoxă dela întemeerea ei a căutat întotdeauna să-şi rezolve problemele ei alăturea de stat şi a găsit energia necesară să se apere, când statul căuta să o aserveas că. De aceea şi noi să căutăm ca noi să conducem pe credincioşii noştri şi să nu lăsăm pradă acelora cari caută numai interese particulare.

Fiind timpul înaintat şedinţa s'a închis la ora 7 seara, anunţându-se proxima şedinţă pe 16 Nov. st. n. la ora 9 a. m.

Getiri folositoare

(x) Am vestit, în numerele trecute ale ziarului nostru, apariţia publicaţiei Calendarul Bunului Creştin pentru anul 1923.

Purtând, în anii precedenţi numirea simplă de Calendar, — publicul cititor îi zicea Calendarul arhidiecezan. — şi-a luat acum numele de Calendarul Bunului Creştin, pentru a arăta mai lămurit şi prin titlu ţânta ce în deosebi se urmăreşte prin conţinutul său.

Prin noua sa formă, cu icoana catedralei mitropolitane în frunte, Calendarul care intră în anul al 72 lea de existenţă, are înfăţişare frumoasă şi prietenoasă. Tipografia Arhidiecezei a pus deosebită îngrijire la tipărirea lui, şi a dat în anul acesta mai numeroase ilustraţiuni ca de obicei.

Numărul ştiutorilor de carte creşte, spre bucuria noastră, an de an. De aceea s'a simţit necesitatea să se tipărească tocmai Calendarul într'o ediţie destinată pe seama cititorilor celor mulţi, şi să li se dea o lectură aleasă şi sănătoasă, întemeiată pe adevărurile veşnice propoveduite de biserica noastră creştină şi românească. O altă ediţie cuprinde aşa numitul «şematism» — pe lângă alte însemnări şi articole ce vor interesa în special pe slujitorii altarului.

Cărţile în mijlocul scumpirii generale, se vând astăzi cu preţuri ne mai pomenite,

— mai ieftine au rămas, până acum, calendarele.

Ca bună armă de propagandă culturală, calendarele noastre românești trebue să fie întocmite toate, fără excepție, cu pricepere literară și culturală și — cu cât mai redus spirit negustoresc.

Calendarul Bunului Creștin voește, prin cuprinsul său bine ales și spus în cuvinte înțelese de toată lumea cititorilor, să pătrundă până în cele mai depărtate colțuri ale satelor, și să le aducă dorita bună hrană sufletească.

Calendarul Bunului Creștin are de scop să deprindă cât mai mult poporul nostru să-și cinstească vechea sa credință și limbă.

Muncitorul dela câmp și din ateliere, obosit de lucrarea brațelor, dar cu mintea liniștită și neturburată încă de fumul și alcoolul ispititor al cârciumelor, va găsi în cartea noastră citiri care trezesc sentimente de adevărat om și creștin, de sentimente ce îndrumează voința spre făptuiri vrednice de iubire și de respect.

Intemeiați pe cuvintele pline de înțelepciune din Cartea cărților, dorim ca ideile democratice să iasă pretutindeni biruitoare, — dar să nu se prefacă în absurdități sociale și în stări haotice.

Nouă ne trebue, astăzi și totdeauna, oameni muncitori și evlavioși, atât sus, cât și jos.

Ne adresăm către toată preoțimea noastră și o rugăm să îndemne credincioșii știutori de carte să-și împodobească masa și casa prin procurarea Calendarului ieșit din tipografia arhidiecezană.

Cartea conține, pe lângă cetiri interesante și folositoare, icoane care zugrăvesc întâmplările însemnate din cursul anului. Sânt reproduse icoanele MM. LL. Regelui Ferdinand I și Reginei Maria, amândouă pe hârtie de lux, care pot fi scoase și puse în cadre, ca să înlocuească icoanele străine din multe case ale sătenilor acestei țări.

Alăturea învățăturilor religioase, calendarul aduce numeroase articole scurte, vesele și serioase, cu haz și glume, cântece din popor și din scriitorii de seamă, — care toate se pot citi în orce casă, unde se mai păstrează înțelegerea pentru viața să nătoasă în familie, și unde farmecul de vatră părintească tot mai dăinuește în sufletele curate...

In acest înțeles cerem sprijinul real și stăruitor al oamenilor de bine.

Știrile zilei

Predică în catedrală. Dumineca trecută, la finea sfintei liturghii, a ținut o frumoasă predică Trandafir Scorobeț, asesor consistorial.

Suveranul proprietar a trei regimente. M. S. Regele a dat nouă dovadă despre iubirea ce necurmat o poartă pentru armată și despre recunoștința Sa în fața neîntrecutelor ei calități ostășești. Monitorul Oficial publică înaltul ordin de zi, prin care Suveranul, cu ocazia încoronării, ia proprietatea: regimentului 4 de artilerie, regimentului de escortă regală, și regimentului 91 de infanterie.

Arta poporului român a fost subiectul conferenței ținute în ziua de sf. Dimitrie la Lugoj din partea dlui profesor Nicolae Iorga. S'au arătat prin proecțiuni diferite monumente românești și s'au explicat părțile originale și părțile de înrâurire străină. Conferențiarul constată că unitatea națională se oglindește în sufletul românesc prin una și aceeaș artă, cultivată în toate provinciile locuite de români, cu deosebite influințe străine dar romanizate: aceată unitate este făcută de veacuri. — Conferența dlui N. Iorga, cum se anunță din Lugoj, a fost bine cercetată, cu toate că au lipsit din sală frații greco-catolici și aderenții partidului național. (Și totuși se zice că nu facem politică în chestiuni de cultură și de artă...)

Act de mulțumire. Domnul senator de Sighișoara Ignatie Mircea a binevoit a dărui pe seama bisericii ortodoxe din Cohalm 3000 lei în scopul procurării unui clopot, pentru gimnaziul din Cohalm 3000 lei și pentru școala primară de stat din aceeași localitate 1000 lei. In numele parohiei ortodoxe, a gimnaziului și a școlii primare, din Cohalm îi exprim Domnului senator Ignatie Mircea cele mai călduroase mulțumiri. *Emilian Stoica*, protopop.

Vindecări. La Paris au făcut o deosebită senzație conferințele profesorului Coue din Nancy asupra influenței miraculoase a antosugestiei. Prin simpla voință a celor suferinzi, profesorul Coue a obținut vindecări uimitoare. Paralitici urcă scările amvonului în cârje și le coboară fără nici un sprijin. E destul ca omul să-și spună zilnic de câteva ori că se simte bine și mulțumit, ca această stare să se afirme cu adevărat în organismul său.

«Lumina Satelor». Atragem atențiunea onoratei preoțimi asupra hotărîrilor congresului Asociației noastre luând cunoștință de ele să căutăm a ne conforma și până se vor lua dispoziții speciale. Indeosebi să se trimită de urgență lista cu adresele la administrația «*Lumina Satelor*» notând și protopopiatul căruia aparține preotul. Orientarea pe care vom căuta să ni-o câștigăm dela administrația foii, ne va arăta pe ceice își dau seama de puterea mare, pe care o are o bună gazetă pentru popor. Trebue să înțelegem importanța lucrului, pe care îl săvârșește această foaie religioasă pentru îndrumarea vieții poporului nostru. Să ne pătrundem de valoarea sprijinului, pe care îl dă activității noastre pastorale prin povețele creștinești, pe care le duce în casele creștinilor, — și acolo unde noi nu putem ajunge totdeauna. Ea este azi cel mai de seamă tovarăș în lucrul nostru de răspândire a evangheliei lui Hristos între oameni. Și tocmai de aceea ni se impune datoria să facem ca să pătrundă cu lumina ei în cât mai multe familii. *Biroul central al Asociației.*

Calendarul arhidiecezan s'a pus în vânzare sub titlul Calendarul Bunului Creștin *pentru anul 1923. Se găsește: la Librăria Arhidiecezană în Sibiu, în tutungerii și în toate librăriile.*

† Pr. Toma Frateș. Sâmbătă în 11 Noemvrie 1922, a fost înmormântat în cimiterul bisericii noastre din Bucfa'au preotul Toma Frateș, în etate de 73 ani. A servit ca învățător 7 ani, capelan și preot 29 de ani, ear ca pensionar 13 ani, fiind văduv de 36 ani. Fie i țărâna ușoară și memoria binecuvântată.

Teatru românesc în Sibiu. Azi, Marți, 21 Nov n la ora 3 p. m. se va reprezenta din nou frumoasa feerie Ileana, de I. Borcia. Bilete de intrare se află la cassa teatrului orășenesc, dela 10—12 și 2—3. Venitul curat e destinat «Asociațiunii pentru literatura rom. și cultura poporului român».

O ilustrată. Dl *E. Fischer* a scos în atelierul său fotografic în Sibiu o ilustrată bine reusită a regretatului președinte al Asociațiunii, *Andrei Bârseanu.* Pe masa ori cărui bun român, chipul simpatic al celui dispărut totdeauna va fi stimul de înălțare și îndemn de muncă desinteresată. De vânzare în biroul Asociațiunii, cu 3 Lei bucata.

Teatru orașului Sibiu

Director: **W. Popp**

In 22 și 23 Noemvrie: Dansuri clasice. Debutează artista Iulia Hubak dela teatrul Scala din Milano.

Inceputul la ora 7½, seara

FOIȘOARA

Intru pomenirea lui Mihai Viteazul +

«Se cădea aceluia (Iui Isus), carele... pe mulți a acus la mărire, ca prin patimi să se săvârșească, ca începător al mântuirii lor». *Evrei*: *II. 10.*

Iubiților creștini! Cuvintele acestea, scoase din apostolul de azi, cuvinte ale sfântului Pavel, îndreptate către conaționalii săi evrei, au *astăzi* pentru noi un îndoit înțeles.

Prin ele se explică, în primul loc, taina neînțeleasă din destul de mintea omenească: de ce însuși Mântuitorul Hristos, deși Fiu al lui Dumnezeu, a trebuit să sufere dela ticăloșii de oameni moartea cea mai de ocară de pe acea vreme.

Prin patimile Sale, Mântuitorul Hristos s'a făcut începătorul și desăvârșitorul mântuirii neamului omenesc, ear de misiunea aceasta s'a achitat, prin suprema jertfă pe care o putea aduce, prin jertfa vieții Sale pământești.

Celălalt înțeles — înțelesul omenesc legat de ziua de azi — al cuvintelor sf. Pavel zace foarte aproape de simțurile noastre.

Ne-am rugat adecă azi, la ziua sfinților arhangheli Mihail și Gavriil, cu toții pentru odihna sufletului și a rămășițelor pământești ale lui Mihai Viteazul, pe care l-a sortit Providința divină să fie «începătorul mântuirii» neamului românesc. Inceputul de mântuire, pe care l pusese mai 'nainte de asta cu trei sute și câțiva ani, l-a plătit și dânsul cu viața, cu capul său.

Cuvine se dară, ca noi, cei de azi, cărora ni s'a hărăzit norocul de a vedea întrupată a doua mântuire a neamului românesc, să aducem prinosul rugăciunilor noastre pentru sufletul lui Mihai Vodă, care n'a fost numai viteaz, ci și mucenic — *întâiul* mare mucenic — al unității politice a tuturor românilor din stânga Dunării.

*

De ce ajungem să facem pomenirea lui Mihai Viteazul tocmai azi la SS. arhangheli și chiar și în bisericile noastre? Eată o întrebare căreia mă voi sârgui să-i răspund.

Astăzi prăznuim, sub raportul mântuirii sufletești, pe căpeteniile îngerilor lui Dumnezeu cari sânt SS. arhangheli Mihail și Gavril, cari au conlucrat cu Dumnezeu de aproape la mântuirea oamenilor din robia păcatului.

Cu deosebire rolul arhanghelului Mihail este foarte marcant în economia divină. Tradiții și legende s'au format, încă în evraism, în legea veche în jurul persoanei sfântului arhanghel Mihail, tradiții și legende cari, în parte, au trecut și în creștinism și chiar au fost desvoltate la creștini. In Sf. Scriptură, la creștini arh. Mihail figurează ca luptător cu Draconul (Apoc.: XII 7). De aceea și înfățișarea sa în iconografia creștină este militărească.

Insuși numele Mihail în sine spune mult. El însemnează atâta cât: Cine este ca Dumnezeu? Ear numele de Gavriil înseamnă: Puterea lui Dumnezeu.

După vechile tradiții și legende, arhanghelul Mihail, cu spadă de foc în mână, este păzitorul raiului după izgonirea lui Adam de acolo; dar tot Mihail arhanghelul conduce în rai pe sfinții Testamentului vechiu, scoși de Hristos din iad. — Vă întreb: Mihai-Vodă Viteazul n'a fost și el un arhanghel românesc, care cu spada de oțel în dreapta sa, a ținut calea celorce ni stricaseră moșia și cele sfinte ale legii noastre românești? Și, oare, nu a scos și el pe frații săi, deși numai pe scurtă vreme, din iadul robiei politice, și nu i-a călăuzit la libertatea și unitatea politică?

Mai departe arhanghelul Mihail era considerat de către evreii de odinioară ca Mareprincipe al neamului evreesc, care stătea nevăzut în fruntea oștirilor evreești și le conducea în luptele lor prin brațul de oțel și prin sufletul său energic, pentru libertatea politică și religioasă. De aceea prorocul Daniil îi zice: principe mare și ocrotitor al evreilor (Dan. X. 13, XII 1). — De aceea și biserica ortodoxă prăznuește pe arhanghelul Mihail de asemenea ca pe cel ce a fost «odinioară mai mare neamului iudeilor, ear acum ajutor creștinilor». Și tot prin cântările bisericii orientale este invocat arh. Mihail ca «putere și tărie... și împreună luptător» al împăratului împotriva limbilor vrășmașe și cumplite cari în vremea împăraților bizantini erau Turcii, «fii Agarei», după cum cântă în veacul IX imnologul bisericesc Iosif.

(Urmează)

* Cuvântare ținută în ziua sf. arhangheli, în catedrala din Arad, anul 1919.

Revistă pedagogică. In Caransebeş apare cu 1 Noemvrie 1922, tipărită în Tipografia Diecezană, o bună revistă pedagogică, sub numirea *Şcoala Bănăţeană*, organ al Asociaţiei învăţătorilor din Caraş-Severin. Redactor este dl *Pavel Jumanca*. In comitetul de redacţie se află câţiva dintre cei mai muncitori dascăli români, dnii: Gh. Bleanu P. Costescu, Gh Lipovanu, C. Liuba, Gh. Neamţu şi Iosif Olariu. Revista apare de două ori pe lună. Abonamentul 15 lei, până la sfârşitul anului Redacţia şi administraţia: Şcoala primară în Caransebeş. — Primul număr se prezintă în condiţii mult promiţătoare. Cuprinde articole bine scrise, de: I. Marilă, revizor şcolar, P. Jumanca care arată Programul publicaţiei; Învăţătorul şi politica de Gh. Neamţu, informaţii ş. a. Prietenii şcoalei şi ai culturii au prilej să întindă mână de ajutor vrednicului organ pedagogic dela Caransebeş.

Societatea de lectură. a studenţilor în teologia ortodoxă română, din Arad s'a constituit pentru anul şcolar 1922 23 în şedinţa sa plenară ţinută în ziua de 29 Octomvrie 1922.

Tot mai mult se încurcă. Ziarul *Albina*, organ de propagandă papistaşă în România întregită, află că neparticiparea episcopilor greco catolici la serviciul divin în biserica încoronării este «lucru natural», fiindcă demnitatea (!) nu le iartă să stea într'un rând cu căpeteniile armeneşti, evreeşti şi turceşti.. Acelaş organ, în râvna sa vrednică de-o cauză mai bună, voeşte să dovedească nu numai că biserica unită «a salvat» de sârbizare pe românii din Ardeal, ci şi pe cei din *Bihor*. (Cam câţi sârbi erau şi mai sânt în Bihor? R d.) In sfârşit tot Albina scrie că Suveranul nostru, de religie catolică, trebuea să se încoroneze nu în catedrala ortodoxă, ci în biserica unită din Alba Iulia. Va să zică, în acest caz, serviciul divin şi predarea coroanelor Suveranilor români trebuea să se facă de prelaţii Mailath, Glattfelder şi ceilalţi, în frunte cu primatele Csernoch, — şi toţi aceştia, fără excepţie, ar fi înălţat rugăciuni calde şi sincere — după concepţia Albinei — pentru fericirea şi întărirea ţării şi neamului românesc...

Foaia dela Blaj bate aceleaşi strune: oficioasa bisericii greco-catolice, scrie adecă — în limba ei — următoarele despre *telegrama* papei: «Cu sau fără o atare telegramă, biserica noastră (greco catolică) şi arhiereii ei *nu puteau* să aibă o altă atitudine». —

E regretabilă această mentalitate!

A apărut:

Calendarul Bunului Creştin

pe anul 1923

Este cel mai bun calendar

Cuprinde materie foarte bogată: culturală şi literară, cu articole de învăţătură şi petrecere, şi cu numeroase icoane, şi adecă:

Afară de chipurile MM. LL. Regelui şi Reginei (care se pot aşeza şi în cadre sau rame), mai multe chipuri frumoase dela încoronarea în Alba-Iulia, precum şi Coroana de oţel a Regelui şi Coroana de aur a Reginei noastre; apoi icoanele: Principilor moştenitori români Carol şi Elena, a lui Şaguna şi Avram Iancu, ş. a. ş. a.

Din materialul Calendarului amintim următoarele: Despre încoronarea din 1922. Sfinţirea bisericii încoronării la Alba-Iulia. Regele şi Regina tuturor românilor. Eroul Avram Iancu. Marele dascăl Gheorghe Lazar. Andrei Şaguna şi gimnaziul din Brad. Despre biserica românească. Uriaşul, o povestire cu tâlc. Versuri alese. Puricele şi musca, poveste. Istorioare şi snoave cu haz, povăţuiri, glume şi altele. — Târguri şi anunţuri de tot felul.

Calendarul Bunului Creştin se vinde la Librăria Arhidiecezană în Sibiu, şi în alte librării. Costă 10 lei, fără şematism, şi 15 lei cu şematismul Arhidiecezei de Alba-Iulia şi Sibiu.

Ileana

— Feerie de Ion Borcia —

Feeria în trei tablouri a regretatului poet şi profesor Ioan Borcia, jucată din prilejul adunării generale a Asociaţiunii (Sibiu, 8 Noemvrie 1922) merită să fie cunoscută de cât mai mulţi cetitori, cari doresc să se introducă în satele şi orăşelele noastre piese teatrale potrivite pentru publicul şi pentru diletanţii noştri. Eată o peatră de încercare, vrednică de luat în seamă.

Feeria Ileana va trebui să se tipărească cât mai curând şi să se răspândească. Cuprinsul ei va lămuri mai bine afirmarea noastră: Intr'un sat românesc trăeşte văduva săracă Ana, cu fiica ei Ileana. Flăcăul bogat Radu vrea să şi bată joc de ea, dar Ileana, mândră în cinstea ei de fată, îl respinge. Moş Gheorghe, bătrânul cu minte şi plin de bun simţ, este un al doilea tată al Ilenii şi-i ia apărarea, când nu vreau să înceteze bârfelile.

Bârfelile se ţin lanţ, fiindcă Ileana aduce cununa din câmp şi scapă teafără de udatul cu apă — obiceiul satului ei — (secerătorii cântă: cântecul cununei de grâu), ear fata Vetei celei bogate, Stana, are pieliţa prea albă, decât să alerge în arşiţa soarelui... Moş Gheorghe spune sătenilor «balada lui Limir Impărat», căruia i-au furat lelele minţile şi l au fermecat să doarmă, până când «va veni o fată, cu inima curată, de nici o vină pătată şi cu credinţa nestrămutată, să se jertfească, ea să răsbească, pe Limir să l mântuiască». Ileana ascultă şi ea cum trebue să fie fata şi cum trebue să pornească într'o zi de Joi, în fapt de seară, singură, când se arată luna. Ileana, jignită de înţepăturile nedrepte, pleacă, ia lumea în cap, lăsând pe mama Ana în lacrămi...

Actul al 2-lea se petrece în inima unei păduri mari, la Mama pădurii. Ileana e în slujba ei şi aruncă în cazanul vrăjitoarei flori culese din 77 de hotare.

A venit cu gândul de a scăpa pe Limir-Impărat, dar nu ştie cum. Cruciuliţa de acasă o va ajuta. In stânci şi în trunchiuri de stejar sânt vrăjite sufletele multor oameni de omenie. Sf. Vineri trece pe acolo, cu o sarcină de lemne în spinare. Ileana îi ajută, e bună, şi drept răsplată primeşte o perie, un pieptene şi o năframă. Când o întreabă sf. Vineri: «...spune mi ai credinţă şi tărie să înfrunţi apoi a iadului urgie?», răspunde ea: «Numai de Dumnezeu din cer mi-e teamă». Mai primeşte un soi de earbă, care-i dă putinţa să fie stăpână peste vraja strigoii. Stâncile şi copacii se tânguie, iese luna, lelele vin la joc, cu ajutorul ierbii vede Ileana, în loc să adoarmă, ca altădată. Mama pădurii întreabă pe iele ce au săvârşit, şi fiecare dă seama de isprăvurile ticăloase. Lelele îşi joacă hora şi cântă. Limir Impărat se trezeşte din somnul greu şi vede pe Ileana. Amândoi îşi destănuiesc iubirea şi se hotăresc să fugă. Mama pădurii vrea să i sfâşie cu dinţii. Ca în poveştile noastre, intră în acţiune peria, pieptenele, năframa — şi după fiecare piedecă învinsă apare Sgripţuroaica victorioasă. Când e primejdia mai mare, scapă pe Ileana *cruciuliţa* din sân. Pe Strigoaia a ajuns o un fulger şi a omorît-o. Cei chinuiţi de Mama pădurii apar cu trupurile lor de mai înainte şi mulţumesc salvatoarei, care — fiindcă şi-a uitat o clipă de mama ei de acasă — nu poate să se bucure de Limirul ei.

Actul al 3 lea se petrece în satul Ilenii. Limir s'a băgat argat la bogătaşul satului. Vorniceii de nuntă ai lui Radu, cu stegarul în frunte, se apropie de casa Stanei. Ileana a venit, nebăgată de nimeni în seamă, în sat şi abea către sfârşit, când Limir se plânge lui Moş Gheorghe de soarta sa, se arată cine este. Doi vornicei împărăteşti caută pe fata care le a scăpat Impăratul. Mama Stanei e gata-gata să lase pe ginerele Radu, dar fata săracă, Ileana, îşi ia răsplata pentru suferinţele îndurate şi pentru credinţa ei. Limir-Impărat îi pune coroana în cap şi o duce cu alai la curţile sale împărăteşti.

•

Dupăcum vedem, subiectul e luat din poveştile poporale. Ion Borcia a fost poet plin de subtilităţi, stăpân pe o formă elegantă.

Piesa sa teatrală pledează pentru credinţă, pentru iubire, pentru frumuseţe; — are coruri ţărăneşti, jocuri naţionale şi dansuri, la cari fantazia aranjatorilor poate să joace şi ea, conţine sentinţe morale, îmbrăcate în formă artistică, feeria aceasta este contribuţie frumoasă la repertoriul nostru teatral, de care avem trebuinţă.

Muzica dlui profesor din Sibiu, N Oancea, este adaptată spiritului piesei. Compositorul N. Oancea merită toată lauda. —

Câteva notiţe pentru cititorii cari vor vrea să joace feeria: Roluri 3 principale: Ileana, Limir, Moş Gheorghe; 7 secundare (5 femei şi 2 bărbaţi); scenăria: Sat românesc şi pădure întunecoasă, (schimb de scenă cam complicat în a. II). Costume: fantastice (zâne, regi etc.) şi ţărăneşti. Durata: cam 2½ ore. Se poate afla manuscrisul, deocamdată, la dl Nicolae Băilă, la «Asociaţiune», Sibiu, pentru preţul decopierii. Unele lungimi ale piesii pot fi scurtate.

Reprezentarea feeriei acesteia la adunarea generală a Asociaţiunii a fost şi o comemorare adusă bunului şi entusiastului Ioan Borcia.

Jucată a fost piesa din partea unei trupe de diletanţi (regisor dl N. Băilă) cu rezultat satisfăcător. Felicităm pe toţi pentru munca depusă şi dorim ca feeria să se joace, în distribuţia actuală, şi în alte localităţi. *H. P. P.*

Poşta redacţiei

Părintelui I. C. Statutele Fondului de pensiuni sânt acuma în lucrare, pe o bază nouă, conform actualelor retribuţiuni.

Nr. 686 1922 (207) 1—3

Concurs repeţit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. III. **Veneţia de sus** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, iar concurenţii cu prealabila încunoştiinţare a subscrisului se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a cânta, cuvânta, respective a celebra.

Făgăraş, la 25 Oct. 1922.

Oficiul protopresbiteral român ortodox al tractului Făgăraş.

Nicolae Borzea
protopop

Nr. 685/1922 (206) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Râuşor** protopresbiteratul Făgăraş, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a şi înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare a se prezenta în comună spre a face cunoştinţa poporului.

Făgăraş, 26 Oct. 1922,

Oficiul protopresbiteral român ortodox al tractului Făgăraş.

Nicolae Borzea,
protopop.

Mersul trenurilor în Sibiu

I. Plecare: 1. Spre Copşa: 2·30, 10·40 14·35, 20·40.

2. Spre Vinţ: 4·05, 18·35

3. Spre Râul-Vadului, Peatra-Olt, Bucureşti: 2·54, 13·45, 19, (accelerat).

4. Spre Făgăraş: 5·05, 15·59.

5. Spre Cisnădie: 5·16, 9·30, 15.

6. Spre Agnita, Sighişoara: 17·45.

7. La Ocna, tren şcolar: 6·20, 13·25.

II. Sosire: 1. Dela Copşa: 1·13, 9, 15·23, 18·50.

2. Dela Vinţ: 10·20, 17·04.

3. Dela Râu Vadului, Peatra Olt, Bucureşti: 1·44, 12·20 (accelerat), 16·15.

4. Dela Făgăraş: 8·30, 14·13.

5. Dela Cisnădie: 7, 11·35, 20·03.

6. Dela Sighişoara: 8·50.

7. Dela Ocna, tren şcolar: 7·30, 14·34.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 11/24 Noemvrie 1922 Nr. 89

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Congresul catehetic al preoțimii ortodoxe române din Ardeal

Ședința a III-a

Se deschide la ora 9 în prezența I. P. S. Sale părintelui nostru mitropolit *Nicolae* și a inspectorului general în ministerul cultelor, dl *Savin*. Prezident Dr. G. Ciuhandu, secretar P. Moruşca. Inainte de a se trece la ordinea de zi se cere completarea comisiei de candidare, în vederea alegerii comitetului central. Șapte subscrieri cer schimbarea ordinei de zi, fixată în program, dar congresul nu încuviințează. Neputându-se pregăti procesele verbale ale ședințelor premergătoare, cu verificarea lor, congresul autorizează pe membrii Asociației aflători în Sibiu.

Apoi se pune la ordinea de zi punctul 5 din program. Păr. *Dr. G. Popovici* își citește referatul asupra *educației religioase prin școală*, la sfârșitul căruia pledează pentru introducerea congregațiilor religioase în școale, mai ales în clasele superioare.

Punându se în discuție problema atât de importantă, ia cuvânt: părintele *Ioan Dăncilă* spunând, că prin educația copiilor de acum se va face regenerarea generației ce vine. Școala așa cum ea este îndrumată azi ne pare în multe privințe dușmană. Noi trebue să răsbătem în ea ca să luăm lupta împotriva celor ce dărâmă. Generația noastră ar trebui să treacă ca și oarecând poporul lui Moise prin pustie, ca să se premenească și sub razele de lumină ce le răspândește Hristos, să fie readusă la pământul făgăduinții.

Al doilea vorbitor, păr. profesor și senator *G. Popescu Breasta* ridică nivelul discuției la importanța problemei. Spune că scopul religiunii este formarea caracterului religios-moral, un scop educativ deci. Toate materiile de învățământ au aceeaș menire, dar la întâiul loc stă religiunea să formeze caractere. Catehetul dă sâmburele caracterului, care crește și se desăvârșește tot mai mult. Nu ajunge însă acțiunea catehetului, trebue să vină și familia și biserica să și dea concursul.

Intre mijloacele învățământului religios la locul întâi pune *Biblia*. Ea trebue dată în mâna elevilor, căci nici nu se poate un învățământ fără ea, fără citirea ei e pustiu sufletul, ori câte lecții am face. Trebue să împrietinim poporul cu Biblia, să o poarte la sine ca odinioară «Visul Maicii Domnului». Sectele tocmai cu Biblia în mână își fac drum. Trebue să ne opunem cu aceeaș armă. In școală însă nu vom da în întregime Biblia, ci în *părți alese*, bine alese ca să servească scopul educației. In Biblie sânt și părți pe care mintea fragedă a copilului nu le înțelege și firea îl duce să caute mai de grabă elementul omenesc, neputându-se ridica la sensul spiritual, la interpretarea superioară a unor povestiri sau descrieri, prinse în cuvinte omenești. Citirea textului biblic înviorează sufletul, îi dă ceva răcoritor — în vreme ce metoda de a reda și a învăța buchea și Scripturi e urâtă. Citindu-o elevul se va obișnui încât nu se va mai despărți de acest tovarăș. Soldatul german o avea ca pe o pavăză în cursul războiului. Românului trebue să i fie tovarăș nu numai în vreme de primejdie, ci și în timp de pace, să aibă Biblia nu numai în carte și în buzunar, ci și în suflet.

Al doilea mijloc sânt *povestirile religioase* cari trebuesc introduse în școală, după îndrumarea pe care o dă marele pedagog Förster. La noi reprezintă acest curent cartea dlui Nisipeanu: «Religiunea în școala primară». Ear mijloace în afară de școală sânt: ducerea copiilor la biserică; acolo să fie puși să cânte, să citească și rostească rugăciuni sub îngrijirea învățătorului, a profesorului, a cărui prezență în biserică îl va dumeri și pe elev de necesitatea împlinirii acestei cerințe creștinești. Aiurea, chiar și la ruși, aproape fiecare liceu își are capela sa. Cu rugăciune în capelă se încep și se sfârșesc lecțiile.

Apoi relațiile cu părinții constitue un mijloc de educație hotărâtor. Dascălul să aibă săptămânal convorbiri asupra moralității și atitudinii, pe care o au copiii. Intre mijloacele de educație cel mai puternic e desigur personalitatea învățătorului, a profesorului. De se admit scăderi la altul, cu nici un chip la profesorul de religie. Intreg succesul învățământului religios atârnă dela calitățile acestuia.

Prof. *Gh. I. Ghia* insistă asemenea asupra rolului pe care îl are personalitatea catehetului în educație. Cere introducerea Testamentului nou în școală în întregime, Mica Biblie a păr. ep. Nicodim și Scriban, precum și cărțile de povestiri ale lui Foerster: Cartea vieții și Indrumarea vieții. Citirea Bibliei să fie unită cu elemente de artă. Spune cum urmează dsa la orele biblice din Dumineci. Incepe cu cântarea Impărate ceresc, citește din Biblie o pericopă, al cărui text îl lămurește scurt, apoi cântarea «Pe tine te lăudăm», un psalm, potrivit după conținut, la pericopa citită; în sfârșit Tatăl nostru. Aceasta poate fi socotit ca un început al Școalei de Dumineci și la noi. Se ridică împotriva intelectualismului în școală. Personalitatea Mântuitorului trebue zugrăvită viu și luminos ca să covârșească sufletele, și aici au un rol important tablourile religioase; ear dogmatismul să fie lăsat cât mai la o parte. Lecții intelectualiste își au rostul doară atunci, când profesorul e provocat de elevi, dar și atunci trebue să stea totdeauna gata a armoniza elementul biblic cu cel științific, cari nu se contrazic, ci mai vârtos se întregesc. Mari rezultate dovedește în totdeauna tratarea de chestiuni actuale în lumina evangheliei. In sfârșit cere sporirea numărului orelor de religiune.

Păr. *I. Beleuță* începe prin a spune că no-

FOIȘOARA

Intru pomenirea lui Mihai Viteazul

(Sfârșit)

Mihai-Viteazul încă a fost un principe, un arhanghel, pământesc, al neamului nostru. El a stat aierea în fruntea oștirilor sale, când s'a luptat cu Turcia, și când a cuprins Ardealul și Moldova. Dânsul a sămănat sămânța bună a faptelor vitejești, din care s'a hrănit, trei sute de ani și până azi, conștiința de libertate și unitate, politică și religioasă, la români. Și în anul Domnului 1918, umbra lui, sufletul lui a trecut Carpații în fruntea oștirilor românești, spre a ne reda, pentru a doua oră, libertatea politică și bisericească cari se razimă una de alta, — el a fost împreună luptătorul regelui nostru Ferdinand și al vitejelor oștiri românești. —

Sf. Arhanghel Mihail a avut și are la creștini peste tot, și chiar și la români, un cult foarte distins. Când creștinii aveau de a lupta în vechime din multe fronturi pentru legea lui Hristos, ei încep a lua pe sf. arhanghel Mihail de patron sau hram al lor personal, al caselor și al bisericilor lor. De aci vine, ca numai în Constantinopolul din veacul al V-lea se aflau deja cinci biserici — toate împărătești — cari erau închinate scutului sfluі arh. Mihail, și că în curând numărul atăror biserici crescu, de exemplu în Constantinopol numai chiar la cifra de cincisprezece.

Nu este așadar de nici o mirare, că atâția și atâția împărați bizantini — vr'o 9 la număr — au purtat numele sfluі Arhanghel, și că numele de Mihail a trecut mai ales la Domnitorii creștini ai orientului, între cari și la români, — aveam Domni cu acest nume, încă de mai nainte de Mihai-Viteazul.

Nu e de mirat nici aceea că vechea mănăstire fondată la 1391 în Maramureș la Peri, de către Drag-Meșter și Baliță voevodul român cu binecuvântare dela patriarhul Constantinopolei, deasemenea este închinată sfluі arh. Mihail.

Nu este de mirat, ci e lucru prea înțeles, că în peceața sau sigilul vechei noastre mitropolii de Alba Iulia figurează, deasemenea patron, iarăși sf. Arhanghel Mihail.

Și nici aceea nu e de mirat, că, după pilda vechilor Domnitori bizantini, Mihai-Viteazul ținea la sf. Arh. Mihail și ca la un hram sau patron personal al său, având acelaș nume.

Și mai departe, e numai lucru prea dela sine înțeles, că sftul Arhanghel singur, dar mai ales în întovărășire cu sf. arh. Gavriil, este privit de cel mai iubit patron și al nenumăratelor biserici românești. Astfel, în părțile Ardealului și de către Maramureș sânt teritorii întregit în cari bisericile aproape toate d'arândul sâni închinate sfluі arh. Mihail, dar mai ales celor doi arhangheli împreună.

Vedeți, iubiți creștini, cât de adânci rădăcini prinde o tradiție religioasă în viața unui popor, fără de a ne fi dat seamă că acest cult al Arhanghelilor poate veni în o legătură atât de strânsă cu viața sufletească a neamului românesc! Nu i vorbă, în mijlocul atâtor suferințe și războiri, prin cari am trecut, aveam de sigur trebuințe de ajutorul, pe care l-am și avut, al Sfinților Arhangheli.

Dar — crezând, că nu abuzez de răbdarea voastră, iubiților, vă mai spun ceva. Arhanghelul Mihail, după vechile aprocrife creștine, poartă grijă și de sufletele oamenilor. El stă lângă oameni în clipa morții lor, poartă grijă de cererile și rugăciunile celor ce mor. De aceea în cântările bisericii ortodoxe arh. Mihail este «rugător pentru sufletele noastre»; iar în rânduiala sau slujba ce se face la ieșirea sufletului, pe lângă P. sf. fecioară Maria singur arh. Mihail este pomenit cu numele ca rugător pentru sufletul celui ce moare. Ba arhanghelul Mihail mai are, după legenda creștină, și rolul de a însoți sufletele creștinilor, în drumul lor la Dumnezeu, pela «vămile» din văzduh, și de a se lupta cu dracii, cari — după un cuvânt al sfluі Pavel

ne am strâns aici în numele unei idei mari, a unei probleme mari, pusă de însuş Domnul Isus Hristos, cel mai mare educator al lumii. El a învăţat şi au învăţat apostolii, apoi instituţia pe care a întemeiat o, biserica, a primit această moştenire, pe care a dus-o mai departe prin toate veacurile. Vestitele şcoli catehetice din răsărit mărturisesc de aceasta, de metodele şi materia de învăţământ religios, cum a fost predat în curs de veacuri. Numai, durere, nu s'a studiat comparativ în lumina istoriei chestiunea în biserica ortodoxă. Noi credem că învăţământul religios pleacă dela noi şi căutăm la alţii, în apropiere imediată şi nu la figurile mari ale ortodoxiei. Vorbeşte apoi de vederile ce au stăpânit şcoala în diferite veacuri. Odată se zicea: instrucţiune şi educaţiune, altădată educaţiune şi instrucţiune, şi iarăş educaţiune prin instrucţiune, după cum a ajuns să domineze părerile unor sau altor pedagogi. Concepţia cea adevărată este educaţiune şi instrucţiune. La sfârşit aminteşte de importanţa şcoalei active, elevul să nu fie receptacol, ci să ia parte activă; deprinderile, căci sânt chintesenţa caracterului, Principiul şcoalei active este ca să intre şi elevul ca factor de educaţie, egal de important cu ceilalţi.

Păr. *Ţandreu* indică un nou mijloc: *cartea de rugăciuni* şi cere să se explice elevilor rugăciunile, altfel le rostesc şi ca oameni mari, fără să-şi dea seama. Învăţarea rugăciunilor s'a neglijat, încât profesori şi profesoare nu se mai ştiu ruga.

Dl *Savin*, reprezentantul ministrului de culte, propune să se ceară legiferarea în acel înţeles ca profesorul de religie să fie subdirectorul liceului, încredinţat cu partea educativă. Asemenea el ar putea fi preşedintele eforiei şcolare, — dar să nu mai aibă parohie, să şi socotească şcoala şi elevii de parohia pe care să o păstorească cu zel.

Protopopul *Ludu*, pune întrebrea care fel de şcoală promovează mai bine educaţia religioasă, scoţând în evidenţă superioritatea şcoalei confesionale. Arată anomalia pe care au introdus'o organele şcolare ale statului, că în protopopiatul său în 9 comune curat ortodoxe sânt învăţători gr.-catolici şi în alte două sânt romano-catolici. Educatorul trebue să fie pătruns de ceeace învaţă, iar nu numai la aparenţă să manifeste, cum se întâmplă cu cele mai multe cazuri. In copii să se desvoalte simţul pentru opere de caritate ca să treacă principiile religioase în fapte, cari să'l dedea a şi păstra religiositatea şi în viaţă, după ieşirea din şcoală. Dar şi generaţia adulţilor trebue educată, mai potrivit prin aşa numitele «case culturale» pentru prosperarea cărora trebue luate o seamă de măsuri şi din partea statului: închiderea crâşmelor; repausul duminecal la oficii şi funcţionari; concesii de joc pentru tineret să se dea numai cu învoirea preotului şi în sfârşit să se tipărească cărţi ieftine pentru popor, cu ajutorul fondurilor diecezane şi al statului.

Părintele *Dancilă* caută vina lipsei de religiositate a oamenilor, la noi preoţii. Noi nu sântem destul de religioşi, nu ne rugăm şi familiile noastre dau de multe-ori pildă rea. Nu ne călăuzeşte în deajuns dragostea, care apropie pe Mântuitorul şi de cei mai mari păcătoşi şi vrăjmaşi. Cere să se introducă în seminarii meditaţiile religioase şi ore de rugăciune zilnică.

Problemele scoase la suprafaţă în cursul discuţiei sânt resumate de prezident astfel:

1. Congresul în unanitate se declară pentru păstrarea şcoalei confesionale, care din punctul de vedere al educaţiei şi al formării caracterului religios moral este mult superioară ori cărui fel de şcoală şi cu trecutul său justifică pe deplin dreptul ei la existenţă şi din punct de vedere cultural-naţional, chiar şi politic.

2. Învăţătorul şcoalei confesionale este mai strâns legat de biserică şi prin aceasta de sufletul poporului însuşi. In urmare congresul protestează împotriva procedurei organelor şcolare de stat, cari fără să ţină seamă de caracterul religios al comunelor, numesc învăţători de altă confesiune şi chiar de altă naţionalitate în comune curat ortodoxe, ori cu majoritate ortodoxă. Cere ca la şcolile din astfel de comune să numească numai învăţători ortodoxi.

2. Ca mijloace ajutătoare în învăţământul religios se cere introducerea *Bibliei în şcoală*, Testamentul nou şi părţi alese din sf. Scriptură a T. V. Şi până vom putea avea la îndemână Biblia şcolară să se întrebuinţeze *Mica Biblie* alcătuită de P. S. Sa păr. ep. Nicodim şi păr. arhim. Scriban. Autorităţile bisericeşti să îngrijească editarea unei potrivite *cărţi de rugăciuni* pentru a fi pusă în mâna elevilor. Drept cărţi ajutătoare se pot folosi scrierile marelui pedagog Foerster, traduse în româneşte: Cartea vieţii şi Indrumarea vieţii.

4. Congresul cere cu insistenţă introducerea studiului religiunii la locul întâi între materiile de învăţământ şi sporirea orelor de religie la toate categoriile de şcoale măcar în câte două ore pe săptămână de fiecare clasă, pe lângă o oră de exortaţie. La sate să se introducă cetiri biblice la vecernia de Sâmbătă seara pe seama elevilor de şcoală.

5. Elevii din şcoală să fie dedaţi la practica religioasă, să fie duşi la biserică, acolo să cânte, să cetească, să rostească rugăciuni. In cele 4 posturi, ori măcar odată pe an, să se mărturisească şi cuminece. Din şcoală să fie dedaţi la acte de caritate creştinească: pentru îmbrăcarea celor săraci la sărbători, ajutorarea celor bolnavi, sprijinirea orfanilor etc.

6. In şcolile secundare, mai ales în clasele superioare, să se introducă *congregaţiile religioase*, şi învăţământul să se pună pe baze apologetice, în clasele din urmă ale liceului. Profesorul de religie să fie de drept subdirector încredinţat cu supravegherea şi îndrumarea educaţiei. Preotul profesor să fie prezidentul eforiei şcolare. La licee să se introducă capele, iar profesorul de religie să nu mai aibă parohie, ci şcoala să şi-o socotească de atare.

7. Pentru o bună orientare în educaţie să se introducă o mai strânsă legătură între şcoală şi părinţi, făcându-se întruniri şi conferenţe, în cari să se discute scăderile generale şi aplicările personale ale elevilor, din cari să se orienteze părinţii ca şi învăţătorii şi catecheţii.

8. Deodată cu îngrijrea pentru şcolari să se îngrijască şi de creşterea religioasă a adulţilor pentru a nu da pildă rea copiilor. In această direcţie îşi au importanţa lor *casele culturale* şi în apropierea lor pavilioane de joc pentru tinerime. Jocul să nu mai fie îngăduit de organele administrative, decât după orientările pe cari le dă preotul. Iară pentru ca să-şi poată împlini rostul «casele culturale», Statul să ordone închiderea crâşmelor şi repausul duminecal la toate oficiile în sărbători.

9. După vecernia din Dumineci şi sărbători să se introducă şezătorile biblice cu cântări, recitări de versuri religioase şi rugăciuni potrivite cu textul biblic, cetit şi interpretat. Autorităţile bisericeşti şi de stat să şi dea mâna spre a creia mijloacele materiale pentru publicarea şi răspândirea cărţilor de propagandă religioasă.

Urmează apoi punctul 6 din program. Părintele *Ioan Ludu* îşi ceteşte referatul: *Cine să predea religiunea în şcoala primară?* Pentru scurtimea timpului partea introductivă ici colea e numai schiţată, dar cu atât mai bine studiată a fost partea care răspunde întrebării proprii. In resumatul dela sfârşitul lucrării pune întâi argumentele cari pledează pentru catehizarea din partea preotului:

1. Misiunea noastră pastorală, izvorâtă dela Mântuitorul, de a catehiza;

2. Datoria noastră socială de a astupa gurile celor cari strigă contra noastră;

3. Nădejdea unei legături intime între păstor şi păstoriţi prin catehizare;

4. Teama că învăţătorimea de azi nu se va mai putea ocupa temeinic cu catehizarea;

5. Obligaţia impusă de stat şi biserică;

Contra:

1. Religia nu se poate separa de celelalte obiecte de învăţământ;

2. Fără religie învăţătorii se vor înstreina şi mai tare de biserică;

3. Din punct de vedere practic catehizaţia este aproape imposibilă (în parohii mari, unde preotul este mereu reclamat);

4 Nu munca trebue recunoscută, ci traiul asigurat spre a putea munci.

5. Nu sântem azi îndeajuns pregătiţi ca să reluăm catehizarea.

Consecinţa logică este: să înlăturăm, procedând energic şi grabnic acele piedeci, care

---

(Efes. II. 2; VI. 12) stând la pândă prin văzduh — vor să răpească sufletele creştinilor.

Iar în cele mai vechi legende creştine cunoscute la Români — în textele dela Măhaci din Ardeal — se spune, că sf. arhanghel Mihail şi cu Maica Domnului se coboară în Iad, spre a cerceta şi mângâia sufletele oamenilor.

Din acest rost special al arhanghelului Mihail ca apărător al sufletelor creştineşti, înţelegem prea uşor, de ce în Pravila târgovişteană, care e întâia carte de legi a bisericii româneşti pe icoana din frontispiciu, stă capul arhanghelului Mihail, în dreapta cu o sabie de foc, iar în stânga ţinând o cumpănă, cu care cumpeneşte bunătatea şi răutatea sufletească a oamenilor la judecata din urmă.

Mihai Viteazul încă a avut grije pentru cele sufleteşti, ale sale şi ale neamului său.

Cu persoana sa a dat bună pildă creştinească, după care fieştece creştin trebue să se pună pe sine sub scutul unui sfânt, care să-i fie ajutor întru năcazuri. Mihai-Vodă, cel mai viteaz între viteji, şi a ales de patron pe cel mai viteaz dintre arhangheli, grijitor totodată şi de sufletele oamenilor.

Ear prin tratatul său de alianţă din 20 Mai 1595, încheiat cu cardinalul latin, ucenic al iezuiţilor şi principe ardelean Sigismund Báthory, Mihai Viteazul pune începutul eliberării bisericeşti a românilor ortodoxi din ghiarele calvinismului. Mihai Viteazul încă înainte de a fi ajuns principe ardelean, prin acel act de învoială politică, face ca biserica ortodoxă română din Ardeal să intre sub ascultarea mitropolitului dela Târgovişte, ca astfel s'o smulgă din ghiarele fioroase ale calvinismului şi s'o redee tradiţiilor de ortodoxie curată. D'abia după aceasta unire bisericească a urmat, la câţiva ani, unirea politică.

Ear când se săvârşi şi aceasta unire politică, Mihai Vodă merse şi mai departe pe calea restaurării celor sfinte ale neamului său. El restaura vechia mitropolie ardeleană; scaunului mitropolitului îi dădù stabilitatea canonică, ridicându i şi o biserica catedrală.

Înţelegem deci, pentruce biserica noastră este datoare cu *rugăciuni* pentru sufletul lui Mihai Viteazul şi cu *recunoştinţă* în neam de neam către memoria Domnului viteaz, care la temelia operei sale politice a pus gândul curat al grijei pentru cele sfinte ale ortodoxiei noastre, destinată a fi peatra de temelie a vieţii sufleteşti la români şi pe viitor.

Dacă în economia mântuirii sufleteşti arhanghelul Mihail a fost ostaşul lui Dumnezeu, ear arhanghelul Gavriil preotul acestei economii divine; şi dacă arhanghelul Mihail are dela Dumnezeu, ca ostaş, spadă de foc în mână, ear arhanghelul Gavriil are în mână floarea binecuvântată a crinului alb, cu care s'a prezentat Preasfintei Fecioare, când i-a vestit că va naşte pe Mântuitorul lumii: — eată că Mihai Viteazul, în lipsa unui Gavriil românesc pe atunci în cele bisericeşti, binevesteşte şi calea mântuirii în cele sufleteşti, prin închiegarea tuturor românilor, precum sub un *sceptru politic*, tot aşa şi *sub un singur toiag arhipăstoresc*.

Pe Mihai Vodă, istoria contimporană şi până azi, l a consacrat de Viteaz al vremii sale, pentru rarile sale isbânzi împotriva turcilor şi a tuturor celorlalţi duşmani vecini ai săi.

In sufletul său încolţise atât de adânc vechia ură a creştinilor ortodoxi împotriva turcilor, încât în contra turcilor porni el singur, de capul său, fără de ajutor străin. Călugărenii lui Mihai, cu înfrângerea dela 13 August 1595 a turcilor lui Sinan-Paşa, vor rămânea o veşnică pagină de glorie a întregului neam românesc, şi chiar a întregii creştinătăţi, la care se gândia Mihai s'o apere de turci.

Infrângerea dela 18 Oct. 1599, la Şelimbăr a trufaşului principe ardelean Andrei Báthory şi supunerea Moldovei, fac ca gloria de viteaz alui Mihai Vodă să strălucească pentru toate vremurile şi în istoria universală.

Prin aceste şi alte biruinţe, Mihai Viteazul ajunge în centrul istoriei universale contimporane ca un punct luminos. De aceea întrarea sa în lunie 1600, în Alba Iulia şi încoronarea ca principe al Ardealului, Valahiei şi Moldovei, era numai o urmare firească a lucrurilor, pe care le-a săvârşit prin firea sa îndrăzneaţă până la nesocotinţă şi prin neastâmpărul ce l-a stăpânit.

Dar Viteazul «începător al mântuirii» neamului românesc nu se putù susţinea mult. El căzù victima intrigilor duşmane, iar la 9 August 1601 — «pe câmpia Turzii pe un verde plai», unde «tăbără oştirea Marelui Mihai», cum cântă poetul, — el fu asasinat mişeleşte de către invidiosul general austriac Gheorghe Basta, din al că-

se pot înlătura. Să organizăm pregătirea aceĭei părți din cler dela care se poate cere în mod firesc o catehizare temeinică, riguroasă și potrivită cerințelor pedagogiei moderne.

Iar până atunci să preluăm catehizarea în toate acele școli, în cari aceasta ar fi de dorit.

Iar la sfârșit propune aceste desiderate:

1. Congresul catehetic al preoților declară învățământul religios ca o datorie a misiunii pastorale preoțești, datorie izvorâtă din porunca Mântuitorului și din însăși firea chemării preoțești, — prin urmare recunoaște în mod principial obligația de a catehiza;

2. Nu impune însă în mod absolut îndatorirea de a catehiza preoțimei, ci dimpotrivă așteaptă dela învățătorimea noastră să predea și mai departe religiunea pretutindeni, unde biserica fie din lipsă de preoți, fie pentru imposibilitatea fizică a preotului fie din motive de alt ordin, nu se poate îngriji singură de acest lucru.

3. Enunță necesitatea unei pregătiri speciale a viitorului cler, iar pentru pregătirea actualului cler tinăr cere să se ia următoarele măsuri urgente;

a) alcătuirea unui plan nou de învățământ pentru religie;

b) stabilirea materialului de religie, împărțit pe anii școlari;

c) tipărirea manualelor de religie corăspunzătoare noului plan și noii materii;

d) pregătirea preoțimei selecționată ca aptă, pe temeiul metodologiei și pedologiei moderne, în cursuri, cu școli de aplicație și

e) distribuirea unei bibliografii selecte pe seama viitorilor catehești.

La discuția deschisă asupra problemei iau parte păr. I. *Duma* solicitând catehizarea pe seama preotului, având ea chiar o terminologie proprie, cu care învățătorii de acum nu mai sânt familiarizați și pot produce chiar alterarea dogmei. Cere sistemizarea posturilor de profesori de religie și pentru școale primare, cu un mai mare număr de elevi și întroducerea catehizării și la vecernia de Sâmbătă seara. Păr. prof. *Ghia* dela Craiova spune să se mențină caracterul de școală confesională, iar statul să egalizeze pe învățător cu cel de stat la salar. Literatura școlară să se ceară casei școalelor, pe seama preoților ce se ocupă cu catehizarea.

Păr. *Podea*, sfătuește ca preotul să întrețină legături cu învățătorul catehet ca și cu învățătorii cari ies astăzi din școlile normale, crescuți întrun spirit strein, dacă nu chiar dușmănos bisericii. Deși păr. Podea nu este în serviciul bisericii și nici membru al Asociației clerului, este ascultat, ca oricare oaspe binevenit.

Păr. asesor cons. *L. Triteanu* spune că nu autoritatea bisericească, ci statul a impus catehizarea gratuită din partea preotului. In ce privește sistemizarea posturilor de cateheți pentru școlile primare, s'au făcut demersuri, și în câteva orașe sânt și încuviințate. Militează pe lângă școlile confesionale, a căror îndreptățire începe a fi recunoscută și de către factori cu atribuții de legiferare și investiți cu puterea de a direcționa politica generală a țării.

Păr. protopop *E. Stoica* mai amintește un moment care cere preotului să intre în școală cu studiul religiunii, ca să pregătească de acolo armata cu care să stăm împotriva năvalei ce ni se anunță din partea sectarilor americani, prin misionari, anume pregătiți la universitățile baptiste.

Congresul acceptează referatul temeinic al păr. Ludu și își însușește desideratele exprimate într'ânsul.

Comunicat

Nr. 8883/922.

Adresa Direcțiunii generale a C. F. R. Nr. 64912/922 privitoare la vizarea carnetelor de călătorie pe C. F. R. se comunică On. oficii protopresbiterale și parohiale spre strictă observare:

«Vă rugăm să binevoiți a da ordin ca nimeni să nu-și poată viza singur carnetul ori care ar fi poziția funcționarului, ci numai autoritatea imediat superioară, ear stampilele și semnătura să fie vizibile și descifrabile; altfel nu vor fi luate în considerație, ear posesorii lor vor fi supuși la plata taxelor tarifare întregi».

Consistorul arhidiecezan.

Parastas

în Catedrala Incoronării dela Alba-Iulia în memoria lui Mihai Viteazul

Marți, 21 Noemvrie a. c., s'a oficiat în Catedrala Incoronării din Alba-Iulia de către protopopul I. Teculescu primul parastas în amintirea lui Mihai Viteazul, gloriosul domn, care a căzut jertfă visului îndrăsneț de-a uni pe toți românii. Au asistat toate autoritățile civile în frunte cu prefectul județului, autoritățile militare. elevii liceului «Mihai Viteazul» și numeros public.

La sfârșitul serviciului divin luminatul prot. I. Teculescu a ținut o strălucită cuvântare. Evocând cu multă putere amintirea vremilor dispărute, când Mihai Viteazul sdrobind oastea dușmană la Șelimbăr, a întrat triumfător în Alba-Iulia luând în stăpânire Ardealul, arată măreția jertfei dela Turda, care si-a închinat toată viața unui gând măreț. Reînvie în amintirea ascultătorilor umilințele trecutului, când neamul românesc era asuprit de străini pe pământul strămoșesc și arată măreția vremilor de azi, când românii au ajuns stăpâni deplini pe soartea lor. Mulți din înaintașii noștri ar fi vrut să vază, ce vedem noi. E un triumf al românismului stăpânirea acestei cetăți, în care a întrat învingător Mihai. Catedrala dela Alba-Iulia, în care s'a încoronat cel dintâi rege al tuturor românilor, e biserica neamului românesc, ce va duce dealungul veacurilor faima acestor vremuri.

Aceste cuvinte înălțătoare rostite cu un deosebit farmec și avânt au produs o adâncă impresie asupra ascultătorilor.

Știrile zilei

Predică în catedrală. Marți la sărbătoarea arh. Mihail si Gavriil a predicat în biserica catedrală dl Mihai Stoia, profesor la liceul George Lazăr.

Conferințele «Asociațiunii» începute de dl Dr. G. Preda la adunarea generală din 8 și 9 Noemvrie a. c. se continuă. Duminecă în 26 Noemvrie a. c. după amiazi la ora 6 dl Mihail Eliescu, *profesor în Brașov, conferențiar al ministerului de instrucție, va desvoltă interesanta sa conferință despre* «Trei Mihai» (*Mihai Viteazul, Mihai Kogălniceanu și Mihai Eminescu*) *în sala cea mare a prefecturii județene din Sibiu. Publicul românesc din oraș și din împreiurime e rugat să vină în număr cât mai mare la această conferință de deosebit interes național. Prețul de întrare: locul I 4 lei locul II 2 lei; elevii și elevele gratuit. Biroul «Asociațiunii».*

Intrunirile partidului național. *Duminecă s'a ținut în sala redutei din Clui adunarea județeană a partidului național din Cojocna. Au luat cuvântul dnii: I. Lupaș, Iuliu Maniu și Alexandru Vaida. La acuzările ce se aduc partidului național, că ar avea oarecare culorit catolic apusean, dl I. Lupaș, în discursul său dela Cluj, răspunde următoarele: Acuzatorii noștri nu cunosc elementele sistemului catolic dela Roma: principiul acestui sistem este ca massele cele mari ale credincioșilor* să tacă. *Partidul național însă, zice oratorul, a avut totdeauna conduită curat democratică; — prin programul său hotărește ca toate ramurile organizației de stat să poarte pecetea naționalismului, în vremece catolicismul apusean este* anațional. *După aceasta vorbitorul apără partidul și împotriva învinuirilor de regionalism.*

Hymen. Eugen Bologa, ales preot ort. rom. în Nocrich și Anastasia Veturia Popp, învățătoare, își serbează cununia Dnminecă în 13/26 Noemvrie 1922, în biserica ort. română din Vidacutul român, la ora 3 d. a.

Aviz. Pentru invalizi, văduve și orfani de răsboi ai clasei trupeților: Toți acei invalizi de răsboi, precum și văduve și reprezentanții orfanilor de răsboi cari locuesc în Sibiu, chiar și acele văduve ale căror bărbați sânt dispăruți, cari posedă condicele noui de pensii, sau cari au certificate dela «Biroul pensiilor» despre taxele lor de întreținere, apoi acei cari mai posed vechile certificate dela «Lichidatura Pensiilor» sânt învitați să se prezinte precis și puntual până cel mai târziu în 2 Decemvrie a. c. ora 8—12 a. m. la cassa orașului. Totodată se atrage atențiunea, ca acei cari nu se prezintă la terminul sus mentionat, vor primi pensiunea lor abia la solvirea viitoare, care se va face în Martie 1923. *Consiliul orășenesc.*

In Atena decurge procesul de înaltă trădare a miniștrilor și generalilor responsabili pentru desastrul național al Greciei. — **La Lausane** s'a deschis conferența de pace pentru orient.

---

rui ordin capul voevodului român fu despărțit de către trup și trimis în Muntenia, iar trupul său rămase neîngropat opt zile, pentruca mai târziu o mână sacrilegă să i pună un epitef mai mult decât infam și desonorator.

Astfel se împlini și cu Mihai-Viteazul cuvântul sfântului Pavel, rostit despre Domnul nostru Isus Hristos, că se desăvârșì prin patimi ca «începător al mântuirii» neamului nostru.

Voevodul se desăvârși, atunci, prin suprema jertfă e Capului său, ear azi se desăvârșește prin aceea că, în semnul morții sale de odinioară, învie acum întreg neamul românesc la libertate politică și religioasă și prin aceea că sub scutul unității politice a neamului nostru își face cursul său și procesul de unificare religioasă-bisericească.

Astfel Mihai-Viteazul se consacră prin jertfa capului săi ca Erou desrobitor și ca Mare Mucenic național al tuturor Românilor, ear prin grija sa pentru cele sfinte se arată pe sine ca un fiu credincios al bisericii și ca un Domnitor cu pioase gânduri către biserica noastră strămoșască.

Cuvine se, dară, ca pomenirea lui Mihai Viteazul să rămână pururea vie între noi, dela un capăt până la celalalt al Românismului și al ortodoxiei noastre.

•

Iubiților creștini! Văzurăm, cât de minunat se potrivesc isprăvurile lui Mihai Viteazul în cadrele sărbătorii Sfinților arhangheli, și mai ales: cât de minunat se potrivesc isprăvurile acestui luptător pământesc cu cele ale întâiului luptător dintre îngeri, care este arhanghelul Mihail.

Văzurăm și aceea, că sărbătoarea din viitor a SS-lor Arhangheli cât de mult ni se îmbie sufletului și ca un praznic cu colorit românesc, pentru cultul acestor îngeri, atât de extins la români, și pentru pomenirea voevodului care atât de bine și-a potrivit faptele în cadrele acestui cult.

De aceea azi întâi de toate, sufletul Marelui și viteazului Voevod să-l închinăm, prin rugăciunile noastre, în paza sfântului arhanghel Mihail, cerându i dela Dumnezeu iertare păcatelor lui și odihnă osămintelor lui, cari azi sânt împrăștiate: Capul la mitropolia din Iași, iar trupul la Turda.

In veci pomenirea lui între noi!

Iar noi celui de al doilea Mihai Viteazul, care în zilele noastre a trecut Carpații, spre a primi din mânile prea vitezei sale armate moștenirea lui Mihai Viteazul să jurăm dela Dumnezeu domnie îndelungată cu bună și rodnică pace, spre a înfăptui pe deplin și a statornici pe veci moștenirea pământească și cea sufletească alui Mihai Viteazul. Amin.

Dr. Gh. Ciuhandu.

Calendarul arhidiecezan s'a pus în vânzare sub titlul Calendarul Bunului Creștin *pentru anul 1923. Se găsește: la Librăria Arhidiecezană în Sibiu, în tutungerii și în toate librăriile.*

Nr. 15/1922 (205) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei urbane ortodoxe române **Zălau** aparţinătoare protopresbiteratului Unguraş, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B., pentru întregirea venitelor dela stat. Parohul ales va beneficia de cortel în natură, ori de relut de cortel plătit din cassa bisericii.

Reflectanţii la acest post îşi vor înainta în terminul deschis cererile provăzute cu documentele prescrise la oficiul protopresbiteral al tractului Unguraş, şi pe lângă observarea dispoziţii or reglementare până la publicarea terminului de alegere se pot prezenta în parohie în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a funcţiona şi a face cunoştinţă cu credincioşii.

Zălau, 16 Iulie 1922.

Ioan Cupe
prez. com. parohial

Ioan Luca
notarul com. parohial.

Văzut

Unguraş, 4/17 August 1922.

Ioil Ghiuriţan m. p.
protopresbiter.

Nr. 320/1922 prot. (199) 2—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de clasa III **Valendorf,** din protopresbiteratul Cohalm, se publică de nou concurs cu termin de 30 de zile.

Condiţiile de salar împreunate cu această funcţiune sânt cele stabilite în coala B pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat; este casa parohială, eclej e 3 jug. cat., parohul primeşte dela fiecare familie cu car şi plug una ciae de grâu, dela celelalte una ferdelă de cucuruz.

Reflectanţii îndreptăţiţi îşi vor înainta petiţiile provăzute cu documentele necesare conform normelor în vigoare în terminul deschis subsemnatului, şi până la publicarea terminului de alegere se vor prezenta în parohie în vr'o Duminecă sau sărbătoare spre a face cunoştinţă cu poporul, a cânta şi cuvânta la sf. Liturghie şi, dacă sânt preoţi, a şi celebra.

Cohalm, la 26 Octomvrie 1922.

Oficiul protopresb teral ortodox român al Cohalmului în înţelegere cu comitetul parohial din Valendorf.

Emilian Stoica
protopresbiter.

Nr. 51—1922 (200) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de protopresbiter al tractului **Huedin,** înfiinţat prin conclusul Sinodului diecezan Nr. 66—1922, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Până la devenirea în vacanţă a parohiei protopresbiterale Huedin, venitele din acea parohie în care se va stabili ori este stabilit parohul, care va fi ales şi numit de protopop.

2. Dotaţiunea protopresbiterală dela stat şi din fondul general administrativ al Consistorului diecezan.

3. Retribuţia din fondul protopopesc al tractului alimentat din contribuţiunile dela parohie.

4. Taxele legale dela vizitaţiunile canonice.

Concurenţii îndreptăţiti conform conclusului congresual din anul 1888 Nr. prot. 111, să-şi înainteze cererile înzestrate cu documentele cerute, în terminul arătat mai sus, Ven. Consistor diecezan din Cluj.

Huedin, din şedinţa comitetului protopresbiteral, ţinută la 24 Octomvrie 1922.

Vasile Dobre,
notar.

Aurel Munteanu,
preş. com. prot.

Nr. 395/922 (197) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Sieu Sântul** în protopresb. Bistriţei se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat şi dotaţiunea preoţească dela stat conform calificaţiei celui ales.

Concurenţii îşi vor înainta cererile instruite conform normelor în vigoare, în terminul arătat, la Oficiul protopresb. rom. ort. în Bistriţa, şi cu prealabila încuviinţare a protopresbiterului, se pot prezenta şi în parohie în vreo Duminecă ori sărbătoare spre a cânta, predica, eventual a liturghisi.

Bistriţa, 31 Octomvrie 1922.

Oficiul protopresb. ort. rom. în înţelegere cu comitetul parohial.

Grigore Pletosu
protopresb.

Nr. 452/1922 (198) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune sistemizat prin ord. Ven. Consistor Nr. 3533/1917. Bis. în paroh'a de cl. III, **Inău,** protopresbiteratul Cetatea de Peatră, lângă neputinciosul paroh Petru Vaida, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 de sile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele capelanului sânt jumătate din cele statorite în coala B, de congruă.

Reflectanţii îşi vor trimite cererile provăzute cu documentele necesare oficiului protopresbiteral ort. rom. Cetatea de peatră, în Lăpăşul Unguresc, în terminul deschis şi pe lângă observarea dispoziţiilor reglementare se pot prezenta în comună pentru a face cunoştinţă cu poporul.

Lăpuşul-Unguresc, la 5 Oct. 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. român al tractului Cetatea-de-peatră în înţelegere cu comitetul parohial.

Zaharie Manu
protopop

Nr. 686 1922 (207) 2—3

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. III. **Veneţia de sus** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, iar concurenţii cu prealabila încunoştiinţare a subscrisului se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a cânta, cuvânta, respective a celebra.

Făgăraş, la 25 Oct. 1922.

Oficiul protopresb teral român ortodox al tractului Făgăraş.

Nicolae Borzea
protopop

A apărut:

Calendarul Bunului Creştin

pe anul 1923

Este cel mai bun calendar

Cuprinde materie foarte bogată: culturală şi literară, cu articole de învăţătură şi petrecere, şi cu numeroase icoane, şi adecă:

Afară de chipurile MM. LL. Regelui şi Reginei (care se pot aşeza şi în cadre sau rame), mai multe chipuri frumoase dela încoronarea în Alba-Iulia, precum şi Coroana de oţel a Regelui şi Coroana de aur a Reginei noastre; apoi icoanele: Principilor moştenitori români Carol şi Elena, a lui Saguna şi Avram Iancu, ş. a. ş. a.

Din materialul Calendarului amintim următoarele: Despre încoronarea din 1922. Sfinţirea bisericii încoronării la Alba-Iulia. Regele şi Regina tuturor românilor. Eroul Avram Iancu. Marele dascăl Gheorghe Lazar. Andrei Şaguna şi gimnaziul din Brad. Despre biserica românească. Uriaşul, o povestire cu tâlc. Versuri alese. Puricele şi musca, poveste. Istorioare şi snoave cu haz, povăţuiri, glume şi altele. — Târguri şi anunţuri de tot felul.

Calendarul Bunului Creştin se vinde la Librăria Arhidiecesană în Sibiu, şi în alte librării. Costă 10 lei, fără şematism, şi 15 lei cu şematismul Arhidiecezei de Alba-Iulia şi Sibiu.

Nr. 685/1922 (206) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Râuşor** protopresbiteratul Făgăraş, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare a se prezenta în comună spre a face cunoştinţa poporului.

Făgăraş, 26 Oct. 1922,

Oficiul protopresbiteral român ortodox al tractului Făgăraş.

Nicolae Borzea,
protopop.

Doctor Iosif Stoichiţia, Fost asistent de clinică
Specialist pentru boale interne
Consultează zilnic dela 11½—12½ şi 2—4
Piaţa Regele Ferdinand (Târgul cel mare) Nr. 17
Laborator razele Röntgen (203) 2—2

IOAN BENDORFEAN,
măestru pantofar, Sibiu, strada Spinarea Cânelui Nr. 23.
(202) **(Succesorul firmei George Săsărman)** 2—3

Am onoare a aduce la cunoştinţa On. public, şi îndeosebi a Onor. clientele a antecesorului meu, că am **preluat atelierul de încălţăminte** al fostului meu măestru, unde **voiu confecţiona şi pe mai departe tot felul de lucrări aparţinătoare branşei mele.** — Rog respectuos Onor. public a se adresa cu toată încrederea avută în antecesorul meu, onorându-mă cu comandele Dvoastre, promiţând

lucru solid, prompt şi preţuri moderate

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 15/28 Noemvrie 1922 Nr. 90

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Congresul catehetic al preoțimii ortodoxe române din Ardeal

Ședința a IV-a

Se deschide la ora 3 d. a.

Prezidează *Dr. G. Ciuhandu*, mai târziu prezent și I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae* principesa *Al. Cantacuzino*, și dl inspector general *Savin*.

La ordinea de zi punctul 7 al programului: *Materia de învățământ religios în școala primară.* Dl director seminarial *Dr. Petru Barbu* expune într'un studiu temeinic părerile sale de vechiu și încercat pedagog și autor de manuale pentru studiul religiunii în școala primară. Arată scăderile de care sufere metoda învățământului religios și planul de învățământ și ilustrează cu exemple cum trebue făcută o lecție de religiune, pentru ca ea să servească scopul educațiunii. De încheere propune:

1. să se introducă 2 ore de religiune pe clasă și elevii să fie duși la biserică dela începutul liturghiei;

2 autoritatea bisericească mitropolitană să conchemе o anchetă catehetică pentru stabilirea programei analitice și redactarea îndreptarului metodic;

3. să se prelucre materialul de învățământ în lecțiuni și să se publice în manuale pentru catecheți;

4. Să se introducă editarea oficială a manualelor de religie, ca să se înlăture greșelile și să se curme specula;

5. în sfârșit să se înființeze o Societate a profesorilor de religie.

La discuție asupra problemei iau parte păr. protopop *E. Stoica* accentuând importanța povestilor clasice în primul an de școală, în locul povestirilor morale. Stăruе asupra expunerii vii și atrăgătoare, în formă de istorisire a lecțiunilor de religie, fără a se fărîmița în totdeauna dupa cerințele treptelor formale. In această privință îndrumă atențiunea asupra cărții dlui Nisipeanu, care, deși nu poartă timbrul ortodox ei în toate, poate da prețioase orientări catheților.

Părintele *Gh. Maior* sprijinește punctul de vedere al păr. Dr. P. Barbu și cere o *pedagogie ortodoxă.*

Congresul acceptează propunerile referentului făcute la sfârșitul expunerilor sale.

La punctul 8 din program: *Educația religioasă în școlile profesionale și de ucenici*, încredințat spre referadă păr. *Pavel Borzea*, președintul spune, că referentul împiedecat de pricini familiare nu s'a putut prezenta și cere autorizare din partea congresului, ca lucrarea să treacă prin cenzura comitetului central pentru a putea fi publicată în Analele Asociației, spre cunoștință obștească.

Ca încheiere a discuțiilor asupra învățământului religios în școală. I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* constată cu bucurie că discuțiile au fost ținute la un nivel vrednic de însemnătatea problemei catehizării. De când există biserica ortodoxă română nu s'a mai făcut poate o astfel de discuție, felicită congresul pentru acest frumos și înălțător început și urează: Cu Dumnezeu înainte! Biserica care are în mână tinerimea, mai târziu va avea cu sine caracterele credincioșilor!

Apoi continuă: Școala noastră dela cea primară până la cea mai înaltă a fost în trecut prea intelectualistă, preocupată în mod unilateral de importanța cunoștințelor, făcând apel la una din facultățile sufletești: rațiunea. Omul însă nu e numai rațiune, e și inimă și voință. Acea școală care face apel numai la rațiune, e unilaterală. Școala noastră a pătimit de această scădere, și cea confesională. Cauza se pune în parte și în contul direcțiunii pedagogice Herbart Zilleriană, care operează cu idei — deși nu numai ideile cârmuesc viața — și astfel școala a devenit mijlocul de strecurare a ideilor.

Pe urma metodei acestei direcții pedagogice o lecție de religie fărîmițată după anumite trepte formale și-a pierdut frumsețea și căldura. La puterea materialului istoric o importantă cerință catehetului în școală e să fie un bun povestaș. Așa ca să li se pară copiilor că istorisirea se petrece înaintea lor și să aibă aceleași impresii ca și când ei ar fi fost de față când sau petrecut la cele istorisite. Ai apropiat pe Mântuitorul de sufletul copiilor, având pe Hristos în inimi, poți fi sigur că zidești caractere. Caracterele și religiunea nu se învață — se învață teologia, — omul religios și moral se formează prin o atmosferă religioasă. Astfel nu numai catehetul, ci toți în școală, prin toate obiectele de învățământ, să facă educație. Nu este permis să se introducă în școală nimic din ceeace nu servește educația. Minunat arată Förster cum o lecție despre linia oablă poate fi întrebuințată ca mijloc de educație: ea te învață cum să fi drept în viață, cum să trăești drept. Nimic nu are valoare în învățământ, ce nu stă în serviciul desăvârșirii sufletului omenesc. Iată de ce cerem să i-se dea religiunii în școală importanța cuvenită, căci ea, mai mult decât ori care obiect, are în privire sufletul. Prin circulară — spune I. P. Sf. Sa — am oprit să se aplice planul ministerului care reduce orele din religiune, ca să nu rămână școala fără religiune. Noi reprezentăm prin aceasta interesele sufletului omenesc și odată cu capul nu ne vom supune la măsuri cari periclitează binele sufletesc al poporului.

Nu instrucția, ci educația este lucru de căpetenie. Instrucția e numai un mijloc, o unealtă pentru scopul superior al formării caracterelor morale. Educația se face îndrumând nemijlocit viața copilului. Să nu-l lăsăm pradă influențelor rele. Deaceea cerem să se înființeze pe lângă școlile secundare internate sub îngrijirea bisericii. Și întrucât ea însași nu dispune de mijloacele materiale, este de datoria statului să o ajute în această operă de educatie și de cultură.

Apoi își întoarce privirile spre *școala confesională.* Cât de legați ne simțim cu inima de aceste școale Noi le-am înființat și le-am susținut cu mari jertfe sufletești și materiale. Ne am despoiat bisericile de podoaba lor, ca să nu lăsăm școlile să peară și cu ele să dispară limba și cultura națională. Slujitorii altarelor aici trebuiau să-și concentreze mai ales atențiunea și forțele. Adeseori în loc de predică la sfârșitul slujbei de Dumineca trebuiau să îndemne, să stăruie pe lângă credincioși ca să jertfească pentru școală.

Cei ce azi se ridică împotriva ei, ori o nesocotesc, nu-și dau seama de această operă militantă pentru cultură, ca să se închine ei. Noi ne-am luat prin această școală un simțământ de răspundere pentru cultura neamului. Și stăm în loc, hotărâți, în fața oricăror inițiative. Noi ne avem tradiția școlară, o zestre sufletească moștenită dela înaintași, — tămâiată cu fumul de cădelniță și nu vrem să risipim moștenirea.

Aci ne dăm pe deplin seama că nu mai sântem în primejdie ca mai înainte, dar sântem conștienți și de aceea că Statul nu are o slujitoare mai credincioasă decât biserica ortodoxă și nici cetățeni mai devotați, ca slujitorii altarelor. In numele cărui interes al statului ori al neamului este ignorat, este refuzat ajutorul bisericii noastre, pe care îl aduce prin școala sa confesională? Noi vrem să rămânem biserică militantă pentru cultură prin școala care reprezintă cel mai superior principiu cultural moral.

Adresându-se preoțimii îndeamnă să se facă apostoli ai acestor principii și pentru frații cari n'au fost aici la congres precum și în popor, ca întreagă obștea să-și facă din școalele confesionale stele luminoase de călăuzire în viață

Promite că va inițiа ancheta catehetică și întruniri ale catecheților și profesorilor de religie pentru stabilirea planului și îngrijirea de manuale. Corpul profesorilor de religie este la începutul organizării sale și în măsura în care cresc puterile li-se va cere și o muncă tot mai rodnică.

Duceți din acest congres însuflețirea de a lucra prin școală la trezirea religiosității și moralității mădiților tinere, ca să avem o generație bună căreia să-i putem încredința scumpa moștenire a sufletului românesc. —

Prezidentul, *Dr. Gh. Ciuhandu*, mulțumește I. P. Sf. Sale pentru îndemnurile calde și sfaturile înțelepte pe care le-a revărsat asupra congresului.

La ordinea de zi punctul 9 din program: *Dotația clerului.* Referentul, preot *Alexandru Popa* cetește raportul său la sfârșitul căruia face aceste propuneri:

a) Să se facă o arondare nouă a parohiilor, extinzându le prin afilieri unde acestea sânt posibile; pot rămânea neafiliate numai acele parohii la care situația topografică nu permite afiliarea și care se pot întregi și cu preoți cu calificație mai inferioară;

b) Să se ordoneze ca toate parohiile să zidească case parohiale sau să dea echivalentul acestora, ca relut de chirie, și lemnele de foc în natură;

c) Leafa să se distribuie prin protopopiate lunar; cu această ocazie să se țină și conferențe și consfătuiri preoțești;

d) Să se uniformizeze stola, ear pentru cazul că preoțimea va fi salariată de către stat în mod corăspunzător, preoțimea se arată aplicată a renunța la stolă.

II. Intre obiectele de învățământ la seminariile teologice să se introducă: apicultura, pomăritul, creșterea viermilor de mătase, cultivarea plantelor medicinale, și fiecare preot să fie obligat să se ocupe cel puțin cu una din aceste îndeletniciri.

III. Congresul să numească o delegație de 5 preoți cari să compună un memoriu, despre toate doleanțele preoțimii pe care, după ce-l vor fi comunicat și autorităților noastre bisericești, să l prezenteze guvernului și în care să ceară:

a) preoţimea ortodoxă să fie retribuită conform calificaţiei sale, în raportul cu salarizarea corpului didactic, care lucrează în acelaş ogor cu noi;

b) diploma preoţilor absolvenţi de liceul complet şi seminarul teologic să se echivaleze cu diploma licenţiaţilor în teologie din vechiul regat, iar pe viitor, pentruca calificaţia să fie egală, să nu se mai primească în teologie decât bacalaureaţi, cari absolvând şi cei 4 ani de teologie sunt egăli cu licenţiaţii;

c) adausele familiare să se dea din nou, întrucât s'ar da şi celorlalţi funcţionari şi după norma acestora;

d) preoţilor fără eclejie sau fără eclejie completă să li se dea un spor de 25% la salar.

IV. *a*) Congresul să accepteze pentru întreg clerul impozitul de 1% după salarul brut pentru înfiinţarea casei preoţilor pe lângă universitatea din Cluj.

b) Aceeaş delegaţie de sub p. III să ceară Ministrului Cultelor să ia în budget o subvenţie anuală pentru casa preoţilor de ½ milion lei, egali cu cea acordată casei învăţătorilor de către Ministerul Instrucţiei;

c) să se ia în budgetul Ministerului Cultelor la titlul creditelor extraordinare suma necesară procurării unei case în Cluj pentru casa preoţilor.

Referentul comisiei de censurare păr. *V. Puşcariu* mulţumeşte I. P. S. Sale păr. mitropolit *Nicolae* pentru stăruinţele depuse până acum pentru resolvarea favorabilă a chestiunei din partea factorilor de stat; nu se indentifică însă pe de'ntregul cu propunerile referentului şi cere încadrarea preoţimii în statutul unic al funcţiouari salarizându-se după calificaţie; ori de nu se face aceasta, preoţimea să se salariseze din partea statului întocmai ca şi corpul didactic, deasemenea după calificaţie. Pentru constatarea calificaţiei, seminariile noastre să fie considerate egale cu facultatea de teologie. Reducerea parohiilor o socoteşte ca o chestie ce necesitează studiu şi dealtfel cade în competenţa organelor bisericeşti. Sesiile parohiale să se întregească până la 32 jugăre şi unde nu se poate să se dea echivalent 25% dela salar. Celelalte chestii de detail să se aranjeze de organele bisericeşti şi de reprezentanţii statului.

Pentru aranjarea dotaţiei clerului propune o comisie de 5 membri care să prezinte dlui ministru al cultelor şi PP. SS. Lor ierarhi un memoriu, iar în ce priveşte stolele să fie rugate organele eparhiale să le uniformizeze după eparhii, dacă nu se poate pentru întreaga mitropolie.

Întrucât acest nou memoriu nu va avea rezultat, comisia să raporteze comitetului central, ear acesta să convoace un nou congres extraordinar, cu reprezentanţii despărţămintelor, pentru a delibera.

Congresul acceptează referadele ca material de studiu, şi numeşte comisia de 5 în persoanele părinţilor: I. Cioran, E. Crăciun, P. Borza. Dr. N. Stinghe şi I. Ludu.

Păr. asesor *L. Triteanu*, dă lămuriri asupra demersurilor făcute de autorităţile bisericeşti şi propune să fie chemaţi în ajutor şi parlamentarii preoţi, în ori care partid ar fi, ca să intervină pentru soluţionarea favorabilă a cauzei, lucru pe care dealtfel l-au făcut şi până acum, de câteori s'a ivit necesitatea.

Mai iau parte la discuţie păr. *Ioanichie Oprean*, protopop *C. Moldovan*, cari discută neajunsuri de prin parohii; iar *P. Cataveu* cere îngăduirea de a se putea strămuta preoţii în alte eparhii, dacă aceasta dă o situaţie mai favorabilă.

I. P. Sf. Sa Păr. Mitropolit *Nicolae* pune întrebarea: dacă se poate îngădui să plece preoţii tocmai de acolo unde e mai mare lipsă de ei ca în Ţara Oltului? N'a oprit pe cineva să plece în altă parte când aduce mai mare folos acolo, ori când nu strică prea mult plecând, dar biserica care a crescut pe preoţi trebue să-şi pună întrebarea: ce se întâmplă dacă absentează dela postul lor, când şi altfel în mitropolie sunt aproape 500 de parohii vacante şi sectarii dau năvală şi păgânismul sporeşte. Cererile personale de strămutare nu pot fi privite decât în lumina interesului general al bisericii. Dă lămuriri asupra străduinţelor depuse pentru soluţionarea favorabilă a dotaţiei preoţeşti şi spune că a primit promisiuni şi asigurări din partea reprezentanţilor statului în ce priveşte salarizarea şi cu privire la întregirea sesiilor prin reforma agrară, dar constată că nu pretutindenea s'a dovedit cuvenitul interes din partea preoţimii pentru apărarea intereselor bisericeşti cu prilejul acestei reforme. Iar reducerea parohiilor s'a făcut şi până acum când s'a ivit vacanţă unde a fost cu putinţă să fie administrate de unul singur.

Congresul ia la cunoştinţă cu satisfacţie deslusirile I. P. Sf. Sale.

La ordinea zilei punctul 10: *Propuneri.* Raportorul comisiei de cenzurare, *Dr. N. Stinghe* prezintă: 1) propunerea păr. *Iancu Ştefănuţ*, care cere măsuri de disciplinare faţă de preoţi neglijenţi; 2) propunerea păr. *I. Crăciun*, ca «Revista Teologică» şi «Lumina Satelor» să fie decretate organe oficiale ale Asociaţiei; 3) a doua propunere a Păr. *Crăciun*, ca la internatul arhidiecezan să se pună la dispoziţie loc pentru adăpostul preoţilor, când vin la centru; 4) propunerea păr. protopop *E. Stoica*, ca preoţii-păscălieri să fie eruaţi şi suspendaţi din serviciu, din partea autorităţilor bisericeşti; 5) propunerea păr. *I. Dăncilă*, ca să fie rugat Sf. Sinod pentru a cere factorilor de cădere organizarea clerului militar şi numirea unui inspector general cu gradul de episcop; — referentul le recomandă congresului spre primire.

Congresul trece propunerea păr. *I. Stefănuţ* comitetului central spre studiare; privitor la «Revista Teologică» şi «Luminz Satelor» I. P. Sf. Sa răspunde: cu plăcere le aş ceda când preoţimea ar fi în stare să le susţină cu mijloace materiale şi intelectuale, dar până la dovadă deplină rămân în proprietatea celorce le-au înfiinţat şi le susţin; în ce priveşte localul de adăpost la internatul arhid., căzând în competinţa secţiei Sibiu, aceasta a şi luat hotărâre în adunarea sa generală; iar propunerile de sub 4 şi 5 congresul le încuviinţează şi le trimite biroului pentru a face adrese către forurile competente.

Păr. *Nic. Popa* din Ormindea reclamă contra superiorului său, din protopopiat, care l-a tratat brutal în frământările electorale.

Congresul îndrumă pe reclamant a se adresa în scris comitetului central, care va studia cauza.

Păr. *Şt. Meteş*, în numele comisiei de candidare, propune lista biroului şi comitetului central pe un nou period de 3 ani, după cum urmează: prezident Dr. Gheorghe Ciuhandu asesor cons. în Arad, secretar general preot Pompei Moruşca directorul oficiului statistic mitrop. în Sibiu, casier central preot. Virgil Nistor secretar consistorial în Sibiu, membri în comitet din *Secţia Sibiu*: Lazăr Triteanu asesor cons. Sibiu, Dr. Aurel Crăciunescu şi Ilie Beleuţă profesori seminariali Sibiu, preoţii Aurel Nistor, Arpatac, Pavel Borza, Viştea de jos, Ioan Crăciun, Spring şi Ioan Dăncilă, Sibiu; din *Secţia Arad*: protopopii Ioan Georgia, Boroşneu, Dr. Patr. Ţiucra, Vinga, Dr. Ştefan Cioroianu, Banat Comloşul-mare, preoţii Dr. Ioan Felea, Pecica, Iancu Ştefănuţ, Mândruloc, Mihail Cosma, Râoşag şi Traian Cibian, Ţela; din *Secţia Caransebeş*: protopopul Andreiu Ghidiu, Dr. Petru Barbu, director seminarial, Caransebeş, protopopii Dr. Gheorghe Popoviciu, Lugoj, Mihail Gaşpar, Bogşa montană, Ion Geţia, Bozias şi preot. Nicolae Văleanu, din *Secţia Oradea mare:* Dr. Aurel Magier, ases. cons. Zaharie Moga, asesor consistorial, Damaschin Ioanovici, prof. de religie, Oradea-mare, protopopii Petru E. Papp, Beiuş, Alexandru Muntean, Tileagd şi preoţii Gheorghe Popa şi Iosif Moldovan, Oradea-mare, din *Secţia Cluj*: asesorul consist. Dr. Sebastian Stanca protopopii Dr. Ioan Lupaş, profesor univ., Cluj, Vasile Gan, Baia de Arieş, Ioan Teculescu, Alba-Iulia, preoţii Aurel Muntean, Sebeşul mare şi Suciu.

Părintele *P. Moruşca*, secretar general de până azi, roagă congresul să-l lase din combinaţie, alegând alt secretar general, căruia îi pune în vedere ajutorul şi experienţele sale de până aci.

Pusă chestiunea în discuţia congresului, acesta inzistă, ca părintele secretar să păstreze şi pe mai departe funcţiunea de secretar general.

Congresul primeşte lista comisiunei de candidare, în întregimea sa.

Exhaurlată programa congresului, părintele prezident Dr. *Gh. Ciuhandu* îşi exprimă mulţumireape care o datoreşte membrilor congresului, pentru seriozitatea şi demnitatea, cu cari s'au purtat discuţiunile. Nivelul înalt al discuţiilor şi mai ales felul, în care au fost concepute problemele dela ordinea de zi, dau dovada despre maturitatea de gândire a clerului nostru, precum şi despre râvna, cu care preoţimea ştie să se apropie de misiunea sfântă a sa.

Nădejdea noastră de bine, că ne vom achita cu demnitate de apostolia noastră — con-

FOIŞOARA

Câte una pe zi

«...Iar când vă rugaţi, să nu faceţi ca fariseii...»

Câteva cuvinte rostite în taină; un gând virgin cristalizat din frământări de nopţi fără hodină; un sentiment ce izvoreşte în chip spontan din orice inimă curată; o sfioasă ridicare a ochilor spre necuprinsul zărilor senine — aceasta-i rugăciunea sfântă care s'aude până în al şaptelea cer!

Cartea) domnului Z. Sandu (N. Regman) ieşită de curând de sub teascurile «Daciei Traiane» din Sibiu, cuprinde rugăciuni de acestea: scurte şi profund simţite.*

Poate că de aceea m'am şi apropiat de ele cu atâta simpatie şi încredere, citindu-le cucernic şi pe îndelete — câte una pe zi.

Belşugul de simţire ce se revarsă în râuri largi din fiecare slovă iscusită a cărţii se în stăpânea tot mai mult asupra sufletului meu; şi fără să mi dau seama, m'am pomenit de odată că mă închin aievea.

Căci «Rugăciunile» dlui Z Sandu sânt cântece cântate în surdină şi psalmi de laudă închinaţi Luminii. Simţiri curate învăluite în haina caldă a sincerităţii.

Aceasta le e tainica putere, cu care-ţi covârşesc tot sufletul.

Sânt flori gingaşe, crescute în pământul rodnic al unui suflet bogat.

*

Câteva din aceste poeme'n proză sânt «prelucrări libere şi imitaţii» după Rabindranath Tagore, marele profet al Indiilor renăscute. Misticismul specific, tagorean, îl respiră însă fiecare din ele.

Acest fapt implică şi nota dominantă a optimismului sănătos de care e pătruns tot scrisul dlui Z. Sandu.

Excelsior-ul e busola îndemnurilor sale înţelepte.

Din sentimentul însufleţirii sale pentru «Ideal» a izvorât «Credinţa» şi «Nădejdea» lui în tot ce i «Bunătate şi Iubire», în «Frumuseţă», «Muncă şi Lumină», în «Biruinţa» «Dreptăţii» prin «Dragoste» şi «Suferinţă» — în «Mântuire». Şi acelaş sentiment i a inspirat apoteoza «Mamei», alui «Rabindranath Tagore» şi a lui «Dante».

Din poemele cu motive religioase pătrund şi ecouri în tonalitate nordică. Knut Hamsun şi Selma Lagerlöf de bună seamă nu-i sânt necunoscuţi autorului. Deaceea, un pozitivist mai doctrinar, şi prea zelos în căutarea «influinţelor literare», ar avea prilej să constate anumite reminiscenţe din aceşti mari măiestri ai nordului. Noi nu le constatăm, din simplul motiv că ele sânt asimilate. Şi apoi universalitatea fondului sufletesc uman e în stare să ne îndrume şi spre altă explicare a acestor influinţe.

*

Bunele îndemnuri şi simţirile curate, cari împodobesc cuprinsul cărţii dlui Z. Sandu, au fericirea de a-şi fi găsit şi-o formă binecuvântată. E «limba veche şi 'nţeleaptă» pe care n'o mai găseşti decât în bătrânele cronici şi 'n scripturile sfinte.

Graiul aşezat, de culorit arhaic, potolit şi plin de melodie, pe ici pe colo şi înteţeşte cursul — fără trece în tempo ditirambic. Nu e monotonia soporifică a stilului fără viaţă, ci ritmul liniştit şi tainic al cădelniţării...

*

In clipa în care fac aceste constatări tardive, vitrinele librăriilor noastre vor fi văduvite poate de podoaba «Rugăciunilor Vremii».

E un cuvânt bun pentru autorul lor, ear pentru public — un îndemn să le citească.

N. Colan

*) *Z. Sandu: Rugăciunile vremii*, Sibiu 1922.

ținuă părintele prezident — este, că Asociația clerului, ca mijloc al unei activități sistematice, a avut fericirea, de a avea de față și la acest congres, pe I. P. Sf. Sa Părintele Mitropolit, urzitorul acestei organizații. Mulțumim I. P. Sf. Sale cu toții, pentru că și pe acest congres l-a onorat cu prezența Sa și mai ales pentru prea prețioasele lămuriri și povețe, cu cari ni-a întărit sufletele, și-L rogă, ca și pe viitor să păstreze aceste legături sufletești chemate a înălța conștiința clerului despre misiunea sa în viață. Cu aceasta, a declarat congresul al treilea de încheiat la ora 6¾.

I. P. Sf. Sa de încheiere dorește ca sfătuirile ținute la înălțime să aducă roade bogate. Bunul Dumnezeu să binecuvinteze rodul ostenelelor și pe Sfințiile Voastre ca să vă întoarceți cu bine și să puteți conduce poporul și în viitor pe calea legalității și a bunei frății creștinești. Domnul să vă binecuvinteze»!

Răspunsuri

la telegramele de omagiu trimise din congresul preoțesc

Dr. Gh. Ciuhandu — Sibiu

Mulțumesc cu recunoștință pentru bunele simțeminte și vă încredințez de tot devotamentul pentru binele bisericii și al slujitorilor ei.

Ministrul C. Banu.

Președinte Dr. Gh. Ciuhandu, congresul preoților Sibiiu

Apărând biserica în care e mai mult din sufletul românesc, apăr acest suflet însuși.

Iorga.

Reforma constituțională

Pedeapsa cu moarte. — Statul și biserica

Comisiunea pentru modificarea Constituției a terminat discuțiile asupra anteproectului.

Comisiunea a discutat și capitolul ce tratează despre pedeapsa cu moartea.

Dl prim-ministru Brătianu, a cerut introducerea pedepsei cu moarte, motivând că: 1) e introdusă în ținuturile unite; 2) că de obicei crimele sânt săvârșite de către străini; dacă ar fi numai firea bândă a românului, n'ar fi nevoie de introducerea pedepsei cu moarte, și 3) e introdusă și în țări cu civilizația mai înaintată decât a noastră, ca Franța, Anglia etc.

Dl ministru V. Sasu a combătut introducerea pedepsei cu moarte.

S'a decis ca această chestiune să rămână deschisă, și să fie lăsată în hotărârea marei comisiuni constituționale parlamentare. —

In chestia bisericească, I. P. S. S. Mitropolitul primat a făcut istoricul trecutului bisericii române ortodoxe, arătând legăturile strânse dintre popor și biserică. A cerut să se dea întâietate bisericii ortodoxe și în noua constituție față de celelalte culte.

I. P. S. Sa a fost de părere ca în textul cel nou Biserica ortodoxă să fie recunoscută ca Biserica națională.

P. S. S. Vartolomeu, episcopul Râmincului și Noului Severin, a spus că nu se împacă nici cu termenul «dominantă» din noul text, nici cu teremenul «națională». P. S. Sa e de părere că termenul cel mai potrivit ar fi «biserica poporului român» recunoscându-i se întâetatea între celelalte culte.

Dl C. Disescu a opiniat să se introducă termenul: «Biserica statului român».

Dl D. Ioanițescu a propus să se adopte prin analogie formula art. 114 din constituția poloneză, care prevede că biserica romano-catolică, fiind biserica majorității națiunii, i se recunoaște întâietatea printre celelalte confesiuni, care însă se bucură de un tratament egal.

Mitropolitul primat și episcopul Vartolomeu ar primî formula în ceeace privește întâetatea și majoritatea.

Dl I. Brătianu, s'a declarat contra acestei formule, întrucât acest text ar produce dificultăți. E pentru un text care să prevadă întâetatea fără să atingă egalitatea celorlalte.

Dl V. Sasu, a fost de părere ca Bisericii ortodoxe să i se recunoască întâetatea la ceremonii de stat.

Comunicat

Se atrage atențiunea oficiilor protopresbiterale și parohiale și a cucernicilor preoți spre orientare și ***strictă observare****, că titulatura bisericii noastre este* ***ortodoxă****, ear nu greco orientală, ori chiar greco-ortodoxă, cum s'a folosit și se folosește și azi în multe acte oficiale și în gazete.*

Pe viitor se va folosì exclusiv numai numirea de ***ortodox român.***

Asupra numirii acesteia vor trebuì lămuriți și credincioșii noștri, ca să abandoneze un nume, impus de vremurile de opresiune ale bisericii noastre strămoșești de aici.

Consistorul arhidiecezan.

Pentru „Patria" dela Cluj

— Dela congresul preoțesc —

Dacă «Patria» dela Cluj a văzut și înțeles numai atât, cât și cum a scris în numărul său din 23 Noemvrie despre Congresul preoțesc catihetic dela Sibiu prin condeiul «mai multor ortodocși» afirmativi dar anonimi — că acolo s'ar fi făcut, adecă, politică de partid — o privește, ear eu, personal, n'aș aveà nimic de zis.

Anonimii au însă și pretenția de a ști, că «aranjeurii principali și adevărații autori» ai telegramei congresului preoțesc către ministrul prezident al țării «sânt aceleași persoane», care au hotărât trimiterea altei telegrame, din congresul electoral național bisericesc dela 1916, către fostul premier ungar de pe vremuri.

Mistificarea aceasta stă, prea potrivit, alături de miopia «Patriei» *greco-catolice* (?) când în congresul nostru vede numai aceea ce dânsa crede că poate dificulta, după credințele sale politice.

S'o știe «Patria»: autorul telegramei din partea congresului preoțesc către ministrul prezident sânt eu care am și condus acel congres. Deci «Patriei» îi rămâne una din două *datorii de onoare: ori să dovedească* legătura dintre telegrama celui alt congres, național bisericesc, dela 1916, și dintre mine, care n'am fost nici măcar deputat în acel congres, — *ori să rectifice*, rămânând să fie cuviincioasă pe viitor și să nu mai suspicioneze și insulte fără de nici un temei.

Aceeași datorie revine și anonimilor, despre cari cred, mai încurând, că sânt fabricația redacției, de cât preoți români ortodocși.

Preoțimea ortodoxă din Ardeal nu se angajează să spele rufele, nici ale unui partid politic. Ea înțelege însă, ca *element de ordine*, să deie din întrunirile sale oficiale cuvenita atențiune și respect aceluia, pe care Regele îl chiamă și țara îl are în fruntea trebilor ei obștești.

Dr. Gh. Ciuhandu,
prezidentul congresului preoțesc,
asesor consistorial, Arad.

A apărut

Calendarul Bunului Creștin pe anul 1923

Se vinde la LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ în SIBIU, și în alte librării. — La cererile prin MANDAT POȘTAL se va adăuga 4 Lei pentru porto și recomandat.

Știrile zilei

Știri personale. I. P. S. Sa mitropolitul nostru *Nicolae*, a plecat în 26 l. c. cu trenul de sara la București spre a lua parte la ședințele sfântului Sinod și ale senatului. Tot atunci au plecat în capitală și P. Sfinții episcopi *Ioan* al Aradului, *Roman* al Oradii mari și *Nicolae* al Clujului, cari sosiseră în Sibiu în 23 l. c. și au participat la ședințele consistorului mitropolitan ținute în 24 și 25 Noemvrie sub presidiul I. P. S. Sale mitropolitului.

Predică în catedrală. Duminecă a predicat în biserica catedrală căp. Ioan Dăncilă, preot militar.

Deschiderea corpurilor legiuitoare, convocate în sesiunea ordinară, se face astăzi, în 28 l. c. La ora 11 se celebrează serviciu divin în prezența miniștrilor, parlamentarilor și ale autorităților civile și militare. La ora 11 și jum. înaltele corpuri se întrunesc în sala ședințelor, ear la ora 12 M. S. Regele, însoțit de A. S. R. Principele moștenitor, intră în sala ședințelor. M. S. citește mesagiul de deschidere a sesiunii ordinare a adunărilor naționale constituante. După plecarea Suveranului, adunările procedează la lucrările lor.

Senatul Universității din București a aprobat numirea dlui Dr. Vasile Ispir ca profesor la facultatea de teologie pentru catedra de îndrumări misionare.

Decorați. M. S. Regele a binevoit să acorde distincțiuni următoarelor persoane ale bisericii: *Steaua României* în gradul de *ofițer*, protopopilor Nicolae Borzea din Făgăraș și Ion Teculescu din Alba-Iulia, și în gradul *de cavaler* preotului Dr. N. Stinghe din Brașov; *Coroana României* în gradul de *ofițer* protopopilor D. Moldovan din Sighișoara, T. Herman din Dej, I. Muntean, Agnita, și preotului Iuliu Suceava din B. Prund, ear în gradul de *cavaler*: V. Domșa, prot. în Orăștie, Dr. Seb. Stanca asesor cons., Cluj, A. Gâlea, revizor, Dej, G. Coanta, preot în Cincul mare, G. Suciu, diacon în Dobolii-de-jos, T. Muică, preot în Sângeorgiul-de-pădure, G. Oprean, preot în D.-Sânmărtin, Ion Toma, paroh în Dobolii de jos; *Medalia Serviciului credincios cl. I.:* George Poponea, presedintele «Reuniunii meseriașilor români din Sibiu».

Partidul democrat al defunctului Take Ionescu, partid alcătuit din vechi conservatori și din alte elemente, a fuzionat cu partidul național. Din felul cum vor lucra partidele fuzionate, se va vedea ce fel de înrâurire, bună sau rea, vor exercita în vechiul regat. Este de dorit, ca «începutul de unire sufletească» să fie făcut în ceas cu noroc.

Lucrările congresului preoțesc ardelean. Au apărut: *Actele* Congresului al doilea 1921 al Asociației «Andrei Șaguna» a clerului Mitropoliei ortodoxe române din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramureș, publicate de Biroul Asociației clerului. De vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu. Prețul pentru membri: 16 Lei, pentru alții 20 Lei, plus porto.

Pildă de urmat. Cuvântul Poporului scrie: Un preot luteran (sas) dintr'un sat apropiat — mi e bine cunoscut — îmi spunea ocazional între altele: Faptul, că credincioșii bisericii noastre țin foarte mult la noi — la preoții lor, — e a se atribuì exclusiv purtării noastre și serviciilor reale și foarte frumoase ce prestăm pentru ei. Eu — de exemplu — am abonate diferite foi periodice de natură agronomică, economică în genere, apoi culturală, socială, cu deosebire morală, sanitară și puțin politică. Aceste foi apar parte aici în țară, parte în Austria, Germania și Elveția. In decursul săptămânii le cetesc cu atențiune, extrag din ele tot ce cred că poate fi de oarecare folos credincioșilor mei — iar Duminecă, fără excepție, după amiazi întrunesc în biserică pe toți dela 16 ani în sus, fără osebire de sex, și într'o vorbire obiectivă — cam de o oră — după o scurtă rugăciune către Cel de Sus, le explic tot ce e bine să știe credincioșii mei, — adecă tot ce le poate fi spre folos. Corespondența între cei de acasă și cei duși în străinătate, America etc., se face tot prin mine, — bine înțeles în mod gratuit.

Ședință literară. La «Reuniunea meseriașilor români din Sibiu» strada Brukental Nr. 17 se ține Joi în 30 Noemvrie n. c. ședință literară. Conferențiar: căpitanul Ioan Dăncilă, preot militar. Inceputul la ora 8 seara.

Pomenirea lui Avram Iancu. In ziua Sfinţilor Mihail şi Gavril s'a ţinut în Deva o serbare înălţătoare întru pomenirea eroului şi martirului credinţei sale, *Avram Iancu*, trecut la cele veşnice înainte cu 50 ani. Festivitatea a întocmit-o Despărţământul Deva al «Asociaţiunii». Serbarea a deschis-o dl Dr. Iustin Pop, prin câteva cuvinte potrivite. Preşedintele despărţământului, dl Dr. S. Câmpeanu, a rostit cuvântul comemorativ. S'au recitat poezii, s'au executat cântece de elevii şcoalelor locale şi de corul meseriaşilor, şi s'au arătat, prin tablouri vii, scene din viaţa lui Iancu, tălmăcite prin cuvinte frumoase, alese de dna Lucreţia Nicoară.

Din Viena. Societatea academică *România Jună* din Viena îşi serbează anul acesta împlinirea unei jumătăţi de veac dela întemeierea sa. Se va tipări un almanah festiv, cu pagini scrise de cei mai distinşi scriitori, dnii: N. Iorga, I. Bratescu Voineşti, M. Sadoveanu, O. Goga, I. Agârbiceanu ş. a. M. S. Regina Maria va colabora la acest almanah. — România Jună va organiza serbări comemorative în toate oraşele ţării, în scop de a ridica un bust lui Mihai Eminescu la Cluj.

Ordonanţă bine venită. Printr'o circulară telegrafică dată tuturor directorilor şi directoarelor din ţara întreagă, ministerul instrucţiunii interzice cu desăvârşire elevilor să cerceteze cinematografe şi anumite localuri de petrecere. Cei găsiţi în asemenea localuri, vor fi eliminaţi fără discuţiune din toate şcoalele statului şi particulare.

Calendarul Bunului Creştin cuprinde bogată materie instructivă şi de distracţie: articole despre întâmplări actuale, interesante povestiri, sfaturi şi însemnări de folos, cântece alese, ilustraţiuni ş. a. S'a tipărit în ediţie cu şi fără şematism. Comenzile se fac la: *Librăria Arhidiecezană* în Sibiu.

Şcoală liberă de pictură în Cluj. Pictorul român *Alexandru Pop*, fost profesor la Academia de Bele-Arte din Budapeşta, venind în Ardealul desrobit cu dorul de a-şi pune cunoştinţele artistice în serviciul neamului românesc, va deschide în Cluj la 1 Decemvrie 1922 o şcoală liberă pentru toţi cei înzestraţi dela natură cu talentul picturii. Ne bucurăm de înfiinţarea acestui nou templu al artei şi sperăm că bunele intenţiuni şi marile jertfe ale maestrului vor fi pe deplin apreţiate şi sprijnite de public. Informaţii: la adresa dlui Alexandru Pop, directorul Muzeului Industrial în Cluj, strada Morii.

La fondul Victor şi Eugenia Tordăşianu pentru înzestrarea fetelor sărace, dar cu purtare cătră rugăciune, a binevoit a colecta înv. I. Giurgiu 140 Lei dela nuntaşii tinerilor Toma Şerb cu Elisaveta Muntean, naşi fiind dl Ioachim Hentea cu dna. — Pentru prinos mulţumeşte: *George Poponea*, preşedinte. *Ştefan Duca*, secretar.

Dela prefectura poliţiei oraşului Sibiu Având în vedere ordinul Direcţiunii Poliţiei şi Siguranţei generale Bucureşti Nr. 80969/1922 invităm pe această cale, pe toţi foşti internaţi români din lagările germane cărora li s'au confiscat sume de bani şi obiecte de valoare, ce aveau asupra lor, să anunţe în termen de 5 zile dela apariţia acestei publicaţiuni, la această Prefectură (uşa Nr. 8) toate datele ce au în legătură cu cele de mai sus, date necesare pentru a se putea cere şi obţinea restituirea sumelor confiscate.

Nr. 568/1922 (208) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a **Trâmpoele,** protopresbiteratul Abrud, declarată vacantă prin ordinul ven. Consistor Nr. 3653/1922, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiei dela stat.

Intre acestea, pe lângă locuinţă confortabilă în casa parohială, are şi toate edificiile economice necesare, folosirea cimiterului plin de pomi roditori şi porţiunea canonică de 14 jugăre pământ arător şi fânaţ.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile, înzestrate cu documentele necesare, subsemnatului oficiu protopresbiteral, în terminul deschis, şi pe lângă observarea dispoziţiilor reglementare a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică spre a cânta şi predica, eventual a celebra.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Abrudului în înţelegere cu comitetul parohial respectiv.

Abrud, 9 Noemvrie 1922.

Petru Popoviciu
protopop.

Nr. 51—1922 (200) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de protopresbiter al tractului **Huedin,** înfiinţat prin conclusul Sinodului diecezan Nr. 66—1922, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Până la devenirea în vacanţă a parohiei protopresbiterale Huedin, venitele din acea parohie în care se va stabili ori este stabilit parohul, care va fi ales şi numit de protopop.

2. Dotaţiunea protopresbiterală dela stat şi din fondul general administrativ al Consistorului diecezan.

3. Retribuţia din fondul protopopesc al tractului alimentat din contribuţiunile dela parohie.

4. Taxele legale dela vizitaţiunile canonice.

Concurenţii îndreptăţiţi conform conclusului congresual din anul 1888 Nr. prot. 111, să-şi înainteze cererile înzestrate cu documentele cerute, în terminul arătat mai sus, Ven. Consistor diecezan din Cluj.

Huedin, din şedinţa comitetului protopresbiteral, ţinută la 24 Octomvrie 1922.

Vasile Dobre, notar. **Aurel Munteanu,** preş. com. prot.

Nr. 3752 Plen.

Aprobat

Cluj, din şedinţa consistorului diecezan plenar, ţinută în 4 Noemvrie 1922.

Dr. Vasile Sava m. p., secretar.

Nicolae Ivan m. p., episcop.

Nr. 320/1922 prot. (199) 3—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de clasa III **Valendorf,** din protopresbiteratul Cohalm, se publică de nou concurs cu termin de 30 de zile.

Condiţiile de salar împreunate cu această funcţiune sânt cele stabilite în coala B pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat; este casa parohială, eclejie 3 jug. cat., parohul primeşte dela fiecare familie cu car şi plug una clae de grâu, dela celelalte una ferdelă de cucuruz.

Reflectanţii îndreptăţiţi îşi vor înainta petiţiile provăzute cu documentele necesare conform normelor în vigoare în terminul deschis subsemnatului, şi până la publicarea terminului de alegere se vor prezenta în parohie în vr'o Duminecă sau sărbătoare spre a face cunoştinţă cu poporul, a cânta şi cuvânta la sf. Liturghie şi, dacă sânt preoţi, a şi celebra.

Cohalm, la 26 Octomvrie 1922.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al Cohalmului în înţelegere cu comitetul parohial din Valendorf.

Emilian Stoica
protopresbiter.

Nr. 685/1922 (206) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Râuşor,** protopresbiteratul Făgăraş, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a şi înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare a se prezenta în comună spre a face cunoştinţa poporului.

Făgăraş, 26 Oct. 1922.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al tractului Făgăraş.

Nicolae Borzea,
protopop.

Nr. 686 1922 (207) 3—3

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. III. **Venaţia de sus** se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, iar concurenţii cu prealabila încunoştiinţare a subscrisului se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a cânta, cuvânta, respective a celebra.

Făgăraş, la 25 Oct. 1922.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al tractului Făgăraş.

Nicolae Borzea
protopop

A apărut şi se vinde în **Librăria Arhidiecezană, Sibiu**

Calendarul Bunului Creştin

(Vechiul Calendar arhidiecezan)

pe anul 1923

Cuprinde bogată şi interesantă materie, cu numeroase ilustraţiuni.

Amintim, din cuprinsul acestui Calendar, următoarele: Despre *încoronarea* MM. LL. Regele şi Regina românilor, — cu cele mai frumoase ilustraţii ale Suveranilor, a e Moştenitorilor de tron şi altele; Despre eroul *Iancu*, marele dascăl Gheorghe *Lazar*, Mitropolitul Andrei *Şaguna*; Sfinţirea bisericii încoronării la Alba-Iulia; Versuri alese; Despre biserica românească; Cum să ne păstrăm sănătatea; Insemnări economice; Cele mai bune povestiri: *Uriaşul; Puricele* şi *musca;* Istorioare şi snoave cu haz; Poveţe, glume, — şi altele, şi altele.

Pe lângă ilustraţiile amintite mai sus, se găsesc în Calendar chipurile lui: Avram Iancu, Andrei Şaguna, chipul Coroanei de oţel a Regelui, şi al Coroanei de aur a Reginei, Suveranii sub baldachin, Regele citind proclamaţia la Alba-Iulia, Poarta cetăţii ş. a.

In celelalte părţi ale calendarului se află: Cronologia, zilele şi lunile de peste an, mersul vremii; Insemnarea târgurilor, întocmite după luni, anunţuri ş. a.

Calendarul s'a tipărit în două ediţii: o ediţie cu *Şematismul* bisericii ort. române din arhidiecezа de Alba-Iulia şi Sibiu, cu «Evidenţă» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catiheţi şi învăţători, — şi altă ediţie, *fără Şematism.*

Preţul: { Ediţia cu Şematism **15 Lei** / „ fără „ **10 Lei** } plus porto postal **Lei 4** şi sânt a se trimite înainte prin mandat postal.

Librăriilor pentru desfacere peste 10 exemplare se dă rabat

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 22 Noemvrie (5 Decemvrie) 1922 Nr. 92

SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Roma papală și România

Sub acest titlu, după câteva cuvinte de introducere, scrie dl *N. Iorga* în Neamul Românesc, Nr. 253—255, următoarele:

I.

Roma papală și-a pus în minte de vre-o câteva decenii, dar mai ales după marele războiu, să atragă cât mai mult spre dânsa și să domine bisericile *naționale*, create din nevoi naționale și care se ținuseră până acum în cea mai strânsă și mai caldă legătură cu națiunea lor.

Pentru a ni da seama de primejdia națională pe care o cuprinde această acțiune față de Biserica *românească* unită cu Roma în Ardeal și părțile vecine, trebue să se înfățișeze cu oarecare competință de istorie *două* lucruri: Care e orientarea Bisericii romane, care vrea să stăpânească o mare parte din poporul nostru, față de antagonismele politice și naționale din Europa contemporană și, al doilea: care a fost atitudinea în România însăși a acestei Biserici romano-catolice.

Legăturile ei cu Casa de Austria sânt foarte vechi, în Spania ca și în Germania. In secolul al XVII-lea Statul Habsburgilor nu era de loc german, ci o adevărată Monarhie pontificală. Duhovnicul iesuit al Impăratului din Viena era mai puternic decât orice ministru și el poruncia Casei arhiducale. Cu sabie sfințită de Roma papilor a luptat un Rudolf al II-lea și un Leopold I iu contra «eresiei» luterane.

In asemenea dispoziții era Austria biruitoare asupra păgânilor când a întrat în Ardeal. Unirea românilor cu Roma s'a făcut de sigur și pentru întinderea catolicismului în orient, dar nu mai puțin, ași zice chiar mai ales pentru a se *lega această nație de dinastia habsburgică,* de interesele austriace.

In Ardeal chiar ungurii erau, întru cât nu se țineau de scaunul restabilit, de Alba Iulia, niște eretici, pentru cari Roma pontificală n'avea nici o simpatie. Cu atât mai mari erau însă simpatiile Romei religioase față de Ungaria cea mare, catolică, închinată cultului Mariei. Nu în zădar dela Sf Ștefan încoace ea era Statul *apostolic*, papal deci, cu misiune de cruciată permanentă contra păgânilor și a shismaticilor.

De hatârul ungurilor Mitropolitul nostru de Alba-Iulia a fost izgonit la Făgăraș între brânzarii lui. De hatârul ungurilor a fost prefăcut în simplu episcop, ca să nu se supere ungurul din Alba-Iulia. De hatârul Ungurilor i s'au pus pe cap teologi cerniți, cari când nu erau unguri, erau nemți austrieci. De hatârul lor erau să se înlăture chiar ai noștri de pe scaunul episcopal, dat străinilor.

Când Iosif al II-lea a început o politică laică, despărțindu-se de tradițiile familiei sale, aceasta n'a făcut decât să lege și mai strâns Roma papilor de cea mai fidelă din națiile de sub sceptrul Austriac, ungurii catolici din Ungaria.

Orcând ea ne dădea pe noi pradă acestora N'a murit oare martirul episcop Ioan Inochentie Micu la Roma, pribeag și cerșitor, blăstămând pe aceia cari aveau datoria să-l apere și-l părăsiseră?

Aniversarea națională

Au trecut patru ani de când Ardealul a proclamat unirea sa cu patria mamă.

La Alba Iulia, ca și în Basarabia și apoi în Bucovina, s'a rostit voința liberă a neamului românesc pentru a trăi de aici încolo sub acelaș sceptru pe vecie.

Fie ca zilele acelea mărețe să inspire duhul de armonie între frați și încrederea în forța de viață a neamului românesc!

Cultul Eroilor

— Apelul societății Mormintele Eroilor căzuți în războiu —

Opriți vă o clipă din goana fără răgaz a vieții de muncă înfrigurată pe care zi cu zi o înșirăm cu toții, mai aprig dela războiul cel mare încoace.

Opriți-vă o clipă și după chipul pe care Apusul l a ales ca să-și cinstească morții: clipa tăcerii [1]) în care contenește tot lucrul — dela masinele grozave până la lucrătorul cu mâna, din uzină și până la școale, — pentru ca în liniștea aceea deplină de o minută gândul să sboare liniștit la cei căzuți pe câmpul de luptă.

Opriți-vă o clipă și cugetați la adevărul pios și îndemnul cinstit al acestor rânduri.

[1]) Țările din apus, la sărbătoarea eroilor, hotăresc o oră la care, timp de un minut, încetează orce activitate.

FOIȘOARA

Un îndemn

— Pentru slujitorii altarului —

Pentru orcine înțelege necesitatea urcării amvonului și puterea care o poate avea cuvântul viu în aceste zile de destrămare morală, cartea părintelui diacon Dr. Gheorghe Comșa, — actualul subdirector general al ministrului cultelor și unul din harnicii clerici tineri ai bisericii noastre, — «Istoria predicii la Români» (tipărită în editura ministerului cultelor) aduce nou îndemn pentru slujitorii amvonului spre a satisface obligațiunilor lor predicatoriale.

Păr. Gh. Comșa își intitulează volumul: Istoria predicii la Români. In realitate cartea este mai mult. Pe lângă partea istorică care se basează pe o informație bogată, câștigată cu migăloasă trudă, Istoria predicii este totodată și o conștiențioasă revistă a întregii literaturi omiletice, împărțită pe secole, începând cu cele mai vechi amintiri de predici la români (cea a ieromonahului Grigorie Țamblac, trimisul patriarhiei din Constantinopole la curtea lui Alexandru cel Bun, ținută în Suceava în 20 Decemvr.e 1401) până la ultimele volume ieșite azi de sub tipar.

Dar nu numai atât. Pe lângă arătarea împrejurărilor istorice sub care s'au scris, rostit și tipărit vechile Cazanii (a lui Coresi, cea dela Bălgrad, dela Govora, a lui Varlaam, cea dela mănăstirea Dealului, dela București, Râmnic, Viena sau Sibiu) ori colecțiile de cuvântări (pornind dela protopopul Petru din Inidioară, Grigore din Măhaci, Teodor Dascălul, Antim Ivireanul, Ilie Miniat, până la Dim. Țichindeal, Petru Maior și până la publicațiile din zilele noastre), pe lângă clasarea sistematică a multelor traduceri și retipăriri din cursul vremilor (Cazanii, Chiriacodromioane, Omilii, «Cuvinte», cărți ca: Cheia înțelesului, Sicriul de aur, Mărgăritarele lui Hrisostom, Exameronul, «Indemnurile», «Tâlcurile» sfinților părinți sau a chirlarhilor și scriitorilor bisericești de pe vremuri), pe lângă înregistrarea de valoare bibliografică a literaturii mai nouă de predici în Principate, Ardeal, Bucovina și în biserica unită, autorul ține să facă o analiză concisă și obiectivă a celor mai reușite predici din volumul și autorul citat; scoate cu puține cuvinte în relief subiectul, felul de tratare și aspectul general al predicilor mai bune, dând totodată o precisă caracterizare a întregii colecțiuni, prin câteva scurte citate.

Astfel, lucrarea de față nu are numai valoare istorică, ci și bibliografică, analitică și critică, și sub acest asoect ea prezinta un îndreptar practic, de real folos, menit și potrivit atât să fie utilizat de fiecare preot, care dorește să-și câștige sprijin și prietin povățuitor în alegerea cărților auxiliare și în compunerea de predici bune. cât și mai ales pentru îndemnul însuflețitor izvorât din continuitatea istorică a predicii la români din cele mai vechi timpuri, și pe care o desprinzi pagină de pagină din această carte. Ori cât de săracă este literatura predicii românești, totuși socotind împrejurările între care a putut fi scrisă, preocuparea de ea reese ca un fir roșu din întunerecul veacurilor în luptele pentru credință, lupte care în altă formă se dau și astăzi.

Recomand cu deosebită căldură cartea aceasta tuturor fraților preoți, eari țin ca amvonul bisericii lor să nu rămână mut.

Pr. *I. G. Ludu*

Calendarul arhidiecezan s'a pus în vânzare sub titlul *Calendarul Bunului Creștin* pentru anul 1923. Se găsește: la Librăria Arh diecezană în Sibiu, în tutungerii și la toate librăriile.

E vorba de morţii noştri.

Au murit în spitale unii, au putut fi îngropaţi cu grijă alţii chiar pe câmpul de luptă; cei mai mulţi şi-au lăsat leşurile lor anonime, sub o mână de ţărână aruncată în grabă. Şi locul acela în care trupul lor s'a plămădit cu ţărina acestei ţări, poate n'a fost însemnat nici ca o cruce, umil monument pe care ultimul creştin şi-l pune la căpătâiul mormântului său şi de care aceia cărora se cuvine toată cinstea şi tot prinosul nostru, sânt lipsiţi.

Opriţi-vă o clipă voi toţi aceia cărora munca vă rodeşte; opriţi-vă toţi aceia care vă bucuraţi de traiul tihnit gândiţi vă că tot temeiul vieţii voastre de astăzi aşezate pe temelii trainice, se datoreşte în primul rând acelora cari zac dealungul munţilor şi drumurilor noastre fără nici un semn la căpătâi.

Toate neamurile şi toate timpurile au cunoscut cinstirea celor morţi; în tot sufletul a licărit odată o clipă de bunătate, de milă şi de supunere când fiorul morţii a străbătut prin gând.

Şi în clipele acelea de apropiere şi de înţelegere a ultimului sfârşit, au priceput şi pricepem cu toţii că în afară de traiul nostru tihnit, viaţa ne îndatorează şi moartea ne obligă să rescumpărăm cu jertfe şi cu milă slobozenia sufletului nostru.

Strămunii, pentru liniştea sufletului lor, de nu puneau temeliile unei biserici, de nu atârnau după puterile lor o candelă sau un sfeşnic într'o mănăstire, de nu prindeau într'un jgheab mai tranic un isvor, puneau la o răscruce de drum o troiţă, lucrată cu toată cuviosia, sau din sărăcia lor împărţeau o colivă pentru cei ce s'au dus.

Opreşte te o clipă, cetitorule, şi gândeşte te şi tu la deslegarea sufletului tău. Dăruieşte câştigul tău şi cată de nu poţi desprinde din el o faramă cu care s'ar putea pune un semn la căpătâiul unui soldat căzut în războiul acesta.

Gândeşte te cât de pios va fi gestul tău; cugetă la mulţumirea sufletească ce ţi stă la îndemână, când vei putea să-ţi zici, că în locul în care a căzut un ostaş şi o viaţă de om s'a stins, ai înfipt tu un semn pentru cinstirea şi aducerea lui aminte.

Soc. «Mormintele Eroilor» cu ajutorul guvernului a întreprins, se străduieşte şi înfăptueşte cimitire de eroi. Vremurile însă sânt grele, ajutorul statului fără sprijinul particularilor nu i îndestulător.

De aceea, voi toţi cărora vă prisoseşte, voi toţi acei care veţi fi priceput şi sufletul vi se va fi pătruns de umanitarul gând sublim al cinstirii morţilor; voi toţi acei cari vreţi să puneţi un dram de frumos şi de bunătate în mersul aspru al vieţii zilnice; voi toţi acei cari vreţi să vă plătiţi o datorie dreaptă faţă de cei cari au apărat această ţară şi au căzut pentru ea, — trimiteţi obolul vostru cu menţiunea *«pentru un semn la căpătâi»* societăţii «Mormintele Eroilor» Comitetul central, Spiaiul Mihai Vodă Nr. 3, Bucureşti, — şi fiţi încredinţaţi că însuşi sufletul vostru vi l-aţi cinstit în chipul acesta.

Hotarele morţii nu poartă peceţi deosebite, ofrandele se primesc şi semnele vor fi puse indiferent de religie sau de naţionalitate.

Opreşte-te, cetitorule, şi fă o faptă bună!

Preşedintele soc. «Mormintele Eroilor»:
Mitropolit primat (ss) *Miron.*

Directorul societăţii:
Colonel (ss) *I. Manolescu*

Comunicat

Se atrage atenţiunea oficiilor protopresbiterale şi parohiale şi a cucernicilor preoţi spre orientare şi ***strictă observare****, că titulatura bisericii noastre este* ***ortodoxă****, ear nu greco orientală, ori chiar greco-ortodoxă, cum s'a folosit şi se foloseşte şi azi în multe acte oficiale şi în gazete.*

Pe viitor se va folosi exclusiv numai numirea de ***ortodox român.***

Asupra numirii acesteia vor trebui lămuriţi şi credincioşii noştri, ca să abandoneze un nume, impus de vremurile de opresiune ale bisericii noastre strămoşeşti de aici.

Consistorul arhidiecezan.

Citind reviste

Ţara Noastră scrie:

Anul trecut, episcopul de Lugoj de-atunci P. S. Frenţiu a cerut printr'o scrisoare adresată ministerului de culte mărirea salarului său până la suma de cel puţin 300 mii lei anual. Pretenţiile erau oarecum exagerate, dar P. S. episcop dela Lugoj susţinea că aceasta nu este decât contravaloarea celor 20 mii fiorini în aur fixate cândva de o Bulă papală în înţelegere cu guvernul maghiar de pe vremuri. Ameninţa că în cazul neadmiterei acestei foarte curioase cereri, se va adresa Parlamentului, iar la nevoie va face recurs la Liga naţiunilor, trimiţând o petiţie plină de protestări. Înaltul prelat român se arăta gata să se aşeze subt aripa ocrotitoare a «clauzei minorităţilor» din tratatul dela Saint Germain, pentru marea cauză a celor 300 mii lei anual.

Un alt fapt similar: Se ştie că potrivit legilor ungureşt, în vigoare încă în Transilvania până la abrogarea lor, lăsământul unui episcop este a se împărţi în trei părţi egale între stat, biserică şi rudenii. Pentru îndeplinirea acestui act legal, ministrul de culte de-atunci, dl Octavian Goga, după moartea episcopului Radu dela Oradea-mare, a trimis capitlului ce acolo pe reprezentantul său pentru a inventaria lăsământul regretatului episcop. O penibilă mirare a cuprins tot ministerul de culte în faţa răsounsului dat de către Capitlu, subt iscălitura canonicului dr. Florian Stan. Capitlul protesta pur şi simplu împotriva reprezentantului ministerului de culte dela Bucureşti, sub cuvânt că... dreptul de patronare de către Rege era o prerogativă specială a regelui «apostolic» al Ungariei, care n'a fost trecută suveranului României şi deci nu cedează decât forţei...

Sinod protopopesc şi conferenţă preoţească în Geoagiu

In ziua de 12/25 Octomvrie 1922 sinodul protopopesc al tractului Geoagiu şi-a ţinut şedinţa extraordinară, sub conducerea noului protopop, păr. V. Goron.

Pe aceeaşi zi a fost convocată şi preoţimea tractuală, la conferenţa pastorală de toamnă. La serviciul bisericesc au servit preoţii S. Filimonescu, C. Mărginean, O. Barca şi B. Glodean. A cuvântat păr. Barca, rostind o predică lucrată cu îngrijire.

Se deschide apoi sinodul protopopesc prin un larg şi serios raport general al păr. protopop, care arată situaţia tractului la introducerea sa în oficiu.

Ne arată pe rând, cum la unele din bisericile noastre, cu ocaziunea vizitaţiunilor canonice, a constatat că din punct de vedere estetic lasă mult de dorit. Deşi sântem în România întregită şi şcoalele deşi sânt aproape toate de stat, nu sânt la înălţimea chemării lor, din lipsa de învăţători conştienţioşi, localuri corespunzătoare şi lipsă de recvizite si manuale. La aceasta se mai adauge cercetarea neregulată a şcoalelor.

Moralitatea poporului a scăzut în mod simţitor. Cauzele sânt numeroase. Preoţimea, cu tot devotamentul său, în urma salarizării necorespunzătoare, e silită să şi vadă şi de alte ocupaţii, — ceeace îngreunează chemarea pastorală. Cârciumele s'au înmulţit. Şi ce e mai dureros, ele răsună de cântece în timpul serviciului bisericesc şi pe timpul când «casele culturale» ţin şedinţe.

Afară de aceasta, în sărbători prin oraşele din apropiere, se ţin târguri, unde aleargă şi sătenii. Cancelariile comunale şi azi îşi ţin ore de oficiu în Dumineci şi sărbători. Constată mai departe lipsa de case parohiale. Actele oficiale au intrat — cu puţine excepţii — neregulat şi unele cu întârzieri mari, din cauza lipsei de preoţi. Câte un preot administrează 2—4 paro-

---

Colaborarea „intelectualilor"

de Dr. Horia Petra-Petrescu

(Sfârşit)

«Apropiind, a încheiat dl Bergson raportul său, apropiind pe muncitorii intelectuali, vom fi în stare să contribuim, poate, ca să se stabilească mai multă fraternitate între naţiuni, ceeace e tot ideea dominantă şi sufletul chiar a «Societăţii naţiunilor»...

Mai multă fraternitate între naţiuni!...

Acelaş jurnal parizian (2 Oct. 1922) scrie despre lucrările pregătitoare, următoarele: «Academia de ştiinţe (fr.) în totdeauna atentă faţă de progresul spiritului uman, a comunicat jurnalului nostru... o notă relativă la organizaţia ştiinţifică a consiliului internaţional de scutări (ştiinţifice). Două companii, la fel binefăcătoare în urma răspândirii universale a influinţii lor intelectuale şi morale, *Societatea regală din Londra şi academia de ştiinţe din Waschington*, cordial asociate într'o sforţare comună de solidaritate spirituală, au înţeles minunat intenţiile Franţei pacifice şi civilizatoare, colaborând cu academia de ştiinţe din Paris, la fondarea unui organism central, împrejurul căruia vor veni să se grupeze uniunile internaţionale, corespunzând diferitelor ramuri de ştiinţă. Acest prim consiliu internaţional de scrutări ştiinţifice şi-a ţinut primele şedinţe în Bruxela (1922). *«Este vorba de civilizaţie şi de viitorul ei».*

Să ţinem minte: «Academia de ştiinţe» din Paris, societatea regală din Londra, academia de ştiinţe din Washington dau lozinca: «Este vorba de civilizaţie şi de viitorul ei»! Fiţi cu ochii în patru — căci dacă nu, este rău.

Să ascultăm şi ţipetul de durere al unui german, al învăţatului Einstein, pe care erau să-l gâtuie neşte brute, zilele trecute, fiindcă.., îndrăzneşte să cugete.

Despre starea intelectualului din Germania a omului care se ocupă cu ştiinţa, s'a exprimat în timpul din urmă Einstein într'o anchetă, făcută de şefredactorul rev. engleze: «New Leadee» organele partidului muncitoresc independent din Anglia. Iată ce a zis Einstein: «I. Veniturile, exprimate în valori reale, ale unui învăţat german, au scăzut neîncetat, în urma situaţiei create de războiu şi de tratatul de pace, aceste venituri sânt în ziua de astăzi, în orice împrejurări şi adeseori sub 20% din valoarea lor de mai înainte. Pentru muncitorii intelectuali fără de angajament fix este venitul acesta indicat mult prea mare. Aproape general se găseşte o subalimentare la muncitorii intelectuali şi la studenţi, pe lângă aceasta o scumpire a bunurilor, ceeace influinţează mult viaţa intelectuală şi desvoltarea noualor generaţii. Intreprinderile artistice şi ştiinţifice, în deosebi teatrul şi revistele, sânt ameninţate în existenţa lor pe zi ce merge, în parte sânt nimicite. Lupta pentru existenta între pictorii, compositorii şi scriitorii independenţ este într'adevăr disperată. Relaţiile acestea, precum şi cu deosebire convingerea că existenţă materială a singurateculuı este veşnic ameninţată, e firesc să aducă cu ele o decădere vădită a preţuirii date de complexul oamenilor profesiunilor şi prestaţiunilor intelectuale.

«Sânt convins că — dacă mai dăinuesc actualele relaţii materiale sau da ă se vor înrăutăţi chiar — vor avea drept urmare o proletarizare completă a acelor păuri largi ale aşa numitei clase medii, care a fost până acum purtătoarea principală şi susţinătoarea averii spirituale. II. E clar, că în timpuri de mizerie vor fi plătite, relativ, acele lucrări mai bine, cari sânt de neînlăturat pentru menţinerea momentană a vieţii economice şi că toate lucrările, cari au de scop tăinuirea şi desvoltarea mai departe a vieţii economice şi, mai mult, cele îndreptate spre ţinte curat culturale, vor trebui să sufere din greu între împrejurările date. De categoriile ultime se ţine aproape întreagă viaţa intelectuală. M'a asigurat odată un coleg, incidental, când povesteam cu dânsul, că frecvenţa întrunirilor ştiinţifice se va micşora vădit în urma faptului, că participanţii sânt siliţi să ocolească taxa pentru tramvai. Partea cea mai mare a studenţimei e te într'o măsură atât de mare avizată la câştigarea de bani, încât studiul e tratat din partea ei numai ca o îndeletnicire laterală». (Trad. după «Tageblatt»-ul din Sibiu, 13 Oct. 1922).

Mai elocuente documente despre halul în care am ajuns cu toţii nu pot să fiel Sânt confesiile sufeteşti ale unor bărbaţi, cari au simţul responsabilităţii şi ale unor instituţii culturale de primul rang.

Cine vrea să aibă tablouri şi mai edificătoare, să binevoiască să citească discursurile

hii vacante. Raţiociniile în mare parte au fost în restanţă; în timpul din urmă s'au regulat. Secta pocăiţilor este paralizată şi pe cale de a dispărea din tract. Arată apoi stările şcolare, de ordin moral şi material, stări care trebue să ne pună pe gânduri, preoţime şi învăţători, şi peste tot intelectualitatea tractului.

După terminarea agendelor, se trece la programul pentru conferenţa de toamnă a preoţimii.

Deschizându-se conferenţa prin prezidentul păr. protopop Goron, subscrisul rosteşte discursul despre «Importanţa şcoalei confesionale în cultura neamului».

Urmează temele lucrate cu multă râvnă: «Ingrijirea educaţiei religioase a tineretului în legătură cu şcoala de Duminecă», de păr. Ioan Iancu; «Darea de seamă asupra celor mai de valoare publicaţii de cuprins religios moral, apărute în decursul anului 1922», de păr. T. Glodean; «Rolul casei culturale în educaţia poporului», de păr. Gavriil Codrin.

Se fac apoi diferite rapoarte, despre activitatea cercurilor religioase, raportul cassierului despă ţământului asociaţiei clerului şi altele.

După desbatere de aproape două zile, purtată cu demnitate din partea preoţilor, sub conducerea înţeleaptă a păr. protopop, preoţimea tractuală, puţină câtă este, a plecat de acolo înarmată cu puteri înoite pentru noua luptă, care să ne ducă la isbândă.

Pr. Vasile Păşcău

O propunere
pentru partidul naţional

Primim dela un venerabil bărbat al neamului nostru următoarele:

Recomand conducătorilor acestui partid să pună în program ca prim postulat, pe lângă «unirea politică», şi «*unirea bisericească*», cum s'a cerut în concluzul marei adunări de pe Câmpul libertăţii, în şedinţa a II-a din 4/16 Mai 1848, şi în petiţia din 6 Februar 1849 către Împăratul Austriei Francisc Iosif I în Olmüz, ca toţi românii să stea sub un cap bisericesc de sine stătător, — care acum e Mitropolitul primat din Bucureşti, şi pe care noua Constituţie a ţării, precum şi Sf. Sinod general ar trebui să l declare de Patriarh al tuturor românilor, cum au făcut şi alte popoare ortodoxe cu biserica lor, ca să scăpăm de acuzarea că sântem «bizantini».

In cazul acesta partidul şi-ar redobândi vechea strălucire de odinioară şi ar strânge pe toţi românii cinstiţi, de pretutindenea, sub stindardul său.

Dacă nu fac aşa, conducătorii acestui partid rămân străini de idealul neamului românesc.

Un bătrân

---

lui R. Dommic, ţinut la şed. celor 5 academii franceze (Oct. 1922) sau să răsfoiască, în «Pictorial Supplement of student service bulletin».

(Supliment ilustrat al buletinului serviciului studenţesc din Elveţia).

Fotografii nenumărate, din multe ţări europene, din Constantinopol, din Praga, din Varşovia, din Budapesta, din Viena, din Azia mică. Vezi cum locuiesc bieţi studenţi de toate neamurile în neşte mizerabile localuri, cu zecile cu sutele, îi vezi cum lucrează ca neşte salahori, ca să şi construească case de lemn, îi urmăreşti cum stau «coadă», cu zecile, ca să capete, la «mensa academica» o foarte modestă mâncare; îţi arunci ochii în aşternerele lor de pantofărie, de dulgherie, de legătorie de cărţi osândiţi la toate acestea fiindcă... fiindcă a domnit o duşmănie fără de frâu, lozinci false în câteva ţări, înainte de războiu.

Poate dori cineva ca şi numărul acesta de intelectuali subalimentaţi, îndureraţi, îngrijoraţi de ziua de mâne, să dispară pe viitoarele câmpuri de luptă, fiindcă «nu se poate realiza» o colaborare, în duşmănia aceasta dintre popoare? Ce absurd, ce monstruoasă, ce criminală ar fi creatura cu o astfel de dorinţă!

Datoria fruntaşilor intelectuali? Mai trebue să insişti asupra răspunsului? Nu se impune de la sine?

Şi lumea se gândeşte încă cum să întârâte om pe om mai grozav, cum să ia în zeflemea mai usturător această colaborare a «intelectualilor»!...

Omagiul parlamentului

Atât senatul, cât şi camera a adus omagiile sale în memoria defunctului *Vasile Lucaciu*, hotărându-se să i se facă funeralii naţionale.

In camera au luat cuvântul dl N. Iorga, în şedinţa dela 28 Noemvrie, zicând: In faţa mormântului aceluia care a putut înfăţişa întregul Ardeal în toată durerea şi în toate speranţele sale, e bine ca acei cari se sfăşie astăzi pe pământul acesta abea eliberat, să-şi aducă aminte de cea dintâi datorie, care este *solidaritatea* faţă de neamul său.

Au mai cuvântat, în şedinţa următoare dela 29 Noemvrie, dnii: I. Brătianu prim-ministru, M. Orleanu preşedintele camerei, şi deputaţii L. Moldovanu, G. Tripon în numele Ardealului, Iorgu Toma pentru Bucovina, şi Iosif Şándor care a spus că pe vremea memorandului a avut prilejul la Cluj să apere pe Vasile Lucaciu de furia mulţimii maghiare, şi scoate la iveală cavalerismul şi lealitatea celui dispărut.

La înmormântarea care s'a făcut Sâmbătă, în 2 Decemvrie, la Sişeşti, corpurile legiuitoare au fost reprezentate prin delegaţiune de doi senatori şi trei deputaţi. La înmormântare a asistat şi prim ministrul, dl I. Brătianu, care a vorbit în numele guvernului.

Buna înrâurire a preoţilor

Ziarele sosite astăzi din capitală înregistrează următorul caz:

Am arătat ieri, că locuitorii din comuna Prisăcani (Iaşi) au voit să spânzure pe un arestat, Dăscălescu, vinovat de multe crime, şi că au atacat şi lovit pe jandarmii cari au căutat să i împiedice de a-şi face singuri dreptate; că numai atunci când preotul *satului a ieşit în odăidii înaintea lor şi li-a spus în numele învăţăturilor sfinte că trebue să fie paşnici şi să lase pe fiecare să fie judecat pentru faptele lui, oamenii s'au potolit — Când se discută dacă trebue sau nu să se dea prin Constituţie căsătoriei religioase consideraţiunea cuvenită, cazul acesta este foarte elocinte. Iată o dovadă despre marea influenţă a credinţei asupra poporului nostru, fapt însemnat şi îmbucurător; căci, atunci când politica şi atâtea vanităţi sau nevoi aduc tulburări între oameni şi încearcă să sape abisuri între clase, se verifică odată mai mult că există cel puţin un lucru care uneşte pe marea majoritate a ţării. — şi poate s'o înalţe în orice clipă; religia, cu toată puterea ei de întărire morală. Faptul mai dovedeşte ceva: că acolo unde preoţii îşi fac datoria, capătă atâta ascendent asupra populaţiei, încât pot determina acţiuni de cea mai mare însemnătate.*

Şedinţa literară

a meseriaşilor români din Sibiu, pentru luna Noemvrie, s'a ţinut în ziua de 30 la ora 8 seara. Cu toate că timpul a fost foarte nefavorabil, căzând zăpadă grea în tot timpul zilei, la ora fixată sălele Reuniunii erau ticsite de public.

La ora 8¼ prezidentul, dl *O. Poponea* deschide şedinţa cu o vorbire potrivită împrejurărilor, în care scoate la iveală însemnătatea şedinţelor literare pentru meseriaşi, aducând mulţămită tuturor acelor binevoitori care se coboară în rândul clasei de mijloc, să-i împărtăşească sfaturi şi îndemnuri bune, în schimb asigurându i de dragostea şi recunoştinţa acesteia. Mai scoate la iveală evenimentele mai însemnate din activitatea Reuniunii, petrecute în timpul din urmă, între cari cel mai remarcabil este invitarea oficială făcută Reuniunii de a participa la serbările de încoronare a MM. LL. în Bucureşti, ceeace s'a satisfăcut cu multă plăcere, prin trimiterea unei delegaţii, purtând în frunte drapelul, care delegaţie a avut norocul de a fi primită la recepţiuni în sala Tronului, prezentând iubiţilor noştri Suverani omagiile Reuniunii.

Delegaţia a fost compusă din dnii Ioan Stanciu, Ştefan Duca şi Ioan Vulcan. — Dupa acestea aducând mulţumirile Reuniunii inimosului căpitan, părintelui *Ioan Dăncilă*, preot militar, pentru dragostea şi bunăvoinţa ce o are faţă de şedinţele literare şi meseriaşi, ceeace dovedeşte şi prin ţinerea conferenţei de azi, — declară şedinţa deschisă.

Punctul prim al programei a fost un cor, executat de membrii Reuniunii, condus de dl Ioan Stanciu. Au urmat recitările alese ale tinerilor: Ştefan Şerb, Petru Işan, Olivia Duşe, Aurel Părău şi Silvia Morariu. Cu deosebit talent a recitat dşoara Alexandrina Cismaş, poezia «Paştile Kaiserilor» de Radu Cosmin.

Punctul de căpetenie al şedinţei literare era conferenţa părintelui Ioan Dăncilă, care a vorbit despre «Rolul meseriaşului în războiul trecut şi despre importanţa meseriaşului român în timpurile prezente». Bun cunoscător al acestei teme, vorbitorul a adus cuvinte de laudă meseriaşului român, care în războiul cu ungurii din 1919 şi-a împlinit datoria cu cinste faţă de tron şi patrie, făcând legătura între clasa de sus şi cea de jos. Indeamnă pe toţi şi toate să facă propagandă vie la sate, îndemnând copiii de ţăran să vină la oraş, îmbrăţişând meseriile, căci — zice dsa — numai atunci vom fi stăpâni în ţară, când vom cuceri oraşele şi producţia — ear acestea numai cu o puternică clasă de mijloc se cuceresc.

Dl Ioan Stanciu a cântat admirabil două romanţe, acompaniat la pian de fetiţa dsale dşoara A. Stanciu. Dl D. Axente a fost, ca întotdeauna neîntrecut, în predarea poeziei «Curcanii». Au mai recitat poezii: Eugen Părău, Elena Roşca, Liviu Coman şi Marioara Imbăruş, Veturia Suciu ni-a cântat înduioşător, ear corul a intonat «Dumnezeul nostru» de D. Cuntan.

Ultimul punct a fost sortarea alor 15 cărticele, între cei prezenţi, prin loteria Reuniunii, în care timp pălăria «Dumnezeu vede» a adunat suma de lei 117 50.

La ora 10¼ prezidentul închide şedinţa literară, invitând publicul la cea mai apropiată şedinţă care se va ţinea Joi 28 Decemvrie n. 1922.

Din partea intelectualilor români din Sibiu am observat pe dna E. Tordăşianu, Dr. N. Comşa şi Dr. G. Măcelariu, adv. în Sibiu.

Muncitorul

Ştirile zilei

Ştire personală. I. P. S. Sa mitropolitul nostru *Nicolae*, a sosit din Bucureşti, Duminecă trecută la reşedinţa sa în Sibiu.

Predica în catedrală. Duminecă trecută la finea sf. lit. a predicat Marcu Jantea, prof. la liceul Gh. Lazar, ear Lum, la sărbătoarea «Intrarea în biserică» a predicat Ilie Beleuţă, prof. seminarial.

Totuşi au intrat. S'a făcut — şi trebue să se facă — discuţie în jurul refuzului papistaşilor de-a intra în biserica noastră, unde 14 arhierei ortodocşi sfinţeau coroanele Suveranilor români. S'a încercat să se scuze, greşala aceasta de neiertat, prin invocarea canoanelor bisericii apusene, care nu permit preoţilor lor să intre acolo unde slujesc preoţi de altă credinţă. — Dar eată ce s'a întâmplat: Săptămâna trecută — aşa ni se anunţă — evreimea din Oăştie şi-a adus un rabin nou. Din prilejul aşezarii rabinului în scaun, comunitatea a invitat bisericile din oraş să participe la serbătoarea ei. Cine s'a dus între cei dintâi? Amândoi *paterii* (unguri papistaşi) din Oăştie s'au prezentat în templul jidovesc, au stat acolo lângă altar şi au ascultat bucuroşi slujba evreilor, — şi eată, n'a căzut cerul pe nime. Cum adecă spun «canoanele»? Intr'o biserică *creştină* nu poţi intra (fiindcă e românească!), într'un templu al *evreilor*, hulitori ai creştinismului, se poate intra (fiindcă este *unguresc*!) Am înţeles. — Şi dorim să înţeleagă cât mai bine şi cât mai curând şi ocârmuitorii acestei îndelung răbdătoare ţări româneşti.

Ministri executaţi. Tribunalul revoluţionar din Atena a osândit la moarte 5 foşti prim-miniştri şi miniştri ai Greciei. Oândiţii au fost executaţi, între ei se află Gunaris, şi Teotokis ministrul de războiu. Executarea aceasta a făcut rea impresune atât în Bucureşti, cât şi în alte capitale. Anglia a rupt relaţiunile diplomatice cu Grecia.

Concertele Enescu în Sibiu. Maestrul George Enescu va da *Luni* în 11 şi *Marţi* în 12 Decemvrie 1922, două mari concerte în sala Urania, la ora 8½ seara. Programul conţine cele mai frumoase bucăţi din: Haendel, Beethoven, Saint Saens, I. S. Bach ş. a. Bilete se găsesc la Librăria Săteanului, în strada Regina Maria.

Festival în Sibiu. Comitetul local pentru sporirea fondului trebuincios la ridicarea unui monument lui *Mihai Viteazul* a organizat, sub protectiunea I. P. S. Sale Mitropolitului nostru *Nicolae*, un mare şi deplin reuşit festival în 3 l. c. ora 4 d. a., în sala dela Urania. Dl general Găvănescu a ţinut interesante conferenţe, cu proiecţiuni; corul mixt al Şcoalei noastre normale, condus de profesorul T. Popovici, a executat cântece patriotice şi din popor; au urmat recitări, muzică. Festivalul a fost bine cercetat.

Înrâurirea filmelor Cinci elevi ai liceului «Diaconovici Loga» din Timişoara, băeţi din familii bine situate, după ce au furat bani şi alte lucruri dela părinţii lor, au dispărut din oraş în 18 Noemvrie, hotărând să plece în America, după ce s'au ameţit de filmele senzaţionale cu întâmplări de detectivi. Poliţia, după cercetări de o săptămână, a reuşit să-i aresteze la graniţă, lângă Vârşeţ. S'au găsit la elevi revolvere, bani şi peruci. Direcţia liceului i-a eliminat pe toţi din şcoală.

Bibliografie. In Biblioteca Sămănătorul şi în editura Librăriei diecezane din Arad a apărut o colecţiune de: Colinde, cântece de stea şi cântecele irozilor. Broşura, 80 pagini, costă 5 Lei.

Se caută croitori şi femei cari pot confecţiona efecte militare. Doritorii să se prezinte la Depozitul de Echipament, Sibiu strada Schewis Nr. 40.

Mersul trenurilor în Sibiu

I. Plecare: 1. Spre Copşa: 2·30, 10·40 14·35, 20·40.
2. Spre Vinţ: 4·05, 18·35.
3. Spre Râul-Vadului, Peatra-Olt, Bucureşti: 2·54, 13·45, 19, (accelerat).
4. Spre Făgăraş: 5·05, 15·59.
5. Spre Cisnădie: 5·16, 9·30, 15.
6. Spre Agnita, Sighişoara: 17·45.
7. La Ocna, tren şcolar: 6·20, 13·25.

II. Sosire: 1. Dela Copşa: 1·13, 9, 15·23, 18·50.
2. Dela Vinţ: 10·20, 17·04.
3. Dela Râu-Vadului, Peatra-Olt, Bucureşti: 1·44, 12·20 (accelerat), 16·15.
4. Dela Făgăraş: 8·30, 14·13.
5. Dela Cisnădie: 7, 11·35, 20·03.
6. Dela Sighişoara: 8·50.
7. Dela Ocna, tren şcolar: 7·30, 14·34.

A apărut:

Calendarul Bunului Creştin

pe anul 1923

Este cel mai bun calendar

Cuprinde materie foarte bogată: culturală şi literară, cu articole de învăţătură şi petrecere, şi cu numeroase icoane, şi adecă:

Afară de chipurile MM. LL. Regelui şi Reginei (care se pot aşeza şi în cadre sau rame), mai multe chipuri frumoase dela încoronarea în Alba-Iulia, precum şi Coroana de oţel a Regelui şi Coroana de aur a Reginei noastre; apoi icoanele: Principilor moştenitori români Carol şi Elena, a lui Şaguna şi Avram Iancu, ş. a. ş. a.

Din materialul Calendarului amintim următoarele: Despre încoronarea din 1922. Sfinţirea bisericii încoronării la Alba-Iulia. Regele şi Regina tuturor românilor. Eroul Avram Iancu. Marele dascăl Gheorghe Lazar. Andrei Şaguna şi gimnaziul din Brad. Despre biserica românească. Uriaşul, o povestire cu tâlc. Versuri alese. Puricele şi musca, poveste. Istorioare şi snoave cu haz, povăţuiri, glume şi altele. — Târguri şi anunţuri de tot felul.

Calendarul Bunului Creştin se vinde la Librăria Arhidiecezană în Sibiu, şi în alte librării. Costă 10 lei, fără sematism, şi 15 lei cu şematismul Arhidiecezei de Alba-Iulia şi Sibiu.

„ALBINA"

Institut de credit şi econ. soc. pe acţii, Sibiu.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţa deţinătorilor certificatelor interimale Nr. 516/I 654/I, 966/I, 1133/I, 1134/I 1144/I, 1291/I, 1294/I, 1422/I, 1494/I, 1557/I, 1559/I, 1786/I, 1793/I, 1800/I, 1801/I, 1802/I, 1803/I, 1807/I, 1808/I, 1809/I, 1810/I, 1811/I, 1860/I, 1861/I, 1890/I, 1903/I 1904/I, 1905/I, 1906/I, 1915/I, 1963/I, 1964/I, 1968/I, 148/II. pentru acţii subscrise la emisia a VII-a din 1922 a institutului nostru că dacă în termim de 45 de zile nu vor achita acţiile cuprinse în certificatele interimale de mai sus, conform paragrafului 10 din statute aceste acţii se vor considera de anulate, ear ratele deja efectuate cad în folosul institutului. (214) 1—1

Sibiu, la 29 Noemvrie 1922.

Direcţiunea

Nr, 504—1922 (210) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a III-a **Blăjel**, din protopresbiteratul Târnava, se escrie de nou concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, ear concurenţii, cu prealabilă încunoştiinţare se vor prezenta într'o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a cânta, cuvânta respective celebra.

Cetatea-de-baltă, 14 Noemvrie 1922.

Oficiul protopopesc ortodox român al tractului Târnava în înţelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Todoran,
protopop.

A apărut

Calendarul Bunului Creştin pe anul 1923

Se vinde la LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ în SIBIU, şi în alte librării. — La cererile prin MANDAT POŞTAL se va adăuga 4 Lei pentru porto şi recomandat.

„TURNU-ROŞU"

cassă de economii, societate pe acţiuni în Boiţa

Convocare

Domnii acţionari ai cassei de economii, societate pe acţiuni «TURNU-ROŞU» în Boiţa se invită prin aceasta în virtutea §-ului 18 al statutelor societăţii la a

XVIII-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în Boiţa la *20 Decemvrie st. n. 1922 la ora 1 p. m.* în localul societăţii.

OBIECTELE:

1. Raportul direcţiunii şi al comitetului de supraveghiare privitor la bilanţul societăţii cu finea anului 1921.

2. Propunerea direcţiunii şi a comitetului de supraveghiare referitor la distribuirea profitului curat şi darea absolutorului.

3. Alegerea alor 3 membri în direcţiune pe timp de 6 ani.

Boiţa, la 27 Noemvrie 1922,

(213) 1—1 **Direcţiunea.**

Bilanţ la 31 Decemvrie 1921

Activa	Lei b.	Pasiva	Lei b.
Cassa	1,974·73	Capital social	10,000·—
Escont	5,746·83	Fond de rezervă	1,932·48
Imprumuturi hipotecare	375·—	Fond de binefaceri	137·87
Efecte	12,566·50	Depuneri	6,535·06
Mobiliar	63·—	Dividendă neridicată	375·50
		Diverşi creditori	36·63
		Cont-curent	1,505·—
		Profit curat	203·52
	20,726·06		20,726·06

Profit şi Perdere

Spese	Lei b.	Venite	Lei b.
Interese de depuneri	184·43	Interese:	
Interese de cont-curent	140·—	de escont	441·60
Remuneraţiuni	450·—	de hipotecă	122·—
Spese curente	708·10	de efecte	593·—
Porto	3·05	Competinţă de scris	86·—
Contribuţiune directă	21·—	Proviziuni	465·50
Profit curat	203·52		
	1.710·10		1,710·10

Boiţa, la 31 Decemvrie 1921.

DIRECŢIUNEA:

Ioan Druhora m. p. **Ioan Bratilescu** m. p. **Vasile Cloaje** m. p.

S'a cenzurat şi aflat în consonanţă cu cărţile purtate în ordine.

Boiţa, la 27 Noemvrie 1922.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

Ioan St. Cocă m. p. **Ioan Ş. Halmagiu** m. p. **Ioan Bobeşiu** m. p.
Nicolae Bratilescu m. p. **Marcu Bratilescu** m. p.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIAȚIUNII SIBIU

Anul LXX Sibiu, 25 Noemvrie (8 Decemvrie) 1922 Nr. 93

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru fodată dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Bune roade se așteaptă

(x) S'au adunat preoții din mitropolia noastră a treia oară în congres cu scopul — cum am arătat — să-și câștige puteri nouă, entusiasm nou, și nouă plăcere de muncă în agrul cel viu al Domnului.

Numai dacă sânt organizați în societate și lucrând sistematic, preoții mitropoliei ardelene vor putea să răsbească prin toate greutățile și piedecile, — activitatea lor numai astfel va fi încoronată cu bune roade.

Asociația clerului «Andrei Șaguna», pe lângă toate scăderile începutului, merge înainte pe drumul ce și l-a ales. Acesta este faptul ce reiese din toate discuțiile urmate în ultimul său congres.

La acest prilej Asociația clerului și-a îndreptat atențiunea cu deosebire asupra învățământului religiunii în școalele noastre secundare și primare, unde acest învățământ sufere de neajunsuri, care cer să fie înlăturate cât mai neîntârziat.

Recapitulăm problemele principale, ivite în cursul desbaterilor congresului numit catehetic:

1. Păstrarea școalelor confesionale s'a accentuat, în unanimitate, din partea membrilor, atât din punct de vedere cultural și național, cât și politic;

2. In comunele ortodoxe, sau cu majoritate ortodoxă, să se numească numai învățători de această confesiune;

3. Introducerea bibliei în școală, ca mijloc ajutător în învățământul religiei, pe lângă sporirea orelor de religie la toate categoriile de școală;

4. Deprinderea în caritate creștinească a elevilor: sprijin orfanilor, ajutor celor bolnavi și celor neputincioși, îmbrăcarea săracilor ș. a.

5. Introducerea de congregații religioase în clasele superioare ale liceului;

6. Mai strânse raporturi între școală și părinți;

7. Creșterea religioasă a adulților în legătură cu rostul «caselor culturale», cu repausul duminecal și închiderea cârciumelor în sărbători;

8. Ședzători biblice, ținute după vecernia din Dumineci și sărbători;

9. Congresul declară învățământul religios ca o datorie a misiunii pastorale preoțești, — dar nu impune în mod absolut îndatorirea de a cateniza preoțimii, ci așteaptă dela învățători să predea și mai departe religiunea pretutindeni unde biserica nu se poate îngriji singură de acest lucru;

10. Să se ia măsuri pentru pregătirea specială a viitorului cler;

11. Convocarea unei anchete și întruniri ale catecheților și profesorilor de religie pentru a stabili programa analitică și a îngriji de manuale.

Toate chestiunile, arătate mai sus, s'au cercetat și discutat amănunțit, conform programei și rapoartelor ce am publicat.

*

Timpurile, când sentimentul moralității începe să scadă, cer neapărat o muncă intensivă și bine organizată. Asociația clerului voește să restabilească stările acelea morale, care au format în toată vremea tăria poporului nostru.

Ori care țară, cât timp și-a sprijinit viața pe temeiuri religioase, a jucat rol însemnat în istoria lumii. Dimpotrivă, acolo unde religia a căzut în disgrație și s'a înlocuit cu «filosofia», țara s'a sguduit, puterile i-au săcătuit, pornirile materialiste au cutropit sentimentele nobile, ear locul lor l-a ocupat disordinea și anarhia, aduse de oameni, pentru cari nu mai există sentimentul datoriei și al iubirii creștinești.

Condiția de căpetenie a progresului omenirii este astfel: creșterea religioasă a tinerimii.

Pentru a dobândi caractere creștine care înțeleg misiunea omului în viața pământească, biserica trebue să promoveze cultura *prin școală.*

Ca să se știe.

Sinod episcopesc

Prea Sfințitul sinod episcopesc din mitropolia Ardealului a ținut în Sibiu o ședință în 12/25 Noemvrie 1922, sub președinția I. P. S. Sale părintelui arhiepiscop și mitropolit *Nicolae*, de față fiind PP. SS. LL. Episcopii Ioan dela Arad, Roman dela Oradea-Mare, și Nicolae dela Cluj, ear ca secretar referent păr. protoiereu Lazar Triteanu, secretar mitropolitan.

FOIȘOARA

Predică

L-a întâmpinat pe El oarecare om care avea draci de mulți ani și nu se îmbrăca în haină, nici nu locuia în casă, ci în morminte. *Luca VIII—27*

Iubiți creștini, — Evanghelia de azi ne povestește o mare minune a Mântuitorului făcută în Gadara. A vindecat pe un desconcentrat sufletește, neprivind la interesele materiale ale locuitorilor. Pentru Isus sufletul omului reprezintă totul. El aleargă în cele mai ascunse morminte, peșteri sau vizuini, dacă știe că poate mântui un suflet nefericit. Aruncă în valurile spumegânde ale lacului Genesaret 2000 porci, numai să poată scoate din torturile cumplite un suflet chinuit. Cine nu vede aici prețul cel mare, ce pune Isus pentru sufletul omului?

Iubiți creștini! Văd o parte întunecoasă a vieții pământești în evanghelia de azi. Ni se prezintă un îndrăcit, un desconcentrat sufletește, care e spaima societății. Atacă oamenii pașnici, își rupe vestmintele, își sdrobește trupul cu pietri, face spume și, legat fiind, lanțurile le sfarămă. Câtă oboseală trupească, câtă muncă zadarnică nu desvoltă acest nefericit. Sufletul îi este întunecat. E întunecat sau de împrejurările vieții, sau de păcatele săvârșite. Indiferent. Dar ne este nespus de dureros a ne cugeta la astfel de stare sufletească. Și mai dureros ne este chiar a o vedea. Un astfel de om ne arată cât sântem de mici și de neputincioși în fața atotpuperniciei lui Dumnezeu, care este stăpân și ocârmuitor al sufletelor noastre.

Și au nu alergăm cu toții să alinăm, după puterile noastre, durerile și suferințele cumplite ale unei astfel de ființe? Folosim medicamente, ridicăm spitale, alergăm în stânga și în dreapta, să putem produce măcar o cât de mică lumină în întunerecul cumplit ce apasă sufletul deaproapelui nostru.

Să nu alerge deci Hristos, care a suferit moarte pentru mântuirea sufletelor noastre? Eată-L peste valurile turbate ale mării Genezaretului în Gadara. Acolo unde este pierdut un suflet, acolo unde societatea este turburată de acest suflet. Acolo unde trăește o viață neagră, întunecată în chinuri, un suflet nemuritor. Doar Fiul omului a venit să mântuiască pe cel pierdut. «Ce vi se pare? de va avea un om 100 oi și se va rătăci una dintr'însele, au nu lasă pe cele 99 în munți și mergând caută pe cea rătăcită, și de se va întâmpla să o găsească pe ea, amin zic vouă, se va bucura de dânsa mai mult decât de cele 99 ce nu s'au rătăcit» (Mat. XVIII—11).

Isus aleargă în Gadara, căci a pierdut o oaie, a pierdut un suflet din împărăția cerurilor. Nimic nu este mai scump pentru El decât aceasta comoară. De câte ori doctorul sufletelor și al trupurilor vindecă boale grele trupești ca: lepra, orbi, șchiopi, surzi, muți sau ch ar învia morții, totdeauna le face din milă și ca să-și arate dumnezeirea. Dar, de câte ori pășește ca doctor al sufletelor, de câte ori vindecă câte un alienat, câte un suflet tulburat, fie că a ajuns în această stare tristă din vina altora, fie că din păcatele proprii, purcede mai mult pentru scăparea sufletului din legăturile grele în care a ajuns.

Sufletul este totul. «Acolo unde este sufletul tău, acolo este și comoara ta». Cele materiale? avuții, bogății, aur, argint, laude, glorie, frumsețe sânt trecătoare. «Nebunule, au nu știi că în această noapte ți se va lua sufletul, ear cele ce ai gătit, cui vor fi?» (Luca XII—20). Eată Hristos mereu îți șoptește calea adevărului. Puțin credincioșilor, pentru ce stați la îndoială? Au sufletul nu este mai mult decât toată materia lumii? «Nu vă strângeți comori pe pământ, și nu vă îngrijiți, gândindu vă ce veți mânca sau ce veți bea, nici de trupul vostru cu ce vă veți îmbrăca, — au nu sufletul este mai mult decât hrana» (Mat. VI—19). «Căutați mai întâi împărăția cerurilor și toate celelalte vi se vor adauge vouă» (Ioan XII—23).

Şedinţa aceasta a sinodului s'a ocupat cu mai multe chestiuni însemnate, dintre care amintim următoarele:

S'a decis ca acei preoţi cari au ieşit din serviciul bisericesc şi ocupă diferite funcţiuni lumeşti, în afară de învăţământ, să fie opriţi dela administrarea sfintelor taine şi dela orce funcţiune bisericească. Aceşti preoţi, pe timpul cât nu se află în funcţie bisericească, nu pot exercita drepturi constituţionale în viaţa bisericii. Preoţimea în funcţiune se opreşte dela îndeplinirea cununiei pe seama preoţilor cari se căsătoresc după hirotonire.

Cu privire la înmormântarea sectarilor, s'a enunţat că celce n'a primit taina botezului, nu poate fi înmormântat după rânduiala Sfintei noastre biserici.

S'a decretat înfiinţarea funcţiunii de duhovnici centrali şi tractuali, după trebuinţă.

Prea Sfinţitul sinod s'a ocupat şi de actele privitoare la a doua căsătoria a preoţilor, precum şi de propunerea Asociaţiei clerului «Andrei Şaguna» de a se intervenì pentru declaraţia de *obligatorie prin lege* a căsătoriei bisericeşti, — şi a hotărât să intervină, în acest senz, la Prea Sfinţitul Sinod episcopesc central.

Roma papală şi România

II.

Veacul al XVIII-lea se isprăveşte printr'o cumplită Revoluţie anti-religioasă deistă, care va declara divinitatea căzută ca o simplă putere regală şi va instala în locul ei Raţiunea, purtând pe străzile Parisului nu ştiu ce femeiuşcă menită a o reprezinta.

Scaunul roman avuse până atunci legături şì cu Franţa regelui «prea-creştin», de şi galicanismul, care tindea să naţionaliseze şi să statifice biserica în Franţa, îi pricinuise multă nelinişte şi o sileşte adesea a da înnapoi. Şi Spania regelui «catolic» avea un loc în simpatiile Sfântului Părinte. Acuma, Franţa era rebelă — chiar supt Napoleon, care ţinuse captiv pe papa şi-l prefăcuse în simplu funcţionar religios al imperiului său — ear Spania nu mai juca niciun rol pe lume. Ce rămânea deci? Austria Habsburgilor.

Această Austrie renunţase la imperiul german, cu numărul copleşitor de «eretici» pe care-i cuprindea. Din provinciile austriece se crease o nouă monarhie ereditară. Şi în aceasta domnea catolicismul, un catolicism care devenea baza însăşi a statului. Câteva mii de «shismatici» erau meniţi doar să treacă prin biserica-purgatoriu a uniţilor pentru ca mai târziu să se ajungă la deplina confundare în organizaţia romană.

Preotul catolic alături de ofiţerul şi funcţionarul habsburgic au fost sprijinitorii de căpetenie ai noului stat. Numai el, preotul de tendinţe ultramontane, era capabil să combată revoluţia necontenit la pândă. După doborârea hidrei la 1848 mirul binecuvântat a picurat pe fruntea lui Franz Ioseph, fiu iubit al bisericii, care singurul dintre suveranii lumii, mergea pe străzile capitalei sale cu luminarea în mână după clerul catolic serbând fastuos marile lui ceremonii.

Când la 1867 acest om de încredere a pus pe fruntea sa, creând dualismul austro-ungar, coroana cu crucea povârnită a Sf. Ştefan, din apostolic de drept el a devenit apostolic de fapt. Şi binecuvântarea Romei, de loc latine în această privinţă, s'a revărsat larg asupra Ungariei înviate din morţi, care din partea ei n'a făcut decât să măgulească scaunul roman de care avea, în greutăţile ei, aşa de mult nevoie.

Introducând pe episcopii uniţi ai «naţionalităţilor» în «cetul» catolic, făcându-i să participe la parlamente religioase romane, papalitatea nu făcea altceva decât să-i apropie de naţia stăpânitoare. Nici odată românii uniţi n'au privit cu simpatie asemenea acte de înfrăţire, supt crucea latină, cu asupritorii.

In acelaş timp seminariile romane puneau alături pe români şi pe unguri, îi creşteau alături, îi deprindeau a se înţelege. Şi, dacă ungurul nu ceda nimic din naţia sa — vezi exemplul de azi al lui Prohaszka! — românul se lasă atras de universalitatea catolică, splendidă, cultă, dar — neromânească.

O întreagă generaţie de clerici cu tendinţi apusene, dar tot mai insensibili faţă de naţionalitate ca prim factor de viaţă, a fost hărăzită astfel bisericii unite care despreţuind primitivul trecut românesc, se mândrea că a suit scara ce duce la paritatea cu catolicii.

N. Iorga

Calendarul arhidiecezan s'a pus în vânzare sub titlul *Calendarul Bunului Creştin* pentru anul 1923. Se găseşte: la Librăria Arhidiecezană în Sibiu, în tutungerii şi la toate librăriile.

Fondul bisericesc

„Regele Ferdinand I şi Regina Maria"

Cu ocaziunea marelui eveniment al încoronării iubiţilor Suverani ai tuturor românilor, Consistorul nostru arhidiecezan a hotărât să aducă Tronului un nou omagiu al clerului şi poporului dreptcredincios din Arhidieceza de Alba-Iulia şi Sibiu.

In acest scop a înfiinţat un fond cu numirea: *Fondul Regele Ferdinand I şi Regina Maria.*

Urmărind ţinta misiunii interne bisericeşti, fondul acesta, format din contopirea fostelor fonduri «Francisc Iosefin» şi «Rudolfin», are în vedere întărirea sentimentului religios moral în popor prin întemeierea căminelor culturale, prin acte de filantropie, prin creşterea de misionari şi prin alte fapte creştineşti.

I. P. S. Sa mitropolitul nostru *Nicolae* s'a prezentat în 30 Noemvrie a. c., în audienţă la Maiestatea Sa Regele, pentru a-L ruga să binevoiască a da înalta învoire, ca noul fond bisericesc să poarte numele Suveranilor noştri.

M. Sa Regele a primit cu plăcere rugarea aceasta şi a asigurat pe I. P. S. Sa despre viul interes şi părintească ocrotire ce poartă pentru biserica noastră şi slujitorii ei.

Sfântul Sinod

In şedinţele din urmă Sfântul Sinod a continuat şi terminat proiectul de lege fundamentală a unificării şi autonomiei bisericii ortodoxe române. Pentru a păstrá şì pe viitor tradiţia, articolul 1 din lege a rămas nemodificat, declarându-se că biserica noastră este cea «dominantă» în stat.

Unele amănunte vor mai fi discutate de comisiunea de 15, care a elaborat proiectul de unificare şi autonomie bisericească. De altfel, s'a ajuns la deplin acord în chestiunile ce privesc statul şi biserica.

Sinodul a discutat apoi chestiunea înfiinţării în Bucureşti a unei case centrale a bisericii ortodoxe. Spre a uşura sarcina statului, această casă va fi întreţinută din averile bisericilor.

Conform proiectului de unificare se va da bisericilor, monopolul luminărilor de ceară, al vesmintelor şi odoarelor bisericeşti şi al cărţilor de ritual.

A apărut

Calendarul Bunului Creştin pe anul 1923

Se vinde la LIBRĂRIA ARHIDIECEZANă în SIBIU, şi în alte librării. — La cererile prin MANDAT POŞTAL se va adăuga 4 Lei pentru porto şi recomandat.

Sufletul este totul. El ne este ţinta vieţii pământeşti. Au nu sântem creiaţi cu suflet mai presus ca celelalte vieţuitoare? Au nu avem îndatorirea să ne îmbogăţim această comoară nespus de preţioasă? Nimic din lume nu are valoarea unui suflet omenesc. «Ce ar folosi unui om toată lumea, dacă şi-ar pierde sufletul? sau ce-ar da un om în schimb pentru sufletul său?» (Matei XVI 26). Chiar dacă averea ta lucrează contra sufletului, lapăd-o dela tine, căci se duce în gheenă. Dacă unul din membrele tale lucrează în contra sufletului, aruncă-l dela tine, căci e mai bine să mergi în împărăţia lui Dumnezeu fără de el, decât cu el în gheenă. Nu ai înţeles învăţătura clară a Mântuitorului lumii: «Dacă-ochiul tău cel drept te face să cazi în păcat, şcoate-l şi lapădă-l dela tine; dacă mâna ta cea dreaptă te face să cazi în păcat, taiă o şi o lapădă dela tine căci este în folosul tău să peară unul din mădulările tale şi să nu ţi fie aruncat tot trupul în gheenă». (Matei V 29).

Şi acum priveşte, creştine, cum îţi dovedeşte acest adevăr nestrămutat, Domnul cel altă dată atât de umilit şi blând, cel care cu atâta iubire priveşte la oameni. Uite, cum trecând în Gadara pentru un suflet perdut, devine fără consideraţii, aproape nevoluţionar. Se poate ca un suflet să fie chinuit, să fie perdut? Se poate ca lanţurile păcatelor să ţină acest nefericit suflet în robie veşnică? Nu se poate! Cine sânteţi voi?... Leghion?... Da, sânteţi minciună, sânteţi blasfemii, sânteţi jurăminte strâmbe, iubiri de argint, invidie, desfrânare bărfitorii ai deaproapelui şi ai celor sfinte, sânteţi mulţi leghion. Afară cu voi din sufletul acesta, pentrucă el trebue să serveăscă Domnului scris fiind «Singur Domnului Dumnezeului tău să-i slujeşti». Mergeţi unde voiţi, numai din suflet să mergeţi. Duceţi-vă în infern, în năduri, în stânci sau peşteri, duceţi-vă chiar în cei 2000 porci. Sufletul e totul, materia nu are valoare. Eu şi viaţa mi-o dau pentru o oaie, deoarece sânt păstor. Imi dau seama pentru un suflet, pentru că sânt Mântuitor de suflete: «Eu sânt păstorul cel bun, ear păstorul cel bun îşi pune viaţa pentru oi». (Ioan 10—12).

Şi la picioare cu cel vindecat sta Hristos neclintit. Vânturile puternice încă îşi făceau drumul conform legilor eterne ale Tatălui ceresc. Un vuet parecă aduce acest vânt. Eată o mulţime de oameni se arată apropiindu-se din ce în ce. Sânt Gadarenii. Vin să vadă cu ochii paguba materială. Pe ei nu i impoartă sufletul celui desrobit, ci se leagă de materie. Dar se tem de Hristos şi vorbesc blând şi cuviincios. Ce ni ai făcut nouă învăţătorule? Ni-ai făcut pagubă. «Şi tot poporul din ţinutul Gadarului a rugat pe Isus să plece dela ei, pentrucă îi apucase o mare frică». (Luca, VIII, 37).

Se poate lucrul acesta? Un suflet să nu valoreze în faţa Gadarenilor 2000 porci?

Dar Isus earăşi devenì blând. Nu-L impoartă materia, ci e vesel că a mântuit un suflet. Un suflet care îi va fi recunoscător, îi va sluji şi propovădui în tot Ţ darul. «Iar Isus l a slobozit zicându-i: Intoarce te în casa ta şi povesteşte câte ţi a făcut ţie Domnul» (Luca VIII. 39).

Muritorule, câte ţi-a făcut ţie Domnul? Ţi a dat viaţă şi sănătate, ţi a dat pricepere şi voinţă, şi mai pe sus de toate suflet nemuritor. Cum ai îngrijit de sufletul său? Uite, Domnul şi acum e cu tine. Iţi ajută să te scapi de leghionul păcatelor. Sufletul tău e preţuit şi cântat de El, şi mereu eşti învitat să auzi dlasul lui divin: N'am venit să chem pe cei drepţi ci pe cei păcătoşi la pocăinţă». Nu te lega deci de comorile trecătoare ale lumii acesteia, ci creiază ţi comori neperitoare în ceruri. Vesteşte fără reservă câte ţi-a făcut ţie Domnul, ca să devii apostolul lui Hristos. Pentrucă sufletul este totul: «Au ce ai da tu în schimb pentru sufletul tău?».

Române! mergi şi tu ca neam şi spune câte ţi-a făcut ţie Domnul. Ţi-a dat independenţa, ţi-a dat ţara aceasta frumoasă şi bogată.

Muzeu al vechilor ştofe bisericeşti

In şedinţa camerei dela 1 Decemvrie dl N. Iorga depune următorul *proect de lege* din iniţiativă parlamentară:

Art. 1. Se înfiinţează un muzeu al vechilor ştofe bisericeşti.

Art. 2. El va cuprinde odăjdiile scoase din uz ale bisericilor din cuprinsul ţării.

Art. 3. Principalul depozit va fi în Bucureşti. Se vor putea întemeia sucursale în Iaşi, Cernăuţi, Chişinău, Sibiu şi Blaj.

Art. 4. Muzeul şi eventualele sucursale vor fi adăpostite, de preferinţă, în locaşuri bisericeşti desafectate. In Bucureşti i se va acorda vechea biserică sf. Visarion.

Art. 5. Intreţinerea muzeului e în sarcina ministerului de culte, care în înţelegere cu Academia Română şi cu comisia monumentelor istorice, va desemna personalul conducător.

Intâiul congres

Presa din România întregită şi a deschis în Bucureşti primul congres Duminecă în 3 l. c.

La ora 11 înainte de amiazi s'a făcut inaugurarea Casei sindicatului ziariştilor printr'un serviciu religios, oficiat de I. P. S. Sa mitropolitul primat *Miron* în prezenţa înalţilor demnitari ai statului, a notabilităţilnr culturale, a reprezentanţilor presei, a lucrătorilor tipografi şi a celorlalţi muncitori.

Terminându-se slujba religioasă, a luat cuvântul I. P. S. Sa Mitropolitul primat *Miron*, constatând cu bucurie că presa română, şi în deosebi cei dela conducerea Sindicatului ziariştilor, apreţiază în deplină măsură frumoasele tradiţii bisericeşti şi de credinţă religioasă, care stau la temelia pe care s'a desvoltat până acum neamul românesc şi ţara lui. Nimeni mai mult ca ziaristul, n'are atâta trebuinţă d'a cunoaşte cât mai temeinic tradiţiile scumpe ale poporului şi păturile din care se compune viaţa specifică a neamului nostru, — ca astfel, prin prisma lor, analizând ideile şi curentele nouă, să cultive sămânţa lor în solul nostru, unde să rodească aşa ca să producă evoluţie firească: o normală şi liniştită continuare a trecutului. Fără asemenea asimilare în organismul nostru, hrana sufletească străină nu poate să fie spre sănătatea, ci numai spre stricăciunea corpului naţional. Inaltul prelat cere dela ziarişti să contribue la domolirea pornirilor adeseori vehemente din viaţa noastră publică, împăciuind şi nu înveninând situaţiunea. In speranţa că presa va fi călăuzită în activitatea sa de principiul adevărului şi al cinstei, binecuvintează munca ce se va desfăşura în Casa sindicatului ziariştilor.

După vorbirea Părintelui Mitropolit, au mai cuvântat dnii: C. Bacalbaşa, preşedintele sindicatului, ministrul G. Mârzescu în numele guvernului, C. Mille ca reprezentant al asociaţiei generale a presei, I. Agârbiceanu în numele sindicatului presei din Ardeal, şi alţii.

La ora 3 d. a. a urmat deschiderea congresului general al presei şi conferenţa dlui D. Tomescu, vicepreşedinte al sindicatului presei ardelene, despre Starea morală a presei.

In zilele următoare, în 4 şi 5 Decemvrie, s'au prezentat şi desbătut rapoarte şi s'au citit conferenţe interesante asupra chestiunilor dela ordinea zilei. In onoarea congresiştilor s'au dat reprezentaţii teatrale festive la Operă şi la Teatrul naţional.

Alegere de parohi în Cluj

Actul alegerii unui păstor sufletesc comportă cea mai mare însemnătate nu numai în ce priveşte partea religioasă a chestiunii, ci şi din punctul de vedere al intereselor culturale şi sociale ale poporului nostru dreptcredincios. Cu atât mai mult se confirmă acest adevăr atunci, când e vorba de alegerea unui preot pentru un centru însemnat, cum este Clujul. Acest oraş al suferinţelor şi umilirilor noastre din trecut este nu numai metropola din Ardeal a culturii româneşti, adăpostind universitate cu savanţii şi profesorii ei, înalţi dignitari ai magistraturii şi administraţiei, instituţii culturale, cu atâţia reprezentanţi ai intelectualităţii noastre, — dar Clujul are mai ales şi tot ceeace străinii din ţara noastră au mai select: capii confesiunilor romano catolice, reformate, unitare şi izraelite, şi instituţii culturale cu conducătorii lor; şi toţi aceşti străini, şi în special dignitarii şi preoţii lor, stau pe un nivel cultural ştiinţific ridicat. De aceea, cu drept cuvânt aşteaptă toată suflarea românească, şi în special creştinii ortodox din Cluj, ca cei ce vor fi aşezaţi în rânduiala înaltei slujbe de păstori sufleteşti ai acestui mediu cultural, să aibă nu numai toată râvna pentru slujba preoţiei, nu numai calităţile ce se cer în deobşte dela servitorul altarului, ci ei să fie, pe lângă ce s'a spus mai sus, mai ales buni propovăduitori ai cuvântului lui Dumnezeu, având calităţi alese, o cultură superioară, şi înţelegători de nevoile sufleteşti ale credincioşilor de aici; să poseadă calităţi şi aptitudini, cu care să poată sta demn alături de preoţii învăţaţi şi activi ai celorlalte confesiuni din localitate.

*

Inmulţindu-se credincioşii parohiei noastre din Cluj, au fost sistemizate şi arondate, pe lângă cea existentă, încă două parohii. Pentru întregirea acestor două parohii s'a ţinut în 3 Dec. 1922, sinod parohial electoral în micuţa biserică parohială de aici. Alegerea s'a ţinut sub conducerea părintelui protopop tractual T. Roşescu, apoi a părintelui protoiereu şi profesor universitar Dr. I. Lupaş, şi a decurs în cea mai perfectă ordine.

Voturile s'au împărţit între candidaţi astfel: Pr. Vasile Spătariu 114 voturi, Pr. Aurel Muşat 86, Pr. Vas. Mateiu 34, Pr. Vidrighinescu 5, şi Pr. G. Suciu 2 voturi.

In baza acestui rezultat, preoţii V. Spătariu şi A. Muşat au fost declaraţi aleşi parohi la parohiile vacante din Cluj.

Cunoscută fiind râvna celor aleşi, dânşii ne dau nădejdea, că se vor sili cât mai mult a corespunde aşteptărilor şi nevoilor sufleteşti ale noilor lor enoriaşi. *D. O.*

Ştirile zilei

Adunare de constituire. Secţia regională Sibiu a Societăţii «Invalizii din războiu», *de sub înalta protecţiune a M. S. Regina Maria şi sub preşedinţia de onoare a A. S. R. Principele Carol, îşi va ţinea adunarea de constituire Duminecă, în 17 Dec. n. 1922, în sala mare a prefecturii judeţului Sibiu la ora 11 a. m. Este de dorit o asistenţă cât mai numeroasă.*

Refuzul jurământului. Mai mulţi membri ai Eforiei şcolare din Oradea-Mare au fost invinuiţi că au refuzat să depună jurământul cu prilejul introducerii lor în demnitatea de efori. Dl dr. Aurel Lazar, spune însă că atât dsa cât şi ceilalţi învinuiţi n'au refuzat să depună jurământul, ci au protestat numai împotriva formulei de jurământ în care se pretindea jurământul de credinţă *şi guvernului*. Dl dr. Aurel Lazar mai declară că nu poate jura credinţă unui guvern, nici chiar atunci când acesta ar fi prezidat de dl Iuliu Maniu.

Aviz. Acei români, domiciliaţi în Sibiu, cari au fost internaţi în lagăre germane, şi cărora li s'au confişcat acolo bani sau obiecte de valoare care le-au avut cu ei, sânt invitaţi să anunţe aceasta la subsemnatul oficiu (primărie) scara I. uşa Nr. 2 până cel mai târziu la 15 Decemvrie 1922. *Consiliul orăşenesc din Sibiu.*

„Liga bunătăţii"

Ziarul guvernamental din Franţa «Le Temps» (25 Oct. a. c.) ne aduce o veste bună: ministrul francez, de instrucţie dl Léon Berard, a luat sub protectoratul său şi subvenţionează o intreprindere şcolară, care, răspândită, va aduce mult bine societăţii noastre bolnave. E vorba de aşa numita «Ligă a bunătăţii». Incă înainte de războiu se constituise, la un congres internaţional din Haga, dar s'a pornit puvoiul războiului şi mişcarea plină de idealism a trebuit să fie abandonată, deocamdată.

Doamnele franceze nu s'au dat însă bătute. Acum au ridicat din nou steagul bunătăţii, invocând constatările unui sociolog american (numele nu ni-l dă ziarul francez), în favorul tezei lor. Eată citatul din sociologul american:

«Istoriografii viitorului vor spune cititorilor lor că descoperirea cea mai importantă a sec. XIX lea, mai importantă decât toate invenţiile moderne, fie ele orcât de minunate, este aceea a faptului simplu, că aproape toate cauzele prime ale războaielor omorâtoare de oameni, a cruzimilor colective sau individuale, pot fi suprimate, desvoltând în inima copilului sentimentul justiţiei şi al bunătăţii».

«Liga bunătăţii» s'a reconstituit pe baze solide. In timpul din urmă s'a dat o festivitate, care a sărbătorit pe al 100,000 lea recrut (membru). Armata aceasta de elită a elevilor francezi are misiunea de a controla faptele bune ale membrilor ei. Fiecare membru e obligat de a săvârşi în fiecare zi câte o faptă bună, fie ea orcât de mică — întocmai ca cercetaşii — şi de a o scrie pe un bileţel, anonim, seara. Bileţelele acestea sânt adunate şi clasate. Este o «emulaţie salutară», care dă la iveală multe fapte pline «de bunătate, de naivitate, de frăgezime şi de ingeniositate». Astfel se obişnueşte membrul «Ligii bunătăţii» la «altruismul zilnic», la «respectul vieţii», fie viaţa aceasta «umană, animală sau vegetală».

«Era nevoie», scrie ziarul guvernului francez, «era nevoie să se nască această societate nouă. Născută într'o atmosferă de suferinţă, de lipsuri, de mânie, nu părea dispusă să joace în civilizaţia de mâne un rol caritabil. Auzise prea des zicându-se că ar fi o datorinţă sfântă ca să ţi oţeleşti inima şi să dai poruncă să îţi tacă sensibilitatea... Ligile bunătăţii vin la timpul lor.»

Să ne oprim puţin şi să ne întrebăm şi noi: n'ar fi cu cale ca şi la noi să ni se spună adevărurile acestea respicat, şi de sus, dela autorităţile guvernamentale, şi de jos, dela învăţătorii, profesorii şi preoţii noştri?

Din Paris — raportează «Le Temps» — s'a răspândit «Liga» în provincie. In Corsica are să se lupte cu tradiţia «vendettei», a răsbunării sângelui. De aceea şi-a luat numele de Liga iertării («Ligue de pardon»).

In Algeria, în Tunis, constitue o ligă sfântă între copiii tuturor religiilor, ca să nu se urască pe temă religioasă.

Congresul din Geneva a încurajat pornirea, încât mişcarea întreagă e pe cale de a ajunge internaţională. «Trebue», scrie ziarul francez, «trebue ca în toate ţările să se ridice idealul moral, să se întărească conştiinţa, să se desvolte loialitatea generaţiei, care peste câţiva ani va conduce lumea».

O ligă ca acestea ar trebui să se înfiinţeze şi în mijlocul nostru — o ligă a controlului sufletului omenesc, o ligă care să ne înveţe, că sântem membri unui complex, că avem datorinţe de om faţă de omenire, pe lângă acelea faţă de seamănul nostru cel mai apropiat. O ligă, care să ne scuture din apatia sufletească, în care au căzut mulţi şi să ne îndrepte privirile în sus.

Ascultaţi apărarea punctului acestuia de vedere. E, de sigur, scris de un pedagog de seamă francez:

«Priviţi cum se joacă copiii. Observaţi gesturile lor, elanurile lor, semnele generosităţii sau sălbătăciile lor secrete. Uitaţi vă cum trăiesc, cum beau şi mănâncă, priviţi i cum prind în stă-

---

Te a făcut stăpân pe soarta ta. Nu mai stai în peşteri şi morminte legat, ferecat şi muncit de leghionul duşmanilor, ci eşti eliberat de cătuşi de o putere divină, care mereu îţi şopteşte: «Mergi de spune câte ţi-a făcut ţie Domnul». In loc de clevetiri, în loc de veşnice certe în loc de continue nemulţumiri, laudă pe Dumnezeu, care ţi-a dat atâtea bunătăţi şi toate posibilităţile de înaintare în cultură, bunăstare şi fericire. Exclamă din adâncul inimii cu psalmistul David: «Cine este Dumnezeu mare ca Dumnezeul nostru! Tu eşti Dumnezeu care faci minuni».

Ear Tu, Doamne Dumnezeul nostru, Isus Hristoase, care ai slobozit sufletul robit în Gadar, vino şi la noi şi rumpe din inimile noastre tot răul ca să nu mai locuim în peşteri şi în morminte, — şi sădeşte în ele dragostea şi adevărul Tău veşnic, cu care ne trimite vestitori şi apostoli ai binefacerilor Tale şi să Te lăudăm pe Tine Domnul şi binefăcătorul nostru, acum şi pururea şi în vecii vecilor, Amin.

Pr. *Dr. Ioan Stanciu*

pânire micul lor univers şi veţi fremăta la gândul că aceste instincte puerile, aceste tinere apetituri conţin în germene pasiuni de temut şi forţe iresistibile. Aveţi sub ochi în mic fiinţele umane, cari, în mai puţin de un semi-secol, vor fi arbitrii păcii universale, oamenii politici, diplomaţii, miniştrii, preoţii, generalii, financiarii şi publiciştii, cari vor transforma după gustul lor civilizaţia. Nu este urgent să lucrezi ca să le dai o credinţă socială în justiţie, în onestitate şi în bunătate?»

Cuvinte de luat la inimă şi de urmat!

H. P. P.

---

(215) 1—3

Concurs repeţit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa III **Burjuc**, protopresbiteratul Ilia, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, ear concurenţii cu prealabila încunoştiinţare a subscrisului se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta, cuvânta, respective celebra.

Burjuc, la 12 Noemvrie 1922.

Oficiul protopopesc ortodox român al tractului Ilia în înţelegere cu comitetul parohial.

Constantin Moldovan,
protopop.

Nr. 568/1922 (208) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a **Trâmpoele**, protopresbiteratul Abrud, declarată vacantă prin ordinul ven. Consistor Nr. 3653/1922, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiei dela stat.

Intre acestea, pe lângă locuinţă confortabilă în casa parohială, are şi toate edificiile economice necesare, folosirea cimiterului plin de pomi roditori şi porţiunea canonică de 14 jugăre pământ arător şi fânaţ.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile, înzestrate cu documentele necesare, subsemnatului oficiu protopresbiteral, în terminul deschis, şi pe lângă observarea dispoziţiilor reglementare a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică spre a cânta şi predica, eventual a celebra.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Abrudului în înţelegere cu comitetul parohial respectiv.

Abrud, 9 Noemvrie 1922.

Petru Popovicin
protopop.

Nr. 15/1922 (205) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei urbane ortodoxe române **Zălau** aparţinătoare protopresbiteratului Unguraş, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român»

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B., pentru întregirea venitelor dela stat. Parohul ales va beneficia de cortel în natură, ori de relut de cortel plătit din cassa bisericii.

Reflectanţii la acest post îşi vor înainta în terminul deschis cererile provăzute cu documentele prescrise la oficiul protopresbiteral al tractului Unguraş, şi pe lângă observarea dispoziţiilor reglementare până la publicarea terminului de alegere se pot prezenta în parohie în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a funcţiona şi a face cunoştinţă cu credincioşii.

Zălau, 16 Iulie 1922.

Ioan Cupe
prez. com. parohial

Ioan Luca
notarul com. parohial.

Văzut

Unguraş, 4/17 August 1922.

Ioil Ghiuriţan m. p.
protopresbiter.

Nr. 8908 (212) 2—3

Concurs

In scopul conferirii de stipendii şi ajutoare **pe anul 1923 din fundaţiunea «Andronic»:**

I. Pentru învăţăceii de orice meserie.

II. Pentru sodalii, deveniţi atari în decursul anului 1922.

III. Pentru sodalii, cari au lucrat fără întrerupere 6 ani meseria lor şi au dat dovezi despre dexteritatea de a putea deveni măestri, — prin aceasta se escrie concurs pe lângă următoarele condiţiuni:

Toţi petenţii la ajutoare şi stipendii să producă:

1. Extras din matricula botezaţilor;

2. Atestat dela comună, despre averea proprie ori a părinţilor;

3. Atestat familiar despre familia părinţilor concurentului ori, fiind el căsătorit, despre familia sa, având a se indica în acest atestat, câţi prunci minoreni sânt în familie, câţi cercetează şcoala şi câţi mai sânt la meserii.

Indreptăţiţi a petiţiona sânt numai români ortodocşi născuţi în arhidieceza de Alba Iulia şi Sibiu.

In special au să dovedească:

I. Invăţăceii

a) că au împlinit anul al 12-lea al etăţii;

b) că au cercetat şcoala poporală ori altă şcoală superioară;

c) că au încheiat contractul cu măestrul şi că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură ori magistrat);

d) adeverinţă dela măestru despre sporul ce-l arată în măestrie, despre diligenţa şi purtarea morală; vidimată de catihetul sau parohul local.

Contractul trebue aclus la cerere în original, sau în copie autentică.

II. Sodalii

a) că au terminat anii de învăţăcel, ceeace vor dovedi prin atestatul autorităţii industriale (art. de lege XXVII din 1884 §. 67),

b) că au purtare bună şi fac spor mulţumitor, ceeace vor dovedi ori cu carte de lucru, ori cu adeverinţă dela măestru;

c) ceice vor dovedi, că sânt membri ai vreunei reuniuni de meseriaşi şi că cunosc mai multe limbi, vor fi preferiţi.

III. Sodalii cari sânt în condiţiuni de a deveni măestri

a) să aibă certificat dela măestru;

b) să fi lucrat cel puţin 6 ani fără întrerupere în calitate de calfă, ceeace vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adeverinţe dela măestrii la cari au lucrat;

c) în cerere să arete anume locul unde voiesc să se aşeze ca măestri, ce fel de mijloace mai are pentru a începe meseria pe socoteala lor;

d) să dovedească cu atestat dela oficul parohial că cercetează biserica şi e creştin bun şi moral.

Dela toţi concurenţii se cere, ca cererile să fie scrise şi subscrise cu mâna proprie, adresate Consistorului arhidiecezan ort. rom. din Sibiu şi să le înainteze cel mult până la **31 Decemvrie 1922 st. v.**

Cererile neinstruite în regulă şi cele intrate după termin nu se vor lua în considerare.

Sibiu, la 12 Noemvrie 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 504—1922 (210) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a III a **Blăjel**, din protopresbiteratul Târnava, se escrie de nou concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, ear concurenţii, cu prealabilă încunoştiinţare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a cânta, cuvânta respective celebra.

Cetatea-de-baltă, 14 Noemvrie 1922.

Oficiul protopopesc ortodox român al tractului Târnava în înţelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Todoran,
protopop.

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare

Părţi alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dlui **Ioan Meţianu**, arhiepiscop şi mitropolit.

Preţul legat 25 Lei plus porto postal 5 Lei

Reclama este sufletul comerţului

A apărut şi se vinde în **Librăria Arhidiecezană, Sibiu**

Calendarul Bunului Creştin

(Vechiul Calendar arhidiecezan)

pe anul 1923

Cuprinde bogată şi interesantă materie, cu numeroase ilustraţiuni.

Amintim, din cuprinsul acestui Calendar, următoarele: Despre *încoronarea* MM. LL. Regele şi Regina românilor, — cu cele mai frumoase ilustraţii ale Suveranilor, ale Moştenitorilor de tron şi altele; Despre eroul *Iancu*, marele dascăl Gheorghe *Lazar*, Mitropolitul Andrei *Şaguna*; Sfinţirea bisericii încoronării la Alba-Iulia; Versuri alese; Despre biserica românească; Cum să ne păstrăm sănătatea; Insemnări economice; Cele mai bune povestiri: *Uriaşul; Puricele* şi *musca;* Istorioare şi snoave cu haz; Poveţe, glume, — şi altele, şi altele.

Pe lângă ilustraţiile amintite mai sus, se găsesc în Calendar chipurile lui: Avram Iancu, Andrei Şaguna, chipul Coroanei de oţel a Regelui, şi al Coroanei de aur a Reginei, Suveranii sub baldachin, Regele citind proclamaţia la Alba-Iulia, Poarta cetăţii ş. a.

In celelalte părţi ale calendarului se află: Cronologia, zilele şi lunile de peste an, mersul vremii; Insemnarea târgurilor, întocmite după luni, anunţuri ş. a.

Calendarul s'a tipărit în două ediţii: o ediţie cu *Şematismul* bisericii ort. române din arhidieceza de Alba-Iulia şi Sibiu, cu «Evidenţă» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catiheţi şi învăţători, — şi altă ediţie, *fără Şematism.*

Preţul: { Ediţia cu Şematism **15 Lei** / „ fără „ **10 Lei** } plus porto postal **Lei 4** şi sânt a se trimite înainte prin mandat postal.

Librăriilor pentru desfacere peste 10 exemplare se dă rabat

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIB.
SIBIU 12 DEC 1922

Anul LXX Sibiu, 29 Noemvrie (12 Decemvrie) 1922 Nr. 94

Telegraful R[omân]

Nr. 973 (Of.)
On. Procuratura de stat
Sibiu

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru fiodată dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Ziua de Sf. Andrei

(=) In 30 Noemvrie v., la ziua sfântului Apostol Andrei, sufletele cucernice ale clerului și poporului din mitropolia transilvană se îndreaptă spre figura neuitată a marelui arhipăstor *Andrei Șaguna.*

Sânt, în curând, cincizeci de ani trecuți, de când osemintele sale zac în mormântul bisericii din dealul Rășinarului.

An de an, de-o jumătate de secol, se fac de o parte pioasele pelerinajii ale elevilor noștri seminariali, pentru a depune lacrima recunoștinții pe locul de odihnă a neîntrecutului nostru cap bisericesc, de altă parte credincioșii ortodocși, în toată mitropolia noastră, se adună în fața altarelor divine și înalță rugăciuni fierbinți pentru odihna sufletului aceluia, care fiind în viață ni-a spus: «Când vă veți întoarce dela groapa mea, veți cunoaște pe cine ați pierdut», ear în ultimele sale cuvinte: «Nu vă sfădiți! Nu vă certați!» n'a rostit alt ceva, decât învățătura de temelie a legii creștinești care poruncește: *Iubiți-vă unul pe altul!*

In timp de cincizeci de ani am învățat tot mai bine să pătrundem și să admirăm pe creatorul statutului de organizare pentru biserica ortodoxă transilvană.

Puterea de viață a instituțiilor, create de Andrei Șaguna, o aflăm în faptul că a dat *clerului și poporului* putința d'a se pronunța în afacerile bisericești, școlare și de administrație, chiar și pe vremea când nici la noi, nici în alte țări nu se vorbea încă despre votul universal.

Jumătatea de veac, dela moartea lui Șaguna, bogată a fost în lupte, suferințe, amărăciuni și bucurii. Am avut parte de zile întunecate și senine, — urmate în sfârșit, ca prin minune dumnezeească, de zilele măririi: ale întregirii de neam, de țară și de biserică.

Dar și în vremile schimbate de astăzi nemuritoarea operă a lui Șaguna rămâne *statutul său organic.*

Acest statut este strâns legat de toată activitatea lui ca organizator al bisericii și ca luptător pentru neamul său oropsit.

Nu poate să fie rătăcire, și mai puțin poate să fie un fel de profanare, dacă statutul organic, pe lângă unele modificări introduse de congresul dela 1868, — congres condus de însuși Șaguna — s'a numit și se numește până astăzi *statutul șagunian.* Numirea, intrată în uz, o aflăm deplin corectă; căci, fără lucrarea genială a plăzmuitorului său, nici nu ne putem în hipuì alcătuirea aceasta.

Cât a fost de binecuvântată lucrarea magistrală a lui Andrei Șaguna, s'a dovedit în numeroase ocazii. Am isbutit, printr'însa, a ne păstra și întări ființa noastră de ortodocși și de români. Ea a închegat într'un tot organic pe toți credincioșii bisericii noastre de dincoace de Carpați. Sinoadele eparhiale și congresele național-bisericești, când se întruneau reprezentanții întregului popor român din cuprinsul țării, răsunau de glasurile deputaților clerici și mireni, adunați în numele învățăturilor eterne ale lui Hristos. Aceste mici parlamente, povățuite de duh creștinesc, au ridicat nivelul vieții bisericești, culturale și morale a poporului transilvan. Și resultatele dobândite ar fi fost negreșit și mai vădite, dacă hotărârile înțelepte ale statutului șagunian s'ar fi urmat de către toți cu mai multă sfințenie, — dar și așa, biserica ortodoxă transilvană, prin reprezentanții săi clerici și mireni, a izbutit a face față tuturor curentelor vrăjmașe ale străinilor de tot felul.

Dacă am fost tari în credință pe timpul prigonirilor, nu ne va fi prea greu acum, în epoca libertății, să îndeplinim misiunea sfântă a bisericii noastre ortodoxe.

Se apropie vremea, când biserica aceasta își va depune earăși, cu solemnitatea cuvenită, tributul de veșnică recunoștință și nestearsă pietate în fața mormântului dela Rășinar; — să ne gândim că mausoleul, care adăpostește rămășițele marelui arhipăstor, va trebui întregit fără amânare prin înălțarea la loc potrivit a proiectatului monument, sau prin alt fel de eternisare demnă de viața și activitatea nemuritorului nostru mitropolit Andrei.

Prin cuvinte sincere și prin faptuiri vrednice să-i venerăm memoria.

Calendarul arhidiecezan s'a pus în vânzare sub titlul *Calendarul Bunului Creștin* pentru anul 1923. Se găsește: la Librăria Arh diecezană în Sibiu, în tutungerii și la toate librăriile. Este cel mai căutat între calendarele noastre din Ardeal.

FOIȘOARA

Din timpurile trecute

IV.

— Alte acte de danie —

Act de danie, aflat scris pe pagina 271—273 a cărții de Bălgrad, care s'a tipărit în anul 1699, sună cum urmează:

«Această carte, anume Kazanie o au cumpărat Dumnialui Vasilie Sârbu din Țelina cu preț cu 10 fior. și o au dat de pomană sfintei bisericii din Hendorf și așa sau dat cum de ar învăța un nepot al Dumisale carte să o poată lua din biserică: Iar mai încolo să nu o poată lua, ci să fie a bisericii până va fi o hârtie, și ori ce preot ar hi să slujească la această biserică să pomenească aceste nume vii: Vasilie Ana; morții: Pătru M. Nicoara, Bucura, Stana, Ana. La care am fost și mărturie 1. Onea Boastă din Cinșor (adeca Cincșorul de azi, lângă Făgăraș) Onea Moldovean goșman (epitrop) și Gligor Hantău, goșman și eu popa Ilie Medrea cari am și scris. A. 1789, 29 Iunie».

*

Alt act de danie și carte adusă din țara românească:

«Această sfântă leturghie am dăruit la sfânta biserică din Hendorf unde să prăsnuește hramul sfântului proroc Ilie și să nu aibă voie nimenea a o înstreina de la această sfântă biserică, ci pentruca să fiu pomenit eu și tot neamul mieu am dăruit Danie: Ioan: A: Simon. Benedict monah».

Până aici e scrisoarea călugărului monah, acum urmează scrisoarea preotului:

«Aceasta o am primit la anul 1802 Iunie 2 zile. Popa Ilie Medrea, paroh la Hendorf, neunit și oau adus din țara rumânească Ioan Oprea din Laslea-mare, scaunul Sigișorii».

*

Se vede cu câtă jertfă și greutate se puteau provedea bisericile noastre în timpurile vechi și numai cu cărți, care erau scumpe și puține, și mijloacele de transport lipseau, și prin oameni de bine totuș se mai răspândeau de unii alții călători, aducându-le ei personal; de aceea se șî puneau blestemurile acele în scrisorile de danie, ca să se înfricoșeze rău făcătorii, fiindcă costau mult cărțile. Oare astăzi după ce nu mai sânt așa scumpe cărțile și transportul e înlesnit, de ce nu se răspândește cartea mai repede?

Răspuns la aceasta își vor da personal cititorii acestor rânduri și vor ști că unde zace cauza. *Pr. Andrei Moldovan.*

Revistă vrednică de răspândit

(Se începe tocmai vol. IX)

Rândurile de față vor prinde bine multora, cari — ca și mine — caută răspunsuri în în ziua de astăzi la întrebări ce-și pun zilnic. E vorba de «Revista științifică V. Adamachi», care a reapărut după războiu (volumul al VIII lea! Nr. 1 — Noemvrie 1921, Nr. 2 — Febr. 1922, etc.).

Câți s'au abonat în Ardealul nostru la această revistă, care a ajuns la volumul al VIII-lea? Foarte puțini o cunosc, cu toate că prețul abonamentului este escesiv de mic — 30 de lei pe anul întreg: 4 numere! Pentru institutori, învățători și studenți: 20 lei! — și cu toate că publică o sumedenie de articole și articolașe de popularizare a științelor, subscrise de oameni de știință demni de încredere.

Dacă este în fruntea revistei profesorul univ. din Iași, dl I. Simionescu, numele acesta — pe care l-am îndrăgit în timpul din urmă și la noi — însemnează pentru noi un program întreg.

Numele revistei ar putea să fie — eventual — mai atrăgător, fiindcă «Revista științifică V. Adamachi», nu învită pe mulți să se aboneze, crezând că știința este ceva prea savant și prea rece.

Roma papală şi România

III

Nu fără durere vedeam pe prietenul meu Bunea, — totuşi prea Român pentru unii din colegii săi şi de aceea el n'a ajuns niciodată mitropolit, cum n'a ajuns nici ciobanul valah Moldovănuţ — găzduind la Bucureşti în palatul arhiepiscopului catolic, fără a fi cercetat o singură dată pe Mitropolitul nostru.

Aici, în Bucureşti, biserica latină, organisată cu îngăduinţa noastră, ne-a răsplătit urât pentru această toleranţă. Un proselitism indiscret şi indecent a bătut şi la uşa mitropolitului Calinic, pe care unii îl asigură câştigat *în articulo mortis*. Exploatând moda franceză, biserica Sf. Iosif, cu predicatorii săi mondeni, ispitea sufletele uşuratice ale femeilor bogate cu aristocratice nervosităţi, lacome de misticism. Şi se ştia totuşi că statul care primise pe arhiepiscopul catolic avea o religie a lui.

A isbucnit războiul. Arhiepiscopul pe pe care-l tolerăm încă, Netzhammer, a devenit încă din timpul neutralităţii noastre un agent de propagandă germană. Când s'a isprăvit cu spionagiul şi am avut ocupaţia, palatul lui a fost locul de unde plecau, nu numai procesiunile catolice, dar loviturile contra bisericii noastre, ca şi gesturile menite a ne umilì ca neam. Mariu Teodorian Carada, care insultă azi, prin «Albina»-viespe a propagandei sale nemţeşti, siluia simplicitatea bietului Mitropolit Conon în chiar căsuţa lui dela Mitropolie. Asupra Bucureştilor cu turnurile golite sunau a triumf clopotele bisericii germano-catolice.

Dar Dumnezeu n'a binecuvântat pe cei trufaşi. Ca să vorbim în graiul latin al acestei biserici: *deposuit de sede potentes et exaltavit humiles*. Austria a căzut, târâtă în prăpastie de crimele Ungariei. Abia-încoronatul împărat-rege a plecat în Elveţia, exilat al păcatelor acumulate de neamul său.

Şi cine l-a mângâiat, cine l-a îmbărbătat, cine l-a trimes înapoi în Ungaria apostolică, cine i-a redat acolo tot prestigiul religios din clipa întâi? *Roma, care nu se poate sprijini pe altă dinastie* şi care, firește, nu crede că dintr'un ceh eretic, dintr'un român şi un sârb, shismatici, se poate reface scutarul austro-ungaresc al bisericii. Cine, azi, aţâţă ambiţiile Zitei de Bourbon-Habsburg şi lucrează la educaţia, cu hărţile vechii Ungarii la bază, a copilului Otto? Cine cheamă în congrese pur maghiare pe aceia cari au dela Dumnezeu misiunea de a reface Ungaria azi, Austria mâne? *Roma.*

E aşa ori nu e aşa? Şi, dacă e aşa, ce faci tu, tineret român unit, care ai datoria de a fi român înainte de orice?

N. Iorga

V. Adamachi a fost — după cum vor şti mulţi din cetitori — un mecenate român din Moldova, care a dăruit «Academiei Române» o respectabilă sumă — fondaţiune, din care se premiază anual lucrări de valoare. Tot de o fundaţiune de a lui e vorba şi aici. Ca să poată apărea «Rev. ştiinţifică» în condiţii atât de bune, a trebuit să aibă la îndemână un fond de reservă.

Pe lângă aceea a mai dat ministerul nostru de instrucţie pe ultimii 2 ani 3500 lei, «Academia Română» o subvenţie anuală de 1000 lei, «Cartea Românească» şi «Banca Românească» din fondurile lor culturale, apoi consiliul general al comerţului, din Bucureşti şi ministeriul muncii (hârtia, gratuit, pentru Nr. 1).

Numai mulţumită acestor donaţiuni apare «Rev. ştiinţif. V. Adamachi» în condiţii atât de mulţumitoare şi atât de ieftină.

Ca să se convingă cetitorul despre bogăţia de material şi despre valoarea articolelor servească titlurile câtorva din ele, din nr. 1 şi 2: Prof. Simionescu vorbeşte despre «Ştiinţa după războiu», despre misiunea ştiinţei pentru viitor. Alte articole: despre relativitatea lui Einstein, despre lumină, despre igienă, despre cartografia României, despre şcoalele fizice în România. «Note şi informaţii» şi dări de seamă, cunoştinţe vrednice de răspândit, date într'o formă convenabilă, pentru preoţi şi învăţători, cari vor putea să le folosească pentru prelegeri şi predici.

Abonament: la adm. prof. universitar *P. Bogdan, Iaşi.*

Nr. 5765/Plen.

Circulară

către toţi membrii ordinari şi ad hoc ai sinodului protopopesc din tractul Braşovului.

Prin concluzul consistorului arhidiecezan din şedinţa plenară dela 8 August 1922, Nr. 5765 Plen., fiind [numit] comisar consistorial pentru conducerea alegerii de protopresbiter în tractul Braşovului, în virtutea Regulamentului pentru procedura la alegerea de protopresbiter § 16, prin aceasta convoc sinodul protopresbiteral electoral al tractului Braşov pe ziua de *16 Decemvrie a. c. st. v.*, în biserica Sfântului Nicolae din Braşov peniru alegerea de protopresbiter la ora 10 a. m. Alegerii va premerge celebrarea sfintei liturgii cu chemarea duhului sfânt, la care sânt invitaţi toţi membrii sinodali.

Comitetul protopopesc pentru candidare se convoacă pe ziua de 15 Decemvrie a. c. st. v. seara la ora 6 în sala de şedinţe a comitetului parohial dela bisarica Sfântului Nicolae.

Sibiu, 24 Noemvrie 1922.

Mateiu Voileanu
comisar consistorial

Preoţi decoraţi

Maiestatea Sa a conferit ordul «*Răsplata muncii pentru biserică*» clasa I următorilor:

Dr. Eusebiu R. Roşca, dir semin. Matei Voileanu, Lazar Triteanu şi Dr. George Proca, asesori consistoriali. Dr. A. Crăciunescu, prof. sem. Ilie Beleuţă, prof. sem. Protopresbiterilor: Dr. Ioan Dobre, Deva. Ioan Hamzea, Zârneşti. Andrei Ludu, Hunedoara. Sergiu Medean, Sebeş, Dimitrie Moldovan, Sighişoara. Iosif Morariu, Dobra şi Ioachim Muntean, Agnita. — Preoţilor: Pavel Borzea, Vştea inf. Ioan Dăncilă, preot militar, Sibiu. Ştefan Meteş, Boholt, (acum în Cluj). George Negoescu, adm. prot., Întorsura-Buzeu. Aurel Nistor, Arpatac, Ioan Perian, Crişţiori, şi Iosif Trifa, dir. orfelinatului, Sibiu.

Clasa II: Ioan Alexandru, Ilimbav. Florian Bologa, Marpod. Dionisie Bucur, Cohalma. Ioan Budoiu, Câmpuri Surduc. Ieronim Buzea, Ştena. Ioan Capătă, Şona. Emilian Cioran, Râşinari. Iordan Curcubătă, Budila. Ioan Duma, Sita-Buzău. Ioan Druhora, Boiţa. Ioan Hanzu, Cacova. George Henţa, Ghelariu. Ioan Manta sen., Gurarăului. Ştefan Morariu, Cunţa Ioan Nan, Sânpetru. George Perian Şugag. Traian Petrişor, Guşteriţa. Victor Puşcariu, Sohodol (Bran). Iacob Zorca, Vlădeni.

A apărut

Calendarul Bunului Creştin pe anul 1923

Se vinde la LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ în SIBIU, şi în alte librării. — La cererile prin MANDAT POŞTAL se va adăuga 4 Lei pentru porto şi recomandat.

Să lucrăm!

de **Horia Petra-Petrescu**

Cum citeşti gazeta, cititorule? Te-ai întrebat vreodată astfel?...

Iai, de pildă, «Universul» din cutare zi în mână: «Lipsă de grâu în Franţa!» «Relele şomajului (a lipsei de lucru) în Anglia!» «Internat pentru orfanii preoţilor ortodocşi din Ardeal». «Incendiul de Marţi noaptea: o fabrică, un garaj de automobile şi 3 locuinţe distruse!» Pleci capul după ce ai citit. Te gândeşti: oameni ca tine, ca mine duc lipsă în Franţa, în Anglia! Numai acolo? In Rusia mor cu sutele de mii de foame. N'au un codru de pâne. Şi orfanii, — orfanii din toate ţările, rămaşi pe urma tatălui mort pe câmpul de luptă! Şi — iacă: o fabrică, o fabrică, unde se putea măcina (poate) făina pentru gurile astea flămânde, dată pradă flacărilor!

Iţi pare rău! Nu-i aşa? E doar vorba de fiinţe omeneşti, cari sufer... Ai fi neom să nu-ţi pară rău!

Intr'alt ziar îţi fac cu ochiul câteva titluri-cu litere uriaşe: «Marea crimă din strada Labirint...» «Marele viol....» Te întorci cu scârbă dela foaia care tipăreşte veşti de astea, ca să aţâţe şi mai mult fantazia cititorului — şi-ţi spui: n'am timp să citesc despre «marea crimă», fiindcă durerea din ţara mea şi din multe alte ţări îmi dă sfatul: ia-ţi minţile 'n cap!

Şi ochii tăi se plimbă mai departe în gazete şi citeşti: «Două vapoare franceze scufundate», «Din Brest se anunţă că vaporul german «Hugo Stinnes» a salvat echipagiul (pe toţi câţi se aflau) pe vasul francez «Saint Jacques», care s'a scufundat...».

Pinde vestea asta şi o ridică în sus, cum ar ridica un tată pe copilaşu-i iubit spre tavan, ca să-l vadă toţi ai casei! Vedeţi, spune celorce stau în jurul tău, vedeţi. S'au găsit oameni pe întinsul mării, în luptă cu natura oarbă, şi s'a scăpat om pe om din gura morţii! Cum se vor fi uitat de fericiţi unul la altul! Cum îşi vor fi strâns mânile! Cum vor fi lăcrămat şi se vor fi gândit, fiecare, la ai lor de acasă!

Şi, dacă ai fost poate soldat în marele războiu — îţi vei aduce aminte cum te duceau cu regimentul la reprezentaţii de cinematograf, să vezi cum au torpilat, cum au împuşcat cu tunuri submarine, vapoare de războiu duşmane, şi îţi vei zice: m'a durut inima, că se scufundau în fundul mării vapoare mari, minunate, cu mii de vieţi omeneşti...

Şi ochii îţi colindă iarăşi prin ziar şi citeşti: In Cehoslovacia sânt 4703 cimitire, cu 162.752 morminte de ale victimelor de războiu... Din aceştia... italieni... jugoslavi... ruşi... polonezi... români: aceştia 2387. O bieţi oameni, morţi în pământul Cehoslovaciei, departe de ţară! Foşti ţărani români, duşi de harapnicul unor oameni cari credeau că cu pumnul se poate domni peste inimi omeneşti! Dormiţi cu toţii şi — de acolo, de unde sânteţi — ne daţi sfatul: îngrijiţi-vă ca cel puţin copiilor noştri să le meargă bine. Nevestele noastre, ce s'au ales de ele? Cum vă purtaţi în sat?

O, să nu îţi fie ruşine de o lacrimă, care izvoreşte încet, sfielnic din colţul ochiului!..

Lacrima asta ţi se pune în drum şi nu te lasă să citeşti, iacă, nu te lasă, o ştire, care aşteaptă, te învită să o citeşti: «Ticăloşiile domnului Y. Z.» sau alte păcate de astea, scrise să te îndârjească, sau să-ţi ia pofta de lucru. Răspunde-le: Sânt prea bun pentru aşa ceva! Morţii de pe câmpurile de luptă îmi dau sfatul să-mi cântăresc fiecare vorbă, să răspund ce poate ridica sufleteşte...

Aşa trebue să judeci şi ochii ţi se lărgesc când dai într'acelaş număr al gazetei de rândurile: La comisia reparaţiunilor de războiu dela Berlin, Barthou, reprezentantul Franţei, mulţumeşte cancelarului pentru cuvintele ce i le-a adresat şi declară că cuvântul de ordine al comisiunei trebue să fie: «Să lucrăm!»

Vezi, omule: Să lucrăm! îţi spui respicat şi par'că ţi ar fi pus cineva un punct pe litera i, la întrebarea ta: Ce e de făcut? Reprezentantul Franţei spune: Să lucrăm!

Asta este cărarea, ce ne poate scăpa de alţi morţi resfiraţi pe toate meleagurile, de alte dureri pricinuite nevestelor, părinţilor şi copiilor noştri. Să lucrăm!

Şi te ridici dela masă, hotărât ca numai veştile cari îndeamnă la muncă să le răspândeşti, — până când pe celelalte le înmormântezi în noaptea uitării...

„Invalizii de răsboi“

Aşa se numeşte societatea pentru reeducaţia profesională şi asistenţa invalizilor din România. Societatea stă sub înalta protecţie a M. S. Reginei şi sub preşedinţia de onoare a A. S. R. Principelui moştenitor.

In sarcina atât de grea a îngrijirii invalizilor, ministerul de răsboi are neapărată trebuinţă de concursul puternic al societăţii.

Scopul, cu care s'a înfiinţat aşezământul «Invalizilor de răsboi», — care îşi are sediul în Bucureşti şi ramificaţii în ţara întreagă, — este să îngrijească atât din punct de vedere material, cât şi moral, de invalizii răsboiului. Va căuta să asigure îngrijirea şi asistenţa lor prin reeducaţie profesională, prin procurarea de ocupaţii potrivite cu aptitudinile lor şi cu mediul unde trăesc, şi în sfârşit prin acordări de ajutoare în bani şi în natură.

In căminele sale cu ateliere profesionale şi în centrele ajutoare şi-au găsit adăpost, până acum, câteva mii de invalizi ai răsboiului trecut.

Ori care cetăţean onorabil, domni, doamne, domnişoare se pot înscrie membri ai societăţii «Invalizi de răsboi».

Membrii aderenţi plătesc o cotizaţie de cel puţin 5 lei. Membrii donatori sânt aceia cari fac o donaţie de cel puţin 500 de lei.

Pentru asigurarea bunului mers al acestei societăţi, credem a fi de prisos îndemnul ziaristic d'a se înscrie cât mai numeroşi membri. Cuvintele «*Invalizi de răsboi*», sânt pentru toţi adevăraţii patrioţi, mai elocvente de cât orce alte vorbe mari.

Societatea are un comitet central şi, ca organe intermediare, comitete regionale.

Comitetul central de direcţiune se compune d n: Mitropolitul ţării, ministrul sănătăţii publice, al muncii şi ocrotirilor sociale sau delegatul său, delegatul M. S. Reginei şi delegaţii deosebitelor autorităţi, conform statutelor.

Comitetele regionale se compun din membri desenaţi de comitetul central, din reprezentanţi ai autorităţilor, din Mitropolitul sau episcopul având scaunul în sediul regiunii, delegatul M. S. Reginei, primarul şi alţi delegaţi civili şi militari arătaţi în statute.

Comitetele judeţene se compun din membri desenaţi de comitetele regionale dintre membrii din judeţ şi din delegaţi.

*

Adunarea de constituire a secţiei *Sibiu* se ţine, — cum am anunţat, — *Duminecă*, în 17 l. c. n., la ora 11 în sala prefecturii judeţene.

Case culturale

Comitetul central al Asociaţiunii din Sibiu a trimis primăriilor comunale o adresă în chestiunea câştigării *terenului* pentru o Casă Naţională. In acelaş timp comitetul îndeamnă to te direcţiunile despărţămintelor Asociaţiunii să stăruească, din toată puterea, pentru realizarea acestei idei.

In adresa către primăriile comunale se aduce la cunoştinţă, că, în vederea ridicării neamului nostru prin cultură şi bunăstare materială «Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român», cu sediul în Sibiu, a hotărât să iniţieze şi conducă o acţiune mai mare pentru înfiinţarea de *Case Naţionale culturale în satele noastre şi în centrele oraşeneşti*, în care case să fie adăpostite B blioteca şi Agentura poporală a Asociaţiunii, însoţirea de credit, de producţiune şi valorizare din comună şi, în genere, unde să se concentreze tot ce ţinteşte înaintarea curturală şi economică a unei comune sau a unei regiuni, Cel dintâi pas ce trebue făcut de comune pentru înfăptuirea Casei Naţionale culturale, este câştigarea unui teren de cel puţin un pătrar de jugăr catastral, situat la loc potrivit, ceeace acuma e timpul să se facă, deoarece Legea Agrară prevede rezervarea terenului necesar pentru satisfacerea intereselor generale obşteşti, între care se numără, fără îndoială, şi Casa Naţională, ca cel mai important mijloc pentru rid carea culturală şi materială a unei comune, alături de biserică şi şcoală. Primăriile sânt rugate să facă fără întârziere paşii de lipsă pentru obţinerea terenului pe seama Casei naţionale; — ear pentru înlesnirea procedurii se trimite şi un model de petiţie către Comisiunea de ocol pentru expropriere şi împroprietărire din sediul plasei.

Modelul este următorul:

Onor.

Comisiuni de ocol
pentru expropriere şi împroprietărire
în
. . . . .

Referindu-ne la ordonanţa Ministerului Agriculturii şi Domeniilor, Directoratul General, Cluj, Nr. 17,405 dela 1 Septemvrie 1922, adresată «Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român», cu sediul în Sibiu, rugăm Onor. Comisiune ca, în conformitate cu dispoziţiile din pt. 4 al art. 1 din «Legea pentru reforma agrară din Transilvania, Bănat, Crişana şi Maramureş» şi în conformitate cu art. 142 din Regulamentul pentru aplicarea reformei agrare, să binevoiască a rezerva un teren la loc potrivit, de cel puţin un pătrar jugăr cat., pentru o Casă Naţională în comuna noastră . . . . . ., plasa . . . ., judeţul . . . . ,

Acest teren se va achita din cassa comunei noastre . . . .

Totdeodată Vă rugăm. ca acest teren să fie trecut în Cărţile funduare pe numele *Casei Naţionale* din comuna noastră . . . , .

Data . . . . . 1922.

Primar: (L. S.) *Secretar:*
N. N. N. N.

Citind reviste

Cu raport la atitudinea bisericilor, în vederea constituţiei ce se va face, scrie dl G. Bogdan Duică în Ţara Noastră următoarele:

Noi ne aflăm în ajunul discuţiei Constituţiunii. Prelaţii greco catolici sânt prezenţi în senatul ţării. Acolo îi aşteaptă momentul în care conştiinţa lor, pusă în faţa naţiunii, va trebui să se deschidă. Să vorbească deci; să expună lapidar ce cred ei despre misiunea bisericii lor — naţionale ca şi cea ortodoxă, — cum îi circumscriu sfera de acţiune, ce *vor*. Ocasiunea va fi solemnă. Prezenţa acolo a episcopatului ortodox nu-i va stânjeni. Vor vorbi şi aceştia, este cu putinţă. Dar, în tot cazul, noi cetăţenii simpli, care ne interesăm deaproape de *evoluţia sufletului românesc* — un fapt de întâia însemnătate — noi, naivii credinţei că poate, totuşi, sântem o naţie cuminte, vom fi mulţămitori celor ce în astfel de momente vor preciza scopurile muncei lor, pe care să o comparăm cu munca noastră. Pentru-că, în Constituţie, se vor decide bazele evoluţiei proxime.

Ştirile zilei

Predică în catedrală I. P. S. Sa mitropolitul nostru *Nicolae* a rostit Dum necă, în 27 l. c. v., la finea sfintei liturghii, o instructivă predică, explicând pericopa z lei. Număroşii credincioşi au ascultat cu toată atenţiunea cuvântul arhiereului nostru.

Distincţiune. In 4 l. c. a sosit în Oraştie ministrul general Moşoiu, aducând ordinul «Coroana României în gradul de mare cruce», acordat de M. S. Regele dlui Dr. Ioan Mihu, *venerabilului bărbat, care pentru Ardeal a devenit un simbol de muncă şi înţelepciune. Predarea ordinului s'a făcut, în faţa autorităţilor locale, în casa dlui Mihu, care emoţionat a mulţumit dlui ministru pentru cinstea deosebită ce i s'a făcut cu această ocazie.*

Şedinţă festivă. Societatea de lectură «Andrei Şaguna» a elevilor seminarului arhidiecezan teologic «Andreian» a ţinut Duminecă în 27 Noemvrie (10 Decemvrie) a. c. la ora 5 d. a., în sala mare a prefecturii judeţului S biu, o şedinţă festivă în memoria patronului său, a fericitului în Domnul marele arhiepiscop şi mitropolit Andrei Şaguna. La această şedinţă a participat, ca în fiecare an, mult public sibian, în frunte cu I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae*, care şi de astădată a împărtăşit tinerimii studioase poveţe părinteşti. După cuvântul de deschidere al preşedintelui societăţii, prof. Dr. V. Lăzărescu, au urmat mai multe coruri bine exe cutate, un solo de tenor cântat de elevul I. Demian, şi două disertaţii lucrate cu pricepere şi râvnă, una despre Mitropolitul Andrei Şaguna de elevul V. Bucur, şi alta despre tema «Ne trebue religiune» de elevul S. Vlad.

Mare concert. Maestrul *George Enescu* dă astăzi, în 12 Decemvrie, al doilea mare concert în sala *Urania* din S biu, cu o aleasă programă. B lete se găsesc la Librăria Săteanului, în strada Regina Maria. Inceputul la ora 8½ seara.

In închisorile Ungariei. Numeroşi români se mai află şi astăzi deţinuţi în închisorile şi în lagările d n U garia, — sânt români ardeleni trecuţi cu paşapoarte în regulă. Suferinţele acestor nenorociţi sânt îngrozitoare. Unul dintr'înşii, din lagărul dela Zalaegerszeg, a scris rudeniilor sale în Bănat, că deţinuţii români martirizaţi au recurs în cele din urmă la *greva foamei*, şi roagă pe ai săi în numele tuturor deţinuţilor, să ducă chestiunea la Liga naţiunilor, sau să ceară intervenţia M. Sale Reginei. Barbariile dela Zalaegerszeg trebue să preocupe şi pe guvernul român, ca să intervină neîntârziat.

Proprietatea literară. La ministerul cultelor lucrează o comisiune însărcinată să facă propuneri privitoare la modificarea legii actuale a proprietăţii literare. După această lege, operele scriitorilor *români*, încetaţi din viaţă, cad în patrimoniul public după *zece* ani dela moartea autorului; însă, pentru scrierile autorilor *străini*, cu ale căror ţ ri avem convenţii, legea prevede un termen de *treizeci* de ani, — în acest restimp urmaşii se bucură de proprietatea literară a scriitorului defunct. Deosebirea aceasta, din legea de până acum, n'o găsim îndreptăţită.

Cerem sprijin. Dela reuşita nici unei întreprinderi publice româneşti nu atârnă atâtea lucruri mari şi frumoase ca dela reuşita loteriei culturale a Asociaţiunii din S b u. Case naţionale cu muzee şi biblioteci regionale în 32 centre mai de seamă; biblioteci româneşti cu cărţi bine alese în toate satele şi cătunele noastre; păstrarea de ruine şi monumente istorice şi, în sfârşit, însemnarea localităţilor noastre istorice prin plăci comemorative sau monumente artistice. Eată ce atârnă dela soartea acestei loterii. In afară de acestea, tot de loterie atârnă largirea actualelor case ale Asociaţiunii din Sibiu, care sânt neîncăpătoare pentru mulţimea cărţi or, revistelor, ziarelor trimise, conform legii, bibliotecii centrale a acestei însoţiri;l mai departe aranjarea cum se cade a colecţiior artistice şi istorice d n muzeul Asociaţiunii. Din cele 15 000 obiecte etnografice abia 1000 (deci a 15 a parte) sânt expuse vederii publice în muzeu. Alte 14.000 zac în pivniţă şi localuri suterane. Dacă se cheliuesc milioane pentru lucruri de nimic, de ce nu s'ar putea cumpăra şi cele câteva sute de mii de bilete dela loteria Asociaţiunii cu 20 lei bucata? Chiar dacă am fi nevoiţi să renunţăm în anumite zile la petrecerile obişnuite, totuşi am fi datori s'o facem pentru cinstea steagului. Când ne întâlnim unii cu alţii, pe lângă bineţele obişnuite, să ne întrebăm şi: Câte bilete ai cumpărat dela loteria Asociaţiunii?

In urma unor incidente între studenţii creştini şi evrei dela universitatea din Cluj, ministerul instrucţiunii a ordonat să se facă o severă cercetare. Deocamdată facultatea de medicină din Cluj a fost închisă.

Anchetă. Dl Dr. M. Ienciu, inspector general în ministerul cultelor, a fost însărcinat să facă o anchetă în chestiunea trecerii la biserica noastră a poporaţiunii din comuna Ocoliş. La anchetă iau parte şi reprezentanţii bisericilor interesate.

Mai multă muncă. Guvernul dela Belgradul sârbesc a hotărât ca legea celor opt ore de muncă să se aplice numai la lucrările grele; pentru lucrări mai uşoare ziua de muncă va fi de nouă ore, ear în comerţ va fi de zece ore.

Ştire ziaristică. Asociaţia de propagandă pentru solidaritatea românilor, care are de preşedinte de onoare pe dl N. Iorga, tipăreşte la Arad ziarul *Solidaritatea*.

Teatru în S biu. Direcţia teatrală W. Popp anunţă pentru 13 Decemvrie a. c. reprezentaţia piesei *Eva*, în beneficiul tenorului Steilan; în 14 Decemvrie: *Femeea din Olanda*, cu muzică melodioasă.

Anunţ. La şcoala de Tragere şi specialităţi a cavaleriei din Sibiu sânt vacante următoarele locuri: Un loc de copist desemnator clasa II-a cu cunoştinţe de l tografie; Un loc de maestru electrician având şi cunoştinţe de fotografie şi cinematografie; Un loc de maestru mecanic. Doritorii se pot adresa personal la Direcţia de Studii a şcoalei.

Poşta redacţiei

Anonimului în Agnita? Dacă am urmă dorinţii dvoastră, cam greu s'ar putea dobândi respectul sau chiar simpatia acelor cetăţeni. Noi credem că nu trebue îndârjiţi şi mai mult împotriva românilor prin porniri pripite.

Nr. 462/1922 (217) 1—3

Concurs

In conformitate cu ordinul Ven. Consistor diecezan Nr. 3280/1922 se publică concurs pentru întregirea parohiei **Răstolița,** (Răstoșnea) de cl. a III-a, din protopresbiteratul Reghinului, cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Beneficiile împreunate cu acest post sânt toate venitele statorite în ședința comitetului parohial dela 26 Noemvrie 1922 și salarul dela stat conform cualificațiunii și anilor de serviciu a alesului paroh.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh vor înainta, în terminul deschis, cererile lor la subsemnatul oficiu protopopesc, iar pentru a se face cunoscuți poporului se vor prezenta, după prealabila încunoștințare a oficiului protopopesc la biserică într'o Duminecă ori sărbătoare spre a cânta, predica, eventual a liturghisi.

Reghin, 27 Noemvrie 1922.

Oficiul protopopesc ortodox român al tractului Reghinin înțelegere cu comitetul parohial.

Vasilie Duma
protopop

Nr. 559/1922 (216) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de cl. III **Stoiceni,** protopresbiteratul Cetatea de peatră se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Venitele parohului sânt cele statorite în coala B. și cuartir, cu grădină, în natură apoi lemne de încălzit.

Reflectanții sânt poftiți a și trimite cererile de concurs cu documentele necesari în terminul fixat acestui oficiu protopresbiteral ortodox în Lăpușul-Unguresc, și cu observarea prescriselor regulamentare se pot prezenta în comună pentru a face cunoștință cu credincioșii.

Lăpușul-unguresc, la 7/20 XI — 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului «Cetatea de peatră», în înțelegere cu comitetul parohial.

Zaharie Manu
protopop.

---

(215) 2—3

Concurs repețit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa III **Burjuc,** protopresbiteratul Ilia, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuțiunile împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, ear concurenții cu prealabila încunoștiințare a subscrisului se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta, cuvânta, respective celebra.

Burjuc, la 12 Noemvrie 1922.

Oficiul protopopesc ortodox român al tractului Ilia în înțelegere cu comitetul parohial.

Constantin Moldovan,
protopop.

Mersul trenurilor în Sibiu

I. Plecare: 1. Spre Copșa: 2·30, 10·40 14·35, 20·40

2. Spre Vinț: 4·05, 18·35

3. Spre Râul-Vadului, Peatra-Olt, București: 2·54, 13·45, 19, (accelerat).

4. Spre Făgăraș: 5·05, 15·59.

5. Spre Cisnădie: 5·16, 9·30, 15.

6. Spre Agnita, Sighișoara: 17·45.

7. La Ocna, tren școlar: 6·20, 13·25.

II. Sosire: 1. Dela Copșa: 1·13, 9, 15·23, 18·50.

2. Dela Vinț: 10·20, 17·04.

3. Dela Râu Vadului, Peatra Olt, București: 1·44, 12·20 (accelerat) 16·15.

4. Dela Făgăraș: 8·30, 14·13.

5. Dela Cisnădie: 7, 11·35, 20·03.

6. Dela Sighișoara: 8·50.

7. Dela Ocna, tren școlar: 7·30, 14·34.

A apărut:

Calendarul Bunului Creștin

pe anul 1923

Este cel mai bun calendar

Cuprinde materie foarte bogată: culturală și literară, cu articole de învățătură și petrecere, și cu numeroase icoane, și adecă:

Afară de chipurile MM. LL. Regelui și Reginei (care se pot așeza și în cadre sau rame), mai multe chipuri frumoase dela încoronarea în Alba-Iulia, precum și Coroana de oțel a Regelui și Coroana de aur a Reginei noastre; apoi icoanele: Principilor moștenitori români Carol și Elena, a lui Șaguna și Avram Iancu, ș. a. ș. a.

Din materialul Calendarului amintim următoarele: Despre încoronarea din 1922. Sfințirea bisericii încoronării la Alba-Iulia. Regele și Regina tuturor românilor. Eroul Avram Iancu. Marele dascăl Gheorghe Lazar. Andrei Șaguna și gimnaziul din Brad. Despre biserica românească. Uriașul, o povestire cu tâlc. Versuri alese. Puricele și musca, poveste. Istorioare și snoave cu haz, povățuiri, glume și altele. — Târguri și anunțuri de tot felul.

Calendarul Bunului Creștin se vinde la Librăria Arhidiecezană în Sibiu, și în alte librării. Costă 10 lei, fără șematism, și 15 lei cu șematismul Arhidiecezei de Alba-Iulia și Sibiu.

Nr. 504—1922 (210) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a III a **Blăjel,** din protopresbiteratul Târnava, se escrie de nou concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuțiunile împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, ear concurenții cu prealabilă încunoștiințare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a cânta, cuvânta respective celebra.

Cetatea-de-baltă, 14 Noemvrie 1922.

Oficiul protopopesc ortodox român al tractului Târnava în înțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Todoran,
protopop.

La **Librăria Arhidiecezană** în Sibiu se află de vânzare

Registre de tot felul

✦ **legate și broșate** ✦

pentru parohii, bănci, oficii și particulari cu

prețuri moderate

Biblioteca Universală

una dintre cele mai de seamă Biblioteci apărute până acum la noi

Nri apăruți 33 ◆ Prețul unui Nr. 1 Leu

Lumea copiilor

revistă săptămânală pentru copii, bine redactată, cu ilustrațiuni colorate și instructive

Prețul unui Nr. 2 Lei

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăți literare: povestiri, călătorii, cărți pentru copii medicale, pedagogice, economice, povești; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toți, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

La **Librăria Arhidiecezană,** Sibiu, strada Măcelarilor 45, se găsesc de vânzare cele mai bune:

Cărți de bucate

sub titlul **Poftă Bună,** de *Zotti Hodoș.* An apărut: Partea I à 6 Lei, Partea III à 12 Lei, Partea IV à 12 Lei. Plus porto postal, à Lei 2·50.

La **Librăria Arhidiecezană** în **Sibiu,** se află de vânzare

Noul Testament

(cu litere cirile)

de

Andrei baron de Șaguna

Prețul: crudo **Lei 2·—,** broșat **Lei 4·—,** plus porto postal **Lei 2·—.**

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află de vânzare următoarele

Tipărituri

Pentru școalele secundare:

Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee și civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exibite.
Tipărituri pentru bugetele școlare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor școlare.
Bilet de informație la insinuări pt. fiecare elev
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru școalele primare:

Registre pentru absenții și clasificații.
Matricole școlare.

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Prețul 20 Lei.

Anunțuri și reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 2/15 Decemvrie 1922 Nr. 95

BIBLIOTECA CENTRALĂ ACADEMIA TEOLOGICĂ SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Puncte de orientare

(=) In articolele «Roma papală și România», scrise cu deplină competință de istoric, dl N. Iorga ni a înfățișat atât felul în care Roma papilor ar vrea să stăpânească o mare parte din poporul român, cât și atitudinea din România în timpuri mai nouă a bisericii romano-catolice.

Roma papală n'a șovăit niciodată, în cursul veacurilor d'a face hatârul ungurilor catolici; pentru unguri ea n'a cruțat nici chiar pe românii greco-catolici, în cazul când aceștia erau mai mult *români*, decât aderenți ai Romei pontificale.

Este explicabil, — când ne gândim că legăturile ungurilor cu scaunul papal datează chiar dela primul lor domnitor încoronat, dela Sfântul Ștefan, rege «apostolic», ca și toți următorii săi, având menirea dată de Roma papală însași, să persecute și să strivească tot ce este «schismatic și păgânesc». Prin urmare Roma aceea veacuri întregi a putut să fie față de Ungaria ori ce, — dar n'a fost *latină*.

Latinismul ei apare în lumină și mai îndoelnică atunci, când episcopii români greco-catolici sânt înregimentați în consfătuirile romano-catolice, — va să zică alăturea cu asupritorii poporului românesc.

Dl N. Iorga scoate în deosebi la iveală înrâurirea nefastă a *seminariilor*, care puneau alături pe români și pe unguri și îi creșteau alături. «Și dacă ungurul — în aceste seminarii — nu cedă nimic din nația sa... românul se lasă atras de universalitatea catolică splendidă, cultă dar — neromânească; o întreagă generație de clerici cu tendințe apusene, dar tot mai insensibili față de naționalitate ca prim factor de viață, a fost hărăzită astfel bisericii unite, care, disprețuind primitivul trecut românesc se mândrea că a suit scara ce duce la paritatea cu catolicii».

Când era cineva «prea bun» român, ca de exemplu Bunea istoricul, Moldovan Micu filantropul, nu mai putea să obție rangul de arhipăstor al bisericii sale, și dincontră, când cineva manifesta sentimente de «bun patriot» (jó hazafi!) calea spre scaunul episcopal îi sta larg deschisă.

La aceasta mai adaogăm noi:

Inrâurirea romano-catolică mergea și mai departe: Catedra de limba română dela universitatea din Budapesta n'o putea ocupa «bunul patriot» român de cât atunci, când era totodată și greco-catolic. Un Alexici (durere, ortodox!) n'a ajuns profesor universitar în Budapesta numai din motivul că nu aparținea bisericii, dacă nu romano-catolice, cel puțin celei greco-catolice.

Ce a făcut apoi biserica latină în vechiul regat înainte de războiu și în timpul războiului, decât propaganda cea mai rafinată și cea mai îndrăzneață împotriva statului român și a bisericii sale ortodoxe.

Ear în timpul de astăzi? Cine lucrează mai dinadins și neîntrerupt la refacerea Ungariei «ciuntite»? Acelaș «sfânt scaun» dela Roma.

Dovezile se repetă zilnic, — și ele nu vor înceta d'a se repeta, fiindcă așa cer interesele acelui scaun: apărarea și restabilirea Ungariei cu rege «apostolic».

*

Dacă prelații bisericii greco-catolice zic că stau în fruntea unei biserici *naționale*, și dacă cred că nu vor veni în conflict cu reprezentanții bisericii romano catolice și *anaționale*, vor avea acum ocazie să și desfășoare ideile și — eventual — năzuința de a se despărți de legăturile strânse și neromânești cu cei ce, ca buni români, nici decum nu se potrivesc; — vor avea în sfârșit ocazie să-și statorească drepturile prin însași *constituția* țării române. Și atunci vom fi la adăpost și unii, și alții, de surprinderile nemulțumirilor.

Sfântul Sinod. In ședințele din urmă ale Sfântului Sinod s'a desbătut raportul privitor la organizarea învățământului superior bisericesc și în școalele de cântăreți.

S'au luat în considerare mai multe propuneri, comunicări și rapoarte făcute de membrii Sinodului.

Actuala sesiune a Sfântului Sinod s'a închis Miercuri în 30 l. c. v.

Calendarul arhidiecezan s'a pus în vânzare sub titlul *Calendarul Bunului Creștin* pentru anul 1923. Se găsește: la Librăria Arh diecezană în Sibiu, în tutungerii și la toate librăriile. Este cel mai căutat între calendarele noastre din Ardeal.

FOIȘOARA

Scrisoarea M. S. Reginei către „România Junâ"

Societatea academică social-literară *România Jună* din Viena, a primit, cu ocazia semicentenarului său, următoarea scrisoare din partea M. S. Reginei Maria:

Cu deosebită bucurie am aflat că Societatea Academică România Jună *din Viena, sărbătorește estimp jubileul ei de o jumătate de veac de ființă și țin cu acest prilej să aduc prinosul urărilor ce din adâncul inimii și cu nemărginită dragoste fac pentru propășirea acestui focar de cultură românească, care totdeauna a întrupat simbolul unității naționale și a înfrățirii românilor de peste tot locul.*

Ca și neuitata, întru fericire răposata regina-poetă Carmen Sylva, am admirat necontenit avântul și dorul de neam ce pururea a însuflețit tineretul românesc, adunat de pretutindeni laolaltă la vatra României June, *în jurul focului sacru al unității naționale, păzit ca de niște vestale fără prihană, de agerii noștri flăcăi din toți munții, din toate plaiurile, văile și câmpiile românești.*

Incă de pe vremurile când neamul nostru era oropsit sub iugul unei națiii străine, România Jună *cu viziunea ce un tineret entuziast și cu cugetul curat al iubirii de neam ce trebue să aibă, și a dat seama că românii de peste tot locul sânt* «un trup și un suflet», *și au dat astfel o mare pildă de solidaritate națională și adevărată frăție.*

Cu dragoste de mamă înduioșată pentru copiii ei iubiți, sânt încredințată că și'n viitor România Jună *va sluji de pavăză a unității noastre naționale.*

Fie ca și de azi încolo duhul marelui Voevod Mihai al lui Micu, Șincai, Lazăr, Asachi, Eminescu și a celorlalți apostoli ai neamului nostru întinerit și deșteptat, să fie făclia călăuzitoare a copiilor și copiilor copiilor noștri.

Fie ca pilda de înfrățire națională dată de România Jună *pe vremurile cele mai vitrege pentru neamul nostru, să dăinuească și să fie urmată de frații noștri de pretutindeni.*

Fie ca jertfele făcute de noi toți pentru întregirea neamului să fie de toți sfințite pentru binele patriei comune una și nedespărțită.

Fie ca tot neamul să mărturisească că are unul și același suflet, că este dintr'o tulpină și vede într'o lumină, lumina patriei mărite.

Maria,
Regina României.

Decemvrie, 1922.

Se prăbușește un vis

Cu ocuparea din nou a Constantinopolului din partea turcilor se prăbușește de o camdată și un vis frumos al bisericii creștine.

Era o dorință de aproape o jumătate de veac a creștinilor ortodocsi, ca monumentala biserică *Sfânta Sofia*, un giuvaer de artă bizantină, prefăcută în moșee turcească, să ajungă eară în mâna acelora pentru care a fost ridicată.

Dorința îndreptățită era aproape să se realizeze. Evenimentele neașteptate însă, din timpul din urmă, au tulburat iluzia și au făcut, ca realizarea ei să fie amânată. Dar, până când? —

Iată, ce frumos descrie vestitul călător *Sven Hedin*, în cartea sa «Dela pol la pol», istoria bisericii *Hagia Sofia*:

Numărăm anul 548 dela nașterea lui Hristos. O biserică pompoasă au isprăvit-o tocmai acum cei mai mari meșteri de pe vremuri din Azia mică. Lucrarea a ținut șasesprezece ani, lucrând la ea neîntrerupt zece mii de oameni. Astăzi însă lucrarea uriașă este gata, astăzi are să se sfințească biserica Sfânta Sofia.

Marele împărat al împărăției bizantine, Justinian, vine într'o trăsură trasă de patru cai ca șoimii, și intră în biserică însoțit de patriarhul din Constantinopol. Inlăuntrul este așa de larg,

Conferența preoțească a tractului Mediaș

Preoțimea tractului Mediaș și-a ținut conferența pastorală de toamnă în ziua de 21 Noemvrie 1922, (Intrarea în biserică). Gerul, ca pe la Bobotează, ne insufla temerea că această conferență va fi slab cercetată. Temerea noastră nu s'a realizat: afară de 3—4 păstori sufletești, bătrâni neputincioși, unul reținut prin afaceri, cari nu sufer amânare, și durere, și 1—2 mai puțin conștii de datorință, ceilalți toți, înfruntând frig și comunicație grea — unii chiar din presară — au fost la locul lor, ba doi dintre frați, scăpând trenul, au așteptat în gară mai multe ore, până la sosirea unui tren de povară, și au preferit a călători cu acela, decât să rămână dela conferență...

La ora 9 s'a început serviciul divin prin preoții D. Filimon, V. Scutea, E. Fleșeriu și Gr. Suciu, la finea căruia pr. I. Chiș, a ținut o bine întocmită predică despre buna creștere a copiilor.

Răspunsurile dela liturghie le-a dat corul tinerimii adulte din Mediaș sub conducerea harnicului director al școalei primare de stat, dl N. Miuța. Dl director ni-a dat dovada talentului său muzical și a zelului în ocupațiuni extrașcolare.

După terminarea Sf. liturghii ne-am întrunit în școala primară din loc, unde președintele, păr. prot. Mircea, prin un cuvânt binesimțit, în care scoate la iveală momentele însemnate din sublima și greaua chemare a preotului, desch de ședința. Se constitue b roul și se pune în d scuție predica rostită în biserică; predica se declară deplin reușită, atât ca formă și fond, cât și ca predare.

Fiind timpul înaintat se anunță continuarea ședinței pe 2 jum. ore p. m. și trecem cu toții la masa comună.

Intorși în școală, după redeschiderea ședinței păr. T. Holerga, conform ordinei de zi, își citește disertația despre «Ingrijirea educației religioase a tineretului în legătură cu școala de Duminecа». Vorbirea este ascultată cu viu interes până în sfârșit. Par. S. Chețan, censor, citește raportul privitor la cele expuse de autor. După raport președintele deschide discuția asupra obiectului; la discuție iau parte mai mulți membri. Reasumându se observările și reflexiunile autorului, se anunță ca concluz, că păr. T. Holerga s'a achitat cinstit de sarcina sa, indicând o direcție sănătoasă cu privire la educația tineretului. Autorul, arătând necesitatea educației tineretului, ne specifică în 10 puncte materialul, care trebue prelucrat, și anume: sub punct 1. părți din pruncia lui Isus, apoi din viața primilor creștini; 2. părți din istoria bisericii noastre române; 3. părți din catehism; 4 explicarea Sf. liturghii și cântările bisericești; 5. datoriințele tinerilor către părinți și mai marii lor; 6. desvoltarea simțământului către așezămintele culturale; 7—10. din științele profane: Istoria, geografia, matematica, fizica, chemia, — toate în legătură cu religia, cu Dumnezeu; apoi își exprimă dorința, ca cei chemați să compună o carte, care să cuprindă materialul, ce trebue predat tineretului, pentru a introduce unitate în educația acestuia.

Pentru a înlesni atingerea scopului, preoțimea să invite și pe învățători la conlucrare. Să se execute după putință dispozițiile cuprinse în «Regulamentul pentru organizarea și cultivarea tinerimii adulte», statorit în conferența noastră din 5/XI 1906 și aprobat de P. V. consistor prin resoluția din 17/IV 1907 Nr. 3578 Bis.

Conferența aduce, atât autorului, cât și censorului, laudă pentru zelul dovedit în această lucrare.

Ședința se suspendă pentru câteva minute.

După redeschidere urmează în ordinea zilei: «Alcătuirea unui plan analitic al activității pastorale în decursul anului, în legătură cu introducerea unui registru de evidență», de păr. G. Iacob, censurat de păr. D. Filimon.

Cetită lucrarea, și ascultat și raportul censorului, se deschide discuția asupra lor, la care iau parte mai mulți inși.

După ce președintele face resumarea observărilor aduse și a reflexiunilor autorului, lucrarea se declară reușită. Spre a putea fi toți preoții tractuali permanent orientați în chestiune și pentru a putea asculta și părerile altora, se decide a se da publicității planul și ideile de care a fost călăuzit autorul:

In introducere autorul arată curentul periculos, de care e răpită omenimea, rezultat al războiului trecut. Spune că factorul principal, care este dator a se opune, cu toata puterea posibilă, acestui curent, este biserica și organele sale. Inșiră greutățile ce întâmpină preotul la încercarea de a pune stavilă curentului distrugător; arată mentalitatea oamenilor, cari în război au văzut multe țări și moravuri și s'au întors acasă infectați de porniri rele și conclude că a păstori pe oameni acum, ca să vină împărăția lui Dumnezeu pe pământ, este una din cele mai grele probleme.

Ca arme pentru a lupta cu nădejde de izbândă în contra răului pornit sânt pentru preot absolut indispensabile: răbdarea, munca și știința. Aceste însușiri trebue zi de zi susținute și întărite. Spune apoi, că pârghia prin care preoțimea este în stare a înlătura greutățile, este uniformitatea în lucrare și principiul de a face nu mult, ci a face bine.

Activitatea pastorală o împarte în două: o parte pur pastorală, și o parte administrativă, și zice că nu și poate închipui un bun păstor și rău administrator, și invers.

Asupra părții administrative nu insistă, căci încă în anul 1903 s'a compus un plan cronologic despre agendele periodice oficiale scripturistice și de control, și evidența acestora se publică și în Calendarul nostru bisericesc an de an; acestea le mai regulează Statutul organic, diferite regulamente și circulare.

La partea pastorală se oprește mai mult și zice, că un plan analitic, care să cuprindă întreaga activitate pastorală nu poate compune; poate compune însă — și e bine să compună — un plan analitic pentru un an, ca apoi ținându-se cont de ce s'a lucrat și cu ce resultat să se compună un nou plan pentru anul viitor și așa mai departe.

In legătură cu planul, introducerea registrului de evidență o declară de absolut indispensabilă, deoarece fără acest registru planul poate rămânea literă moartă.

Ne prezintă pentru anul viitor un plan împărțit în 4 secții, și anume:

1. *Predica.* Sânt obligătoare pentru fiecare preot 12 predici scrise. Aceste predici să fie în toate parohiile din tract despre unul și același conținut, stând în voia fiecărui preot a și alege textul, și anume: Predica din Decemvrie a. c. să fie despre «Credință»; din Ianuar despre «Dragostea creștinească»; din Februar despre «Nădejdea creștinească»; din Martie Păresimi despre taina a IV a «Mărturisire»; din Aprilie despre taina a III-a «Cuminecătura»; din Mai despre taina I «Botezul»; din Iunie, din viața poporului agricol despre «Diligență și bunachivernisire a bunurilor morale și materiale»; din Iulie despre «Cumpăt, cu regule higienice»; din August despre «Sinceritate și respectarea bunului moral și material al deaproapelui» folosind partea a II a din Decalog; din Septemvrie despre «Bunacrestere a pruncilor», în legătură cu începerea anului școlar; din Octomvrie despre «Viața conjugală ca temelie a societății — taina IV»; din Noemvrie despre «Rugăciune și mulțămită lui Dumnezeu pentru bunătățile date nouă în decursul anului».

Toate aceste predici se vor anecta registrului de evidență, în care — bine înțeles — se va induce data când s'a predicat și textul, ce s'a întrebuințat.

Cercurile religioase se vor convinge despre îndeplinirea acestui obligament, după putință vor censura predicile și pe cele mai succese le vor recomanda comitetului despărțământului pentru a se face și în tractul nostru o colecție de predici bune.

2. *Catehisarea.* In fiecare comună este obligătoare catehisarea tineretului în toate Duminecile; i se vor propune rugăciunile, cântările bisericești după melodiile uzitate în catedrală (Cunțan) și alte cunoștințe, pe baza unui plan anume întocmit. Tineretul va fi obligat a lua parte în toate Duminecile și sărbătorile atât la liturghie, cât și la utrenie.

In registru se va induce ziua și ora în care s'a ținut catehizarea, materialul propus, câți tineri au fost prezenți și câți absenți. Câți s'au scuzat și câți au rămas nescuzați. — Ce dispoziții s'au luat față de cei absenți și întru cât s'au executat aceste dispoziții, sau ce piedeci s'au arătat întru executarea lor, ce remedii s'au luat pentru înlăturarea piedecilor, — adecă toate momentele promovatoare și împedecătoare ale catehizației.

3. *Mărturisirea și cuminecarea.* Incât se poate să nu rămână nici un parohian nemărturisit și necuminecat. Tineretul să fie obligat la aceasta, ear părechile de miri, în orcare anotimp ar fi, nu se vor cununa până nu vor face un examen din rugăciuni și nu se vor mărturisi și cumineca.

Se va induce în registrul de evidență data când s'a ținut mărturisirea, câți s'au mărturisit în cutare zi și câți s'au cuminecat; la încheere câți s'au mărturisit și cuminecat peste tot, căsătoriți, adulți, prunci, și eventual câți au rămas neîmpărtășiți cu aceste sfinte taine, și care a fost cauza. La părechile cununate asemenea se va introduce în registru data mărturisirii, resp. piedecile neîmplinirii acestora, așa ca în registru să fie evidențiate toate cununiile îndeplinite în decursul anului.

4. *Protocolul* (*Registrul*) *familiar.* Unde nu se găsește, să se introducă conscrierea familiilor într'un registru după următorul model:

Fiecărei familie — după numărul casei — se destinează o pagină — format mare, — cu următoarele rubrici: Nrul curent, — două rubrici pentru membrii familiei — bărbați — femei; o rubrică care arată poziția în familie, tată, mamă, prunc legitim ori nelegitim; o rubrică: născut, — una: căsătorit, una: mort; apoi o rubrică pentru schimbările în familie prin căsătorie, unde a trecut persoana; pag. și Nrul curent și de unde a venit persoana pag. și Nrul curent.

Prin acest protocol preotul are în evidență permanentă starea fiecărei familii cu stările genealogice și gradele de consancvinitate.

Autorul zice: Practica mi a dovedit că acest protocol este indispensabil în toate mișcă-

---

ca într'o piață de târg, iar cupola, care samănă cu cerul, se bolțește la o înălțime de 56 metri. Justinian se uită împrejur, și se bucură de lucrul său. Se minunează de marmora cu mai multe fețe, de pe pereți, de mozaicul artistic al cupolei, lucrat de aur, de cele o sută columne din porfir roșu și marmură verde, pe cari se razămă cupola și galeriile. Nemăsurate sânt bogățiile împăratului. Șapte cruci de aur a dăruit el pentru biserica cea nouă, fiecare de câte o majă, de grea. In altar sânt patruzeci de mii pânzături pentru coperirea potirelor, toate cusute cu perle și pietri scumpe, și douăzecișipatru de biblii care, cu scoarțele lor într'aurite, cântărea fiecare câte două măji. Imbrăcămintea celor trei portaluri este făcută din lemnăria corăbiei lui Noe, și ușile dela întrările principale erau de argint curat, celelalte erau din bucăți încrustate minunat, de cedru, os de elefant și chihlibar. Intre douăsprezece columne de argint strălucește, de asemenea din argint, dar într'aurit, ceeace este mai sfânt în acest templu, chipul celui răstignit, copie credincioasă a crucii, care o ridicaseră în Ierusalim păgânii Romani, cu peste cinci sute de ani mai înainte.

Bolta înnoată în lumină. Candelabre de argint deasupra capului împăratuiui formează o cruce uriașă, simbolul strălucirii biruitoare a luminii cerești asupra întunecimii pământului. In mozaicul cupolei luminează fețele blânde ale sfinților, cari cu evlavie mută stau în genunchi înaintea lui Dumnezeu; sub boltitură plutesc cei patru Cheruvimi. Și împăratul își aduse aminte din a doua carte a lui Moise: «Și Cheruvimii își întinseră aripele de sus, și acoperiră cu ele jeltul milei, și ei stăteau cu fețele unul către altul, și se uitau la scaunul milei». Nu era tot asemenea și în acest templu nou? Cuprins de umilință înaintea Atotputernicului, dar totodată plin de mândrie omenească, Justinian cade în genunchi și strigă: «Lăudat să fie Dumnezeu, care m'a învrednicit să sfârșesc lucrarea aceasta! Eu te am biruit, o Solomoane!»

Și atunci răsunară flaute și timpane, și cântecele de bucurie ale poporului se răsfrângeau printre case, din ale căror ferestri atârnau stofe lungi de brocat prețios. Patrusprezece zile ține sărbătoarea... butoaie pline cu monede de argint se aruncă în mijlocul poporului, și cetatea întreagă este oaspele împăratului.

(Urmează)

Revista Transilvania nr. 10 din 1922 este închinată amintirii fostului președinte al Asociațiunii, Andrei Bârseanu. Cuprinde câteva din publicațiile regretatului dispărut și alte articole în legătură cu activitatea și moartea sa. Prețul unui număr 10 Lei.

rile oficiului parohial nu numai din punct de vedere statistic, ci şi din prnct de vedere moral. El concentrează pe toţi membrii familiei după etate, după schimbările, care s'au făcut în familie prin naştere, căsătorie şi moarte; evidenţiază legăturile de consancvinitate, cunoştinţele cetitului şi scrisului, şi alte momente din viaţa conjugală, d. e. căsătorie legală, concubinagiu, căsătoria I, II etc. In comune mari, dar şi mici — e bine să i se anexeze un index alfabetic.

Introducerea acestui protocol familiar este grea, reclamă timp îndelungat şi lucru migălos, şi deci în anul în care intrăm să se facă numai începutul.

Ziua când s'a început lucrarea, să fie introdusă în registrul de evidenţă.

Autorul încheie cu cuvintele Ev. Mat. V. 16.: «Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând faptele voastre cele bune, să mărească pe Tatăl vostru cel din ceruri».

*

Terminată ordinea de zi, preşedintele mulţumit de interesul viu al preoţimii la împlinirea chemării sale, dovedit şi la această conferenţă, şi însufleţit de dragostea adevărată colegială, de care e stăpânită preoţimea acestui tract, închide şedinţa, dorind fiecăruia tărie spre a putea pune în practică cele statorite în conferenţă. —

Nu pot trece cu vederea plăcerea ce ni-au făcut o domnii N. Miuţa, director, Briş şi Pocan învăţători la şcoala de stat din loc, onorându-ne cu prezenţa dlor în întreg decursul conferenţei, şi îmi exprim convingerea, că preoţimea cu drag ar privi la domnii învăţători în conferenţele sale, căci acelaş scop urmărim: luminarea poporului pentru fericirea vremelnică şi veşnică a lui.

Rap.

Citind reviste

Despre ciocnirile întâmplate între studenţii universitari clujeni, — în care duşmanii statului român şi ai creştinismului voiesc să descopere un nou antisemitism — scrie Legea Românească:

La facultatea de medicină din Cluj pentru anul I sânt înscrişi vre-o 150 studenţi, din cari mai mult de jumătate evrei. Când ajungea pe masa de disecţie vre-un cadavru evreu, studenţii evrei nu voiau să disece, ci interveneau la comunitatea lor religioasă, care ridica numai decât cadavrul coreligionarului şi l înmormânta. Marţia trecută s'a repetat cazul. Studenţii creştini (români, saşi şi unguri) la aceasta şi au pierdut cumpătul şi s'au dedat la insulte faţă de studenţii evrei, devastând redacţia ziarului evreesc Uj Kelet. Cazul a ridicat valuri mari. Presa e înfierat fapta studenţilor, unele ziare privind o prin ochelarii politicei, ear cele semite trâmbiţând în largul lumii pretinsul antisemitism românesc. Am ajuns deci iarăşi pe banca acuzaţilor. Şi fiindcă noi creştinii în toleranţa religioasă am ajuns chiar la laşitate, înghiţim prea iute acuza antisemitismului, genându-ne oarecum a privi vreodată problema semită în faţă. Inzădar am afirma că ea nu există, când faptele o dovedesc. Insă trebue să i vedem faţa adevărată, nu cea arătată din adins. Multe probleme plutesc adeseori în aer şi nu luăm cunoştinţă de ele, decât în momentul când fapte concrete le tradează. Cazul din Cluj denotă că e ceva în aer. Insă nu e antisemitism, ci o *deşteptare a conştiinţei creştine.* Reprobăm pogromuri e, fiind ele incompatibile cu iubirea creştinească. Nu voim ca sânge străin să stropiască crucea lui Hristos. Insă dorim ca numele lui Hristos să fie viu în toţi câţi se numesc creştini.

A apărut

Calendarul Bunului Creştin pe anul 1923

Se vinde la LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ în SIBIU, şi în alte librării. — La cererile prin MANDAT POŞTAL se va adăuga 4 Lei pentru porto şi recomandat.

Pentru unificarea culturală

Comitetul central al Ligii culturale a adresat Asociaţiunii în Sibiu o propunere semnată de dl N. Iorga, care comunică dorinţa Ligii ca relaţiile sale cu Asociaţiunea să fie cât mai strânse.

Eată propunerea venită din partea comitetului central al Ligii culturale:

De oarece în ultima adunare generală a Asociaţiunii, ce s'a ţinut în Noemvrie la Sibiu s'a adus în discuţie candidatura pe care preşedintele Ligii culturale nu avea nici calitatea de a o pune, nici dreptul de a o refuza, credem de datoria noastră să vă comunicăm că dorinţa noastră este ca relaţiile dintre Asociaţie şi Ligă să fie cât mai strânse — mergând până la o eventuală contopire, cu schimbarea statutelor ambelor societăţi — la un popor ce nu are azi numai o singură cultură, ci acelaş hotar politic. In ce priveşte afacerile administrative, nimic n'ar fi mai natural decât ca preşedintele cultural unic să aibă 2 vicepreşedinţi, îngrijind fiecare de averea proprie a fiecărei instituţiuni, căci unirea s'ar face numai din punct de vedere cultural. In acest sens vom face o propunere la viitorul congres al Ligii Culturale, rămânând ca dv. să faceţi o propunere identică la cel mai apropiat congres al d-voastre.

Ştirile zilei

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae,* a plecat cu trenul de Luni la Bucureşti.

Predici. Duminecă în 4/17 Decemvrie va predica în catedrala noastră protopopul militar I. Serafin.

Lui Avram Iancu i se va ridica o statuă în Cluj. Comitetul executiv publică concurs pentru facerea planului şi modelului de ghips, acordându-se trei premii: de 40 mii, 20 mii şi 15 mii de lei. Statuia ecvestră va reprezenta pe Iancu din anii 1848 şi 49, după tablouri şi tradiţie. Figuri secundare sau reliefuri vor caracteriza epoca deşteptării naţionale din anii revoluţiei.

Invalizii din războiu. Secţia Sibiu a acestei societăţi se va constitui în adunarea convocată pentru *Duminecă în 17 l. c. n.*, la ora 11 a. m., în sala prefecturii judeţene din Sibiu. Indemnăm pe toţi cetăţenii onorabili, intelectuali, meseriaşi şi ţărani, să ia parte în număr cât mai mare la la această întrunire.

Dela moartea regretatului *Dr. Aurel Brote,* advocat în Sibiu, fost director executiv la banca de asigurare «Transsylvania», iniţiatorul şi primul preşedinte al «Reuniunii române de muzică din Sibiu», — se împlinesc la 3/16 Decemvrie a. c. *25 ani.* Văduva răposatului, dna Minerva Dr. A Brote n. Drăghici, face din acest prilej un părăstas — în amintirea neuitatului ei soţ şi pentru odihna sufletului lui, — care se va celebra în catedrala ortodoxă română din localitate Duminecă la 4/17 Decemvrie a. c. la ora 10½ a. m. Rudeniile, foştii prieteni şi bunii bunoscuţi sânt pe calea aceasta avzaţi, ca eventual, şi întrucât ar dori, să poată lua parte la acest act de aducere aminte.

«Academia Ortodoxă», societate academică teologică română în seminarul arhidiecezan din Cernăuţi în adunarea sa generală ordinară din 14 Noemvrie 1922 s'a constituit pe anul administrativ XXXV 1922—23, alegând următorul comitet: Preşedinte Emilian Bleabănu, vicepreşedinte G Popescu, secretar de externe V. Mateiu, secretar de interne Şt. Lupşa, casier M. Lenciucu, bibliotecar E. Leucuţa, econom T. Perhaiţa, controlor T. Lăpuşteanu. — Secţia literară: Preşedinte G. Oniţiu, referent D. Staniloaie, substitut Şt. Lupşa. — Secţia muzicală: Preşedinte C. Ignatescu, bibliotecar A. Giga, adlat E. Leucuţa. — Comisia revizuitoare: Preşedinte E. Laiu, adlat I L. Runcanu, adlat II C. Moga.

Ştire ziaristică. Ziarul clujan Patria îşi strămută sediul la Bucureşti. Astfel presa românească din Cluj rămâne cu o singură gazetă zilnică; — tot mai bine decât în Sibiul nostru, care nu mai are nici un cotidian.

Muncă positivă. Din o corespondenţă mai lungă, primită dela un fruntaş din părţile Iliei, publicăm următoarele: Dumineca trecută mergeam cu sania d-la Ilia la Zam. Cătră ora 2 treceam prin Câmpuri. Am văzut aproape tot satul adunat înaintea şcolei. La întoarcere, înserase binişor, când eram prin Câmpuri — oamenii ieşau din şcoală. Din curiositate opresc sania şi întreb pe un bărbat mai în etate: Ce aţi făcut în şcoală o dupăamează întreagă? El îmi răspunde cu faţa senină: lucruri bune am făcut dle. In ora cea dintâi, părintele ne-a învăţat pe cei-ce nu ştim carte, să cetim. După aceea ne-a ţinut o vorbire despre folosul cărţii şi al învăţăturii, iar apoi 2 dintre oamenii cari ştiu mai bine ceti, ni-au cetit lucruri frumoase din cărţi primite de părintele dela vlădicul nostru. Apoi 2 băieţi mai mărişori au spus versuri frumoase şi corul a cântat mai multe cântări întâi bisericeşti, apoi lumeşti. — Şi ţineţi des astfel de întruniri? Duminecă de Duminecă cât ţine iarna, domnule, până în postul Paştilor. Inainte de ameazi mergem la biserică, iar după ameaz la şcoală. — Şi omul meu nu avea destule cuvinte să laude hărnicia preotului lor, a părintelui Ioan *Budoiu,* care zi şi noapte munceşte pentru înaintarea lor. Le-a zidit biserică, şcoală, tovărăşie Reiffeisen, din al cărei venit se cumpără cărţi pe seama elevilor şi se abonează ziare şi reviste, le a făcut fanfară şi cor, a ţinut în diferite rânduri cursuri cu analfabeţii etc. Iată un om conştiu de misiunea ce a luat asupra sa.

Camera, în şedinţa sa dela 8 l. c., a validat alegerea dlui *Petru Mihali* dela Sighetul Maramureşului. Noul ales şi-a recunoscut atitudinea greşită politică din trecut şi a făgăduit să fie bun român de aici încolo. Familia Mihali a numărat între membrii săi bărbaţi de înaltă valoare culturală.

Congresul advocaţilor se va ţinea la Oradea Mare în zilele dintre 15 Ianuar şi 15 Februar 1923. In vederea congresului, advocaţii din Oradea Mare s'au constituit în secţiuni pentru a pregăti materialul desbaterilor.

Cele mai rele... Un învăţat englez a ţinut o conferenţă în institutul de igienă din Londra şi a declarat următoarele: Sânt patru otrăvuri sociale: tutunul, alcoolul, ceaiul şi cafeaua; cele mai rele din acestea sânt — după a sa părere — cafeaua şi ceaiul: cea dintâi atacă inima; ear a doua, ceaiul beut zilnic, strică stomacul. (Şi alcoolul? — Probabil le strică pe amândouă).

«Şcoala Bănăţeană», revistă pedagogică, a apărut nr. 2. Cuprinde: Cătră preoţimea şi învăţătorimea română, de I. Otariu. Versuri de G. Bilteanu. Criza de învăţători, de Elena Biju. Apel. Partea oficială. Informaţiuni. — Un număr 4 Lei. Abonamentul până la finea anului (patru numere) 15 Lei. Redacţia şi Administraţia: Şcoala primară în Caransebeş.

Societatea „Duşmanii alcoolului şi nicotinei" (D. a. n.)

Din iniţiativa dlui Dr. Suciu Sibianu, medic de spital în Braşov, s'a înfiinţat această societate ca să se pună stavilă ravagiilor alcoolului şi tutunului.

Medicii mai cu seamă — aceşti pionieri ai sănătăţii publice, — îşi pot da seama de nenumăratele şi zilnicele mizerii corporale şi morale, pe care le provoacă aceste două toxine, atât de periculoase şi atât de răspândite.

Nu vrem să mai stăm cu mânile în sân în faţa unui aşa mare pericol al sănătăţii şi puterii de viaţă a poporului nostru. Nu aprobăm principiul comunist — că viaţa ne aparţine — ci din contră afirmăm, că sântem datori fiecare din noi, de a ne păstra intactă *sănătatea* pentru familia şi ţara noastră scumpă. Statul nostru n'are curajul Americii de a aduce legea măreaţă a prohibirii alcoolului; trebue iniţiativa particulară să lucreze în această direcţiune şi apelăm la toţi oamenii de bine de a se grăbi să se înscrie în societatea noastră. Nu se cere nici o cotizaţiune, singura condiţiune este ca fiecare membru al Societăţii «*D. a. n.*», să fie român, să fi împlinit 18 ani şi să ne trimeată scris şi iscălit de mâna proprie următoare declaraţiune: «Mă declar cu trup şi suflet membru şi partizan al societăţii «D. a. n.», numindu-mă *danist*, adecă duşman de moarte al alcoolului şi tutunului, pe cari jur, că nici-odată, sub nici o formă şi sub nici o

condiţiune, nu le voi lua în gura mea, pentru-ca întreaga mea sănătate neatinsă şi braţele mele cinstite, muncitoare să le pot oferi familiei şi ţării mele scumpe. In loc de ori-ce alt salut voi întrebuinţa totdeauna cuvântul «sus patria». Aşa să-mi ajute D zeu». (*Numele.... Etatea.... Adresa....*)

Grăbiţi deci, voi tinerii fără experienţă, cari nu vă daţi încă seama pe ce drum aţi apucat, sau veţi apuca, şi voi adolescenţi şi oameni maturi, cari observaţi deja pe voi semnele îmbătrânirii prea timpurii, din cauza acestor două otrăvuri, de care nu vă lasă prietenii voştri răi de a vă salva, precum şi voi oamenii mai bătrâni — cari aţi copilărit într'un timp când sănătatea individului nu se considera un tezaur atât de preţios, şi când neamul nostru sufere atât pe urma marelui războiu, — grăbiţi vă cu toţii de a pune umărul.

Poşta redacţiei

Dlui *E. M.* în *A.* Au sosit toate. Apar pe rând Mulţumiri.

Nr. 8908 (212) 3—3

Concurs

In scopul conferirii de stipendii şi ajutoare **pe anul 1923** din **fundaţiunea «Andronic»:**

I. Pentru învăţăceii de orice meserie.

II. Pentru sodalii, deveniţi atari în decursul anului 1922.

III. Pentru sodalii, cari au lucrat fără întrerupere 6 ani meseria lor şi au dat dovezi despre dexteritatea de a putea deveni măestri, — prin aceasta se escrie concurs pe lângă următoarele condiţiuni:

Toţi petenţii la ajutoare şi stipendii să producă:

1. Extras din matricula botezaţilor;

2. Atestat dela comună, despre averea proprie ori a părinţilor;

3. Atestat familiar despre familia părinţilor concurentului ori, fiind el căsătorit, despre familia sa, având a se indica în acest atestat, câţi prunci minoreni sânt în familie, câţi cercetează şcoala şi câţi mai sânt la meserii.

Indreptăţiţi a petiţiona sânt numai români ortodocşi născuţi în arhidieceza de Alba Iulia şi Sibiu.

In special au să dovedească:

I. Invăţăceii

a) că au împlinit anul al 12-lea al etăţii

b) că au cercetat şcoala poporală ori altă şcoală superioară;

c) că au încheiat contractul cu măestrul şi că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură ori magistrat);

d) adeverinţă dela măestru despre sporul ce-l arată în măestrie, despre diligenţa şi purtarea morală; vidimată de catihetul sau parohul local.

Contractul trebue aclus la cerere în original, sau în copie autentică.

II. Sodalii

a) că au terminat anii de învăţăcel, ceeace vor dovedi prin atestatul autorităţii industriale (art. de lege XXVII din 1884 §. 67),

b) că au purtare bună şi fac spor mulţumitor, ceeace vor dovedi ori cu carte de lucru, ori cu adeverinţă dela măestru;

c) ceice vor dovedi, că sânt membri ai vreunei reuniuni de meseriaşi şi că cunosc mai multe limbi, vor fi preferiţi.

III. Sodalii cari sânt în condiţiuni de a deveni măestri

a) să aibă certificat dela măestru;

b) să fi lucrat cel puţin 6 ani fără întrerupere în calitate de calfă, ceeace vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adeverinţe dela măestrii la cari au lucrat;

c) în cerere să arete anume locul unde voiesc să se aşeze ca măestri, ce fel de mijloace mai are pentru a începe meseria pe socoteala lor;

d) să dovedească cu atestat dela oficul parohial că cercetează biserica şi e creştin bun şi moral.

Dela toţi concurenţii se cere, ca cererile să fie scrise şi subscrise cu mâna proprie, adresate Consistorului arhidiecezan ort. rom. din Sibiu şi să le înainteze cel mult până la **31 Decemvrie 1922 st. v.**

Cererile neinstruite în regulă şi cele intrate după termin nu se vor lua în considerare.

Sibiu, la 12 Noemvrie 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 462/1922 (217) 2—3

Concurs

In conformitate cu ordinul Ven. Consistor diecezan Nr. 3280/1922 se publică concurs pentru întregirea parohiei **Răstolita,** (Răstoşnea) de cl. a III-a, din protopresbiteratul Reghinului, cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Beneficiile împreunate cu acest post sânt toate venitele statorite în şedinţa comitetului parohial dela 26 Noemvrie 1922 şi salarul dela stat conform cualificaţiunii şi anilor de serviciu a alesului paroh.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh vor înainta, în terminul deschis, cererile lor la subsemnatul oficiu protopopesc, iar pentru a se face cunoscuţi poporului se vor prezenta, după prealabila încunoştinţare a oficiului protopopesc la biserică într'o Duminecă ori sărbătoare spre a cânta, predica, eventual a liturghisi.

Reghin, 27 Noemvrie 1922.

Oficiul protopopesc ortodox român al tractului Reghinin înţelegere cu comitetul parohial.

Vasilie Duma
protopop

Nr. 559/1922 (216) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de cl. III **Stoiceni,** protopresbiteratul Cetatea de peatră se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Venitele parohului sânt cele statorite în coala B. şi cuartir, cu grădină, în natură apoi lemne de încălzit.

Reflectanţii sânt poftiţi a-şi trimite cererile de concurs cu documentele necesari în terminul fixat acestui oficiu protopresbiteral ortodox în Lăpuşul-Unguresc, şi cu observarea prescriselor regulamentare se pot prezenta în comună pentru a face cunoştinţă cu credincioşii.

Lăpuşul-unguresc, la 7/20 XI — 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului «Cetatea de peatră», în înţelegere cu comitetul parohial.

Zaharie Manu
protopop.

(215) 3—3

Concurs repeţit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa III **Burjuc,** protopresbiteratul Ilia, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, ear concurenţii cu prealabila încunoştiinţare a subscrisului se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta, cuvânta, respective celebra.

Burjuc, la 12 Noemvrie 1922.

Oficiul protopopesc ortodox român al tractului Ilia în înţelegere cu comitetul parohial.

Constantin Moldovan,
protopop.

Prima fabrică română de stampile

Oct. L. Vestemean

Sibiu, strada Ţiglăriei Nr. 18

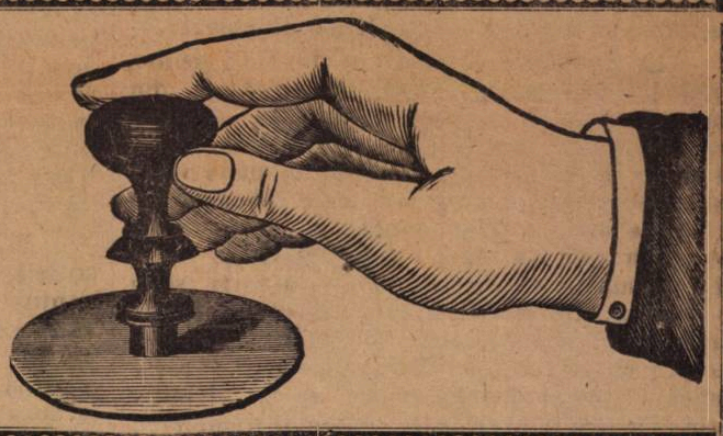

Execută tot felul de **stampile din cauciuc, diferite medalioane,** precum şi **sigile din metal** pentru sigilarea cu ceară, **maşini de numerotat şi cu data zilei** din metal, şi orice lucrări ce se ţin de branşa aceasta.

Comandele să se adreseze la **„Librăria Arhidiecezană", Sibiu, str. Mitropoliei 45,** sau direct la fabrică. Cu toată stima

145 **Oct. L. Vestemean.**

A apărut şi se vinde în **Librăria Arhidiecezană, Sibiu**

Calendarul Bunului Creştin

(Vechiul Calendar arhidiecezan)

pe anul 1923

Cuprinde bogată şi interesantă materie, cu numeroase ilustraţiuni.

Amintim, din cuprinsul acestui Calendar, următoarele: Despre *încoronarea* MM. LL. Regele şi Regina român lor, — cu cele mai frumoase ilustraţi ale Suveranilor, a e Moştenitorilor de tron şi altele; Despre eroul *Iancu,* marele dascăl Gheorghe *Lazar,* Mitropolitul Andrei *Şaguna*; Sfinţirea bisericii încoronării la Alba Iulia; Versuri a ese; Despre biserica românească; Cum să ne păstrăm sănătatea; Insemnări economice; Cele mai bune povestiri: *Uriaşul; Puricele* şi *musca;* Istorioare şi snoave cu haz; Poveţe, glume, — şi altele, şi altele.

Pe lângă ilustraţiile amintite mai sus, se găsesc în Calendar chipurile lui: Avram Iancu, Andrei Şaguna, chipul Coroanei de oţel a Regelui, şi al Coroanei de aur a Reginei, Suveranii sub baldachin, Regele citind proclamaţia la Alba-Iulia, Poarta cetăţii ş. a.

In celelalte părţi ale calendarului se află: Cronologia, zilele şi lunile de peste an, mersul vremii; Insemnarea târgurilor, întocmite după luni, anunţuri ş. a.

Calendarul s'a tipărit în două ediţii: o ediţie cu *Şematismul* bisericii ort. române din arhidieceza de Alba-Iulia şi Sibiu, cu «Evidenţă» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catiheţi şi învăţători, — şi altă ediţie, *fără Şematism.*

Preţul: { **Ediţia cu Şematism 15 Lei** / **„ fără „ 10 Lei** } **plus porto postal Lei 4 şi sânt a se trimite înainte prin mandat postal.**

Librăriilor pentru desfacere peste 10 exemplare se dă rabat

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 6/19 Decemvrie 1922 Nr. 96

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Calamitate socială

(=) Scrisoarea, plină de jăluială neprefăcută, publicată într'unul din numerele precedente ale ziarului nostru Telegraful Român și adresată unuia dintre arhiereii bisericii ortodoxe de către cincizeci de femei necăjite ale unui sat sălăjan, ne face să revenim asupra calamității sociale, produse de *alcoolism*, care formează în adevăr una din primejdiile cele mai amenințătoare pentru sănătatea și puterea de viață a poporului nostru.

Alăturea celor 50 de femei din Sălaj, vor mai fi negreșit, în multe sate și orașe, zeci și sute de ființe, osândite să poarte acelaș jug, de care se tânguesc așa de amar sălăjenele nenorocite, când ne strigă: «Am petrecut o parte din viață tot cu ură și blăstem dela ai noștri soți bețivi;» — «în traiul nostru cu lacrimi, n'avem haznă (n'avem bucurie) de lume, pentru beția soților noștri»...

Dar, alcoolismul își cere jertfele nu numai în țara românească întreagă, ci — spre slaba noastră mângâere — în toate țările europene. Căci se bea pretutindeni, în mari cantități.

Pentru Ardeal mai avem — dacă nu scuză, — dar un fel de explicare a respândirii băuturii în pătura țărănească. Este adecă știut îndeobște, că unul dintre foștii bărbați de stat maghiari, din trecutul nu prea depărtat, ministrul Coloman Tisza, neînduplecatul măcinător de naționalități, a voit să aducă o formidabilă lovitură, aplicată la temeliile vieții neamului românesc din țările «coroanei sfântului Ștefan»; — și, în acest scop, de a ne stârpì rasa, a împănat toate satele românești cu multimea *cârciumelor*, unde comerțul cu alcool era dat pe mâna neamurilor lacome și străine de noi. Băutura, ușor de falșificat, avea să fie cumplitul aliat al stăpânirilor ungurești în lupta cerbicoasă cu țăranul român atât de sănătos și atât de încăpăținat. Patima beției avea să străbată adânc în rândurile acestui popor incult, deșteptând și desvoltând într'însul tot mai mult aplecarea spre băutura otrăvită.

Planuirile cinice, ale vechilor noștri vrăjmași, au izbutit în parte. Familii și sate au slăbit în ale sănătății și ale bunelor moravuri, mulți frați de-ai noștri s'au înstrăinat în obiceiuri și credințe....

*

Situația s'a schimbat. Acum ar fi vremea, să ne dăm bine seamă și să ne lămurim cât mai neîntârziat ce fel de căi prăpăstioase ni s'au croit odată și apoi, cumințiți în sfârșit, să facem calea întoarsă, ca să nu mai pierdem sute și mii de oameni ruinați pe urmele băuturilor alcoolice, în mare parte falsificate și astăzi.

Preoțimii, și ori cărui intelectual, i se deschide aici întins teren de activitate. Având și sprijinul organelor de stat, se vor putea alege mijloacele și măsurile potrivite pentru stârpirea, sau deocamdată să zicem, domolirea, patimii ruinătoare de vieți trupești și sufletești.

Dar se găsesc, comune, în care însuși păstorul sufletesc este alcoolic, când victimă acestei patimi și stăruind într'însa mai vârtos în urma obiceiului de a participa la serbările credincioșilor săi, cu ocazia deosebitelor acte creștinești, împreunate cu masă și băutură. In asemenea sate, poporul cu greu va putea să pășească pe drumul mântuitor al înfrânării. Mai marii bisericii își îndreptează atențiunea și asupra acelor păstori, încercând a le deștepta conștiința de preot amorțită și a-i face să revie la adevăr din rătăcirile lor momentane. De curând a fost scos cu totul din preoție unul care nu și-a putut înfrâna patima beției. Celce cunoaște pericolul unei patimi de care însuși a fost atins, poate să devie inimos luptător întru combaterea acelei patimi: n'are decât *să voiască*.

Când preotul muncește întru îmbunătățirea stărilor materiale și morale ale păstoriților săi, cu atât mai ales e dator să întreprindă tot ce-i stă în putință, pentru înlăturarea marei calamități sociale a alcoolismului.

La conferențe preoțești, și la alte întruniri, se pot desvolta teme potrivite împrejurărilor locului primejduit, mai mult sau mai puțin, de năpasta de care vorbim. Se cere, la astfel de ocazii, ca preoții să poată raporta cu date precise despre situația parohiei lor din punct de vedere al alcoolismului, expunând în scris, an de an, măsurile luate pentru reducerea lui, progresul sau regresul constatat...

Sectari, cum sânt b. o. pocăiții, se laudă cu «superioritatea» învățăturii lor, care oprește băutura.

«Minunea» d'a nu bea n'ar trebui să

FOIȘOARA

Se prăbușește un vis

(Sfârșit)

Nouă generații, nouă veacuri urmează după cele vechi. In biserica Sf. Sofia se săvârșesc neîntrerupt, cu mare pompă, sărbătorile creștinești, și patriarhii și sfinții părinți se adună aici în săboară și fac legi bisericești. Trec aproape o mie de ani dela ridicarea bisericii măreț. Iată sosește 29 Mai a. 1453.

Sultanul turcesc, cu nenumăratele-i cete de ostași, a luat cu asalt zidurile cetății. Nebuni de groază sute de bărbați, femei și copii își caută scăpare în hagia Sofia, lăsând totul pradă biruitorului... învingătorul doar nu va îndrăzni să batjocorească locul cel sfânt! In ceasul de nevoie, așa zicea o proorocie, se va coborâ din cer un înger al lui Dumnezeu ca să mântuiască biserica și cetatea.

Deodată se aud de pe dealurile din apropiere sunetele sălbatice ale mohamedanilor. Strigăte sfâșietoare de groază răsună sub boltiturile bisericii, mame își strâng copiii la sânuri, consoți se îmbrățișează, sclavi de gaere, cu mânile încă în lanțuri, se ascund în umbra columnelor. Securile mohamedanilor lovesc cu sgomot de trăsnet asupra porților... sub lovituri sboară aschii din lemnul cel prețios... ici scârțâe o ușă în încheieturi, dincolo alta a sărit din loc. Căci așa sună porunca profetului: să i răspândești învățăturile cu sabia și foc, — cea mai rușinoasă poruncă din câte a avut o religie vreodată. Amețiți de omorurile sângeroase de lângă ziduri, ienicerii năvălesc în biserică, și cu săbiile lor strâmbe, scăldate în sânge cosesc secerișul lor după porunca profetului. Cete de oameni, cari nu se pot apăra, sânt legați cu lanțuri și scoși afară, ca dobitoacele. Și acum începe jaful... Mozaicul se sfarmă sub loviturile săbiilor și împunsăturile lăncilor, covoarele prețioase din altar se sfârtică, și comori nemăsurate de aur și argint se încarcă pe spatele catârilor și al cămilelor. Intre urlete sălbatice se scoate din biserică chipul Celui răstignit... un muzulman cu barba neagră, plin de ură fanatică, îi apasă pe cununa de spini căciula sa de ianicear, și strigătul trufaș de biruință este întrecut de cuvintele de hulă: «Acesta este Dumnezeul creștinilor!»

Sus, însă, la altarul principal, stă un episcop grec în odăjdiile de cap al bisericii. Fără nici o frică, cu voce înaltă și liniștită, cetește el pentru creștini sfânta liturghie și le insuflă mângâiere în înfricoșata lor strâmtorare. In sfârșit rămâne singur singurel. Atunci prinde potirul de aur și pășește pe scară, sus la galerii. Abia acum îl observă turcii, și cu săbile scoase cu lăncile plecate, o ceată de ieniceri se ia după el... în clipa următoare are să cadă mort peste potirul său, pentrucă scăpare nu este cu putință... pereții de piatră stau încremeniți împrejur. Dar, în clipa asta, de odată se deschide înaintea lui zidul suriu, episcopul intră prin el și poarta nu se mai vede turcii înmărmuresc de mirare, după aceea însă se aruncă asupra zidului cu lănci și săcuri. Zidul însă nu-l pot sparge și pietrile își bat joc de încordările zadarnice. Soldații se retrag cuprinși de spaimă, neștiind, ce să facă.

Jos, în naia bisericii, jaful și sgomotul erau la culme... un călăreț înaintează spre poarta principală pe un armăsar sforăitor... e însoțit de căpitani și pașe mohamedani. Se apropie însuși învingătorul Mohamed II, sultanul turcilor. Tânăr și trufaș, neînduplecat în vrerile sale, dar serios totodată. Pe jos trece peste plăcile de marmoră, pe cari cu o mie de ani mai înainte le atinse piciorul împăratului creștin Justinian. Cel dintâi lucru, ce-l vede, este un ianicear, care în nebunia lui, cu o săcure tăia în bucăți marmora padimentului. Mohamed se apropie de el și întreabă: «De ce?» — «Pentru credință!» fu răspunsul. Atunci sultanul lo

fie numai podoaba pocăitului, ci mai cu seamă podoaba ori cărui creştin cu prevedere pentru sine şi pentru alţii.

Partidul naţional întinzându-şi organizaţiile în vechiul regat, prin unirea sa cu partidul democrat, a făcut un pas însemnat pentru contopirea sufletească, despre care mereu se scrie şi se vorbeşte.

La Clubul naţional din Calea Victoriei, membrii partidului sporit s'au întrunit zilele acestea în număr de peste 500 persoane şi au făcut ovaţiuni prelungite dlor M. Cantacuzino, Iuliu Maniu, Gr. N. Filipescu, I. Lupaş şi celorlalţi fruntaşi ai partidului naţional din vechiul regat, din Ardeal şi din Bănat.

Chestiuni şcolare

Şcoala română, fie de stat, fie confesională, se află azi, la noi în Ardeal, în stare nu tocmai de invidiat. Având *doi* stăpâni, — statul şi biserica, — învăţătorii nu prea ştiu la adecă ai cui sânt?

Li se trimit ordine şi îndrumări din ambele părţi. (Cui anume? Red.) Preotul adeseori nu se mai poate orienta în aceste frământări.

Copiii de şcoală sătească cercetează slab prelegerile. O ganele administrative — mai ales unde avem funcţionari de altă naţionalitate, — nu-şi dau destul silinţa fie prin admonieri, fie prin pedepse, de a face pe părinţi să-şi trimită copiii regulat la şcoală. Urmarea e că învăţământul sufere.

Creşterea religioasă de asemenea trebue mai mult îngrijită. Copiii au să fie duşi la sf. biserică de învăţătorii lor, şi au să înveţe cântările bisericeşti.

Mi se spun însă următoarele cazuri: Intr'o comună cu biserică şi credincioşi ortodocşi români, fiind şcoală de stat sânt doi învăţători greco-catolici (uniţi), cari îşi ţin de păcat (ca şi episcopii lor?) să între în biserica ortodoxă. In altă comună sânt instituite ca învăţătoare două surori cursiste. Intr'o comună mixtă (saşi şi români), sânt numite la şcoala de stat două unguroaice, cu care nici preotul nostru român nu se poate înţelege. Intr'un sat cu locuitori ortodocşi români a fost trimis un sas ca învăţător.

In unele locuri unii dintre învăţători sânt numiţi în comisiunile agrare pentru reforma agrară, încât şi au uitat de şcoală şi biserică. In alt loc preotul *romano-catolic* reuşeşte să obţină câte una sau două săli de învăţământ din edificiul şcoalei de stat, în care preotul catolic şi-a aranjat *o capelă* şi face pe *misionarul* în sat. (In această comună unii dintre saşi au trecut, din supărare, la biserica romano-catolică).

Oare nu era mai bine ca aceste săli să se prefacă în *casă culturală?*...

Şi mai sânt alte neajunsuri, despre care vom vorbi la alt prilej. *E. Munteanu.*

Odată şi acum

— Un institut de prozelitism —

Protopopul ortodox român şi catichet în Beiuş, părintele *Petru E. Papp*, — învinuit din partea unor profesori greco-catolici din Beiuş ca răsvrătitor, care, prin confesionalismul său, strică armonia socială a oraşului, — arată în ziarul *Beiuşul* ce era odată acel centru cultural, şi ce a ajuns astăzi, descoperind totodată pe unul dintre cei mai aprigi propagandişti ai papistaşismului. Acesta este preotul greco-catolic *Gheorghe Voştinar* din Galşa, în părţile Aradului. Eată cum este descrisă în ziarul *Beiuşul* din 10 l. c. propaganda amintită:

Părintele Gheorghe Voştinar face prozelitism de speţa cea mai ordinară. îl săvârşeşte cu elevii dela liceul de băeţi din Beiuş, subminându-i cinstea şi demnitatea, şi micşorând în mod simţitor curăţenia sufletească a acestui institut, care se prezintă de-acum înainte de *o pepinieră pentru prozelitism greco-catolic.* Acest preot, neavând în Galşa decât puţini credincioşi, aşa de puţini de nu are pentru ei nici biserică, face turneu periculos prin satele ortodoxe de pe podgoria Aradului, îndemnând părinţii cari au copii de şcoală, *să treacă la unire,* căci atunci îi vor primi gratuit în internatele greco-catolice. La insistenţa lui, numai din Galşa avem 14 elevi ortodoxi la liceul de băeţi şi 4 eleve la liceul de fete. Pe părinţii elevilor Teodor şi Iosif Nai, Aurel Cioban, Pavel Iapa, Ioan Iştvan şi ai elevei Silvia Dârlea i-a succes să-i treacă la unire încă în vară, şi pe câţi-va i-a adus de servitori la internatele din Beiuş. Patru elevi, şi anume Teodor şi Iosif Nai, Aurel Cioban şi Ioan Iştvan, cari anul trecut cercetau religia ortodoxă, în anul acesta deşi n'au etate de 18 ani, i-a trecut şi pe aceştia la religia gr. cat. cu învoirea sedriei orfanale din Arad, unde sânt doi referenţi greco-catolici, Solymosan, şi Turdean, fără să aibă ştire preşedintele sedriei orfanale Marcovici. Acum rămâne să-i treacă şi pe ceilalţi, câţi mai sânt, ca opera sfinţiei sale să fie complectă, şi caută să-şi întindă activitatea sa şi asupra liceului de fete din Beiuş, pe care-l cercetează tot la trei luni, adunând fetele ortodoxe în jurul său, să le vorbească de unire. De aceea îndrăznim să întrebăm pe P. S. S. Episcopul dr. Valeriu Frenţ, că are cunoştinţă despre prozelitismul de aici, şi-l admite?...

Se agită Budapesta. De când Turcia a ieşit biruitoare în războiul său cu Grecia, maghiarii din Ungaria, — mai exact din Budapesta, — îşi fac iluzia că schimbându-se tratatul dela Sevres, se va putea modifica şi tratatul de pace dela Trianon. Armatele maghiare au primit poruncă să fie «gata» căci se apropie momentul acţiunii... Şi aşa pacea va fi primejduită, — dacă cavalerii dela Budapesta n'ar purta anumite răcori în legătură cu *Mica Înţelegere,* care este deajuns de mare şi tare ca să împedece revizuirea tratatului dela Trianon şi realizarea speranţelor de supremaţie asupritoare.

Convocare

la adunarea generală a *Reuniunii femeilor române din Sibiu,* care se va ţinea Duminecă în 31 Decemvrie 1922, la ora 11 a. m. în sala de şedinţe a Asociaţiunii din str. Şaguna Nr. 6, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Cuvânt de deschidere.
2. Raportul comitetului pe anii de gestiune 1921 şi 1922.
3. Revizuirea socotelilor şi darea absolutorului.
4. Stabilirea budgetului.
5. Alegerea a 5 membre în comitet.
6. Diverse propuneri.

On. membre şi membri sânt rugaţi cu toată insistenţa a participa la această adunare generală, pentru a nu fi siliţi să convocăm o a doua adunare.

Sibiu, la 15 Decemvrie 1922.

Catinca A. Bârseanu prezidentă — *Tr. E. Georgescu* secretar

Ştirile zilei

Personal. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* s'a reîntors din Bucureşti, Duminecă, la reşedinţa Sa în Sibiu.

Reforma învăţământului secundar. Comisiunea pentru reforma învăţământului secundar îşi continuă lucrările la Casa Şcoalelor. In ultimele şedinţe s'a discutat chestiunea predării instrucţiei civice şi s'a propus să formeze un studiu aparte din cursul de istorie. In ce priveşte învăţământul limbilor clasice şi moderne, comisiunea a hotărât obligativitatea limbii latine. Pentru cursul limbilor moderne s'a admis limba franceză, engleză, italiană şi germană, cu facultatea ca elevul să aleagă şi apoi să studieze obligator una dintre aceste limbi. Chestiunea recrutării personalului didactic a provocat vii discuţiuni.

La Sorbona. Dl profesor N. Iorga va pleca în 27 Decemvrie la Paris spre a-şi ţinea prelegerile la Sorbona.

Decorat. Diaconul D. Antal, directorul regionalei Sibiu a societăţii orfanilor de războiu, a fost decorat cu Coroana României în gradul de cavaler.

O publicaţiune folositoare. A apărut cartea: *Cazane şi maşini cu aburi,* scrisă de dl *Silviu Crăciunaş,* inginer, şi tipărită la institutul de arte grafice «Dacia Traiană» în Sibiu. — Volumul, de 150 pagini, răspunde unei trebuinţe multe simţite a mecanicilor şi-a proprietarilor de maşini cu aburi; — dar poate fi citit de toţi cei ce se interesează de industrie şi de cultura tehnică şi doresc în acelaş timp să sprijinească tinera noastră literatură tehnică. Preţul volumului este 30 Lei. De vânzare se găseşte în Librăria Arhidiecezană în Sibiu şi în alte librării.

---

veşte cu sabia şi culcă pe soldat la pământ. «Cânilor! nu v'aţi săturat de pradă? Cădările acestei cetăţi sânt ale mele!» Dând cu piciorul la oparte pe soldatul omorât, sultanul se urcă pe amvonul creştinesc şi, cu glas de tunet, biserica sfintei Sofii o predă ca proprietate Islamului.

*

Patru veacuri şi jumătate sânt de când pe cupola bisericii Sf. Sofia, crucea este înlocuită prin o puternică semilună, şi în toată seara răsună şi acum de pe platforma minaretelor glasul chemătorului la rugăciune. Turcii au zidit lângă biserică patru minarete (turnuleţe). Chemătorul la rugăciune poartă un turban alb, şi mantie lungă undulătoare. Către toate cele patru regiuni ale cerului, el îşi îndreaptă glasul ca de metal, asupra Stambulului, dând un ecou în apropiere şi în depărtare. «Dumnezeu e mare», se aud cuvintele lui. «Inafară de Dumnezeu, nu este alt Dumnezeu, şi Mohamed este profetul lui! Veniţi, fericiţi vă! Veniţi şi vă mântuiţi! Dumnezeu este mare. Afară de Dumnezeu, nu este alt Dumnezeu!»

Acum soarele apune, sub orizont. Se aude un bubuit de tun. Pentrucă este luna de post în timpul căreia, peste zi, mohamedanilor nu le este iertat nici să mănânce, nici să bea, nici să fumeze. Aşa porunceşte profetul în Coran, care este sfânta Biblie a lor. Semnul acela le vesteşte, pentru astăzi, sfârşitul postului, şi dupăce asupra dreptcredincioşii s'au întărit cu găluşte de carne aboritoare, cu pudingă de orez, cu poame, mocca, cu ciubucul, îşi îndreaptă paşii către biserica cea veche a sfintei Sofii, după cum i se zice până astăzi. In jurul minaretelor luminează mii de lămpi şi, printre turnuri, lumini flăcărătoare scriu nume sfinte pe întunerecul nopţii. Inlăuntrul moşeii, însă de lanţuri lungi de cincizeci de metri atârnă policandre cu nenumărate lămpi de oleu şi pe sfori întinse ţeapăn sânt aşezate luminări dese, ca globurelele dela mătănii. O mare de lumină se revarsă asupra padimentului din moşee. Pe table verz mari, atârnate la columne, sânt scrise cu litere de aur numele lui Allah, a lui Mohamed şi ale sfinţilor. Literele singure sânt înalte de câte nouă metri.

Padimentul este acoperit cu rogojini de paie, cine intră trebue să şi descalţe încălţămintea, să-şi spele mânile şi braţele. Turbane albe şi verzi, şi fesuri roşii cu ciucuri negri, se învrăstează unele cu altele. Toţi evlavioşii se întorc cu feţele către Mecca. Deodată îşi ridică mânile până în dreptul feţii, întorc palmele înainte, şi ţin degetul cel mare la scoicile urechii. După aceea îşi pleacă corpul de sus înainte, şi îşi înţepenesc mânile către genunchi. Pe urmă cad în genunchi şi ating pământul cu fruntea. «Rugăciunea este cheia Raiului» zice Coranul, şi fiecare parte din rugăciune, cere o anumită poziţie a corpului.

Pe un amvon stă un preot. Vocea lui limpede, cântătoare, întrerupe tăcerea sărbătorească. Cântul din urmă i se stinge pe buze, răsună însă lung timp în boltitura întunecoasă a cupolei şi fluturâ ca un duh neliniştit între statuele Cheruvimilor.

Turcii însă nu se mai simţesc bine în acest sfânt lăcaş al lor. Timpul, ca să-şi dea seamă, va sosi odată şi pentru cuceritorii sfintei Sofii, şi tot mai mulţi locuitori din Stambul îşi fac mormintele afară în cimiteruri dinaintea zidurilor cetăţii, şi îşi trec morţii la Skutari, ca să se poată odihni în umbra cipresilor aziatici. Şi grecii cred şi astăzi ca, în ziua, în care Hagia Sofia va cădea iară în mâna creştinilor, episcopul cu potirul în mână, iară va ieşi afară şi liniştit şi plin de demnitate, va coborâ scările va trece prin biserică, va păşi înaintea altarului principal, va ceti liturgia mai departe, tocmai dela locul, unde l-au împedecat turcii cu patrusutesaptezeci de ani mai înainte.

N. Petra-Petrescu

Societatea de lectură Andrei Şaguna a elevilor şcoalei normale din Sibiu va ţinea în memoria patronului ei Duminecă, 11/24 Dec. 1922 în sala mare a prefecturii judeţului Sibiu o *Şedinţă festivă.* Program: 1. Cuvânt de deschidere de Petru Flinţiu, cl. VIII, vicepreşedintele societăţii. 2. Lvovschi: Imnul Heruvimilor (pe o melodie veche grecească) pentru cor mixt. 3. Grig. Alexandrescu: Rugăciune, poezie recitată de Viorica Stroia cl. VII. 4. G. Musicescu: Concertul I pentru cor mixt. (Partea I: Cine se va sui în muntele Domnului? Partea II: Doamne, buzele mele vei deschide. Partea III: Arată mi mie, Doamne, calea pe care să merg). 5. Renaşterea socială prin şcoală, disertaţie de Constantin Dumitrescu cl. VIII. 6. Oct. Goga: Isus pe valuri, poezie recitată de Eugen Alexandrescu cl. VIII. 7. T. Popovici: Florile dalbe, trei colinde populare pentru cor mixt. Corul va fi condus de prof. T. Popovici. Inceputul la ora 5 d. a. precis. Intrarea este liberă. Dăruiri în bani în scopul sporirii bibliotecii şi repertorului coral al societăţii se primesc cu mulţămită.

Taxele şcolare. Ministerul instrucţiunii publice a trimis o circulară către toate direcţiunile şcoalelor din ţară, prin care atrage atenţiunea asupra modului în care comitetele şcolare trebue să procedeze la fixarea taxelor şcolare. Aceste taxe nu vor depăşi nici într'un caz cifrele fixate de ministerul instrucţiunii. Comitetele şcolare vor determina sumele acestor taxe în raport cu nevoile reale ale şcoalelor, şi vor căuta ca ele să nu atingă cifrele stabilite de minister, decât în cazuri excepţionale. Pentru aşa zisele clase bugetare, comitetele vor fixa taxele proporţional cu capacitatea de plată a şcolarilor, evitându-se impunerile exagerate. Prin aceeaşi circulară se stabilesc dispoziţiuni relative la scutirea de taxe. Se vor acorda scutiri pentru copiii de funcţionari săraci, pentru orfanii de războiu şi pentru elevii copii de invalizi. Se va căuta ca scutirile de taxe să se acorde tuturor elevilor merituoşi.

Centenarul lui Pasteur. La 27 Decemvrie 1922 se împlinesc 100 ani dela naşterea genialului Pasteur. Pretutindeni lumea culturală a luat iniţiativa de a sărbători numele acestui mare binefăcător al omenirii. Sub patronajul domnului ministru al instrucţiunii publice, prof. Dr. C. Angelescu, facultatea de ştiinţe şi societatea română de ştiinţe din Bucureşti vor sărbători împreună cu societatea de chimie din România centenarul naşterii marelui Pasteur printr'o şedinţă festivă în aula Fundaţiei Regelui Carol, la 27 Decemvrie a. c. ora 9 seara, sub presidenţia dlui prof. Dr. G. Marinescu, delegatul Academiei Române.

Loturi de case. «Monitorul Oficial» publică regulamentul pentru punerea în aplicare a legii prin care se autorisează comunele urbane să vândă loturi de case invalizilor, văduvelor cu orfani din războiu, funcţionarilor de stat, judeţ şi comună, precum şi tuturor demobilizaţilor, plătibile în rate.

Publicaţiune. In interesul circulaţiei se invită toţi proprietarii şi îngrijitorii de case a presăra trotoarul înaintea imobilului lor cu năsip, cenuşă sau făină de ferestreu, ştiind că în caz contrar se vor pedepsi conform statutelor oraşului referitoare la ordinea publică. *Prefectura poliţiei oraşului Sibiu.*

Nu-s învăţători. Ziarul Isvestia arată că şcoalele ruseşti trec printr'o criză îngrijitoare. Numărul învăţătorilor şi institutorilor la 1 Ianuar 1921 era de 936 000. Astăzi însă numărul lor nu trece peste 200 000.

A răspuns. Ziarul Tribuna din Roma arată că un medium italian a chestionat spiritul soldatului necunoscut. Spiritul a răspuns că îl chiamă Mario Figio, locotenent în reg. 32 infanterie, ucis la 24 ani în luptele pe Cars de o schijă de obuz pe cota 108. Mama locotenentului, întrebată la domiciliul ei dela Perugia, a confirmat aceste indicaţiuni. Rămâne de stabilit dacă mediul a avut sau nu cunoştinţă de existenţa acelui ofiţer.

Inapoi în patrie. Vapoarele italiene «Giuseppe-Verdi» şi «Conte-Rosso», plecate din porturile italiene cu emigraţi pentru America, au desfăşurat cea mai mare iuţeală pentru a ajunge la New-York unul înaintea celuilalt. Dar au sosit în aceaşi zi, şi cum numărul emigraţilor ce puteau fi primiţi s'a complectat, vapoarele vor trebui să readucă în patrie pe cei rămaşi cari nu vor fi autorizaţi să debarce în Statele-Unite decât după 30 Iunie anul viitor 1923.

Recunoştinţă. Adânc întristata familie a părintelui Dr. Vasile Lucaci, neputând mulţumi fiecăruia în parte, exprimă pe această cale recunoştinţă tuturor acelora cari şi-au adus aminte să dea cinstea din urmă rămăşiţelor pământeşti şi memoriei neuitatului şi iubitului lor tată.

Dispar gazetele româneşti. In loc să sporească organele noastre de publicitate, numărul lor scade mereu. Ziarul *Bănatul Românesc* apăruse, — din zilnic ce era mai înainte, — ca foaie săptămânală. Din cauza greutăţilor materiale, acum îşi anunţă dispariţia. Câte ziare mai avem în Bănat?

Manifestaţii studenţeşti s'au făcut în Cernăuţ împotriva reprezentaţiilor trupei germane dela Teatrul naţional de acolo.

Filme de recomandat. Muzeul igienic italian a pus în vânzare o serie de filme pentru propaganda regulelor de sănătate publică. In unele filme se arată binefacerile şcoalei în aerul liber. Altele înfăţişează primejdiile boalelor molipsitoare şi pustiirile produse de microbii lor.

Lipsa de notari comunali în Ardeal. Primim: In Ardeal se simte mare lipsă de notari la sate, fapt care trebue să îngrijoreze mult pe factorii competenţi în administraţia nouă, căci fără notari buni nu se poate face administraţie. Lipsa de notari la sate s'a produs prin împrejurarea, că unii dintre ei, mai calificaţi şi mai cu experienţă, au ajuns, în lipsă de elemente cu pregătiri juridice, prim-pretori, pretori, notari sau primnotari la oraşe şi judeţ; alţii au trecut la administraţia financiară sau la alte posturi în oraşe. Sucrescenţă nu am avut, căci tinerii înrolaţi, în timpul războiului în armată, nu aveau timp să-şi termine studiile. Aşa am ajuns în situaţia neplăcută, că nu avem la sate secretari români pregătiţi. Şi nu e bine aşa; căci, în lipsa românilor, sânt puşi în multe locuri vacante, notari de altă naţionalitate, bătrâni şi necunoscători de limba statului. Mi s'a tânguit un prefect, că în judeţul său a avut 14 posturi de notari vacante, şi la acestea s'au prezentat 18 inşi, şi între aceşti 18 a fost *unul* singur român. Trebue deci să ne îngrijoreze această stare, cu atât mai mult, cu cât noua lege şi reforma administrativă cere notari la sate, bine calificaţi, patrioţi şi buni funcţionari. De aceea cursurile de notari, care mai funcţionează, ar trebui să aibă în viitor, auditori români de ajuns. *E. M.*

Cine încurajează construcţiile de clădiri, încurajează toate meseriile şi artele. De nouăle clădiri se bucură: inginerii cari fac planurile, zidarii, dulgherii, lăcătuşii, geamgiii, zugravii, fabricanţii de mobile şi de parchete, lustragii etc. cari toţi au de lucru, când se clădeşte ceva în stil mare. O construcţie, la care sânt angajaţi atâţi măeştri şi artişti, ia uneori proporţii de eveniment social şi artistic. Şi mai mult se întâmplă aceasta, când construcţia nu e orce clădire de rând, ci e menită să fie *palat* cultural, cu muzeu şi bibliotecă, casă naţională, teatru, sau aşa ceva. Atunci trebue gust şi pricepere neasemănat mai mare, ca la obişnuitele clădiri. «Asociaţiunea» vrea să încurajeze construcţiile publice în mai multe oraşe ale ţării, edificând sau adaptând case naţionale cu muzee şi biblioteci publice, din veniturile marei ei întreprinderi culturale, care este *loteria* ei. De aceea e datoria fiecărui cetăţean român să facă posibile aceste construcţii şi manifestaţii ale artei, cumpărând bilete dela loteria Asociaţiunii. Biletul costă 20 Lei şi se capătă la toate băncile, primăriile comunale direcţiunile şcolare, administraţiile de plasă etc.

Societatea clericilor «Ioan Popasu» din Caransebeş a ţinut în ziua de Sf. Andrei a. c. o şedinţă festivă comemorativă, întru cinstea şi prea mărirea răposatului arhiepiscop şi mitropolit *Andrei Şaguna.* Corul a cântat mai multe piese, s'au recitat poezii şi s'a cetit o disertaţie despre viaţa şi activitatea lui Şaguna. A participat public numeros şi ales.

Compoziţii muzicale pentru cor publicate de curând de prof. T. Popovici, Sibiu str. Regina Maria 7: «Câţi în Hristos», «Hristos a înviat» pentru cor mixt şi de bărbaţi partituri à 1 leu, «Naşterea ta, Hristoase», pentru cor de bărbaţi à 2 lei, «Florile dalbe» (trei colinde populare) pentru cor mixt à 3 lei, «Cântec de leagăn», (popular) pentru solo de sopran şi cor mixt à 3 lei, «Doina lui Moşoiu» pentru cor mixt à 1 leu, «Liturgia» pentru 3 voci egale (18 pagini) à 10 lei. «Cântece naţionale» pentru 2 voci à 8 lei. Preţul (dimpreună cu 2—6 lei ca spese de transport) se va trimite înainte.

Mulţămită publică

La şedinţa publică a societăţii de lectură «Andrei Şaguna» a elevilor seminarului arhidiecezan teologic «Andreian» ortodox român, ţinută la 27 Noemvrie (10 Decemvrie) a. c. întru amintirea memoriei marelui arhiereu Andrei, au binevoit a contribuí pentru augmentarea bibliotecii secietăţii:

I. P. S. Sa Dr. N. Bălan, arhiepiscop şi mitropolit 100 lei. D. Papp, general 50 lei. Al. Hodoş (I. Gorun), publicist 100 lei şi 4 cărţi, N. C. Mărculescu, dir. la banca naţională 100 lei; A. Boiu, prefect, R. Bucşa, paroh şi I. Stanciu, com. câte 50 lei; D. Coltofeanu, ases. cons., I. Preda, dir. la «Dacia Traiană» şi E. Cristea, not. public, câte 40 lei; Societatea de lectură a şcoalei normale, C. Popa, subrevizor, I. Steflea, blănar şi L. Crăciunescu, stud. lic., câte 30 lei; E. Măgean, librar 24 lei; M. Voileanu, ases. cons., L. Triteanu, ases. cons., I. A. de Preda, fiscal consistorial, Victor Fincu, ases. cons., D. Câmpean, arhivar consistorial, V. Nistor, secretar cons., I Beleuţă, prof. sem., N. Colan, prof. sem., Dr. V. Bologa, dir. lic. de fete, Dr. V. Stan, dir. şcoalei normale, Dr. N. Regman, E. Todoran, T. Popovici, A. Popoviciu şi V. Oţariu, profesori la şcoala normală, G. Maior, catichet la şcoala norm., Dr. I. Bunea, dir. liceului «Gheorghe Lazăr» şi I. Isacu, V. Cosma, T. Cucuian, profesori, P. Moruşca, dir. intern. arhidiecezan., P. Marcu, exactor la consistor, I. Grovu, econom seminarial, Dr. Ilie Beu, Dr. Iancu, Dr. Liviu Ionaşiu, medici, Dr. Lucian Borcea Dr. Ioan Fruma, Dr. N. Petra advocaţi, Nicolae Băilă artist dramatic, D. Antal directorul ocr. orf. de războiu, I. Pop farmacist, major Boleta, locot, Comşa, A. Popescu com. Gh. Virca plut. maj., Frâncu funcţ. I. Vlad funcţ. cons., A. Borzea, N. Fleschin, N. Brânduşan, I. Preda, P. Feldiorean, Inv. şcoalei de aplicaţie (şcoala norm.) şi M. P. C. L. câte 20 de lei; Dr. G. Preda dir. osp. de alienaţi, D. Comşa prof., P. Andreescu prof., căp. Jiteanu, căpitan Hurbeanu, I. Trifa dir. orf., L. Muntean catihet, N. Jourca secr. pref., R. Simu secr. «Asociaţunii», locot. I. Berghia. M. Iosif înv., G. Poponea cond. tip. arhid., I. Todoran funcţ., D. Axente tip., N. Tălmăcianu zugrav, A. Bianu, I. Rebega, I. Iliu, A. Sfetea, N. Stanciu, N. Popa, I. Măcelariu, Gh. Bărbat, Gh. Hedu. M. Băncilă, N. Muntean, Gh. Moldovan, I. Dragomir, N. Victoria. N. N., N. N, şi X. Y., câte 10 lei, N. Botezan şi N. N. câte 7 lei, N. Maior 6 lei, I. Marcu cond. libr. arh., subl. M. Isarie, I. Dopp înv., I. Pinciu tip., G. Denghel, N. Hedu, M. Platoş, M. Demian, M. Smigelschi, N. Vornica, N. Păuceanu, N. Motronea, I. Boitoş, N. Solomon, N. Roşca şi N. N, câte 5 lei, şi N. N. 2 lei, — pentru cari oferte marinimoase societatea îşi exprimă adânc simţita mulţumită.

Sibiu, 2/15 Decemvrie 1922.

Şofron Vlad vice-preş. — *Pavel Alisie* cassier

Intreprindere folositoare

— O societate creştinească şi naţională —

Societatea «*Crucea*» din Bucureşti (Calea Moşilor 161) s'a înfiinţat în scopul de a produce tot felul de obiecte bisericeşti şi a desface produsele mănăstireşti. Această societate, întemeiată din iniţiativă particulară, adresează acum protoiereilor din ţară următoarele cuvinte:

Prea cucernice părinte protoereu,

In interesul bisericii şi al servitorilor altarului, o mână de preoţi şi de buni creştini ne-am constituit, încă în anul trecut, într'o societate anonimă denumită «*Crucea*», cu sediul în Bucureşti. Scopul societăţii este de deoparte cultural, pe dealtă parte economic. Cultural, pentru a putea reînvia vechea artă bisericească, în confecţionarea a tot felul de obiecte bisericeşti ca: clopote din cea mai bună materie; argintărie bisericească după modelele găsite prin muzee, veştminte bisericeşti etc., precum şi luminări din ceară curată.

Economic, pentru a lua comerţul acesta de obiecte bisericeşti din mâna străinilor de legea noastră şi a l face noi înşine, făcând din veniturile ce produce această operaţie, fonduri necesare pentru propagandă religioasă împotriva tuturor sectelor ce ne atacă biserica; fonduri pentru ajutorarea bisericilor sărace şi ruinate, precum şi capitalul necesar de a ne permite vânzarea acestor obiecte religioase pe credite cu termini lungi, epitropiilor nevoiaşe.

Pentru ajungerea acestor frumoase scopuri am stabilit un program de activitate, pentru realizarea căruia facem apel călduros la toți frații preoți. Cele mai importante puncte din programul nostru sânt următoarele:

1. Facerea unei construcțiuni pentru care am și cumpărat terenul necesar; construcție, în care să concentrăm toate atelierele noastre; ca: atelierul de fabricat luminări cu o capacitate de producție zilnică de cel puțin 1000 kgr., atelierul de fabricat clopote, atelierul de confecționat argintăria bisericească, atelierul de pictură bisericească, atelierul de croitorie etc., cu locuințe pentru lucrători și ucenici. Construcția a și început să se lucreze.

2. Facerea unei construcții pentru *Căminul preoțesc* în centrul capitalei, pentru care am și ales locul necesar, unde orce preot din țara românească să poată găsi un adăpost sigur, ieftin și curat, când nevoile îl aduc la București, să poată găsi o mâncare curată, bună, ieftină și bine preparată; să poată găsi o distracție compatibilă cu sine, un cinematograf numai cu filme religioase și moralizătoare; să poată găsi o bibliotecă complectă pentru citit; un loc de întâlnire a preotului din Maramureș cu cel din Bazargic, sau cel din Timișoara cu cel din fundul Basarabiei, unde în mod familiar să-și împărtășească unul altuia păsurile, să-și schimbe părerile, să-și ciocnească ideile, să urzească planuri bune etc.

3. Facerea unei construcții pentru o școală model, ai cărei profesori și conducători să fie numai preoți; precum și facerea unei construcții pentru un internat model, în care să creștem copiii preoților veniți în București pentru școală.

Pentru toate acestea trebue bani, și lucrul n'ar fi atât de greu, dacă fiecare dintre preoți s'ar interesa de această societate. In țara noastră sânt peste 7000 de preoți, și 7000 de dascăli bisericești; așa că dacă numai aceștia ar subscrie în această societate și numai câte două acțiuni, adecă 460 de Lei de fiecare persoană, în total 14 000 persoane ar acoperi un capital de Lei 6 500 000; și dacă preotul s'ar interesa mai de aproape, s'ar mai putea subscrie încă pe atâta dela diferiți enoriași, adecă s'ar putea strânge un capital dela 13—14.000,000 Lei.

Ce nu s'ar putea face cu acest capital?! Și, nu fără să nu producă nimica, să producă un dividend de cel puțin 10% anual, după deducerea tuturor cheltuelilor.

Așa fiind, vă rugăm, prea cucernice părinte, să binevoiți a primi 5 carnete pentru plasare de acțiuni, pe care la rândul P. C. V. să le distribuiți preoților din județ, ca și ei la rândul lor să stăruе pentru subscrieri, în interesul corpului nostru preoțesc.

Tot ce se va încasa din aceste subscrieri se vor aduna de P. C. V., și înainta societății «Crucea».

Nr. 559/1922 (216) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de cl. III **Stoiceni**, protopresbiteratul Cetatea de peatră se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Venitele parohului sânt cele statorite în coala B. și cuartir, cu grădină, în natură apoi lemne de încălzit.

Reflectanții sânt poftiți a și trimite cererile de concurs cu documentele necesare în terminul fixat acestui oficiu protopresbiteral ortodox în Lăpușul-Unguresc, și cu observarea prescriselor regulamentare se pot prezenta în comună pentru a face cunoștință cu credincioșii.

Lăpușul-unguresc, la 7/20 XI — 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului «Cetatea de peatră», în înțelegere cu comitetul parohial.

Zaharie Manu
protopop.

Nr. 462/1922 (217) 3—3

Concurs

In conformitate cu ordinul Ven. Consistor diecezan Nr. 3280/1922 se publică concurs pentru întregirea parohiei **Răstolița**, (Răstoșnea) de cl. a III-a, din protopresbiteratul Reghinului, cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Beneficiile împreunate cu acest post sânt toate venitele statorite în ședința comitetului parohial dela 26 Noemvrie 1922 și salarul dela stat conform cualificațiunii și anilor de serviciu a alesului paroh.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh vor înainta, în terminul deschis, cererile lor la subsemnatul oficiu protopopesc, iar pentru a se face cunoscuți poporului se vor prezenta, după prealabila încunoștințare a oficiului protopopesc la biserică într'o Duminecă ori sărbătoare spre a cânta, predica, eventual a liturghisi.

Reghin, 27 Noemvrie 1922.

Oficiul protopopesc ortodox român al tractului Reghin în înțelegere cu comitetul parohial.

Vasilie Duma
protopop

A apărut:

Calendarul Bunului Creștin

pe anul 1923

Este cel mai bun calendar

Cuprinde materie foarte bogată: culturală și literară, cu articole de învățătură și petrecere, și cu numeroase icoane, și adecă:

Afară de chipurile MM. LL. Regelui și Reginei (care se pot așeza și în cadre sau rame), mai multe chipuri frumoase dela încoronarea în Alba-Iulia, precum și Coroana de oțel a Regelui și Coroana de aur a Reginei noastre; apoi icoanele: Principilor moștenitori români Carol și Elena, a lui Șaguna și Avram Iancu, ș. a. ș. a.

Din materialul Calendarului amintim următoarele: Despre încoronarea din 1922. Sfințirea bisericii încoronării la Alba-Iulia. Regele și Regina tuturor românilor. Eroul Avram Iancu. Marele dascăl Gheorghe Lazar. Andrei Șaguna și gimnaziul din Brad. Despre biserica românească. Uriașul, o povestire cu tâlc. Versuri alese. Puricele și musca, poveste. Istorioare și snoave cu haz, povățuiri, glume și altele. — Târguri și anunțuri de tot felul.

Calendarul Bunului Creștin se vinde la Librăria Arhidiecezană în Sibiu, și în alte librării. Costă 10 lei, fără șematism, și 15 lei cu șematismul Arhidiecezei de Alba-Iulia și Sibiu.

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare

Părți alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dlui **Ioan Mețianu**, arhiepiscop și mitropolit.

Prețul legat 25 Lei plus porto postal 5 Lei

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaș,
profesor universitar și membru al Acad. române

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăți literare: povestiri, călătorii, cărți pentru copii medicale, pedagogice, economice, povești; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toți, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagin alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

Catalogul

cărților și imprimatelor (blanchetelor) din editura și depozitul

Librăriei arhidiecezane

cuprinzând un număr foarte considerabil de cărți bune și folositoare, grupate în XXV de titli, precum și specificarea de blanchete în afaceri bisericești, școlare și epitropești pentru oficiile protopresbiterale și parohiale, asemenea și pentru direcțiunile liceelor și școalelor primare, a apărut și s'a trimis tuturor oficiilor protopresbiterale.

Se mai află în depozit **portretele MM. LL. regele Ferdinand I și regina Maria, a arhiepiscopului-mitropolit Andrei baron de Șaguna, Miron Romanul și Ioan Mețianu**, și a marelui mecenate **Emanuil Gozsdu**, precum și diferite icoane.

Se pot comanda la Librăria arhidiecezană și **odoare și odăjdii bisericești**, cu prețurile cele mai reduse.

Se publică separat broșurile dela 62 «Biblioteci» ce se află în depozit.

Comandele se execută mai avantagios prin rambursare.

Se primesc comande și pentru cărți cari nu se cuprind în catalog, procurându-se cu posibilă grăbire.

Librăria primește comande și pentru **procurarea de sigile și ștampile.**

Prețul catalogului: **2 lei**, ear porto postal **50 bani.**

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare

Cuvântări bisericești

de arhimandritul **Ilarion Mircea**, egumenul sfintei mânăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminecile din Paresimi, 9 Dumineci după Rosalii și la unele sărbători de peste an. **Prețul 14 Lei.**

La **Librăria Arhidiecezană** în **Sibiu**, se află de vânzare

Noul Testament

(cu litere cirile)

de

Andrei baron de Șaguna

Prețul: crudo **Lei 2·—**, broșat **Lei 4·—**, plus porto postal **Lei 2·—.**

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,
profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Prețul 20 Lei.

Mersul trenurilor în Sibiu

I. Plecare: 1. Spre Copșa: 2·30, 10·40 14·35, 20·40

2. Spre Vinț: 4·05, 18·35

3 Spre Râul-Vadului, Peatra-Olt, București: 2·54, 13·45, 19, (accelerat).

4. Spre Făgăraș: 5·05, 15·59.

5. Spre Cisnădie: 5·16, 9·30, 15.

6. Spre Agnita, Sighișoara: 17·45.

7. La Ocna, tren școlar: 6·20, 13·25.

II. Sosire: 1 Dela Copșa: 1·13, 9, 15·23, 18·50.

2. Dela Vinț: 10·20, 17·04.

3. Dela Râu Vadului, Peatra Olt, București: 1·44, 12·20 (accelerat) 16·15.

4. Dela Făgăraș: 8·30, 14·13.

5. Dela Cisnădie: 7, 11·35, 20·03.

6. Dela Sighișoara: 8·50.

7. Dela Ocna, tren școlar: 7·30, 14·34.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXX Sibiu, 9/22 Decemvrie 1922 Nr. 97

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Nou curs pastoral

(x) Cursul pastoral, inițiat la începutul acestui an pentru preoțimea noastră din Arhidieceza de Alba Iulia și Sibiu, își află continuarea prin ținerea *cursului al doilea*, la care preoțimea este invitată prin circulară consistorială.

Al doilea curs pastoral, care se deschide tot în sediul arhiepiscopesc, în Sibiu, va avea durată de patru săptămâni, se va începe adecă în 10 Ianuar v 1923 și se va termina în 4 Februar v. 1923.

La acest curs vor participa — conform circularei — preoți în funcțune, în număr de 40—50, întru cât se poate din fiecare protopopiat câte doi dintre aceia cari n'au luat parte la cursul prim pastoral. Toți preoții, primiți la curs, vor avea locuință și întreaga întreținere *gratuit* în seminarul arhidiecezan, ca și la cursul trecut.

Astfel, din acest punct de vedere, nimic nu împedecă pe slujtorii altarului d'a cerceta prelegerile cursului ce se apropie.

Am indicat, și cu altă ocazie împrejurarea, că în situația actuală a societății, sguduite în moravurile sale, preoțimea trebue să se împrietinească cu metode nouă și cu mijloace mai potrivite de acțune în opera sa de evanghelizare.

Problemele de păstorire sufletească cer, în deosebi acum, orientări nouă și impun preoțimii o lucrare conștientă, pentru a putea da îndemnuri tot mai reale vieții religioase într'o epocă bântuită de tot soiul de curente sociale.

La precedentul curs pastoral, — în felul său primul curs în biserica noastră, — s'au prezentat atât preoți tineri, cât și venerabilii preoți încărunțiți, ear la sfârșitul său, — după prelegerile rostite din partea persoanelor cu cădere și după meditațiile și exercițiile spirituale săvârșite, — s'au înapoiat în mijlocul satelor lămuriți în multe chestiuni practice și pătrunși și mai adânc de spiritul lui Hristos, pentru a cuceri împărăția mult cuprinzătoare a sufletelor, spre înălțarea sfintei noastre biserici și a poporului său credincios.

Al doilea curs pastoral va fi deasemenea onorat cu prezența și cuvintele de învățătură ale I. P. S. Sale arhiepiscopului și mitropolitului nostru Nicolae și ale unor distinși profesori din biserica ortodoxă română din întreg cuprinsul țării. Toți aceștia vor trata probleme pastorale de actualitate, chestiuni biblice în legătură cu propaganda sectelor, probleme sociale și culturale, și alte chestiuni de interes.

Avem nădejde, că nu va fi în arhidieceză nici un protopopiat din care să lipsească anunțările de participare la noul curs pastoral, și că preoții noștri se vor înfățișa earăși cu demnitate la prelegerile cursului, a cărui deschidere solemnă se va face Marți în 10 Ianuar v. 1923, la ora 8, după terminarea sfintei liturghii.

In această nădejde salutăm cu respect și dragoste pe toți slujtorii bisericești, doritori de a-și desăvârși, la asemenea prilejuri, cunoștințele și experiențele de până acum.

Onomastica I. P. S. Mitropolit Nicolae

Marți, 6 Decemvrie v. a c., fiind sărbătoarea sf. Nicolae — onomastica A. S. R. Prințul Nicolae și a I. P. S. Mitropolit Nicolae — *în catedrala din Sibiu s'a săvârșit sf. liturghie și Te Deum, la care au luat parte autoritățile civile și militare din oraș precum și o mare mulțime de credincioși.*

După serviciul divin delegațiile autorităților precum și numeroși particulari s'au prezentat la I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae pentru felicitări. In numele preoțimii și al celorlalte corporații civile a vorbit păr. asesor Voileanu, iar în numele armatei dl general Cihoski. Păr. mitropolit a răspuns prin cuvinte calde, mulțumind tuturora pentru urările de bine ce i s'au adus.

† Dr. Vasile Preda

Vestim cu adâncă durere trecerea la cele veșnice a unui vrednic bărbat al neamului și bisericii noastre: *Dr. Vasile Preda*, fost advocat și membru în corporațiile bisericești ortodoxe, a încetat din viață în 19 l. c. în Sibiu.

Regretatul Dr. Vasile Preda, înzestrat cu rare și alese însușiri sufletești, făcea parte dintre luptătorii noștri mai puțin sgomotoși, dar cu atât mai devotați pentru apărarea dreptății și ai binelui comun.

FOIȘOARA

Partidul care ne trebue

Aceasta este astăzi, în țara românească, problema cea mai arzătoare, a cărei resolvire preocupă atât pe politiciani, financiari, economi, cât și pe scriitori și moraliști.

In Revista Vremii, numărul mai nou, aflăm cu raport la criza care ne bântue, următoarele apreții semnate de dl Gr. Gafencu:

Criza în care ne sbatem nu este de ordin politic, ci *moral*. O «soluțe» politică, cât de bună, nu ne poate salva. Ne trebue «omul». Ne trebue oamenii.

Fără o preschimbare dinăuntru în afară, fără *o primenire sufletească* a fiecărui dintre noi, viața publică nu-și va pierde jalnicul aspect. Nici un partid nu ne va fericì... Problema noațională pare de o complexitate care întrece cu mult puterea de pricepere a spiritului nostru public. Erà atât de ușor să fii român, când nu existà încă România Mare! Inconștient și ignorant la sate, semidoct la orașe, indiferent și sceptic pretutindeni, cetățeanul român devenea pe deplin conștient, adică patriot și regalist, *la putere*. Patriotismul oficial și afectat țnea loc de suflet național. Carageale l-a imortalizat... In numele acestui patriotism am vrut să facem «unirea». Din centru, de sus, dela putere, am vrut să întindem patriotismul oficial peste România Mare și să l impunem tuturora. Dar formula nu a putut să treacă nici Prutul, nici Carpații... «Unirea» sufletelor încă nu s'a făcut. Inconjurați de dușmani amenințători, am rămas străini unii de alții, în hotarele nouă ale țării întregite. Or fi de vină și ardelenii! Ei nu au depus la picioarele politicianilor noștri prinosul de recunoștință, datorit soldaților desrobitori... Regionalismul lor a fost o lipsă de tact. Dar, trebue să recunoaștem, că vina de căpetenie a fost *a noastră* (a celor din vechiul regat); nu ne este îngăduit să încercăm să distrugem focarele de viață, fie chiar locale și regionale, până când nu le putem înlocui cu o formă de viață superioară; nu ne este îngăduit să ridicăm la însemnătatea unui simbol de unire formula ridicolă a patriotismului nostru politic... Ca să putem pricepe și aduná la olaltă elementele deosebite ale neamului întregit, se cuvine să adâncim înțelesul cuvântului de *român:* România Mare trebue săpată în conștiințele noastre. Eată singura temelie morală, pe care se poate bazà activitatea politică a unui partid de unire. Un astfel de partid trebue să fie: Mai întâi *național*, fără culoare specifică. El nu va fi al acelora cari încearcă să se impue unii altora, ci al acelora ce se caută unii pe alții. El va înfăptuì unificarea nu prin stat, ci prin *neam;* nu prin ministerul de interne, ci prin pulsațiunea sănătoasă *a vieții locale;* nu prin ministerul de instrucție, ci prin *școală;* nu prin ministerul cultelor ci prin *biserică*. — Al doilea, să fie *democrat*. La noi partidele alunecă spre radicalismul extrem în «principii», dar rămân autoritare și arbitrare în moravuri... Partidul nou să fie respectuos față de rege și de prerogativele sale, dar nu trebue să aibă legături ca «palatul». — In sfârșit să fie *conservator*, — deși cuvântul nu sună bine. La stânga se vor înghesuì partidele politice unele peste altele, strivindu se și încălcându-se într'o atmosferă înăbușitoare de protecționism, centralizare, etatizare (statificare; între care și a școalelor!) și naționalizare. La *dreapta* este loc de răsuflat. Spre dreapta se va îndrepta țara noastră de proprietari, *agricolă* înainte de toate. — Sarcina partidului nou este grea; înainte de a fi guvernată, țara trebue înviată. Din praf și țărână trebue desprins și întărit tot ceea ce a rămas: *drepturile* trebue consolidate, individualitățile trezite, ear libertățile cetățenești trebue ridicate la înalta lor însemnătate...

A funcţionat mult timp ca advocat în Câmpenii munţilor apuseni, ear în anii din urmă ai vieţii se retrăsese la Sibiu, participând şi mai departe la mişcările culturale româneşti şi de interes public.

Acum, după o viaţă laborioasă şi întărită de credinţa în idealele frumoase ale neamului său, Dr. Vasile Preda ne părăseşte, pornind spre liniştea veşniciei; — dar amintirea caracterului său nobil, despre care a dat numeroase dovezi, va trăi şi de aici încolo în toate inimile cari l-au cunoscut şi l-au înţeles.

Pe cel mutat dela noi, Domnul să-l învredniceasc ă de eternele sale bunătăţi.

*

Despre încetarea din viaţă a regretatului, familia sa a dat următorul anunţ:

Cu inima frântă de durere aducem la cunoştinţa rudeniilor şi prietinilor trecerea la cele eterne a iubitului nostru frate şi unchiu

Dr. Vasile Preda
advocat

Înmormântarea va avea loc Joi, în 21 Decemvrie st. n. 1922, după prânz la 3 ore, din capela cimiterului central din Sibiu.

Ioan Preda frate. *Ana Ilincea* n. *Preda*, soră. *Ieronim Preda*, *Victor Preda*, nepoţi. *Vasilica Doican* n. *Preda*, *Lucreţia Rucota* n. *Preda*, *Aurelia Băcilă* n. *Preda*, nepoate.

Conferenţă mixtă de preoţi şi învăţători

— Corespondenţă din Caransebeş —

Un mănunchi de preoţi şi învăţători din Caransebeş şi împrejurime, sub conducerea protoiereului din Caransebeş, Andrei Ghidiu, a făcut apel către preoţimea şi învăţătorimea din jurul Caransebeşului şi a invitat toată suflarea românească, cu dragoste de neam şi legea din strămoşi, la adunarea comună a preoţilor şi învăţătorilor pe Joi în 24 Noemvrie (4 Decemvrie) 1922 în şcoala primară din Caransebeş.

Scopul adunării comune era să ne pregătim cu zel şi bărbăţie la combaterea curentelor de distrugere ce dau năvală dela un capăt la altul al ţării, ameninţând cu destrămare *simţul de ordine, cinste şi moralitate.*

Demagogia, născută din pofte păcătoase şi ambiţii bolnave se întinde cu repezeală ca o grozavă epidemie, ameţind mulţimea, ce a început să-şi piardă rostul şi noţiunea de dreptate şi adevăr.

După chemarea duhului sfânt în biserica catedrală, preoţii, învăţătorii şi public numeros s'au adunat în sala mare a şcoalei primare, unde protopresbiterul Andrei Ghidiu între aclamaţii deschide adunarea. În cuvântul său de deschidere arată cum tinda bisericuţelor modeste de lemn a fost şcoala neamului nostru. Acolo se sălăşluia lumina, credinţa, morala, pacea, iubirea împrumutată şi nădejdea într'un viitor mai fericit.

Această stare de lucruri a adus cu sine ca preoţii şi învăţătorii să fie şi să devină conducători naturali ai poporului, şi vor rămânea pururea aceiaşi, pentrucă legătura dintre ei este prea firească. Să nu ne descurăjeze întru nimic, cum ne vor privi răuvoitorii. Noi, preoţii şi învăţătorii, sântem şi vom rămânea pururea conştii, că pe umerii noştri se razimă viitorul neamului românesc. Dela noi se cere să reînoim tradiţia virtuţii şi a muncii adevărate, pentru asigurarea viitorului nostru şi al poporului în mijlocul căruia trăim.

După deschiderea adunării a urmat o deplin izbutită dizertaţie alcătuită de preotul Sinesiu Bistrean din comuna Var: «Prestigiul preotului şi învăţătorului în faţa mulţimii».

Părintele Sinesiu Bistrean a arătat şi dovedit cu multă dibăcie raportul dintre preot şi învăţător. Aceşti doi factori ai timpurilor trecute zice Sf. Sa, au brăzdat timid şi cu modestie în agrul neamului nostru pe acest pământ străvechi în interval de câteva sute de ani, ear meritul nu li se poate contesta. Este frumos şi sublim — zice sfinţia sa, — a fi educatorul unei generaţii, căci învăţătorul e stăpânul timpului, şi alfabetul său e mai puternic decât baioneta ostaşului.

A urmat dizertaţia învăţătorului Pavel Jumanca din Caransebeş intitulată: Mijloacele de colaborare între preot şi învăţător, — plan comun de acţiune, pentru regenerarea morală a mulţimii. Dl învăţător Pavel Jumanca, în această frumoasă dizertaţie, susţine cu drept cuvânt că pentru ajungerea scopului ce urmărim, trebue să analizăm sufletul nostru; ca să îndreptezi, trebue să fi tu însuţi drept, ca să nobilitezi sâfletul trebue însuţi să ai suflet nobil, ca să sameni bunăînţelegere şi dragostea deaproapelui în mulţimea ce ţi s'a dat s'o păstoreşti, trebue mai întâi tu să fii condus de astfel de sentimente bune. Dl înv. Pavel Jumanca, în decursul dizertaţiei, face întrebarea, că se poate sau nu ajunge la o colaborare sinceră, la o comună acţiune? Şi răspunde însuşi în modul următor: Cu tot pesimismul şi îndoiala multora şi cu toată greutatea ce s'ar ivi, o colaborare între preoţi şi învăţători se poate realiza. Nu cu multă ştiinţă, nu cu muncă excesivă! Ne trebue un singur lucru: suflet românesc şi dragoste de neam şi de glia strămoşească. Motive de duşmănie nu există, de cât în egoismul unuia sau altuia, sau amândurora. Dacă în locul patimilor distrugătoare s'ar sălăşlui în noi conştinţa datoriei faţă de neamul acesta românesc vrednic de o altă soarte în urma trecutului său, urmează dela sine binele ce l aşteptăm pentru ziua de mâne. Fiecare să ne uităm în sufletul nostru, să stăm de vorbă cu noi înşine, să recunoaştem, care e misiunea noastră aici pe pământ, care e menirea noastră în urma carierei, ce ni-am ales, să întrebăm că oare ni am făcut această îndatorire, aşa cum trebue sau ba, — atunci am vedea că nu avem motive de ceartă, căci una şi aceea este menirea noastră.

După terminarea conferenţei s'a ales un comitet stătător din 5 preoţi şi 5 învăţători cari, sub conducerea protopopului Andrei Ghidu, să pună la cale acţiunea şi să elaboreze un proiect de statute.

După acestea preşedintele declară închisă adunarea. *Corespondentul*

Conferenţă pastorală în Ozun, jud. Treiscaune

Preoţimea ortodoxă română din despărţământul Sf. George a ţinut conferenţa de toamnă în comuna Ozun, în zilele de 21 şi 22 Noemvrie v. 1922. La serviciul divin au oficiat par. Moise Greceanu, Daniil Cojocar, Iordan Curcubătă, Iosif Popovici, Mihai Petru, Nicolae Rădoi şi Ioan Grecean. A rostit predica din pericopa zilei I. Curcubătă, făcând o asemănare între părinţii de azi şi părinţii Ioachim şi Ana, precum şi între fii de azi şi prunca Maria. Arată, că toţi oamenii mari, din viaţa bisericească şi mirenească, au avut mame, al căror piept a fost altar de evlavie şi cucernicie creştinească; spune cum casa adevăraţilor părinţi trebue să fie ca o biserică, unde copiii să audă numai vorbe cuviose, învăţături şi citiri creştineşti; inima părinţilor să fie altar, în care sălăşlueşte credinţa şi dragostea către Dumnezeu; întreaga lor viaţă să fie o oglindă, în care odraslele să nu vadă altceva decât curăţenie, credinţă, dărnicie şi dreptate.

Fiind de faţă câţiva credincioşi cari nu vorbesc încă limba română, le vorbeşte la inimă în limba maghiară păr. Popovici, îndemnându-i să pastreze legea strămoşească, ear ceice în vremea vitregităţilor, au trecut la altă religie, să se întoarcă la isvorul de unde au pornit, şi să-şi dea silinţă să înveţe dulcea noastră limbă română, care e şi a lor.

Păr. Aurel Nistor, în calitate de preşedinte, într'o vorbire potrivită spune că întreaga viaţă a democraţiei este legată de inima preoţimii, şi că crizele sufleteşti, prin care a trecut lumea în ultimul timp, au produs o tulburare adâncă în viaţa socială; că goana fără popas după câştiguri materiale, a coborât nivelul sufletesc atât de mult, încât călăuzirea morală este tot mai greu de realizat. Refacerea, spre o sinceră vieţuire creştină, revine în special preoţimii. Salutând reprezentanţii autorităţilor care erau de faţă, şi pe poporul adunat, citeşte telegrama sosită dela păr. administrator protopopesc Negoescu, care n'a putut fi de faţă, şi declară şedinţa de deschisă.

Se face constituirea biroului.

La ordinea zilei tema: «Ingrijirea educaţiei religioase a tineretului în legătură cu şcoala de Duminecă», de păr. I. Greceanu. Lucrată cu multă muncă, atinge mai ales catehizarea în şcoala primară, şi mai puţin instruarea religioasă în şcoala de Duminecă.

Conferenţiarul, în considerare că n'a fost catihet, cere conferenţei să însărcineze pe foştii sau actualii catehet, să elaboreze planul amănunţit pentru materialul şcoalei de Duminecă.

Conferenţa încredinţează pe preoţii Curcubătă şi Popovici, catihet vechi, să facă «planul pentru materialul ce trebue predat în şcoala de Duminecă».

Urmează: «Ce cauze a observat fiecare preot că stau în calea cercetării regulate a bisericii din partea credincioşilor săi, ai ce mijloace sânt de luat pentru îndreptarea lor».

Păr. I. Curcubătă arată următoarele cauze:

1. Deschiderea cârciumelor şi prăvăliilor în Dumineci şi sărbători.

2. Ţinerea târgurilor în Dumineci şi sărbători.

3 Oficiile administrative ţin ore oficiale cu partidele Duminecă şi în sărbători.

4. Curţile boereşti plătesc Dumineca angajaţi săptămânal, ear pe servitorii de curte îi trimit uneori şi Dumineca la lucru în pădure, şi în sărbători totdeauna.

5. Repausul dumunecal nu se ţine, clăcile de coasă şi cărat gunoi se fac de obicei atunci, şi administraţia nu le împedecă.

6. Învăţătorii în multe locuri nu duc copiii la biserică şi nu fac coruri bisericeşti.

7. Certificatele de purtare, care trebue să le prezinte elevii după vacanţe, nu se subscriu de preoţi, fiindcă nu le pretind direcţiunile.

8. Nepredicarea regulată şi neexplicarea învăţăturilor dumnezeeşti în biserică.

9. Neţinerea şi necercetarea regulată a cercurilor religioase din partea preoţilor.

10. Superstiţiile poporului.

11. Lipsa de cărţi potrivite, atât pentru preot, cât şi pentru enoriaşi; lipsa de tablouri religioase generale şi religioase naţionale.

12. Analfabetismul poporului. —

Aceste cauze trebue înlăturate. Anume:

Preotul va observa, ca mijloace, următoarele cerinţe:

1. În comunele unde sânt mai mulţi intelectuali, să se predice pe rând.

2 Preotul să cerceteze regulat pe enoriaşi la casele lor.

3. Preotul să îndemne poporul să ia parte la slujbele cercurilor religioase în comunele vecine.

4. Atât preotul, cât şi poporul, să se ferească de mulţimea proceselor.

5. Chestiile administrative băneşti preotul să nu le publice în biserică spre încasare.

6. Să se facă parastase cel puţin de 2 ori pe an pentru ctitorii şi binefăcătorii bisericii şi ai neamului.

7. Să se înlăture politicianismul din afacerile bisericeşti. —

În legătură cu amintitele cauze împedecătoare se mai scot la iveală şi altele; astfel păr. Nistor pomeneşte despre: Frigul earna în biserică păr. I. Greceanu: luxul, păr. diacon Lincu lipsa corurilor bisericeşti ş. a. —

Conform programului urmează lucrarea părintelui I. Toma: «Alcătuirea unui plan analitic al activităţii pastorale în decursul anului».

Tema este lucrată conştienţios. Păr. Curcubătă propune să se voteze mulţămită protocolară.

Conferenţiarul recomandă între altele ca ocupare potrivită preoţimii, pentru lunile de earnă, să ia parte activă la făptuirile ţinute de Reuniunile de femei, în organizarea şi asociaţia tineretului, la catihisarea adulţilor, la şezatorile literare în casele culturale, distribuirea cărţilor din biblioteci, să îndemne a se abona la foile: Lumina Satelor, Revista Teologică şi Telegraful Român. Să ia parte la serbările şcolare şi naţionale, să ţină regulat ziua eroilor. Să ţină în Mai şi Octomvrie slujbă pentru sămănături, una de cerere şi alta de mulţămită. În Iunie şi Septemvrie predici pentru copii de şcoală, îndemnându-i la şcoale superioare şi la meserii. Toamna şi primăvara să ia parte activă la soborul cercurilor religioase ş. a.

La desbaterea acestui plan, păr. Curcubătă adaugă, ca ocupaţie potrivită şi compati-

bilă cu chemarea preoţească, pomicultura şi apicultura, precum şi cooperaţia, care toate sânt isvor pentru acoperirea trebuinţelor materiale ale preotului; păr. Nistor aminteşte: parastasele anuale pentru binefăcătorii neamului; apoi asigurările contra focului şi de viaţă, prin care preotul fereşte pe credincioşi de multe pagube.

După ascultarea lucrării, s'a hotărât ca la conferenţa viitoare fiecare preot să şi desfăşoare modul cum a fost aplicat de fiecare acest plan.

Urmează: «Importanţa femeii în propaganda religioasă, organizarea femeilor în reuniuni şi prezentarea unui statut tip», de Aurel Nistor.

In lucrarea făcută cu pricepere, conferenţiarul presintă femeea ca factor însemnat, ca ajutor de nepreţuit în chemarea pastorală şi de refacere morală. Expune creşterea ce trebue dată fetelor ca să fie adevărate mame şi soţii, bune creştine şi române. După creşterea lor în şcoale se cere organisarea lor în reuniuni, — căci numai grupate pot lecui relele fizice şi morale în popor. Problemele unei reuniuni de femei ar fi: combaterea luxului, alcoolului, organizarea ajutorului reciproc prin cooperaţie, înfrumseţarea bisericii, cimiterelor, îngrijirea bolnavilor, orfanilor, bătrânilor, creşterea copiilor, înfiinţarea şi susţinerea grădinilor de copii, păstrarea datinelor, jocurilor naţionale, portului, arta veche naţională, industria casnică, şi cetirea din biblie şi alte cărţi edificatoare.

Pentru organizarea reuniunilor în despărţământ prezintă statutele reuniunii femeilor române din Arpătac, ca punct de mânecare.

După completarea datelor necesare, se vor alcătui statutele tip. —

La punctul propuneri şi comunicări: păr. A. Nistor propune facerea unei excursiuni la Breaza jud. Prahova, pentru a vizita casa naţională, banca poporală, cooperativa şi reuniunea de femei de acolo. Propunerea se primeşte, şi comitetul se învită să facă pregătirile pentru excursiune la care să fie chemaţi şi fraţii din desp. Otuz.

Păr. I. Curcubătă propune, ca cercurile religioase să stea sub aceleaşi măsuri disciplinare, ca şi conferenţele preoţeşti, (ord. consist. Nr. 814/922 Bis) Mai propune ca duhovnic al preoţilor din despărţământ pe preotul Ioan Bucşa din Arini ş. a. Toate propunerile se primesc, având a se cere confirmarea lor dela forurile superioare bisericeşti.

Terminându-se programul conferenţei, care a ţinut 2 zile, preşedintele dă cuvântul dlui consilier agricol al jud. Treiscaune, C Berghean, care vorbind despre viaţa cooperatistă, despre organizarea şi binefacerile mari ce le aduc cooperaţiile şi înşirând ca exemple ţările în care au fost primite cu deosebit folos, — se hotăreşte înfiinţarea cooperativelor în toate satele, unde nu sânt, ear în centru se va întemeia o federală... Pr. *Iordan Curcubătă*

In preajma anului nou

— Să sprijinim ziaristica —

Înţeleg pe cea ed f cătoare de moravuri şi cetăţenie. Ceealaltă nu numai să nu o sprijinim, dar să o nimicim, să o ardem, cum au făcut germanii cu cărţile şi tipăriturile pornografice.

Avem puţine ziare, foi săptămânale şi reviste. Aceste puţine care le avem, ar trebui să le susţinem şi încurajăm, dacă pretindem că ştim însemnătatea şi menirea ziaristicei.

Ungurii au avut — au şi acum — în toate oraşelele, chiar în sate, câte una sau două foi. Saşii asemenea. Şi foile lor sânt citite şi respândite.

Noi nici în centre — în metropole, cum e Sibiul — nu avem ziar, care să apară zilnic, unde pe vremuri apărea zilnic vechea *Tribuna*, în timp mai nou *Dacia Traiană*.

In multe centre nu avem nici măcar o foaie săptămânală sau poporală, — ear unele care sânt, nu fac cultură şi educaţie, ci fac vrajbă şi ceartă.

Publicul nostru nu numai că nu abonează foile româneşti, dar nici nu le caută şi nu le cere spre citire în localurile publice, în care se învârte şi consumă pe banii lui, şi unde cu drept cuvânt poate cere dela patronul localului să aboneze foaie românească.

Căutaţi şi veţi afla în orce local, susţinut de străini, una sau două foi de ale lor, care sânt şi citite de publicul acestor localuri.

Prin stăruinţa noastră, a marelui public românesc, consumator şi atât de sârguincios cercetător al localurilor străine, am putea contribui la procurarea, şi prin aceasta la întărirea şi respândirea presei noastre româneşti.

Aceasta să o facă intelectuali şi popor deopotrivă. Unde intră şi consumă ceva, să întrebe de foaie românească, şi să stărue, dacă nu e, să se aboneze.

Proprietarii birturilor, cafenelelor trebue mereu îndemnaţi să procure ziare româneşti, ca lectură pentru consumatori, la oraşe şi la sate. Pentru birturile comunale s'ar putea pune aceasta între condiţiuni, la arândarea localului.

Ne apropiem de anul nou. E timpul când cărturarii satelor trebue să se îngrijească de hrană sufletească, de lectură bună pentru popor, pe care să-l îndemne cu stăruinţă să-şi procure pentru anul ce vine această hrană.

Eu aş zice să nu lipsească din casa nici unui român următoarele:

1. O foaie bună (morală religioasă), şi cu mai puţină politică.
2. Un calendar.
3. Biblia şi o carte de rugăciuni.

Aşa e bine şi folositor să se facă. Să începem, sau să continuăm, această lucrare de premenire sufletească. *Eugeniu Munteanu.*

Ştirile zilei

Congresul partidului poporului s'a ţinut în Sibiu în 20 şi 21 l. c., de faţă fiind un număr însemnat dintre reprezentanţii săi, între cari am remarcat pe dnii: general Averescu care a deschis congresul, foştii miniştri Argetoianu, Garofid, Trancu-Iaşi, G g , Dori Popovici, Niţa Sergiu, generalii Văleanu şi Răşcanu. Preşedintele dl Averescu, salutând pe cei prezenţi, a comemorat în cuvinte călduroase pe răposaţii politicieni Duiliu Zamfirescu şi Vasile Lucaci; după aceea, într'o expunere de două ore, a desvoltat politica urmată de partidul poporului. Programul congresului a cuprins numeroase chestiuni: dare de seamă despre activitatea partidului, proiect de viitoare organizare, probleme de reformă electorală, administrativă, financiară, muncitorească ş. a., — asupra cărora au urmat, în mai multe şedinţe, vii discuţiuni.

Societatea «Invalizii de războiu» s'a constituit în 17 l. c. şi în *Sibiu*. Comitetul se compune din următorii: membri de drept, conform statutelor sânt: I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae, prefectul judeţului A. Boiu, primarul Dr. Goritz, generalul Mironescu, Dr. L. Popovici, Dr. D. Czekelius, procurorul Iliescu, şeful gării Nuţiu, consilierul agricol Iancu, comandantul jandarmeriei Luca, şi secretarul judeţean Muţiu; membri aleşi în comtet sânt: generalii I. Popovici, Hofbauer şi Botez, Dr. Pop, Lazar Triteanu, Dr. N. Comşa, deputatul Fritz Connert, Dr R Kalman, L Horvath, Dr R. Horvath, Dr Ios. Schvartz, Fr. Buertmes, Eugen Andrei, Emil Gürtler, şi Vasile Lengyel. Adunarea de Duminecă face apel ca societatea să fie sprijinită prin înscriere de membri şi, în acest scop, se adresează către toate autorităţile militare şi civile, şi către bănci şi alte aşezăminte din Sibiu şi împrejurime.

Instiinţare. Aduc la cunoştinţa celor interesaţi că la şcoala normală «Andrei Şaguna» din Sibiu în 29 Decemvrie a. c. st. n. se vor ţinea examenele de corigenţă pentru candidaţii cari au obţinut notă neîndestulitoare la examenul de capacitate învăţătoresc. Director: V. Stan.

O întrebare. *In Biblioteca poporală a «Asociaţiunii»* din Sibiu s'a publicat sub Nr. 97 1921 broşura: «*Ardealul şi Ardelenii*» de dl Victor Lazăr. In capitolul VIII al acestei broşuri sub titlul «*Biserica*» se publică următoarele: «Interesantă e gruparea după *confesiuni* a populaţiunii Ardealului. Românii sânt de confesiunea ortodoxă sau greco orientală, popular numită şi neunită, şi de cea greco-catolică popular zisă unită (cu biserica Romei). *Cei ortodoxi întrec cu ceva 40,000 pe cei greco-catolici»(?)* Sântem datori, să aflăm dacă e aci o *eroare de tipar?* Ori o tendinţă deghizată sub haina unui neadevăr? Aşteptăm lămurire.

Dăruire. Văduva preoteasă Laura Aron, dărueşte suma de 200 Lei «Societăţii Principele Mircea pentru protecţiunea copiilor din România» în amintirea memoriei neuitatului ei soţ Nicolae Aron, fost paroh în Laslăul român, şi a iubitului său fiu Dr. Nicolae Aron, fost medic. — Pentru prinos mulţumeşte: *Comitetul societăţii.*

Almanah jubilar. Cu ocazia sărbătoririi semecentenarului său, societatea universitarilor români din Viena. *România Jună*, va edita un almanah jubilar la care, afara de M. S. Regina Maria, au colaborat cei mai de seamă reprezentanţi ai scrisului românesc. Cartea României June va fi bine venită.

Distincţie. Societatea numismatică română din Bucureşti a ales, în şedinţa dela 10 Decemvrie a. c., de membru activ al său pe binecunoscutul anticar şi colecţionar de monede, dl *Ioan Candrea*, din Sibiu. Dsa posede o colecţie bogată şi de mare preţ, de diferite monede vechi.

Restabilire. Figaro scrie că guvernul Mussolini a restabilit imaginea lui Hristos prin toate şcoalele. S'a gândit deasemenea ca în ochii naţiunilor străine Italia să fie reprezentată prin figura lui Dante, şi de aceea a hotărât ca bustul ilustrului poet să fie aşezat în toate ambasadele, legaţiile şi consulatele italiene. S'ar putea spune că aceasta este un simbol al tradiţiilor regăsite.

Dela «Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu». Membri noi s'au înscris: *a*) fundatori: Trandafir Preda, dir. şcoalelor medii şi de comerţ, Valer Olariu, profesor la şcoala normală, Sever Silca şi Andrei Ciovică, învăţători, Ioan Chidu, măestru pietrar şi Nicolae Creţu măestru cismar, achitând fiecare taxa de câte 100 lei; *b*) pe viaţă: Dumitru Făgeţan, măestru cismar, Alexandru Muntean, culegător tipograf, Toma Cirebea, măestru pantofar şi Constantin Stefan, măestru pantofar, achitând fiecare taxa de câte Lei 50. *Comitetul.*

Calendarul Bunului Creştin (sau Calendarul arhidiecezan) este unul dintre cele mai frumoase calendare din toată ţara. Doritorii de a l avea, să l ceară dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, care trimite zilnic numeroase exemplare.

Prezident de republică asasinat. In Polonia abea a fost ales noul preşedinte al tinerei republice, ministrul *Narutovici*, pentru care au votat toţi evreii, şi după câteva zile preşedintele cade jertfa unui atentat, făptuit de un pictor cu numele Naskevici.

Băutura oprită. Guvernele Americei înştiinţează consulatele americane din ţările Europei că toate băuturile alcoolice sânt oprite pe vapoarele americane. Consulatul american din Bucureşti dă de ştire, conform acestei hotărâri, că ori cine voeşte să călătorească pe vapor american, să nu ia cu sine băutură, sau dacă a luat-o, la intrarea sa pe vapor să o toarne, — bine înţeles nu pe gât, ci pe jos.

In «Biblioteca meseriaşului român» editată de «Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu» au apărut următoarele 2 broşuri în a doua ediţie: 1. Nr. 2 «*Pribegii*», comedie în 2 acte, localizare după Nestroy de Dr. Sebastian Stanca. Preţul 5 Lei, plus porto poştal 1 Leu. 2. Nr. 4. Bucoavnă n'a învăţat şi umblă la însurat, sau «*Vlăduţul mamei*», comedie într'un act de Lupean. Preţul 4 Lei, plus porto poştal 1 Leu. — Se pot procura dela Reuniunea meseriaşilor, Sibiu, str. Bukenthal Nr. 17, precum şi dela toate librăriile din Sibiu.

Poşta redacţiei

Dlui *I. C.* în *Ş.* Despre desbaterile ultimului congres preoţesc am publicat în patru numeri ai ziarului nostru rapoarte amănunţite. Din lipsă de spaţiu nu mai putem face întregirile cerute, dar nici nu e de lipsă, căci în curând se vor publica Analele Asociaţiei, în care vor apărea procesele verbale şi toate celelalte cestiuni ce te interesează.

A apărut

Calendarul Bunului Creştin

pe anul 1923

Se vinde la LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ în SIBIU, şi în alte librării. — La cererile prin MANDAT POŞTAL se va adăuga 4 Lei pentru porto şi recomandat.

Nr. 355/922 (220) 1—3

Concurs

Pe baza § lui 63 din Statutul organic, combinat cu § 23 punct 5 şi a regulamentului pentru procedura la alegerea de protopresbiter, votat de congresul naţional bisericesc al metropoliei noastre sub Nr. 136 din 1888 § 7, prin aceasta conform ordinului consistorial din 5 Septemvrie a c. Nr. 7154 Plen. se publică concurs pentru îndeplinirea postului de protopresbiter în tractul Sibiu.

Viitorul protopresbiber va fi totodată şi paroh al parohiei Sibiu-cetate.

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt:

1. Venitele dela parohia Sibiu-cetate, cu întregirea dela stat.

2. Venitele după postul de protopresbiter, cu întregirea dela stat.

Concurenţii au să documenteze calificaţiunea prescrisă prin conclusul congresual Nr. 111 din 1888.

Cererile de concurs cu documentele necesare în original sânt a se înainta la Consistorul arhidiecezan în termin de 30 de zile după prima publicare în ziarul «Telegraful Român», fiind a se alătura şi o tabelă de coalificaţiune după rubricele indicate în regulamentul congresual provocat, § 12.

Concursele intrate după expirarea terminului, nu se vor lua în considerare.

Sibiu, din şedinţa comitetului protopresbiteral, ţinută la 11/24 Noemvrie 1922.

Matei Voileanu
adm. protop.

Candid Popa
secretar

Nr. 9137 Plen.

S'a aprobat:

Sibiu, din şedinţa plenară, ţinută la 5 Decemvrie 1922.

Consistorul arhidiecezan:

Dr. Nicolae Bălan
arhiep. şi mitrop.

Virgil Nistor
secretar

Mersul trenurilor în Sibiu

I. Plecare: 1. Spre Copşa: 2·30, 10·40 14·35, 20·40.

2. Sore Vinţ: 4·05, 18·35.

3. Spre Râul-Vadului, Peatra-Olt, Bucureşti: 2·54, 13·45, 19, (accelerat).

4. Spre Făgăraş: 5·05, 15·59.

5. Spre Cisnădie: 5·16, 9·30, 15.

6. Spre Agnita, Sighişoara: 17·45.

7. La Ocna, tren şcolar: 6·20, 13·25.

II. Sosire: 1. Dela Copşa: 1·13, 9, 15·23, 18·50.

2. Dela Vinţ: 10·20, 17·04.

3. Dela Râu Vadului, Peatra Olt, Bucureşti: 1·44, 12·20 (accelerat), 16·15.

4. Dela Făgăraş: 8·30, 14·13.

5. Dela Cisnădie: 7, 11·35, 20·03.

6. Dela Sighişoara: 8·50.

7. Dela Ocna tren şcolar: 7·30, 14·34.

La **Librăria Arhidiecezană** în **Sibiu**, se află de vânzare

Noul Testament
(cu litere cirile)

de

Andrei baron de Şaguna

Preţul: crudo **Lei 2·—**, broşat **Lei 4·—**, plus porto postal **Lei 2·—**.

Anunţuri şi reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Preţul 20 Lei.

La **Librăria Arhidiecezană** din **Sibiu** se află de vânzare următoarele

Tipărituri

Pentru şcoalele secundare:

Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee şi civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exibite.
Tipărituri pentru bugetele şcolare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor şcolare.
Bilet de informaţie la insinuări pt. fiecare elev
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru şcoalele primare:

Registre pentru absenţii şi clasificaţii.
Matricole şcolare.

La **Librăria Arhidiecezană**, Sibiu, strada Măcelarilor 45, se găsesc de vânzare cele mai bune:

Cărţi de bucate

sub titlul **Poftă Bună,** de *Zotti Hodoş.* Au apărut: Partea I à 6 Lei, Partea III à 12 Lei, Partea IV à 12 Lei. Plus porto postal, à Lei 2·50.

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare

Cuvântări bisericeşti

de arhimandritul **Ilarion Mircea**, egumenul sfintei mânăstiri Precista-Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminecile din Paresimi, 9 Dumineci după Rosalii şi la unele sărbători de peste an. **Preţul 14 Lei.**

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

Reclama este sufletul comerţului

Prima fabrică română de stampile

Oct. L. Vestemean

Sibiu, strada Ţiglăriei Nr. 18

Execută tot felul de **stampile din cauciuc, diferite medalioane**, precum şi **sigile din metal** pentru sigilarea cu ceară, **maşini de numerotat şi cu data zilei** din metal, şi orice lucrări ce se ţin de branşa aceasta.

Comandele să se adreseze la **„Librăria Arhidiecezană", Sibiu, str. Mitropoliei 45,** sau direct la fabrică.

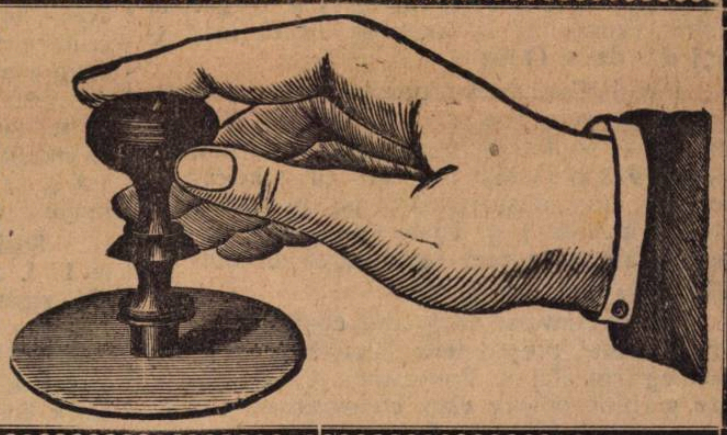

Cu toată stima

145 **Oct. L. Vestemean.**

A apărut şi se vinde în **Librăria Arhidiecezană, Sibiu**

Calendarul Bunului Creştin

(Vechiul Calendar arhidiecezan)

pe anul 1923

Cuprinde bogată şi interesantă materie, cu numeroase ilustraţiuni.

Amintim, din cuprinsul acestui Calendar, următoarele: Despre *încoronarea* MM. LL. Regele şi Regina românilor, — cu cele mai frumoase ilustraţi ale Suveranilor, ale Moştenitorilor de tron şi altele; Despre eroul *Iancu*, marele dascăl Gheorghe *Lazar*, Mitropolitul Andrei *Şaguna*; Sfinţirea bisericii încoronării la Alba Iulia; Versuri alese; Despre biserica românească; Cum să ne păstrăm sănătatea; Insemnări economice; Cele mai bune povestiri: *Uriaşul; Puricele* şi *musca;* Istorioare şi snoave cu haz; Poveţe, glume, — şi altele, şi altele.

Pe lângă ilustraţiile amintite mai sus, se găsesc în Calendar chipurile lui: Avram Iancu, Andrei Şaguna, chipul Coroanei de oţel a Regelui, şi al Coroanei de aur a Reginei, Suveranii sub baldachin, Regele citind proclamaţia la Alba-Iulia, Poarta cetăţii ş. a.

In celelalte părţi ale calendarului se află: Cronologia, zilele şi lunile de peste an, mersul vremii; Insemnarea târgurilor, întocmite după luni, anunţuri ş. a.

Calendarul s'a tipărit în două ediţii: o ediţie cu *Şematismul* bisericii ort. române din arhidiecezа de Alba-Iulia şi Sibiu, cu «Evidenţă» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catiheţi şi învăţători, — şi altă ediţie, *fără Şematism.*

Preţul: { **Ediţia cu Şematism 15 Lei** / **„ fără „ 10 Lei** } **plus porto postal Lei 4 şi sânt a se trimite înainte prin mandat postal.**

Librăriilor pentru desfacere peste 10 exemplare se dă rabat

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane

Anul LXX Sibiu, 13/26 Decemvrie 1922 Nr. 98

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ... SIBIU

Nr. 9815 Epitr.

Circulară

către toate oficiile protopresbiterale și parohiale din arhidieceza ortodoxă română de Alba-Iulia și Sibiu

In baza concluzului Veneratului Sinod arhidiecezan Nr. 34/1922 referitor la înființarea *Internatului arhidiecezan*, prin aceasta dispunem, ca la sărbătorile Nașterii Domnului din acest an să se poarte în toate bisericile din arhidieceza noastră un disc în favorul susținerii acelui internat.

Sumele încassate în singuraticile parohii se vor administra oficiilor protopresbiterale, de unde se vor trimite apoi până la 1 Martie 1923 Consistorului arhidiecezan pe lângă raport însoțit de o consemnare întocmită după comunele bisericești.

Date fiind greutățile materiale mari cu cari avem să luptăm acum în primul an al înființării acestui internat, Onorata preoțime este poftită, ca în predicile ce se vor rosti la sărbătorile Nașterii Domnului, invocând serviciile ce are să aducă acest internat bisericii și poporului nostru, amintite în circulara noastră Nr. 815 din 1922 Epitr., să îndemne pe credincioșii noștri să contribue în măsură cât mai largă la susținerea acestui internat.

Sibiu, 9 Decemvrie 1922.

Nicolae Bălan
arhiepiscop și mitropolit

Conlucrare

(=) Intre învățătorimea și preoțimea noastră s'a iscat în timpul mai nou, o protivnicie destul de ciudată, ale cărei efecte ar putea să jignească adânc atât interesele școalei, cât și ale bisericii, prin urmare și interese obștești și vitale.

— «De vină nu este altcineva, decât *preotul*», spune cutare glas necăjit, «pentrucă el, preotul, vrea ca învățătorul să-i fie mereu slugă supusă și exploatată»...

— «Ba, toată vina cade asupra *învățătorului*», răspunde alt glas necăjit, «căci tocmai el, învățătorul, nu mai caută nici o legătură cu preoțimea, ci se laudă cu emanciparea sa din cătușele (!) bisericii».

Așa se judecă lucrurile — la suprafață, mai ales în vremea când răsturnarea tradițiilor a intrat în gustul și obiceiul zilei.

O condiție neapărată a progresului, în țara noastră, cere ca *biserica și școala să se întregească una pe alta.* Aceasta este cauza, pentru care biserica a stăruit și stăruește în păstrarea și desvoltarea școalei confesionale.

Am susținut totdeauna, că învățătorii și preoții de mâne vor avea rol însemnat în societate numai în măsura, în care se vor ajuta împrumutat în acțiunile lor publice. Dacă opera învățătorească nu este susținută și întregită de alți factori — și în special de preoțime, — resultatele bune ale creșterii vor fi aproape egale cu zero.

A se lăpădà de trecut — cum cere o seamă de oameni, — a rupe orce legătură cu lucrarea înaintașilor noștri, nu înseamnă altceva decât necunoașterea sau desconsiderarea sentimentului conservator și evlavios al poporului românesc.

Ca să cultivăm și mai departe prin școală sentimentul său religios, avem trebuință întâi și mai întâi de activitatea preotului, — presupunând că nu sântem încă așa de «occidentalizați» ca să înlocuim biserica noastră cu statul, copiând programe și obiceiuri din străinătate.

Știm că traiul de până acum al învățătorului a tost trai de ființă oropsită, — însă nici decum din cauza preotului său, a cărui viață în sărăcie s'a asemănat în toată vremea cu a dascălului necăjit. Chinuit a fost și unul, și altul, — dar greul vieții i-a împrietenit pe vremuri, și a creiat dintr'înșii factori valoroși ai neamului românesc în lupta sa de existență.

Ajunși în sfârșit la largul lor, și încetând vechea strâmțorare deodată cu apunerea asupritorilor, este oare de prisos să se mai țină și să se mai întărească raportul de apropiere și de bunăvoință între preoții și învățătorii situației schimbate?

O adunare de învățători și preoți, întruniți zilele acestea în Caransebeș, — cum am raportat într'un număr precedent — s'a rostit în această chestiune atât de însemnată pentru *conlucrarea* neîntreruptă și prietenească a celor doi factori, între cari nu trebue să se vâre niciodată și nici un fel de motive de dușmănie, — ci conștiința datoriei bine îndeplinite să fie lozinca amândurora.

FOIȘOARA

O carte vrednică de citit

Dickens (Boz), *O seară de Crăciun.* O minunată carte pentru tinerime și pentru popor.

Autorul ei a fost un scriitor englez clasic (1812—1870); a scris romane și novele, care vor trebui traduse și la noi, fiind pline de bun simț, de dragoste de adevăr, de simț social remarcabil. In locul romanelor sensaționale și fascicolare, — eată romanele unui Dickens!

Pentruca cititorul să-și facă idee despre scriitorul Dickens, citească povestirea de față:

Drucks și Lux au fost doi companioni, ținând o prăvălie de mărfuri în Londra, Lux moare și rămâne Drucks singurul stăpân. Drucks e om «pistriț la mațe», cum se zice, hrăpăreț, fără familie, fără prietini, stăpânit de Memonul banilor. In seara de Crăciun n'are nici un cuvânt de mulțumire, când nepotul său îl chiamă în familia sa, să sărbătorească ziua împreună, respinge fără de milă pe doi domni, cari adună bani pentru săraci, alungă pe colindători și pune în răcori pe bietul său commis, care ar vrea să petreacă sărbătorile în familie, nestingherit de nime. Omul morocănos și tiran însă în zadar caută liniște în odaia sa de burlac, — îi apare în seara aceasta sfântă spiritul lui Lux, a companionului său. Lux poartă lanțuri grele. Intrebându-l Drucks de ce poartă lanțuri, îi răspunde fostul său tovarăș: Sânt lanțurile, pe cari mi le-am făurit *eu*, zală de zală, cu propria mea voință. «Fiecare om are putința să colinde cu spiritul împreună cu oamenii și să se învârtă între dânșii, simțind cu dânșii, atât în depărtare cât și în apropiere; de nu o face în viață, trebue să o facă după moarte. E osândit atunci să străbată lumea și să fie martorul scenelor acelora, la care nu poate lua parte, dar de care s'ar fi putut bucura și care i-ar fi servit spre fericire».

După ce i arată greutățile întâmpinate din vina proprie, fiindcă n'a fost bun creștin, îl face atent că au să-l cerceteze trei spirite, pe care să le primească bine, căci altfel n'are să scape de soartea, în care a căzut dânsul. Lux dispare. — Urmează trei capitole, în care apare în fiecare câte un spirit: spiritul Crăciunurilor trecute, spiritul Crăciunului prezent, și acela al celor viitoare.

Spiritul Crăciunurilor trecute îl poartă în copilăria sa, în odaia de școală — când deplânge Drucks curăția sufletească pierdută — vede pe «Ali Baba» din 1001 de nopți și pe «Robinson Crusoe», tovarășii săi de drum; se vede ucenic, ia parte la un «bal de casă», o fată frumoasă, orfană, sărăcită, îi dă inelul de logodnă înapoi, fiindcă vede că logodnicul ei e stăpânit numai de patima câștigului, vede pe fosta lui logodnică căsătorită bine, fericită. Se simte singur Drucks și se roagă de spirit să l părăsească, fiindcă nu mai poate suporta vederea tablourilor trecutului.

Spiritul Crăciunului actual, (care are peste 1800 de frați!) îl plimbă prin oraș în decursul zilei. Aude clopotele bisericilor, vede familia calfei (commis-ului său) cu viața familiară fericită, — copiii se joacă cu tata, mănâncă, râd; ia parte în familia nepotului său, când acesta — cu toate că s'a purtat așa de urât cu dânsul — bea un păhar de vin în cinstea lui; îi trec pe dinainte: Crăciunul minerilor, Crăciunul unor funcționari ai unui far.

Drucks se roagă de spirit să nu-l mai poarte, iar acesta de rămas bun îi arată doi copii ca vai de ei, pe cari îi acoperea cu haina sa: băiatul era Lipsa, fetița Neștiința personificate.

Ultimul spirit arată scene și mai dureroase pentru Drucks: la bursă vorbesc negustorii despre soartea sa — Drucks murise tocmai și o știe prea bine! — vorbesc și râd și-și bat joc, spunând că le trebue mâncări, din greu, dacă e vorba să petreacă la mormânt pe fostul lor to-

Curentul binefăcător, început în rândurile preoţilor şi învăţătorilor caransebeşeni, şi îndrumat de persoane cu pricepere şi muncitoare, va putea da roade mulţumitoare şi neîntârziate. O astfel de iniţiativă înţeleaptă merită întreg sprijinul şi încurajarea tuturor celor ce poartă dragoste pentru chemarea şcoalei şi a bisericii şi cred că idealele se ating numai prin luptă comună.

O mişcare la fel, cu ţinta d'a stabilì curând şi pretutindeni bune raporturi între învăţătorime şi preoţime, se poate pornì şi în alte centre.

Experienţa, — uneori foarte dureroasă, — ne învaţă că orce conlucrare desinteresată este superioară, în toată vremea, muncii isolate.

Din parlament. In şedinţa camerei din 21 l. c. dl N. Iorga îşi desvoltă interpelarea adresată dlui ministru al instrucţiunii publice, relativ la darea în judecată a profesorului universitar C. Stere, învinuit că în timpul războiului a făcut servicii duşmanilor ţării. Dl N. Iorga a citit un *memoriu* din April 1917, adresat Berlinului şi Vienei, şi arată ca punctele acestui memoriu, confruntate cu articolele semnate de dl C. Stere în ziarul Lumina, corespund întru toate; ideile acestea, din memoriu şi din Lumina, culminează în cererea de *detronare* a Suveranilor României, cu înlăturarea dinastiei române şi înlocuirea ei cu dinastia habsburgică.

In timpul citirii memoriului, deputaţii partidului ţărănist, şi în special Dr. Lupu, se agită şi aruncă insulte atât de ordinare, încât ziarele din capitală scriu că, din respect pentru cititori, nu le pot înregistra.

Dl C. Stere s'a apărat, dar n'a putut să desmintă că nutrise în adevăr părerile găsite în memoriul trimis la Berlin şi Vina, şi a căutat să explice că situaţia nesigură a războiului l a făcut să aibă asemenea păreri, şi că n'a comis greşală de ordin moral.

Dl Dr. C. Angelescu, ministru instrucţiunii, spune că suspendarea dela catedră a dlor C. Stere şi Virgil Arion s'a făcut cu avizul senatului universitar din Iaşi. Dosarul se află la Curtea marţială şi procesul se va judeca. —

In şedinţa de noapte din aceeaş zi, în continuarea discuţiei la mesagiu, a luat cuvântul deputatul Iosif Sàndor, în numele partidului maghiar, regretând că mesagiul regal n'are cuvinte măgulitoare pentru minorităţi şi în deosebi pentru maghiari, despre cari afirmă că au fost evacuaţi în număr de 20 de mii. (i se răspunde că aceia erau agenţi provocatori sau slujbaşi cari refuzau depunerea jurământului faţă de stat.)

A vorbit apoi deputatul Géza Kiss, în chestie personală cu dl Sándor, arătând că acest domn are idei cu totul medievale, întocmai ca magnaţii. Dl Kiss afirmă că toţi cei ce vorbesc ca dl Iosif Sándor, sânt reprezentanţii lui Horthy şi deci n'au ce căuta în parlamentul ţării. D sa respinge orce formaţiune de stat în stat, nemai corespunzând timpurilor moderne în care trăim. Statul trebue să fie suveran şi să se conducă după voinţa poporului, nu după bunul plac al claselor privilegiate, cum sânt magnaţii în Ungaria. Dl Kiss acuză partidul maghiar că a făcut instigaţiuni printre funcţionarii maghiari aflaţi în serviciul statului român, îndemnându i să emigreze şi să nu depună jurământul de credinţă, lăsându i astfel muritori de foame. Statul român nu este de vină de expulzarea acestor funcţionari. Vinovaţii sânt numai aceşti iredentişti maghiari. Dl Kiss contestă afirmaţiile dlui Şandor că poporul maghiar n'ar fi mulţumit de stăpânirea românească, şi afirmă că cea mai mare parte dintre ungurii ardeleni sânt mulţumiţi. In privinţa politicei pe care trebue s'o urmeze minoritatea ungară, dsa spune că cea mai înţeleaptă este politica de împăciuire şi de loialitate faţă de statul român, întru cât ungurii sânt în minoritate în nouile provincii. Românii din Ardeal aveau dreptul să fie iredentişti sub stăpânirea ungară, fiindcă erau în majoritate în Transilvania, şi cu drept cuvânt nu puteau să se împace să fie stăpâniţi de o minoritate. Aşa trebue să gândească orce om luminat.

O proclamaţie. Noul preşedinte al republicei poloneze, Stanislas Wojciechowski, cunoscut şi ca publicist foarte activ, a dat cu prilejul intrării sale în funcţiune o proclamaţie, în care vorbeşte astfel poporului său:

Faţă de Dumnezeu şi de naţia poloneză am depus jurământ de a observa şi apăra aşezămintele constituţionale ale ţării şi de a servì interesele obşteşti. Predecesorul meu a fost ucis de o mână criminală, călăuzită de ură nechibzuită. O umbră tristă învălue statul polonez şi bazele morale ale vieţii noastre colective. *Ura este sentimentul, care produce neliniştea, disordinea şi ruina vieţii de familie şi de stat.* Ţara noastră trebue să găsească puterile necesare pentru menţinerea demnităţii sale mai cu seamă în virtutea şi în munca cetăţenilor săi. Mă rog lui Dumnezeu atotputernic să gonească din noi toate sentimentele rele, pentru a clădì pe temeiuri solide un stat indivizibil prin lucrarea cetăţenilor şi sub protecţia legilor statorite de ei. Să nu uitaţi de celebrele cuvinte: «Imbunătăţind sufletele voastre, veţi îmbunătăţì legile». Doresc colaborarea frăţească a tuturora în viaţa publică pentru binele comun. Avem trebuinţă în deosebi de un guvern tare, de un budget acoperit prin impozite, şi de încrederea deplină a tuturora. Puterea executivă nu va fi în stare să facă nimic fără ajutorul naţiunii. Vă îndemn pe toţi la muncă şi frăţie, ca să fiţi demni de numele de polonezi.

Calendarul Bunului Creştin (sau Calendarul arhidiecezan) este unul dintre cele mai frumoase calendare din toată ţara. Doritorii de a l avea, să l ceară dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, care trimite zilnic numeroase exemplare.

Un cler de elită

Pentru biserica noastră este un fapt dintre cele mai însemnate întrarea în cler a distinsului scriitor *Gala Galaction.*

O revistă din capitală face, asupra acestui eveniment, următoarea apreţiere:

E bine că a venit vremea, când elementele de valoare, crescute la umbra bisericii, dar care erau lăsate până mai ieri să se răslăţească pe căi străine, sânt acum rechemate cu iubire în sinul bisericii, de mai marii noştri. Aceste elemente, strânse la un loc şi puse la o muncă comună, vor trebuì să formeze *clerul de elită* al bisericii române. Să nu fie lăsat acest cler, a se ocupa de chestiile mărunte cerute de enorie, căci pentru acestea se găsesc destui dintre noi, cei mai slabi. Puterile lor sufleteşti, excepţionale, să fie întrebuinţate pentru o lucrare în mare: *directive culturale, directive misionare.* Avem chiar noi, servii altarului, multă nevoe de o neîntreruptă îndrumare, de îmbărbătare, de entusiasmare. Se simte trebuinţa ca sfintele Scripturi să fie redate într'o limbă curată şi înţeleasă. Poporului de jos îi trebue carte scrisă pe înţelesul lui, uşoară, plăcută, care să-l ajute a scăpa de atâtea vicii cumplite ce l-au năpadit. O presă bună, presă zilnică chiar, va fi mijlocul cel mai puternic de a pune stăpânire pe conştiinţa acestui neam, infiltrându i cât mai mult duh creştin. Toate acestea se vor putea săvârşì numai de clerul de elită, compus dintre cei de talia părintelui Grigorie Pişculescu Galaction.

Activitatea pastorală

— Dela o conferenţă preoţească —

In conferenţa dela Ozun, jud. Treiscaune, ţinută în 4 l. c. în cadrele Asociaţiei clerului «Andrei Şaguna», preotul *Ion Toma* din Dobolii-inferiori a citit o interesantă lucrare despre tema: «Plan analitic despre activitatea pastorală în decursul anului».

Publicăm din această lucrare, pe cât ne permite spaţiul, părţile ce urmează:

Am fost încredinţat din partea voastră, iubiţi colegi, să compun un proect de plan analitic despre activitatea pastorală pentru anul întreg. A fost bine şi la timp venită ideea, căci nici când n'a fost mai mare trebuinţă pentru a ne strânge rândurile, ca tocmai acum, când trebue să desfăşurăm activitate aşa zicând uriaşă pentru a ajunge la resultate fericite.

Trecând la însaşi tema, voi lua de bază «*Evidenţa*» din «Călendarul Bunului Creştin» pe 1923. Este adevărat că în «evidenţă» se află în partea cea mai mare puncte de interes mai mult administrativ, dar sânt şi de cele de interes educativ moral. Pe acestea le vom accentua în deosebì, şi desbătându le, vom stabilì ce este de făcut şi de îndreptat. Voi începe cu anul politic.

In *Ianuar:* Trecând peste punctele de interes administrativ ca: predarea socotelilor bisericeşti, ţinerea sinodului parohial, donaţiuni, căsătorii, discul dela Bobotează etc., mă opresc la punctul privitor la organizaţia tineretului.

Pentru organizaţia tineretului avem şi ordinul P. V. Consistor arhidiecezan Nr. 6110/1914.

---

varăş în jupuirea oamenilor. Vede părţile murdare, destrăbălate, ale oraşului. Aici, la un samsar de haine şi lucruri vechi, vând pe subt ascuns lucrurile sale: spălătoreasa, femeia, care i-a frecat podelele şi cioclul. Fiecare se grăbeşte să râdă de sgârcitul mort, care «trebuia să moară mai de vreme». Până şi cearşaful şi perdelele dela pat şi până chiar şi cămaşa de mort i-au furat-o, ducându-le toate să le prefacă în bani! Nici un om nu-i plânge la căpătâi. Pe calfa lui o vede ajutată de nepotul său, căruia i s'a făcut milă de bietul tată de familie cu copil bolnav.

In sfârşit îşi vede Drucks prăvălia, cu cancelaria — altul stă în cancelarie şi socoteşte mereu — iar dânsul doarme somnul de veci în cimitir, neavând pe mormânt nici o laudă, decât numai numele său urgisit de toţi.

«Stai!» strigă Drucks spiritului, «stai! am ajuns alt om. Sânt mai bun acuma! Am putinţa să mă îndrept?» — «Ai!» zice spiritul. «Cele văzute în tovărăşia mea pot să fie mincinoase dacă te îndreptì!» — «Bine! De astăzi încolo sânt altul!»

Se trezeşte. Incepe să râdă — întâiul râs sănătos după multă, multă vreme! «Sânt ca un copil! A, ce! Mai bine să fiu copil!» E prima zi de Crăciun. Spre mirarea tuturora cumpără un curcan şi-l trimite băiatului bolnav al nepotului său; pe domnu respins când cu colecta pentru săraci, îl opreşte în drum şi i dă o sumă însemnată de bani; se duce la nepotul său la masă, dimineaţa, în cancelarie, nu mai ceartă calfa, ci-i pune în vedere chiar ridicarea lefii. Toţi cască ochi mari: Ce să fie aceasta?

«Mulţi au râs, când l-au văzut aşa de schimbat. El i a lăsat să râdă şi nu şi-a bătut capul cu dânşii, fiindcă a fost destul de înţelept să ştie, că nu se poate duce în îndeplinire nici o faptă bună, fără ca unii oameni să râdă de mai înainte, şi fiindcă ştia, că soiul acesta de oameni şi aşa era orb în orce împrejurare, şi-a zis că tot va fi mai bine dacă o să şi strâmbe gura de râs, decât să o facă dintr'altă pricină, mai puţin atrăgătoare. Inima sa râdea, şi asta-i era de ajuns»...

Morala este evidentă: Dickens vrea să moralizeze, dar o face cu artă, se foloseşte de descrieri şi tablouri ademenitoare, arată persoanele iubite poate câte odată în culori prea albe până când pe cele urgisite şi vrednice de dispreţ prea negre.

Scriind acestea mă gândesc la romanul său «Oliver Twist» mai cu seamă, care are figuri ca cele din povestirea de faţă, dar în dimensiuni şi mai mari.

Dickens face propagandă cinstită pentru şcoalele poporale, împotriva maltusianismului, a uzurăriei, etc.

O carte ca cea de faţă poate avea mare efect în sânul poporului.

NB. A apărut în trad. rom. de 1. *Marius*, sub titlul: «*O noapte de Crăciun*», în editura Alcalay şi &. 1916, 10 lei; 2. în bibl. «*Căminul*» *66–67* sub titlul «*Un poem de Crăciun*». Edit. Steinberg, 2 lei. *H. P. P.*

Exemplare obligatorie. Monitorul Oficial publică legea prin care proprietarul orcărui atelier de arte grafice: tipografie, litografie sau orce procedeu de arte grafice, este obligat să trimită din orce carte, broşură, revistă, ziar, note muzicale, hartă geografică, planuri, stampe, portrete, tablouri, foae volantă şi orce altă reproducere, câte două exemplare bibliotecii Academiei Române din Bucureşti, câte două exemplare bibliotecii universităţii din Iaşi, bibliotecii universităţii din Cluj, bibliotecii universităţii din Cernăuţi, bibliotecii Ateneului român, bibliotecii din Chişinău, şi câte un exemplar fundaţiunii universitare «Carol I» din Bucureşti şi Asociaţiunii din Sibiu, ear aceste biblioteci sânt obligate să le primească şi să le păstreze în depozitele lor.

Afară de aceasta, este de recomandat, să luăm exemplu dela conlocuitorii noştri saşi, cari se pot mândrî cu un tineret organizat şi disciplinat.

Propun să luăm următoarele dispoziţiuni privitoare la organizarea tineretului nostru:

1. Toţi tinerii dela 15 ani în sus până la căsătoria lor să facă parte din Asociaţia tineretului din comună. Acestora preotul şi învăţătorii, cu cari preotul va lucra mână în mână, le vor preda în serile de earnă, cel puţin tot a doua seară, bucăţi de citire alese; părţi din istoria şi geografia ţării; câte o naraţiune cu conţinut religios moral, apoi cântări naţionale şi bisericeşti în cor, jocuri naţionale şi în fine părţi alese din sf. Scriptură şi explicarea lor.

2. Dintre tineri vom alege pe unul mai de omenie şi mai deştept, de conducător al lor, căruia ceilalţi sânt datori a-i da ascultare, ear la caz de nesupunerea vre-unuia să raporteze preotului şi acesta prin ajutorul comitetului parohial să ia măsurile de îndreptare avizând părinţii despre purtarea fiului sau fiicei lor.

3. Să intervenim ca jocurile şi petrecerile să nu se facă fără înştiinţarea preotului local, ear autorităţile civile să nu mai dea învoire pentru ele fără aprobarea preotului.

4. In unele locuri s'a introdus obiceiul de-a opri tinerimea la Crăciun şi Anul nou să colinde. Această măsură nu e corectă. Colindatul este notă caracteristică a individualităţii noastre ca popor, şi propun să se dea voie tineretului să colinde şi pe viitor păstrând astfel frumosul obicei moştenit din moşi strămoşi, — dar de sine înţeles avem să supraveghem de aproape felul în care urmează acest obicei.

5. Anumite ore, în serile de earnă, să le consacrăm instruării analfabeţilor. In şedinţa comitetului administrativ al judeţului ţinu ă în luna Noemvrie am avut ocaziunea să aud raport foarte trist al revisoratului şcolar din judeţ, şi adecă: până ce statul român cheltueşte cu şcoalele peste o jumătate de milion de lei lunar numai în Treiscaune, noi am ajuns de avem în întreg judeţul 14 învăţători români cu calificaţie, — ear numărul analfabeţilor nu scade încă. Tot atunci dl subrevizor aducea învinuiri preoţimii, că nu catihisează aproape nicăiri, afară de 2—3 excepţiuni. Eu i-am reflectat, că una din causele acestui resultat trist e, că pe lângă învăţătorii calificaţi, aşa de puţini, o mare pacoste este şi numirea multor naufragiaţi cari numai chemare învăţătorească nu au.

In ce priveşte catehisarea a trebuit să recunosc, că unii preoţi nu-şi prea fac datoria, — dar am reflectat că preoţimea are tot dreptul să ceară cuvenita răsplată pentru catehizaţie.

6. Deosebită atenţiune să dăm caselor culturale, care să nu lipsească din nici o parohie, — acolo să punem la dispoziţia poporului şi tinerimii cărţi din biblioteca parohială, reviste jurnale, şi în prima linie să familiarizăm tinerimea cu cetirea foii pentru popor «Lumina Satelor». Am observat la poporul meu, că pe când la început oamenii nu se prea însufleţiau să o aboneze, dar dupăce le am abonat-o eu cu banii mei la 14 credincioşi — aceştia, cum au citit câţi va numeri au venit cu toţii şi mi-au adus bani rugându-mă să le-o abonez şi pe viitor. —

In ce priveşte organele Revista Teologică şi Telegraful Român abonarea lor este o datorie pentru toţi preoţii noştri: să le abonăm şi citim spre binele tuturora.

In *Februar.* In această lună continuăm cu cele amintite în Ianuar în acelaş fel, apoi acomodându ne punctelor înşirate în «evidenţa» amintită privitor la cele administrative, ca plătirea taxelor la fondul de pensiune, dări, echivalente, trimiterea raţiociniului, — să stăruim la punctul referitor la parastasul mecenatului Emanuil Gojdu.

Ştim cu toţii cu câtă dragoste de neam şi cu câte jertfe a asigurat acest bărbat providenţial viitorul multor tineri români la şcoalele înalte. Ştim, că fără sprijinul lui multe comori sufleteşti ar fi rămas îngropate.

Deci ţinerea parastasului şi caracterizarea acestui mare bărbat să ne fie sfântă datorie.

In *Martie.* Vom continua cu cele începute în Ianuar pentru tinerime şi vom satisface celor prescrise în «evidenţă», ca plătirea de diferite taxe, darea de cult, raportând asupra felului cum s'a făcut instrucţiunea şi cum ne am achitat de datorinţa instruării analfabeţilor.

In *April.* In «evidenţă» se cuprinde numai un punct referitor la discul dela Florii; dar noi, pe lângă satisfacerea acestuia, vom continua cu cele amintite în lunile trecute, privitor la instrucţiunea tinerimii.

In *Mai.* Avem trei lucruri însemnate atât din punct de vedere moral, cât şi naţional. Aceştea sânt: Sărbarea pasărilor şi a pomilor, serbarea naţională a unirii politice a tuturor românilor, apoi serbarea eroilor.

Nu avem momente mai potrivite pentru a preamări atotputernicia Tatălui ceresc şi prea marea bunătate, ca acum în luna Mai.

Afară de momentele acestea, mai adaug unul şi adecă: Mai e luna sămănăturilor. Aceasta lună asigură recolta anului. Să nu uităm, că poporul nostru, care aproape 90 procente este plugar, aşteaptă totdeauna darul dela Părintele luminilor. Asigurată recolta, este asigurat traiul lui. De aceea să ieşim şi la câmp, — se poate face d'odată cu cultul eroilor, — sau fiind timp ploios, în curtea bisericiii şi acolo să implorăm binecuvântarea cerului peste roade. Aici iarăşi avem ocasiune pentru a arăta bunătatea şi atotputernicia Tatălui ceresc, contribuind la edificarea şi îmblânzirea firii omeneşti.

Cel puţin de 2 ori în an să ţinem slujbe pentru sămănături, una în Mai, de cerere, alta în Noemvrie, de mulţămire, şi vom nimeri dorinţa poporului, îi vom nobilita inima şi sufletul pentru a-l face religios şi mai bun.

In *Iunie.* După satisfacerea celor cuprinse în «evidenţă», vom arăta rodul secerişului în şcoale. Vom vedea progresul său regresul; lacunele vom stărui să le îndreptăm.

In ce priveşte tinerimea, vom căuta ca cel puţin Dumineca şi sărbătoarea să satisfacem celor amintite în Ianuar, pentru ca în zilele de lucru să dăm tinerilor ocazie să ajute la lucrul câmpului.

In *Iulie.* Vom continua cu cele cuprinse la luna lunie, resolvând şi cele de cuprins administrativ.

In *August.* Cele mai multe momente sânt închinate pregătirilor pentru începerea anului şcolar.

In *Septemvrie.* Vom grijî ca începerea anului şcola să se facă regiamentar. Vom face sfinţirea apei în şcoală după principiul: «Totdeauna lucrul tău să-l începi cu Dumnezeu». Vom da ajutorul şi datele trebuincioase învăţătorilor şi vom stărui, ca prin predici ocazionale să îndrumăm cât mai mulţi părinţi să şi dea copiii la şcoală şi la meserii. Aceste momente ne dau material bun şi îmbelşugat pentru a lumina poporul.

In *Octomvrie.* Vom satisface celor privitoare la catehizaţie. In ziua natală a M. Sale, Reginei noastre, vom căuta să arătăm rolul ei frumos, inima ei de mamă a răniţilor, pentru a edifica si da pilde de urmat.

In Octomvrie să începem şi slujbele în sobor. Totodată să aducem rugăciunile de mulţămită referitor la cererile înălţate Tatălui ceresc în Mai.

In *Noemvrie.* Amintirea lui Andrei Şaguna. Munca, pilda şi jertfele aduse de acest mare arhiereu n'au trebuinţă să le mai accentuez.

In *Decemvrie.* Vom fi absorbiţi de 6 puncte din «Evidenţă», toate de caracter administrativ, — şi le vom satisface. —

Dacă ne vom năzui, să satisfacem deplin cele amintite, cred că vom putea tămădui relele şi boalele sufleteşti între oameni, şi cu inima curată vom putea zice că ne-am făcut datorinţa faţă de popor şi patrie.

Nu pot încheia iubiţi colegi, fără a face apel frăţesc la voi în ce priveşte simţul de colegialitate şi de ajutorinţă unul faţă de altul. Să nu ne invidiăm, ci să ne ajutăm. Emulând în bine, vom tămădui relele care rod la inima creştinului...

A apărut

Calendarul Bunului Creştin pe anul 1923

Se vinde la LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ în SIBIU, şi în alte librării. — La cererile prin MANDAT POŞTAL se va adăuga 4 Lei pentru porto şi recomandat.

Din lucrările Sfântului Sinod

In sesiunea de toamna a Sfântului Sinod s'a discutat, între alte chestiuni de însemnătate, şi afacerea *averilor bisericii din Basarabia.*

Aşa numita «Uniune a preoţilor» din partea locului şi-a însuşit adecă o parte din averile care formează proprietatea *bisericii* din Basarabia.

Sfântul Sinod, în sesiunea sa amintită, a decis ca aceste averi să se restitue fără întârziere bisericii, întru cât autonomia bisericească nu permite administratorilor să înstrăineze astfel de bunuri ce după drept aparţin bisericii.

S'a dat un termen de o lună tuturor acelora, cari au sustras din averile bisericii noastre de peste Prut. După acest termen, se vor lua măsuri atât din partea Sfântului Sinod, cât şi din partea ministerului cultelor.

*

In şedinţa din urmă a Sinodului s'au desbătut şi condiţiile de ajutorare ale patriarhului din Constantinopol, ameninţat de turci.

Despre apărarea patriarhului, I. P. S. Sa mitropolitul primat Miron dă unui ziar din capitală următoarea lămurire:

— Am fost înştiinţat că guvernul turc doreşte să exmulzeze din Constantinopol pe patriarhul ortodox, pe motivul că n'are ce mai căuta un patriarhat ortodox într'o citadelă mohamedană, cum este Constantinopolul. Se înţelege că această pretenţie este absurdă. In Constantinopol este în bună parte leagănul ortodoxiei. Acolo este biserica sf. Sofia, la altarul căruia au oficiat servicii creştine o bună parte din sfinţii părinţi şi cărturari ai doctrinei şi dogmei creştine. Sinodul a trimis o telegramă dlui I. G. Duca, ministru de externe al României, care azi participă la lucrările conferenţei dela Lausanne, o telegramă prin care l-a rugat să ceară conferenţei, în numele bisericii ortodoxe române şi al bisericilor creştine, ca biserica sf. Sofia din Constantinopol să fie redată bisericii creştine. Am cerut aceasta şi pentru motivul, că puterile aliate aflate întrunite în Lausanne, au aprobat şi au înţeles să redea turcilor oraşul Adrianopol, întru cât, spuneau delegaţii turci, în Adrianopol sânt mormintele marilor sultani şi geamiile musulmane cu tradiţii vechi, pe pământul european. Am cerut şi apărarea patriarhatului din Constantinopol întru cât, de veacuri, acest patriarhat este socotit capitala ortodoxismului din toată lumea. Am rugat pe dl ministru Duca să stărue în faţa conferenţei dela Lausanne ca autoritatea patriarhului să nu fie întru nimic ştirbită, fiindcă patriarhul din Constantinopol reprezintă pentru noi, ortodoxii, cea mai înaltă tradiţie, şi, în considerare că noi creştinii am găsit dreaptă cererea turcilor în legătură cu dorinţa lor d'a stăpâni oraşul de tradiţie musulmană, Adrianopolul, şi ei, la rândul lor, să înţeleagă că bisericile creştine au drepturi nediscutabile, atunci când e vorba de biserica sf. Sofia şi patriarhatul din Constantinopol.

Pentru Crăciunul orfanilor

— O chemare către publicul din Sibiu —

In Orfelinatul de aici, din Sibiu, biserica noastră ocroteşte 60 de copilaşi orfani. Toţi aceşti copilaşi cu drag îşi aduc aminte de vremea când aşteptau Crăciunul în căsuţa lor cea caldă şi plină de lumină. Dar fără de veste a venit ceva, de care ei, micuţii, nici acum nu-şi pot da bine seamă. A venit războiul şi a strâns lumina şi căldura din căsuţa lor şi le a spart cuibul. Pe tata l-a dus războiul şi tata n'a mai venit acasă, ear pe urmă şi mama a trebuit să-i scoată de sub aripile ei calde, pentrucă n'avea pâne şi haine să le dea...

In sufletul celor 60 de copilaşi trăeşte şi acum această dureroasă istorie şi e datoria noastră naţională şi creştinească să i facem să o poată uita. Sosește Crăciunul care e cel mai bun prilej pentru acest lucru. Să le facem micuţilor orfani un Crăciun cald şi frumos, cu haine calde, cu încălţăminte nouă şi pom frumos. De aceea apelăm la toate inimile bune şi milostive să ne ajute cu dăruiri, fie de bani, fie de alimente, fie de haine sau încălţăminte, fie de podoabe pentru pomul de Crăciun.

Publicul din Sibiu şi-a făcut şi anii trecuţi datoria şi nădăjduim că şi acum nu ne va lăsa

fără ajutor. Darurile se primesc la redacţia «Lumina Satelor» (str. Mitropoliei 45) sau la Orfelinat (Şcoala Normală «Andrei Şaguna»). Dărurile mai mărişoare le vom publica şi la foaie cu mulţumire publică.

Preot *I. Trifa*,
directorul orfelinatului.

Dela Cassa arhidiecezană

On. Domni preoţi, cari nu şi-au trimis datele familiare oficiilor protopresbiterale respective, sânt poftiţi a şi le înainta de urgenţă Oficiului Cassei arhidiecezane, căci în caz contrar nu vor primì adausul familiar.

Sibiu, 26 Decemvrie n. 1922.

Oficiul Cassei.

Ştirile zilei

Predici. Duminecă, în 11/24 l. c., a predicat în catedrala mitropoliei, părintele Gh. Maior, iar în 6/19 părintele Dr. A. Crăciunescu.

In amintirea lui Nicolae Bălcescu, dela a cărui moarte s'au împlinit acum 70 de ani, liceul «Andrei Şaguna» din Braşov a organizat o serbare, Duminecă, în 24 l. c. Programa a conţinut: o conferenţă de profesorul G. Popa despre N. Bălcescu, citiri, recitări, coruri, şi muzică executată de orchestra elevilor. Din ofertele binevoitoare, făcute la această comemorare, se dau ajutoare şcolarilor săraci.

Sfinţire de capelă. Duminecă, în 17 l. c., s'a sfinţit capela liceului militar «Mihai Viteazul» din Târgu-Mureş. O sală mare a acestui liceu, construindu-se un altar, a fost transformată în capelă. Serviciul divin a fost oficiat de părintele protopop Ştefan Russu, asistat de preoţii locali. Răspunsurile le-a dat corul elevilor, conduşi de măestrul de muzică Radulion. După sfinţirea capelei, protopopul Russu a ţinut o înălţătoare cuvântare, arătând sacrificiile poporului român sub stăpânirea ungurilor spre a şi susţine legea strămoşească; a reamintit de arh. ep. Andrei Şaguna, luptătorul neobosit şi marele mitropolit al nostru, iar în cuvinte de o căldură şi de o putere impresionantă şi-a arătat fericirea ce-o simte că i a fost dat să oficieze sfinţirea unei capele ortodoxe în localul, care acum 5 ani în urmă era un focar de ură contra poporului român şi a religiei ortodoxe. Vorbeşte apoi dl colonel Georgescu comandantul liceului militar şi arată dragostea şi munca depusă de personalul şcoalei în înfăptuirea acestei evlavioase idei, şi aduce câteva exemple din istoria neamului nostru, ca să înşufle în inima elevilor credinţa şi jertfa ce trebue s'o facă pentru păstrarea religiei. Serbarea s'a sfârşit, după ce corul liceului a intonat imnul regal, iar întreaga asistenţă s'a scoborât în cancelaria profesorilor liceului unde au semnat actul comemorativ al sfinţirii capelei.

Decorat. Profesorul dela şcoala normală, dl Dr. Nicolae Regman, inspector al învăţământului normal şi primar, este decorat cu Steaua României în gradul de ofiţer.

Facultatea de medicină dela universitatea din Cluj, în urma agitaţiilor petrecute între studenţii evrei şi creştini, s'a închis pe timp nedeterminat. Clinicele şi decanatul funcţionează mai departe.

Şedinţa literară din luna Decemvrie a Reuniunii meseriaşilor români din Sibiu ce era să se ţină Joi în 15/28 Decemvrie a. c., din cauze neprevăzute, se amână pe *Joi în 11 Ianuar 1923.* *Comitetul.*

Monedă de metal. Ministerul de finanţe a hotărât să retragă din circulaţie hârtia monedă de 1, 2 şi 5 lei şi să bată în locul ei monedă de metal. S'a întocmit o comisiune, care să studieze ofertele ce va primì. Suma pentru care se va comanda această monedă, va fi de 200 până 300 milioane de lei.

Impresia generală rămâne. La discuţia de mesaj, în şedinţa Senatului din 21 l. c., a luat cuvântul şi mitropolitul Blajului, I. P. S. Sa Dr. Vasile Suciu, vorbind despre învinuirea ce s'a adus clerului greco-catolic, care a lipsit dela ceremonia încoronării în biserică, unde toţi ceilalţi şefi de religiuni au luat parte. Mitropolitul Blajului a spus, că clerul unit cu Roma se alcătueşte din buni români, şi că acest cler n'ar merita învinuirea ce i s'a adus de a nu fi participat la încoronarea Suveranilor români. (Impresia generală însă, că înaltul cler greco-catolic a săvârşit la Alba-Iulia o mare greşală, rămâne şi mai departe bine stabilită).

Daruri pentru Crăciun. Părinţii din Sibiu, doritori de a cumpăra copiilor lor cărţi vrednice de citit, de Crăciun, vor găsì în săptămâna viitoare, Luni şi Marţi (1 şi 2 Ianuar n.) în localul «Asociaţiunii» noastre, o expoziţie de cărţi alese.

Mulţumiri. Prefectura poliţiei oraşului Sibiu aduce şi pe această cale, mulţămirile sale recunoscătoare dlui *M. Vogelsang*, fabricant de tricotage în Sibiu, pentru darul generos, făcut cu ocazia sărbătorilor funcţionarilor şi sergenţilor de oraş de la această prefectură, şi anume o cantitate de articole de tricotage de lână, ca mănuşi, ciorapi şi jambiere, în valoare de mai multe mii de lei. *Prefectura.*

Nr. 4216—1922 (218) 1—1

Convocare

In temeiul hotărârii Consistorului diecezan a Clujului Nr. 3847/1922 şi în conformitate cu dispoziţiile Statutului organic art. 38—55 şi a regulamentului pentru alegerea de protopopi, convoc *sinodul* protopopesc electoral al tractului Mureş Ludoş pentru alegerea de protopop pe ziua de *10/23 Ianuar 1923* în biserica noastră ortodoxă din Mureş-Ludoş la ora 9 dimineaţa.

Totodată convoc *comitetul* protopopesc la şedinţă pe ziua anterioară *9/22 Ianuar 1923* la 3 ore d. a. în Mureş-Ludoş.

Cluj, la 2/15 Decemvrie 1922.

Dr. Sebastian Stanca,
comisar consistorial.

Nr. 355/922 (220) 2—3

Concurs

Pe baza § lui 63 din Statutul organic, combinat cu § 23 punct 5 şi a regulamentului pentru procedura la alegerea de protopresbiter, votat de congresul naţional bisericesc al metropoliei noastre sub Nr. 136 din 1888 § 7, prin aceasta conform ordinului consistorial din 5 Septemvrie a. c. Nr. 7154 Plen. se publică concurs pentru îndeplinirea postului de protopresbiter în tractul Sibiu.

Viitorul protopresbiber va fi totodată şi paroh al parohiei Sibiu-cetate.

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt:

1. Venitele dela parohia Sibiu-cetate, cu întregirea dela stat.

2. Venitele după postul de protopresbiter, cu întregirea dela stat.

Concurenţii au să documenteze calificaţiunea prescrisă prin conclusul congresual Nr. 111 din 1888.

Cererile de concurs cu documentele necesare în original sânt a se înainta la Consistorul arhidiecezan în termin de 30 de zile după prima publicare în ziarul «Telegraful Român», fiind a se alătura şi o tabelă de coalificaţiune după rubricele indicate în regulamentul congresual provocat, § 12.

Concursele întrate după expirarea terminului, nu se vor lua în considerare.

Sibiu, din şedinţa comitetului protopresbiteral, ţinută la 11/24 Noemvrie 1922.

Matei Voileanu adm. protop. — **Candid Popa** secretar

Nr. 9137 Plen.

S'a aprobat:

Sibiu, din şedinţa plenară, ţinută la 5 Decemvrie 1922.

Consistorul arhidiecezan:

Dr. Nicolae Bălan
arhiep. şi mitrop.

Virgil Nistor
secretar

Catalogul

cărţilor şi imprimatelor (blanchetelor) din editura şi depozitul

Librăriei arhidiecezane

cuprinzând un număr foarte considerabil de cărţi bune şi folositoare, grupate în XXV de titli, precum şi specificarea de blanchete în afaceri bisericeşti, şcolare şi epitropeşti pentru oficiile protopresbiterale şi parohiale, asemenea şi pentru direcţiunile liceelor şi şcoalelor primare, a apărut şi s'a trimis tuturor oficiilor protopresbiterale.

Se mai află în depozit **portretele MM. LL. regele Ferdinand I şi regina Maria, a arhiepiscopului-mitropolit Andrei baron de Şaguna, Miron Romanul şi Ioan Meţianu**, şi a marelui mecenate **Emanuil Gozsdu**, precum şi diferite icoane.

Se pot comanda la Librăria arhidiecezană şi **odoare şi odăjdii bisericeşti**, cu preţurile cele mai reduse.

Se publică separat broşurile dela 62 «Bibliotecice se află în depozit.

Comandele se execută mai avantagios prin rambursare.

Se primesc comande şi pentru cărţi cari nu se cuprind în catalog, procurându-se cu posibilă grăbire.

Librăria primeşte comande şi pentru **procurarea de sigile şi ştampile.**

Preţul catalogului: **2 lei**, ear porto postal **50 bani.**

La Librăria Arhidiecezană
în Sibiu se află de vânzare

Registre de tot felul

✦ **legate şi broşate** ✦

pentru parohii, bănci, oficii şi particulari cu

preţuri moderate

Biblioteca Universală

una dintre cele mai de seamă Biblioteci apărute până acum la noi

Nri apăruţi 33 ◆ Preţul unui Nr. 1 Leu

Lumea copiilor

revistă săptămânală pentru copii, bine redactată, cu ilustraţiuni colorate şi instructive

Preţul unui Nr. 2 Lei

Mersul trenurilor în Sibiu

I. Plecare: 1. Spre Copşa: 2·30, 10·40 14·35, 20·40.

2. Sore Vinţ: 4·05, 18·35

3. Spre Râul-Vadului, Peatra-Olt, Bucureşti: 2·54, 13·45, 19, (accelerat).

4. Spre Făgăraş: 5·05, 15·59.

5. Spre Cisnădie: 5·16, 9·30, 15.

6. Spre Agnita, Sighişoara: 17·45.

7. La Ocna, tren şcolar: 6·20, 13·25.

II. Sosire: 1. Dela Copşa: 1·13, 9, 15·23, 18·50.

2. Dela Vinţ: 10·20, 17·04.

3. Dela Râu Vadului, Peatra-Olt, Bucureşti: 1·44, 12·20 (accelerat), 16·15.

4. Dela Făgăraş: 8·30, 14·13.

5. Dela Cisnădie: 7, 11·35, 20·03.

6. Dela Sighişoara: 8·50.

7. Dela Ocna tren şcolar: 7·30, 14·34.

Anunţuri şi reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane

Anul LXX Sibiu, 16/29 Decemvrie 1922 Nr. 99

Telegraful R

Nr. 973 On. Procuratura de stat 4 (Of.)
Sibiu

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Milostivire

(x) Sântem în preajma Crăciunului. Sărbătoarea Nașterii Mântuitorului vestește pacea pe pământ și iubirea creștinească între oameni.

Viața omenească este împletită cu multe dureri și cu puține bucurii. Zilele triste schimbă des pe cele de veselie.

Câți sărmani muritori își duc traiul de pe azi pe mâne, prigoniți și chinuiți! Câte ființe lipsite și de bucuriile de întâia necesitate, — fără casă, fără masă și fără haine scutitoare de gerul iernii! Câți bătrâni neputincioși, câți bolnavi, și mai ales câți copilași bătuți de nenoroc, în jalea lor de orfani, trebue să rabde foamea și frigul!

Soartea tuturor acestor mâhniți și amărâți imploră milostivirea noastră.

Să ne apropiăm de bieții nenorociți și frați de-ai noștri, și să-i mângâem în cumplita durere sufletească și corporală. O bucată de pâne, o hăniță, o vorbă creștinească și discretă va nemeri totdeauna calea ce duce la îmblânzirea sufletelor și la alinarea suferințelor nemeritate.

Inima românului nu este nici astăzi a omului împietrit. Bunătatea sa firească nu-și poate închipuì sărbătorile dela Crăciun fără fapte de creștinească milostivire, moștenită din timpuri de mult apuse. In zilele mari ale anului, dar și în zile mai puțin mari, el de obicei se gândește la cei săraci și suferinzi, renunțând la prisosul său de avere, ca să ajute pe cei lipsiți din jurul său.

Războiul mare a sporit însă cu miile numărul nenorociților, și în deosebi al orfanilor. Intre aceștia vor fi și de aceia, cari sufer în mizerie și nu știu nici în zi de sărbători împărătești ce va să zică mulțumirea sufletească.

In țara cu belșug de soare, cu aurul grâului, și cu bătrânii codri, traiul a devenit greu și banul rar. Dar, cu toate acestea, pare că există și multe sălașe calde și luminoase, avem și îmbogățiți de tot soiul, iubitori de lux și plăceri. Gândul lor să rătăcească pe o clipă dela masa îmbuibării la coliba înfrigurată, lăsând să cadă o părticică din bunătăți și pe masa celui sărac și neputincios.

Milostivirea nu rămâne făptuire deșartă. Aplicată în deosebi față de nevinovații orfani, ea va netezì drumul viitoarei generații, înzestrându-o cu creșterea trebuincioasă pentru o nouă lume ce se plămădește.

Dăruirile în alimente, bani, îmbrăcăminte, ce se fac cu aceste ocazii, își vor ajunge scopul când mai ales vor fi împreunate cu povețe pentru îndreptarea rătăcirilor și a obiceiurilor greșite și moștenite din neam în neam. B. o.: In satele noastre numărul copilașilor morți în floarea vrâstei este nespus de mare, numai din cauza neștiinței mamelor, care n'au învățat cum să-și nutrească și nici cum să-și crească odraslele, neputându-se desbăra de multe datini rele învățate dela înaintașele lor....

Ear fără copii sănătoși trupește și sufletește n'avem «viitor de aur», pe lângă toată încurajarea și profețiile poetice mai vechi și mai nouă. Mamele trebue înzestrate cu oarecare necesare cunoștințe de sănătate și de creștere. Avem bărbați de școală și distinși pedagogi, avem și oameni de știință și iscusiți medici, — și totuși, până acum, ideile de pedagogie și de igienă continuă să rămâie secretul unui prea restrâns număr de muritori. Lățirea acestor idei în cercuri cât mai largi, risipind întunerecul credințelor false și primejdioase, nu mai poate zăbovì.

Se apropie sărbătoarea Nașterii Domnului. Să îndeplinim acte de milostivire înțelegătoare și potrivită ca trebuințele comune ale neamului nostru, iubind pe oameni și pe Creatorul lor.

Nr. 9923.

Comunicat

S'a constatat adeseori, că atât oficiile parohiale, cât și cele protopresbiterale nu satisfac diferitelor ordine, circulare ori comunicate oficiale publicate în «Telegraful Român» sub cuvânt că acele ordine nu s'au trimis direct oficiului ori că nu au primit foaia. De aceea facem cunoscut tuturor oficiilor protopresbiterale și parohiale din arhidieceza noastră, că toate ordinile, circularele și comunicatele oficiale

FOIȘOARA

Dări de seamă

— Făcute în conferența preoțească, din protopopiatul Devei, asupra unor publicații din 1922 de Ștefan Florescu, preot în Vălișoara —

Despre unele scrieri apărute în decursul anului, — întrucât mi au fost accesibile și le-am putut cerceta, — voi face o scurtă dare de seamă. Unele din aceste scrieri sânt menite pentru massa poporului; altele se pot citì cu folos mai ales de duhovnici. Voi încerca, pe cât îmi stă în putere, să le fac cunoscute și acelora, cari n'au ajuns încă să le cunoască.

I.

1. *Cele șapte cuvinte ale lui Isus pe cruce*, de arhimandritul Iuliu Scriban.

O puternică personalitate, arhimandritul Iuliu Scriban, în recenta sa scriere: «Cele șapte cuvinte ale lui Isus pe cruce» tâlcuește ultimele cuvinte ale divinului Mântuitor, spuse în supremele momente ale existenței sale pământești. «Scurte au fost acele cuvinte, — spune autorul, — dar ele rămân să lumineze în lungimea nesfârșită a veacurilor, sânt grăirea de veșnică răsunare și rodire a testamentului lui Hristos până la capătul vremurilor pământești».

Șapte cuvinte a spus Mântuitorul; ele cuprind sunete de glasuri tainice, trimise de-alungul veacurilor, dincolo de toate marginile întinderii și care până în cele mai depărtate adâncuri ale veșniciei vor purta tremurările nesfârșitei iubiri, — cum zice un autor francez.

Când o suferință grozavă fizică se abate asupra omului, nu este legе și putere în lume, care să-l facă să se gândească și la semenul său. Mântuitorul însă, biruind hotarele firii omenești, chiar în chinurile crucificării se roagă pentru acel popor dela care îi venia moartea, și care cu puțin înainte îl primise cu osanale și cu ramuri de finic: «Doamne, iartă-le lor că nu știu ce fac». Acesta a fost *primul* cuvânt.

Și privind jos a văzut pe mamă-sa, care era de față asistând împreună cu ucenicul iubit, la chinurile Fiului său și ca să nu-i mărească durerea maternă îi zice: «Femee, eată fiul tău», ear sfântului Ioan: «Eată, mama ta», aceasta simbolizând și punerea întregii omeniri sub scutul protector al divinei Fecioare.

Tâlharii își băteau joc de el, zicându-i să facă o minune ca și ei să fie scăpați. Unul însă, asemeni ulterioarei convertiri a sf. apostol Pavel, a cunoscut pe Hristos și pocăindu se în ultima clipă a vieții lui, Mântuitorul îi făgăduește: «Azi vei fi cu mine în rai!»

Și noi, ca urmași ai Preaînaltului Mântuitor să l cunoaștem și să-l simțim spre a nu rămânea înapoia tâlharului pe calea mântuirii.

După aproape 24 ore de necontenite chinuri, din pieptul ars de suferință al Mântuitorului ieși al *patrulea* cuvânt: «Mi e setel» Deabia acum se gândește la patimile sale și drept răspuns primește oțet cu fiere. Cu oțet și fiere răspunde omenirea la jertfa blândului răscumpărător...

«Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, pentruce m'ai părăsit?» glăsuește Isus ca purtătorul păcatelor omenirii și nu ca fiu al lui Dumnezeu. Și fiindcă Dumnezeu se zicea pe evreește Eli, poporul a crezut că strigă pe Ilie să l ajute. Oare tot așa de neînțelegători sântem și noi, când Domnul Isus ne zice fiecăruia: «Pentruce m'ai părăsit?»

«Săvârșitu-s'a», a glăsuit Hristos, spunând că rolul său de mântuitor s'a terminat. Putea-vom oare vreodată să zicem că rolul, misiunea noastră o am terminat?

Și în sfârșit al șaptelea și ultimul său cuvânt a fost: «Părinte, în mânile tale îmi dau duhul», sublime și dumnezeești cuvinte care învață pe om nu numai a trăì frumos, ci și a murì frumos. Prin ultimele sale cuvinte încredințează nu numai sufletul său în mânile atotputernicului Creator, ci și sufletul omenirii scăpat de întunerecul păcatului strămoșesc.

publicate în organul oficios al arhidiecezei noastre «Telegraful Român» sânt obligatorii *pentru toţi şi se aşteaptă să fie satisfăcute fără alt ordin special, făcându-se responsabili toţi cei ce nu vor satisface acestora şi cari vor avea să supoarte consecinţele neîndeplinirii ordinelor autorităţii superioare bisericeşti conform circularului Nr. 7398/920.*

Aceste ordine vor avea să fie introduse în protocolul de esibite fiecare sub număr separat.

Numerile perdute din foaia oficioasă se vor reclama dela administraţia foii.

Sibiu, 13/26 Decemvrie 1922.

Consistorul arhidiecezan

Preotul şi învăţătorul

— Dintr'o conferenţă —

In scopul vrednic de toată lauda şi de tot sprijinul: statorirea unui plan de armonică lucrare între preoţime şi învăţătorime, s'a ţinut în Caransebeş — cum am raportat la timpul său — o întrunire bine cercetată, care a adus hotărâri în acest senz, alegând un comitet însărcinat să elaboreze, în aceste vremuri mari, amănuntele necesare pentru o activitate comună inspirată de frăţie şi concordie, între aceşti doi factori de căpetenie din viaţa publică a neamului nostru.

Cu ocazia întrunirii amintite, părintele *Sinesiu Bistreanu* din comuna Var, unul dintre cei mai muncitori parohi ai Bănatului, a ţinut o conferenţă despre tema: *Prestigiul preotului şi învăţătorului.* Redăm părţile esenţiale din această conferenţă:

Neamul românesc de dincoace de munţi şi-a susţinut şi apărat fiinţa naţională aşa zicând numai prin biserică şi prin şcoala ei. Învăţătorii şi preoţii au mijlocit în toată vremea conservarea românismului. Ei au fost neobosiţii promovatori ai religiosităţii şi moralităţii, precum şi învăţăturii, — multe sau puţine, — cum permiteau împrejurările.

Imi aduc aminte cu duioşie, că erau momente când în Dumineci şi sărbători, — dacă se ivea vreo piedecă în calea preotului să cuvinteze creştinilor, cu învoirea acestuia citea învăţătorul din strană «cazania» şi noi ieşam edificaţi sufleteşte din sf. biserică.

Şi earăşi, de câte ori învăţătorul era ocupat cu d'ale economiei sau cu alte necesităţi, preotul se năzuia să suplinească pe fratele şi soţul său în instruirea tinerimii şcolare.

Pe teren social şi economic, tot pe aceşti doi factori îi vedem dând sfaturi, mai ales prin exemplul de muncă, contribuind la ridicarea stării materiale a ţăranului şi la raţionala lucrare a moşiei sale.

Cine dintre noi nu-şi aminteşte privelişlea înălţătoare, când poporul român din Bănat şi Ardeal în frunte cu aceşti doi conducători fireşti impunea respect şi nu puţină admiraţie la diferitele alegeri municipale şi parlamentare de pe vremuri?!

Aceşti doi factori, ai timpurilor trecute, au brăzdat neînfricaţi în agrul neamului nostru, în interval de veacuri susţinându-se frăţeşte unul pe altul şi la bine, şi la rău.

Şcoala românească, considerată multă vreme ca fiică a bisericii, nu trebue — în interesul ei propriu — să rupă legăturile acestea şi să se înstrăineze cu totul de sânul bisericii sale în noua lume ce se formează.

Dumneavoastră, stimaţi dni învăţători şi fraţi d n jurul Caransebeşului şi din acest vechi oraş românesc, faceţi încercarea ca pe aceşti doi însemnaţi factori să-i aduceţi earăş la deplină armonie în lucrarea ce ne aşteaptă. Vă sântem mulţumitori de această bunăvoinţă desinteresată.

Aceşti doi factori, să fie inspiraţi şi conduşi şi de aici încolo de dorinţa sacră de a lupta întru mărirea şi întărirea neamului, în noua sa patrie.

Poporul trebue să vadă şi să se încredinţeze, că preotul care de pe amvon şi în cadrele secrete ale sf. mărturisiri, şi la orce ocazie ce i se oferă, năzueşte a mângâia, a lumina, şi îndemna — ca şi învăţătorul său, căruia i-a încrezut scumpa sa odraslă spre creştere: — muncesc în bună înţelegere pentru refacerea neamului, — şi atunci acest popor va ţinea cu dragoste neschimbată la aceşti doi factori.

Recunosc cu multă mâhnire, că în timpul mai nou de când sântem liberi în ţara proprie se arată în unele locuri decădenţă în calităţile frumoase ale ţaranului; dar, am multă speranţă că trecând neamul nostru preste această stare nefirească, earăş va arată respectul ce îl dovedea odinioară acestor doi slujbaşi ai săi văzându i muncind umăr la umăr.

Noi avem sacra datorie a năzui ca aă ţinem la prestigiul de preot şi învăţător, de conducători şi luminători ai poporului.

Dacă, din darul providinţii divine şi din bunăvoinţa stăpânirilor româneşti, am ajuns a fi omeneşte răsplătiţi, să nu credem că a sosit timpul de odihnă. In deosebi acum să avem în vedere misiunea ce ni se impune, şi să fim ca apa ce isvoreşte din stânca muntelui şi răspândeşte sănătatea.

Mântuitorul ne învaţă: a fi lumina adevărului, căldura iubirii, puterea faptelor bune.

Pentru susţinerea prestigiului nostru ca învăţători şi preoţi, să avem totdeauna în vedere moralitatea creştină.

Sublimul întemeietor al creştinismului, Isus, a impus omenirii prin moralitatea sa.

Să fim conştiinţioşi întru îndeplinirea misiunii, căci deşi va lipsi uneori controlul superiorilor, totuş avem şi alt superior care ne controlează neîntrerupt activitatea noastră, e conştiinţa.

Religioşi să fim, ţinând cu convingere la legea strămoşească, căci glăsueşte chiar Aristotel: «Omului să i dai crezământ, căci numai el crede într'o Dumnezeire».

Să fim buni, căci Isus zice prin evanghelistul Ioan: «Impărăţia lui Dumnezeu este în lăuntrul vostru». Deci oamenii să fie buni, şi deaceea se cere să fie drepţi şi onesti; din acestea purced bucuria şi pacea.

Modestia să fie şi mai departe o calitate deosebită a tagmelor noastre, — şi să ne vedem mai cu din adinsul de munca împreunată cu slujba ce ocupăm.

Cât pentru afacerile politice, experienţa zilnică ne dă convingerea că ataşarea la cutare partid este în detrimentul poziţiei noastre. Partidele politice, întru cât am observat, caută mai mult să şi căpătuească aderenţii, decât să îndrepte ţara.

Poporul satelor recunoaşte în fiecare din noi pe adevăratul cărturar, deci să *studiăm în continuu*, să citim cărţi folositoare, să ne câştigăm cunoştinţe ca să ţinem pas cu spiritul timpului.

Activi să fim, căci activitatea pastorală şi didactică sânt mijloace de propăşire, dacă acestea merg mână în mână cu bunătatea şi cu mila creştină, — iar în casele culturale, în focarele de a lumină poporul nostru, preotul şi învăţătorul să şi desfăşure alăturea activitatea binefăcătoare.

Să ne obişnuim în sfârşit cu abnegaţia, dar să ţinem strict şi la cuvintele apostolului neamurilor (II 20), că sântem: «îndreptători celor fără minte, învăţători pruncilor, având formarea ştiinţii şi adevărului în lege».

Inţeleptul Plato scrie: «Toate lucrurile, cuvintele, chiar şi gândurile voastre să se înceapă cu Dumnezeu». (ep. 8.) şi earăş: «Toţi câţi au o leacă de înţelepciune, vor ruga, vor cere ajutorul lui Dumnezeu în întreprinderile lor».

Numai aşa vom putea să izbutim în opera noastră de creştere şi închegare.

***Calendarul Bunului Creştin** (sau Calendarul arhidiecezan) este unul dintre cele mai frumoase calendare din toată ţara. Doritorii de a l avea, să l ceară dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, care trimite zilnic numeroase exemplare.*

Din această scriere orce creştin poate învăţa mult pentru viaţa morală-practică, şi este de dorit să fie recomandată păstoriţilor.

2 *Povestiri de petrecere şi de folos*, de M. Sadoveanu. Maestrul Sadoveanu prin scrierea sa aduce netăgăduit folos în educaţia naţională a poporului. Cel dintâi rachier, povestea unei pălării, istorisirea ţăranului care pentrucă s'a împrumutat să-şi ia pălărie, a fost nevoit să şi vândă şi boii dela jug spre a plăti, minunata poveste a aşezării românilor pe aceste plaiuri, învăţatul Negoiţă care nu ştie cine e autorul găinii, ş'atâtea alte povestiri frumoase, pline de adânci învăţături, merită să fie puse în mâna cât mai multor cititori.

3. *Neagoie Vodă şi Sfântul Nifon*, cuprinde descrierea peripeţiilor prin care a trecut Nifon, patriarhul Constantinopolului şi apoi Mitropolit al Ungro-Vlahei, însoţite de povestiri cu conţinut istoric din trecutul voevozilor români... E scriere care poate fi folosită de oricine, fiind scrisă în grai popular.

4. *Explicarea evangeliilor*, este noua carte a fecundului scriitor, Simeon Mehedinţi, menită a lumina întunerecul de azi al ignoranţei în cele dumnezeeşti, sau precum spune autorul, a îndrumă către o educaţie religioasă spre a ne scăpă de pierzarea în care s'a prăbusit colosul dela Nord, pravoslavnica Rusie. Creştinismul trebue simţit nu citit, şi ca atare trebuie înfăţişat într'o formă limpede, clară, uşor de înţeles de oricare cetăţean.

«Când vor ajunge românii ca în fiecare Duminecă să cetească cu drag evanghelia, vom avea dovadă sigură că am trecut cu bine de răspântia unde s'a hotărât viitorul neamului nostru».

5. *O zi de lumină* de Ioan Beldie, e mişcătoarea descriere a învierii Domnului scrisă într'o formă aşa de frumoasă şi populară că şi copiii o pot folosi; este întreţesută şi cu citate biblice şi ziceri ale blândului Mântuitor.

6. Un dascăl al dascălilor, Vasile Borgovan, caută prin scrierea sa «*Tatăl Nostru*» a scobori în viaţa întinsă şi'n acţiunile omului cele şapte cereri din rugăciunea domnească. E o carte de caracter educativ religios şi practic, şi i bine să fie citită de ori şi cine.

7. *Pătimile Mântuitorului*, de Preotul Criveanu, o conferinţă foarte interesantă. Vorbind de durerea Mântuitorului şi răbdarea sa, spune: «Sufletele mari privesc durerea lor ca pe o taină, o închid cu religiositate în inima lor punând ea păzitor la intrare: «demnitatea».. Şi mai departe: «virtuţile mari se nasc prin încercări mari. Golgota durerii e marele munte al mântuirii. Acela care nu poate urcă acest munte, nu poate intra în împărăţia mântuirii şi fericirii veşnice».

8. *Pagini alese* din scriitorii români, Nr. 22-23, cuprind în adevăr un material select. Un articol valoros e: Călătorie la Ierusalim de Bolintineanu. Induioşătoare sânt strofele unui poet evreu date în traducere, referitoare la durerea evreilor împrăştiaţi în cele patru vânale lumii. «Din toate părţile, exilatul îndreaptă către tine o căutătură plină de speranţă, cu tributul de lacrimi ce ţi este dator. Când plâng a ta durere, plângerile mele sânt lugubre ca geamătul şacalului; dar când visez întoarcerea în patrie, aceste plângeri se îndulcesc ca suspinele harfei ce altădată însoţia cânturile tale divine».

In descrierea amănunţită, făcută în mod măiestrit cu figuri poetice, regretatul Bolintineanu ne face să vedem aievea locurile sfinte unde acum 2000 de ani fiul teslarului din Nazaret a crucificat păcatul strămoşesc deapururi pe Golgota neamurilor. — Mai remarcăm un fragment din piesa religioasă «Isus» de Rosetti, unde Mântuitorul răspunde lui Pilat: «Nu-i din lumea trecătoare a mea veşnică domnie!»

9. Câteva scrieri cari direct sau indirect sânt îndreptate contra adventismului:

Arhimandritul Scriban apare de nou pe scena publicaţiilor religioase cu un bine documentat studiu: *Origina Duminecii ca zi de sărbătoare în creştinism.* Mai întâi arată atitudinea Domnului, faţă de Sâmbătă al cărei Domn este şi despre care zice: Sâmbăta a fost făcută pentru om nu omul pentru Sâmbătă». Din toate acţiunile din viaţa Mântuitorului vedem că pe tăcute Sâmbăta e lăsată afară. Apostolii merg aceeaş cale, urmată de dumnezeescul lor învăţător. In special Pavel între altele spune: «Legea ni-a fost învăţătoare spre Hristos, ear dacă a venit credinţa (adecă perioda T. N) nu mai sântem sub învăţător. Cele vechi au trecut, eată toate s'au făcut nouă».

Nou abonament

Cu 1 Ianuar v. 1923 deschidem nou abonament la **Telegraful Român** cu preţurile arătate în fruntea ziarului.

Dnii abonaţi sânt invitaţi să-şi înoiască din vreme abonamentul, stăruind pentru răspândirea organului nostru în cercuri cât mai largi.

Abonamêntul se face prin mandat poştal. Numele abonatului şi locuinţa (şi poşta ultimă) să se scrie legibil, la adresa: Administraţia **Telegraful Român**, Sibiu.

Administraţia

Convocare

Grupul preoţesc al Gârbovei se convoacă în conferenţă, în comuna *Dobârca*, pe ziua de 7 Ianuar st. v. 1923. La ordinea zilei:

1. Săvârşirea sf. liturghii, în corpore, în biserica de acolo, la ora 9 a. m.
2. La finea liturghiei: predică rostită poporului în biserică, cu îndemn spre zidirea bisericii, de preotul I. Munthiu jun.
3. Eventual: întrunirea sinodului parohial în aceeaş zi, în scopul de a iniţia preparativele de zidire.
4. Şedinţa grupului preoţesc:

a) pentru reconstituire;

b) pentru verificarea procesului verbal din întrunirea trecută dela Reciu, protocol compus de notar, păr. Pomp. Acilenescu;

c) pentru întocmirea întrunirii şi programului conferenţei următoare;

d) pentru înscrierea şi plătirea taxelor de membri, câte 25 Lei, a fiecărui preot din grup, la Asociaţia clerului «Andrei Şaguna», conform hotărârii congresului trecut;

e) pentru numirea unui raportor care să întocmească raportul despre lucrările şi resultatul întrunirii;

f) pentru alte afaceri curente.

5. După şedinţă, — masă comună.
6. La 3 ore p. m. conferenţă pentru popor în sala şcoalei, cu următoarele obiecte:

a) Hrana trupului şi a sufletului, povăţuiri de păr. Romul Pop;

b) Fapte din istoria religiunii noastre ortodoxe, de păr. Ign. Filip;

c) Datorinţele conjugale, de păr. I. Muntiu sen. şi Pomp. Acilenescu.

Dacă timpul nu ajunge, se continuă conferenţa în ziua următoare.

Absenţiile se pedepsesc cu 100 L., scăzuţi la congruă. Epitropiile pun la dispoziţie căruşia şi întimpină eventuale spese de călătorie.

Gârbova, 7 Decemvrie 1922.

Conducătorul grupului:
Pr. *Romul Pop.*

Ştirile zilei

Predică. Duminecă în 18/31 Dec. a. c. va predica în biserica catedrală părintele Isac, profesor la liceul «Gh. Lazar» din Sibiu.

Numire. Din Bucureşti se anunţă, că în locul rămas vacant prin moartea regretatului Dr. Vasile Saftu, este numit episcop al clerului militar părintele protopop dela Alba-Iulia *Ion Teculescu.*

Alegere. In sinodul parohial al bisericii Sf. Nicolae din Braşov s'a făcut Duminecă darea votului colectiv privitor la alegerea noului protopop al Braşovului. Rezultatul este: Dr. Iosif Blaga a obţinut 115 voturi, ear Dr. Nicolae Stinghe 110 voturi. Astăzi, Vineri, în 16/29 Decemvrie, se întruneşte sinodul protopopesc pentru a alege pe viitorul şef al protopopiatului Braşov.

In memoria marelui arhiereu Andrei Şaguna s'a ţinut Duminecă în 11/24 Decemvrie 1922, conform programei ce am publicat, o bine reuşită şedinţă festivă din partea elevilor şcoalei noastre normale din Sibiu. După cuvântul de deschidere, a urmat disertaţia «Renaşterea socială prin şcoală», o lucrare vrednică de toată lauda. Au plăcut şi corurile, precum şi recitările potrivite cu însemnătatea zilei. Aducem cuvinte de mulţumire conducătorilor institutului nostru.

Episcopat pentru românii din Grecia. In legătură cu intervenţia autorităţilor bisericeşti româneşti la Lausanne în favoarea patriarhiei greceşti din Constantinopol şi ca o compensaţie bine meritată, presa greacă crede a şti că s'a hotărât crearea unui episcopat românesc în Grecia, episcopate ale cărui puteri spirituale să cuprindă pe românii din Macedonia grecească, Epir şi Tesalia. Astfel se va pune capăt curentului pornit din Bulgaria şi care caută să atragă pe românii macedoneni în acţiunea pentru autonomia Macedoniei.

O întrebare. *In Biblioteca poporală a «Asociaţiunii»* din Sibiu s'a publicat sub Nr. 97 1921 broşura: *«Ardealul şi Ardelenii»* de dl Victor Lazăr. In capitolul VIII al acestei broşuri sub titlul *«Biserica»* se publică următoarele: «Interesantă e gruparea după *confesiuni* a populaţiunii Ardealului. Românii sânt de confesiunea ortodoxă sau greco orientală, popular numită şi neunită, şi de cea greco catolică, popular unită (cu Biserica Romei). *Cei ortodoxi întrec cu ceva peste 40 000 pe cei greco-catolici»* (?) Am dori, să aflăm dacă e aci o *eroare de tipar?* Ori o tendinţă deghizată sub haina unui neadevăr? Aşteptăm lămurire. (In Nr. 97 al ziarului nostru, la ştirea aceasta s'a omis din eroare un cuvânt esenţial, — de aceea o publicăm acum îndreptată).

Monument. Ziarul *Indreptarea* a deschis o listă de subscripţie pentru ridicarea unui monument lui Vasile Lucaciu.

Donaţie. Doamna Irina Fincu n. Zehan, dăruieşte în amintirea mult iubitei şi neuitatei sale prietine, doamna Maria Dr. Piso n. Turcu, pentru orfelinatul arhidiecezan, suma de una sută (100) lei. *Cassieria arhidiecezană.*

Societatea «Principele Mircea» pentru ocrotirea copiilor sugaci aranjează Sâmbătă în 17/30 Decemvrie a. c. la orele 5 p. m. în saloanele cercului militar din Sibiu *un ceai dansant* în scopul augmentării fondului, — la care publicul românesc este invitat a lua parte în număr cât mai mare. Intrarea 10 Lei de persoană.

Comitetul Societăţii

Daruri pentru Crăciun. Părinţii din Sibiu, doritori de a cumpăra copiilor lor cărţi vrednice de citit, de Crăciun, vor găsi în săptămâna viitoare, Luni şi Marţi (1 şi 2 Ianuar n.) în localul «Asociaţiunii» noastre în Sibiu, o expoziţie de cărţi alese.

Mulţămiri. Comitetul parohial ortodox român din parohia Stâna, jud. Sălaj, în numele parohienilor aduce şi pe această cale mulţămiri dlui Ioan Olariu, care a dăruit pentru sf. biserică din loc un clopot în greutate de 55 kgr. şi valoare de 6000 Lei, spre amintirea preoţilor din familia Olariu. Servească şi altora spre exemplu. Stâna, la 20 Decemvrie 1922.

Comitetul parohial

Budapesta răsboinică. S'a ţinut de curând la Budapesta o mare adunare a celor ce «se deşteaptă». Ştefan Friedrich a vestit, în această adunare, cel mai sângeros răsboi şi necruţătoare răfuială. Deşteptaţii, a căror deşteptăciune este mult problematică, au răspuns cu aplauze furtunoase. Au fost de faţă la adunare deputaţi, ofiteri, funcţionari, între care mulţi purtau cămăşi negre, imitând pe fasciştii italieni cel puţin ca — îmbrăcăminte.

Familiile cu copii. In Statele unite s'a promulgat legea, care prevede pedepse cu mari amenzi pentru proprietarii cari refuză să închirieze locuinţe familiilor cu copii. Intâia pedeapsă s'a şi aplicat, unui proprietar care anunţase că nu primeşte chiriaşi cu copii.

Dela prefectura poliţiei oraşului Sibiu. Potrivit ordinului Ministerului de interne Nr. 1237 din 20 Decemvrie 1922, manifestaţiile de stradă de orce natură sânt cu desăvârşire *interzise*, urmând ca ceice se vor dovedi că au plănuit sau au încercat asemenea acte, să fie arestaţi şi înaintaţi instanţelor judiciare, spre a li se aplica sancţiunile prescrise de lege.

Şcoala Normală «Andrei Şaguna» din Sibiu are lipsă de un *portar harnic.* Cei căsătoriţi, dar fără copii, sânt preferiţi; să se adreseze Economatului şcoalei.

Galatenilor le scrie: «Zilele păziţi şi lunile şi vremile şi anii. Mă tem de voi ca nu înzadar să mă fi ostenit la voi». Iar Colosenilor: «lunile şi Sâmbetile umbra celor viitoare sânt».

Dumineca are origine apostolică şi e numită în apocalipsă: «Ziua Domnului». In ea se strângeau ofrandele pentru comunităţile creştine sărace.

Vechile scrieri: evangelia lui Petru, învăţătura celor 12 apostoli, bărbaţii apostoliei, Ignatie, Varnava, mărturia lui Pliniu şi atâtea documente ulterioare arată că originea Duminecii nu-i din vremea sau de după vremea marelui împărat Constantin, cum caută a spune şi a documenta oarecine din vremile actuale, ci se suie cu obârşia până la apostoli, înainte de împrăştierea celor 12. E o scriere ca toate celelalte ale neobositului Scriban, care merită a fi citită de orce creştin.

Prin două broşurele apărute în biblioteca Nouei reviste bisericeşti, vom face cunoştinţă cu modestul călugăr Dimitrie Cornilescu, familiarizat mai ales cu limba engleză, din care sânt traduse cele două broşuri:

10. *Trebue să ţină creştinul Sabatul?* este titlul primei scrieri. Sabatul e aşezământ curat evreesc, deoarece aminteşte evreilor ieşirea din Egipt, şi nu i nici decum instituită de Dumnezeu ca lege neamurilor. Ziua a 7-a e dată ca zi de odihnă şi sfinţită pentrucă s'a odihnit Dumnezeu într'însa, dar n'a dat-o ca lege, cum ulterior o dă evreilor la muntele Sinai.

Legea scrisă, precum spune epistola a II a către Corinteni 3. 7 11, a trecut, fiindcă Hristos este sfârşitul legii. In Rom. 7. 1—4 se spune că: «Creştinii au murit faţă de legea lui Moisi prin trupul lui Hristos». Porunca Sabatului în T. N. e înlocuită prin iubirea aproapelui care i legea lui Hristos. Toate cele zece porunci sânt spuse lămurit în N. T., dar porunca Sabatului nu numai că nu e nicăieri amintită, dar e clar ca lumina zilei, că în Coloseni 2. 16. 17 creştinii sânt opriţi a ţinea Sabatul. Tot în Coloseni 3 1 se spune lămurit că noi am înviat cu Hristos, deci stăm pe temelia învierii şi trebue să ţinem prima zi a săptămânii ca zi de bucurie şi înviere duhovnicească, nu Sabatul la baza căruia stă odihna;

11. *Adventismul în faţa scripturii* poartă titlul a II a traducere a părintelui Cornilescu. După ce face un mic istoric asupra originii adventismului, se aprofundează în greşitele lor doctrine cara fac să râdă pe tot omul cu mintea întreagă.

A doua venire e prorocită de Miller în primăvara anului 1844, dar această prorocie dovedindu-se mincinoasă e anunţată pe toamna lui 1844. Dovedindu-se şi deastădată mincinoasă, Miller recunoaşte deşertăciunea prorociei sale; dar dna White, sufletul mişcării adventiste, îl apără combătându-l şi spunând că în stare anormală şi-a ridicat glasul împotriva luminii venite din cer. După doctrina lor opera de mântuire a lui Hristos nu i încă terminată. Domnul şi acum se roagă la Tatăl pentru iertarea credincioşilor şi dobândeşte iertarea lor, totuşi păcatele rămân înscrise în catastif... Curioasă mentalitate! La sfârşitul veacurilor, satana va fi ţapul ispăşitor trimis să împace pe Azazael şi în urmă va fi nimicit cu păcatul omenirii aruncat asupra lui... ca şi cum spiritul ar fi muritor.

Pedeapsă veşnică nu admit, şi referitor la Sabat zic că trebue ţinut, dar Dumineca nu, pentrucă e semnul «Fiarei» din apocalipsă care e «papa dela Roma».

De vei întreba pe un adventist să-ţi spună adevărata lui doctrină în toată claritatea, nu va putea să spună nimic, pentrucă totul e un complex de greşeli, un slab edificiu cu putrede temelii.

Acestea ar fi ideile fundamentale din cele două broşuri ale părintelui Cornilescu, — ele nu trebue să lipsească din casa nici unui bun credincios.

«Gogu», piesa poporală în 3 acte a dlui Horia Petra Petrescu — (a fost vorba de ea în ziarul nostru) — a apărut acum în editura W. Krafft din Sibiu şi se poate căpăta cu 12 lei exemplarul. Este o piesă cu tendinţă, împotriva ideilor subversive, comuniste, bolşevice. Pledează pentru o colaborare a claselor sociale. Conţine şi cântece poporale şi glume — ca să poată pătrunde prin satele noastre. Potrivită şi ca lectură la şezătorile noastre în casele culturale.

Publicaţiune. In cursul lunei lanuar 1923 în ori care zi de lucru dela 1 la 31 Ianuar, toţi ofiţerii de rezervă inferiori şi superiori până la gradul de Colonel inclusiv, din întreaga ţară, sânt obligaţi a se prezenta la Cercul de recrutare, pe teritorul căruia îşi au domiciliul în mod obişnuit, indiferent de Cercul de recrutare la care ar fi fost înscrişi altădată. Prin acesta se înţelege că fiecare ofiţer de rezervă având ocupaţiune liberă sau profesiune, funcţionar, student etc., trebue să se prezinte la reşedinţa Cercului de recrutare de care depinde localitatea unde îşi exercitează ocupaţia sau profesiunea, fără a ţinea seamă de Cercul de recrutare de origine sau la care ar fi fost înscris anterior. Aceasta prezentare se va face fără nici o obligaţie de ţinută, în haine civile. Ofiţerii de rezervă cari nu se vor prezenta în termenul de mai sus, vor fi socotiţi ca contravenienţi la dispoziţiunile Art. 66 din Reg. asupra mobilizări armatei şi vor fi urmăriţi Conf. Art. 224 bis. din Codul justiţiei militare. Formele de urmărire se vor întocmi de Cercurile de recrutare. La Cercul de recrutare *Sibiu* prezentarea va fi între orele 9 şi 12 a. m. şi 3 până la 5 p. m. în fiecare zi de lucru.

Nr. 258/922 (211) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. II **Aninoasa** din protopresbiteratul Haţeg, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a şi înainta cererile concursuale instruite cu documentele necesare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul arătat şi a se prezenta în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Haţeg, la 25 Noemvrie 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tract. Haţeg în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. C. Popescu,
protopop.

Nr. 377/1922. (219) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Bradaţel** protopresb. Ilia, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat, şi dotaţiunea preoţească dela stat conform calificaţiei celui ales.

Concurenţii îşi vor înainta cererile instruite conform normelor în vigoare, în terminul arătat, la oficiul protopresb. ort. rom. în Ilia, şi cu prealabila încuviinţare a protopresbiteratului, se pot prezenta şi în parohie în vreo Duminecă ori sărbătoare spre a cânta, predica, eventual a liturghisi.

Ilia la 21 Noemvrie v. 1922.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al tractului Ilia în înţelegere cu comitetul parohial.

Const. Moldovan,
protopresb.

Nr. 675/922 (221) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Barivoii Mari** se publică concurs cu termin de 30 zile.

Venitele sânt cele statorite în coala B cu dotaţie dela stat.

Concurenţi să şi înainteze cererile, în terminul fixat, şi să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică

Făgăraş, în 1 Dec 922

Comitetul parohial ortodox român în înţelegere cu oficiul protopopesc ortodox român al tractului Făgăraş

Nicolae Borzea,
protopop.

Nr. 760/922 (222) 1—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea parohiei de clasa III din **Hârseni**, protopresbiteratul Făgăraş, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-şi subştearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral ortodox al Făgăraşului până la terminul susindicat, având a se prezenta în vre'o Duminecă sau sărbătoare la sf. biserică spre a cânta, cuvânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul.

Făgăraş, la 15 Dec. 1922.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al tractului Făgăraş în înţelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea,
protopop

Nr. 355/922 (220) 3—3

Concurs

Pe baza § lui 63 din Statutul organic, combinat cu § 23 punct 5 şi a regulamentului pentru procedura la alegerea de protopresbiter, votat de congresul national bisericesc al metropoliei noastre sub Nr. 136 din 1888 § 7, prin aceasta conform ordinului consistorial din 5 Septemvrie a c Nr. 7154 Plen. se publică concurs pentru îndeplinirea postului de protopresbiter în tractul Sibiu.

Viitorul protopresbiter va fi totodată şi paroh al parohiei Sibiu-cetate.

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt:

1. Venitele dela parohia Sibiu-cetate, cu întregirea dela stat.

2. Venitele după postul de protopresbiter, cu întregirea dela stat.

Concurenţii au să documenteze calificaţiunea prescrisă prin conclusul congresual Nr. 111 din 1888.

Cererile de concurs cu documentele necesare în original sânt a se înainta la Consistorul arhidiecezan în termin de 30 de zile după prima publicare în ziarul «Telegraful Român», fiind a se alătura şi o tabelă de coalificaţiune după rubricele indicate în regulamentul congresual provocat, § 12.

Concursele întrate după expirarea terminului, nu se vor lua în considerare.

Sibiu, din şedinţa comitetului protopresbiteral, ţinută la 11/24 Noemvrie 1922.

Matei Voileanu
adm. protop.

Candid Popa
secretar

Nr. 9137 Plen.

S'a aprobat:

Sibiu, din şedinţa plenară, ţinută la 5 Decemvrie 1922.

Consistorul arhidiecezan:

Dr. Nicolae Bălan
arhiep. şi mitrop.

Virgil Nistor
secretar

S. A. Cassa de Economie „AGRÁR" din Târgul-Mureş caută

funcţionari sau practicanţi

Sânt preferiţi acei, cari posed şi limba maghiară şi germană. (223) 1—3

Prima fabrică română de stampile

Oct. L. Vestemean

Sibiu, strada Ţiglăriei Nr. 18

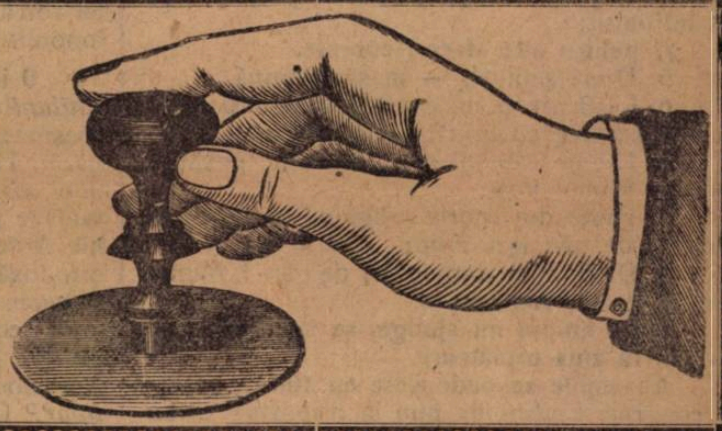

Execută tot felul de **stampile din cauciuc, diferite medalioane**, precum şi **sigile din metal** pentru sigilarea cu ceară, **maşini de numerotat şi cu data zilei** din metal, şi orice lucrări ce se ţin de branşa aceasta.

Comandele să se adreseze la **„Librăria Arhidiecezană", Sibiu, str. Mitropoliei 45,** sau direct la fabrică. Cu toată stima

145 **Oct. L. Vestemean.**

A apărut şi se vinde în **Librăria Arhidiecezană, Sibiu**

Calendarul Bunului Creştin

(Vechiul Calendar arhidiecezan)

pe anul 1923

Cuprinde bogată şi interesantă materie, cu numeroase ilustraţiuni.

Amintim, din cuprinsul acestui Calendar, următoarele: Despre *încoronarea* MM. LL. Regele şi Regina românilor, — cu cele mai frumoase ilustraţii ale Suveranilor, a e Moştenitorilor de tron şi altele; Despre eroul *Iancu*, marele dascăl Gheorghe *Lazar*, Mitropolitul Andrei *Şaguna*; Sfinţirea bisericii încoronării la Alba-Iulia; Versuri alese; Despre biserica românească; Cum să ne păstrăm sănătatea; Insemnări economice; Cele mai bune povestiri: *Uriaşul; Puricele* şi *musca;* Istorioare şi snoave cu haz; Poveţe glume, — şi altele, şi altele.

Pe lângă ilustraţiile amintite mai sus, se găsesc în Calendar chipurile lui: Avram Iancu, Andrei Şaguna, chipul Coroanei de oţel a Regelui, şi al Coroanei de aur a Reginei, Suveranii sub baldachin, Regele citind proclamaţia la Alba-Iulia, Poarta cetăţii ş. a.

In celelalte părţi ale calendarului se află: Cronologia, zilele şi lunile de peste an, mersul vremii; Insemnarea târgurilor, întocmite după luni, anunţuri ş. a.

Calendarul s'a tipărit în două ediţii: o ediţie cu *Şematismul* bisericii ort. române din arhidiecezele de Alba-Iulia şi Sibiu, cu «Evidenţă» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catiheţi şi învăţători, — şi altă ediţie, *fără Şematism.*

Preţul: { **Ediţia cu Şematism 15 Lei** / **„ fără „ 10 Lei** } **plus porto postal, Lei 4 şi sânt a se trimite înainte prin mandat postal.**

Librăriilor pentru desfacere peste 10 exemplare se dă rabat

Redactor responsabil: Dr. George P[illegible]a

Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane

Anul LXX Sibiu, 25 Decemvrie 1922 (7 Ianuar 1923) Nr. 100—101

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegraful Român", Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român", Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Nr. 10171 Pres.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu arhiepiscop al arhidiecezei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu și mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramureș.

Iubitului cler și popor: Har și milă dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru Isus Hristos.

«Pe celce vine la mine, nu-l voiu scoate afară». Ioan 6, 37.

«Iată vestesc vouă bucurie mare, care va fi la tot poporul. Că s'a născut vouă astăzi Mântuitor» (Luca 2, 1—11). Cu bucuria cu care au primit păstorii solia aceasta ce-a răsunat de pe buzele îngerului în noaptea cea sfântă, primim și noi, iubiților mei fii sufletești, sărbătoarea Nașterii celei după trup a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos. Căci dacă e ceva ce ne poate umpleà de sfântă bucurie în lumea aceasta, mai presus de toate e numele lui Hristos-Domnul. De când a venit în lume, acest nume n'a mai putut fi șters din inimile oamenilor. Și nu este sub soare mai mare comoară și fericire decât aceasta una, ca să știm, că Dumnezeu L-a trimis în lume și pentru noi, ca să simțim și noi puterea mângăietoare a cuvintelor Lui și să purtăm în sufletele noastre chipul cel sfânt al Lui.

Că nu numai oamenii din legea veche, jidovii și păgânii, aveau trebuință de mântuire, ci tot asemenea au și cei de astăzi. Și lumea de astăzi e încărcată de păcate și geme sub povara lor. Războiul cel mare, ce e drept, a încetat pe fronturi — dar neîncrederea și vrăjmășia și ura dintre state și popoare încă n'a încetat. Din rane adânci sângerează trupul și sufletul popoarelor. Cercetați și în cuprinsul țării noastre dela casă la casă și dela om la om — și veți rămâneà înmărmuriți văzând câtă răutate s'a îngrămădit. Trecând prin vre-un oraș din apropiere poate ați văzut într'un grup de invalizi, cum unuia îi lipsește o mână, altuia un picior, alții iarăși au rămas cu alte stâlciri ale feții ori trupului lor. Ne cuprinde mila și durerea pentru suferințele atâtor frați de-ai noștri. Dar dacă am aveà noi darul să vedem cu ochii *și în lăuntrul* oamenilor de astăzi, ne-am îngrozi la vederea mulțimei celor invalizi la suflet. Acolo am vedeà dușmănia, pizma, răsbunarea, pofta nesăturată după averi și după măriri deșarte, lăcomia, beția, desfrânarea, trufia, minciuna, hula, sudalmele, jurămintele strâmbe, furtișagurile, crimele, omorurile, blăstăm și lacrimi și jale — cari stâlcesc sufletele în toate chipurile și acopăr de răutate viața oamenilor! Dacă ar cădeà în mijlocul nostru un om din altă lume, care n'a mai văzut pământul și viața de pe dânsul, ar inclinà să-și facă judecata, că acest pământ al nostru e locul suferinței și ființele omenești cari locuiesc pe dânsul sunt plămădite din ură și păcat, care nu le dă pace până ce iscodesc toate mijloacele ca să-și facă rău una alteia.

Și totuși o astfel de judecată, pe lângă toate cele ce se petrec astăzi între oameni, ar fi prea grăbită. Ar trebui să ne pierdem orice nădejde, dacă ea ar fi dreaptă. Cel ce cunoaște sufletul omenesc până în adâncimile lui, acela știe că sub sgura răutății ce-l acopere licărește totuși dorul după o viață mai bună, mai frumoasă, mai curată. Căci acest suflet omenesc, frământat de atâtea ispite și scăderi și păcate, e totuși astfel alcătuit, ca să ofteze după raiul cel pierdut, să se dorească după iubire și fericire, să înseteze după împăcare cu Dumnezeu și după mântuire.

Dar unde se găsește mântuirea? Unde poate călca piciorul nostru pe loc nepângărit? Spre ce lucruri să întindem mânile noastre, ca să nu fie întinate de vina oamenilor? Unde se găsește aierul pe care înghițându-l sufletul nostru, să nu fie atins de germenii răului? La cine ne vom duce?

Și când ne muncim cu aceste întrebări, solia îngerului de lângă peștera din Vifleim ne aduce răspunsul: *„Iată vestesc vouă bucurie mare, care va fi la tot poporul, că s'a născut vouă astăzi Mântuitor, carele este Hristos Domnul»*. Aici e mântuirea! Căci — zice Scriptura: — *«Intru nime altul nu este mântuire, pentrucă nici un nume altul sub cer nu este dat oamenilor, întru care trebue să ne mântuim noi»* (Fapt. Ap. 4, 12).

Cel ce ne aduce mântuirea și toate darurile ei, pe care lumea nu ni le poate da, ne cheamă la sine cu glas blând și iubitor zicându-ne: *«Pe cel ce vine la mine, nu-l voiu scoate afară»*.

O lume nouă, care încolțește și-și desfășoară puterea în suflete, se coboară în această lume a păcatului deodată cu Hristos. Ea se lovește de împotrivirile acestei lumi, primește atacurile și loviturile ei, dar rămâne nebiruită, căci razimul ei e acolo unde nu străbate puterea și răutatea acestei lumi — la Dumnezeu. Dela Dumnezeu se revarsă lumina ei curată, blândă și bună, și pe unde ajunge împrăștie bucurie și pace, trezește sufletele amorțite, le eliberează din legăturile păcatului și le face să-și cunoască adevărata lor menire. E lumina darului celui dumnezeesc, e căldura iubirii celei izbăvitoare care cu mânile și cu vorbele dulci ale Mântuitorului atingând trupurile și sufletele rănite, le dă sănătate, le scoate din cătușele răului la libertatea fiilor lui Dumnezeu. Dinaintea ei se topește vina păcatului, se stinge frica din inimi și se ridică negura răutății. Oamenii mântuiți se ridică pe picioarele lor, înnoiți, înviorați, întăriți și gata a păși pe un drum nou în viață.

Aceste daruri le-a adus în lume Nașterea lui Hristos și ni le îmbie astăzi și nouă. Cine ar fi omul care să nu simtă trebuința lor și să nu se dorească după ele?!

O poveste veche ne spune că Adam erà la sfârșitul zilelor sale și nu puteà muri, până ce nu i se va aduce o creangă verde cu miros din raiu. Atunci unul din sfinții îngeri s'a milostivit de fostul locuitor al raiului și i-a împlinit dorința. Când a strâns Adam crenguța verde la sânul lui și a sorbit cu lăcomie mirosul sfinteniei din raiu, îi s'a înseninat fața ca de o lumină cerească și sufletul său, desfăcut de tot ce-l trăgeà spre pământ, și-a putut luà zborul către veșnicie.

Miros din raiu, dar nu spre moarte ci spre viață, aer curat și sănătos trebuiește pentru sufletele oamenilor de astăzi, ca să trăiască, că prea s'au răspândit miasmele păcatului și ale putregiunei.

Acest miros coborât din cer, această atmosferă de sănătate morală pentru suflet ni-o aduce Mântuitorul Hristos prin sărbătoarea Nașterii Sale. Din mijlocul ei, înfățișându-se înaintea noastră, ne zice: *«Pe celce vine la mine, nu-l voiu scoate afară»*.

Iată, calea e liberă și ușa e deschisă pentru toți. Pentru toți, fără nici o deosebire. Oricine și oricum ai fi, acoalea ești bine primit. Nimeni nu te întreabă, de ești bogat ori ești sărac, de ești cu rang mare ori ocupi un loc smerit în lume, de ești alintat de no-

roc ori eşti un izgonit al sorţii, de eşti încărcat de păcate şi inima ta n'are linişte, de e vieaţa ta ca o corabie sfărmată pe valurile mării... Vino la Hristos, că aici vei fi primit şi numai aici vei găsì adăpost şi scăpare. El pe nimeni nu-l scoate afară. Pentru toţi are destulă milostivire şi inimă deschisă şi răbdare şi nădejde de îndreptare şi dar şi ajutor şi vindecare şi mântuire. Şi dacă cineva s'ar simţì părăsit pe lumea aceasta şi n'are pe nimeni ca să-l asculte, să-l primească, să-l înţeleagă, să-l iubească, — să vină aici şi va găsì mai mult decât în largul lumii întregi, va găsì pe Mântuitorul care-l asigură cu iubire: «*Pe celce vine la mine, nu l voiu scoate afară*».

Celce nu ascultă această chemare, ci stă nepăsător şi neîncrezător la o parte şi nu vrea să se apropie de Hristos, acela îşi strică lui-şi şi el însuşi se judecă pe sine. Să nu fie între Voi, iubiţilor mei, nici unul care să se pună sub o asemenea osândă, nici unul despre care să se poată spune că Mântuitorul «*întru ale sale a venit şi ai săi pe dânsul nu l-au primit*» (Ioan 1, 11).

Cu toţii să luaţi, iubiţilor mei, în ziua acestui mare praznic al Naşterii Domnului, aceste două hotărâri mari.

Intâi: Unul fieştecarele să se apropie de Hristos, aşà cum este fiecare — cu durerea lui, cu năcazul lui, cu vieaţa lui greşită, cu vinovăţia lui, cu nesiguranţa ce-l chinue, — dar să-şi deschidă larg inima şi cu încredere să vină la Mântuitorul tuturor şi nimenea nu va fi scos afară, nimenea nu va rămâneà nemângăiat. *Al doilea:* Tot celce a găsit pe Hristos, să cheme şi să aducă şi pe alţii la Dânsul, că nimeni nu poate face fratelui său, aproapelui său, vecinului său un mai mare bine decât acesta, ca să-i arete calea şi să-l ducă la Mântuitorul.

Iar eu, păstorul şi părintele Vostru sufletesc, rog pe Domnul şi Mântuitorul sufletelor noastre, să binecuvinteze cu darul său aceste hotărâri ale Voastre şi să le facă să producă roadele vieţii celei plăcute Lui. Pe lângă aceasta, Vă urez din toată inima, ca aceste sfinte sărbători ale Naşterii Domnului, împreună cu cele următoare ale Anului-Nou şi ale Bobotezii, să le petreceţi cu sănătate, în pace, cu bucurie şi mulţumire şi să Vă învredniciţi a le ajunge întru mulţi şi fericiţi ani.

Impărtăşindu-Vă arhiereasca Noastră binecuvântare, am rămas

Sibiu, la sărbătorile Naşterii Domnului din anul 1922

al Vostru al tuturor de tot binele voitor

Dr. Nicolae Bălan,
arhiepiscop şi mitropolit

„Şi slava Domnului a strălucit împrejur"

(Luca 2, 9)

Bucuriile se prefac adese în supărări, şi petrecaniilor multe le urmează jălaniile.

Părerea aceasta, nu mai departe, decât în România cea mare, s'a adeverit.

Inainte cu patru ani, tot jocuri, muzici, strigăte de bucurie, că s'a înfăptuit idealul neamului, prin obţinerea întregirii. Părea, că jucând înfăptuim România. Mai apoi, nu după multă vreme, par'că s'au uitat jocurile. Se începe, nu-i vorbă, munca, dar cu ea de odată vin şi conflictele — pe principii, căci noi, românii, cu principiile începem, şi mereu accentuăm lucrurile mari. Adecă facem ca faraonul care, privind la stele, nu observă că înaintea lui se află buturuga, peste care s'ar putea rostogolì.

Vorbele umflate, mai ales întrebarea, că cine a înfăptuit România mare, se părea că e temă favorită de discutat, ca să se pună, bine înţeles, la umbră unii, şi să se scoată la lumină alţii, uitându-se cu totul, că idealul realizat nu are trebuinţe de certe, ci de strângerea rândurilor. A te apuca de critică, înainte de a termina opera, nu-i tocmai cuminte ispravă.

La noi aşa se petrec lucrurile.

Se părea la început, că avem de a face cu o ceartă în familie. Părechile nouă, până ce să devină un trup şi un suflet, — vezi bine, — trebue să treacă peste anumite neînţelegeri; dar fiindcă baza convieţuirii este dragostea ce determină părechile să încheie căsătoria, şi interesul comun, de a-şi creşte copiii, — în căsniciile nouă curând se observă contopirea moravurilor. Soţii urmează învăţătura evanghelică «*nu nouă înşi-ne să plăcem*», şi de aceea fiecare caută a face pe voia celuilalt, nu cumva să-l supere şi să se zădărnicească scopul pentru care s'au întovărăşit. Aşa se explică de ce cele mai multe căsătorii se susţin, deşì poate firea soţilor nu totdeauna e favorabilă armoniei.

Durere, nu cu certe de familie avem a face în statul cel nou român. Sfăşierile vechi şi nouă denotă că la noi anume se accentuiază deosebirile de vederi şi moravuri şi că în România par'că s'ar căuta cu luminarea certele. Intrebăm de ce, şi răspuns de nicăiri nu primim, ori dacă primim, se resumă în fraza conducătorilor: Nu putem face tovărăşie cu partidele compuse din oameni de nimica, de aceea caută să le răpunem! Nu este partid în România întregită, cel puţin de prezent eu nu cunosc nici unul, care ar resonà altfel.

Direcţia aceasta în cugetare, evident, duce la rău.

Bune sânt conflictele. In natură ele curăţă aerul îmbăxit cu miasme, în viaţa de stat prin conflicte se cristalisează curentele demne de a se perpetua şi — de altă parte — se nimicesc pornirile detestabile. Dar ne întrebăm: la ce folosesc desbinările neîntrerupte şi luptele până în pânzele albe?

Nu sânt desbinările acestea povoiuri care inundând întreg câmpul, duc cu sine pământul gras ce nutreşte vegetaţia şi aduc foamete asupra locuitorilor expuşi la inundări? Sânt, ca să mai rămân la asemănări, certele un fel de Nil ce esundează prea adese. Esundarea primă a Nilului priieşte câmpurilor egiptene şi le sporeşte vegetaţia, a doua esundare suprapune pătură de nămol peste holde, a treia, a patra şi altele mai departe ruinează cu totul sămănăturile, care nu se mai pot reculege.

Nu e scopul meu a arăta pe învingători şi pe învinşi, sau a scoate la iveală vinovaţii şi nevinovaţii. Aceasta ar însemna, că vreau să intru şi eu în arena combatanţilor.

Şi totuş, trebue să se facă paşi serioşi, ca fraţii să nu se mai nimicească. Este ruşine naţională, că România, după patru ani dela unirea politică, se află tot la treapta întâi, şi nu a făcut pas serios să urce scara consolidării interne.

Ţări tinere, şi fără condiţiile prielnice economice cum le avem noi, fac minuni pe terenul consolidării, ear noi stăm mereu în cenuşă...

Foştii stăpânitori, ungurii, ne arată cu degetul şi strigă lumii: Priviţi neamul incapabil de a guverna pe alţii, pentrucă este neam egoist, nu a cunoscut nici când idealul şi nu a luptat pentru ideal!

Foştii stăpânitori lăţesc vorbele, să convingă puterile mari, că aeropagul ce a dictat pacea europeană, a comis păcat neiertat când, sacrificându-i pe ei ni-a dat nouă, românilor, o ţară care n'am meritat-o. Şi opinia publică a lumii care atât de binevoitoare ne-a fost, văzând stările triste de acum, începe a da crezământ şoaptelor. Azi mâne ne putem trezi cu o coaliţie externă contra noastră, în care ar fi să între şi prietinii noştri de ieri. Şi de ce? Ca să ne aducă la stări mai prielnice. Ne vom trezi oare atunci? Vom cunoaşte răul politicianismului, în care ne lăsăm târâţi?

E sosit prin urmare timpul de a porni mişcarea de sanare a relelor aduse prin politicianism.

Fiecare acţiune îşi are luptătorii, cari dau lovituri şi primesc lovituri. Acţiunea are însă şi privitori, cari participă aprobând ori desaprobând pe luptători.

In cazul nostru, între privitori se numără mulţimea cea mare a românilor, cari însoţesc luptătorii, adevărat, dar nu se amestecă în luptă, ci asistă pasiv. Intreb: Oare nu contribuim şi noi, cu ţinuta noastră prea pasivă, la perpetuarea sfăşierilor între fraţi? Responsabilităţii istorice, la tot cazul va fi greu a-i sta în faţă, pentrucă fiecare luptător zice: Nu în numele meu port lupta; o port în numele obştei române care mă aprobă şi-mi dă zor să merg înainte. Dacă deci carul statului nu merge bine, vina o purtăm noi obştea, care nu păşim la mijloc şi nu strigăm:

— Destul, până aici! Mai departe nu.

Imi dau seamă de gravitatea acuzei ce se aduce publicului român. Cu toate aceste trebue să susţin acuza, pentrucă stările nesănătoase pot sta numai în societate stricată şi ea. Hoţii pot oare face pustiiri în societatea cinstiţilor? Nu pot. La cea dintâi încercare, vecinii îi descopăr şi hoţii trebue să-şi ia tălpăşiţa... spre locul ce li se cade.

Se zice că la noi sânt hoţi, cari văzând cu ochii te fură. Se fură în birouri, se fură afară de birouri. Se fură în mod absolut păcătos, şi se fură prin acaparări pe căi ce numai statului aduc deficite, încolo furii ar apărea «onorabili». Va fi aşa — nu va fi aşa, numai Dumnezeu ştie, căci El pătrunde ascunzişurile sufletului omenesc. Dar că e aşa, şi că nu e aşa, vorba se face, şi răul aduce certele fără sfârşit, care trebue curmate neapărat.

Cine să le curme? — Publicul cel mare, obştea română, noi cetăţenii. Şi cum să le curmăm? — Prin veto ce-l ridicăm contra vieţii de partid cu programe strâmte. Partidul nostru să fie partidul României întregi. Să se ridice deci, până nu e târziu, din şirurile publicului persoa-

nele absolut nepătate şi să cearâ energic, ca obştea însaşi să săvârşească această operaţie, ce se cheamă purificarea moravurilor. Operaţia este săvârşită îndată ce fiecare cetăţean declară: «Vreau cu tot sufletul propăşirea României, şi deci jos cu ceice prin ţinuta lor compromit propăşirea!»

Sânt convins, că îndată ce-şi va lua începutul în societatea noastră curentul, care pretinde muncă pozitivă şi nu sufere certe, din contră fără cruţare dă la o parte din poziţiile ce le ocupă pe toţi imbecilii, pe toţi râvnitorii şi vânătorii de bunuri personale, pe toţi Efialţii, — afacerile vor lua faţă nouă şi veselă şi vor intra în cel mai scurt timp în ogaşa ce duce la prosperarea ţării.

Duşmanii noştri cei mai periculoşi nu se află în afară, ci între noi; se bucură poate de ocrotirea noastră, purtând unii din ei chiar haina curăteniei, deşi sufletul le este cât se poate de negru. Să nu ne lăsăm seduşi de lozincile mari, ci să punem pe fruntea celor ce merită stigmatul ce li se cuvine, căci nu se poate ca ruşinea adusă neamului să se uite în mod uşuratic.

Indulgenţa e simţ creştinesc şi foarte lăudată virtute, — dar trebue făcută deosebire între celce o merită şi celce nu o merită.

Evanghelia ne spune, că un tinăr oarecare, persoană destul de onorabilă, a venit la Hristos să-l primească între aleşii Săi. Şi nu l-a primit, pentrucă onorabilitatea nu împedecă pe tinăr, ca în acelaş timp să fie şi foarte iubitor de avuţii.

Prilej binevenit pentru renaştere sufletească ne sânt serbările Naşterii Domnului. Popoarele din vremea venirii lui Isus pe pământ, cum ne vestesc cărţile, sufereau de aceleaşi defecte ca şi timpul nostru: Se întunecase credinţa în Dumnezeul adevărului şi luminii, şi sporea cultul mamonei, tulburând pacea dintre oameni. S'a născut însă Isus, şi lumea veche a luat îndată faţă nouă. Slava Domnului care a strălucit prin prejur (Luca 2, 9), a ridicat lumea veche.

Acea slavă să vie şi să ridice şi neamul românesc din mizeriile prezentului.

Prot. Vasile Gan.

Naşterea Mântuitorului

(R) Lumină mare din ceruri revărsată, s'a resfrândit pretutindeni «la poporul celce şedea întru întunerec».

Căci eată s'a născut Isus, fiul lemnarului din Nazaret şi a aprins flacăra iubirii în inimile omeneşti, dând înţeles vieţii şi cârmuindu-o spre pace şi bună învoire.

An după an ni se vesteşte că iubirea înalţă, şi că ura ne coboară. Şi noi, sărmani muritori, orbiţi de luciri amăgitoare, asurziţi de sgomotul deşertăciunilor, îmbătaţi de cuvintele făguroase ale unor apostoli buimăciţi, ne înstrăinăm de învăţăturile dumnezeeşti ale iubirii creştine, nu punem frâu patimilor păgubitoare, ci ne înareptăm toată puterea sufletului spre mărire şubredă: spre îmbogăţirea materială, însoţită mai tot deauna de sărăcia spirituală, spre îndoeală, şi pe urmă spre decădere tot mai învederată.

Nenorocul creşte în măsura, în care stăruim în aceste răutăţi şi păcate.

Avem oameni cu capete luminate şi braţe tari: bărbaţi apărători de ţară; — dar avem şi capete năucite de împrejurări, inimi slabe şi pornite spre desfrâu. Şi de aceea nu fiecine poate să-şi cerceteze gândurile şi să-şi scuture ambiţiile prisositoare.

Nădejdile ni se îndreaptă mai ales spre tinerime, conducătoarea de mâne, care în faţa pericolelor ce ne împrejmuesc va umplea locul ce i se cade în temeiul virtuţilor poporului din care a răsărit: credinţă vie, în răsboi vitejie dispreţuitoare de primejdii, muncă şi cumpăt în vreme de pace, şi în orce timp, la bine şi la rău, disciplină şi ascultare de binevoitorii puşi răspunzători în frunte.

Prăznuim sărbătoarea armoniei. Sânt clipe de odihnă şi de petrecere. Dar sânt şi clipe de lăpădare de sine, de revenire la Hristos, care s'a născut ca să renaştem printr'însul noi înşine, fiii Lui.

Este naşterea Domnului.

Astăzi toate limbile să laude pe Mântuitorul zicând:

Intru cei de sus mărire, la oameni bună 'nvoire, pe pământ să fie pace, cu minunea ce se face...

Menirea bisericii

Biserica este, din punct de vedere cultural, un aşezământ de educaţie. Menirea sa este să cultive sentimentele *etice*, sentimentele de altruism şi de solidaritate între oameni.

Rolul bisericii, în timpurile când sentimentele sânt atât de hotărâtoare asupra făptuirilor întregii societăţi omeneşti, devine tot mai covârşitor. In aceeaş măsură va creşte, de sine înţeles, şi răspunderea bisericii cu privire la desvoltarea caracterului moral în credincioşii săi.

Binele, ce poate să-l aducă această instituţie divină prin slujitorii săi, atârnă dela atitudinea şi concepţia preoţimii despre menirea şi rolul ei.

Spiritul pozitiv al vremii se manifestă adeseori cam superficial şi trage la îndoială importanţa mare a bisericii în completarea creşterii tinerei generaţii.

Aşa zişii «liber cugetători» sânt de părere, că a dispărut toată credinţa în dogmele creştinismului, şi de aceea ar fi încetat şi puterea de convingere ce însoţeà actele sale de până acum.

Să presupunem, pentru moment, că aşa ar fi: din biserica de demult n'a rămas, decât un aşezământ cu autoritate scăzută asupra conştiinţelor.

Dacă însă puterea ei s'a micşorat, care sânt urmările acestei «decadenţe»?

Am văzut că monarhiile vechi s'au schimbat în monarhii constituţionale, apoi în republice, şi la urmă unele au devenit ţări anarhice, — mai ales pe urma scăderii înrâuririi bisericeşti.

Va să zică: Dacă biserica nu mai are puterea de odinioară, şi dacă liber cugetătorii nu primesc nimic din dogmele ei, aceasta nu însemnează că biserica nu mai are rost de existenţă...

Slăbirea credinţei nu poate să fie alt ceva — după a noastră părere, — decât o trebuinţă de premenire în sufletele obosite ale muritorilor.

Biserica este un aşezământ religios care lucrează la mântuirea sufletelor şi astfel reprezintă cele mai superioare interese ale oamenilor. Astfel acţiunea şi înrâurirea ei trebue neapărat să crească şi să devină tot mai energică în mersul ei, care nu poate să fie oprit nici odată.

Problema de căpetenie este ca biserica să-şi aibe *oamenii*, ştiutori de a scoate

---

FOIŞOARA

Colinde

I.

Slavă întru cele 'nalte
Toate limbile să salte!
Salte Cerul şi Pământul,
Să laude tot cuvântul:
„Întru cei de sus mărire,
La oameni bună învoire,
Pe pământ să fie pace
Cu minunea ce se face“,
Toţi să-l lăudăm cântându-l
Şi prea binecuvântându-l
Pe cela ce ne arată
Lumina cea ne 'nserată;
Că s'a născut mult sfinţită
Sămânţa cea răsărită
Din a duhului Sfânt rouă
Mult folositoare nouă.
Din Brazda cea nearată,
Din Maria Preacurată,
Ce este Isus Hristos
Domnul lumii de folos.

II.

Trei crai dela răsărit
Spre stea au călătorit
Şi-au mers, dupăcum cetim,
Până la Ierusalim.
Acolo cum au ajuns
Steaua 'n nori li s'a ascuns,
Şi li-a fost a se plimbà,
Prin oraş a întreba:
— Unde s'a născut, zicând,
Un Crai mare de curând? —
Eară Irod împărat,
Auzind s'a turburat,
Pe crai în grab' i-a chemat
Si în taină i-a 'ntrebat;
Ispitindu-i, vru setos,
Să afle despre Hristos.
Şi cu grai adăogat,
Foarte lor li s'a rugat
Zicând: — Mergeţi de aflaţi,
Şi veniţi, mă 'nştiinţaţi,
Să merg, să mă 'nchin şi eu,
Ca unuia Dumnezeu!
Craii dacă au plecat,
Steaua ear s'a arătat
Şi a mers pân' a stătut,
Und'eră pruncul născut,
Şi cu toţi s'au bucurat,
Pe Hristos dac'au aflat,
Cu daruri s'au închinat
Ca l'un mare împărat.
Şi 'napoi dac'au purces,
Pe altă cale au mers,
Precum li-a fost lor şi zis
Îngerul, noaptea, în vis.
Eară Irod, împărat,
Auzind că s'a 'nşelat,
Foarte rău s'a necăjit,
Oaste mare a pornit
Şi 'n Vifleem a întrat,
Mulţi coconi mici a tăiat,
Pân' la paisprezece mii
De prunci, mărunţei copii,
De doi ani şi mai în jos,
Ca să taie pe Hristos. —
O tirane, crunt Irod,
Muri 'n blăstăm de norod,
Nefiind el bucuros,
De naşterea lui Hristos!

Calendarul Bunului Creştin *(sau Calendarul arhidiecezan) este unul dintre cele mai frumoase calendare din toată ţara. Doritorii de a l avea, ps l ceară dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, care trimite zilnic numeroase exemplare.*

la iveală valorile etice care le conţine o asemenea instituţie, şi să le adapteze la formele nouă ale timpului nostru.

Să apropii pe om de dumnezeeasca desăvârşire, să-i arăţi pilde şi modeluri de acest fel, — aceasta este nu numai frumoasă, ci şi permanentă menire a oamenilor bisericii.

Criza religioasă prin care trece lumea actuală, cere dela toţi servitorii altarului să muncească la redeşteptarea credinţii prin lumina gândirii şi prin graţia divină.

Nu pierdem curajul, când auzim mereu că îndoiala se răspândeşte tot mai mult.

Cu cât mai adânc a pătruns îndoiala în suflete, cu atât mai sigură va fi *înoirea* dorită: cuvântul, exemplul şi vremea o vor înfăptui spre binele tuturora.

Legea lui Hristos

Sfânta Scriptură spune că omul este creiat după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, socotit nu după trup, ci după partea cea mai aleasă din fiinţa omului, după schinteea divină suflată în chipul alcătuit din materie pământeană: sufletul ce dă viaţă fiinţei omeneşti.

In inimă i s'a sădit legea dumnezeească, să l conducă la viaţă demnă de puterea creatoare. Ceice lunecă la păcat, simţesc această lege cu toţii şi azi, în *mustrările* conştiinţii lor.

Omul cel dintâi, după căderea în păcat şi-a pierdut strălucirea nevinovăţiei şi sfinţeniei vieţii. El a fost aruncat din starea de fericire şi de linişte sufletească a Edemului în pământul osândit să producă spini şi polomidă: *aici*, pe pământ, avea să-şi câştige hrana în sudoarea feţei sale.

Inmulţindu-se oamenii, s'au resfirat în toate părţile lumii luptând cu grijile şi necazurile în alergarea după fericire, pe care, în urma întunecimii minţii, prodisă de tâmpirea conştiinţii, o căutau în săvârşirea păcatelor, lăsându-se alintaţi de ispitele deşertăciunilor.

Destrăbălarea creşte şi ajunge atât de răspândită, încât numai prin *potop* se putea desfiinţa.

După potop omenimea se înmulţeşte din familia lui Noe, în inima căruia legea dumnezeească rămăsese curată.

Omul nou, în năzuinţa împlinirii poruncii lui Dumnezeu: «Umpleţi şi stăpâniţi pământul», se resfiră peste rotogolul lui, îşi caută linişte şi mulţumire în aflarea mijloacelor pentru trai.

Legea divină, sădită în inima omului, — în luptă cu păcatul ce începea să i se strecoare în fiinţa sa, — rând pe rând îşi pierde din puterea luminii până când creatura lui Dumnezeu îşi uită de Creator.

Aşa, la diferite popoare simţul religios şi moral începe să iee deosebite forme, după cum acelea erau influinţate de legi administrative, de climă, de împrejurări politice, şi mai ales de învăţaţii şi preoţii lor.

Omul mereu începe să caute o fiinţă supremă, despre care i a rămas în adâncul sufletului un simţ nedesluşit. Vedem cum unele popoare se închină la animale, la corpuri cereşti, altele îşi au câte un profet, care le întemeiază lege de credinţă şi morală. Se ivesc legiuitori noi, filosofi, cari aduc fel şi fel de legi, prin care ţintesc la fericirea individului cu toate înclinările şi aşteptările lui omeneşti.

Aceste legi n'au adus mulţumire pentru sufletul setos de înoire, — ci din contră îl îngodau mai tare în moleşeala şi în noroiul păcatului, care pentru mulţi devenise virtute. Despre aceşti sfătuitori şi conducători zice Isus, că furi şi tâlhari sânt, cari cu învăţăturile lor nu intră prin uşa firească în staulul duhovnicesc al fiinţii omului, a căror glas nu-l înţeleg oamenii, căci n'a fost glasul păstorilor adevăraţi.

Omul a căzut, în urma acestor stări, pe povârnişul desnădejdii.

«Când eată că la răsăritul răsăriturilor se ridică soarele mântuirii sufleteşti: Isus împrejmuit de crai şi filosofi încărcaţi cu daruri şi de cete cereşti, care intonau cu glas de îngeri: «Mărire între cei de sus lui Dumnezeu, pe pământ pace, între oameni bunăvoire».

Lumea toată îşi aţinteşte ochii asupra lui Isus, aşteptând dela el mântuirea.

Gloatele se bucură de noua propovăduire, conducătorii se îngrijorează.

Isus însă păşeşte blând, propovăduind pacea şi iubirea, temeiul legiuirii sale.

N'am venit să stric legea şi prorocii, ci să plinesc, zice Domnul.

N'a venit, ca legea descoperită omului în vechiul testament, să i-o strice, ci să o întregească, să o îmbogăţească cu învăţături noua şi mântuitoare. Legea nouă a lui Hristos, întemeiată pe dragoste, dă sufletului pace şi conştiinţii linişte.

Legea Lui desleagă toate problemele vieţii practice. In legea lui Isus orce om găseşte călăuză sigură în mersul vieţii pline de valurile ispitelor la limanul fericirii vremelnice şi veşnice.

Creştinul ştie de unde vine şi unde merge, copilul cât de fraged află de ce trăeşte şi unde merge după moarte.

Pentru înţelegerea legii lui Hristos nu se cere nesfârşită carte. Ea mulţumeşte pe cel simplu, dacă e pătruns de duhul credinţei adevărate, ca şi pe cel erudit sau mare învăţat.

In faţa învăţăturilor creştine toate învăţăturile de morală şi credinţă ale înţelepţilor se topesc ca ceara de faţa focului, se pierd din sferele vieţii sufleteşti ca fumul în albastrul văzduhului nemărginit.

Despre acestea zice sfânta Scriptură: «Pierde voi înţelepciunea înţelepţilor şi nimici voi ştiinţa cuminţilor».

De când s'a avut legea lui Isus pe orizonul vieţii sufleteşti a omului, se împlinesc aproape două mii de ani, şi ea, ca o mamă iubitoare, îşi îmbrăţişează fiii săi mângâindu-i şi întărindu-i în orce împrejurări ale vieţii fericite sau sbuciumate.

Cu drept cuvânt Mântuitorul Isus, cu învăţătura sa dumnezeească, a putut să strige gloatelor zicându le: «Luaţi jugul meu că bun este, şi sarcina mea că uşoară este!»

Ear pe cei aproape desnădăjduiţi în ostenelele şi sarcinile lor, Domnul îi chiamă la sine spunându-le: «Veniti la mine, voi toţi cei osteniţi şi însărcinaţi şi eu vă voi odihni pe voi»...

Aceste adevăruri ale credinţei biruitoare avem să le luăm în seamă toţi, cari ţinem cu tărie la viitorul neamului românesc, al noului stat şi al vechei noastre biserici. *M.-H.*

Iubirea faţă de inimici

De nouăsprezece veacuri şi mai bine, luceşte în toată strălucirea ei dumnezeeasca peşteră din Vifleemul Iudeei.

Domnul ceriului şi al pământului se coboară din ceriuri şi ia corp omenesc în această peşteră.

Acest fapt simbolizează veşnic, că săracului ca şi bogatului îi este deopotrivă deschisă calea către împărăţia ceriului — şi toţi deopotrivă ne putem împărtăşi de bunătăţile revărsate dintr'însa asupra omenirii.

S'au revărsat din belşug aceste bunătăţi, — durere însă, că omenimea nici până astăzi nu şi le-a însuşit în deplină măsură. Nici până astăzi sublimile învăţături ale Mântuitorului împrăştiate ca tot atâtea raze binefăcătoare nu au găsit un cuib cald în mintea şi inima omenimii, căci în acest caz nu ar fi nici pe departe în lume atâtea greutăţi, atâtea necazuri şi atâtea suferinţe.

Mântuitorul ne-a învăţat, că toţi sântem fiii unuia şi aceluiaş părinte, şi deci fraţi între olaltă. Ne-a demandat a ne iubi unii pe alţii, ba a iubi chiar pe inimicii noştri. «Iubiţi pe vrăjmaşii voştri, faceţi bine celor ce vă urăsc, şi rugaţi-vă pentru ceice vă gonesc».

Eată unul din cele mai sublime principii emanate dela Domnul.

Ne oprim astăzi în ziua Naşterii Lui în faţa acestui principiu, pentrucă Mântuitorul Insuş s'a făcut model de iubire, când răstignit pe cruce faţă de ceice-l batjocoreau şi chinuiau, se roagă Tatălui său cel ceresc cu veşnicile cuvinte: «Doamne, iartă-le, că nu ştiu ce fac».

Iubirea de inimici este cea mai mare virtute a creştinului, şi cel mai frumos şi mai sublim mod, în care se manifestează simţul de pietate creştinească.

Cu privire la această virtute fericitul Augustin scrie următoarele: «Nu putem face deaproapelui nostru mai mare binefacere, decât iertându-i din inimă greşelile, cari le-a comis faţa de noi. Deoarece nu este nici un lucru mare a face bine celui ce nu ne-a făcut nici un rău. Semn de nobleţă şi de adevarată bunătate dă omul atunci, când iubeşte pe inimicul său, şi când totdeauna face bine aceluia, carele îi doreşte şi la ocasiuni date îi face rău».

Dări de seamă

— Făcute în conferenţa preoţească, din protopopiatul Devei, asupra unor publicaţii din 1922 de Stefan Florescu, preot în Vălişoara —

II.

12. Cu broşura «*Cântarea adventiştilor*» a Iconomului Ene Dumitrescu se încheie ciclul de scrieri cu conţinut contrar doctrinei adventiste. Viliam Miller — cum spune autorul — din împreunarea sacrilegă a teoriilor protestante cu talmudul evreesc şi religiunea creştină, a dat naştere unui monstru, numit adventismul, sectă religioasă cu caracter cosmopolit.

Adventiştii susţin că tradiţia nu trebue recunoscută; dar la Ioan 20. 30 şi la Tesaloniceni 2. 15 sânt stâncile de granit peste cari nu pot trece, de şi ar face-o cu bucurie spre a înlătura inespugnabila fortăreaţă a tradiţiei care-i opreşte a interpreta în mod arbitrar sfânta Scriptură.

Adventiştii se ridică contra clerului, ca Filip V contra oratorilor atenieni, având răsunet în acţiunile lor cuvintele: «Bate-voi păstorul şi se va împrăştia turma». Sânt contra recompenselor primite de preoţi dela mireni; dar nu văd şi nu vor să recunoască zeciuiala dată de aderenţii lor pentru vătavul din Hamburg, care i enormă faţă de ce primeşte preotul creştin.

Dacă biserica adventistă e formată numai din sfinţi, precum susţin ei, de ce mai este nevoe a se pocăi? Contra botezului spun, că atunci trebue copiii botezaţi când îşi vor da seama dacă vor sau nu să l primească, — ca şi cum ai lăsa pe copil fără cultură până la o vârstă înaintată când poate să ţi spună dacă vrea sau nu să se cultive. Apoi zic că copiii sânt sfinţi şi nu trebue botezaţi, deşi în Romani 5. 12 se spune că în Adam noi toţi am păcătuit. — Cam aceasta e rezumatul ideilor exouse în cele 3 conferenţe ale preotului Ene Dumitrescu.

Aceste scrieri, precum şi celelalte trei anterioare, ar trebui cercetate şi bine aprofundate de orce preot, spre a se fortifica şi a putea spune cuvântul hotărâtor în materie de credinţă, îndrumând pe rătăciţi la calea adevărului şi dreptăţii.

*

Altă grupă de scriitori:

1. Profesorul universitar Nicu Cotlarciuc scrie: «*Ocrotirea socială şi biserica*». Pornind din vremuri îndepărtate arată originea îngrijirii de săraci, care datează din timpurile apostoliei. Deşi se găsesc urme la împăraţii păgâni, dar la baza acestor îngrijiri era egoismul, nu iubirea aproapelui, ca în creştinism. Făcând o scurtă privire asupra îngrijirii săracilor pe timpii apostolilor şi urmaşilor, prin diferite instituţii, ajunge până în zilele noastre. Distinge trei feluri de forme în ocrotirea socială: ocrotirea socială publică, ocrotirea socială liberă particulară, şi ocrotirea socia ă bisericească.

Ocrotirea socială *publică* trebue să meargă mână în mână cu ocrotireo bisericească, şi cea bisericească nu trebue împedecată de cea publică.

Săracii nu au decât un drept moral a cere dela biserică sau particulari ajutor. Biserica însă, deşi nu încurajează sărăcia, din cele dintâi timpuri se ocupă de săraci. Intre săraci se disting multe categorii: bătrâni, lehuze, copii orfani, văduve, copile sărmane cari mergând în atmosfera îmbăxită de miasmele otrăvitoare ale oraşelor alunecă pe panta pierzării, seduse de viforul ispitelor, — şi alte multe feluri de săraci.

Pe toţi aceştia, preotul să ştie cum să i ajute fie cu cuvântul, fie cu fapta. Fonduri pentru ajutoare pot fi strânse pe diferite căi: prinoase, contribuţii benevole, colecte, fundaţiuni, zeciuială, etc. Cu conducerea şi administrarea fondurilor să fie însărcinaţi: episcopul eparhial şi preoţii dependenţi, în chip benevol.

Le recomandă combaterea cerşetoriei pe toate căile, mai ales prin înlăturarea cauzelor care produc mizeria. Nu se recomandă însă a se stârpi, deoarece cerşetoria şi vagabondajul

Sfântul Ambrosiu vorbind despre iubirea de inimici în cartea sa despre datorințele preoților scrie următoarele: «După modul în care privesc oamenii vătămările și nedreptățile, ce li le fac alții, societatea omenească după sfânta Scriptură se poate împărți în trei clase: cei slabi în fața vătămărilor și nedreptăților primite zic: ochiu pentru ochiu, dintre pentru dinte; iar oameni, cari au intrat pe calea, care conduce la perfecțiunea morală creștinească, nu resplătesc niciodată celor ce-i batjocoresc și li vatămă. Oamenii cultivați moralmente în fața vătămărilor și nedreptăților, pe cari li le fac alții, răspund cu apostolul Pavel: «batjocoriți fiind noi binecuvântăm».

Sfântul Hrisostom scrie în privința aceasta următoarele: «Precum Dumnezeu a făcut lumea din bunătate și din îndurare către neamul omenesc, tocmai așa sântem datori și noi oamenii, ca să fim îndurători față de deaproapele nostru, ca și noi să obținem dela Dumnezeu îndurare. Această îndurare a noastră față de deaproapele este cel mai bogat izvor de lumină. Să ne însemnăm bine aceasta și să fim îndurători către cei ce ne sânt datori, fie în bani, fie pentru vătămările comise asupra noastră. Nimenea să nu gândească la răsbunare, dacă nu voiește să-și facă șieși rău. Dacă nu ierți, altuia, nu-i cauzezi acestuia atâta durere, pe câtă ți cauzezi ție. Dacă îl persecuți tu pe cel ce îți face rău, îți faci ție însuți daună; iar dacă nu-l persecuți, atunci îl ajunge pedeapsa lui Dumnezeu și ție îți dobândești dela Dumnezeu iertarea păcatelor. Intru aceasta ne vom asemăna cu Dumnezeu, dacă vom iubi pe toți și pe dușmani noștri și nu dacă vom face semne și minuni».

Am înregistrat aceste citate din sfinții părinți, ca vorbind la praznicul nașterii Domnului, despre această înaltă virtute creștinească, despre iubirea de dușmani, să ne aprofundăm în acele frumoase timpuri, în cari era atât de puternică morala creștină.

Să năzuim a ne însuși și impropria tot mai mult vecinicele principii ale Domnului, și nu numai a ne numi creștini, ci a fi adevărați creștini, pentrucă creștinătății noastre avem să mulțămim tot ce avem, iar în mersul nostru către perfecțiunea creștinească să ne emancipăm de tot felul de divergențe, mari și mici, ce se vor ivi, — și căutând împărăția lui Dumnezeu toate ni-se vor adauge nouă.

A apărut

Calendarul Bunului Creștin pe anul 1923

Se vinde la LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ în SIBIU, și în alte librării. — La cererile prin MANDAT POȘTAL se va adăuga 4 Lei pentru porto și recomandat.

Creștinii din Constantinopol

Stăpânirea turcească dela Angora a hotărât ca toți creștinii din Constantinopol să fie expulsați. Peste 500 de mii de nemusulmani din acest oraș așteaptă cu îngrijorare extraordinară, ce fel de soarte li se va croi în conferența păcii dela Lausanne.

In această privință, patriarhul ecumenic *Meletios* al IV a declarat unui corespondent francez următoarele:

«Turcii își pregătesc ruina. Amicii lor ar trebui să i facă să înțeleagă, că dacă izgonesc pe creștinii cari de veacuri trăesc cu ei, desorganisează cu desăvârșire țara lor. Inchipuiți-vă o clipă Constantinopolul care numără acum un milion de suflete, lipsit de nemusulmanii lui. Populația lui va fi redusă la jumătate; 80 la sută din turcii cari stau aici sânt funcționari sau oficeri. Cei ce vor fi dați afară, sânt producători; cei ce vor rămânea, nu sânt decât consumatori.

La Constantinopol patru părți din cinci dintre elevii școalelor franceze sânt greci și armeni. Când părinții lor vor pleca, instituțiunile acestea vor fi goale. La Constantinopol mai sânt 200 de școale primare, secundare și superioare grecești, frecventate de 30.000 de elevi de ambele sexe. Aceste școale, de pe acum jumătate goale, vor trebui să-și închidă porțile.

Din acest punct de vedere evacuarea creștinilor va pricinui daune simțitoare, dar nimeni nu va pătimi ca turcul din situația nouă. Amețiți de o victorie căreia îi exagerează valoarea, naționaliștii dau dovadă de o încăpățânare mărginită care le va fi nefastă. Cunosc câți-va cari au conștiință că în ziua când creștinii vor părăsi Constantinopolul, capitala Turciei va deveni un oraș mort care nu va mai fi decât amintirea trecutului lui.

Nu mă plâng, împotriva Franței, care de sigur face pentru noi tot ce poate; dar nu pot să ascund marea tristeță ce încerc față de viitorul nesigur al compatrioților mei. Creștinii din Turcia își vor ispăși soartea; dar marile puteri vor uita că până azi ei erau în drept să se reazeme pe protecția lor?». —

După Meletios, recensământul din 1912 a arătat că 380 mii de greci locuiau la epoca aceea în vilaietul Constantinopolului și în sangiacul Ceatalgea. De atunci numărul lor a sporit. Din Constantinopol au fugit 50 000 de greci în aceste două din urmă luni, și se crede că mai rămân 300 000 în cari nu intră decât între 60—70.000 supuși greci. In sfârșit 160—170 000 de armeni sânt încă în capitala Turciei. Prin urmare, ar fi aproape o jumătate de milion de persoane care sânt amenințate să părăsească orașul.

Patriarhul a mai zis: nu pot crede că la Lausanne se vor desinteresa complet de soartea acestor nenorocite populațiuni creștine, care se întreabă către ce punct al globului vor merge să caute un azil...

---

† Protopresbiterul Demetriu Moldovan

Rând pe rând ne părăsesc bătrânii noștri preoți, crescuți în seminarul arhidiecezan sub aripile ocrotitoare ale fericitului adormitului întru Domnul arhiepiscop și mitropolit Andrei.

Inregistrăm astăzi cu durere trista veste, că venerabilul nostru confrate, seniorul părinților protopresbiteri din arhidiecеză, *Demetriu Moldovan*, protopopul Sighișoarei, a încetat din viață în seara zilei de 18/31 Decemvrie a. c. lăsând în cel mai profund doliu pe neconsolabila sa soție, numărоși consângeni și rudenii, precum și preoțimea, învățătorii și poporul nostru credincios din tractul său protopresbiteral.

Răposatul în Domnul s'a născut în Murăș-Oarba în anul 1848. După absolvarea studiilor gimnasiale, a întrat în seminariul arhidiecezan, absolvând în anul 1870. In anul 1872 a fost hirotonit din partea fericitului mitropolit Andrei întru presbiter. In 1884 e numit administrator protopresbiteral, iar în 1892 este ales și întărit de protopresbiter al tractului Sighișoara.

A fost un zelos și conștiențios preot și protopresbiter, credincios servitor al altarului Domnului și poporului și un bun conducător al preoțimii și poporului său, și în tot timpul cât a funcționat ca preot și ca protopresbiter și-a dat cea mai mare silință pentru luminarea și înaintarea poporului credincios. A fost un model de punctualitate și exactitate.

Pentru aceste distinse calități, a fost ales din partea sinodului arhidiecezan în anul 1906 asesor onorar în senatul școlar, iar în anul 1910 în senatul bisericesc. A avut mângâierea, că în ultimul timp cuprins deja de morb, a fost decorat din partea M. S. Regelui nostru *Ferdinand I.* cu răsplata muncii pentru biserică, clasa I.

Rămășițele pământești ale defunctului s'au depus cu solemnitatea cuvenită Miercurea trecută în cimiteriul parohiei noastre din Sighișoara, în prezența tuturor autorităților civile și militare din acest oraș, a preoțimii și învățătorimii tractuale, a întreg poporului nostru din Sighișoara și a unui însemnat număr de credincioși din împrejurime.

---

au existat întotdeauna și vor dăinui deapururi până la sfârșitul veacurilor. Se recomandă călduros onoratei preoțimi.

2. Sub titlul: «*Două conferințe*», preotul Barbulescu caută să combată curentele social-democrate, care acum după războiu au degenerat aproape în nihilism și în bolșevismul cunoscut.

Ideile de libertate, egalitate și fraternitate, lansate în omenire de marea revoluție franceză din 1789, își au originea în Biblie, deși reprezentanții democrației susțin că Biblia e contra acestor idei. O democrație care să meargă paralel cu învățăturile evanghelice sprijinindu-se pe ele, duce la progres și fericire; la din contră duce la ruina desăvârșită, la prăpastia pierzării. Poporul nu cunoaște margini furiei și dorului de răzbunare, atunci când judecata lui se pronunță amețita de idei revoluționare.

Cine cugetă puțin asupra ideilor: comunizarea averilor, libertatea amorului, și desființarea armatei și alungarea religiei ca o chestie personală și o zdreanță învechită, vede că aici numai de progres nu poate fi vorba. Asemenea idei aplicate în societate sânt menite a distruge, nu a edifica. Sufletul poporului, în urma sguduitoarelor evenimente, primește cu ușurință asemenea otravă sufletească.

Și contra acestei dureroase stări de lucruri, singur preotul are cuvântul hotărător din înălțimea amvonului. Durere însă, că de multe ori fapta nu corespunde vorbelor, — și cât de sec răsună cuvântul lui în pustiul fără de fapte». Ogorul lui Hristos e mare, lucrătorii sânt puțini și spinii cresc necontenit.

3. Șerban Ionescu dă la lumină: *Atitudini etico sociale scoase din viața sfântului Ioan Hrisostom* Sfântul Ioan a fost una dintre puternicile ființe luminoase care lasă în urmă o dâră luctoare dealungul veacurilor. «Nu este oare nebunie a uita propriile mele slăbiciuni spre a mă ocupa de ale altora?» se întreabă el. După dărâmarea statuilor împărătești din Antiohia al cărui episcop era și unde celebrul Libanius făcea vâlva mare cu măreața sa retorică, urmară vremuri de judecată și răzbunare împărătească. In mijlocul sinistrului tablou de groază și cutremurare sufletească, Hrisostom stă deasupra tuturor furtunelor deslănțuite de furia răsbunării împărătești, și prin sfaturi și pilde biblice întărește sufletul Antiohienilor.

Puterea sfântului Ioan se dovedește atunci când consulul Eutropiu, căzut în disgrația împăratului și a poporului, caută azil sub scutul bisericii, care cu puțin timp înainte fusese desființat prin intervenția lui. In momentul suprem toți îl părăsesc, numai sfântul Ioan îl luă sub protecția lui și nu-l dădu afară nici la cererea împăratului.

Cruntă a fost lupta între Hrisostom și împărăteasa Eudoxia, pe care nu o cruță nici decum, ci lovește în viața ei cu ușoare moravuri. In urma predicii sale rostită la amintirea morții Inainte-Mergătorului Ioan, în care împărăteasa e numită «Irodiadă», e depus.

De principii morale nu poate fi vorba la Hrisostom, decât de singuratice principii împrăștiate prin omiliile sale.

4. Scriere de valoare este și «Istoria predicei la români» de diaconul Dr. Gheorghe Comșa. Incepe cu istoricul predicei din vremuri îndepărtate, din secolul XV, cu vestitul Grigore Țamblac și după o expunere bogată în amănunte în desfășurarea vremii, ajunge cu desvoltarea până în zilele noastre, amintind pe toți lucrătorii cari au pus sămânță în ogorul Domnului. Către sfârșit exprimă părerea eruditului Simeon Mehedinți, care cere ca predica să devină o lecție de pedagogie. «Datoria preotului — spune distinsul profesor — nu e numai a liturghisi și a citi, pentrucă Hristos nu a zis mergeți și citiți, ci mergeți și *predicați*. Nu glasul, ci sufletul preotului trebue să se audă».

5. In sfârșit ultima broșură apărută în biblioteca exegetică și patristică e: «*Sf. Apostol Pavel*, studiu asupra personalității și acti-

Serviciul funebral a fost oficiat în biserică, din partea mandatarului I. P. Sfinţitului nostru arhiepiscop şi mitropolit *Nicolae*, a părintelui asesor consistorial Matei *Voileanu*, asistat de întreaga preoţime tractuală, care în o frumoasă vorbire, a dat expresiune pierderii celei mari, ce o sufere biserica şi poporul nostru prin trecerea decedatului la cele vecinice.

Depunând o lacrimă de durere pe mormântul defunctului, rugăm pe Dumnezeu, ca familia rămasă în doliu să o consoleze, iar sufletul lui să-l aşeze în locaşurile dreptilor.

In veci amintirea lui!

Nr. 9947 Ep.

Notificare oficială

Atragem atenţiunea oficiilor protopresbiterale şi parohiale la dispoziţiunile concluzului congresual Nr. 236 din anul 1878 pentru înfiinţarea unui fond mitropolitan, conform căruia în tot anul la sărbătoarea «Arătarea Domnului» trebue să se poarte un disc separat în toate bisericile din mitropolia noastră în folosul numitului fond. Prin urmare oficiile parohiale să dispună purtarea acestui disc, ear suma ce se va aduna, a o trimite oficiului protopopesc concernent până la 15 Ianuar st. v. 1923.

Oficiile protopopeşti să trimită Consistorului arhidiecezan banii incurşi pe lângă conspect până la 31 Ianuar st. v. 1923.

Sibiu, 15 Decemvrie 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Nou abonament

Cu 1 Ianuar v. 1923 deschidem nou abonament la **Telegraful Român** cu preţurile arătate în fruntea ziarului.

Dnii abonaţi sânt învitaţi să-şi înoească din vreme abonamentul, stăruind pentru răspândirea organului nostru în cercuri cât mai largi.

Abonamentul se face prin mandat poştal. Numele abonatului şi locuinţa (şi poşta ultimă) să se scrie legibil, la adresa: Administraţia **Telegraful Român**, Sibiu.

Administraţia

Nr. 9923.

Comunicat

S'a constatat adeseori, că atât oficiile parohiale, cât şi cele protopresbiterale nu satisfac diferitelor ordine, circulare ori comunicate oficiale publicate în «Telegraful Român» sub cuvânt că acele ordine nu s'au trimis direct oficiului ori că nu au primit foaia. De aceea facem cunoscut tuturor oficiilor protopresbiterale şi parohiale din arhidieceza noastră, că toate ordinile, circularele şi comunicatele oficiale publicate în organul oficios al arhidiecezei noastre «Telegraful Român» sânt obligatorii *pentru toţi şi se aşteaptă să fie satisfăcute fără alt ordin special, făcându-se responsabili toţi cei ce nu vor satisface acestora şi cari vor avea să supoarte consecinţele neîndeplinirii ordinelor autorităţii superioare bisericeşti conform circularului Nr. 7398/920.*

Aceste ordine vor avea să fie introduse în protocolul de esibite fiecare sub număr separat.

Numerile perdute din foaia oficioasă se vor reclama dela administraţia foii.

Sibiu, 13/26 Decemvrie 1922.

Consistorul arhidiecezan

Dela Hunedoara

— Corespondenţă —

Acţiunea culturală sistematică, din Hunedoara şi împrejurimi, începută de despărţământul Hunedoara al «Asociaţiunii» înainte cu doi ani, — de când s'au ţinut pe sate peste 70 de prelegeri poporale, ear în Hunedoara 12 conferenţe încadrate în programe educative şi distractive, — s'a pornit din nou în earna aceasta cu acelaş zel şi aceeaş sistemă.

Prima serată culturală din Hunedoara s'a ţinut la 1 Dec 1922, cu 2 conferenţe: «Cultura sufletească», de păr. A. Ludu protopop şi «Intregirea neamului» de dl T. Popa, directorul şcoalei medii, când doamna Hortenzia A. Ludu a executat cu multă gingăşie şi artă două soluri de voce şi pian; asemenea şi dl I. Brâncoveanu, profesor, doine de pe Târnava; o elevă a recitat poezia «La Alba-Iulia», ear doamna Zoe A. Constantinescu a fost la înălţime, ca dicţiune şi temperament, în recitarea «Imnului întregirii» de Mărculescu; asemenea şi corul şcoalei civile în cântările «Sfânta zi de libertate» şi «La arme». —

La *a II serată*, din 13 Dec. păr. protopop A. Ludu a ţinut o conferenţă comemorativă despre 3 distinşi Andrei ai neamului: Şaguna, Mureşanu şi Bârseanu; corul şcoalei medii a executat «Imnul lui Şaguna», «Imnul unirii» şi «Deşteaptă-te Române»; Elisabeta Suciu a cântat la pian «Sonata patetică» de Beethoven, ear dl şi dna A Constantinescu în duet la vioară şi pian: «Arii populare» de R. Klenck; toţi au fost mult aplaudaţi.

In 19 Dec. matineu: După drăgălaşele recitări şi coruri ale şcoalelor primare şi medii, între care s'a remarcat corul şcoalei medii «Trăiască Romănia Mare» de Ivela, urmează conferenţa: «Ocrotirea socială, din punct de vedere social, caritativ şi naţional patriotic», de păr. protopop A. Ludu; apoi se distribuie ajutoarele de Crăciun în suma de Lei 13800, — celor 89 orfani de războiu şi elevi săraci, de către Filiala Hunedoara a «Societăţii ocrotirii orfanilor din războiu», înfiinţată în anul trecut. «Reuniunea femeilor române» şi colecta dlui Dr. A. Bogdan, judecător, conform tabourilor orfanilor şi săracilor prezentate de secretarii C. Dima şi A. Constantinescu. Această serată emoţionantă, închinată ajutorării copiilor jertfei şi măririi naţionale, se încheie cu cuvântul înduioşător de mulţumire al unei eleve orfană.

In 19 Nov. s'a oficiat sfinţirea bisericii ortodoxe române, frumos renovată, din Răcăştia Hunedoarei prin protopopul A. Ludu ca mandator al I. P. S. Sa Mitropolitului *Nicolae*. Străduinţele şi jertfele frumoase ale bunilor noştri ortodoxi din Răcăştia — resfiraţi printre reformaţii înstăriţi şi de 4 ori mai numeroşi de acolo, le au fost răsplătite prin deosebitul fast al sfinţirii bisericii înoite, ridicat prin prezenţa tuturor oficialităţilor din Hunedoara şi prin prestaţiunile corului bisericesc ortodox din Ghelar, condus de părintele G. Henţia, care, pe lângă răspunsurile liturghice şi ale actului sfinţirii, a dat şi un concert poporal admirabil.

Fie, ca aceste contribuţii, de muncă şi jertfă pilduitoare, să servească de îndemnuri în evoluţia sufletească atât de resimţită! *a.*

Valutele europene

Un ziar din capitală povesteşte o întâmplare cu haz, petrecută la conferenţa de pace dela Genova între delegaţii diferitelor state. Era în ziua de deschidere şi delegaţii hotărâseră să mănânce împreună. Cum nu era un banchet organizat, fiecare a cerut ce a vrut şi şi-a plătit masa.

Când se prezintă chelnerul cu nota, Lloyd George citeşte în lire italiene ţifra care-l privea, scoate o liră sterlingă şi achită.

Chelnerul trece la Barthou, care numără câţiva franci.

Dl I. Brătianu e silit să-şi golească tot buzunarul plin de lei, ca să-şi plătească masa foarte sumară.

Când chelnerul ajunge la reprezentantul Germaniei, acesta îi suflă la ureche:

— Vezi că am în automobilul d'afară un geamantan cu mărci. Cere-l şoferului. Sânt tocmai atâtea câte trebue pentru costul rasolului, şniţelului şi berilor mele.

---

vităţi sale practice», de pr. C. Provian. Prin această scriere se încearcă să se facă o privire asupra epistolelor pauline din punct de vedere practic «din care se ridică luminoasă în hotarele vremilor figura marelui apostol al neamurilor, personalitatea sa, acel ceva din el care covârşeşte anii vremilor». Cronicarul Costin zice: «Nu sânt vremurile sub om, ci bietul om sub vremuri», care exercită atât de mare influinţă asupra lui, încât se conduce de cârma lor. Sânt însă şi vieţi care scapă de sdrobitoarea lor influenţă. «Aceste vieţi sânt ele înşi-le creatoare de noi vremuri sub cârma cărora îşi vor depăna alţii firul vieţii». O asemenea viaţă e a Apostolului neamurilor care se înalţă deasupra vremilor şi tuturor împrejurărilor de timp şi loc.

Răspândirea creştinismului prin Pavel se datoreşte întinderii imperiului roman şi siguranţei circulaţiunii, datorită căreia Pavel parcurge distanţe de mii de chilometri, apoi el îşi are originea în Tarsul Ciliciei, unul din principalele puncte ale marei circulaţiuni. Desigur nu fără importanţă e faptul că limba greacă, în care Pavel scrie epistolele sale, era limba universală. In imperiu era decădere generală, doar cultul cezarului, alimentat de cultele şi misterele orientale, se menţinea. Pavel se adresează mai ales prozeliţilor, cari primesc mai uşor noua doctrină şi merge acolo unde nu a mai fost alt misionar înainte. Vedem însă că activitatea sa are de scop, pe lângă creştinarea neamurilor şi unificarea credinţei.

Născut după lege fariseu, precum spune însuşi, din mare prigonitor devine în urma minunii de pe calea Damascului, vasul ales al sfântului Duh. Personalitatea sa reese din greul şi mizeria călătoriilor misionare, pentrucă aşa debil, slab ca constituţie fizică, face uriaşe drumuri pe jos.

Blând cu cei blânzi, cuvântul său devenia aspru cu cei abătuţi. Predica sa variază, după auditor şi împrejurări.

Alege cel mai principal centru pentru comunitate şi nu pleacă de acolo, până nu i bine organizată, întreţinând vie corespondenţă cu toate comunităţile. Cu conducerea comunităţii însărcinează bărbaţi de încredere, oameni, după expresia cinicului Diogene.

Apostolul ginţilor o singură epistolă a voit să scrie, nu 14, care sânt frânturi de clocot din sbuciumul sufletului său. Şi această epistolă e aceea care nu constă din slove scrise cu cerneală pe hârtie, ci din slove săpate în inimi. Grandioasa epistolă a lui Pavel e «crearea unei noi vieţi universale cu temelia în evanghelia lui Isus!»

Patru principii fundamentale stau la baza activităţii uriaşului apostol: *convingerea* pe care se basează toată opera sa, *iertfirea* pentru cauza sfântă, gândul spre noi *cuceriri* duhovniceşti, şi în sfârşit minunata *organizare* a comunităţilor «Cu el este în adevă Domnul deasupra vremilor şi frământărilor noroadelor, lucrând purerea în ele şi prin ele la realizarea în lume a împărăţiei lui Dumnezeu». —

Furtune înfricoşate deslănţuitu-s'au din cele patrui unghiuri ale lumii asupra ortodocşilor creştini. Spinii şi neghina ameninţă să înăbuşe sămânţa evangheliei. Nouri negri, prevestitori de nenorocire, se înalţă ameninţători la orizontul ogorului blândului Nazarinean. Priviri înveninate de ură ne aţintesc de pretutindeni şi scrâşniri satanice se aud în întunerecul corupţiei enervatelor noastre vremuri... Să luăm aminte!

Invăţământ religios. A apărut: «Un cuvânt la reformarea învăţământului religios». Disertaţiune ţinută la Congresul catihetic al Asociaţiei clerului «Andrei Şaguna» din mitropolia Ardealului, Bănatului, Crişanei şi Maramureşului, în 3/16 Noemvrie 1922, la Sibiu, de Dr. P. Barbu. Preţul: Lei 5. Se poate comanda la Librăria Diecezană, Caransebeş (Bănat).

Delegatul Austriei scoate o hârtie de trăsură dela căile ferate:

— Te rog trimite pe cineva la gară. Mi-au sosit două vagoane cu coroane. Dacă n'ajung pentru mâncarea mea, creditează-mă pentru rest, pân'o veni alt transport.

Mai rămăsese Rakovski să şi plătească nota. Delegatul rus ia de sub scaun o maşină de tipar şi o dă chelnerului zicând:

— Treci dincolo în odae şi trage câte ruble-ţi trebue....

Şi astfel, masa fu achitată în diferitele valute europene.

Si non e vero...

Mulţumită publică

La şedinţa festivă a societăţii de lectură «Andrei Şaguna» a elevilor din şcoala normală, au contribuit cu sume de bani, următorii domni şi doamne:

I. P. S. Sa Dr. Nicolae Bălan, arhiepiscop şi mitropolit, Dna Hodoş şi I. Gorun, câte 100 lei. Societatea de lectură a teologilor 40 lei. Doamna Irina Stan şi Patriciu Bota, câte 30 Lei. V. Fincu, ases. cons. 21 Lei. Ilie Beleuţă, prof., Maria Rociu, Dna N. Popoviciu, Dr. L. Ionaşiu, medic, Eugen Todoran, prof., Tim. Popovici, prof., Victoria Popovici, înv., Tr. Scorobeţ, ases. cons., Dr. I. Stroia, director regional Dr. V. Lăzărescu, prof., Dr. N. Petra, adv., N. Frâncu, I. Grovu şi Patriciu Marcu, funcţionari, Dr. N. Regman, prof., E. Roşca, T. Cora, Candid Popa, subrev., I. Barbu, înv., Dr. Ilie Iancu, medic, Dr. L. Balint, adv., Dr. Vasile Bologa, dir. de liceu, Dna N. Moga, V. Nestor, secr. cons., L. Triteanu, asesor consistorial, N. Borcia, profesor, George Bărbat, şeful com. de închiriere, Teofil Căliman, învăţător, I. Barbu, Nicolae Băilă, prof., Dra I. Coman, Dr. Ioan Fruma, advocat, P. Morusca, dir. de internat, Dna E. Tordăşan, prof., I. Nuţu, şef de gară, Colonel Teodorescu, Traian Cucuian, Aurel Popoviciu, prof. şi N. N. câte 20 lei. Alexe Giuglea, prof. 15 lei. Romul Simu, secr. la Asoc., Anton D., Ion Rebega, S. Imbăruş, Nicolae Colan, I. Stanciu, zugrav, I. Alexandru, A. Borzea, Dumitru Axente, Dna P. Dragoiu, M. Bancilă, N. N., S. Anuşca, I. Trifa. dir. de orf., V. Moşoiu, Elena şi Nicola N. I. Feldiorean, P. Vulcu, I. Baciu, P. Crişan, N. N., I. Neagoe, N. N., Dr. I. Bunea, dir. de lic., şi Tr. Preda, dir. la comerc., câte 10 lei. Samoilă Baciu, I. Branişte, I. Pinciu, Dna Hurdu, Ilie Dragomir, N. Joandrea, Dra X, I. Dop, înv., şi Boeriu Gh câte 5 lei. In total: Lei 1431.

Dna Hodoş, Ion Gorun şi Trandafir Scorobeţ au dăruit societăţii mai multe cărţi ai căror autori sânt.

Pentru marinimoasele dăruiri societatea de lectură «Andrei Şaguna», a elev. din şcoala normală din Sibiu îşi exprimă cele mai călduroase mulţumiri.

Aurel Popoviciu
preşedinte

Ştirile zilei

Urare. La serbătorile Naşterii Mântuitorului dorim tuturor cititorilor noştri sănătate şi mulţi ani, primind cu inimă curată pe Domnul.

Chiriile. In Februar 1923 se va prezenta parlamentului proiectul de lege pentru prelungirea actualei legi a chiriilor. Cum se vesteşte din Bucureşti, se fac mari stăruinţe, din partea celor interesaţi, ca legea viitoare să fie cât mai mult schimbată în folosul proprietarilor. Chiriaşii trebue să fie atenţi şi să caute sprijin şi în şirurile parlamentarilor, dacă voiesc o prelungire de cel puţin doi ani a contractelor de închiriere în condiţii omeneşti.

Aviz. Studenţii universitari din regiunea Sibiu cu onoare invită On. public la *serata artistică-literară*, urmată de dans ce o va organiza la Sibiu în ziua de 9 Ianuar 1923 (a treia zi de Crăciun), în sala Unicum. Inceputul la ora 8·30 seara. Invitări speciale nu se fac. Ţinuta de stradă. Sânt de preferat coetumele naţionale.

Comitetul araniator.

Alegere de protopop. In sinodul protopopesc, întrunit în 16 Dec. v. pentru alegerea noului protopop al Braşovului, sub presidiul comisarului consistorial Matei *Voileanu*, s'au dat 69 de voturi, dintre care 30 pentru Dr. Iosif Blaga şi 39 pentru Dr. Nicolae Stinghe.

Marirea diurnelor. In şedinţa camerei din 29 l. c. s'a depus proectul de lege care sporeşte diurna parlamentară dela 160 la 200 lei, plus o leafă fixă de 3000 lei lunar, în total *nouă mii* de lei pe lună de fie care părinte al patriei române. — Viaţa e scumpă nu-i vorbă, — dar parlamentarii noştri ar trebui să ne dea altfel de exemple.

Predică germană. In şedinţa camerei din 27 l. c. dl N. Iorga a întrebat pe dl ministru al cultelor dacă este informat că în biserica romano-catolică, în catedrala Sf. Iosif, din Bucureşti, arhiepiscopul a ţinut, la Crăciunul apusean *şi în prezenţa M. Sale Regelui*, o predică în limba germană, — un lucru care nu se poate îngădui. Dl ministru al cultelor a răspuns că ia act şi va cere relaţii. — In şedinţa din ziua următoare dl ministru C. Banu răspunzând întrebării de ieri a dlui N. Iorga, spune că într'adevăr arhiepiscopul romano-catolic din Bucureşti, dr. Netzhamer, a ţinut predica în limba germană la serviciul religios din ziua Crăciunului rom.-catolic, la care asistase şi M. S. Regele. Reprobând acest procedeu, dl C. Banu a cerut arhiepiscopului lămuriri, şi acesta i-a răspuns că la catedrala Sf. Iosif se predică pe rând în româneşte, franţuzeşte şi nemţeşte, şi că în ziua Crăciunului se întâmplase să fie rândul predicii germane. Arhiepiscopul a exprimat regretul că n'a ştiut din vreme că M. S. Regele participă la sărbătorirea Crăciunului; a dat însă dlui ministru asigurări că pe viitor, va îngriji ca ori de câte ori va asista M. S. Regele la serviciile religioase din catedrala romano-catolică, predica să se facă în româneşte. — Dl N. Iorga, în replică, spune că nu era îngăduită această atitudine arhiepiscopului Netzhamer în faţa Suveranului ţării acum, mai ales după rolul trist pe care l-a jucat arhiepiscopul în vremea ocupaţiei, când a organizat procesiuni catolice în favoarea ocupanţilor, cari prădaseră clopotele bisericilor noastre, cruţându le pe cele ale bisericilor catolice şi protestante. Dl Iorga nu crede că răspunsul arhiepiscopului e sincer. Cred, încheie, dl Iorga, că ministrul cultelor va fi luat măsurile de rigoare ca, în viitor să nu se mai repete greşala de-a se predica în limba germană în faţa Regelui.

Pentru Asociaţiunea din Sibiu. La propunerea deputatului Ion Simionescu camera deputaţilor, în şedinţa sa din 28 l. c., a hotărât să cedeze diurnele de pe o zi Asociaţiunii, în scopul de a-i sprijini activitatea culturală.

Numire. Dl Romul Cândea este numit profesor titular la catedra de istorie universală medie, modernă şi comtimporană dela facultatea de filosofie a universităţii din Cernăuţ.

Faptă bună. Marele proprietar din Prahova, *Constantin N. Vasiliu*, a făcut o donaţie de 12 milioane de lei pentru clădirea unui cămin studenţesc pe seama fiilor de ţărani doritori de învăţătură. Dl Vasiliu a adresat dlui ministru al instrucţiunii o scrisoare prin care face cunoscut hotărârea ce a luat în scopul de a da la 100 de studenţi locuinţă şi întreţinere până la terminarea studiilor. Scrisoarea aceasta se termină cu urmatoarele cuvinte: Fac această operă de binefacere, pe de o parte drept recunoştinţă în faţa lui Dumnezeu şi spre mulţumirea sufletului meu, că am putut isbuti cu succes în toate întreprinderile mele; iar pe de altă parte îndreptez această operă de binefacere spre folosul fiilor de ţărani în mijlocul cărora am trăit o viaţă întreagă şi am muncit şi pentru care am avut şi am o deosebită dragoste.

Prelungire. Monitorul Oficial din 26 l. c. publică legea, prin care guvernul este autorizat să prelungească mandatele actualelor reprezentanţe şi antistii comunale din Transilvania, Banat, Crişana, Sătmar şi Maramureş, până la maximum de un an dela expirarea lor.

† **Elena Jourca** n. **Moga** după un morb scurt, dar greu şi a dat sufletul în mânile Creatorului în 27 Decemvrie 1922, în etate de 56 ani şi al 37 lea an al fericitei căsătorii, împărtăşită fiind cu sf. taină a cuminecăturii. Rămăşiţele pământeşti ale răposatei s'au ridicat din capela cimiterului central din Sibiu şi depus spre veşnică odihnă în acelaş cimiter în 29 Decemvrie la ora 3 d. a. In veci pomenirea ei!

Dar. Pentru elevii orfani din internatul arhidiecezan a dăruit suma de Lei 100 (unasută Lei) părintele *Mihail Stoia*, profesor la liceul «Gheorghe Lazăr» în Sibiu. Direcţiunea internatului îi exprimă călduroase mulţumiri.

Neadevăruri se spun în ziarul Patria şi Gazeta Transilvaniei, când se afirmă, că opt preoţi ortodoxi români pleacă din Ardeal la America, având însărcinarea (din partea cui? Red.) să facă, printre altele, propagandă pentru partidul liberal tocmai în America. Pe tema aceasta, numitele ziare brodează articole de senzaţie, lipsită de orce seriositate, — pentru că nu precisează absolut nimic. Nu este adevărată nici afirmarea, că autorităţile bisericeşti d-la Sibiu opresc din motive politice pe «protopopul» Ion Podea să plece în America. Cercurile noastre bisericeşti au să vegheze negreşit şi asupra acelora cari fac servicii baptiştilor şi duşmanilor legii ortodoxe, chiar dacă aceşti duşmani îşi găsesc apărarea în coloanele ziarelor româneşti.

Paul Wegener în Sibiu. Marele artist dramatic, Paul Wegener, va da în teatrul Sibiului trei reprezentaţii în 4, 5 şi 7 Ianuar n. 1923. Se reprezintă drame din Shakespeare, Strindberg şi Hauptmann, şi anume: Otello, Dansul morţii şi Colegul Cramoton. Presa din Bucureşti face mari elogii lui Paul Wegener, ca actor sobru, masiv şi prodigios, şi ca cel mai perfect interpret de astăzi al marilor scriitori dramatici.

Şedinţa literară din luna Decemvrie a Reuniunii meseriaşilor români din Sibiu se ţine Joi în 11 Ianuar n. 1923 la ora 8 seara în sala festivă a Reuniunii din strada Brukenthal 17. La această şedinţă literară şi-a oferit binevoitorul concurs dl Silviu Ţeposu, profesor la liceul «Gheorghe Lazăr», ţinând o conferenţă despre «Ce însemnează Alba-Iulia pentru neamul românesc».

Comitetul.

Necrolog. In luna trecută a încetat din viaţă diaconul *Ieroftei* la mănăstirea Cernica de lângă Bucureşti. Ieroftei Lăzăroae era originar din Avrig; s'a stabilit călugăr la Cernica acum vre o 26 ani, avea vârsta cam de 40 ani, era unul dintre descendenţii marelui Gheorghe Lazar. Odihnească în pace.

In zilele de scumpete a traiului, toate băncile din ţară au dat de Crăciun funcţionarilor, ca gratificaţie, salarul de pe o lună.

Frigul din Decemvrie a fost simţit şi în Italia, cum nu s'a mai pomenit de zeci de ani. Urmările gerului s'au observat până în împrejurimile Romei, unde s'au ivit cârduri de lupi. Din Apeninii acoperiţi de zăpadă fearele au fost mânate de foame spre şesuri şi ciobanii italieni au avut să poarte lupte eroice cu lupii flămânzi care se aruncau asupra turmelor de oi şi vite.

Locuri vacante. La perceptoratele din Sebeşul-săsesc, Mercurea, Sălişte, Tălmaci, Nocrich şi Turnişor Sibiu sânt mai multe posturi vacante de agenţi de urmărire cl. II (funcţionari). Cererile de numire se vor înainta subsemnatei administraţii financiare până în 10 Ianuar 1923. Lângă cereri se vor alătura certificat de botez, de studii, de bună purtare şi certificat de serviciu dacă a mai fost în serviciu. La ocuparea acestor posturi se cer cel puţin 6 clase primare. *Administraţia financiară, Sibiu.*

Nr. 392—1922 prot. (224) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III **Lovnic**, din protopresbiteratul Cohalm, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela cea dintâi publicare în «Telegraful Român».

Retribuţia pentru această funcţiune este stabilită în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Reflectanţii îndreptăţiţi îşi vor trimite petiţiile provăzute cu documentele necesare, conform normelor în vigoare, subsemnatului în terminul deschis şi se vor prezenta în parohie în vr'o Duminecă sau sărbătoare la biserică.

Cohalm, la 6/19 Decemvrie 1922.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al Cohalmului în înţelegere cu comitetul parohial din Lovnic.

Emilian Stoica,
protopresbiter.

Nr. 808/922 (227) 1—3

Concurs

In scopul întregirii postului de paroh, în parohia de clasa I **Vidra de-sus**, protopresbiteratul Câmpeni, se publică concurs.

Cererile instruite conform normelor în vigoare, se înaintează subsemnatului oficiu în ter-

min de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român».

Viitorul paroh va beneficia de venitele fasionate în coala B. apoi de salarul dela stat, conform calificaţiunii sale şi a anilor săi de serviciu ca preot. Mai primeşte dela comuna bisericească fânaţul de lângă casa lanculuí.

Acei candidaţi cari nu sânt cunoscuţi poporului, se vor prezenta înainte de alegere, într'o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cuvânta şi celebra, sau cânta.

Oficiul protopresb. ort. rom. în înţelegere cu comitetul parohial.

Câmpeni, 5/18 Dec. 1922.

Iosif Gomboş,
protopresb.

Nr. 835/922 (226) 1—3

Concurs

In scopul întregirii postului de paroh în parohia de clasa III **Lăzeşti**, protopresbiteratul Câmpeni, se publică concurs.

Cererile instruite conform normelor în vigoare, se înaintează subsemnatului oficiu în termin de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român».

Viitorul paroh va beneficia de venitele fasionate în coala B. şi de salarul dela stat, conform calificaţiunii sale şi a anilor săi de serviciu ca preot.

Candidaţii se vor prezenta într'una din Duminecile sau sărbătorile înainte de alegere la biserică, spre a face cunoştinţă cu poporul, a cuvânta şi cânta, eventual fiind preoţi, a celebra sfânta liturghie.

Oficiul protopresbiteral ort. rom, în înţelegere cu comitetul parohial.

Câmpeni, 5/18 Dec. 1922.

Iosif Gomboş,
protopresb.

---

(227) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh la parohia de clasa a III-a **Peştera**, tractul Zarand, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentete împreunate cu acest post, pe lângă salarul cuvenit dela stat sânt următoarele:

a) Locuinţă în casa parohială.

b) Folosirea eclejiei, 3 jugăre arător, 2 jugăre pădure.

c) Dela fiecare casă câte 20 litre cucuruz sfărmat.

d) Stolele ridicate conform scumpetei de azi.

Doritorii de a ocupa acest post sânt rugaţi a-şi înainta cererile împreunate cu documentele necesare Prea On. oficiu protopresbiteral în terminul indicat având a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a cânta, eventual a celebra şi cuvânta.

Peştera, la 28 Octomvrie 1922.

Nicolae Popp adm. par. preş. — **Petru Todoran** notar

Nr. 428/922

Văzut:

Brad, la 15 Noemvrie 1922.

P. Piso
ppresb.

Nr. 258/922 (211) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. II **Aninoasa** din protopresbiteratul **Haţeg**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile concursuale instruite cu documentele necesare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul arătat şi a se prezenta în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Haţeg, la 25 Noemvrie 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tract. Haţeg în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. C. Popescu,
protopop.

Nr. 377/1922. (219) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Bradâtel** protopresb. Ilia, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat, şi dotaţiunea preoţească dela stat conform calificaţiei celui ales.

Concurenţii îşi vor înainta cererile instruite conform normelor în vigoare, în terminul arătat, la oficiul protopresb. ort. rom. în Ilia, şi cu prealabila încuviinţare a protopresbiteratului, se pot prezenta şi în parohie în vreo Duminecă ori sărbătoare spre a cânta, predica, eventual a liturghisi.

Ilia, la 21 Noemvrie v. 1922.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al tractului Ilia în înţelegere cu comitetul parohial.

Const. Moldovan,
protopresb.

Nr. 760/922 (222) 2—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de clasa III din **Hârseni**, protopresbiteratul Făgăraş, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-şi subştearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral ortodox al Făgăraşului până la terminul susindicat, având a se prezenta în vre'o Duminecă sau sărbătoare la sf. biserică spre a cânta, cuvânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul.

Făgăraş, la 15 Dec. 1922.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al tractului Făgăraş în înţelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea,
protopop

Băieţi se primesc ca **învăţăcei** la

Ştefan Moga,

(225) **franzelar, Sibiu** 1—2

S. A. Cassa de Economie „AGRÁR" din Târgul-Mureş caută

funcţionari sau practicanţi

Sânt preferiţi acei, cari posed şi limba maghiară şi germană. (223) 2—3

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,
profesor universitar şi membru al Acad. române

Prima fabrică română de stampile

Oct. L. Vestemean

Sibiu, strada Ţiglăriei Nr. 18

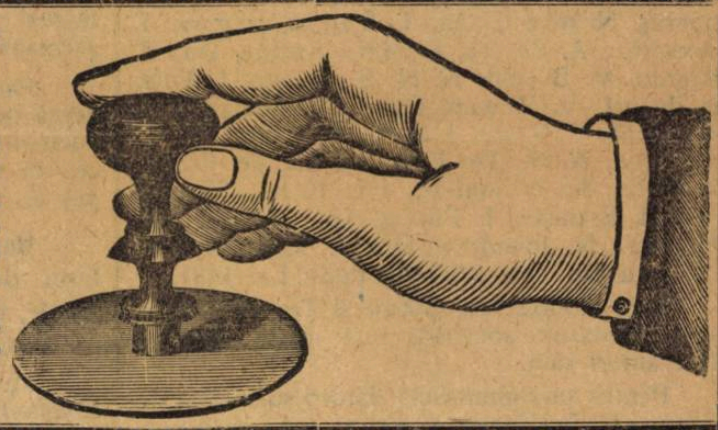

Execută tot felul de **stampile din cauciuc, diferite medalioane**, precum şi **sigile din metal** pentru sigilarea cu ceară, **maşini de numerotat şi cu data zilei** din metal, şi orice lucrări ce se ţin de branşa aceasta.

Comandele să se adreseze la **„Librăria Arhidiecezană", Sibiu, str. Mitropoliei 45,** sau direct la fabrică. Cu toată stima

145 **Oct. L. Vestemean.**

A apărut şi se vinde în **Librăria Arhidiecezană, Sibiu**

Calendarul Bunului Creştin

(Vechiul Calendar arhidiecezan)

pe anul 1923

Cuprinde bogată şi interesantă materie, cu numeroase ilustraţiuni.

Amintim, din cuprinsul acestui Calendar, următoarele: Despre *încoronarea* MM. LL. Regele şi Regina românilor, — cu cele mai frumoase ilustraţii ale Suveranilor, ale Moştenitorilor de tron şi altele; Despre eroul *Iancu*, marele dascăl Gheorghe *Lazar*, Mitropolitul Andrei *Şaguna*; Sfinţirea bisericii încoronării la Alba Iulia; Versuri alese; Despre biserica românească; Cum să ne păstrăm sănătatea; Insemnări economice; Cele mai bune povestiri: *Uriaşul; Puricele* şi *musca;* Istorioare şi snoave cu haz; Poveţe, glume, — şi altele, şi altele.

Pe lângă ilustraţiile amintite mai sus, se găsesc în Calendar chipurile lui: Avram Iancu, Andrei Şaguna, chipul Coroanei de oţel a Regelui, şi al Coroanei de aur a Reginei, Suveranii sub baldachin, Regele citind proclamaţia la Alba-Iulia, Poarta cetăţii ş. a.

In celelalte părţi ale calendarului se află: Cronologia, zilele şi lunile de peste an, mersul vremii; Insemnarea târgurilor, întocmite după luni, anunţuri ş. a.

Calendarul s'a tipărit în două ediţii: o ediţie cu *Şematismul* bisericii ort. române din arhidieceza de Alba-Iulia şi Sibiu, cu «Evidenţă» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catiheţi şi învăţători, — şi altă ediţie, *fără Şematism.*

Preţul: { **Ediţia cu Şematism 15 Lei** / **„ fără „ 10 Lei** } **plus porto postal Lei 4 şi sânt a se trimite înainte prin mandat postal.**

Librăriilor pentru desfacere peste 10 exemplare se dă rabat

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane.